Scriptum tertiũ diui Alberti magni ordinis predicatorũ Ratiſponenſis epiſcopi ſuper tertiũ ſententiarum.

Cornelio Francenucci

CARMELITANI SCALZI
DI S. MARIA DELLA SCALA

Huius voluminis continentia perſtringitur ſub cōpendio.

Iccenim ratiōis ordo poſtulat: vt q̄ in primo libro de inexplicabili myſterio ſumme trinitatis irrefragabili ſanctoꝝ atteſtatiōe aliqd diximus ac deinde in ſecūdo libro cōditōis rerū ordinē hoīſq̄ lapſum ſub certis auctoritatis regulis inſinuauim⁹: de eius repatione ꝑ gratiā mediatoris dei ꝛ hoīm ꝑſtita: atq̄ humane redēptiōis ſacramētis q̄bus cōtritiōes hoīs alligant̄ ac vulnera petōꝝ curant̄: cōſequēter in tertio ꝛ in quarto libro differamus vt ſamaritan⁹ ad vulneratū: medicus ad infirmū: gratia ad miſerū accedat.

Diſtin. I
De vnione naturaꝝ in xp̄o ex pte ꝑſone aſſumētis

Liber tertius de incarnatiōe verbi

Gal. 4. a b c
Cum venit igitur plenitudo temporis: vt ait apl's: miſit deus filiū ſuū factū de muliere: factū ſub lege: vt eos q̄ ſb lege erāt redimeret vt in adoptionē filiorū dei reciperemur. Tēpus aūt plenitudinis
Pſ. 101. Eſaie. 41. d
e dicit̄ tēpus gratie: qd̄ ab aduentu ſaluatoris exordiū ſumpſit. Hoc eſt tempus miſerēdi ꝛ annus benignitatis: in quo gratia ꝛ veritas
Job. 10.
per ieſum xp̄m facta eſt. Gratia q̄ꝛ ꝑ charitatē implet̄ qd̄ in lege ꝑcipiebat̄. Veritas q̄ꝛ ꝑ xp̄i aduentū exhibet̄ atq̄ ꝑficit̄ humane redēptionis ſpōſio facta ab antiquo. Filij ergo miſſio eſt ipa incarnatio. Eo eīm miſſus eſt. ꝙ
Phil. 2.
in forma hoīs mundo viſibilis apparuit: de quo ſupra ſufficiēter dictum eſt.

a
Cum venit igitur plenitudo tēporis miſit deus filiū ſuū incarnatū ex muliere factū ſub lege vt eos qui ſub lege erāt redimeret. Gal. 4. Iſte eſt tertius liber de repatiōe generis humani vel hoīs lapſi: in hūs reparātibꝫ q̄ ſunt ꝑ modū rerū ꝛ ſignoꝝ. ꝛ ideo diuidit̄ in duas partes. In quarū prima agit̄ de reparatore ꝛ cōuenientibꝫ ei in eo ꝙ reparator eſt: q̄ꝛ ipſe reparator reparat effectiue. In ſcd̄a aūt agit̄ de diſpoſitiōibꝫ q̄ reparāt formalr̄ vt de virtutibꝫ ꝛ donis ꝛ ꝑceptis: q̄ꝛ ille diſpoſitiōes ſupponunt̄ in hac doctrina / vt res ꝛ nō vt ſigna. Et hec ſcd̄a ps incipit in. xxiij. diſt. vbi dicit [Cū ꝟo] Prima harū in duas diuidit̄ in quaꝝ prima agit de hūs q̄ ꝑficiūt vnionē filij dei ad naturā humanā ꝛ ecōuerſo. In ſcd̄a aūt tangit de ipſis ꝯ̄pactātibꝫ q̄ cōueniūt ipi xp̄o filio dei ꝛ filio hoīs ſm ꝙ vnitus eſt ꝛ gr̄a vnionis ipius. Et hec icipit in. vj. diſt. vbi dicit [Ex ꝑdictis aūt emergit q̄ſtio] Et prima harū cōtinēs q̄nq̄ diſtinctiōes diuidit̄ vlterius in tres ptes ſm ꝙ tria ꝑficiūt vnionē. ſ. vniēs vnitū ꝛ vtrūq̄ ſil' ſociatū. vñ in pma agit de vniēte. In ſcd̄a de vnito ſiue aſſumpto. Et hec incipit in ſcd̄a diſtinctiōe ibi [Et q̄ꝛ in hoīe tota natura hūana] In tertia agit de vtroq̄ ſil' ꝛ hec icipit in tertia diſt. ibi [Queritur etiā] Prima diſtinctio diuidit̄ in duas ptes in quaꝝ prima agit de tpe incarnationis ſiue vnionis ad carnē. In ſcd̄a de vniēte ꝛ vniētr aliū in ꝑſona: ꝛ hec incipit in ſcd̄o caplo ibi [Diligēter ꝟo] Et hec vlteri⁹ diuiditur in duas ptes in q̄ꝝ prima determiat q̄re fili⁹ nō pr̄ nec ſpūſſctūs ſibi carnē vniuit. In ſcd̄a tangit dubitationē circa hoc ibi [Sed forte aliq̄] adhuc prior hꝫ duas ptes ita ꝙ in pma ꝓbat q̄d dictum eſt. In ſcd̄a ſoluit q̄ſtionē circa hoc incidentē ibi [Si ꝟo q̄rit̄] In primo caplo tria facit primo dicit ꝙ cū venit plenitudo tpis miſit deus filiū ſuū. Scd̄o explanat q̄d eſt tēporis plenitudo. Tertio explanat q̄d eſt filiū mitti ſicut patet in littera.

An conueniebat deum incarnari. — Arti. I.

Nadit aūt dubitatio pma / an cōueniebat deū incarnari ꝛ ponam ad hoc rōnes primo ex pte dei. ſcd̄o ex pte creature. Et pte dei ponā rōnes pmo ex potētia dei. ſcd̄o ex ſapiētia. tertio ex bonitate ſūpmas. Et pte aūt dei pmo ſupponūtur q̄ttuor q̄ apud ſapiētes ſunt approbata. Prima eſt ꝙ prima cā eſt potētie infinite in agēdo. Scd̄a eſt ꝙ potētie infinite eſt ſe demōſtrare aliq̄n in ope. Tertia eſt nō poſſe ſe demonſtrare potētiā infinitā niſi in ope aliq̄ mō infinito. Quarta eſt dei potentia in agendo nullo indigere. Inde ſic q̄dlibet pure creatū eſt finitū ꝛ finite virtutis q̄ eſt finite eſſentie q̄ potētie infinite nō erit ſufficiēter demonſtatū q̄ oportet opationē dei eē aliq̄ mō ſup ens increatū. hoc igit̄ erit vel vt fiat ab ipo / vel vt ipe aliq̄ vniat̄. nō primo mō: q̄ꝛ ſi eſt ens nō creatū fieri nō pōt alioq̄n cōtradictoria verificarētur de eodem q̄ ſic erit ꝙ aliq̄ creato qd̄ ab eo ſine cōpatiōe ꝓportionis diſtat vniat̄ q̄ oportet vel cōueniēs fuit deū vniri creature: ꝛ infra ꝓbabit̄ q̄m ſol⁹ hō eſt vnibilis ei: q̄ oportuit deū vniri hoī: q̄ꝛ aliter infinita potētia ꝑ effectū infinitū nō demōſtraret̄ qd̄ eſt ꝯ̄ ſcd̄m. Itē potentie infinite eſt creatū educere ad altiſſimū actū cuius ipm̄ eſt ſuſceptibile ſed ſicut poſtea patet creatum erit ſuſceptibile deitatis in vnam ꝑſonā q̄ potētie infinite erit ꝯiūgere deitatē i effectu aliq̄ in ꝑſona vna nō niſi cū hoīe q̄ ꝯueniēs fuit deū incarnari. Idē ꝓbat̄ ꝑ ꝑ ſapiam ꝛ diſponātur tres ꝓpōnes. ſ. ꝙ ſapie eſt ordinare. ſcd̄a ꝙ ſūme ſapie eſt oēm ordinē poſſibilē iplere. tertia eſt ꝙ ſūma ſapia in oī decore q̄ poſſibilis eſt ſe demōſtret. Inde ſic: Ordo eſt in creatis ad ſeinuicē ſm quē ſe ꝯ̄iūgūt ꝑ vnionē ꝛ cōpoſitionē. Silr̄ ordo eſt creature ad creatorē q̄ neceſſe eſt hūc ordinē cōplere in ordinatis nō aūt cōplebit̄ niſi pmo ꝯiūcto cū vltio q̄ neceſſe eſt pmū ꝛ vltimū coniūgi ſicut habet̄ Sap. 8. Attingēs a fine vſq̄ ad finē. Item oīs decor ſapie eſt ſed video ꝙ decor et ſpecie ē vt mixta magis ſint decora elemētis ꝛ cōplexionata mixtis ꝛ aiata cōplexionatis ꝛ pulcherrima cōpoſita ex aīa rōnali ꝛ corpe ſuba potētia vitā habēte q̄ cū in ſola ſapia nō ſiſtat ibi niſi veniat ad pulchritudinē infiniti decoris ipa ꝯiūget cū hac creatura aīa rōnali aiata q̄ vltima eſt in decore nature pulcherrimā ſubam increatā ſpūalē: et hoc eſt qd̄ habet̄ Prouerb. vltio. Procul ꝛ de vltimis finibꝫ ꝑciū eius. Procul eīm eſt ſuba ſpiritualis increata: vltimi aūt fines ſūt vltie nature finis ꝛ vltim⁹ vniuerſitatis finis. vltimus aūt nature finis eſt hō ꝑ cōpoſitionū enumerationē. vltimus

Rōnes ex parte dei.
Suppō pa
2a
3a
4a
Pria rō ex pte potētie.
2a rō ex pte potētie.
Probatur idē ex pte ſapientie.
Primo ſic.
Scd̄o ſic.

autē vniuerſitatis finis eſt deus ex quibꝰ finibꝰ cōfici
2º ex potentia ſil' ꝛ ſapientia. tur pciū redēptionis. Itē ex potētia ſimul ꝛ ſapia
ſic arguit᷑: magna eſt potētia in eductiōe ſimpliciū de
nihilo: maioꝛ aūt relucet in gradibꝰ nature q̄ ſunt eſſe
mixtū viuere ſentire intelligere. tñ neutra eſt in hijs
infiniti. Cū igit᷑ ambe finite ſunt adhuc educēt gra-
dū vlterioꝛē ex ꝯiūctiōe nature q̄ eſt ſup̄ intellectualē
Obiectio cū intellectuali ſine rōnali. Si foꝛte dicatur ꝙ ſm
hāc rōnē hō ꝑus deberet iūgi āgelice nature/ ꝛ poſtea
diuina natura illi ſicut videmꝰ ꝙ poſt ſimplex eſt mi
xtū mineral'r ꝛ poſt illud viuere ꝛ ſic de alijs ꝛ ſemꝑ
Sol'o ꝑus ſaluatur in ſeqn̄ti. Ad hoc differat᷑ miſſio vſq̧
poſtea vbi oñdet᷑ ꝙ angelꝰ nec deo nec hoī vnibil' eſt
Ex bonitate dei idem oſtēdet᷑. vñ hic nō impedit ꝓceſſum. Deinde oñdit᷑ h̄ ex boni-
tate ꝛ ſupponant᷑ tria. ſ. ꝙ bonū eſt diffuſiuū ꝛ cōica-
tiuū ſui. Scđo ꝙ infiniti boni eſt infinito mō ſe cōica
re. Tertio ꝙ creatū ē capax ꝑ vnionē infiniti boni ſic
Primo ſic. apparuit in effectu. Inde ſic infinitū bonū īfinito mō
ſe cōicat ꝛ nō ē īfinitū niſi ipm ſubal'r: ꝑ̃ ſeipm cōica-
Obiectio. bit creato. Si foꝛte dicat᷑ ꝙ ſm h̄ ſe oī creato capaci
Sol'o cōicat. Cōtra bonū reſpicit natura cui ſe cōicat ꝛ nō
ꝑſonā: natura aūt eſt indifferēs ꝑ̃ nō cōicabit niſi per
naturā: in ꝑſona aūt nō pōt eſſe: q2 iā deſtrueret᷑ oꝛdo
illiꝰ nature ad illud ſm dona alia ſi q̄libet ꝑſona vni-
ret᷑ ei ꝛ pluralitas indiuiduoꝝ qđ ſic ꝓbatur. Si fiat
vnio ad ſoꝛtē vel ad platonē talis erit q̄ deū ad hoīez
ꝛ hoīem ad deū. ꝑ̃ ſoꝛtes ē filiꝰ dei ꝛ filiꝰ dei eſt ſoꝛtes
ꝛ filiꝰ dei eſt plato ꝛ ecōuerſo. Sed q̄cūq̧ vni ꝛ eidē
ſūt eadē iþa ſūt eadē: ſed ſoꝛtes ꝛ plato filio dei ſūt idē
ꝛ ſm idem/ q2 ſm vnionē vnā ꝑ̃ ſoꝛtes ꝛ plato ſūt idē
ꝛ eadē rō eſt de alijs ꝑ̃ nūerus ꝑſonarū illius natu-
re deſtrueret᷑ ergo nō cōueniebat cū vniri niſi vni de
Ex potētia ꝛ bonitate. illa natura. Itē ex potētia ſimul ꝛ bonitate arguo
ſic: magna eſt potētia ꝛ bonitas q̄ facit vniuerſum ſꝫ
tñ maioꝛ cogitari pōt ſcꝫ q̄ facit infinitos mūdos: ſed
adhuc maioꝛ pōt excogitari. ſ. que deū cōiungat crea
ture alicui in vna ꝑſona: q2 illa eſt illi incōꝑabilis. Cū
igit᷑ deus habeat potētiā qua maioꝛ cogitari nō pōt
imo etiā maioꝛē q̄ꝫ cogitari pōt ipe poteſt ꝛ vult cum
ſit bonitas ſua tāta quāta potētia ſua talē coniūctio-
nem ꝓducere: nō aūt poteſt fieri ad omnes res crea-
tas eo ꝙ deſtrueret᷑ numerus indiuiduoꝝ vt habitū
eſt ergo ad vnū faciet: nō aūt eſt vnibilis creatura niſi
hō ergo faciet ad hoīem. Et q2 facile eſt hmōi rōnes
multiplicare ideo iſte ſufficiāt ita ꝙ caueat᷑ ꝙ nō dica
tur ꝙ aliqua iſtarū ſit neceſſaria: q2 oēs ſūt quedā cō-
uenientie ad hoc ꝙ fiat incarnatio etiā ſuppoſito ꝙ nō
Ex ꝯditiōe ſtatus hoīs fuerit pctm̄. Ex cōditione ſtatus hoīs q̄ eſt ſub pctō
arguit᷑ idē ꝛ primo ſupponat᷑ neceſſe eſſe dei ꝑ̃finitio-
ꝑª ſuppō. nē de hoīe factā impleri. Scđo ꝙ oīs rōnalis creatu
2ª ra facta eſt ad beatitudinē. Tertio eſt ꝙ oīs rōnalis
3ª creatura ꝑ aliquē numerū ſuoꝝ indiuiduoꝝ ꝑticipet
4ª illam. Quarto ꝙ deus nō punijt rationalē creatu-
5ª rā ſine pctō. Quinto ꝙ oīs creatura ſimplex totū qđ
eſt ꝛ poteſt ꝓ ſeiþa debet creatoꝛi ꝛ nō pōt ei in grāꝝ
6ª actione rñdere. Sexto ꝙ peccatoꝛ ꝓ nullo poteſt ſa-
Rō ad ꝓpoſitum. tiſfacere cū ipe ꝓ ſe nō ſatiſfecerit. Inde ſic: homo ſub
iacet multis penis ꝛ eſt rōnalis creatura: ergo pecca
uit ergo tñ q2 creatura eſt tñ q2 peccatoꝛ eſt ſatiſface-
re nō poteſt nec aliqua creatura ſimplex ergo neceſſe
eſt ſi debeat ſatiſfieri ꝙ ſatiſfaciēs ſit creatoꝛ vt poſſit
ꝛ homo vt debeat ſi debet ſatiſfieri aut alioquin ꝑ̃fi-
nitio de homie fruſtraret᷑: ergo neceſſe eſt deū incar-
nari. Talia etiam argumēta alibi plura poſuimus ꝛ

ideo iſta ſufficiāt hic. In cōtrariū obijcitur ſic Qđ Arguitur
eſt infirmitatis deo nō conuenit: iungi infirmo infir- in oppoſitū
mitatis eſt. ergo deo nō cōuenit. ſed iungi cum natu- primo ſic
tura penalitatibꝰ ſubiecta ē iūgi cū infirmo ergo ꝛc.
Probatio prime eſt: quia omne qđ iungit᷑ iūgitur ꝓ-
pter melius. Probatio ſecūde eſt ꝙ iūctura deſidera
tur vt eleuet᷑ iunctū. Item qđ reſpectu nullius eſt 2º
imꝑfectū reſpectu nullius eſt in potētia. Inde ſic qđ
nō eſt in potētia aliquo modo nō eſt vnibile: cū vnibi-
le dicat potentiā/ deus nō eſt in potētia ad aliquid: ꝑ̃
nō eſt vnibilis alicui. Item omē qđ fit aliquid ha- 3º
bet aliqđ faciens extra ſeiþm deus fit homo ꝛ fit/ ꝛ fit
vnitus cū nō ſemꝑ fuerit vnitus: ergo habet aliquid
faciēs extra ſeiþm: ſed hoc falſum eſt: ergo deus non
vnitur. Item deus vnit᷑ humane nature ergo ali- 4º
quid vnit cū aut idem aut aliud. ſi idē ergo idē eſt faci
ens ꝛ factū qđ nō eſt intelligibile. ſi aliud cum agens
ꝛ faciēs ſit nobilius facto ꝛ acto/ aliqđ erit nobilius
deo vnito qđ hereſis eſt: q2 deus nō eſt nobilioꝛ deo
cū carne. Item omnis vnio duoꝝ videtur eſſe re- 5º
ſpectu alicuius tertij cōſtituti ex vtriſq̧: deitas autē
nō eſt paſſibilis reſpectu alicuius tertij: ergo non eſt
vnibilis. Item nulla ſubſtātia perfecta in eſſe ꝛ na 6º
tura vnibilis vel cōponibilis eſt alicui/ deꝰ eſt ſubſtā-
tia perfectiſſima: ergo nullo modo eſt vnibilis alicui.
Probat᷑ aūt prima quia omis cōpoſitio ꝛ vnio eſt ꝓ-
pter ꝑfectionē aliquā acquirendā vel in actu vt ma-
teria foꝛma cōponitur ꝛ vnit᷑. vel in eſſe vt foꝛma vni-
tur materie. Et quia longū eſt de hoc multa obijcere 7º ꝑ cōcep
cum valde leue ſit de hoc adducere rationes ponant᷑ animi cōce-
omnes animi cōceptiōes contra hanc vnionē exiſten ptiones:
tes. Quarū vna eſt ſubſtantiā in actu ꝛ eſſe perfectā Suppō pª
nulli vnibilē eſſe. Secūda eſt omnē vnionē ad cōpo- 2ª
ſitionē ſubſtantialē vel accidentalē terminari. Ter- 3ª
tia diuerſarū naturarū ſpecie differentiū nō eſſe hy-
poſtaſim ꝛ perſonā vnam. Quarta differētias diuer 4ª
ſas in natura ꝛ ſpecie ꝛ genere nihil vnū genere ſpecie
vel indiuiduo conſtituere. Quinta infinite diſtantia 5ª
ꝓpoꝛtionē nō habere vnionis. Sexta cauſam ꝑmā 6ª
omnia vnientē ꝛ cōponentē ad nullā vnionē vel com
poſitionē eſſe poſſibilē ꝛ infinita alia que facile eſt in-
uenire. Cum igit᷑ intellectꝰ iſta apud ſe habeat ꝛ ſup-
ponat nō recipiet vnionē dei cū hūana natura. So Solutio
lutio dicendū ꝙ cōuenientes ſunt rationes que addu ꝑncipalis.
cte ſunt ad ꝓbandū deū eſſe vnibilē cū humana natu-
ra ꝛ non neceſſitatis erunt: quia ſi eſſent neceſſitatis
nō eſſet opꝰ ſue bone volūtatis/ nec teneremur ad tot
ꝛ tantas gratiarū actiones nec ꝑ reuelationē fidei il-
lud acciperemus hoc autē facile apparet aduertēti ra-
tiones illas hic ꝛ alibi poſitas ꝛ hoc relinquo iudicio
legentiū. Omnes aūt rationes in cōtrariū poſite nō
impediūt vnionē: ꝛ hoc ideo dico: quia licet fides ſuf-
ficiēter ꝓbari nō poſſit tamen etiā nō pōt improbari.
Dicendū ergo ad primū ꝙ infirmitatis nō eſt vni- Ad primū
ri nature īfirme niſi vbi natura vnita demergeretur
in infirmitates illas ꝛ diſtare inciꝑet in ſeiþa ſic autē
diuinitas nō eſt vnita humanitati ꝛ eſt exemplū Au
guſtini de lumine ſolis qđ nō inficitur ab hijs ſuper
que ponit radios ſuos. Ad aliud dicēdū ꝙ illa ra- Ad 2m
tio tenet in hijs que vniūtur reſpectu alicuius tertij
ſed ſic diuinitas nō eſt vnita humanitati: quia infra
probabit᷑. ij. diſtinctiōe ꝙ in dño ieſu chriſto nō eſt cō
munē ſpeciem inuenire. Ad aliud dicendū ꝙ vnibi Ad 3m
le qđ eſt in potentia reſpectu cōpoſitiōis habet aliud

vniens extra ſe ꝛ hoc eſt vnibile qđ fit aliquo mō in cōpoſito ſed tale nō diuinitas eſt: q2 nec fit in ſe nec in cōpoſito. nec hec eſt recipiēda ſimpliciter deus hō fit: q2 fieri notat circa deū poni/ ꝛ ſi inuenit in auctoritate poſita gloſanda eſt ſic: hoc fit ꝙ deus eſt homo ſed hoc fieri tūc ponit circa naturam hūanitatis nō deita-

Ad 4m tis. et ideo ſeipam vnit: Nec hoc verum eſt ꝙ deitas ſit melior vnita q̄3 nō vnita eo ꝙ vnita ſit q̄ſi ꝯiuncta bono creato ꝛ ꝑ ſe ſit tm̄ bonū increatū ꝛ hoc ideo eſt q2 bonitati increate nihil adijci pōt qđ augeat eā cū ſit infinita ꝛ ſi addit ei ꝑ vniōnē nō habet rōnem nec eſſentiā boni niſi ab ipſa. vñ nō adijcit ei aliqđ ſed potiꝰ accipit hoc ipm̄ bonū qđ habꝫ. eo ꝙ vnit ei quia q̄nto aliquid vicinius ordinat ad ipam/ tāto plus recipit

Ad 5m bonitates eius. Ad aliud dicendū ꝙ vnio duoꝝ q̄ ambo aliquo mō ſunt imꝑfecta/ eſt reſpectu alicuius tertij ſicut materia imꝑfecta eſt quo ad actum: forma aūt imꝑfecta quo ad eſſe. ſic aūt nō eſt de deitate ꝛ hu-

Ad cōmunes animi ꝯceptiōes manitate. Ad aliđ dicēdū ꝙ oēs ille cōmunes animi cōceptiones ꝓhibent ꝙ nec deitas vt pars ſit vnibilis ꝛ hoc bene cōcedimus: q2 ratio ꝑtis eſt imꝑfecti ratio ꝛ hoc deitati nō cōuenit ꝛ ꝑ hec pꝫ ſolō ad totū

Arti. II. B

Quare dei filius ab initio humanā naturā non aſſumpſit.

Arguit̄ pº a

Ed adhuc reſtat dubiū quare nō ab initio humanā naturā aſſumpſit ꝛ obijcitur. Qñ erat morbus tēpus erat medicine ſꝫ ab initio erat

2º morbus: ꝰg medicus ab initio incarnari debuit. P. hoc videt̄ ꝑ ſimile ad morbū corporalē q̄nto inualeſcit diutius/ tanto magis difficulter curat̄: ergo videtur ꝙ a ꝓncipio morbi cōueniebat filium incarnari.

Solutio ad vtrūqꝫ Solutio dicendū ꝙ ſecus eſt in medicina ſpūs ꝛ in medicina corꝑis: quia corporis medicina agit cū natura ꝛ iuuat illam ꝛ hoc ꝑ actiones primarū qualitatū que nō agunt voluntarie nec ꝑ intellectū: ꝛ ideo melius eſt illi morbo occurrere in ꝓncipio q̄3 diu natura fortis eſt anteqū3 ſuccūbat. Sed medicina ſpūalis nō agit niſi cū noſtra voluntate adminus cōſentiente ad cōſenſum aūt hmōi requirit̄ precognitio morbi ꝛ medicine ꝛ indigētie: quia aliter nō ſufficiēter amplecteret̄ medicū ꝛ medicinā ꝛ nō valet niſi feruēter deſideretur. Et ideo cōſequēs fuit (vt dicūt ſancti) prius facere innoteſcere morbū ꝛ ꝙ nō eſſet auxiliū per naturā vel legꝫ obedientiā ſine gr̄a ꝛ poſtea veniret medicū cū medicina ꝛ ꝑ hoc patet ſolutio vtriuſqꝫ obiectoꝝ.

Arti. III. C

Quid ſit ꝛ quot modis dicit̄ plenitudo tp̄is.

b

Einde obijcit̄ de hoc ꝙ dicit plenitudo temporis ē.a. Inuenit̄ em̄ multiplex plenitudo in ſacra ſcriptura que nō cōpetit tempori quo filiꝰ dei venit in carnē ergo videt̄ ꝙ ſpēaliter plenitudo tēporis nō dicatur. ꝙ aūt multiplex plenitudo inueniatur patet ſic Deut̄. 32. Date magnificentiā deo noſtro dei ꝑfecta ſunt opa: ergo plena. vñ pſ̄. 23. Dñi eſt terra ꝛ plenitudo eius: ergo videt̄ ꝙ in vniuerſitate creaturarū ꝑfecta plenitudo temporis fuit. Item Matth. 13. ſuꝑ illud Quā cū impleta eſſet educētes glo. vult ꝙ ad finem mūdi retorqueat̄: ergo videtur plenitudo tēporis in fine mūdi eſſe. Item Donec occurramus omnes in virum perfectū in menſuram etatis plenitudinis xp̄i hec aūtē fuit in tēpore reſurrectiōis: quia hec erat plenitudo xp̄i vel in tēpore reſurrectiōis beatoꝝ. Itē in prologo Luce dicit Hiero. vt deo in deum plenū hoc refert ad aſcenſionē dñi ieſu: ergo videt̄ ꝙ etiā fuerit quedā plenitudo in aſcenſione. Item Joh. 19. In cruce dixit conſummatū eſt: hoc aūt fit cum per impletionē numeri electoꝝ impletur ruina angeloꝝ: ergo tunc erat plenitudo vt videtur. vnde Apocal. 6. Ut ſuſtinerēt modicū tēpus donec impleret̄ numerus fratrū eoꝝ. Solutio dicendū ꝙ multiplex eſt plenitudo. ſ. nature ſm̄ ſufficiētiam principioꝝ vt poſſit ꝓpagari: et hec fuit cum ꝑfectis dei operibꝫ quieuit in die ſeptimo. vñ Gen̄. 1. Cōpleuitqꝫ die ſeptimo omne opus ſuū qđ fecerat ꝛ requieuit ab omni ope qđ patrarat. Item plenitudo ꝓpagate nature de qua dicit̄ Pſ̄. 23. Dñi eſt terra. Eſt etiā plenitudo gratie ꝛ plenitudo glorie. Plenitudo aūt gratie duplex in capite ꝛ in mēbris. In capite aūt duobꝫ modis ſcꝫ in cauſa ꝛ in executiōe. In cauſa ſic icepit in incarnatiōe: q2 illa plenitudo cauſa eſt ꝛ initiū aliarū plenitudinū ꝓpter tria. ſcꝫ quia tunc plenitudo fuit ꝓfinitiōis tēporis vt incarnaret̄. vnde Col̄. 2. In ipo habitat ois plenitudo diuinitatis corporaliter. Scđo quia tunc fuit plenitudo generationis in ordine modoꝝ generatiōis: quia prima erat viri de terra. Scđa mulieris de virgīe viro. Tertia filioꝝ de parentū cōmixtione. Quarta aūt viri virginis de femina virgine que cōpleuit ordinē generationis vñ Gen̄. 15. Generatiōe quarta reuertet̄ generatio hec: ꝛ ideo dictū eſt generāti Aue gr̄a plena. Tertio quia tunc exuberauit gratia ad legem implendā ꝛ promiſſa ſoluēda Joh. 1: Uidimus gloriā eius gloriam quaſi vnigeniti a patre plenū gratie quo ad impletionē mandatoꝝ ꝛ veritatis quo ad impletionē ꝓmiſſoꝝ. vnde infra. De cuius plenitudine oēs accepimus gratiā pro gratia: q2 lex ꝑ moyſen data eſt/ gr̄a ꝛ veritas ꝑ ieſum xp̄m facta eſt. In mēbris aūtē fuit plenitudo gratie in penthecoſten. de qua dicit̄: Repleti ſunt om̄es ſpū ſancto Actuū. 2. et. 7. Cum eſſet ſtephanus plenus gr̄a ꝛ fortitudine ꝛc̄. Pſ̄. 89. Repleti ſumus mane miſericordia tua dñe. Eſt aūt plenitudo glorie in capite ꝛ in mēbris. in capite quo ad gloriā corporis in reſurrectiōe. de qua loquit̄ apl̄us in auctoritate ſupra inducta. vel quo ad locū reſpondentē per modū cōgruentie ꝛ hoc in aſcēſione. de qua loquit̄ Hiero. in ꝓlogo. In mēbris aūt poteſt eſſe plenitudo glorie quo ad numerū ꝛ ſic loquitur glo. ſuꝑ Mattheū de ſagena vel quo ad ſcitiatis in vtraqꝫ ſchola ꝑfectionē de quo Eccl̄i. 24. In plenitudine ſanctoꝝ detentio mea. vel quo ad euentū qui eſt reſtauratio ruine angeloꝝ de quo loquit̄ Pſ̄. ꝛ ſic patet ſolutio ad totum.

Solutio ad totū.

Arti. IIII. D

Utꝝ dei filius pōt dici factus de muliere.

Primo. b

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Factū de muliere] ē.b. Factura em̄ nō cadit in filiū dei ſed in filiū hominis: ergo male dicit filiū factum.

2º Item quare nō dicit natū de muliere cū tamē hoc

3º ſit verum. Item gloſa virgo non mulier ſed virgo fuit: ergo videtur apl̄s per hoc iniuriā inferre matri dñi.

Solō ad primū. Solutio ſine dubio factio nō ponit̄ circa filiū dei inq̄3tum hmōi ſed circa filiū hominis. vñ Augꝰ. Intantū factus eſt inq̄3tum ex muliere eſt. vnde ſenſus eſt: filiū ſuū factū nō inq̄3tum filius dei: ſed factū in natura humana vt ſcꝫ humana natura ſubiectū ſit circa qđ ſit factio ipa.

Ad 2m. Ad aliud dicendū ꝙ creatio eſt opus voluntatis diuine educentis creaturā de nihilo: natiuitas aūt eſt opus nature ex vtraqꝫ ꝑte. ſ. ex parte patientis/ vt eſt mater ꝛ ex parte agētis vt eſt pr̄.

ſed facere eſt opus voluntatis ſup materiã preiacentẽ
ſicut fecit deus trinitas humanã naturã/que vnita
eſt xp̃o ſiue filio dei: ⁊ ad hoc innuendũ dicit factũ: cũ
aũt dicit̃ natus hoc eſt ſm natiuitatẽ/que eſt ex ma-
Ad 3m tre tantũ. Ad vltimũ dicendũ ꝙ mulier dicit̃ du-
pliciter. ſ. ſm ſignificationẽ noĩs ⁊ ſic dicit gloſa. vir
go nõ fuit mulier. vel ſm interp̃tationẽ noĩs ⁊ ſic ip̃a
p̃cipue mulier fuit: q2 herũ omniũ heroũ ip̃a molli-
uit. vn̄ de quãdo e mollicie reſolutus totus in cruce
ſuauitatẽ effudit retulit hanc emollitionẽ in eam di-
cens. Mulier ecce filius tuus.

Arti. V. An tempus a patre p̃finitũ ſit ⁊ debeat di-
E ci tẽpus plenitudinis ĩ quo miſit de⁹ filiũ ſuũ

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Tẽpus pleni-
d tudinis dicit̃ tẽpus gratie] ã. c. Hoc eñ vide
tur eſſe cõtra glo. ad Gal. 4. que ſup idẽ dicit
ꝙ tẽpus plenitudinis dicit̃ qđ erat prefinitũ a patre
Obiectio. ꝙ tunc filiũ mitteret. Sed cõtra ab et̃no fuit p̃fini
Solo tum: ergo ab eterno mittere debuit. Si dicitur ꝙ
Obiectio volũtas eſt cauſa dilatoria. Contra volũtas que re
cipit diſpoſitiões a cõceptis p̃ rõnẽ vult hoc ⁊ illud:
ergo volũtas que ſemp̃ vno modo ſe habet/non vult
hoc ⁊ illud ſed talis eſt volũtas dei: ḡ ſemp̃ idem vult
ergo ſi tũc voluit ab eterno voluit. cũ igitur ſit omni-
Solo potens ab eterno expleuit qđ falſum eſt. Solutio
ad totũ tẽpus p̃finitionis vt mitteret dicit̃ tẽpus plenitudi-
nis vt dictũ eſt illis rõnibꝫ que aſſignate ſunt. ⁊ verũ
eſt ꝙ ab et̃no p̃finiuit vt tunc mitteret: ⁊ ideo nõ mu-
tabat̃ volũtas ſm diuerſa volita: quia ab eterno vo-
luit vt tunc veniret: ſicut ſi ego vellẽ cras edificare ⁊
p̃ſeuerarẽ in illa volũtate ſi nõ iam ſed cras edificarẽ
nõ diceret mutat⁹ eſſe ſm volũtatẽ. vñ nõ ſequit̃ ar-
gumentũ q2 nõ ſimplr̃ p̃finiuit ab eterno ſed p̃finiuit
vt mitteret ⁊ etiã cũ hoc p̃finiuit qñ mitteret: q̃ autẽ
cauſa diſtulerit cauſe aliq̃ per cõueniẽtiã ſunt aſſigna
te: ſufficiẽtes aũt ſunt in ſapiẽtia dei abſcõdite ſup q̃s
exclamat ap̃ls ad Rom. 11. O altitudo diuitiaꝝ ſa-
piẽtie ⁊ ſciẽtie dei q̃ꝫ incõp̃hẽſibilia ſũt iudicia ei⁹ ⁊c̃.

Arti. VI. Quare tẽpus in quo miſit deus filiũ ſuum
F dicit̃ tẽpus plenitudinis: tẽpus miſerendi: tẽ
pus benignitatis: tempus gratie ⁊c̃.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Annus beni-
d gnitatis] ã. d. Que eſt eñ ratio quattuoꝛ vel
triũ nominũ hui⁹ tẽpoꝛis ſcꝫ vt dicat̃ tẽpus
plenitudis/tẽpus miſerẽdi/tẽpus benignitatis/⁊ tẽ-
Solo. pus gr̃e. Ad hoc dicendũ ꝙ hec ratio dicta eſt gr̃e
dicit̃ plenitudinis: q2 ṽo ex plenitudine ſequebat̃ re
dẽptio miſeroꝝ ideo dicit̃ tẽpus miſerẽdi Hiere. 4.
Plenitudo mea cõturbauit me. ⁊ Hiere. 31. In cha-
ritate p̃petua dilexi te ideo attraxi te miſerãs. Ad iu-
uamen aũt tñ exigebat̃ ignita bonitas q̃ liquefaciẽs
bonũ int⁹ in oẽs effluere faceret: ⁊ iõ dicit̃ ann⁹ beni
gnitatis Can. 1. Oleum effuſum nomen tuũ: ⁊ ideo
adoleſcẽtule dilexerũt te nimis. Tẽpus aũt gratie di
cit̃ p̃pter copiã gr̃e ad mandata implenda.

Arti. VII. An lex decalogi põt impleri ſine gratia.
G Einde q̃rit̃ de hoc qđ dicit [Quia p̃ charita-
Obiectio d tem] ã. c. Contra q2 nullus ſapiẽs legiſlatoꝛ
obligat ad impoſſibile/ſed gratiã habere non
eſt in p̃tãte noſtra: ḡ nõ obligamur ad gratiã haben-
dã ⁊ tñ obligamur ad decalogũ: ḡ lex decalogi poteſt
Solo. impleri ſine gr̃a. Solutio ſi volum⁹ ſuſtinere illã
opinionẽ ꝙ modus eſt in p̃cepto tũc dicim⁹ ꝙ ⁊ ſi de-
calogus põt impleri quo ad op̃a ip̃a q̃ p̃cipiunt̃ ſine
gr̃a nõ tñ põt impleri ſm intentionẽ legiſlatoꝛis: q2
ille intẽdit ꝙ obſeruatio obtineat vitã ⁊ ſic nõ põt ſer-
uari ſine gr̃a. Ad id aũt qđ obijcit̃ ꝙ gratiã habere Ad obiectio
nõ eſt in p̃tãte noſtra. Dicendũ ꝙ verũ eſt ſed tamen nem.
nõ eſt ĩpoſſibile habere: q2 faciẽtes qđ in nobis eſt de
neceſſitate habebimus. eo ꝙ deus dat omnibꝫ habũ
danter ⁊ nõ improperat Jaco. 1. Lr̃a ſic exponit̃ Cũ Expõ lr̃e.
venit ⁊c̃. ap̃ls ad Gal. 4. Miſit p̃ hoc ꝙ in carne ap
paruit factũ ſub lege. Nota ꝙ iuſto non eſt lex poſita.
vnde eſſe ſub lege dicit̃ tribꝫ modis ſcꝫ ex cauſa vel ob
ſeruatiõe quoꝛũdã mandatoꝝ legis. vel ex motiuo le
gis. Ex cauſa ſic oẽs in p̃ctõ nati fuerũt ſub lege. ſm
obſeruationẽ aũt duplr̃ contingit eſſe ſub lege. ſ. per
obedientiã vel p̃ conſũmationẽ. per obedientiã ſic iu-
ſti ſunt ſub lege vt conſũmatio aũt ſicut xp̃s q̃ ĩpleuit
legẽ. ſub motiuo aũt legis qđ erat timoꝛ fuerũt q̃ ex
ſeruili timoꝛe ſeruabãt: filij ergo miſſio ⁊c̃. Contra Obiectio
in lege tempoꝛe patrũ ſepe miſſus eſt p̃ donũ ſapiẽtie
q2 incarnatus eſt ex tũc. Solutio intelligit̃ de miſ Solo
ſione in mundũ nõ in coꝛ tñ.

Quare filius carnẽ aſſumpſit non pater vel ſpiritusſanctus.

Diligẽter ṽo annotandũ eſt: quare filius nõ
pater vel ſpũſſanctus eſt incarnatus. Solus
nanq̃ꝫ filius hominẽ aſſumpſit. Qđ vtiq̃ꝫ con-
gruo oꝛdine atq̃ꝫ alto dei ſapiẽtia fecit conſi-
lio. vt de⁹ q̃ in ſapiẽtia ſua mũdũ cõdiderat
ſm illud. Oĩa in ſapiẽtia feciſti dñe que in ce Ps. 103.
lis ſunt ⁊ q̃ in terris: reſtauraret in eadẽ. Hec
eſt mulier euãgelica: que accendit lucernã ⁊ Luc. 15
dragmã decimã que p̃dita fuerat repit ſapiẽ
ſcꝫ patris q̃ teſtã humane infirmitatis lumie
ſue diuinitatis accẽdit: p̃ditũ q̃ꝫ hoĩem repa-
uit noĩe regis ⁊ imagĩe inſignitũ: Jdeo etiã
filius miſſus eſt ⁊ nõ pater: q2 cõgruẽti⁹ mit-
ti debebat q̃ eſt ab alio q̃ꝫ q̃ a nullo eſt. filius
autẽ a patre eſt. pater ṽo a nullo eſt. Ut eñ
ait Aug. in libꝛo de tri. Non eñ habꝫ de quo
ſit. Sicut ergo pater genuit. filius genit⁹ eſt.
ita cõgrue pater miſit. filius miſſus eſt. Ab il
lo eñ cõueniẽter mittit̃ dei verbũ: cuius eſt
verbũ. Ab illo mittit̃ de quo natũ eſt. Mitti
tur qđ genitũ eſt. Pater vero q̃ miſit a nullo
eſt. Jdeoq̃ꝫ pater miſſus nõ eſt: ne ſi mitteret̃
ab alio eſſe putaret̃. Miſſũs eſt ḡ p̃imo fili⁹
q̃ a ſolo patre eſt. Deinde etiã ſpũſſanctus q̃
eſt a patre ⁊ filio: ſed filius ſolus in carne miſ
ſus eſt: non ſpũſſanctus ſicut nec pater. Qđ
ideo factũ eſt vt qui erat in diuinitate dei fi-
lius: in humanitate fieret hoĩs fili⁹. Non pa
ter vel ſpũſſanctus carnẽ induit ne ali⁹ in di
uinitate eſſet filius alius in humanitate. Et
ne idem eſſet pater ⁊ filius ſi de⁹ pater de ho
mine naſceret̃. Unde ĩ eccleſiaſticis dogma
tibus. Nõ pater carnẽ aſſumpſit. neq̃ꝫ ſpũſ-

ſanctus:ſed filius tm̃. vt q erat in diuinitate
dei fili⁹. ipe fieret in hoie hois filius. ne filij
nomẽ ad alterũ trãſiret q nõ eſſet eterna nati
uitate filius. Dei ergo fili⁹ hois fact⁹ eſt fili⁹
natus ſm veritatẽ nature ex deo dei filius. ⁊
ſm veritatẽ nature ex hoie hois filius. vt ve
ritas geniti nõ adoptiõe nõ appellatiõe:ſed
in vtraqʒ natiuitate filij nomẽ naſcẽdo habe
ret. vt eſſet verus deus ⁊ verus hõ vnus fili⁹
Nõ ḡ duos xp̃os: neqʒ duos filios: ſʒ deũ et
hominẽ vnũ filiũ quẽ ꝓpterea ⁊ vnigenitũ
dicimus manentẽ in duab⁹ ſubſtãtijs. ſicut ei
nature veritas contulit: nõ confuſis naturis
neqʒ imixtis ſicut Timotheani volũt: ſed ſo
cietate vnitis. Ecce habes quare filius non
pater vel ſpũſſanctus carnẽ aſſumpſerit.

D d Jligēter ṽo eſt hic annotandũ] mgr̃ tãgit hic
tres cauſas q̃re pat̃ nõ eſt miſſus in carnẽ q̃
rũ due ſunt ſpẽalr̃ quare pr̃ nõ eſt incarnat⁹.
Tertia ṽo cõiter quare nec pater nec ſpũſſctũs. ꝑma
eſt in ꝑncipio. Scḋa ibi [Jdeo etiã filius. Tertia ṽo
[Pater aũt carnem aſſumpſit.

Arti. VIII An pater potuit incarnari ⁊ redimere ge-
nus humanum.

Nadit aũt hic dubiũ qʒ videt̃ ꝙ pr̃ debuerit
Arg. ꝑmo. i icarnari potius q̃ȝ fili⁹. patri eñ attribuit̃ po
tẽtia ſed potẽtis eſt vincere fortẽ: ḡ patris eſt
incarnari ad opus redẽptiõis ꝓbatio medie Job. 41
2° Non eſt ptãs ſup terrã q̃ poſſit ei cõpari. Itẽ Eſa.
49. Nunqd tollet̃ a forte p̃da aut qḋ ablatũ eſt a ro
3° buſto ſaluabit̃: ḡ videt̃ ꝙ redimere ſit potẽtie. P̃. in
carnatio eſt opus in q̃ infinite diſtãtia cõiungũtur vt
de⁹ ⁊ hõ: ḡ hoc erit infinite potẽtie ⁊ hec appropriat̃
4° patri: ḡ pr̃is eſt redimere ⁊ nõ filij. Itẽ pr̃is affect⁹
maior eſt ad filios q̃ȝ fratris ad frẽs. cũ ḡ pr̃ legat̃ pr̃
noſter ⁊ fili⁹ ⁊ frater / videt̃ ꝙ magis eſſet ſollicitudo
pr̃is ad redẽptionẽ q̃ȝ filij. P̃. pr̃is ẽ adoptare ⁊ nõ
filij / cũ ḡ ꝑ incarnationẽ facti ſum⁹ filij videt̃ ꝙ pr̃ de
Queſtiũcula buit incarnari. P̃. q̃rit̃ qd incõueniẽs eſſet ſi pr̃ eſ-
ſet incarnat⁹. videt̃ ꝙ nullũ: qʒ adhuc totus mũdus
ſentiret meliorationẽ ſicut ſentit in icarnatiõe filij cũ
ergo nõ ſit inuidus pr̃ hoc bonũ voluit cõicare mũdo
⁊ ita ſperãda eſt adhuc incarnatio pr̃is qḋ eſt hereſis
Solutio Solutio dõm eſt ſi nos attẽdamus cõgruẽtiã pa-
tris nõ eſt incarnari: ſi autẽ potentiã abſolute pr̃ põt
Ad primũ incarnari vt infra dicet̃. Ad primũ ḡ dõm ꝙ opus
redẽptiõis q̃tũ ad id qḋ ẽ actiõis eſt indiuiſibilr̃ triũ
perſonaꝝ: ⁊ iõ aliq̃d eſt in eo qḋ eſt potẽtie ⁊ aliq̃d qḋ
eſt ſapiẽtie ⁊ aliq̃d qḋ eſt bonitatis: q̃tũ eñ ad effectũ
q̃ eſt redimere a forti armato eſt potẽtie: q̃tũ autẽ ad
modũ per humilitatẽ ⁊ iuſticiã eſt ſapiẽtie. q̃tũ ṽo ad
finẽ in q̃ ſũma bonitas relucet eſt bonitatis: ſʒ qʒ prin
cipaliter cõſiſtit in mõ: iõ eſt ꝑncipalr̃ ſapiẽtie ꝑcipue
qʒ ibi mitti claudit̃ ab alio eſſe qḋ nõ cõuenit patri vt
Ad 2m dicit Aug. Per hoc etiã p̃ʒ ſolutio ad ſecũdũ. Ad
Ad 3m aliud dicendũ ꝙ pater noſter eſt de⁹ trinitas ⁊ filius
frater nr̃ ꝑ carnẽ ⁊ ſi pater incarnaret̃ eſſet frater nr̃
Ad 4m ⁊ ideo nõ ꝓcedit illa obiectio. Ad aliud dõm ꝙ nos
adoptamur a tota trinitate ⁊ nõ a pr̃e ſolo ⁊ ideo con
ueniebat filiũ mitti q̃ cõfirmaret nos in hereditatẽ in
quã nos adoptamur ne hoi generaret̃ dubiũ ne fili⁹

contradiceret hijs q̃ pater ſtatuerat. Ad aliud qḋ Ad queſtiũ
poſtea q̃rit̃ dicendũ ꝙ multa ſequerẽtur incõueniẽtia culam
tñ ꝓpter breuitatẽ tria ſufficiãt. quoꝝ vnũ eſt ꝙ cõfu-
ſio eſſet in trinitate eo ꝙ eſſent duo filij / vnus ſm di-
uinitatẽ alter ſm hũanitatẽ. Scḋm aũt ꝙ nepos eſ-
ſet ṽginis q̃ filius eſt ſm deitatẽ. eſſet eñ pater filius
virginis cuius filius eſſet q̃ filius eſt ſm eternã gene
rationẽ ⁊ ſic eſſet nepos ṽginis qʒ filius filij. Tertiũ
eſt qʒ oppoſitũ innaſcibilitati patris ſignificaret̃ du-
pliciter. ſ. in h̃ ꝙ mitteret̃ ⁊ in hoc ꝙ naſceret̃. Sicut
eñ dicit ſctũs Aug. filij miſſio eſt eius incarnatio. di-
cit eñ Aug. in li. de trinitate. iiij. ca. ꝙ mitti eſt cogno
ſci ꝙ ab alio ſit. vñ in ipa miſſione dat̃ intelligi ꝙ pa-
ter ſit ab alio. ⁊ ſic oporteret eſſe aliquẽ a quo eſſet: ergo
nõ eſſet innaſcibilis ⁊ eſſet q̃ternitas in trinitate cum
nõ poſſit eſſe a filio qui ab ipo eſt ꝑ generationẽ nec a
ſpũſancto qui eſt ab ipo ꝑ ꝓceſſionẽ. ſilr̃ ãt per natiui
tatẽ eſſet naſcibilis adminus ſm humanitatẽ ⁊ hec
naſcibilitas nõ cõgrueret ꝓprietati innaſcibilitatis ⁊
ꝓpter hec ⁊ hijs ſimilia nõ congruit patrẽ incarnari.

Quare ſpũſſanctus nõ aſſumpſit carnem. Arti. IX.
Einde querit̃ de hoc ꝙ dicit Non pater carnẽ J
d aſſũpſit neqʒ ſpũſſctũs. ẽ. a. Videt̃ eñ ꝙ ſpi- Arguit̃ ꝑo
ritusſctũs debuit aſſumere qʒ Aug. dicit in li
bro de ſpũ ⁊ aĩa ꝙ ſpũſſctũs eſt ꝑſona in trinitate vici
nior nobis cũ ḡ vicina citius vniant̃. videt̃ ꝙ ipẽ de-
buit carnẽ aſſumere. P̃. ſũme bonitatis ⁊ dilectio- 2°
nis op⁹ erat icarnatio: ſʒ ſpũſctõ attribuit̃ bonitas
⁊ dilectio: ḡ ſpũſſanctus debuit incarnari. Item ſi 3°
mitti cõuenit ei q̃ ab alio eſt vt dicit Aug. tũc magis
cõuenit ſpũſctõ q̃ȝ filio qʒ ſpũſſanctus a duobꝫ eſt / fi-
lius aũt tñ ab vno: ḡ ſpũſancto magis cõpetit mitti
in carnẽ q̃ȝ filio. Item incarnatio eſt ꝓpter gratiã 4°
acquirẽdã q̃ ꝑdita fuit ꝑ pctm̃ primi hois ſed ſpũſan
cto attribuit̃ grã ergo ſpũſſctũs i carnẽ mitti debuit.
Itẽ mgr̃ infra dicit ꝙ ꝓpter charitatẽ q̃ in ipo ap- 5°
paruit attribuit̃ hoc opus ſpũſctõ: ergo multo magꝭ
debuit incarnari: quia in hoc maior charitas appa-
ruiſſet. Solutio dicendũ ꝙ nõ cõpetebat nec com- Solo
petit ſpũſancto incarnari ſed ſoli filio rõnibꝫ ſupra di
ctis. Ad ꝑmũ ergo dõm ꝙ ſpũſſctũs nõ dicit̃ ideo Ad primũ
vicinior nobis ꝙ ſit vnibilior carni q̃ȝ filius ſed qʒ ipẽ
ꝓcedit ab eterno vt donabilis in tpe: ⁊ ideo ſm ſuum
nomẽ dicit reſpectũ ad miſſionẽ q̃ fit in corda fideliũ
ad ſctificandã creaturã rõnalẽ: ipe eñ ꝓcedit vt do-
nũ patris ⁊ filij donabile etiã rationali creature: talẽ
aũt reſpectũ ad nos nõ importat nomen filij ſm ꝙ eſt
a pr̃e. Ad aliud dõm ꝙ bonitas ⁊ dilectio ſunt ap- Ad 2m.
propriata ſpũſancto reſpectu diſtributiõis donoꝝ:
⁊ nõ reſpectu incarnatiõis. Incarnatio eñ in ſe clau
dit natiuitatẽ q̃ ꝑcipue cõuenit nato ſm generationẽ
eternã. Ad aliud dõm ꝙ itellect⁹ miſſiõis claudit̃ Ad 3m
in itellectu incarnatiõis: ſʒ h̃ nõ ſufficit ſʒ oportet ꝙ ex
ſua ꝓprietate ꝯueniẽtiã hẽat ad talẽ modũ miſſiõis q̃ ẽ
naſci i carne: ⁊ h̃ nõ hʒ niſi fili⁹. vñ dic Aug. ꝙ iõ icar
nat⁹ eſt ne filij nomẽ ad aliũ trãſiret. vñ nõ ſolũ cõue-
niẽs fuit icarnari. Ad aliud dõm ꝙ op⁹ incarnatio- Ad 4m
nis fuit ꝓpter grãm nõ [illegible] ⁊ [illegible]tio-
nis ⁊ adoptiõis filioꝝ. vñ apl's ad Gal. 4. Miſit de
us filiũ ſuũ factũ ſub lege vt adoptionẽ filioꝝ recipe-
mus. Cũ [illegible] adoptio [illegible]
[illegible] nos adoptari. [illegible] dic apl's ad Col. 1.
Tranſtulit [illegible] regnũ filij dilectiõis ſue. ⁊ glo. Aug.
id eſt filij ſui dilecti: ⁊ iõ hec grã magꝭ approprat̃ filio

Ad 5m q̃ſpũiſancto. Ad aliud dõm q̄ eſt incarnatio ipſa actio q̃ tres pſone opate ſunt carnẽ nõ ſibi ſed filio/et hec attribuit̃ ſpũiſctõ ꝯgruẽtius ꝓpter amorẽ q̃ in ea ſũme apparuit vt dicit mgr̃ ſed eſt incarnatio carnis aſſumptio ⁊ illa cõgruẽtius attribuit̃ filio rõnibꝫ dictis ſup̃. lr̃a huius capituli ꝑ ſe patet.

Utrũ ſpũſſctus vel pater potuerit incarnari vel poſſit.

Si ꝟo querit̃ vtrũ pater vel ſpũſſctũs incarnari potuerit. vel etiã mõ poſſit. ſane rñderi põt. ⁊ potuiſſe olim ⁊ poſſe nunc carnẽ ſumere ⁊ hoiem fieri tam patrẽ q̃ ſpiritũſctm̃. Sicut eñ filius hõ factus eſt: ita pater vel ſpũſſanctus potuit ⁊ poteſt.

Arti. X. R An pater ⁊ ſpũſſanctus potuerũt incarnari ⁊ vtrũ pñt aſſumere eundẽ hominẽ ⁊ vtrũ pñt aſſumere plures homines.

Einde querit̃ de h̃ qḋ dicit mgr̃ [Si ꝟo q̄rit̃
D vtrũ pater vel ſpũſſctũs ⁊c̃.] Ibi eñ dicit̃ q̄ pater ⁊ ſpũſſctũs potuerũt ⁊ pñt incarnari.
Arg. p̃mo Et videt̃ hoc eſſe falſum rõnibꝫ ſup̃ dictis. Itẽ tanta
2o eſt dei potẽtia quãta eſt eius ſapiẽtia ⁊ tãta eſt eius ſapiẽtia q̃nta eſt eius ſciẽtia. ſed nunq̃ ſcivit patrẽ in-
3o carnandũ eſſe vel ſpiñſctm̃: g̃ nunq̃ potuit. Itẽ nihil vnq̃ põt vel potuit fieri cuius nõ p̃ceſſit rõ in mẽte diuia: ſed huius fuit nunq̃ vnq̃ aliqua rõ: g̃ nũq̃
Queſtiuncula prima. fieri potuit. Ulterius querit̃ vtrũ pr̃ ⁊ ſpũſſanct⁹ pñt aſſumere eundẽ hoiem ſiue humanã naturã eandẽ quã aſſumpſit fili⁹ ⁊ videt̃ q̄ ſic Luce. 1. Non erit impoſſibile apud deũ omne verbũ: g̃ aſſumere eandẽ naturã potuerũt. Sed ꝯtra ponat̃ q̄ aſſumpſerit vnio talis eſt q̃ deũ facit hominẽ ⁊ hoiem deũ in pſona. g̃ pater eſt hic hõ ⁊ filius eſt hic hõ ⁊ ſpũſſctũs eſt h̃ hõ: ſed quecũq̃ vni ⁊ eidẽ ſunt eadẽ ipſa ſunt eadẽ: g̃ pater eſt filius ⁊ ſpũſſctũs ⁊ ecõuerſo qḋ falſum eſt: g̃
Queſtiuncula ſecunda. eundẽ aſſumere nõ potuerũt. Ulterius iterũ q̄rit̃ ſi potuerũt aſſumere plures vel etiã oẽm hoiem. ⁊ videt̃ q̄ ſic. tantũ eñ bñficiũ cõtuliſſet aſſumptio vni⁹ ſicut alterius. cũ ergo de⁹ nõ ſit inuidus ⁊ cõicabile fuerit hoc bñficiũ videt̃ q̄ cuilibet hoi debuit p̃ſtari.

Solutio Solutio dõm cũ mgrõ ⁊ Aug. q̄ pr̃ ⁊ ſpũſſanct⁹ potuerũt ⁊ poſſunt incarnari: ſed nõ cõgruit nec neceſſe fuit. vñ cũ de⁹ nihil niſi ꝯgruũ faciat ⁊ decẽs/ipſe hoc nõ fecit ſi tñ faceret ⁊ feciſſet cõgruẽtiſſimũ eſſet.

Ad primũ Ad illud aũt qḋ p̃mo obijcit̃ dõm q̄ ante habite rõnes ſunt rõnes maioris cõgruẽtie ſm̃ inueſtigationẽ hũanã nõ aũt remouẽt ptẽtiam diuinã/nec limitãt in aliq̃: q2 de⁹ vt dicit Diony. eſt ſup̃ mentẽ ⁊ ſup̃ rõnẽ
ad 2m ⁊ 3m quo neq̃ digne cogitat̃ neq̃ digne dicit̃. Ad aliud dõm q̄ tãta eſt potẽtia q̃nta eſt ſciã ipſi⁹ ſm̃ q̄ vtrũq̃ eſſentialr̃ ꝯſiderat̃ in ipſo. Sꝫ ſi vtrũq̃ referat̃ ad obiecta extra ipſa amplior erit potẽtia q̃ ſciã: q̃dã eñ pr̃ q̃ nõ ſcit: q2 nõ faciet ea. i. quoꝝ rõnẽ nõ habet apud ſe q̃ ſi faceret ſine dubio rõnẽ eoꝝ p̃haberet. et ſic etiã eſt de volũtate q̃ licet ſit tãta q̃nta ſit potẽtia ⁊ ſciã tñ reſpectu obiectoꝝ mior eſt. vñ dicit Aug. q̄ q̃dã ſubijciunt̃ potẽtie ⁊ nõ ſcie/⁊ q̃dã ſcie ⁊ nõ volũtati.
Ad q̄ſtiunculã primã. Ad id qḋ vlteri⁹ q̄rit̃ ſine p̃iudicio dico q̄ rõne iducta nõ potuiſſe fieri q̄ pr̃ ⁊ ſpũſſctũs eundẽ hoiem aſſumpſerint ꝓpter ꝯfuſionẽ in pſonis: q2 cũ vnio ſit in pſona videret̃ ſequi q̄ oẽs eſſent vna pſona. Dico autẽ non poſſe fieri: q2 licet deus potuerit h̃ facere tñ ex pte nature aſſumpte fieri nõ potuit/⁊ hoc nõ eſt in potentia diuina ſed poti⁹ creature ꝓpter incõueniẽs qḋ ſeq̃ videtur.
Ad illud qḋ vlteri⁹ q̄rit̃ vtrũ oẽm hoiem aſſumere potuerũt ſup̃ rñſum eſt q̄ hoc iterũ ex pte indiuiduoꝝ nõ eſſet cõueniẽs: q2 oẽs hoies vnirent̃ in tres hoies vt ꝓbatũ eſt ſup̃ ⁊ ſic periret decor vniuerſi ⁊ potẽtia multiplicatõis hũani generis. ⁊ etiã qḋ hꝰ incõueniẽtius eſt nũerus electoꝝ ⁊ nõ fieret reſtauratio ruine angeloꝝ. Si aũt triũ hominũ natura aſſumeret̃ eſſet ſupfluũ cũ redẽptio ſit finis aſſumptiõis hũane nature ⁊ ꝑ vnius aſſumptionẽ poſſit fieri redẽptio infinitoꝝ mũdoꝝ ſi eſſent. nõ autẽ ideo dico ſupfluũ: q2 ſi fieret vel factũ eſſet indecoꝝ eſſet imo q̃cq̃d facit deus decẽtiſſimũ eſt: ſed aſſigno rõnẽ cõueniẽtie ex pte creature: et decẽtiſſime eñ de⁹ diſpoſuit naſum ſub fronte: ſi aũt ſub dorſo poſuiſſet nihilominꝰ decẽtiſſimũ eſſet: licet nõ videam⁹ decorẽ ex pte diſpoſitionis corpis hũani. lr̃a illius ꝑ ſe patet. Ad queſtiunculã ſecundã.

An filius qui tm̃ carnem accepit aliquid fecerit qḋ non pater vel ſpiritusſanctus.

Sed forte aliqui dicẽt cũ indiuiſa ſint opera trinitatis ſi fili⁹ carnẽ aſſumpſit: tũc pr̃ ⁊ ſpũſſctũs: q2 ſi fili⁹ carnẽ aſſumpſit nec hoc fecit pater vel ſpũſſctũs nõ omne qḋ facit fili⁹ facit ⁊ pater ⁊ ſpũſſctũs. At oĩa ſimul pater ⁊ filius amboꝝ ſpũs pariter ⁊ cõcorditer operãtur. Ad qḋ dicim⁹ q2 nihil operat̃ filius ſine pr̃e ⁊ ſpũſctõ: ſꝫ vna eſt hoꝝ triũ opatio idiuiſa ⁊ indiſſilis: ⁊ tñ fili⁹ nõ pr̃ vel ſpũſſctũs carnẽ aſſumpſit. Ipſam tñ carnis aſſumptiõẽ trinitas opata eſt ſicut Aug. dicit in li. de fide ad Petrũ. Recõciliati ſumus ꝑ ſolũ filiũ ſm̃ carnẽ: ſꝫ nõ ſoli filio ſm̃ deitatẽ. Trinitas eñ nos ſibi recõciliauit. ꝑ hoc q̄ ſolũ verbũ carnẽ ipſa trinitas fecit. Trinitas ergo carnis aſſumptionẽ fecit: ſꝫ ꝟbo: nõ patri vel ſpũiſctõ Si eñ pater ſibi: ⁊ fili⁹ ſibi: vel pater filio: et fili⁹ patri carnis aſſumptionẽ opatus eſſet: iã nõ eadẽ eſſet opatio vtriuſq̃ ſꝫ diuiſa. Sꝫ ſicut inſepabilis ⁊ indiuiſa eſt vnitas ſubſtantie triũ. vt ait Aug. i li. de tri. ita ⁊ opatio nõ tñ eandẽ trinitatẽ natã de virgie crucifixã ⁊ ſepultã catholici tractatores docuerunt: ſed tantũmodo filium. nec eandẽ trinitatẽ in ſpecie columbe deſcẽdiſſe ſup ieſum: ſed tm̃ ſpiritũ ſanctũ. nec eandẽ dixiſſe de celo: tu es filius meus: ſed tm̃ patris vocem fuiſſe ad filiũ factam q̃uis pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſſctũs ſicut inſepabiles ſunt: ita ⁊ inſepabiliter operẽtur. Marci. 1. Hec ⁊ mea fides eſt. quoniã quidẽ hec eſt catholica fides. Licet ergo ſolus fili⁹ carnẽ aſſumpſerit. ipſam tñ incarnationẽ cum patre ⁊ ſpũſancto operatus eſt.

Arti. XI 1 Utrū ad vni⁹ ꝑſone aſſūptōnē qñ dꝛ fili⁹ aſſūpſit hūanā naturā oēs tres ꝑſone aſſumāt.

Arg. primo d Einde querit̄ de hoc qḋ dicit [Sed forte aliqui dicēt cū indiuiſa ſint. ꝛc.] Uidet̄ em̄ ꝙ ad vni⁹ aſſumptionē oēs tres aſſumāt/ cū em̄ dꝛ incarnatus notatur effectus in creatura. oīs aūt talis ē indiuiſibilit̄ triū ꝑſonaꝝ: ḡ ſi vn⁹ aſſumpſit oēs

2° aſſumpſerūt. Itē Dam̄. dicit ꝙ tres in oībꝫ idem ſunt preter ingenerationē ꝛ generationē ꝛ ꝓceſſionē incarnatio nō eſt aliqḋ hoꝝ: ḡ videt̄ ꝙ incarnatione

3° idē ſunt. Itē filius nō ſolū in eo ꝙ ad alteꝝ eſt carni vnitus. qꝛ dicit dam̄. ꝙ tota diuina natura in vna ſuaꝝ hypoſtaſion īcarnata eſt: ſꝫ in natura idē eſt patri ꝛ ſpūiſctō: ḡ videt̄ ꝙ qcq̄d cōuenit ei ſm naturā cōuenit ꝛ patri ꝛ ſpūiſctō. ſed hoc eſt carnis aſſumptio: ḡ hoc cōuenit patri ꝛ ſpūiſctō/ qḋ falſum eſt: qꝛ ita dicit dyo. in li. de di. no. ca. ij. vbi ponit diſcrete cōuenientia ꝑſonis diuis. diſcretū aūt eſt a benigna ad nos diuina oꝑatiōe ſm nos ex nobis totalit̄ ꝛ vere ſbam factū eſſe ſupſubale verbū. vn̄ facere ꝛ pati ꝛ quecūqꝫ humane ipſius contēplationis ſunt ſelecta ꝛ ſemota. iſtis em̄ pater ꝛ ſpūſſctūs ſm nullā cōicauerūt rōnē/ niſi aliqs dicat vel bono cōuenientē/ vel benignā voluntatē: ꝛ ſm oēm ſuppoſitā ꝛ ineffabilē diuinā oꝑationē quā faciebat: ꝛ ſm nos factus inuariabilis ſm

Solutio ꝙ deus ꝛ dei verbū. Solō dōm ꝙ in incarnatiōe ſūt tria. ſ. oꝑatio aut actio/ ꝛ oꝑatū ipm/ ꝛ cui fit vnio Operatio aut actio indiuiſibilit̄ eſt triū ꝑſonaꝝ. Operatū aūt ipm eſt corpus ꝛ aīa cōiuncta naturali ꝯiūctione. cui aūt vnit̄ ſolus filius eſt: ꝛ hoc accipit̄ a Dam̄. 3. li. ca. ij. vbi ſic dicit: Supobūbrauit ſup ipam virginē dei altiſſimi hypoſtocos. i. hypoſtaſim hūs dei ſapia ꝛ virtus q̄ filius dei ꝛ q̄ patris homouſyos velut diuinū ſperos. i. ſemē: ꝛ cōſtit vel cōſtrinxit ſibi ipi ex caſtis ꝛ puriſſimis ſanguinibꝫ carnē aīatā rōnali ꝛ intellectuali aīa ꝑmitias nr̄e maſſe nō ſeminaliter

Ad primū ſed cōditiue p ſpm̄ ſctm̄. Dicendū ḡ ad primū ꝙ effectus eſt indiuiſibilit̄ triū. i. a tribꝫ: ſed nō eſt trium ꝙ

Ad 2m vniat̄ tribꝫ: ꝛ in hoc ſenſu infert. Ad aliud dōm ꝙ veꝝ eſt qḋ dicit dam̄. ſed intelligendū eſt ſic ꝙ ille ꝓprietates dupl'r cōſiderant̄. ſ. in ſe vel i intellectu aliorū: ꝛ ſicut in ſe diſtincte ꝑſonis cōueniūt/ ita etiā ea in quoꝝ intellectu claud unt̄ inſeꝑabilit̄ faciūt diſticta ꝑſonis cōuenire. vnde cū incarnatus in intellectu ei⁹ qḋ dꝛ incarnatus claudit ꝓprietates filij ꝓpter quam ſoli filio cōuenit: qꝛ claudit in ſe miſſionē ꝛ ab alio eē. qualiter aūt hoc fit ex p̄dictis patet/ vbi ꝓbatū eſt ꝙ

Ad 3m ſolus filius eſt vnibilis carni. vnde ꝓpter intellectum relatiōis nō p̄t hoc ꝯuenire alijs ꝑſonis. Ad aliud dōm ꝙ eſſentie diuine ſm ꝙ abſolute ſine ītellectu ꝑſonaꝝ ꝯſiderat̄ non ꝯuenit icarnari nec carni vniri: ꝛ hoc infra probabitur. vn̄ incarnari ſm ratōnē intelligendi ꝑ prius ꝯuenit ꝑſone filij: ꝛ ꝑ poſteri⁹ eſſentie: ſꝫ qꝛ eſſentia eſt filius dei/ ꝛ ecōuerſo: ꝛ iō non poteſt argui ꝙ cōueniat patri ꝛ ſpūiſctō: ſicut filius eſt proprietas ſua: ꝛ ꝓprietas ſua eſt eſſentia diuina: ꝛ eſſentia diuina eſt pr̄: ꝛ tn̄ eſſentia diuina nō eſt pater/ nec proprietas filij eſt pater.

Arti. XII An ſuper xp̄m baptiſatū in ſpē colūbe deſcendit tota trinitas.

d Einde obijcit̄ de hoc qḋ dicit: [Nec eandē trinitatē in ſpē colūbe deſcēdiſſe. ꝛc.] ḡ. a. In colūba em̄ ꝛ voce nihil eſſe videt̄ quare nō ſit cōmunit̄ triū ꝑſonaꝝ. oꝑatio em̄ colūbe ꝛ vocis indiuiſibilit̄ eſt triū ꝛ operatū ipm. vnio aūt que tertiū ē ibi nō fuit. nā nec ſpūſſctūs vnitus eſt columbe/ ſicut filius carni/ nec pater voci: ſed filius carni: ḡ nihil obſtare videtur/ quare iſta duo nō ſint cōmuniter triū

perſonarū. Solutio. nō tn̄ eſt ibi columba: ſed deſcenſus columbe: in quo deſcenſu intelligit̄ miſſio ſpiritusſancti. miſſio aūt claudit in ſe intellectū proprietatis ꝑſonalis ſpūſſancti ſm ꝙ eſt in columba: ita ſcꝫ vt ſpēs columbe ſit appropriatū ſpūiſancto/ in q̄ clauditur propriū: vt ſit ſenſus ꝙ columba appropriabilis ſpūiſancto deſcendit/ in cuius deſcenſu ſpūſſanct⁹ tēporali proceſſione que eternā in ſe per intellectū habet proceſſit: ꝛ ſic patet qualiter patri ꝛ filio hoc non cōuenit niſi reſpectu cauſa nō gratia relationis vel ꝓprietatis clauſe in intellectu illius deſcenſus. Similiter dico de voce ꝙ nō tm̄ accipitur vt eſt vox creata ſonans in aere: ſed etiā ſm dictiones articulatas que ibi ſonuerūt. hec aūt ſunt: Tu es filius meus. ꝛc. In prolatione igitur huius intelligit̄ pater ſm ſuā proprietatem perſonalem ſonans: licet ſonū illum ſecum fecerint filius ꝛ ſpūſſctūs. littera aūt ꝑ ſe p3 in caplō. Solō

Quare totam humanam naturā accepit: et quid nomīe hūanitatis vl' hūane nature intelligēdū ſit

e Tquia in homine tota hūana naťa vitio corrupta erat. totā aſſumpſit. i. aīam ꝛ carnē: vt totā curaret ꝛ ſctificaret. ꝙ aūt hūane nature ſiue hūanitatis vocabulo aīa ꝛ caro intelligi debeāt apte docet Hiero. in expoſitōe catholice fidei dicēs: Sic cōfitemur in xp̄o vnā filij eſſe ꝑſonā: vt dicam⁹ duas ꝑfectas ꝛ integras eſſe ſubas. i. deitatis ꝛ humanitatis q̄ ex aīa cōtinet̄ ꝛ corpe. Ecce apte oſtendit humanitatis nomine animā ꝛ corpus intelligi. q̄ duo aſſumpſiſſe dei filius intelligit̄ vbi hominem ſiue humanitatē vel humanā naturā accepiſſe legit̄. Errant ergo q̄ noīe humanitatis nō ſubſtantiā ſꝫ ꝓprietatē quandā a qua hō nominat̄ ſignificari ꝯtendūt vbicūqꝫ hūanitas xp̄i memorat̄. Ait em̄ Johā. dam̄. Sciēdū q̄dē ē ꝙ deitatis ꝛ hūanitatis nomē ſubaꝝ ſcꝫ naturaꝝ eſt repreſentatiuū. Natura em̄ non ſic accipit̄ in xp̄o: vt cū dꝛ vna natura eē oīm hoīm. qḋ euidēter idē Johā. oſtendit differentē rationē dicti aſſignās: cū natura humana in xp̄o noīat̄: ꝛ cū vna dicit̄ natura oīum hominū. Ait enim: Cū vnā hominū naturam dicimus ſciendū eſt ꝙ nō cōſiderātes ad aīe ꝛ corporis rationē hoc dicimus. Impoſſibile em̄ eſt vnius nature dicere domini corpus ēt animā adinuicē cōparata. Sꝫ quia plurime perſone hominū ſunt. omnes aūt eandē ſuſcipiunt rationē nature: omnes em̄ ex anima et

Diſtin. II De incarnatōe ꝑſone ſiue de vniōe naturaꝝ in xp̄o ex ꝑte nature aſſūpte.

corpoꝛe cõpoſiti ſunt: ⁊ omnes naturas anie
participãt: ⁊ ſubſtantiã corpoꝛis poſſidẽt cõ
munẽ ſpeciẽ plurimaꝝ ⁊ differentiũ perſona
rum vnã naturã dicimus vniuſcuiuſqꝫ ſcilicꝫ
perſone duas naturas habentis: ⁊ in duabus
perfecte naturis anime. ſ. ⁊ corpoꝛis exiſten-
tis. In domino aũt ieſu chꝛiſto nõ eſt cõmu-
nem ſpeciẽ accipere. neqꝫ enĩ factus eſt nec ẽ
a nec aliquando fiet alius: ſed chꝛiſtus ex dei-
tate ⁊ humanitate eſt. in deitateqꝫ ⁊ humani
tate deus factus eſt idem ⁊ homo perfectus.
Totã ergo homĩs naturã: id eſt animã ⁊ car-
nem ⁊ hoꝝ ꝓprietates ſiue accidẽtia aſſum-
pſit deus: non carnẽ ſine aĩa: nec animã ſine
ratione: vt heretici voluerunt: ſed ⁊ carnẽ et
animã cũ ſenſibus ſuis. Vñ Johãnes dama.
ait: Omnia que in natura noſtra plãtauit de
us: verbũ aſſumpſit ſcilicet corpus ⁊ animã i
b tellectualẽ: ⁊ hoꝝ ideomata. Totus enĩ totũ
aſſumpſit me: vt toti mihi ſalutem gratificet.
Qđ enĩ inaſſumptibile eſt incurabile eſt.

[quia in homine tota hũana natura. ⁊c̃.]
c Hic incipit pars ſcđa in qua agiť de aſſum
a pto: ⁊ diuidiť in tres partes: in quaꝝ pͥma
tangiť quid aſſumptũ eſt. In ſecunda deter
minať vtrũ aĩa mediante intellectu/ ⁊ corpus me-
diante aĩa aſſumptũ eſt: ⁊ hec incipit ibi: [Aſſum pſit
igiť dei fili⁹] In tertia aũt determinať vtrum ſimul
tpe aſſumpſit ⁊ fec̃ ⁊ aniam ⁊ corp⁹ ibi [Si aũt que
riť. ⁊c̃.] In prima aũt parte tria facit: Primo ꝓbat
ꝙ cũ dicať filius aſſumpſit humanã naturã ꝙ ꝑ natu
rã humanã intelligiť corpus ⁊ aĩa. Secundo indu
cit erroꝛẽ quoꝛundã dicentiũ ꝙ ꝑ humanã naturã in
telligiť ꝓpꝛietas ſeqñs corp⁹ ⁊ animã cõiuncta: ⁊ de-
ſtruit ꝑ Joh. dam. q̃ dicit ꝙ in dño ieſu nõ eſt cõmu-
nẽ ſpẽm accipere. Tertio inducit Joh. dam. dicẽtem
etiã quale aſſumpſit: qꝛ tale quale in nr̃a natura plã-
tauit. Sñia aũt in lr̃a patebit iã ꝑ diſputationẽ

Arti. 1 An ſola natura rationalis ſit aſſumptibil̃.
Rimo igiť occurrunt qnqꝫ inqrenda/ quoꝝ
p pͥmũ eſt vtrũ ſola natura rõnalis ſit aſſum
ptibilis: vel ecõuerſo natura irrationaľ. Se-
cundo vtrũ ſola natura hoĩs vel etiã angeli. Tertio
vtrum natura hominis vel etiam hõ. Quarto quali
ter hoc veꝝ ſit ꝙ in dño ieſu nõ ſit cõmunẽ ſpẽm acipe
Arg. pͥmo. Quinto vtrũ nihil aſſumpſit niſi qđ in noſtra natu-
ra plantauit. Primo ḡ videť ꝙ etiã irrõnalis crea
tura ſit aſſumptibilis/ illoꝝ eſt cõuenientia: ⁊ cõueniẽ-
tiũ eſt poſſibilis tranſitus ad ſeinuicẽ in vnũ: ḡ crea-
Solõ ture irrationalis poſſibilitas eſt ⁊ aptitudo vnionis
2º Si forte dicať ꝙ veſtigiũ nõ eſt ſimilitudo ſuffici-
ens: ſed imago. Cõtra inter creatoꝛẽ ⁊ quamcũqꝫ
creaturã infinita eſt diſtantia: ſed infinite diſtantium
non eſt vnũ magis ꝓpinquũ q̃ꝫ reliquũ: ergo videtur
3º ꝙ adeo vnibilis ſit creatura irrationalis/ ſicut ⁊ ratõ
nalis. P vnio eſt ad cõplemẽtũ vniuerſi: ḡ videť ꝙ
4º ita debuit eleuari natura irrõnalis ꝑ vnionẽ ſicut ra
tionalis. P in quibuſdã irrationalia magis ſimulã
tur diuine natur q̃ꝫ natura humana: ſicut ſol ⁊ luna/
⁊ hmõi q̃ hoc. vocat corꝑa imoꝛtalia ⁊ ſpũalia: ḡ cum
habentiũ ſymbolũ facilioꝛ ſit trãſit⁹ videť ꝙ iſta ma
gis ſint vnibilia q̃ꝫ rõnalia. Sꝫ ɔ̃ vnibile deitati ex Rõẽs i op-
vniõe glificabile eſt/ ⁊ btitudinis pticeps: ſed irrõna poſitũ. pͣ.
le nõ eſt btitudinis ꝑticeps: ḡ nõ eſt vnibile. Proba-
tio pͥme minoꝛ eſt ɔ̃iũctio gr̃e gratũfaciẽtis q̃ꝫ vnio
ad deitatẽ: ⁊ gñatio gr̃e gratũfaciẽtis oꝛdinat ad par
ticipationẽ btitudinis: ḡ illa q̃ eſt ad deitatẽ. Item- 2ª
finis aſſumptiõis creature eſt redemptio. irratiõalis
aũt nõ eſt hoc mõ redimibil̃: ḡ nõ eſt vnibilis Itẽ 3ª
nobilioꝝ creaturaꝝ nobilioꝛa ſunt dona: ſed rõnalis
creatura nobilioꝛ eſt q̃ꝫ irrõnalis: ḡ ipa eſt capax nobi
lioꝝ donoꝝ. ſuꝑ oĩa aũt nobiliſſimũ eſt cõicatio deita
tis cũ creatura: ḡ nõ erat ſuſceptibilis hmõi doni niſi
rõnalis. ⁊ qꝛ facile eſt talia multa adducere: hec ſuffi-
ciant. Solõ dõm ꝙ creatura irrõnalis nõ eſt vni- Solutio
bilis: cũ eñ queriť qđ vnibile ſit nõ queriť q̃ de⁹ ſibi
vnire poſſit: ſed ponꝰ qđ aptitudinẽ ex aliq̃ cõueniẽ
tia habeat ad vnionẽ: ⁊ iõ cũ creatura irrõnalis nul-
lã cõuenientiã habeat ad vnionẽ dico ꝙ ipa nõ ẽ vni-
bilis. Ad id ḡ qđ pͥmo obijciť dicendũ ꝙ veſtigiũ Ad primũ
nõ facit vnibilitatem: ſed potius indicat ꝙ ab alio ſit
ſicut a cauſa agente. vnibilitas enĩ ponit eiuſdẽ vnio-
nis ꝑfectionẽ quo ad gaudiũ ⁊ fruitionẽ qđ ex tali cõ
iunctiõe naſciť/ ⁊ etiã cauſam aliquã vniõis: vt dicit
Anſ. quoꝝ nullũ ſcꝫm poſſibilitatẽ eſt in creatura irra
tionali: ⁊ iõ nõ eſt vnibilis. Ad aliud dicendũ ꝙ licꝫ Ad 2m
creatoꝛ ab oĩbꝫ creanꝭ equaliter diſtat: nõ tñ oĩa ab
ipo diſtant equaliť: ſicut dicit Dyo. in. iiij. ca. celeſtis
hierarchie. ⁊ Ariſto. in li. de cauſis: ⁊ iõ ꝑ gradus di-
gnitatis qui diſtiguiť ꝑ participationẽ bonitatũ que
ſunt in deo vnũ plus accedit q̃ꝫ alteꝝ/ ſicut plus acce
dit viuẽs q̃ꝫ ens: ⁊ plus ſentiẽs q̃ꝫ viuens tñ: ⁊ plus
rõcinãs q̃ꝫ ſentiens: ⁊ ideo creatura rõnalis plus ẽ
vnibilis q̃ꝫ irrõnalis. Ad aliud dõm ꝙ irrõnalis Ad 3m
creatura nõ deſluxit niſi ꝑ deſluxũ hoĩs: ⁊ iõ non ele- ⁊ 4m
uať niſi in ipo duabꝫ de cauſis/ quarũ vna eſt qꝛ oĩs
creatura eſt aliquo mõ in hoĩe: qꝛ elemẽta in cõplexio
natũ corpus potẽne aũt vegetabilis ⁊ ſenſibilis i
aĩa/ ⁊ etiã ſimilitudo ad angelũ i rõe ⁊ intellectu: et
iõ etiã dꝛ minoꝛ mund⁹: qꝛ colligit oẽs ptes maioꝛis
mũdi: ⁊ iõ in minoꝛi mũdo maioꝛ mũd⁹ ad altioꝛẽ di
gnitatẽ eleuať. Alia vo rõ eſt qꝛ hõ eſt finis oĩs crea-
ture: ⁊ iõ ſicut id qđ eſt ad finẽ hẽt dignitatẽ i fine tñ
ita oĩs creatura in hoĩe hẽbit dignitatẽ: ⁊ ſic dic apl's
Oĩa veſtra ſunt: vos aũt xp̃i: xp̃s autem dei.

An angelus ſit aſſumptibilis. Arti. II
Ecũdo queriť vtrũ etiã angelus ſit aſſũptibi B
ſ lis: ⁊ videť ꝙ ſic. angelus enĩ (vt dicit Greg. Arg. pͥmo
exp̃ſſius q̃ꝫ hõ imaginẽ dei hẽt: ⁊ iõ ab Ezec.
ſignaculũ dꝛ ſilitudis: cũ igiť ex imagine hõ ſit vnibil̃
videť ꝙ angel⁹ magis vnibil̃ ſit q̃ꝫ hõ. P angelus 2º
capax eſt ꝑ intellectũ ipi⁹ vniõis ⁊ btificabil̃ eſt: ḡ eſt
vnibil̃. Itẽ ſũme miſcõie eſt oĩa reducere ex miſerie 3º
ſtatu: ſꝫ angel⁹ eſt i ſtatu miſerie: ḡ cũ de⁹ ſit ſũme mi
ſericoꝛs videť ipe debere vnire ſibi angelũ vt rẽdimat
ipm Sꝫ ɔ̃a qcũqꝫ ẽ inſepabil̃ diſcretio pſonal̃ ipm Rõẽs i op
nõ ẽ aſſũptibile. ab angelica natura inſepabil̃ eſt di- poſitũ pͥma
ſcretio pſonal̃: ḡ nõ eſt aſſũptibil̃. ꝓbatio maioꝛis aſ-
ſũptio nihil deſtruit i aſſũpto/ eo ꝙ nõ trãſit vnũ aſſu
mẽtũ in aliud. Si igiť aſſumeret illud qđ eſt in pſo-
nali diſcretiõe. diſcretio pſonalis in ipo nõ deſtruere
tur: ⁊ ita nõ fieret vnio in pſona: nec etiã in natura: qꝛ
natura aſſumẽtis ⁊ natura aſſũpti ſꝑ maẽrẽt diſtićte
⁊ ſic nulla fieret vnio. Probatio ſcđe accipiť ex ſecun

do ſniaꝝ. diſ.iiij. vbi dicit mgr̄ per verbū Aug. ꝙ di-
ſcretio ꝑſonalis eſt vnū de attributis nature angeli-
2ª ce que ipam naturā nō derelinqt. Itē in quibꝰ po-
tētia nūq̄ eſt ad actū in his natura nō pcedit perſo-
nā ſi ꝑſone ſint: hoc eſt ſi ſint indiuidue ſubſtātie rōna
lis nature/ergo in eis natura eſt cū ꝑſona: ergo natu
3ª ra ſine ꝑſona nō eſt aſſumptibilis. Itē aſſumptio
eſt ad redemptionē q̄ fit per alteꝝ q̄ illū qui peccauit
ſed ille qui ꝑ ſeipm̄ peccauit/nō habet ꝯgruitatē vt ꝑ
alteꝝ ſatiſfaciat: cū ergo angelus per ſeipm̄ peccaue-
rat per aliū ſatiſfacere nō poſſet: ꝛ ſic vana eſſet aſſum
4ª ptio. Itē vnio nō fit per omnes hypoſtaſes vnibi-
lis nature: ſed potius ad vnā. ꝛ per hoc ꝙ omnes ab
vno peccauerūt a quo deſcenderunt etiā ꝑ vnū poſſūt
ſatiſfacere: ſed nō omnes angeli ab vno angelo deſcē
derunt: ergo etiā aſſumpto vno nō poſſet ſatiſfacere ꝓ
alijs: ergo angelus nō eſt aſſumptibilis. Itē hoc di
cit aplūs ad Heb. 2. Nuſq̄ enim angelos apprehen
Solutio dit: ſed ſemē abrae apphendit. Solutio dicendū ꝙ
Ad pmū angelꝰ nō eſt vnibilis rōnibꝰ vltimo inductis. Ad
ꝛ reliq̄ ſil'. pmū ergo dicendū ꝙ ſimilitudo nō eſt ſufficiēs cau
ſa. quidā eñ dicunt ꝙ angelus nō ſit imago dei: ꝛ aſ-
ſignant rōnes quas volunt: ſed quia ſanctis cōtradi
cunt Greg. Aug. Dam. Anſ. nō videt̄ mihi ita dicē-
dū. ſed potius ꝙ ratio imaginis nō ſit ſufficiens cau-
ſa aſſumptōnis nature rationalis: ſed potꝰ quiddā
exigit̄ ex parte nature/ꝛ quiddā ex parte ſtatus. Ex
parte nature. ſ. ꝙ natura ſpē ꝛ actu diſtinguibilis ſit
a ꝑfectione ꝑſonali: ꝛ ꝙ ipa originē habeat ex vno: q2
aliter vna natura hoīs aſſumpta nō eſſet deꝰ vnitus
in natura: q2 natura alia ꝛ alia eſt ſm ꝙ ex alio origi-
nis principio. Ex pte aūt ſtatꝰ ꝙ. ſ. ꝑ aliū peccauerit
ꝙ. ſ. reſurgere poſſet ꝛ hmōi. ꝛ nec talia ex pte nature
nec ex pte ſtatꝰ pctī inueniunt̄ in angelo: ꝛ iō angelꝰ
nō erit aſſumptibil': ꝛ ꝑ hoc patet ſolō ad oīa obiecta.

Arti. III. An na'a hoīs ſit aſſūptibil' vl' etiā hō ꝑfectꝰ

C Ertio querit̄ vtrū natura hoīs ſit aſſumptibi
Arg. pmo t lis tm̄ vel etiā hō ꝑfectus: ꝛ videt̄ ꝙ hō: quia
ita dicit pſ. Beatus quē elegiſti ꝛ aſſumpſiſti
2º l' quē aūt dicit ꝑſonā: g̃ aſſumpſit hoīem. Itē aug.
Qui hoīem xp̄m ſemel a deo aſſumptū dicit depoſitū
anathema ſit: g̃ hoīem aſſumpſit. ꝛ q2 hoc multe di-
3º cunt auctoritates ꝓbet̄ ꝑ rōnes. Idē ſic. Chriſtus
aſſumpſit corpꝰ ꝛ aīam cōiuncta. corpꝰ aūt ꝛ aīa cō-
4º iuncta ſunt hō: g̃ xp̄s aſſumpſit hoīem. Itē xp̄s ve
riſſime eſt hō: aut g̃ hō quē aſſumpſit/aut hō quē nō
aſſumpſit. Si hō quē nō aſſumpſit: g̃ ipe eſt aliqs hō
quē nō aſſumpſit: ſed hō quē non aſſumpſit petrꝰ vel
ioānes: ꝛ ſic de alijs oībꝰ quos nō aſſumpſit: g̃ ipe eſt
5º aliqs coꝝ/qd̄ falſum eſt. P aſſumere aūt dicit gra-
tiā vnionis: aut aliā. ſi aliā/querat̄ q̄ ſit illa: ꝛ nō erit
aſſignare ſi vniēs grām dicit: ſed grā vnionis vnit: g̃
vniēs vnit ſic aſſumptū: ſed oī vnioni rn̄det vnū: er-
go ipm̄ eſt vnū cū aſſumpto. non aūt filius dei ē vnū
cū humana natura: q2 ipe non eſt humana natura: g̃
ipe nō aſſūpſit hūanā naturā: ſ3 hoīe3 cū ſit vnū huic
Solutio hoī. Solō dōm ꝙ xp̄s nō aſſūpſit hoīem. antiq̄rū
eñ regula ꝛ bona eſt ꝙ aſſumēs nō eſt aſſumptū: ſed
vniēs ē vnitū: qd̄ ſic p3 ex mō loquēdi. nō eñ dicimꝰ
ego aſſumo mihi indutū vel veſtitū: ſed bn̄ dr̄ aſſumo
indumētū vel veſtimentū: ſed bn̄ dr̄ ego vnio mihi ve
ſtitū vel ſum vnū cū veſtitu. ꝛ nō dr̄ ita: ego ſū vnū cū
veſtimēto. vnde notandū ꝙ aſſumere dicit motū vio-
lentū q̄ eſt tractus ad trahentē: ꝛ ideo ſm rōnē intelli
gendi aſſumptio eſt an̄ vnionē. priꝰ eñ erat ad ſe tra-
here naturā: ꝛ poſtea ſm rōnē intelligēdi ſequebatur
vnio in hypoſtaſi: ꝛ ideo vnio eſt quaſi terminus aſſū
ptionis vn̄ hoīem nō potuit aſſumere. Si eñ aſſum
pſiſſet hoīem: g̃ aſſumpſiſſet aliquē hoīem: ꝛ ſic aliqs
hō fuiſſet quē aſſumpſiſſet/qd̄ eſt falſum. vnde cū illa
vnio nl' ōſtruat i re aſſūpta ſi aſſūpſiſſet hoīe3 aliquē
ꝛ fuiſſet ille īdiuidua ꝑſona/nō fuiſſet deſtructa ſua ꝑ
ſonalitas: ꝛ ita remāſiſſent diſtincte ꝑſone ꝛ diſtīcte
nature: q2 ille ſꝑ diſtīcte ſunt: ꝛ tūc nulla fuiſſet vnio
de hoc tm̄ magis infra inquiret̄. Dōm g̃ ad primū Ad pmū
ꝙ ita gloſat̄ cōiter: Beatus eſt quē. i. cuius naturam
aſſumpſiſti. Ad aliud dōm ꝙ hō ponit̄ ab aug. pro Ad 2m
humana natura: q2 alit̄ nihil diceret. ꝯſtat eñ ꝙ xp̄s
in triduo hō non fuit: ſed hūanā naturā vnitā ſibi ha
buit: ꝛ ideo in triduo hoīem depoſuiſſet/ſi hō ibi ꝓpe
caperet̄. Ad aliud dōm ꝙ corpus ꝛ aīa ꝯiuncta Ad 3m
nō ſunt. non eñ q̄cunq3 ꝯiunctio corpis ꝛ aīe facit
hoīem ꝑfectū in ꝑſona: ſed potius cōiunctio q̄ ꝯpleta
eſt ſm naturā: ꝛ hoc eſt organis formatis ꝛ ꝑfectis ex
cōfortatis potentijs in illis q̄ licet in xp̄o poſt vnionē
fuerint: ꝛ aſſumptio ꝛ vnio fuerint ſil': tm̄ vt dictū eſt
ſm rationē intelligendi aſſumptio eſt ante vnionē: et
eſt quaſi fieri ipius vnionis: ꝛ vnio eſt quaſi factū eſſe
ipius aſſumptiōis. ꝛ ideo aſſumere eſt reſpectu natu-
re ꝛ nō reſpectu hypoſtaſis. Quidā tm̄ aliqn̄ dixerūt
ꝙ hec aliq̄ modo ꝯcedi pt aſſumpſit hoīem: diſtinguē
tes ꝙ aſſumpſit pt dicere aſſumptionē ſm rationē in
telligendi: q̄ſi in fieri vel quaſi in termio. ſi in fieri vel
quaſi in fieri/tūc nō aſſūpſit hoīem: ſ3 hūanā naturā
Si aūt q̄ſi in termio/tūc aſſūpſit hoīem: q2 terminꝰ
vel q̄ſi terminꝰ aſſūptōis hō eſt. Ad aliud dōm ꝙ Ad 4m
xp̄s q̄dē veriſſime eſt hō: ſed nō eſt hō quē aſſūpſit in
rōne hoīs: ſed cuiꝰ naturā aſſūpſit. Et qd̄ q̄rit̄ vtꝝ Queſtiūcl'a
ſit hō quē aſſūpſit vel ſit hō quē nō aſſūpſit. Dōm ꝙ Solō
nō eſt diuiſio ꝑ ꝯdictionē oppoſita. eſt hō quē aſſūpſit
eſt hō quē nō aſſūpſit: ita ꝙ implicatio cadit ſub nega
tiōe: q2 alr̄ nō ꝯdiceret: ſed ipe eſt hō cuiꝰ naturā aſſū
pſit/q̄ natura nec eſt filiꝰ dei: nec hic hō, eſt q2 nullus
hō eſt ſua natura. Ad aliud dōm ꝙ vnio eſt ꝑ grām Ad 5m
vniōis: ſed hec vnio eſt vt in fieri/ꝛ vt in factū eſſe: et
cū eſt vt in fieri tūc eſt aſſūptio ꝓpe: ꝛ cū eſt vt in factū
eſſe tūc ē vt vnio: ꝛ p3 adhuc ꝙ aſſūpſit hūanā naturā

An liceat dicere xp̄s vniuit ſibi hūc hoīem Arti. IIII
ꝑ ſe: et hoīem ꝑ ꝯñs: ꝛ filiū virginis ꝑ accñs.

Q Varto q̄rit̄ vtrū ꝯtingit dicere ꝙ xp̄s vniuit
ſibi hūc hoīem ꝑ ſe ꝛ hoīem ꝑ ꝯñs: ꝛ filiū vir-
ginis ꝑ accñs: ꝛ videt̄ ꝙ ſic. vnio eñ eſt in hy Rō pma ꝓ
poſtaſi: ſed xp̄s nō eſt hypoſtaſis vna. ſ. eterna: g̃ h hō veritate.
eſt hypoſtaſ̄ illa: ſed hec hypoſtaſ̄ eſt hō ꝛ aīal/ꝛ al' et
ſuba/ſic q̄ ſequunt̄ eā pdicata eſſenalia: g̃ ꝑ ꝯñs vnio
eſt illoꝝ. Itē accidit huic hoī ꝙ ſit filiꝰ virginis: g̃ vi 2ª
det̄ ꝙ ꝑ accñs ſibi vniuit illū. S3 ꝯ videt̄ ꝙ ñ vni Ar. in opm
uit ſibi hūc hoīe3: nō eī vnit̄ cū aliq̄ niſi ſm rōnē peri-
ſtet an̄ vnionē cū alio: ſ3 h hō ſm rōnē nō pus fuit q̄
vniret̄: g̃ hic hō nō eſt vnitꝰ: g̃ nec ꝑ ꝯñs hō vel anial
nec ꝑ accñs filiꝰ virginis. Solō dōm cū aug. ꝙ ta Solō
lis fuit vnio illa q̄ deū hoīe3 ꝛ hoīem faceret deū. vn̄
cōcedēdū ꝙ vniuit ſibi hoīem/eo ꝙ vnio ē terminꝰ aſ
ſūptōis: ꝛ hō nature aſſūpte q̄dāmō: q2 ē ꝯñs ad cor-
pus ꝛ aīam cōiuncta que hic dicunt̄. ꝛ bene concedo
ꝙ per ꝯſequens eſt homis vel anialis/ꝛ alioꝝ pdica
biliū enunciabiliū hoīm/ꝛ ꝑ accidens alioꝝ que acci- Ad obiectū
dentalia ſunt: vt virginis filiꝰ ꝛ hmōi. Ad id qd̄ ꝯ in oppoſitū

obijcit̃ dicendũ ꝙ nõ oportet ꝙ ſi vnit ſibi hominẽ ꝙ vniat ſibi aliquẽ hominẽ pexiſtentẽ: qꝛ faciẽdo hoīem vnivit: ⁊ vniẽdo fecit. vniens eñ in iſta vniõe infinite virtutis eſt qđ nõ eſt in alijs vnionib9. Si aũt obijcit̃ ꝙ ſimile poſſet dici de aſſumptiõe: dõm ꝙ nõ eſt ſimile: qꝛ aſſumere de ratiõe ſua dicit diuerſitatẽ int̃ aſſumentẽ ⁊ aſſumptũ: vnio aũt non dicit diuerſitatẽ inter vniens ⁊ vnitum.

Arti. V E — An in dño ieſu eſt cõmunẽ ſpẽm accipere.

Arg. p° — Q Uinto querit̃ de hoc qđ dicit: [In dño enim ieſu nõ eſt cõem ſpẽm accipe. ⁊c.] ſ̃.a. hoc eñ

2° — videt̃ eſſe falſum: qꝛ dñs ieſus eſt hõ/ ⁊ homo eſt cõis ſpẽs: ergo in ipõ eſt cõem ſpẽm accipere. Item hic hõ qui eſt ieſus aut eſt in aliqua ſpẽ/ aut nõ. ſi nõ: ergo nõ habet cõicationẽ in ſpẽ hoĩs: ⁊ ſic homĩ nõ valeret redemptio eius/ qđ eſt falſum: ergo ipẽ eſt in ſpẽ ho-

Ar. 3° ꝯ rõ nẽ Dam. — minis: ⁊ ſic in ipõ cõis ſpẽs accipit̃. Pꝛ rõ Joh. da. nõ videt̃ valere cũ dicit: nec eñ factus eſt/ nec aliquãdo fuit alius. hoc eñ nõ videt̃ eſſe cauſa: qꝛ ſol nec factus eſt nec aliqñ fiet alius: ⁊ tñ habet cõmunẽ ſpẽm quantũ eſt de cõicabilitate ſue forme: ⁊ ſi nõ cõmunicat̃: hoc eſt qꝛ materia tota intra formã eſt determina-

Solo — ta: ⁊ ideo forma manet indiuiſa in tota ſua materia.

Sed ad hoc dicũt quidã ꝙ (vt dicit boecius) ſpẽs eſt totũ eſſe indiuiduoꝝ admin9 formale: qꝛ quod eſt poſt ſpẽm eſt de indiuiduantib9. in domino aũt Jeſu hec ſpecies non eſt totũ eſſe: quia quoddã eſſe habet a

Obiectõ — deitate: ⁊ ideo dicit Damaſcen9 ꝙ in ipõ domino ieſu nõ eſt cõmunẽ ſpeciẽ inuenire. Sed cõtra Auicenna dicit ꝙ ſicũ differunt lux lucere ⁊ lucẽs: ita differũt eſſentia eſſe ⁊ ens: ergo ſicut lux refert̃ ad naturã/ ita ⁊ eſſentia: ⁊ ſicũ lucere refert̃ ad actũ ita ad eſſe: ſꝫ i xpõ eſt tñ vna hypoſtaſis ⁊ perſona. cũ igitur eſſe quod ẽ actus propꝛie cõueniat perſone chꝛiſtus nõ habebit niſi vnũ eſſe (vt videt̃) vnũ aũt eſſe eſt qđ eſt in vna ſpẽ ergo videt̃ ꝙ chꝛiſtus ſit in aliqua ſpẽ vna. P ſm hoc nulla eſſet ratio ſua quã inducit: ac ſi iõ nõ ſit vna

Solutio pncipalis ⁊ ad duo pª. — ſpẽs: quia non cõmunicabilis ſit forma in chꝛiſto ſm quã chꝛiſtus poſſit eſſe. Solutio dicendũ ſm intellectũ Dam. ſic eſt intelligendũ: Jn domio ieſu: ⁊c. ſcꝫ ꝙ intelligant̃ in chꝛiſto eſſe due cõpoſitiones/ quarũ vna eſt naturalis: alia gratia vnionis. vna ẽ propꝛia alia vero impꝛopꝛia. ppꝛia vocat̃ cõpoſitio pꝛima que ẽ ex anima ⁊ corpoꝛe. anima dico q̃ eſt actus corpoꝛis organici phiſici vitam habentis in potentia: ⁊ hãc cõpoſitionẽ ſequitur forma totius que eſt homo vel humanitas ſi abſtractiue liceat loqui de ipa/ ⁊ ipa ẽ ſpecies in hoc indiuiduo particulari. Eſt eñ duplex forma. ſ. forma materie ſiue partis ſiue potẽtie: ⁊ hec forma eſt finis generationis in natura: ⁊ eſt pars rei nõ pꝛedicabilis de re ipa: ⁊ talis forma eſt aĩa in homine. Alia aũt forma que eſt ratio rei: ⁊ totũ eſſe ſm rationẽ: ⁊ hec eſt cõſequens cõpoſitionẽ forme naturalis/ ⁊ potentie naturalis que eſt materia: ⁊ tale conſequente formã habuit dominus ieſus propter cõpoſitionẽ naturalẽ propter quã eſt verus homo: ⁊ ſuppoſitũ vnũ in ſpẽ hominis. Alia aũt compoſitio eſt i xpõ que non vere cõpoſitio eſt niſi cõpoſitio exponatur ꝙ ſit vnius cũ altera poſitio: ⁊ hec eſt totius hũane nature cũ deitate nõ ad aliquod tertiũ cõſtituẽdũ: ſꝫ potius in receptiõe pſonalitatis que ab eterno in ſuppoſito diuine nature fuerat. et hoc ideo oportet ponere qꝛ omnis cõponẽtis rõ eſt ratio partis ⁊ imperfecti reſpectu forme cõpoſitiõis. diuinitas aũt nec in ſe/ nec poſita cũ alia poteſt cadere in rationẽ ptis ⁊ imperfecti. vnde ipa nõ eſt ꝯponens aliquod ppꝛie: ſed poſita ſecũ trahit in aliquẽ actũ ſui ſuppoſiti: ⁊ ideo humana natura poſita ſecũ in ſuppoſito fuit p ſocietatẽ ſuppoſiti diuine nature. ⁊ quantũ ad hanc cõpoſitionem dicit Dam. ꝙ nõ eſt in domino ieſu cõmunis ſpẽs. ſpecies inquã que ſit forma cõpoſitiõis ⁊ ratio ꝯſequens

Ad id qđ ẽ 3m ꝯ ratiõꝫ Dam. — cõpoſitionẽ totius humane nature cũ diuina. Ad id ergo quod obijcit̃ de pbatione Dam. dicendum ꝙ ipẽ nõ intendit ꝙ hec ſit ratio ꝙ ipẽ nõ poteſt pdicari de pluribus: ſed potius a ꝯſequenti probat antecedẽs qđ eñ impoſſibile eſt formã habere que ſequit̃ cõpoſitionẽ. impoſſibile eſt hẽre cõicabilẽ formã: cũ igit̃ oĩs ſpẽs quantũ eſt de ſe cõmunicabilis ſit: ſicut dictũ eſt alibi id qđ impoſſibile eſt cõmunicari de ſe/ nõ habet ſpẽm ꝯpoſitionis ſiue formã totius qđ idẽ eſt: ⁊ ita cũ xpm impoſſibile eſt habere formã cõmunicabilẽ: impoſſibile eſt ipm habere formã que ſequatur deitatis cum humanitate compoſitionem

An chꝛiſtus tñ aſſumpſit quod plantauit ita ꝙ eodem numero aſſumpſit. Artic. VI. F

S Exto loco incidit dubiũ de hoc qđ dicit [Omnia que in noſtra natura plantauit/ dei verbũ aſſumpſit. ⁊c.] ſ̃.b. Huius eñ grã q̃runtur tria ppter hereſes excludẽdas. vnũ illoꝝ eſt ſi tñ aſſumpſit qđ plantauit/ ita ꝙ de eodẽ numero aſſumpſit. Secundo ſi non idẽ numero ſed origine aſſumpſerit vtrũ tale quale plantauit aſſumpſit. Tertio q̃liter aſſumpſit. Circa pꝛimũ fuit hereſis quedam Arg. pꝛimo que dixit ꝙ ſubſtantia corpoꝛis chꝛiſti p omnes partes vt lux quedã deſcẽdit/ nõ ꝯmixta partib9 nature corrupte corruptione vitij/ nec libidine coit9 infecta: ⁊ erroꝛis ſui fulcimentũ poterat habere vel habebat hmõi: medicina ⁊ vulnus ſunt diuerſa q̃litatũ. cum igit̃ ſuba xpi medicina fuerit cũ vulnere nõ debet eſſe eiuſdẽ q̃litatis: ſed vulneris fuit corruptio vitij: ergo q̃litas ſube xpi ſp mãſit ſine hmõi corruptiõe. Itẽ habet̃ in li. Sap. 8. ca. Sapiam nõ vincit malitia. ⁊ ibidẽ nihil inq̃natũ incurrit i illã: cũ igit̃ ſapia pꝛis xpõs ſit videt̃ ꝙ in ſui corpoꝛis ſubam nunq̃ aliqđ inq̃natũ incurrit. Item maioꝛ puritas q̃ põt eſſe ſub deo xpõ debet̃: ſed maioꝛ puritas eſt nunq̃ ſubam corpoꝛis ei9 pctõ ſubiacuiſſe q̃ aliqñ etiã in alio ſubiacuiſſe: ergo nunq̃ ſubiacuit: ergo ſicut lux tenebꝛis impmixta p oẽs deſcẽdit. Itẽ aug. dicit ꝙ aliter fuit xps in lũbis abꝛae/ ⁊ aliter leui. leui eñ q̃ p cõcubitũ venturus erat in matrẽ fuit ibi p ꝯcupiẽ legẽ/ ⁊ p corpulẽtã ſubſtantiã. xps aũt q̃ p ꝯcubitũ nõ erat venturus in matrẽ fuit ibi p corpulentã ſubam tñ: ergo videt̃ ꝙ ſiliť fuit in alijs: ergo hec corpulenta ſuba ſine pmixtiõe alterius infecte ſubſtantie deſcendit: ergo deſcendit vt lux a pꝛimo parente. Itẽ pꝛimus hõ nõ totus corruptus erat aliter eñ non fuiſſet poſſibilis ad medicinã: ſꝫ magis decuit vt aperte integra formaret̃ ſubſtantia xpi q̃ a corrupta: ergo chꝛiſti ſubſtantia tota ſemp deſcendit integra corruptiõi nõ pmixta. Sed cõtra omnes ptes pꝛimi hoĩs ſubijci debebãt rõni eq̃liť nulla excepta: ⁊ oẽs vires mẽtis ſubijci debebãt deo: ergo cũ punit9 ſit in hoc ꝙ corp9 ſibi in hoc nõ ſubijciebat̃ ppť h ꝙ rõ nõ ſubijciebat̃ deo in oĩb9 ptib9 corpis debuĩt puniri/ ⁊ totũ corp9 corrũpi: ergo nulla ps mãſit nõ corrupta. Itẽ in gñatiõe ſeth nõ fuit niſi vn9 gñatiõis actus: ergo q̃cq̃d ſubſtãtie ade venit i n ſeth per illũ actũ deſcendit: ſed ſuba vnde poſtea oꝛiginaliter formatũ

Margin notes, right column: 2° (at "Itẽ habet̃"), 3° (at "Item maioꝛ puritas"), 4° (at "Itẽ aug."), 5° (at "Itẽ pꝛimus hõ"), Rões p veritate. pma (at "Sed cõtra omnes"), 2ª (at "Itẽ in gñatiõe ſeth").

eſt corp⁹ xp̄i ab adā venit in ſētb: ꝫ ꝑ illū actū deſcē
dit: ꝫ ꝑ cōcubitū. ꝛ qcq̄d deſcēdit ꝑ cōcubitū lege con
cupiſcētie eſt corruptū: vt dicit aug. ꝫ ſubā corpis xp̄i
3ª ibi exiñs nō vt in xp̄o ꝑmixta fuit corrupta. Item
in ſerie patrū aut fuit ſimilitudo ꝑtiū aut diſſilitudo
Si primo mō hēo ꝓpoſitū: q2 cū in ſerie coꝝ deſcēde-
rit xp̄s/ſubā corpis xp̄i nō fuit impmixta ſubē corpo
rū aliorū. Si aūt fuit diſſilitudo in ꝑtib⁹ diſſilis ſbe
diſſimilis eſt act⁹ trāſfuſiōis/ꝛ diſſile eſt receptaculū
in q̄ ſeruaꝛ ꝛ cuſtodiꝛ: ſed hmōi actū diuerſum trāſfu
ſionis ꝛ diſſimile receptaculū impoſſibile eſt inueni-
re (etiā fingere volētib⁹) ꝫ ſubā corpis xp̄i a ſubā cor-
4ª poris alioꝝ nō fuit diſtincta. Pͣ ſm hoc xp̄s nō de
ſcendiſſet niſi ab adā ꝛ a nullo alioꝝ: ſi hec ſubā ſerua
ta diſtincta fuit i alijs tm̄: qđ eſt ꝯ pſ̄. 2. dicētē: Ego
hodie genui te. qđ vna gloſa exponit etiā de natiuita
Solō te tꝑali. Solō dicendū ꝙ ſubā corpis xp̄i nō diſti
cta trāſfuſa ē vſqꝫ ad ſubam glorioſe virginis: quod
etiā iō in vtero ſanctificatū eſt/ꝛ poſtea a ſpūſctō pur
gatū: vt vitiū ꝓpagatōis oīno ab ipo deleretꝛ/qđ xp̄s
Ad primū ſibi ſociare dignatus eſt. Ad primū ꝫ dōm ꝙ medi
cina fuit corpus aſſumptū vt aſſumptū: ꝛ hoc non in
qualitate medicante: ſed ſm originalē materiā tm̄ fuit
Ad 2m in plurib⁹/ꝛ hoc ſufficiebat. Ad aliud dōm ꝙ nihil
inq̄natū cucurrit in ſapiam vnq̄: ſed materia ꝓpagi-
nis nō habebat relationē ad xp̄m niſi ſm materiā/ et
nō ſm corruptionē ab ipa purgandā ꝑ ſcificationē in
vtero ꝛ aduentū ſpūſcti: ꝛ iō etiā incurrere nō potu-
it: ſed tm̄ vſqꝫ ad matrē currebat: ſed incurrere i xp̄m
Ad 3m nō potuit. Ad aliud dōm ꝙ xp̄o debeꝛ maior puri
tas q̄ ſub deo intelligi pōt ita ꝙ ſaluetꝛ finis redēptio-
nis q̄ facta eſt ꝑ ipm. ipuritatē aūt nullā facit ſi ꝯ ma
teria i origine vitiata xp̄s purā materiā ſui corporis
accepit. ex hoc eīn xp̄s nunq̄ pctō ſubiacuit: licet cete
Ad 4m ri cū quib⁹ cōuenit in materia pctō ſubiacuerit Ad
aliud dōm ꝙ aug. accipit materiā q̄ eſt in lūbis nō ab
ſolute: ſed cū cōpatōe ad eos qđ eſt materia: ꝛ ſic reci-
pit cōiungibilitatē cū libidine neceſſario in qbuſdam
ꝛ in quibuſdā eſt impoſſibilis ad talē cōiūctionē. ma-
teria eīn vt relata ad xp̄m nō pōt ſubiacere legi cōcu-
piſcentie vt relata ad leui nō pōt nō ſubiacere. ſi autē
abſolute cōſideraꝛ materia lūboꝝ tota ſubiacet legi
cōcupiſcētie. ꝛ hoc mō loquiꝛ aug. ſicut infra patebit
Ad 5m cū de decimatiōe xp̄i queritꝛ. Ad aliud dōm ꝙ pri-
mus hō materialit̄ fuit totus corruptus. vñ medi-
cina nō fuit in ipo niſi ſm potentiā tm̄. ſ. ꝙ in aſſum-
ptione poterat purificari: ꝛ iō illa obiectio fundaꝛ ſu
ꝑ fſm. ꝙ aūt dicit ꝙ ſi totū corruptū fuit tūc fuit im-
poſſibile ad curationē. dōm ꝙ hoc etiā falſum eſt: qa
nō fuit ita corruptū qn corruptō ſeꝑabilis eēt ab ipo
nō ſicut in demone a quo corruptio ſeꝑari nō poteſt.

Arti. VII. An xp̄s aſſumpſit tale corp⁹ q̄le plātauit.
D Einde queritꝛ quale aſſumpſit xp̄s: ꝛ videtꝛ ꝙ
Arg. p̄mo. tale quale plātauit. plantauit aūt in imorta-
2º litate quadā: ꝫ tale (vt videtꝛ) aſſumpſit. Pͣ
xp̄i incarnatio ad hūc finē erat vt qđ in adā ꝑdidim⁹
recuperaret nobis ꝫ in illo ſtatu corpus noſtrū aſſu-
3º mere debuit. Pͣ effect⁹ nō videtꝛ eſſe ſine cā: q2 ph̄s
videtꝛ dicere ꝙ ceſſante cā ceſſat effectus: ſed pena effe
ct⁹ culpe eſt: cū ꝫ xp̄s fuerit imunis a culpa: videtur
etiā imunis debuiſſe fuiſſe a pena: ꝛ ita non ſubiectū
4º penalitatib⁹ aſſumpſit. Itē nihil niſi qđ in nr̄a na-
tura plātauit aſſumpſit: ſed penā in noſtra natura nō
plātauit: ꝫ penā nō aſſumpſit. prima ſcripta eſt in lr̄a

Scđa ſcribitꝛ Sapie. I. Deus mortem nō fecit. impij
autē manib⁹ ꝛ verbis acceſſierūt illā. Sed ꝯ xp̄s
venit redimere: ſed redēptio cōgrue fieri nō potuit ni
ſi ꝑ ſatiſfactionē. ſatiſfacere aūt nō potuit q̄ penā pa-
ti nō potuit: ꝫ penas nr̄as aſſumere debuit. Item
ad Heb. 2. ꝙ pueri cōicauerūt carni ꝛ ſanguini: ꝛ ipe
ſilr̄ ꝑticipauit eiſdē vt ꝑ mortē deſtrueret eū q̄ habe-
bat mortis impiū Solō dōm ꝙ xp̄s ſumpſit cor- Solō
pus cū penalitatib⁹ ſuis. ꝛ de hoc infra ꝗ̄ri⁹ erit tra
ctatus/vbi determinabitꝛ quas penas xp̄s aſſūpſit:
ꝛ q̄d de quolibet ſtatu accepit. Ad primū ꝫ dōm ꝙ Ad primū
tripl̄r pena eſt in corꝑe. ſ. quantū ad meritū: ꝛ iducta
eſt a pctō/ꝛ nō plantata a deo. Et quantū ad iuſticiā
vindicātē: ꝛ ſic a deo iuſto iudice eſt inflicta. Et quā-
tū ad p̄ncipia ꝯria repugnantia ſibījnuicē/ꝛ inducen
tia diſſolutionē: ꝛ ſic plantatā eſt a deo in hocipſo ꝙ
corpus ex cōtrarijs fecit. ꝙ eīn ante pctm̄ nō pugna-
uerint cōtraria gr̄e debeꝛ nō nature inquā q̄ eſt gr̄a i
nocentie: vt determinaꝛ in. ij. li. de ſtatu ade ante pec
catū. Ad aliud dōm ſicut dicit aug. ſup Gen. ꝙ eā Ad 2m
dē in ſpē imortalitatē quā in adā amiſim⁹ nō recupe
ramus in xp̄o: ſed illā ad quā adā trāſferēdus erat ſi
ſtetiſſet: ꝛ etiā ſi eandē recuꝑarem⁹: nō tm̄ xp̄s eandē
aſſumere debuit: qm̄ ꝑ meritū xp̄i recuꝑamus qđ ꝑ-
didimus. meritū aūt hoc eſt poſitōe aīe ꝛ ꝓ amicis: ꝛ
ideo mortalē eſſe oportuit. Ad aliđ dōm ꝙ ſine du Ad 3m
bio pena eſt effectus culpe: ſed nō oportet ꝙ culpa ſit
in eodē ſubiecto in quo eſt pena: ſed ſufficit vt origina
liter ſit in eadē natura. dico aūt originalit̄ vt. ſ. in illo
precelſerat in quo ſm originē tota natura fuit. Ad Ad 4m
vltimū patet ſoluno per antedicta.

Qualiter xp̄s aſſumpſit verbū dei qđ i no Arti. VIII.
ſtra naꝛa plātauit. i. an i viro ꝑfecto vl̄ ſemie D
T Ertio q̄ritꝛ q̄lit̄ aſſūpſit: ꝛ videtꝛ dicere Hier. Rō vera.
31. ꝙ totū virū ꝑfectū in lineamētis corpis et
ꝑfectionē aīe ſm ſapiam ꝛ grām: q2 vt dic no
uū faciet domin⁹ ſuꝑ terra: femia circūdabit virū. et
hoc tenet fides. Sed hoc videtꝛ eſſe ꝯriū ſacre ſcripture Obiectio
ad Heb. 20. Nuſq̄ eīn angelos apph̄ēdit: ſed ſemen in ꝯriū
abrae apph̄ēdit: ꝫ videtꝛ i ſemie accepiſſe ꝛ nō i linea-
mētis ꝑfectis. Pͣ ad hoc videntꝛ ſeq̄ due hereſes q̄ ali Due hereſ.
qn̄ dicte ſūt. ſ. ꝙ xp̄s nō creuit in vtero mr̄is: ſi eīn in Prima.
iſtāti cōceptōis habuit lineamēta ꝛ organa ꝓpꝛ q̄ ha
bēda creſcūt alij ꝑuuli videtꝛ ipe nō creuiſſe Alia he 2ª
reſ eſt ꝙ xp̄s nō fuit in vtero ita diu ſicꝫ ali⁹ ꝑuulus:
q2 in alijs. xl. dies (vt dicit aug.) formatōi lineamēto
rū debentꝛ. illud aūt in vno momēto i xp̄o fuit ꝑfectū:
ꝫ videtꝛ ꝙ ipe in. xl. dieb⁹ citi⁹ exierit ex vtero q̄ ali⁹
ꝑuul⁹/qđ eſt ꝯ librū ſapie/vbi ꝺ2 nouē mēſiū tꝑe fuiſ
ſe in vtero ſicut ali⁹. Solō dōm ad hoc ꝙ ſicut fides Solutio
dicit: xp̄s accipiēdo corp⁹ in lineamēta formauit: et
formādo accepit ꝛ vniuit ſil̄ tꝑe: ſic in vltima ꝑte iſti⁹
diſ. determinaꝛ. Ad id qđ ꝯ obijcꝛ dōm ꝙ ſemen Ad obonē
ponitꝛ ꝓ natura hūana redimēda. ſemē eīn abrae ſūt in ꝯriū.
filij abrae: ſed ponitꝛ ſemē abrae vt intelligaꝛ ad abrae
bn̄dictionē ꝑtinere. Ad rōnē p̄me hereſ dōm ꝙ nō Ad p̄mā he
valet q2 xp̄s licet lineamētatū corp⁹ accepit: tm̄ linea reſim
mēta in ea q̄titate nō fuerūt in quā creſcūt lineamē-
ta alioꝝ ꝑuuloꝝ qn̄ naſcuntꝛ ex vtero. vñ qđ in alijs
ꝑuulis debeꝛ ad duo hoc in xp̄o fuit ad vnū. xp̄s eīn im
p̄gnatōis i alijs eſt ad formationē lineamētoꝝ/ꝛ ad
incremētū coꝝ debitū. i xp̄o aūt fuit tm̄ ad icremētū
debitū. Per hoc eīn pꝫ ſolō ad rōnē alteri⁹ hereſ: qa Ad ſcđam
licet ſtatī lineamēta mēbroꝝ xp̄i corp⁹ habuerit: nō hereſim

tamen in quantitate habuit in qua fuerunt poſt .xl.
dies: ꝛ ideo hos .xl. dies cū alijs habuit i vtero ad i-
crementū debitum acquirendum.

De vnione verbi et carnis mediante anima.

Aſſumpſit ergo dei filius carnē ꝛ animā: ſed
carnē mediante anima. vnitū eſt carni ꝑ me-
diū intellectū verbū dei. Tante eñ ſubtilita
tis atq̄ ſimplicitatis ē diuina eſſentia: vt cor-
pori de limo terre formato vniri nō cōgrue-
a ret niſi mediante rōnali eſſentia. Illa autem
Joh. 1. vnio inexplicabilis eſt adeo vt etiā Joānes
ab vtero ſanctificatus: ſed nō eſſe dignū fa-
teat̄ ſoluere corrigiā calciamēti Jeſu: q꞉ illi-
us vnionis modū inueſtigare alijſq̄ꝫ explica
b re nō erat ſufficiēs. Nō ſunt ergo audiēdi q̄
nō verū hominē filiū dei ſuſcepiſſe dicūt: neq̄ꝫ
natū de femina: ſꝫ falſam carnē ꝛ imaginem
corporis ſimulatā oſtendiſſe videntibus. In
quē errorē prorumpūt: q꞉ timēt qd̄ fieri non
poſſit. ſ. ne humana carne veritas ꝛ ſubſtātia
dei inquinet̄: ꝛ tñ p̄dicant iſtū viſibilē ſolem
radios ſuos per omnes feces ſpargere: ꝛ eos
mundos ꝛ ſinceros ſeruare. Si ergo viſibilia
munda viſibilibus imundis cōtingi poſſunt
ꝛ nō coinquinari quāto magis incōmutabi-
lis ꝛ inuiſibilis veritas ꝑ ſpm̄ animā: ꝛ ꝑ ani-
mā corpus ſuſcipiēs: totū hominē ſine ſui cō-
mutatione aſſumpſit: ꝛ ab oīb⁹ infirmitatib⁹
liberauit. Ecce hic dicit dei ſapiam ꝑ ſpiritū
aſſumpſiſſe animā: ꝛ ꝑ aiam corp⁹. Spūs eñ
ſcīs pars aīe ſupior ꝛ maiori ſimilitudine deo
ꝓpinquat q̄ꝫ aīa. ſ. ipa eadē ſm̄ inferiorē ptē
ꝛ anīa magis q̄ꝫ corpus: ꝛ iō nō incōgrue aīa
J dicit̄ aſſumpta ꝑ ſpm̄ ꝛ corpus per animā.

Einde tractanda eſt ſecunda ps iſti⁹ diſtinctō-
d nis q̄ incipit ibi: [Aſſumpſit igit̄ dei fili⁹ ꝛc.]
In qua mḡr facit tria: Primo eñ oñdit me-
diū cōgruentie ꝛ ratiōis ꝑ qd̄ deitas vnita eſt carni.
Secūdo oſtendit modū iſtius vniōis eſſe inexplicabi
lē ibi [Illa aūt vnio inexplicabilis.] Tertio excludit
errorē manichei dicētis xp̄m corpus fantaſticū ꝛ nō
verū accepiſſe ibi [Non ſunt autem audiendi ꝛc.]

Arti. IX **An in vnione ad carnē indiguit medio.**

Irca primū aūt hoꝝ ſunt duo dubia: quoꝝ
c primū eſt vtrū deitas in vniōe ad carnē indi-
guerit medio. Scdm̄ eſt quale ſit illud mediū
Arg. primo Circa primū ſic obijcit̄: extrema multū diſtātia non
vniunt̄ niſi ꝑ mediū aliqd̄. multū autē diſtat corpeū
corruptibile creatū / ꝛ incorporeū incorruptibile in-
creatū: ergo nō niſi aliquo medio vniunt̄. talia autē ſunt
corpus ꝛ deitas: ergo videt̄ q̄ talis coniunctio indigeat
2° medio. Itē minus diſtant creatū corruptibile cor
poreū ꝛ creatū incorruptibile ꝛ incorporeū q̄ꝫ deitas
ꝛ corpus: ꝛ tñ illa duo vniunt̄ ꝑ mediū. ſ. ꝑ ſpm̄ cor-
poreū q̄ mouet̄ in corpore ad modū luminariū in mū
do: ergo videt̄ q̄ multo magis deitas ꝛ caro debeāt ha
bere mediū. Sed cōtra q̄cq̄d aliqd ꝑ ſe facere pote-
rit ſine impedimēto ſi vnit̄ medio illo in illo medium
erit ſuꝑfluū: ſed deitas ſe ſine medio poteſt vnire car-
ni: ergo mediū erit ſuꝑfluū. Itē videtur q̄ nō habuerit 3°
animā xp̄s. ad vitā eñ nō requirit̄ niſi qd̄ eſt cā vite:
ꝛ qd̄ eſt vitā ſuſcipiēs. deitas aūt p̄cipue ē cauſa oīs
vite. corpus aūt ſuſcipiēs: ergo ſuꝑfluū habuit animam
Itē hoc videt̄ dicere euāgeliū cū dicat verbū caro fa
ctū eſt nō dicit aliqd̄ de aīa. Itē vnio redimēs ſuf- 4°
ficit in origine peccati: ſed origo pctī in carne eſt: ergo vi-
det̄ q̄ ſufficit vnio deitatis ad carnē. Itē xp̄s ve- 5°
nit redimere ꝓpaginē: ſed tñ ſm̄ carnē ꝓpagamur: ergo
ſm̄ carnē tm̄ eſt vnio / ꝛ nō ſm̄ ſpm̄: q꞉ anīas oēs de-
us de nouo creat. Cōtra totū totus aſſumpſit me. vt
mihi toto ſalutē gratificet: ſed p̄cipua pars nr̄i eſt aīa
ergo illā principalit̄ aſſumpſit. Itē p̄cipua mors erat
in anīa: ergo cū mortē deſtruere venerit precipue aſſume
re animā debuit. Solo dōm q̄ xp̄s aſſumpſit ani Solo
mā ꝛ corpus ꝛ oēs ptes vtriuſq̄ꝫ. Ad id qd̄ querit̄
de medio dōm q̄ ibi mediū aliquo mō eſt vnū ad alte
rū / ſicut dicūt ſancti. Ad id aūt qd̄ cōtra obijcitur Ad primū
dōm q̄ deitas ex parte ſui nō indiget medio: ſed con- ꝛ 2ᵐ
gruebat mediū ex parte carnis. ꝛ hoc mediū quale ſit
in ſequēti articulo queſtiōis determinabit̄. Ad id Ad 3ᵐ
qd̄ obijcit̄ q̄ xp̄s nō habuit animā: dicēdū licꝫ eñ deitas ſit
per ſe cauſa vite: tñ nō eſt cauſa vite / vt act⁹ corporis
phiſici: q꞉ ſic eſſet forma corpori vnita / ꝛ faciens cōpo
ſitionē: qd̄ abſurdū eſt. ꝛ talis cauſa vite exigit̄ in vi-
ta naturali. vnde nō eſſet ver⁹ hō ſi corp⁹ tm̄ aſſum-
pſiſſet: nec vita ſua eſſet vt a forma ꝛ cā naturali: ſꝫ po
ti⁹ eēt ꝑ effectū miraculi / ꝛ nō valeret nobis / eo q̄ il-
le talis nō haberet cōuenientiā nobiſcū in natura ſpēi
ꝛ iō debitū noſtrū ſoluere nō potuiſſet. Ad aliud di Ad 4ᵐ.
cēdū q̄ caro in euāgelio ponit̄ ꝓ toto hoīe: ſed noiat̄
defectibilior ps: ꝛ iō vt oñdat̄ xp̄m nullā ptē nr̄e natu
re deſpexiſſe / ꝛ infirmiora nr̄a accepiſſe. Ad aliud di Ad 5ᵐ
cendū q̄ licet pctm̄ in poſteris ſit in origine in corpe:
tñ p̄mo tm̄ eſt ab aīa / ꝛ etiā in poſteris inficit animā.
Itē in poſteris nō redimet tm̄ ab originali / ſꝫ etiā ab
actuali: q꞉ nr̄a pnīa nihil valeret ſi ſua ſatiſfactō nō oc
cideret pctm̄ ante actuale / vt a cauſa p̄ma ab aīa eſt.

An ſit mediū rei vel cōgruentie. Arti. X.

Ecundo querit̄ quale mediū ſit vtrū rei vl' cō R
f gruentie q̄ nō rei. pbat̄ hoc mō medio rei ſub- Arg. p̄mo
lato auferī cōiunctio q̄ illo medio tenebat̄: ſꝫ q̄ nō rei.
inter duo aīa nō fuit coiuncta corpi: ergo ſi fuit medium
rei deitas tūc nō debuit eſſe cōiūcta corpi / qd̄ falſum
eſt: q꞉ deitas fuit vnita carni i ſepulchro / ꝛ aīe i infer
no. Si ꝓpt' h̄ dicat̄ vt fere oēs dicūt q̄ eſt mediū con-
gruētie nō. Cōtra medio ꝯgruētie poſito in eſſe ad- Ar. q̄ nō cō
huc extrema vnibilia ſūt: ſꝫ nō poſita aīa extrema nō gruētie.
ſunt vnibilia ad finē redēptiōis: ergo aīa non eſt tm̄ me-
diū cōgruētie. Prima patet ꝑ ſe: q꞉ ꝯgruēs eſt decēs
qdē ꝛ ꝯueniēs: ſꝫ nō neceſſariū. Scd̄a ꝓbat̄ ꝑ ſuppō
nē ſic: ponam⁹ xp̄m aſſūpſiſſe corp⁹ ſine aīa / tūc xp̄s
nō eēt ver⁹ hō: ꝛ nō poſſet ſoluere debitū. Itē corp⁹
ſine aīa inaſſūptibile eſt / ſic creatura q̄ tm̄ hꝫ veſtigiū
Ulteri⁹ q̄rit̄ de h̄ q̄ dr̄ aīam ꝑ ſpm̄ aſſūpſiſſe: aīa eī Queſtiūcla
ꝛ ſpūs. i. iferior ꝛ ſupior ps i aīa ſūt vna ſuba: vt dic̄ prima.
aug. ergo vnū ꝑ aliud nō ē aſſūptibile a deo. Solo dōm Solutio
ad p̄mū q̄ aīa hēt aliqd de medio ꝯgruētie / ꝛ aliquid ad vtrūq̄ꝫ
de medio rei. in tenēdo eñ extrema hēt ratōnē mediū obiectū.
cōgruentie: ſed in cauſando vnibilitatē i altero extre-
morū. ſ. in carne vt ꝓbat obiectio ſic habet rōnē me-

dā̄ rei/ z hoc extrahit a lr̄a: vbi dicit ꝙ corpi de limo
terre formato nō cōgruit deitatē vniri/ z hoc verum
eſt niſi ſm ꝙ corpus pꝛīcipet aīa/ z ſic patz ſolutio ad
Ad queſtiū culam pꝛimū q̄ſitū. Ad illud qḋ vlterius q̄rit̄ dicendū ꝙ
aīa vt dicit pħs dicit̄ ab aīando z animat ꝑ vires af-
fixas organis/ z ille ſunt vegetabiles potētie z ſenſi-
biles z ille potētie niſi cōiungātur rōnali de ſe vnibi-
les.ſ.deitati nō ſunt. z ideo q̄ꝛtū ad hoc ꝙ rōnalis fa-
cit eas vnibiles efficit̄ eis mediū rei/ ſed in tenēdo eſt
mediū cōgruētie: qꝛ poſito ꝑ ipoſſibile ꝙ rōnalis ſepe-
tur a ſenſibili nō ꝓpter hoc oporteret ſeparari deitatē ab
eadē ſicut q̄n ſeparata fuit aīa a corpe nō ꝓpter hoc dei-
tas ſeparabatur ab eodem.

Arti. XI. Quō ſe habeat vnio dei ſiue diuine eſſen-
L tie ad alias vniones in xp̄i incarnatione.

Einde queritur de hoc ꝙ dicit illa autē vnio
D inexplicabilis zc̄.ē.a. Et q̄runt̄ tria.ſ. de mō
vnionis ad naturalē vnionē aīe cū corpe. Se
cūdo q̄rit̄ cuiꝰ modi vnū ſit iſtud vnū. Tertio vtrū il
Ratio. la vnio excludat rōnē manichei vel nō: Circa pꝛimū
ꝓcedit̄ ſic: dicimus cōiter ꝙ deꝰ eſt vnitꝰ carni: q̄rat̄
ḡ q̄d ſignificat li vnitꝰ z videt̄ ꝙ diuinā eſſentiā cōno
tādo effectū in creatura ꝑ hāc regulā/ oē dictū de deo
ex tpe ex cōparatiōe ad creaturā ſignificat eſſentiā diui-
nā cōnotādo effectū in natura. tale eſt cū dicimus eſt
vnitꝰ carni vel hoi ḡ videt̄ eſſentiā diuinā ſignificare
Arguit̄ ꝓo Sed ꝯ̄ ꝑ h li vnitꝰ nō haberet ſe ad deū niſi ſicͭ ad
cauſam: ḡ ſicut cū dico/ deꝰ eſt creatoꝛ ſufficiēter expo
nit̄ cū dr̄/ hoc ē deꝰ a q̄ eſt hec creatura. ita ſufficiēter
exponit̄ deꝰ eſt vnitꝰ carni.i.deꝰ eſt a q̄ ē hec vnio vel
caro qḋ falſum eſt cū hec vnio ſm Aug. deū faciat ho
Queſtiūcła cū obiecto pꝛimo. minē z hoiem deū: ḡ oportet ꝙ dicat aliq̄d plꝰ. Et q̄ro
de illo plꝰ vtꝝ ponat̄ circa eſſentiā diuinā vl̄ nō. ſi nō
tūc nō facit vnio illa deū hoiez qḋ falſū eſt: qꝛ nihil fa-
cit circa h circa qḋ nō ponit̄. Si aūt ponit̄ circa deū
aut ab eterno eſt circa deū: ḡ ab eterno fecit eū hoiem
cū ille ſit eiꝰ effectꝰ vt dicit Aug. Si ex tēpoꝛe ḡ ali-
quid cepit eſſe circa deum/ qḋ nō ab eterno fuit circa
Solō ipm z ſic variabilis eſt vt videtur qḋ abſit. Si for-
te dicat̄ vt q̄dā dicūt ꝙ illa vnio ſm rem ponit̄ circa
hois naturā z ſm intellectū ponit̄ circa deū/ ſic cū dr̄
creatoꝛ depēdētia q̄ eſt eā reſpectus realr̄ ponit̄ circa
creaturā. ſed qꝛ reſpectꝰ creature nō pōt intelligi niſi
correlatiuū eiꝰ intelligat̄: iō rō nr̄a ponit reſpectū cir-
Obiectō 2ª ca creatorē q̄ tn̄ nō eſt ſm rem ſi in q̄z ſic dicat̄. Con
tra aliter eſt relatiuū pr̄ z aliter filiꝰ: qꝛ pr̄ eſt eā filij:
filis aūt ſilitudinē ponit in vtroq̄z ſimuliū z non dicit
vnū magis depēdētiā ad alteꝝ q̄z reliquū. ſilr̄ relatio
nē dicit vnio q̄ nō ſignificat̄ magis eſſe in altero vni-
Obiectō 3ª toꝝ q̄z in reliq̄: vñ nō eſt ſilē de vniōe z creatore. P.
cū iſtiꝰ vnionis ſit facere vnū circa qḋ nō ponit̄ ſm rē
circa h nō erit eius effectꝰ. ſi ḡ circa deū realr̄ nō po-
nit̄ nō erit in deo eiꝰ effectꝰ z ita realr̄ hec nō eſſet ve-
Queſtiūcła ſecunda. ra deꝰ eſt hō qḋ falſū eſt. Ulterius q̄rit̄ ſi hec vnio
ſit creatoꝛ vel creatura. ſi creatoꝛ tūc videt̄ ꝙ ab eter
no fuerit. ſi creatura tunc q̄rit̄ ſm q̄d fuit in opibꝰ ſex
dieꝝ. Si dicat̄ ꝙ in rōne cauſali vel ſēali tūc ꝯiūctio
Solutio adhuc videt̄ eſſe naturał̄ qḋ falſum eſt. Solō ſine
ꝑiudicio dōm ꝙ aliud ē cū dr̄ vnio z aliḋ eſt vnitꝰ ſicͭ
aliḋ ē creatio z aliud creatoꝛ. Creatio ei diē relationē
ꝓut ē media int̄ creatorē z creaturā q̄ ſm rē tenet ſe ī
creatura. Et ideo nō ſignificat diuinā eſſentiā nec eſt
diuina eſſentia. Similr̄ vnio dicit relationē que me-
dia eſt habitudo inter deū z hoiem z nō eſt diuina eſ
ſentia ſed ſm rem radicat̄ in hois natura. Si aūt di
co deus eſt vnitus ſignificat li vnitꝰ habitudinē dei
z diuine eſſentie in ꝑſona filij ad hois naturā q̄ eſt ex
conſequēti ſm rōnē in deo z nō vt pꝛimo qḋ ſic patet
vnio q̄ eſt relatio eſt habitudo media inter deū z homi
nē: ergo cauſat̄ ab aliq̄ mutatiōe vel imutatione. nō
aūt hic mutat̄ niſi natura hois q̄ aſſumit̄ ergo cauſa
relationis q̄ eſt mutatio nō inuenit̄ niſi ex parte natu
re hois: z ideo relatio illa radicat̄ in natura hois ſed
qꝛ homo cū deo vnū eſſe nō pōt niſi ꝑ cōſequēs deus
vnū ſit cū hoie ideo ecōuerſo vnio attingit ſm rōnem
hoc mō deū licet ipē ſm rem nō mutet̄ ſed vno mō ſe
habeat/ z hoc ſit ideo: qꝛ aliq̄d mutat̄ ad ipm hoc mō
mutatiōis qui eſt vnio. Dicendū ḡ ad pꝛimū ꝙ cū Ad pꝛimū
dicit̄ deus vnitus itelligit̄ vnio ſm rōnem attingēs
ex ꝯſequēti deū: qꝛ licet ſit ab ipō qꝛ deus facit eā nō
tn̄ ſignificat̄ vt ab ipō z ideo bene cōcedo ꝙ nō eſt ſilē
de creatore z creatura. Ad aliḋ dōm ꝙ nō ab eter- Ad q̄ſtiūcu-
no fuit in deo: qꝛ vnio creature eſt z creatura nec ſi- lam z obie-
gnificat̄ vt realr̄ in ipō: qꝛ circa eū nō eſt cauſa relatio ctionē ꝑmā
nis illius q̄ eſt mutatio ſed potius vt in ipō ſm rōnē z 2am ſił.
ex cōſequēti ex eo ꝙ aliud ſm illā relationē ſe incepit
habere ad ipm. Ad id qḋ obijcit̄ ꝙ nō facit vnū niſi Ad obiectio
in eo circa qḋ ponit̄ ſm rem. Dicendū ꝙ nō ideo facit nē 3am.
vnū ꝙ equalr̄ ſm rē ponat̄ in vtroq̄z vnitoꝝ ſed po-
tius ex conſequēti reſpicit alterū vnitoꝝ vt dictū eſt:
qꝛ ſi homo vnū cū dei filio eſſe nō pōt niſi etiā nō tm̄
intelligat̄ ſed etiā ſit ecōuerſo ita tn̄ qꝛ illud cauſat̄ ex
eo ꝙ creatū ſic ſe habeat ad creatorē nō aūt ꝙ creatoꝛ
ſe aliqualiter q̄ꝛtū eſt de ſe habeat aliter q̄z habuit ab
eterno z q̄ꝛtū ad hūc modū vnio ineffabilis et inin-
telligibilis eſt vt dicit Johēs Dam̄. Ad illud qḋ vl Ad queſtiū
terius querit̄ ſm q̄d fuit in operibꝰ ſex dieꝝ. Dicēdū lā ſecundā.
ꝙ ſm ꝙ radicaliter fundat̄ in creatura fuit ibi in rō-
ne cauſali materie/ q̄ tamē ideo cauſalis nō eſt ad quā
ratio obedientie qua de creatura fieri potuit qḋ crea-
toꝛ ꝑ ſuā potentiā voluit nō qḋ ꝑ naturā vel angelū
poſſit ꝓduci z ſic adhuc manet miraculoſa.

Ad cuius vnitatis ſimilitudinē dicit̄ hec Arti. XII.
vnio ſiue vnitas. M

Ecūdo querit̄ cuiuſmodi vnū ſit iſtud vnum
S videmus eñ ꝙ ex materia z forma ſit vnū in
natura: ſimilr̄ ex accidēte z ſubiecto ſit vnum
ſimilr̄ tres ꝑſone in eſſentia vna ſunt vnum: z querit̄
ad ſilitudinē cuius vnitatis ſit iſtud vnū. Patet aūt Argu.ꝓmo
ꝙ nō ad ſilitudinē pꝛime vnitatis: qꝛ illa ſunt vnum
vnitate forme ꝑficientis potētiā: xp̄s aūt nō ſic eſt vnū
qꝛ ipē ē vnū vnitate ꝑſone z duas hz naturas. ſilr̄ nō
videt̄ eſſe vnitas accn̄tis cū ſubiecto qꝛ neutra natu-
raꝝ ī xp̄o ē alteriꝰ accn̄s. Itē q̄nto magis diſtāt vni 2o
ta tāto minꝰ ſūt vnū q̄ vniūt̄ qꝛ dič pħs ꝙ hūtiū ſym
bolū facilioꝛ ē trāſmutatio adinuicē ſz plꝰ diſtāt natu
re q̄z alia ē creata alia icreata q̄z ille q̄ꝝ vna ē accn̄s
alia ſuba ḡ videt̄ ꝙ vnio naturaꝝ ī xp̄o hēat minꝰ de
vno q̄z vnio ſubiecti z accn̄tis. Itē cū demlz dicat̄ 3o
vnū ipa vna int̄ ſe oꝛdinata ſūt: vnū eñ ex maťia z foꝛ
ma magł̄ ē vnū q̄z vnū ex ſubiecto z accn̄te ſic dicimꝰ
īdiuiduū vnū cū igit̄ ꝑſona addat etiā ꝓpꝛietatē ꝑtinē
tē ad dignitatē aut nature ſic q̄dlibz īdiuiduū rōnał̄
nature ē ꝑſona vel etiā dignitatē ciuilē ſic dicimꝰ pla
tos ꝑſonas videt̄ vnū ꝑſone eē pꝰ vnū ex ſbiecto z ac
cidēte ḡ eſt minus vnū ſz xp̄s eſt vnū vnitate ꝑſone ḡ

Huius voluminis continentia perſtringitur ſub cōpendio.

Ic enim ratiōis ordo poſtulat: vt q̄ in primo libro de inexplicabili myſterio ſumme trinitatis irrefragabili ſanctoꝝ atteſtatiōe aliq̄d diximus ac deinde in ſecūdo libro cōditōis rerū ordinē hoīſq; lapſum ſub certis auctoritatis regulis inſinuauim⁹: de eius repatione p̄ gratiā mediatoris dei ⁊ hoīm p̄ſtita: atq; humane redēptiōis ſacramētis q̄bus cōtritiōes hoīs alligant̄ ac vulnera pctōꝝ curant̄: cōſequēter in tertio ⁊ in quarto libro diſſeramus vt ſamaritan⁹ ad vulneratū: medicus ad infirmū: gratia ad miſerū accedat.

Diſtin. I De vnione naturaꝝ in xp̄o ex p̄te p̄ſone aſſumētis

Liber tertius de incarnatiōe verbi

a Um venit igitur plenitudo temporis: vt ait

Gal.4. c apl's: miſit deus filiū ſuū factū de mliere: factū ſub lege: vt eos q̄ ſb lege erāt redimeret vt in adoptionē filio

b

e rū dei reciperemur. Tēpus aūt plenitudinis dicit̄ tēpus gratie: qd̄ ab aduentu ſaluatoris

Pſ.101. Eſaie.41. exordiū ſumpſit. Hoc eſt tempus miſerēdi ⁊

d annus benignitatis: in quo gratia ⁊ veritas

e per ieſum xp̄m facta eſt. Gratia q̄z p̄ charitatē

Job.10. implet̄ qd̄ in lege p̄cipiebat̄. Ueritas q̄z p̄ xp̄i aduentū exhibet̄ atq; p̄ficit̄ humane redēptionis ſpōſio facta ab antiquo. Filij ergo miſſio eſt ipa incarnatio. Eo eñ miſſus eſt. q̄

Phil.2. in forma hoīs mundo viſibilis apparuit: de quo ſupra ſufficiēter dictum eſt.

a Um venit igitur ple-

c nitudo tēporis miſit deus filiū ſuū incarnatū ex muliere factū ſub lege vt eos qui ſub lege erāt redimeret. Gal.4. Iſte eſt tertius liber de repatiōe generis humani vel hoīs lapſi: in hūs reparātib⁹ q̄ ſunt p̄ modū rerū ⁊ ſignoꝝ. ⁊ ideo diuidit̄ in duas partes. In quarū prima agit̄ de reparatore ⁊ cōuenientib⁹ ei in eo q̄ reparator eſt: q̄z ipſe reparator reparat effectiue. In ſcd'a aūt agit̄ de diſpoſitiōib⁹ q̄ reparāt formalr̄ vt de virtutib⁹ ⁊ donis ⁊ p̄ceptis: q̄z ille diſpoſitiōes ſupponunt̄ in hac doctrina/ vt res ⁊ nō vt ſigna. Et hec ſcd'a p̄s incipit in. xxiij. diſt. vbi dicit [Cū vo] Prima harū in duas diuidit̄ in quaꝝ prima agit de hūs q̄ p̄ficiūt vnionē filij dei ad natur̄ā humanā ⁊ ecōuerſo. In ſcd'a aūt tangit de ipſis p̄prietatib⁹ q̄ cōueniūt ipſi xp̄o filio dei ⁊ filio hoīs ſm q̄ vnitus eſt ⁊ gr̄a vnionis ipius. Et hec icipit in. vj. diſt. vbi dicit [Ex p̄dictis aūt emergit q̄ſtio] Et p̄ma harū cōtinēs q̄nq; diſtinctiōes diuidit̄ vlterius in tres p̄tes ſm q̄ tria p̄ficiūt vnionē. ſ. vniēs vnitū ⁊ vtrūq; ſi' ſociatū. vñ in p̄ma agit de vniēte. In ſcd'a de vnito ſiue aſſumpto. Et hec incipit in ſcd'a diſtinctiōe ibi [Et q̄z in hoīe tota natura hūana] In tertia agit de vtroq; ſil' ⁊ hec icipit in tertia diſt. ibi [Querit̄ etiā] Prima diſtinctio diuidit̄ in duas p̄tes in quaꝝ prima agit de t̄p̄e incarnationis ſiue vnionis ad carnē. In ſcd'a de vniēte ⁊ vniēte aliū in p̄ſona: ⁊ hec incipit in ſcd'o caplo ibi [Diligēter vo] Et hec vlteri⁹ diuiditur in duas p̄tes in q̄ꝝ prima determiat q̄re fili⁹ nō p̄r nec ſpūſſctūs ſibi carnē vniuit. In ſcd'a tangit dubitationē circa h̄ ibi [Sed forte aliq̄] adhuc prior hʒ duas p̄tes ita q̄ in p̄ma p̄bat q̄d dictum eſt. In ſcd'a ſoluit q̄ſtionē circa hoc incidentē ibi [Si vo q̄rit̄] In primo caplo tria facit primo dicit q̄ cū venit plenitudo t̄p̄is miſit deus filiū ſuū. Scd'o explanat q̄d eſt tēporis plenitudo. Tertio explanat q̄d eſt filiū mitti ſicut patet in littera.

An conueniebat deum incarnari. Arti. 1.

i Ncidit aūt dubitatio p̄ma/ an cōueniebat deū incarnari ⁊ ponam ad hoc rōnes primo ex p̄te dei. ſcd'o ex p̄te creature. Ex p̄te dei ponā rōnes p̄mo ex potētia dei. ſcd'o ex ſapiētia. tertio ex bonitate ſūptas. Ex p̄te aūt dei p̄mo ſupponūtur q̄ttuor q̄ apud ſapiētes ſunt approbata. Prima eſt q̄ prima cā eſt potētie infinite in agēdo. Scd'a eſt q̄ potētie infinite eſt ſe demōſtrare aliq̄n in op̄e. Tertia eſt nō poſſe ſe demonſtrare potētiā infinitā niſi in op̄e aliq̄ mō infinito. Quarta eſt dei potentia in agendo nullo indigere. Inde ſic q̄dliber pure creatū eſt finitū ⁊ finite virtutis q̄ eſt finite eſſentie q̄ potētie infinite nō erit ſufficiēter demonſtratū p̄pter opationē dei eſſe aliq̄ mō ſup̄ ens increatū. hoc igit̄ erit vel vt fiat ab ipo/ vel vt ipe alij vniat̄. nō primo mō: q̄z ſi eſt ens nō creatū fieri nō pōt alioq̄n cōtradictoria verificat̄ētur de eodem q̄ ſic erit q̄ alij creato qd̄ ab eo ſine cōpatiōis p̄portione diſtat vniat̄ q̄ oportet vel cōueniēs fuit deū vniri creature: ⁊ infra p̄babit̄ q̄m ſol⁹ hō eſt vnibilis ei: q̄ oportuit deū vniri hoī: q̄z aliter infinita potētia p̄ effectū infinitū nō demōſtraret̄ qd̄ eſt ꝯ̄ ſcd'm. Itē potētie īfinite eſt creatū reducere ad altiſſimū actū cuius h̄m eſt ſuſceptibile ſed ſicut poſtea patet creatum erit ſuſceptibile deitatis in vnam p̄ſonā q̄ potētie infinite erit ꝯiūgere deitatē i effectu aliq̄ in p̄ſona vna nō niſi cū hoīe q̄ ꝯueniēs fuit deū incarnari. Idē p̄bat̄ p̄ p̄ ſapiam ⁊ diſponātur tres p̄pōnes. ſ. q̄ ſapie eſt ordinare. ſcd'a q̄ ſūme ſapie eſt oēm ordinē poſſibilē iplere. tertia eſt q̄ ſūma ſapia in oī decore q̄ poſſibilis eſt ſe demōſtret. Inde ſic: Ordo eſt in creatis ad ſeinuicē ſm quē ſe ꝯiūgūt p̄ vnionē ⁊ cōpoſitionē. Silr ordo eſt creature ad creatorē q̄ neceſſe eſt hūc ordinē cōplere in ordinatis nō aūt cōplebit̄ niſi p̄mo ꝯiūcto cū vltio q̄ neceſſe eſt p̄mū ⁊ vltimū coniūgi ſicut habet̄ Sap. 8. Attingēs a fine vſq; ad finē. Item oīs decor ſapie eſt ſed video q̄ decor ex ſpecie ē vt mixta magis ſint decora elemētis ⁊ cōplexionata mixtis ⁊ aīata cōplexionatis ⁊ pulcherrima cōpoſita ex aīa rōnali ⁊ corp̄e ca ſub̄a potētia vitā habēte q̄ cū in ſola ſapia nō ſiſtat ibi niſi veniat ad pulchritudinē infiniti decoris ipa ꝯiūget cū hac creatura aīa rōnali aīata q̄ vltima eſt in decore nature pulcherrimā ſub̄am increatā ſpūalē: et hoc eſt qd̄ habet̄ Prouerb. vltio. Procul ⁊ de vltimis finib⁹ p̄ciū eius. Procul eñ eſt ſub̄a ſpiritualis increata: vltimi aūt fines ſūt vltie nature finis ⁊ vltim⁹ vniuerſitatis finis. vltimus aūt nature finis eſt hō p̄ cōpoſitionū enumeratione. vltimus

Rōnes ex parte dei. — Suppō pᵃ — 2ᵃ — 3ᵃ — 4ᵃ — Pria rō ex p̄te potētie. — 2ᵃ rō ex p̄te potētie. — Probatur idē ex p̄te ſapientie. — Primo ſic. — Scd'o ſic.

autē vniuerſitatis finis eſt deus ex quibꝰ finibꝰ cōfici
2º ex poten tur preciū redēptionis. Itē ex potētia ſimul ⁊ ſapiā
tia ſi ⁊ ſa- ſic arguit̄: magna eſt potētia in eductiōe ſimpliciū de
pientia. nihilo: maior aūt relucet in gradibꝰ nature ꝗ̄ ſunt eſſe
mixtū viuere ſentire intelligere. tñ neutra eſt in hijs
infinitū. Cū igit̄ ambe finite ſunt adhuc educēt gra-
dū vlteriorē ex ꝯiūctiōe nature ꝗ̄ eſt ſup intellectualē
Obiectio cū intellectuali ſiue rōnali. Si forte dicatur ꝙ ſm
hāc rōnē hō prius deberet iūgi āgelice nature/⁊ poſtea
diuina natura illi ſicut videmꝰ ꝙ poſt ſimplex eſt mi
xtū minerale ⁊ poſt illud viuere ⁊ ſic de alijs ⁊ ſemꝑ
Solo prius ſaluatur in ſeqn̄. Ad hoc differatur rñſio vſqȝ
poſtea vbi oñdet̄ ꝙ angelꝰ nec deo nec hoī vnibil' eſt
Ex bonita- vñ hic nō impedit ꝓceſſum. Deinde oñdit̄ hec boni-
te dei idem tate ⁊ ſupponant̄ tria. ſ. ꝙ bonū eſt diffuſiuū ⁊ cōica-
oſtēdet̄. tiuū ſui. Scdo ꝙ infiniti boni eſt infinito mō ſe cōica
re. Tertio ꝙ creatū ē capax ꝑ vnionē infiniti boni ſic
Primo ſic. apparuit in effectu. Inde ſic infinitū bonū īfinito mō
ſe cōicat ⁊ nō ē īfinitū niſi ipm̄ ſubalr̄: ꝗ̄ ſeipm̄ cōica-
Obiectio. bit creato. Si forte dicat̄ ꝙ ſm̄ h̄ ſe oī creato capaci
Solo cōicat. Cōtra bonū reſpicit natura cui ſe cōicat ⁊ nō
ꝑſonā: natura aūt eſt indifferēs ꝗ̄ nō cōicabit niſi per
naturā: in ꝑſona aūt nō pōt eſſe: qꝛ iā deſtrueret̄ ordo
illꝰ nature ad illud ſm̄ dona alia ſi ꝗ̄liber ꝑſona vni-
ret̄ ei ⁊ pluralitas indiuiduoꝝ qḋ ſic ꝓbatur. Si fiat
vnio ad ſortē vel ad platonē talis erit ꝗ̄ deū ad hoīeȝ
⁊ hoīem ad deū. ꝗ̄ ſortes ē filꝰ dei ⁊ filꝰ dei eſt ſortes
⁊ filꝰ dei eſt plato ⁊ ecōuerſo. Sed ꝗ̄cūqȝ vni ⁊ eidē
ſūt eadē ipa ſūt eadē: ſed ſortes ⁊ plato filio dei ſūt idē
⁊ ſm̄ idem/qꝛ ſm̄ vnionē vnā ꝗ̄ ſortes ⁊ plato ſūt idē
⁊ eadē rō eſt de alijs ꝗ̄ nūerus ꝑſonarū illius natu-
re deſtrueret̄ ergo nō cōueniebat cū vniri niſi vni de
Ex potētia illa natura. Itē ex potētia ſimul ⁊ bonitate arguo
⁊ bonitate. ſic: magna eſt potētia ⁊ bonitas ꝗ̄ facit vniuerſum ſȝ
tñ maior cogitari pōt ſcȝ ꝗ̄ facit infinitos mūdos: ſed
adhuc maior pōt excogitari. ſ. que deū cōiungat crea
ture alicui in vna ꝑſona: qꝛ illa eſt illi incōꝑabilis Cū
igit̄ deus habeat potētiā qua maior cogitari nō pōt
īmo etiā maiorē ꝗ̄ cogitari pōt ipe poteſt ⁊ vult cum
ſit bonitas ſua tāta quāta potētia ſua talē cōiūctio-
nem ꝓducere: nō aūt poteſt fieri ad omnes res crea-
tas eo ꝙ deſtrueret̄ numerus indiuiduoꝝ vt habitū
eſt ergo ad vnū faciet: nō aūt eſt vnibilis creatura niſi
hō ergo faciet ad hoīem. Et qꝛ facile eſt hmōi rōnes
multiplicare ideo iſte ſufficiāt ita ꝙ caueat̄ ꝙ nō dica
tur ꝙ aliqua iſtarū ſit neceſſaria: qꝛ oēs ſūt quedā cō-
uenientie ad hoc ꝙ fiat incarnatio etiā ſuppoſito ꝙ nō
Ex ꝯditiōe fuerit pctm̄. Ex cōditione ſtatus hoīs ꝗ̄ eſt ſub pctō
ſtatus hoīs arguit̄ idē ⁊ primo ſupponat̄ neceſſe eſſe dei ꝓfinitio-
pª ſuppō. nē de hoīe factā impleri. Scdo ꝙ oīs rōnalis creatu
2ª ra facta eſt ad beatitudinē. Tertio eſt ꝙ oīs rōnalis
3ª creatura ꝑ aliquē numerū ſuoꝝ indiuiduoꝝ ꝑticipet
4ª illam. Quarto ꝙ deus nō punit rationalē creatu-
5ª rā ſine pctō. Quinto ꝙ oīs creatura ſimplex totū qḋ
eſt ⁊ poteſt ꝓ ſeipa debet creatori ⁊ nō pōt ei in grarū
6ª actione rñdere. Sexto ꝙ peccator ꝓ nullo poteſt ſa-
Rō ad ꝓpo tiſfacere cū ipe ꝓ ſe nō ſatiſfecerit. Inde ſic: homo ſub
ſitum. iacet multis penis ⁊ eſt rōnalis creatura: ergo pecca
uit ergo tū qꝛ creatura eſt tū qꝛ peccator eſt ſatiſface-
re nō poteſt nec aliqua creatura ſimplex ergo neceſſe
eſt ſi debeat ſatiſfieri ꝙ ſatiſfaciēs ſit creator vt poſſit
⁊ homo vt debeat ſi debet ſatiſfieri aut alioquin ꝓfi-
nitio de hoīe fruſtraret̄: ergo neceſſe eſt deū incar-
nari. Talia etiam argumēta alibi plura poſuimus ⁊

ideo iſta ſufficiāt hic. In cōtrariū obijcitur ſic Qḋ Arguitur
eſt infirmitatis deo nō conuenit: iungi infirmo infir- in oppoſitū
mitatis eſt. ergo deo nō cōuenit. ſed iungi cum natu- primo ſic
tura penalitatibꝰ ſubiecta ē iūgi cū infirmo ergo ⁊c.
Probatio prime eſt: quia omne qḋ iungit̄ iūgitur ꝓ-
pter melius. Probatio ſecūde eſt ꝙ iūctura deſidera
tur vt eleuet̄ iunctū. Item qḋ reſpectu nullius eſt 2º
imꝑfectū reſpectu nullius eſt in potētia. Inde ſic qḋ
nō eſt in potētia aliquo modo nō eſt vnibile: cū vnibi-
le dicat potentiā/deus nō eſt in potētia ad aliquid: ꝗ̄
nō eſt vnibilis alicui. Item oē qḋ fit aliquid ha- 3º
bet aliqḋ faciens extra ſeipm̄ deus fit homo ⁊ fit/⁊ fit
vnitus cū nō ſemꝑ fuerit vnitus: ergo habet aliquid
faciēs extra ſeipm̄: ſed hoc falſum eſt: ergo deus non
vnitur. Item deus vnit̄ humane nature ergo ali- 4º
quid vnit cū aut idem aut aliud. ſi idē ergo idē eſt faci
ens ⁊ factū qḋ nō eſt intelligibile. ſi aliud cum agens
⁊ faciēs ſit nobilius facto ⁊ acto/aliqḋ erit nobilius
deo vnito qḋ hereſis eſt: qꝛ deus nō eſt nobilior deo
cū carne. Item omnis vnio duorū videtur eſſe re- 5º
ſpectu alicuius tertij cōſtituti ex vtriſqȝ: deitas autē
nō eſt paſſibilis reſpectu alicuius tertij: ergo non eſt
vnibilis. Item nulla ſubſtāna perfecta in eſſe ⁊ na 6º
tura vnibilis vel cōponibilis eſt alicui/deꝰ eſt ſubſtā-
tia perfectiſſima: ergo nullo modo eſt vnibilis alicui.
Probat̄ aūt prima quia oīs cōpoſitio ⁊ vnio eſt ꝓ-
pter ꝑfectionē aliquā acquirendā vel in actu vt ma-
teria forma cōponitur ⁊ vnit̄. vel in eſſe vt forma vni-
tur materie. Et quia longū eſt de hoc multa obijcere 7º ꝑ cōce
cum valde leue ſit de hoc adducere rationes ponant̄ animi cōce-
omnes animi cōceptiōes contra hanc vnionē exiſten ptiones.
tes. Quarū vna eſt ſubſtantiā in actu ⁊ eſſe perfectā Suppō pª
nulli vnibilē eſſe. Secūda eſt omnē vnionē ad cōpo- 2ª
ſitionē ſubſtantialē vel accidentalē terminari. Ter- 3ª
tia diuerſarū naturarū ſpecie differentiū nō eſſe hy-
poſtaſim ⁊ perſonā vnam. Quarta differētias diuer 4ª
ſas in natura ⁊ ſpecie ⁊ genere nihil vnū genere ſpecie
vel indiuiduo conſtituere. Quinta infinite diſtantia 5ª
ꝓportionē nō habere vnionis. Sexta cauſam ꝑmā 6ª
omnia vnientē ⁊ cōponentē ad nullā vnionē vel com
poſitionē eſſe poſſibilē ⁊ infinita alia que facile eſt in-
uenire. Cum igit̄ intellectꝰ iſta apud ſe habeat ⁊ ſup-
ponat nō recipiet vnionē dei cū hūana natura. So Solutio
lutio dicendū ꝙ cōuenientes ſunt rationes que addu ꝑncipalis.
cte ſunt ad ꝓbandū deū eſſe vnibilē cū humana natu-
ra ⁊ non neceſſitatis erunt: quia ſi eſſent neceſſitatis
nō eſſet opꝰ ſue bone volūtatis/nec teneremur ad tot
⁊ tantas gratiarūactiones nec ꝑ reuelationē fidei il-
lud acciperemus hoc autē facile apparet aduertēti ra-
tiones illas hic ⁊ alibi poſitas ⁊ hoc relinquo iudicio
legentiū. Omnes aūt rationes in cōtrariū poſite nō
impediūt vnionē: ⁊ hoc ideo dico: quia licet fides ſuf-
ficiēter ꝓbari nō poſſit tamen etiā nō pōt improbari.
Dicendū ergo ad primū ꝙ infirmitatis nō eſt vni- Ad primū
ri nature īfirme niſi vbi natura vnita demergeretur
in infirmitates illas ⁊ diſtare inciperet in ſeipa ſic autē
diuinitas nō eſt vnita humanitati ⁊ eſt exemplū Au
guſtini de lumine ſolis qḋ nō inficitur ab hijs ſuper
que ponit radios ſuos. Ad aliud dicēdū ꝙ illa ra- Ad 2m
tio tenet in hijs que vniūtur reſpectu alicuius tertij
ſed ſic diuinitas nō eſt vnita humanitati: quia infra
probabit̄. q̄. diſtinctiōe ꝙ in dño ieſu chriſto nō eſt cō
munē ſpeciem inuenire. Ad aliud dicendū ꝙ vnibi Ad 3m
le qḋ eſt in potentia reſpectu cōpoſitiōis habet aliud

vniens extra ſe ꝛ hoc eſt vnibile qḋ fit aliquo mõ in cõpoſito ſed tale nõ diuinitas eſt: q2 nec fit in ſe nec in cõpoſito. nec hec eſt recipiẽda ſimpliciter deus hõ fit: q2 fieri notaẜ circa deũ poni/ ꝛ ſi inuenit in auctorita te poſita gloſanda eſt ſic: hoc fit ꝙ deus eſt homo ſed hoc fieri tũc ponit circa naturam hũanitatis nõ deita
Ad 4m tis. et ideo ſeipſam vnit. Nec hoc verum eſt ꝙ deitas ſit melioꝛ vnita ꝙ̃ nõ vnita eo ꝙ vnita ſit ꝗ̃ſi ꝯiuncta bono creato ꝛ ꝑ ſe ſit tñ bonũ increatũ ꝛ hoc ideo eſt q2 bonitati increate nihil adijci põt qḋ augeat eã cũ ſit infinita ꝛ ſi addit ei ꝑ vnionẽ nõ habet rõnem nec eſſẽtiã boni niſi ab ipſa. vñ nõ adijcit ei aliqḋ ſed poti⁹ accipit hoc ipm bonũ qḋ habꝫ. eo ꝙ vnit ei quia ꝗ̃nto aliquid vicinius oꝛdinaẜ ad ipſam/ tãto plus recipit
Ad 5m bonitates eius. Ad aliud dicendũ ꝙ vnio duoꝝ q̃ ambo aliquo mõ ſunt imꝑfecta/ eſt reſpectu alicuius tertij ſicut materia imꝑfecta eſt quo ad actum: foꝛma aũt imꝑfecta quo ad eſſe. ſic aũt nõ eſt de deitate ꝛ hu
Ad cõmu- nes animi ꝯceptiões manitate. Ad aliḋ dicẽdũ ꝙ oẽs ille cõmunes animi cõceptiones ꝓhibent ꝙ nec deitas vt pars ſit vnibilis ꝛ hoc bene cõcedimus: q2 ratio ꝑtis eſt imꝑfecti ratio ꝛ hoc deitati nõ cõuenit ꝛ ꝑ hec pꝫ ſolo ad totũ

Arti. II. B

Quare dei filius ab initio humanã naturã non aſſumpſit.

Ed adhuc reſtat dubiũ quare nõ ab initio hu
Arguit ꝓ o manã naturã aſſumpſit ꝛ obijcitur. Quã erat moꝛbus tẽpus erat medicine ſꝫ ab initio erat
2o moꝛbus ꝫ medicus ab initio incarnari debuit. P. hoc videt ꝑ ſimile ad moꝛbũ coꝛpoꝛalẽ ꝗ̃nto inualeſcit diutius/ tanto magis difficulter curaẜ: ergo videtur ꝙ a ꝓncipio moꝛbi cõueniebat filium incarnari.
Solutio ad vtrũq3 Solutio dicendũ ꝙ ſecus eſt in medicina ſpũs ꝛ in medicina coꝛꝑis: quia coꝛpoꝛis medicina agit cũ natura ꝛ iuuat illam ꝛ hoc ꝑ actiones pꝛimarũ qualitatũ que nõ agunt volũtarie nec ꝑ intellectũ: ꝛ ideo melius eſt illi moꝛbo occurrere in ꝓncipio ꝙ̃diu natura foꝛtis eſt anteꝗ̃ ſuccũbat. Sed medicina ſpũalis nõ agit niſi cũ noſtra voluntate admixtus cõſentiente ad cõſenſum aũt hmõi requirit pꝛecognitio moꝛbi ꝛ medicine ꝛ indigẽtie: quia aliter nõ ſufficiẽter amplecteret medicũ ꝛ medicinã ꝛ nõ valet niſi feruẽter deſideretur. Et ideo cõſequẽs fuit (vt dicũt ſancti) pꝛius facere innoteſcere moꝛbũ ꝛ ꝙ nõ eſſet auxiliũ per naturã vel legꝭ obediẽtiã ſine grã ꝛ poſtea veniret medicũ cũ medicina ꝛ ꝑ hoc patet ſolutio vtriuſq3 obiectoꝝ.

Arti. III. C

Quid ſit ꝛ quot modis dicit plenitudo tpis.

Einde obijcit de hoc ꝙ dicit plenitudo tẽpo-
o ris ẽ. a. Inuenit eñ multiplex plenitudo in ſacra ſcriptura que nõ cõpetit tempoꝛi quo fili⁹ dei venit in carnẽ ergo videt ꝙ ſpẽaliter plenitudo tẽpoꝛis nõ dicatur. ꝙ aũt multiplex plenitudo inueniatur patet ſic Deut. 32. Date magnificentiã deo noſtro dei ꝑfecta ſunt opa: ergo plena. vñ pſ. 23. Dñi eſt terra ꝛ plenitudo eius: ergo videt ꝙ in vniuerſitate creaturarũ ꝑfecta plenitudo tempoꝛis fuit. Item Matth. 13. ſuꝑ illud Quã cũ impleta eſſet educẽtes glo. vult ꝙ ad finem mũdi retoꝛqueat: ergo videtur plenitudo tẽpoꝛis in fine mũdi eſſe. Item Donec occurramus omnes in virum perfectũ in menſuram etatis plenitudinis xpi hec autẽ fuit in tẽpoꝛe reſurrectiõis: quia hec erat plenitudo xpi vel in tẽpoꝛe reſurrectiõis beatoꝝ. Itẽ in pꝛologo Luce dicit Hiero. vt deo in deum plenũ hoc refert ad aſcenſionẽ dñi ie ſu: ergo videt ꝙ etiã fuerit quedã plenitudo in aſcenſione. Item Joh. 19. In cruce dixit conſummatũ eſt: hoc aũt fit cum per implectionẽ numeri electoꝝ impletur ruina angeloꝝ: ergo tunc erat plenitudo vt videtur. vnde Apocal. 6. Ut ſuſtinerẽt modicũ tẽpus donec impleret numerus fratrũ eoꝝ. Solutio di Solutio
cendũ ꝙ multiplex eſt plenitudo. ſ. nature ſm ſufficiẽ ad totũ.
tiam pꝛincipioꝝ vt poſſit ꝓpagari: et hec fuit cum ꝑfectis dei operibꝫ quieuit in die ſeptimo. vñ Gen. 1. Cõpleuitq3 die ſeptimo omne opus ſuũ qḋ fecerat ꝛ requieuit ab omni oꝑe qḋ patrarat. Item plenitudo ꝓpagate nature de qua dicit Pſ. 23. Dñi eſt terra. Eſt etiã plenitudo gratie ꝛ plenitudo glorie. Plenitudo aũt gratie duplex in capite ꝛ in mẽbꝛis. In capite aũt duobꝫ modis ſcꝫ in cauſa ꝛ in executiõe. In cauſa ſic icepit in incarnatiõe: q2 illa plenitudo cauſa eſt ꝛ initiũ aliarũ plenitudinũ ꝓpter tria. ſcꝫ quia tunc plenitudo fuit ꝓ̃finitiõis tẽpoꝛis vt incarnaret. vnde Col. 2. In ipſo habitat oĩs plenitudo diuinitatis coꝛpoꝛaliter. Scḋo quia tunc fuit plenitudo generationis in oꝛdine modoꝝ generatiõis: quia pꝛima erat viri de terra. Scḋa mulieris de virgie viro. Tertia filioꝝ de parentũ cõmixtione. Quarta aũt viri virginis de femina virgine que cõpleuit oꝛdinẽ generationis vñ Gen. 15. Generatiõe quarta reuertet generatio hec: ꝛ ideo dictũ eſt generãti Aue grã plena. Tertio quia tunc exuberauit gratia ad legem implendã ꝛ pꝛomiſſa ſoluẽda Joh. 1: Uidimus gloriã eius gloriam quaſi vnigeniti a patre plenũ gratie quo ad implectionẽ mandatoꝝ ꝛ veritatis quo ad implectionẽ ꝓmiſſoꝝ. vnde infra. De cuius plenitudine oẽs accepimus gratiã pꝛo gratia: q2 lex ꝑ moyſen data eſt/ grã ꝛ veritas ꝑ ieſum xpm facta eſt. In mẽbꝛis autẽ fuit plenitudo gratie in penthecoſten. de qua dicit: Repleti ſunt omẽs ſpũſancto Actuũ. 2. et. 7. Cum eſſet ſtephanus plenus grã ꝛ foꝛtitudine ꝛc̃. Pſ. 89. Repleti ſumus mane miſcḋia tua dñe. Eſt aũt plenitudo gloꝛie in capite ꝛ in mẽbꝛis. in capite quo ad gloriã coꝛpoꝛis in reſurrectiõe. de qua loquit aplꝰs in auctoꝛitate ſupꝛa inducta. vel quo ad locũ reſpondentẽ per modũ cõgruentie ꝛ hoc in aſcẽſione. de qua loquit Hiero. in ꝓlogo. In mẽbꝛis aũt poteſt eſſe plenitudo gloꝛie quo ad numerũ ꝛ ſic loquitur glo. ſuꝑ Mattheũ de ſagena vel quo ad ſciẽtatis in vtraq3 ſchola ꝑfectionẽ de quo Eccl. 24. In plenitudine ſanctoꝝ detentio mea. vel quo ad euentũ qui eſt reſtauratio ruine angeloꝝ de quo loquit Pſ. ꝛ ſic patet ſolutio ad totum.

Utꝝ dei filius põt dici factus de muliere. Arti. IIII.

Einde querit de hoc qḋ dicit [Factũ de mu- D
o liere] ẽ. b. Factura eñ nõ cadit in filiũ dei ſed Pꝛimo.
in filiũ hominis: ergo male dicit filiũ factum.
Item quare nõ dicit natũ de muliere cũ tamẽ hoc 2o
ſit verum. Item gloſa virgo non mulier ſed virgo 3o
fuit: ergo videtur aplꝰs per hoc iniuriã inferre matri
dñi. Solutio ſine dubio factio nõ ponit circa filiũ Solo
dei inꝙ̃tum hmõi ſed circa filiũ hominis. vñ Aug⁹. ad pꝛimũ.
Intantũ factus eſt inꝙ̃tum ex muliere eſt. vnde ſenſus eſt: filiũ ſuũ factũ nõ inꝙ̃tum filius dei: ſed factũ in natura humana vt ſcꝫ humana natura ſubiectũ ſit
circa qḋ ſit factio ipſa. Ad aliud dicendũ ꝙ creatio Ad 2m.
eſt opus volũtatis diuine educentis creaturã de nihilo: natiuitas aũt eſt opus nature ex vtraq3 ꝑte. ſ. ex parte patiẽtis/ vt eſt mater ꝛ ex parte agẽtis vt eſt pr.

ſed facere eſt opus voluntatis ſup materiã preiacentẽ
ſicut fecit deus trinitas humanã naturã/que vnita
eſt xp̄o ſiue filio dei: ⁊ ad hoc innuendũ dicit factũ: cũ
aũt dicitur natus hoc eſt ſm natiuitatẽ/que eſt ex ma-
Ad 3m tre tantũ. Ad vltimũ dicendũ ꝙ mulier dicitur du-
pliciter. ſ. ſm ſignificationẽ noĩs ⁊ ſic dicit gloſa. vir
go nõ fuit mulier. vel ſm interp̄tationẽ noĩs ⁊ ſic ip̄a
pcipue mulier fuit: qꝛ herã omniũ heroũ ip̄a molli-
uit. vnde quãdo e mollicie reſolutus totus in cruce
ſuauitatẽ effudit retulit hanc emollitionẽ in eam di-
cens. Mulier ecce filius tuus.

Arti. V. An tempus a patre p̄finitũ ſit ⁊ debeat di-
E ci tẽpus plenitudinis ĩ quo miſit de⁹ filiũ ſuũ
Einde queritur de hoc qđ dicit [Tẽpus pleni-
D tudinis dicitur tẽpus gratie] ď.c. Hoc eñ vide
tur eſſe cõtra glo. ad Gal. 4. que ſup idẽ dicit
ꝙ tẽpus plenitudinis dicitur qđ erat prefinitũ a patre
Obiectio. ꝙ tunc filiũ mitteret. Sed cõtra ab et̃no fuit p̄fini
Sol'o tum: ergo ab eterno mittere debuit. Si dicatur ꝙ
Obiectio volũtas eſt cauſa dilatoria. Contra volũtas que re
cipit diſpoſitiões a cõceptis p rõnẽ vult hoc ⁊ illud:
ergo volũtas que ſemp vno modo ſe habet/non vult
hoc ⁊ illud ſed talis eſt volũtas dei: ğ ſemp idem vult
ergo ſi tũc voluit ab eterno voluit. cũ igitur ſit omni-
Sol'o potens ab eterno expleuit qđ falſum eſt. Solutio
ad totũ tẽpus p̄finitionis vt mitteret dicitur tẽpus plenitudi-
nis vt dictũ eſt illis rõnibꝰ que aſſignate ſunt. ⁊ verũ
eſt ꝙ ab et̃no p̄finiuit vt tunc mitteret: ⁊ ideo nõ mu-
tabatur volũtas ſm diuerſa volita: quia ab eterno vo-
luit vt tunc veniret: ſicut ſi ego vellẽ cras edificare ⁊
pſeueraret̃ in illa volũtate ſi nõ iam ſed cras edificarẽ
nõ dicerer mutat⁹ eſſe ſm volũtatẽ. vñ nõ ſequitur ar-
gumentũ: qꝛ nõ ſimplr̃ p̄finiuit ab eterno ſed p̄finiuit
vt mitteret ⁊ etiã cũ hoc p̄finiuit qñ mitteret: ꝗ autẽ
cauſa diſtulerit cauſe aliq per cõuenientiã ſunt aſſigna
te: ſufficiẽtes aũt ſunt in ſapiẽtia dei abſcõdite ſup ꝗs
exclamat ap̄ls ad Rom. 11. O altitudo diuitiaꝝ ſa-
piẽtie ⁊ ſciẽtie dei ꝙ̃ incõp̄hẽſibilia ſũt iudicia ei⁹ ⁊c̃.

Arti. VI. Quare tẽpus in quo miſit deus filiũ ſuum
F dicitur tẽpus plenitudinis: tẽpus miſerendi: tẽ
pus benignitatis: tempus gratie ⁊c̃.
Einde queritur de hoc qđ dicit [Annus beni-
D gnitatis] ď.d. Que eſt eñ ratio quattuor vel
triũ nominũ hui⁹ tẽporis ſcꝫ vt dicatur tẽpus
plenitudis/tẽpus miſerẽdi/tẽpus benignitatis/⁊ tẽ-
Sol'o. pus gr̃e. Ad hoc dicendũ ꝙ hec ratio dicta eſt ğre
dicitur plenitudinis: qꝛ ꝟo ex plenitudine ſequebatur re
dẽptio miſeroꝝ ideo dicitur tẽpus miſerẽdi Hiere. 4.
Plenitudo mea cõturbauit me. ⁊ Hiere. 31. In cha-
ritate ꝑpetua dilexi te ideo attraxi te miſerãs. Ad iu-
uamen aũt tñ exigebatur ignita bonitas q̃ liquefaciẽs
bonũ int⁹ in oẽs effluere faceret: ⁊ iđ dicitur ann⁹ beni
gnitatis Cañ. 1. Oleum effuſum nomen tuũ: ⁊ ideo
adoleſcẽtule dilexerũt te nimis. Tẽpus aũt gratie di
citur ꝓpter copiã gr̃e ad mandata implenda.

Arti. VII. An lex decalogi põt impleri ſine gratia.
G Einde q̃ritur de hoc qđ dicit [Quia p charita-
Obiectio D tem] ď.e. Contra qꝛ nullus ſapiẽs legiſlator
obligat ad impoſſibile/ſed gratiã habere non
eſt in p̃tãte noſtra: ğ nõ obligamur ad gratiã haben-
dã ⁊ tñ obligamur ad decalogũ: ğ lex decalogi poteſt
Sol'o. impleri ſine gr̃a. Solutio ſi volum⁹ ſuſtinere illã
opinionẽ ꝙ modus eſt in p̄cepto tũc dicim⁹ ꝙ ⁊ſi de-
calogus põt impleri quo ad oꝑa ip̄a q̃ p̄cipiuntur ſine
gr̃a nõ tñ põt impleri ſm intentionẽ legiſlatoris: qꝛ
ille intẽdit ꝙ obſeruatio obtineat vitã ⁊ ſic nõ põt ſer-
uari ſine gr̃a. Ad id aũt qđ obijcitur ꝙ gratiã habere Ad obiectio
nõ eſt in p̃tãte noſtra. Dicendũ ꝙ verũ eſt ſed tamen nem.
nõ eſt ĩpoſſibile habere: qꝛ facientes qđ in nobis eſt de
neceſſitate habebimus. eo ꝙ deus dat omnibꝰ habũ
danter ⁊ nõ improperat Jaco. 1. Lr̃a ſic exponitur Cũ Expõ lr̃e.
venit ⁊c̃. ap̄ls ad Gal. 4. Miſit p hoc ꝙ in carne ap
paruit factũ ſub lege. Nota ꝙ iuſto non eſt lex poſita.
vnde eſſe ſub lege dicitur tribꝰ modis ſcꝫ ex cauſa vel ob
ſeruatiõe quorũdã mandatoꝝ legis. vel ex motiuo le
gis. Ex cauſa ſic oẽs in pc̃õ nati fuerũt ſub lege. ſm
obſeruationẽ aũt duplr̃ contingit eſſe ſub lege. ſ. per
obedientiã vel p conſumationẽ. per obedientiã ſic iu-
ſti ſunt ſub lege vt conſumatio aũt ſicut xp̄s q̃ ĩpleuit
legẽ. ſub motiuo aũt legis qđ erat timor fuerũt q̃ ex
ſeruili timore ſeruabãt: filij ergo miſſio ⁊c̃. Contra Obiectio
in lege tempore patrũ ſepe miſſus eſt p donũ ſapiẽtie
qꝛ incarnatus eſt ex tũc. Solutio intelligitur de miſ Sol'o
ſione in mundũ nõ in cor tñ.

Quare filius carnẽ aſſumpſit non pater vel ſpirituſſanctus.

Diligẽter ꝟo annotandũ eſt: quare filius nõ
pater vel ſpũſſanctus eſt incarnatus. Solus
nanqꝫ filius hominẽ aſſumpſit. Qđ vtiqꝫ con-
gruo ordine atqꝫ alto dei ſapiẽtia fecit conſi-
lio. vt de⁹ q̃ in ſapiẽtia ſua mũdũ cõdiderat
ſm illud. Oĩa in ſapiẽtia feciſti dñe que in ce Pš. 103.
lis ſunt ⁊ q̃ in terris: reſtauraret in eadẽ. Hec
eſt mulier euãgelica: que accendit lucernã ⁊ Luc. 1.
dragmã decimã que pdita fuerat repit ſapiã
ſcꝫ patris q̃ teſtã humane infirmitatis lumĩe
ſue diuinitatis accẽdit: pditũqꝫ hoĩem repa-
uit noĩe regis ⁊ imagĩe inſignitũ: Ideo etiã
filius miſſus eſt ⁊ nõ pater: qꝛ cõgruẽti⁹ mit-
ti debebat q̃ eſt ab alio ꝙ̃ q̃ a nullo eſt. filius
autẽ a patre eſt. pater ꝟo a nullo eſt. Ut eñ
ait Aug. in libro de tri. Non eñ habꝫ de quo
ſit. Sicut ergo pater genuit. filius genit⁹ eſt.
ita cõgrue pater miſit. filius miſſus eſt. Ab il
lo eñ cõuenientẽr mittitur dei verbũ: cuius eſt
verbũ. Ab illo mittitur de quo natũ eſt. Mitti
tur qđ genitũ eſt. Pater vero q̃ miſit a nullo
eſt. Ideoqꝫ pater miſſus nõ eſt: ne ſi mitteretur
ab alio eſſe putaretur. Miſſũs eſt ğ primo fili⁹
q̃ a ſolo patre eſt. Deinde etiã ſpũſſanctus q̃
eſt a patre ⁊ filio: ſed filius ſolus in carne miſ
ſus eſt: non ſpũſſanctus ſicut nec pater. Qđ
ideo factũ eſt vt qui erat in diuinitate dei fi-
lius: in humanitate fieret hoĩs fili⁹. Non pa
ter vel ſpũſſanctus carnẽ induit ne ali⁹ in di
uinitate eſſet filius alius in humanitate. Et
ne idem eſſet pater ⁊ filius ſi de⁹ pater de ho
mine naſceretur. Unde ĩ eccleſiaſticis dogma
tibus. Nõ pater carnẽ aſſumpſit. neqꝫ ſpũſ-

ſanctus:ſed filius tm̄. vt q̄ erat in diuinitate
dei fili⁹. ipe fieret in hoīe hoīs filius. ne filij
nomē ad alterū trāſiret q̄ nō eſſet eterna nati
uitate filius. Dei ergo fili⁹ hoīs fact⁹ eſt fili⁹
natus ſm veritatē nature ex deo dei filius. ꝛ
ſm veritatē nature et hoīe hoīs filius. vt ve
ritas geniti nō adoptiōe nō appellatiōe:ſed
in vtraqꝫ natiuitate filij nomē naſcēdo habe
ret. vt eſſet verus deus ꝛ verus hō vnus fili⁹
Nō ḡ duos xp̄os: neqꝫ duos filios: ſꝫ deū et
hominē vnū filiū quē ꝓpterea ꝛ vnigenitū
dicimus manentē in duab⁹ ſubſtātijs. ſicut ei
nature veritas contulit:nō confuſis naturis
neqꝫ īmixtis ſicut Timotheani volūt: ſed ſo
cietate vnitis. Ecce habes quare filius non
pater vel ſpūſſanctus carnē aſſumpſerit.

D Iligēter vo eſt hic annotandū] mgr̄ tāgit hic
tres cauſas q̄re pat̄ nō eſt miſſus in carnē q̄-
rū due ſunt ſpēalr̄ quare p̄ nō eſt incarnat⁹.
Tertia vo cōiter quare nec pater nec ſpūſſctūs. ꝑma
eſt in ꝑncipio. Scda ibi [Ideo etiā filius. Tertia vo
[Pater aūt carnem aſſumpſit.

Arti. VIII An pater potuit incarnari ꝛ redimere ge-
nus humanum.

Nadit aūt hic dubiū q2 videt̄ ꝙ p̄ debuerit
Arg. ꝑmo. i carnari potius q̄ꝫ fili⁹. patri eñ attribuit̄ po
tētia ſed potētie eſt vincere forte: ḡ patris eſt
incarnari ad opus redēptiōis. ꝓbatio medie Iob. 41
2° Non eſt ptās ſup terrā q̄ poſſit ei cōpari. Itē Eſa.
49. Nunqd tollet̄ a forte p̄da aut qd̄ ablatū eſt a ro
3° buſto ſaluabit̄: ḡ videt̄ ꝙ redimere ſit potētie. P. in
carnatio eſt opus in q̄ infinite diſtātia cōiungūtur vt
de⁹ ꝛ hō: ḡ hoc erit infinite potētie ꝛ hec appropriat̄
4° patri: ḡ p̄ris eſt redimere ꝛ nō filij. Itē p̄ris affect⁹
maior eſt ad filios q̄ꝫ fratris ad frēs. cū ḡ p̄ legat̄ p̄
noſter ꝛ fili⁹ ꝛ frater/videt̄ ꝙ magis eſſet ſollicitudo
p̄ris ad redēptionē q̄ꝫ filij. P. p̄ris ē adoptare ꝛ nō
filij/cū ḡ ꝑ incarnationē facti ſum⁹ filij videt̄ ꝙ p̄ de
Queſtiūcla buit incarnari. P. q̄rit̄ qd incōueniēs eſſet ſi p̄ eſ-
ſet incarnat⁹. videt̄ ꝙ nullū: q2 adhuc totus mūdus
ſentiret melioratiōnē ſicut ſentit in icarnatiōe filij cū
ergo nō ſit inuidus p̄ hoc bonū voluit cōicare mūdo
ꝛ ita ſperāda eſt adhuc incarnatio p̄ris qd̄ eſt hereſis
Solutio Solutio dōm eſt ſi nos attēdamus cōgruētiā pa-
tris nō eſt incarnari: ſi aūt potentiā abſolute p̄ pōt
Ad primū incarnari vt infra dicet̄. Ad p̄mū ḡ dōm ꝙ opus
redēptiōis q̄ꝫtū ad id qd̄ ē actiōis eſt indiuiſibilr̄ triū
perſonaꝝ: ꝛ iō aliqd eſt in eo qd̄ eſt potētie ꝛ aliqd qd̄
eſt ſapiētie ꝛ aliqd qd̄ eſt bonitati s: q̄ꝫtū eñ ad effectū
q̄ eſt redimere a forti armato eſt potētie: q̄ꝫtū aūt ad
modū per humilitatē ꝛ iuſticiā eſt ſapiētie. q̄ꝫtū vo ad
finē in q̄ ſūma bonitas relucet eſt bonitatis: ſꝫ q2 pn-
cipaliter cōſiſtit in mō: iō eſt ꝑncipalr̄ ſapiētie ꝑpter
q2 ibi miſſi claudit̄ ab alio eē qd̄ nō cōuenit patri vt
Ad 2m dicit Aug. Per hoc etiā p3 ſolutio ad ſecūdū. Ad
Ad 3m aliud dicendū ꝙ pater noſter eſt de⁹ trinitas ꝛ filius
frater nr̄ ꝑ carnē ꝛ ſi pater incarnaret̄ eſſet frater nr̄
Ad 4m ꝛ ideo nō ꝓcedit illa obiectio. Ad aliud dōm ꝙ nos
adoptamur a tota trinitate ꝛ nō a p̄re ſolo ꝛ ideo con
ueniebat filiū mitti q̄ cōfirmaret nos in hereditatē in
quā nos adoptamur ne hoī generaret̄ dubiū ne fili⁹

contradiceret hijs q̄ pater ſtatuerat. Ad aliud qd̄ Ad queſtiū
poſtea q̄rit̄ dicendū ꝙ multa ſequerētur incōueniētia culam
tn̄ ꝓpter breuitatē tria ſufficiāt. quoꝝ vnū eſt ꝙ cōfu-
ſio eſſet in trinitate eo ꝙ eſſent duo filij/vnus ſm di-
uinitatē alter ſm hūanitatē. Scdm aūt ꝙ nepos eſ-
ſet vginis q̄ filius eſt ſm deitatē. eſſet eñ pater filius
virginis cuius filius eſſet q̄ filius eſt ſm eternā gene
rationē ꝛ ſic eſſet nepos vginis q2 filius filij. Tertiū
eſt q2 oppoſitū innaſcibilitati patris ſignificaret̄ du-
pliciter. ſ. in h̄ ꝙ mitteret̄ ꝛ in hoc ꝙ naſceret̄. Sicut
eñ dicit ſcrūs Aug. filij miſſio eſt eius incarnatio. di-
cit eñ Aug. in li. de trinitate. iiij. ca. ꝙ mitti eſt cogno
ſci ꝙ ab alio ſit. vñ in ip̄a miſſione dat̄ intelligi ꝙ pa-
ter ſit ab alio. ꝛ ſic oporteret eē aliquē a quo eſſet: ergo
nō eſſet innaſcibilis ꝛ eſſet q̄ternitas in trinitate cum
nō poſſit eē a filio qui ab ipo eſt ꝑ generationē nec a
ſpūſancto qui eſt ab ip̄o ꝑ ꝓceſſionē. ſilr̄ āt per natiui
tatē eſſet naſcibilis ad minus ſm humanitatē ꝛ hec
naſcibilitas nō cōgrueret ꝓprietati innaſcibilitatis ꝛ
ꝓpter hec ꝛ hijs ſimilia nō congruit patrē incarnari.

Quare ſpūſſanctus nō aſſumpſit carnem. Arti. IX.
Einde querit̄ de hoc ꝙ dicit Non pater carnē I
D aſſūpſit neqꝫ ſpūſſctūs. ꝛ. c. Videt̄ eñ ꝙ ſpi- Arguit̄ ꝑ°
ritusſſctūs debuit aſſumere q2 Aug. dicit in li
bro de ſpū ꝛ aīa ꝙ ſpūſſctūs eſt ꝑſona in trinitate vici
nior nobis cū ḡ vicina citius vniant̄. videt̄ ꝙ ip̄e de-
buit carnē aſſumere. P. ſūme bonitatis ꝛ dilectio- 2°
nis op⁹ erat icarnatio: ſꝫ ſpūſſctō attribuit̄ bonitas
ꝛ dilectio: ḡ ſpūſſanctus debuit incarnari. Item ſi 3°
mitti cōuenit ei q̄ ab alio eſt vt dicit Aug. nūc magis
cōuenit ſpūſſctō q̄ꝫ filio q2 ſpūſſanctus a duobꝫ eſt/fi-
lius aūt tm̄ ab vno: ḡ ſpūſſancto magis cōpetit mitti
in carnē q̄ꝫ filio. Item incarnatio eſt ꝓpter gratiā 4°
acquirēdā q̄ ꝑdita fuit ꝑ pctm̄ primi hoīs ſed ſpūſſan
cto attribuit̄ gr̄a ergo ſpūſſctūs i carnē mitti debuit.
Itē mgr̄ infra dicit ꝙ ꝓpter charitatē q̄ in ip̄o ap- 5°
paruit attribuit̄ hoc opus ſpūſſctō: ergo multo magꝭ
debuit incarnari: quia in hoc maior charitas appa-
ruiſſet. Solutio dicendū ꝙ nō cōpetebat nec com- Solo
petit ſpūſſancto incarnari ſed ſoli filio rōnibꝫ ſupra di
ctis. Ad ꝑmū ergo dōm ꝙ ſpūſſctūs nō dicit̄ ideo Ad primū
vicinior nobis ꝙ ſit vnibilior carni q̄ꝫ filius ſed q2 ip̄e
ꝓcedit ab eterno vt donabilis in tpe: ꝛ ideo ſm ſuum
nomē dicit reſpectū ad miſſionē q̄ fit in corda fideliū
ad ſctificandā creaturā rōnalē: ip̄e eñ ꝓcedit vt do-
nū patris ꝛ filij donabile etiā rationali creature: talē
aūt reſpectū ad nos nō importat nomen filij ſm ꝙ eſt
a p̄re. Ad aliud dōm ꝙ bonitas ꝛ dilectio ſunt ap- Ad 2m.
propriata ſpūſſancto reſpectu diſtributiōis donoꝝ:
ꝛ nō reſpectu incarnatiōis. Incarnatio eñ in ſe clau
dit natiuitatē q̄ ꝑcipue cōuenit nato ſm generationē
eternā. Ad aliud dōm ꝙ itellect⁹ miſſiōis claudit̄ Ad 3m
in itellectu incarnatiōis: ſꝫ h̄ nō ſufficit ſꝫ opꝫ ꝙ ex
ſua ꝓprietate ꝯuenientiā hēat ad talē modū miſſiōis q̄ ē
naſci i carne: ꝛ h̄ nō hꝫ niſi fili⁹. vñ dic Aug. ꝙ iō icar
nat⁹ eſt ne filij nomē ad aliū trāſiret. vñ nō ſolū cōue-
niēs fuit icarnari. Ad aliud dōm ꝙ op⁹ incarnatio- Ad 4m
nis fuit ꝓpter grām nō quācūqꝫ ſꝫ eā q̄ ē reconciliatio-
nis ꝛ adoptiōis filioꝝ. vñ apl's ad Gal. 4. Miſit de
us filiū ſuū factū ſub lege vt adoptionē filioꝝ recipe-
mus. Cū ḡ [illegible] adoptio hat ꝛ [illegible] hereditatis ꝑ fi-
lium ꝯo oportuit nos adoptari. Et io dic aplūs ad Col. 1.
Tranſtulit nos i regnū filij dilectiōis ſue. ꝛ glo. Aug.
id eſt filij ſui dilecti: ꝛ io hec grā magꝭ appropriat̄ filio

Ad 3m ꝙ ſpũſancto. Ad aliud dõm ꝙ eſt incarnatio ipſa
actio q̃ tres pſone opate ſunt carnẽ nõ ſibi ſed filio/et
hec attribuit̃ ſpũiſctõ ꝯgruẽtius ꝓpter amorẽ q̃ in ca
ſume apparuit vt dicit mgr̃ ſed eſt incarnatio carnis
aſſumptio ⁊ illa cõgruẽtius attribuit̃ filio rõnibꝫ di-
ctis ſup̃. lr̃a huius capituli p ſe patet.

Utrũ ſpũſctus vel pater potuerit incarnari vel poſſit.

Si vero querit̃ vtrũ pater vel ſpũſctũs incar
-nari potuerit. vel etiã mõ poſſit. ſane rñderi
põt. ⁊ potuiſſe olim ⁊ poſſe nunc carnẽ ſume
re ⁊ hoĩem fieri tam patrẽ ꝙ ſpiritũſctm̃. Si-
cut em̃ filius hõ factus eſt: ita pater vel ſpũſ-
ſanctus potuit ⁊ poteſt.

Arti. X. R An pater ⁊ ſpũſſanctus potuerũt incarna
ri ⁊ vtrũ pñt aſſumere eundẽ hominẽ ⁊ vtrũ
pñt aſſumere plures homines.

Deinde querit̃ de h̃ qd̃ dicit mgr̃ [Si vo q̃rit̃
D vtrũ pater vel ſpũſctũs ⁊c̃.] Ibi em̃ dicit̃ ꝙ
pater ⁊ ſpũſſctũs potuerũt ⁊ pñt incarnari.

Arg. pmo Et videt̃ hoc eſſe falſum rõnibꝫ ſup̃ dictis. Itẽ tan
2o ta eſt dei potẽtia quãta eſt eius ſapiẽtia ⁊ tãta eſt eius
ſapiẽtia q̃nta eſt eius ſciẽtia. ſed nunq̃ ſciuit patrẽ in-
3o carnandũ eſſe vel ſpũmſctm̃: g̃ nunq̃ potuit. Itẽ ni
hil vnq̃ põt vel potuit fieri cuius nõ pceſſit rõ in mẽ
te diuia: ſed huius fuit nunq̃ vnq̃ aliqua rõ: g̃ nunq̃

Queſtiun- fieri potuit. Ulterius querit̃ vtrũ pr̃ ⁊ ſpũſſanctꝰ
cula prima. pñt aſſumere eundẽ hoĩem ſiue humanã naturã ean
dẽ quã aſſumpſit filiꝰ ⁊ videt̃ ꝙ ſic Luce. 2. Non erit
impoſſibile apud deũ omne verbũ: g̃ aſſumere eandẽ
naturã potuerũt. Sed ꝯtra ponat̃ ꝙ aſſumpſerit
vnio talis eſt q̃ deũ facit hominẽ ⁊ hoĩem deũ in pſo-
na. g̃ pater eſt hic hõ ⁊ filius eſt hic hõ ⁊ ſpũſſctũs eſt
h̃ hõ: ſed quecũq̃ vni ⁊ eidẽ ſunt eadẽ ipſa ſunt eadẽ: g̃
pater eſt filius ⁊ ſpũſſctũs ⁊ ecõuerſo qd̃ falſum eſt: g̃

Queſtiũcu- eundẽ aſſumere nõ potuerũt. Ulterius iterũ q̃rit̃
la ſecunda. ſi potuerũt aſſumere plures vel etiã oẽm hoĩem: ⁊ vi
det̃ ꝙ ſic. tantũ em̃ bñficiũ cõtuliſſet aſſumptio vniꝰ
ſicut alterius. cũ ergo deꝰ nõ ſit inuidus ⁊ cõicabile
fuerit hoc bñficiũ videt̃ ꝙ cuilibet hoĩ debuit pſtari.

Solutio Solutio dõm cũ mgr̃o ⁊ Aug. ꝙ pr̃ ⁊ ſpũſſanctꝰ
potuerũt ⁊ poſſunt incarnari: ſed nõ cõgruit nec ne-
ceſſe fuit. vñ cũ deꝰ nihil niſi ꝯgruũ faciat ⁊ decẽs/ipſe
hoc nõ fecit ſi tñ faceret ⁊ feciſſet cõgruẽtiſſimũ eſſet.

Ad primũ Ad illud aũt qd̃ pmo obijcit̃ dõm ꝙ ante habite rõ
nes ſunt rõnes maioris cõgruẽtie ſm̃ inueſtigationẽ
hũanã nõ aũt remouẽt ptãtem diuinã/nec limitãt in
aliq̃: q̃ deꝰ vt dicit Diony. eſt ſup̃ mentẽ ⁊ ſup̃ rõnẽ

ad 2m ⁊ 3m quo neq̃ digne cogitat̃ neq̃ digne dicit̃. Ad aliud
dõm ꝙ tãta eſt potẽtia q̃nta eſt ſciã ipiꝰ ſm̃ ꝙ vtruq̃
eſſentialr̃ ꝯſiderat̃ in ipo. Sꝫ ſi vtruq̃ referat̃ ad ob
iecta extra ipſa amplior erit potẽtia ꝙ ſciã: q̃dã em̃ pt
q̃ nõ ſcit: q̃ nõ faciet ea. i. quoꝝ rõnẽ nõ habet apud
ſe q̃ ſi faceret ſine dubio rõnẽ eoꝝ phaberet. et ſic etiã
eſt de volũtate q̃ licet ſit tãta q̃nta ſit potẽtia ⁊ ſciã tñ
reſpectu obiectoꝝ mior eſt. vñ dicit Aug. ꝙ q̃dã ſubij

Ad q̃ſtiucu- ciunt̃ potẽtie ⁊ nõ ſcie/⁊ q̃dã ſcie ⁊ nõ volũtati. Ad
lã primã. id qd̃ vlteriꝰ q̃rit̃ ſine piudicio dico ꝙ rõne iducta nõ
potuiſſe fieri ꝙ pr̃ ⁊ ſpũſſctũs eundẽ hoĩem aſſumpſe
rint ꝓpter ꝯfuſionẽ in pſonis: q̃ cũ vnio ſit in pſona
videret̃ ſequi ꝙ oẽs eſſent vna pſona. Dico autẽ non
poſſe fieri: q̃ licet deus potuerit h̃ facere tñ ex pte na-
ture aſſumpte fieri nõ potuit/⁊ hoc nõ eſt in potentia
diuina ſed potiꝰ creature ꝓpter incõueniẽs qd̃ ſeq̃ vi-

detur. Ad illud qd̃ vlteriꝰ q̃rit̃ vtrũ oẽm hoĩem aſ Ad queſtiũ
ſumere potuerũt ſup̃ rñſum eſt ꝙ hoc iterũ ex pte in- lã ſecundã.
diuiduoꝝ nõ eſſet cõueniẽs: q̃ oẽs hoĩes vnirent̃ in
tres hoĩes vt pbatũ eſt ſup̃ ⁊ ſic periret decor vniuerſi ⁊
potẽtia multiplicatõis hũani generis. ⁊ etiã qd̃ huiꝰ
incõueniẽtius eſt nũerus electoꝝ ⁊ nõ fieret reſtaura
tio ruine angeloꝝ. Si aũt triũ hominũ natura aſſu-
meret̃ eſſet ſupfluũ cũ redẽptio ſit finis aſſumptiõis
hũane nature ⁊ p vnius aſſumptionẽ poſſit fieri redẽ
ptio infinitoꝝ mũdoꝝ ſi eſſent. nõ autẽ ideo dico ſup-
fluũ: q̃ ſi fieret vel factũ eſſet indecoꝝ eſſet imo q̃cq̃d
facit deus decẽtiſſimũ eſt: ſed aſſigno rõnẽ cõueniẽtie
ex pte creature: decẽtiſſime em̃ deꝰ diſpoſuit naſum
ſub fronte: ſi aũt ſub dorſo poſuiſſet nihilominꝰ decẽ-
tiſſimũ eſſet: licet nõ videamꝰ decorẽ ex pte diſpoſitio
nis corpis hũani. lr̃a illius p ſe patet.

An filius qui tñ carnem accepit aliquid fecerit qd̃ non pater vel ſpirituſſanctus.

Sed forte aliqui dicẽt cũ indiuiſa ſint opera
trinitatis ſi filiꝰ carnẽ aſſumpſit: tũc pr̃ ⁊ ſpũſ
ſctũs: q̃ ſi filiꝰ carnẽ aſſumpſit nec hoc fecit
pater vel ſpũſſctũs nõ omne qd̃ facit filiꝰ fa-
cit ⁊ pater ⁊ ſpũſſctũs. At oĩa ſimul pater ⁊ fi
lius amboꝝ ſpũs pariter ⁊ cõcorditer operã
tur. Ad qd̃ dicimꝰ q̃ nihil operat̃ filius ſine
pr̃e ⁊ ſpũſctõ: ſꝫ vna eſt hoꝝ triũ opatio idiui
ſa ⁊ indiſſilis: ⁊ tñ filiꝰ nõ pr̃ vel ſpũſſctũs car
nẽ aſſumpſit. Ipſam tñ carnis aſſumptiõeꝫ tri
nitas opata eſt ſicut Aug. dic̃ in li. de fide ad
Petrũ. Recõciliati ſumus p ſolũ filiũ ſm̃
carnẽ: ſ nõ ſoli filio ſm̃ deitatẽ. Trinitas em̃
nos ſibi recõciliauit. p hoc ꝙ ſolũ verbũ car-
nẽ ipſa trinitas fecit. Trinitas ergo carnis aſ
ſumptionẽ fecit: ſ vbo: nõ patri vel ſpũiſctõ
Si em̃ pater ſibi: ⁊ filiꝰ ſibi: vel pater filio: et
filiꝰ patri carnis aſſumptionẽ opatus eſſet:
iã nõ eadẽ eſſet opatio vtriuſq̃ ſꝫ diuiſa. Sꝫ
ſicut inſepabilis ⁊ indiuiſa eſt vnitas ſubſtan
tie triũ. vt ait Aug. i li. de tri. ita ⁊ opatio nõ
tñ eandẽ trinitatẽ natã de virgĩe crucifixã ⁊
ſepultã catholici tractatores docuerunt: ſed
tantũmodo filium. nec eandẽ trinitatẽ in ſpe
cie columbe deſcẽdiſſe ſup ieſum: ſed tñ ſpi-
ritũſanctũ. nec eandẽ dixiſſe de celo: tu es fi Marc. 1.
lius meus: ſed tñ patris vocem fuiſſe ad filiũ
factam ꝙuis pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpũſſctũs ſicut in-
ſepabiles ſunt: ita ⁊ inſepabiliter operẽtur.
Hec ⁊ mea fides eſt. quoniã quidẽ hec eſt ca
tholica fides. Licet ergo ſolus filiꝰ carnẽ aſ-
ſumpſerit. ipſam tñ incarnationẽ cum patre ⁊
ſpũſancto operatus eſt.

Arti. XI Utrum ad vni⁹ pſone aſſūptōnē qñ dr̄ fili⁹ aſſūpſit hūanā naturā oēs tres pſone aſſumāt.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Sed forte aliqui dicēt cū indiuiſa ſint. ꝛc.] Videt̄ em̄ ꝙ ad

Arg. primo d vni⁹ aſſumptionē oēs tres aſſumāt/cū em̄ dr̄ incarnatus notatur effectus in creatura. oīs aūt talis ē indiuiſibilit̄ triū pſonaꝝ: ḡ ſi vn⁹ aſſumpſit oēs

2° aſſumpſerūt. Itē Dam. dicit ꝙ tres in oibꝫ idem ſunt preter ingenerationē ꝛ generationē ꝛ ꝓceſſionē incarnatio nō eſt aliqđ hoꝝ: ḡ videt̄ ꝙ incarnatione

3° idē ſunt. Itē filius nō ſolū in eo ꝙ ad alteꝝ eſt carni vnitus. qꝛ dicit dam̄. ꝙ tota diuina natura in vna ſuaꝝ hypoſtaſion icarnata eſt: ſꝫ in natura idē eſt patri ꝛ ſpūiſctō: ḡ videt̄ ꝙ qcqđ couenit ei ſm naturā couenit ꝛ patri ꝛ ſpūiſctō. ſed hoc eſt carnis aſſumptio: ḡ hoc couenit patri ꝛ ſpūiſctō/qđ falſum eſt: qꝛ ita dicit dyo. in li. de di. no. ca. ij. vbi ponit diſcrete couenientia pſonis diuis. diſcretū aūt eſt a benigna ad nos diuina opatiōe ſm nos ex nobis totalit̄ ꝛ vere ſbam factū eſſe ſupſubale verbū. vñ facere ꝛ pati ꝛ quecūqꝫ humane ipius contēplationis ſunt ſelecta ꝛ ſemota. iſtis em̄ pater ꝛ ſpūſctūs ſm nullā coicauerūt rōnē/ niſi aliqs dicat vel bono couenientē/vel benignā voluntatē: ꝛ ſm oēm ſuppoſitā ꝛ ineffabilē diuinā opationē quā faciebat: ꝛ ſm nos factus inuariabilis ſm

Solutio ꝙ deus ꝛ dei verbū. Solo dōm ꝙ in incarnatiōe ſūt tria. ſ. opatio aut actio/ꝛ opatū ipm/ꝛ cui ſit vnio. Opatio aut actio indiuiſibilit̄ eſt triū pſonaꝝ. Opatū aūt ipm eſt corpus ꝛ aia coiuncta naturali ꝯiūctione. cui aūt vnit̄ ſolus filius eſt: ꝛ hoc accipit̄ a Dam̄. 3. li. ca. ij. vbi ſic dicit: Supobūbrauit ſup ipam virginē dei altiſſimi hypoſtocos. i. hypoſtaſim hñs dei ſapia ꝛ virtus q̄ filius dei ꝛ q̄ patris homouſyos velut diuinū ſperos. i. ſemē: ꝛ cōfirit vel cōſtrinxit ſibi ipi ex caſtis ꝛ puriſſimis ſanguinibꝫ carnē aiatā rōnali ꝛ intellectuali aia ꝑmitias nr̄e maſſe nō ſeminaliter

Ad primū ſed cōditiue p ſpm̄ſctm̄. Dicendū ḡ ad pꝛimū ꝙ effectus eſt indiuiſibilit̄ triū. i. a tribꝫ: ſed nō eſt trium ꝙ

Ad 2m vniat̄ tribꝫ: ꝛ in hoc ſenſu infert. Ad aliud dōm ꝙ veꝝ eſt qđ dicit dam̄. ſed intelligendū eſt ſic ꝙ ille ꝓprietates dupl'r cōſiderant̄. ſ. in ſe vel ī intellectu aliorū: ꝛ ſicut in ſe diſtincte pſonis couenīūt/ita etiā ea in quoꝝ intellectu claudunt̄ inſepabilit̄ faciūt diſtincta pſonis couenire. vnde cū incarnatus in intellectu ei⁹ qđ dr̄ incarnatus claudit ꝓprietates filij ꝓpter quam ſoli filio couenit: qꝛ claudit in ſe miſſionē ꝛ ab alio eē. qualiter aūt hoc ſit ex p̄dictis patet/vbi ꝓbatū eſt ꝙ

Ad 3m ſolus filius eſt vnibilis carni. vnde ꝓpter intellectum relatiōis nō p̄t hoc ꝯuenire alijs pſonis. Ad aliud dōm ꝙ eſſentie diuine ſm ꝙ abſolute ſine ītellectu pſonaꝝ ꝯſiderat̄ non ꝯuenit icarnari nec carni vniri: ꝛ hoc infra probabitur. vñ incarnari ſm ratōnē intelligendi p prius ꝯuenit pſone filij: ꝛ p poſteri⁹ eſſentie: ſcꝫ qꝛ eſſentia eſt filius dei/ꝛ ecōuerſo: ꝛ iō non poteſt argui ꝙ couenīat patri ꝛ ſpūiſctō: ſicut filius eſt proprietas ſua: ꝛ ꝓprietas ſua eſt eſſentia diuina: ꝛ eſſentia diuina eſt pr̄: ꝛ tñ eſſentia diuina nō eſt pater/nec proprietas filij eſt pater.

Arti. XII An ſuper xp̄m baptiſatū in ſpē colūbe deſcendit tota trinitas.

Einde obijcit̄ de hoc qđ dicit: [Nec eandē trinitatē in ſpē colūbe deſcēdiſſe. ꝛc.] ṽ. a. In co-

d lūba em̄ ꝛ voce nihil eſſe videt̄ quare nō ſit cōmunit̄ triū pſonaꝝ. opatio em̄ colūbe ꝛ vocis indiuiſibilit̄ eſt triū ꝛ operatū ipm. vnio aūt que tertiū ē ibi nō fuit. nō em̄ ſpūſſctūs vnitus eſt columbe/ſicut filius carni/nec pater voci: ſed filius carni: ḡ nihil obſtare videtur/quare iſta duo nō ſint cōmuniter triū perſonarū. Solutio. nō tm̄ eſt ibi columba: ſed deſcenſus columbe: in quo deſcenſu intelligit̄ miſſio ſpiritusſancti. miſſio aūt claudit in ſe intellectū proprietatis pſonalis ſpūſſancti ſm ꝙ eſt in columba: ita ſcꝫ vt ſpēs columbe ſit appropriatū ſpūiſancto/in q̄ clauditur propriū: vt ſit ſenſus ꝙ columba appropriabilis ſpūſancto deſcendit/in cuius deſcenſu ſpūſſancti⁹ tēporali proceſſione que eternā in ſe per intellectū habet proceſſit: ꝛ ſic patet qualiter patri ꝛ filio hoc non couenit niſi reſpectu cauſa nō gratia relationis vel ꝓprietatis clauſe in intellectu illius deſcenſus. Similiter dico de voce ꝙ nō tm̄ accipitur vt eſt vox creata ſonans in aere: ſed etiā ſm dictiones articulatas que ibi ſonuerūt. hec aūt ſunt: Tu es filius meus. ꝛc. In prolatione igitur huius intelligit̄ pater ſm ſuā propietatem perſonalem ſonans: licet ſonū illum ſecum fecerint filius ꝛ ſpūſſctūs. littera aūt p ſe pꝫ in caplo. Solo

Quare totam humanam naturā accepit: et quid nomīe hūanitatis vl' hūane nature intelligēdū ſit

e T Quia in homine tota hūana nat̄a vitio corrupta erat. totā aſſumpſit. i. aiam ꝛ carnē: vt totā curaret ꝛ ſctificaret. ꝙ aūt hūane nature ſiue hūanitatis vocabulo aīa ꝛ caro intelligi debeāt apte docet Hiero. in expoſitōe catholice fidei dicēs: Sic cōfitemur in xp̄o vnā filij eſſe pſonā: vt dicam⁹ duas pfectas ꝛ itegras eſſe ſubas. i. deitatis ꝛ humanitatis q̄ ex aīa cōtinet̄ ꝛ corpe. Ecce apte oſtendit humanitatis nomine animā ꝛ corpus intelligi. q̄ duo aſſumpſiſſe dei filius intelligit̄ vbi hominem ſiue humanitatē vel humanā naturā accepiſſe legit̄. Errant ergo q̄ noīe humanitatis nō ſubſtantiā ſꝫ ꝓprietatē quandā a qua hō nominat̄ ſignificari ꝯtendūt vbicūqꝫ hūanitas xp̄i memorat̄. Ait em̄ Johā. dam̄. Sciēdū q̄dē ē ꝙ deitatis ꝛ hūanitatis nomē ſubaꝝ ſcꝫ naturaꝝ eſt repreſentatiuū. Natura em̄ non ſic accipit̄ in xp̄o: vt cū dr̄ vna natura eē oīm hoīm. qđ euidēter idē Johā. oſtendit differērentē rationē dicti aſſignās: cū natura humana in xp̄o noiat̄: ꝛ cū vna dicat̄ natura oium hominū. Ait enim: Cū vnā hominū naturam dicimus ſciendū eſt ꝙ nō cōſiderātes ad aīe ꝛ corporis rationē hoc dicimus. Impoſſibile em̄ eſt vnius nature dicere homini corpus ēt animā adinuicē cōparata. Sꝫ quia plurime perſone hominū ſunt. omnes aūt eandē ſuſcipiunt rationē nature: omnes em̄ ex anima et

Diſtin. II De incarnatōe pſone ſiue de vniōe naturaꝝ in xp̄o ex pte nature aſſūpte.

corpore cõpoſiti ſunt: ⁊ omnes naturas anſe
participãt: ⁊ ſubſtantiã corporis poſſidẽt cõ
munẽ ſpeciẽ plurimaꝝ ⁊ differẽtiũ perſona
rum vnã naturã dicimus vniuſcuiuſqꝫ ſalicꝫ
perſone duas naturas habẽtis: ⁊ in duabus
perfecte naturis anime.ſ. ⁊ corporis exiſten-
tis. In domino aũt ieſu chriſto nõ eſt cõmu-
nem ſpeciẽ accipere. neqꝫ eñ factus eſt nec ẽ
a nec aliquando fiet alius: ſed chriſtus ex dei-
tate ⁊ humanitate eſt. in deitateqꝫ ⁊ humani
tate deus factus eſt idem ⁊ homo perfectus.
Totã ergo hominis naturã: id eſt animã ⁊ car-
nem ⁊ hoꝝ ꝓprietates ſiue accidẽtia aſſum-
pſit deus: non carnẽ ſine aĩa: nec animã ſine
ratione: vt heretici voluerunt: ſed ⁊ carnẽ et
animã cũ ſenſibus ſuis. Vñ Johãnes dama.
ait: Omnia que in natura noſtra plãtauit de
us: verbũ aſſumpſit ſcilicet corpus ⁊ animã i
b tellectualẽ: ⁊ hoꝝ ideomata. Totus eñ totũ
aſſumpſit me: vt toti mihi ſalutem gratificet.
Qḋ eñ inaſſumptibile eſt incurabile eſt.

[quia in homine tota hũana natura. ⁊c.]
c Hic incipit pars ſcḋa in qua agiꝭ de aſſum
A pto: ⁊ diuidiꝭ in tres partes: in quaꝝ pma
tangiꝭ quid aſſumptũ eſt. In ſecunda deter
minaꝭ vtrũ aĩa mediante intellectu/ ⁊ corpus me-
diante aĩa aſſumptũ eſt: ⁊ hec incipit ibi: [Aſſumpſit
igiꝭ dei fili⁹] In tertia aũt determinaꝭ vtrum ſimul
tpe aſſumpſit ⁊ fecẽ ⁊ aniam ⁊ corp⁹ ibi [Si aũt que
riꝭ. ⁊c.] In primo aũt parte tria facit: Primo ꝓbat
ꝙ cũ dicaꝭ filius aſſumpſit humanã naturã ꝙ ꝑ natu
rã humanã intelligiꝭ corpus ⁊ aĩa. Secundo indu
cit errorẽ quorundã dicentiũ ꝙ ꝑ humanã naturã in
telligiꝭ ꝓprietas ſeq̃ns corp⁹ ⁊ animã cõiuncta: ⁊ de-
ſtruit ꝑ Joh. dam. ꝗ dicit ꝙ in dño ieſu nõ eſt cõmu-
nẽ ſpẽm accipere. Tertio inducit Joh. dam. dicẽtem
etiã quale aſſumpſit: qꝛ tale quale in nr̃a natura plã-
tauit. Sñia aũt in lr̃a patebit iã ꝑ diſputationẽ

Arti. I An ſola natura rationalis ſit aſſumptibiꝭ.

Rimo igiꝭ occurrunt qnqꝫ inquirenda/ quorũ
P primũ eſt vtrũ ſola natura rõnalis ſit aſſum
ptibilis: vel ecõuerſo natura irrationaꝭ. Se-
cundo vtrũ ſola natura hoĩs vel etiã angeli. Tertio
vtrum natura hominis vel etiam hõ. Quarto quali
ter hoc veꝝ ſit ꝙ in dño ieſu nõ ſit cõmunẽ ſpẽm acipe
Arg. pmo. Quinto vtrũ nihil aſſumpſit niſi qḋ in noſtra natu-
ra plantauit. Primo ꝗ videꝭ ꝙ etiã irrõnalis crea
tura ſit aſſumptibilis/ illoꝝ eſt cõueniẽtia: ⁊ cõueniẽ-
tiũ eſt poſſibilis tranſitus ad ſeinuicẽ in vnũ: ꝗ crea-
Solo ture irrationalis poſſibilitas eſt ⁊ aptitudo vnionis
2º Si forte dicaꝭ ꝙ veſtigiũ nõ eſt ſimilitudo ſuffici-
ens: ſed imago. Cõtra inter creatorẽ ⁊ quamcũqꝫ
creaturã infinita eſt diſtantia: ſed infinite diſtantium
non eſt vnũ magis ꝓpinquũ q̃ reliquũ: ergo videtur
3º ꝙ adeo vnibilis ſit creatura irrationalis/ ſicut ⁊ ratiõ
nalis. Pꝫ vnio eſt ad cõplemẽtũ vniuerſi: ꝗ videꝭ ꝙ
4º ita debuit eleuari natura irrõnalis ꝑ vnionẽ ſicut ra
tionalis. Pꝫ in quibuſdã irrationalia magis ſimilã
tur diuine natur q̃ natura humana: ſicut ſol ⁊ luna/
⁊ hmõi q̃ hoc. vocat corpa imortalia ⁊ ſpũalia: ꝗ cum

habentiũ ſymbolũ facilior ſit trãſit⁹ videꝭ ꝙ iſta ma
gis ſint vnibilia q̃ rõalia. Sꝫ ꝯ vnibile deitati ex Rões ī op-
vniõe glorificabile eſt/ ⁊ btitudinis ꝑcepſ: ſed irrõna poſitũ. pᵃ.
le nõ eſt btitudinis ꝑcepſ: ꝗ nõ eſt vnibile. Proba-
tio prime minor eſt ꝯiũctio gr̃e gratũfaciẽtis q̃ vnio
ad deitatẽ: ⁊ gñatio gr̃e gratũfaciẽtis ordinat ad par
ticipationẽ btitudinis: ꝗ illa q̃ eſt ad deitatẽ. Itẽ fi- 2ª
finis aſſumptõis creature eſt redemptio. irratiõalis
aũt nõ eſt hoc mõ redunidibiꝭ: ꝗ nõ eſt vnibilis Itẽ 3ª
nobilioꝝ creaturaꝝ nobiliora ſunt dona: ſed rõnalis
creatura nobilior eſt q̃ irrõnalis: ꝗ ipa eſt capax nobi
lioꝝ donoꝝ. ſuꝑ oĩa aũt nobiliſſimũ eſt cõiũctio deita
tis cũ creatura: ꝗ nõ erat ſuſceptibilis hmõi doni niſi
rõnalis. ⁊ qꝛ facile eſt talia multa adducere: hec ſuffi-
ciant. Solo dõm ꝙ creatura irrõnalis nõ eſt vni- Solutio
bilis: cũ eñ queriꝭ qḋ vnibile ſit nõ queriꝭ q̃ de⁹ ſibi
vnire poſſit: ſed potius qḋ aptitudinẽ ex aliq̃ cõueniẽ
tia habeat ad vnionẽ: ⁊ iõ cũ creatura irrõnalis nul-
lã cõuenientiã habeat ad vnionẽ dico ꝙ ipa nõ ẽ vni-
bilis. Ad id ꝗ qḋ primo obijciꝭ dicendũ ꝙ veſtigiũ Ad primũ
nõ facit vnibilitatem: ſed potius indiciũ ꝙ ab alio ſit
ſicuti cauſa agente. vnibilitas eñ ponit cauſã vnio-
nis ꝑfectionẽ quo ad gaudiũ ⁊ fruitionẽ qḋ ex tali cõ
iunctiõe naſciꝭ/ ⁊ etiã cauſam aliquã vniõis: vt dicit
Anſ. quoꝝ nullũ ſm poſſibilitatẽ eſt in creatura irra
tionali: ⁊ iõ nõ eſt vnibilis. Ad aliud dicendũ ꝙ licꝫ Ad 2ᵐ
creator ab oĩbꝫ creatis equaliter diſtat: nõ tñ oĩa ab
ipo diſtant equaliꝭ: ſicut dicit Dyo. in. iiij. ca. celeſtis
hierarchie. ⁊ Ariſto. in li. de cauſis: ⁊ iõ ꝑ gradus di-
gnitatis qui diſtiguiꝭ ꝑ participationẽ bonitatũ que
ſunt in deo vnũ plus accedit q̃ alteꝝ/ ſicut plus acce
dit viuẽs q̃ ens: ⁊ plus ſentiẽs q̃ viuens tñ: ⁊ plus
rõcinans q̃ ſentiens: ⁊ ideo creatura rõnalis plus ẽ
vnibilis q̃ irrõnalis. Ad aliud dõm ꝙ irrõnalis Ad 3ᵐ
creatura nõ deſluxit niſi ꝑ deſluxũ hoĩs: ⁊ iõ non ele- ⁊ 4ᵐ
uaꝭ niſi in ipo duabꝫ de cauſis/ quarũ vna eſt qꝛ oĩs
creatura eſt aliquo mõ in hoĩe: qꝛ elemẽta in cõplexio
natiõibꝫ: corpus potẽtie aũt vegetabilis ⁊ ſenſibilis ī
aĩa/ ⁊ etiã ſimilitudo ad angelũ ī rõe ⁊ intellectu: et
iõ etiã dr minor mund⁹: qꝛ colligit oẽs ptes maioris
mũdi: ⁊ iõ in minori mũdo maior mũd⁹ ad altiorẽ di
gnitatẽ eleuaꝭ. Alia vero rõ eſt qꝛ hõ eſt finis oĩs crea-
ture: ⁊ iõ ſicut id qḋ eſt ad finẽ hẽt dignitatẽ ī fine tñ
ita oĩs creatura in hoĩe hẽbit dignitatẽ: ⁊ ſic dĩc apl's
Oĩa veſtra ſunt: vos aũt xp̃i: xp̃s autem dei.

An angelus ſit aſſumptibilis. Arti. II

Ecũdo queriꝭ vtrũ etiã angelus ſit aſſũptibi B
ſ lis: ⁊ videꝭ ꝙ ſic. angelus eñ (vt dicit Greg. Arg. primo
expꝛeſſius q̃ hõ imaginẽ dei hẽt: ⁊ iõ ab Ezec.
ſignaculũ dr ſiĩtudĩs: cũ igiꝭ ex imagine hõ ſit vnibiꝭ
videꝭ ꝙ angel⁹ magis vnibiꝭ ſit q̃ hõ. Pꝫ angelus 2º
capax eſt ꝑ intellectũ ipĩ⁹ vniõis ⁊ btificabiꝭ eſt: ꝗ eſt
vnibiꝭ. Itẽ ſumme miſcõie eſt oĩa reducere ex miſerie 3º
ſtatu: ſꝫ angel⁹ eſt ī ſtatu miſerie: ꝗ cũ de⁹ ſit ſũme mi
ſericors videꝭ ipe debere vnire ſibi angelũ vt rẽdimat
ipm. Sꝫ ꝯa qcũqꝫ ẽ inſeꝑabiꝭ diſcretio ꝑſonaꝭ ipm Rões ī op
nõ ẽ aſſũptibile. ab angelica natura inſeꝑabiꝭ eſt di- poſitũ pma
ſcretio ꝑſonaꝭ: ꝗ nõ eſt aſſũptibiꝭ. ꝓbatio maioris aſ-
ſũptio nihil deſtruit ī aſſũpto/ eo ꝙ nõ trãſit vnũ aſſu
mẽtũ in aliud. Si igiꝭ aſſumeret illud qḋ eſt in ꝑſo-
nali diſcretiõe. diſcretio ꝑſonalis in ipo nõ deſtruere
tur: ⁊ ita nõ fieret vnio in ꝑſona: nec etiã in natura: qꝛ
natura aſſumẽtis ⁊ natura aſſũpti ſꝑ mãerẽt diſtincte
⁊ ſic nulla fieret vnio. Probatio ſcḋe accipiꝭ ex ſecun

do ſniaꝝ. diſ.iiij. vbi dicit mgr̄ per verbū Aug. ꝙ di-
ſcretio ꝑſonalis eſt vnū de attributis nature angeli-
2a ce que ipam naturā nō derelinqt. Itē in quibꝫ po-
tētia nunq̄ eſt ad actū in his natura nō ꝓcedit perſo-
nā ſi ꝑſone ſint: hoc eſt ſi ſint indiuidue ſubſtātie rōna
lis nature/ergo in eis natura eſt cū ꝑſona: ergo natu
3a ra ſine ꝑſona nō eſt aſſumptibilis. Itē aſſumptio
eſt ad redemptionē q̄ fit per alteꝝ q̄ illū qui peccauit
ſed ille qui ꝑ ſeipm̄ peccauit/nō habet ꝯgruitatē vt ꝑ
alteꝝ ſatiſfaciat: cū ergo angelus per ſeipm̄ peccaue-
rat per aliū ſatiſfacere nō poſſet: ꝛ ſic vana eſſet aſſum
4a ptio. Itē vnio nō fit per omnes hypoſtaſes vnibi-
lis nature: ſed potius ad vnā. ꝛ per hoc ꝙ omnes ab
vno peccauerūt a quo deſcenderunt etiā ꝑ vnū poſſūt
ſatiſfacere: ſed nō omnes angeli ab vno angelo deſcē
derunt: ergo etiā aſſumpto vno nō poſſet ſatiſfacere ꝓ
alijs: ergo angelus nō eſt aſſumptibilis. Itē hoc di
cit apłſus ad Heb. 2. Nuſq̄ enim angelos apprehen
Solutio dit: ſed ſemē abrae apꝓhendit. Solutio dicendū ꝙ
Ad primū angel⁹ nō eſt vnibilis rōnibꝫ vltimo inductis. Ad
ꝛ reliq̄ ſil'. primū ergo dicendū ꝙ ſimilitudo nō eſt ſufficiēs cau
ſa. quidā tn̄ dicunt ꝙ angelus nō ſit imago dei: ꝛ aſ-
ſignant rōnes quas volunt: ſed quia ſanctis cōtradi
cunt Greg. Aug. Dam. Anſ. nō videt̄ mihi ita dicē-
dū. ſed potius ꝙ ratio imaginis nō ſit ſufficiens cau-
ſa aſſumptiōnis nature rationalis: ſed poti⁹ quiddā
exigit̄ ex parte nature/ꝛ quiddā ex parte ſtatus. Ex
parte nature. ſ. ꝙ natura ſpē ꝛ actu diſtinguibilis ſit
a ꝑfectione ꝑſonali: ꝛ ꝙ ipa originē habeat ex vno: q2
aliter vna natura hoīs aſſumpta nō eſſet de⁹ vnitus
in natura: q2 natura alia ꝛ alia eſt ſm ꝙ ex alio origi-
nis principio. Ex pte aūt ſtat⁹ ꝙ. ſ. ꝑ aliū peccauerit
ꝙ. ſ. reſurgere poſſet ꝛ hmōi. ꝛ nec talia ex pte nature
nec ex pte ſtat⁹ pcti inueniunt̄ in angelo: ꝛ iō angel⁹
nō erit aſſumptibil': ꝛ ꝑ hoc patet ſolō ad oīa obiecta.

Arti. III. **An natā hoīs ſit aſſūptibil' vl' etiā hō ꝑfect⁹**

T Ertio querit̄ vtrū natura hoīs ſit aſſumptibi
Arg. primo lis tm̄ vel etiā hō ꝑfectus: ꝛ videt̄ ꝙ hō: quia
ita dicit pš. Beatus quē elegiſti ꝛ aſſumpſiſti
2o li quē aūt dicit ꝑſonā: ḡ aſſumpſit hoīem. Itē aug.
Qui hoīem xp̄m ſemel a deo aſſumptū dicit depoſitū
anathema ſit: ḡ hoīem aſſumpſit. ꝛ q2 hoc multe di-
3o cunt auctoritates ꝓbet̄ ꝑ rōnes. Idē ſic. Chriſtus
aſſumpſit corp⁹ ꝛ aīam cōiuncta. corp⁹ aūt ꝛ aīa cō-
4o iuncta ſunt hō: ḡ xp̄s aſſumpſit hoīem. Itē xp̄s ve
riſſime eſt hō: aut ḡ hō quē aſſumpſit/aut hō quē nō
aſſumpſit. Si hō quē nō aſſumpſit: ḡ ipe eſt aliqs hō
quē nō aſſumpſit: ſed hō quē non aſſumpſit petr⁹ vel
ioānes: ꝛ ſic de alijs oībꝫ quos nō aſſumpſit: ḡ ipe eſt
5o aliqs coꝝ/qḋ falſum eſt. P aſſumere aut dicit gra-
tiā vnionis: aut aliā. ſi aliā/querat̄ q̄ ſit illa: ꝛ nō erit
aſſignare ſi vniēs grām dicit: ſed grā vnionis vnit: ḡ
vniēs vnit ſic aſſumptū: ſed oī vnioni rn̄det vnū: er-
go ipm̄ eſt vnū cū aſſumpto. non aūt filius dei ē vnū
cū humana natura: q2 ipe non eſt humana natura: ḡ
ipe nō aſſūpſit hūanā naturā: ſ3 hoīe3 cū ſit vnū huic
Solutio hoī. Solō dōm ꝙ xp̄s nō aſſūpſit hoīem. antiq̄rū
eīn̄ regula ꝛ bona eſt ꝙ aſſumēs nō eſt aſſumptū: ſed
vniēs ē vnitū: qḋ ſic p3 ex mō loquēdi. nō eīn̄ dicim⁹
ego aſſumo mihi indutū vel veſtitū: ſed bn̄ d2 aſſumo
indumētū vel veſtimentū: ſed bn̄ d2 ego vnio mihi ve
ſtitū vel ſum vnū cū veſtitu. ꝛ nō d2 ita: ego ſū vnū cū
veſtimēto. vnde notandū ꝙ aſſumere dicit motū vio-
lentū q̄ eſt tractus ad trahentē: ꝛ ideo ſm rōnē intelli-
gendi aſſumptio eſt an̄ vnionē. pri⁹ eīn̄ erat ad ſe tra-
here naturā: ꝛ poſtea ſm rōnē intelligēdi ſequebatur
vnio in hypoſtaſi: ꝛ ideo vnio eſt quaſi terminus aſſū
ptionis vn̄ hoīem nō potuit aſſumere. Si eīn̄ aſſum
pſiſſet hoīem: ḡ aſſumpſiſſet aliquē hoīem: ꝛ ſic aliqs
hō fuiſſet quē aſſumpſiſſet/qḋ eſt falſum. vnde cū illa
vnio nō' ꝯſtrueret i re aſſūpta ſi aſſūpſiſſet hoīe3 aliquē
ꝛ fuiſſet ille īdiuidua ꝑſona/nō fuiſſet deſtructa ſua ꝑ
ſonalitas: ꝛ ita remāſiſſent diſtincte ꝑſone ꝛ diſtīcte
nature: q2 ille ſꝑ diſtīcte ſunt: ꝛ tūc nulla fuiſſet vnio
de hoc tn̄ magis infra inquiret̄. Dōm ḡ ad primū Ad primū
ꝙ ita gloſat̄ cōīter: Beatus eſt quē. i. cuius naturam
aſſumpſiſti. Ad aliud dōm ꝙ hō ponit̄ ab aug. pro Ad 2m
humana natura: q2 alit' nihil diceret. ꝯſtat eīn̄ ꝙ xp̄s
in triduo hō non fuit: ſed hūanā naturā vnitā ſibi ha
buit: ꝛ ideo in triduo hoīem depoſuiſſet/ſi hō ibi ꝓpe
caperet̄. Ad aliud dōm ꝙ corpus ꝛ aīa ꝯiuncta Ad 3m
nō ſunt. non eīn̄ q̄cunq̄ ꝯiunctio corꝑis ꝛ aīe facit
hoīem ꝑfectū in ꝑſona: ſed potius cōiunctio q̄ ꝯpleta
eſt ſm naturā: ꝛ hoc eſt organis formatio ꝛ ꝑfectio et
cōfortatio potentijs in illis q̄ licet in xp̄o poſt vnionē
fuerint: ꝛ aſſumptio ꝛ vnio fuerint ſil': tn̄ vt dictū eſt
ſm rationē intelligendi aſſumptio eſt ante vnionē: et
eſt quaſi fieri ipius vnionis: ꝛ vnio eſt quaſi factū eſſe
ipius aſſumptiōis. ꝛ ideo aſſumere eſt reſpectu natu-
re ꝛ nō reſpectu hypoſtaſis. Quidā tn̄ aliqn̄ dixerūt
ꝙ hec aliq̄ modo ꝯcedi pt̄ aſſumpſit hoīem: diſtinguē
tes ꝙ aſſumpſit pt̄ dicere aſſumptionē ſm rationē in
telligendi: q̄ſi in fieri vel quaſi in termio. ſi in fieri vel
quaſi in fieri/tūc nō aſſūpſit hoīem: ſ3 hūanā naturā
Si aūt q̄ſi in termio/tūc aſſūpſit hoīem: q2 termin⁹
vel q̄ſi termin⁹ aſſūptōis hō eſt. Ad aliud dōm ꝙ
xp̄s q̄dē veriſſime eſt hō: ſed nō eſt hō quē aſſūpſit in Ad 4m
rōne hoīs: ſed cui⁹ naturā aſſūpſit. Et qḋ q̄rit̄ vtꝝ
ſit hō quē aſſūpſit vel ſit hō quē nō aſſūpſit Dōm ꝙ Queſtiūcła
nō eſt diuiſio ꝑ ꝯdictionē oppoſita. eſt hō quē aſſūpſit Solō
eſt hō quē nō aſſūpſit: ita ꝙ implicatio cadit ſub nega
tiōe: q2 alt' nō ꝯdiceret: ſed ipe eſt hō cui⁹ naturā aſſū
pſit/q̄ natura nec eſt fili⁹ dei: nec hic hō eſt q2 nullus
hō eſt ſua natura Ad aliud dōm ꝙ vnio eſt ꝑ grām Ad 5m
vniōis: ſed hec vnio eſt vt in fieri/ꝛ vt in factū eſſe: et
cū eſt vt in fieri tūc eſt aſſūptio ꝓpe: ꝛ cū eſt vt in factū
eſſe tūc ē vt vnio: ꝛ p3 adhuc ꝙ aſſūpſit hūanā naturā

An liceat dicere xp̄s vniuit ſibi hūc hoīem Arti. IIII
ꝑ ſe: et hoīem ꝑ ꝯñs: ꝛ filiū virginis ꝑ accñs. D

Q Varto q̄rit̄ vtrū ꝯtingit dicere ꝙ xp̄s vniuit
ſibi hūc hoīem ꝑ ſe ꝛ hoīem ꝑ ꝯñs: ꝛ filiū vir-
ginis ꝑ accñs: ꝛ videt̄ ꝙ ſic. vnio eīn̄ eſt in hy Rō prima ꝑ
poſtaſi: ſed xp̄s nō eſt hypoſtaſis vna. ſ. eterna: ḡ h hō veritate.
eſt hypoſtaſ' illa: ſed hec hypoſtaſ' eſt hō ꝛ aīal/ꝛ al' et
ſubā/ſic̄ q̄ ſequunt̄ eā ꝑdicata eſſētialia: ḡ ꝑ ꝯñs vnio
eſt illoꝝ. Itē accidit huic hoī ꝙ ſit fili⁹ vginis: ḡ vi 2a
det̄ ꝙ ꝑ accñs ſibi vniuit illū. S3 ꝯ videt̄ ꝙ n̄ vni Ar. in opm
uit ſibi hūc hoīe3: nō eī vnit̄ cū aliq̄ niſi ſm rōnē ꝑexi-
ſtet an̄ vnionē cū alio: ſ3 h hō ſm rōnē nō ꝑus fuit q̄
vniret̄: ḡ hic hō nō eſt vnit⁹: ḡ nec ꝑ ꝯñs hō vel aīal
nec ꝑ accñs fili⁹ virginis. Solō dōm cū aug. ꝙ ta
lis fuit vnio illa q̄ deū hoīe3 ꝛ hoīem faceret deū. vn̄ Solō
cōcedēdū ꝙ vniuit ſibi hoīem/eo ꝙ vnio ē termin⁹ aſ
ſūptōis: ꝛ hō nature aſſūpte q̄dāmō: q2 ē ꝯñs ad cor-
pus ꝛ aīam cōiuncta que hic dicunt̄. ꝛ bene concedo
ꝙ per ꝯſequens eſt homis vel aīalis/ꝛ alioꝝ ꝑdica
biliū enunciabiliū hoīm/ꝛ ꝑ accidens alioꝝ que acci-
dentalia ſunt: vt virginis fili⁹ ꝛ hmōi. Ad id qḋ ꝯ Ad obiectū
i n̄ oppoſitū

obijcit̃ dicendū ꝙ nō oportet ꝙ ſi venit ſibi hominē ꝙ veniat ſibi aliquē hominē preexiſtentē: qꝛ faciēdo hoīem vniuit: ꝛ vniēdo fecit. vniens em̄ in iſta vniōe infinite virtutis eſt qḋ nō eſt in alijs vnionibꝰ. Si aūt obijcit̃ ꝙ ſimile poſſet dici de aſſumptiōe: dōm ꝙ nō eſt ſimile: qꝛ aſſumere de ratiōe ſua dicit diuerſitatē int̃ aſſumentē ꝛ aſſumptū: vnio aūt non dicit diuerſitatē inter vniens ꝛ vnitum.

Arti. V E — **An in dño ieſu eſt cōmunē ſpēm accipere.**

Arg. p° — Uinto querit̃ de hoc qḋ dicit: [In dño enim q ieſu nō eſt cōem ſpēm accipe. ꝛc.] ḋ.a. hoc em̄ videt̃ eſſe falſum: qꝛ dñs ieſus eſt hō/ ꝛ homo

2° eſt cōis ſpēs: ḡ in ipo eſt cōem ſpēm accipere. Item hic hō qui eſt ieſus aut eſt in aliqua ſpē/ aut nō. ſi nō: ḡ nō habet cōicationē in ſpē hoīs: ꝛ ſic homi nō valeret redemptio eius/ qḋ eſt falſum: ḡ ipe eſt in ſpē ho-

Ar. 3° ꝯ rō nē Dam. — minis: ꝛ ſic in ipo cōis ſpēs accipit̃. Pꝛ rō Joh. da. nō videt̃ valere cū dicit: nec em̄ factus eſt/ nec aliquādo fuit alius. hoc em̄ nō videt̃ eſſe cauſa: qꝛ ſol nec factus eſt nec aliqñ fiet alius: ꝛ tñ habet cōmunē ſpēm quantū eſt de cōicabilitate ſue forme: ꝛ ſi nō cōmunicat̃: hoc eſt qꝛ materia tota intra formā eſt determina-

Solō ta: ꝛ ideo forma manet indiuiſa in tota ſua materia. Sed ad hoc dicit̃ quidā ꝙ (vt dicit boecius) ſpēs eſt totū eſſe indiuiduoꝝ admīnꝰ formale: qꝛ quod eſt poſt ſpēm eſt de indiuiduantibꝫ. in domino aūt Jeſu hec ſpecies non eſt totū eſſe: quia quoddā eſſe habet a

Obiectō deitate: ꝛ ideo dicit Damaſcenꝰ ꝙ in ipo domino ieſu nō eſt cōmunē ſpeciē inuenire. Sed cōtra Auicenna dicit ꝙ ſicē differunt lux lucere ꝛ lucēs: ita differūt eſſentia eſſe ꝛ ens: ergo ſicut lux refert̃ ad naturā/ ita ꝛ eſſentia: ꝛ ſic lucere refert̃ ad actū ita ad eſſe: ſꝫ i xp̄o eſt tm̄ vna hypoſtaſis ꝛ perſona. cū igitur eſſe quod ē actus proprie cōueniat perſone chriſtus nō habebit niſi vnū eſſe (vt videt̃) vnū aūt eſſe eſt qḋ eſt in vna ſpē ergo videt̃ ꝙ chriſtus ſit in aliqua ſpē vna. Pꝛ ſm̄ hoc nulla eſſet ratio ſua quā inducit: ac ſi iō nō ſit vna ſpēs: quia non cōmunicabilis ſit forma in chriſto ſm̄

Solutio pncipalis ꝛ ad duo pª. — quā chriſtus poſſit eſſe. Solutio dicendū ſm̄ itellectū Dam̄. ſic eſt intelligendū: In domio ieſu: ꝛc. ſcꝫ ꝙ intelligant̃ in chriſto eſſe due cōpoſitiones/ quarū vna eſt naturalis: alia gratia vnionis. vna ē propria alia vo impropria. ꝓpria vocat̃ cōpoſitio prima que ē ex anima ꝛ corpore. anima dico q̄ eſt actus corporis organici phiſici vitam habentis in potentia: ꝛ hāc cōpoſitionē ſequitur forma totius que eſt homo vl̄ humanitas ſi abſtractiue liceat loqui de ipa/ ꝛ ipa ē ſpecies in hoc indiuiduo particulari. Eſt em̄ duplex forma. ſ. forma materie ſiue partis ſiue potētie: ꝛ hec forma eſt finis generationis in natura: ꝛ eſt pars rei nō predicabilis de re ipa: ꝛ talis forma eſt aīa in homine. Alia aūt forma que eſt ratio rei: ꝛ totū eſſe ſm̄ rationē: ꝛ hec eſt cōſequens cōpoſitionē forme naturalis/ ꝛ potentie naturalis que eſt materia: ꝛ tale conſequente formā habuit dominus ieſus propter cōpoſitionē naturalē propter quā eſt verus homo: ꝛ ſuppoſitū vnū in ſpē hominis. Alia aūt compoſitio eſt i xp̄o que non vere cōpoſitio eſt niſi cōpoſitio exponatur ꝙ ſit vnius cū altera poſitio: ꝛ hec eſt totius hūane nature cū deitate nō ad aliquod tertiū cōſtituēdū: ſꝫ potius in receptiōe pſonalitatis que ab eterno in ſuppoſito diuine nature fuerat. et hoc ideo oportet ponere qꝛ omnis cōponētis rō eſt ratio partis ꝛ imꝑfecti reſpectu forme cōpoſitiōis. diuinitas aūt nec in ſe/ nec poſita cū alia poteſt cadere in rationē ptis ꝛ imperfecti. vnde ipa nō eſt ꝯponens aliquod ꝓprie: ſed poſita ſecū trahit in aliquē actū ſui ſuppoſiti: ꝛ ideo humana natura poſita ſecū in ſuppoſito fuit ꝑ ſocietatē ſuppoſiti diuine nature. ꝛ quantū ad hanc cōpoſitionem dicit Dam̄. ꝙ nō eſt in domino ieſu cōmunis ſpēs. ſpecies inquā que ſit forma cōpoſitiōis ꝛ ratio ꝯſequens cōpoſitionē totius humane nature cū diuina. Ad

Ad id qḋ ē 3m ꝯ ratiōꝫ Dam. — id ergo quod obijcit̃ de ꝓbatione Dam̄. dicendum ꝙ ipe nō intendit ꝙ hec ſit ratio ꝙ ipe nō poteſt p̄dicari de pluribꝰ: ſed potius a ꝯſequenti probat antecedēs qḋ em̄ impoſſibile eſt formā habere que ſequit̃ cōpoſitionē. impoſſibile eſt hr̄e cōicabilē formā: cū igit̃ ois ſpēs quantū eſt de ſe cōmunicabilis ſit: ſicut dictū eſt alibi id qḋ impoſſibile eſt cōmunicari de ſe/ nō habet ſpēm ꝯpoſitionis ſiue formā totius qḋ idē eſt: ꝛ ita cū xp̄m impoſſibile eſt habere formā cōmunicabilē: impoſſibile eſt ipm̄ habere formā que ſequatur deitatis cum humanitate compoſitionem

An chriſtus tm̄ aſſumpſit quod plantauit ita ꝙ eodem numero aſſumpſit. Artic. VI. F

Exto loco inadit dubiū de hoc qḋ dicit [Om f nia que in noſtra natura plantauit/ dei verbū aſſumpſit. ꝛc.] ḋ.b. Huius em̄ gr̄a q̄runtur tria ꝓpter hereſes excludēdas. vnū illoꝝ eſt ſi tm̄ aſſumpſit qḋ plantauit/ ita ꝙ de eodē numero aſſumpſit. Secundo ſi non idē numero ſed origine aſſumpſerit verū tale quale plantauit aſſumpſit. Tertio q̄liter aſſumpſit. Circa primū fuit hereſis quedam Arg. primo que dixit ꝙ ſubſtantia corporis chriſti ꝑ omnes partes vt lux quedā deſcēdit/ nō ꝯmixta partibꝫ nature corrupte corruptione vitij/ nec libidine coitꝰ infecta: ꝛ erroris ſui fulcimentū poterat habere vel habebat hmōi: medicina ꝛ vulnus ſunt diuerſaꝝ q̄litatū. cum igit̃ ſuba xp̄i medicina fuerit cū vulnere nō debet eſſe eiuſdē q̄litatis: ſed vulneris fuit corruptio vitij: ḡ q̄litas ſube xp̄i ſꝑ māſit ſine hmōi corruptiōe. Itē ha- 2° bet̃ in li. Sap. 8. ca. Sapiam nō vincat malitia. ꝛ ibidē nihil inq̄natū incurrit i illā: cū igit̃ ſapia pr̄is xp̄s ſit videt̃ ꝙ in ſui corporis ſubam nunq̄ꝫ aliq̄d inq̄natū incurrit. Item maior puritas q̄ pōt eſſe ſub deo 3° xp̄o debet̃: ſed maior puritas eſt nunq̄ꝫ ſubam corporis eiꝰ pctō ſubiacuiſſe q̄ꝫ aliqñ etiā in alio ſubiacuiſſe: ḡ nunq̄ꝫ ſubiacuit: ḡ ſicut lux tenebris impmixta ꝑ oēs deſcēdit. Itē aug. dicit ꝙ aliter fuit xp̄s in lū- 4° bis abrae/ ꝛ alit̃ leui. leui em̄ q ꝑ cōcubitū venturus erat in matrē fuit ibi ꝑ ꝯcupiſcē legē/ ꝛ ꝑ corpulētā ſubſtantiā. xp̄s aūt q ꝑ ꝯcubitū nō erat venturus in matrē fuit ibi ꝑ corpulentā ſubam tm̄: ḡ videt̃ ꝙ ſilr̄ fuit in alijs: ḡ hec corpulenta ſuba ſine ꝑmixtiōe alterius infecte ſubſtantie deſcendit: ḡ deſcendit vt lux a pmo parente. Itē primus hō nō totus corruptus erat 5° aliter em̄ non fuiſſet poſſibilis ad medicinā: ſꝫ magis decuit vt aperte integra formaret̃ ſubſtantia xp̄i q̄ꝫ a corrupta: ḡ chriſti ſubſtantia tota ſemꝑ deſcendit integra corruptiōi nō ꝑmixta. Sed cōtra omnes ꝑ- Rōes p veritate. pmo tes primi homis ſubijci debebāt rōni ecq̄lit̃ nulla excepta: ꝛ oēs vires mētis ſubijci debebāt deo: ḡ cū punitꝰ ſit in hoc ꝙ corpꝰ ſibi in hoc nō ſubijciebat̃ ꝓpt̃ h ꝙ rō nō ſubijciebat̃ deo in oībꝫ ꝑtibꝫ corpis debuit puniri/ ꝛ totū corpꝰ corrūpi: ḡ nulla ps māſit nō corrupta. Itē in gn̄atiōe ſeth nō fuit niſi vnꝰ gn̄atiōis 2a actus: ḡ q̄cq̄d ſubſtātie ade venit in ſeth per illū actū deſcendit: ſed ſuba vnde poſtea originaliter formatū

eſt corp⁹ xp̄i ab adā venit in ſeīb:ḡ p p illū actū deſcē
dit:ḡ p cōcubitū. ꝛ qcq̄d deſcēdit p cōcubitū lege con
cupiſcētie eſt corruptū:vt dicit aug.ḡ ſuba corpis xp̄i
3ª ibi extitis nō vt in xp̄o pmixta fuit corrupta. Item
in ſerie patrū aut fuit ſimilitudo ptiū aut diſſilitudo
Si primo mō hēo ppoſitū:q꞉ cū in ſerie coꝝ deſcēde
rit xp̄s/ſuba corpis xp̄i nō fuit impmixta ſube corpo
rū alioꝝ. Si aūt fuit diſſilitudo in ptib⁹ diſſilis ſbe
diſſimilis eſt act⁹ trāſfuſiōis/ꝛ diſſil' eſt receptaculū
in q̄ ſeruat' ꝛ cuſtodit':ſed hmōi actū diuerſum trāſfu
ſionis ꝛ diſſimile receptaculū impoſſibile eſt inueni
re(etiā fingere volētib⁹)ḡ ſuba corpis xp̄i a ſuba cor
4ª poris alioꝝ nō fuit diſtincta. P ſm hoc xp̄s nō de
ſcendiſſet niſi ab adā ꝛ a nullo alioꝝ:ſi hec ſuba ſerua
ta diſtincta fuit i alīs tm̄:qḋ eſt ꝯ pſ̄.2.dicētē:Ego
hodie genui te.qḋ vna gloſa exponit etiā de natiuita
Solō te tpali. Solō dicendū q ſuba corpis xp̄i nō diſti
cta trāſfuſa ē vſq ad ſubam glorioſe virginis:quod
etiā tō in vtero ſanctificatū eſt/ꝛ poſtea a ſpūſctō pur
gatū:vt vitiū ppagatōis oīno ab ipo deleret'/qḋ xp̄s
Ad primū ſibi ſociare dignatus eſt. Ad primū ḡ dōm q medi
cina fuit corpus aſſumptū vt aſſumptū:ꝛ hoc non in
qualitate medicine:ſed ſm originalē materiā tm̄ fuit
Ad 2m in plurib⁹/ꝛ hoc ſufficiebat. Ad aliud dōm q nihil
inq̄natū cucurrit in ſapiam vnq̄:ſed materia ppaga
nis nō habebat relationē ad xp̄m niſi ſm materiā/ et
nō ſm corruptionē ab ipa purgandā p ſcificationē in
vtero ꝛ aduentū ſpūſcti:ꝛ iō etiā incurrere nō potu
it:ſed tm̄ vſq ad matrē currebat:ſed incurrere i xp̄m
Ad 3m nō potuit. Ad aliud dōm q xp̄o debet' maior puri
tas q̄ ſub deo intelligi pōt ita q ſaluet' finis redēptio
nis q̄ facta eſt p ipm.ipuritatē aūt nullā facit ſi ō ma
teria i origine vitiata xp̄s purā materiā ſui corporis
accepit.ex hoc em̄ xp̄s nunq̄ petō ſubiacuit:licet cete
Ad 4m ri cū quib⁹ cōuenit in materia petō ſubiacuerit Ad
aliud dōm q aug.accipit materiā q̄ eſt in lūbis nō ab
ſolute:ſed cū cōpatōe ad eos qḋ eſt materia:ꝛ ſic reci
pit cōiungibilitatē cū libidine neceſſario in q̄buſdam
ꝛ in quibuſdā eſt impoſſibilis ad talē cōiūctionē.ma
teria em̄ vt relata ad xp̄m nō pōt ſubiacere legi cōcu
piſcentie vt relata ad leui nō pōt nō ſubiacere.ſi autē
abſolute cōſiderat' materia lūboꝝ tota ſubiacet legi
cōcupiſcētie.ꝛ hoc mō loquit' aug.ſicut infra patebit
Ad 5m cū de decimatiōe xp̄i querit'. Ad aliud dōm q pri
mus hō materialit' fuit totus corruptus. vn̄ medi
cina nō fuit in ipo niſi ſm potentiā tm̄.ſ.q in aſſum
ptione poterat purificari:ꝛ iō illa obiectio fundat' ſu
p fl'm.q aūt dicit q ſi totū corruptū fuit tūc fuit im
poſſibile ad curatonē.dōm q hoc etiā falſum eſt:q̄a
nō fuit ita corruptū q̄n corruptō ſepabilis eēt ab ipo
nō ſicut in demone a quo corruptio ſepari nō poteſt.

Arti. VII. An xp̄s aſſumpſit tale corp⁹ q̄le plātauit.
D
Arg.pmo. D Einde querit' quale aſſumpſit xp̄s:ꝛ videt' q
tale quale plātauit.plantauit aūt in imorta
2º litate quadā:ḡ tale(vt videt')aſſumpſit. P
xp̄i incarnatio ad hūc finē erat vt qḋ in adā pdidim⁹
recuperaret nobis ḡ in illo ſtatu corpus noſtrū aſſu
3º mere debuit. P effect⁹ nō videt' eē ſine cā:q꞉ phs
videt' dicere q ceſſante cā ceſſat effectus:ſed pena effe
ct⁹ culpe eſt:cū ḡ xp̄s fuerit imunis a culpa: videtur
etiā imunis debuiſſe fuiſſe a pena:ꝛ ita non ſubiectū
4º penalitatib⁹ aſſumpſit. Itē nihil niſi qḋ in nr̄a na
tura plātauit aſſumpſit:ſed penā in noſtra natura nō
plātauit:ḡ penā nō aſſumpſit.pmā ſcripta eſt in lr̄a

Scḋa ſcribit' Sapie.1.Deus mortem nō fecit.impij
autē manib⁹ ꝛ verbis accerſierūt illā. Sed ꝯ xp̄s
venit redimere:ſed redēptio cōgrue fieri nō potuit ni
ſi p ſatiſfactionē.ſatiſfacere aūt nō potuit q penā pa
ti nō potuit:ḡ penas nr̄as aſſumere debuit. Item
ad Heb.2.q pueri cōicauerūt carni ꝛ ſanguini:ꝛ ipſe
ſil'r pticipauit eiſdē vt p mortē deſtrueret eū q habe
bat mortis impiū Solō dōm q xp̄s ſumpſit cor Solō
pus cū penalitatib⁹ ſuis.ꝛ de hoc infra ppri⁹ erit tra
ctatus/vbi determinabit' quas penas xp̄s aſſūpſit:
ꝛ q̄d de quolibet ſtatu accepit. Ad primū ḡ dōm q Ad primū
tripl'r pena eſt in corpe.ſ.quantū ad meritū:ꝛ ſic ducta
eſt a petō/ꝛ nō plantata a deo. Et quantū ad iuſticiā
vindicātē:ꝛ ſic a deo iuſto iudice eſt inflicta. Et quā
tū ad pncipia ꝯria repugnantia ſibiinuicē/ꝛ inducen
tia diſſolutionē:ꝛ ſic plantata eſt a deo in hocipſo q
corpus ex cōtrarijs fecit.q em̄ ante petm̄ nō pugna
uerint cōtraria gr̄e debet' nō nature inquā q̄ eſt gr̄a i
nocentie:vt determinat' in.ij.li.de ſtatu ade ante pec
catū. Ad aliud dōm ſicut dicit aug.ſup Gen̄.q eā Ad 2m
dē in ſpē imortalitatē quā in adā amiſim⁹ nō recupe
ramus in xp̄o:ſed illā ad quā adā trāſferēdus erat ſi
ſtetiſſet:ꝛ etiā ſi eandē recuparem⁹:nō tn̄ xp̄s eandē
aſſumere debuit:qm̄ p meritū xp̄i recupamus qḋ p
didimus.meritū aūt hoc eſt poſitōe aīe ꝛ pamiaoꝛꝛ
ideo mortalē eſſe oportuit. Ad aliḋ dōm q ſine du Ad 3m
bio pena eſt effectus culpe:ſed nō oportet q culpa ſit
in eodē ſubiecto in quo eſt pena:ſed ſufficit vt origina
liter ſit in eadē natura.dico aūt originalit' vt.ſ.in illo
preceſſerat in quo ſm originē tota natura fuit. Ad Ad 4m
vltimū patet ſolutio per antedicta.

Arti. VIII. Qualiter xp̄s aſſumpſit verbū dei qḋ i no
D ſtra nat'a plātauit.i.an i viro pfecto vl' ſemie
Rō vera. T Ertio q̄rit' q̄lit' aſſūpſit:ꝛ videt' dicere Hier.
31.q totū virū pfectū in lineamētis corpis et
pfectionē aīe ſm ſapiam ꝛ grām:q꞉ vt dic no
uū faciet domin⁹ ſup terra:femia circūdabit virū: et
hō tenet fides. Sed h videt' eē ꝯriū ſacre ſcripture Obiectio
ad Heb.20. Nuſq̄ em̄ angelos apphēdit:ſed ſemen in ꝯriū
abrae apphēdit:ḡ videt' i ſemie accepiſſe ꝛ nō i linea
mētis pfectis. P ad h videnť ſeq̄ due hereſes q̄ ali Due heref.
q̄n dicte ſūt.ſ.q xp̄s nō creuit in vtero mr̄is:ſi em̄ in Prima.
iſtāti cōceptōis habuit lineamēta ꝛ organa ppt' q̄ ha
bēda creſcūt alij puuli videt' ipe nō creuiſſe Alia he 2ª
ref eſt q xp̄s nō fuit in vtero ita diu ſic ali⁹ puulus:
q꞉ in alijs.xl.dies(vt dicit aug.)formatōi lineamēto
rū debent'.illud aūt in vno momēto i xp̄o fuit pfectū:
ḡ videt' q ipe in.xl.dieb⁹ citi⁹ exierit ex vtero q̄ ali⁹
puul⁹/qḋ eſt ꝯ librū ſapie/vbi dr̄ nouē mēſiū tpe fuiſ
ſe in vtero ſicut ali⁹. Solō dōm ad h q ſicut fides Solutio
dicit:xp̄s accipiēdo corp⁹ in lineamēta formauit:et
formādo accepit ꝛ vniuit ſib' tpe:ſic in vltima ptē iſti⁹
diſ.determinat'. Ad id qḋ ꝯ obijcit' dōm q ſemen Ad obōnē
ponit' p natura hūana redimēda.ſemē em̄ abrae ſūt in ꝯriū.
filij abrae:ſed ponit' ſemē abrae vt intelligat' ad abrae
bn̄dictionē ptinere. Ad rōnē pme heref' dōm q nō Ad pmā he
valet q꞉ xp̄s licet lineamētatū corp⁹ accepit:tn̄ linea reſim
mēta in ea q̄titate nō fuerūt in quā creſcūt lineamē
ta alioꝝ puuloꝝ q̄n naſcunt' ex vtero. vn̄ qḋ in alijs
puulis debet' ad duo h in xp̄o fuit ad vnū.xp̄s em̄ im
pgnatōis i alijs eſt ad formationē lineamētoꝝ/ꝛ ad
incremētū coꝝ debitū.i xp̄o aūt fuit tm̄ ad icremētū
debitū. Per h em̄ pꝫ ſolō ad rōnē alteri⁹ heref':q̄a Ad ſcḋam
licet ſtatī lineamēta mēbroꝝ xp̄i corp⁹ habuerit:nō hereſim

tamen in quantitate habuit in qua fuerunt poſt.xl.
dies: ⁊ ideo hos.xl.dies cū alijs habuit ī vtero ad i-
crementū debitum acquirendum.

De vnione verbi et carnis mediante anima.

Aſſumpſit ergo dei filius carnē ⁊ animā: ſed
carnē mediante anima. vnitū eſt carni ꝑ me-
diū intellectū verbū dei. Tante eīn ſubtilita
tis atq̃ ſimplicitatis ē diuina eſſentia: vt cor-
pori de limo terre formato vniri nō cōgrue-
a rit niſi mediante rōnali eſſentia. Illa autem
Job.i. vnio inexplicabilis eſt adeo vt etiā Joānes
ab vtero ſanctificatus: ſed nō eſſe dignū fa-
teat̄ ſoluere corrigiā calciamēti Jeſu: q̄ illi-
us vnionis modū inueſtigare aliſq̃z explica
b re nō erat ſufficiēs. Nō ſunt ergo audiēdi q̄
nō verū hominē filiū dei ſuſcepiſſe dicūt: neq̃z
natū de femina: ſꝫ falſam carnē ⁊ imaginem
corporis ſimulatā oſtendiſſe videntibus. In
quē errorē prorumpūt: q̄ timēt qđ fieri non
poſſit.ſ.ne humana carne veritas ⁊ ſubſtātia
dei inquinet̄: ⁊ tñ p̄dicant iſtū viſibilē ſolem
radios ſuos per omnes feces ſpargere: ⁊ eos
mundos ⁊ ſinceros ſeruare. Si ergo viſibilia
munda viſibilibus īmundis cōtingi poſſunt
⁊ nō coinquinari quāto magis incōmutabi-
lis ⁊ inuiſibilis veritas ꝑ ſpm̄ animā: ⁊ ꝑ ani-
mā corpus ſuſcipiēs: totū hominē ſine ſui cō-
mutatione aſſumpſit: ⁊ ab oīb⁹ infirmitatib⁹
liberauit. Ecce hic dicit dei ſapiam ꝑ ſpiritū
aſſumpſiſſe animā: ⁊ ꝑ aīam corp⁹. Spūs eīn
ſctūs pars aīe ſupior ⁊ maiori ſilitudine deo
ꝓpinquat q̄ aīa.ſ. ipa eadē ſḿ inferiorē ptē
⁊ anīa magis q̄ corpus: ⁊ iō nō incōgrue aīa
J dicit̄ aſſumpta ꝑ ſpm̄ ⁊ corpus per animā.

Einde tractanda eſt ſecunda ps iſti⁹ diſtictō-
d nis q̄ incipit ibi: [Aſſumpſit igit̄ dei fili⁹ ⁊c.]
In qua mgr̄ facit tria: Primo eīn oñdit me-
diū cōgruentie ⁊ ratiōis ꝑ qđ deitas vnita eſt carni.
Secūdo oſtendit modū iſtius vniōis eſſe inexplicabi
lē ibi [Illa aūt vnio inexplicabilis.] Tertio excludit
errorē manichei dicētis xp̄m corpus fantaſticū ⁊ nō
verū accepiſſe ibi [Non ſunt autem audiendi ⁊c.]

Arti. IX **An in vnione ad carnē indiguit medio.**

Irca primū aūt hoꝝ ſunt duo dubia: quorū
c primū eſt vtrū deitas in vniōe ad carnē indi-
guerit medio. Scōm eſt quale ſit illud mediū
Arg. primo Circa primū ſic obijcit̄: extrema multū diſtāna non
vniunt̄ niſi ꝑ mediū aliqđ. multū autē diſtat corpeū
corruptibile creatū/⁊ incorporeū incorruptibile in-
creatū: ģ nō niſi aliquo medio vniunt̄. talia autē ſunt
corpus ⁊ deitas: ģ videt̄ q̄ talis coniunctio indigeat
2° medio. Itē minus diſtant creatū corruptibile cor
poreū ⁊ creatū incorruptibile ⁊ incorporeū q̄ deitas
⁊ corpus: ⁊ tñ illa duo vniunt̄ ꝑ mediū.ſ.ꝑ ſpm̄ cor-
poreū q̄ mouet̄ in corpore ad modū luminariū in mū
do: ģ videt̄ q̄ multo magis deitas ⁊ caro debeāt ha
bere mediū. Sed cōtra qcq̄d aliq̄d ꝑ ſe facere pote-
rit ſine impedimēto ſi vnit̄ medio illo in illo medium
erit ſupfluū: ſed deitas ſe ſine medio poteſt vnire car-
ni: ģ mediū erit ſupfluū. Itē videtur q̄ nō habuerit 3°
animā xp̄s. ad vitā eīn nō requirit̄ niſi qđ eſt cā vite:
⁊ qđ eſt vitā ſuſcipiēs. deitas aūt p̄cipue ē cauſa oīs
vite. corpus aūt ſuſcipiēs: ģ ſupfluū habuit animam
Itē hoc videt̄ dicere euāgeliū cū dicit verbū caro fa
ctū eſt nō dicit aliq̄d de anīa. Itē vnio redimēs ſuf- 4°
ficeat in origine peccati: ſed origo pcti in carne eſt: ģ vi-
det̄ q̄ ſufficeat vnio deitatis ad carnē. Itē xp̄s ve- 5°
nit redimere ꝓpaginē: ſed tñ ſḿ carnē ꝓpagamur: ģ
ſḿ carnē tñ eſt vnio/ ⁊ nō ſḿ ſpm̄: q̄ anīas oēs de-
us de nouo creat. Cōtra totū totus aſſumpſit me. vt
mihi toto ſalutē gratificet: ſed p̄cipua pars nr̄i eſt aīa
ģ illā principalit̄ aſſumpſit. Itē p̄cipua mors erat
in anīa: ģ cū mortē deſtruere veneris precipue aſſume
re animā debuit. Solō dōm q̄ xp̄s aſſumpſit ani Solō
mā ⁊ corpus ⁊ oēs ptes vtriuſq̃. Ad id qđ querit̄
de medio dōm q̄ ibi mediū aliquo mō eſt vnū ad alte
rū/ ſicut dicūt ſancti. Ad id aūt qđ cōtra obijcitur Ad primū
dōm q̄ deitas ex parte ſui nō indiget medio: ſed con- ⁊ 2m
gruebat mediū ex parte carnis. ⁊ hoc mediū quale ſit
in ſequēti articulo queſtiōis determinabit̄. Ad id Ad 3m
qđ obijcit̄ q̄ xp̄s nō habuit animā: licꝫ eīn deitas ſit
per ſe cauſa vite: tñ nō eſt cauſa vite/ vt act⁹ corporis
phiſici: q̄ ſic eſſet forma corpori vnita/ ⁊ faciens cōpo
ſitionē: qđ abſurdū eſt. ⁊ talis cauſa vite exigit̄ in vi-
ta naturali. vnde nō eſſet ver⁹ hō ſi corp⁹ tñ aſſum-
pſiſſet: nec vita ſua eſſet vt a forma ⁊ cā naturali: ſꝫ po
ti⁹ eēt ꝑ effectū miraculi/ ⁊ nō valeret nobis/ eo q̄ il-
le talis nō haberet cōuenientiā nobiſcū in natura ſpēi
⁊ iō debitū noſtrū ſoluere nō potuiſſet. Ad aliō di Ad 4m.
cēdū q̄ caro in euāgelio ponit̄ ꝓ toto hoīe: ſed noīat̄
defectibilior ps: ⁊ iō vt oñdat̄ xp̄m nullā ptē nr̄e natu
re deſpexiſſe/ ⁊ infirmiora nr̄a accepiſſe. Ad aliō di Ad 5m
cendū q̄ licet pctm̄ in poſteris ſit in origine in corpe
tñ p̄mo tñ eſt ab aīa/ ⁊ etiā in poſteris inficit animā.
Itē in poſteris nō redimet tñ ab originali/ ſꝫ etiā ab
actuali: q̄ nr̄a pnīa nihil valeret ſi ſua ſatiſfactō nō oc
cideret pctm̄ ante actuale/ vt a cauſa p̄ma ab aīa eſt.

Arti. X. **An ſit mediū rei vel cōgruentie.**

Ecundo querit̄ quale mediū ſit vtrū rei vl' cō- K
f gruentie q̄ nō rei ꝓbat̄ hoc mō medio rei ſub- Arg. p̄mo
lato auferet̄ cōiunctio q̄ illo medio tenebat̄: ſꝫ q̄ nō rei.
inter duo aīa nō fuit cōiuncta corpi: ģ ſi fuit medium
rei deitas tūc nō debuit eſſe cōiūcta corpi/ qđ falſum
eſt: q̄ deitas fuit vnita carni ī ſepulchro/ ⁊ aīe ī infer
no. Si ꝓpt̄ hoc dicat̄ vt fere oēs dicūt q̄ eſt mediū con-
gruētie tñ. Cōtra medio ꝯgruēte poſito in eſſe ad- Ar. q̄ nō cō
huc extrema vnibilia ſūt: ſꝫ nō poſita aīa extrema nō gruētie.
ſunt vnibilia ad finē redēptiōis: ģ aīa non eſt tñ me-
diū cōgruētie. Prima patet ꝑ ſe: q̄ ꝯgruēs eſt decēs
q̄dē ⁊ ꝯueniēs: ſꝫ nō neceſſariū. Scđa ꝓbat̄ ꝑ ſuppō
nē ſic: ponam⁹ xp̄m aſſūpſiſſe corp⁹ ſine aīa/ tūc xp̄s
nō eēt ver⁹ hō: ⁊ nō poſſet ſoluere debitū. Itē corp⁹
ſine aīa inaſſūptibile eſt/ ſic creatura q̄ tñ hꝫ veſtigiū
Ulteri⁹ q̄rit̄ de hoc q̄ dr̄ aīam ꝑ ſpm̄ aſſūpſiſſe: aīa eī Queſtiūcla
⁊ ſpūs.i. iferior ⁊ ſupior ps ī aīa ſūt vna ſuba: vt dic prima.
aug. ģ vnū ꝑ aliō nō ē aſſūptibile a deo. Solō dōm Solutio
ad p̄mū q̄ aīa hēt aliq̄d de medio ꝯgruētie/ ⁊ aliquid ad vtrūq̃
de medio rei. in tenēdo eīn extrema hēt ratōnē medij obiectū.
cōgruentie: ſed in cauſando vnibilitatē ī altero extre-
morū.ſ. in carne vt ꝓbat obiectio ſic habet rōnē me-

dā̄ rei/ ⁊ hoc extrahit a lra: vbi dicit ꝙ corpi de limo
terre formato nō cōgruit deitatē vniri/ ⁊ hoc verum
eſt niſi ſm ꝙ corpus pricipe rai a/ ⁊ ſic patȝ ſolutio ad
Ad queſtiū culam primū q̄ſitū. Ad illud qd̄ vlterius q̄rit̃ dicendū ꝙ
aīa vt dicit phs dicit̃ ab aiando ⁊ animat ꝑ vires af-
fixas organis/ ⁊ ille ſunt vegetabiles potētie ⁊ ſenſi-
biles ⁊ ille potētie niſi cōiungātur rōnali de ſe vnibi-
les.ſ.deitati nō ſunt. ⁊ ideo q̄ntū ad hoc ꝙ rōnalis fa
cit eas vnibiles efficit̃ eis mediū rei/ſed in tenēdo eſt
mediū cōgruētie: q2 poſito ꝑ ipoſſibile ꝙ rōnalis ſepe
tur a ſenſibili nō ꝓpter hoc oporteret ſepari deitatē ab
eadē ſicut q̄n ſepara fuit aīa a corpe nō ꝓpter hoc dei-
tas ſepabatur ab eodem.

Arti. XI. L **Quō ſe habeat vnio dei ſiue diuine eſſentie ad alias vniones in xp̄i incarnatione.**

D Einde queritur de hoc ꝙ dicit illa autē vnio
inexplicabilis ⁊c̄.ā.a. Et q̄runt̃ tria.ſ. de mō
vnionis ad naturalē vnionē aīe cū corpe. Se
cūdo q̄rit̃ cuiꝰ modi vnū ſit iſtud vnū. Tertio vtrū il
Ratio. la vnio excludat rōnē manichei vel nō. Circa primū
ꝓcedit̃ ſic: dicimus cōiter ꝙ deꝰ eſt vnitꝰ carni: q̄rit̃
ḡ q̄d ſignificat li vnitꝰ ⁊ videt̃ ꝙ diuinā eſſentiā cōno
tādo effectū in creatura ꝑ hāc regulā/ oē dictū de deo
ex tpe ex rōpatiōe ad creaturā ſignificat eſſentiā diui-
nā cōnotādo effectū in natura. tale eſt cū dicimus eſt
vnitꝰ carni vel hoi ḡ videt̃ eſſentiā diuinā ſignificare
Arguit̃ pͦ Sed ꝯ ꝑ h̄ li vnitꝰ nō haberet ſe ad deū niſi ſic ad
cauſam: ḡ ſicut cū dico/ deꝰ eſt creator ſufficiēter expo
nit̃ cū dr̄/ hoc ē deꝰ a q̄ eſt hec creatura. ita ſufficiēter
exponit̃ deꝰ eſt vnitꝰ carni.i. deꝰ eſt a q̄ ē hec vnio vel
caro qd̄ falſum eſt cū hec vnio ſm Aug. deū faciat ho
Queſtiūcla cū obiecto primo. minē ⁊ hoiem deū: ḡ oportet ꝙ dicat aliq̄d plꝰ. Et q̄ro
de illo plꝰ vtꝝ ponat̃ circa eſſentiā diuinā vl̄ nō. ſi nō
tūc nō facit vnio illa deū hoiē; qd̄ falſū eſt: q2 nihil fa-
cit circa h̄ circa qd̄ nō ponit̃. Si aūt ponit̃ circa deū
aut ab eterno eſt circa deū: ḡ ab eterno fecit cū hoiem
cū ille ſit eiꝰ effectꝰ vt dicit Aug. Si ex tēpore ḡ ali-
quid cepit eſſe circa deum/ qd̄ nō fuit ab eterno fuit circa
Solō ipm ⁊ ſic variabilis eſt vt videtur qd̄ abſit. Si for-
te dicat̃ vt q̄dā dicūt ꝙ illa vnio ſm rem ponit̃ circa
hoīs naturā ⁊ ſm intellectū ponit̃ circa deū/ ſic cū dr̄
creator depēdētia q̄ eſt cā reſpectus realr̄ ponit̃ circa
creaturā. ſed q2 reſpectꝰ creature nō pōt intelligi niſi
correlatiuū eiꝰ intelligat̃: iō rō nr̄a ponit reſpectū cir-
Obiectō 2ª ca creatorē q̄ tn̄ nō eſt ſm rem ſi in q̄ſ ſic dicat̃. Con
tra aliter eſt relatiuū pr̄ ⁊ aliter filiꝰ: q2 pr̄ eſt cā filij:
ſilis aūt ſilitudinē ponit in vtroq̄ ſimilr̄ ⁊ non dicit
vnū magis depēdētiā ad alteꝝ q̄ꝫ reliquū. ſilr̄ relatio
nē dicit vnio q̄ nō ſignificat̃ magis eſſe in altero vni-
Obiectō 3ª toꝝ q̄ꝫ in reliq̄: vn̄ nō eſt ſil'e de vniōe ⁊ creatore. P̄.
cū iſtiꝰ vnionis ſit facere vnū circa qd̄ nō ponit̃ ſm rē
circa h̄ nō erit eius effectꝰ. ſi ḡ circa deū realr̄ nō po-
nit̃ nō erit in deo eiꝰ effectꝰ ⁊ ita realr̄ hec nō eſſet ve-
Queſtiūcla ſecunda. ra deꝰ eſt hō qd̄ falſū eſt. Vlterius q̄rit̃ ſi hec vnio
ſit creator vel creatura. ſi creator tūc videt̃ ꝙ ab eter
no fuerit. ſi creatura tunc q̄rit̃ ſm q̄d fuit in opibꝰ ſex
dieꝝ. Si dicat̃ ꝙ in rōne cauſali vel ſbali tūc ꝯiūctio
Solutio adhuc videt̃ eſſe natural' qd̄ falſum eſt. Solō ſine
ꝑiudicio dōm ꝙ aliud ē cū dr̄ vnio ⁊ aliō eſt vnitꝰ ſic
aliō ē creatio ⁊ aliud creator. Creatio eī dic̄ relationē
ꝓut ē media int̄ creatorē ⁊ creaturā q̄ ſm rē tenet ſe ī
creatura. Et ideo nō ſignificat diuinā eſſentiā nec eſt
diuina eſſentia. Similr̄ vnio dicit relationē que me-
dia eſt habitudo inter deū ⁊ hoiem ⁊ nō eſt diuina eſ
ſentia ſed ſm rem radicat̃ in hoīs natura. Si aūt di
co deus eſt vnitus ſignificat li vnitꝰ habitudinē dei
⁊ diuine eſſentie in ꝑſona filij ad hoīs naturā q̄ eſt ex
conſequēti ſm rōnē in deo ⁊ nō vt primo qd̄ ſic patet
vnio q̄ eſt relatio eſt habitudo media inter deū ⁊ homi
nē: ergo cauſat̃ ab aliq̄ mutatiōe vel imutatione. nō
aūt hic mutat̃ niſi natura hoīs q̄ aſſumit̃ ergo cauſa
relationis q̄ eſt mutatio nō inuenit̃ niſi ex parte natu
re hoīs: ⁊ ideo relatio illa radicat̃ in natura hoīs ſed
q2 homo cū deo vnū eſſe nō pōt niſi ꝑ cōſequēs deus
vnū ſit cū hoie ideo ecōuerſo vnio attingit ſm rōnem
hoc mō deū licet ipe ſm rem nō mutet̃ ſed vno mō ſe
habeat/ ⁊ hoc ſit ideo: q2 aliq̄d mutat̃ ad ipm hoc mō
mutatiōis qui eſt vnio. Dicendū ḡ ad primū ꝙ cū Ad primū
dicit̃ deus vnitus itelligit̃ vnio ſm rōnem attingēs
ex ꝯſequēti deū: q2 licet ſit ab ipō q2 deus facit eā nō
tn̄ ſignificat̃ vt ab ipō ⁊ ideo bene cōcedo ꝙ nō eſt ſil'e
de creatore ⁊ creatura. Ad aliō dōm ꝙ nō ab eter- Ad q̄ſtiuculam ⁊ obiectionē ꝑmā ⁊ 2am ſil'.
no fuit in deo: q2 vnio creature eſt ⁊ creatura nec ſi-
gnificat̃ vt realr̄ in ipō: q2 circa cū nō eſt cauſa relatio
nis illius q̄ eſt mutatio ſed potius vt in ipō ſm rōnē
ex cōſequēti ex eo ꝙ aliud ſm illā relationē ſe incepit
habere ad ipm. Ad id qd̄ obijcit̃ ꝙ nō facit vnū niſi Ad obiectionē 3am.
in eo circa qd̄ ponit̃ ſm rem. Dicendū ꝙ nō ideo facit
vnū ꝙ equal'r ſm rē ponat̃ in vtroq̄ vnitoꝝ ſed po-
tius ex conſequēti reſpicit alterū vnitoꝝ vt dictū eſt:
q2 ſi homo vnū cū dei filio eſſe nō pōt niſi etiā nō tm̄
intelligat̃ ſed etiā ſit ecōuerſo ita tn̄ q2 illud cauſat̃ ex
eo ꝙ creatū ſic ſe habeat ad creatorē nō aūt ꝙ creator
ſe aliqualiter q̄ntū eſt de ſe habeat aliter q̄ꝫ habuit ab
eterno ⁊ q̄ntū ad hūc modū vnio ineffabilis et inin-
telligibilis eſt vt dicit Johes Dam. Ad illud qd̄ vl Ad queſtiūlā ſecundā.
terius querit̃ ſm q̄d fuit in operibꝰ ſex dieꝝ. Dicēdū
ꝙ ſm ꝙ radicaliter fundat̃ in creatura fuit ibi in rō-
ne cauſali materie/ q̄ tamē ideo cauſalis nō eſt ad quā
ratio obedientie qua de creatura fieri potuit qd̄ crea-
tor ꝑ ſuā potentiā voluit nō qd̄ ꝑ naturā vel angelū
poſſit ꝓduci ⁊ ſic adhuc manet miraculoſa.

Arti. XII. M **Ad cuius vnitatis ſimilitudinē dicit̃ hec vnio ſiue vnitas.**

S Ecūdo querit̃ cuiuſmodi vnū ſit iſtud vnum
videmus eīn ꝙ ex materia ⁊ forma ſit vnū in
natura: ſimilr̄ ex accidēte ⁊ ſubiecto ſit vnum
ſimilr̄ tres ꝑſone in eſſentia vna ſunt vnum: ⁊ querit̃
Argu. ꝑmo ad ſilitudinē cuius vnitatis ſit iſtud vnū. Patet aūt
ꝙ nō ad ſilitudinē prime vnitatis: q2 illa ſunt vnum
vnitate forme ꝑficiētis potētiā: xp̄s aūt nō ſic eſt vnū
q2 ipe ē vnū vnitate ꝑſone ⁊ duas hꝫ naturas. ſilr̄ nō
videt̃ eſſe vnitas accn̄tis cū ſubiecto q2 neutra natu-
raꝝ i xp̄o ē alteriꝰ accn̄s. Itē q̄nto magis diſtāt vni 2º
ta tāto minꝰ ſūt vnū q̄ vniūt̃ q2 dic̄ phs ꝙ hn̄tiū ſym
bolū facilior ē trāſmutatio adinuicē ſꝫ plꝰ diſtāt natu
re q̄ꝝ alia ē creata alia icreata q̄ꝫ ille q̄ꝝ vna ē accn̄s
alia ſuba ḡ videt̃ ꝙ vnio naturaꝝ i xp̄o hēat minꝰ de
vno q̄ꝫ vnio ſubiecti ⁊ accn̄tis. Itē cū demlr̄; dicat̃ 3º
vnū ipa vna int̄ ſe ordiata ſūt: vnū eīn ex mat̄ia ⁊ for-
ma mag' ē vnū q̄ꝫ vnū ex ſubiecto ⁊ accn̄te ſic dicimꝰ
īdiuiduū vnū cū igit̃ ꝑſona addat etiā ꝓprietatē ꝑtinē
tē ad dignitatē aut nature ſic q̄libꝫ īdiuiduū rōnal'
nature ē ꝑſona vel etiā dignitatē ciuilē ſic dicimꝰ pla
tos ꝑſonas videt̃ vnū ꝑſone eē pꝰ vnū ex ſbiecto ⁊ ac
cidēte ḡ eſt minus vnū ſꝫ xp̄s eſt vnū vnitate ꝑſone ḡ

ipſe minus habet de vno q̄ȝ vnū ex ſubiecto ⁊ accñte.
Queſtiūcl'a Poſt queritur vtrū magis vniant̄ nature in pſona xp̄i
Obiectō vel tres pſone in vna natura diuina: ⁊ videt̄ ꝙ ſic: qꝛ
tāta eſt vnio in pſona ꝙ deū facit hominē / ⁊ hominē
deū: ⁊ qcq̄d cōuenit huic hoī cōuenit filio dei / ⁊ econ-
uerſo. hoc aūt nō eſt in diuinis: non em̄ vna pſona fit
alia ꝓpter vnionē nature cū eis: nec qcq̄d cōuenit vni
Rō Bern̄. pſone cōuenit ⁊ alijs neceſſario. Sed contra dicit
ꝑ vitate. Bern̄. in libro de cōſideratōe. 6. ꝙ inter oia vna arcē
2ª tenet vnitas trinitatis. Preterea quāto aliquid ſimplici⁹
eſt tāto magis eſt vnū: ſed ſimpliciſſimū eſſe tres per-
ſone habent in diuina natura: ḡ maxime ſunt vnum
Solutio in ipſa. Solō dōm ꝙ xp̄s eſt vnū vnitate perſone
ꝑncipalis ⁊ eterne: ⁊ ideo ipſe magis eſt vnū q̄ȝ aliqd vnū nature
ad pmū ⁊ ideo nulli illoꝝ vnoꝝ eſt ſimilis ſua vnio. ⁊ huius
hec eſt ratio qꝛ vnū in natura eſt ſm ea que ordinant
ad finē illius qd vnit̄ ⁊ cōponit̄. vnde tot exigunt̄ ad
vnū hominē quot exigunt̄ ad pfectionē eius ſm finē
nature qui eſt rōcinari: ⁊ iō exigunt̄ eſſe / viuere / ſen
tire intelligere. Similit̄ illa exiguntur ad vnū qd eſt
xp̄s que ſufficiunt ad finē redemptionis. ad illū autē
(vt ſupra habitū eſt) exigunt̄ vt deceat: ⁊ ſic exigit̄ vt
hō ſit: exigit̄ etiā vt poſſit: ⁊ quo ad hoc exigit̄ vt de⁹
perfectus ſit: ⁊ ideo deus ⁊ homo vnus eſt chriſtus.
Ad 2m Ad aliud dicendū ꝙ virtus vnius non accipit̄ ſm
diſtantiā vnitoꝝ tm̄: ſed etiā ſm virtutem vnientis: ⁊
ideo licet plus diſtēt natura creata ⁊ increata q̄ȝ aliq̄
nature create: tm̄ plus vniunt̄ ꝓpter infinitā virtutē
Ad 3m vnientis. Ad aliud dicendū ꝙ veꝝ eſt ꝙ vnitas p-
ſone minima eſt in illis in quibꝫ fit vnio in pſonali pro-
prietate cōſequēte ſm naturā vel tempus vnitatem
ſuppoſiti ex materia ⁊ forma ⁊ vnitatē ſubiecti ex ſb-
iecto ⁊ accñte: ſed hic nō eſt ita / imo fit vnio in pſonā
exñte: qꝛ in pſonā eternā. ⁊ iō iſta maior eſt alijs vnio
Ad q̄ſtiūcu nibꝫ ſm naturā exñtibꝫ. Ad vltimū dōm ꝙ maxi-
lam. ma vnio eſt triū pſonaꝝ in vna eſſentia. poſt hāc aūt
triū naturaꝝ. ſ. corporis ⁊ aīe ⁊ deitatis i vna pſona
quia pſone ſimplicius eſſe hñt in natura diuina: ſed
Ad obonē nature cōponunt̄ ⁊ diuerſa ſubalit̄ manēt in pſona.
Ad id aūt qd cōtra obijcit̄ dōm qꝛ hoc nō impedit
ſimplicitatē nature ꝙ ea q cōueniūt vni pſone nō con
ueniūt alij: qꝛ hoc ē ꝓpter oppoſitionē relatiōis / ⁊ nō
propter nature diuiſionē: ſed in pſona nature nō ma
nēt tm̄ diſtincte: ſed etiā ſubaliter differētes: ſed vnio i
pſona iteꝝ vincit alias naturales vniōes creaturaꝝ
quia i illis vniūtur diuerſa in actū ↄſequētē q nulli⁹
eſt precedētiū nec aliquid eoꝝ: ſed qñ vniūtur nature
in pſona xp̄i vnit̄ natura aſſumpta in vnientē nō i ali-
quod tertiū ↄſequens vnionem eorum.

Arti. XIII; Quale vnitū eſt xp̄s: aut qua vnitate xp̄s
n dicitur vnum

Arg. primo d Einde queritur de hoc qd tertio loco dicit [Nō
ſunt ḡ audiēdi. ⁊c̄.] ē. b. Videt̄ em̄ ꝙ teneat
ratio manichei: quia ſi aliqua duo oino idē ſūt
in re / qcq̄d ſm rē ↄuenit vni ↄuenit ⁊ alij: ſed fili⁹ dei
ſm rē oino idē eſt cū diuia natura / ⁊ ecōuerſo: ḡ qcq̄d
ſm rē ↄuenit filio dei cōuenit ⁊ nature diuie: ſȝ ſi car-
nē verā aſſūpſit ↄuenit filio dei eē natū / paſſum / laſſa
tū / eſurientē / ⁊ hmōi: ḡ hoc ↄuenit nature diuie: et ita
2o in quinet̄ humana carne: vt videt̄. Preterea nō videt̄ con
3o ueniēs exemplū qd ponit de radijs ſolis: quia illi nō
vniūtur fecibꝫ. Preterea videm⁹ ꝙ etiā ſpūalis ſubſtātia
q ſimplicior eſt q̄ȝ radij ſolis paſſibilitatē / vl' cōpaſſibi
litatē ↄtrahat a corpe cui vnit̄ vt aīa rōnalis: ḡ videt̄

ꝙ ſilr fiat in vniōe diuie nature ⁊ humane. Solō Solutio
dōm ad pmū ꝙ idē re ſunt eſſentia diuina ⁊ pſona: ⁊ ad pmū
nō tñ ſunt idē i modo intelligēdi ⁊ attribuēdi. nō di-
ſtigui em̄ attribuit̄ eſſentie: diſtigui vo pſone ⁊ pſone
generare ⁊ gñari / ſed nō eſſentie: ⁊ iō que ad alterum
ſunt ↄueniūt pſone ⁊ nō eſſentie: ſȝ naſci / pati ⁊ huiuſ
modi vim diſtiguētiū hñt: vt ſupra habitū eſt: ⁊ ideo
iſta nō cōueniūt eſſentie diuie: ⁊ q̄ȝtū ad theologū eſt
mutatio p̄dicamēti: qꝛ mutat̄ qs i qd. Si forte di- Obo.
cat̄ ꝙ ſm hoc etiā eſſentie diuie nō ↄuenit incarnari.
Dicēdū ſm ſupradicta ꝙ nō ↄuenit ei pmo / imo p- Solō
ſone pmo ↄuenit ⁊ eſſentie: vt eſt idē pſone. ſed non eſt
ſimile de incarnari ⁊ pati ⁊ naſci ⁊ hmōi: qꝛ incarna-
ri nō dicit niſi carni ſociari / qd eſſe p ſe vel in alio id ē
in eo ꝙ alterū eſt i modo attribuēdi. ſed naſci / pati ⁊
hmōi dicūt actus vel paſſiōes ex carne cōſequētes: ⁊
ideo imediate ſunt pſone gr̄a nature hūane / ⁊ nō per
ſe. cū aūt nature maneāt i xp̄o diſtincte / ⁊ etiā ꝓprieta-
tes eaꝝ ſequit̄ ꝙ nō cōueniāt hec diuie nature. cui⁹
probatō hec eſt: cum eſſentiale p̄dicabile p̄dicatur de
aliq̄ eoꝝ ꝙ illud ponit̄ de illo eſſe oppoſitū illi⁹ p̄di-
cari remouet̄ ab eodē ſubiecto: vt cū dr̄ hō eſt aial poſ
ſum eoꝝ inferre: ḡ nec eſt lapis / nec lignū / nec hmōi
ḡ ſilr cū dr̄ xp̄s natus / paſſus / iſta ſūt p̄dicata non p
ſe filio dei ↄueniētia: ſed poti⁹ gr̄a nature hūane: cum
igit̄ natura hūana opponē ⁊ diſtinctionē hēat in xp̄o
ad diuinā eoꝝ ꝙ ↄueniūt gr̄a hūane / gr̄a diuine nō
ↄueniūt: ḡ nec diuie. ⁊ ſic ſequit̄ xp̄s eſt paſſus: ḡ diui-
na natura non eſt paſſa. Ad id qd obijcit̄ de exēplo Ad 2m
dōm ꝙ exēplū cōueniēs eſt: ꝓpter hoc em̄ ꝙ celeſtium
corpoꝝ ⁊ inferioꝝ nō eſt materia vna: iō vnū nō agit
aliud imutādo ſm ſpēm: ḡ multo minus quoꝝ nul-
la eſt cōueniētia nec i materia nec in aliq̄ vniuoco / ſic
ſe hēt natura diuia ad oia creata: ⁊ ſic nō incurrit ali
qd inqnatū i eā. Ad id qd obijcit̄ de aīa rōnali di- Ad 3m
cēdū ꝙ ſecus eſt: qꝛ licet illa non hēat materiā ex qua
ſit tm̄ hȝ materiā i q ſit ſicut motor ⁊ forma: ⁊ iō vnit̄
illi ⁊ afficitur ex illa ſic aūt nō i materia eſt deitas: ſed
potius ſociata diſtincta manēs ad pficiēdā vnionē in
pſona cui ꝓpter vnionē conueniūt iſta naſci / pati. ⁊c̄.

Qd verbū ſimul aſſumpſit carnem et animā: neq̄ȝ caro prius eſt concepta q̄ȝ aſſumpta.

Si aūt queritur vtrū verbū carnē ſimul ⁊ ani-
mā aſſumpſerit. an prius animā q̄ȝ carnē: vel
carnē q̄ȝ animā. ⁊ vtrū caro illa pri⁹ fuerit in
vtero virginis concepta: ⁊ poſtea aſſumpta.
Veriſſime ⁊ abſq̄ȝ vlla ambiguitate dicit̄: qꝛ
ex quo deus hominē aſſumpſit totū aſſūpſit
ſimulq̄ȝ ſibi vniuit animā ⁊ carnē. nec caro pri
us fuit cōcepta ⁊ poſtmodū aſſumpta: ſed in
cōceptiōe aſſumpta: ⁊ in aſſumptiōe cōcepta
Vnde Aug. in li. de fide ad petrū: Firmiſſi-
me tene: ⁊ nullatenus dubites nō carnē chri-
ſti ſine diuinitate cōceptam in vtero virginis
priuſq̄ȝ ſuſciperet̄ a verbo: ſed ipſum verbum
deū ſue carnis acceptione cōceptū: ipſamq̄ȝ
carnē verbi incarnatione conceptā. Idem in
libro de tri. Nō eēt dei hominūq̄ȝ mediator

niſi eſſet idem deꝰ idē homo in vtroq; vnꝰ et verꝰ: quā ſeruilē formā a ſolo filio ſuſceptā tota trinitas cuiꝰ vna eſt voluntas et operatio fecit. Non aūt in vtero virginis prius caro ſuſcepta eſt: ⁊ poſtmodū diuinitas venit in carnē: ſ; mox vt verbū venit in vterū: ſeruata veritate proprie nature factū eſt caro ⁊ perfectus homo: ⁊ in veritate carnis et anime natus eſt. De hoc etiam Gregoꝰ in moralibus ait: Angelo nunciante et ſpiritu adueniente: mox verbum in vtero: mox intra vterum verbum caro.

Arti. XIIII. D An chriſtus ſimul ſibi corpꝰ formauit cōſolidauit et vniuit.

Einde veniēdū eſt ad tertiā ptem in qua ma- d giſter determinat vtrū ſimul tēpe aſſumpſit corpus ⁊ animā / ⁊ incipit ibi [Si aūt querit᷑ vtrū] In iſto aūt caplo determinat᷑ q ſimul xp̄s for- Arguit᷑ ꝓo mauit ⁊ vniuit ſibi corpꝰ ⁊ lr̄a per ſe patet. S; dubium incidit de hoc q dicit q ſimul formauit ⁊ vniuit ſibi corpꝰ. dicit em̄ aplſ: q ꝑ oīa debuit fratribus aſſimilari: ḡ videt᷑ q in modo aſſumendi corpꝰ 2º ⁊ ita priꝰ debuit formare ⁊ poſtea vnire. Itē; Augu. in. iiij. de trini. cap̄. v. dicit: Nec immerito in edificatiōe dn̄ici corpis in cuiꝰ figura templū a iudeis deſtructū triduo ſe reſuſcitaturū eſſe dicebat numerus iſte ſenariꝰ ꝓ anno poſitꝰ eſſe intelligit᷑: dixerūt em̄. xl. ⁊ ſex annis edificatū ē templū / ⁊ quadricies ſexies ſeni fiunt ducenti. lxxvj. q numerꝰ dierū cōplet nouem menſes ⁊ ſex dies: qui tan q decem menſes parientibꝰ feminis reputant᷑ / non q: oēs ad ſextū diem poſt nouē menſes perueniant: ſed q ipſa perfectio corporis dn̄i tot dieb ad partū perducta compert᷑ / ſicut a maiorib credit᷑ ſuſcipiens eccl'ie cuſtodita auctoritas: octauo em̄ kalendas aprilis cōceptꝰ credit᷑ quo ⁊ paſſus: ergo videt᷑ q tanta fuit ſucceſ- 3º ſio dieꝝ in formatiōe corpis q nō em̄ factū ē ſemel ⁊ ſimul. Itē cum in alijs ſit ꝯuerſio / formatio / cōſolidatio / lineamentorū diſtinctio ⁊ earundē in componendo corpꝰ ordinando qualit᷑ hec omnia ſimul po- Solo tuerūt fieri cum vnione: vnio em̄ videt᷑ anteponere animationē / animatio aūt ꝑponit ſibi alia. Solutio dicendū q omnia iſta ſimul facta ſunt vn̄ confortando ⁊ formando / ſolidando ⁊ diſtinguendo mem- Ad primū bra ⁊ componendo corpꝰ ⁊ animando ſibi vniuit et ecōuerſo vniēdo oīa illa fecit. Ad primū ergo dicēdū q ꝑ oīa ſilis fuit fratrib que nobis expediebant / ſed nō in his que defectū importāt. Si eī ſucceſſiue ita formatū fuiſſet corpꝰ eiꝰ tunc fuiſſet operatiōe nature factū / ⁊ nō ope ſpūſſancti. q̄cq̄d aūt na- Ad 2m tura fit nō eſt eleuatū ſupra naturā / ⁊ ita nō eſſet de- us: vn̄ hoc nō expediebat nobis. Ad aliud dōm q auctoritas Aug. loquit᷑ de tp̄e quo corpꝰ dn̄i ad q̄ntitatē debitā eſt deductū: ⁊ non intendit q ſucceſſiue Ad 3m habuerit formatōnē ſicut alia corpora. Ad vltimū dicendū q oīa ſimul facta ſunt / ꝓpter infinitā virtutem operantis ſpiritusſancti qui poteſt ea ſimul q̄ natura etiā ſucceſſiue nō poteſt.

De carne quā verbū aſſumpſit q̄lis an̄ fuerit ⁊ q̄lis aſſumpta ſit.

Queritur etiam de car- Di. III de xp̄i cōceptione.
q ne verbi: an priuſq; cōciperet᷑ obligata fuerit peccato an et talis aſſūpta fuerit a verbo? Sane dici poteſt et credi oportet: iuxta ſanctorū atteſtatōis cōuenientiā ipa; prius peccato fuiſſe obnoxiam ſicut reliqua virginis caro: ſed ſpiritusſancti operatione ita mundatā: vt ab omni peccati cōtagione immunis vniret᷑ verbo: pena tm̄ non a
neceſſitate: ſed voluntate aſſumentis remanente. Mariam quoq; totam ſpiritusſanctꝰ b
in eam preueniens a peccato prorſus purgauit: ⁊ a fomite peccati etiā liberauit: vel fomitem ip̄m penitꝰ euacuando: vt quibuſda; placet: vel ſic debilitando ⁊ extenuando: vt ei poſtmodū peccandi occaſio nullatenꝰ extiterit. Potentiā quoq; generandi abſq; vi- c
ri ſemine virgini ꝑparauit. Ita em̄ v̄ba euāgelij docent: vbi angelus virginē alloquens d
ait: Spiritusſanctꝰ ſuꝑueniet in te: ⁊ virtꝰ altiſſimi obūbrabit tibi. Et qd naſcet᷑ et te ſanctum vocabit᷑ filiꝰ dei. Cui ſacra virgo reſpōdit: Ecce ancilla dn̄i: fiat mihi ſm verbū tuum. Qd exponens Johannes ait: Poſt conſenſum aūt ſancte virginis ſpiritusſanctꝰ preuenit in ipſam: ſm verbū domini qd dixit angelus purgans ipſam: et potentiam deitatis verbi receptiuam preparans ſimul aute; ⁊ generatiuā. Et tunc obumbrauit ipam dei e
altiſſimi per ſe ſapientia ⁊ virtus exiſtens: id eſt filius dei patris homouſios: id eſt cōſubſtantialis ſicut diuinū ſemen. Et copulauit ſibijpſi ex ſanctiſſimis ⁊ puriſſimis ipſius vir- f
ginis ſanguinibus: noſtre antique cōſperſio- g
nis carnem animatā anima rationali ⁊ intellectiua: non ſeminans: ſed per ſpiritumſan- h
ctum creans: quare ſimul caro: ſimul dei caro: ſimul caro animata: rationaliq; et intellectu ſimul dei verbi caro animata rationali et intellectiuo. Ex his perſpicuū fit quod ante diximus: carnem ſc; verbi ſimul conceptam et aſſumptam: eandemq; immo totam virginem ſpiritusſancto preueniente ab omni labe peccati caſtificatā. Cui collata eſt potentia i
nouo more generandi: vt ſine coitu viri: ſine libidine concipientis in vtero virginis celebraretur conceptus dei ⁊ hominis. Illa em̄ caro quā deus de virgine ſibi vnire dignatus eſt ſine vitio concepta: ſine peccato nata eſt: hāc tamen carnē nō celeſtis: nō aeree: k
nō alterius cuiuſq; putes eſſe nature: ſed eiꝰ cuius eſt omniū hominū caro.

a Ueniꝛ ergo de carne xp̄i an prius q̄ȝ concipe
q reꝛ.] Hic incipit tertia pars que eſt de cõiun
ctõe aſſumẽtis / ꝛ aſſumpti ꝛ durat uſq̄ȝ ad
ſextã diſtinctionẽ. Cõtinet ẽ tres diſtincti
ones ſm q̄s diſtinguiꝛ in tres p̃tes ſm q̄ tria exigũ
tur ad cõiunctionẽ. Quoꝝ primũ eſt diſpoſitõ debi
ta in aſſumpto: ꝛ de h̄ agiꝛ in iſta diſtinctiõe tertia.
Scdo q̄ ſit aliq̄d oparãs ꝛ cõiũgẽs cõiungibilia: et
hoc in .iiij. diſtin. q̄ incipit ibi [Cũ vero incarnatio]
Tertio exigiꝛ vnio i ypoſtaſi ꝛ pſona: ꝛ de h̄ agiꝛ in
q̄nta diſtin. ibi [Preterea inquiri oportet] Prima ha
rũ p̃tiũ q̃ tota in hac diſtinct. iij. terminaꝛ diuidiꝛ in
tres p̃tes. In quarũ prima explanaꝛ ſctificatio btẽ
virginis ꝛ mod⁹ cõceptiõis: q̄ ſanctificatio ei⁹ diſpo
ſuit ad cõceptionẽ. In ſcda v̄o q̄ beata virgo ſm to
tã ſuã carnẽ obnoxia fuit pctõ in parentibꝰ q̄riꝛ vtꝝ
xp̄s vel caro xp̄i ſm obnoxietatẽ pcti ꝛ ſignũ obno-
xietatis quod eſt decimatio fuit in lumbis patrũ / ſi-
cut Abrae ꝛ alioꝝ ibi [Cum aũt illa caro cui⁹ excel-
lentia] Quia v̄o dictũ fuit in prima p̃te q̄ xp̄us car
nem factã vniuit ſibi / ideo in tertia p̃te obijcit cõtra:
ꝛ ſoluit ibi [Illi aũt ſententie q̃ diximꝰ ſupra] Pria
harũ adhuc in tres ſubdiuidiꝛ: in quarũ prima oſtẽ
dit carnẽ aſſumptã anteq̄ȝ aſſumereꝛ fuiſſe carnẽ vir
ginis ꝛ pctõ obnoxiã. in ſcdo oſtendit modũ ſctifica
tiõis ꝛ cõceptiõis xp̄i in glorioſa virgine ibi [Ma-
riã aũt totã ſpirituſſancti] In tertia pbat beatã vir
ginẽ extũc oĩ peccato caruiſſe ibi [Ex aũt ſacra virgo
extunc] Littera prime p̃tis per ſe patet.

Arti. I **An caro chriſti anteq̄ȝ aſſumereꝛ fuerit ob
noxia peccato.**

Riꝛ aũt hic dubiũ de hoc q̄ ↄcedit carnẽ xp̄i
o anteq̄ȝ aſſumereꝛ pctõ obnoxiã: añ q̄ȝ eñi aſſu
Arg. q̄ nõ. mereꝛ fuit in lumbis patrũ / et nõ fuit niſi ſic
medicina vulnerꝭ / vt dicit Aug⁹: ẽ non fuit obnoxia
2° pctõ: q̄ obnoxiũ pctõ nõ eſt medicina. Itẽ nõ cõce-
diꝛ q̄ xp̄s fuerit in lũbis patrũ ſm legẽ ↄcupiſcẽtie.
Lex aũt cõcupiſcẽtie eſt cã obnoxietatis pcti: ẽ nõ dȝ con
3° cedi q̄ etiã añ fuit obnoxia pctõ. Itẽ nõ conceditꝛ q̄
caro chriſti in carne virginis vl̄ patrũ decimata fue
rit: ẽ multominꝰ ↄcedi dȝ q̄ in eis obnoxia fuit pctõ.
Solo Solõ dõm q̄ caro xp̄i dupl̄r põt accipi. ſ. materia
ad totũ liter tm̃ ſm potentiã indiſpoſitã ad vnionẽ: ꝛ ſic ipa
fuit indiſtincta a reliq̃ virginis carne in v̄gine ꝛ a re
liqua patrũ carne in patribꝰ / ꝛ ſic fuit obnoxia pctõ:
ꝛ ita intelligit h̄ mgr̃ qḋ dicit. Põt etiã intelligi ca-
ro xp̄i in q̄ntũ xp̄i vl̄ cũ relatiõe ad xp̄m: ꝛ ſic nõ fuit
vnq̄ȝ obnoxia pctõ / ſȝ ſp̄ medicina vulnerꝭ / nec vnq̄ȝ
decimata vt infra patebit. ꝛ p̄ hoc p̃ȝ ſolõ rõnũ que
ducunꝛ ad ↄpoſitũ: q̄ ille accipiunt carnẽ xp̄i ſicut
xp̄o determinatã forma xp̄i vl̄ fide: ꝛ q̄ñ fuit ſub for
ma xp̄i nõ fuit obnoxia. Fides aũt determinãs eam
ſibi nõ determinauit vt obnoxiã ſiẽ fuit i decimis et
rõe medicĩe ꝛ hmõi q̃ ↄmulgauit fides de carne xp̄i.

Arti. II **An xp̄s nõ naturalr̄ ſȝ volũtarie paſſus ſit.**

B Einde queriꝛ de hoc qḋ dicit [Pena tm̃ non
o neceſſitate ꝛc. d. a. Ex hoc eñi videꝛ ſequi q̄
xp̄s nõ naturalr̄ ſȝ voluntarie paſſus ſit: qḋ
etiã voluerũt q̄dam habere ex illo verbo Eſaie. 43.
Oblat⁹ eſt q̄ ipe voluit. Sȝ q̄ infra ↄpriꝰ tractatꝰ
Solutio. erit de hoc / dõm q̄ pena dr̃ penalitas in corpe paſſi-
bili quã xp̄s q̄dẽ primo volũtate ꝛ nõ nc̃citate aſſũ-
pſit: q̄ poterat corpis naturã ita ſeparaſſe a cõpaſſi
bilitate / ſicut ſeparauit a pctõ ſi voluiſſet: ſed poſtq̄ȝ
primo volũtarie hãc penalitatẽ aſſumpſit poſtea na
turalr̄ ꝛ neceſſitate nature habuit vel naturalr̄ ſm
eſſe paſſus fuit incõmoda / ſicut accedens ad ignẽ vo
luntarie q̄dem accedit / ſed poſteaq̄ȝ acceſſit nõ volũ-
tarie ſed naturaliter igne caleſcit.

Ariã totã q̄ȝ ſpũſſcti ꝛc. d. b. In in iſto caplõ C
m q̄ttuor dicunꝛ: primũ eſt de ſctificatõe glorio
ſe virginis. ſecundũ eſt de mõ cõceptiõis ei⁹
ibi [Potẽtiã quoq̄ȝ generãdi] tertiũ eſt ex quo vt vl̄
corp⁹ xp̄i formatũ fuit ibi [Tũc obũbrauit ipaȝ di]
quartũ eſt q̄d cõcepit: q̄ verũ corp⁹ ꝛ aiam: ꝛ iõ er-
ror manichei cõuinciꝛ ibi [Carnẽ animatã rõnali]
Circa primũ hoꝝ incidit q̄ſtio de ſctificatiõe beate De ſctifica-
v̄ginis. Et queruntꝛ breuiꝛ octo. ſ. an ſctificata fue- tiõe btẽ v̄gi
rit in vtero vl̄ añ vterũ: ſcdo an in vtero añ aiatio nis q̄runꝛ p̄
nẽ vl̄ poſt: tertio an poſt aiatiõnẽ vel añ natiuitatẽ ordinẽ octo
vel poſt: quarto q̄nta fuit ſctificatio ei⁹ in vtero: q̄n Primo.
to q̄d addit ſctificatio ex ↄuentu in ea ſpũſſcti ꝛ ex in 2°
habitatiõe filij: ſexto de oñia ſctificatiõis ei⁹: ꝛ hie 3°
remie ꝛ Iobis q̃ etiã ſctificati ſunt in vtero. ſeptimo 4°
vtrũ grã ſctificatiõis in vtero ↄfirmet ſctificatos / ꝛ 5°
p̄cipue vtrũ ↄfirmauerit ipam q̄ poſtea peccare nõ 6°
potuerit: octauo ꝛ vltimo i q̃ differt grã ſctificatõis 7°
in vtero ꝛ grã ſctificatiõis q̃ eſt in ſacris vtrũ ſctifi- 8°
cati in vtero ad ſacramenta teneanꝛ.

**An beata virgo ſanctificata ſit in vtero vl̄ Arti. III
ante vterum.**

D p̄mũ ↄcediꝛ ſic: Dicit aplõs q̄ oẽs in adam Arg. p̄mo
a peccauerũt q̃ fuit forma p̄uaricatõis oĩm: cũ
ẽ de⁹ pnior ſit ad miſerendũ q̄ȝ ad cõdẽnan-
dũ oẽs in adã vel aliq̃ ſatiſfacere potuerit / ꝛ q̄cq̄d cõ-
cedi potuit cõcedebatur mrĩ q̃ grã plena fuit: ẽ xp̄s
ei hoc cõceſſit. Itẽ Anſel. Decebat vt v̄go illa quã 2°
de⁹ filio quẽ corde genitũ vt ſeipm̃ diligit matrẽ p̄-
parauit ea puritate niteret q̃ maior ſub deo neq̄t in-
telligi / ſed habuiſſe originale ꝛ amiſiſſe nõ eſt maior
puritas q̃ ſub deo intelligi põt: q̄ maior intelligitur
nunq̄ȝ habuiſſe: ẽ h̄ cõceſſum eſt matri cui ↄcedebaꝛ
q̄cq̄d ↄcedi põt. qḋ accipiꝛ ex v̄bo qḋ in. 3. Reg. Sa
lomon dixit mrĩ: Pete a me mr̃ mi / neq̄ȝ eñi fas eſt
me q̄cq̄ȝ denegare tibi. Itẽ eccl̃ia cantat q̄ eua fuit 3°
via mortꝭ ꝛ btã virgo via vite: ẽ ſicut illa mortꝭ / ita
iſta vite: ſȝ illa via mortis fuit exiſtentibꝰ in lũbis: ẽ
iſta via vite exñs ꝛ exñtibꝰ in lumbis. Sȝ ↄ Aug⁹ Rõ in ↄriũ
Nõ põt bñ eſſe q̃ nõ eſt / ſȝ ſanctificatũ eſſe eſt bñ eſſe prima
ẽ nõ cõuenit nõ exñti. P̄. q̄cq̄d erat in lũbis vt pec 2ª
cato nõ obnoxiũ erat medicina vulneris / vt diẽ Au
gu. ẽ ſi virgo fuiſſet in lumbis vt pctõ nõ obnoxia /
fuiſſet medicina vulnerꝭ / ſȝ vna efficaci medicina ha
bita alia ſup̄fluit: ẽ ſup̄flua eẽt incarnatõ xp̄i. P̄. in 3ª
eccl̃ia nõ ẽ niſi caput ꝛ mẽbra capiti cõuenit redime
re tm̃: ẽ mẽbris cõuenit redimi. Cũ igiꝛ btã v̄go fue
rit mẽbrũ ſic ipi cõuenit redimi / ſȝ dicit Aug⁹ q̄ cui-
cunq̄ȝ cõuenit redimi in lumbis patrũ eſt vt obnoxi
um pctõ: ẽ btã v̄go in lũbis patrũ nõ poterat ſctifi-
cari. Solõ dicimꝰ q̄ tribꝰ de cauſis btã v̄go ꝛ q̄li- Solo.
bet ali⁹ nõ põt ſctificari in parentibꝰ: q̄rũ vna eſt q̄ ad p̄mũ et
gratia ſanctificatiõis nõ hȝ ortũ a parentibꝰ / ꝛ iõ in 3m
eis tranſfundi nõ põt / ſed pctm̃ hȝ ortũ: ꝛ ideo trãſ-
funditꝛ in ↄpagatiõe nature. ꝛ p̄ hoc p̃ȝ ſolutio ad p̄
mũ ꝛ ad tertiũ. Secũda cauſa / vt dicit Aug⁹) ex li-
bidine in ↄpagatiõe tanq̄ȝ filia peccati innaſciꝛ cau
ſa pcti in carne: ꝛ hoc idem dicit Aug. libido aũt hec
nõ eſt ſeparabilis a cõcupiſcentia mixtionis ſeminũ

et ídō innaſcit̃ peccatū: ⁊ íō q̄ꝛ virgo beata per hanc
legē ꝯcupiſcētie fuit in lumbis patrū: q̄ꝛ futura erat
venire in vterū matris ſue nō habuit in illis poſſibi
litatē ad grāam. Tertia cauſa eſt: q̄ꝛ caro non eſt ꝑti-
ceps gratie grātūfacient' niſi ꝑ aīam diſtinctā: ⁊ íō
q̄ꝛ in lumbis patrū nemo fuit ſm̄ aīaȝ ſuſceptibilis
Ad 2m gratie. Ad id qđ obijcit̃ de Anſel. dōm ꝙ illa puri-
tas nō intelligit̃ ꝑ cōparationē ad añ ſed ad poſt: ha
bet eñ originale ꝑ cōparationē ad añ vñ cōtrahit̃ et
ꝑ cōparationē ad poſt: q̄ꝛ ad malū inclinat: xp̄s aūt
deꝰ hō nō habuit ſm̄ cōparationē ad añ nec ad poſt
vñ ſub illa eſt puritas q̄ ad ante haber originale: q̄ꝛ
contraxit ſed nō ad poſt: quia poſt legē concupiſcen-
tie ad malum inclinare nō potuit.

Arti. IIII. D

An caro beate virginis fuit ſanctificata ante animationē vel poſt.

Secundo querit̃ vtrū caro eiꝰ ſctificata fuerit
añ aīationē vel poſt: hoc eñ q̄dā p̄ſumpſerūt
Arg. p̄mo dicere. ſ. ꝙ cōtraxit q̄dē originale in cā ⁊ ma-
teria corꝑis / ſȝ q̄ꝛ ſpūſſanctꝰ ⁊ aīa ſimul venerūt ad
corpꝰ / ⁊ ſpūſſanctꝰ oīb; mobilib; mobilior eſt: ídō
p̄uenit aīam in introitu corꝑis ⁊ emundauit vt aní-
2o mā originali reatu inficere nō poſſet. Et hoc nitūt̃
ꝓbare ſic: B'tā virgo ſignificat̃ ꝑ archā / ⁊ aīa eiꝰ ꝑ
vrnā aureā / ⁊ grā eiꝰ ꝑ manna: ḡ cū archa circūtecta
fuit ex omni ꝑte auro añq̄ȝ vrna poneret̃ in ea / caro
fuit p̄uenta mundicia ſpūs añq̄ȝ aīa veniſſet ad ipaȝ
3o P̄. vt habitū eſt maior eſt puritas eiꝰ q̄ pōt eſſe ſub
deo / ſed hec ē vt eā habeat ⁊ nō in reatu cū filiꝰ verꝰ
4o hō ⁊ deꝰ nō habeat nec in cā nec in reatu. P̄. q̄ eſſet
cā ꝙ deꝰ de illa ſctificatōe expectaret donec inficeret
aīam cū añ ipam p̄ſtare poſſet / cōſtat ꝙ nulla: cū igi
tur q̄cq̄d cōcedi pōt cōceſſit mrī videt̃ ꝙ hec cōceſſit.
5o P̄. de antixp̄o q̄ erit inſtr̄m dyaboli legit̃ in qua-
dam gloſa ſuꝑ Danielē ꝙ etiā in mr̄e dyabolꝰ incre
mentū ſibi ꝓcurat: ḡ ꝑ oppoſitū de ea q̄ eſt q̄ſi inſtr̄m
dei videt̃ ꝙ deꝰ ip̄m corpꝰ ꝓtucare debeat ne aīam
6o inficiat. P̄. legit̃ de Hieremia: Priuſq̄ȝ te formarē
in vtero noui te. formatio aūt (vt dicit aug.) eſt in in
fuſiōe anie: ḡ nouit hieremiā añq̄ȝ aīam infunderet:
cōſtat aūt ꝙ loquit̃ de noticia approbatiōis ꝑ grati
7o am: ḡ hieremiā approbauit ꝑ grām añq̄ȝ aniaret: er-
go multofortiꝰ matrē. Itē Luce. I. ſuꝑ illud / exulta
uit in gaudio: glo. nec dū erat illi ſpūs vite ⁊ iā ine-
rat ſpūs gratie: ḡ multofortiꝰ ſic fuit in matre / ⁊ ita
erat ſctificata añ ſpiñ vite: cū igit̃ ſpūs vite ſit aīa
Rōi oppo ecat ſctificata añ animationē. Sȝ cōtra ſctificatio
ſitū eſt p̄ma in vtero eſt cōtra reatū originalis ⁊ nō contra penā
vel cōcupiām ipiꝰ. Probatio: q̄ꝛ ꝯtraria nō manēt
cū grā: ḡ reatꝰ hȝ cōtrarietatē ad granā: ſed caro nō
2a eſt ſuſceptibilis reatꝰ: ḡ nec grē. Itē ordo eſt in ꝑti-
bus hoīs ad deū / ita ꝙ corpus eſt ſub aīa ⁊ aīa ſub
deo: ḡ in deſcenſu gratiaꝝ deꝰ dando grām viciniꝰ
ſe hȝ ad aīam q̄ȝ ad corpꝰ: ḡ effectꝰ gratie ꝑ animā de
3a. bet trāſire in corpꝰ. Itē dicit Dyoꝰ ꝙ lex diuinita-
tis eſt ꝑ prima media ⁊ ꝑ media poſtrema adducere:
cū ḡ aīa ſit media ꝑ aīam debet reduci ad corpꝰ ad
Solutio ſtatū grē. Solō dicimꝰ ꝙ beata virgo nō fuit ſan-
ctificata añ animationē: ⁊ q̄ dicunt oppoſitū eſt he-
reſis cōdēnata a btō Bern. in ep̄la ad lugdunenſes
Ad p̄mū ⁊ a mḡris oīb; pariſius. Ad primū ergo dōm ꝙ
ꝙ ſpūſſanctꝰ mouet̃ q̄ñ ꝑ motiones in aīas ſanctas
ſe transfert: nō q̄dem in ſe ſed in donis gratiaꝝ: ⁊ íō
primo venit in animā ⁊ ꝑ ipam ſctificat corpꝰ. vnde

hoc eſt falſum ꝙ p̄cederet animā in corpꝰ ꝑ inhabitā
tem gratiā gratūfacientē. Ad aliud dōm ꝙ illa ex- Ad 2m
poſitio allegorica eſt: ⁊ nō eſt ſil'e: q̄ꝛ qđ in archa ma
terialiter dicebat̃ ⁊ aliter ordinabat̃: hoc in natura
⁊ gratia nō ita ſe habuit: q̄ꝛ gratia corꝑis nō erat ni
ſi ab aīa: ⁊ eſt ſil'e ſi aurū vrne eſſet aīa / ⁊ aurū arche
ꝓcederet ab vrna / ſed hoc ars facere nō potuit: ⁊ ídō
operib; diuiſit. Ad aliud dōm ꝙ illa puritas ſm̄ 3m
aīam eſt accipiēda: q̄ꝛ corpꝰ poterat hñ xp̄us ſume-
re ſine penalitate: ⁊ tamē nō fecit / vñ penalitas car-
nis impuritas nō eſt. vñ purū ⁊ impurū ad animaȝ
referunt̃ / ⁊ illa habuit maiorē que potuit eſſe ſub fi-
lio vt p'ꝰ dictū eſt. Ad aliud dōm ꝙ multe ſūt cau Ad 4m.
ſe ꝙ deus voluit eā p'ꝰ animari: quaꝝ vna eſt ꝙ ali-
ter gratie ſuſceptibilis nō fuiſſet. ſcđa eſt q̄ꝛ alit̃ libe
ratione quantū ad aīam nō indiguiſſet ⁊ minores
grās egiſſet. tertia cā fuit firmitas ſentētie: q̄ꝛ dixit:
morte moriemini. qđ de vtraq̄ȝ morte in ꝓpagatiōe
intelligit̃ / ⁊ multe alie poſſunt aſſignari. Ad aliud Ad 5m.
dōm ꝙ dyabolꝰ nō ita p̄parat nutrimentū antixp̄o
ꝙ nutriat cū pctō v'l infundat ampliꝰ pctm̄ in cū q̄ȝ
originale ſed dicit̃ nutrire: q̄ꝛ incendit complexionē
ſanguinis matris / vt caro generata in ꝓle ampliꝰ
inclinabilis ſit ad pctm̄ q̄ȝ in alio. Et ex oppoſito ni-
hil ꝓhibet / immo piū eſt credere de beata virgine ꝙ
caro eiꝰ etiā ex primis cōplexionantib; in matre nō
ita fuit feruida ad libidinē ſicut caro alteriꝰ / hoc tm̄
nō pōt ꝓbari aliter niſi q̄ꝛ piū eſt credere / ſȝ ex maio-
ri ꝯcupiſcibilitate (vt ita dicā) nō hȝ caro vt ampliꝰ
vel minꝰ inficiat aīam originali pctō / ſȝ potiꝰ ex hoc
ꝙ tota corrupta eſt in primo parente peccāte in quo
tota fuit: ⁊ ideo etiā nō niſi vnū pctm̄ trāſfudit: ⁊ íō
dicit Augꝰ ꝙ oīs hō fuit Adam in natura preter
xp̄m. Ad aliud dōm ꝙ intelligit̃ de noticia p̄deſti- Ad 6m.
natiōis: ⁊ íō ſequit̃ etiā anteq̄ȝ exires de ventre ſan-
ctificaui te / vt notificaret etiā grām p̄deſtinatōis cū
grā ſctificatiōis q̄ poſt formationē puerperij dat̃ in
vtero. Ad aliud dicendū ꝙ ſpūs vite đ ibi nō aīa Ad 7m
ſed attractō ſpūs vitalis ab vtero libero. i. anteq̄ȝ ca
peret libere ſpūm vitalē ſeparatꝰ eē a matre.

Arti. V E

Utrū poſt animationē ⁊ ante natiuitatē ex vtero ſanctificata fuerit.

Tertio querit̃ an poſt aīationē ⁊ añ natiui-
tatē data ſit ei grā: ⁊ videt̃ ꝙ nō. Augꝰ: Qđ Arg. p̄mo
natū nō eſt renaſci nō pōt: ſed grā ſctificatōis
regenerat: ḡ nō dat̃ niſi natis. Itē in maternis vte 2o
ris ſcias ꝑuulos renaſci nō poſſe (dicit Augꝰ / ⁊ ex h̄
cōcludit̃ vt p'ꝰ. In cōtrariū ſunt auctates ſuꝑ īdu
cte de Johe ⁊ hieremia. Solō dōm ꝙ añ natiuita- Solō
tē ex vtero ſctificata fuit / ſed quo die v'l qua hora ne-
ſcit quēq̄ȝ hoīm niſi ꝑ reuelationē niſi qđ ꝓbabiliꝰ
eſt ꝙ cito poſt animationē cōferat̃ q̄ȝ longe expectet̃.
Ad obiecta ḡ dōm ꝙ aug. loquit̃ de grā ſacramēto Ad ambo
rū q̄ cōferunt̃ ꝑ miniſtrū: q̄ꝛ in illis cōfert̃ grā / vnđ obiecta.
cū opatio miniſtri nō ſit niſi ſuꝑ diſtictas ꝑſonas nō
pōt hec grā dari niſi diſtinctis extra vterū. vel dōm
ꝙ natiuitas duplex ē i vtero cū aīat̃ puerperiū / ⁊ ex
vtero cū puer ꝓdit ad lucē: ⁊ qđ Augꝰ dicit intelli-
git̃ de prima natiuitate ſi ḡnaliter accipiat̃.

Arti. VI F

Quanta fuit ſanctificatio virginis in vtero.

Quarto q̄rit̃ quāta fuerit eiꝰ ſctificatio in vte
ro: Et videt̃ ꝙ deleuerit reatū originalis et
Arg. p̄mo actū q̄ eſt fomes / ſic in hieremia ⁊ iohanne de
leuit reatū: ḡ cū plꝰ cōtulerit btē ꝟgini q̄ȝ illis in ipa

2° debuit delere vtrūq3. Itē dicit Aug⁹ ꝙ ꝓpᷓ inclina
tionē ↄcupiſcētie mō nō poſſum⁹ dicere pctm̄ nō ha-
bem⁹: cū igiᷓ potuerit hoc dicere (vt idē dicit) videᷓ
ꝙ inclinationē illā nō habuerit: ꝛ h̄ eſt fomes: ꝛ ḡ fo
Cōtra ſolᷓonē q̄rūdā ꝑmo mitē nō habuit. R̄. nihil eſt qđ q̄dā ſoluētes dicunt
ꝙ habuit ſm̄ habitū ſ3 nō ſm̄ actū inclinandi in ma
lū: q̄litas em̄ ꝑ ſe actiua ſꝑ agit actū dūmō inueniat
ſubiectū in qđ agat/ vt calidū/ frigidū ꝛ hmōi/ ſ3 fo-
mes eſt q̄litas ꝑ ſe inclinās ad malū: ḡ ſꝑ inclinabit:
q2 ſꝑ ſubiectū inuenit.i. ſenſualitatē ꝛ liberū arbitri-
Cōtra ſolᷓonē alioꝝ 2° um arbitriū. R̄. nihil etiā videᷓ qđ alij dicunt ꝙ fo
mes facit duo.ſ. incliat ad malū/ ꝛ quo ad hoc i bea
ta virgine ſublat⁹ fuit. et facit difficultatē ad bonū: ꝛ
quo ad hoc remanſit: q2 ex eodē ꝛ nō alio difficulta-
tē facit ad bonū qđ inclinat ad malū: ꝛ ex hoc etiā cō
ſeq̄nᷓ ſi tolleretᷓ inclinatio ad malū tolleretᷓ difficul-
Cōtra ſolᷓonē alioꝝ 3° tas ad bonū. Sūt aūt alij q̄ voluerūt dicere ꝙ to-
tus fomes ſublat⁹ fuit quo ad ꝑſonā/ ſ3 remanſit q̄
ad naturā: hoc eſt ꝙ in ipa habit⁹ fomitis null⁹ fuit
ſed ſi cōcepiſſet adhuc ꝓpter naturā corruptā pecca-
tū originale in ꝑuulū traieciſſet. Solᷓo autē iſta du-
pliciter eſt falſa: vno mō q2 eſt cōtra lr̄am q̄ dicit hic
ꝙ ſpūſſanct⁹ ꝑueniēs in eā a pctō purgauit ꝛ a fomi
te liberauit: ḡ inuenit fomitē in ea/ quē vel debilita-
uit (vt dicit mgr̄) vel totaliᷓ euacuauit. Alio mō: q2
ponam⁹ ꝑ impoſſibile: q2 impoſſibile eſt hoc mr̄i dei
(vt dicit Ambro.) q̄ poſt xp̄m genuerit filiū/ ↄſtat ꝙ
originale habuiſſet: ḡ hec opatio fomitis nunq̄ fuit
Solᷓo ꝑncipalis: ꝛ ad ꝑmū. euacuata q̄ eſt res alteri⁹. Solᷓo dōm ſine ꝑiudicio
ꝙ habit⁹ fomitis dupliciᷓ cōſideraᷓ in vigore ſuo.ſ.
inclinans quantū eſt de ſe ad mortale pctm̄ ꝛ venia
le: ꝛ in habitu tm̄: ꝛ in diſpoſitiōe tm̄. Eſt eīi habi-
tus expedit⁹ ad actū/ ꝛ ē habit⁹ nō expedit⁹ ad actū
ꝓpter habitus cōtrarios impedientes/ licet nō ſint in
eodē ſubiecto primo/ tm̄ in eodē ſubiecto cōi. Et eſt
diſpoſitio q̄dā remanens poſt habitū q̄ debilis eſt ꝛ
de facili purgabilis: tn̄ q̄nq̄ nō cito purgaᷓ ꝓpᷓ co-
herentiā ei⁹ cū ſubiecto: q2 ſc3 ꝓfunde inhac l3 parū
inficiat. vn̄ dicim⁹ ſine ꝑiudicio ꝙ ſctificatio btē vir
ginis abſtulit vim inclinandi ad veniale ꝛ mortale
q̄ntū eſt de ſe habitū originalis pcti ꝛ reatū: ꝛ ſm̄ di-
cta mgr̄i hic/ ꝛ Dam̄. māſit adhuc in habitu ꝛ diſpo
ſitiōe nō inclinantibꝫ. In Hieremia aūt ꝛ Johanne
manſit inclinās ad veniale/ nō aūt q̄ntū eſt de ſe ad
Ad 2m peccatū mortale. Ad dictū Aug. dōm ꝙ ipe hoc di
cere potuit ꝙ etiā ſi habitū habuit/ nō tn̄ inclinauit
Ad id qđ ē ꝯ pam ſolᷓō3 ad malū nec retraxit a bono. Ad id qđ cōtra hāc ſo-
lutionē obijciᷓ dōm ꝙ inuenit ſubiectū diſpoſitum:
immo cū cōtraria diſpōe/ ſicut li. ar. ꝛ rōne/ ꝛ ille cō-
trari⁹ habit⁹ repreſſit actū fomitis ne in aliquo ma
Ad alias ſolutiones niſeſtari poſſit. De alijs ſolᷓonibꝫ videᷓ dōm vt ꝓce-
dunt obiectiones. q2 ille fundamentū dicti ſui a ſe-
nioribus non habent.

Arti. VII. B **Quid addiderit ſanctificatio ꝑuentiōi ſpiritusſancti in beatam virginem.**

Arguiᷓ ꝑo Q Uinto q̄riᷓ q̄d addiderit ſctificatio ex ꝑuentu
in eam ſpūſſcti: ſi em̄ decebat vt illa purita-
te niteret q̄ maior eſt ſub deo tunc videᷓ etia3
habit⁹ fomitis nō remanſiſſe in ea: ꝛ ita nihil addere
Solᷓo potuit. Si dicaᷓ ꝙ addidit quo ad ſtatū puritatis
Obiectio maioris nō ꝙ an̄ impura fuit: ↄtra hoc eſt lr̄a q̄ dicit
Solᷓo ad totū ꝙ fomitē extenuauit. Solᷓo hoc iam facile eſt deter
minare: q2 addidit habitū fomit' extinguēdo. Et ſi
querit q̄d adhuc addit inhabitatō deitat' filij: dōm
ꝙ diſpoſitionē auferendo: ſicut em̄ an̄ habitū eſt di-
ſpoſitio ita etiā poſt habitū eſt aliq̄ diſpoſitio freque-
ter remanens ſ3 tūc remanere nō potuit: q2 totū cor
pus reſplenduit lumine inhabitātis in ſe deitatis: ꝛ
hoc ſcaᷓ Ezech. 43. vbi diciᷓ ꝙ ingreſſa ē gloria do
mini in templū ꝑ viam porte orientalis ꝛ reſplēduit
terra a maieſtate eius.

Arti. VIII D **Quō differt ſctificatio beate marie virginis a ſctificatiōe Johannis ꝛ hieremie.**

S Exto queriᷓ de drn̄a ſctificatiōis ei⁹ ad ſcti-
ficationē Johis ꝛ hieremie. Et q̄re hi magis
alijs ſctificati leguntᷓ/ ꝛ videᷓ ꝙ nō ſit drn̄a: Arᷓ ꝑo ꝙ nō ſit drn̄a.
q2 dicit Aug⁹ ꝙ in carne ꝑter pctm̄ viuere eſt ſolius
redemptoris: ḡ videᷓ ꝙ preter pctm̄ nō vixit glioſa
virgo. R̄. Hieremias ꝛ Johes etiā peccauerūt. de 2°
Hieremia pt3 vbi dr: Ecce tetigi labia tua. tact⁹ ei
labioꝝ (vt vult Grego⁹) eſt purgatio pctōꝝ. Simi-
liter de Johanne cū venit ad ipm̄ xp̄s vt baptizare-
tur ab eo/ Math. 3. dixit Johes: Ego a te debeo ba
ptizari. ibi glo. i. a pctō mūdari: ḡ i pctō veniali om
nes ſctificati fuerūt ſiles. R̄. q̄riᷓ q̄re hec gr̄a nulli q̄ſtiūcla 2a:
patriarchaꝝ eſt data ſ3 vni ꝓphete: ꝛ Johi q̄ eſt t'mi
nus leg' ꝛ ꝓphaꝝ/ ꝛ beate ꝟgini. R̄. videᷓ ei ꝙ iob 3°
fuerat ſctificat⁹ in vtero/ ꝛ tn̄ virgo nō fuit: q2 dicit
Ab infantia creuit mecū miſeratio ꝛ de vtero egreſ-
ſa eſt mecū. q̄ aūt habet vnā virtutē habet om̄es: er-
go oēs habuit ꝛ ſic i vtero ſctificat⁹ fuit. R̄. ad Ro 4°
ma. 9. ꝛ Malach. 1. Jacob dilexi: ḡ etiā Jacob vr̄ ē
ſctificat⁹. R̄. de hieremia dr ſilr: An̄q̄ exires de vē 5°
tre ſctificaui te. De Johe. Spūſctō replebiᷓ adhuc
ex vtero matris ſue: ḡ de mr̄e dn̄i pl⁹ aliq̄d d3 in cel-
ligi ꝛ ſi nō dicaᷓ. R̄. Aug⁹ dicit ꝙ oēs apparitiōes 6°
facte patribꝫ ordinabantᷓ ad vnā q̄ xp̄s in carne ap-
paruit: ꝛ om̄ia miracula ad vnū q̄ diuinitas huma
ne nature ſociata fuit: ḡ videᷓ ꝙ ois ſctificatio in vte
ro facta ſit ad ſctitatē in vtero de q̄ dictū eſt: Qđ na-
ſceᷓ ex te ſctm̄/ nō ſctificatū ordinari debuit. Cum ḡ
Eſa. 7. hoc lucidiſſime ꝑdixit etiā ſctificat⁹ in vtero
fuiſſe debuit. Solᷓo dōm ꝙ btā virgo nunq̄ pecca Solᷓo
uit: ꝛ hoc h̄ expſſe habeᷓ in lr̄a. Ad obiectū ↄ dōm Ad primū
ꝙ in carne viuere ſine pctō cōtracto ꝛ facto ſoli⁹ filij
dei eſt/ ſed btā virgo cōtraxit pctm̄ pri⁹ ꝛ poſtea ſcti
ficata fuit. Ad aliud dōm ꝙ hn̄ cōcedo hieremiā et Ad 2m
iohem venialᷓr peccaſſe/ ſ3 nō ꝟginē glioſam ꝓpᷓ ho-
norē dn̄i. Ad id qđ vlteri⁹ q̄riᷓ ſine ꝑiudicio dico ꝙ ad q̄ſtiūclā.
gr̄a ordinaᷓ ad opa ꝑfectiōis ꝑcipue in cōtinētia vt
cū coit⁹ ſine libidine eſſe nō poſſit/ eis nō ↄueniebat
dari hāc gr̄am: q2 ꝓpᷓ ſemen ꝓmiſſū gn̄ationi opam
dabāt q̄ cū cōcupiſcētia erat ꝑmixta. Ex aūt Hiere-
mie dabaᷓ fuit: q2 ordinē habuit ad ſctitatē in vte-
ro in apertiſſima expſſiōe pl⁹ oibꝫ ꝓphetis. qđ ſic ꝓba-
tur: Inᷓ oēs expſſius ꝓphetauerūt de mō natiuita-
tis dn̄i Eſa. 7. ꝛ Hiere. 31. Eſaias aūt dicit ſic: Ec-
ce virgo ↄcipiet ꝛ pariet filiū: vbi nō exprimit niſi di
ſpōnē mr̄is. ſ. ꝙ ꝟgo cōciperet ꝛ pareret. Sed Hiere-
mias ſic dicit: Nouū faciet dn̄s ſuꝑ terrā/ femia cir
cūdabit virū. Et an̄ h: Uſq3 q̄ delicijs diſſolueris fi
lia vaga. Nouū aūt nō eēt ſi mlr̄ cōciperet: ḡ in h ſolo
intelligiᷓ qđ dixerat Eſa. ꝓ nouū nō eſſet purū ho-
minē de vno ſolo hoīe fieri: q2 hoc factū fuit qn̄ Eua
ſumpta eſt de adam: ḡ in hoc vult cōiūctionē hūani
tatis cū deitate: cū aūt dicit/ circūdabit/ dicit cōtra-.

ctionē infiniti ad rectitudinē vteri:cū aūt ōz/virū/in
telligiꝭ pfectio eiꝰ in aīa ꝛ habitibꝫ aīe q̄ ſunt ſapien
tia ꝛ grā. Per hoc aūt qđ pceſſerat/vſq3 quo delicijs
diſſolueris filia vaga/notat pdicationē caſtitatꝭ: de
inceps in oīm tp̄s quo filie nō quer ūt reſolui deli
cioſis amplexibꝫ/ſ3 caſtis amplexibꝫ deo adherere:
Johes aūt hāc ſctitatē in vtero exultando in ſue ma
tris vtero demōſtrauit/ ꝛ poſtea etiā digito mundo
oſtendit: ꝛ iō ille ꝓpinquiꝰ ordinabaꝭ ꝛ ſanctiꝰ vixit
Ad 3m Sʒ p̄ oībꝫ illa recipit ſctitatē q̄ ſic ad ſctitatē acceſſit
vt de ipā ſumereꝭ qđ deo vnireꝭ. Ad aliđ dōm ꝙ
Job nō fuit in vtero ſctificatꝰ ſed tangit grām gratꝭ
datā ſibi in cōplexione corpis ex quo habuit ꝙ faci
liꝰ inclinabaꝭ ad miām q̄ȝ aliꝰ homo/ſicut q̄libet hō
Ad alia ob- vni ꝟtuti magꝭ eſt viciꝰ ſm cōplexionē ſuā q̄ȝ aliꝰ.
iecta. Ad aliđ dōm ꝙ de dilectiōe p̄deſtinatōis itelligiꝭ.

Arti IX. An ſanctificatio cōfirmet ſanctificatos et
I precipue virginē beatam.

Eptimo queriꝭ vtrū hec gratia q̄ diciꝭ ſctifi
ſ catio in vtero cōfirmet ſanctificatos/ꝛ preci
Arg. pmo pue beatā virginē que poſtea peccare nō po
tuerit: hoc eīm videꝭ ꝑ Ambroſiū in libro de virgini
tate glorioſe ꝟginis vbi dicit/ꝙ impoſſibile fuit vir
ginis vterū quē filiꝰ inhabitando cōſecrauerat alie
ne copule coitu inceſtari:cū igiꝭ ſilis ratō ſit de alijs
actibꝫ imꝑfectiōis ꝛ pc̄ti/videꝭ ipſa nō potuiſſe pec
2o care. Item indecētia nō cōpetit chriſto/ſed obiurga
tio matris ſi peccaret redundaret in aliqđ vituperi
Solo um ꝙ indecens videreꝭ parentes malos habere: ḡ
ad totū videꝭ ꝙ nō potuit peccare. Solo dicēdū ꝙ hec gra
tia nō ꝯfirmat eos quibꝫ datur/ ſed verū eſt quidem
ꝙ in beata virgine remouet habitū ad malū/ vt ſcʒ
ex parte habitus nō habuerit inclinans. Qđ autēʒ
dicit Ambroꝰ intelligiꝭ de impoſſibilitate que eſt ex
incōgruitate:q2 incōgruū fuiſſet vt vterꝫ qui fuerat
templū filij dei viro corrūpendū p̄beret:ꝛ hec impoſ
ſibilitas eſt immobilitas honeſtatꝭ ex libera volun
tate. ꝛ per hunc modū ꝓcedit obiectio ſequens/ que
ꝓbat hoc ꝑ modū indecentie.

Arti. X An hec gratia abundet vel deficiat a gra
K tia que eſt in ſacramentis.

Ecimo ꝛ vltimo queriꝭ vtrū hec gratia abū
o det vel deficiat a gratia que eſt in ſacramen
Arg. p̄o ꝙ tis: ꝛ videꝭ ꝙ deficiat: q2 nō imprimit cara
deficiat cterē vt baptiſmꝰ. Item nō aperit ianuā quā ape
2o rit baptiſmꝰ: ḡ videꝭ ꝙ deficiat. Cōtra baptiſmus
nō ita debilitat fomitē quin inſtiget ad mortale vel
Ar 3o ꝙ ha- veniale peccatū. gratia ſanctificatōis in vtero adeo
bundet debilitat ꝙ nō inſtigat q̄ntū eſt de ſe: ḡ videꝭ ꝙ ha
4o ad idē. bundet. Itē abundans ꝛ nō diminutū daꝭ illis q̄
ſunt ſpecialis priuilegij ꝛ p̄rogatiue/ſed ſpecialis p̄
uilegij ꝛ prerogatiue ſunt ſanctificati in vtero: ḡ da
q̄ſtiuncula. tur eis gratia amplior. Iuxta hoc vlteriꝰ q̄riꝭ vtrū
teneantꝭ recipere ſacramēta: ꝛ videꝭ ꝙ nō: q2 deꝰ ſup
pleuit in eis vicem ſacramēti abundantiꝰ: ḡ cū ma
ior ſit operatio dei q̄ȝ miniſtri nō oportet ſuſcipere ſa
cramenta. Sed cōtra/ Hieremias ꝛ Johes circūci
Solo ſi fuerūt: ḡ teneꝭ ad ſacramētoꝝ ſuſceptionē. So
ad totū pro lutio dicendū ꝙ in quibuſdā magis habundat gra
vtraq3 pte. tia ſacramētalis ꝛ in q̄buſdā deficit ad gratiā vꝭ ſan
ctificationē in vtero q̄ñi ad ea que ſunt ſubſtantia
lia ſaluti ꝛ gratie/vt ordo in bonū ꝛ remotio a malo
magis abundat gratia ſanctificatiōis in vtero q̄ȝ ſa
cramentalis q̄ntū ad alia ꝟominꝰ habundat/ſi cē eſt
impreſſio characterꝭ ꝛ apertio ianue que fit in ſacra
mentis inquantū in eis operaꝭ paſſio q̄ ſoluit p̄ciū.
Ad id qđ vlteriꝰ q̄riꝭ dōm ꝙ teneꝭ recipe ſacra ꝓ ad q̄ſtiūclā.
pter p̄ceptū:nō eīm circūciſio tm̄ eſt data in remediū
ſed etiā in ſignū: ꝛ iō ꝓpter opꝰ operans oꝑtebat ſu
ſcipere ꝛ nō ꝓpter opus operatū niſi forte btā ꝟgo ꝛ
iohes baptizati fuerint ꝓpꝭ impſſionē characterꝭ.

An glīoſa virgo ꝑ ſuā potentiā generatiuā Arti. XI
aliquid egerit in cōceptione filij. L

Einde incidit dubiū de ſcđa pte huiꝰ capitu
d li vbi dicit potentiā quoq3 generādi abſq3 vi
ri ſemine virgini p̄parauit. ꝛc. Ubi querun
tur duo: vtrū beata virgo ꝑ potentiā generatiuā ſu
am aliq̄d actiue egerit in cōceptiōe filij. Scđo q̄d ſit
qđ dicit ꝙ ſpūſſanctꝰ p̄parauit potentiā generatiuā
Circa primū ꝓcediꝭ ſic: Apud oēs phos natura Ar p̄o ꝙ nō
les ſuppoſitū eſt ꝙ virtus informatiua eſt in ſeminē
maris ꝛ nā femine: ꝛ hoc ꝓbaꝭ ꝑ oua venti/ex quibꝫ
nō formaꝭ pullꝰ ꝓpter defectū virtutis informatiue
Cū igiꝭ virtutis formatiue ſit formare cōuertere in
membra ſilia ꝛ diſſimilia /nihil taliū ꝯuenit virtuti
matris: ḡ nec potentie generatiue virginis: ḡ ad for
mā membroꝝ ꝛ corporis potētia generatiua virgis
nihil fuit operata. Item phus in libro de aīalibꝫ 2o
xvj. dicit ꝙ anima eſt in ſemine ſicut artifex in artifi
ciato: ꝯſtat aūt ꝙ nō intelligit de aīa ꝓut eſt actus
corporis organici phici potentia vitā habētis: quia
ſemen nō eſt tale corpꝰ: ergo intelligit de ꝟtute for 3o
matiua: ergo iterū nō eſt a matre. Item ibidem di
cit ꝙ virtus ſeminis formationē ꝛ cōuerſionē ꝛ ani
mationē triplici calore coniuncto ſibi operaꝭ: calore
eīm ignis cōuertit ꝛ calore celi format/ ꝛ calore ani
me p̄parat ad vitā: nihil autē tale eſt in matre: ḡ nō
opaꝭ in his. Itē in li. de vegetabilibꝫ ponunꝭ ꝓprie 4o
tates marꝭ ꝛ femine: ꝛ femine ſūt humidū ꝛ frigidū
q2 illa cōueniūt ſigillationi formarū ꝛ receptōi eo
ꝙ humidū cōueniēꝭ recipit ꝛ frigidū cōueniēꝭ re
tinet. maſculi aūt ꝓprietates ſūt calidū et ſiccū q̄ hn̄
ſigillāt: q2 calidū aperit ſigillādū ꝛ ſiccū penetrat ꝑ
angulos acutos: ḡ cū ſigillantꝭ ſit formare/cōuerte
re ꝛ hmōi: ḡ erit maris ꝛ nō femine: ḡ nec btā virgo
habuit hoc ad xp̄m. Itē q̄cq̄d de alijs dicaꝭ in con 5o
ceptione chriſti cōuerſio/formatio/ viuificatio/ vnio
ſimul facta ſunt: ḡ nō poterant fieri a virtute creata
ſed increata: ḡ nō a beata virgine. Item Dam. di 6o
cit ꝙ preuenit ipſam dei per ſe ſapientia tanq̄ȝ diui
num ſporos: id eſt ſemen: cōſtat aūt ꝙ nō fuit ſemen
quo ad materiā: q2 hoc eſſet hereſis: q2 ille eſt pater
ex cuiꝰ ſemine formaꝭ materialiꝭ infans: ꝛ ſic patrē
chriſtꝰ haberet ſm generationē tempalē: ideo relin
quiꝭ ꝙ fuit ſemen quo ad virturē ſeminis ſcʒ formā
do/cōfortando/cōuertēdo/figurando/cōponendo
ꝛ hmōi: ḡ hoc non fuit virtute virginis glīoſe/ſicut
quidā dixerūt. Sed cōtra/ ꝓpter ſolā materiā non In ꝯriū p̄o
diciꝭ mater: q2 per hoc aurū eſſet mater annuli: ergo
videꝭ ꝙ prius aliq̄d fecerit eꝙ ꝙ materia in ipſa acci
pereꝭ. Itē dicunt quidā phi ꝙ puer pendet ad ma 2o
tricē habens venas ad venas matricis ꝛ neruos ad
neruos matricis/ꝛ arterias ad arterias/ vt ſic hau
riat ſenſum ꝛ motū in neruis ꝛ nutrimētū in venis/
ꝛ vitā ꝛ vitalē ſpiritū in arterijs: ḡ videꝭ ꝙ operatio
matris ſit plus q̄ȝ dare materiā. Solutio ſine pre Solutio.
iudicio dicēdū ꝙ totū qđ eſt ſimplex operatio ad for

mã ⁊ ad ſpeciem hoĩs et vnionẽ fecit ſpũſanct⁹/ ſed
quo ad materiã ⁊ fomentũ loci conuenientis fouen-
tis caloris extrinſec⁹ operabat potẽtia generatiua
beate virginis ſicut et in aliis feminis fit/ vñ prime
rõnes licet indecentes ſint tante ſcitati: ideo aũt ad
ducte ſunt: qꝛ quidã dicere pſumpſerunt ꝙ potentia
Ad id qȯ ẽ in ꝯrĩũ. generatiua virginis xp̃us ſit format⁹/ ⁊ alia plura
abominabilia de hoc ſcripſerũt ⁊ dixerũt. Ad illȯ
autẽ qȯ in ꝯtrariũ dicit obiiciẽdũ ꝙ nȯ eſt ſola mate
ria in matre accepta/ ſed etiã opera ꝑ modũ fomenti
a diuuantis extrinſec⁹/ ſicut operat natura matricꝭ
ſcꝫ frigida ⁊ ſicca/ ⁊ figurã coagulãdo ꝑ frigidum ⁊
retinendo ꝑ ſiccũ figurã. Et ſicut operat calor natu-
ralis ad eſſe ꝑ fomentũ/ ⁊ ad qualitates meliores cõ
plexioni inducendas: ſed iſta nȯ operant ſicut natu-
ra intrinſeca cõuerſionẽ/ formationẽ ⁊ figurationẽ.
Ad 2m Ad aliud dicendũ ꝙ hoc nȯ fit niſi ad fomentũ/ qȯ
patet: ſenſus ei ⁊ mot⁹ nȯ deriuant a matre ſed a ce
rebro qȯ format in puero/ ⁊ nutrimẽtũ ab epate nȯ
matris/ ſed qȯ format in puero/ ⁊ vitalis ſpũs a cor
de formato in puero: ⁊ ideo talia fouentia ſunt, ⁊ nȯ
operantia/ ꝑcipue aũt hoc verũ eſt in virgine glorio-
ſa in qua hec om̃ia ſimul ꝑfecta ſunt. Dicunt tamen
quidã ꝙ aliquid operata fuit ad ꝯceptũ ꝑ cõſenſum
fidei quando dixit/ Fiat mihi ſm verbũ tuũ: ſed hoc
non eſt dicendũ: quia iſte cõſenſus nȯ operat ad hoc
ſed remouet obiicem ne cõceptus in ea fieret. Obex
eñ ad hoc fuit diſſenſus eius/ et quando conſenſit
obex remotus fuit.

Arti. XII. M Quid ſit dare potẽtiã generatiuã in bea-
ta ỽgine verbi dei: ⁊ an hic ſit a ſpũſancto.

Caũdo q̃rit qd ſit dare ei generatiuã potẽtiã
f dei ỽbi. Dicit eñ Johes Dam̃. Dico ſicut Po
tentiã deitatiſ verbi receptiuã ꝑparãs ſil' ⁊ ge
Arg. ꝑmo neratiuã. Aut eñ idẽ eſt ꝑparare ad receptionẽ ⁊ gñã
tiuã dare/ aut aliud. Si idẽ tũc nȯ videt ỽgo eẽ ma-
ter niſi qꝛ recepit ꝑ miniſteriũ materie ⁊ vteri: ⁊ hoc
videt eſſe parũ. Si aũt aliud/ tũc videt gñatiua ali-
2o quid agere in cõceptu. P. hec bñ cõcedit/ virgo ge
nerat filiũ: g̃ cũ ſi generat vl' genuit dicat ꝑ modum
3o actionis gñationẽ videt egiſſe in cõceptu. P. qdaꝫ
dixerũt ꝙ ſpũſſctũs excitauit virtutẽ gñatiuã i btã
virgine vt excitare poſſet in actũ generatiõis. Sꝫ h̃
videt falſum: qꝛ excitãs virtutẽ eſt pater in genera-
tione. Spũs aũt ſctũs nȯ eſt pat' xp̃i etiã ſm genera
4o tionẽ humanã/ vt infra ꝓbabit. P. ſm hoc nȯ vide
tur generatio xp̃i de virgine eſſe miraculoſa: qꝛ ſi ce
cus illuminet poſtea nȯ eſt miraculũ ipm̃ videre: er
go ſilr ſi virginis potentia gñatiua ad actũ excitet/
Solutio ꝑncipalis et ad ꝑmũ nȯ erit miraculũ poſtea ipm̃ generare. Soło di-
cendũ ſine ꝑiudicio ꝙ dare potentiaꝫ generatiuã ni-
hil aliud eſt q̃ꝫ ꝑparare generatiuã virginis ad actũ
q̃ debet matri ſm naturã matris: hic aũt act⁹ vt ha
bitũ eſt nȯ eſt formare ⁊ cõuertere ⁊ figurare niſi ſic
coadiuuando extrinſec⁹ ⁊ miniſtrare materiã in q̃ ſi
ant cõuerſio ⁊ formatio ⁊ alia hmõi. miniſtrare inq̃ꝫ
materiã ⁊ locũ cõuenientẽ: ꝑparare aũt ad ſuſcipien
dũ eſt ſctificare ipam̃ vt vterus ei⁹ deitati congruat
ſuſcipiende: ⁊ ideo dicit ꝙ dedit ei potentiã recepti-
uã dei verbi ⁊ ſil' cũ illa gñatiuã: qꝛ pri⁹ ſm rõnem
Ad 2m fuit recipe ⁊ poſtea generare. Ad aliud dõm ꝙ vir
go veriſſime genuit xp̃m vt mr̃: ſꝫ mater nȯ hꝫ prin-
cipalẽ actũ formatõis/ ſꝫ poti⁹ id qȯ in gñatione eſt
Ad 3m ꝑ modũ efficientis. Ad aliud dõm ꝙ nȯ videt vere
recipiẽdũ hoc verbũ qȯ excitauit virtutẽ ei⁹ genera-
tiuã/ ſed potius dedit ei eã nȯ in ſe q̃dẽ: qꝛ ex natura
habuit/ ſꝫ vt eſſet expedita ad actũ talẽ q̃ cõpetit ma
tri. Ad aliud dõm ꝙ cõcept⁹ filii fuit miraculũ om
niũ miraculoꝝ: ⁊ nȯ eſt ſil'e de ceco illuminato/ ſed ſi
mile eſſet ſi cec⁹ manens cecus videret: tunc enim ⁊
potentia ⁊ act⁹ eſſent miraculoſa/ ſicut hic ipſa virgo
manens cõcepit ⁊ peperit.

An cõueniebat annunciationẽ fieri beate virgini de cõceptione filii. Arti. XIII. N

Einde querit de hoc qȯ dicit ibi[Angel⁹ vir
v ginẽ alloquẽs ait. ẽ. v. Et gratia hui⁹ queri
tur de annũciatiõe facta ꝑ angelũ ad beataꝫ
virginẽ: ⁊ querunt quinq꞉ quoꝝ primũ eſt vtrũ cõ-
ueniebat annũciationẽ fieri. ſcdm̃ vtrũ conueniebat
eã fieri ꝑ angelũ: tertio de quo ordine fuit angel⁹ an
nuncians: quarto de mȯ annũciatiõis. quintũ ⁊ vlti
mũ de fine annũciatõis? Circa ꝑmũ obiicit ſic: glo Ar. ꝑmo ſic
ſa ſup Matth. 1. dicit ꝙ ꝓphetia ꝑdeſtiatõis ſine no
ſtro implet arbitrio vt virginẽ parere. Cũ igit vt di
cit glo. ſup lucã ꝑmo: Annũciatio ſit ad cõſenſum ar
bitrii virgis habendũ videt annũciatio eſſe ſupflua
Sup illud eñ Luce. 1. Diſceſſit angelus ab ea. dicit
glo. Accepto virginis cõſenſu celeſtia petit angel⁹.
Itẽ Grego⁹: Fides nȯ hꝫ meritũ cui humana ratȯ 2o
prebet experimentũ. ſed annũciatio fuit ꝑſuaſio ad
credendũ: g̃ magis fuit ad euacuandũ fructũ fidei q̃ꝫ
ad iuuandũ. Cũ ergo annũciatio fuerit ad fidẽ ỽgi-
ni faciendã videt ꝙ nȯ debuit fieri. Q aũt annũcia
tio ꝯſtruxerit fidẽ ꝑ rõnẽ ptꝫ ex verbis angeli: Spi
ritusſanct⁹ ſuꝑueniet i tẽ. et Nȯ erit impoſſibile apȯ
deũ omne ỽbũ. Et ex hoc qȯ dixit eliẓabeth: Beata
que crediditi. P. ſine opatiõe angeli mediante de⁹ 3o
operat gratiã: cũ ergo incarnatio magis aliq̃d fuit
q̃ꝫ gr̃a q̃ dat ſctis: g̃ hanc de⁹ ꝑficere debuit ꝑ ſeipm̃/
ſed annũciatio ẽ ad incarnationẽ: g̃ de⁹ eam debuit
facere ꝑ ſeipſum. P. Aug⁹ in quarto de tri. dicit ꝙ 4o
apparitiões facte patrib⁹ facte ſunt ꝑ angelos ⁊ or-
dinabant ad incarnatõnẽ filii vt ad finẽ: cum igit fi
nis dignior ſit eo qȯ eſt ad finẽ/ ⁊ illa fecerit per an-
gelos annũciatio nȯ debuit fieri ꝑ angelũ/ ſꝫ interio
ri illuminatiõe ꝑ deũ. Solutio dõm ꝙ ꝯueniebat Soło
fieri annunciatõnẽ ꝑ angelũ ad habendũ ỽginis cõ
ſenſum. Ad primũ autem qȯ contra eſt dicẽdum ꝙ Ad primũ
ꝓphetia ꝑdeſtinatiõis nȯ impletur ſine nobis cõſen
tientib⁹ ſed ſine nobis opantib⁹. Ad aliud dõm ꝙ Ad 2m
fidei virtutẽ angelus nȯ intendit edificare ꝑ annun
ciationẽ in virgine: qꝛ illa fide pleniſſima fuit: ſꝫ qꝛ
illa humilima fuit alta de ſe non preſumens: et cum
altiſſimũ ſit eſſe matrem dei/ hoc de ſe ex ſua reputa-
tione nȯ debuit preſumere niſi inſtructa per angelũ:
⁊ ideo fides quã cõſtruxit annunciatio eſt fides ſciẽ
tie et opinionis: vt hoc ſalicet opinari ⁊ ſcire ⁊ crede
re poſſet vt de ipſa hoc fieret. Q autem fieret per ali
am quecunq꞉ ad hoc eligeret futurũ eſſe credebat: ⁊
talis fides bene querit rationẽ ⁊ reuelationẽ lauda
biliter ⁊ ſine his de ſe tam magna credere eſſet vitu-
perabile. Ad aliud dicendũ ꝙ incarnatio aliquid Ad 3m
magis eſt q̃ꝫ gratia: ſed nȯ annunciatio: ⁊ ideo licet
incarnationẽ deus ꝑ ſe fecerit non tamẽ annuncia-
tionẽ. Ad aliud dicendũ ꝙ ille apparitiões ordina Ad 4m
bant ad apparitionẽ filii in carnẽ/ ſed nȯ ad annun-
ciationem: ⁊ ideo non procedit obiectio.

Arti. XIIII D
An cõueniebat annũciationẽ hanc fieri p angelum.

Ecũdo querit̃ vtrũ cõueniebat fieri per an-
Arguit̃ p° s gelũ. Et videt̃ ꝙ nõ. Angeli enim illuminato
res ſuperiores ſunt his quos illuminãt vt di
cit Dyoñ: ſed nullus angelus ſupior fuit beata vir-
20 gine: ergo nullus eã illuminare debuit. Annũcia
tio autẽ fuit illuminatio de cõcipiendo chriſtũ: ergo
nullus angelus ei hoc nũciare debuit/ ꝙ autẽ virgo
beata ſuperior fuit: dicit Hieroñ. in ſermõe ꝙ exal-
tata eſt ſuper omnes choros angelorũ ad celeſtia re-
30 gna. Itẽ deus vicinior erat per gratiã cordi beate
virginis ꝙ̃ angeli: ergo magis ↄueniebat illumina
Rõnes p ve tionẽ trãſiſſe per eã ad angelũ ꝙ̃ ecõuerſo. Sed cõ-
ritate p̄ma tra dicit Dyoñ. ꝙ tota diſpẽſatio incarnatiõis chri-
ſti eſt p angelos annũciata: illi nunciauerũt: illi ma-
gos cautos reddiderũt: paſtoribꝰ predicauerũt: ergo
2a cõueniebat fieri per angelũ. Itẽ ad eccleſiaſticã hie-
rarchiã ſm ordinẽ deſcendũt illuminatiões a hierar
chia celeſti: ſꝫ beata virgo fuit de eccleſiaſtica hierar
chia: ergo ad ipſam ab angelis debuerũt deſcende-
Solo. re illuminatiões. Solutio dicendũ ꝙ ſicut pbãt
vltime ratiões annũciationẽ per angelũ cõueniebat
Ad primu ꝫ fieri. Ad primũ ergo dicendũ ꝙ beata virgo excel-
ꝛ ſecũdũ lẽtior fuit ex vite merito: ſed inferior erat quo ad ſta
tũ, ꝛ deſcẽſus illuminationũ precipue eſt ſm ſtatũ ſa
Ad tertiũ. cri ordinis ꝛ hierarchiarũ. Ad aliud dicendũ ꝙ vi
cinior erat cordi virginis per inhabitantẽ gratiã: ſed
nõ per cõtẽplationis modũ: quia angeli videbãt fa-
cie ad faciẽ: beata virgo autẽ in ſpeculo ꝛ enigmate: ꝛ
ideo ſm ordinẽ reuelatõis angelꝰ fuit vicinior: ꝛ iõ
ab ipſo ad virginẽ deſcẽdit illuminatio.

Arti. XV. P
De quo ordine fuit angelus nũciãs incarnationẽ chriſti.

Ertio querit̃ de quo ordine fuit angelus nũ-
t cians. Videt̃ ꝙ de ſupioribus dicit eñ Greg.
Arguit̃ p° Summũ quippe angelũ mitti dignũ fuerat
ꝙ ſupremꝰ qui ſũmũ omni nũciabat: ergo nõ ſolũ fuit de ſupio-
20 ri ordine: ſed etiã ſũmꝰ in illo. Itẽ ſup illo Eſa. 43
Quis ẽ iſte q̃ venit de edom ꝛ glo. Hieroñ. dicit ꝙ eſt
vox inferiorũ angelorũ ignorantiũ chriſti incarnatõis
miſteriũ: ſed nũciãs nõ ignorauit: ergo de inferioribꝰ
30 nõ fuit. Et hoc etiã videt̃ ꝑtendere nomẽ angeli: qꝛ
Rõnes in Gabriel fortitudo dei interpretat̃. Sed cõtra Dyo
ↄ̄riũ prima niſiꝰ ꝛ grego. dicũt ꝙ ſuperiora agmina vſum exte-
rioris officij nõ habet: ergo de ſupioribꝰ nullus miſ
Solo ſus fuit. Si forte dicat̃ ꝙ hoc habet inſtãtiã Eſa.
6. Volauit ad me vnus de ſeraphin ꝛ in manu eius
Obiectio calculus quẽ forcipe de igne altaris acceperat. Con-
ſecũda. tra Dyoñ. dicit ꝙ nõ fuit vnꝰ de ſuperioribꝰ: ſed ſu-
Solo. perioris ſubdelegatꝰ: ꝛ ab officio eiꝰ qd̃ eſt incẽdere
denoiatꝰ. Si autẽ dicat̃ vt quidã dicũt ꝙ incarna
tionis miſteriũ fuit preter ordinẽ nature: ꝛ ideo pret
ordinẽ nature: ꝛ ideo ꝑter legẽ ordinis ãnũciari de-
Obiectio buit. Hoc nihil eſt: qꝛ incarnatio ꝛ ſi ſit ꝑter ordinẽ
tertia. nature: nõ tñ eſt preter ordinẽ grẽ ꝛ angelorũ ordiẽs
Obiectio ſm dona gratiarũ diſtinguũt̃. ꝓ cuiuſcũqꝫ eſt offi
quarta. ciũ aliqd̃ eiuſdẽ eſt ſupremũ in illo officio. Archãge-
lorũ eſt officiũ annũciare ſecreta: ergo ſupremũ in il-
lo officio: ſed ſupremũ eſt incarnatio chriſti: ergo hoc
Solutio debuit nũciare archangelus. Solo ſine ꝑiudicio
dicendũ ꝙ angelus ille fuit de ordine archãgelorũ/
ſicut canit eccleſia dicẽs Gabrielẽ archãgelũ: ſcimꝰ
diuinitꝰ te eſſe affatũ: ꝛ ita dicũt ſancti. Ad primũ Ad primũ
ergo dicẽdũ ꝙ Grego. intelligit nõ de ſũmo ſimplr̃: qd̃ prio ob
ſed de ſũmo de ordine archãgelorũ. Vñ dicit hec ver- ijcitur.
ba: Angeli quippe nũcij: archãgeli ſũmi ſunt nũcij di-
cti: ꝛ ſequit̃ quippe nũciũ ſũmũ ꝛc̃. ſicut ſupra indu-
ctũ eſt. Ad aliud dicẽdũ ꝙ angeli (vt dicit Augꝰ) Ad ſecũdũ.
ſciuerũt incarnatiõis miſteriũ: ſed profunditatẽ di-
uini cõſilij ſuper incarnatiõe nõ ad plenũ ſciuerũt: ꝛ
iõ de hoc inſtrui voluerũt/ nec querũt: Quis eſt iſte
ex eo ꝙ ignorẽt ꝑſonã: qd̃ patet: qꝛ nõ reſpondet̃ eis
de ꝑſona: ſed de re. Ego inquit q̃ loquor iuſticiã. vñ
altitudinẽ cõſilij circa h volebãt diſcere: ꝛ hec ſolu-
tio cõcordat Aug. ꝛ dyoñ. Ad aliud dicẽdũ ꝙ no Ad tertiũ
men ſortitus eſt angelus ab officio: qꝛ. ſ. fortẽ q̃ aere
as ptãtes debellare nũciauit venerat (vt dic̃ Greg.)

Quis ſit modus annũciatõis: an itellectualis an aliꝰ aliqs ducẽs in aſſenſum.
Arti. XVI. Q

Varto querit̃ de mõ annũciatõis. Videt̃ eñ Arguit̃ p°
q ꝙ viſiõe intellectuali fieri debuit: qꝛ hoc genꝰ
illuminatiõis ſũmũ eſt vt dicit Augꝰ. xij. ſup
Geñ. Itẽ Daniel intelligẽtia opus eſt in viſiõe. 20
Itẽ dicit Augꝰ ꝙ ꝓphia nõ eſt niſi ab intellectuali 30
viſiõe eo ꝙ in alijs eſt error: ꝫ illo mõ fieri debuit: vt
videt̃. Si forte dicat̃ ꝙ angeli nõ poſſunt illumia- Solot
re noſtrũ intellectũ eo ꝙ ſm intellectũ ſumus equa-
les eis: ꝛ par in parẽ nõ habet ptãtem. hoc eſt ↄ̄ Au- Obiectio
gu. in lib. ſup Geñ. 12. vbi dicit hoc fieri mir̃ modis
ꝙ angeli ſpẽs intelligibiles nr̃o itellectui imprimũt
Solo dõm ꝙ ãnũciatio eſt p modũ inducẽtis i cõ Solutio
ſenſum vt cõſentire ſit ex libera electiõe: qꝛ alr̃ nõ eẽt ad totũ ſil.
laudabile: qꝛ illũinatio in intellectu ↄuinat rõnẽ de
cõſenſu. Et iõ licet modꝰ illũinatiõis intellectualis
nobilior ſit in gñe ſuo ꝙ̃ per viſũ vel imaginationẽ: tñ
nõ adeo vtil' eẽt ad annũciationẽ que inclinat ad li-
berũ cõſenſum: ꝛ p h patet ſolo ad totũ.

Quis ſit finis annũciatiõis.
Arti. XVII R

Vinto querit̃ quis ſit finis annũciatõis. Et
q videt̃ ꝙ fides: qꝛ ita dicit Eliſabeth. Beata Arguit̃ p°
q̃ credidiſti. Itẽ via vite dꝫ fuiſſe btẽ virgis 20
fides: ꝫ fuit finis ãnũciatiõis. Itẽ in ꝟbis angeli p 30
ſuaſoris videt̃ hoc. Sed cõtra fidẽ habuit btã ꝟgo In ↄ̄trariũ
añ annũciationẽ: ꝫ nõ fuit finis ãnũciatiõis: qꝛ nõ
acqrebat̃ ei. Solo dõm ꝙ duplex fuit finis: vnꝰ i Solutio
virgine: ꝛ hic eſt cõſenſus vel fides ꝟborũ angeli/ nõ ad totũ ſil
ſimplex fides q̃ credit̃ in deũ: qꝛ illã añ habuit: ꝛ p
hoc patet ſolutio ad primũ. Aliꝰ finis fuit cõſequẽs
ſcꝫ cõceptio ꝛ incarnatio chriſti: nõ per annũciationẽ
operantẽ: ſed ad hoc diſponẽtẽ virginẽ/ vt in ea ſpũs
ſancti opatõe fieret: ꝛ p hoc patet ſolo ad totũ.

Quid intelligit̃ per altiſſimũ qñ dicit̃ virtus altiſſimi
Art. XVIII S

Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit Dei altiſſimi ꝛ
d ꝛc̃. Quare vocat eũ altiſſimũ: ꝛ qd̃ ſit vmbra
re ſpũſctũ. Et ad hoc dõm ꝙ ſm Caſſianũ Solutio.
in lib. ↄ̄ Neſtoriũ ꝛ Euticetẽ. Per altiſſimũ itelligit̃
pr̃ ꝛ p appropriationẽ in pr̃e eſt auctoritas. Per ſa
piẽtiã aũt ꝛ ꝟtutẽ intelligit̃ filiꝰ ꝛ ſpũſſctũs exꝓmit̃
ſuo ꝓprio noĩe: vt ſic tres magni fabri mũdi fabrica-
tores itelligãt̃ i indiuiſibili ope incarnatiõis mũdũ
etiã in fabrica vteri virginal' repaſſe. Alia etiã rõne
dic̃ altiſſimũ: qꝛ altiſſimũ fec̃: ad alta hũilia eleuauit: ꝛ
vniẽdo noſtrã naturã ꝟbo ꝛ alta ymis ſociauit. Sa
piẽtia aũt apparuit in mõ cõiũctõis vt diſtincte ſine

nature ꝛ vnite ẏpoſtaſes: virtus autē in cõiunctiõe cā diſtantiū: vt deitas ꝛ humanitas. Umbra autē refrigerat/ viſum adunat ꝛ vmbrat ſiue obtenebrat. Refrigerare cõuenit ſanctificatiõi virginis ꝛ extinctioni fomitis. Uiſum coadunare ad contuitū verbi incarnati: obtenebrari vero verbo ꝙ exinaniuit ſemetipſum formā ſerui accipiēs. Dam. aūt dicit naſci ex eo nō ſanctificatū: q2 nō fuit vnꝗ̃ non ſanctū

Arti. XIX. T. **An caro xp̄i fuerit ex puriſſimis ſanguib⁹.**

Arguit̄ p̄o d Einde querit̄ de hoc qḋ dicit ꝙ vniuit ſibi ex puriſſimis ſanguinibꝰ.]. ē. f. Ex hoc em̄ videtur vt de materia chꝛiſtus ſit ex ſanguine.

20 Cõtra Aug⁹ infra dicit ꝙ ex carne ꝑ vicinioꝛ eſt caro ad carnē ꝗ̃ʒ caro ad ſanguinē: vel ecõuerſo: ſʒ habentiū ſymbolū facilioꝛ eſt vnio: ergo cõgruēti⁹ fuit aſſumere ex carne ꝗ̃ʒ ex ſanguine: ſed ſi hoc dicat̄ tūc etiā opoꝛtuit ſumere ex oſſibꝰ oſſa ꝛ neruis neruos ꝛ ſic de alijs.

Solo Solutio dicendū ꝙ ex puriſſimis ſanguinibus accepit: q2 ſanguis eſt potētia totū corp⁹/ nō aūt caro.

Ad pꝛimū. Ad dictū Augu. dicendū ꝙ intelligit carnē pꝛo eo qḋ eſt materia carnis: ꝛ hoc eſt ſanguis

Ad ſcdū. Ad aliud dicendū ꝙ caro carni vicinioꝛ eſt in foꝛma ſpēi: ſed nō in via generatiõis: q2 non ex carne fit caro niſi coꝛrūpatur in cibis ꝛ per digeſtionē in ſanguinē conuertat̄: ꝛ tūc tandē generet̄ inde caro. Ex ſanguine autē ſtatim fit caro per conuerſionē ꝛ foꝛmationem generatiue virtutis/ vel etiā nutritiue in quibuſdam.

Arti. XX. U **Antique cõſperſiõis quid dicat̄.**

d Einde querit̄ de hoc qḋ dic̄ Antique cõſperſionis.]. ē. g. Hoc em̄ nō videt̄ verū q2 antiqua cõſperſio eſt: antiqua ab infectiõe vitij ſicu tinuit ap̄lus. 1. Coꝛ. 6. vbi dicit: Expurgate vetus fermētū vt ſitis noua cõſperſio.

Solo Reſpõſio dicendū ꝙ dicit̄ antiqua ꝓpter rugoſitatē penarū ꝛ nō culpe: quia culpā non accepit de antiquitate noſtra, ſed penā vt infra dicet magiſter.

Arti. XXI. X **Quō intelligit̄ ꝙ dicitur non ſeminās: ſed per ſpiritū ſanctū creans.**

d Einde querit̄ de hoc qḋ dicit [Nō ſeminans ſed per ſpiritūſanctū creans.]. ē. b. Cū ei creare ſit de nihilo aliquid facere nō videt̄ chꝛiſto cõuenire qui nō de nihilo: ſed de aliquo materialiter factus eſt q2 de ſanguine glorioſe virginis.

Solo Solo dicendū ꝙ creare duo impoꝛtat. ſ. ꝙ ſit immediatū opus dei: ꝛ ideo dicit creās: ſed alterū nō habet: ꝛ iō alia littera in oꝛiginali habet. ſʒ p̄ ſpm̄ ſctm̄ ꝯditiue.

Arti. XXII y **An btā virgo habuit potētiā generādi filiū.**

d Einde querit̄ de verbo magiſtri qḋ dic̄ [Cui collata eſt potētia nouo mō generādi.]. ē. i. Ex hoc em̄ videt̄ haberi ꝙ virgo chꝛiſtū non genuit actiue aliquo modo: quia ita exponit vt ſine coitu viri/ ſine libidine cõcipientis in vtero virginis celebraret̄ qḋ nō egit niſi ꝯcept⁹.

Solo Et ad hoc dicēdū vt ſupꝛa dictū eſt diſponēdo ꝛ adiuuādo extrinſec⁹ ꝛ miniſtrādo materiā ad ſubſtātiā membꝛoꝝ ꝛ ad incrementū. Sed virtus cõuertēs/ foꝛmās ꝛ figurās ꝛ cõponēs mēbꝛa ꝛ vniēs animā cū deitate tota fuit in opere ſpiritusſancti.

Arti. XXIII Z **Cur dicat̄ hanc carnē nō celeſtis nō aeree nō alterius cuiuſꝗ̃ putes eſſe nature.**

d Einde querit̄ de hoc qḋ dicit [Hāc carnem nō celeſtis nō aeree]. ē. k. Contra hoc eſt qḋ habet̄. Joh. 3. Qui de terra eſt de terra loquit̄: ꝗ de celo venit ſuper oēs eſt ꝛ dicit hoc Jo̅hes de ſe cõparando ſe chꝛiſto ſm̄ inferioꝛitatē. Conſtat autē ꝙ de anima nō loquit̄: ſed de coꝛpoꝛe: ergo coꝛp⁹ chꝛiſti venit de celo: ergo celeſtis nature eſt.

Solo Solutio dicēdū eſt ꝙ Johānes dicit hoc de perſona chꝛiſti/ nō de natura homis: chꝛiſt⁹ em̄ in ꝑſona de celo venit: Johānes aūt terrene natiuitatis habuit perſonā: ſicut etiā dicit chꝛiſt⁹ alibi de ſe. Nemo aſcendit in celum niſi qui deſcendit filius homis ꝗ eſt in celo.

Auctoꝛitate firmat ex tūc fuiſſe virginē imunē a peccato.

Qḋ autē ſacra virgo ex tūc ab omni peccato immunis extiterit Aug⁹ euidēter oſtēdit in lib. de natura ꝛ gratia inquiēs. Excepta ſancta virgine maria: de qua ꝓpter honoꝛē domini nullā pꝛoꝛſus cū de peccatis agit̄ haberi volo queſtionē. Inde em̄ ſcimus ꝙ ei plus ſit gratie collatū ad vincendū ex omni parte peccatū ꝙ cõcipere ac parere meruit: quā cõſtat nullū habuiſſe peccatū. a Hac ergo virgine excepta: ſi omnes ſancti ꝛ ſancte cõgregari poſſent: ꝛ quereret̄ ab eis an peccatū haberent quid reſponderet̄ niſi qḋ Johānes ait: b Si dixerim⁹: q2 peccatū nō habem⁹ noſipos ſeducim⁹. I. Joh. 1. Illa autē virgo ſingulari gratia ꝑuenta eſt atꝗ̃ repleta: vt ip̄m haberet vētris ſui fructū quē ex initio habuit vniuerſitas dn̄m: vt illud qḋ naſcebat̄ ex pꝛopagine pꝛimi homis: tm̄modo generis nō criminis oꝛiginē duceret.

Arti. XXIIII. Bz **An glorioſa virgo potuit peccare.**

d Einde querit̄ de hoc qḋ dicit ibi [Inde ei ſcimus ꝙ ei pl⁹ gratie ſit collatū.]. ē. a. Si em̄ ex omni parte vicit peccatū/ tūc videt̄ ꝙ etiā vicit ex parte potētie peccādi/ ꝛ ita nō potuit peccare. Sed cõtra quattuoꝛ ſunt ſtatus libe. arbi. vt habet̄ ij. lib. diſtin. xxv. poſſe peccare ꝛ nō peccare ꝗ eſt inocentie ꝛ nō poſſe nō peccare moꝛtaliter qui eſt cõdemnati homis nō poſſe nō peccare venialiter qui eſt hominis redēpti. nō poſſe peccare qui eſt gloꝛificatoꝛū: ergo videt̄ ꝙ beata virgo tūc fuit in ſtatu gloꝛificatorū ꝛ vltra ſtatū inocētie per ſe qḋ falſum eſt.

Solo Solutio dicendū ꝙ eſt poſſe ex habitu inclināte: ꝛ eſt poſſe ex libertate arbitrij. Et poſſe ex habitu inclinante ad peccandū vicerat beata virgo: ſed habuit ex libertate arbitrij.

Obiectio. Sed cõtra obijcit̄ ꝙ ſm̄ h̄ habuit ſtatū Ade anteꝗ̃ʒ peccaret. Solutio dicendū quo ad hoc habuit ꝙ nō habuit inclinans in malis ex parte coꝛpoꝛis: ſed quo ad moꝛtalitatē ꝛ moleſtias intrinſecus nō habuit: nō em̄ in ipſa nō moꝛi cõiūctū erat ad poſſe nō peccare ſicut fuit in adam.

Arti. XXV Cz **Quō debet intelligi peccatū nō habem⁹.**

d Einde querit̄ de hoc qḋ dicit [Si oēs ſancti ꝛ ſancte cõuenirēt]. ē. b. Infantes em̄ baptiſati recent̄ nō vident̄ habere peccatū. Similiter ponam⁹ aliquē cū cõtritiõe de oībꝰ venialibꝰ et moꝛtalibꝰ eē ꝯfeſſū ille ſm̄ fidē eccl'ie peꝯ̄ nō habet.

Solutio Solo ſi gn̄alit̄ intelligat̄ etiā d īfātibꝰ tūc puto eſſe

gloſandū pctm̄ nō habem⁹.i.fomitē ⁊ cām peccati q̄
liter apl's ſumit peccatū ad Rom.5. Si autē qđ vo
lo illud facio/nō ego opoꝛ illud: ſ qđ habitat omne
peccatū. Si autē adultis intelligat tunc vix ꝯtingit
eſſe ſine peccato: quia quedā ſunt tante adherētie ꝙ
vix cōfitetur homo ſine ꝓpoſito omnia etiā venialia
dimittendi.

D 2 Equit' de ſecūda parte diſtinctiōis in qua q̄
a ritur vtrū chriſt⁹ decimatus ſit: ⁊ oꝛit' ex pre
cedente in qua querit' vtrū caro chriſti obno
xia fuerit peccato: q2 q̄ obnoxiā carnē habet pctō ille
decimat⁹ eſt in patrib⁹: hec autē pars ibi incipit [Cū
aūt illa caro cui⁹ excellentiā. Et habet partes duas
In prima oſtendit' quare chriſt⁹ in abraā nō eſt deci
matus. Secūdo autē ex illis cōcludit' ꝙ ipſe primi
tias noſtre maſſe accepit ibi [Quo circa ꝓmitias no
ſtre maſſe] In priori parte magiſter tria facit/q̄ſtio
nē mouet/ſolutionē adhibet/ꝓbatione ſolutiōis po
nit ꝑ Aug. ⁊ hec tria facile eſt diſtinguere in lr̄a.

Art.XXVI **An chriſt⁹ ſm̄ differētē modū ab alijs fuit in lūbis ade vel abrae.**

Ic incidūt tres q̄ſtiōes difficiles. Prima eſt
b vtrū chriſtus ſm̄ differētē modū ab alijs ho
minib⁹ fuerit in lūbis Ade vel Abrae. Secū
da quid ſit decimari in lūbis abrae/vel nō decima
ri. Tertia eſt quid ſit peccare in adā vel nō peccare.
Arguit' ꝓº Circa primū ꝓcedit' ſic: dicit Aug⁹ in. viij. ſuper
Gen. ꝙ oēs per corpulētā ſubam fuim⁹ in adā. aut
igit' intelligit' corpulēta ſuba q̄ eſt ſm̄ formā ⁊ mate
riā corp⁹ noſtrū/aut corpulēta ſuba q̄ ē materia cor
poris noſtri. Cōſtat ꝙ nō primo mō: q2 ſic corpa no
Ꝙ non ſm̄ ſtra organizata fuiſſent ibidē qđ ē ibi nō p̄t. Si aūt
formam et corpulēta ſuba eſt materia corporis nr̄i. Cōtra ma
materiā. teria illa fuit aliqđ ſignatū in adā/vel materia alte
Ꝙ nō ma ri⁹: ergo oim̄ corpoꝝ ſanctoꝝ ⁊ futuroꝝ fuit ibi ma
teria tm̄ teria ꝑ aliqđ ſignatū qđ/valde irrōnabile eſt: q2 ſi fu
iſſet vt mōs maxim⁹ nō poſſet i tot diuidi: ꝑcipue tn̄
ſi mūdus infinit⁹ eſſet/ſemꝑ poſſibile eſſet hoīes ex
hoībus ꝓpagari. Sunt tn̄ ⁊ fuerūt ante nos qui h
Opīo hec dixerūt: ſicut magr̄ qui fecit hūc librū/⁊ ſoluit obie
dicētiū ctionē factā ꝙ quidē de oībus aliqđ fuit in eo: ⁊ hoc
opatione dn̄i multiplicatū eſt in tot quot naſcent' ſi
cut materia quinq̄ panū in tot milia hominū q̄nde
ſaciati dicunt'. Sed cōtra hoc eſt ꝙ op⁹ nature ſm̄
Arguit' cō totū eēt miraculoſum: ⁊ nō naturalit' generarēt' ho
tra illā opi mines ex hoībus. P̄ etiā eadē rō eſt de equis ⁊ aſi
nionē prio nis: ⁊ alijs aīalib⁹: q̄liter illa traducta ſūt ex primis
2º que creata ſunt i opib⁹ ſex dierū. P̄ hoc deducit' ad
Rō ad im impoſſibile ſic: De⁹ multiplicat acceptū ex adā/aut
poſſibile. ergo aliqđ de elemēt̄ mūdi materie illi addēdo: aut
de nouo materiā creādo ⁊ addēdo illi. Si aliqđ ad
dit de elemētis mūdi: igit' nō totū fuit in adā (vt ipſi
dicūt) q2 opinio illoꝝ eſt ꝙ nihil ꝯuertit' in vitatē hu
mane nature q̄ a ꝓmis parētib⁹ ē ſupra. Si ſcđo mō
q̄rit' idē. Si aūt dicat' ꝙ illā materiā in ſe multipli
cat/nec creādo aliqđ qđ addat'/nec aliud cōuertēdo
in eā: hoc nō eſt intelligibile: q2 dicūt ſancti ꝙ quinq̄
panes m'tiplicauit: ſicut multiplicat ſegetes ex vno
grano. Hec autē multiplicatio fit per alia grana in
ſegetū cōuerſionē: vnde tūc nō eſt ſile qđ addūt: quia
Opinio ali panes multiplicauit ꝑ cōuerſionē aliene materie in
oꝝ ſubtili ipſos. Propter hoc alij ſubtiliorē inuenerūt fanta
us loq̄ntiū ſiā ⁊ dixerūt: q2 materia eſt diuiſibilis i infinitū per

actū nature: ⁊ ita ꝙ quilibet habeat aliqđ de primo.
Sed cōtra aut materia ſm̄ ꝙ eſt ſuba ens in potē Obiectio
tia tm̄ diuiſibilis eſt/aut materia quāta. Si pri in ꝯtrū.
mo modo hoc nō capit intellectus ꝙ actu aliquid di ota prio
uidatur diuiſiōe materie ⁊ nō forme ꝙ nullā habeat
quātitatē: ⁊ hoc eſt cōtra phm̄.j.phiſicoꝝ dicentē ꝙ
ſi tm̄ vnū eſt qđ eſt ſubſtantia ꝙ illud eſt indiuiſibile
eo ꝙ nō diuidit' materie diuiſiōe niſi q̄ntū. forme au
tē diuiſiōe pōt addi aliquid qđ nō eſt q̄ntū/ſicut ens
⁊ ſubſtāna: ⁊ alia hm̄ōi genera que ſuis differentijs
diuidunt': ſed nō habet locū h hm̄ōi diuiſio. Si au Nota ſcđo.
tē dicūt materiā quātā eſſe. Cōtra phus in. ij. de ani
ma dicit ꝙ oim̄ natura cōſtantiū termin⁹ eſt ⁊ ratio
magnitudinis ⁊ augmēti: hic autē termin⁹ ⁊ rō ſu
mitur a duob⁹ a quātitate humidi radicalis/qđ eſt
materia prima generatiōis ⁊ a vigore virtutis for
matiue ⁊ informatiōe ſic̄ inuit galien⁹ i tegni vbi di
cit quorūdā defectū mēbroꝝ cauſari ex defectu ma
terie quorundā/aut ex defectu virtutis: igit' illa ma
teria ꝓportionata eſt cāto corpori in tāta quātitate q̄
ſi minor ſit nō erit tantū: ergo ſi diuidat' nō dico iam
in infinitū ſed etiā ad modicū: ſicut in duo nō gn̄abi
tur inde tota q̄ntitas corporis humani: ⁊ ſic nihil eſt
qđ dicūt de diuiſiōe in infinitū. Si forte dicat' ꝙ h Solo
verū eſt: ⁊ ideo mō naſcunt' hoīes minoris quātitat̄
q̄ antiquitus: quia diuiſa materia facta eſt minor. Obiectio
Cōtra ſm̄ hoc cōtinue fili⁹ deberet eſſe minor pa prima
tre in tāta quātitate quāta diuidit' materia in nume
rū filioꝝ ⁊ filiarū. Ecce aliquis legat' habuiſſe. xex
filios ⁊ plures filias ipſe triginta partib⁹ debuit eē
maior quolibet illoꝝ filiorū qđ ridiculū eſt. P̄ ſe 2a
pe videmus filiū generari maiorē patre. Itē tam 3a
diu durauit ſucceſſus hoīm ꝙ mirꝝ ē ꝙ mō athoma
les nō eſſem⁹. Itē forte alia rōne cludit' hec opinio 4a
ſcꝫ qđ ab Adā diuiſum eſt/aut totū formatū eſt i cor
pus ſeth/aut nō totū: ſed pars eſt reſeruata in ſeth vt
inde filius ſeth naſceret'. Si primo mō cū hoc qđ ha
bet formā hūanā in vno nō ſit ſuſceptibile forme hu
mane in altero/nec reſurgat cū eo: vt dicit Aug⁹ non
poteſt ex illo fieri corp⁹ alteri⁹ per ſucceſſionē. cōtra
rationē enim valde eſt ꝙ res ſit i potētia ad formā quā
iā habet. Si autē dicat' ꝙ nō obuiat dictū Augu. Solo
de reſurrectiōe: q2 nobilius eſſe habet in ſecūdo q̄ in
primo. Cōtra in primo eſt ſicut radicale mēbrū ho Obiectio
minis/⁊ nō ſicut nutrimētale: quia hoc datū fuit ꝙ prima.
ipm̄ formatur totū in corp⁹ hoīs: ergo in prio ha
bet nobili⁹ eſſe. Si ꝓpter hoc detur alia pars ꝙ nō
totū format' in corp⁹: ſed reſeruet' pars tūc ſequit' ꝙ
aut diuidit' in partes numerātes totū ſic̄ medie ter
tie quarte quinte/aut in partes nō numerātes qua
rū vnaqueq̄ minor eſt p̄cedēte diuiſa Si primo mō
tūc ſtabit de neceſſitate ꝓpagatio generis hūani/tot
natis in quot partes illud ſemē eſt diuiſum. Si ſecū
do modo tūc ſemper poſterior minor eſt patre ſuo in
aliqua quātitate: ⁊ hoc nō eſt verū: q2 viſus probat
per contrariū frequēter. P̄ phi cōmuniter oēs di 2a
cūt ꝙ generatio eſt de ſupfluo alimēti cui cōfert' vis
informatiua per organa generatiōis: igit' nō eſt hoc
modo ſicut illi dicūt. Itē Ariſto. in lib. de aīalib⁹. 3a
xvj. dicit ꝙ ſemē generatiōis aſſimilat' filio egrediē
ti de domo patr': q2 ſicut ille partē ſubſtātie ſecū de
fert: ⁊ illā m'tiplicat ꝑ negociatiōes ⁊ lucra: ita ſemē
ptē ſube radical' hūidi i q̄ organa format' ſecū defert
⁊ m'tiplicat illā ꝑ attractū alteri⁹ hūidi a pte m̄ris.

Solutio ſm mētem Alberti. Solō ſine ꝑiudicio dicimꝰ ꝙ nō fuimꝰ in Adā ꝑ
aliqđ ſignatū: ſed dicimꝰ ꝙ duplex eſt materia hu-
mani generis. ſ. ſignata in forma hoīs: vel in forma
partis hominis: ſicut eſt materia petri vel pedis pe-
tri ꝛ eſt materia originalis. Materia autē originalꝭ
eſt q̄ deciſa eſt de corꝑe ade. i. de eo qđ in potētia fuit
corpus ade: hoc enī fuit ſuꝑfluū alimēti. Deciſa inq̄ꝫ
ꝑ actū ḡnatiue virtutis accepit virtutē formatiuā in
loco determinato ab anima Ade: vt ex illa formaret
corpꝰ filij ꝛ tota ꝯuerteretꝭ in ipm̄. Nec dicatꝭ ſuꝑfluū
alimēti ꝙ ſit inutile: ſed dicatꝭ ſuꝑfluū qđ ad ſube in-
diuidualis ſuſtentationē nō eſt deputatū ꝑ actū nu-
tritiue potētie: ſꝫ de hoc qđ ſibi ſuꝑfluit miniſtrauit
generatiue ad ſpēi ſuſtentationē ꝛ multiplicationē.
Illud idē autē nō conuertitꝭ in corpꝰ filij ſcḋ: nec ꝑs
eius vt ꝓbatū eſt: ſed potius ipm̄ accipit humidū ali
mēti in corpore ſcḋ: ꝛ iterū ſuꝑfluū illꝰ humidi mit
tit generatiue vt accipiat formatiuā virtutē ab illa/
que originata eſt ab Adā: ꝛ ſic fit ſucceſſio per om̄es
Et hoc voco materiā que originalr̄ cōuertitꝭ ad vnū
hominē adam: ſic enī fuimꝰ in adā oēs. Et hoc innuit
Augꝰ qn̄ dicit ꝙ ſi homo cibetꝭ carnibꝫ hoīs alterꝰ/
ꝛ generet ꝙ reſurget caro illa in quo fuit ex humido
Ad rōnes. radicali: nō in illo in quo fuit nutrimētū tm̄. Unde
videtꝭ mihi ꝙ ſuꝑiores opiniones/ aut falſe ſint/ aut
nō poſſunt intelligi qualꝭ ſint ⁊c. ꝛ cōcedo rōnes in
ꝯtrariū adductas. Et quātū ad hoc dico ꝙ cū dicitꝭ
chriſtꝰ fuit in lūbis ade ꝑ materiā hoc mō originalē
ſed nō ſicut alij hoīes. Corpulētū enī ī quo facta eſt
formatio: ſic originalꝭ fuit ibi: ſed virtꝰ formās nō
eſt inde originata: ſed potiꝰ a ſpū ſancto vt ſupra di-
ctū eſt. Et iō cū dicitꝭ chriſtꝰ ſicut alij fuit in lumbis
abrae puto nō eſſe cōcedēdū: ſed cū dicatꝭ chriſtꝰ per h̄
ꝑ qđ alij ſint in lumbis abrae vel ade cōcedēdū eſt ꝙ
vnū dicit ſubam materie vel originē: alterū autē dicꝭ
modū ꝓpagatiōis vel generatiōis.

Arti. XXVII.

Quid ſit decimari in lūbis Abrae.

Ez Ecūdo queritꝭ qđ ſit decimari in lūbis abrae
Arguitꝭ ꝑo 8 Aut ei decimari eſt decimas dare aut ad de-
cimas obligari/ aut ſignū decimatiōis eorū
ꝓſtēdere qui poſt futuri erāt. Si hoc eſt decimas da
re: ergo qui poſt futuri erāt tūc dabāt decimas: ꝛ da
2o tis decimis deobligatꝭ ad dandū q̄ dedit: ergo pꝰ de
cimas dare nō tenebatꝭ qđ falſuꝫ eſt. Pꝫ videtꝭ ꝙ res
in potētia materiali origīs exiſtēs nō poſſit decima-
ri hoc mō: qꝛ aliq̄s decimat frumētū ſuū: ꝛ de deci-
mato ſeminat ꝛ frugē q̄ creuit: iterū tenetꝭ decimare:
licet fuit in decimatis ſemibꝫ ſm origīs materiā: ḡ a
Solō ſilij lꝫ decimas dederit abraā: filios tn̄ ī ſe deciare nō
3o qđ eſt potuit. Si ṽo dicatꝭ ꝙ decimare eſt ad decias obli-
obiectio ri. Cōtra leuite non ſunt ad decimas obligati: imo
acceperūt decimas a pplō ſm legē: ꝛ ita magis deci
mati ſunt: ſi hēēt decimari magꝭ eēt in melchiſedech
q̄ decimas accepit q̄ꝫ in Abraā q̄ dedit. Si ṽo hoc eſt
4o ſignū decimatōis aliorꝫ ꝓſtēdere. Cōtra ipi fuerūt
tūc ſm materiā origīs tm̄: ſed cū oī eodē mō fuit ibi
5o xp̄s: ḡ xp̄s fuit decimatꝰ ſicut ꝛ ipſi. Pꝫ videtꝭ magꝭ
cōuenire xp̄o q̄ꝫ alijs: qꝛ ipſe ſignificatꝰ eſt ꝑ decimā
vt dicit Augꝰ ꝛ mgr̄ di. v. ergo videtꝭ magis eē deci
6o matus. Pꝫ poſt victoriā abraā decimas obtulit mel
chiſedech: ſic xp̄s poſt triūphū obtulit ꝑciū redēptio
nis pr̄i: ergo magis conuenit xp̄o decimari in tali ſi-
q̄ſtiūcula. gno q̄ꝫ alijs. Ulteriꝰ queritꝭ quid eſt hoc qđ dicat
Augꝰ ꝓ cauſa quare xp̄s nō fuit decimatꝰ in lūbis
abrae: qꝛ. ſ. aliter fuit ibi q̄ꝫ alij. hoc enī videtꝭ eē fal-
ſum: lex enī cōcupiſcētie nō eſt in aliquo niſi qn̄ eſt: ſꝫ
tūc poſteri nō fuerūt: ergo per legē cōcupiſcētie tunc
nō fuerūt: ḡ ꝑ corpulētā ſubaꝫ tm̄: ꝛ ſic fuit ibi xp̄s ḡ
alij fuerūt ibi ſicut chriſtꝰ. Solō dōm ꝙ decima- Solō.
ri aliud eſt q̄ꝫ decimare. Decimare enī eſt idē qđ deci
mas dare: ꝛ hoc fit duabꝫ de cauſis. Quarū vna eſt
moralis: ꝛ quo ad illā remāſerūt decime in lege no-
ua. ſ. vt ſit cibꝫ in domo dei vt dicit Malach. vt. ſ. mi
niſtri habeāt vnde ſuſtētentꝭ in tēplo ſeruiētes. Alia
cauſa eſt vt oſtēdatꝭ oblatio ꝑfectiōis eſſe pro ſe facta
apud deū: qui enī decimā dat decimū qđ occurrit ad
numerꝫ ꝛ ſe ſuperiori porrigit ꝛ retinet nouē ſibi. De
narius aūt limes eſt primꝰ ꝛ ꝑfectionē ſignificat vn̄
ſignificat ꝑciū noſtre redēptiōis qđ a nobis remoue
tur: vt preciū a redēptis: qꝛ ex parte noſtra preciū h̄
habere nō potuimꝰ. Retētio autē nouē q̄ numerus
imꝑfectionē ſignificat: per hoc ꝙ cadit ꝛ deficit a de
nario ſignat noſtrā imperfectionē: ꝛ ſic oblatio deci
me eſt ſignificare ſe imꝑfectū ꝛ indigere redemptiōe.
Decimū autē qđ a ſe porrigit ſignat redēptiōis illꝰ
preciū: ꝛ ita exponit magꝭ Hugo de ſctō victore. De
cimari autē eſt iſta indigere liberatione ſignificare.
Dicēdū ergo ad primū ꝙ aplꝭs Heb. 7. vn̄ iſtud to Ad primū.
tū trahitꝭ intēdit ꝓbare chriſti ſacerdotiū excellere ſa
cerdotiū leuiticū in hoc ꝙ chriſti ſacerdotiū ſignifica
tur ꝑ ſacerdotiū melchiſedech q̄ vt maior accepit de-
cimas ab abraā in quo miniſtri ſacerdotij veteris le
gis ſignificati ſunt indigere redēptiōe. ſignificatꝭ per
decimas oblatas ab abraā ipſi melchiſedech qua re
dēptiōe nō indiguit chriſtꝰ: imo ſignificatꝭ caro eius
per decimū qđ accepit melchiſedech vt bn̄diceret ab-
rae: ſicut patꝭ accepit imolationē corporis chriſti/ vt
benediceret humano generi: ꝛ ſic patꝫ quare chriſtꝰ
nō eſt decimatꝰ. ſ. liberatiōe indigēs ſignificatꝰ. Alij
autē in lūbis eius decimati ſunt qui per nouenariū
retentū ſignificati ſunt indigere liberatiōe q̄ ꝑ ſacer-
dotiū melchiſedech ꝛ benedictionē ſignificatꝭ. Dicatꝭ
igitꝭ ad primū ꝙ decimatū eē eſt ſignificare indigere
liberatiōe per nouenariū retētū in oblatiōe decime
partis ei qui benedicit ꝛ redimit ꝛ ad hāc decimatio
nē patet ꝙ oēs qui per nouenariū ſignificātꝭ ꝑ abraā
obligantꝭ. Ad illud autē qđ obijcitꝭ ꝙ nō pōt deci- Ad ſecūdū.
mari res in potētia exiſtēs ſoluēdū ꝙ nō poteſt deci-
mari ꝑ nūerū actu exiſtētē decimā: qꝛ nō eſt actu: ſed
potētia: ſed poteſt decimari. i. ad decimationē deter
minari ꝛ obligari hoc mō q̄ eſt. Et qđ obijcitꝭ de gra
no dicendū ꝙ hoc granū duplex eſt. ſ. vt actu ens: ꝛ
ſic decimatū eſt: ꝛ vt potētia aliud ens in ipſo: ꝛ ſic qđ
in ipſo eſt nō eſt decimatū: ꝛ debet decimari qn̄ egre
ditur de ipſo. Ad aliud dicēdū ꝙ leuite acceperūt Ad tertiū.
decimas vt ſunt ad ſuſtentationē miniſtrorū: ſed nō
vt ſignificat decimatio liberatiōis indigentiā: qꝛ ſic
decimati ſunt ꝛ nō decimas acceperūt. Ad aliđ di Ad quartū
cendū ꝙ eſſe in lūbis attribuitꝭ omnibꝫ q̄ ad materiā ꝛ quintum.
originis: ſed illa materia duplicē habet cōparatōēꝫ
ſcꝫ ad originē ꝛ ad originatū. Ad originē iterꝫ dupli Ad originē
cem habet cōparationē: vnā ſm ſubſtantiā corpulē-
tā: aliā ſm legē qua deſcēditꝭ ꝛ traijcitꝭ in aliū. Ad
originatū autem iterū duplicē habet comparationē
ſcilicet vt ens poſſibilis ſubſtātia in ipō: ꝛ ſm modū
quo eſt accipiēda ad ipſum originatum conſtituen-
dum. Si autem accipiatur materia hic in reſpectu

Ad origía tum ad originē tñ materialiter. Ad originatū aūt vt ens materia ipſiꝰ tñ. Dicēdū ꝙ chriſtꝰ hoc mō fuit in lūbis vt alij: hoc vocat Augꝰ in lūbis eſſe ſm corpulētā ſubām: iō qz in vtroqꝫ reſpectu .ſ. ad originē ꝛ ad originatū nō attēdit͛ niſi materialit͛ ꝓut materia eſt ſuba corpulēta in qua fit corporis forma. Si aūt accipiatur in duobꝫ reſpectibꝫ ſecūdis .ſ. ſm legē cōcupiſcentie qua trahit͛ ab origine: ꝛ ſm cōmixtionē ſexuū quō accipit͛ in cōcepto nō fuit ibi chriſtꝰ ſic alij. Et hoc innuit Augꝰ cū dicit ꝙ illi decimati ſunt i lūbis Abrae: q̄ ſic fuerūt in lūbis eiꝰ ſicut ipſe abraam fuit in lūbis patris ſui: ꝛ qui ꝑ cōcubitū futuri fuerunt in matre.

Obiectio. Si autē adhuc obijcit͛ ꝙ chriſti caro anteq̄ꝫ eſſet ſub chriſti forma tota fuit virginis caro: ꝛ illa tota fuit ibi ſm vtrūqꝫ reſpectū: ergo ꝛ caro xp̄i ſicut ſupra determinatū eſt.

Solo. Dicendū ꝙ nō eſt verū: qz virginis caro alteriꝰ rōnis eſt q̄ꝫ chriſti caro. Dicatur aūt caro chriſti duplex .ſ. q̄ actu caro chriſti eſt/ ꝛ illa nunq̄ꝫ vt chriſti fuit in alio q̄ꝫ in ipſo. Alio mō dicit͛ chriſti caro q̄ ꝑ fidē de noſtra maſſa chriſto determinata eſt accipiēda: ꝛ illa fuit in oībus deſcēdēs ꝛ ſemꝑ per actū cōcubitꝰ quidē ſm ſubām: ſed vt fides coniugit eā reſpectu ad xp̄m ſic impoſſibilis erat ad legē cōcupiſcētie: ꝛ hoc eſt accipe carnē chriſti ſm rōnē: qz in hac rōne qua futura erat chriſti nūq̄ꝫ legi cōcupiſcētie ſubiacuit ſicut ſupra diximꝰ.

Ad ſextū. Ad aliō dicendū ꝙ in decima oblata chriſtꝰ ſignificatur: ſed ipſum oblatū nō decimat͛ ſic: ſicut ſupra diximꝰ: ſed potius ipſe actꝰ eius q̄ nouē retinet obligat decimationi per hoc qō ꝓfitet͛ ſe tali decima redimēti indigere.

Ad queſtiū colam. Ad aliud dicēdū ſicut patet ex predictis ꝙ illa caro vt chriſto ꝑ fidē determinata nō fuit niſi ꝑ corpulentā ſubām in patꝝ lūbis: alij autē duobꝫ mōis.

Quid eſt peccare in Adā vel nō peccare.

Arti. XXVIII. F 2 e

Ertio querit͛ quid ſit peccare in adā / vel non peccare] Peccare eī̄ eſt agere: nihil aūt agit niſi qō actu eſt: ergo nihil peccat niſi qō actu eſt. in adā actu nō fuimꝰ: ergo in adā nō peccauimꝰ vt videt͛.

Arguit͛ ꝓ

Solo. Si dicis ꝙ h̄ eſt in principio materiali peccato obligari.

Obiectio. Cōtra chriſtus fuit ibi ſm pricipiū materiale: ꝛ tñ in adā nō peccauit.

Solo. Si dicas hoc eſt reatū ex vitio illiꝰ materie cōtrahere.

Obiectio. Cōtra hoc eſt qō dicit Anſe. ꝙ peccatū vel vitiū nō eſt magis in ſemine q̄ꝫ in ſputo: ergo ex origine ſeminali nō cōtrahitur.

Ultimo. ꝑ iniuſticia videt͛ maxima ꝙ filij vltra tertiā ꝛ quartā generationē: ꝛ vſqꝫ in infinitas generationes puniant͛ pro peccatis parentū.

Solo. Solutio prenotandū ꝙ de originali peccato ꝛ inflictiōe ipſiꝰ tractatus habet͛ in .ij. lib. di. iij. Sed hic breuit͛ trāſiēs dico ꝙ peccare in adā eſt per modū acceptiōis materie ex Adā reatū originalis cōtrahere: ꝛ hoc mō xp̄s nō peccauit in adā: imo vt medicina vulneris fuit in ipſo: licet eī̄ tota caro Ade corrupta fuit corruptiōe paſſibilitatis ꝛ vitij: nō tñ ſm ꝙ determinat͛ fide ad chriſtū: qz ſic decimata habet in ſe partē ſui que medicina vulneris eſt: vt dicit Augꝰ ꝛ hoc facile patet per antedicta.

Ad primū. Ad primū ergo dicēdū ꝙ omnes in Adā peccauimus: ſicut in origine viciata qui ſic fuimus in ipſo ꝙ nec carnis noſtre acceptio a ſua ꝓpagatiōe repugnat corpulēte ſubſtātie nec lege cōcupiſcētie, ſic aūt chriſtus nō fuit ibi: ꝛ ſic peccare eſt peccare ſm quid .i. ſm originē nature: ꝛ hoc mō etiā fuimus in ipſo qui ꝓpagati ſumꝰ ex ipſo. Ad aliud patet ſolutio per antedicta.

Ad ꝑmā obiectionē. Ad ſecūdā ꝛ vltimā. Ad vltimū dicēdū ꝙ vitiū dupliciter dicit͛ .ſ. ꝓ habitu vitij ꝛ pro cauſa vitij. Primo mō nō eſt in ſemine: ſed ſecūdo mō eſt in ſemine: qz a ſua feditate que in ipſo pena eſt/ cauſat͛ feditas in aīa que culpa eſt ꝛ pena ꝛ huiꝰ rō in ſecūdo domino cōcedēte explanabit͛.

Quare nō fuit chriſtus decimatus in Abraā ſicut Leui: cum caro quam acceperit in eo fuit peccato obnoxia.

Cū autē illa caro cuiꝰ excellentia ſingularis verbis explicari nō valet: anteq̄ꝫ eſſet verbo vnito obnoxia fuerit a peccato in Maria et in alijs a q̄bus ꝓpagatiōe traducta eſt: non immerito videri poteſt i Abraā peccato ſubiacuiſſe: cuius vniuerſa caro peccato ſubiacebat. Unde queri ſolet quare leui decimatus dicat͛ in Abraā ꝛ nō chriſtus: cū in lūbis abrae vterqꝫ fuerit ſm materialē rōnē quādo Abraam decimatus eſt: ꝛ decimas dedit melchiſedech. Tūc enim apoſtolus Leui decimatū dicit in Abraā tāq̄ꝫ in materiali cauſa. Quia ea decimatione ſicut Abraā minor Melchiſedech oſtendit͛: cui perſonaliter decimas ſoluit: ita ꝛ leuiticꝰ ordo qui in abraā ſm rationē ſeminalē erat: ꝛ ex eo per cōcupiſcentiā carnis deſcēdit: chriſtus autē non eſt decimatus: quia licet ibi fuerit ſm carnē: nō tamē deſcendit ſm legē cōmunē ſcꝫ per carnis libidinē: ſicut etiā in Ada ꝫ omnes peccauerunt: ſed non chriſtus. Unde Augꝰ ſuper Geñ. Sicut Adam peccāte qui in lumbis eiꝰ erant peccauerūt: ſic Abraā dāte decimas q̄ in lumbis eius erant decimati ſunt. Sed hoc nō ſequitur in chriſto: licet in lumbis Ade et Abrae fuerit: quia nō ſm cōcupiſcentiā carnis inde deſcēdit. Cū ergo leui ꝛ chriſtus ſm carnē eſſent in lumbis Abrae quādo decimatus eſt ideo pariter decimati nō ſunt: qz ſm aliquē modū nō erat ibi chriſtꝰ quo erat ibi leui. Scđm rationē quippe illam ſeminalem ibi fuit leui: qua ratōe per cōcubitū venturꝰ erat in matrē: ſm quā rationē nō erat ibi chriſti caro q̄uis ſm ipſam ibi fuerit Marie caro. Ille ergo decimatꝰ eſt in abraā qui ſic fuit in lumbis abrae ſicut ille fuit in lūbis patris ſui: id eſt qui ſic eſt natus de patre abraā: ſicut ille de patre ſuo natꝰ eſt: ſcilicet per legē carnis ꝛ inuincibilē concupiſcentiā.

Augꝰ ſuꝑ Geñ. b

Art. XXIX G 2

Quid ſignificabat oblatio melchiſedech decimatio abrae ꝛ ſacrificiū chriſti: ꝛ q̄d dicatur ratio ſeminalis: ꝛ quid dicatur concupiſcentia inuiſibilis.

Jn habitis veniēdū eſt ad lrām huiꝰ partis:
b ⁊ ſumēdū eſt illud qd̓ dicit: qꝛ ea determina
tiene ſicut Abraā minoꝛ oſtenditur: ⁊ qua mī
noꝛitate: ⁊ dicitur ꝙ impfecte indigētie benedictio
nis quā impfectionē oblatiōe decime ⁊ retētiōe no
uē ſignificauit: cū ei decimū melchi. accepit denariū
apud abraā nō remāſit: ⁊ iō pfectio apud melchi. fuit
⁊ nō apud abraā qd̓ ſignificauit decimā remouēdo:
⁊ iō per ſacerdotiū melchi. ⁊ nō filioꝝ abraā pfectio
benedictiōis ⁊ redēptiōis fuit ſignificata. Cū autē
melchi. typū ſacerdotij xp̄i exhibuit ī oblatiōe panis
⁊ vini ſacerdotiū chriſti eſt pfectū ⁊ liberās: ⁊ Abraā
imperfectū ⁊ indigēs liberatore. Deinde accipe illd̓
ante finē capli ſm rōnē quippe illā ſemialē. ā. b. Ra
tio ſeminalis eſt rō qua ſeminat̄ poſteritas: ⁊ illa ra
tio eſt vis concupiſcētie ⁊ cōmixtio ſexuū: vt patet in
oibus. Poſt hec accipe illud Jnuiſibilē ꝯcupiſcētiā
Hec cōcupiſcentia dicit̄ inuiſibilis: qꝛ in ꝯuictatibꝰ
viſibilis corporis ſeminati nō apparet: ſed per rōnē
carnis pugne aduerſus ſpiritū apparet.

Qua ratōe caro chriſti ī dicta eſt in ſcriptura nō fuiſſe peccatrix: ſed ſimilis quo aperitur quare obligata peccato nō fuit in chriſto.

Quo circa primitiā noſtre maſſe recte aſſum
pſiſſe dicit̄ chriſtꝰ: qꝛ nō carnē peccati: ſed ſi
militudinē carnis pcti accepit. Miſit eñ deꝰ
filiū ſuū vt ait apl̄s: ī ſimilitudinē carnis pec
cati. Aſſumpſit eñ verbū carnē peccati ſimi
lē in pena ⁊ nō in culpa: ⁊ iō nō peccatricem.
Cetera vo hominū oīs caro peccati eſt. So
a la illius nō eſt caro peccati: qꝛ nō eū mat̄ cō
cupiſcētie: ſed gratia cōcepit habet tñ ſilitu
dinē carnis peccati p paſſibilitatē ⁊ mortali
tatē qꝛ eſuriuit: ſitiuit ⁊ hmōi. Licet ergo eadē
caro ſit que ⁊ noſtra nō tñ ita facta eſt in vte
ro ſicut noſtra. Eſt eñ ſanctificata in vtero ⁊
nata ſine peccato: ⁊ nec ipſe in illa vnq̄ꝫ pec
cauit. Jn pena ergo ſimilis eſt noſtre nō in q̄
litate peccati: qꝛ pollutiōe q̄ ex cōcupiſcētie
motu cōcepta eſt oīno nō habuit: nec ex car
nali delectatiōe nata eſt. Venit ergo ad coꝛ
pus īmaculatū qd̓ pter libidinis cōcupiſcen
tiā fuit conceptū: nec illud in ſe habuit vitiū
qd̓ in alijs eſt cā pctī: nec in eo peccauit. Jdoq̄ꝫ
vere dicit̄ verbi caro nō fuiſſe in chriſto obli
gata peccato.

Arti. III. D 2 Quid dicat̄ primitia ⁊ vtrū gratia vnionis
fuerit gratia habitualis.

Uo circa primitiā noſtre maſſe [Hec eſt ſecū
q da pars ⁊ eſt cōcluſio quedā q̄ ſequit̄ ex p̄ce
dente. Et nota ꝙ primitia dicitur dupliciter
ſcꝫ qd̓ ꝓpter maioꝛē vigoꝛē nature citiꝰ ad maturita
tē pringat hoc primitia dicit̄: ⁊ hoc offerebat̄ dño ſm
legē. Primitia etiā dicit̄ primū nobilitate: ⁊ vtroq̄ꝫ
mō caro xp̄i dicit̄ primitia: qꝛ illa prio mūditiā atti
gens oīs ad maturitatē mūditie adducit: ⁊ qꝛ illa
ꝓpter vnionē deitatis digniſſima fuit. Deinde acci
pe illud mater concupiſcentie ſed grā ⁊c̄.] . ā. a. quia
eſt in actu matris cōcupiſcēns. vel veriꝰ hec eſt q̄ ſem
per fornicat̄ cū demone vt filios peccatoꝛes ex adul
terio ſtatuat: grā autē dicit̄ xp̄i q̄ eſt gratia vnionis
nō habitꝰ vt in nobis: ſed in hoīem deū in ypoſtaſi/
nō hoc aūt iō dico ꝙ xp̄s gratiā habitꝰ nō habuerit
ſed illū habuit in virtutibꝰ ⁊ donis: ſed vniōis gra
tia nō fuit habitualis: vt quidā errātes dixerūt: qꝛ
ſm hoc ille nō eſſet filiꝰ niſi acceptiōe grē illius: quia
ipſa dicit̄ gratia ad eſſe naturaliter filiū dei in per
ſona vna vtriuſq̄ꝫ nature. Alia oīa illiꝰ partis plana
ſunt per diſputationē.

Quidā videtur aduerſari illi ſententie qua dictū eſt carnē chriſti nō prius conceptā q̄ꝫ aſſumptā.

Jlli aūt ſententie qua ſupra diximꝰ carnē ver
bi nō añ fuiſſe cōceptā q̄ꝫ aſſumptā: videt̄ ob Job. 2
uiare qd̓ Augꝰ ait ſup Johānē vbi legit̄. Sol
uite templū hoc ⁊ in tribꝰ diebꝰ excitabo il
lud. Dixerūt ergo iudei. xl. ⁊ vi. annis edifi
catū eſt hoc tēplū: ⁊ in tribꝰ diebꝰ excitabis
illud. Hic inq̄t numerꝰ pfectiōi dñici corpo
ris cōuenit: qꝛ vt dicūt phiſici: tot diebꝰ for
ma humani corporis pficit̄. Horū occaſione
verboꝝ quidā dicere pſumpſerūt dñici cor
poris formā tot diebꝰ ad modū alioꝝ corpo
rū perfectā: ⁊ mēbroꝝ lineamētis diſtinctā:
⁊ mox verbū dicit̄ ſibi vniſſe carnē ⁊ animā
⁊ hoc mō dicūt illū numerū pfectiōi domini
ci corporis cōuenire. Sed alia rō illius dicta
extitit ex qua ſana orit̄ itelligētia verbi. Nō
eñ ideo illud dixit Augꝰ quī mox vt caro il
la opere ſpūſſancti ſanctificata: et a reliqua
ſeparata fuit verbo dei cū anima vniret̄: vt p
fectus et verꝰ deus eſſet pfectꝰ et verꝰ homo.
Sed qꝛ membroꝝ illius dñici corporis diſti
ctio in ipſo momēto cōceptiōis et vniōis dei
et hominis adeo tenuis erat et parua: vt hu
mano viſui vix poſſꝫ ſubijci: diebꝰ aūt quos
Augꝰ memoꝛat pfecta eſt et notabilis facta.
Jncarnatū eſt ergo verbū: vt ait Johā. Da
maſce. et a ꝓpria incorporalitate nō feciſſet a
et totū incarnatū eſt: et totū eſt incircūſcri
ptū. Minorat̄ corporaliter et cōtrahit̄: et di b
uine eſt incircūſcriptū: nō coextēſa carne eiꝰ
cū īcircūſcripta diuinitate. Jn oībus igit̄ q̄
ſuper oīa erat: et ī vtero ſancte genitricis exi
ſtebat: ſed in ipſo actu incarnatiōis. J 2

Ili aūt ſententie qua ſupra diximus [Hec eſt
f tertia ⁊ vltima pars iſtiꝰ diſtinctiōis: ⁊ habꝫ
tres partes. Jn quaꝝ prima ponit obiectiōē
cōtra ſupra determinata q̄ patet in littera. Jn ſecū
da ponit ſolutionē ibi [Sed alia rō illiꝰ dicti extitit

ꝛ illa etiã plana eſt ꝑ antedicta. In tertia ex oib⁹ ꝓhabitis cõcludit ꝙ ꝑ vnionẽ vbi ꝛ hoīs nõ ↄfūdunt ꝓprietates vtriuſ natureꝫ ſed manent differẽtes ꝛ diſtincte: ꝛ ꝑ auctoritatẽ Iohan. dam. que incipit [Incarnatum ergo verbum.

Arti. XXXI Queriť de hoc qḋ dicit: Totū incarnatū ē

Ed queriť de hoc qḋ dicit: [Totū incarnatū eſt. ꝛc.] ꝫ. a. aut eñ totū referť ad naturam/ aut ꝑſonã/ aut ad vtrūqꝫ. ſi ad naturã/ falſum videť: qꝛ licet natura diuina tota in vna ſuaꝝ hypoſtaſion ſit incarnata: nõ tñ tota natura verbi eſt incircūſcripta: ſed circūſcripta. Solutio Solo dõm ꝙ li totū reſpicit vtrūqꝫ ꝛ naturã ꝛ ꝑſonã: ſed natura hoīs nõ eſt incarnata: ſed potius deitati vnita. vñ loquiť de verbo ſm ꝙ eſt incarnatū: ꝛ qꝛ incarnari nõ ↄuenit nature hūane: iõ diſtributio ñ reſpicit ꝑtes hūane nature

Art. XXXII R2 Utrū verbum eſt vbiqꝫ homo.

Einde obijciť de hoc qḋ dicit: [Nõ coextenſã carnẽ. ꝛc.] ꝫ. b. aut eñ verbū vbiqꝫ eſt incarnatū/ aut nõ vbiqꝫ. ſi vbiqꝫ/ tunc xp̄s eſt vbiqꝫ hõ: ꝛ ita coextenſa caro cū incircūſcripta deitate. Si vero nõ vbiqꝫ: ꝫ verbū alicubi eſt vbi nõ eſt hõ/ ꝛ alicubi hõ/ qḋ falſum eſt cū ſit ſimplex: ꝛ eſt vel totū incarnatū vel nihil de eo incarnatū. Solutio Solo dõm ꝙ verbū eſt vbiqꝫ hõ: ſed nõ eſt homo vbiqꝫ: qꝛ cū dꝛ verbū eſt vbiqꝫ hõ duplex eſt locutio/ ex eo ꝙ aduerbiū vbiqꝫ põt determinare verbū eſt in cõparatõe ad ſuppoſitū ꝛ ſic vera eſt locutõ. vel in cõparatõe ad appoſitū: ꝛ tūc eſt locutio falſa: ꝛ ꝑmo mõ ſenſus eſt: verbū ens vbiqꝫ eſt hõ: ꝛ hoc verꝫ eſt. Scḋo mõ ſenſus eſt: verbū eſt hõ vbiqꝫ/ ita ꝙ in hūana forma ſit vbiqꝫ: ꝛ verbū vbiqꝫ eſt in hoc altari: ꝫ verbū eſt in hoc altari vbiqꝫ nõ ſequiť: ꝛ incidit fallacia dictõnis. Dicit eñ Innocēti⁹ papa ꝙ verbū in triplici cõſideratõe tripl'r ſe hẽt ad locū: ſm deitatẽ eñ eſt vbiqꝫ eſſentialiť/ principaliter ꝛ potentialiter: ſm humanã autẽ formã aptã ꝛ diſtinctã eſt in loco determinato ad dexterã pr̃is in celo empirreo. i. in potioribus bonis: ſꝫ ſm ſpẽs panis eſt ĩ altari in quo conſecratur.

Quare in ſcriptura ſepi⁹ tribuatur incarnatio que eſt opus trinitatis ſpirituiſancto: et de ipſo etiam conceptus et natus dicatur.

Diſtin. IIII Qualiť caro Xp̄i fuerit ꝑ ſpm̄ſãctū cõcepta

Um vero incarnatio c verbi (ſicut in ſuꝑioribus tractatū eſt) oꝑatio vere ſit pr̄is ꝛ filij ꝛ ſpiritusſancti inueſtigatõe dignū nobis videtur quare in ſcriptura ſpūiſctõ hoc opus ſepius tribuať: ꝛ de ipõ xp̄s cõceptus ꝛ nat⁹ memoretur. Nõ eñ ideo oꝑatio incarnatiõis ſpūiſancto ſepius tribuiť ꝙ eã ipẽ ſolus ſine pr̄e ꝛ a filio fecerit: ſed qꝛ ſpūſſanctus eſt charitas ꝛ donum patris ꝛ filij: ꝛ ineffabili dei charitate verbū caro factū eſt: ꝛ ineffabili dei dono filius dei ſibi vniuit formã ſerui. Nõ ergo frequẽs denominatio ſpūſſancti ab illo oꝑe pa b trẽ vel filiū ſecludit: ſed potius vno nomĩato tres intelliguntꝫ: ſicut fit ſepe in alijs oꝑib⁹ Unde Aug. ſuꝑ hoc mouens q̃ſtionẽ in hūc modū eandẽ determinat in ench. ita inquiẽs Cū illã creaturã quã virgo ↄcepit ꝛ peperit ꝗuis ad ſolã ꝑſonã filij ꝑtinentẽ tota trinitas fecerit: neqꝫ eñ ſeꝑabilia ſunt opera trinitatis: cur in ea facienda ſpūſſanctus ſolus noīatus eſt. An etiã qñ vnus triū in aliquo opere nominať vniuerſa operari trinitas intelligiť: ita vere eſt ꝛ exemplis doceri poteſt. Audiſtis propoſitã queſtionẽ eiuſdemqꝫ ſolutionem vel expoſitionem.

a Um vero incarnatio verbi: ſicut in ſuꝑiorib⁹ c tractatū eſt. ꝛc.] Hic incipit pars ſcḋa illi⁹ partis: in qua agiť de cõiunctiõe aſſumẽtis ꝛ aſſumpti: ꝛ in qua determinať de oꝑante cõiunctionẽ ꝛ cõiungente vnibilia ipa: ꝛ tota cõtineť in iſta diſtinctiõe: ꝛ diuidiť in ꝑtes duas/ in quaꝝ ꝑma mgr̄ adducit rõnẽ ꝓ ꝛ ꝫ. quare incarnatio attribuiť ſpūiſctõ. In ſcḋo aūt vlterius queriť cur apl'us dicat eū factū ex ſemine dauid ſm carnem: cū ipẽ ſm carnẽ factus ſit de ſpūſſancti ꝑtãte/ nõ de ſemĩe virili ꝛ h incipit in vltimo capitulo iſti⁹ diſtinctiõis ibi ſcꝫ: [Sed queri poteſt cū nos ſaluatorẽ.] Pars prima ſubdiuidiť in duas/ in quaꝝ primo accipiť rõ quare xp̄s dicať cõceptus de ſpūſctõ penes ſpūſſancti attributū qḋ eſt charitas. In ſecunda aūt accipiť alia ratio penes ſpūſſancti opus ibi: [Poteſt etiã dici xp̄s ſm hominẽ ideo natus.] Prior haꝝ vlteri⁹ ſubdiuidiť in tres/ in quaꝝ prima mouet queſtionẽ/ ꝛ adhibet ſolutionẽ. In ſecunda ſol'onẽ ꝑ auctoritatẽ Aug. cõfirmat ibi: [Cū illã creaturã quã virgo concepit.] In tertia tangit obiectionẽ ↄtrã ex hoc ꝙ videť ſpūſſanctus eſſe pater filij ſm hominẽ: ꝛ ſoluit ibi: [Sed nõ eſt immorandum. ꝛc.]

Cuius perſone attributo incarnatio potiſſimum attribuitur. Arti. I.

i Ncidit aūt queſtio circa primū capitulū cui⁹ perſone attributo incarnatio potiſſimū attribuať: videť aūt ꝙ patri Ioh. 3. Sic deus dilexit mundū/ vt filiū ſuū vnigenitū daret. cõſtat autẽ ꝙ li deus ſupponat ibi pro pr̄e: qꝛ filius vnigenitus nõ eſt xp̄s niſi patris: non ſuus nec ſpūſſancti nec totius trinitatis: ꝫ videť ꝙ datio illa eſt in carnẽ miſſio ꝫ videť ꝙ ſpẽaliter cõuenit patri. Arg. ꝑmo ꝙ patri. Itẽ hoc oſtendit nomẽ angeli miſſi: qꝛ fortitudo dei gabriel interꝑtať 2° cū igiť noīa nunciorꝫ attributa declarẽt ꝛ miſſio ꝛ fortitudo ſint potẽtie videť ꝙ pr̄i debuit attribui Itẽ 3° generatiõe hūana nõ eſt ipẽ alia filiatiõe filius ꝗ̃ illa qua eſt filius patris: cū igiť ꝑ hãc relationẽ ponat aliud patrẽ debet attribui opus gñatõnis hūane patri ꝛ nõ filio vel ſpūiſctõ. Itẽ ſupra habitū eſt ꝙ mittiť q ab alio eſt: ſed filius a patre eſt: ꝫ mittiť cogruẽ- 4° tiſſime ab ipõ. principaliſſima aūt oīum miſſionū fuit illa q̃ eſt in carnẽ: ꝫ illa cõgruẽtiſſime pr̄i attribuiť. illa aūt miſſio fuit incarnatio: ꝫ incarnatio attribuiť patri. Videť aūt ꝙ filio debeat attribui. ſupra eñ habitū eſt ꝙ qꝛ oīa in ſapia fecit: in ſapia etiã recreari debuerūt: ꝫ op⁹ incarnatõnis filio attribuiť: cui etiã attribuiť ſapia. Ar. 2° ꝙ filio primo. Itẽ illius eſt oꝑari ꝑcipue incarna 2°

natione cuius ipſam carnē maxime eſt aſſumere: hoc
autē eſt filius: ḡ filij vt opantis eſt opus incarnatio-
3° nis. Itē Bern. in. 5. de cōſideratōe dicit: Muli-
er ſapiētia fermēto fidei glōſe virginis tria ſata in in-
carnatōe coiuncxit. ſ. nouū/antiquū/eternū. Nouum
in creatione aie de nihilo. Antiquū in aſſumptōe cor
poris de natura corpis ade. Eternū in vnione deita
tis/cū igit ſapientia ſit attributū filij/filio maxie at-
Itē arg. ꝙ tribuit incarnatio. Sed videt ꝙ precipue ſpūiſan
ſpūiſancto. cto: qꝛ ita dicit ſymbolū: Qui cōceptus eſt de ſpūſctō
Itē Math. 1. Qd em in ea natū eſt de ſpūſctō eſt.
Itē Luce. 1. Spūſſctūs ſupueniet in te: ꝛ virtus altiſ
ſimi obumbrabit tibi. Et hoc hic ꝑ plures auctorita
Solutio tes probat in lr̄a. Solō dōm ꝙ ſm aliqd ſingula-
ad totū. rū pſonarū attributa inueniunt in incarnatiōe: q̄ ad
cōiunctionē em diſtantiū humane nature ꝛ diuie ap-
paruit potētia: ſed quo ad mouēs ad aſſumptionem
carnis apparuit bonitas ꝛ charitas. q̄ ad modū aūt
vniōis indiſſolubilis apparuit ſapientia. Similit in
cōſequentibꝫ incarnationē ex pte finis qui eſt redem-
ptio apparuit bonitas. in ſolōne autē precij debiti
ꝑ modū debiti ꝛ potēns ſoluere apparuit ſapia q̄ con
iunxit ea in precio: quibꝫ ipm preciū refutari nō pote
rat: vt. ſ. (ſicut dicit aug.) haberet in ſe vnde deberet:
id eſt vn̄ poſſet p̄ciū vnū ꝛ ꝑ deitatē ipm oblatū eſſet
cū eo cui offerebat vnū/ꝛ cum ſacerdote offerēte ipm
hoſtia vnū: ꝛ cū his ꝓ quibꝫ offerebat vnū in natura
humanitatis. ꝛ hoc eſt qd dicit aug. in. 4. de trinita.
ca. xiiij. ſic inquiens: Tā grate ꝛ ſuſcipi poſſet q̄ꝫ caro
ſacrificij noſtri corpꝰ effectū ſacerdotis nr̄i: vt q̄m q̄t-
tuor cōſiderant in omi ſacrificio/cui offerat/a q̄ offe-
rat/qd offerat/ꝓ quibꝫ offerat. idē ipe vnꝰ verꝰ me-
diator ꝑ ſacrificiū pacis recōciliās nos deo vnū ipe
ita maneret cui offerebat. vnū in ſe faceret ꝓ qbꝰ offere
bat: vnus ipe eſſet q̄ offerebat/ꝛ qd offerebat. Potē-
tia aūt apparuit in fine/etiā in victoria mortis infer-
ni ꝛ diaboli: qꝛ tn̄ finis intentus eſt bonitas/ꝛ p̄mū
mouens eſt bonitas: ideo attribuit ſpūiſctō. ꝙ autē
ita ſit dicunt quattuor auctoritates. Dicit em Joh.
dam. 4. li. ca. 1. ſic: Mōſtrat i incarnatiōe ſunt boni
tas ꝛ ſapia ꝛ iuſticia ꝛ potentia dei: bonitas quidem
qꝛ nō deſpexit ꝓprij plaſmatis infirmitatē: ſꝫ viſcera
eiꝰ cōmota ſunt ipo cadente/ꝛ manū porrexit. Iuſti
cia quidē: qm̄ hoie victo nō aliū fecit vincere. Sapia
quidē: quoniā inuenit apꝑij. i. difficilimi ſolutionem
decentiſſimā. Itē Caſſianꝰ in. 1. li. cōtra Neſtoriū di
cit ſic: Deſcendit verbū filius: adeſt maieſtas ſpūſſan
cti: virtus obumbrat patris/vtiqꝫ vt in ſacramento
cōceptiōis oīs eſſet opatio trinitatis. Itē Bern. in. 5
de cōſideratiōe dicit ꝙ tres pſone opate ſunt xp̄i incar
nationē. idē dicit aug. in. 4. de trinitate. ꝛ ꝑ hec patꝫ
ſolutio ad totū quod obiectum eſt.

Arti. II B An incarnatum poteſt dici opus charita-
tis ꝛ opus doni: ſicut dei opus ſpūſſancti.
Einde querit de hoc qd dicit: [Spūſſctūs eſt
Arg. primo D charitas ꝛ donū dei patris. ꝛc.] ſ. a. Utrum
poteſt. ſ. dici opus charitatis ꝛ opus doni: ſi-
cut dr̄ opus ſpūſſancti: ꝛ videt ꝙ ſic: qꝛ ꝓpter qd vnū
qdqꝫ tale ꝛ illud magis eſt tale: ſed ſpūſſancti opꝰ dr̄
propter charitatē: ꝛ qꝛ donū eſt: ḡ magis debet dici
Solō charitatis opus ꝛ doni. Solō nihil ꝓhibet ꝙ di-
ad totū. cat opus charitatis vt diſponētis ad opus; ſed alit
dicat opus ſpūſſcti; vt. ſ. ſube opantis. doni aūt opus
nō cōuenienter dicat: qꝛ donū nō dicit ꝯpatōnē ad opꝰ
ſed ad dantē/ꝛ ad eū cui dat. Charitas autē reſpicit
actū vt habitus ordinās ad actū ꝛ inclinans: ꝛ iō ꝓ-
prie dicit opus ſpūſſancti/minus proprie charitatis
ſed nō poteſt cōgrue dici opus doni.

Utrū vno noīato neceſſario tres itelligāt Arti. III. C
Einde querit de hoc qd dicit: [Sꝫ ponꝰ vno
D nomiato tres intelligunt. ꝛc.] ſ. b. videt em
ꝙ nō: qꝛ intellecta eſſentia nō de neceſſitate i-
telligit pſona: quia multi intelligunt eſſentiā q̄ negāt
pſonā: ꝛ vna pſona nominata nō de neceſſitate intel-
ligunt alie. patre em nominato nō intelligit ſpūſſan
ctus. Et querit vtrū ſemper ita ſit ꝙ vno nomiato
alij intelligant: videt ꝙ nō: qꝛ ſupra. iij. diſtin. habi-
tū eſt ꝙ quidā cognouerūt patrē ꝛ filiū ꝛ nō ſpm̄ſan-
ctū: ḡ videt ꝙ nō neceſſario ſit verꝫ ꝙ vno nominato
Solō tres alij intelligant. Solutio dicendū ꝙ nomiato
vno ad actū operis ſine dubio tres intelligunt: qꝛ in
indiuiſibili eſſentia triū referunt ad opus. Et ꝓprieta
tes q̄ attribuunt pſonis reſultant in ope: et ideo oēs
ſimul intelligunt Ad illud qd cōtra obijcit ꝙ eſſen
tia ab aliquo intellecta nō neceſſario intelligunt pſo-
ne: Dicendū ꝙ ſic nō loquit auctor/imo ſm modum
ſcripture q̄ cōſueuit aliqd vnū nominare ꝓpter ſpēale
attributū: ꝛ tn̄ alias ſubintelligit: ſicut Joh. 17. Ut
cognoſcant te ſolū verꝫ deū/ꝛ quē miſiſti ieſum chriſtū
nō em hic excludit ſpūſſanctus. Ad aliud dicendū
ꝙ ſemper ita eſt qn̄ referunt ad aliqd opus ꝑ ſe: ꝛ nō
oportet ꝙ ſit ꝑ intentionem ſuarum relationū.

Quo ſenſu dicatur chriſtus cō-ceptus et natus de ſpirituſancto.

Sed nō eſt in hoc diutius immorandū: illud
em mouet quomodo dictus eſt chriſtus natꝰ
de ſpūſancto: cū filius nullo modo ſit ſpirituſ
ſancti. Nunquid dicturi ſumus patrē hominis
chriſti eſſe ſpiritūſanctū: vt deus pater ver-
bum genuerit: ꝛ ſpūſſanctus hominē. ex qua
vtraqꝫ ſubſtantia chriſtꝰ vnus eſſet: ꝛ dei pa-
tris filius ſm verbū et ſpirituſancti filius ſm
hominē ꝙ eū ſpirituſſanctus tanq̄ꝫ pater eius
de matre virgine genuiſſet. Quis hoc dicere
audebit cū hoc ita ſit abſurdum vt nulle fide
liū aures id valeant ſuſtinere. Proinde cum
fatemur chriſtū natū de ſpūſancto et maria
virgine: quomodo non ſit filius ſpūſſancti ꝛ
ſit filius virginis: cū ꝛ de illo ꝛ de illa ſit natꝰ
explicare difficile eſt. Proculdubio nō ſic de
illo vt de patre. Sic aūt de illa vt de mr̄e na- a
tus eſt. Nō eſt autē cōcedendū quicquid de
aliqua re naſcitur cōtinuo eiuſdē rei filiū nū
cupandū. Ut em omittam aliter de homine b
naſci filiū: aliter capillū: aliter pediculum ꝛ
lumbricū: quoꝝ nihil eſt filius. Ut ergo hec
omittā: quoniā tante rei deformiter cōparan
tur: certe qui naſcunt ex aqua ꝛ ſpūſctō: non
aque filios eos recte quiſpiā dixerit: ſed di-
cunt filij dei patris ꝛ matris eccleſie. Sic er-

go de ſpũſancto natus eſt chriſtus nec tamẽ
filius eſt ſpũſſancti. Sicut econuerſo nõ oẽs
qui dicunꝭ alicuius filij: cõſequens eſt vt de
illo etiã nati eſſe dicantur: vt illi qui adoptã
c tur. Dicuntur etiã filij gehenne nõ ex illa na-
ti: ſed in illã preparati. cũ itaqꝫ de aliquo na-
ſcaꝭ aliquid. ⁊ non ita vt ſit filius: nec rurſus
omnis qui dicꝭ filius de illo ſit natus cuius
dicꝭ filius. Profecto modus iſte quo natus
eſt chriſtus de maria ſicut filius: ⁊ de ſpũſan
d cto nõ ſicut filius: inſinuat nobis gratiã dei ꝙ
homo nullis meritis ꝓcedentibus in ipſo ex-
ordio nature ſue quo eſſe cepit verbo dei co-
pulareꝭ in tantã perſone vnitatẽ: vt idẽ eſſet
filius dei qui fili⁹ hominis: ⁊ filius hominis
e qui filius dei: ⁊ ſicut in nature humane ſuſce
ptione fieret quodãmodo ipſa gratia illi ho-
mini naturaliter qua nullũ poſſit admittere
peccatũ: que gratia ideo per ſpiritũ ſanctum
eſt ſignificata: quia ipſe proprie ſic eſt de⁹ vt
ſit etiam dei donũ. Per hoc ergo ꝙ de ſpiri-
tuſancto eſſe natiuitas chriſti dicit quid ali-
f ud ꝗ ipſa gratia dei demonſtraꝭ qua hõ mira
bili ⁊ ineffabili modo verbo dei eſt adiũctus
D atqꝫ cõnexus: ⁊ diuiſa gratia corꝑalit replet⁹.

f [Ed nõ eſt diutius imorandũ. ⁊c.] Hic magi-
ſter obijcit cõtra ꝓdeterminata prius: quia ſi
opus incarnationis attribuiꝭ ſpũſctõ: ⁊ quic
quid operaꝭ formã corporis in generatiõe videꝭ eſſe
pater. videbiꝭ ꝙ ſpũſſanctus ſit pater chriſti ſm gene
ratione humanã. ⁊ hec pars habet tria capitula: in ꝗ-
rũ primo tangit obiectionẽ dictã/⁊ ſoluit. In ſecũdo
dat inſtantiã huic ꝓpoſitioni: Quicqͩ ex aqua rena-
ſcitꝭ eſt filius illius ibi [Nõ eſt aũt cõcedẽdũ.] In ter
tio dat inſtantiã huic: Oẽ qd eſt filius alicuius de il-
lo natũ eſt ibi: [Sic ergo de ſpũſctõ natus eſt. ⁊c.]

Arti. IIII An trinitas poſſet dici pater chriſti: et an
ſpũſſanctus poſſet dici pater eius: ⁊ an chri-
ſtus poſſit dici filius ſpirituſſancti ſm gratiã
⁊ an ſit filius adoptiuus. ⁊ queritur primo de
trinitate.

Arg. primo ꝙ ſic. 1 Ncidit aũt hic dubiũ vtrũ trinitas poſſet di
ci pater xpi: videꝭ ꝙ ſic: quoniã aug. dicit in
fra: Quoniã homo ille nullis precedentibus
meritis: ſed gr̃a habuit vt in vnitatẽ perſone filij dei
aſſumereꝭ: ſed ex hac gratia dicꝭ trinitas pater no-
ſter: cũ oramus: Pater noſter qui es in celis: ꝗ videꝭ
2o ꝙ trinitas ſit pater xpi. Itẽ virtus actiua cõcept⁹
eſt ex patre: virtus aũt actiua cõceptus filij: ſicut pro
batũ eſt prius fuit cõmuniter ex tota trinitate: ꝗ vide
3o tur ꝙ trinitas ſit pater chriſti. Itẽ: Confiteor tibi
dñe pater celi ⁊ terre. Math. 11. hoc exponunt ſcti ꝙ
omniũ pater ſit creatione: ꝗ multo magis formatiõe
4o diuini corporis erit pater chriſti: vt videꝭ. Itẽ vi-
demus ſm naturã operationẽ patris eſſe deciſiuam
materie cõuerſiuã eius ad corpus nati. formatiuã eẽ
in figurã mẽbroꝝ diſtinctiuã ⁊ poſitiuam organoꝝ:
ſed oĩa hec fecit trinitas ſeparando puriſſimos ſangui-

nes virginis formando ſpẽm corporis: diſtinguẽdo et
cõponendo mẽbra: igiꝭ trinitas etiã verius videꝭ eẽ
pater xpi/eo ꝙ hec fecit in momẽto ꝗ̃ hõ ſit pater ho-
mis cuius virtus facit hoc ſucceſſiue. Itẽ hõ pater 5o
dicꝭ alterius ꝓpter vim formãtẽ corp⁹: ꝗ multo ma
gis trinitas pr̃ xpi diceꝭ ꝓpter virtutẽ formatiuã cor
poris ⁊ anie: qꝛ vtrũqꝫ trinitas. Sed cõtra nõ po Pro verita
teſt dici filius trinitatis niſi gr̃a ꝑſonaꝝ: ꝗ xp̃s eſt fi- te arg. ꝓmo
lius ſuus: ꝗ aliq̃ res ſeipſam gignit vt ſic. Si dica ꝙ nõ.
tur ꝙ hoc nõ ſequiꝭ: qꝛ xp̃s ſm naturã humanã eſt fi Solo
lius ſuus: ſm aũt naturã diuinã nõ. Cõtra nulla 2o qd eſt
res filius alterius dr̃ gratia nature: qꝛ natura nõ eſt obiectio.
filius alicuius: ſed ꝑſona. nõ eñ dicimus ꝙ corp⁹ et
ania ſortis ſit filius platonis/ſed ipſe ſortes: igiꝭ xp̃s
in ꝑſona eſt filius ſuus ſm ꝑſonã: ꝗ aliqua res oĩ mõ
eodẽ quo generat gignit ſeipſam: vt ſic. P xp̃s eſt fi 3o
lius ſuus deꝭ iſta: Itẽ etiã eſt veꝝ ꝙ xp̃s non eſt fili⁹
ſuus: ꝗ xp̃s eſt duo filij. ſ. patris ⁊ ſuus cũ alijs: ꝭ aũt
falſum eſt: ꝗ xp̃s nõ poteſt dici filius trinitatis. Itẽ 4o
Caſſianus in. 5. li. de incarnatiõe tractãs illud apli:
Omnis ꝗ ſoluit ieſum ex deo nõ eſt: dicit ſic: Solue-
re hoc eſt qd vnitũ eſt in ieſu velle rumpe/⁊ qd indi-
uiduũ ſepare. Quid autẽ in ieſu vnitũ ⁊ indiuiduũ:
vtiqꝫ homo ⁊ deus: ꝗ ihm ſeꝑat qui hoc ſeꝑat atqꝫ diſ
rumpit: ꝗ quicunqꝫ dicit aliud cõuenire homĩ in quã
tũ eſt homo: ⁊ aliud filio dei in quãtũ eſt ꝑſona ſoluit
ieſum: ſed filiatio cõuenit ei in quantũ eſt ꝑſona: ꝗ qui
aliã filiationẽ dicit ei ſm ꝙ eſt deus/⁊ aliã ſm ꝙ ẽ hõ
ſoluit ihm: ꝗ hoc dicere nõ eſt tm̃ incõueniẽs/ſed etiã
hereticũ. Si forte dicaꝭ ꝙ filiatio nõ cõuenit ei gr̃a Solo
hypoſtaſis/ſed gratia nature: hoc eſt ridiculũ: qꝛ nul 5o
li nec deo nec hoĩ conuenit paternitas vel filiatio niſi
gratia hypoſtaſis/⁊ nõ nature. Itẽ vnio in xp̃o eſt 6o
gratia hypoſtaſis/⁊ nõ gratia nature: qꝛ nature ma
nent diſtincte: ſed vnio eſt ad eſſe/nõ tm̃ ad cõſenſum
voluntatis: igiꝭ hec hypoſtaſis eſt illa: ⁊ ꝗcquid dicꝭ
de illa ſm ꝙ eſt hypoſtaſis diceꝭ ⁊ de alia: ſed hypo-
ſtaſis eterna nõ eſt filius niſi patris tm̃. Prima ſcri-
biꝭ ab aug. ꝗ dicit ꝙ tanta fuit vnio ꝙ hominẽ deum
faceret ⁊ deũ hominẽ. Secunda ſcribiꝭ a Caſſiano ĩ
7. de incarnatiõe. ⁊ ꝑ Leonẽ papã cõtra Neſtorium
vbi ſic dicit: Tãta homĩs ac dei vnitas legiꝭ: vt ⁊ hõ
deo ſemꝑ antea coeternus/⁊ poſtea homi deus com
paſſus eſſe videaꝭ. Hec aũt inducta ſunt propter Hereꝭ lepo
quorundã ſolutionẽ erroneã ꝗ dicunt ꝙ poſſet dici fi rini mona-
lius trinitatis niſi innuereꝭ cõfuſio relationũ: tñ non chi.
diſtingueretꝭ vtrũ eſſet filius ſm naturã diuinã: aut
ſm humanã. hec eñ fuit hereſis cuiuſdã leporini mo
nachi ꝗ relationũ quaternitatẽ induxit: vt xpm du-
os filios diceret. Itẽ xp̃s nõ alia ꝑſonalitate ꝑſo- 7o
na ⁊ hypoſtaſis eſt ꝗ̃ eterna: ſed filiatiõe eterna per-
ſona ⁊ hypoſtaſis eſt: ꝗ ipſe homo etiã exiſtens ꝓpter
vnionẽ nõ diceꝭ filius niſi eterna filiatiõe per relatio
nẽ ad deũ. Sed vlterius queriꝭ vtrũ poſſet dici fi Queſtiũ ſcda.
lius ſpũſſancti: ⁊ videꝭ ꝙ ſic: qꝛ qd ex aliquo ⁊ de ali
quo cõcipiꝭ ⁊ naſcaꝭ in ſimilitudine ſubſtãne ſecũ exi- Arg. ꝓmo.
ſtens eſt filius eius: quia per hoc ꝙ dico cõcipiꝭ ⁊ na-
ſcaꝭ in ſimilitudinẽ ſubſtantie excludo omnes inſtan-
tias aug. filius aũt de ſpũſancto cõcipiꝭ ⁊ naſcitꝭ in ſi
militudine ſubſtantie ſecũ exiſtens: ꝗ eſt filius ſpũſſan
cti. Prima probata eſt. ſecunda tota ſcribiꝭ in ſymbo
lo ⁊ euangelio: quia ſymbolũ dicit ꝙ cõceptus eſt de
ſpũſancto: euangeliũ dicit natũ de ſpũſancto ⁊ cõſub
ſtantialem ſibi: quia ⁊ homouſyos patri ⁊ ſpũſancto

2° Irē Dam̄. dicat ꝙ deſcēdit in virginē verbū tanꝗ̄ diuinū ſporos .i. ſemē: ergo videt ꝙ ſpūſſanctus opabat ex ſemie: ꝛ q̄ opat ex ſemie eſt pater: ergo videt ꝙ ſpūſſanctus ſit pater chriſti.

3° Itē pfectioris agentis perfectior eſt opatio: ſed impfectior eſt opatio q̄ opat ex materia ꝙ̄ illa que pducit materiā ꝛ formā ſimul: ergo prima eſt impfectioris: ſecunda pfectioris. Si aūt ꝓpter operationē patri homi attribuit ꝙ ſit pr̄ multo magis debuit attribui ſpūſſancto eſſe patrē ꝓpter perfectiorē modū opationis.

Opiniōes. Ad hoc iterū ſoluētes ſunt mirabiles hoies ꝙ etiā hoc poſſet dici niſi in voce notaret cōfuſio .i. cōfuſio filiatiōis.

Pro veritate auctores iſti⁹ or primo ſic. Sed contra hoc ſunt auctoritates aug. ꝛ amb. dicētiū ꝙ nullo mō poteſt dici filius ſpūſſcti / cū ipe nō ſit fili⁹ niſi ſm hypoſtaſim: ꝛ hypoſtaſis in xp̄o nō ſit niſi vna / ipe non erit niſi vna filiatione filius.

2° Item ſancti dicunt ꝙ xp̄s nō eſt niſi natura filius. natura aūt filius non eſt niſi patris: ergo nō eſt filius niſi patris: ergo nō eſt filius ſpūſſancti.

Queſtiūcła 3ª Sed adhuc vlterius querit vtrū cū hac determinatione filius gratia ſit dōm: xp̄s gratia vł ſm

Arg. primo gratiā ſpūſſancti filius: videt ꝙ ſic: q: hic in lr̄a habemus ꝙ homo ille in vnitatē filij dei aſſumeret ꝙ hoc gratia nō meritis habuerit: ſꝫ oīs gratia eſt ſpūſſancti p attributionē: ergo videt ꝙ ipe ſit filius gratia ſpiritus ſancti.

At ꝙ nō p° Cōtra hoc eſt textus euangelij qui dicit Vidimus gloriā eius / quaſi vnigeniti a patre: plenū gratia ꝛ veritate: ergo plenitudo gratie eſt ei a patre: nō

2° ergo attribuit ei ex filiatiōe ſpūſſcti. Pr̄ cū dico: hic hō eſt filius gratie. aut gratia ſumit ibi pro habitu gratū faciente: aut eſt gratia faciens vnionē hypoſtaſis ꝛ pſone. Si primo mō / tunc hic hō nō eſt filius dei niſi p acceptionē gratie / ꝛ nō p hypoſtaſim: ꝛ hoc eſt hereſis neſtorij ꝛ Euticetis. Si ſcōo mō tunc eadē eſt hypoſtaſis huius homis ꝛ filij dei: ſed hec hypoſtaſis ē hypoſtaſis filiatiōe eterna tm̄: ergo hec hypoſtaſis non erit gratia ſpūſſancti.

Queſtiūcła 4ª Sed vlterius querit vtrum xp̄s ſit adoptiuus filius: ſed hoc magr̄ inferi⁹ determinabit: ideo vſqꝫ illuc eſt deferendū.

Solutio Solo abſqꝫ dubio dōm eſt ꝙ nullo mō nec gr̄a nec natura xp̄us eſt filius trinitatis: nec etiā ſpūſſancti / propter rōes ad oppoſitū / q̄ fere oēs extracte ſunt ex dictis patrū illa eīn gratia eſt gratia vniōis ſm eſſe ꝛ nō acceptationis: ꝛ ideo ſic gratia filius eſt natura filius: q: natura filius nō eſt niſi patris: ꝛ etiā hac gratia non eſt niſi filius patris: quare aūt ſit matris filius infra querit.

Ad primū dōm qō q̄rit de trini. Dicēdū ergo ad primū ꝙ hec eſt falſa ꝙ ex tali gratia dicat tritas pater noſter. imo illa: gr̄a eſt acceptationis q̄ cōſenſum volūtatis facit: ꝛ nō vnit nos deo in vnitatē pſone: ſed in vnitatē ſpūſſcti: ſicut dicit apoſtolus: Qui adheret deo vnus ſpūs eſt cū eo q̄ vnitas ſpūs eſt in cōſenſione voluntatis nō in vnitate perſone vel nature.

Ad 2m Ad aliud dōm ꝙ vis opatiua conceptꝰ q̄ eſt in ſemie intrinſeca qō generatū eſt ex ſuba generantis facit patrē hominē eſſe patrē. ſed vis que opat extrinſecus ſup materiā nō ex ſuba operātis adductā: ſed ſup alienā ꝛ aliunde aſſumptā facit opantē eſſe artificē vel opificē: ſed nō patrē. ꝛ talis fuit virtus opans in cōceptu xp̄i. vnde ꝓpoſitiuus dicit in q̄dā ſermone dn̄i tractās illud euangelij: Nōne hic eſt filius fabri: dicit eīn ꝙ filius eſt patris celeſtis. in incarnatiōe eīn illi tres magni fabri mūdi fabricatores in fabricā vteri virginalis deſcenderūt / ꝛ corpus xp̄o fabricauerunt. Opatio aūt fabri eſt opatio artificis

Ad 3m ꝛ nō nature patris. Ad aliud dōm ꝙ nos dicimur filij adoptiui in qua filiatiōe nō pōt xp̄s dici filius: ſicut magiſter infra oſtendet: ideo nō eſt ſimile quia ſua gratia eſt vniēs ad eſſe vnū in perſona. noſtra aūt ad eſſe vnū in cōſenſione voluntatis tm̄.

Ad 4m Ad aliud dicendū ꝙ deciſio que eſt patrū eſt ex ſubſtātia propria ꝛ nō aliena: ſicut trinitas decidit de corpore virginis ꝛ virtꝰ formatiua eſt originata in ſemie de generatia patris: ꝛ talis nō fuit virtus opans cōceptū xp̄i: ꝛ iō obiectio illa nō procedit.

Ad 5m Ad aliud dicendū ꝙ licet deus formet corpus ꝛ animā: nō tamē dicit pat chriſti deus trinitas propter diſſimilē modū formatiōis vt dictū eſt.

Solo ſcōe q̄ſtiūce. Ad aliud qō vlterius querit vtrū xp̄s dicat filius ſpūſſancti: dicendū ꝙ nullo modo catholice poteſt dici filius ſpūſſancti.

Ad primū Ad id aūt qō obijcitur primo dicendū ꝙ xp̄s nō eſt cōceptus ꝛ natus de ſpūſctō vt ex patre: quia nō de ſubſtātia deciſa a ſpūſancto vel virtute formāte originalit̄ accepta ab ipſo ſed ex ipō natus ꝛ cōceptus eſt / ſicut ex poteſtate operantis extrinſecus: ꝛ ideo nō eſt pater eius / nec filius habet idemptitatē ſube cū ſpūſancto ſm ꝙ opat natura ſm ſubſtantiā ſpūſſancti: quia illa natura eſt humana in qua ſpūſſanctus non cōuenit cū xp̄o.

Ad 2m Ad aliud dicendū ꝙ Joh. dam̄. nō dicit ꝙ verꝫ ſemē deſcendit in virginē: ſed diuinū ſemē vt p duo li diuinū ſemē extrahat extra rationē ſeminis. diuinū eīn ſemē nō poteſt eſſe pars ſubſtātie dei: q: ſubſtantia dei eſt indiuiſibil: ſed hꝫ aliqd de virtute dei. Itē tanꝗ̄ diuinū ſemē min⁹ adhuc dicit ꝙ̄ diuinū ſemē. vnde diuinū ſemē pūat rationē ſubſtātie ſemis: tanꝗ̄ autē virtutē priuat opantē ſeminis que eſt intrinſeca ꝛ naturalis qualis vis ad formationē corporis xp̄i nō fuit in carne ſepata. vnde nō remanet de ꝓprietatibus ſeminis ex quo tollit virtus ꝛ ſubſtātia intrinſeca formatiua niſi opatio ipa ꝛ illa fuit ibi: q: cōceptus conuertebat / formabat / ꝛ figurabat ad cōuerſionē ſpēi / ꝛ formā corporis / ꝛ figurā lineamētoꝝ corporis aliorū hominū: ꝛ hoc opatiōe ꝛ virtute ſpūſſancti. vnde ex hoc nō ſequit ꝙ opabat ex ſemie.

Ad 3m Ad aliud dicēdū ꝙ perfectiori agenti debet pfectior operatio: ſꝫ nō ſequit ꝙ illa opatio in operante facit rationē patris. bene eīn cōcedo ꝙ opatio ſpūſſancti eſt pfectior ꝙ̄ patris carnalis: nō tamē fuit illa opatio p modū patris

Ad q̄ſtiūculam tertiā ꝛ ad oba. Ad id qō vlterius querit vtrū cū hac determinatiōe ſm gratiā ſpūſſancti poſſet dici pater xp̄i: dicendū ꝙ nullo modo dicendū eſt: quia gratia eſt ad eſſe vnū in pſona: ꝛ filius nō dicat aliqs patris niſi in perſona ꝛ gratia pſone. vnde illa obiectio nō procedit. ꝛ bene cōcedo ꝙ illa ſolo erronea eſt ꝛ cōtraria dictis ſanctoꝝ ꝙ poſſit i re ꝯcedi ſi nō accederet cōfuſio i ſignificatōe relationū: ſicut expreſſe probatū eſt. ꝛ dicūt ſancti ꝙ cōceſſio noſtra p ſermonē vel negatio nō facit rē ſic eē vel nō eſſe. vnde ita eſſet ꝙ xp̄s eſſet filius gratia ſpūſ ſancti qō ſancti negant rationibꝰ inductis.

An virgo glorioſa vere fuerit mater xp̄i: ꝛ an theotocos vł xp̄otocos dici debeat. Arti. V E

Einde querit de hoc qō dicit: [Sic aūt de il-

b la vt matre natꝰ. ꝛc.] ꝙ̄. a. Hoc eīn videt falſum: mater eīn eſt que virtute actus ſue ꝓprie generatiue de ſubſtātia ſui corpis materiā cōceptus deſcindit. vt quidā dicūt: ſed deciſio puriſſimi ſanguinis facta eſt per ſpm̄ ſanctū: vt ſupra habitū eſt in auctoritate dama. ergo beata virgo nō fuit mater chriſti. Si forte dicat ꝙ mater dicat gratia materie q̄

Rō prima q̄ pbat ꝙ materia fuit ha mī xp̄i. Solo.

Obiectū accepta eſt ab ipa ꝛ gratia nutritiōis cōcept⁹ q̄ facta
eſt in ipa ſm hoc ea eſſet mater ſtatue/qḋ falſum eſt:ḡ
Opinio aliorum. videt̄ ꝙ nō fuit vera mater eius. Adhuc quidā di-
cunt ꝙ vegetatio embrionū eſt in matre ad modū plā
te/eo ꝙ per cotilidictiōes alligat̄ matrici ꝛ a neruis
matris accipit ſenſum ꝛ motū:ab arterijs aūt ſpiritū
vitalē ꝛ pulſantē a venis ſuū nutrimentū ꝛ ſpm̄ natu
ralē:ꝛ ita volūt ꝙ oēs motus formatiōis ꝛ nutritio
Ob° ꝓma. nis ꝛ vegetatiōis ſint ab aīa matris. Sed contra
ſemē proiectū ad matricē aut habet motū naturalem
ad ↄuerſionē aut vegetationē/aut nō.ſi habet natura
lē:ḡ a principio intrinſeco ſibi:ſed anīa matris nō eſt
principiū ſibi intrinſecum:ḡ nō mouetur ab anīa ma
tris.ſi nō habet motū naturalē/tūc oīs generatō ho
2a minis eſſet innaturalis. ꝗ detur hoc ꝙ mouetur
ad modum plante in terra.planta autem in terra nō
accipit niſi materiā ꝛ nō virtutē formatiuā ꝗnimo il
lā habet vel a ſtellis vel in ſemīe plante eſt:ḡ ꝛ conce-
3a ptus in matre formatiuā nō accipit a matre. Item
phus dicit ꝙ in ſolis vegetabilibꝫ virtus ſemīe ꝛ ma
ſculi eſt in vno:quia plante vbiqꝫ impregnāt ꝛ impre
gnant̄.in omnibꝫ aūt ſenſibilibꝫ virtus formatia nō
eſt a matre/ſed a maſculo:ḡ nō eſt hoc matris ꝓꝓrium
ꝙ mouet ad formā ꝛ vegetationē:ꝛ quia hoc creditū
eſt apud eos qui nouerunt opinionē ariſtotelis ſꝫ tā-
Queſtiūcla te rei talis diſputatio nō congruit dimittatur illud.
2a Et querat̄ vtrum beata virgo debeat dici theoto
Rō ꝓma ꝓ veritate. cos/vel tm̄ xpotocos:vt dixerunt quidā heretici:vi-
det̄ aūt ꝙ debeat dici theotocos:q: ſic dicit Dam̄.3.
li.ca.xij.Theotocon.i.dei genitricē principalit̄ ꝛ ve-
re mariā predicamus virginē:ſicut eñ deus vere eſt
2a qui ex ipa nat⁹ eſt:ita vere theotocos.i.dei genitrix
eſt que veꝝ deū ex ipa incarnatū genuit. Itē dam̄.
ibidē:Nō hoiem nudū genuit ſctā virgo:ſꝫ deū veꝝ.
nō nudum:ſed incarnatū:nō celicū corpus ſubducen
tē:ꝛ vt ꝑ ſolma.i.canale ꝑ ipam tranſeuntē:ſed ex ipa
homouſyon id ē cōſubſtantialē nobis carnē aſſumen
3a tē/ꝛ in ſeipo ſubſiſtentē. Itē ibidē iuſte ꝛ vere theo-
tocon.i.dei genitricē ſanctā mariā nominamus:hoc
eñ nomē vniuerſum myſteriū incarnationis conſti-
tuit.Si eñ theotocos.i.dei genitrix q̄ genuit oīo de
4a us qui ex ipa natus eſt/oīno aūt ꝛ homo. Itē ibi-
dē xpotocon.i.xp̄i genitricē nō dicimus virginē:qm̄
in deſtructionē theotocos.i.dei genitrix vocis neqꝫ ꝛ
inquinatus ꝛ ſimilis iudeo froneſtarius qui vas de-
honorationis in honorationē ſolius nature dehonora
re ſup omnē creaturā theotocon.i.dei genitricem:ꝛ ſi
ipe reſcandat̄ cū patre ei⁹ diabolo inuenit.In iſta au-
ctoritate nō eſt diſſimile iudeo froneſtarius/hoc ē he-
reticus qui vas dehonoratiōis eſt:ꝛ froneſtarius iu
deo ſimilis fuit.i.habēs froneſim iudei vel iudeoꝝ di
centiū xp̄m eſſe purū hominē inuenit hoc nomē ex pa
Arg.primo ꝙ nō. tris ſui diaboli mendacijs. Sed contra ſm hoc eſt
mater ſm qḋ dedit:ſed nō dedit naturā niſi hominis
2o igit̄ ipa nō debet dici vt videt̄ theotocon Item ſm
hoc eſt mater ſm ꝙ eſt cōſubſtantialis:ſed nō eſt con-
ſubſtantialis niſi ſm naturā humanā:ḡ nō debet di
ci mr̄ niſi q̄ ad hoc ꝙ ē hūane nature.ꝛ ſic iteꝝ ſequit̄
3o ꝙ nō debet dici theotocon. Itē quid obeſt ſi dicat̄
xpotocon:ſicut eñ dicit amb.in nomine xp̄i nō modo
dico diuinitas:ſed trinitas intelligit̄:cū igit̄ xp̄s in-
telligit̄ vnctus ſm naturā humanā:ꝛ vnctio ſm na
turā diuinā.videt̄ ꝙ nulla ſit ei dehonoratio ſi xpoto
4o con dicat̄ Itē habitū eſt ſupra ꝙ chriſtus vna filia-
tione filius eſt:ꝛ illa filiatio eſt eterna.ſm hanc igit̄ fi
liationē nō eſt filius virginis:ꝛ nō habet aliā/vt pro
batū eſt:ergo nullo modo eſt fili⁹ virginis:ergo ipſa
nec theotocon nec chriſtotocon dici debet. Solu- Solutio
tio.dicimus abſqꝫ dubio ꝙ glorioſa virgo veriſſime ad ꝓncipale
mater chriſti eſt:ꝛ quia hoc collatū eſt ei vt poſſet vir- q̄ſitū.
go fieri mater chriſti a gratia:ſed collatiōe facta natu
raliter ipa mater chriſti eſt.ſicut aūt in diſtinctiōe ꝑ-
cedenti habitū eſt:nō eſt matris ꝙ ipa eſt conuerſiua
ad ſpēm ꝛ formatiua membroꝝ ↄceptus:ſed ſunt ei⁹
opatiōes ad meliorationē cōplexiōis ex materia ꝛ di
ſponētibꝫ virtutibꝫ ex cōplexiōe matricis ꝛ nutrimē-
ti:nec hoc preſumo dicere ꝙ ipa ſanguinē formandū
in corpus chriſti deciderit:quia dicit auctoritas Da
ma.ſupra habita ꝙ ſeparationē illā fecit ſpūſſanctus
ſed hoc veꝝ eſt:quia fidei meritū in ipa diſpoſuit ad h̄
ꝙ hoc in ea fieret:ꝛ hoc eſt qḋ dicit beatus Bern̄.in
ſ.de cōſideratōe his verbis ſiue cōiunctis ſiue diſiun
ctis duobꝫ.ſ.anima ꝛ carne:nihilominus ꝑſeuerauit
in tribus vnitas perſonalis eque vnus xp̄us vnaqꝫ
perſona/verbū/anima ꝛ caro:etiā mortuo homie ꝑ-
durauit in vtero virginis:vt ſentio ego cōmixtio hec
ſiue fermentatio facta eſt:ꝛ ipa mulier que miſcuit ꝛ
fermentauit.nā fermentū nō imerito dixerim/fortaſ
ſe fidē marie beata plane que credidit qm̄ ꝑfecta ſunt
in ea que dicta ſunt ei a domino.perfecta aūt non eſ-
ſent ſi quominus iuxta verbū dei eſſet fermentatum
totū:ꝛ perpetuo fermentatū ſeruans nobis tā i mor
te q̄ꝫ in vita pariter vnū atqꝫ integrū mediatorē dei ꝛ
hominū cū ſua deitate hominē chriſtū ieſum.Scōm
hanc auctoritatē oportet ꝙ beata virgo miſcuit ꝛ fer
mentauit.i.ad mixtionē/hoc eſt ad vnionē ꝛ fermēta
tionē ꝛ congruitatē materie operata eſt merito fidei:
q: cōmixtio illa hic nō eſt niſi vnio triū ſatoꝝ.i.corpo
ris ꝛ anime ꝛ deitatis:ꝛ fermentatio maſſe virgina-
lis nihil aliud eſt q̄ꝫ maturitas ↄgruitatis. Ad hoc Ad obonē
qḋ obijcit̄ de ere in ſtatua dicendū ꝙ nō eſt ſimile:q̄a ↄ primū.
es ē tota materia ſtatue ſm ſe totū:ꝛ ꝑterea nō opera
tur ſecundis actibus ad ſtatue figurā ꝛ vegetationē
ꝛ nutrimentū ꝑ virtutē intraneā ipſi eri. Ad id qḋ Ad alia obā
obijcit̄ de ſolutione quorundā dicendū ꝙ illa ſuſpen
ſio nō oſtendit ex matre eſſe niſi operatiōes ſecundas
quia principalis eſt in ſemine viri.in cōceptu aūt vir-
ginali fuit ex opere ſpūſſancti. Ad id qḋ vlteri⁹ q̄- Ad q̄ſtiūcu
ritur vtrū beata virgo poſſet dici xpotocon:dicendū lā ſcḋam.
ꝙ nō abſolute:quia ſicut dicunt dama.ꝛ ambro.fro-
neſtarij iudeoꝝ:vt paulus ſamaſatenus ꝛ neſtorius
ꝛ eutices ꝛ pelagius inuenerunt hoc in diminutōnē
honoris beate virginis:vt.ſ.tm̄ xp̄s ꝛ nō deus eſſet
qui ex beata virgine eſt natus:ꝛ ideo cū etiā verba et
nomina(vt dicit Hiero.)cū hereticis cōmunia habe
re nō debeamus nō eſt hoc abſolute recipiendū Ad Ad primū
id aūt quod cōtra obijcit̄ dicendū ꝙ nala ꝓꝓrie nō eſt ꝛ 2m q̄ſitū.
nature:ſed perſone vel hypoſtaſis ꝑ ſe:ꝛ ideo nat⁹ eſt
hypoſtaſis deus ꝛ homo vnus perfectus qui filius
eſt matris ꝛ pr̄is celeſtis ſm duas natiuitates ipſi⁹
Argumentatio aūt illa ꝓcedit/ac ſi gratia nature na-
te diceretur mater ꝛ natus:ꝛ hoc non eſt veꝝ. Ad Ad 2m
aliud dicendū ꝙ cōſubſtantialitas parentis ad natū
eſt per conſequens ſm intellectū ꝛ non primo.primo
eñ ꝛ principaliter hic genuit hunc:ſꝫ quia genuit de
ſua ſubſtantia:ideo eſt conſubſtantialis.vnde cū na-
tiuitas reſpiciat eſſe hypoſtaſis ꝛ perſone primo ꝛ ꝓn
cipaliter.naturam autē per poſterius ipa dicatur mr̄

xp̄i ſm hypoſtaſim/que hypoſtaſis eſt deus ⁊ homo ⁊ ideo ipa eſt mater dei ⁊ hominis:licet nō ſit cōſubſtantialis niſi quo ad naturā humanā tm̄:quia conſubſtantialitas ex intellectu ſuo nō dicit niſi cōuenientiā in ſubſtātia.natiuitas aūt eſt pſone primo ⁊ per ſe

Ad 3m nature per conſequens ⁊ poſterius. Ad aliud dicendū q xpotocon nō eſt dicenda:quia licet in chriſto intelligat̄ vnctio:tamē nō neceſſario ponit vnctionē deitatis:ſed gratie/ſicut dicit̄: Nolite tangere xp̄os

Ad 4m meos. Ad hoc qd̄ vlteri⁹ obijcit̄ ſine preiudicio dicendū q xp̄us tm̄ vna filiatiōe filius eſt:ſed habet duas natiuitates:ſed ex altera natiuitate.ſ.terrena non innaſcit̄ ei noua filiatio/que determinet hypoſtaſim ipſius:tamē parēti innaſcit̄ nouus reſpectus ad ipm ſicut eſt videre in ſimili.nec eīm dicimus q alia filiatione ſoror.ſit filius patris ſui/⁊ alia filiatiōe filius matris ſue:ſed eadē.ſed tamē alius eſt reſpectus patris ad filiū:⁊ alius reſpectus matris: ⁊ ideo chriſtus ex natiuitate humana quā vere habet veriſſime fac̄ matrē habere reſpectū relationis ad ipm in cōformitate ſubſtantie terrene:ſed tamē aliā filiationē ipſe nō habet:qua filius ſit q̄ illā quā habet ab eterno. filiatio eīm determinat hypoſtaſim que tm̄ vna eſt in chriſto ⁊ in vno inquantū eſt vnū:⁊ ſm vnū nō cōuenit eſſe duas qualitates eiuſdē ſpēi ſm duas relationes: et ideo vna filiatione eſt filius patris ſm generatiōem eternā:⁊ eadem filiatione eſt filius matris ſm generationem temporalem.inueniunt̄ autē quidā aliter dicentes/ contra quorū opinionem diſputare eſt longum. hoc autem quod hic dictum eſt concordat dictis ſanctorum.

Artic. VI. F · Item queritur quare aliquid natū de alio dicitur filius:⁊ aliquid nō. ⁊ quare renati ex aqua ⁊ ſpirituſancto non dicantur filij aque ⁊ ſpirituſſancti.

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit [Aliter de homi

Querit̄ p° D ne naſci filiū:aliter capillū.⁊c.] d̄.b. Dubitatur eīm quare hoc ſit q aliqd natū de aliq̄ dici

2° tur filius:⁊ aliquid nō dicit̄ filius. Itē de hoc queritur qualiter aliqui renati ex aqua ⁊ ſpūſancto nō dicantur filij aque ⁊ ſpūſſancti:ſed potius dei patris ⁊ matris eccleſie ſue. mater eccleſia eſt cōgregatio fidelium:⁊ mater miniſtrat materiā ad fetū/deberet mater eccleſia miſtrare materiā in hoc partu:⁊ hoc nō eſt verū:quia nec gratia eſt ex ipa/nec materia corporis/

Solō ad primū ſm quā materiā homo generatur. Ad primū dicēdum q nō d̄r filius niſi tria cōueniāt in nato.ſ.materia que eſt in potentia totū corpus ⁊ virtus formatiua in illa materia. ſcd̄m q hec debet eē deciſa p actū gnatiue virtutis in parentib⁹. ⁊ tertiū q natus terminet̄ p naturā ⁊ reducat̄ in ſimile ſm ſpēm ⁊ formā ipſi generanti. Capilli aūt nō generant̄ ſic:ſed potius ex fumoſo nutrimēto groſſo terreſtri pertingente ad pellē generant̄ capilli.lumbrici aūt ex putrefacto nutrimēto in inferiori aluo:vt dicit phus. Cum eīm putreſcit nutrimentū exalat calor naturalis qui ſecū humidū naturale trahit:qd̄ quia viſcoſum eſt exterius ambit̄ in modū pellis/que pellis exalatū calidū cōtinet i ſe in humido extracto qui calor cū euaporare nō poſſit in ſpm̄ cōuertit̄:⁊ educit animā ſenſibilē:⁊ generatur vermis longus vel breuis ſm ꝯplexionē materie:ſed forte anima ſenſibilis dat̄ virtute ſtellarū. hoc tamen planū eſt q nec materiā nec virtutē formatiuā habet generatiōis hominis:nec in ſimile ſpēi ⁊ forme terminat̄

Ad 2m Ad hoc aūt quod vlterius querit̄ dicendū q aqua non eſt ibi niſi ſicut materia in qua ſumit̄ ſimilitudo ſenſibilis ad ſignificationē ſacramenti:per quā ſimilitudinē nō ex aqua ſed ex ſanctificatione cauſet: et ideō cū mater aliquo modo cauſet/aqua nō poteſt dici mater. Spūs aūt bene dicit̄ pater ſpūalis.pater eīm ſpiritualis nō eſt pater abſolute:ſed dicit̄ trāſlatiue/eo q ſua virtute dat eſſe ſm ſpm̄:⁊ hoc eſt bene eſſe. Eccleſia autē dicit̄ mater nō proprie/ſed per tranſlationē/ eo q in matrice effectus ſui parturit nos donec chriſtus formetur in nobis.

An aliqui poſſunt dici filij gehenne. Arti. VII

B Einde querit̄ de hoc quod dicit: [Filij gehen

D ne nō ex illa nati:ſ; in illā preparati.⁊c.] d̄.c

Ex hoc eīm q aliquid cōparat̄ ad aliquid poſt ſuū eſſe nō poteſt habere ratiōe filiatiōis ad illud:cū ergo ad gehennā nemo cōparat̄ niſi ex poſt facto/ qd̄ ſequitur eſſe:videt̄ q nō debeāt dici filij gehēne So

Solutio pncipalis lutio.filius claudit in ſe tria.ſ.de ſubſtantia natū eſſe parentis:⁊ diſciplinā habere parentū.ſicut dicit apoſtolus Heb.12.q ſi extra diſciplinā eſtis cuius participes facti ſunt omnes:ergo adulteri ⁊ nō filij eſtis. Tertiū eſt ius hereditatis paterne:⁊ primū quidē filij gehēne nō habēt a gehenna:⁊ hoc eſt quia hoc ſolū cōſequit̄ natiuitas:ideo nō ſunt a gehēna nati:ſ; medio ſunt preparati in illā gehēnalibus actibus. ⁊ tertiū cū poſſidebunt gehēnam:quia per actus habebūt eam iure hereditario.

An aliqua merita pceſſerāt incarnationē. Arti. VIII.

D Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit: [Inſinuat no-

Arg. p̄mo q ſic. D bis gratiā dei q̄ hō ille nullis pcedētib⁹ meritis.⁊c.] d̄.d. Videt̄ eīm q merita multa preceſſerunt incarnationē:quia ita dicit ad abraā Geñ. 14: Ego ero merces tua magna.vbi ſe promittit incarnandū:ſicut dicunt ſancti.merces aūt debet̄ me-

2° rito. P ſancti crediderūt hoc ⁊ fides eſt meritū:er-

3° go merita preceſſerūt. Itē Eſa.26. In ſemita iudiciorū tuorū ſuſtinebimus te.ſuſtinere aūt in ſemita iudiciorū meritū eſt iuſtitie:ergo ex meritis patrū hoc ē

4° datū. Itē ad Heb.12. Hij omēs teſtimonio fidei pbati inuenti ſunt:nō ſuſcipiētes repromiſſiōe a deo aliquid melius prouidente:ergo merito fidei probatis

Solō Obiectio dabat̄ ē ex debito/⁊ nō ex gratia. Si forte dicat̄ q nō eſt tale bonū qd̄ merito debeat̄ Cōtra maior eſt gloria q̄ quecūq; gratia:ſed gloriā poteſt aliquis mereri:ḡ multo magis gratiā.ſed inter gratias ordinatas ad glīam eſt gratia redemptiōis facta p xp̄m:

Solutio ad rōnes q̄ ſūt ꝯcedēde ḡ videt̄ q cadat ſub merito. Solutio.rōnes inducte in nullo ſunt cōtra id quod d̄r in lr̄a:quia in littera dicit̄ q ille homo nō habet ex meritis precedētib⁹ eo q nō erat anteq̄ eſſet vnitus deitati:⁊ anteq̄ erat

Ad 2m mereri nō poterat. Ad id aūt quod querit̄ vtrū eēt meritū aliquod eccleſie: dicendū q eſt meritū cōgrui ⁊ eſt meritū cōdigni ſiue debiti:⁊ meritū congrui potuit precedere quo.ſ.cōgruentius daret̄ q̄ſi nō eſſet meritū tale:ſed nō dabat̄ merito cōdigni ſiue debiti. vñ ad Titū.2. Apparuit gr̄a dei ſaluatoris nr̄i oībus hominib⁹ nō ex opib⁹ iuſticie q̄ fecimus nos:ſ; ſm ſuā miſcōiam ſaluos nos fecit. ⁊ bene cōcedo q nō ca-

Ad obiectū ꝯ ſolōnē. dit ſub merito cōdigni. Et ad hoc qd̄ cōtra obijcit̄ dicendū q gloria cadit ſub merito etiā id qd̄ ordinat̄ ad gloriā:licet nullus poſſit mereri primā gratiā: qa

aliter gratia eſſet ante primã gratiã: ſed incarnatō nō ſubſtantialiter ordinaꝛ ad gloriã: qꝛ dicit aug. ꝙ ali⁹ modus erat poſſibilis: licet nullus cõgruentior ad ſanandã noſtrã miſeriã: vel poteſt dici ꝙ licet gloria cadat ſub merito cõdigni vel debiti: non tamē ſequiꝛ ꝙ oē id cadat ſub merito cõdigni / qḋ ordinaꝛ ad gl'iam quia prima gratia etiã qñ alius primã gratiã mereꝛ nō cadit ſub merito cõdigni ſiue debiti: ſed ſub merito cõgrui. vnde patet ꝙ argumentũ iſtud non ſequiꝛ ex quo patet ſol'o oĩum argumentoꝝ q̄ ſunt inducta.

Arti. IX J — An gratia ſit naturalis chriſto.

D — Einde queriꝛ de hoc qḋ dicit: [Fieret quodãmō ipſa gratia illi homī naturalis. ⁊c̃.] ſup̃. c.

Arg. primo — Cõtra nulla gratia eſt naturalis: ſed donum dei cõſequens naturã / ⁊ pficiens eã in bene eſſe: ḡ nō eſt naturalis.

Solutio — Sol'o. triplex dr naturale. ſ. qḋ ē de eſſe naturali aliquo modo: ⁊ qḋ nō poteſt relinquere naturã: ⁊ qḋ cauſaꝛ ab aliqua parte nature p ſe. ⁊ his tribꝰ modis dicitꝛ gratia naturalis xp̄o. grã eñ vnionis nō eſt habitus acceptiōis ⁊ gratificatiōis in xp̄o: ſed eſt faciēs vnũ eſſe pſone filij dei ⁊ filij homīs. et ſic gratia illa eſt de eſſe. habitus aũt gratie in virtutib⁹ ⁊ alijs gratijs nō poterat relinquere ſubiectum: ⁊ ſic habebat ꝛtꝛ ꝓprietatē ⁊ ſimilitudinē rei naturalis q̄ nunq̄ relinquit id in quo eſt. Tertio mō dicitꝛ etiam gratia naturalis: qꝛ p ſe cauſaꝛ gratia a deitate q̄ eſt: ⁊ erat altera naturaꝝ in xp̄o: ⁊ hoc modo itelligit auctor qḋ hic dicat.

Ad primũ — Ad id ergo qḋ obijciꝛ ꝙ gratia eſt de cõſequentibꝰ eſſe / poteſt dici ꝙ hoc veꝝ eſt in alijs creaturis rationalibꝰ que nō ſunt vnite deitati in pncipio ſui eſſe. vel dicaꝛ ꝙ hoc eſt veꝝ quantũ ad ordinē rationis / qui eſt inter eſſe ⁊ bene eſſe: ſed non oportet ꝙ hoc ſit ſꝫm tempus.

Arti. X. K — An verbo poteſt dici humana natura concreata: ⁊ an corpaliter diuina grã repleta.

D — Einde queriꝛ de hoc qḋ dicit [Ineffabili modo verbo dei eſt adiunctus atq̄ cõnexus ⁊c̃.]

Queſtio pᵃ — ſ̃. f. Videꝛ aũt ꝙ nō cõcretũ: qꝛ cõcretũ denominat ſubiectũ vt accñs. vnde videꝛ ꝙ alia iſtarũ naturaꝝ vergit in accñs.

2ᵃ — P̄ queriꝛ de hoc qḋ dicitur corporaliter repletus: qꝛ corpus nō eſt propriũ ſubiectũ diuine gratie: ḡ xp̄s diuina grã nō eſt corporaliꝛ repletus.

Sol'o ad primũ. — Solutio. quidã dixerũt ꝙ humana natura in xp̄o vergit in accñs: ⁊ ideo nō facit in eo pſonalitatē / nec pſonã: ſed ego nō audeo hoc dicere: tamē īfra de hoc tractabiꝛ. ſed hic dicendũ ꝙ cõcretus capitur

Ad 2ᵐ — improprie pro vnitus: ⁊ ſic ceſſat obiectio. Ad aliḋ. dḋm ꝙ corporaliꝛ repleri dicitꝛ quo ad gratiã vniōis vnio aũt eſt ad corpus ⁊ ad animã / licet ergo non ſit ſubiectũ corpus gratie in qua ſunt habitus virtutũ tñ corp⁹ xp̄i deitati vnitũ poteſt dici ſubiectũ diuine gratie: quia in ipo (vt dicit aplus) plenitudo deitatis habitauit corporaliter. Alij tamē voluerunt ſubtili⁹ dicere ⁊ minus ad propoſitũ dicentes ꝙ ſunt tres dimenſiones gratie diuine / quaꝝ vna eſt ſimplicitatis dei gratia cuius deus eſt in omnibꝰ / attingens a fine vſq̄ ad finē fortiter / ⁊ diſpōnes omnia ſuauiter quaſi protenſiōe a puncto principij primi vſq̄ ad vltimum punctũ creature nouiſſime / ſꝫm ꝙ deus eſt in omnib⁹ eſſentialiꝛ / preſentialiꝛ / ⁊ potentialiter. ⁊ iſta eſt dimēſio longitudinis p modũ longitudinis p oēs gradus entiũ. Eſt aũt dimēſio per modũ latitudinis: ſꝫ in lõgitudine magis cõtracta / ſꝫm quã deus per charitatē ⁊ gratiã inhabitat in ſanctis / de qua inhabitatiōe dicitꝛ lautũ mãdatũ tuũ nimis. Tertio modo coniungit duos priores in chriſto: ⁊ adiungit profundũ ſoliditatis gratie vnionis in eſſe perſone. ⁊ ſic quaſi trina dimenſione inhabitat in chriſto / bina in ſanctis ⁊ vna in omnibꝰ. Alij exponunt ꝙ corporaliter dicatur hic figuratiue: quia vmbra nō eſt niſi ex obiecto alicuius corporis qḋ ſtat ante lucē. vnde in vmbra huius gratie patres fuerunt. corpus autē veritatis gratie xp̄s: ſed redemptio ſequens eſt lumen.

Alia ratio quare dicatur natus de ſpirituſancto.

Poteſt etiã dici chriſtus ſꝫm hominē ideo natus de ſpũſancto: quia eũ fecit. inquantũ eñ homo eſt ⁊ ipe factus eſt: vt ait apoſtol⁹: Cõceptus ergo ⁊ natus de ſpirituſancto eſſe dicitur: nō ꝙ ſpirituſſanctus fuerit virgini pro ſemine: nō enim de ſubſtantia ſpirituſſancti ſemen partus accepit: ſed quia per gratiã dei ⁊ operationē ſpirituſſancti de carne virginis ē aſſumptũ quod verbo eſt vnitũ. Et in euangelio ſꝫm hanc intelligentiam legitur de Maria ꝙ inuenta eſt in vtero habens de ſpirituſancto. Cuius dicti rationē Ambroſi⁹ inſinuans in. iij. libro ḋ ſpirituſancto ait: Quod ex aliquo eſt: aut ex ſubſtantia aut ex poteſtate eius eſt. ex ſubſtantia ſicut filius qui a patre vel ex patre: ⁊ ſpirituſancto qui a patre ⁊ filio procedit. Ex poteſtate autē ſicut ex deo omnia. Quomodo ergo in vtero habuit Maria ex ſpirituſancto? Si q̄ſi ex ſubſtantia: ergo ſpiritus in carnem ⁊ oſſa cõuerſus eſt: non vtiq̄. Si ṽo quaſi ex operatione ⁊ poteſtate eius virgo cõcepit: quis neget ſpiritũ ſanctũ dominice incarnationis auctorem. a b Math. I. c

Arti. XI L — Cum dicaꝛ in ſymbolo: Qui conceptus eſt de ſpirituſancto: natus ex maria virgine: an vtrunq̄ poteſt dici.

D — Einde queriꝛ de hoc qḋ dicit: [Cõceptus ergo ⁊ natus de ſpirituſancto. ⁊c̃.] ſ̃. a. Symbolũ eñ nō ſic videꝛ habere: ſed ſic: qui conceptus eſt de ſpũſancto: natus ex maria. Queriꝛ ḡ vtꝝ cõuenienter vtrũq̄ poteſt attribui ſpũſancto: ⁊ videtur ꝙ nō: quia rōne natiuitatis dicitꝛ filius. vñ ſi dicaꝛ natus de ſpũſancto videbiꝛ filius eſſe ſpũſancti. P̄ nō ſic operatus eſt ſpũſanctus ad natiuitatem ſicut ad cõceptionē: quia in cõceptiōe cõuertit / ſeparauit / formauit / diſtinxit / ⁊ vniuit: ergo nō debet ei attribui.

Sol'o — Solutio dicendũ ꝙ cõgruentius attribuiꝛ ei cõceptio q̄ȝ natiuitas: tamē vnũ propter alteꝝ pōt attribui ei. nec ex hoc ſequiꝛ ꝙ ſit filius: quia nat⁹ de aliquo operante nō ponit filiationē ad illũ: ſed pon̄⁹ natus de illo ſubſtantialiter. vel poteſt dici ꝙ eſt natiuitas in vtero que eſt per informationē ⁊ infuſionem anie quã in cõceptiōe fecit ſpũſanctus: de qua dicitꝛ Math. I. Qḋ in ea natum eſt de ſpũſancto eſt: et hec eſt natiuitas q̄ hic ſpũſancto attribuitur.

An poteſt concedi ſpiritumſanctũ ex Ma

Arti. XII M ria virgine genuiſſe filium per gratiam.

Einde querit de hoc qd dicit: [Quia per gra

d tiam dei ⁊ operatione ſpūſſancti de carne vir

ginis ⁊c.] ſ.b. Queritur verū ratione huius gratie poſſet cōcedi ſpūſſanctus ex maria virgine genuiſſe filiū: videt quod ſic: quia Math.3. ſup illud: Potens eſt deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios abrae dicit gloſa: In huius rei teſtimoniū deus de ſara genuit filiū: cū igit deus de ſara nō materialiter vel ſeminaliter genuerit/ſed per effectū gratie videt quod hic multo magis hoc poſſit dici/vbi maior eſt gratie effe-

Solo ctus. Solutio nullo modo debet concedi quod ſpūſſanctus genuerit filiū ex Maria virgine. ⁊ illa gloſa que inducta eſt impropria eſt: ⁊ eſt ſenſus: genuit: id eſt fecit quod naſceretur.

Einde ſuper illud: [Ex opere ⁊ poteſtate eius

d virgo cōcepit. ⁊c.] ſ.c. Accipe auctoritatem Hug. de ſancto Victore/qui huius ratōnem reddit his verbis: Cōcepit maria de ſpū ſancto: nō quod de ſubſtantia ſpūſſancti ſemē partus acceperit: ſed quia per amorē ⁊ operationē ſpūſſancti ex carne virginis diuino partui ſuba miſtratur: nā quia in corde eius amor ſpiritusſancti ſingulariter ardebat: ideo in carne eius mirabiliter faciebat: cuius dilectio quia i corde non ſuſcepit ſocium: operatio in carne illius nō habebat exemplum.

Quare apoſtolus dicat chriſtū factū cū nos eū eſſe fateamur natū

Sed queri poteſt cum nos ſaluatorē natū p-

Roma.1. fiteamur: cur apoſtolus eū factū dicat ex ſe-

Gal.4. mine dauid: ⁊ alio loco factū ex muliere: cū aliud ſit fieri aliud naſci. Aliquid ergo ſignificauit hoc dicto: quia enī nō ab hūano ſemine cōgregata eſt caro domini in vtero virginis: ⁊ corpus effecta. ſed effectu ⁊ virtute ſpiritusſancti: ideo apoſtolus dicit factū nō natum. Aliud enī eſt ſemine admixto ⁊ ſanguinis coagulo generare. aliud eſt nō permixtione: ſed virtute procreare. poſſunt enī homines generare filios: ſꝫ nō facere. Ecce quare dicit apoſtolus factū ⁊ non natū: ne ei⁹. ſ. natiuitas que fuit ſine virili ſemine noſtre ſimilis putaretur que cōficitur ſeminū cōmixtiōe Ideo autē cū factū diceret apoſtolus addidit ex ſemine dauid. ⁊ quia ſi nō interceſſit ſemē hominis in cōceptione virginis: tamen quia ex ea carne chriſtus formatus eſt que cōſtat ex ſemine: recte dicitur quia factus eſt..

Arti. XIII. Quid differant generare ⁊ facere.

Ed queri poteſt cū nos ſaluatorē. ⁊c.] Hic in

f cipit pars que cōtra totum precedens eſt diuiſa: vbi querit magiſter vlterius cur apoſtolus dicat eū factū ex ſemine dauid. ad Romaā.1. Et ratio quā aſſignat magiſter plane iacet in littera: ⁊ ē bona ⁊ ſoluēs queſtionē. Sed querit hic quid diſtet

Solutio inter facere ⁊ generare Ad hoc dōm quod facere ſumit large ⁊ ſtricte. large/tūc qd libet opus dr facere ⁊ creare ⁊ formare/⁊ oia hmōi. Stricte aūt nō dr facere aliud niſi qd virtute extrinſeca opat circa materiā ꝑiacentē/vt artifex. ⁊ ita ſumit hic. gn̄are aūt eſt de ſubſtantia ꝑducere ſimile generāti in ſpē ⁊ forma.

An ſanguis btē virginis ſit etiā coagulat⁹ Arti. XIIII.

Einde querit de illo qd dicit: [Aliud eſt enī N

d ſemine admixto ⁊ ſanguis coagulo gn̄are. ⁊c.]

ſ.a. Dubitat enī vtrū ſic fuerit in beata virgine

Dicendū quod in generatiōe alteri⁹ paruuli (vt dicūt Solutio quidā) tria cōcurrūt. ſ. ſemē patris/qd eſt coagulū in ad totū. lacte: ſemē mrīs qd eſt magis obediēs/⁊ magis vnibilior ſanguis matris in nutrimentū ⁊ augmentum ſed in btā virgine nō fuit niſi vnū/qd eſt ſanguis ſeparatus ⁊ purificat⁹ ſpūſſcti virtute: vt habitū eſt ſupra i auctoritate Damaſceni.

Si perſona vel natura perſonā vel naturam aſſumpſit: ⁊ ſi natura dei incarnata ſit.

P Reterea inqri opor- Diſtin. V

tet cū ex pmiſſis cōſtet verbū dei De mō vni carnē ⁊ aīam ſit aſſūpſiſſe in vnitatē endi diuinā pſone: qd hoꝝ poti⁹ ꝯcedēdū ſit. ſ. quod pſona p ⁊ hūanā na ſonā: vel natura naturā: vel pſona naturā: vl turā in xpo natura pſonā aſſūpſerit. ⁊ an ita cōueniat di ſm fidei aſci diuinā naturā eſſe incarnatā: ſic de⁹ incar- ſertionē oñnat⁹: ⁊ verbū incarnatū ſane dr. Hec inqſitio dens quod illa ſiue querēdi rō iuxta ſacraꝝ auctoritatū te- vnio eſt in ſtimonia ptim iplicita atqꝫ pplera pti vo ex- pſona. plicita eſt ⁊ apta. Certū ē enī ⁊ ſine ambiguitate verꝫ quod nō natura pſonā: nec pſonā pſonā ſꝫ pſona naturā aſſūpſit. qd ſctōꝝ ſubditis cōpbat teſtimonijs ⁊ aſtruit documētis. Ait ei aug. in li. d fide ad petrū: De⁹ vnigenit⁹ dū cōcipet vitatē carnis accepit ex virgīe: et cū naſceret integritatē virginitatis ſeruauit i mre ⁊ paulopoſt. ſic de⁹ hūanā naturā i vnitatē pſone ſuſcepit quod ſe hūiliās p miam incorrupte virgis vterꝫ ex ea naſcitur⁹ ipleuit. Formā ſ Philip.2. fui: i. naturā ſerui i ſuā accepit ille de⁹ pſonā Itē de⁹ vbū nō accepit pſonā hoīs: ſ naturā Itē dī fili⁹ vnigēit⁹ vt carnē hoīs aīamqꝫ mūdaret ſuſceptōe carnis aīeqꝫ rōnal' icarnat⁹ ē Ƀis aliiſqꝫ plurib⁹ auctib⁹ euidēter oñdit: ñ naturā pſonā: nec pſonā pſonā: ſꝫ pſonā naturā accepiſſe. De qrto vo qſtiōis articulo vtꝫ ſcꝫ natura naturā aſſūpſerit. ſcrupuloſa etiā int doctos qſtio ē. qꝛ ⁊ i h plurimū diſſentire vident: q auctoritate pclari: aliis doctores i ſacra pagīa extitert. nec tn̄ alij ab aliis: verꝫ etiā idē a ſeipis diſſonare videt: ſic ſubiecta capla docēt. Legit ei i cōcilio toletano. viij. traditū ſic: Solū vbū caro factū ē: ⁊ hitauit i nob. ⁊ cū tota trītas opata ſit formatōꝫ ſuſcepti hoīs: qm iſepabilia ſit opa tritatis: ſol⁹ tn̄ b fili⁹ accepit hoīeꝫ i ſingularitatē pſone: nō in

vnitatē diuine nature.i.qđ ē ꝓpꝛiū filij nō qđ cōe eſt trinitati. Idē in concilio.xi. Toletano. Unius ſubſtantie credimus deū patrem ⁊ filiū ⁊ ſpiritūſanctū nō tamen dicim⁹ vt huius trinitatis vnitatē maria virgo genuerit: ſed tantū filiū qui ſolus naturā noſtrā in vnitatē ſue perſone aſſumpſit. Incarnationē ꝗ huius filij dei tota trinitas operata eſſe credenda eſt. Solus tamē filius formā ſerui accepit in ſingularitatē perſone. His inſinuari videtur ꝙ pſona tantū naturā: nō natura naturā aſſumpſerit. Si enim qđ cōmune eſt trinitati non accepit hominē: ergo nō natura diuina que cōmunis eſt tribus perſonis. Cui videtur obuiare qđ Auguſtin⁹ ait in libro de fide ad petrū. Nec diuinitas inquit chꝛiſti aliena eſt a natura patris. ſm illud: In pꝛincipio erat verbū. nec humanitas eius aliena eſt a natura matris. ſm id ꝙ verbum caro factum eſt. Illa enim natura que ſemꝑ genita manet ex patre: naturam noſtrā ſine peccato ſuſcepit vt naſcereť ex virgine. Hac autoꝛitate videtur tradi ꝙ diuina natura humanā ſuſcepit. Ubi vehemēter moueri poſſumus ꝙ eā genitā eternaliter ex patre dicit: niſi foꝛte natura pꝛo pſona hic accipiať: alioqn ſi dixerimus naturā tribus perſonis cōmunē genitā eſſe: occurrūt nobis ex aduerſo que in tractatu de trinitate diſſeruimus: vbi diximus nō naturā naturā: ſed perſonā perſonā genuiſſe Quia ſi natura genuiſſet naturā cum vna eademq́ ſit natura trinitatis: eadē res ſeipſam genuiſſet: qđ Aug. fieri poſſe negat. Sed alibi certū reperimus documentū: quo natura naturā aſſumpſiſſe monſtrať. Ait eñ Aug. in pꝛimo libꝛo de trinitate. Etiā ſeipo xp̄s fact⁹ eſt minoꝛ formā ſerui accipiens. Neq́ eñ ſic accepit formā ſerui: vt amitteret formā dei: in qua erat equalis patri: vt ⁊ in forma ſerui ⁊ in forma dei idem ip̄e ſit vnigenitus filius patris: quia forma dei accepit formā ſerui. Si aūt forma dei formā ſerui accepit ſine dubio natura naturā accepit. Forme eñ nomie natura ſignificať vt Auguſtin⁹ euidēter docet in libꝛo de fide ad Petrū. Cum inquit de xp̄o audis quia in forma dei erat: opoꝛtet te agnoſcere firmiſſimeq́ tenere ī illo forme nomine naturalē plenitudinē debere intelligi. In forma dei ergo erat: q꞉ in natura dei pꝛis ſemꝑ erat de qua nat⁹ erat. Hylarius quoq́ in.xij. libꝛo de trinitate ita ait: Eſſe in forma dei nō alia īntelligētia eſt ꝗ in dei manere natura. Didiciſti noīe forme intelligentiā fieri nature. at audiſti ꝙ forma dei formā ſerui ſuſcepit. Unde conſequēs eſt ꝙ natura diuina naturā humanā ſuſcepit. Qđ etiam Hieroñ. in explanatiōe fidei euidēter inſinuat inquiens. Paſſus eſt filius dei nō putatiue ſed vere. ſm illud paſſus eſt qđ pati poterat id eſt nō ſm illā ſubſtātiā quā aſſumpſit: ſed ſm illam que aſſumpta eſt. Ex quo apparet diuinam ſubſtantiā aſſumpſiſſe humanā. Ex verbis aūt Aug. ſuperius poſitis adhibita diligentia innui videť ſolū verbū carnē factum: ⁊ naturā ſolum ſuſcepiſſe humanā ⁊ diuinā naturam eandē accepiſſe. Ait eñ: Trinitas nos ſibi recōciliauit ꝑ hoc ꝙ ſolū verbū carnem ip̄a trinitas fecit. In quo ſic veritas incōmutabilis manet diuine humaneq́ nature: vt ſicut vera ſemꝑ eſt eius diuinitas quā de patre habet: ita vere ſemꝑ ⁊ incōmutabilis eius ſit humanitas quā ſibi vnitā ſumma diuinitas gerit. Ecce ⁊ ſolū verbū dixit carnem factum. ⁊ humanitatē diuinitati vnitā. Idē quoq́ ſuperius dixit ſeruilē formā a ſolo filio ſuſceptā quā tota trinitas fecit. Iam facile eſt agnoſcere ꝗ diuerſa ⁊ multiplicia ſuꝑ queſtione ꝓpoſita auctoꝛes tradiderūt. Ideoq́ poſterioꝛes ea legentes varias atq́ contrarias ex pꝛedictis occaſionē ſumentes pꝛomūt ſententias. D E

Reterea indri optet] Hic incipit tertia ꝑs ⁊ vltima iſtius diſtinctiōis in qua agiť de vniōe aſſumētis ⁊ aſſūpti in hypoſtaſi ⁊ ꝑſona. Diuidiť aūt in ptes duas. In quarū pꝛima agiť de vnione facta in hypoſtaſi. In ſcđa aūt opponiť ꝯtra determinata ibi [Hic a qbuſdā opponiť ꝙ pſona] Adhuc pꝛioꝛ diuidiť in ptes duas. In quaꝝ pꝛma determinať ꝙ pſona aſſumpſit naturā et ꝙ natura naturā. In ſcđa aūt vlteri⁹ qriť vtꝝ hec cōcedi debeat natura ē caro facta ibi [Sꝫ qriť vtrū diuina natura debeat] Pꝛima haꝝ adhuc ſubdiuiť in duas. In qrū pꝛma ꝓbat ꝙ nō natura pſonā nec pſona pſonā ſed pſona naturā aſſumpſit. In ſcđa mouet qōnē vtꝝ natura naturā aſſumpſit ibi [His aliiſq́ pꝛib⁹ auctoꝛitatib⁹] In pꝛmo caplo tangit pꝛmo qōnē qttuoꝛ ꝓblematū.ſ. vtrū natura pſonā vel pſona pſonā vel pſona naturā vel natura naturā aſſumpſerit: ⁊ determiat tria iſtoꝝ ꝓblematū.ſ. ꝙ nō natura pſonā nec pſona pſonā ſed pſona naturā aſſumpſit. A P

An idē ſit aſſumere qđ vnire in incarnatione filij dei. Arti. I

Ncidit hic qſtio aū lſam qdruplicis membꝛi: quoꝝ pꝛimū eſt vtrū idē ſit aſſumere qđ vnire in icarnatiōe filij dei. Scđm vtrū diuina natura abſtracta pſonalitate ſit aſſumēs vł vniēs ſibi vł poſſit eē. Tertio vtꝝ diuia pſona poſſit aliqd aſſumere ſibi vł vnire. Quarto vtꝝ aſſūptio ꝑ ꝑ⁹ ꝯueniat nature vł pſone. Ad pꝛm hoꝝ pcediť ſic mltiplr aſſumiť aliqd ad vſū ſic veſtis vel aliqd aliđ ad adiutoriū ſicut vxoꝛ in gñatione filij: ad naturā ſicut ſemen I Ratio pꝛma

aſſumit ſibi attrahēdo vnde capiat augmentū ⁊ vnit
ſibi illud ⁊ etiā aſſumptio in amicitiā ⁊ ſocietatē ⁊ in
omnibꝰ illis modis ſemꝑ eſt diuerſitas aſſumpti ⁊ aſ
ſumētis:ergo videtur ꝙ cū vniens ſit vnitū ꝙ hec ſit
differētia quā fere oēs faciūt ꝙ vnitū eſt vniēs/ſed
aſſumptū nō eſt aſſumens:⁊ hec differētia inter aſſu
mere ⁊ vnire attribuit̃ Boetio licet in libris ſuis nō
Solō Obiectio. inueniat̃ ꝙ ego ſciam. Si forte dicat̃ ꝙ nō eſt veꝝ
ꝙ vniens eſt vnitū. Contra vnitū facit vnū cū eo
qđ eſt vnitū:quia aliter nō eſſet vnitū:ergo vnitum
poſt vnionē eſt vnū ei cui vnitū eſt:ſed vnitū eſt vnibi
Arguitur in ꝯriū pº le:ergo hec eſt vera vniēs eſt vnitū. Sed contra aſ
ſumptio idē eſt qđ ad ſe ſumptio. Cum aūt dico ad ſe
aut intelligit̃ ꝙ vnitū ſit aut intelligit̃ ꝙ iuxta ſit ad
aliquid aliud q̄ ꝙ conſtituat vnū. ſi primo mō tunc
eadē erit aſſumptio cuius vnio eſt in incarnatiōe. ſi
ſecūdo modo tūc videt̃ natura eſſe aſſumpta ad aliud
q̄ ad vnionē qđ iterū falſum eſt. Si forte dicatur ꝙ
iſta duo ſcʒ aſſumere ⁊ vnire ſe conſequūtur ſm natu
ram. prius eñ aliquid aſſumit̃ q̄ vnitur/⁊ hoc patʒ
quia nihil vnitur niſi prius aſſumptū ſit:nō tamen
cōuertitur/ꝙ ſi eſt aſſumptum ꝙ ꝓpter hoc vniatur.
2º Contra in incarnatiōe omnia ſimul facta ſunt ſcʒ
ſeparatio cōuerſio vnio in ꝑſona:ergo nō eſt ponere vnū
Solutio. prius alio ⁊ ita nihil eſt qđ dictum eſt. Solutio di
cendū ꝙ differūt re ⁊ ratione in incarnatiōe aſſume
re ⁊ vnire ⁊ aſſumptio ⁊ vnio. et eſt coꝝ differentia in
quattuor quorū primū eſt ſm nomē:quia aſſumptio
nō eſt niſi diuerſi in ſubſtātia ⁊ ratiōe vel in numero.
nō eñ dicit̃ aſſumo me capparū:ſed aſſumo cappam
vel veſtimentū,vel aſſumo ſociū vel amicū. Unio aūt
ſm ſuū nomen dicit vnū vel ſubiecto vel ydemptita
te/ſicut dicim⁹ albū vnū vel vnitū ſorti ſi ſortes albꝰ
eſt ⁊ dicimus eſſe idem illi. Secunda differētia eſt in
actu aſſumptiōis vel vnionis quoniā nō omne quod
aſſumit̃ efficit̃ vnū ſed efficitur ꝓpe vel iuxta:ſed oē
qđ vnitur efficitur vnū. Tertia differētia eſt in aſſū
ptis ⁊ vnitis qm̄ natura ꝓprie erat aſſumpta ⁊ cum
natura humana ſemꝑ maneat ſub ꝓprietatibꝰ q̄ nulli
aliꝫ conueniūt nature diſtincta nō ꝓprie eſt vnita niſi
forte ī altero qđ eſt hypoſtaſis:ſed hypoſtaſis eſt vni
tum in ſe ⁊ ita vnio imediate reſpiciat hypoſtaſim/aſ
ſumptio autē per ſe reſpicit naturā. Quarta differē
tia ſumit̃ rōne ordinis inter duos actus ſcʒ aſſumere
⁊ vnire:quia ſm rationē prius eſt aſſumere q̄ vnire
aſſumptu. ſic ergo cōcedimus differentiā que cōmu
niter aſſignat̃ ꝙ aſſumit̃ diuerſum ⁊ vnitur id qđ eſt
Ad primū idem in ꝑſona. Ad illud autē qđ contra obijcitur
ꝙ nō ſumit̃ hic natura niſi ad vnionē dicēdū ꝙ ſi vis
fiat in hoc ꝙ dicit ad vnionē vt intelligat̃ vniri in ſe ⁊
ꝑ ſe falſuʒ eſt ideo vt aſſumpta remaneat in ſe ⁊ per ſe
diſtincta:quia natura humana nō eſt natura diuina
nec ꝑſona diuina nec eſt homo. Si aūt large intelliga
tur ad vnionē id eſt ad vnionē tanq̄ ad finem ⁊ ī alio
vnitur licet non in ſe tunc verū eſt ꝙ aſſumptio natu
Ad. 2m re eſt ad vnionē hypoſtaſis cui⁹ eſt natura illa. Ad
aliud dicendū ꝙ licet nō ſit conſequētia ſm tempus
inter aſſumere ⁊ vnire conſequūtur ſe tamen neceſſa
rio ordine rei aſſumpte ⁊ vnite/⁊ illa conſequētia ſuf
ficit ad demonſtrandū differentiā aſſumptiōis ⁊ vni
onis. Aſſumptio eñ dicit attractionē ab alio ad ſe.
vnde aſſumptio ſm perfectā ſui rationē vel terminū
a quo ſaluat̃ in actu illo quo ſpūſſanct⁹ ſeparauit a re
liquo ſanguine glorioſe virginis qđ in materiā cede
ret chriſti corpori nō tamen in illo actu aliquo modo
ſaluatur ratio vnionis.

An abſtracta perſonalitate a diuina natu ra poſſit ſibi aliquid vniri. Arti. II. B

Secundo queritur vtrum abſtracta ꝑſonalitate
a diuina natura poſſit ſibi aliquid vnire vel
aſſumere videtur aūt ꝙ ſic. Natura dicit ali Arguitur primo ꝙ ſic
quod vnibile alteri eo ꝙ omnis natura alicuius na
tura eſt in quo eſt. ꝑſona autē nō dicit quid aliꝫ vnibi
le:ſed potius ens perfectū in ſe ipſo:ergo natura ma
gis videtur cōuenire aliꝫ ⁊ ſibi aliud vnire q̄ perſona
Item nature conuenit operari incarnationē vt di 2º
cunt ſancti:ergo etiam cōuenit ſibi vt ſe vniat opera
to ⁊ facto. P. intelligatur per impoſſibile nō eſſe ꝑ 3º
ſonas ſicut iudei ⁊ pagani deū intelligunt adhuc erit
deus omnipotēs:ergo ratiōe omnipotētie adhuc cō
ueniet ei ſe vnire. Si forte dicatur ꝙ vnio non eſt Solō Obiectio
opus omnipotētie. Contra angelus probans poſ
ſe fieri qđ dixit beate virgini:quia nō erit impoſſibile
apud deū omne verbum/igitur hoc erit omnipotētie
ꝓprium ⁊ ſic ſequit̃ cum omnipotētia nō abſtrahat̃ a
natura etiam poſitis ꝑſonis nō eſſe ꝙ adhuc cōueniet
incarnari. P. adhuc cōuenit ei diligere facturā ſuā 4º
ergo adhuc mouebit̃ dilectione ad redemptionē ho
minis:ergo adhuc incarnabit̃. Adhuc ꝑdetermina
bit numerū electorū ⁊ adhuc intelliget ꝙ conueniēs
ſit illū numerū debere impleri:⁊ ꝙ ille qui per alium
peccauit per aliū ſatiſfacere poterit ⁊ hmōi. Cum igi
tur iſte cauſe a ſanctis aſſignentur quare incarnatus
eſt filius ⁊ omnes ſaluent̃ etiam nō intellectis perſo
nis videtur ꝙ circūſcriptis perſonis adhuc nature
cōueniat incarnari. Sed contra natura conſidera Arguitur in oppoſitū ꝙ nō ⁊ ſunt rōnes.
ta eſt tripliciter vt dicit Damaſcen⁹. aut nuda cōtem
platione ⁊ ſic eſt in anima tm̄ vel in potētia vel in ſpe
cie aut in athomo. In ſpecie autē vniuerſali eſt in oi
bus athomis ſuis. Si igit̃ ſeparatio ab athomo eſt
ſeparatio a perſona ⁊ ecōuerſo videtur ꝙ natura nō
ſm rem ſit extra perſonā:ſed nunq̄ conuenit ei aſſu
mere niſi vbi eſt ſm rem:ergo nunq̄ conuenit ei aſſu
mere niſi in perſona:ergo nihil aſſumet circūſcripta ꝑ
ſonalitate. Item natura vt in ſe cōſiderata nō agit 2º
nec patitur:quia actiōes ⁊ paſſiones ſingulariū per
fectorū ſunt ſed ad aſſumere exigitur agere:ergo non
aſſumet ſm ꝙ abſtrahitur a perſonis. Item aſſu 3º
mere eſt poſt perfectū eſſe aſſumētis:quia nulus aſſu
mit ſibi aliquid niſi poſtq̄ eſt completus:cum igitur
natura dicat quid incōpletū quod cōpletur in ſuppo
ſito vel re nature/natura non poteſt aſſumere. P. 4º
nihil aſſumit aliqđ ſibi niſi ꝑ modū per quē eſt:ſed na
tura nunq̄ eſt niſi in re nature:ꝫ nō aſſumit niſi in re
nature. hoc aūt in diuinis eſt perſona:ergo tūc nō aſ
ſumit niſi in ꝑſona. Solutio dicēdū ꝙ aliud eſt cir Solō.
cūſcribere a natura omnē perſonalitatē ⁊ circūſcribe
re ꝑſonalitatē hanc quā determinat fides. ſ. patris ⁊
filij ⁊ ſpūſſcti. ſi eñ primo mō fiat circūſcriptio ꝑſona
litatis in natura diuia erit ipſa in itellectu tm̄ ⁊ nihil
agit nec aſſumet/⁊ intelligit̃ ꝑ modū alicuius ordia
bilis in alterū in quo ſit ſm eſſe:qꝛ intelliget̃ ordina
bilis ad perſonā. ⁊ ſic procedūt omnes obiectiōes ad
hoc inducte ꝙ natura abſtracta a perſonis nō poſſit
aſſumere. Si autem fiat abſtractio a perſonalitate
quam determinat fides in diuinis tunc adhuc rema
net ſm intellectum deus/ens vnus in ſe rationalis

nature/ꝛ diſcretus ſuis attributis ab omnib⁹ alijs/
ꝛ ita manebit in rõne pſone licet nõ manebit in ratio
ne huius perſone vel illius/ ꝛ illi conuenit aſſumere
vel operari ꝛ vnire ſibi ex ſui omnipotentia quicquid
voluerit. Sed verũ eſt ꝙ ita nõ cõueniẽs erit ordo re
demptiõis. Et hui⁹ rõ eſt quia abſtracta pſonalitate
quã diſtinguit fides in diuinis nõ remaneret pſona-
rũ diſtinctio licet remaneat pſona vna ſm ſubſtantiã
perfectã ꝛ vnã ꝛ tales pſone plures in diuis eſſe non
pñt:q2 plurib⁹ talib⁹ pſonis poſitis ſequeret̃ plures
deos eſſe qđ nõ eſt verũ. Et ideo cũ ad redẽptionẽ exi-
gat̃ diſtinctio pſonalis inter mittentẽ ꝛ miſſum/ꝛ in-
ter ſatiſfacientẽ ꝛ cui ſatiſfit/nõ pñt tũc ſaluari hmõi
cõueniẽtie:q2 idẽ pſonaliter eſſet mittẽs ꝛ miſſus ꝛ ſa
tiſfaciẽs ꝛ ille cui ſatiſfactio exhiberet̃. vnde dicendũ
ꝙ circũſcripta pſonalitate fidei in deo ſaluat̃ adhuc
Ad primũ potẽtia incarnãdi ſed nõ cõueniẽtia. Ad pmũ ergo
dicendũ ꝙ natura dicit̃ vt qđ vnibile alteri qđ eſt res
ſua ſicut indiuiduũ ſue nature:ſ3 nõ dicit alteri nature
Ad 2m. vel pſone vnibile alterius nature. Ad aliud dicen-
dũ ꝙ nature nõ cõuenit opari niſi aſſumpta pſona li
cet nõ oporteat ſupponere eã in pſona hac vel illa di-
Ad 3m ſtincta vt fides ſupponit. Ad aliud dicendũ ꝙ non
intellectis hijs pſonis adhuc remanet rõ pſonalita-
tis in deo:ſed verũ eſt ꝙ nõ eſt eadẽ rõ pſonalitatis:
q2 relatiõib⁹ nõ diſtingueret̃ a re eiuſdẽ nature ſed at-
Ad 4m tributis diſtingueret̃ a rebus aliarũ naturarũ:ꝛ ideo
nõ eſt mirũ ſi remanet omnipotẽs. Ad aliud dõm
ꝙ diliget ꝛ pcipiet/eo ꝙ ſupponit̃ vt pſona ſubſtans
in ſe pfecta ꝛ indiſtincta ab alijs:ſed tñ quia vna ſola
tunc ponit̃ pibit cõueniẽtia icarnatiõis ꝛ redẽptiõis.

Arti. III. An aſſumere cõuenit perſone diuine.

Arguit̃ pᵒ Tertio querit̃ vtrũ aſſumere cõuenit perſone
diuine. videt̃ ꝙ non: quia perſona dicit quid
diſtinctũ incõmunicabile. In aſſumptiõe aũt
vnũ dicit̃ ad alterũ ꝛ cõicatio:ergo intellectus perſo
2ᵒ ne cõtrariat̃ aſſumptiõi ꝛ vnioni. Item oĩs vnio
quã facit natura eſt ad hoc vt vnita ſtet in vno/ꝙ vl-
terius alij nõ vniatur ſicut vnit elemẽta in humorib⁹
humores autẽ in cõplexione ꝛ cõplexionẽ in mẽbris
ſimilib⁹/ſimilia ĩ diſſimilib⁹/ꝛ diſſimilia in corpis or-
ganici phici cõpoſitione ꝛ corpus organicũ cũ anima
habente diuerſitatẽ virtũ/ꝛ ibi ſtat:ergo hoc eſt vlti-
mũ qđ repugnat vnibilitati:cũ ergo hoc ſit idiuiduũ
nature vel perſone: pſona ſm rationẽ perſone non eſt
vnibilis alij:cũ igitur in diuinis pſonis veriſſima ſit
ratio perſone/videt̃ ꝙ nõ ſit vnibilis ſm intellectum
3ᵒ pſone. Item Boetius dicit ꝙ pſona eſt indiuidua
ſubſtãtia rõnalis nature/igitur cũ indiuiduũ ſit diui
ſum ab alijs ſequit̃ ꝙ de intellectu ſuo ponat ab alijs
ſeparationẽ. Cũ igitur ſeparatio cõtrariet̃ vnioni/que eſt
ad alterũ perſona ſm intellectũ repugnat vnibilitati
ꝛ hoc eſt cõtra oẽs ſanctos ꝛ doctores dicẽtes per-
Solõ ſonã magis poſſe aſſumere ꝙ̃ naturã. Si forte di-
Inſtãtia qđ ceretur ꝙ iſte rationes probãt ꝙ nõ debet fieri cõgru
eſt quartũ. enter vnio pſone ꝙ̃tum eſt ex parte aſſumẽtis: ſed tñ
deus poteſt hoc facere ex omnipotẽtia ſua: hoc nihil
5m eſt dictũ:q2 ſcti multi aſſignant rõnes quare magis
congruẽter ſit perſona aſſumẽs ꝙ̃ natura. P. ſm
hoc deus poſſet aliquid contra rationẽ ſue perſone/ꝛ
hoc nõ expediret ei. quia ſic poſſet aliquid contra ſe-
ipm. Dicit eñ Anſelmus ꝙ qui poteſt qđ ſibi nõ pro
deſt ꝛ ſibi nõ expedit/quãto magis poteſt illud tanto
magis aduerſitas ꝛ puerſitas poſſunt in illũ. Si Solõ
ꝓpter hoc dicatur ꝙ iſte rationes bene procederẽt ſi
perſona ex parte ſue pſonalitatis amitteret incõmu-
nicabilitatẽ per vnionẽ:ſed hoc nõ eſt ita/ideo ſunt in
cõmunicabiles ſicut prius. Contra oĩs vnio ſi- Inſtãtia 2ª
ue vnibilitas dicit cõmunicationẽ vel cõicabilitatẽ:
ſed vnio nõ eſt niſi in pſona vt dicunt ſancti:ergo cõ-
munio ꝛ cõicabilitas in ... pſona/ ꝛ ſic nihil eſt qđ
dicatur. Sed contra vnio eſt ad redemptionẽ:ergo Rõ p veri-
vnio erit per modũ illum qui cõueniẽtiſſimus eſt re- tate prima.
demptioni. redẽptioni autẽ congruit ꝙ ſatiſfaciẽs ſit
idem in pſona cũ debente: ꝛ nõ in natura: ergo vnio
debet fieri cõueniẽtiſſime in perſona. Item Aug⁹. 2ª
Mittit̃ qui ab alio eſt:ergo mittit̃ in carnẽ q ab alio
eſt ſed nõ eſt ab alio niſi perſona. ergo incarnatio pre-
cipue cõuenit pſone. Solutio dicimus cũ ſanctis Solutio
patrib⁹ ꝙ perſona vnibilis eſt ex parte aſſumentis.
Ad hoc autem qđ contra obijcitur dicendũ ꝙ hoc Ad primũ
verũ eſt quia ſingularitas ꝛ incõmunicabilitas ſunt
de intellectu perſone: ſed nõ omnis ſingularitas nec
omnis incõmunicabilitas ſed ſingularitas que con-
trariat̃ ad in plurib⁹ eſſe/ꝛ incõmunicabilitas que cõ
trariat̃ vnibilitati ad tertiũ cõſtituendũ ꝛ ſic nõ ami-
ſit ſingularitatẽ diuina pſona:quia adhuc remanſit
vna ſingularis pſona nõ predicabilis de plurib⁹ in
quib⁹ eſſet nec mutata in aliqđ tertiũ quinpotius aſ-
ſumptũ aſſumpſit in ſui incõicabilitate ꝛ pſonalitatẽ
eternã/vt idem eſſet in perſona deus ꝛ homo ꝛ non
quaternitas in diuinis in numero hypoſtaſiũ conſti
tueretur:ſi vtriuſq3 nature hypoſtaſis ſuam ꝓpriam
haberet perſonalitatẽ vel noua perſona in trinitate
fieret cum hypoſtaſis eterna cum hominis hypoſtaſi
tertiã conſtitueret perſonã. Ad aliud dicendum ꝙ Ad 2m.
hoc verũ eſt ꝙ natura in omnib⁹ vnitis intendit vnũ
vltimũ nõ vnibile alij ad tertiũ conſtituendũ ſicut fa
cta fuit in omnib⁹ q ipſa ad perſonã vnit. ſed nõ inten-
dit vt nihil illi in ſuam ſingularitatẽ ꝛ perſonalitatẽ
vniat̃:quia ſic nõ aſſumeret potum ꝛ cibum ꝛ hmõi:
vnde patet ꝙ nõ contrariat̃ perſonalitati ꝙ aliquid
vniatur ſibi in pſonalitatẽ ſuam. Ad aliud dicen- Ad 3m
dũ ꝙ cum dicit̃ indiuidua ſubſtantiali indiuidua di-
cit ab alijs ſeparationẽ que eſt contraria vnioni ꝛ cõmu
nicabilitati potẽtie ad actum ꝛ ecõtra:quia talis cõ-
municabilitas eſt ad tertiũ conſtituendũ ſed nõ con-
trariat̃ vnioni alicuius in eandem ſingularitatẽ per-
ſone vt prius habitũ eſt. Ad aliud dicendũ ꝙ vnio Ad inſtãtiã
a ſanctis ponitur facta eſſe in perſona:ſed non talis q pmã cũ 4ᵒ.
ſingularitati contrariet̃ vel nouã inducat perſonali-
tatem. Ad aliud dicendũ ꝙ deus poſſet aliquid cõ Ad 5m
tra rationẽ ſue perſone. ſi ita fieret vnio vt deſtrueret̃
perſonalitas ſic autẽ nõ fit vt patz ex dictis. Ad id Ad inſtãtiã
qđ obijcitur ꝙ omnis vnio dicit cõmunicabilitatẽ di 2am
cendũ ꝙ hͦ falſum ẽ ſi fiat vis incõicabilitate. Dupli-
citer enim aliquid dicitur in cõicabile proprie. tertio
autẽ modo improprie. Cõmunicabile eñ dicitur per
modũ materie cõmunicatũ ad alterum conſtituendũ
ſicut corpus cõmunicabile eſt anime/ꝛ hoc cõmuni-
cabile vt pars cõicabilis eſt. Secũdo modo dicitur
cõicabile qđ eſt pdicabile de plurib⁹ ꝙ̃tum eſt de ſe in
quib⁹ eſt vel põt eſſe ſicut natura cõmunis ꝛ illi duo
cõtrariant̃ pſonalitati ſiue ſingularitati. Tertio mõ
dicit̃ cõicabile vnibile gr̃a cui⁹ cõio fit ad ꝓprietatem
alterius ꝛ ſic vniunt̃ ꝛ cõicant hypoſtaſis dei ꝛ hois
ꝛ hec hypoſtaſis eſt illa/ꝛ quicqđ cõuenit vni gr̃a hy-

poſtaſis cōuenit ⁊ aliȷ̄. vñ dicimus ꝙ hic deus eſt hic
hō/⁊ ħ homo creauit ſtellas,⁊ fuit ab eterno/⁊ ħ de⁹
natus eſt de virgie ⁊ paſſus ſub pontio pilato.

Arti. IIII. D. An aſſumptio per prius conuenit perſone vel nature.

Arguiť p° Q. Uarto q̄riť cui cōuenit ꝑ prius verū.ſ.ꝑſone
vel nature videť aūt ꝙ nature q: gr̄a cui⁹ con
uenit creatio/gratia eiuſdē cōuenit recrea-
tio ſed creatio eſt gratia nature:ergo ⁊ recreatio. Si
dicatur ꝙ ꝓma eſt falſa.ꝓbatur ꝑ ſimile ex ſupiorib
vbi dixit Aug. ꝙ q: in ſapiētia creauerat/in ſapiētia
2° cōueniebat fieri redēptionē. Itē incarnatio eſt op⁹
cōiter triū perſonarū vt habitū eſt in anteriori diſtin
ctione:ğ videť ꝙ etiā aſſumptio cōuenit ei ꝑ prius q:
3° quicq̄d eſt cōmune trib cōuenit ei gr̄a nature. Itē
Damaſcen⁹ dicit ꝙ tota natura diuia in vna ſubarū
hypoſtaſiū hūanā naturā aſſumpſit:ğ ħ ꝑ prius con
Rōnes ꝓ veritate. uenit nature. Sed cōtra quicq̄d cōuenit alicui ꝑſo
ne gr̄a nature cōiter cōuenit omnib ꝑſonis.ſi ğ incar
natio cōuenit ꝑſone gr̄a nature cōueniet omnib ꝑſo-
nis qđ falſum eſt/non ğ cōuenit gratia nature. P.
omnes cōuenientes rōnes ſctōꝝ aſſignanť penes pro-
pria vel appropriata ꝑſone:ğ videť ꝙ opus incarna
tionis ꝑ prius cōuenit ꝑſone q̄ȝ nature. Itē illi per
prius cōuenit aliq̄d cui cōuenit in ſe ⁊ ꝑ ſe/ſed nature
non conuenit incarnatio in ſe et per ſe:ſed perſone vt
ex priorib ꝓbatū eſt:ğ nature cōuenit ꝑ poſteri⁹ ⁊ ꝑ-
ſone ꝑ prius. Itē vnio magis ꝓprie attingit illud
qđ efficiť q̄ȝ qđ nō efficiť natura aūt nō efficiť vnū cū
natura ſȝ hypoſtaſis cū hypoſtaſi:ergo videť ꝙ vnio
ꝑ prius ſm rationē intelligētie cōueniat ꝑſone q̄ȝ na-
Ultimū cōtra rōnes. ture. Sed cōtra quecūq̄ȝ ſunt in differentia oino
ſm rem quicq̄d cōuenit vni ꝯuenit alteri ⁊ eque ꝓmo
ſi oino ſm rem indifferētia ſunt ⁊ eadē: ſed natura di
uina ⁊ ꝑſona oino ſm rem ſunt indifferētia:ergo ſi in
carnari cōuenit vni/eque ꝓmo etiā cōuenit alteri.

Solō. Solutio dōm ꝙ ꝑ prius ſm rōnem intelligēdi in-
carnari cōuenit ꝑſone q̄ȝ nature/nec cōuenit nature
in eo ꝙ natura eſt ſed potius nature ſm ꝙ eſt in ꝑſo-
na hac q̄ ꝯuenientiā ex ſua relatiōe qua filius eſt po-
nit ad miſſionē in carnē: aliter em̄ vel impoſſibile vel
difficile eſſȝ ſoluere quare pater ⁊ ſpūſſctūs carnē nō
aſſumpſerūt:⁊ ideo diximꝰ ſupra ꝙ incarnatio ꝑ hoc
ꝙ eſt miſſio in carnē claudit in ſe relationē filiȷ̄ ꝑ quā
excludiť pater ⁊ ſpūſſctūs ab incarnatiōe nec dicim⁹
hic prius tēpore vel ex hoc ꝙ natura ſm rem ſit prior
ꝑſona vel ſimplicior ſed quia in mō attribuēdi ſic eſt:
⁊ ex illo mō attribuēdi informať ratio intelligēdi:q:
attributa nature ſunt in diuinis licet re nō differant
⁊ ideo ratio intelligēdi ſic informata dicit ꝑ prius cō-
Ad primū. uenire ꝑſone q̄ȝ eſſentie vel nature. Ad primū ğ di-
cendū ꝙ creare nō dicit miſſionē ſicut recreare ħ mō
miſſionē dicit ⁊ ideo qđ eſt ħ de ope cōmune eſt: quia
hoc miſſionē nō importat ſed vnio includit ſe relatio-
nē/⁊ ideo cōis nō pōt eſſe. Cum aūt dicit Aug. ꝙ in
ſapiētia creauit attendiť vtrobiq̄ȝ ꝓpriū filiȷ̄ in ſuo ap
propriato qđ eſt ſapiētia:ſed hoc appropriatū nō im-
Ad 2m portat creatio ſm intellectū nois. Ad aliud dōm
ꝙ opus operās actū qđ eſt actio ipa ⁊ opus operatū
qđ eſt cōiunctū ex corꝑe ⁊ anima cōmunia ſunt:ſed
incarnatio nō dicit hoc ſed potius carnis aſſumptio-
nem in ſe ⁊ illa nō eſt cōmunis ꝓpter relationē inclu-
Ad 3m ſam ipius filȷ̄. Ad aliud dicēdū ꝙ auctoritas Da-
maſceni magis facit ad oppoſitū:quia dicit ꝙ in per-
ſona aſſumpſit quaſi ſignificet ex modo loquēdi ꝙ ħ
ꝯuenit ei gratia ꝑſone huius nō gratia ſui. Ad vl- Ad vltimū qđ eſt ꝯ rōnes veras
timū dicēdū ꝙ licet nulla differētia realis ſit eſſentie
⁊ ꝑſone tamē differunt in modo attribuēdi eis ea que
nature ſunt in diuinis:quia eſſentia eſt cōicabilis ꝑſo
na incōicabil/eſſentia nō gn̄ať ꝑſona veriſſime gn̄ať
eſſentia eni nō diſtinguiť ⁊ ꝑſone nature ⁊ veriſſime
diſtinguiť ⁊ eſſentia nō generať in talib: ergo aliq̄d
pōt cōuenire ꝑ prius ꝑſone ſicut incarnatio ꝓpter re-
lationē incluſam ⁊ per poſterius eſſentie ⁊ ꝓpter hoc
ꝙ nō ſeparatur a ꝑſona nec diſtinguiť ab ipa.

An natura aſſumpta ſit ſm omnē modum nature qui eſt quadruplex. Arti. V. E.

Einde queriť de hȷ̄s que dicunť in lra ⁊ pri
D mo de hoc ꝙ dicit [Formā ergo ſerui id eſt na
turā ſerui in ſuā accepit ille deus] ē.a. Que
ritur em̄ hic ſm quā rōnē nature dicať natura aſſum
pta. Ponit em̄ Boecius nature q̄ttuor diffinitiōes
quarū prima eſt hec. Natura eſt earū rerū que ſunt Prima diffinitio nature cū obone
cū quoq̄ modo in intellectu capi pn̄t,quoq̄ mō dicit ꝓ
pter deū qui ſua excellētia nō ꝑfecte capiť intellectu ⁊
ꝓpter ꝑmixtā priuationē in materia quā etiā ponit ꝓ
exemplo ⁊ de hȷ̄s ſunt etiā tēpus ⁊ motus ſm Auicē
nā ſm hūc modū natura q̄dē eſt quicq̄d eſt: ſed ħ mō
nō ſumiť natura cū dicať aſſūpta natura q̄ſi aſſum-
pſiſſet ſolū corp⁹ hoc mō natura aſſumpſiſſet. Se 2a definitio cū obone
cūda diffinitio natura eſt vel qđ facere vel quidē pati
poſſit/⁊ hec cōuenit omnib ſubſtātȷ̄s quib agere et
pati eſt ꝓpriū: ⁊ tales ſunt tam corꝑales q̄ȝ ſpūales:⁊
ſi in hac rōne naturā aſſumpſiſſet itē ſufficeret ſoli⁹
corꝑis vel ſolius aīe aſſumptio ad nature noſtre ſum
ptionē. Tertia diffinitio eſt: Natura eſt principiū 3a definitio cū obone
motus ꝑ ſe ⁊ nō ꝑ accidēs:hec em̄ nō cōuenit niſi cor
poralib ſubſtātȷ̄s. xp̄s aūt nō tm̄ corpus acceperat:ğ
nō accepit in hac rōne nature. Quarta eſt: Natu- 4a definitiō cū obone
ra eſt vnāquāq̄ȝ rem iformās differētia ſpecifica aut
differētia cōis:ſi ğ accepiſſet naturā humanā ſm hāc
acceptionē videť ꝙ in omnib hoib accepiſſet qđ eſt
ꝯtra dam.q̄ dicit ꝙ nō in ſpecie ꝯſideratā accepit na-
turā ſed in athomo. Si dicas ꝙ ipe accepit differē Solō
tiam ſm ꝙ eſt in hoc conſtituēs eſſe. Adhuc contra Inſtātia pa
eſt:q: licet differētia faciat eſſe formale nō tamen facit
totū eſſe naturale.xp̄s aūt ⁊ materiā noſtrā accepit ğ
videť ꝙ nullo mō intellecto accepit naturā noſtram.
Si forte dicať ꝙ natura noſtra eſt forma tunc ſeq Solō
tur ꝙ nō aſſumpſiſſet corp⁹:q: idem phs dicit ꝙ cor-
pus nō eſt forma ſed materia:ergo vt hoc modo acce Inſtātia 2a
pit. Si forte dicať ꝙ natura ſumiť pro cōiunctiōe Solō
duaꝝ ſignificationū nature.ſ. forme ⁊ materie quē-
admodū mgr̄ dixit ſup̄ ꝙ noie nature corpus ⁊ aīa
intelligiť ⁊ hec cōiuncta vt mgr̄ dixit. Cōtra ħ eſt Inſtātia 3a
ꝙ cōpoſitū dicať magis res nature a ſctis ⁊ phis ſm
naturā vel naturale. P. queriť circa hoc vtrū ꝯce- Queſtiūcula ſecunda.
dendū ſit ꝙ aſſumpſit naturale noſtrū vel ꝙ ē ſm na
turā.naturale aūt eſt id qđ ſequiť naturā in cōpoſito
Si igiť nō aſſumpſit ꝓcedens ſm intellectū videť ꝙ
nec conſequens aſſumpſit. Ulterius queriť vtrū Queſtiūcula tertia.
concedendū ſit ꝙ filius aſſumpſit noſtrā eſſentiā. vi-
detur ꝙ ſic:quia eſſentia noſtra eſt corpus ⁊ anima ⁊
illa aſſumpſit:ergo eſſentiā noſtram aſſumpſit. Sed
ꝯtra eſſentia eſt a qua eſt eſſe ſed oē cōpoſitū eſt cū igiť
compoſitum ſit ſingulare hoc vel illud ⁊ non aſſum-

pſerit ſingulare vt infra ꝓbabit᷑. videt᷑ ꝙ nõ aſſumpſerit noſtrũ eſſe: ergo nec eſſentiã noſtrã vt videt᷑.

Queſtiũcula quarta.

P. querebat᷑ vtrũ aſſumpſit noſtrã humanitatẽ. videt᷑ ꝙ ſic: q᷑ humanitas eſt que facit verũ hominẽ/cũ igitur xp̃s ſit verus homo/ ⁊ hoc ex aſſumptiõe humane nature. videt᷑ ꝙ ipſe aſſumpſerit noſtrã humanitatẽ. Sed cõtra hũanitas nõ eſt niſi in hoc hoĩe vel illo ſed nec hunc vel illũ aſſumpſit: ergo humanitatẽ non aſſumpſit.

Solõ

Ad p̃mã de ſinitionẽ cũ ſua obiectione.

Solutio dicendũ ſine preiudicio ꝙ xp̃s noſtrã naturã accepit ſm omnẽ diffinitionẽ quã ponit Boecius. Si enĩ natura dicatur eſſe earũ rerũ que q̃quo modo intellectu capi poſſunt/tũc ſicut ipſe aſſumpſit omnẽ rem noſtre nature: quia ⁊ ſubſtantiã ⁊ accidẽtia naturalia/vt ſompnũ ⁊ penalitatẽ. nec valet ratio que obiĩcit᷑ in cõtrariũ: quia nõ tm̃ dicit᷑ xp̃s naturã noſtrã aſſumpſiſſe: ſed etiã totã.

Ad 2m cum obiectione.

Si autem dicat᷑ natura ꝙ agere ⁊ pati poteſt/iterũ accepit/⁊ licet aliq̃d de noſtra natura ſcꝫ carnẽ tm̃ vel animã tm̃ accepiſſet: tamen cũ dicat᷑ natura hoĩs aliud eſt q̃ȝ natura abſolute dicta: q᷑ natura hoĩs eſt tota natura hoĩs: ⁊ per hoc patet ſolutio ad id qđ obiĩcit᷑ in contrariũ.

Ad 3m cum obiectione

Similr̃ ſi accipiat᷑ natura tertio mõ ꝓut eſt principiũ motus ⁊ ſtatus ꝑ ſe ⁊ nõ per accidens hoc modo iterũ accepit eam: q᷑ ꝓut eſt principiũ naturaliũ motuũ ⁊ opationũ.

Ad 4m cũ obiectione

Si quarto mõ accipiat᷑ dicit Boeci⁹ ꝙ tam catholici q̃ȝ neſtorius in xp̃o duas dicũt eſſe naturas.

Solõ p̃me inſtantie

Sed male ⁊ contra intentionẽ accipit᷑ differẽtia ꝓ vniuerſali ⁊ ſpecifica in cõmuni ſꝫ debet accipi ꝓ differẽtia in iſto ꝑticulari ⁊ tunc debet diſtingui q̃m ſicut ẽ in generatiõe ꝙ quoddã generat᷑ per ſe quoddã ꝑ conſequẽs/⁊ ꝑ ꝯſequẽs conſequit᷑ ex generatiõe ſicut hic ab hoc generat᷑ ꝑ ſe. Sed q᷑ ħ ſuppoſitũ eſt hoĩs/cõſequit᷑ ex generatiõe hui⁹ ꝙ hoc ſit hõ/⁊ vlterius ꝙ hic habeat humanitatẽ, ⁊ ꝙ ſit aĩal diſcipline ꝑceptibile ⁊ hmõi. Ita dico de aſſumptiõe ꝙ aſſumptũ ꝓprie ⁊ ꝑ ſe eſt natura hũana materialr̃ accepta .i. in partib⁹ que ſunt materiales/ad formã totius hoc ẽ ad eſſe hoĩs in xp̃o. Sed q᷑ illud aſſumptũ aſſumẽdo vnit᷑. cõſequit᷑ aſſumptionẽ ſicut cõſequẽs ꝙ ſit ſpecifica differẽtia in iſto aſſumpto .i. ꝑ aſſũptionẽ habita/⁊ hoc mõ põt concedi ꝙ natura illo modo nõ tm̃ eſt in xp̃o ſed etiã aſſumpta/ſicut ego dico non tm̃ hunc ſed etiã hoĩem generari cũ hic generat᷑. eo ꝙ ſe habet ſicut neceſſariũ ꝯñs ad generationẽ huius ⁊ eſt in hoc.

Ad 2am inſtãtiã ⁊ 3am

Ad ħ ꝙ q̃rit᷑ de diuiſiõe phi. dõm ꝙ licet materia ſit natura/⁊ forma ſit natura/neutra tñ illorũ eſt tota natura hoĩs/nec põt dici ꝙ corpus qđ eſt materia hoĩs eſt natura hũana/nec etiã põt dici aĩa q̃ eſt forma corꝑis eſt natura hũana: q᷑ cũ dicat᷑ natura hũana intelligit᷑ tota: ⁊ ideo corp⁹ ⁊ aĩa ſicut mgr̃ ſup̃ dixit intelligit᷑ ꝑ naturã hũanã: ⁊ iõ ambe ſignificatiões cõiungũtur in itellectu nature hũane quã aſſumpſit xp̃s qđ ꝓbat᷑ ſic: xp̃s verus hõ eſt in natura quã aſſumpſit ſed nõ eſt verus hõ tm̃ in corꝑe vel tm̃ in aĩa/igit᷑ ꝑ itellectũ nature hũane cõp̃hẽdit᷑ vtrũq̃ȝ.

Nota ſolutionẽ q᷑ per eã mlta argumẽta ſoluũtur.

Ad queſtiũculã ſecundã.

Ad ħ qđ q̃rit᷑ de natura ⁊ naturali dicendũ ꝙ ſm naturã dicit᷑ multis modis/⁊ ſimilr̃ naturale. dicit᷑ enĩ ſm naturã eſſe qđ cõuenit ſm aliqđ p̃ncipiorũ nature ⁊ qđ cõuenit ꝑ potentiã naturalẽ: ⁊ ſic ſm naturã hoĩs eſt rõnalẽ eſſe ⁊ ſm naturã hoĩs eſt itelligere Et dicit᷑ etiã ſm naturã eſſe qđ ſm viã q̃ eſt in naturã eſt ſicut ẽ ꝑ generationẽ vel ſm generationẽ ⁊ oĩa hec aſſumpſit xp̃s q̃ ſic ſunt ſm naturã ħ mõ quo diximus ſup̃ ꝙ aſſumere large ſumptũ dicit᷑ de aſſumpto ⁊ de eo qđ aſſequit᷑ aſſumptũ in q̃tum eſt in natura humana. Naturale aũt dicat᷑ vel a natura prima/vel a natura corrupta. Et ſi dicat᷑ naturale a natura prima .i. ſm primã inſtitutionẽ tunc oĩa aſſumpſit naturalia: q᷑ imortalitas nõ fuit de naturalib⁹ ſꝫ de gratuitis vt dicit Aug. Si aũt dicat᷑ naturale a natura corrupta/tũc nõ aſſumpſit oĩa nobis naturalia: q᷑ naturale eſt nobis ꝙ naſcimur filiĩ ire/⁊ ħ ipſe nõ aſſumpſit ſed tm̃ aſſumpſit penã ex culpa conſeq̃ntem licet nõ fuerit in ip̃o ex culpa cõſequẽs que tamẽ nõ fuiſſet nec in ip̃o nec in alio niſi culpa p̃ceſſiſſet. hoc modo dicat᷑ penalitas nobis naturalis ab ip̃o aſſumpta ⁊ nõ cõtracta.

Ad queſtiũculã tertiã

Ad id qđ vlterius querit᷑ vtrũ aſſumpſit eſſentiam noſtrã. dicendũ ꝙ eſſentia põt ſumi ab eo qđ eſt in natura noſtra vel natura noſtra ⁊ ſic ſumẽdo naturã noſtrã ſumpſit eſſentiã. Si autẽ ſumat᷑ eſſentia ꝓ eo a quo formalr̃ eſt eſſe hoĩs in q̃tũ hõ. tunc dicendũ videt᷑ ꝙ eſſentia eſt cõſequẽs aſſumptionẽ ſicut ⁊ hõ/⁊ nõ dicet᷑ aſſumpta ſicut p̃exiſtẽs ante aſſumptionẽ ſed ſicut ꝯſequẽs aſſumptũ vt diximus prius.

Ad q̃ſtiũculã quartã

Ad id qđ q̃rit᷑ de hũanitate dicendũ ꝙ mgr̃ dixit ſup̃ diſtinctiõe. iĩ. ca. j. ꝙ noĩe hũanitatis accipit᷑ corpus ⁊ aĩa ⁊ bene cõcedit᷑ ꝙ hec hũanitas eſt aſſumpta p̃ncipalr̃ ⁊ p̃mo. ſi aũt noĩe hũanitatis itelligit᷑ forma hoĩs in q̃tũ hõ eſt/nõ erit aſſumpta niſi eo mõ quo totũ dicit᷑ aſſumptũ qđ habet᷑ in aſſumpto q᷑ enĩ aſſumẽdo corpus ⁊ animã vniuit conſequitur id qđ aſſumptũ eſt ꝑ cõſequẽs ſit homo/⁊ hõ habens eſt humanitatẽ cõſequit᷑ hũanitas in aſſumpto: ⁊ aliter nõ video eſſe concedẽdũ.

Utrum tota trinitas ſit operata ſuſceptionem humane nature.

Arti. VI. F

D Einde querit᷑ de ħ qđ dicit [cũ tota trinitas opata ſit ſuſceptionẽ hoĩs] ꝛ.b. ⁊ ħ infra negabit mgr̃.

Solutio.

Solõ dicẽdũ ſm cõiter gloſantes ſuſcepti hoĩs .i. hũane nature. Uel põt dici ſm p̃dicta ꝙ licet hõ nõ ſuſceptus ſit/tñ id qđ ſuſcipit᷑ conſequit᷑ eſſe hoĩs eo ꝙ ſuſcipiẽdo vnit corp⁹ ⁊ aĩam ⁊ format ⁊ ꝑficit/⁊ ita licet nõ p̃mo tñ ꝯſequẽter hõ ꝑ ſuſceptionem habet᷑ a filio dei ⁊ ip̃e eſt ille homo/eo ꝙ vnio facta eſt in hypoſtaſi.

Per formã dei quid intelligitur.

Arti. VII. G

D Einde querit᷑ de ħ qđ dicit [Cũ inq̃t de xp̃o audis q᷑ forma dei erat] ꝛ.c. Formã enĩ vocat tã naturã hũanã q̃ȝ naturã diuinã. ⁊ q̃ritur rõ hui⁹. Dicit enĩ Boeci⁹ in li. de tri. Forma q̃ ſine materia nõ poterit eſſe ſubiectũ nec vere ineſſe materie: neq̃ȝ enĩ eſſet forma ſed imago. Ex hiĩs enĩ formis q̃ p̃ter materiã ſũt/iſte forme venerũt q̃ ſunt ĩ materia ⁊ corp⁹ efficiũt. nã ceterꝭ q̃ in corꝑib⁹ ſũt abutimur formas vocãtes dũ imagines ſunt: aſſimilat᷑ enĩ formis hiĩs q̃ nõ ſũt in materia ꝯſtitute. Ex ħ accipit᷑ ꝙ diuia natura q̃ nõ eſt in materia nec eſt ſubiectũ alicuius poteſt dici. forma hũana autẽ naturalr̃ nõ niſi abuſion.

Arg. p̃mo ſm Boeciũ

2o

P. hũana natura dicat᷑ in ħ li. a mgr̃o corpus ⁊ aĩa/corp⁹ aũt ⁊ aĩa nec forma ẽ in materia nec extra materiã: ergo videt᷑ ꝙ nõ debeat dici forma.

Solõ.

Solutio q̃dã dixerũt ꝙ hũana natura in xp̃o dr̃ forma q̃ſi foris manẽs ſꝫ q̃cq̃d ſit de ħ/ħ mõ ñ põt dici diuia natura forma. vñ cũ Aug. videat᷑ vtrobiq̃ȝ vno mõ accip̃e nomẽ forme. Dicendũ ꝙ act⁹ forme multi ſũt ſꝫ p̃ncipal' eſt facere cẽ illi⁹ forme ꝓpriũ. vñ cũ xp̃s veriſſime habeat eſſe dei dicat᷑ in forma dei manere ⁊ cũ

veriſſime habeat eſſe hominis dicitur manere in forma
Ad obiectū hois. Ad id autē qḋ de Boecio obijcitur dicendū q̄ ipſe loquitur ibi de formis ſm q̄ deſcendūt a datoribus formarū q̄ ſunt intelligētie ſm phos ꝛ ꝑcipue ab intelligētia prima. vñ forme ille theologice loquendo ſunt ydee quarū imagines ſunt forme que ſunt in materia. humana aūt natura in xp̄o non ſic dicitur forma ſed ab actu forme/qui eſt dare eſſe verū ſm naturā ꝛ hoc eſſe vtraqȝ natura dedit in xp̄m. vñ vere dicimus q̄ ipſe eſt homo ꝛ q̄ ipſe eſt deus.

Arti. VIII H **Quare dicit ſolum verbum carnem trinitas fecit.**

Einde queritur de hoc qḋ dicit [ꝑ hoc q̄ ſolum
d verbū carnē trinitas fecit. ꝛc. d. Caro eīn dicit partē hois vel etiā partē partis: cum igitur ille homo nō ſit caro ſua/nec cū verbo pōt dici vere caro ſua. Si aūt dicitur q̄ pars ꝓ toto ponitur: tūc quero q̄re
Solutio ibi potius ponitur caro ꝓ toto q̄ aīa vel aliud. Solutio dicendū q̄ pars ponitur pro toto/ſed hanc partē duabus de cauſis ſpecialiter poſuit quarū vna eſt q̄ excluderet errorē. Dixerūt eīn quidā heretici deum nō vnibilē carni ꝓpter paſſibilitatē carnis. adeo vt euangeliſta oſtenderet hoc eſſe erroneū nō poſuit partē nobiliorē ſed defectibiliorē. Alia ratio eſt vt ſciremus cū defectus penarū noſtrarū que ipm decet aſſumpſiſſe: quia maximus defectus noſter quo ad mortalitatē ꝛ penā ꝛ dolorem in carne eſt.

Arti. IX. I **Que ſit veritas humane nature.**

Einde queritur de hoc q̄ dicit] In quo ſic veri
d tas incōmutabilis manet diuīe hūaneqȝ ꝛc̄. ꝛ.c. Pōt eīn eſſe dubium que ſit veritas illa. Dicendū ad hoc breuiter q̄ veritas humane nature eſt de qua vere pōt dici hec eſt natura hois/vel pars eſſentialis nature ꝛ ſimiliter veritas nature diuīe de q̄ pōt dici q̄ hec eſt natura diuina. vnde patet q̄ pctm̄ nō eſt de vitate hūane nature. qm̄ hoc nec natura eſt nec pars nature ſed ꝑter naturā ꝛ ꝯtra naturā ꝛ corrūpens bonū nature/qḋ eſt modus ſpecies ꝛ ordo: et ideo hoc nō aſſumpſit xp̄s. Similiter penalitas nō eſt de veritate humane nature: q2 ſine illa vera eſt humana natura/ſicut fuit in ꝑmo ſtatu ꝛ ſicut erit in glīa et ideo pena eſt aſſumpta cū natura de ſtatu ſecūdo nō ꝑmo tanq̄ aliqd cōiūctū nature ꝛ h̄ fuit cōueniēs ꝓpter modū redēptiōis, nō eſt tn̄ pena cōtra veritatē ſicut pctm̄: q2 cauſatur ex naturali qḋ eſt cōmixtio contrariorū pugnantiū ꝛ diſſolubiliū.

Arti. X. K **An aſſumptum neceſſario fuit natura vel perſona.**

Os aūt oīs mēdacij ꝛ cōtradictōis notā. ſ. a.
n Hic incidit q̄ſtio de aſſumpto hoc vtrū hoc neceſſario fuerit natura vel ꝑſona. Et ſi natura vtrū aliq̄ mō aſſumptus eſt hō ꝛ ſic hic hō ſit aſſumptus vel nō ꝛ qḋ incōueniēs ſequitur ſi dicatur ꝑſona eſt
Arguitur ꝑo aſſumpta. Videtur eīn q̄ natura nō ſit aſſumpta nihil eīn aſſumitur niſi qḋ eſt ante aſſumptionē: natura aūt xp̄i nō fuit ante aſſumptionē ḡ nō eſt aſſumpta. prima patet ꝑ ſe. ſcḋa ꝓbatur ex hoc/q̄ ſpūſſctūs ſeparando naturā ꝛ faciēdo formauit ꝛ aīauit ꝛ vniuit eā filio/ vt prius habitū eſt: ḡ nunq̄ fuit natura ante aſſumptione.
2° Item aſſumptio fit ad vniēdū ſibi. natura aūt nec vnita fuit filio nec nature diuine: ḡ nō fuit aſſumpta. prima patet ex ſcriptis in lr̄a. q2 aſſumptiōe xp̄s factus eſt vnus: ꝛ ideo ſepe aſſumptio in tranſlatione ponitur loco vnionis. Scḋa aūt ꝓbatur ꝑ hoc q̄ omne vnitū eſt vnū ei cui vnitū eſt. humana aūt natura nec eſt filius hois nec filius dei nec diuina natura: ḡ nulla vnio eſt in ip̄a. cū igitur aſſumptio ſit ꝓpter vnionem natura nō videtur aſſumpta. 3° Itē quecūqȝ eiuſdē ſeparationis ſemꝑ manēt vno tēpore nō ſunt magis vnita q̄ alio. natura diuina ꝛ humana eiuſdē ſeparationis ſemꝑ manēt: ḡ vno tēpore nō ſūt magis vnita q̄ alio. Probatio medie q2 prima ꝑ ſe patet. q2 ab initio diuina natura nunq̄ fuit hūana nec diuīa ꝑſona fuit humana natura nec modo etiā ſicut nec tunc: ḡ cōſtat q̄ ſemꝑ eſt eadē ſeparatio inter illa ḡ nūq̄ aſſumitur vel vnitur nec nature diuine nec ꝑſone diuine natura humana.
Itē oē vnitū alteri vel aſſūptū in vnionē acq̄rit ꝓprietates illius cui vnitur ꝛ a q̄ aſſumitur hūana natura nūq̄ acquirit aliquā ꝓprietatē nature diuīe nec ꝑſone diuine: ḡ neutri vnq̄ vnitur ꝛ a neutro vnq̄ aſſumitur. 4° Probatio medie ꝑma eīn cōſtat. ꝓprietates eīn nature diuine ꝛ diuīe ꝑſone ſunt increatū imortale ipaſſibile ꝛ hmōi ꝛ harū nulla participatur a natura hūana. Si
Rōnes in cōtrariū. hoc concedatur contra hoc plurime ſunt auctoritates quas adducit lr̄a. Prima eīn ratio eſt in ꝯtrariū ſic: qḋ nec aſſumptiōe nec vnione eſt in filio dei nullo mō eſt in ip̄o. igitur ſi vna hūana natura nec vniōe nec aſſūptiōe eſt in filio dei: ḡ nullo mō eſt in ipo/ſed eſt in ipo ergo aliqd eſt rōne cōſequētis vnione vel aſſumptiōe erit in eo: nō aūt vnione ꝓprie/vt patꝫ ex prius diſputatis in ꝑncipio iſtius diſtinctiōis ḡ aſſumptiōe erit in ip̄o: ergo humana natura eſt aſſumpta. Itē aſſumptū eſt ad ſe ſumptū/cōſtat aūt q̄ humana natura eſt ad perſonā ſumpta: q2 eſt in ꝑſona ḡ humana natura eſt aſſūpta ꝛ q2 hoc omnes dicūt ſufficiūt ratiōes adducte.
Solō Solutio dicendū q̄ hūana natura eſt aſſumptū ꝓprie ꝛ ꝑ ſe ꝛ etiā vnita aliq̄ mō ſed aſſumpta eſt ꝑmo ꝛ ꝑ ſe. vnita aūt in hypoſtaſi ſua ad hypoſtaſim diuinā.
Ad primū Ad primū ḡ dicendū q̄ humanā naturam in potentia naturali concedimus fuiſſe etiā anteq̄ a chriſto aſſumeretur: ſed xp̄i natura nō fuit anteq̄ erat aſſumpta a verbo nec valet hoc argumentū/non fuit anteq̄ aſſumeretur: ergo nō potuit aſſumi: q2 licet aſſumēdo fecerit tn̄ aſſumptio nō priuat naturā factā ſicut ſi ego veſtem ad me trahendo facerē nihilo minus factā attraherē ꝑ hoc eīn q̄ vtrūqȝ eſt cū alio. ſ. facere ꝛ aſſumere vnū nō deſtruitur ab alio.
Ad 2m. Ad aliud dicēdum q̄ verū eſt hoc q̄ aſſumptio fit ad vniendū: ſed nō oportet q̄ natura vniatur in ſe ꝛ per ſe: ſed ſufficit q̄ vniatur ꝛ cōpleatur in ſua hypoſtaſi: non eīn nullo modo vnitū eſt qḋ hypoſtaſi ſue eſt vnitū. non eīn oportet q̄ vnū conſtitutū ſit vnū in eſſe nature ſed ſufficit q̄ reſpondeat ei vnitas ꝑſone.
Ad 3m Ad aliud dicendū q̄ hec eſt falſa q̄ humana natura cū deo vel filio dei ſemper ſit eiuſdē ſeparationis: q2 licet nunq̄ fuerit vnū in ſe cū ip̄a hypoſtaſi vel natura tn̄ poſtq̄ aſſumpta eſt conſecrata ꝛ cōiuncta fuit nouo modo filio dei ꝛ nature diuine in ꝑſona vna ꝛ hec eſt cōiunctio q̄ poteſt eſſe in aſſumptiōe nature.
Ad 4m Ad aliud dicendū q̄ verum eſt q̄ diuīa natura nō cōicat ꝓprietates ſuas hūane nature in ſe ſed h̄ nō ſufficit ad h̄ q̄ nō ſit ibi aſſumptio. ſufficit eīn aſſumptiōi vt hypoſtaſis hūane nature participet ꝓprietates filij dei ꝛ nature diuine ꝛ ecōuerſo hypoſtaſis diuina accipiat ꝓprietates hypoſtaſis humane ſicut ante dictum eſt.

An homo vel hic homo vel aliquis homo ſit aſſumptus. Arti. XI. L

Ecūdo q̄rit᷑ vtrū hō vel hic homo vel aliquis
hō ſit aſſumptus. videt᷑ aūt ꝙ h hō ſit aſſum-
ptus hec em̄ ꝯcedit᷑ ꝙ xp̄s aſſumpſit corpus
⁊ animā aut ḡ aſſumpſit ea vnita aut nō vnita. ſi non
vnita ḡ erūt ibi due aſſumptiones / vna corporis altera
2º aīe. R̄. h ſup̄ in diſtin. ij. ſcriptū in lr̄a iacet ꝙ hec aſ
ſumpſit vnita. modus aūt vniōis nature eſt ſicut potē-
tia ⁊ actus: ḡ faciūt vnū completū in genere hominū
nihil aūt ē completū in genere hominū niſi h aliqd ⁊ hic
hō: ḡ aſſumpſit filiꝰ dei hūc hominē vel hoiem aliquē
Queſtiūcula prima. R̄. quare nō ꝯcedit᷑ hec / aſſumpſit hūc hoiem. Si
ꝓpter h ꝙ oporteret hoiem hūc p̄exiſtentē an̄ aſſūptio-
Obiectio nē qḋ nō eſt veꝝ: ḡ etiā nō debet ꝯcedi ꝙ aſſūpſit na
turā hūanā: q2 natura hūana q̄ aſſumpta eſt a verbo
nō p̄extitit an̄ aſſumptionē. ſed iſta ꝯcedit᷑: ḡ ⁊ illa de
3º bet ꝯcedi. Itē oim̄ ꝯiungibiliū ꝑ naturā ꝯiunctio
ꝯſtituit aliqḋ vnū / ſed corpus ⁊ aīa ꝯiūgibilia ſunt
ḡ ꝯiunctio iſtoꝝ ꝯſtituet aliqḋ vnū qḋ eſt ex vtroq3.
xp̄s aūt aſſumpſit ea ꝯiūcta ḡ ꝯiūctio iſtoꝝ ꝯſtitue
rat iā aliqḋ vnū ante aſſūptionē ꝑ intellectū. Que
Queſtiūcula ſecunda. rat᷑ ḡ qd ſit illud vnū ex corꝑe ⁊ aīa ꝯſtitutū / ⁊ nō pōt
inueniri niſi hic hō ḡ aſſumpſit hūc hoiem vt videtur
In oppoᵐ. Si aūt h ꝯcedit᷑ ꝯ̄triū multis ſctōꝝ auctoritatibꝰ
ꝓbat᷑ in lr̄a ⁊ dicit etiā mgr̄ ꝙ indubitabilr̄ ꝯſtat ꝙ
ꝑſona nō eſt aſſumpta cū igit᷑ h hō nō eſt niſi ꝑſona h
Solutio pncipalis. hō nō erit aſſumptꝰ. Solutio dōm ꝙ filiꝰ dei nec
aſſumpſit hoiem nec hūc hoiem ſicut dic mgr̄. Ieſus
aūt nūq̄ fuit hic hō niſi poſtq̄ aſſumpſit humanā na
turā q̄ eſt in ip̄o. vn̄ nunq̄ fuit h hō nec erit nec eſt ꝓ-
pria ſingularitate hoīs. qn ymo in ſingularitatē non
Ad primū hoīs ſ3 in ꝑſonā diuinā aſſumptio ē terminata. Vn̄
dicendū ad p̄mā ꝙ hec ꝯcedit᷑ xp̄s aſſumpſit corpus
⁊ animā vnita ſub hoc mō ꝙ aſſumēdo fecit corpus ⁊
vniuit / nō ꝙ an̄ aſſumptionē fuerint vel vnita fuerit
ſed hec vnio nō fecit ſingulare hoīs vt hoīs. cum em̄
vnū dicat᷑ indiuiſum in ſe ⁊ diuiſum ab alijs ⁊ hec aſ-
ſumptio nō prius ꝯiunxerit corpus ⁊ animā in vnū
aliqḋ nature hominis qḋ vniuerit nature diuine ⁊ ꝑ
ſone diuine in ꝑſonalitatē diuinā patet ꝙ nunq̄ fecit
vnū ex corꝑe ⁊ anima vt vnū nature humane / in q̄tū
hmōi imo fecit ſimul ꝯiunctionē ⁊ vnū ꝑſone diuine
vnde cū vnū ex corpore ⁊ aīa faciat hunc hominē in
q̄tum h homo. patet ꝙ tale vnū nunq̄ fuit aſſumptū
in xp̄o ergo nō aſſumpſit hūc hominē. Et hec ſolutio
eſt notabilis: q2 ſoluit oīa fere q̄ queri poſſunt de hac
Ad queſtiūculā cū obiectione. materia ex parte aſſumpti. Ad aliud dōm ꝙ cauſa
quare nō ꝯceditur iam dicta eſt: q2 ſcʒ vnio corporis
⁊ anime nō facit vnū diuiſum ab alio anteq̄ aſſume-
ret᷑ vel in ip̄a aſſūptiōe in q̄ terminet᷑ aſſūptio: ſed aſ-
ſūptio hn̄ facit vnā naturā ſaluatā vt hūanā: q2 ꝓprie
tates ſuas nō omiſit natura ex aſſumptiōe ſicut amit
Ad 3ᵐ tit illud vnū qḋ ꝯſtituit᷑ ex corꝑe ⁊ aīa. Ad aliud
dicendū ꝙ hoc verū eſt in ꝯiungibilibꝰ tm̄ ꝑ naturā:
ſed in xp̄o ꝯiunctio anime ⁊ corporis a ꝯiungēte non
fuit ſola imo cū hoc fuit ibi vnio alia in aliud / in qua
complebat᷑ vnio aſſumētis ⁊ aſſumpti / ⁊ hoc eſt vnū
perſone in cuius ſingularitatē aſſumptio facta eſt nec
aliqḋ vnū vnq̄ p̄extiterat / nec in ip̄a aſſumptiōe fuit
nec poſt ex corpore ⁊ aīa ſm̄ ꝙ vnū dicat᷑ ſingulare di
uiſum ab alio ⁊ in ſe indiuiſum: ⁊ ideo hec ſimpliciter
eſt falſa ꝙ filius dei aſſumpſerit vnū vel aliquē homi
nē vel hunc. eadē em̄ eſt ratio hoīs ⁊ vnius hoīs. vn̄
ſi nō aſſumpſit vnū hoiem / etiā nō aſſumpſit hoiem.

Arti. XII Quale incōueniens ſequeretur ꝙ chriſtus
aſſumpſiſſet perſonam.

Ertio querit᷑ qḋ incōueniēs ſequat᷑ ꝙ chriſtꝰ
aſſumpſiſſet ꝑſonā. videt᷑ ꝙ nullū quia ſtatim Arguit᷑ pº
in ꝯiunctiōe humane ꝑſone ad diuinā deſtru
eret᷑ ꝑſonalitas humana ⁊ ita nō erunt due ꝑſone ſed
vna ſicut etiā dicebant quidā antiqui ꝙ perſona non
aſſumpſit perſonā: ſed ꝯſumpſit eam. Si ergo ſic eſt
nō oportet hoc incōueniēs tenere ꝙ ſequat᷑ duas eſſe
ꝑſonas. R̄. ꝑſona eſt rationalis nature indiuidua 2º
ſubſtantia vt dicit Boecius: ſed chriſtus homo inq̄-
tum homo eſt rōnalis nature indiuidua ſubſtantia:
ergo xp̄s homo inq̄tum homo eſt ꝑſona. Similiter
eſt ꝑſona diuina. ergo aut ꝑſona ꝯſumit perſonā aut
ſunt due ꝑſone. R̄. ponamꝰ ꝙ xp̄s deponat huma- 3º
nitatē noſtrā id qḋ deponet erit ꝯiunctū ex anima ra
tionali ⁊ ex corpore: ergo erit homo ⁊ erit etiā hic hō:
ergo erit ſubſtātia rōnalis nature īdiuidua: ergo erit
ꝑſona. Querat᷑ ergo quid ei ꝯtulit illam perſona Queſtiuncula prima.
litatē quā deus nō habuit. videtur ꝙ nihil: q2 nihil
accidit circa ip̄m niſi diuiſio: diuiſio autē nihil dedit
ei ſed potius abſtulit: ergo ex quo nihil fecit in eo per-
ſonalitatē. videt᷑ ꝙ habuit eam / ⁊ ſic xp̄s videtur aſ-
ſumpſiſſe ꝑſonalitatē hoīs ⁊ perſonā. Item pona- 4º
mus vlterius / ꝙ reſumat depoſitū hominē aut ipſa
reſumptio deſtruit in eo aliqd dignitatis aut nō. Si
deſtruit tūc videt᷑ ꝙ vnio deitatis ad hominē ſm̄ ali-
quid dignitatis nocet qḋ abſurdum eſt. Si non de-
ſtruit tūc videt᷑ ꝙ poſt ſit perſona ſicut ante: ⁊ ſic erit
due ꝑſone: ⁊ ergo nō eſt incōueniēs filiū dei aſſume-
re perſonā. Contra quecūq3 duo ſunt / in eo ꝙ duo Rōnes ꝓ veritate pª.
ſunt nō ſunt vnū. Probatio. Dam̄. dicit ꝙ differen-
tia eſt cauſa numeri: ergo cum in eo quo differūt ali-
qua nō conueniūt. patet primo ꝙ quecūq3 duo ſunt
in eo ꝙ duo ſunt nō conueniūt nec vniūtur: detur ḡ
ꝙ chriſtus ſit due ꝑſone ergo nō vnitur perſona per-
ſone / nec etiam vnita eſt natura nature: quia nature
manent diſtincte vt prius eſt habitū: ergo nulla vnio
eſt in chriſto quod falſum eſt: ergo in chriſto non ſunt
due ꝑſone ſed vna. Item ſupra habitum eſt ꝙ for- 2º
mando ⁊ coniūgendo vniuit ſibi: ergo nunq̄ corpus
⁊ anima habuerūt vel habere poterāt ꝓpriam ſingu-
laritatē ⁊ ꝓpria ſingularitas facit perſonā in rationa
li natura: ergo nunq̄ aſſumpſit perſonā nec habuit
nec habebit. Solutio dicendū ꝙ in veritate mul- Solō
ta abſurda ſequerētur ſi xp̄s aſſumpſiſſet perſonā ſcʒ
ꝙ ſingularitate ꝓpria aliquādo fuiſſet diſtincta ⁊ ali-
quid dignitatis humane ſua aſſumptiōe conſumpſiſ
ſet vel ꝙ nulla vnio in xp̄o eſſet: ⁊ ideo negata eſt ab
oibꝰ eo ꝙ hoc erat error eutichetis. Neſtorius em̄ ⁊ eu
tices inuenerūt duos errores circa icarnationē vnꝰ
em̄ videns ꝙ ſemꝑ ad numerū naturarū ſequit᷑ nūe-
rus perſonarū ⁊ videns xp̄m eſſe vnam perſonā tm̄
dixit xp̄m etiam eſſe vnius nature ⁊ iſte fuit neſtoriꝰ.
Alius aūt conſiderās in xp̄o eſſe duas naturas ⁊ idē
ſuppoſitū cum ip̄o. dixit etiā ibi eſſe duas perſonas
⁊ vtriuſq3 error ꝓuenit ex hoc ꝙ neſciebāt diſtingue
re inter perſonā ⁊ naturā. diſtinctio aūt inferius pate
bit. Dicendū ergo ad primū ꝙ hec ē abſurditas ma Ad primū
gna ꝙ ponat᷑ ꝙ xp̄s aliqd deſtruat i nobis qḋ ꝑtinet
ad dignitatem. Similiter contra intellectū eſt ꝙ ma
nente ſingulari tollatur ſingularitas ab ipſo: quia
hoc non poteſt intelligi: ⁊ ideo non aſſumpſit perſo-
nam ⁊ ideo dicimus ꝙ nō eſt opinio: ſed error ꝙ xp̄s
aſſumpſerit vel ꝯſumpſerit ꝑſonā. Nō em̄ conſumit᷑

niſi qđ eſt: iam aūt pbatū eſt ꝙ nunq̄ fuit ille hō pro-
Ad 2m pria ſingularitate vnus nec erit. Ad aliud dicēdū
ꝙ xp̄s homo inq̄tum hō nō eſt ſubſtantia indiuidua
rōnalis nature/nec etiā ſortes inq̄tū hō ſed inq̄tum
homo eſt anial rōnale mortale. Sed inq̄tū h homo
eſt ipe pſona ⁊ xp̄s inq̄tum hic hō eſt pſona. ſed ꝙ ſit
hic hō habet a ſingularitate pſone diuine in cui⁹ ſin-
Ad 3m gularitatē vt in lr̄a habeť eſt aſſumptus. Ad aliud
dicendū ꝙ ſi ponať illa poſitio/hn̄ ꝯcedo ꝙ depoſitū
Ad queſtiū erat hic hō ⁊ pſona. Ad hoc aūt qđ q̄riť qđ ꝯferat ei
culā primā. pſonalitatē quā prius nō habuit: dicū ꝙ ſingulari-
tas quā prius non habuit ſiue incōicabilitas vt alij
dicūt. Si aūt q̄riť iterū qđ cōfert ei illā ſingularitatē
dicendū ꝙ diuiſio p acciñs cōfert ei: ⁊ ſi dicať ꝙ diui
ſio potius tollit q̄ auferť. Dicendū ꝙ p ſe aufert ⁊ per
accidēs cōfert diuiſum eſſe vnum ⁊ ab alio diuiſum ⁊
hec eſt ſingularitas. Et hui⁹ exemplū eſt in aialibus
anuloſi corpis/i quib⁹ eſt ſimilis vel ꝓxe ſilis cōplexio
partiū in toto corpe. In illis eñ eſt aia vna ſenſibilis
vt dicit phs: ⁊ ſi diuidať erit aia in vtraq̄ partiū per
ſenſum ⁊ motū ⁊ vtraq̄ ps habebit ſingularē animā
⁊ hoc partib⁹ cōfert diuiſio p accidēs ſicut aliqđ p cō-
ſequēs cōfert ex alio p aliud/nec tñ in illo exēplo diffi
nio vtrū ſint vna vel due ꝓpter verbū Aug. ſed ſm in
tentionē phi datū eſt exemplū qui hoc vult ꝙ ſint due
aie. ⁊ ſi nō cōualeſcat vtraq̄ pars/hoc dicit eſſe ꝓpter
defectū organoꝝ neceſſarioꝝ ad vitā ſicut organum
quo capiť cibus ⁊ quo digeriť ⁊ ex quo oritur ſpūs ⁊
Ad 4m hmōi. Ad hoc aūt qđ vlteri⁹ ponit ꝙ iteꝝ reſumat
niſi vniendo ſibi vñ cū vnio nihil deſtruit. dico ꝙ ille
hō nō erit aſſumptus ſed tñ virtute infinita poſſit aſ-
ſumi ⁊ tūc p accidēs deſtrueretť pſonalitas ſicut p ac-
cidens fiebat diuiſione. ⁊ iſte poſitiones ſunt vane et
ſm intellectū fantaſticū tñ.

Quid de hoc tenendū ſit.

Nos autē omnis mendacij ⁊ cōtradictionis notā a ſacris paginis ſecludere cupiētes: orthodoxis patrib⁹ atq̄ catholicis doctoribus nulla praue intelligētie ſuſpitiōe notatis cōſentimus dicētes: ⁊ pſonā filij aſſumpſiſſe naturā humanā: ⁊ naturā diuinā humane nature in filio vnitā: eamq̄ ſibi vniſſe vel aſſumpſiſſe. Unde ⁊ vere incarnata diciť. Qđ vero diciť ſolus filius formā ſerui accepiſſe. p hoc nō excludiť diuina natura ab exceptiōe ſeruilis forme. ſed alie due pſone pater. ſ. ⁊ ſpūſ ſctūs. Itē ⁊ illud aliud. ſ. id qđ eſt ꝓpriū filij nō qđ cōmune eſt trinitati: hominē accepit. ſic oportet intelligi: id eſt ꝓprie in hypoſtaſi filij nō in tribus cōiter perſonis. diuina natura humanā naturā ſibi vniuit. Qui ſenſus ex verbis Iohānis dam. confirmať qui totā diuinā naturā in vnā hypoſtaſim īcarnatā eſſe euidēter aſſerit dicens: In humanatiōe dei verbi aimus oēm ⁊ perfectā naturā deitatis in vna eius hypoſtaſeon incarnatā eſſe: id eſt vnitā humane nature ⁊ nō partē parti. Omi eñ humane nature aimus eſſe vnitam omnē deitatis naturā vel ſubſtantiā. Item eadē eſt natura in ſingula hypoſteſeon: id eſt pſonarū. ⁊ quādo dicimus naturā verbi incarnatā eſſe ſm beatos. ſ. ſm Athanaſiū et Cyrillum: deitatē dicimus eſſe vnitā carni. et vnā naturā dei verbi incarnatā cōfitemur. Verbū autē ⁊ qđ cōmune eſt ſubſtātie poſſidet. ⁊ qđ ꝓprietatis eſt habēs hypoſtaſeos: id eſt perſone. Ex his manifeſte oſtendiť ꝙ natura diuia incarnata eſt. Unde ⁊ eadē vere diciť ſuſcepiſſe humanā naturam.

An diuina natura debeat dici caro facta.

Sed queriť vtrū eadē diuina natura debeat dici caro facta ſicut verbū diciť caro factum. Si eñ idem eſt incarnari qđ eſt carnē fieri: videri poteſt ita debere dici ꝙ ſit caro facta ſicē diciť incarnata. Ad qđ dicim⁹ q: ſi illō dictū in ſacra ſcriptura repreť et eadē intelligentia acciperet qua cū diciť incarnata. Sed q: illud auctoritas ſubticuit: atq̄ locutiōis modus nimiā videreť facere expreſſionē ſi natura diuia diceret caro facta. melius ſilere hoc puto vl negare ꝙ temere aſſerere. ne ſi illud dicať: cōuertibilitas nature in naturā ſignificari putať. Ex p̄miſſis indubitabiliter cōſtat ꝙ pſona verbi ſiue natura hoīs naturā ſcȝ carnem et animā aſſumpſit. ſed nō perſonā hoīs Si autē natura diuina naturā hoīs accepit. quare nō diciť facta homo: vel eſſe homo ſicut verbū dei. Ad qđ dici pōt ꝙ dei filius dicitur factus hō vel eſſe homo. nō ſolū q: hominē aſſumpſit: ſed q: ipm in vnitatē et ſingularitatē ſui et pſone accepit. Natura autē diuina hominē quidē accepit. i. hoīs formā ſibi vniuit: ſȝ nō ī ſingularitatē et vnitatē ſui Seruata eñ ꝓprietate ac diuerſitate duarū naturarū pſone ſingularitas extitit. Ideoq̄ nō ſic diciť diuia natura eſſe homo vel facta homo: ſicut dei filius. Quidā tamen indifferenter vtrūq̄ concedunt.

An iſta ſit concedenda diuina natura ſit incarnata. Arti. XIII.

Einde queriť de hoc qđ diciť [Omni eñ humane nature aimus vnitā eſſe omnē deitatis naturā vel ſubſtantiā] q̄. a. qđ eñ ſimplex eſt non videť habere partes. qđ eſt q̄ ꝙ dič oēm deitatis naturā. Solutio dicit ois ꝓpter modos ſignificādi p attributa vt ſapiētia potētia ⁊ hmōi. Sed q̄ritur vtrū eadē natura diuina debeat dici caro facta videť aūt ꝙ ſic: q: fere ab omnib⁹ modernis cōcediť diuina natura eſſe incarnata: q: ſic aſſumpſit vt in carne ipa eſſet: ḡ eſt incarnata/⁊ ſimilr̄ etiā filius dei aſſumpſit carnē vt in carne eſſet: ḡ eſt incarnat⁹. Sed Solo Queſtiūclā primā.

ex hoc vlteri⁹ ſequit̃ ꝙ fili⁹ dei ſit caro fact⁹: q₂ ver
bū caro factū eſt: ḡ videt̃ ſilr̃ ſeq̄ debere ex altera pte
20 natura diuia incarnata eſt: ḡ ē caro facta. P̄. ſi hec
ab aliquib⁹ admittat̃ q̄re hec ſilr̃ nō admittit̃ / diui-
na natura eſt nata: paſſa ⁊ mortua: ſicut fili⁹ dei eſt
Obiectō vltima. natus / paſſus ⁊ mortu⁹. Uidet̃ em̄ ꝙ ſequit̃ / diuia
em̄ natura realit̃ ⁊ nō ꝑ accñs eſt fili⁹ dei: ⁊ fili⁹ dei
nō ꝑ accñs ſed vere ⁊ realit̃ eſt nat⁹ paſſus ⁊ mortu
us: ḡ diuina natura eſt nata / paſſa ⁊ mortua vt vr̄.
Solutio p̄ncipalis in ꝓceſſu ei nuſq̄ȝ videt̃ intercidere aſſumptio extra-
nei ſiue accñtis in p̄dicamēto. Solō dico ſine p̄iu-
dicio ꝙ puto hāc eſſe cōcedendā: diuia natura eſt in-
carnata eo ꝙ hec ſcripta eſt a Dam̄ / ⁊ ponit̃ auctas
hic in lr̃a: habet em̄ duos ſenſus ⁊ in altero eſt vera
⁊ hoc ſufficit ad veritatē ꝓōnis. incarnatū em̄ non
dicit aliud niſi aſſumptōnē carnis in q̄ carne ſit aſſu
mens ſiue ſibi in ſe aſſumat ſiue ſumat ſibi nō ꝑ ſe / ſȝ
in ſua hypoſtaſi in q̄ plena ⁊ pfecta eſt natura. ⁊ pro
altera pte verificat̃ de natura: q₂ ſibi nō in ſe ſed in
hypoſtaſi vniuit carnē ⁊ aſſumpſit. Sȝ hec videt̃ mi
hi eſſe neganda / diuina natura eſt facta caro. Cū ei
hec nō poſſit habere niſi duos ſenſus in vtroq̄ȝ falſa
eſt de nat̃a ⁊ de pſona. Duo aūt ſenſus ſūt iſti. p̄m⁹
vt notet̃ fieri c⁹ ſm̄ itellectū ē facta poni circa diuia
vt circa ſubiectū eius / ⁊ ſic falſa eſt de natura ⁊ pſo-
na / ſic em̄ nec diuina natura eſt caro facta / nec filius
dei eſt caro fact⁹. Secund⁹ ſenſus eſt ꝙ fact⁹ ponit
ſuū fieri circa aliā naturā q̄ ē aſſumpta / vt ſit ſenſus
diuina natura ē caro facta. i. caro facta ē diuina na-
tura / vel factū eſt ꝙ diuina natura ē caro / tūc falſuȝ
eſt de diuina natura ꝓpt̃ nimiā expſſionē vt dic̄ ma
giſter / ſed vera eſt de pſona: fili⁹ em̄ eſt homo factus
⁊ factū eſt ꝙ fili⁹ dei eſt caro vel homo. Sūt ṽo qui
cōcedūt eā in ſenſu ſecundo: q₂ diuina natura eſt ho
mo q̄ fact⁹ eſt / licet magis neganda ſit ꝓpter expſſio-
Ad p̄mū nē ⁊ ꝓpter ſimplices q̄ acciperent illā in ſenſu illo ꝙ fa
ctio ponat̃ circa ipam. Ad primū ḡ dōm ꝙ nō eſt ſi
mile de verbo ⁊ natura: q₂ ṽbū ſibi ⁊ in ſe vniuit na
turā. natura aūt ſibi nō in ſe ſed in pſona. Si āt ob-
ijciat̃ ꝙ natura idē eſt qđ pſona ridiculū eſt / cū h̄ ſe-
Ad 2m pius ſolutū ſit in primo libro ꝙ drn̄t plurimū in mo
do attribuendi / lȝ re idem ſunt. Ad aliud dōm ꝙ li
cet hec a q̄buſdā cōcedat̃ diuina natura eſt caro fctā
ſub vno ſenſu: nō tn̄ cōcedit̃ ꝙ ſit nata: q₂ natiuitas
eſt ꝓprietas hui⁹ hoīs ſm̄ naturā humanā / ⁊ ſimili-
ad obiectōȝ ter paſſus ⁊ mortuus: vn̄ cū nature diſcrete ⁊ diſpa
te ſint excludit̃ diuina natura ab hmōi p̄dicatı̃. Ad
id qđ cōtra obijcit̃ dōm ꝙ extraneū ſumit̃ dupliciter:
ſcȝ gratia pſone ⁊ gratia nature q̄ eſt in pſona. cū igi
tur dicit̃ / natura diuina eſt fili⁹ dei / h̄ eſt p̄dicatum
gratia rei nature: ⁊ cū dicit̃ / fili⁹ dei eſt natus / hoc p̄
dicatū licet nō ſit extraneū filio ex pte pſone / tn̄ eſt cō
trariū gratia nature in q̄ pſona in priori ꝓpōne p̄di-
cabat̃ de natura diuina: ⁊ ideo incidit accidens in ꝓ
ceſſu illius argumentatiōis.

Quare nō accepit pſonam hoīs cum hominē acceperit.

Ideo ṽo nō pſonā hoīs aſſumpſit: q₂ caro il
la ⁊ anima illa nō erāt vnita ī vnā pſonā quā
aſſumpſerit: q₂ nō ex illis cōſtabat pſona qñ
illis vnitū verbū eſt. Nā ſibijnuicē ſunt vni
ta ſimul cū verbo. Altera tamē vnione inui
cē vnita ſūt illa duo. ſ. aīa ⁊ caro: alia vnio-
ne verbo vnita ſunt. Quia alia eſt vnio anie
illi⁹ ad carnē: ⁊ alia eſt vnio verbi ad aniam
illam ⁊ ad carnē. Nō ergo accepit verbū dei
pſonā hoīs: ſed naturā: q₂ nō erat ex carne il
la ⁊ aīa illa vna cōpoſita pſona quā ṽbū ac-
cepit: ſȝ accipiēdo vniuit ⁊ vniēdo accepit.

Quare pſona repugnat vnibilitati. Arti. XIIII. D

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Ideo ṽo non
d pſonā hominis aſſumpſit] Rō mgr̄i eſt eadeȝ
cū noſtra ſup̄ / ꝙ nunq̄ȝ corp⁹ et anima fecerūt
vnū ſingularitate ꝓpria. Si q̄rit̃ quare pſona repu
gnat ſic vnibilitati. Ad h̄ dōm ꝙ pſona de itellectu Solō
ſuo ponit ꝑ ſe vnū: ponit etiā ꝑ ſe incōicabilitateȝ ad
alterū: q₂ nō eſt alteri⁹ in potentia nec alteri⁹ vt p̄di
catū / vt ſupra dictū eſt. Silr̃ ponit de ſe ſingulari-
tatē. Et iſta ſunt tria. ſ. vnitas / ſingularitas ⁊ incōi
cabilitas / ⁊ vnitas eſt a materia: q₂ idē eſt vnū nūe-
ro ⁊ materia / vt dicit phs. Singularitas aūt eſt ab
indiuiduantib⁹. incōicabilitas aūt a diſtinctiōe vlti
mo cōplente ⁊ pficiente: vn̄ cū cōiunctū illud ex cor-
pore ⁊ aīa nō ſit vnū nec fuerit vnū ꝑ ſe / nec ſingula-
re ꝑ ſe / nec diſtinctū ꝑ ſe / ſed vnitū alij in ſingularita-
tē alteri⁹: ⁊ diſtinctōȝ pſonalē pȝ ꝙ pſona aſſumi nō
potuit: ⁊ ꝙ intellect⁹ pſone ɔ̄riat̃ aſſūptiōi expſſe.

Contra hoc opinio qua probare quidam volunt perſonam accepiſſe perſonam.

Hic a quibuſdā opponit̃ ꝙ pſona aſſumpſit
pſonā. Perſona em̄ eſt ſubſtātia rōnalis in-
diuidue nature: hoc aūt eſt aīa. Ergo ſi ani-
mā aſſumpſit ⁊ pſonā: qđ tñ nō ſequit̃: q₂ aīa
nō eſt pſona qñ alij rei vnita eſt pſonaliter: ſȝ
qñ ꝑ ſe eſt: abſoluta em̄ a corpe pſona eſt ſicu a
ti angel⁹. Illa aūt ania nunq̄ȝ fuit quin eſſet
alij rei cōiuncta. Idq̄ȝ non ea aſſumpta pſo-
na eſt aſſumpta. Aliter quoq̄ȝ nitunt̃ ꝓbare
verbū dī aſſumpſiſſe pſonā: q₂ aſſumpſit ali-
quē hoīem. Aſſumpſit em̄ Ieſum xp̄m ergo
aliquē hoīem. Qđ aūt hoīem Ieſum xp̄m aſ
ſumpſerit: Aug⁹ in expoſitione ſimboli ſub
anathemate tradit dicēs: Si q̄s dixerit atq̄ȝ
crediderit hoīem ieſum xp̄m a filio dei aſſū-
ptū nō fuiſſe anathema ſit. Qui etiā in pluri
bus ſcripture locis hmōi vtit̃ locutiōib⁹. Il
le hō a verbo dei eſt aſſumpt⁹. Ille hō fact⁹
eſt xp̄s. Et ꝓpheta de hoīe xp̄o loquēs deo
ait: Beat⁹ quē elegiſti ⁊ aſſumpſiſti ⁊c̄. Ex q̄
bus cōſequi videt̃ ꝙ aliquis hō aſſumpt⁹ ſit b
a verbo: ⁊ ita pſona a pſona ſit aſſumpta. Sȝ
q₂ hoc nephas eſt dicere aut ſentire: p̄miſſe
locutiōes eiſq̄ȝ ſimiles ſm̄ hanc intelligētiā
ſane accipi debent vt homo xp̄s ſiue homo il
le ſiue q̄da hō dicat̃ aſſūpt⁹ a verbo ſiue vni
tus verbo: nō q₂ hoīs pſona ſit aſſumpta vel

vnita verbo: ſed q: illa aīa ꝛ caro illa aſſumpta ſunt ꝛ vnita verbo in quib⁹ ſubſiſtit pſona dei ꝛ hoīs: vt ad hoīs naturā nō ad pſonā reſpicias: cū aſſumptū vel vnitū: vel quendā vel aliquē in hmōi locutionib⁹ ſcriptura cōmemorat. Quo circa cū querit̄ ſine ꝓpoſita autoritate an aliquis vel quidā ſit aſſumptus a verbo vel vnit⁹ verbo: ſine diſtinctione intelligētie nō eſt hic reddēda rñſio quoniā multiplex ꝓmiſſa eſt q̄ſtio ſ; inſtantie q̄rentis ita determinato: ſi de hoīs pſona queris rñdeo nō. ſi de hoīs natura: dico eſt.

Arti. XV An aīa abſoluta a corpe pſona ſit.

P D Einde q̄rit̄ de hoc qđ dicit: [Abſoluta enī a corpore pſona eſt ſicut angel⁹. ꝯ. a. Abſoluta eñ aīa adhuc ſm ſuā diffinitiuā ſubam ē endelechia corpis organici phiſici vitā habētis in potētia: ḡ videt̄ ꝙ eēntialis ſit depēdētia ei ad corp⁹: igitur nō pōt eſſe incōicabilis alteri incōicabilitate: ergo aīa nō eſt pſona: ꝛ hoc cōcedūt omēs. Si aūt volum⁹ ſuſtinere mgr̄m tūc dōm ē ꝙ abſoluta a corpe dicit̄ duob⁹ mōis. ſ. abſoluta. i. diuiſa a corpe: ꝛ ſic nō eſt verū: vel abſoluta a corpe. i. ab ordine ad corpus: ꝛ tunc loquit̄ mgr̄ p hypotheſim. ſ. ſi ponat̄ abſolui a dependentia quā habet ad corp⁹: q: tunc erit intelligentia quedā de natura ſili angelor.

De intelligentia harū locutionū deus factus eſt homo: de⁹ eſt homo: an his locutionibus dicatur deus factus eſſe aliquid vel eē aliquid vel nō eſſe aliquid.

Di. VI. de mō vniendi diuinā ꝛ hūanā naturā ſm varias doctorū opiones

E C Xpremiſſis autem emergit queſtio plurimū cōtinens vtilitatis: ſed nimiū difficultatis: atq; ꝯplexitatis. Cū eñ cōſtet ex predictis ꝛ aliis plurib⁹ teſtimoniis: oēſq; catholici vnanimiter fateant̄ deū factū eſſe hominē ꝛ chriſtū verū deū eſſe et verū hominē: querit̄ an his locutionib⁹ de⁹ fact⁹ eſt hō: fili⁹ dei fact⁹ eſt fili⁹ hoīs: de⁹ eſt homo ꝛ hō eſt de⁹: dicat̄ deus fact⁹ eſſe aliquid: vel eſſe aliquid: vel aliqđ dicat̄ eē de⁹: ꝛ an ita cōueniat dici: hō fact⁹ eſt de⁹: ꝛ filius hoīs fact⁹ eſt fili⁹ dei: ſicut ecōuerſo dr: ꝛ ex his locutionib⁹ nō dr deus fact⁹ eſſe aliqđ vel eſſe aliqđ. Que ſit intelligentia har locutionū ꝛ ſiliū. In hui⁹ ꝓfunditatꝭ reſeratiōe: ꝛ ſcrupuloſe q̄ōis expoſitōe plurimū differre inueniunt̄ ſapiētes.

B E Xꝑmiſſis aūt emergit qđ] Hic incipit ꝑs illa in q̄ mgr̄ incipit agere de cōſequentib⁹ vnionē: ſūt aūt cōſeq̄ntia q̄ ꝯſequunt̄ vnionē vt ſunt ipi⁹ vnionis / ſic deū eſſe hoiem ꝛ ecōuerſo: ꝛ hoiem ꝛ deū eſſe duo vl' vnū / ꝛ vnionē factā eē in natura vl' ſuppoſito vl' pſona: ꝛ de his cōſequentib⁹ agit mgr̄ ꝓmo: ſūt etiā ꝯña nō vt termini ſ; vt ꝓprietates ſic vniti / ſicut ē oīſcia ꝛ eſſe caput eccleſie ꝛ eē timentē timore naf̄ali / ꝛ de merito ꝛ hmōi de q̄b⁹ agit mgr̄ poſtea: diuidit̄ igit̄ in duas ꝑtes: in quarū ꝓma agit de cōſequentib⁹ vnionē ꝓmo mō: ꝛ hec cōtinet duas diſtinctōes. in ſcđa agit de cōſeq̄ntib⁹ vnionē ſcđo mō: ꝛ hec incipit in. viii. diſtin. ibi: [Poſt ꝑdicta inq̄ri deb;] In ꝓma har ſūt ꝑtes due quar ꝓma cōtinet q̄ōnē hāc / vtrū debeat cōcedi / hō vel hic hō fact⁹ eſt de⁹ / ſic ecōuerſo cōcedit̄: ꝛ q̄d ꝑdicet̄ cū dr / de⁹ eſt homo vel fact⁹ hō. Et inſup in ſcđa ꝑte cōtinet diſtinctionē triū opinionū in hac q̄ōe ibi [Alii eñ dicūt in ipa verbi] Et hec vlteri⁹ diuidit̄ i tres opiniōes diſtinctas q̄s facile ē in lr̄a diſtinguere. in ſcđa aūt ponit mgr̄ rñſiones har opinionū ad q̄ōnē factā: ꝛ hec incipit in. vii. diſtin. ibi [Scđm ꝓmam vero diſtinctionē.

An iſta ſit cōcedenda fili⁹ dei fact⁹ eſt hō. Arti. I

I Ncidit aūt dubiū hic circa ꝓmā ꝑtē p̄ime diſtinctōis circa ꝓpōnē illā quā mgr̄ dicit ab oībus ꝯceſſam. ſ. fili⁹ dei fact⁹ eſt hō / vel filius dei eſt hō / vel de⁹ eſt hō / vl' fili⁹ dei eſt hō: q: in oīb⁹ illis eſt eadē rō dubitatiōis: videt̄ aūt ꝙ hec ſit falſa Arg. ꝓmo de⁹ fact⁹ eſt hō / vel fili⁹ dei fact⁹ eſt hō: quā tñ mgr̄ dicit ab oīb⁹ cōceſſam: omē eñ factū termin⁹ eſt alicui⁹ fieri qđ ponit̄ circa hoc qđ factū eſt vel circa aliquā ꝑtē nature ei⁹. Cū igit̄ dr fili⁹ dei fact⁹ eſt hō / factus dicit terminū alicui⁹ fieri qđ virtute locutiōis ponit̄ circa filiū dei vl' deū: nullū aūt fieri pōt poni circa deū vl' filiū dī: ḡ locutō ē falſa. Si dicat̄ ꝙ nō Obiectio eſt incōueniēs ꝙ aliqđ fieri notet̄ poni circa filiū dī. Solo

Cōtra / omē qđ fit mutat̄ ꝛ eſt imꝑfectū: de⁹ aūt nō 2° mutat̄ / nec eſt imꝑfect⁹ ad aliqđ: ḡ nō pōt poni circa ipm fieri. Itē qđ fit nō eſt in ꝑmanentib⁹: ḡ ſi filius 3° dei fit / ipe nō eſt / qđ falſū eſt. Itē cū dr / ferrū factū 4° eſt cultell⁹ notat̄ ferrū fuiſſe ſubiectū fieri cultelli ſicut materia: ḡ ſilr̄ cū dico / fili⁹ dei fact⁹ eſt hō / notat̄ virtute locutiōis fili⁹ dei ſubiici ipi fieri ſicut materia: ꝛ ſic ſeq̄ret̄ ꝙ fili⁹ dei in hoīe xp̄o eēt materialis ꝛ hō formal' / qđ abſurdū eſt: ḡ illa ꝓpō eſt falſa. Itē 5° omē factū eſt cōplementū ei⁹ qđ fit ꝛ nulli⁹ alteri⁹: igit̄ ſi fili⁹ dei fact⁹ eſt hō li hō vocabit̄ ṽtute locutōnis cōplemētū reſpectu filii dei fieri / qđ falſū eſt: ergo illa ꝓpō nō eſt cōcedēda / vt videt̄. Ulteri⁹ q̄rit̄ Queſti. ꝑa. de hac / de⁹ eſt hō / quā dicit ab oī opiniōe cōceſſam. videt̄ eñ eē falſa: nihil eñ ꝑdicat̄ vniuoce de deo et Ar̄ ꝑo ꝯ ꝑmā q̄ſtū. ꝑo. creatura: ſ; cū dr / petr⁹ eſt hō: iohes eſt hō ꝑdicat̄ hō vniuoce. Nō d; ergo hac rōne de deo ꝑdicari: ḡ hec eſt falſa: de⁹ eſt hō. Itē ſi aliqđ ineſt alicui vel ꝑdica 2° tur de aliquo / ꝛ nō ſp̄ infuit / notat factā eē mutationē circa illud: de⁹ eſt homo / ꝛ nō ſp̄ fuit hō: ḡ ipe mutatus eſt ex hoc ꝙ ipſe hō eſt: hoc aūt falſum eſt: q: deus eſt incōmutabilis: ḡ de⁹ nō eſt homo. Itē cū dr 3° de⁹ eſt homo / aut ꝑdicat̄ li hō eſſentialr̄ de li deus / aut accidētalr̄: ſi accidentalr̄. Contra: dicit Auicēna qđ in ſe eſt ſuba reſpectu nulli⁹ pōt eſſe acc̄ns: ergo a deſtructōe ꝯñtis ſi reſpectu alicui⁹ ꝑdicat̄ vt accidēs in ſe nō eſt ſuba / qđ falſum eſt: q: hō ſuba eſt: ḡ nō pōt accidētaliter ꝑdicari. Si aūt ꝑdicat̄ eſſentialiter de deo / de neceſſitate cōuenit eēntialr̄ oī ſuppoſito ſubiecti / ſicut cū dr / hō eſt animal: q: aīal ꝑdicat̄ eſſentialr̄ de omi ſuppoſito hoīs: ḡ q̄libet ſuppoſitū dei eſſet hō: ſ; pater eſt ſuppoſitū dei: ḡ pater eſt hō. Itē ſpūſanct⁹ eſt ſuppoſitū dei: igit̄ ſpūſanctus eſt hō / qđ falſum eſt: ḡ hec eſt falſa de⁹ eſt homo 4°

5º ex qua illa ſequit᷑ vt videt᷑. Itē in topicis q̄ttuor ge
nera p̄dicatoꝝ diſtīguunt᷑.ſ.accn̄ale cōuerſum ⁊ ac-
cidentale nō cōuerſū: ſubale cōuerſū/⁊ ſubale nō con
uerſū.p̄dicatio aūt ſpeciei ⁊ dr̄ie reducunt᷑ ad ſuba-
Queſtio le nō ꝯuerſum. Querat᷑ igit᷑ in q̄ iſtoꝝ p̄dicatoꝝ ſit
p̄dicatū iſti⁹ ꝓpōnis/ de⁹ eſt hō: Si dicat᷑ ꝙ in acci-
dētali/ aut in nō cōuerſiuo/aut in cōuerſiuo.ſi p̄mo
mō tūc hō debet p̄dicari de deo niſi denoīatiue vl' ꝑ
in eſſe.ſi aūt poſſet fieri denoīatio tūc aut poſſet dici
de⁹ nō eſſe hō ſʒ humanat⁹/ qḋ falſum eſt.aut debe-
ret dici deo ineſſe vt accn̄s/⁊ nō deberet dici hō/ qḋ
Solo iterū falſum eſt. Si aūt eſt p̄dicatū accn̄ale cōuerſū
Obiectio Cōtra/illud cōuertit᷑ cū ſubiecto cū ſigno diſtribu-
p̄ma ꝙ non tiuo/ſicut hō eſt riſibile/poſſum dicere/oīs hō eſt ri
vt accn̄s ꝓ- ſibilis/⁊ om̄e riſibile eſt hō. Si igit᷑ dicim⁹ ſic/ de⁹
priū aut cō eſt hō/ ⁊ erit oīs hō de⁹/qḋ falſum eſt: ḡ nō erit tale
mune. p̄dicatū. P.de tali p̄dicato dicit Boe⁹ ꝙ manat de
obiectō 2ª. ipis principijs eſſentialib⁹ ſubiecti: ḡ ſcḋm hoc homo
manat de principijs ſicut paſſio dī qḋ abſurdiſſimū
eſt. Si aūt eſt ſubale aut ꝯuerſū aut nō cōuerſum.ſi
cōuerſum igit᷑ erit hō diffinitio dei/ qḋ abſurdū eſt.
Si aūt nō eſt cōuerſū tūc erit gen⁹ vel dr̄ia vl' ſpe-
Obiectō ꝙ cies. Sʒ cōtra in oīb⁹ talib⁹ p̄dicatis forma ſubie-
nō vt gen⁹ cti ⁊ forma p̄dicati ponūt ⁊ dicūt coherentiā neceſſa
ſpēs/ dr̄ia. riā ⁊ naturalē ⁊ inferioꝝ ⁊ ſupioꝝ: deitas autē q̄ eſt
forma ſubiecti nō ponit talē coherentiā cū forma pre
dicati/ſed poti⁹ diſparationē: ḡ nō eſt tale p̄dicatū: ḡ
hec locutio/ de⁹ eſt homo/ ⁊ de⁹ fact⁹ eſt homo eſt fal
Obiectō a- ſa vt videt᷑. Itē cū dicit᷑/ de⁹ eſt homo/ ⁊ cum dr̄/pe
lia ad idem trus eſt homo: quecunqȝ vniuerſalit᷑ gr̄a ſuppoſito
rum homis de hoīe p̄dicant᷑: om̄ia de ſubiecto dici
poſſunt/ vt homo ē riſibilis ⁊ ſubſtantia ⁊ hmōi/om
nia dicunt᷑ de petro: ergo a ſimili cum dicit᷑/ de⁹ eſt
homo/om̄e qḋ de p̄dicato vniuerſalit᷑ p̄dicat᷑ de ſub
iecto dici poteſt/ſed homo eſt creat⁹: ig̅ deus eſt crea-
tus. Itē homo eſt creatura: ḡ de⁹ eſt creatura: nec
poteſt dici ꝙ hic incidit fallacia accn̄tis: q2 creatura
⁊ creatus licet dicant accn̄s/ tn̄ dicunt accidēs inſe-
parabile ⁊ ꝓpriam paſſionē vniuerſalit᷑ cōſequentē
hoīem: ⁊ in talib⁹ non incidit extraneū nec fallacia.
Solo Si dicat᷑ ꝙ paſſio q̄dē eſt exeuntis de nihilo/ ſʒ nō
Obiectio homis inquantū homo: hoc non impedit ꝓceſſum:
q2 cū dico/petrus eſt homo/ poſſum vlteri⁹ inferre/
⁊ homo eſt vitale: ḡ petrus ⁊ homo eſt corporeū: er-
go petr⁹: ⁊ vt iſta nō cōſequunt᷑ homiem inquantū
homo eſt licet ſequant᷑ hoīem vniuerſalit᷑/ licet non
Solo ſolū hoīem ſequant᷑. Si forte dicat᷑ ꝙ hec eſt vera/
deus eſt creat⁹/ ⁊ de⁹ eſt creatura: hoc nihil eſt: quia
mgr̄ negat eam infra/ ⁊ dicit eſſe ꝑfidiā Arrij. diſti.
Obiectio xj. P.ſi eſſet creat⁹/vel eſſet creatus a ſe vel ab alio
ſi a ſe/ cōtra: om̄e creans eſt/om̄e qḋ creat᷑ nō eſt: er-
go idē eſt ⁊ nō eſt/ qḋ falſum eſt. Si aūt eſt creat⁹ ab
alio: ḡ alius deus creans eſt q̄ȝ ipſe: qḋ improbatū ē
q̄ſtiūcl'a 2ª. in primo lib. diſtin. iij. Item cū dicit᷑/ deus eſt ho-
mo/ q̄nta eſt illa ꝓpoſitio: ſi dicat᷑ ꝙ indefinita tunc
recipiet ſignū vniuerſale vel ꝑticulare/ ſi vniuerſa-
le/ tunc ſequit᷑ ꝙ omnis de⁹ eſt incarnat⁹/ qḋ falſū
eſt: q2 pater incarnat⁹ non eſt. Si aūt nō verificatur
cū ſigno vniuerſali tūc verificabit᷑ cum ſigno ꝑticu-
lari: ⁊ ſubcōtraria erit ſecū vera: q2 tunc erit in ma-
teria cōtingenti: ḡ iſte due erūt ſimul vere/ q̄dam de
us eſt homo: q̄dam deus nō eſt homo: ḡ ⁊ iſte/ de⁹ eſt
homo: ⁊ deus nō eſt homo.ꝑ locum ab equipollenti
Solo a ꝑticulari ad indefinitā. Si forte dicat᷑ ꝙ ſubiectū

reſtringit᷑ a p̄dicato ad ſupponēdū pro filio tm̄: hoc obiectio pª
erit cōtra artem reſtrictionū vbi ꝓbat᷑ ꝙ p̄dicata nō
reſtringūt ſua ſubiecta: q2 aliter vno ſolo currēte vl'
duobus vel trib⁹ tm̄/ hec eſſet vera omīs homo cur
rit: q2 ſenſus eſſet/omīs homo currens currit/ quod
falſum eſt: ḡ nihil eſt dictū ꝙ p̄dicatū reſtringat ſub-
iectū. Itē cū dicit᷑/ deus eſt homo/ in qua materia q̄ſtiunc̄.3ª.
eſt iſta ꝓpoſitio: aut em̄ erit in naturali/ aut in poſſi-
bili ſiue remota/aut cōtingenti. Si in naturali: er-
go p̄dicatū ſemꝑ cōuenit cū ſubiecto/ſubiecto exiſten
te: ergo ab eterno fuit hec vera/ deus eſt ho: q2 deus
fuit ab eterno qḋ falſum ē. Si aūt in materia remo-
ta: ergo p̄dicatū nō poteſt coherere ſubiecto: ⁊ ſigni-
ficat᷑ coherere: ergo locutio eſt falſa. Si aūt eſt in cō-
tingenti tūc pōt ſeparari p̄dicatū a ſubiecto/ ⁊ idem
deus in ꝑſona qui eſt homo pōt eſſe nō homo/ ſicut idē
in perſona/ petrus pōt eſſe albus/ ⁊ pōt nō eſſe alb⁹
qḋ falſum eſt: igit᷑ illa locutio ſimplicit᷑ debet nega-
ri. Item duo ſunt modi p̄dicandi.ſ.ꝑ cauſam ⁊ per q̄ſtiun.4ª.
coherentiā p̄dicati cū ſubiecto.ꝑ cauſam ſicut cū di-
cit᷑ ſol calid⁹.ꝑ coherentiā ſicut dicit᷑/hō alb⁹/ ⁊ que
rat᷑ q̄s iſtoꝝ modoꝝ ſit in hac cū dicit᷑/ deus eſt hō:
ſi ꝑ cauſam/ tūc ſenſus eſt: deus eſt hō.i.cauſa hoīs:
ergo ſcḋm hoc poteſt dici leo ⁊ angel⁹: q2 eſt cauſa an-
geli. ſi ſecūdo mō tunc humanitas coheret deo: ſed
humanitas nō eſt deitas: ḡ forma extranea deitati
eſt in deo: qḋ eſſe nō poteſt: q2 ſic eſſet cōpoſit⁹ ex di-
ſparib⁹ formis: qḋ eſt cōtra Hylariū dicentē nō ex
diſparib⁹ eſt deus q̄ ſpūs eſt. Ulteri⁹ querit᷑ de cō q̄ſtiunc̄.5ª.
uerſis iſtaꝝ ꝓpōnū.ſ.homo factus eſt deus/ ⁊ homo
eſt deus: has em̄ ꝯuerſas ꝯcedūt etiā iſte opiniones
⁊ ideo de ipſis oportet querere anteq̄ȝ ad diſtinguēdū
opiniones deſcēdam⁹. Querit᷑ em̄ de hac p̄mo/ hō Obijcit᷑ p̄º
factus eſt de⁹: videt᷑ em̄ ꝙ ſit falſa: q̄n ei aliq̄d fit nō
eſt ſub eadē forma in ſuo fieri ⁊ in ſuo facto eſſe: igit᷑
cū ſit in fieri.i.in vnione cū forma hoīs ꝑfecta vnio-
ne nō eſt ſub illa: ⁊ ſic xp̄us nō fuit homo q̄n vnitus
eſt qḋ hereſis eſt: q2 hodie eſt ver⁹ hō: ⁊ ſemꝑ fuit ex
quo humanā naturā aſſumpſit. Itē cum dicit᷑/ ho- 2º
mo factus eſt de⁹/ notat᷑ homo p̄exiſtere an̄ ipm̄ fie-
ri cui⁹ termin⁹ eſt factū eſſe/ ſicut dico/ferrū fact⁹ eſt
cultell⁹: ſed nō fuit homo an̄ vnionē: ḡ cum hoc no-
tat᷑ ꝟtute locutōis illi⁹ illa locutio erit falſa. Que
rit᷑ etiā de hac/ hō eſt deus/ aut hoc eſt virtute vnio- q̄ſtiun.6ª.
nis aut virtute coherentie vnionis. Si primo modo:
Cōtra/ plus diſtant/ de⁹ ⁊ hō q̄ȝ affirmatio ⁊ nega- obiectio 3.
tio circa idē: ſi igit᷑ nulla virtute ꝯiugibilia ſūt affir
matio ⁊ negatio circa idem/ ⁊ ſcḋm idē/ nulla virtute
erūt/ deus ⁊ homo in eodē/ ⁊ ſcḋm eandē hypoſtaſim.
Si aūt dicat᷑ ꝙ verificat᷑ ꝓpoſitio ꝓpter coherentiā
terminoꝝ eſt ridiculū: q2 deitas ⁊ humanitas ſunt
diſparata. Solo ſine p̄iudicio ꝓpter errores hic ſe Solo
ingerentes oportet reſpondere ad argumentatiōes p̄-
dictas caute vt oīno teneat᷑ veritas fidei poti⁹ q̄ȝ ari
ſtoteles princeps phoꝝ: q2 nō eſt mirū ſi aliq̄d cōtra
artē in ſe habeat incarnatio q̄ etiā ingenio ꝑ gratiā
ſuffulto inueſtigari non poterat. vn̄ Johēs baptiſta
dicit: Cui⁹ nō ſum dign⁹ ſoluere corrigiam calcia-
menti eius. ſaluabim⁹ tn̄ artē quantū fieri poſſibile
eſt. Dico ergo ꝙ hec abſqȝ dubitatiōe cōcedēda ē/ vt
dicit mgr̄: deus factus eſt homo/ ⁊ filius dei factus
eſt homo: eo ꝙ illa duos ſenſus habet veritatis. Si
em̄ li fact⁹ determinet li hō vera eſt ſub hoc ſenſu/ de- Ad primū
us factus eſt homo.i. deus fact⁹ eſt homo qui fact⁹ 2m et 3m

eſt: ⁊ hec omnibꝫ ſtatim apparet vera. ſi igiẗ li factꝰ referaẗ extra ꝯpõnem ad fieri cuiꝰ terminꝰ eſt factꝰ/ vt ſit ſenſus/ deus factꝰ eſt homo. i. aliqͩ factũ eſt ꝙ deus eſt homo: qꝛ vnio facta eſt q̃ deꝰ eſt homo/ tunc iterũ vera eſt/ ⁊ factũ ponit ſuum fieri circa id quod in vnione ſubijciebaẗ ſpũiſancto: ⁊ hoc fuit humana natura. Si aũt li factꝰ poneret ſuũ fieri circa deũ vꝉ filiũ dei ſic non cõcedereẗ/ ⁊ in illo ſenſu ꝓcedit obiectio. In medio aũt ſenſu videẗ explanari ĩ lr̃a ſic/ deus factus eſt homo vel cepit eſſe homo/ ⁊ nõ cepit eẽ homo niſi ꝑ hoc ꝙ aliqͩ factũ eſt ꝑ qͦ ipſe tunc fuit homo ⁊ ante hoc nõ fuit homo. vñ illa locutio cũ in
Ad 4m duplici ſenſu verificeẗ cõcediẗ ab omĩ opinione. Ad aliud dicẽdũ ꝙ hoc nõ eſt ſimile de hac/ ferrũ fit cultellus: qꝛ ferꝝ eſt materia cultelli: qꝛ materia de ſui natura ſubijciẗ ipſo fieri: ⁊ iõ videẗ de natura ſua fieri poni circa ipm̃. hoc aũt nõ eſt ita in iſta/ deꝰ factꝰ
Ad 5m eſt homo vel filius dei. Ad aliud dicendũ eodẽ modo ꝙ factũ eſt cõplementũ eius qͦ fit qñ fieri notaẗ poni circa ipſum vt in generatõe naturali vel motu
Ad. q. ꝓmã hic aũt nõ eſt ita. Ad id qͦ vlteriꝰ queriẗ de iſta de
⁊ ad obiecc. us eſt homo dicendũ ꝙ nihil p̃dicaẗ vniuoce de deo vt deus eſt/ ⁊ de creatura vt de creatura: qꝛ bene cõcedo hoc ꝙ hõ in eadẽ rõne p̃dicaẗ de xp̃o vt de alijs Et ſi obijciaẗ ꝑ Johem dam̃. ꝙ in dño Jeſu nõ eſt cõmunẽ ſpeciẽ inuenire ſupra ſolutũ eſt. q̃. diſtinẽ. vbi
Ad 2m illa auctoritas eſt explanata. Ad aliud dicendũ ꝙ illa ratio nõ ꝓcedit: qꝛ nõ ſequiẗ ſi aliqͩ p̃dicaẗ de deo qͦ nõ ſemꝑ p̃dicabaẗ ꝙ ipſe ſit mutatꝰ. Hec enĩ ꝯpoſitio/ aliqͩ cõuenit deo qͦ nõ ſemꝑ cõuenit/ duas cauſas veritatis habet: quarũ vna eſt/ ſi deꝰ mutatus eſt vera eſt ꝯpoſitio. Scḋa eſt/ ſi aliqͩ mutatũ eſt ad ipm̃ iterũ vera eſt/ ⁊ tunc non ſequiẗ ꝙ ipſe ſit mutatꝰ ſed ꝙ aliqͩ ſit mutatũ ad ipſum. vñ in argumentatõe illa eſt pctm̃ cõſequẽtis: ⁊ eſt inſtantia de deus eſt in hac aĩa creata nõ eſſentialiẗ/ p̃ſentialiter ⁊ potentialiẗ ⁊ nõ ſemꝑ in fuit: ğ eſt mutatꝰ: ita ẽ etiam hic. preter hoc ſequiẗ ꝙ eſt cũ hoĩe xp̃o ꝑ vnionẽ.
Ad 3m et 4m Ad aliud dicendũ ꝙ cũ diciẗ deus eſt homo/ li homo p̃dicaẗ eſſentialiter. Et ad hoc intelligendũ ẽ qͩdam ꝙ cum diciẗ/ deus eſt homo vꝉ filius dei eſt homo ſubijciẗ iſte terminꝰ deus gratia ſuppoſiti ⁊ non gratia ſignificati ꝑ terminũ: ⁊ hoc cogente p̃dicato/ vt infra ꝓbaẗ/ ſicut cũ diciẗ/ homo currit virtute p̃dicati iſte terminꝰ homo ſtat ꝓ ſuppoſito cui cõuenit curſus: ita cum diciẗ/ deus eſt homo/ virtute predi
Obiectio cati ſtat iſte terminꝰ homo ꝓ ſuppoſito. Et ſi obijcitur ꝙ eſt contra artẽ ꝙ p̃dicatũ eſſentiale cogat terminũ ſtare ꝓ ſuppoſito: qꝛ p̃dicatũ eẽntiale notat coherentiã ad ſignificatũ primo ⁊ ad ſuppoſitũ ꝑ cõſe-
Solo quens: cũ enĩ dico/ ſortes eſt animal/ nõ diciẗ ſortes eſt aĩal niſi ꝑ hoc ꝙ eſt homo. Si in quã ſic obijciatur reſpõdeo ꝙ hoc verũ eſt in illis p̃dicatis q̃ ſumũtur a forma totius q̃ eſt genus vꝉ ſpẽs vꝉ differẽtia reſpectu ſubiecti: hoc aũt p̃dicatũ homo/ cũ diciẗ/ deus eſt homo/ nõ eſt tale p̃dicatũ ꝙ ſit eſſentiale ſubiecto eo ꝙ ſit genus/ ſpẽs vel differẽtia/ ſed eſt eſſentiale vt factũ eſſentiale ꝑ aliud. ⁊ ideo cogit ſubiectũ ſtare ꝓ eo in quo facta eſt vnio que facit ipm̃ p̃dicatum eſſentiale/ ⁊ ſic patꝫ ꝙ nõ ſequiẗ ꝙ poteſt ſtare ꝓ quolibet ſuppoſito: immo nõ appellabit niſi ſuppoſitũ illud in quo vnio eſſentialꝉ facta fuit/ ⁊ tunc nõ ſequiẗ/ ergo pater eſt homo vel ſpũſſanctꝰ eſt homo.
Ad 5m. Ad aliud dicendũ ꝙ ipm̃ reduciẗ ad p̃dicatũ eſſentiale nõ cõuerſum/ ſed rõne iam dicta nõ poteſt inferri/ omnis deus eſt homo/ etiã ſi grãmatica admitteret hanc/ oĩus deus: qꝛ in ſcḋa diſtin. primi ꝓbatũ eſt ꝙ li deus nõ recipit ſignũ diſtributiuũ vel particularẽ vꝉ pluralẽ numerũ. Ad aliud dicendũ ꝙ hec Ad 6m.
eſt falſa ſimpliciẗ dicẽda/ deus eſt creatꝰ/ ⁊ deus eſt creatura niſi addaẗ determinatio/ vt infra docebit mgr̃ diſtin. xj. nec eſt ſimile cum diciẗ/ deꝰ eſt homo: ⁊ homo eſt creatura: ⁊ deus eſt creatura/ licet homo eſt creatura/ tñ homo de intellectu ſuo nõ importat aliqͦ cõtrariũ ſignificato huiꝰ termini deus/ qͥnimmo importat de intellectu ſuo vnibile diuine nature ⁊ deitati: ⁊ per hoc cogit hũc terminũ deꝰ appellare ſuppoſitũ filij/ vt dictũ eſt prius: ſed iſte terminus creatus vel factꝰ vel creatura de ſuo intellectu importat hoc qͦ eſt cõmune trinitati: qꝛ facere creare ſunt opera eſſentie: ⁊ ideo reſpiciũt hunc terminũ deus gr̃a ſignificati: vñ oppoſita ponuntẗ circa idẽ: ideo locutio eſt falſa/ nec valet ſi creaturã eſſe ſequiẗ vniuerſaliẗ ad hoĩem eſſe ꝙ ꝓpter hoc de quo in aliquo caſu p̃dicaẗ homo: p̃diceẗ etiam creatura ꝓ factura ſimpliciẗ. Et hoc ideo: qꝛ homo nõ p̃dicaẗ gratia ſui ſed gratia vnionis facte/ non enim habet iſte terminꝰ homo a ſuo ſignificato ꝙ ſit deus/ ſꝫ potius ab vnione facta in hypoſtaſi. Ad aliud dicendũ ꝙ Ad 6m
cũ dr̃ deus eſt homo/ nõ eſt ꝯpoſitio alicuiꝰ quanti- Ad. q. 2am
tatis: ⁊ hoc cõtingit ꝓpter naturã huiꝰ termini deꝰ qͥ nec dicit vniuerſale nec ſingulare: ꝙ aũt vniuerſale nõ dicat patet: qꝛ vniuerſale ẽ in multis per intentionẽ ⁊ diuiſum ab illis ꝑ eſſe: deus aũt habet ſignificatũ qͩdem cõicabile pluribꝫ/ ſed ſingulare in eſſe: qꝛ tres ꝑſone ſm deitatẽ habẽt idem eſſe. Ꝙ aũt nõ ſit ſingulareꝫ patꝫ: qꝛ nullũ ſingulare ẽ cõicabile pluribus/ nec re nec rõne: ğ nõ poteſt dici ꝙ ſit alicuius q̃ntitatꝫ ꝯpõ/ nec indefinita eſt: ⁊ iõ nõ ꝓcedũt rões de ꝑticlari ad infinitã. ne tñ videamur fugere rõnẽ dõin ꝙ hec ẽ vera/ deꝰ eſt hõ: ⁊ hec ẽ falſa/ deꝰ nõ ẽ hõ Sicẽ enĩ dicit Boeꝰ/ Talia ſunt ſubiecta q̃lia p̃dicata ꝑmiſerint: ⁊ hoc tenet ſꝑ quo ad hoc ꝙ ſubiectum cogiẗ a p̃dicato ſtare vꝉ ꝓ ſubiecto vꝉ ꝓ ſuppoſito vꝉ ꝓ vtroqꝫ. Cum enĩ diciẗ/ homo currit/ ſemꝑ p̃dicatũ cogit ſubiectũ ſtare ꝓ ſuppoſito/ ⁊ ſimiliẗ in negatiua qñ dr̃/ homo nõ currit: ğ ſimiliẗ cum diciẗ/ deꝰ eſt homo: cũ p̃dicatũ nõ ſit eſſentiale ſubiecto ꝑ naturã/ ſed ꝑ vnionẽ que facta eſt in hyoſtaſi cogit ſubiectũ ſtare ꝓ ſuppoſito in quo facta ẽ illa vnio: igitur ſi negeẗ negabiẗ rõne eiuſdem hypoſtaſis: qꝛ nõ reſpicit aliam niſi illã in q̃ facta eſt vnio: ğ ille due/ deus eſt homo/ ⁊ deus nõ ẽ homo nõ opponunẗ niſi ſicut affirmatio ⁊ negatio circa idem: cum igiẗ hec ſit vera/ deus ẽ homo/ hec erit falſa/ deus nõ eſt homo.
Ad hoc aũt qͦ obijciẗ ꝙ p̃dicata nõ reſtringũt ſub- ad obiectõꝫ
iecta. Dõm ꝙ licet nõ reſtringant in numero ſuppo- primã.
ſitoꝝ/ reſpiciũt tamẽ gratia ſignificati vꝉ ſuppoſiti: ⁊ cogunt ſtare ꝓ ſignificato vꝉ ſupponere/ ſicut patꝫ in his/ homo ẽ digniſſima creaturarũ: ⁊ homo ẽ animal: ⁊ homo currit/ in quibꝫ oĩbꝫ ſubiectũ reſpiciẗ s p̃dicato: ⁊ ꝓpẗ hmõi reſpectũ cogiẗ habere ꝑſonalem vꝉ nõ ꝑſonalẽ ſuppoſitionẽ: ⁊ ita ẽ in hac locutione/ deus eſt homo/ pter hoc ſolum ꝙ ex natura ſignificati hoc non habet p̃dicatũ iſtius locutiõis/ ſed ex vnione que facta eſt in hypoſtaſi vna tñ: ⁊ ideo non reſpicit ſubiectũ niſi tñ gratia illiꝰ/ ⁊ in negatiua ſimiliter. Et eſt ſimile/ ſicut ſi ponamꝰ vnũ ſolũ eẽ ſymũ/ ſicut cum diciẗ/ homo ẽ ſymꝰ/ vera eſt locutio/ ⁊ reſpiciẗ ſubiectũ gratia vniꝰ illius/ ⁊ appellat illũ/

⁊ ꝓ illo reddit locutionē verā: ꝙ vero verificat̃ hec/ homo nō eſt ſymꝰ: hoc cōtingit ideo: q꞉ nō reſtringitur homo. ⁊ in alio eſt ſ̃m aliud eſſe qḋ nō eſt in deo/
Ad.q.3am vel in ſignificato huiꝰ termini deus. Ad aliud dicēdū ꝙ cū dicit̃/ deus eſt homo/ ꝓpoſitio eſt in materia naturali/ ſed dupliciť eſt aliqḋ in materia naturali: ſcꝫ ex coherentia naturali terminoꝝ quā habēt ex ordine ſuoꝝ ſignificatoꝝ adinuicē/ ⁊ ex alio faciēte coherere ſubaliter q̄ ꝑ naturā ſunt abinuicē ſeꝑata/ et ſic eſt hic: vn̄ etiā huiꝰ ſil'e in natura inueniri nō pōt.
Ad.q.4am ⁊ Ad.q.5am Ad aliud dōm ꝙ nō eſt p̄dicatio ꝑ cauſam ſꝫ ꝑ eſſentiam/ vt dictū eſt. Ad id qḋ vlteriꝰ querit̃ de conuerſis. ſ. hac/ homo eſt factꝰ deus/ videt̃ qbuſdā non eſſe ꝯcedēda eo ꝙ ſequi videt̃/ hō factꝰ eſt deꝰ/ ⁊ aliquis homo factꝰ eſt deus/ vel ꝗ̃ vnꝰ factꝰ eſt deus/ ⁊ ita ambe improbate ſunt in diſtinctione p̄cedenti. Sed videt̃ mihi ſine p̄iudicio loquēdo ꝙ mgr̃ cōcedit eas: ⁊ etiā Augꝰ ponit eas: ⁊ ideo ſub diſtinctione recipi poſſunt/ homo factꝰ eſt deꝰ/ ita ꝙ li factus deťminet li hō/ vt ſit ſenſus/ hō factꝰ eſt deꝰ .i. hō q factꝰ eſt/ ⁊ ī hoc ſenſu nō oportet ꝙ hō p̄exiterit: q꞉ ſuū factū eſſe cū ſuo vniri ēē fuit ſil': ⁊ ſuū fieri cū ſuo fieri vniri fuit ſil'. Sil'r ſi li factꝰ referat ad aliqḋ ſub intellectū extra ꝓpōnē/ vt ſit ſenſus/ factū ē ꝙ homo eſt deus: id eſt aliqḋ factū eſt .i. vnio ꝙ homo deꝰ eſt
Ad p̄mū obiectū. vera erit. Ad primū ꝗ̃ qḋ cōtra obījcit̃ dōm ꝙ hoc veꝝ eſt qñ fieri eſt ſucceſſiuū: q꞉ tūc factū eſſe eſt in termino mutatiōis/ ſed nō fuit ita in xp̄o/ immo ſimľ factū eſt totū virtute infinita ſp̄ūſſancti. Uel dicat̃ ꝙ ſi fieri diſtinguat̃ ꝑ intellectū a factū eſſe tūc fieri nō ponit hominē eſſe/ ſed potentiā homīs ſolū q̄ mutat̃ ad formā hoīs/ ſed ſimul habet̃ vnio ⁊ homo ad deū ⁊ ideo vtrunqꝫ remanet: q꞉ nō eſt vniō in terminū/
Ad 2m obiectū dō. ſed potiꝰ in ſingularitatē ꝑſone p̄exiſtenť. Ad aliō dicendū ꝙ hoc nō eſt verū: q꞉ li homo non dicit̃ factꝰ ſicut materia/ ſꝫ potiꝰ ſicut terminꝰ illiꝰ fieri qḋ importat̃ ꝑ terminū vnionis: ⁊ illi ex ꝑte aſſumptiōis ſubījciebat̃ natura ⁊ terminata eſt vnio in hoīe ꝑfecto vnito/ nō ita ꝙ ſucceſſiue factū ſit ibi tempe/ ſꝫ ex ꝑte ordinis naturalis p꞉iꝰ eſt aſſumere corpꝰ ⁊ ani-
Ad.q.6am mā q̄ꝫ habere hoīem vnitū ꝑfectū. Ad id qḋ vlterius querit̃ de iſta/ homo eſt deꝰ/ dōm ꝙ illa abſolu-
Ad obiectū illius. te vera eſt. Ad obiectū aūt cōtra dicendū ꝙ in aliq̄ magis diſtant affirmatio ⁊ negatio in aliquo mag: deus et homo. Si eñ attendat̃ natura oppoſitiōis inter ens ⁊ nō ens ſimpliciť magis opponunt̃ affirmatio ⁊ negatio q̄ꝫ deꝰ ⁊ homo: ⁊ ideo nō verificant̃ ſimul nec poſſunt/ deꝰ aūt ⁊ homo bn̄ poſſunt cōiungi. Si aūt attendat̃ ꝓportio dignitatis inter extrema tunc magis diſtat deus a quolibet creato q̄ꝫ affirmatio ⁊ negatio.

Quorundā ſententiā refert.

Alij eñ dicunt in ipſa verbi incarnatione hominē quendā ex anima rōnali ⁊ humana carne cōſtitutū. Ex quibus duobꝰ omnis verus homo cōſtituit̃: ⁊ ille homo cepit eſſe deꝰ: nō quidē natura dei: ſed perſona verbi: ⁊ deus accepit eſſe homo ille. Concedūt etiā hominē illū aſſumptū a verbo ⁊ vnitū verbo: ⁊ tñ eſſe verbū: ⁊ ea rōne tradunt dictū eſſe deū factum hominē vel eſſe hominē: quia deꝰ factus eſt: id eſt cepit eſſe quedā ſubſtantia ex anima rōnali ⁊ humana carnē ſubſiſtens: et illa ſubſtantia facta eſt: id eſt cepit eſſe deꝰ: nō tamē demigratione nature in naturā: ſed vtriuſqꝫ nature ſeruata ꝓprietate factū eſt vt deus eſſet illa ſubſtantia: et illa ſubſtātia eſſet deus. Unde vere dicit̃ deus factus eſt homo: ⁊ homo factus eſt deus: ⁊ deus eſt homo: ⁊ homo deus. ⁊ filius dei filius hominis ⁊ ecōuerſo. Cunqꝫ dicunt illū hominē ex anima rōnali ⁊ humana carne ſubſiſtere: non tamen fatent̃ ex duabꝰ naturis eſſe compoſitū diuina ſcꝫ ⁊ humana: nec illius ꝑtes eſſe duas naturas: ſed animā tm̄ et carnem.

Auctoritates ponit quibus muniunt ſuam ſententiam.

Et ne de ſuo ſenſu tm̄ loqui putent̃: hanc ſententiā pluribus muniūt teſtimonijs. Ait eñ Augꝰ in libro de trinitate. Cū legit̃: verbum caro factū eſt: in verbo intelligo verū dei filium. in carne agnoſco verū homīs filium: ⁊ vtrunqꝫ ſimul vnā ꝑſonā deum ⁊ hominē ineffabilis gratie largitate cōiunctū. Idem in ench. Chriſtus ieſus deꝰ de deo eſt homo autem natus eſt de ſpiritu ſancto ex maria virgine. Utraqꝫ ſubſtantia diuina ⁊ humana filius eſt vnicus dei patris oīpotentis de quo p̄cedit ſp̄ūſſanctꝰ vtrunqꝫ vnꝰ: ſed aliud ꝓpter verbū: ⁊ aliud ꝓpter hoīem: nō duo filij deus ⁊ homo: ſed vnus dei filius. Deus ſine initio: homo a certo initio. Idem ī eodē: Quid natura humana in xp̄o homīe meruit vt in vnitatē ꝑſone vnici filij dī ſingulariter aſſumpta eſſet. Que bona voluntas: que bona oꝑa p̄ceſſerūt qbꝰ mereret̃ iſte homo vna fieri ꝑſona cum deo. Nūqḋ antea fuit homo ⁊ hoc ei ſingulare bñficiū p̄ſtitū eſt vt ſingulariter ꝓmereret̃ deum. Nempe ex quo homo eſſe cepit: nō aliud cepit eſſe homo q̄ꝫ dei filius ⁊ hic vnicus: ⁊ ꝓpterea dei verbū: q꞉ ē ab illo ſuſcepta caro: facta eſt vtiqꝫ deus: vt quēadmodū vna eſt perſona quilibet homo anima ſcꝫ rōnalis ⁊ caro: ita ſit chriſtꝰ vna ꝑſona verbū ⁊ homo. Idē ſuꝑ Iohēm: Agnoſcamus geminā ſubſtantiā chriſti diuinā: ſcꝫ qua equalis eſt patri: ⁊ humanā qua minor eſt patre: vtrūqꝫ aūt ſimul nō duo ſed vnus eſt xp̄s: ne ſit quaternitas nō trinitas deus. Ac per hoc xp̄us eſt deꝰ: ania rōnalis ⁊ caro Idem quoqꝫ in libro de p̄deſtinatiōe ſanctorū: Ille homo vt a v̄bo patri coeterno ī vnitatem ꝑſone aſſumptus filius dei vnigenitꝰ eſſet vnde hoc meruit: qḋ bonū eius p̄ceſſit: vt ad hanc ineffabilē excellentiā perueniret

Faciente ac ſuſcipiente deo verbo: ipſe ho-
mo quo eſſe cepit filius dei vnicus eſſe cepit
Item homo quicunq; ita gratia fit chriſtia-
nus: ſicut gratia homo ille ab initio fact⁹ eſt
chriſt⁹. Idē in libro. xiij. de trinitate Gratia
dei nobis in hoīe chriſto cōmēdat. Quia nec
ipſe vt tanta vnitate deo vero cōiunct⁹ vna
cum illo pſona fili⁹ dei fieret: vllis eſt p̄cedē
tibus meritis aſſecutus: ſed ex quo homo eē
cepit: ex illo eſt ⁊ deus. Vñ dictū eſt: verbū
caro factū eſt. Hylarius quoq; in. x. libro de
trinitate ait: Chriſtū non ambigim⁹ eſſe deū
verbū: neq; ruſus filium hoīs ex anima ⁊
corpe cōſtitiſſe ignoram⁹. His aliiſq; aucto-
ritatib⁹ vtuntur: q̄ hominē quendā ex aīa
rōnali ⁊ carne compoſitū dicunt deū factū:
ſed gratia nō natura. Sola eñ gratia habuit
ille hō: nō meritis vel natura: vt eſſet de⁹ ſi-
ue dei filius: vt haberet omnē ſcientiā et po-
tentiā quam habet verbū: cum quo eſt vna
perſona. Nec tamē in ſuperiorib⁹ legit̄ ꝙ ho
mo ille ſit vna perſona cū verbo: ⁊ ſit ipſum
verbum: ſed etiam ꝙ aīa rōnalis ⁊ caro ea-
dem pſona ſit ⁊ xp̄s ſit ⁊ deus.

B Lij eñ dicūt in ipſa verbi incarnatione ⁊c.]
Pria opio bñs p̄tes i ſe vt hōndit a Hic mgr̄ aggredit̄ primā opinionē: ⁊ ſicē mi-
bi videt̄ hec opinio diuidit̄ in duas p̄tes: in
quarū prima ponunt̄ ſue poſitiões, in ſecunda ſuaꝝ
poſitionū cōfirmatiões ibi ſcʒ [Sed ne de ſuo ſenſu
tm̄ loqui putent̄] Nota ꝙ quattuor poſitiões hui⁹
opinionis poſſunt extrahi de lr̄a ex priori caplō: in
Pria opio. quo poſitiões ponunt̄. Quarū prima eſt ꝙ homo ſit
aſſumpt⁹: ⁊ hec extrahit̄ ex hoc qđ dicit mgr̄: Cōce-
2ª poſitio dūt etiā hominē aſſumptū a verbo. Scđa eſt ibi: ꝙ
vtraq; illarū ꝓpoſitionū vera ſit/ deus fact⁹ eſt ho-
mo ⁊ econuerſo: ⁊ hec extrahit̄ ibi [Et ea rōe tradūt
3ª dictum deū eſſe hominē. Tertia ꝙ xp̄us ſit duo ſup
poſita ⁊ non tm̄ due pſone: ⁊ hec extrahit̄ de hoc qđ
dicit in principio primi capli [Hoīem quēdā ex ani
ma rōnali] Et cōfirmat̄ p auctoritatē Aug. vtrūq;
vnus: ſed alius ꝓpter aſſumentē deū/ et alius ꝓpter
4ª aſſumptū hoīem. Quarta eſt ꝙ cum dicit̄/ deus eſt
homo vel hic homo: ſuppoſitū illud nō habet niſi du
as ſubſtantias in ſe. ſ. corporis ⁊ anime: ⁊ nō eſt ſub
ſiſtens ex trib⁹: ⁊ illa extrahit̄ in fine capli ibi [Cūq;
dicant illū hominē.] Hec eī poſitio quarta cauſa eſt
tertie q̄re dicūt xp̄m eſſe duo ſuppoſita: ⁊ iđ etiā eas
hic coniunxi licet tertia de principio primi capituli
5ª ſumat̄. Ex his aūt ſequit̄ quinta poſitio qua reſpon
dent queſtioni facte illi q̄ ſunt de iſta opinione: ſcʒ ꝙ
cum dicit̄/ fili⁹ dei eſt homo ꝙ p̄dicat̄ ibi aliquid q̄ꝛ
ſuppoſitū hoīs vnitū verbo ſiue filio dei: q̄ꝛ ſuppoſi
tū eſt in duabus ſubſtantiis: ſcʒ anime ⁊ corporis: hec
eſt ergo ſententia duorū capitulorū/ que ponunt̄ in
prima parte diſtinctionis.

Arti. II Res nature cōſtituta ſuppoſitis hypoſta
ſis: indiuiduū ⁊ pſona quō differūt.

Ed hic incidit queſtio de trib⁹: Quorū p̄mū
c eſt que differentia ſit inter rem nature/ ſup
poſitū/ hypoſtaſim/ ſubām ⁊ indiuiduū ⁊ pſonā: ſe-
cundū eſt in quo illoꝝ facta eſt vnio: ⁊ in quo non:
tertiū eſt vtrū hoc verū eſt ꝙ xp̄s eſt duo vel vnum:
⁊ que duo ſit ipſe xp̄s ſi duo eſt. Ad primū p̄cedit̄ Pria dubitatio
ſic: Cū dicit̄ res nature intelligit̄ dupliciter: hoc eſt/
res intenta a natura/ ⁊ cōſtituta a nature actu: ergo Res nat̄e
res nature eſt illa q̄ ꝓpinquior ⁊ immediatior eſt ge-
nerationi: cum ḡ generet p ſe hic hunc nō eſt res natu
re niſi aliqđ cōſtitutū p actū generatiōis in natura il
la. ſ. hoc aliquid/ ⁊ hoc ē cōcedēdū. Ulteri⁹ cū dicit̄ Suppoſitū
Petr⁹ eſt homo: Iohēs eſt hō: ⁊ Thomas eſt hō cō
mune eſt eis qđ eſt homo/ ⁊ vna rōne eſt eis cōe: ḡ q̄-
libet illoꝝ ſilr̄ cum aliis habet reſpectū ad naturā cōmu
nem q̄ ſignificat̄ in hoīe. Ex iſta ḡ ſilitudie reſpect⁹
cauſat̄ alia cōmunitas ꝓportiōis ad vnū ſcʒ ꝙ ſicut
vnus ſupponit̄ nature cōi/ ita ⁊ ali⁹: ⁊ ex iſto accipi
tur cōitatē ſuppoſiti: ita ꝙ vnuſquiſq; eſt ſuppoſitū
hoīs: ḡ ſuppoſitū dicit̄ ſtans ſub natura cōmuni: et
hoc eſt etiā ꝯcedendū. Itē qđ ſtat ſub natura cōmu Subſtātia
ni diſtinctū q̄dem eſt p materiā/ ſed cū ſit ſuppoſitū Hypoſtaſ
diſtinguibile eſt p accidētia indiuiduantia: cum igit̄ Indiuiduū
ſubā ſit ꝓprie que ſubſtat pſone ⁊ accidētib⁹/ ſubſtan
tia erit diſtincta p materiā hanc/ diſtinguibilis aūt p
accidētia ⁊ nō diſtincta p ea: ⁊ hoc etiā cōcedēdū eſt:
Hypoſtaſis idē eſt in greco qđ apud nos talis ſub-
ſtantia. Ulterius indiuiduū ſm ph̄m eſt diſtinctū Hypoſtaſiſ
collectiōe accidentiū q̄ in alio nō poſſunt inueniri/ nō Indiuiduū
tm̄ neceſſario eſt pſona: q̄ꝛ indiuiduū licet ſit diſtictū
nō neceſſario eſt rōnalis nature. Et iđ pſona adhuc Perſona
eſt maioris cōcretiōis. ſ. ꝙ ſit in dignitate naturali
q̄ eſt rōnalis nature diſtinctū ꝓprietate faciente ipm
incōicabile trib⁹ modis. ſ. ꝙ nō ſit cōicabile vt pars
ſicut eſt anima ⁊ corp⁹: ⁊ ꝙ non ſit cōicabile vt vni-
uerſale/ ſicut qđ p̄dicat̄ de multis: ⁊ ꝙ nō ſit cōmu-
nicabile p vnionē in ſingularitatē alteri⁹/ ſicut dixi
mus in p̄cedenti diſtinctiōe/ ⁊ hoc eſt cōcedendū: igi
tur ex hoc p̄ʒ ꝙ iſta ſūt ordinata ꝙ primū eſt res na
ture conſtituta, ſcđm aūt ſuppoſitū, tertiū vero hypo-
ſtaſis, quartū aūt indiuiduū, quintū perſona: ⁊ per
hec patet ſolutio primi.

In quo predictorū facta eſt vnio. Arti. III

D ſecundū dubiū. ſ. in q̄ illorū facta ſit vnio: E
a p̄cedit̄ ſic: res nat̄e nō repugnat cōicabilita-
ti alicui: ḡ videt̄ ꝙ nō in illo neceſſe ſit vnio.
Probatio/ in natura eñ eo ꝙ nō repugnat cōicabi Arg. p̄mo
litati ideo in ea nō fit vnio: ḡ nec in re nature vt vide
tur. Q aūt res nature cōicabilitati nō repugnet pa
tet/ res nature videt̄ eſſe cōpoſitū/ ſʒ cōpoſitū eſt vni 2º
tū ⁊ aſſumptū. Probatio/ ſup̄ ſepe habuim⁹ ꝙ aſſū-
pſit corpus ⁊ aīam ⁊ hec cōiūcta. cū igit̄ illa cōpo-
ſita ſint res nature vt videt̄/ videt̄ ꝙ vnio nō ſit fa-
cta in re nature ſicut nec in natura. Eodē mō videt̄
ꝙ nec in ſuppoſito vt videt̄: q̄ꝛ ſuppoſitū dicit poſi- 3º
tū ſub natura cōi/ ſed aliqđ poſitū eſt ſub natura cōi
que eſt hoīs natura in xp̄o: et illud non eodē ordine
poſitū eſt ſub natura diuina/ ſicut eñ ſe habēt natu
re quib⁹ ſubſtant ſuppoſita/ ita ſe habent ſuppoſita
q̄ ponunt̄ ſub illis: ſed nature ſunt diuerſe: ḡ ⁊ ſup-
poſita diuerſa erūt vt videt̄. Itē diuerſarū natura 4º
rū ⁊ nō ſubalternatim poſitarū neceſſario diuerſa ſūt
ſuppoſita: ergo licet vnite ſunt nature in chriſto/ ta-
men q̄ꝛ diuerſitatē ſuā retinēt diuerſa ſuppoſita ha-
bebūt: ⁊ ſic nō erit vnio in ſuppoſito. Itē quecūq;
ſunt vnū in ſuppoſito/ iſtorū neceſſario eſt reſpectus 5º

vnꝰ ad naturã cui ſubſtat illud ſuppoſitũ: ergo a de
ſtructiõe cõſequentis quibꝫ non eſt reſpectꝰ vnus ad
naturã ſuperiorẽ illoꝝ nõ eſt ſuppoſitũ vnũ/ſed hu
ius hoĩs ⁊ huiꝰ dei nõ eſt reſpectꝰ vnus ad naturã/
ſicut nec vna natura eſt: ergo illorũ nõ eſt vnũ ſuppoſi-
6o tũ: ergo nõ eſt vnio in ſuppoſito. P̄. natura ſuppoſiti:
⁊ ratõ nõ repugnat cõicabilitati ꝑ modũ ptis. ſi em̄
dicã hec manꝰ/ pnomen .ſ. hec dicit mihi ſuppoſitũ
manꝰ: ⁊ tñ eſt ps hoĩs: ergo rõ ſuppoſiti nõ eſt rõ incõi-
cabilis: ergo videt ꝙ tenet ſe ex pte nature ⁊ nõ ex pte ꝑ
ſone. Cũ igit vnio facta ſit in ꝑſona videt xp̄us eſſe
q̄ſtiũcla 2a. duo ſuppoſita. Ulteriꝰ q̄rit de indiuiduo. Indiui
Obiectio/ duũ em̄ videt diſtingui collectõe accidẽtiũ q̄ in alio
inueniri nõ poſſunt. illa aũt accidentia aut ſunt na-
ture/aut aduenientia ꝑ accñs. ſi nature ſiue natura-
lia ſunt ſequit (vt videt) ꝙ xp̄s nõ ſit vnũ indiuiduũ
Proprietates em̄ naturales eiꝰ qd̄ eſt hõ nõ ſũt pro
prietates eius qd̄ eſt filiꝰ dei: ergo nõ cõicant in indiui-
duãtibꝫ: ergo nõ ſunt vnũ indiuiduũ: de vnione aũt in
Solutio. ꝑſona in pcedenti diſtinctiõe eſt habitũ. Solo/do-
ctores moderni q̄ſi oĩs ſunt de opinione ſcd̄a ⁊ nõ
de prima: q2 abſq3 dubio rõnabilit ſuſtineri nõ põt:
tñ inductis iam veit rõnibꝫ ſupponẽs ꝙ hic hõ non
inquantũ hõ ſ3 demõſtratꝰ xp̄s nõ cõſtituit ex dua-
bus naturis ⁊ tribꝫ ſubſtãtijs/ſed tñ ex duabꝫ ſub
ſtantijs ⁊ vna natura hoĩs ita ꝙ nõ fiat vis in li ex:
q2 nulla opinio dicat ꝙ ibi ſit cõpoſitio reſpectu ali-
cuiꝰ tertij: ſed exegitiuã cõpoſitionẽ ponit in chriſto
hoĩe hec ſecunda opinio: quia exegitiua tot hab3 in
ſe ſubſtantias quot exigit redemptor: redemptor au
tem ⁊ deb3 ⁊ poteſt: vñ exigit ꝙ habeat naturã qua
debet/ ⁊ hec eſt humana/ ⁊ naturã qua põt/ ⁊ hec eſt
diuia/ ⁊ talẽ cõpoſitionẽ in dei filio ponere nõ eſt in-
conueniens: ⁊ ideo nolo ſoluere ꝓ prima opinio-
Ad pmũ ne: q2 puto ꝙ falſa eſt. Rñſio ad primũ ꝙ vnio eſt
in re nature hoĩs/ ⁊ ſuppoſiti/ ⁊ hypoſtaſis/ ⁊ in-
diuidui ⁊ ꝑſone. Si em̄ tñ eſſet in perſona ⁊ non in
alijs oporteret ꝙ hic homo ⁊ hic deꝰ nõ eſſent vnũ/
niſi tñ in ꝑſonali ꝓprietate: ⁊ hoc ridiculum eſt. ſ. ꝙ
nõ cõuenirent niſi in accidẽte quodã. Eodẽ mõ ſi in
rõne indiuidui tñ vnirent nõ eſſent vnũ ꝑ naturã/
ſed in accidẽtiũ collectõe tñ. Eodẽ mõ ꝙ ſi cõueniãt
in hypoſtaſi/ ⁊ nõ re nature cõuenientia erit in actu
ſubſtãdi nature/ ⁊ hoc nõ ẽ intelligibile ꝙ id qd̄ ẽ ali
quid nõ ſit idem ⁊ vnũ/ ⁊ vnũ cum illo hoc aliquid/
⁊ cum ſuppoſita nõ ſint diuerſa. Similit nõ eſt in-
telligibile quõ ſuppoſita ſint diuerſa ⁊ tamẽ hypo-
ſis vna. Et vlteriꝰ nõ poteſt intelligi qualit hypo-
ſtaſis ſit diuerſa ⁊ hypoſtaſis vna/ ⁊ ſi indiuidua po
nant diuerſa non intelligit qualiter ꝑſona vna eſſe
poſſit. Et ideo dico ꝙ xp̄us nõ aſſumpſit hominem
nec ſuppoſitũ ⁊c. ſed oĩa hec vniuit ſibi in ſingula
ritatẽ ꝑſone/ ⁊ dico ꝙ res nature nõ eſt diſtincta per
eſſe a filio dei/ ⁊ eſt incõicabil incõicabilitate filij dei
⁊ nõ alia in xp̄o. in alijs aũt eſt res nature incõmu-
nicabilis ꝑ hanc materiã ſicut ⁊ ſuppoſitũ ⁊ indiui-
Ad 2m duũ ⁊ ꝑſona. Ad aliud dicẽdũ ꝙ ſuppoſita ſunt vni
ta: licet em̄ reſpectus nõ ſit vnꝰ huiꝰ hoĩs inquan
tũ hic homo ⁊ huiꝰ dei inquantũ hic deus ad natu
ram hoĩs ⁊ ad naturã dei/nõ ꝓpter hoc minꝰ ſup-
poſitũ hoc eſt illud ſuppoſitũ: ⁊ ex hoc ſequit ꝙ rõne
duplicis nature ſubſtet vtriq3 nature: reſpectꝰ em̄
eſt in ſuppoſito nõ vnde eſt hoc aliquid/ ſed etiam ex
hoc ꝙ eſt hoc aliquid huiꝰ nature: ⁊ ideo variat ter-
minus ad naturam ꝓpter diuerſitatem naturaꝝ in

chriſto: vñ cum reſpectus ille ſuppoſitiõis ſit conſe-
quẽs ſuppoſitũ ex natura remanet diuerſitas in re-
ſpectu ſicut in alijs accidẽtibus naturarũ/ſed tamẽ
vnio erit in hoc qd̄ eſt ſuppoſitũ. Ad aliud dicendũ Ad 3m
ꝙ hec eſt falſa in xp̄o ꝙ ſicut ſe habẽt nature ⁊c. quia
in xp̄o diuerſe ⁊ diſtincte ſunt nature nõ tñ ſuppoſi-
ta: ⁊ hoc cauſat aliunde. ſ. ab vnione/ſ3 vera eſt ꝓpo-
ſitio in illis in quibꝫ eſſe ſuppoſiti totũ ẽ natura vna
ſed hoc nõ eſt in xp̄o/ immo in hoc errat iſta opinio:
q2 eſſe huiꝰ vel huiꝰ ſuppoſiti nõ eſt a natura vna ſed
a duabꝫ: q2 iſte homo habet eſſe hoĩs vnire ⁊ nõ cõfu
ſe ⁊ ꝑmixte. Ad aliud dõm ꝙ nõ eſt verũ niſi ille na Ad 4m.
ture remaneãt a ſemuicẽ ſeparate ita ꝙ nõ in vnã hy
poſtaſim vel ſuppoſitũ vniant: ⁊ hoc nõn eſt verũ in
xp̄o/ vt iam dictũ eſt. Ad aliud dõm ꝙ nõ oportet Ad 5m.
quorũ ſuppoſitũ vnũ eſt ſit vnus reſpectus ad natu
ram cõmunẽ: q2 ſi vnũ ſuppoſitũ eſt ꝑ eſſe ꝓprium in
duabꝰ naturis tũc duplici reſpectu ſubijcit/ ⁊ tamẽ Ad 6m.
vnũ remanet. Ad aliud dicendũ ꝙ ſuppoſiti ratio
cõmunicabilitati repugnat: q2 illud eſt ſuppoſitum
qd̄ habet formã nature ꝑticulacã ſuꝑ hanc materiã:
⁊ hoc ẽ vnũ cõſtitutũ ĩ ſe ⁊ diuiſum ab alijs. Cũ igit
talia duo nõ ſunt in chriſto oportet ꝙ illud ſit vnitũ
per eſſe filij dei: q2 ipm nõ eſt de natura/ ſed potius
ſtans ſub ipſa. Aliter em̄ vere p̄dicaret aliquid de h
hoĩe qd̄ nõ predicaret de filio dei/qd̄ eſt cõtra Au
gu. Eſt em̄ hec vera/hic hõ eſt ſuppoſitũ humane na
ture ⁊ res nature: vñ oportet ꝙ hec ſit vera/ filiꝰ dei
eſt ſuppoſitũ humane nature ⁊ res nature humane. Ad. q. 2am
Ad id qd̄ vlteriꝰ querit de indiuiduo dico eodẽ mõ cũ obiecto.
ꝙ indiuidua duo nõ ſunt in chriſto/licet em̄ ꝓprieta
tes nõ ſint eedem ſicut nec nature tñ denomiatiue p̄
dicant de hoc hoĩe ⁊ de filio dei ꝓprietates vtriuſq3.
Talis em̄ eſt illa vnio (vt dicit Augꝰ) que deũ face
ret hominẽ ⁊ hominẽ deũ: ⁊ ꝓprietates vniꝰ de alte
ro dici ⁊ econuerſo: vnde dicit/ deus eſt natus/paſ-
ſus/laſſus/dolẽs ⁊ hmõi: ⁊ homo eſt creator guber
nator mundi ⁊ oĩa hmõi. Et iõ non eſt dicendũ ꝙ
xp̄us vnq̄3 fuerit hoc aliquid vel ſuppoſitũ vnũ/vel
indiuiduũ vnitate ⁊ ſingularitate ꝓpria/ q̄ eſſet na-
ture humane/ſed ſemꝑ fuit hoc aliquid ⁊ vnitate et
ſingularitate ꝑſone diuine.

An xp̄s aliquo modo ſit duo et an habuit tñ vnum eſſe. Arti. IIII. D

Ertio querit vtrũ xp̄us aliquo mõ ſit duo ſi
t cut iſta opinio dicat: Et vr ꝙ ſic: dicit ei dam. Arguit ꝓ
ꝙ differentia eſt cauſa numeri: ergo ad multitu
dinẽ differentiarũ ſequit multitudo numeri: ſed in
xp̄o ſũt due differẽtie ſm eſſe ⁊ faciẽtes eſſe: ergo faciũt
duo eſſe/ſed a pluralitate eſſe eſt aliqd̄ duo vel plu-
ra: ergo xp̄us eſt duo. Itẽ Caſſianꝰ in ſexto cõtra 2o
Neſtoriũ dicit ſic/ꝙ homouſion parenti dicis nati
uitatẽ eſſe debere. Ego dñm noſtrũ Jeſum xp̄m ho-
mouſion dico fuiſſe ⁊ patri pariter ⁊ matri. ꝑſonarũ
em̄ diuerſitate reddit vnicuiq3 ſilitudinẽ ſuã paren-
ti. Ex hoc etiã videt ꝙ nõ tñ ſint duo ſed etiã diuer
ſe ꝑſone. Ulterius querit vtrũ xp̄us habuerit tñ q̄ſtiuncula.
vnũ eſſe/ ⁊ videt ꝙ ſic: q2 eſſe ẽ hypoſtaſis: ⁊ tñ vna Rõ prima
eſt hypoſtaſis: ergo tñ vnũ eſt eſſe. Item eſſe eſt cõple 2a
ti ⁊ diſtincti nõ aũt eſt ibi niſi vnꝰ completꝰ ⁊ diſtin
ctꝰ: igit tñ vnũ eſſe. Sed contra/ nõ eſt intelligibi obiectõ pa.
le qualiter due ſunt eſſentie facientes eſſe/ ⁊ non niſi
eſſe vnũ. P̄. in hypoſtaſi nõ eſt eſſentia niſi per eſſe: 2a
ſi ergo vnũ eſt eſſe videt tñ vna eſſe eſſentia ſm na-

Solõ ad vtrã𝑞ꝫ q̃ſtionem.
turã/qđ falſum eſt. Solutio ad hoc ſine p̃iudicio dõm ꝙ xp̃i eſſe in hypoſtaſi nõ eſt niſi vnum qđ ſit a duabꝰ naturis incõfuſe vnitis in hypoſtaſi illa eo ꝙ nos ponimꝰ ſm opinionẽ ſecundã ꝙ hic demonſtratus cõſtituiẜ ex tribꝰ ſubſtantijs ⁊ duabꝰ naturis: et hoc ꝯfirmaẜ auctoritate Boecij ⁊ Caſſiani. Dic̃ em̃ Boeciꝰ ſic in libro de duabꝰ naturis: in vna pſona chriſti Eius q̃ ſolus eſt deꝰ natura cũ humana q̃ ab eo erat diſſimilis cõueniẽ acqꝫ ita ex diſtantibꝰ naturis vna fiebat diuinitatis ⁊ humanitatꝭ copulatione pſone chriſti. Ex hoc accipitur ꝙ ſuppoſitũ pſone chriſti ſupponiẜ in duabꝰ naturis eſſentialiẜ in chriſto exiſtentibꝰ. Caſſianꝰ aũt in ſexto cõtra Neſtoriũ dicit ſic: Idem dominꝰ noſter Ieſus xp̃us homo naſcens ⁊ deus, vtriuſqꝫ in ſe parentꝭ habuit ꝓprietatẽ dum ⁊ in eo ꝙ homo eſt humane matri reddidit ſimilitudinẽ: ⁊ in eo ꝙ deus dei patris habuit veritatẽ. Sic igiẜ ſm p̃dicta dico ꝙ vnũ ẽ eſſe i chriſto ſm cõparationẽ ad hypoſtaſim cuiꝰ eſt eſſe/ licet hoc eſſe ſit duarꝫ eſſentiarũ que diſtincte manent/ eo ꝙ hoc eſſe iſtiꝰ eſt h̃ eſſe alteriꝰ: ⁊ eſt mirabile vt vnio fiat in eſſe

Ad primũ
⁊ nõ eſſentijs. Dõm ergo ad p̃mũ ꝙ differẽtia cauſa numeri eſt: ſed in eſſe in eo ꝙ eſſe ẽ hypoſtaſis nõ

Ad 2m
eſt dr̃ia niſi p naturã eo ꝙ vniẜ vnũ alteri vel potiꝰ vnũ in alterũ vniẜ. Ad dictũ Caſſiani dõm ꝙ ipſe nõ intendit ꝙ xp̃us ſit due pſone ſed ꝙ p duas naturas ad duas pſonas referaẜ que ſunt pater ⁊ mater Vñ xp̃s nõ eſt duo ſed vnũ: quia nec due pſone nec due nature nec due hypoſtaſes/ vt iam patet ex p̃dictis.

Ad p̃mã obiectionẽ ꝯ q̃ſtiunculam
Ad hoc qđ obijcit ꝙ nõ ſit intelligibile qualiẜ duarꝫ eſſentiarũ ſit vnũ eſſe hypoſtaſis dõm ꝙ hoc nõ eſt intelligibile niſi intelligaẜ ille eſſentie vnitę ita ꝙ eſſe vniꝰ termineẜ in eẽ qđ facit altera ſicut eſt

Ad 2am
in xp̃o vnde in natura huic nõ inueniẜ ſil̃e. Ad aliđ dicendũ ꝙ in hypoſtaſi eſt eſſentia ⁊ eſſe ipſiꝰ eſſentie id eſt eſſe qđ dat eſſentiã hypoſtaſi/ ⁊ differũt ſic̃ effectus et cauſa vñ illa nõ eſt natura/ tamẽ quidã dicũt ꝙ eſſe eſt vnũ ⁊ duo. Duo numero eſſentiarꝫ a quibꝰ eſt ⁊ vnũ numero hypoſtaſis in quo eſt. primũ autẽ veriꝰ eſt: qꝛ eſſe eſt ſingulare: nihil aũt cõueniẽs pſone eſt ſingulare niſi ſingularitate pſone diuine.

Arti. V An in chriſto ſit vnũ eſſe ſimpliciter.

Arg. p̃mo
Ed adhuc obijciẜ cõtra hoc: qꝛ petrus nõ eſt eſſe petri: g̃ chriſtus etiã nõ eſt eſſe chriſti: ergo videẜ ꝙ eſſe eſt nature: g̃ nõ eſt eſſe id qđ ẽ hypoſtaſis ⁊ in hypoſtaſi tm̃ eſt vnio: ergo nõ ẽ vnũ

2o
eſſe. Itẽ filius dei eſt ſuum eſſe/ hic homo nõ eſt ſuum eſſe: ergo aliud eſt eſſe huius hoĩs inquantũ hic homo: ⁊ aliud eſt eſſe filij dei inq̃ntũ huiuſmõi: ergo nõ eſt vnũ eſſe ſed duo: nõ ergo factũ eſt vnũ in eſſe.

Rõ i ꝯm̃.
Sed cõtra/ q̃cunqꝫ duo ſunt in eſſe ſimpliciẜ ipſa ſũt duo ſimpliciẜ: ⁊ quecunqꝫ ſunt duo ſimpliciter ipſa nõ ſunt nĩ vnũ: g̃ filius dei nõ eſt tm̃ vnũ qđ falſum

Solõ
eſt: ⁊ hoc eſt improbatũ in p̃cedenti diſtinctõe. Solutio tenẽdo veritatẽ vnionis factã eſſe i hypoſtaſi/ ſicut eſt veritas ⁊ ſcđa opinio dicit vnũ tm̃ eſſe ſimpliciter vnũ eſſe chriſti/ ſed aliud eſt eſſe huiꝰ ſimpliciter ⁊ aliud eſt huiꝰ ſm naturã hanc vel illã/ ⁊ aliud eſt eſſe nature huiꝰ vel illiꝰ. Eſſe em̃ huius ſimpliciter eſt eſſe pſone vel hypoſtaſis ſm ꝙ eſt hypoſtaſis. ⁊ hec nõ eſt niſi vnũ in chriſto: ⁊ hoc patere poteſt ex hoc ꝙ fides catholica dicit vnionẽ illam factã in eſſe ſi em̃ in eſſe facta eſt erit ipſa facta in eſſe in aliquo ⁊ non niſi in eſſe hypoſtaſis: ergo eſſe huius hypoſtaſis ex vnione illa eſt vnũ: quecũqꝫ em̃ vniunẜ ſunt vnũ

Item vniꝰ hypoſtaſis non eſt niſi vnũ eſſe/ ſed xp̃s nõ eſt niſi hypoſtaſis vna: ergo xp̃us non habet niſi vnũ eſſe ſimpliciẜ: qꝛ eſſe rei nature ſiue hypoſtaſis eſt eſſe totius/ ⁊ hoc eſt ſimpliciẜ eſſe. Eſſe aũt ſm naturã hanc vel illã eſt eſſe acceptũ in cõparatõe ad naturã facientẽ eſſe in hypoſtaſi/ ⁊ a parte illa geminatur eſſe in chriſto. Eſt em̃ in eſſe nature humanitatꝭ ⁊ eſſe nature deitatis. Et ſi vellemꝰ ꝓprie dicere tũc diceremꝰ ꝙ haberet tali cõſideratiõe nõ duo eſſe ſed vnũ duplex in cõſtituente eſſe. Eſſe nature eſt eſſe qđ habet natura in ſe. omis em̃ res habet ſuũ eſſe. Eſſe nature in chriſto humane nõ eſt eſſe nature dei neqꝫ **Ad obiecta prima.**
illa eſſe ſunt duo ſicut nature. Ad id ergo qđ cõtra obijciẜ dicendũ ꝙ xp̃us nõ eſt ſuũ eſſe hoc accidit nõ ſm ꝙ eſt hypoſtaſis nature diuine: ſꝫ qꝛ ſimplicitas eſt ibi omnimoda: hec aũt nõ eſt in hypoſtaſi hominis qꝛ illa hypoſtaſis ſupponiẜ eſſe in duabꝰ naturis et tribus ſubſtantijs. tñ ſciendũ ꝙ ſaluando iſtã opinionẽ eſſet ibi duplex eſſe: qꝛ iſta dicit ꝙ ſuppoſito hoc homie nõ ſupponiẜ in ea niſi duplex ſubſtantia carnis ſcꝫ et anime ⁊ vna natura.

Aliorum ſententia.

Sunt autẽ ⁊ alij qui iſtis in parte cõſentiunt ſed dicunt hominẽ illũ non ex anima rõnali ⁊ carne tm̃: ſed ex humana ⁊ diuina natura: id eſt ex tribus ſubſtantijs diuinitate: carne et aĩa cõſtare: ⁊ hunc ieſum xp̃m fateнẜ ⁊ vnũ pſonã tm̃ eſſe: ante incarnationẽ xo ſolũmodo ſimplicẽ: ſed in incarnatõe factã cõpoſitã ex diuinitate ⁊ humanitate. Nec ẽ ideo alia perſona q̃ꝫ prius: ſed cũ prius eſſet dei tm̃ pſona. in incarnatiõe facta eſt etiã hoĩs perſona: nõ vt due eſſent perſone ſꝫ vt vna ⁊ eadem eſſet pſona dei ⁊ hominis. Perſona ergo que prius erat ſimplex ⁊ in vna tm̃ natura exiſtens: in duabꝰ et ex duabꝰ ſubſiſtit naturis. ⁊ perſona que tm̃ deus erat: facta ẽ etiam verus homo. ſubſiſtens nõ tm̃ ex aĩa et carne: ſed etiã ex diuinitate: nec tñ pſona illa debet dici facta perſona: q̃uis dicaẜ facta perſona hoĩs. Facta eſt igiẜ illa pſona (vt q̃buſdã placet) quiddã ſubſiſtens ex anima ⁊ carne. ſed nõ eſt facta perſona vel ſubſtãtia vel natura: et inquantuꝫ eſt illa ſubſiſtens. compoſita eſt. inquantũ autem verbum eſt ſimplex eſt.

Auctoritates etiam ponit q̃ hãc probant ſententiam.

De hoc Auguſt. in libro ſenten. proſperi ait: Modis oĩbꝰ approbare cõtẽdimꝰ ſacrificiũ eccleſie duobꝰ conſtare: duobꝰ cõfici: viſibili elementorũ ſpecie. ⁊ inuiſibili dñi noſtri ieſu chriſti carne ⁊ ſanguine. ſacrõ ⁊ re ſacri .i. corpe xp̃i ſicut xp̃i pſona cõſtat ⁊ conficiẜ ex deo ⁊ hoĩe: cũ ipſe xp̃s verꝰ ſit deus ⁊ verus

homo. Quia omnis res illarū rerū naturā ꝛ veritatē in ſe cōtinet ex quibus cōficiť. De hoc eodē Iohā. Damaſcen⁹. In dño noſtro ieſu chriſto duas qdē naturas cognoſcimus vnā autē yp oſtaſim ex vtriſq; cōpoſitā. Incarnatus eſt ergo chriſt⁹ ex virgine aſſumēs primitiā noſtre maſſe: vt ipſa extiterit in carne ypoſtaſis: que dei verbi ypoſtaſis cōpoſita ꝛ facta fuerit: que prius ſimplex erat verbi ypoſtaſis. Cōpoſita vero ex duabus perfectis naturis deitate ꝛ hūanitate: ꝛ ferat ipſa diuine verbi dei filiatiōis characteriſticū ꝛ determiatiuū idioma ſm q̄ eſt diuiſa ē a patre ꝛ ſpirituſancto: et carnis characteriſtica ꝛ determinatiua idiomata: ſm que differat a matre ꝛ ꝛ reliquis hoibus. Itē Unā ypoſtaſim filij dei cōfitemur in duabus naturis pfecte ſe habētib⁹ deitatis ꝛ humanitatis et incarnatā eſſe eandē ypoſtaſim: ꝛ has duas naturas cuſtodire ꝛ manere i ipſo p⁹ vnionē nō ſeorſum. ꝛ ſm partes ponētes ſingulā: ſed vnitas inuicē in vnā cōpoſitā ypoſtaſim ſubſtantialē enim inquim⁹ vnionē: ſcʒ verā ꝛ nō ſm fantaſiā. ſubſtantialē autē nō duabus naturis perficiētibus alterā. ſ. vnā cōpoſitā naturā: ſed vnitas inuicē in vnā ypoſtaſim cōpoſitā filij dei ꝛ manere eandē ſubſtātialem differentiā determinamus. Qd creabile māſit creabile: ꝛ q̄ increabile increabile: ꝛ mortale mortale: ꝛ imortale imortale: ꝛ circūſcriptibile circūſcriptibile: ꝛ icircūſcriptibile incircūſcriptibile: ꝛ hoc qdē refulget miraculis. De hoc etiā Aug⁹ in lib. de tri. ait: Quēadmodū ſm deitatē vna eſt patris filijq; natura: ita etiā iuxta humanitatē eadē eſt matris ꝛ filij vna natura. Ex vtraq; ergo ſubſtātia ꝛ diuinitatis ꝛ humanitatis vnus atq; idē eſt deus: dei ꝛ hominis filius ieſus chriſt⁹ vt verus deus: ita etiā homo verus. Idem etiā in lib. xiij. de trini. Sic deo cōiūgi potuit humana natura: vt ex duabus ſubſtātijs fieret vna perſona. Ac per hoc iā eſt ex tribus: deo anima ꝛ carne. His alijſq; pluribus auctoritatibus ſe muniūt q dicūt pſonā chriſti cōpoſitā eſſe vel factā ſiue cōſtantē ex duab⁹ naturis ſiue ex tribus ſubſtātijs.

E Scda opinio. e Untaūt ꝛ alij q iſtis in parte ꝯſentiūt] Hic incipit ſecunda opinio quā fere oēs moderni defendūt / eo q̄ in ipſa magis exprimiť ſacramentū vniōis: ꝛ habet duas partes: in quarū pria ponūtur ſue poſitiōes ꝛ In ſecūda ꝓbatiōes ſuarū poſitionū ibi [ſcʒ de hoc Aug⁹ in lib. ſentētiarū ꝓſperi. Sicut autē ex littera prioris ca. colligi pōt quattuor ſunt poſitiōes iſti⁹. ſ. q̄ cū dicit: hic homo ſupponitur chriſt⁹ in duab⁹ naturis cōpoſitis: ex trib⁹ ſubſtātijs. ſ. carne / aīa ꝛ deitate: ꝛ extrahiť in principio ca. vbi dicit: Dicūt hominē illū nō ex aīa. Secūda ē q̄ chriſt⁹ ſit vnū tm̄ ꝛ nō duo: ꝛ accipiť ibi [Nō duo vt eſſent pſone: q: in veritate ſicut ſupra patuit / ad duo ſuppoſita eſſe ſequiť duas pſonas eſſe cū nihil ſit dictū q̄ vnio facta fuerit i ꝓprietate pſonali tm̄ ꝛ nō in eo qḋ eſt perſona. Tertia eſt q̄ homo non ſit aſſumptus nec hic homo / nec perſona: ꝛ hec accipiť ibi [Perſonā igiť que prius fuit ſimplex ꝛc̄. Quia nō dicūt aſſumptū. i. cōpoſitū ei niſi naturā. Quarta vero eſt q̄ nō diciť abſolute perſona illa facta niſi addať ſm hominis naturā vel facta eſt cōpoſita vel hmōi: ꝛ hec extrahiť inde nō tamē perſona illa debʒ dici facta perſona.

An chriſtus poſſit dici cōpoſitus. Arti. VI.

F e Unt autē pauca dubia cōtra hāc opinionem ideo q̄ liquide cōtinet veritatē. Sed tamen dubiū pōt eſſe de prima ſui poſitiōe q̄ dic̄ chriſtū eſſe cōpoſitū. Omne eīm cōpoſitū cōponētia ſua Rō prima vnit in tertio: hec autē vnio facta eſt in perſonā eternā: ergo nō eſt cōpoſit⁹ chriſt⁹. Itē in omni cōpoſito 2a to vtrūq; cōponentiū eſt pars: deitas autē nō pōt dici pars: q: cū oīs pars min⁹ aliquid ſit ſuo toto iam deitas haberet aliqd mai⁹ ꝛ meli⁹ qḋ incōuenientiſſimū eſt. Itē cū oīs pars ſit imperfecta reſpectu to- 3a tius iā deitas eēt imꝑfecta qḋ itex̄ falſum eſt. Ad Solutio hoc dicendū q̄ iſta opinio nō accipit cōpoſitionē ſm naturā: ſʒ ſm nomē tm̄ vt ſit cōpoſitū idē qḋ cū alio poſitū in eodē qḋ fuit añ: licet hoc mō nō oīno fuerit ſicut nunc eſt: ꝛ ita perſona xp̄i eſt cōpoſita: q: mō eſt in duabus naturis: ꝛ trib⁹ ſubſtātijs: vnde hec opinio neutrarū naturar̄ dicit eē partē: q: deitas pars eſſe nō pōt vt ꝓbant obiectiōes: humanitas aūt licʒ habeat partes nō tamē ē pars: q: oīs pars habet cōpartē eo q̄ nulla vna pars facit totū: vnde humanitas nō pōt eſſe pars: ꝛ ſic patet ſolutio ad obiectiōes q̄ ꝓcedūt ac ſi cōpoſitio ꝓprie ſm naturā cōpoſiti acciperetur: hāc autē cōpoſitionē quidā vocāt exegitiuā ſicut dixim⁹ in expoſitiōe p̄cedētis opinionis.

Quid demōſtrat ꝓnomē hic quādo diciť hic homo de chriſto. Arti. VII.

D Ubitať etiā de hoc qḋ opinio hec ponit q̄ cū diciť hic homo demōſtrato xp̄o ſupponiť ſuppoſitū ei⁹ in trib⁹ ſubſtātijs ꝛ duab⁹ naturis ꝛ nō in humana natura tm̄: hoc eīm videť falſum: nō Obiectio eīm hoc habeť ex intellectu ei⁹ q̄ diciť hic homo. Si eīm cōſiderem⁹ ſubam ꝓnoīs . i. quā ſupponit ꝓnomē: nō dic̄ niſi ſuppoſitū: li hō aūt qḋ ſequiť dic̄ naturaʒ cui ſupponiť: ḡ videť q̄ virtute tmi ſic cōplexi ex ſuopoſito ꝛ natura non ſupponať xp̄s niſi in vna natura: ſicut dixit p̄cedēs opinio: ꝛ i duplici ſubſtātia. ſ. in carne ꝛ anima. Solutio dicēdū q̄ aliud Solutio eſt in chriſto ꝛ aliud in alijs hominibus. Cū eīm diciť ad totū. hic in chriſto nō pōt demōſtrari ſuppoſitū niſi vnitū vel poti⁹ vniūt: ꝛ ideo duplicē naturā vel reſpectū importat demōſtratio quor̄ tm̄ alterū determinam⁹ ꝑ li hō qd ſequiť ꝛ alter̄ ſignificatur determiari ꝑ ꝓnomē ſignificās illā naturā q̄ etiā ē i ipo: ꝛ iō vtrūq; importať cū dī: h hō eſt h de⁹: in illa eīm locutiōe bis in ꝓnoīb⁹ h ꝛ hec ťcať vnū ſuppoſitū ꝛ ꝑ ťmios ſeqñtes ťcātes naturā cōem cui ſupponiť ťcať duplex reſpectus illius ſuppoſiti ad naturas illas: ꝑ cōpōnē au-

tē mediā ſignificaꝛ idēptitas ſuppoſiti in vtraqꝫ na-
tura: ꝛ ex hoc patet ꝙ iſta opinio ſola tetigit veritatē:
ex his que dicta ſunt facile eſt intelligere auctorita-
tes q̄ inducunꝛ ab iſta opiniōe.

Tertia aliorū ſententia.

Sunt etiā alij qui in incarnatione verbi non
ſolū perſonā ex naturis cōpoſitā negant: ve
rūetiā hominē aliquē ſiue etiā aliquā ſubſtā
tiam ibi ex anima ꝛ carne compoſitā vľ factā
diffitētur. Sed ſi illa duo ſcʒ animā et carnē
verbi perſone vel nature vnita eſſe aiunt: vt
nō ex illis duobus vel ex his trib⁹ aliqua na
tura vel perſona fieret ſiue componereꝛ: ſed
illis duobus velut indumēto verbū dei ve⸗
ſtiretur vt mortaliū oculis cōgruēter appa⸗
reret. Qui ideo diciꝛ verus factus homo: qꝛ
veritatem carnis ꝛ anime accepit. Que duo
etiā in ſingularitatē vel vnitatē ſue perſone
accepiſſe legiꝛ: nō quia illa duo vel aliq̄ res
ex illis compoſita ſit vna ꝑſona cū verbo vel
ſit verbū: ſed quia illis duobus accedētibus
verbo nō eſt perſonarū numerus auctus: vt
fieret quaternitas in trinitate: ꝛ quia ipſa ꝑ⸗
ſona verbi que prius erat ſine indumēto: aſ⸗
ſumptiōe indumēti nō eſt diuiſa vel mutata
ſed vna eadēqꝫ imutata permanſit. Qui ſm
habitū deū ꝛ hoīem factū dicūt. Accipiēdo
enim hominē dict⁹ eſt deus: factus eſt homo
ꝛ propter acceptū hominē diciꝛ deus ꝟe eſſe
homo: ꝛ ꝓpter aſſumentē deū diciꝛ homo eē
deus. Nā ſi eſſentialiter inquiūt illi deus eē
homo: vel homo eſſe deus intelligereꝛ: tunc
ſi deus aſſumpſiſſet hominē in ſexu muliebri
ꝛ mulier eſſentialiter deus eſſet: ꝛ ecōuerſo.
At potuit de⁹ aſſumpſiſſe hoīem in ſexu mu⸗
liebri: potuit ergo mulier eē de⁹ ꝛ ecōuerſo.

Auctoritates inducit quib⁹ hec ſententia roboratur.

Ne autē ꝛ iſti de ſuo ſenſu influere videātur
teſtimonijs in mediū productis qđ dicūt cō⸗
firmāt. Ait enim Aug⁹ in lib. de gratia noui
teſtamēti. Sicut nō augeꝛ numerus perſona
rū: cū caro accedit anime vt ſit vnus homo:
ſic nō augeꝛ numer⁹ perſonarū cū homo ac⸗
cedit verbo vt ſit vnus homo chriſtus. Legi
tur itaqꝫ deus homo: vt intelligamus huius
perſone ſingularitatē: nō vt ſuſpicemur i car
nem mutatā diuinitatē. Idē quoqꝫ tractans
Phil. 2. illud verbū apoſtoli. Habitu inuētus eſt vt
homo: manifeſte oſtdit deū dici factū eē ho⸗
minē: vel eſſe hominē ſm habitū: i li. lxxxiij
queſtionū: ita inquiēs: Multis modis habi
tū dicimus: vľ habitū animi ſicut diſcipline
perceptionē vſu firmatā: vľ habitū corporis
ſicut dicimus aliū alio validiorem vel habi⸗
tum eorū que membris accomodātur extrin
ſecus: vt cum dicimus aliquē veſtitū vel cal
ciatum ꝛ hmōi. In oībus generibus mani⸗
feſtū eſt in ea re dici habitū que accidit vel
accedit alicui ita vt eā poſſit etiā nō habere.
Hoc autem nomē ductū eſt ab illo verbo qđ
eſt habere. Habitus ergo nō in ea re dicitur
que nobis vt habeaꝛ accidit vľ accedit. Ve
rūtamen hoc intereſt: quia quedā eorū que
accidūt vel accedūt: vt habitū faciāt nō mu
tantur: ſed ipſa mutāt in ſe integra ꝛ incon⸗
cuſſa manentia: ſicut ſapiētia accedēs homi
ni nō ipſa mutatur: ſed hominē mutat: quem
de ſtulto ſapientē facit. Quedā vero ſic acce
dunt vel accidūt vt mutēt ꝛ mutētur: vt cib⁹
qui amittens ſpeciē ſuā in corpus vertitur:
ꝛ nos cibo refecti: ab exilitate atqꝫ languore
in robur atqꝫ valentiā mutamur. Tertiū ge⸗
nus eſt cum ea que accidūt vel accedūt nec
mutāt ea quibus accedūt, nec ab eis ipa mu
tantur: ſicut annulus poſitus in digito qđ ge
nus rariſſime reperitur. Quartū gen⁹ eſt cū
ea que accidunt vel accedūt: mutantur non
ſua natura: ſed aliā ſpeciē ꝛ formā accipiunt
vt eſt veſtis que deiecta atqꝫ depoſita nō ha
bet eā formā quaʒ ſumit induta. Induta eñ
membris accipit formā quā nō habebat exu
ta: qđ genus cōgruit huic cōparationi. De⁹ Phil. 2.
enim filius ſemetipſum exinaniuit nō formā
ſuā mutās: ſed formā ſerui accipiens neqꝫ cō
uerſus aut trāſmutatus i hominē amiſſa in⸗
cōmutabili ſtabilitate: ſʒ in ſimilitudine ho
minū factus eſt ipſe ſuſceptor verū hominē
ſuſcipiendo habitu inuentus eſt vt homo: id
eſt habēdo hominē inuētus eſt vt homo non
ſibi ſed eis quibus in homine apparuit. Qđ
autē dicit vt homo veritatē exprimit: nomi⸗
ne ergo habitus ſatis ſignificauit apoſtolus
qualiter dixerit i ſimilitudinē hominū fact⁹
quia nō transfiguratiōe in hominē: ſed habi⸗
tu factus eſt: cū indut⁹ eſt hominē quem ſibi
vniens quodāmodo atqꝫ cōformās imorta⸗
litati eternitatiqꝫ ſociaret. Nō ergo oportet
intelligi mutatū eſſe verbū ſuſceptiōe homi
nis: ſicut nec mēbra veſte induta mutantur:
ꝙuis illa ſuſceptio ineffabiliter ſuſceptū ſu⸗
ſcipienti copularet. His verbis aperte inue
re videꝛ Aug⁹ deū dici factū hominē ſm ha
bitū. Qui etiā ipſius incarnatiōis modū vo
lens exprimere querētibus in quarto lib. de
trini. ait: Si queritur incarnatio quomodo

facta ſit:ipſum verbũ dei dico carnem factũ:
id eſt hominẽ factũ. Non tamen in hoc ꝙ fa-
ctum eſt cõuerſum atqȝ mutatũ:ſed carne vt
carnibus congruenter appareret indutum.
Ita ſane factũ vt ibi ſit nõ tm̃ verbũ dei ⁊ ho
minis:ſed etiã rõnalis hoīs anima. Atqȝ hoc
totũ ⁊ deus dicat̃ ꝓpter deũ ⁊ homo ꝓpter
hoīem. Qḋ ſi difficile intelligit̃ mẽs fide pur
getur a peccatis abſtinẽdo ⁊ bona operãdo:
difficilia em̃ ſunt hec. Idē in lib. de fide ad
Petrũ: Dei fili⁹ cũ ſit deus etern⁹ ⁊ verus: ꝓ
nobis factus eſt homo ver⁹ ⁊ plen⁹. In eo ve
rus:q² verã habet de⁹ ille humanã naturã.
In eo xͦo plen⁹:q² ⁊ carnẽ humanã ſuſcepit
⁊ animã ratiõalẽ. Itẽ Nõ aliud fuit illa dei
ſũmi ſuſceptio vel exinanitio niſi forme ſer-
uilis.i.nature humane ſuſceptõ:vtraqȝ ergo
eſt ĩ chꝛiſto forma:q² vtraqȝ vera ⁊ plena eſt
in chꝛiſto ſubſtãtia:diuina.ſ.⁊ humana natu
ra. Idē in lib cõtra Maximinũ. Cũ eſſet per
ſeipm̃ inuiſibilis: viſibilis in hoīe apparuit:
quẽ de femina ſuſcipe dignat⁹ eſt. Idẽ in eo
dẽ. Nos xp̃m dñm verꝫ hoīem ſuſcepiſſe cre
dim⁹ ⁊ ĩ ipo viſibilit̃ inuiſibilẽ hoib⁹ apparu
iſſe. In ipſo inter hoīes cõuerſatũ fuiſſe. In
ipſo ab hoībus humana ꝑtuliſſe. In ipſo ho-
mines docuiſſe. Hylarius quoqȝ in.x.lib. de
trini. ait: Quõ dei filius nat⁹ ex maria eſt ni-
ſi ꝙ verbũ caro factũ eſt.ſ.ꝙ filius dei cum in
forma dei eſſet:formã ſerui accepit. Unũ ta
mẽ eundẽqȝ nõ dei defectiõe:ſed hoīs aſſum
ptione ꝓfitemur: ⁊ in forma dei ꝓpter natu-
rã diuinã ⁊ in forma ſerui ex cõceptiõe ſpũſ-
Rom.8. ſancti ſm̃ hoīs habitũ repertũ fuiſſe. Nõ fuit
habitus ille tm̃ hoīs:ſed vt hominis:neqȝ ca
ro illa caro peccati:ſꝫ ĩ ſilĩtudine carnis pec
cati. Audiſtis tres ſm̃ diuerſos poſitas ſentẽ
tias: ⁊ ꝓ ſingulis inducta teſtimonia.

B Tertia opi nio que eſt error. Unt ⁊ alij qui incarnationeꝫ] Hec eſt tertia
s opinio q̄ſi nõ eſt opinio:ſꝫ error manifeſtus
⁊ cõdẽnatus per papã Alexandrũ. Et diui-
ditur tractat⁹ illius erroris in duas partes:ſicut ⁊
pcedẽtiũ opinionũ. Primo em̃ ponit̃ caplm̃ in quõ
ſunt due poſitiões. Secũdo inducunt̃ auctoritates
que vident̃ hoc dicere:licet nõ dicant. Et primo ca-
trahũt̃ ſeptẽ poſitiões hui⁹ erroris q̄ oẽs falſe ſunt.

Prima Prima eſt ꝙ cũ duplex ſit vnio naturalis.ſ. anie
ad carnẽ/⁊ carnis ⁊ aie cũ deitate ꝙ ĩ chꝛiſto neutra
illarũ fecit vnũ aliqḋ/nec em̃ aĩa ⁊ caro fecerũt vnũ
hominẽ vnita/nec natura homis ⁊ fili⁹ dei fecerunt
vnã ꝑſonã vnita: ⁊ hoc eſt in pricipio capl'i ibi [Sũt
⁊ alij qui incarnationẽ verbi] Secũda poſitio eſt
2a ꝙ his duob᷒ ſm̃ veritatẽ acceptis nõ eſt vſus chꝛiſt⁹
vt vnũ ſibi faceret:ſꝫ poti⁹ vt indumẽto vt mortaliũ
oculis viſibilis ĩ eis appareret: ⁊ hec accipit̃ ibi [Il
la duo:ſcꝫ aiam ⁊ carnẽ verbi ꝑſone vl' nature vnita
eſſe aiũt. Tertia eſt ꝙ nõ eſt vnũ fact⁹ cũ homĩe in 3a
veritate:ſed ideo vere fact⁹ dicit̃:licet nõ ſit vere hõ:
q² verã carnẽ ⁊ animã ꝓ indumẽto accepit: ⁊ hec ex-
trahit̃ ab illo. Qui igit̃ dicitur factus verus homo.
Quarta eſt ꝙ hec nõ in ſingularitatẽ vel aliquid 4a
ex eis cõſtitutũ accepit:ſed dicit̃ accepiſſe:q² ill' duo
bus pro indumẽto acceptis nõ eſt auct⁹ numerus ꝑ-
ſonarũ: ⁊ hec trahit̃ inde [Que duo nõ in ſingulari-
tatẽ. Quinta eſt ꝙ ꝑſona nulla cõpoſitiõe facta eſt 5a
cõpoſita:nõ em̃ hec ſibi vniuit:ſed dicit̃ facta cõpoſi
ta:q² vſus huius indumẽti accepit: ⁊ hec accipit̃ ibi
[Et q² ipſa perſona verbi que prius erat ſine indu-
mẽto. Sexta eſt ꝙ de⁹ nõ eſſentialiter.hoc eſt ſm̃ 6a
eſſe factus eſt homo:vel fili⁹ dei homo dicit̃: ſed ſm̃
habitũ hoīs: ⁊ hec inde eliciť. Accipiẽdo em̃ hominẽ
dicit̃ deus ⁊ vocãt eſſe hominẽ habere humanã natu
rã nõ ꝙ vniõe anime ⁊ carnis factus ſit ex illa natu
ra homo/ſicut patet in ſecũda opiniõe. Septima 7a
⁊ vltima eſt cauſa dicti ſui:q² videt̃ eis incõueniens
vt deus ſm̃ eſſe creature poſſit vniri:q² ſi eſſet infir-
miori creature vnit⁹ tũc ſequeret̃ ꝙ ipſe ſm̃ eſſe eſſet
illa creatura ⁊ dãt exẽplũ de ſexu muliebꝛi: ⁊ hec ac-
cipitur in fine capl'i ibi [Nã ſi eſſentialiter inquiunt
illi de⁹ eſt homo] Ex his dict; vlteri⁹ due poſitio Alie due
nes alie ſequũt̃. Quaꝝ prima eſt ꝙ hoc ſit dici chꝛi- poſitiões
ſtũ eſſe hominẽ qḋ eſt habere humanã naturã nõ vni Prima
tã: da enim ꝙ vnitã /hoc erit cõtra poſitionẽ primã:
ſimiliter da ꝙ eſſentialiter:hoc erit cõtra poſitionem
ſeptimã ergo relinquit̃ ipſum dici hominẽ/eo ꝙ ve-
rã naturã hũanã nõ vnitã vniõe naturali haberet.
Secũda eſt ꝙ q² in triduo hec nõ vnita habuit ꝙ 2a
in triduo fuerit homo: ⁊ ꝓpter hoc vltimũ q² magi-
ſter hoc infra cõcedit inculpat̃ magiſter/ꝙ fuerit de
hac opinione. Quia vero iſte error nouellus eſt/⁊ Rões ꝯtra
nullus cõtra eũ diſputauit:nos ponem⁹ aliquãs ra iſtas Alb.
tiones cõtra poſitiões iſtas. Sunt autẽ tres con Cõtra pri-
tra primã:quia corpus homis nec viuit vita natu mã pria rõ
re:per hoc ꝙ cõiungit̃ anime quacũqȝ ꝯiũctione:ſed
per hoc ꝙ coiungit̃ ei vt perfectiõi ⁊ actui/aut igitur
chꝛiſti corp⁹ nec ſentijt/nec vixit vita naturali ⁊ na-
turali ſenſu/aut oportuit ꝙ corpori eſſet vnita aĩa
vt actus potẽtie vel materie proprie. Inde ſic proce
ditur: Queciiqȝ duo naturali cõiunctiõe cõiungunt̃
vt materia ⁊ forma cõſtituũt tertiũ qḋ neutrũ illorũ
eſt anima chꝛiſti ⁊ corpus vt probatũ eſt ſic cõiungũ
tur:ergo conſtituunt tertiũ qḋ neutrũ illorũ eſt:hec
autẽ nõ eſt niſi homo:ergo cõſtituũt hũc hominẽ qḋ
prima poſitio negat. Itẽ hec poſitio eſt expreſſe here 2a
ſis pelagij. Unde Caſſian⁹ in.vj. cõtra Neſtoriũ pe
lagiane hereſis ſcelus ſolitariũ hominẽ ex virgie na
tũ aſſerens: eruditorẽ tamẽ dixit hũani generis ma
gis q̄ꝫ redẽptorẽ fuiſſe:q² nõ redemptionẽ hominibus
ſed viuendi dedit exemplũ:ſi igit̃ nulla vnio facta eſt
ad verbũ ſed tm̃ oculis ſic apparuit/neceſſe eſt ꝙ vir
go ſolũ hominẽ genuerit vel minus q̄ꝫ hominẽ:ſi tm̃ Tertia
genuit partẽ hominis que eſt corp⁹. Itẽ tertio q̄a
ex hoc ſequit̃ ꝙ chꝛiſtus nunq̄ꝫ fuerit homo:ſic natu
ra humana que eſt corpus nũq̄ꝫ fuit/nec eſt/nec erit
homo. filius dei nũq̄ꝫ habuit niſi naturã ſine dupli-
ci vnione de qua dictũ eſt:ergo chꝛiſtus nunq̄ꝫ vere
fuit homo:patet ergo ꝙ prima poſitio falſa eſt. Se- Cõtra ſecũ
cũda probat̃ falſa hoc modo: Si his duob᷒ ſm̃ ve- dã poſitiõꝫ.
ritate acceptis vſus eſt tm̃: vt mortaliũ oculis appa Rõ prima
reret:tunc hoc quod oculis mortaliũ nõ appareret

ſuperflue vtebatur: ſed aīa mortaliū oculis nō appa
a rer: ergo ipam ſupflue aſſumpſit. Itē qcqd aſſumitᷣ
ſine vniōe ad aſſumētē peracto officio propter quod
aſſumitᷣ deponitᷣ: ⁊ hec ꝓbatᷣ ⁊ de colūba in qua ap-
paruit ſpūſſanctꝰ / ⁊ per vocē in qua apparuit pater
⁊ per oēs creaturas aſſumptas in apparitionibꝰ ve
teris teſtamēti: ḡ ſi filꝰ dei manēs naturā talē aſſū-
pſit tm̄ ad apparitionē ꝑacta apparitiōe depoſuit: er
go in eadē natura quā aſſumpſit nō reſurrexit: ħ au-
tē qḋ dicit ⁊ ſentit ab Augu. in expoſitiōe cōcilij ana-
Cōtra ter- thematizatᷣ: ergo hoc etiā eſt hereſis. Cōtra tertiā
tiā poſitiōē. ſic: chriſtꝰ nō eſt natus nec paſſus niſi ex vniōe. Aut
ex vniōe cū natura / aut cū ypoſtaſi nature humane.
nō ex vnione cū natura: qꝛ natura manet diſtincta ⁊
natura diuina nec nata eſt nec paſſa eſt. Si ḡ eſſen-
tialiter nō eſt vnitꝰ in ypoſtaſi ipſe nullo mō eſſentia
Cōtra qr- liter ħ eſt paſſus nec natꝰ / nec aliqd aliorū. Con-
tā poſitiōē tra quartā dei filius nō accepit naturā hāc in ſingu-
laritatē nature nec ꝑſone vt dicit iſta poſitio: ergo aſ
ſumptū nullā habuit ſingularitatē cū aſſumēte ergo
nullo mō cū eo fuit vnū: ergo qḋ dicitᷣ de vno nō di-
citur de alio: ⁊ hoc eſt ꝯtra Augu. ⁊ eodē mō leue eſt
cōtra alios diſputare q cū illis cōueniūt: auctorita-
tes autē inducte ꝓ hac opiniōe etiā nō videtᷣ aliquid
facere niſi in duobꝰ locis ſcꝫ ibi adaptat Augꝰ qrtū
genus habitꝰ ⁊ dicit ꝙ accidit vel accedit ꝙ induētus
eſt vt homo nō ſibi: ſꝫ ab hoibꝰ: ſed hec explanat Au-
gu. qꝛ facit vim in hoc ꝙ eſt i uētus: nō eīn ſe induenit
licet ħ homo fuerit: qꝛ ſemꝑ ſibi notꝰ fuit: ſed alij co
gnoſcētes eū inuenerūt eū in humanis ꝯuerſari ⁊ di
cit Augꝰ ꝙ accidit hoc in ſili inducto: non tm̄ accidit
chriſto humana natura: licet quidā dicāt eā vergi in
accidēs: ſed hec ego nō ꝓſumo dicere de ħitate incar
nanōis. Scḋm eſt i fine eiuſdē ca. vbi dicit: nō ergo
oportet intelligi mutatū eē verbū ⁊c̄. Sed etiā ois
homo cōfitetᷣ ꝙ verbū nō eſt mutatū: ſicut ſupra di-
ctū eſt: ſed ħ qḋ dicit vt habitū aſſumpſiſſe Augꝰ cor
rigit id in quo ſilē nō ſufficiens eſt cū dicit: q̄uis il-
la ſuſceptio ineffabiliter ſuſceptū ſuſcipiēti copularet
id eſt vniret: ex his pn̄t etiā alia plane gloſari.

Di. VII. oſtēdit qualiter ſm varias opiniones recitatas di. ꝑcedēti de mō vniēdi diuinā ⁊ humanā naturā determinari habeant ābigue locutiōes.

Poſitis ſentētijs prolatiſqꝫ teſtimonijs intelligētias ꝓpoſitarū locutionū exequitur ſm ſinglas ſentētias: ⁊ prius ſm primā.

a Ecūdū primā vero dicitur deꝰ factus homo ⁊ homo factus deus: qꝛ deus cepit eſſe qdā
ſubſtātia rationalis que ante nō fuerat: ⁊ il-
la ſubſtātia cepit eſſe deus: ⁊ hoc gratia non
a natura vel meritis habuit. Unde recte dicitᷣ
chriſtꝰ inquātū homo ꝑdeſtinatꝰ eē filꝰ dei.
Huic autē ſentētie opponitᷣ. Si illa ſuba ce-
pit eſſe deꝰ ⁊ deꝰ illa: quedā ergo ſuba ē deꝰ
q nō ſemꝑ fuit deꝰ: ⁊ quedā ſuba eſt deꝰ que
Origenes ſuꝑ eplam ad Rom. nō eſt diuina ſuba: ⁊ deꝰ eſt aliqd qḋ nō ſem
per fuit. Qḋ ⁊ illi ꝯcedūt. Origenis teſtimo
b nio innitētes q ait: Factus eſt ſine dubio id
qḋ prius nō erat: ſꝫ addidit ſm carnē. Scḋm
deū ħo erat priꝰ: ⁊ nō erat qn̄ nō erat. Alijs
quoqꝫ pluribꝰ modis illi ſentētie pt opponi:
qbus ſupſedemꝰ exercitatiōis ſtudiū lecto-
ri relinquētes: ⁊ ad aliā ꝓperātes.

Hic explanat ſecūdā ſentētiā et earundē locutionū ſenſus.

In ſecūda vero ſentētia huiꝰ diſtinctiōis ta- a
lis videtᷣ rō vt cū dr̄ deꝰ factꝰ eſt hō: intelliga
tur cepiſſe eſſe ſubſiſtēs ex duabꝰ naturis vl̄
tribus ſubſtātijs: ⁊ ecōuerſo hō factꝰ eſt deꝰ:
qꝛ ſubſiſtēs in duabꝰ naturis cepit eſſe deus
vel potiꝰ hō factꝰ eſt deꝰ: ⁊ ecōuerſo dicitur
qꝛ deus aſſumpſit hoiem ⁊ hō aſſumptus eſt
a deo. Un̄ Augꝰ dicit in lib. de tri. Talꝭ fuit
illa ſuſceptō q hoiēꝫ faceret deū ⁊ deū hoiēꝫ
Uariatᷣ autē intelligētia cū dicitᷣ: deꝰ eſt hō
⁊ hō eſt deꝰ. Dicitᷣ eīn deꝰ eē ꝑſona ſubſiſtēs
in duabꝰ: ⁊ ex duabus naturis: ⁊ ꝑſona ſubſi
ſtens in duabꝰ ⁊ ex duabꝰ naturis dicitᷣ eſſe
deus. i. verbū vel natura diuina. Pōt eīn ꝑ-
dicari perſona ſimplex vl̄ natura de perſona
cōpoſita. Nō eſt autē vt ait Johā. Dam̄. idē
dicere naturā vel perſonā.

Ex quo ſenſu dicunt chriſtū predeſtinatū.

Iſti dicūt chriſtū ꝑdeſtinatū inquātū eſt ho
mo. i. inquātū et ſubſiſtēs ex duabꝰ ſubſtan-
tijs. ſ. aīa ⁊ carne. Nā quātū ad naturā diui
nitatis nō eſt ipſe ꝑdeſtinatꝰ. Nō ergo inqn
tū in ea vel ea ſubſiſtit ꝑdeſtinatus eſt: ſꝫ in-
quantū ſubſiſtit in alijs duabꝰ ſubſtātijs. i.
in aīa ⁊ carne: hoc eſt inquātū eſt homo.

Qualiter exponūt auctoritates prime q iſti videtur obuiare ſnīe.

Determināt etiā auctoritates que prime cō
ueniūt ſentētie: ⁊ huic videntᷣ ꝯtradicere: vt
cū legitᷣ: homo ille aſſumptꝰ a verbo in ſingu
laritate perſone: vel factꝰ vna perſona cū ħ-
bo de natura humana intelligatᷣ: que verbo
vnita eſt in ſingularitate perſone. i. ita ꝙ ea-
dē ꝑſona q priꝰ erat ⁊ ſimplex erat: ſine incre
mēto numeri ꝑſonarū etiā imutata ꝑmāſit li-
cet cōpoſita. Cōpoſitōis vero huiꝰ aliā dicūt
eſſe rōnē q̄ſ ſit in alijs hoibus: qꝛ huius ex tri
bus: aliorū ex duabꝰ ſubſtātijs eſt cōpoſitio.
Negant quoqꝫ naturā humanā eſſe perſonā
vel dei filiū: ⁊ ſicut vnū eundēqꝫ dicūt eē ho
minē ⁊ deū: ⁊ filiū hoīs ⁊ filiū dei: ita vnū ⁊
idē nō aliud ⁊ aliud: ſicut nec aliū ⁊ aliū.

Quedā ponit que premiſſis videntur aduerſari.

Sed his videnť aduerſari que ſubditis con-
tinentur capitulis. Ait enĩ Aug⁹ ſuper Jo-
han. Aliud eſt verbũ dei: aliud homo: ſ3 ver
bũ caro factũ eſt. i. homo: nõ itaq3 alia verbi
alia eſt hominis perſona quoniã vtrũq3 chri
ſtus ⁊ vna perſona. Idẽ ad Felicianũ. Aliũ
dei filius: aliud hominis filius: ſed nõ alius.
Itẽ dei fili⁹: aliud de patre aliud de matre.
Idẽ in lib. i. de tri. Cũ filius ſit ⁊ deus ⁊ ho-
mo: alia ſubſtãtia deus alia homo.

A Ecũdũ primã vero diciť [De⁹ factus ho-
e mo] Iſta diſtinctio ſeptima correſpõdet p̃-
cedẽti: oſtendiť enĩ hic qualiť ſm tres iſtas
opiniones ſupradicte queſtiõi reſpõdeť ſc3
cũ dĩ de⁹ fact⁹ eſt hõ vľ de⁹ ẽ hõ qd p̃diceť in illis lo-
cutionib⁹: ⁊ iõ habet tres partes: In quaꝝ prima tã
git reſpõſionẽ prime. In ſecũda reſpõſionẽ ſecũde ibi
[In ſecunda vero ſententia huius diuiſionis ⁊c̃.
Prima diuidiť ĩ duo capitula. In quoꝝ primo po-
nit reſpõſionẽ ſm opinionẽ primã. In ſecũdo aũt po
nit obiectionẽ cõtra iſtã opinionẽ ⁊ ſoluit ibi [Huic
aũt ſentẽtie opponiť: ⁊ p̃ h̃ patet ſentẽtia prime ptis.

Arti. I. An illa ſit cõcedẽda hõ cepit eſſe de⁹.

Dubitatur autẽ de hoc qd̃ dicit ĩ primo ca. [Il
Arguiť p° o la ſub̃a cepit eſſe de⁹: ⁊ de illo de⁹ cepit eſſe q̃-
dã ſub̃a. vult enĩ per hoc dicere q̃ deus cepit
eſſe homo: ⁊ homo cepit eſſe de⁹: ſed qd̃ incipit eſt no
uũ: ſi ergo homo incipit eſſe de⁹ incipit eſſe nouũ: er
go homo tũc fuit nou⁹ deus: ſed nouũ eſt recẽs: ergo
incipit eſſe recens deus qd̃ erit cõtra pſ̃. dicẽtẽ: Nõ
2° erit in te deus recens. Itẽ qd̃ incipit eſſe nũc primo
eſt: ⁊ ante hoc nõ fuit in permanẽtibus: q2 in ſucceſſi
uis incipit ⁊ deſinit aliter h3 exponi. Si igiť homo
incipit eſſe deus nũc primo eſt deus: ⁊ ante hoc non
fuit qd̃ eſt cõtra Augm ⁊ Caſſianũ dicẽtes q̃ ille ho-
Solõ mo ab eterno eſt deus ⁊ q̃ creauit ſtellas. Solu-
tio dicẽdũ q̃ p̃mũ argumẽtũ nõ cõuenit huic opinio
Ad primũ. ni: ſed ſecũde neceſſario: vt infra diceť. Unde dicẽ
dũ ad primũ q̃ homo incipit eſſe deus. iſta eſt conce-
dẽda ſm hãc opinionẽ que ponit cũ diciť: homo non
ſupponiť niſi natura vna ⁊ due ſub̃e / ſicut ſupra ex-
planatũ eſt: ⁊ bene ſequiť vlteri⁹: ergo nũc prius eſt
deus: ⁊ ante hoc nõ fuit: ſi ſimus in inſtãti vnionis:
ſed nõ ſequiť vlteri⁹: ergo incipit eſſe nou⁹ deus vel
nouũ aliqd̃ / vel recẽs aliqd̃: q2 cũ iſta cõcedebať: ho-
mo incipit eſſe de⁹: li incipit ponebat inceptionẽ ſuã
circa ſubiecti naturã in cõparatiõe ad p̃dicatũ: ⁊ ideo
inceptio ponebať circa formã hoĩs ⁊ vnionẽ ipſius.
In cõcluſiõe autẽ notať ponere inceptionẽ circa for-
mã p̃dicati in cõparatiõe ad ſubiectũ: ⁊ iõ tũc deno-
tatur de⁹ incepiſſe ⁊ nũc primũ eſſe qd̃ falſum eſt. ita
oportet reſpõdere ſm hãc opinionẽ: ſed aliter erit re
ſpõdẽdũ ſm opinionẽ ſecundã que ſola vera eſt inter
Ad ſecũdũ. opiniones vt patebit infra. Ad aliud dicẽdũ q̃ ar
gumẽtũ cõuenit huic opiniõi eo q̃ ponit q̃ nihil ſup
ponitur cũ diciť hic hõ niſi ſuppoſitũ hoĩs inquan-
tũ eſt ex natura humana ⁊ duplici ſub̃a que eſt caro
⁊ aĩa: ⁊ ſic ipſe nõ fuit ab eterno: ⁊ iõ iſta opinio ſctis
cõtrariať. ſ. Aug. ⁊ Caſſi. ſed ſm opinionẽ verã q̃ ſe
cũda eſt ſupponit perſonã diuinã ĩ humana natura
⁊ triplici ſub̃a ⁊ tũc oportet aliť reſpõdere vtroq3 ar
gumẽto ſic q̃ cũ diciť: homo cepit eſſe deus q̃ li de⁹
cepit vľ incepit põt notare inceptionẽ circa rẽ ſubiecti
vel predicati. ſi p̃dicati falſa eſt. ſi ſubiecti adhuc du-
plex eſt. ſ. q̃ inceptio põt poni circa ſuppoſitũ ĩ cõpa-
ratione ad formã que ſignificať noĩe ſubiecti: ⁊ ſic eſt
vera ſub hoc ſenſu: iſte qui eſt homo inquãtũ hõ inci
pit eſſe de⁹. Cũ enĩ ſuppoſitũ hoĩs ſit diuina pſona
vt ſupra pbatũ eſt: forma tñ ſignificata per hominẽ
nõ eſt niſi humanitas: ⁊ in h̃ ſenſu poniť inceptio cir
ca pſonã gratia humanitatis ⁊ ideo vera eſt. Si au
tẽ li incipit ponit inceptionẽ circa ſuppoſitũ abſolu-
te falſa eſt locutio: q2 tũc ſenſus eſt: ille q̃ eſt hõ icipit
eſſe de⁹: ⁊ h̃ eſt falſum cũ ab eterno fuerit de⁹.

An chriſt⁹ inquãtũ homo eſt p̃deſtinat⁹. Arti. II.

Einde queriť de hoc qd̃ habeť in eodẽ ca. in- B
d fra [Recte diciť chriſt⁹ inquãtũ homo p̃deſti
natus]. ſ̃. a. Videť q̃ chriſto nõ cõueniat p̃- Arguiť p°
deſtinatũ eſſe: q2 nõ eidẽ cõuenit predeſtinare ⁊ p̃de-
ſtinari. Prima pbať ex h̃ q̃ actiuũ cõuenit deo tm̃:
aliud autẽ nõ niſi creature: q̃ futura eſt in grã ⁊ glĩa.
Secũda pbať ex hoc q̃ indiuiſibilia ſunt opa trini-
tatis. Itẽ xp̃s eſt ars patris plena rõnib⁹ omniũ
viuentiũ vt dicit Aug⁹ ergo in xp̃o ſunt oẽs predeſti 20
nati ⁊ gratie coꝝ: ergo ſi xp̃s eſt p̃deſtinatus xp̃s eſt
in xp̃o: ⁊ ars in arte qd̃ videť incõueniẽs. Itẽ dicit
aplĩus ad Eph. I. Elegit nos añ mũdi cõſtitutionẽ in
xp̃o: ergo in xp̃o ſum⁹ electi: ergo p̃deſtinati. Si igi-
tur ipſe eſt p̃deſtinat⁹ ipẽ nõ eſt p̃deſtinatus niſi in ſe
ipſo: ⁊ hoc iterũ nihil eſt dicere q̃ idẽ in ſeipõ eligať ⁊
p̃deſtineť. Sed cõtra ad Rom. I. Qui p̃deſtinatus
eſt in virtute ſm ſpiritũ ſanctificatiõis. Solutio Solutio
ſm iſtã opinionẽ facile eſt reſpõdere obiectis: q2 ob-
iecta nõ cõtingũt ei: ſed poti⁹ opinioni ſecũde: q2 iſta
opinio dicit hominẽ nõ ſupponere niſi ſuppoſitũ ho-
minis ĩ vna natura ⁊ duab⁹ ſubſtãtijs: ⁊ ideo dicũt Ad primũ
ad primũ q̃ xp̃s in ſuppoſito ⁊ natura diuina p̃deſti ſm alios.
nat: ⁊ homo ille in ſuppoſito ⁊ natura hoĩs p̃deſtina
tur: ⁊ ſic nõ eſt incõueniẽs q̃ vni in pſona ſm diuer-
ſa ſuppoſita ⁊ naturas cõueniat p̃deſtinare ⁊ p̃deſti-
nari ⁊ eternũ eſſe tpale. Ad aliud dicũt ſiliť q̃ xp̃s Ad ſecũdũ.
in eterno ſuppoſito ⁊ natura eſt ars patris: ſed ĩ ho-
minis ſuppoſito eſt artificiatũ qd̃ p ydealẽ cauſa3 cõ
tineť in arte ⁊ tñ eſt perſona vna. Ad aliud dicũt h̃ Ad tertiũ
mõ nõ eſt incõueniẽs eligere aliquid in ſeipo: ipa enĩ
eadẽ perſona ſm ſuppoſitũ diuinũ fuit eligẽs in quo
elegit pater: ⁊ ipſe ſm ſuppoſitũ ⁊ naturã humana3
fuit electus: q2 fuit duo ſuppoſita nõ vnũ. Sed q2
hec opinio falſa eſt: ideo oportet reſpondere: dicen- Ad primũ
dũ ergo ad primũ q̃ licet idẽ ſit chriſt⁹ filius dei in- ſm albertũ
quãtũ hmõi: ⁊ chriſt⁹ in vtraq3 natura ⁊ triplici ſub-
ſtãtia: tamẽ ſm conſiderationẽ differt: q2 primo ſup-
poniť perſona ſimplex: in ſecũda autẽ perſona cõpo-
ſita. perſone autẽ vt eſt ſimplex cõuenit p̃deſtinare:
perſone autẽ vt cõpoſita cõuenit p̃deſtinari: nõ autẽ
vt pſona ſit vel in natura diuina: ſed vt pſona cõpoſi
ta in humana natura ⁊ ſub̃a carnis ⁊ aĩe: ⁊ nõ fiat
vis in cõpoſitiõe / ſicut etiã ſecũda opinio in lr̃a expla
natur per quẽ modũ eſt cõpoſita: ⁊ ſic patet q̃ ⁊ ſi ei-
dem cõueniũt p̃deſtinare ⁊ p̃deſtinari / non tamẽ ſm
idem. Ad aliud eodẽ modo dicendũ q̃ perſona vt Ad ſecũdũ.
ſimplex eſt ars patris per appropriationẽ ⁊ nihil p
hibet eandẽ in ſe contineri quo ad hoc q̃ futura eſſet
in natura humana. Ad tertiũ dicendũ q̃ nihil eſt Ad tertiũ
inconueniens hoc modo ipſum eligi in ſeipſo diuer-
ſimode conſideratũ.

C Deinde querit de hoc ꝓpoſitiōe origenis quā
d inducit i ſeqnti ca [Factꝰ eſt ſine dubio illud
qđ prius nō erat]. ē. b. Aut enī hoc eſt ypo-
ſtaſis/aut natura humana. Si ypoſtaſis: ergo xp̄s
factus eſt aliqua ypoſtaſis q̄ non ſemꝑ erat: ſed aliq̄
ypoſtaſis eſt aliqs homo: ergo ipſe factꝰ eſt aliqs ho-
mo: ⁊ hoc ſupra improbatū eſt. Et dōm ꝙ origenes
addit ſm carnē: ⁊ hec determinatio verificat locutio
nē: q: nō eſt cōcedendū ſm veritatē: licet iſta opinio
ſic dicat ꝙ chriſtꝰ ſit aliq̄ ſubā q̄ non ſemꝑ erat: ⁊ vna
eſt ypoſtaſis huiꝰ hoīs ⁊ filij dei: ſi aūt intelligit na-
tura: ipſe hoc dic nō eſt natura ſua: ſicut nūq̄ nec fu
it nec erit: ⁊ iō nec de ypoſtaſi nec de natura pōt veri
ficari: ⁊ iō excludit ꝙ hec opīo abſolute falſa ſit.

¶ Secūda vo ſnīa ē a. Hic ponit ſecūde opīōis rn̄
ſio q̄ vt tenet cōiter in ſex capl'is cōtinet. in q̄ꝝ ꝓ
mo ponit rn̄ſio. In ſecūdo auctoritatū ꝓ prima indu
ctaꝝ determinatio ibi [Determināt autē auctorita-
tes. In tertio q̄dā obiecta in cōtrariū ibi [Sed his
vident adverſari. In quarto ſol'o illoꝝ ibi [Hec au
tē in hunc modū] In quinto determinat q̄lit chriſtꝰ
dicit vtrūq; ibi [Qđ etiā dictū eſt chriſtꝰ vtrūq; eſt]
In ſexto ⁊ vltimo obijcit q̄dā qđ magis videt con-
trariū ⁊ ſoluit ibi [Eſt autē ⁊ aliud qđ huic ſnīe rē.]
Et que in primo iſtoꝝ capituloꝝ ⁊ ſecūdo dicunt ſa
tis patent per ante dicta.

Arti. III. D An xp̄s ſit vnū vel duo ſuppoſita.

Circa auctoritates in tertio ca. inductas du-
c biū orit: q: ille videt ꝓbare ꝙ chriſtꝰ ſit duo:
⁊ hoc eſt cōtra poſitionē illiꝰ opinionis ſupra
Arguit ꝓ° dictā q̄ eſt ꝙ chriſtꝰ nō ſit niſi vnū: cū ipſe nec ſit duo
ſuppoſita nec due nature. Obijcit aūt ſicut Augꝰ
dicit: Aliud eſt vbū dei: aliud homo. Itē ibidē aliud
Arguit 2° filiꝰ hoīs: aliud filiꝰ dei ⁊ cetere auctoritates ibi in-
ꝑ rōnē ducte. Ad idē per rōnē chriſtꝰ eſt vnū vnitate crea-
ta: ⁊ eſt vnū vnitate increata ⁊ vnitas creata non eſt
vnitas increata: ergo chriſtꝰ eſt duo: ꝓbatio prime:
Omnis res eſt vna vnitate forme: chriſtus aūt eſt in
forma creata ⁊ i forma increata: ergo ipſe nō eſt vnū
ꝓbatio ſecūde: q: creatū ⁊ increatū opponunt: ergo vnū
3° nō eſt aliud. Itē chriſtꝰ eſt aliqd in quo cōuenit cū
matre: ⁊ chriſtꝰ eſt aliqd in quo cōuenit cū patre ⁊ id
in quo cōuenit cū matre nō eſt id in quo ꝯuenit cum
patre: ergo chriſtꝰ eſt duo ⁊ ꝓbant ꝓpoſitiōes eodem
4° mō. Itē chriſtꝰ eſt aliqd paſſibile ⁊ mortale: q: hō
qui eſt paſſibil' ⁊ mortalis: ⁊ eſt aliqd qđ eſt impaſſi-
bile ⁊ imortale: q: natura diuina chriſti: ergo chriſtꝰ
Sol'o eſt duo. Si dicat ꝙ nō ſequit eſt paſſibile ⁊ mor-
Inſtātia tale: ergo nō eſt impaſſibile ⁊ imortale. Cōtra im
paſſibile ⁊ imortale eſt qđ nō eſt mortale nec paſſibi
le: paſſibile ⁊ mortale eſt qđ eſt paſſibile ⁊ mortale: ergo
ſi ſunt idē id qđ nō eſt mortale ⁊ paſſibile eſt mortale
⁊ paſſibile: hec cōtradictorie opponunt: ergo cōtra-
Solutio dictoria ſiml' verificant de eodē: qđ nō pōt eſſe. So
lutio ad hec ⁊ oīa hmōi ſophiſmata dōm ꝙ chriſtꝰ ve
re eſt vnū ſuppoſitū in duabus naturis ſubſiſtēs/ ⁊
ex tribus ſubſtātijs: q: hec eſt confeſſio catholice fidei.
Notāter autē dicit ꝙ chriſtꝰ eſt ſuppoſitū in duabꝫ
naturis. Vn̄ ſuppoſitū p̄dicatur de xp̄o in recto na
tura autē in obliquo: ſic filiꝰ dei ē hō ⁊ filiꝰ dei eſt hu
mane nature: ⁊ ex pte alteriꝰ nature ſimiliter, eſt ſic: hic
hō eſt filiꝰ dei: ⁊ hic hō eſt diuine nature: ⁊ ſi dicat ꝙ
hoc nō eſt diuina natura/ſed accidit ei ⁊ nō ꝑ ſe: nō ei
a

hoc eſt ex natura ſm qđ natura eſt: ſed ex eo ꝙ nō dif
fert in diuinis ꝑſona ⁊ natura: ⁊ hoc pꝫ ꝙ licet i di-
uinis natura ſit ſuppoſitū ⁊ ecōuerſo: nō tn̄ q̄cquid
cōuenit ſuppoſito ꝯuenit nature: ⁊ hoc ideo eſt quia
natura in eo ꝙ natura eſt nō eſt ſuppoſitū i eo ꝙ ſup
poſitū eſt. Sed hoc cōtingit ꝓpter ſimplicitatē q̄ eſt
inter naturā ⁊ ſuppoſitū: ⁊ licet in diuinis non inci-
dit ꝑ accidēs aliquod p̄dicatū: tn̄ nō eſt imediata ꝓ-
poſitio qn̄ dicit ſuppoſitū eſt natura: ⁊ minꝰ ē adhuc
immediata ꝓpō: qn̄ dicit hic homo eſt natura diuina
demōſtrato chriſto: q: ibi ſunt duo media. ſ. ꝙ hic ho-
mo eſt filiꝰ dei ⁊ filiꝰ dei differētiā ad naturā eternā
nō habet. His viſis reſpōdēdū eſt ad obiecta. Ad Ad primū
primū ergo dōm cū dicit Augꝰ ꝙ aliud eſt verbū in
telligit aliud ſm ꝙ recte p̄dicatū accipit in cōiūctōe
ad oblique p̄dicatū in forma illiꝰ recti ſignificatū vn̄
aliud eſt verbū. i. verbū in natura diuina inquantū
hmōi. Et ex hoc non ſequit ꝙ chriſtꝰ ſit ſimpl'r duo:
ſed ſequit ⁊ ſit aliud ⁊ aliud ſm aliqd quod eſt i ipſo
⁊ hoc veꝝ eſt: ⁊ nō eſt cōtra hāc opinionē. Eodē mo-
do patet ſolutio ad oēs auctoritates in illo capitulo Ad ſecūdū.
inductas. Ad id qđ obijcit ꝑ rōnē dicēdū ꝙ hec eſt
vera ꝙ chriſtꝰ eſt vnū vnitate creata: ⁊ eſt vera ꝙ vni
tas iſta non eſt illa vnitas ſi accipiat in abſtracto: ſic
ꝓcedit obiectio: q: vnitas erit natura que facit vnū
vel forma: ſed nō ſequit vlteriꝰ: ergo chriſtꝰ eſt duo
q: licet hec vnitas vel forma nō ſit illa: tn̄ vnū vniꝰ
idē eſt cū vno alteriꝰ: q: vnū dicit ypoſtaſim: vnitas
aūt formā dicit naturalē: ⁊ forme ille in chriſto due
fuerūt: ⁊ tn̄ vnū tm̄. Ad aliud dōm ꝙ chriſtꝰ ē ali Ad tertiū
qd in quo cōuenit cū mr̄e: hec eſt vera ſi debite intel-
ligat. Senſus aūt eſt ꝙ chriſtꝰ eſt vnū in quo gratia
nature cōuenit cū matre: ⁊ nō gr̄a ſuppoſiti: q: ſup-
poſitū filij nō eſt ſuppoſitū mr̄is: ſimiliter hec eſt vera:
chriſtꝰ eſt aliqd in quo cōuenit cū p̄re: ⁊ in eodē ſenſu
q: ypoſtaſis filij nō eſt ypoſtaſis patris: ſꝫ natura fi-
lij natura p̄ris eſt: ſed ex hoc nō ſequit ꝙ chriſtus ſit
due ypoſtaſes: ſed ꝙ vna ypoſtaſis exiſtēs in duabꝫ
naturis: in quaꝝ altera conuenit cū mr̄e ⁊ in altera
cū p̄re cōuenit. Ad vltimū dōm ꝙ cū dicit chriſtꝰ Ad quartū
eſt aliqd paſſibile ⁊ aliqd impaſſibile nō accipit ali- ⁊ ad reliq̄ ſi
qd eodē mō in vtraq; cū dicit aliqd paſſibile dicit li mul.
aliqd ſuppoſitū ⁊ nō naturā niſi oblique. Cū aūt di-
citur aliqd īpaſſibile dicit naturā in recto: ⁊ nō dicit
ſuppoſitū/nec oblique/nec recte: ⁊ iō nō ſequit ꝙ ſit
duo: ſed ꝙ ſit vnū in duabꝫ naturis. Ex hoc patet ꝙ
nō ſunt cōtradictoria eſſe aliquid paſſibile ⁊ eſſe ali-
quid impaſſibile. Tn̄ licet hec negat diuina natura
eſt paſſibilis ꝓpter ſimplices: ⁊ q: cōpoſita falſa eſt:
tn̄ diſtiguibilis eſt ex eo ꝙ paſſibile pōt eē adiectiuū
⁊ rē ſuā ponere circa diuinā naturā tūc eſt falſa ⁊ cō-
poſita: ſi enī ſit ſubſtātiuū ⁊ nō ponit rē ſuā circa di-
uinā naturā: ſed circa li aliqd qđ ſubintelligit: ⁊ tūc
eſt vera diuina natura eſt paſſibile. i. aliqd qđ eſt paſ
ſibile: q: ipa ē ſuppoſitū filij dei qđ ſuppoſitū ē paſſi
bile: ſed tūc nō valet ſi ex hoc inferatur ſic: diuina na
tura eſt paſſibile: ergo diuina natura eſt paſſibilis:
q: paſſibile dicit formatū genꝰ. ſ. maſculinū vel fe-
mininū ⁊ illud nō claudit in ſe finitū ſubiectū queād
modū neutrū: q: claudit i ſe finitā eſſentiā rei: q: fi-
nitati nulliꝰ ſufficit res gn̄alis ſubiecta qđ nō eſt in
formato genere quod querit rē ſuā ponere circa ens
ſpeciale: ⁊ ideo paſſibilis eſt adiectiuū ſm grāmati-
cos: ⁊ nō ita poteſt ſubſtātiuari ſicut paſſibile.

Qualiter his reſpōdeāt.

He caute in hūc modū determināt: q꜡ cū dicatur aliud verbū dei: aliud hō: ſiue alia ſubſtātia deus: alia hō: alteriꝰ nature ſignificat͛ xp̄s eſſe inquātū eſt hō: ⁊ alterius in quantū eſt deꝰ ⁊ aliud natura qua eſt hō: aliud natura qua eſt deꝰ. Ut em̄ ait Johā. Dam̄. Incōuerſe ⁊ inalterabiliter vnite ſunt adinuicem nature: neq꜡ diuina diſtāte a ꝓpria ſimplicitate: neq꜡ humana aut cōuerſa ī deitatis naturā: aut ī nō exiſtētiā diuiſa: neq꜡ ex duabꝰ vna facta cōpoſita natura. Cōpoſita em̄ natura neutri eaꝝ ex q̇bus cōponit͛ naturis homouſia. i. cōſubālis eſſe pōt ex alteris perficiēs alteꝝ: vt corpꝰ ex quattuor elemētis cōpoſitū nec ignis noīat͛: nec aer: nec terra: nec aqua: nec horū alicui homouſion dicit͛. Si ḡ ſm̄ hereticos xp̄s vniꝰ cōpoſite nature poſt vnionē extitit ex ſimplici natura ↄuerſus eſt in cōpoſitā: ⁊ neq꜡ patri ſimplicis nature exiſtēti: neq꜡ matri eſt homouſios: neq꜡ deꝰ neq꜡ hō denoiabit͛: ſed xp̄s ſolū: ⁊ erit hoc nomen ſcꝫ xp̄s nō ꝑſone ipſiꝰ natura: ſꝫ vniꝰ ſm̄ ipos cōpoſite nature: nos autē xp̄m nō vniꝰ compoſite nature dogmatizamꝰ ⁊ hoc nomen. ſ. xp̄s ꝑſone dicimꝰ nō monotropos. i. vno mō dictū ſꝫ duaꝝ naturaꝝ eē ſignificatiuū. ſ. deitatis ⁊ humanitatis. Ex deitate aūt ⁊ humanitate deū ꝑfectū ⁊ hoiem ꝑfectū eundē ⁊ eē ⁊ dici: ex duabꝰ ⁊ in duabꝰ naturis cōfitemur Sic ergo dicit͛ aliud eē filiꝰ dei: aliud filiꝰ hominis: q꜡ alteriꝰ eſt ſubē vel nature inquātū eſt filius dei: alteriꝰ inquātū eſt filiꝰ homīs: nō ꝙ ipſe filius dei ⁊ homīs ſit duo illa diuerſa: id eſt due diuerſe nature.

Auctoritate confirmat determinationem.

Aperte em̄ Hylariꝰ in. ix. lib. de tri. ait: Cū nō aliḋ ſit filiꝰ hoīs: neq꜡ aliud filiꝰ dei: v͛bū em̄ caro factū eſt: ⁊ cū ille q̇ filiꝰ dei eſt ipſe ⁊ hoīs ſit filius requiro q̇s ī hoc filio hoīs glorificatꝰ ſit? Euidēter dicit nō aliud eſſe filiū dei: ⁊ aliud filiū hoīs. Ex quo ꝑmiſſa roboratur ⁊ approbatur determinatio.

Alia etiā verba auctoritatū annotat vt determinet.

Qḋ etiā dictū eſt vtrūq꜡ xp̄s eſt: ⁊ vna ꝑſona mouere pōt lectorē: ſicut ⁊ illud qḋ Augꝰ dicit in. i. lib. de tri. Quia forma dei formā ſerui accepit: vtrūq꜡ deꝰ: vtrūq꜡ hō. Sed vtrūq꜡ deꝰ ꝓpter accipientē deū: ⁊ vtrūq꜡ hō ꝓpter acceptū hoiem. Et illud qḋ idē ait ī lib. de bono ꝑſeuerātie. Qui fidelis eſt: ī eo verā naturā humanā credit ſuſcipiēte deo verbo ita ſublimatā: vt q̇ ſuſcepit ⁊ qḋ ſuſcepit vna eſſet in trinitate ꝑſona: aſſumptiōe illa ineffabiliter faciēte ꝑſone vniꝰ in deo ⁊ hoīe veritatē. Si aūt q̇ ſuſcepit: ⁊ qḋ ſuſcepit vna eſt ꝑſona: ergo natura humana cū verbo vna ē ꝑſona. Sꝫ hec oīa ex tali ſenſu dicta fore tradūt vt vtrūq꜡ dicat͛ eſſe xp̄s ⁊ vna ꝑſona: q꜡ in vtroq꜡ vnꝰ xp̄s ⁊ vna ꝑſona ſubſiſtit. Ita etiā ſuſceptū cū ſuſcipiente dicit͛ vna ꝑſona: q꜡ ſuſceptū ſuſcipienti eſt ſociatū in vnitate ꝑſone: ⁊ ita ꝙ vnitas ꝑſone ꝑmāſit: nō ita vt caro ⁊ aīa ſint vnꝰ deꝰ: q꜡ vt ait Hiero. Uerbū eſt deꝰ nō caro aſſumpta. Et Amb. in lib. iij. de ſpū ſancto ait: Aliud eſt qḋ aſſumpſit: ⁊ aliud qḋ aſſumptū eſt.

Hic q̄ndā ponit auctoritatē que multū videt͛ huic ſnīe oppoſita.

Eſt aūt ⁊ aliud qḋ huic ſentētie plurimū videt͛ obuiare. Ait em̄ Augꝰ in li. i. cōtra Maximinū Chriſtus vna ꝑſona eſt gemie ſubē: Rom. 11
q꜡ ⁊ deꝰ eſt ⁊ hō eſt: nec tñ deꝰ vel hō: ꝑs huiꝰ ſubē dici pōt: alioq̇n filiꝰ dei deꝰ anq̄ꝫ ſuſciperet formā ſerui: nō erat totꝰ: ⁊ creuit cū hō diuinitati eiꝰ acceſſit. Ecce deū dicit nō eē partē illiꝰ ꝑſone. Unī videt͛ illa ꝑſona nō cōſtare ex deo ⁊ hoīe. Ad qḋ etiā illi dicūt illā perſonā nō ita cōſtare ex deo ⁊ hoīe q̄ſi totū ex ꝑtibꝰ. Ita em̄ partes alicuiꝰ totiꝰ cōueniūt: vt ex illis qḋ nō erat ↄſtituat͛. Nō aūt ſic humana ⁊ diuina natura in xp̄o vniunt͛. Inexplicabilis em̄ eſt iſtiꝰ vniōis q̄ nō eſt partiū ratio. Quidā tñ noīe dei ibi ꝑſonam ſignificari putāt: q꜡ de tribꝰ agebat ꝑſonis: q̄rū nullā trinitatis ꝑtē eſſe dicebat: ſicut pars iſtius ꝑſone nō eſt deꝰ. Qḋ ſi de ꝑſona intelligat͛: manifeſtū eſt: q꜡ ꝑſona nō eſt ꝑs ꝑſone. Poſita ē diligenter ſentētia ſcḋa ⁊ eiꝰ explanatio: cui in nullo vł ī modico obuiāt auctoritates in tertia ſentētia inducte q̄ iā cōſiderāda eſt.

Quale vnū eſt ſuppoſitū chriſti in duabꝰ naturis ⁊ vnico. Arti. IIII. E

Einde querit͛ de hoc qḋ dicit circa finē ca. ſe-
D quētis [Nō q꜡ ipſe filiꝰ dei ⁊ filiꝰ hoīs ſint illa duo diuerſa]. ꝗ. a. Ex hoc em̄ ſupponit͛ ꝙ xp̄s eſt vnū tm̄: ſed q̄redū eſt quale vnū ⁊ habito q̄le vnū ſit: querit͛ vtrū ipſe magis vnū q̄ꝫ alia vna naturalia. Ad primū ꝓcedit͛ ſic: Btūs Bern̄. in. v. ḋ cōſideratiōe diſtinguit nouē modos vniꝰ ſic dicēs: Eſt vnitas q̄ collectiua pōt dici verbi cauſa: multi lapides faciūt aceruū vnū: ⁊ ē vnitas ↄſtitutiua cū multa mēbra vnū corpꝰ vł mlťe ꝑtes vnū qḋq꜡ totū ↄſtituūt. Eſt ⁊ cōiugatiua qua fit vt duo nō duo ſint: ſꝫ

vna caro. Eſt ꝛ natura qua anima ꝛ caro naſcitur hõ. Eſt iterum vnitas poteſtatiua / qua homo virtutis nõ inſtabilis / nõ diuiſibilis: ſed vnus ſibimet nititur inueniri. Eſt cõſentanea cũ per charitatẽ multorum hominũ eſt cor vnũ / ꝛ aĩa vna. Eſt et votiua cum aĩa votis oĩbus adheret deo ꝛ vnus ſpiritus eſt. Et eſt dignatiua vnitas qua limus noſtra dei verbo in vnã aſſumptus eſt perſonã: nouã autẽ dixerat vnionem triũ perſonarũ in vna natura deitatis. Ex hoc patz ꝙ Bern. vnũ iſtud reducit qd̕ eſt chriſtus ad vnitatẽ dignatiuã. Sed videtur ꝙ reduci debet ad vnitatẽ cõiugatiuã: qꝛ ita dicit apl's ad Ephe. Sacramẽtũ hoc magnũ eſt: ego autẽ dico in chriſto ꝛ eccleſia. Eccl'ia autẽ imediata ſpõſatiõe ſpõſatur in capite: ergo videtur ꝙ reducitur ad cõiugatiuã. Itẽ hoc nũc os ex oſſibus meis ꝛ caro de carne mea exponũt ſancti de carne aſſumpta ꝑ filiũ dei. Itẽ apl's .I. Cor. II. Caput mulieris vir / caput viri chriſtus: caput autẽ chriſti deus videtur eandẽ vnionẽ inuere.

Solutio ad totũ. Sol'o dicendũ in veritate ꝙ vnitas dignatiua eſt ꝛ vocatur dignatiua: quia per grãm dignatiõis dei ad noſtrã naturã hec vnitas facta eſt: ſicut ſupra habitũ eſt ꝛ hic habetur ꝙ homo ille vt in tãtam ſingularitatẽ filij dei aſſumeretur gratia ꝛ nõ natura / nec meritis habuit. Sed ex obiectis in cõtrariũ nõ ꝓbatur niſi ꝙ aliqd ſimile habeat cũ matrimoniali / ſiue cõiugatiua vnitate: qꝛ .ſ. indiuidue vite conſuetudinẽ habent in chriſto due nature ꝛ altera eſt regẽs ꝛ altera recta.

Arti. V. f Quomodo chriſtus dicitur vnuz vel magis vnũ: ꝛ quot modis dicatur.

Ecũdo queritur de cõparatiõe illius vniõis ad
a ea que per naturã vniuntur q̃ multipliciter a phis ſunt diſtincta: ſed breuiter tangamus ſũmã ꝛ ad ordinẽ reducẽdo. Diſtinguit autẽ phs vnũ in vnũ ꝑ ſe ꝛ vnũ per accidẽs. Per accidens aũt dicitur q̃tuor modis .ſ. duo accidẽtia: quorum vnũ accidit reliquo vt nauigator ꝛ muſicus ſunt vnũ: duo ſuba ſub vno accidẽte: vt ſortes ꝛ plato ſunt vnũ in muſicũ eſſe. vnũ accidẽs in duabus ſubſtãtijs: ꝛ hoc dupliciter / vel ſicut ſubiectũ cõtinetur ſub alio ſubiecto: ꝛ tũc accidẽs põt cõparari vtriqꝫ licet vni magis ꝓprie vt homo ꝛ homo muſicus ſunt vnũ: vel põt attribui accidẽs ſubiecto ſine cõparatiõe ad ſuperius: vt iſte homo eſt muſicus. primũ ꝛ tertiũ ꝛ quartũ modũ ponit phs i q̃rto metha. ſecũdũ autem licet nõ ponat: tñ innuit per exẽpla / ꝑ ſile / per totũ a minori / cũ dicat qꝛ muſicus accidẽs vtriqꝫ hoĩ: ꝛ qꝛ in vno ꝑ ſe ponit vnũ i genere: vt yſocheles ꝛ yſopleurus ſunt vna figura: licet nõ ſint vnus triangulus. Unũ autẽ ꝑ ſe nouẽ habet modos. ſ. indiuiſibile vt pũctus vel vnitas. Cõtinuatõ ꝛ hoc tripliciter .ſ. cuius partes copulantur ad eũdẽ terminũ vel cuius partes diuerſe cõglutinantur per artificiũ: vel cuius partes colligũtur ad vnũ qd̕ eſt origo earũ ꝑ naturã ſicut corpus organicũ eſt vnũ colligatiõe partiũ ad principiũ. ſ. ad cor qd̕ vt dicit Baſilius fundamẽtũ eſt totius corporis. Signũ aũt vnius eſt qꝛ motus eius ſit vnus. Quia dicit Boe. ꝙ ſignũ continui eſt ꝙ mota vna parte moueatur totũ: ꝛ hoc intelligitur de motu locali: ꝛ hoc mõ etiã dicũtur ꝑtes corꝑis vnũ vt manus vna vel pes vnus facile vꝫ qꝛ motus manus vnus etiã i moto brachio ꝛ ſic de alijs. Tertius modus vnus eſt cuius ſubiectũ nõ diuiditur ſm formã: illa autẽ nõ diuidũtur ſm formam quorum forme nõ diuiduntur ſm ſuũ ꝛ ſubiectũ / aut primũ / aut vltimũ / ſic dicitur vnũ vinũ ꝛ vnũ aqua. Itẽ homogenia q̃ ſi diuidantur remanet eadẽ forma in toto ꝛ in parte: ꝛ iõ non diuiduntur ſm formã: ſed ſimplicia vt aqua nõ diuiditur ſm formam ſubiecti primi qd̕ eſt materia ſimplex: qꝛ elemẽta nõ ſunt mixta nec habẽt naturã mixtã: ꝛ iõ ſunt homogenia in toto ꝛ in partibus in ſubiecto primo in ordine nature: vinũ autẽ ꝛ plumbũ ꝛ oleũ ſunt vnũ ſm formã ſubiecti vltimi qd̕ eſt ꝓximũ forme ſpẽi ſic eſt mixtura que vna eſt in toto ꝛ in partibus licet non ſint vnũ i forma ſubiecti primi qd̕ eſt miſcibilia media vini vel olei illius primi ſubiecti quedã pars eſt aqua q̃dã aer / quedã terra ꝛ q̃dã ignis. Quarto mõ ẽ vnũ in forma generis tñ que nõ eſt totũ eẽ: licet ſit pars eſſe ipſorum: ꝛ licet differẽtias habeat diuerſas / q̃bus ſpẽs eorum cõſtituũtur / ſicut homo / equus / canis: ꝛ iuxta iſtũ modũ dicũtur vnũ materia quorum ſpẽs diuerſe ſũt in natura: ſꝫ ſunt trãſmutabilia adinuicẽ ſicut generabilia ꝛ corruptibilia ſunt vnũ: vt dicit Boe. eo ꝙ eorum eſt materia vna ꝛ ſpẽs diuerſe. Quinto modo eſt vnũ qd̕ diffinitiõe eſt vnũ: ꝛ hoc reſpectu ſuꝑioris ſic augmẽtũ ꝛ diminutio ſunt vnũ: qꝛ vtrũqꝫ eorum ẽ motus in quãtitate vel reſpectu inferioris ſic diffinitio ꝛ diffinitũ ſunt vnũ. Sexto mõ vnũ: qꝛ nec tꝑe nec loco nec diffinitiõe diuiditur: ꝛ p̄cipue tale vnũ eſt ſubſtãtia q̃ in diuiſione ſuorum ſubaliũ eſt vna. Septimo mõ eſt vnũ qd̕ nõ diuiditur ſm formã: licet materiales partes habeat: vt vnus homo vnũ eſt aĩal / ꝛ vnũ ens eſt vnũ: licet per materiã diuidatur vtrunqꝫ. Octauo dicitur vnũ ſicut diuerſa in agere ꝛ pati vniuntur in ordĩe ad formã vnã: vt mẽbra corꝑis organici ad actũ vite qui eſt aĩa dicuntur vnũ. Nono mõ dicuntur vnum quorũ ſuba ẽ vna: ꝛ qꝛ ſuba dicitur tripliciter .ſ. materia ꝛ forma ꝛ cõpoſitũ iõ dicitur ille tribus modis.

Queſtio principalis hic tangitur. Queratur igitur vtrum chriſtus magis ſit vnũ q̃ aliqd iſtorũ vnorum vt ita dicã: videtur ꝙ ſic: qꝛ p̄cipue vnũ inter iſta eſt vnũ indiuiſibile ꝛ vnũ forma naturali ſicut cõpoſitũ eſt vnũ: ꝛ tñ in illis qd̕ cõuenit vni nõ conuenit alij: qꝛ qd̕ ꝯuenit pũcto nõ cõuenit vnitati. vel qd̕ cõuenit forme nõ cõuenit materie: ergo cũ q̃cq̃d conueniat hoĩ ꝯueniat filio dei ꝛ ecõuerſo: videtur ꝙ chriſtus ſit magis vnũ q̃ illa.

Obiectio prima. Sed cõtra videtur ꝙ ſit minus vnũ: qꝛ in natura eſt vnitas cõpoſiti i materia ꝛ forma vnitis. ꝛ eſt vnitas indiuidui in indiuiduãtibus q̃ plus diſtãt q̃ materia ꝛ forma: plus eñ diſtãt ſuba ꝛ accidens q̃ ſuba ꝛ ſuba: ergo minor eſt vnio indiuidui q̃ vnio materie ꝛ forme.

2a Itẽ magis diſtãt accidẽs ꝛ accidẽs ad dignitatẽ ꝑtinẽs q̃ accidẽs ꝛ accidẽs abſolute: ergo minor eſt vnio ꝑſone q̃ indiuidui qꝛ indiuiduũ fit collectiõe accidẽtiũ: ꝑſona autẽ proprietate ad dignitatẽ ꝑtinẽte: ergo videtur ꝙ minima ſit vnio ꝑſone.

3a ſm bernardũ. Sed hoc eſt contra beatũ Bern. q̃ in .v. de ꝯſideratiõibus dicit ſic. Inter oĩa q̃ recte vnũ dicũtur arcẽ tenet vnitas trinitatis: qꝛ tres ꝑſone vna ſuba ſunt ſecũdo loco illa p̄cellit q̃ ecõuerſo tres ſube vna in chriſto ꝑſona ſunt.

4a Itẽ ibidẽ Dico in chriſto verbũ aĩam ꝛ carnẽ ſine cõfuſiõe eẽntiarum vnã eẽ ꝑſonã ꝛ tũc abſqꝫ p̄iudicio ꝑſonalis vnitatis in ſua numeroſitate manere: videtur autem ꝙ iſta vnitas colligat duo ſimul. ſ. vnionẽ aĩe ꝛ corporis ꝛ vnionẽ triũ ꝑſonarum in natura diuina: qꝛ ita dicit Bern. Nec negauerĩ hãc ad illud quoqꝫ genus vnitatis ꝑtinere / q̃ aĩa ꝛ caro vnus eſt homo: decuit eñ familiarius ſimiliuſqꝫ cũ hoĩe ꝯuenire cõſtitutiõe qd̕ ꝑ hoĩe cõſtitu-

tū eſt ſacramentū/decuit ꝛ cū ſūma que in deo eſt vni tate cōgruere, vt quō ibi tres pſone vna eſſentia/ita h̄ cōuenientiſſima quadā cōgruitate tres eſſentie ſunt pſona vna.

Solutio pncipalis ꝛ ad pmā obiectionē. Solutio dicēdū ꝙ vnū quo xp̄s eſt vnū ad nullā vnitatē naturaliū reducit nec ad vnum p ſe nec ad vnū per accidēs/nec mirū ſi ph̄i de iſta vnitate nō cognouerūt que nō niſi p gratiā ꝛ nō p naturā eſt facta ꝛ ideo dico ꝙ tripl'r pōt attēdi vnitas. vno mō ſcꝫ in ꝓportiōe cōiunctoꝝ ꝛ ſic maxima eſt vnitas trinitatis/ꝛ poſt h̄ vnitas nature idiuiſibilitatis ꝛ poſt ea vnitas nature p formā/ꝛ magis eſt in hōgeniis ꝛ minus in etherogeniis ꝛ adhuc minus in cōiunctis ex ſpūali ꝛ corpali natura. ꝛ p̄apue ꝯſiderandū ꝙ ſm diſtantiā vnitoꝝ minor eſt vnio. Pōt etiā attēdi vir tus vniēs/ꝛ ſic maxima eſt vnitas trinitatis ꝛ poſt h̄ vnitas triū ſubſtantiarū in xp̄o/ꝛ minor eſt vnio naturalis: qꝛ forma i naturalib' vniēs eſt debilior q̄ꝫ natura vniēs pſonas vel perſona vniēs naturas. Tertio mō pōt attēdi vnio q̄ꝫtum ad ea q̄ ꝯſequūtur vnitū: ꝛ ſic maxima adhuc eſt vnitas trinitatis: qꝛ ex illa quicq̄d ſubſtantial'r cōuenit vni cōuenit ꝛ alteri ꝛ ecōuerſo. Adhuc minor eſt vnitas naturalis q̄ eſt forme ꝛ materie: nō eñ ex vnione illoꝝ quicq̄d forme cōue-

Ad 2am. nit materie cōuenit ꝛ econuerſo. Ad id ḡ qō obiicit ꝙ mīma eſt vnio pſonalis, dico ꝙ hoc ſequeret ſi nō eſſet vnio niſi in ꝓprietate pſonali: ſed ſic id in .v. diſt. determinatū eſt vnio hec eſt ſm eſſe hypoſtaſis qō eſt eſſe h̄ vl' qō eſt hic: ꝛ iō vnio eſt in re nature licet nature maneat diſtincte. Obiectio aūt ꝓcedit ac ſi vnio in

Ad 3am ꝛ 4am diuidui ꝛ pſone nō eſſent niſi in accidētib' ſiue ꝓprietatib' indiuidui ꝛ pſone. Ad hoc aūt qō obiicitur de Bernardo ꝙ videtur eſſe media inter vnitatē trinitatis ꝛ vnionē aīe cū corpe. Dicendū ꝙ hoc veꝝ eſt quo ad vltimas duas ꝯſideratiōes ꝛ nō quo ad pmā ꝛ ꝙ hoc intēdat patet: qꝛ ſic in originali ſubiūgit ita hec vnitas duaꝝ extrēmedia vnitatū alteri ſuccūbere alteri p̄eminere dicit q̄ꝫtum ſupiore inferior tm̄ ſupior inferiore tantūdēqꝫ expreſſam vnionis vni in ſe pferet ea pſona in q̄ de' ꝛ hō vn' eſt xp̄s vt ſi duo illa de ſe inuicē p̄dices nō erraueris deū hoiem ꝛ hoiem deū/ vere catholiceqꝫ ꝓnūcians: nō aūt ſimil'r vl' carnem de aīa vel aīam de carne niſi abſurdiſſime p̄dicas etſi ſimil'r aīa ꝛ caro vnus ſit hō. ꝙ aūt nō ſit p virtutem vniētis patet ibidē vbi dicit ſic: nec miꝝ ſi nō eque potens ſit aīa ſua illa vitali etſi valida intētione conectere atqꝫ ſuis effectib' cōſtringere ſibi carnē vt ſibi deitas hominē illū qui p̄deſtinatus eſt eſſe filius dei in virtute ꝛ de hoc patet ſolutio ad totū.

Tertia ſentētia que ſit p̄miſſarū ꝓpoſitionū intelligentia.

In hac ergo ſentētia ſic dicit deus factus hō qꝛ hoiem accepit ſic dicit eē hō: qꝛ hoiem hꝫ vel qꝛ eſt habēs hoiem: ꝛ hō factus deus: qꝛ aſſumptus eſt a deo: ꝛ hō eſſe deus: qꝛ habēs hoiem eſt de'. Cū ergo dicit deus eſt hō vel habit' p̄dicat vel pſona ſed humanata. Et ꝙ pſona hūanata p̄dicet: Caſſiodorus oñdere videt dicēs: Factus eſt vt ita dixerim humanatus de' q̄ etiā in aſſumptione carnis deus eſſe nō deſtitit. Qō tñ varie accipi pōt vt dicatur deus factus hūanatus: vel xp̄s factus deus hūanatus vtrūqꝫ eñ ſane dici pōt. Cū ḡ dr factus eſt de' hō: multiplex ſm iſtos ſit intelligētia: vt naturā hūanā accepiſſe vel humanatū verbū eſſe icepiſſe itelligat. Nec tñ ſi incepit eſſe hūanatū ꝟbū: ideo ſequit ꝙ incepit eſſe ꝟbū nec ſi de' fact' ē hūanatū verbū ſequit ꝙ factus ſit verbū: ſicut de aliquo dicit. Hodie iſte cepit eſſe bonus hō vel factus eſt bonus hō: nec tñ hodie cepit eſſe hō: vel factus eſt homo.

Quo ſenſu ſm illos dicatur predeſtinatus chriſtus.

Scdm iſtos dicit xp̄s ſm ꝙ homo p̄deſtinat' eſſe filius dei: qꝛ eſt p̄deſtinatū a deo ab eterno: ꝛ in tēpore collatū eſt ei per gratiā: vt ipe ens hō ſit fili' dei: hoc eñ nō ſemp habuit: ſ in tēpore per gratiā accepit. Qō videt Aug. notaſſe in li. ad Proſperū ꝛ Hylariū dicens. Predeſtinat' eſt ieſus: vt q̄ futurus erat ſm carnē filius dauid: eſſet in virtute filius dei. Huiꝰ etiā cū dicit xp̄s minor patre ſm ꝙ homo ſm habitū hoc itelligūt dictū id eſt inq̄ꝫtum habet ſibi hominē vnitū. Unde Aug. in .j. li. de trinitate. Deus filius deo patri natura eſt equalis: habitu minor. In forma eñ ſerui minor eſt patre. In forma dei equalis eſt patri: ꝛ quia ſm habitū accipiēda eſt incarnatiōis ratio: ideo deū humanatū nō hominē deificatū dici tradūt. Unde Johānes dam̄. Nō hoiem deificatū dicam': ſ deū hoiem factū.

An verū ſit humanā naturā in chriſto degenerare in accidens. Arti. VI. B

Einde querit de tertia opinione q̄ error eſt q̄ tangit ibi [In hac igitur] Quidā eñ q̄ volūt

D eſſe de iſta opinione nō dicūt q̄dem ꝙ accepit humanā naturā vt habitū: ſed tñ dicūt ꝙ in xp̄o degenerat i accn̄s ꝛ h̄ ſic ꝓbat. Accn̄s eſt qō adeſt ꝛ abeſt p̄ter ſubiecti corruptionē: hūana aūt natura adeſt ꝛ abeſt filio dei/qui nō minus eſt filius dei: ḡ hūana natura filio dei eſt accidēs. Arguit po Item accn̄s eſt qō p̄dicat denoīatiue ꝛ nō ſubſtātia/nō eñ ſortes dicit humanatis ſed dicit hō ſed dicit albat' ſi albedo ſignificat ineſſe ſibi vt in termīo motus ad albedinē/cum igit hic xp̄s dicat hūanat'/videt ꝙ hūana natura in ſit p accidēs. 2º Itē accn̄s ē qō aduenit nature iā cōplete ſed hūana natura aduenit filio dei iam cōpleto in natura ꝛ pſona: ḡ hūana natura in ipo eſt accidēs. 3º

Itē accn̄s vnitū alicui nō variat ipm a natura ꝓpria. hūana natura aduenīēs filio dei: nō eū variauit ḡ eſt accidēs vel degenerat in accidēs. 4º Sed cōtra dicit ph̄s qō in ſe eſt ſubſtantia nulli eſt accidens: ſed humana natura in ſe eſt ſubſtātia: ḡ nulli eſt accidēs. Rōnes in oppm pma

Itē accidēs aut eſt ſpeciei aut indiuidui ſpeciei vt ꝓpria paſſio. indiuidui aūt aut cōparatur ad ſubiectū vt ſubiectū tm̄/aut ad ſubiectū vt ad cauſam. ſi igit hūana natura degenerat i accidēs erit accidēs vno iſtoꝝ. 2º

...ceret humana na- ...ſū eſt. nec ſcḋo mō ...aſcere. vñ ſi natura hu ...pſona diuīa eēt hūa- ...ſecūdo mō q2 fili⁹ dei nō ... Solutio vltimis rō- ...natura nullo mō eſt ac- ...accidēs: nec antiq̄ dixerūt ꝙ ...i accñs z nouelli vergi ...valde diuerſa ſint. vt̄ em ...tiā cū accidētis ꝓprie- ...accidētis naturā. ſ. ꝙ pōt abeſſe ...pſone/ z aduenit ei ſine aug- ...hūane nihil adijcit diuine ꝑ ...linee vel quātitati: ſed abſit ꝙ ...generoſa ſit. Ad primū ḡ dicen- ...in quadā accidētis ꝓprietate z ...natura eo modo dicendū eſt ad ...dicēdū cū dicit̄ deus hūanatus ...nō intelligit̄ ꝙ ſit habitus acci ...ſed ſm ꝓprietatē que dicta eſt. ꝑ ...ſolutio ad vltimū.

Solu... ad tot...

...nō debet dici hō dñicus.

...dicat̄ hō deus: nō tñ cōgrue dicit̄ hō ...ait Aug. in li. retractationū. Nō vi... recte dicat̄ hō dñicus: q̄ eſt media- ...dominū xp̄s ieſus: cū ſit vtiq3 dñs: z ...idem vt dicerē apud quoſdā legi catho... tractatores. Sed vbicūq3 hoc dixi dixiſ... nollē. Poſtea q̄ppe vidi nō eſſe dicen- ...quis nōnulla poſſet idem rōne defendi. ...iſtos etiā dicit̄ pſona filij in duabus et ...duabus exiſtere naturis ſm adherētiā vt̄ ...entiā. Altera em̄ inheret ei altera ineſt.

Arti. f

...ō p̄dicta nō ſufficiūt ad cogno- ...ndā hanc queſtionē.

...ris diligēter iuxta diuerſorū ſententiā ſu... ...oſitā abſq3 aſſertione z p̄iudicio tracta- ...us q̄ſtionē. Verūtamē nolo in tanta re ...q3 ad cognoſcendū difficili putare lecto- ...iſtam ſibi nr̄am debere ſufficere diſputa- ...nē: ſed legat z alia forte melius cōſidera- ...atq3 tractata: z ea que hic mouere pñt: vi- ...lātiore atq3 intelligētiore ſi pōt mente diſ- ...at. Hoc firmiter tenēs ꝙ de⁹ hoīem aſſū- ...homo in deū tranſiuit: nō nature ꝟſibili- ...c: ſed dei dignatiōe: vt nec de⁹ mutaret̄ in ...anā ſubſtantiā aſſumēdo hoīem: nec hō ...diuinā glorificatus in deū: q2 mutatio vel ...erſibilitas nature: diminutionē z abolitio- ...em ſubſtantie facit.

An xp̄s congrue dicat̄ homo dñicus.

b Einde querit̄ de hoc qḋ dicit [Nō tñ cōgrue dicat̄ hō dñicus] Contrariū em̄ videt̄ qḋ. 1. Regū. 2. ſup illud Cognouit helchana. dicit ...Quis h nisi hō dñicus dñs. ſ. ieſus xp̄s. Item Aug. in ſermone dñi in mōte. Nulli licet ignorare re gnū dei cū eius vnigenitus non ſolū intelligibilr̄ ſed etiā ſenſibilr̄ z viſibilr̄ in hoīe dñico de celo venerit.

3o Itē Caſſianus in ſexto cōtra neſtoriū. Quāuis ḡ cū ipa cōfeſſione noſtra ante virginis partū atq3 con ceptū dñicus hō nō fuerit xp̄s tñ qui a te ſolitari⁹ dr̄ hō deus ſcripturis ſacris ſine exordio p̄dicat̄/ z tāta hoīs ac dei vnitas legit̄ vt z hō deo ſemꝑ antea coe ternus/ z poſtea hoī deus cōpaſſus eſſe videat̄.

4o P. Dam. ſepe dicit hoīem deificatū: ḡ z pōt dici hō dñi cus. Si forte dicat̄ dñicus nomen poſſeſſiuū eſt z ita ſignat rem nois cui adiungit̄ eſſe poſſeſſam. Cō tra formā ſeruilē accepit xp̄s z ſeru⁹ dñi dicit̄ Eſa. 52 Ecce intelligit ſeruus meus. Solutio nō debet di ci hō dñicus ſed debet dici ꝙ xp̄s hō dicit pſonā z illa nō fuit vnq̄3 ſerua licet ſeruilē accepit naturā. ꝙ autē ipe dicit̄ ſeruus nō ꝯuenit ei gr̄a pſone ſimplr̄ ſed gr̄a nature q̄ eſt in pſona: z ideo q2 dñicū ſonat ſeruilē eſſe perſonā xp̄i ideo retractat Aug. dicit̄ tñ dñicus q̄nq3 nō poſſeſſiuū ſed ꝓ habēte dominiū. vt logic⁹ q̄ habet logicā z ſic q̄dam dicūt eū dñicū ſed nō debet extendi q2 magis ꝓprie ſonat pſonā ſeruilem.

Solo Obiectio

Solutio. ad totū ſit

An diuīa natura debeat dici na- ta de virgine.

Dist. VIII. Qualr̄ per vnionē di- uerſar. na- turar. i xp̄o fiat cōicatio ideomatū z ꝓprietatū re ſpicientiū na turam.

P Oſt p̄dicta inquiri de bet: vtrū de natura diuina concedē dū ſit: ꝙ de virgine ſit nata: ſicut di citur in virgīe incarnata. Et videt̄ vtiq3 nō debere dici nata de virgīe: cū nō ſit nata de patre. Que em̄ res nō eſt de patre ge nita nō dicit̄ de matre nata: ne res aliqua fili ationis nomē habeat in hūanitate q̄ illud nō teneat in diuinitate. Videt̄ tamē poſſe ꝓba- ri: ꝙ ſit nata de virgine: q2 ſi hoc eſt naſci deū de virgīe. ſ. hoīem aſſumere in vtero virgīs: cū natura diuīa ſupius dicta ſit hoīem aſſū- pſiſſe: videt̄ debere dici nata. De hoc ait Au guſtinus in libro de fide ad Petrū: Natura eterna atq3 diuina nō poſſet tpaliter concipi z naſci ex natura humana: niſi ſm ſuſceptio- nē veritatis humane verā tēporaliter conce ptionē z natiuitatē ineffabilis i ſe diuinitas accepiſſet. Sic eſt deus eternus veraciter ſm tēpus z cōceptus z natus ex virgine. Iſta au toritate videt̄ inſinuari ꝙ natura diuīa ſit na ta z cōcepta de virgine. Sed ſi diligenter no- tentur verba potius de pſona agi intelligit̄ que ſine dubitatiōe z de patre z de matre na- ta eſſe dici debet.

a

p Oſt hec inq̄ri debet zc̄.] Hic incipit pars illa q̄ eſt de cōuenientibꝫ cōiūcto ex vnitate z vnibili. Sūt aūt tria ſm Diony. in oī pfecto vno ꝯſiderāda. ſ. ſubſtātia virtus et opatio z vocat̄ ſubſtātia cōpoſitū ſiue pſona. virtus aūt potētia naturalis ad actū vel paſſionē. Opatio aūt opus qḋ eſt hypoſtaſis cōſtitute z pfecte ſm vir- tutē que ineſt ei: z ideo etiā ꝓprietates xp̄i vnite ſunt A

triplices. Aut eñ ſunt vniti ſm ꝙ vnitū eſt/⁊ de illis
agit in pma pte/qui ſunt xpi ſm potentiā vel virtutē
ſumptā ex parte aīe vł corporis/⁊ de illis agit in parte
ſcḋa q̄ incipit. xiij. diſtin. ibi. [Preterea ſciendū eſt
xpm ſm hoiem ab ipa conceptiōe] Et ꝙ hoc verū ſit
patet: qꝛ ibi agit de ſapiētia ⁊ gr̄a xpi q̄ inſunt ſm po
tentiā ſumptā in aīa. ⁊ in. xv. agit de defectibꝫ nr̄is aſ
ſumptis q̄ inſunt ſm ipotentiā ſumptā ex pte corporis
Aut ſūt etiā ꝓprietates ſm opa ſumpte. ⁊ de his agit
in. xviij. diſt. que incipit ibi [De merito xpi etiā nō eſt
pretereundū] Et ꝙ hoc etiā verū ſit patet: qꝛ omnia q̄
ponūtur ibi. ſunt de merito de mediatiōe ⁊ redēptiōe
⁊ de morte q̄ fuit opꝰ ꝑcellētiſſime fortitudinis: ⁊ iō
in illa finit tractatus de incarnatiōe. De ꝓprietatibꝫ
igit xpi hois inq̄ꝫtum eſt deꝰ ⁊ hō habet in pma pte/
⁊ diuidit in duas ptes. Quedā eñ ꝓprietates inſunt
ei in eſſe: quedā aūt nō inſunt ei niſi ſm poſſe ꝑ intelle
ctū/ſicut eſt poſſe aſſumere aliū/poſſe aſſumere in ſexu
muliebri. De hijs ꝫ que primo mō inſunt agit in pri
mis q̄tuor diſtinctiōibꝫ ⁊ etiā in pmo ca. q̄nte diſtin
ctiōis q̄ eſt. xij. De hijs vo q̄ ſcḋo mō inſūt agit in alia
pte duodecime diſt. ibi [Solet aūt q̄ri vtrū aliū ho
minē] ꝓprietates que inſūt in eſſe cauſant a pncipijs
eſſentialibꝫ xpi. Illa aūt ſunt extrinſeca ſicut pr̄ ⁊ ma
ter/aut intrinſeca vt vtraqꝫ natura. Et ideo por diui
dit in tres ptes. In quaꝝ pma agit de ꝓprietatibꝫ cō
ſequētibꝫ xpm vnitū ſm cōparationē ad principiū a
quo ſicut ꝑ generationē/ſicut eſt naſci vel bis naſci et
de iſtis agit in iſta diſt. viij. Aut cauſant a diuina na
tura ſicut eſt honor ⁊ adoratio ⁊ hmōi ⁊ de iſtis agit
in. ix. diſt. ibi [Preterea inueſtigare oportet] Aut cō
ſequūtur ipm ex humana natura/⁊ de illis eſt dicen
dū decima ⁊ vndecima diſtin. ⁊ in pmo ca. duodecie.
Hec aūt pars icipit ibi [Solet etiā a quibuſdā q̄ri]
In iſta aūt diſtin. q̄ pſentis eſt lectiōis ſunt duo capl'a
ſcꝫ vtrū debeat dici diuinitas nata ⁊ cōcepta. Et vtrū
debeat dici xp̄s bis natus ibi [Queri etiā ſolet.

Artic 1 B An diuina natura ſit nata ⁊ cōcepta ⁊ vtrū
natura humana ſit nata ⁊ an poſſet dici ꝙ di
uina natura ſit nata per conſequēs.

Nadit aūt hic dubiū circa pncipiū primi ca.
I vbi dicit [Videt vtiqꝫ nō dici debere de diui
na natura ꝙ nata ſit de virgine] Et multipli
cat q̄ſtio vt primo q̄rat. ſi diuia natura eſt nata ⁊ cō
cepta. Scḋo ſi hūana natura eſt in ipo nata. Tertio
ſi diuina vel hūana/⁊ ſi nō primo tñ ꝑ ꝯſequēs debet
Argu. pmo dici nata vel cōcepta. Ad pmū ſic pcedit ſic/hec
cōcedit diuina natura eſt icarnata: ſed nihil eſt incar
natū niſi qḋ prius carne in vtero virgis eſt ꝯceptū: ꝫ
cōcedi debet diuia natura eſſe cōcepta: nihil aūt con
cipit niſi qḋ naſcit ſi natura nō patiat impedimētū: ꝫ
2o debet cōcedi ꝙ diuina natura eſt nata. Itē Hila
rius in li. de trini. Nihil niſi natū habet filius cū ergo
hoc ſit verū de eterna generatiōe qꝛ nō in parte eſt na
3o tus de virgine ⁊ in pte nō ſed totus. Itē aliter eñ
theotochos mater eius nō diceret: ꝫ debet ꝯcedi ꝙ
4o nata ſit diuia eſſentia in ipo. Itē in filio dei ſm in
tellectū nō ſunt niſi duo. ſ. eſſentia ⁊ ꝓprietas licet il
la duo in ipo ſunt vnū. Aut igit incarnatꝰ eſt rōne eſ
ſentie/aut rōne ꝓprietatis/aut rōne vtriuſqꝫ nō rōne
ꝓprietatis tm̄: qꝛ hoc eſſet ridiculū ꝙ ꝓprietas illa eſ
ſet nata. Silr nō rōne eſſentie tm̄: qꝛ ſic pr̄ eſſet natꝰ
ergo rōne vtriuſqꝫ eſt natus; ergo diuia eſſentia nata
eſt. Itē in inferioribꝫ videmꝰ cū aliqs naſcit omne 5o
qḋ in ipo ē naſcit cū ipo: ꝫ multomagis erit h in ſupiori
bus in quibꝫ eſt maior ſimplicitas cū igit eſſentia ſit
in ipo eſſentia videt eſſe nata. Itē in inferioribꝫ q̄ 6o
cūqꝫ in recto pdicant de nato dicunt nata ſicut ⁊ na
tus. vt hic eſt natus ⁊ hic eſt petrus ⁊ petrus natus.
dicit ergo ⁊ in ſupioribꝫ quecūqꝫ in recto pdicant de
filio dei ſi filius dei dicit natus/⁊ ipa natura diuina
dicet nata: ſed filius dei eſt diuia eſſentia ergo ipa di
cit nata. Vlterius querit de ſecūdo articulo q̄ſtio Queſtiūcu
nis vtrū humana natura debeat dici nata. videt ꝙ ſic la ſecunda.
qꝛ humana natura incepit/⁊ oē qḋ incepit aut ince Rō pa ꝙ ſic
pit per creationē vel generationē: ſed humana natu
ra nō incepit ꝑ creationē: ergo ꝑ generationē ꝫ ipa eſt
nata vel genita. P. nihil eſt genitū tēporali genera 2a
tione niſi qḋ cepit in tēpore/ꝑſona xpi nō cepit in tpe
vt iam ꝓbatū eſt ſepius: ergo ꝑſona xpi nō eſt nata in
tēpore cū igitur aliqḋ natū ſit de beata virgine videt
ꝙ oporteat naturā humanā eſſe natā. Itē hoc eſt 3a
natū de virgine qḋ ſpūſſancti opatione eſt factū: ſed
hoc eſt natura humana. nō eñ ſpūſſctūs fecit perſo
nam xpi: ergo humana natura eſt nata. Sed ꝯtra Rōnes in
vtrāqꝫ partē q̄ſtiōis ſic obq̄ciat/nihil generat niſi ens oppoſitū pa
completū in natura illa: ens aūt cōpletū eſt ſuppoſitū
ergo qḋ generat eſt ſuppoſitū. Itē phs in. vij. pme 2a
phie ꝓbat ꝙ nō generat materia neqꝫ forma ſed totū
compoſitum cum igitur ⁊ materia ⁊ forma ſunt com
poſitum nature: nature non erit generari nec naſci.
Itē nō generat niſi in quo generatio terminat: ge 3a
neratio aūt nō terminat niſi ad ſuppoſitū nō ergo na
ture ꝓprie eſt generari vel naſci. Vlteriꝰ querit de Queſtiūcula
tertio q̄ſtionis articulo. ſ. vtrū poſſit ꝯcedi de diuia tertia.
natura ꝙ ipa ſit nata ꝑ ꝯſequēs. videt ꝙ ſic: qꝛ ſi dicā Arguit po
hic generat hūc ꝑ ſe ⁊ hic eſt hō poſſum vlterius infer
re: ergo ꝑ ꝯſequēs generat hoiem ⁊ hō eſt aīal ⁊ ꝑ cō
ſequēs generat aīal ⁊ ſic de alijs. Cū igitur homo et
animal dicāt naturā hois. videt ꝙ natura habeat ge
nerari ⁊ naſci per ꝯſequēs: ergo ſimilr de filio dei hic
generat hunc ⁊ hic eſt natura diuina. videt ꝙ ꝑ con
ſequēs generat naturā diuinā. P. licet pes ⁊ ma 2o
nus ⁊ corpus nō naſcant per ſe tamē poſſumus con
uenienter dicere ꝙ naſcūtur in iſto nato/⁊ ſic ipoꝝ ali
qua eſt natiuitas: ergo a ſimili licet natura diuina nō
naſcatur/ videt tamē ꝙ poſſumus dicere ꝙ naſcatur
in xpo. Solutio dicendū ꝙ eſſentia diuina nullo Solo.
modo debet dici nata ſicut eñ dicit in lr̄a nihil debet
dici natū in tpe qḋ nō eſt natū in eternitate ne nomē
filiatiōis ad aliud trāſeat ſicut in ſupioribꝫ in prima ⁊
q̄rta diſtinctiōe eſt habitū. Et etiā iō qꝛ in nulla natu
ra ita ē ꝙ natura naſcat ſꝫ naſcit hypoſtaſis ſiue ſbā
cōpoſita ſicut ꝓbatum eſt bene in obiectiōibꝫ. Ad Ad pmū qḋ
primū ergo dicendū ꝙ verū q̄dem eſt ꝙ hec concedit eſt maior ar
ꝙ diuina natura eſt incarnata ſub hoc ſenſu ꝙ diuia gumenti
natura eſt carni ſociata in eadē ꝑſona: ſ. nō ſibi ⁊ in ſe
ſm ꝙ natura aſſumpſit carnē ſed aſſumpſit ſibi in ꝑſo
na vñ cū natiuitas ſit eius qḋ in ſe ⁊ ꝑ ſe eſt icarnatū
diuina natura nō erit ꝓpter hoc nata. Ad aliud di Ad minorē
cendū ꝙ nihil eſt incarnatū niſi qḋ prius erat ꝯceptū eiuſdē argu
ſicut iam patet: qꝛ nō ꝯcipit niſi qḋ ꝑ ſe ſm rōnem in menti.
telligēdi vnit carni: ⁊ ſic nō eſt incarnata diuina na
tura. Ad aliud dicēdū ꝙ Hilarius loquit de eter Ad 2m.
na generatiōe/⁊ ſenſus eſt nihil niſi natū qḋ naſcēdo
accepit: ſed hoc nō pōt dici de temporali: qꝛ naſcendo
tpalit nō accepit diuinā naturā: ⁊ iō etiā hec nō eſt ve

Ad 3m ra ꝙ ſit nata ſic ꝙ tꝑaliter accepta. Ad h̄ qđ obijcit̄
ꝙ ſm hoc nõ diceretur theotochos ſancta virgo. Di-
cendū ꝙ nõ ſequit̄ qꝛ licet diuina natura nõ ſit nata⁊
Obiectio. tamē filius dei ⁊ deus eſt natus de ipa. ⁊ ſi obijcit̄ ꝙ
deus eſt nomē ſubſtantie ⁊ nature ⁊ ſi deꝰ natus eſt
Sol'o diuina natura nata eſt. Rn̄ſio ꝙ licet li deus ſit no
men ſubſtantie/ tamē per actū notionalē ſicut eſt na-
ſci tꝑaliter ⁊ eterne: qꝛ vtrūqꝫ ſuppoſito cõuenit/ tra-
hitur ad ſupponēdū ꝓ ꝑſona: ⁊ ideo tunc nõ ſequit̄ ꝙ
natura diuīa eſt nata. Si aūt querit̄ ꝓbatio ꝙ naſci
tꝑaliter ſit notionale reuocet̄ ad memoriā qđ ſup̄ di-
ctū eſt de incarnatiõe vbi oñſum eſt ꝙ generatio eter-
Ad 4m na ſm intellectū claudit̄ in tēporali. Ad aliud di-
cendū ꝙ in filio dei eſt eſſentia ⁊ eſt ꝓprietas ⁊ eſt ꝑſo-
na ⁊ hec nõ habent numerū: quia eſſentia eſt perſona
⁊ ꝓprietas. vnde ſicut dicimus ꝙ eſſentie nõ eſt naſci.
ita etiā dicimus ꝙ ꝓprietatis nõ eſt naſci/ ſed ꝑſone q̄
ſm intellectū media eſt inter eſſentiā ⁊ ꝓprietatē/ ⁊ di-
cit hypoſtaſim in ſe ꝑfectā ⁊ ſubſiſtentē: licet eñ in di-
uinis ꝓpter oīmodā ſimplicitatē nõ differat eſſentia
a ꝑſona ⁊ ꝓprietate nõ tamē ſuppoſito vno ſupponit̄
Ad 5m alteꝝ/ nec quicqđ attribuit̄ vni attribuit̄ alteri. Ad
aliud dicendū ꝙ in inferioribꝫ nõ põt dici ꝙ omne qđ
eſt ī aliquo naſcat̄. ꝓprie eñ etiā nõ dicit̄ ꝙ totū naſci
tur in ipo: ſed ꝓprie dr̄ ꝙ ipē naſcit̄ in toto illo qđ eſt in
ipo. vnde illa ratio aut ex falſis aut ex ꝓprijs ꝓcedit.
Ad 6m Ad aliud dicendū ꝙ in inferioribꝫ licet oīa dicā-
tur nata q̄ predicant̄ in recto/ nõ tamē omnia dicunt̄
ꝑ ſe nata ſed quedā per accidēs quedā aūt per conſe-
quēs: de quibuſdā autē dicit̄ ꝙ ipē natus eſt in illis
verbi gratia hypoſtaſis huius per ſe id qđ ſubiecto
vnū eſt per accidēs vt albus longus ⁊ hmõi. Id aūt
qđ eſt ſecūda ſubſtātia cui ſubſtat ſuppoſitū vl ꝓprie-
tas vel ſpeciei vel generis dicet̄ natū ꝑ conſequēs: qꝛ
dicit phs ꝙ aīal vniuerſale aut nihil eſt aut poſteriꝰ
eſt. vnde hic natus ⁊ hic eſt homo ꝑ ꝯſequēs natꝰ hō
eſt/ ⁊ homo eſt aīal per ꝯſequēs eſt natum aīal/ ⁊ per
cõſequēs diſcipline ſuſceptibile ꝓpter ꝓprietatē ſpeciei
per ꝯſequēs viuū vel vitale ꝓpter generis ꝓprietatē:
⁊ ſic de alijs. Sed non ſic eſt in xp̄o duabꝫ rationibꝫ
vna eſt qꝛ ⁊ ſi diuīa natura p̄dicet̄ de filio dei/ hoc nõ
cõtingit ex ratione ꝑſone: quia ꝑſona eſt nec rõne na-
ture: qꝛ natura eſt ſed aliūde ſcꝫ ex oīmoda ſimplicita
te. vnde natura nõ eſt poſterius perſone ſed idem ſub
alio modo ſignificandi. Secūda eſt magis ad ꝓpoſi-
tum qꝛ ſcꝫ in iſtis totū accipit̄ per generationē aliquo
mõ ſed ſic nõ eſt in xp̄o: naturā eñ diuinā nõ accepit
Ad queſtiū- ꝑ generationē tēporalē vt ante diximꝰ. Ad id qđ vl
lā ſecūdā cū terius querit̄ vtrū humana natura debeat dici nata
duabꝫ pri- Dicendū ꝙ ſm intellectū nature qui poſitus eſt ſup̄
mis rõnibꝫ in lr̄a ſcꝫ ꝙ humana natura ſit corpus ⁊ anima non
debet cõcedi: quia in nulla natura hoc verū eſt ſicut
bene ꝓbant obiectiones. Si aūt humana natura di-
ceret̄ vniuerſale ſpeciei vel generis poſſet dici ꝙ natu
ra occulte operetur in hijs ⁊ eſſet nata per ꝯſequēs ſiue
Ad 3am per poſterius. Ad id autē qđ contra obijcit̄ dicen-
dū ꝙ hec eſt falſa/ hoc eſt natū de virgīe qđ ſpūſſancti
operatione eſt factū: quia ꝑſona nata eſt de virgine ⁊ tñ
ꝑſona operatione ſpūſſancti nõ eſt facta. vnde illa ratio
Ad queſtiū- ꝓcedit ex falſis ꝓpoſitionibꝫ. Ad id qđ vlterius q̄-
culā 3am cū ritur vtrū poſſit dici ꝙ natura diuina eſt nata per cõ-
p° obiecto. ſequēs: dicendū ꝙ nõ illis duabꝫ rationibꝫ que ſupra
ſunt poſite/ ⁊ nõ eſt ſimile in generatione inferiori vt
Ad 2m patet ex dictis ⁊ per hoc patꝫ ſolutio ad primū. Ad

aliud dicendū ꝙ nõ eſt vera/ hic pes naſcit̄ in iſto niſi
valde iproprie: ſed ſic dicendū eſt iſte naſcitur habēs
pedem ⁊ manū/ ſi tamen iproprie concedat̄ nõ erit ſi-
mile de diuina natura: quia nõ per generationē tem-
poralē accipit̄ ſicut pes vel manus.

An in xp̄o ſit tm̄ vna filiatio. Arti. II.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Nec res aliqua C
b filiationis nomen habeat in humanitate que
illud nõ tenet in diuinitate.] ā.a. Ex h̄ eñ ac- Rõnes ꝓ
cipi videtur ꝙ vna ſola filiatio ſit qđ etiā multis rõ- veritate p̄a.
nibus ſic probat̄. in diuinis hypoſtaſibꝫ nulla eſt ꝓ
prietas diſtinguens niſi relatio originis: ergo nulla
eſt ꝓprietas ꝑſonalis niſi illa. ſed ab vna ꝓprietate ꝑ-
ſonali dicit̄ perſona vna. Cum igitur ꝓprietas hec in
perſona filij ſit filiatio filij cum vna perſona vnā ſolā
habebit filiationē. Item ponamus aliquē genera- 2a
ri actiue a patre ſicut multi faciunt ⁊ eundē generari
a matre ex hoc ꝙ iſte aliter generat̄ a p̄re ⁊ aliter a ma
tre nõ fiunt in eo diuerſe filiationes ſed vna filiatione
reſpectū ponit ad patrem vt ad generās actiue ⁊ eun
dem ad matrem ponit reſpectū ſm generationē paſſi
uam: ergo a ſimili filius diuerſo modo genitus a pa-
tre eternaliter ⁊ a matre tempaliter nõ habebit diuer
ſas filiationes. Item ponamus vnū habere decē 3a
filios vna paternitate refert̄ ad oēs ſm diuerſum
reſpectū cõparatus ad hunc: ergo diuerſus actus ge
nerationis nõ cauſat diuerſitatē originis. Itē in omi 4a
natura ſimile nõ poteſt inueniri ꝙ aliquid ſm eandē
partē etiā a diuerſis cauſis duas habeat ꝓprietates
eiuſdē ſpeciei: nõ eñ due albedines inſunt eidem ſm
idem/ nec due nigredines etiā a diuerſis cauſis indu-
cte ⁊ ſimilr̄ in anima nõ inſunt due ſciētie eiuſdē ratio
nis in eodem/ nec due ſpecies hoīs ad itelligendū ho
minē/ ⁊ ſic eſt in omnibꝫ: ergo etiā impoſſibile eſt intel
ligere qualiter hoc poſſit eſſe verum. Si forte dica Inſtātia 2a
tur ꝙ alterius rõnis eſt filiatio hūana ⁊ alterius rõ-
nis filiatio diuīa: ⁊ ideo ſunt due in eodem filiatiões.
Contra filiatio eſt conſtituēs filiū: ⁊ quicqđ alteriꝰ Solꝰ q̄ eſt
rationis eſt in abſtracto eſt etiā alterius in concreto: ratio 5a.
iſta ꝓpoſitio nõ habet inſtantiā: ergo ſi filiatio eſt alte
rius rõnis alterius rationis eſt filius. ſed filius vniꝰ
rationis ⁊ filius alterius ratiõis ſunt duo filij: ergo
xp̄s eſt duo filij qđ hereſis eſt. Item aut eſt ſic alte- 6a
rius rõnis ꝙ ſit equiuocū illi vel ꝙ ſit per prius ⁊ po
ſterius dictū. Si equiuocū ſequit̄ neceſſario ꝙ xp̄s
ſit alia ⁊ alia rõne filius. Si autē per prius ⁊ poſte-
rius dictū cum nõ poſſit prius ⁊ poſterius eſſe pari-
ter aliquid cõmune ⁊ qđ nihil eſt cõmune creatori et
creature erit hoc modo filiatio ꝙ iſta eſt filiatio imitā-
do illam: ergo non recedit oīno a ratione eius: igitur
due ꝓprietates hoc modo ſimiles ſunt in eodem ſm
idem licet a diuerſis cauſis: quia vero nõ cõtingit in-
telligi vel imaginari/ ponamus eñ ſapientiā increa-
tam ⁊ ſapientiā creatā eſſe in eodem/ adiectiue erit nõ
intelligibile cum nõ recedant a ratione vna cõitatis
ſm ꝓportionē ad vnum actum. Itē ponamus vnū 7a
magiſtrū hodie habere vnū diſcipulū ⁊ cras alium ⁊
ita ſucceſſiue vſqꝫ ad mille oportebit ſm hoc ꝙ mille
magiſtri generarētur in ipo qđ abſurdum eſt. Itē 8a
filiatio eſt ꝓprietas perſone ſm ꝙ perſona: ꝑſona aūt
eſt tm̄ vna ⁊ vnius perſone vt vna eſt ꝓprietas conſti
tutiua tm̄: ergo cum filius ſit vna perſona/ filius nõ
habebit niſi vnam filiationē. Sed contra genera- In oppoᵐ
tio eſt cauſa relationis: ſed in chriſto nõ eſt vna gene- arg. primo.

2° ratio ergo nec vna filiatio. P. filiatio eſt qua filius
referť ad aliud: ſed eterna filiatione referť ad patrē ⁊
nō ad matrē: ergo erit alia relatio ad matrē ergo alia
Solō filiatio. Solutio ſine p̄iudicio dico ꝙ nō ē niſi vna
filiatio chriſti filij dei: quia nō eſt intelligibile qualiť
iſte due ꝓprietates eiuſdē rōnis determinarēt vnam
Ad primū hypoſtaſim vn̄ cōcedo priores rōnes. Ad id qd̄ cō
qd̄ ē i opp^m tra obijcitur ꝙ generatio eſt cauſa relatiōis dicendū
ꝙ hoc verū eſt niſi ſit relatio eiuſdem rōnis quā cauſa
re habet: ſi enī illa inſit nō poteſt induci ſup illam alia
ſed diuerſos reſpectus eiuſdē inducit. ſ. ꝙ pater vel fi
lius reſpectu alicuius ſit pater reſpectu cuius nō fuit
Sicut ſi ponamus aliquē eſſe album ⁊ adueniunt ei
cauſe inducentes albedinē nō inducent ei albedinem
Ad. 2^m aliam / ſed facient ꝙ eadem albedo alia de cauſa etiā
habebať ꝗ̄ prius habeatur. Ad aliud dicēdū ꝙ fi
liatio eſt ꝓprietas cauſans reſpectū in relatiuo ⁊ in eo
ꝙ eſt ꝓprietas nō reſpicit niſi id cui ineſt ⁊ ē vna / ſm
id autē ꝙ cauſat reſpectū non reſpicit id in quo eſt ſi
cut in ſubiecto ſed querit determinari extra: ⁊ ideo in
vna ꝓprietate tot multiplicanť reſpectus quot habet
extra ad que refertur: ⁊ ideo nō ſequiť ꝙ ſi aliquo re
ſpectu refertur ad patrē ⁊ alio ad matrē ꝙ ſint diuer
ſe ꝓprietates filiationū in ipō nec eſt iſta opinio noua
ſed etiam ſcripta in ſcriptis aliorū magiſtrorū.

De gemina chriſti natiuitate quibus natus eſt.

Queri etiam ſolet vtrū debeat dici xp̄s bis genitus vt dicitur dei ⁊ hominis filius? Ad qd̄ dici poteſt xp̄m bis natum eſſe: duaſq̧ natiuitates habuiſſe. vnde Aug. i libro de fide ad petrū. Pater deus de ſua natura genuit filium deū ſibi coequalem ⁊ coeternū. Idem quoq̧ vnigenitus deus ſecūdo natus eſt ex patre ſemel: ex matre ſemel. Natus eſt enim de patre dei verbū. Natus eſt de matre
a verbū caro factū vn⁹ ꝗ atq̧ idē dei filius na⁹ eſt ante ſecula: ⁊ nat⁹ in ſeclō ⁊ vtraq̧ natiuitas vnius eſt filij dei: diuia. ſ. ⁊ humana. De hoc etiam Iohānes dam. ait: Duas ꝗ xp̄i natiuitates veneramur: vnam ex patre ante ſecula que eſt ſuper cauſam ⁊ rationem ⁊ tempus ⁊ naturam: ⁊ vnam que in vltimis tēporibus ꝓpter nos ⁊ ſm nos ⁊ ſuper nos: ꝓpter nos: quia ꝓpter noſtram ſalutē: ſm nos: quia natus eſt homo ex muliere: ⁊ tempore cōceptionis. ſ. nouem menſium. Super nos quia non ex ſemine: ſed ex ſpū̄ſancto ⁊ ſancta virgine ſupra legem conceptionis. Ex his manifeſte apparet chriſti duas eſſe natiuitates eūdēq̧ bis natum fore.

Arti. III. D

An chriſtus poſſet dici bis genitus ⁊ quomodo debeat.

Arguiť p° Einde queriť de hoc qd̄ dicit in. ij. ca. Queri
d ſolet vtrū debeat dici xp̄s bis genitus. videť
ꝙ nō. nihil enī ſic in actu etnis ꝙ ipm̄ nunꝗ̄
eſt interruptū facit numerū cū aliquo actu eiuſdē rō
nis / ſicut ſi vno curſu currā eternaliter / nunꝗ̄ dicar
bis cucurriſſe etiā ſi alio cū illo curſu poſſum currere
q: bis ſonat interruptionē: ſed vna generatio filij eſt
eterna: ergo nō interrupta: ergo cū alia generatione
numerū nō facit. Item quicūq̧ actus nō ſunt eiuſ 2°
dem rationis de eis nō poteſt dici bis. vt ſi ſemel cur
ram ⁊ ſemel ſcribam nō poteſt dici bis cucurri vel bis
ſcripſi: ergo cum ſimiliter generatio eterna ⁊ tēpora
lis nō ſint eiuſdē rationis nō poteſt dici bis genitus.
Solutio Iſidorus expreſſe dicit xp̄m eſſe bis na Solō
tum / ⁊ magiſter dicit hoc etiā vn̄ hoc conceditť ipro
prie vt ſit ſenſus: bis natus id eſt duas habeat nati
uitates. Ad primū ergo dicendū ꝙ cū diciť genera Ad primū
tio filij eterna / nō dicitur ideo eterna ꝙ nunꝗ̄ conſe
quiť finē: ſed quia eſt tota ſimul ſtans ⁊ pfecta nunꝗ̄
in fieri nunꝗ̄ in factū eſſe: ſed ſemp completa ⁊ pfecta
nō interrupta: quia nihil interrūpitur niſi tēpus ⁊ tē
porale ⁊ generatio eterna licet non ſit eiuſdē rationis
oīno cum tēporali nō tn̄ eſt vllo modo cōis: q: eſt ibi
cōmunitas ꝓportionis ⁊ ſic inꝗ̄tum cōpleta ⁊ per
fecta cōnumerať improprie tēporali perfecte pfectio
ne tēporis: licet enī eternitas ⁊ tēpus nō vniuocētur
in vno / tamē ordinātur ita ꝙ vnum ſub alio ⁊ tēpus
imitať eternitatē inꝗ̄tum poteſt. Ad aliud dicen Ad 2^m.
dum ꝙ generatio eterna ⁊ tēporalis ſunt eiuſdē ratio
nis p prius ⁊ poſterius p analogiā vt ſepe dictū eſt.

Utrum xp̄s eſt vnus filius.

Arti. IIII. E

Einde queriť de hoc ꝙ dicit [Unus igiť atq̧
d idem dei filius natus eſt ⁊c̄.] ꝗ. a. Hoc enim
videtur eſſe falſum q: diuerſarū naturarū ge Arg. p̄mo.
nere ⁊ ſpecie diuerſa ſunt indiuidua: ſed diuina natu
ra ⁊ humana ſunt diuerſe nature ſpecie ⁊ genere ergo
eorū diuerſa ſunt indiuidua vt videtur. Item di 2°
uerſorū actuū in natura ⁊ eſſe diuerſi ſūt termini / ge
neratio diuina ⁊ humana ſunt diuerſi actus ⁊ vterq̧
in naturā ⁊ eſſe: quia generatio ſm p̄hm eſt via in na
turā: ergo habent diuerſos terminos: ſed terminus
eſt ille qui naſcitur: ergo diuerſi ſunt illi qui naſcūtur
ſed qui naſcūtur filij ſūt: ergo diuerſi ſunt filij. Itē 3°
diuerſarū ſpecierū ⁊ generū diuerſa ſunt indiuidua:
ergo etiā diuerſarū naturarū rationaliū ſpecie ⁊ ge
nere diuerſe ſunt perſone: q: pſona eſt hypoſtaſis in
diuidua rōnalis nature. Solutio ex predictis leue Solutio.
eſt illud ſoluere: quia probatū eſt ſupra ꝙ xp̄s nō eſt
niſi vnū: ⁊ ideo nō eſt niſi vnus filius. Dicendū ꝗ ad p^m ⁊ 3^m
ad primū ⁊ ad vltimū ꝙ fere idem ſunt ꝙ hoc verum
eſt de naturis quarū neutra alteri cōmunicabilis eſt
vel cōicat. Si aūt vna cōmunicat ⁊ altera nō / ille
qui cōicat nō erit indiuiduū habens: q: nō eſt in ſe in
diuiſum ⁊ diuiſum ab alio ſicut aīa ⁊ ſubſtantia ſpi
ritualis rōnalis ⁊ corpus ſubſtātia corporalis: ⁊ tn̄
nec corpus habet indiuiduū nec anima perſonā: quia
cōmunicāt inuicē: cōicare enī alij p vnionē tollit potē
tiam habendi pſonalitatē vel perſonā. Ad aliud di Ad 2^m.
cendū ꝙ generatio in diuinis non dicit actū aliquē ꝗ
vt fieri termineť ad filiū productū: quia ſm hoc eſſet
ſucceſſiua / ⁊ filius ante fuiſſet in potentia ⁊ poſtea in
actu ⁊ nō eſſet eternus ⁊ ideo illa nō tenet niſi in hu
manis. Si aūt in hoc nō fuit bis dicendū ꝙ tunc ge
neratio humana eſt eiuſdem cuius eſt diuina vt patꝫ
per ſupra dicta: ſed nō ſm idem: quia generatio eter
na eius eſt ſm naturam diuinam: tēporalis autē ſm
humanā. Si autē obijcitur ex hoc humana natura
multū videtur perdere q: cōicabilis eſt: q: pdit potē

tiam conſtituēdi perſonā. Dicendum ꝙ nihil amittit dignitatis nobilitatꝭ ex hoc ꝙ nobiliori modo habet ſuppoſitū ⁊ perſonā filij dei.

Diſt. IX. Utrū caro xp̄i ſit adorāda adoratione latrie q̄d eſt ꝓprietas diuine nature a

De adoratiōe humanitatis xp̄i an eadem ſit adoratio humanitati ⁊ deitati exhibenda.

p Reterea inueſtigari oportet: vtrū caro chriſti ⁊ anima vna eadēq̄ cū verbo debeat adoratione adorari illa. ſ. que latria dicitur: Si enī anime vel carni exhibeꝛ latria q̄ intelligitur ſeruitus ſiue cultus ſoli creatori debit⁹: cū aīa xp̄i vł caro creatura tm̄ ſit creature exhibetur q̄d ſoli creatori debetur q̄d facientī in idolatriam deputatur. Ideo quibuſdam videtur nō illa adoratiōe que latria eſt carnē chriſti vel animā eſſe adorandā: ſed illa que eſt dulia: cuius duas ſpecies vel mo-
b doſ eſſe dicunt. Eſt enī cuiuſdā modi dulia que creature cuilibet exhiberi pōt: ⁊ eſt quedā ſoli hūanitati xp̄i exhibenda nō alij creature: quia chriſti humanitas ſup omnē creaturam eſt venerāda ⁊ diligenda. Non tamen adeo vt cultus diuinitati debitus ei exhibeatur: qui cultus in dilectiōe ⁊ ſacrificij exhibi-
c tione atq̄ʒ reuerētia conſiſtit: qui latine dicitur pietas: grece autē theoſebia id eſt dei cultus vel euſebia id eſt bonus cultus.

A p Reterea inueſtigari oportet] Hic agit de ꝓprietatibꝰ vniti cauſatis a natura diuina que ſunt honor ⁊ debitū adorationis ⁊ huiuſmodi. Diuidiꝛ aūt in partes duas. In quarū prima tangit opinionē quorūdā dicentiū carnem xp̄i adorandā eſſe dulia ⁊ nō latria. In ſc̄da tangit coꝝ opinionē qui ecōtrario dicūt latria nō dulia ibi [Alijs aūt placet xp̄i humanitatē.

Arti. I. Quid ſit latria.

i Ncidunt autē hic quattuor dubia ante lram .ſcʒ q̄d ſit latria an ſit virtus. Et ſi eſt virt⁹ cuius ꝑncipaliū virtutū eſt ſpecies ⁊ quarto cui debeaꝛ. Hic aūt in lr̄a habeꝛ diffinitio latrie hec. La-

Definitio latrie. tria eſt ſeruitus vel cultus ſoli deo creatori exhibit⁹ ⁊ hec diffinitio trahiꝛ ab Aug. in. j. de trini. ca. vi. maxime illo loco ſatis claret ꝙ ſpūſſctūs nō ſit creatura vbi iubemur ſeruire nō creature ſʒ creatori/ nō eo mō quo iubemur per charitatē ſeruire inuicē q̄d eſt grece tulereſim ſed eo mō q̄ tm̄ deo ſeruiꝛ q̄d grece latrentiſim. vn̄ idolatre dicūtur qui ſimulacris cū honorē exhibent q̄ debeꝛ ſoli deo. Ex hoc verbo Aug. p̄dicta ꝓ-

Arg. ꝯ deffinitionē. p̄o. batur diffinitio. Sed cōtra diffinitionē ſic obijciꝛ ſeruitus ſiue cult⁹ habitū aīe nō noiat cū ergo latria habitus animi ſit ⁊ hoc ſupponaꝛ: q2 infra ꝓbabiꝛ eſſe virtus. videꝛ ꝙ diffinitio ſit mala/ eo ꝙ habitus in
2o genere actus ponitur. Item ſeruitus reſpicit dominiū ſed dn̄o debeꝛ obedientia quaſi p̄cipienti: ergo
3o videꝛ ꝙ ſeruitus ꝓprie nō ſit latrie actus. P̄. cult⁹ in multis eſt i exteriorib⁹ vt ꝓſtratione/ genuflexione ⁊ hm̄oi qui corporales actus ſunt: ergo videtur ꝙ non ꝓprie dicat actū virtutis: q2 actus virtutis eſt in vo-
luntate. Item creator nō dicit rationē finis in cul- 4o
tu: quia etiam colitur vt deus ⁊ vt dn̄s ⁊ vt creator ⁊ vt glorificator: quare ergo ſpecialiter ponitur crea-
tor in diffinitiōe latrie. Item credere eſt ſeruitus ſo- 5o
li deo debitus: ⁊ ſimiliter diligere ꝓpter ſe ⁊ ſuper oia ergo videtur ꝙ fides ſit latria ⁊ charitas/ ⁊ idem pōt
argui de actu ſpei cum. igitur iſta diffinitio tot cōue- 6o
niat nō cōuertiꝛ cū diffinito: ergo nō eſt bona. Itē aplſ. I. Coꝝ. Io. Siue mādücatis ſiue bibitis omnia in gloriā dn̄i facite: ergo videtur ꝙ in omnibꝰ operibꝰ exhibeamus ſeruitutē ſoli deo debitā/ ⁊ ita ꝙ q̄dlibʒ
opus erit opus latrie. Solutio dicimus ꝙ latria Solo.
diffiniꝛ hic per generalē actū/ qui tamen per rationē ſubintellectā ex obiecto appropriari pōt ſcʒ vt ſit ſeruitus ſiue cultus creatori inq̄ꝫtum deus eſt debitus ex reuerētia ſiue honore ſibi ꝓprio. Propter enī reuerentia ſiue honor debētur creatori q non debētur alicui creato. Dicēdū ē ad p̄mū ꝙ nō eſt inconueniēs Ad primū
ꝙ vt⁹ diffiniaꝛ ꝑ actū: q2 ſic ex actibꝰ potētias ita etiā ex actibꝰ habitus cognoſcimus: ⁊ illa diffinitio tunc nō ponit latriā in genere actus eo ꝙ nō eſt eſſentialis nec formalis diffinitio ſed manifeſtat habitū ꝑ actū ⁊
obiectū. Ad aliud dicendū ꝙ ſeruitus dicitur hic Ad 2m
obſequiū nō ſubiectio ſicut eſt ſeruitus ſumpta a conditione ſerui/ ſicut etiam patuit in auctoritate Aug.
ꝙ iubemur ex charitate ſuire inuicē id ē obſeq̄. Ad Ad 3m
aliud dicendū ꝙ cultus in multis actibꝰ eſt materialis ſed vnus eſt formalis ſcʒ exhibitio cultus in teſtimoniū honoris debiti creatori: quia ipſe deus eſt vel creator. Illa enī ratio in omnibꝰ materialibꝰ actibꝰ
vna eſt ⁊ vnit omnes. Ad aliud dicendū ꝙ creator Ad 4m
in ſuo noīe dicit diſtinctionē ad creaturā q̄d nō facit deus vel dn̄s: quia creature aliquo modo dicuntur dij vel dn̄i. Et quia iſte cult⁹ datur deo ſm ꝙ diſtinguitur ab omni creato: ideo obiectū latrie magis exprimitur ꝓprie per creatorē q̄ꝫ per aliud nomen. Et bene concedo ꝙ nō debetur creatori huius noīs rōne: ſed potius ei qui eſt creator in hoc ꝙ creator eſt di-
ſtinctus in honore ⁊ reuerētia ab omni creato. Ad Ad 5m
aliud dicendū ꝙ credere/ diligere/ ſperare/ dicūt act⁹ qui materiales poſſunt eſſe in actu iſtius virtutis. ſ. ſi credat vel diligat intentione ꝓfitendi ſe in hoc colere deū in teſtimoniū honoris ſibi debiti ſed tamen credere diligere nomināt actus fidei ⁊ charitatis ⁊ ſpei: ⁊ ſic de alijs vnde credere de ratione ſua nō reſpicit obſequiū cultus: ſed potius conſenſum p̄me veritatis Similiter charitas p̄me bonitatis reſpicit rationē ⁊ ſic de alijs ⁊ tunc diſtat ab actu latrie nō eſt enī incōueniēs ꝙ vnus actus nō ꝓprius ſed cōmunis diuer-
ſis informat⁹ differētijs ſit diuerſarū virtutū. Ad Ad 6m
aliud dicendū ꝙ aliud eſt ad gloriā dn̄i facere ⁊ aliud ad cultum dei referre: quia p̄mū reſpiciat rectitudinem intentiōis tm̄ ſm aūt rectitudinē cultus ⁊ honoris debiti exhibiti.

Arti. II. An latria ſit virtus.

B S Ecūdo queriꝛ an ſit virtus ⁊ videtur ꝙ non.
e Uirtus enī eſt habitus volūtarius imedietate conſiſtens quo ad nos determinata ratione ⁊ vt ſapiens determinabit. Latria autē nō habet hm̄oi mediū: q2 de⁹ nō poteſt nimis coli: ergo latria
nō eſt virtus. Si dicas ꝙ eſt virt⁹ theologica q̄ nō Solo
habet medium hm̄oi. Contra theologice virtutes Inſtantia

non ſunt niſi tres: ⁊ ideo aſſignate ſunt eis ſpecies ſi-
cut alijs: ergo ſi eſſet virt⁹ theologica eſſet fides ſpes
vel charitas: nulla autem iſtarum eſt: ergo non eſt
Argu. 2º ꝙ ſic primo. virtus. Sed contra nullus actus eſt meritorius
niſi actus virtutis/ actus latrie eſt actus meritorius
ſi exhibens latriã ſit in gratia: ergo latria eſt virtus.
2º Item nihil precipit̃ niſi virtutis opus: actus autẽ
latrie ꝓcipit̃ Deut. 6. Dñm deũ tuũ adorabis ⁊ illi ſo
3º li ſeruies: ergo latria eſt virtus. Item circa omne
difficile ⁊ bonũ in volũtate conſiſtens habet̃ virtus
⁊ ars: ſed exhibitio cultus inq̃tum hmõi eſt difficile
quoddã ⁊ bonũ: ergo circa hoc eſt virtus/ ⁊ circa hoc
Solõ eſt latria ergo latria eſt virtus. Solutio conceden
ꝓncipalis ⁊ dũ eſt quia latria eſt virtus. ⁊ ſoluẽdũ ad rationẽ pri-
ad pᵐ in op mã que eſt contra hoc ꝙ iſte habitus eſt in medietate
poſitũ ꝙ nõ conſiſtens ſed ſm phm nõ oẽs virtutes habent vni⁹
rõnis mediũ: nõ enĩ habent oẽs mediũ materie vir
tutis inter multũ ⁊ parũ vt dicit in ethic. v. Ariſto.
ſed habent quoddã mediũ qḋ eſt ratio recta/ ſicut ille
que ſunt in rõne. vt prudẽtia ⁊ iuſticia cum ſuis ptib
⁊ hoc eſt mediũ ad qḋ dirigit̃ opus/ ⁊ tale mediũ ha-
bet virtus iſta; bene enĩ cõcedo ꝙ deus nimis nõ po
teſt coli. Sunt tñ quidã qui dicunt ꝙ omnis virtus
politica habet mediũ inter multũ ⁊ parũ/ ⁊ illi dicũt
ꝙ deus nimis poteſt coli ⁊ nimis parũ: ſed hoc non
Ad inſtãtiã ſm phm in ethica noua. Ad aliud dicendũ ꝙ bene
concedo ꝙ nõ eſt theologica virtus nec aliqua pars
alicuius theologice virtutis. Tñ etiã argumẽta in cõ
trariũ adducta licet verũ concludãt ⁊ ſint mgroꝝ. nõ
ſunt tñ ex ꝓprijs ethice: quia hoc meo iudicio non eſt
verũ ꝙ nullus actus ſit meritorius niſi actus virtu-
tis: quia ꝓprie actus virtutis dicit̃ qui ſimilis eſt vir
tuti/ ⁊ ex hoc generaret̃ ⁊ ꝑficeret̃ ab aſſuetudĩe ſicut
aggredi ardua ⁊ ſubire volũtarie terribilia ſunt forti
tudinis ⁊ cõtinere a delectabilib innatis ⁊ venereis
⁊ guſtabilib eſt tẽperantie ⁊ hmõi. Et per hoc ire ad
eccleſiam vel ſedere vel ſtare nõ ſunt actus alicuius
virtutis ⁊ meritorie poſſunt fieri. Sed magiſtri q in
ducunt iſtam ꝑpoſitionẽ accipiũt virtutis actũ gene
raliter; quia. ſ. elicit̃ ab aliqua virtute quocũq modo
⁊ ꝓcipue a charitate que eſt quaſi motor vniuerſalis
in omnib bonis operib. Eadẽ dico de illa ꝙ nihil ꝓ-
cipitur niſi virtutis actus nõ eſt vera/ niſi intelligat̃
de actu reducibili ad virtutẽ quocũq mõ. ꝓcipieba-
tur enĩ ade ꝙ nõ comederet de ligno qḋ erat in para-
diſo ⁊ nõ erat ſm ſe alicuius opus virtutis.

Arti. III. ## Latria cuius principaliũ virtutũ ſit ſpẽs.

C Ertio querit̃ cuius ꝓncipaliũ virtutũ eſt ſpe-
Arguit̃ pº ꝙ fidei. cies: ⁊ videt̃ ꝙ fidei q2 fides determinat deũ
⁊ remuneratorẽ colendũ. Dicit enĩ apl'us ad
Heb. 11. Accedentẽ ad deũ oportet credere q2 eſt ⁊ ꝙ
2º inquirentib ſe ſit remunerator. Itẽ videt̃ ꝙ pruden
Argu. 2º ꝙ ſit iuſticie primo tie: q2 prudẽtia inuenit colendũ. Sed videt̃ ſicut
oẽs dicũt ꝙ ſit iuſticie. Cũ enĩ dicat̃ cultus deo debi-
tus in noĩe debiti ratio iuſticie determiat̃ ꝙ latria eſt
2º iuſticie ſpecies. Item iuſticia ordinat ad ſuperiorẽ
latria aũt deo ſupiori inq̃tum ſuperior eſt exhibetur
In oppoᵐ ergo pertinet ad iuſticiã. Sed cõtra iuſticia reddit
debitũ q2 debitũ. Cultus autẽ ex liberalitate impen-
dit̃ quia aliter nõ eſſet meritorius ergo videt̃ ꝙ nõ ſit
Solõ. debitus: ergo nõ ordinat̃ ſub iuſticia. Solutio di-
cendũ cũ Tullio ꝙ eſt pars iuſticie ⁊ cadit in partẽ iu-
ſticie q eſt religio. ita enĩ dicit Tulius in fine ꝓme rhe
toricę vbi ponit religionẽ partẽ iuſticie: q2 religio eſt
que ſuperiori cuidã nature quã diuinã vocãt curã ce-
rimoniãq affert. Conſtat autẽ ꝙ ipſe curã vocat ra-
tionẽ debitam ⁊ cerimoniã cultũ; quia cerimonia vel
pietas eſt munia cereris/ ⁊ tranſſumptũ eſt ad alia ob
ſequia deoꝝ in quib colebant̃. hic aũt ſumit̃ ad cul-
tum ſupioris nature que diuina eſt. vñ ſub illa locat̃
latria/ ⁊ ſi exhibet̃ idolo erit idolatria. Dicẽdũ ꝙ ad Ad pᵐ qḋ
primũ ꝙ licet fides oſtendat quid colendũ tamẽ non pº obijcit̃
mouet ad colendũ vt ꝓprius habitus hui⁹ actus/ ſꝫ
potius mouet ad credẽdũ. Ad aliud dicendũ ꝙ pru
dentia nõ attendit debitũ ſed potius rationẽ eligibi-
lis ad opus. dicit enĩ Aug. in libro de morib eccleſie
ꝙ prudentia eſt amor ea a quib adiuuat̃ ab hijs a q-
bus impedit̃ ſagaciter eligens: ⁊ licet quãdoq idem
ſit electũ ⁊ opus ⁊ debitũ tamen alia ratio eſt eligibi-
lis inq̃tum hmõi/ ⁊ alia ratio debiti etiam eo ꝙ hu-
iuſmodi ⁊ ꝑ illas rationes diſtinguũtur.

Cui ꝓprie debetur latria ⁊ vtrũ in quali- Arti. IIII.
bet creatura poſſumus deũ adorare latria.

Q Uarto querit̃ cui debeat̃ ꝓprie latria: ⁊ dicit
littera hic ꝙ ſoli creatori. ꝙ. a. Sed contra de Arguit̃ pº
abraã Geñ. 18. legitur ꝙ tres vidit ⁊ vnum
adorauit ⁊ tamen dicit Aug. ꝙ angeli fuerũt: ergo vi
detur cũ abraam nõ reprehendat̃ ꝙ hmõi cultus ad
creaturã põt transferri. Itẽ Apocal. 22. Johes ce- 2º
cidit ante pedes angeli ⁊ voluit adorare ⁊ prohibuit
dicens; vide ne feceris/ conſeruus enĩ tuus ſum. aut
ergo voluit eum adorare dulia aut latria. Si dulia
hoc nõ videtur ſtare: q2 nõ ꝓhibuiſſet angelus: quia
illa poteſt creature impendi/ etiam que inferior eſt q̃
angelus: ergo videt̃ ꝙ voluit eũ adorare latria/ ⁊ nõ
reprehendit̃ Johãnes de hoc nec dicit̃ peccaſſe: ergo
videtur ꝙ ſine peccato creature latria poſſit exhiberi.
P. nos imagines chriſti ⁊ crucifixi ⁊ ſanctoꝝ ado- 3º
ramus/ aut ergo dulia aut latria. Si dulia ergo cũ
adoratio vt dicit Dam. ad ꝓthotypũ referatur nos
adoramus xpm dulia non latria qḋ eſt ꝯtra Dam.
⁊ Aug. Si aũt latria habeo ꝓpoſitũ; ꝙ aliqua creatu
ra latria poteſt coli. Item in honore ⁊ reuerẽtia vi 4º
demus deũ cõicare dona ⁊ attributa ſua hominib ⁊
angelis: quia quidã ab oppoſito in dignitate conſti-
tuti: ergo ſi cõmunicauit eis illud qḋ in ipſo colit̃; ipſe
etiã cultum cõicat eiſdem: ergo illi colendi ſunt latria
nõ ergo ſolus deus. Solutio dicẽdũ ꝙ ſolus de⁹ Solutio.
latria colẽdus eſt. vt dicit h Aug. Ad id añt qḋ cõ- Ad primũ
tra obijcit̃ dicendũ ꝙ abraam in angelis myſteriũ tri
nitatis ⁊ vnitatis cognouit; ⁊ ideo in illis trinitatem
adorauit/ ⁊ hoc bene contingit ꝙ trinitas in ſe vel in
ſigno adoratur. Ad aliud dicendũ ꝙ iohãnes ado Ad 2ᵐ
rauit angelũ dulia: ſed tres ſunt rationes quare eũ ꝓ-
hibuit angelus. Una eſt quia natura hũana iam in
chriſto fuit exaltata vnde qḋ ĩ veteri teſtamẽto patie
bant̃ fieri ſibi angeli ĩ nouo nõ paſſi ſunt. Secũda eſt
ſpecies mala ne forte alicui ſimplici legenti poſtea vi-
deret̃ ꝙ Johãnes latria adoraſſet ⁊ ſimiliter faceret.
Tertia ratio eſt efficacior/ vt puto ꝙ in hoc angelus
oſtendit dignitatẽ Johãnis qui nõ minoris dignita
tis fuit multis angelis. Sed ex iſta determinatiõe Queſtiũcła
reſultat queſtio: dictũ eſt enĩ ꝙ abraam in ſigno ado- pº obijcit̃.
rauit deũ ⁊ nos in imaginib Queratur ergo vtrũ 2º
in qualibet creatura rationali poſſum adorare deum
videtur ꝙ ſic; quia nulla imago eſt adeo ſimilis deo

ſicut illa que eſt in mentē rationalis creature:ergo in
3° illa precipue debet deus latria adorari. Item prime
ei.2.ad Cor.3. Templū dei ſanctū eſt qđ eſtis vos.
ſed in templo deum adoramus/qđ nos manibus no
ſtris fecim⁹:ḡmltomagis in tēplo poſſum⁹ adorare
4° qđ ipſe fecit. Item anima iuſti ſedes eſt ſapiētie. Et
iterum:Habitabo in eis ⁊ inambulabo.igitur videt̄
ꝙ poſſumus eū adorare precipue in ſanctis. Sed
cōtra angelus prohibuit ne adoraret̄ a Iohāne ergo
Ad queſtiū-culam nec alij ſancti debent adorari. Solutio dicendum
ꝙ deus nō debet adorari niſi imagine ſtatuta in me-
moriā ſue figure/quā pro nobis aſſumpſit/hoc eſt in
figura crucis ⁊ paſſionis/⁊ aliorū ſacramentorū que
pro nobis ſuſcepit/ſicut natiuitatis/baptiſmatis et
reſurrectionis ⁊ huiuſmodi. Hmōi enim adoratio in
mortua imagine ad ꝓthotypū refert̄ vt dicit Dam̄.
⁊ hoc conceſſum eſt in nouo teſtamento/⁊ non in ve-
teri:quia deus non adhuc imaginē que ſibi fieret aſ-
ſumpſerat. Similiter adhuc idolatrie ſtatus fuit for
tis. vnde modo in talibus imaginibꝰ poteſt adorari
latria. Sed nota differt dicere imaginē vt imaginē/
⁊ imaginē vt res abſoluta/lapidea vel lignea vel alte
rius materie imaginē vt imaginē adorare/eſt duci ꝑ
intellectū ⁊ intentionē adorationis in eum cuius eſt
imago ⁊ hoc vocat Iohānes dam̄. ad prothotypū re
ferre honorē adorationis. Dicitur em̄ prothotypus
a prothos qđ eſt primū ⁊ typus qđ eſt figura/⁊ eſt pri
cipalis figura hominis chriſti. Sed imaginem vt eſt
res ex hac materia nullo modo debemus adorare:⁊
per hoc ſoluūtur tertium ⁊ quartū argumenta que-
ſtionis principalis. vnde ſi crux ſoluatur ita ꝙ nō re-
preſentet figuram paſſionis non debeo adorare ado
Ad pᵐ qđ eſt ↄ q̄ſtiun-culam. ratione latrie. Ad primū ergo dicendum ꝙ in tri-
bus viris quos abraam adorauit quo ad numerū re
preſentabatur diſtinctio perſonalis/⁊ quo ad conſen
ſum vnitas eſſentie:ſed hoc nō ſufficiebat adhuc. Sꝫ
quia apparitio eorum fuit ad hoc/vt talis diſtinctio
trinitatis ⁊ vnitatis abraam in eis innoteſceret:⁊ iđ
ſi nobis tres apparerent nō ad hoc miſſi nō debem⁹
adoratione latrie adorare. Si autem queras vnde
Ad 2ᵐ. abraam hoc ſciret. dico ꝙ per reuelationē ⁊ donum il
lud gratie qđ diſcretio ſpirituū vocatur. Ad aliud
dicendū q̄m deum latria non poſſumus adorare in
imagine que homo eſt/propter periculū adiunctum:
quia vana gloria prope eſt nobis:⁊ ideo ille homo ci-
to crederet ſe propter ſuam dignitatem adorari:ſed
ex contemplatione imaginis in ipo ⁊ precipue ex gra
tia que apparet in eo bene poſſumus excitari ad ado
ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ randum deum ſicut laudamus deū in ſanctis ſuis.
Ad aliud dicendū ꝙ in templo materiali nō eſt pi-
culum coniunctū ſicut in templo ſpirituali. Et ſi tu
dicas:ego adorabo occulte ita ꝙ ille neſciat. Reſpon
ſio ꝙ adhuc nō eſt faciendū/eo ꝙ ſua imago nō eſt ad
hoc ſtatuta vt referatur ad prothotypū:ſed ſicut an-
te dixi tu potes ab ipius ſimilitudine quā habet ad
deū in naturalibꝰ ⁊ in gratia excitari ad adorandū.

Arti. v. Dulia quid ſit.

E Einde queritur de hoc quod dicit [Eſt enim
b cuiuſdā modi dulia ⁊c̄.] a.b. Hic enim queri-
tur quid ſit dulia/⁊ vtrū vna ⁊ eadem virtus
ſit cum latria ⁊ cui debetur? Ex ſuperius autem in-
Definitio dulie. ducta auctoritate ex primo de trinitate ex littera hic
trahitur diffinitio quā dant magiſtri ꝙ dulia eſt ho-
Arg. pmo. nor vel ſeruitus vel cultus creature debitus. Videt̄
autem ꝙ creature nullus debeatur honor ex quo ce-
cidit homo niſi forte angelis ⁊ ſanctis: quia ita dicit
Pſ. Homo cum in honore eſſet non intellexit:com-
paratus eſt iumentis ⁊c̄. ergo videtur ꝙ homini nō
debetur cultus aliquis:ergo multo minus inferiori
creature q̄ꝫ homo ſit/⁊ ita videtur diffinitio falſa.
Item ſi non debeo adorare hominē ita ꝙ deum in 2°
ipo adorē ꝓpter periculū adiūctū cū in honore dulie
etiam ſit periculū/non debeo dulia adorare. Sed Itē rōnes in cōtrariū.
contra Gen.33. Abraam adorauit coram populo ter
re ⁊ populum adorauit ⁊ non eſt reprehenſus/cū ta-
men illi eſſent peccatores. Solutio dico ꝙ creatu-
re que eſt imago dei niſi ſit deprauata vitio confirma
tionis in malo cultus debetur ⁊ honor: ⁊ hoc eſt qđ
dicit aplꝰs ad Rom̄.13. Cui honorem honorē. ⁊ ali-
bi honore inuicem preuenientes. Et religioſorū quo-
rundā mos eſt omni fratri inclinare cum obuius fue
rit. Ad id ergo qđ contra obijcitur dicendū ꝙ ho- Ad primū
mo cadens recupabiliter nō eſt compatus iumentis
in amiſſione imaginis:ſed in amiſſione honoris gra-
tie quē habuit ſuper imaginē:⁊ ideo per neceſſitatem
moriendi ⁊ penalitates iumētis comparatus eſt/nō ꝑ
hoc ꝙ ſibi nullus cultus debeatur/cū ipe adhuc ſm
poſſibilitatē ⁊ ordinem vie poſſit ꝑtingere ad ſummū
honorē beatitudinis eterne. Ad aliud dicendū ꝙ Ad 2ᵐ
nō eſt ſimile:quia latria in ſe habet honorē diuinum
qui maximus eſt:ſed nō dulia:⁊ ideo honor dulie nō
eleuat hominē ſuper ſe/vt eleuetur cor eius in ſuper-
biam ſicut latrie. nulla enim ſuperbia eſt ſi homo reci
pit hoc qđ debetur ei:ſed ſi ſibi ꝓpter ſe attribuit hoc
eſt ſuperbia.

An dulia ſit eadem virtus cum latria ⁊ an Arti VI.
dulia ⁊ yperdulia ſit cōis vna ſpecies. F

Ecūdo querit̄ vtrū ſit eadē virtus cum latria
a videtur ꝙ ſic: quia nos diligimus deū ⁊ pxi- Arg. pᵒ ſic.
mū vna ſpecie virtutis que eſt dilectio. Et ite 2°
rum credimus quedā de deo ⁊ de penis inferni ⁊ de
alijs quibuſdā vna ſpecie ꝟtutis que eſt fides. Itē 3°
vna ſpecie dulie adoramus regem ⁊ ſimplicē hominē
ergo videtur ꝙ vnus habitus ſit mouens ad adorā-
dum deū ⁊ hominē:ergo dulia ⁊ latria ſunt vna ſpe-
cies virtutis. Item virtutis ſpecies nō differunt ꝑ 4°
materiā em̄ ſed ꝑ formā. Cultus aūt ſi deo attribuat̄
⁊ ſi attribuat̄ homini nō videt̄ eſſe differētia niſi ma-
terialis:ergo videt̄ ꝙ ſpecies virtutis non ꝓpter hoc
variatur/ergo dulia ⁊ latria ſunt vna ſpecies virtu-
tis. Sed contra infinita eſt diſtantia inter honorem
deo debitū ⁊ inter honorē debitū creature: ſed inter
ea q̄ ſunt vni⁹ ſpeciei nō eſt diſtātia infinita:ḡ virtus
mouēs ad reddendū deo cultū/⁊ virtus mouens ad
reddendū hoī cultū nō erit vnius ſpeciei. Iuxta h̄ Queſtiūcula ſecunda.
vlterius q̄rit̄ vtrū yꝑdulia ⁊ dulia ſit cōis vna ſpēs Argu. pmo
virtutis videt̄ ꝙ nō:q: mgr̄ h̄ dicit ꝙ iſte duas ſpēs
dulie dicūt. Itē iuſticia ſm ḡdus inq̄rētes debitū 2°
diſtribuit̄ in ſpēs vt ſupioribꝰ obediētia debet̄. vñ ad
Heb.13. Obedite ꝑpoſitis veſtris ⁊ ſubiacete ill' ipi
em̄ ꝑuigilāt q̄ſi rōne reddituri ꝓ aiabꝰ veſtris. Ad in
feriores aūt miſcđia:q: miſerie debet̄ miſcđia. Et ad
parētes pietas:q: illud dicit Tulius. Pietas eſt bn̄
uolētia i parētes: ḡa ſilī videt̄ etiā ꝙ dulia penes ḡ-
dus hoim i ſpēs diſtinguat̄. Itē nō vni⁹ cult⁹ ⁊ ho 3°
nor ⁊ reuerentia debet̄ omnibꝰ:aliter em̄ honorātur
⁊ coluntur principes:⁊ aliter inferiores prelati:⁊ ali-

Solõ ter ſubdiuⁱ:ergo videt̃ ꝙ ſint ſpẽs diuerſe. Solutõ dicendum de primo/quia latria ⁊ dulia ſunt diuerſe ſpecies virtutis:cõuenientes tamẽ in genere proximo:quod tamẽ inominatũ eſt ſicut multarũ virtutũ
Ad primũ nomina nõ habemus. Ad id quod obijcitur de dilectione dicendũ ꝙ nõ eſt ſimile:quia in dilectione idẽ eſt finis ⁊ materia.⁊ finis eſt ei pro ratione differentie formalis.vnde cũ charitas nõ differat in deo ⁊ proximo niſi penes materiã/⁊ nõ penes finẽ qui eſt ratio actus ⁊ oĩa trahẽs in ſpẽm.nõ differt dilectio proximi a dilectiõe dei niſi per materiã ⁊ actũ ⁊ nõ p habitũ.cũ eñ diligo proximũ/eo diligo eũ ſicut meipm id eſt ad qd meipm/hoc eſt ad deũ:⁊ ſic dilectio ſtat in deo/licet materiã accipiat in proximo.ſic aũt non eſt hic:quia cultus debitus creature nõ ſtat in cultu di-
Obõ. uino. Et ſi obijcias ꝙ oĩa ad vnũ finẽ referunt̃:ſcȝ
Solõ vt ſint propter deũ. Reſponſio ꝙ hoc eſt verũ de fine intentiõis vniuerſalis:ſed nõ eſt verũ d fine actus huius vel illius:ſicut eñ in natura videmus ꝙ ipſa intendit duplicẽ finẽ:vnũ per generationẽ/⁊ ille finis eſt forma adepta in generatiõe huius.⁊ aliũ quẽ non intendit per hanc generationẽ:ſed per omnẽ generationis ſucceſſionẽ/qui eſt perpetuitas eſſe in generabili ⁊ corruptibili:ita etiã eſt in operibꝫ moralibꝫ.intentio eñ operis eſt in quo terminat̃ actus efficiẽtis ⁊ ille eſt in opere iuſticie debitũ reddere:⁊ in ope fortitudinis ſuſtinere gratia boni ⁊ in ope charitatis dilectio ſummi boni/⁊ nõ boni cuiuſcũqȝ:⁊ in opere latrie ceremonia diuina:⁊ in opere dulie reuerẽtia debita creature.Alia eſt intentio que eſt actus vniuerſalis ad hoc ꝙ per oĩa iſta debet acquiri.ſ.beatitudo eterna ⁊ felicitas.vñ patet ꝙ charitas diligendo deũ ⁊ proximũ habet vnũ finem operis:ſed nõ dulia ⁊ latria.iſte aũt finis eſt a quo trahitur virtus in ſpeciẽ.
Ad 2m Ad id quod obijcitur de fide dicendum ꝙ nihil eſt ſimile:quia in oĩ articulo fidei ſubijcit̃ vna veritas diuina/que tamẽ recipit determinationẽ per ſpeciales articulos:⁊ ideo vna ratio credendi eſt in omnibꝫ ſcȝ propter ſummã veritatẽ:⁊ ideo fides eſt ſpẽs vna virtutis:nõ tamẽ credimus in penas eternas:nec in vnã eccleſiã:ſed in deũ iudicantẽ per penas:et in deũ vnientẽ eccleſiã:⁊ ſic de alijs.ſic aũt honor diuinus ⁊
Ad 3m humanus nõ reducunt̃ ad idẽ. Ad aliud dicendũ ꝙ honor humanus reducitur ad idẽ.ſ.ad ſignũ imaginis dei/nõ deprauate per cõfirmationẽ peccati.id aũt quod in alijs ſimilitudinibus additur nõ variat niſi penes quantitatẽ:vt rex qui in imagine habet diſſimilitudinẽ/⁊ in gradu locũ dei ⁊ iudicis/⁊ ſic de alijs.⁊ ideo maior cultus debetur ei:nõ autẽ alius ſcḋm ſpeciem:ſed in diuino honore ⁊ humano nõ eſt talis conuenientia:quia nos nihil ſumus ad deũ cõparati:⁊ p eũ ſumus quicquid ſumus.⁊ ideo adorando deum profitemur.non autem hoc profitemur honorando vel inclinando hominẽ:ſed potius ſimile illi remotiũ in imagine/vel locum illius in gubernatione iuſticie
Ad 4m ⁊ prelationis. Ad aliud iam patet ſolutio per antedicta:quia oſtenſum eſt ꝙ nõ differãt per materiã tm̃ ſed etiam per finẽ proximũ actui qui eſt forma in mo-
Ad q̃ſtiũcu- ralibus. Ad id quod vlterius queritur reſponſio/
lã ⁊ ad p̃mũ ꝙ omnis dulia cum omni dulia eſt eiuſdem ſpeciei:ſicut prius explanatum eſt.⁊ quod magiſter hic dicit/dicit propter ſpecialitatem materie ⁊ accidentis inſeparabilis.vnde ſunt ſpecies accidentales/ſicut aqua ſulphurea ⁊ dulcis ⁊ ſalſe diuerſe ſunt ſpecies aque.

Ad aliud dicendum ꝙ in iuſticia ratio debiti varia- Ad 2m
tur non tm̃ materia.Alia eſt enim ratio debiti qd debetur inferiori:⁊ alia qd debetur ſuperiori.ſed hec ſuper honorem cõmunem non ponitur niſi differentia accidentali. Ad aliud dicendum ꝙ talis differen- Ad 3m
tia non faciens niſi maius ⁊ minus nõ variat ſpeciẽ:ſed accidens ⁊ proprietatem aliquam eorũ que ſunt in ſpecie attendit.

Cui debetur dulia. Arti.VII

Tertio queritur cui debetur dulia:⁊ videtur B
c ſcḋm determinata ꝙ omni creature.ex hoc ſe- Arg.primo
quitur ꝙ etiam peccatoribꝫ precipue cũ abraã peccatores adorauit quãdo voluit emere ſpeluncam duplicem in ſuis ſepulchri. Sed tunc querit̃ vtrũ Queſtiũcła
debetur diabolo ⁊ animabus damnatorũ:⁊ videtur prima.
ꝙ ſic:quia in eis eſt imago.ſicut dicit Dyoniſiꝰ in libro de diuinis nominibꝰ/capitulo.iiij. Data eis naturalia dona nequaq̃ mutata eſſe dicimus:ſed ſunt integra ⁊ ſplendidiſſima. Iuxta hoc vlterius que- Queſtiũcła
ritur vtrũ debeatur illis quos videmus in actu pec- ſcđa.
cati dũ ſunt in ipõ peccato ⁊ actu:vt ſi viderẽ prelatũ fornicari vtrũ in illo actu quando tranſirẽ deberẽ ei per duliã recognoſcere honorẽ ſui gradus:⁊ videtur ꝙ nõ:quia dicit Gregorius in paſtorali/ꝙ in exemplum culpa vehementer extenditur dũ per reuerentiã gradus peccator honoratur. Itẽ vlterius que- Queſtiũcła
ritur vtrum irrationali creature debeat̃ honor talis tertia.
⁊ videt̃ ꝙ nõ propter ſpẽm idolatrie.nõ eñ eſt fugiendũ malũ tm̃:ſed etiã ſpecies mali. Itẽ inferiores ſunt nobis huiuſmodi creature.⁊ qd inferius eſt a ſuperiori nõ debet honorari Solõ.dico ꝙ dulia debet̃ ra- Solutio
tionali creature/nõ deprauate p peccatũ irremedia- ad oĩa iſta
biliter in qua nõ apparet actꝰ indignitatis:⁊ ita nõ ſimul.
debet̃ eis q̃ ſunt in actu peccati:q: apparet ĩ eis actꝰ cõtrarius honoratiõi ⁊ reuerẽtie:q: honor eſt exhibitio reuerẽtie in teſtimoniũ virtutis:⁊ in illo apparet actus iniq̃tatis:ſed poſtea neſcimꝰ/nec ſcire poſſumꝰ in quo ſtatu ſit:⁊ iõ tũc honorãdus eſt.⁊ ex hoc patet ſolõ ad totũ:q: creature rõnali deprauate irremediabiliter nõ debet̃ propter diſpoſitionẽ cõtrariã cõiunctã ſibi inſeparabilr̃ ⁊ creature irrõnali nõ debet̃:q: veſtigiũ eſt ſimilitudo obſcura nõ expreſſe oſtendẽs honorem ſimilitudinis dei.

Vtrũ pietas vniuoce cõueniat deo ⁊ creaturis Arti. VIII.
Einde q̃rit̃ de hoc qd dicit:[Qui latine dicit̃ D
d pietas.⁊c.] d.c. Pietas eñ donũ eſt ſpũſſcti Arguit̃ pᵒ
pietas etiã ſcḋm tuliũ ſpẽs eſt virtutis iuſticie p quã ſanguie cõiunctis patrieqȝ beniuolis officiũ ⁊ diligẽs tribuit̃ cultꝰ.pietas etiã dr̃ cultꝰ dei. Et q̃rit̃ Queſtiũcła
vtrũ vniuoce vel equiuoce:videt̃ ꝙ equiuoce:q: nõ ẽ vna prima.
rõ in oĩbꝫ his/p̃cipue ĩ deo ⁊ creatura P aliã ſigni- 2º
ficationẽ ponit aug.dicẽs ꝙ oĩo eſt piꝰ affectꝰ mentis in deũ directꝰ.⁊ illa ſignificatio nõ cadit in aliquã ſignificationẽ determiatã P videt̃ eſſe ꝯtra qd dicit ꝙ 3º
iſte cultꝰ ſit pietatis:ſȝ potiꝰ eſt religiõis.vñ aug. in iiij.li.de ci.dei. q̃ itaqȝ latria grece ⁊ latine interpreat̃ ſeruitꝰ:ſȝ ea q̃ colimꝰ deũ/vel q̃ treſia grece latine dr̃ religio:ſȝ ea q nob eſt erga deũ vel quã illi theoſebiã.nos ꝟo nõ vno ꝟbo exp̃mere/ſȝ dei cultũ poſſumꝰ appellare.hãc ei tm̃ dõ deberi dicimꝰ q̃ verꝰ ẽ deꝰ facitqȝ ſuos cultores deos:ꝗ videt̃ ꝙ nõ dicat̃ pietas Itẽ 4º
Augu.ibidẽ infra aliquantulũ eſt deus finis noſtre beatitudinis ipſe omnis appetitionis eſt finis:hunc

ſuperflue vtebatur: ſed aīa mortaliū oculis nō appa-
a ret: ergo ipſam ſuꝑflue aſſumpſit. Itē q̄cq̄d aſſumit ſine vniōe ad aſſumētē peracto officio propter quod aſſumit deponit: ꝛ hec ꝓbat ꝛ de colūba in qua apparuit ſpūſſanct⁹/ ꝛ per vocē in qua apparuit pater ꝛ per oēs creaturas aſſumptas in apparitionib⁹ veteris teſtamēti: ḡ ſi fili⁹ dei manēs naturā talē aſſūpſit tn̄ ad apparitionē ꝑacta apparitiōe depoſuit: ergo in eadē natura quā aſſumpſit nō reſurrexit: h autē qḋ dicit ꝛ ſentit ab Augu. in expoſitiōe cōcilij anathematizat: ergo hoc etiā eſt hereſis.

Cōtra tertiā poſitiōē.

Cōtra tertiā ſic: chriſt⁹ nō eſt natus nec paſſus niſi ex vniōe. Aut ex vniōe cū natura/ aut cū ẏpoſtaſi nature humane. nō ex vnione cū natura: q2 natura manet diſtincta ꝛ natura diuina nec nata eſt nec paſſa eſt. Si ḡ eſſentialiter nō eſt vnit⁹ in ẏpoſtaſi ipſe nullo mō eſſentialiter ꝟ eſt paſſus nec nat⁹/ nec aliq̄d alioꝝ.

Cōtra q̄rtā poſitiōē.

Contra quartā dei filius nō accepit naturā hāc in ſingularitatē nature nec ꝑſone vt dicit iſta poſitio: ergo aſſumptū nullā habuit ſingularitatē cū aſſumēte ergo nullo mō cū eo fuit vnū: ergo qḋ dicit de vno nō dicitur de alio: ꝛ hoc eſt ꝯtra Augu. ꝛ eodē mō leue eſt cōtra alios diſputare q̄ cū illis cōueniūt: auctoritates autē inducte ꝓ hac opiniōe etiā nō videt aliquid facere niſi in duob⁹ locis ſcȝ ibi adaptat Aug⁹ q̄rtū genus habit⁹ ꝛ dicit ꝙ accidit vel accedit ꝙ induetus eſt vt homo nō ſibi: ſȝ ab hoib⁹: ſed hec explanat Augu. q2 facit vim in hoc ꝙ eſt iuetus: nō em̄ ſe inuenit licet ꝟe homo fuerit: q2 ſemꝑ ſibi not⁹ fuit: ſed alij cognoſcētes eū inuenerūt eū in humanis ꝯuerſari ꝛ dicit Aug⁹ ꝙ accidit hoc in ſilī inducto: non tn̄ accidit chriſto humana natura: licet quidā dicāt eā vergi in accidēs: ſed hec ego nō ꝓſumo dicere de vitate incarnatiōis. Scōm eſt i fine eiuſdē ca. vbi dicit: nō ergo oportet intelligi mutatū eē verbū ꝛc̄. Sed etiā ois homo cōfitet ꝙ verbū nō eſt mutatū: ſicut ſupra dictū eſt: ſed h qḋ dicit vt habitū aſſumpſiſſe Aug⁹ corrigit id in quo ſilē nō ſufficiens eſt cū dicit: q̄uis il-
la ſuſceptio ineffabiliter ſuſceptū ſuſcipiēti copularet
id eſt vniret: ex his pnt etiā alia plane gloſari.

Di. VII. oſtēdit qualiter ſm varias opiniones recitatas di. ꝑcedēti de mō vniēdi diuinā ꝛ humanā naturaȝ determinari habeant ābigue locutiōes.

Poſitis ſentētijs prolatiſq3 teſtimonijs intelligētias ꝓpoſitarū locutionū exequitur ſm ſingl'as ſentētias: ꝛ prius ſm primā.

a
Ecūdū primā vero dicitur de⁹ factus homo ꝛ homo factus deus: q2 deus cepit eſſe q̄dā ſubſtātia rationalis que ante nō fuerat: ꝛ illa ſubſtātia cepit eſſe deus: ꝛ hoc gratia non
a natura vel meritis habuit. Unde recte dicit chriſt⁹ inquātū homo ꝑdeſtinat⁹ eē fili⁹ dei. Huic autē ſentētie opponit. Si illa ſuba cepit eſſe de⁹ ꝛ de⁹ illa: quedā ergo ſuba ē de⁹ q̄ nō ſemꝑ fuit de⁹: ꝛ quedā ſuba eſt de⁹ que nō eſt diuina ſuba: ꝛ de⁹ eſt aliq̄d qḋ nō ſemper fuit. Qḋ ꝛ illi ꝯcedūt.

Origenes ſuꝑ ep'lam ad Roī.

b Origenis teſtimonio innitētes q̄ ait: Factus eſt ſine dubio id qḋ prius nō erat: ſȝ addidit ſm carnē. Scōm deū ꝟo erat pri⁹: ꝛ nō erat q̄ſi nō erat. Alij quoq3 plurib⁹ modis illi ſentētie ꝑt opponi: q̄bus ſuꝑſedem⁹ exercitatiōis ſtudiū lectori relinquētes: ꝛ ad aliā ꝓperātes.

Hic explanat ſecūdā ſentētiā et earundē locutionū ſenſus.

In ſecūda vero ſentētia hui⁹ diſtinctiōis talis videt rō vt cū d2 de⁹ fact⁹ eſt hō: intelligatur cepiſſe eſſe ſubſiſtēs ex duab⁹ naturis vł tribus ſubſtātijs: ꝛ ecōuerſo hō fact⁹ eſt de⁹: q2 ſubſiſtēs in duab⁹ naturis cepit eſſe deus vel poti⁹ hō fact⁹ eſt de⁹: ꝛ ecōuerſo dicitur q2 deus aſſumpſit hoiem ꝛ hō aſſumptus eſt a deo. Uñ Aug⁹ dicit in lib. de tri. Tal' fuit illa ſuſceptō q̄ hoiē3 faceret deū ꝛ deū hoiē3. Uariat autē intelligētia cū dicit: de⁹ eſt hō ꝛ hō eſt de⁹. Dicit em̄ de⁹ eē ꝑſona ſubſiſtēs in duab⁹: ꝛ ex duabus naturis: ꝛ ꝑſona ſubſiſtens in duab⁹ ꝛ ex duab⁹ naturis dicit eſſe deus. i. verbū vel natura diuina. Pōt em̄ ꝑdicari perſona ſimplex vł natura de perſona cōpoſita. Nō eſt autē vt ait Iohā. Dam. idē dicere naturā vel perſonā.

Ex quo ſenſu dicunt chriſtū predeſtinatū.

Iſti dicūt chriſtū ꝑdeſtinatū inquātū eſt homo. i. inquātū eſt ſubſiſtēs ex duab⁹ ſubſtantijs. ſ. aīa ꝛ carne. Nā quātū ad naturā diuinitatis nō eſt ipſe ꝑdeſtinat⁹. Nō ergo inq̄ntū in ea vel ea ſubſiſtit ꝑdeſtinatus eſt: ſȝ inquantū ſubſiſtit in alijs duab⁹ ſubſtātijs. i. in aīa ꝛ carne: hoc eſt inquātū eſt homo.

Qualiter exponūt auctoritates prime q̄ iſti videt̄ur obuiare ſn̄ie.

Determināt etiā auctoritates que prime cōuenīūt ſentētie: ꝛ huic videnē ꝯtradicere: vt cū legit: homo ille aſſumpt⁹ a verbo in ſingularitate perſone: vel fact⁹ vna perſona cū ꝟbo de natura humana intelligat: que verbo vnita eſt in ſingularitate perſone. i. ita ꝙ eadē ꝑſona q̄ pri⁹ erat ꝛ ſimplex erat: ſine incremēto numeri ꝑſonaꝝ etiā īmutata ꝑmāſit licet cōpoſita. Cōpoſitōis vero hui⁹ aliā dicūt eſſe rōnē q̄ ſit in alijs hoibus: q2 huius ex tribus: alioꝝ ex duab⁹ ſubſtātijs eſt cōpoſitio. Negant quoq3 naturā humanā eſſe perſonā vel dei filiū: ꝛ ſicut vnū eundēq3 dicūt eē hominē ꝛ deū: ꝛ filiū hois ꝛ filiū dei: ita vnū ꝛ idē nō aliud ꝛ aliud: ſicut nec aliū ꝛ aliū.

Quedā ponit que premiſſis videntur aduerſari.

Sed his videnť aduerſari que ſubditis continentur capitulis. Ait enī Aug⁹ ſuper Johan. Aliud eſt verbū dei: aliud homo: ſʒ verbū caro factū eſt. i. homo: nō itaqʒ alia verbi alia eſt hominis perſona quoniā vtrūqʒ chriſtus ⁊ vna perſona. Idē ad Felicianū. Aliō dei filius: aliud hominis filius: ſed nō alius. Itē dei fili⁹: aliud de patre aliud de matre. Idē in lib. i. de tri. Cū filius ſit ⁊ deus ⁊ homo: alia ſubſtātia deus alia homo.

A Ecūdū primā vero dicitur [De⁹ factus homo] Iſta diſtinctio ſeptima correſpōdet p̄cedēti: oſtendiť enī hic qualiť ſm tres iſtas opiniones ſupradicte queſtiōi reſpōdeť ſcʒ cū dī de⁹ fact⁹ eſt hō vł de⁹ ē hō q̄d p̄diceť in illis locutionibʒ: ⁊ iō habet tres partes: In quaꝝ prima tāgit reſpōſionē prime. In ſecūda reſpōſionē ſecūde ibi [In ſecunda vero ſententia huius diuiſionis ⁊c. Primo diuidiť i duo capitula. In quoꝝ primo ponit reſpōſionē ſm opinionē primā. In ſecūdo aūt ponit obiectionē cōtra iſtā opinionē ⁊ ſoluit ibi [Huic aūt ſentētie opponiť: ⁊ ꝑ h̄ patet ſentētia prime ꝑtis.

Arti. I. An illa ſit cōcedēda hō cepit eſſe de⁹.

Arguiť p° Obijcitur autē de hoc qđ dicit i primo ca. [Illa ſubā cepit eſſe de⁹: ⁊ de illo de⁹ cepit eſſe q̄dā ſubā. vult enī per hoc dicere ꝙ deus cepit eſſe homo: ⁊ homo cepit eſſe de⁹: ſed qđ incipit eſt nouū: ſi ergo homo incipit eſſe de⁹ incipit eſſe nouū: ergo homo tūc fuit nou⁹ deus: ſed nouū eſt recēs: ergo incipit eſſe recens deus qđ erit cōtra pš. dicētē: Nō
2° erit in te deus recens. Itē qđ incipit eſſe nūc primo eſt: ⁊ ante hoc nō fuit in permanētibus: qꝛ in ſucceſſiuis incipit ⁊ deſinit aliter hʒ exponi. Si igiť homo incipit eſſe deus nūc primo eſt deus: ⁊ ante hoc non fuit qđ eſt cōtra Augm̄ ⁊ Caſſianū dicētes ꝙ ille homo ab eterno eſt deus ⁊ ꝙ creauit ſtellas.

Solõ Solutio dicēdū ꝙ p̄mū argumētū nō cōuenit huic opinioni: ſed ſecūde neceſſario: vt infra diceť.

Ad primū. Unde dicēdū ad primū ꝙ homo incipit eſſe deus. iſta eſt concedēda ſm hāc opinionē que ponit cū dicť: homo non ſupponiť niſi natura vna ⁊ due ſube/ ſicut ſupra explanatū eſt: ⁊ bene ſequiť vlteri⁹: ergo nūc primo eſt deus: ⁊ ante hoc nō fuit: ſi ſimus in inſtāti vnionis: ſed nō ſequiť vlteri⁹: ergo incipit eſſe nou⁹ deus vel nouū aliqđ/ vel recēs aliqđ: qꝛ cū iſta cōcedebať: homo incipit eſſe de⁹: li incipit ponebat inceptionē ſuā circa ſubiecti naturā in cōparatōe ad p̄dicatū: ⁊ ideo inceptio ponebať circa formā hoīs ⁊ vnionē ipſius. In cōcluſiōe autē notať ponere inceptionē circa formā p̄dicati in cōparatiōe ad ſubiectū: ⁊ iō tūc denotatur de⁹ incepiſſe ⁊ nūc primū eſſe qđ falſum eſt. ita oportet reſpōdere ſm hāc opinionē: ſed aliter erit reſpōdēdū ſm opinionē ſecundā que ſola vera eſt inter opiniones vt patebit infra.

Ad ſecūdū. Ad aliud dicēdū ꝙ argumētū cōuenit huic opiniōi eo ꝙ ponit ꝙ nihil ſupponitur cū dicť hic hō niſi ſuppoſitū hoīs inquantū eſt ex natura humana ⁊ duplici ſuba que eſt caro ⁊ aīa: ⁊ ſic ipſe nō fuit ab eterno: ⁊ iō iſta opinio ſcriis cōtrariať. ſ. Aug. ⁊ Caſſi. ſed ſm opinionē verā q̄ ſecūda eſt ſupponit perſonā diuinā i humana natura ⁊ triplici ſuba ⁊ tūc oportet aliť reſpōdere vtroqʒ argumēto ſic ꝙ cū dicť: homo cepit eſſe deus ꝙ li de⁹ cepit vł incepit pōt notare inceptionē circa rē ſubiecti vel predicati. ſi p̄dicati falſa eſt. ſi ſubiecti adhuc duplex eſt. ſ. ꝙ inceptio pōt poni circa ſuppoſitū i cōparatione ad formā que ſignificať noīe ſubiecti: ⁊ ſic eſt vera ſub hoc ſenſu: iſte qui eſt homo inq̄ntū hō incipit eſſe de⁹. Cū enī ſuppoſitū hoīs ſit diuina ꝑſona vt ſupra ꝓbatū eſt: forma tn̄ ſignificata per hominē nō eſt niſi humanitas: ⁊ in h̄ ſenſu poniť inceptio circa ꝑſonā gratia humanitatis ⁊ ideo vera eſt. Si autē li incipit ponit inceptionē circa ſuppoſitū abſolute falſa eſt locutio: qꝛ tūc ſenſus eſt: ille q̄ eſt hō icipit eſſe de⁹: ⁊ h̄ eſt falſum cū ab eterno fuerit de⁹.

An chriſt⁹ inquātū homo eſt p̄deſtinat⁹. Arti. II.

Einde queriť de hoc qđ habeť in eodē ca. infra [Recte dicť chriſt⁹ inquātū homo p̄deſtinatus]. š. a. B

Uideť ꝙ chriſto nō cōueniat p̄deſtinatū eſſe: qꝛ nō eidē cōuenit predeſtinare ⁊ p̄deſtinari. Arguiť p° Prima ꝓbať ex h̄ ꝙ actiuū cōuenit deo tm̄: aliud autē no niſi creature: q̄ futura eſt in grā ⁊ glīa. Secūda ꝓbať ex hoc ꝙ indiuiſibilia ſunt opa trinitatis. Itē xp̄s eſt ars patris plena rōnibʒ omniū viuentiū vt dicit Aug⁹ ergo in xp̄o ſunt oēs predeſtinati ⁊ gratie coꝝ: ergo ſi xp̄s eſt p̄deſtinatus xp̄s eſt in xp̄o: ⁊ ars in arte qđ videť incōueniēs. 2° Itē dicit aplūs ad Eph. I. Elegit nos an̄ mūdi cōſtitutionē in xp̄o: ergo in xp̄o ſum⁹ electi: ergo p̄deſtinati. Si igitur ipſe eſt p̄deſtinat⁹ ip̄e nō eſt p̄deſtinatus niſi in ſe ipſo: ⁊ hoc iterū nihil eſt dicere ꝙ idē in ſeip̄o eligať ⁊ p̄deſtineť. Sed cōtra ad Rom̄. I. Qui p̄deſtinatus eſt in virtute ſm ſpiritū ſanctificatiōis.

Solutio Solutio ſm iſtā opinionē facile eſt reſpōdere obiectis: qꝛ obiecta nō cōtingūt ei: ſed poti⁹ opinioni ſecūde: qꝛ iſta opinio dicit hominē nō ſupponere niſi ſuppoſitū hominis i vna natura ⁊ duabʒ ſubſtātijs: ⁊ ideo dicūt ad primū ꝙ xp̄s in ſuppoſito ⁊ natura diuina p̄deſtinat: ⁊ homo ille in ſuppoſito ⁊ natura hoīs p̄deſtinatur: ⁊ ſic nō eſt incōueniēs ꝙ vni in ꝑſona ſm diuerſa ſuppoſita ⁊ naturas cōueniat p̄deſtinare ⁊ p̄deſtinari ⁊ eternū eſſe tp̄ale. Ad primū ſm alios.

Ad ſecūdū. Ad aliud dicūt ſiliť ꝙ xp̄s in eterno ſuppoſito ⁊ natura eſt ars patris: ſed i hominis ſuppoſito eſt artificiatū qđ ꝑ ydealē cauſaʒ cōtineť in arte ⁊ tn̄ eſt perſona vna.

Ad tertiū Ad aliud dicūt h̄ mō nō eſt incōueniēs eligere aliquid in ſeip̄o: ip̄a enī eadē perſona ſm ſuppoſitū diuinū fuit eligēs in quo elegit pater: ⁊ ipſe ſm ſuppoſitū ⁊ naturā humanaʒ fuit electus: qꝛ fuit duo ſuppoſita nō vnū. Sed qꝛ hec opinio falſa eſt: ideo oportet reſpondere:

Ad primū ſm albertū dicendū ergo ad primū ꝙ licet idē ſit chriſt⁹ filius dei inquātū hmōi: ⁊ chriſt⁹ in vtraqʒ natura ⁊ triplici ſubſtātia: tamē ſm conſiderationē differt: qꝛ primo ſupponiť perſona ſimplex: in ſecūda autē perſona cōpoſita. perſone autē vt eſt ſimplex cōuenit p̄deſtinare: perſone autē vt cōpoſita cōuenit p̄deſtinari: nō autē vt ꝑſona ſit vel in natura diuina: ſed vt ꝑſona cōpoſita in humana natura ⁊ ſuba carnis ⁊ aīe: ⁊ nō fiat vis in cōpoſitōe/ ſicut etiā ſecūda opinio in lr̄a explanatur per quē modū eſt cōpoſita: ⁊ ſic patet ꝙ ⁊ ſi eidem cōueniūt p̄deſtinare ⁊ p̄deſtinari/ non tamē ſm idem.

Ad ſecūdū. Ad aliud eodē modo dicendū ꝙ perſona vt ſimplex eſt ars patris per appropriationē ⁊ nihil ꝓhibet eandē in ſe contineri quo ad hoc ꝙ futura eſſet in natura humana.

Ad tertiū Ad tertiū dicendū ꝙ nihil eſt inconueniens hoc modo ipſum eligi in ſeipſo diuerſimode conſideratū.

C D Einde querit̃ de hac ꝓpoſitiōe origenis quā inducit ī ſeq̄nti ca [Factꝰ eſt ſine dubio illud qđ prius nō erat] .ſ.b. Aut enī hoc eſt ypoſtaſis/aut natura humana. Si ypoſtaſis: ergo xp̄s factus eſt aliqua ypoſtaſis q̄ non ſemꝑ erat: ſed aliq̄ ypoſtaſis eſt aliq̄s homo: ergo ipſe factꝰ eſt aliq̄s homo: ⁊ hoc ſupra improbatū eſt. Et dōm ꝙ origenes addit ſm carnē: ⁊ hec determinatio verificat locutionē: q2 nō eſt cōcedendū ſm veritatē: licet iſta opinio ſic dicat ꝙ chriſtꝰ ſit aliq̄ ſuba q̄ non ſemꝑ erat: ⁊ vna eſt ypoſtaſis huiꝰ hoīs ⁊ filij dei: ſi aūt intelligit̃ natura: ipſe hoc dic nō eſt natura ſua: ſicut nūq̄ꝫ nec fuit nec erit: ⁊ iō nec de ypoſtaſi nec de natura pōt verificari: ⁊ iō excludit̃ ꝙ hec opiō abſolute falſa ſit.

¶Secūda ꝓ ſnia ſ̄ a. Hic ponit̃ ſecūde opiōis rn̄ſio q̄ vt tenet̃ cōiter in ſex capl'is cōtinet̃. in q̄ꝝ pͦmo ponit̃ rn̄ſio. In ſecūdo auctoritatū ꝓ prima inductaꝝ determinatio ibi [Determināt autē auctoritates. In tertio q̄dā obiecta in cōtrariū ibi [Sed his vident̃ aduerſari. In quarto ſol'o illoꝝ ibi [Hec autē in hunc modū] In quinto determinat̃ q̄lit̃ chriſtꝰ dicit̃ vtrūq̄ꝫ ibi [Qđ etiā dictū eſt chriſtꝰ vtrūq̄ꝫ eſt] In ſexto ⁊ vltimo obijcit q̄ddā qđ magis videt̃ contrariū ⁊ ſoluit ibi [Eſt autē ⁊ aliud qđ huic ſnīe ⁊c̄.] Et que in primo iſtoꝝ capituloꝝ ⁊ ſecūdo dicunt̃ ſatis patent per ante dicta.

Arti. III. D

An xp̄s ſit vnū vel duo ſuppoſita.

Circa auctoritates in tertio ca. inductas dubiū orit̃: q2 ille videt̃ ꝓbare ꝙ chriſtꝰ ſit duo: ⁊ hoc eſt cōtra poſitionē illiꝰ opinionis ſupra

Arguit̃ pͦ dictā q̄ eſt ꝙ chriſtꝰ nō ſit niſi vnū: cū ipſe nec ſic duo ſuppoſita nec due nature. Obijcit̃ aūt ſicut Augꝰ dicit: Aliud eſt ṽbū dei: aliud homo. Itē ibidē aliud

Arguit̃ 2ͦ ꝑ rōnē filiꝰ hoīs: aliud filiꝰ dei ⁊ cetere auctoritates ibi inducte. Ad idē per rōnē chriſtꝰ eſt vnū vnitate creata: ⁊ eſt vnū vnitate increata ⁊ vnitas creata non eſt vnitas increata: ergo chriſtꝰ eſt duo: ꝓbatio prime: Omnis res eſt vna vnitate forme: chriſtus aūt eſt in forma creata ⁊ ī forma increata: ergo ipſe nō eſt vnū ꝓbatio ſecūde: q2 creatū ⁊ increatū opponunt̃: g̃ vnū

3ͦ nō eſt aliud. Itē chriſtꝰ eſt aliq̄d in quo cōuenit cū matre: ⁊ chriſtꝰ eſt aliq̄d in quo cōuenit cū patre ⁊ id in quo cōuenit cū matre nō eſt id in quo ꝯuenit cum patre: ergo chriſtꝰ eſt duo ⁊ ꝓbant̃ ꝓpoſitōes eodem

4ͦ mō. Itē chriſtꝰ eſt aliq̄d paſſibile ⁊ mortale: q2 hō qui eſt paſſibil' ⁊ mortalis: ⁊ eſt aliq̄d qđ eſt impaſſibile ⁊ īmortale: q2 natura diuina chriſti: ergo chriſtꝰ

Sol'o eſt duo. Si dicat̃ ꝙ nō ſequit̃ eſt paſſibile ⁊ mor-

Inſtātia tale: ergo nō eſt impaſſibile ⁊ īmortale. Cōtra im paſſibile ⁊ īmortale eſt qđ nō eſt mortale nec paſſibile: paſſibile ⁊ mortale eſt qđ eſt paſſibile ⁊ mortale: g̃ ſi ſunt idē id qđ nō eſt mortale ⁊ paſſibile eſt mortale ⁊ paſſibile: hec cōtradictorie opponunt̃: ergo cōtra-

Solutio dictoria ſimul' verificant̃ de eodē: qđ nō pōt eſſe. Solutio ad hec ⁊ oīa hmōi ſophiſmata dōm ꝙ chriſtꝰ vere eſt vnū ſuppoſitū in duabus naturis ſubſiſtēs/ ⁊ ex tribus ſubſtātijs: q2 hec eſt confeſſio catholice fidei. ¶Notāter autē dicit̃ ꝙ chriſtꝰ eſt ſuppoſitū in duabus naturis. Vn̄ ſuppoſitū p̄dicatur de xp̄o in recto natura autē in obliquo: ſic filiꝰ dei ē hō ⁊ filiꝰ dei eſt humane nature: ⁊ ex ꝑte alteriꝰ nature ſilr̃ eſt ſic: hic hō eſt filiꝰ dei: ⁊ hic hō eſt diuine nature: ⁊ ſi dicat̃ ꝙ hoc nō eſt diuina natura/ſed accidit ei ⁊ nō ꝑ ſe: nō ei hoc eſt ex natura ſm qđ natura eſt: ſed ex eo ꝙ nō differt in diuinis ꝑſona ⁊ natura: ⁊ hoc pꝫ ꝙ licet ī diuinis natura ſit ſuppoſitū ⁊ ecōuerſo: nō tn̄ q̄cquid cōuenit ſuppoſito ꝯuenit nature: ⁊ hoc ideo eſt quia natura in eo ꝙ natura eſt nō eſt ſuppoſitū ī eo ꝙ ſuppoſitū eſt. Sed hoc cōtingit ꝓpter ſimplicitatē q̄ eſt inter naturā ⁊ ſuppoſitū: ⁊ licet in diuinis non incidit ꝑ accidēs aliquod p̄dicatū: tn̄ nō eſt imediata ꝓpoſitio qn̄ dicit̃ ſuppoſitū eſt natura: ⁊ minꝰ ē adhuc immediata ꝓpō: qn̄ dicit̃ hic homo eſt natura diuina demōſtrato chriſto: q2 ibi ſunt duo media. ſ. ꝙ hō homo eſt filiꝰ dei ⁊ filiꝰ dei differētiā ad naturā eternā nō habet. His viſis reſpōdēdū eſt ad obiecta. Ad Ad primū primū ergo dōm cū dicit Augꝰ ꝙ aliud eſt verbū intelligit aliud ſm ꝙ recte p̄dicatū accipit̃ in cōiūctōe ad oblique p̄dicatū in forma illiꝰ recti ſignificatū vn̄ aliud eſt verbū. i. verbū in natura diuina inquantū hmōi. Et ex hoc non ſequit̃ ꝙ chriſtꝰ ſit ſimpl'r duo: ſed ſequit̃ ⁊ ſit aliud ⁊ aliud ſm aliq̄d quod eſt ī ipſo ⁊ hoc veꝝ eſt: ⁊ nō eſt cōtra hāc opinionē. Eodē modo patet ſolutio ad oēs auctoritates in illo capitulo Ad ſecūdū. inductas. Ad id qđ obijcit̃ ꝑ rōnē dicēdū ꝙ hec eſt vera ꝙ chriſtꝰ eſt vnū vnitate creata: ⁊ eſt vera ꝙ vnitas iſta non eſt illa vnitas ſi accipiat̃ in abſtracto: ſic ꝓcedit obiectio: q2 vnitas erit natura que facit vnū vel forma: ſed nō ſequit̃ vlteriꝰ: ergo chriſtꝰ eſt duo q2 licet hec vnitas vel forma nō ſic illa: tn̄ vnū vniꝰ idē eſt cū vno alteriꝰ: q2 vnū dicit ypoſtaſim: vnitas aūt formā dicit naturalē: ⁊ forme ille in chriſto due fuerūt: ⁊ tn̄ vnū tm̄. Ad aliud dōm ꝙ chriſtꝰ ē aliq̄d in quo cōuenit cū mr̄e: hec eſt vera ſi debite intel- Ad tertiū ligat̃. Senſus aūt eſt ꝙ chriſtꝰ eſt vnū in quo gratia nature cōuenit cū matre: ⁊ nō gr̄a ſuppoſiti: q2 ſuppoſitū filij nō eſt ſuppoſitū mr̄is: ſilr̃ hec eſt vera: chriſtꝰ eſt aliq̄d in quo cōuenit cū pr̄e: ⁊ in eodē ſenſu q2 ypoſtaſis filij nō eſt ypoſtaſis patris: ſꝫ natura filij natura pr̄is eſt: ſed ex hoc nō ſequit̃ ꝙ chriſtus ſit due ypoſtaſes: ſed ꝙ vna ypoſtaſis exiſtēs in duabus naturis: in quaꝝ altera conuenit cū mr̄e ⁊ in altera cū pr̄e cōuenit. Ad vltimū dōm ꝙ cū dicit̃ chriſtꝰ Ad quartū eſt aliq̄d paſſibile ⁊ aliq̄d impaſſibile nō accipit̃ ali- ⁊ ad reliq̄ ſi q̄d eodē mō in vtroq̄ꝫ cū dicit̃ aliq̄d paſſibile dicit ſimul. aliq̄d ſuppoſitū ⁊ nō naturā niſi oblique. Cū aūt dicitur aliq̄d ipaſſibile dicit naturā in recto: ⁊ nō dicit ſuppoſitū/nec oblique/nec recte: ⁊ iō nō ſequit̃ ꝙ ſit duo: ſed ꝙ ſit vnū in duabus naturis. Ex hoc patet ꝙ nō ſunt cōtradictoria eſſe aliquid paſſibile ⁊ eſſe aliquid impaſſibile. Tn̄ licet hec neget̃ diuina natura eſt paſſibilis ꝓpter ſimplices: ⁊ q2 cōpoſita falſa eſt: tn̄ diſtinguibilis eſt ex eo ꝙ paſſibile pōt eē adiectiuū ⁊ rē ſuā ponere circa diuinā naturā tūc eſt falſa ⁊ cōpoſita: ſi eī ſit ſubſtātiuū ⁊ nō ponit rē ſuā circa diuinā naturā: ſed circa li aliq̄d qđ ſubintelligit̃: ⁊ tūc eſt vera diuina natura eſt paſſibile. i. aliq̄d qđ eſt paſſibile: q2 ip̄a ē ſuppoſitū filij dei qđ ſuppoſitū ē paſſibile: ſed tūc nō valet ſi ex hoc inferatur ſic: diuina natura eſt paſſibile: ergo diuina natura eſt paſſibilis: q2 paſſibile dicit formatū genꝰ. ſ. maſculinū vel femininū ⁊ illud nō claudit in ſe finitū ſubiectū quēadmodū neutrū: q2 claudit ī ſe finitā eſſentiā rei: q2 ſ'nificati nulliꝰ ſufficit res gn̄alis ſubiecta qđ nō eſt in formato' genere quod querit rē ſuā ponere circa ens ſpeciale: ⁊ ideo paſſibilis eſt adiectiuū ſm grāmaticos: ⁊ nō ita poteſt ſubſtātiuari ſic paſſibile.

Qualiter his reſpõdeãt.

He cautẽ in hũc modũ determinãt: qꝛ cũ di citur aliud verbũ dei: aliud hõ: ſiue alia ſub ſtãtia deus: alia hõ: alteri⁹ nature ſignificaꝛ xp̃s eſſe in quãtũ eſt hõ: ⁊ alterius in quantũ eſt de⁹ ⁊ aliud natura qua eſt hõ: aliud natu ra qua eſt de⁹. Vt eñ ait Iohã. Dam. Incõ uerſe ⁊ inalterabiliter vnite ſunt adinuicem nature: neq̃ diuina diſtãte a ꝓpria ſimplici tate: neq̃ humana aut cõuerſa i deitatis na turã: aut i nõ exiſtẽtiã diuiſa: neq̃ ex duab⁹ vna facta cõpoſita natura. Cõpoſita eñ na tura neutri eaꝝ ex q̃bus cõponiꝛ naturis ho mouſia .i. cõſubſtãlis eſſe põt ex alteris perfi ciẽs alteꝝ: vt corp⁹ ex quattuoꝛ elemẽtis cõ poſitũ nec ignis noiaꝛ: nec aer: nec terra: nec aqua: nec horũ alicui homouſion diciꝛ. Si ĝ ſm hereticos xp̃s vni⁹ cõpoſite nature poſt vnionẽ extitit ex ſimplici natura ꝯuerſus eſt in cõpoſitã: ⁊ neq̃ patri ſimplicis nature exi ſtẽti: neq̃ matri eſt homouſios: neq̃ de⁹ neq̃ hõ denoiabiꝛ: ſed xp̃s ſolũ: ⁊ erit hoc nomen ſcȝ xp̃s nõ pſone ipſi⁹ natura: ſȝ vni⁹ ſm ip̃os cõpoſite nature: nos autẽ xp̃m nõ vni⁹ com poſite nature dogmatizam⁹ ⁊ hoc nomen .ſ. xp̃s pſone dicim⁹ nõ monotropos .i. vno mõ dictũ ſȝ duaꝝ naturaꝝ eẽ ſignificatiuũ .ſ. di tatis ⁊ humanitatis. Ex deitate aũt ⁊ huma nitate deũ pfectũ ⁊ hoiem pfectũ eundẽ ⁊ eẽ ⁊ dici: ex duab⁹ ⁊ in duab⁹ naturis cõfitemur Sic ergo diciꝛ aliud eẽ fili⁹ dei: aliud fili⁹ hõ minis: qꝛ alteri⁹ eſt ſubẽ vel nature inquãtũ eſt filius dei: alteri⁹ inquãtũ eſt fili⁹ homis: nõ ꝙ ipſe filius dei ⁊ homis ſit duo illa diuer ſa: id eſt due diuerſe nature.

Auctoritate confirmat determi nationem.

Aperte eñ Hylari⁹ in .ix. lib. de tri. ait: Cũ nõ aliõ ſit fili⁹ hoīs: neq̃ aliud fili⁹ dei: vbũ eñ caro factũ eſt: ⁊ cũ ille q̃ fili⁹ dei eſt ipſe ⁊ hoīs ſit filius requiro q̃s i hoc filio hoīs glo rificat⁹ ſit? Euidẽter dicit nõ aliud eſſe filiũ dei: ⁊ aliud filiũ hoīs. Ex quo p̃miſſa robo ratur ⁊ appꝛobatur determinatio.

Alia etiã verba auctoritatũ an notat vt determinet.

Qð etiã dictũ eſt vtrũq̃ xp̃s eſt: ⁊ vna pſona mouere põt lectorẽ: ſicut ⁊ illud qð Aug⁹ di cit in .i. lib. de tri. Quia forma dei formã ſer ui accepit: vtrũq̃ de⁹: vtrũq̃ hõ. Sed vtrũq̃ de⁹ ꝓpter accipientẽ deũ: ⁊ vtrũq̃ hõ ꝓpter acceptũ hoiem. Et illud qð idẽ ait i lib. de bono pſeuerãtie. Qui fidelis eſt: in eo verã naturã humanã credit ſuſcipiẽte deo verbo ita ſublimatã: vt q̃ ſuſcepit ⁊ qð ſuſcepit vna eſſet in trinitate pſona: aſſumptiõe illa inef fabiliter faciẽte pſone vni⁹ in deo ⁊ hoīe ve ritatẽ. Si aũt q̃ ſuſcepit: ⁊ qð ſuſcepit vna eſt pſona: ergo natura humana cũ verbo vna ẽ pſona. Sȝ hec oĩa ex tali ſenſu dicta fore tra dũt vt vtrũq̃ dicaꝛ eſſe xp̃s ⁊ vna pſona: qꝛ in vtroq̃ vn⁹ xp̃s ⁊ vna pſona ſubſiſtit. Ita etiã ſuſceptũ cũ ſuſcipiente diciꝛ vna pſona: qꝛ ſuſceptũ ſuſcipienti eſt ſociatũ in vnitate pſone: ⁊ ita ꝙ vnitas pſone pmãſit: nõ ita vt caro ⁊ aīa ſint vn⁹ de⁹: qꝛ vt ait Hiero. Ver bũ eſt de⁹ nõ caro aſſumpta. Et Amb. in lib. iij. de ſpũ ſancto ait: Aliud eſt qð aſſumpſit: ⁊ aliud qð aſſumptũ eſt.

Hic q̃ndã ponit auctoritatẽ que multũ videꝛ huic ſñie oppoſita.

Eſt aũt ⁊ aliud qð huic ſentẽtie plurimũ vi deꝛ obuiare. Ait eñ Aug⁹ in li. i. cõtra Ma ximinũ Chriſtus vna pſona eſt gemīe ſubẽ: Rom. 13
qꝛ ⁊ de⁹ eſt ⁊ hõ eſt: nec tñ de⁹ vel hõ: ps hui⁹ ſubẽ dici põt: alioq̃n fili⁹ dei de⁹ añq̃ ſuſcipe ret formã ſerui: nõ erat tot⁹: ⁊ creuit cũ hõ di uinitati ei⁹ acceſſit. Ecce deũ dicit nõ eẽ par tẽ illi⁹ pſone. Vñ videꝛ illa pſona nõ cõſtare ex deo ⁊ hoīe. Ad qð etiã illũ dicũt illã perſo nã nõ ita cõſtare ex deo ⁊ hoīe q̃ſi totũ ex p tib⁹. Ita eñ partes alicui⁹ toti⁹ cõueniũt: vt ex illis qð nõ erat ꝯſtituaꝛ. Nõ aũt ſic huma na ⁊ diuina natura in xp̃o vniunꝛ. Inexplica bilis eñ eſt iſti⁹ vniõis q̃ nõ eſt partiũ ratio. Quidã tñ noīe dei ibi pſonam ſignificari pu tãt: qꝛ de trib⁹ agebat pſonis: q̃rũ nullã trini tatis ptẽ eſſe dicebat: ſicut pars iſtius pſone nõ eſt de⁹. Qð ſi de pſona intelligaꝛ: manife ſtũ eſt: qꝛ pſona nõ eſt ps pſone. Poſita ẽ di ligenter ſentẽtia ſcða ⁊ ei⁹ explanatio: cui in nullo vł i modico obuiãt auctoritates in ter tia ſentẽtia inducte q̃ iã cõſiderãda eſt.

Quale vnũ eſt ſuppoſitũ chriſti in duab⁹ naturis ⁊ vnico. Arti. IIII. E

Einde queriꝛ de hoc qð dicit circa finẽ ca. ſe
D quẽtis [Nõ qꝛ ipſe fili⁹ dei ⁊ fili⁹ hoīs ſint il la duo diuerſa]. ꝫ. a. Ex hoc eñ ſupponiꝛ ꝙ xp̃s eſt vnũ tm̃: ſed q̃rẽdũ eſt quale vnũ ⁊ habito q̃le vnũ ſit: queriꝛ vtrũ ipſe magis vnũ q̃ꝫ alia vna natu ralia. Ad pꝛimũ ꝓcediꝛ ſic: Btũs Bernã. in .v. ð cõ ſideratiõe diſtinguit nouẽ modos vni⁹ ſic dicẽs: Eſt vnitas q̃ collectiua põt dici verbi cauſa: multi lapi des faciũt aceruũ vnũ: ⁊ ẽ vnitas ꝯſtitutiua cũ mul ta mẽbra vnũ corp⁹ vł m̃lte ptes vnũqðq̃ totũ ꝯſti tuũt. Eſt ⁊ cõiugatiua qua fit vt duo nõ duo ſint: ſȝ

vna caro. Eſt ⁊ natura qua anima ⁊ caro naſcit᷑ hō.
Eſt iterũ vnitas poteſtatiua/qua homo virtutis nō
inſtabilis/nō diuiſibilis: ſed vnus ſibimet nitit᷑ in-
ueniri. Eſt cōſentanea cū per charitatē multoꝝ ho-
minū eſt cor vnū/⁊ aīa vna. Eſt et votiua cum aīa
votis oībus adheret deo ⁊ vnus ſpirit⁹ eſt. Et eſt di
gnatiua vnitas qua limus noſtra dei verbo in vnā
aſſumptus eſt perſonā: nouā autē dixerat vnionem
triū perſonarū in vna natura deitatis. Ex hoc patz
ꝙ Bern. vnū iſtud reducit qḋ eſt chriſtus ad vnitatē
dignatiuā. Sed videt᷑ ꝙ reduci debet ad vnitatē cō
iugatiuā: qꝛ ita dicit apl̄s ad Ephe. Sacramētū h̄
magnū eſt: ego autē dico in chriſto ⁊ eccleſia. Eccl'ia
autē imediata ſpōſatiōe ſpōſat᷑ in capite: ergo videt᷑
ꝙ reducit᷑ ad cōiugatiuā. Itē hoc nūc os ex oſſib᷒
meis ⁊ caro de carne mea exponūt ſancti de carne aſ
ſumpta ꝑ filiū dei. Itē apl̄s. I. Cor. II. Caput mu
lieris vir/caput viri chriſt⁹: caput autē chriſti deus
Solutio ad totū. videt᷑ eandē vnionē inuere. Sol'o dicendū in ve-
ritate ꝙ vnitas dignatiua eſt ⁊ vocat᷑ dignatiua: qa
per grām dignatiōis dei ad noſtrā naturā hec vni-
tas facta eſt: ſicut ſupra habitū eſt ⁊ hic habet᷑ ꝙ ho-
mo ille vt in tātam ſingularitatē filij dei aſſumeret᷑
gratia ⁊ nō natura/nec meritis habuit. Sed ex ob-
iectis in cōtrariū nō ꝓbat᷑ niſi ꝙ aliqḋ ſimile habeat
cū matrimoniali/ſiue cōiugatiua vnitate: qꝛ. ſ. indi
uidue vite conſuetudinē habent in chriſto due na-
re ⁊ altera eſt regēs ⁊ altera recta.

Arti. V. f

Quomodo chriſtus dicit᷑ vnū vel magis vnū: ⁊ quot modis dicat᷑.

Ecūdo querit᷑ de cōparatōe illius vniōis ad
s ea que per naturā vniunt᷑ q̄ mltiplicit᷑ a phis
ſunt diſtincta: ſed breuit᷑ tangam⁹ ſūmā ⁊ ad
ordinē reducēdo. Diſtinguit autē phs vnū in vnū ꝑ
ſe ⁊ vnū per accidēs. Per accidens aūt dicit᷑ q̄ttuor
modis. ſ. duo accidētia: quoꝝ vnū accidit reliquo vt
nauigator ⁊ muſic⁹ ſunt vnū: duo ſuba ſub vno ac-
cidēte: vt ſortes ⁊ plato ſunt vnū in muſicū eſſe. vnū
accidēs in duab᷒ ſubſtātijs: ⁊ hoc duplicit᷑/vel ſicut
ſubiectū cōtinet᷑ ſub alio ſubiecto: ⁊ tūc accidēs pōt
cōparari vtriqꝫ licet vni magis ꝓprie vt homo ⁊ ho-
mo muſicus ſunt vnū: vel pōt attribui accidēs ſub-
iecto ſine cōparatiōe ad ſuperi⁹: vt iſte homo eſt mu-
ſicus. primū ⁊ tertiū ⁊ quartū modū ponit phs i q̄r
to metha. ſecūdū autem licet nō ponat: tñ innuit per
exēpla/ꝑ ſil'e/per totū a minori/cū dicat qꝛ muſicus
accidēs vtriqꝫ hoi: ⁊ qꝛ in vno ꝑ ſe ponit vnū i gene-
re: vt yſocheles ⁊ yſopleur⁹ ſunt vna figura: licet nō
ſint vn⁹ triangulus. Unū autē ꝑ ſe nouē habet mo-
dos. ſ. indiuiſibile vt pūctus vel vnitas. Cōtinuatō
⁊ hoc triplicit᷑. ſ. cui⁹ partes copulant᷑ ad eūdē termi
nū vel cuius partes diuerſe cōglutinant᷑ per artifi-
ciū: vel cui⁹ partes colligunt᷑ ad vnū qḋ eſt origo eo
rū ꝑ naturā ſicut corp⁹ organicū eſt vnū colligatiōe
partiū ad principiū. ſ. ad cor qḋ vt dicit Baſili⁹ fun-
damētū eſt totius corporis. Signū aūt vnius eſt qꝛ
mot⁹ ei⁹ ſit vn⁹. Quia dicit Boe. ꝙ ſignū continui
eſt ꝙ mota vna parte moueat᷑ totū: ⁊ h̄ intelligit᷑ de
motu locali: ⁊ h̄m mō etiā dicūt᷑ ptes corꝑis vnū vt ma
nus vna vl' pes vn⁹ facile vī qꝛ mot⁹ man⁹ vn⁹ etiā i
moto brachio ⁊ ſic de alijs. Terti⁹ mod⁹ vn⁹ eſt cu-
ius ſubiectū nō diuidit᷑ ſcḋm formā: illa autē nō diui-
dūtur ſcḋm formam quoꝝ forme nō diuidunt᷑ ſcḋm ſitū

⁊ ſubiectū/aut primū/aut vltimū/ſic dicit᷑ vnū vinū
⁊ vnū aqua. Itē homogenia q̄ ſi diuidant᷑ remanet
eadē forma in toto ⁊ in parte: ⁊ iō non diuidunt᷑ ſcḋm
formā: ſed ſimplicia vt aqua nō diuidit᷑ ſcḋm formam
ſubiecti primi qḋ eſt materia ſimplex: qꝛ elemēta nō
ſunt mixta nec habēt naturā mixtā: ⁊ iō ſunt homo-
genia in toto ⁊ in partib᷒ in ſubiecto primo in ordi-
ne nature: vinū autē ⁊ plumbū ⁊ oleū ſunt vnū ſcḋm
formā ſubiecti vltimi qḋ eſt primū forme ſpēi ſic eſt
mixtura que vna eſt in toto ⁊ in partib᷒ licet non ſint
vnū i forma ſubiecti primi qḋ eſt miſcibilia media vi
ni vel olei illius primi ſubiecti quedā pars eſt aqua
q̄dā aer/quedā terra ⁊ q̄dā ignis. Quarto mō ē vnū
in forma generis tm̄ que nō eſt totū eē: licet ſit pars
eſſe ipſoꝝ: ⁊ licet differētias habeat diuerſas/q̄bus
ſpēs coꝝ cōſtituūt᷑/ſicut homo/equ⁹/canis: ⁊ iuxta
iſtū modū dicūt᷑ vnū materia quoꝝ ſpēs diuerſe ſūt
in natura: ſꝫ ſunt trāſmutabilia adinuicē ſicut gene-
rabilia ⁊ corruptibilia ſunt vnū: vt dicit Boe. eo ꝙ
coꝝ eſt materia vna ⁊ ſpēs diuerſe. Quinto modo eſt
vnū qḋ diffinitōe eſt vnū: ⁊ hoc reſpectu ſuꝑioris ſic
augmētū ⁊ diminutio ſunt vnū: qꝛ vtrūqꝫ coꝝ ē mo
tus in quātitate vel reſpectu inferioris ſic diffinitio
⁊ diffinitū ſunt vnū. Sexto mō vnū: qꝛ nec tpe nec
loco nec diffinitiōe diuidit᷑: ⁊ p̄cipue tale vnū eſt ſub
ſtātia q̄ in diuiſione ſuoꝝ ſubaliū eſt vna Septimo
mō eſt vnū qḋ nō diuidit᷑ ſcḋm formā: licet materiales
partes habeat: vt vn⁹ homo vnū eſt aīal/⁊ vnū ens
eſt vnū: licet per materiā diuidat᷑ vtrunqꝫ. Octauo
dicit᷑ vnū ſicut diuerſa in agere ⁊ pati vniunt᷑ in or-
dine ad formā vnā: vt mēbra corꝑis organici ad actū
vite qui eſt aīa dicunt᷑ vnū. Nono mō dicunt᷑ vnum
quorū ſuba ē vna: ⁊ qꝛ ſuba dicit᷑ triplicit᷑. ſ. materia
⁊ forma ⁊ cōpoſitū iō dicit᷑ ille trib᷒ modis. Que- Queſtio principa lis h̄ tan gitur.
ratur igit᷑ vtꝝ chriſt⁹ magis ſit vnū q̄ꝫ aliqḋ iſtorū
vnoꝝ vt ita dicā: videt᷑ ꝙ ſic: qꝛ p̄cipue vnū inter iſta
eſt vnū indiuiſibile ⁊ vnū forma naturali ſicut cōpo
ſitū eſt vnū: ⁊ tñ in illis qḋ cōuenit vni nō conuenit
alij: qꝛ qḋ ꝯuenit pūcto nō cōuenit vnitati. vel qḋ cō
uenit forme nō cōuenit materie: ergo cū q̄cq̄d conue
niat hoi ꝯueniat filio dei ⁊ ecōuerſo: videt᷑ ꝙ chriſt⁹
ſit magis vnū q̄ꝫ illa. Sed cōtra videt᷑ ꝙ ſit minus Obiectio prima
vnū: qꝛ in natura eſt vnitas cōpoſiti i materia ⁊ for
ma vnius. ⁊ eſt vnitas indiuidui in indiuiduātib᷒ q̄
plus diſtāt q̄ꝫ materia ⁊ forma: plus em̄ diſtāt ſuba
⁊ accidens q̄ꝫ ſuba ⁊ ſuba: ergo minor eſt vnio indiui
dui q̄ꝫ vnio materie ⁊ forme. Itē magis diſtāt acci 2a
dēs ⁊ accidēs ad dignitatē ꝑtinēs q̄ꝫ accidēs ⁊ acci-
dēs abſolute: ergo minor eſt vnio ꝑſone q̄ꝫ indiuidui
qꝛ indiuiduū ſit collectōe accidētiū: ꝑſona autē pro-
prietate ad dignitatē ꝑtinēte: ergo videt᷑ ꝙ minima
ſit vnio ꝑſone. Sed hoc eſt contra beatū Bern. q̄ 3a ſcḋm bernardū
in. v. de ꝯſideratōib᷒ dicit ſic. Inter oīa q̄ recte vnū
dicūt᷑ arcē tenet vnitas trinitatis: qꝛ tres ꝑſone vna
ſuba ſunt ſecūdo loco illa p̄cellit q̄ ecōuerſo tres ſube
vna in chriſto ꝑſona ſunt. Itē ibidē Dico in chriſto 4a
vbū aīam ⁊ carnē ſine cōfuſiōe eēntiaꝝ vnā eē ꝑſonā
⁊ tūc abſqꝫ p̄iudicio ꝑſonalis vnitatis in ſua nume-
roſitate manere: videt᷑ autem ꝙ iſta vnitas colligat
duo ſimul. ſ. vnionē aīe ⁊ corporis ⁊ vnionē triū ꝑ-
ſonaꝝ in natura diuina: qꝛ ita dicit Bern. Nec ne-
gaueriꝫ hāc ad illud quoqꝫ gen⁹ vnitatis ꝑtinere/q̄
aīa ⁊ caro vn⁹ eſt homo: decuit em̄ familiarius ſimi
liuſqꝫ cū hoīs cōuenire cōſtitutiōe qḋ ꝑ hoīe cōſtitu-

tū eſt ſacramentū/decuit ꝛ cū ſumma que in deo eſt vni
tate cōgruere. vt quō ibi tres ꝑſone vna eſſentia/ita h̄
cōuenientiſſima quadā cōgruitate tres eſſentie ſunt ꝑ-
Solutio ſona vna. Solutio dicēdū ꝙ vnū quo xp̄s eſt vnū
ꝑncipalis ꝛ ad nullā vnitatē naturaliū reducat̄ nec ad vnum ꝑ ſe
ad ꝑmā ob- nec ad vnū per accidēs/nec mirū ſi ph̄i de iſta vnitate
iectionē. nō cognouerūt que nō niſi ꝑ gratiā ꝛ nō ꝑ naturā eſt
facta ꝛ ideo dico ꝙ triplr̄ pōt attēdi vnitas. vno mō
ſcꝫ in ꝓportiōe cōiunctoꝝ. ꝛ ſic maxima eſt vnitas tri-
nitatis/ꝛ poſt h̄ vnitas nature īdiuiſibilitatis ꝛ poſt
ea vnitas nature ꝑ formā/ꝛ magis eſt in hōgeniis ꝛ
minus in etherogeniis ꝛ adhuc minus in cōiunctis
ex ſpūali ꝛ corꝑali natura. ꝛ ꝑapue ꝯſiderandū ꝙ ſm
diſtantiā vnitoꝝ minor eſt vnio. Pōt etiā attēdi vir
tus vniēs/ꝛ ſic maxima eſt vnitas trinitatis ꝛ poſt h̄
vnitas triū ſubſtantiarū in xp̄o/ꝛ minor eſt vnio na-
turalis: qꝛ forma ī naturalib9 vniēs eſt debilior q̄ꝫ na
tura vniēs ꝑſonas vel perſona vniēs naturas. Ter-
tio mō pōt attēdi vnio q̄ꝫtum ad ea q̄ ꝯſequūtur vni-
tū: ꝛ ſic maxima adhuc eſt vnitas trinitatis qꝛ ex illa
quicq̄d ſubſtantialr̄ cōuenit vni cōuenit ꝛ alteri ꝛ ecō
uerſo. Adhuc minor eſt vnitas naturalis q̄ eſt forme
ꝛ materie: nō enī ex vnione illoꝝ quicq̄d forme cōue-
Ad 2am. nit materie cōuenit ꝛ econuerſo. Ad id ḡ qd̄ obiicit̄
ꝙ mīma eſt vnio ꝑſonalis. dico ꝙ hoc ſequeret̄ ſi nō
eſſet vnio niſi in ꝓprietate ꝑſonali: ſed ſic̄ id in. v. diſt.
determinatū eſt vnio hec eſt ſm eſſe hypoſtaſis qd̄ eſt
eſſe h̄ vl̄ qd̄ eſt hic: ꝛ iō vnio eſt in re nature licet natu
re maneāt diſtincte. Obiectio aūt ꝓcedit ac ſi vnio in
diuidui ꝛ ꝑſone nō eſſent niſi in accidētib9 ſiue ꝓprieta
Ad 3am tib9 indiuidui ꝛ ꝑſone. Ad hoc aūt qd̄ obiicitur de
ꝛ 4am Bernardo ꝙ videtur eſſe media inter vnitatē trinita
tis ꝛ vnionē aīe cū corꝑe. Dicendū ꝙ hoc verū eſt quo
ad vltimas duas ꝯſideratiōes ꝛ nō quo ad primā ꝛ
ꝙ hoc intēdat patet: qꝛ ſic in originali ſubiūgit ita hec
vnitas duaꝝ extrīs media vnitatū alteri ſuccūbere al
teri ꝑeminere dicat̄ q̄ꝫtum ſuꝑiorē inferior tn̄ ſuꝑior
inferiorē tantūdēqꝫ expreſſam vnionis vni in ſe ꝓfert
ea ꝑſona in q̄ de9 ꝛ hō vn9 eſt xp̄s vt ſi duo illa de ſe-
inuicē ꝑdices nō erraueris deū hoīem ꝛ hoīem deū/
vere catholiceqꝫ ꝓnūcians: nō aūt ſimilr̄ vl̄ carnem
de aīa vel aīam de carne niſi abſurdiſſime ꝑdicas etſi
ſimilr̄ aīa ꝛ caro vnus ſit hō. ꝙ aūt nō ſit ꝑ virtutem
vniētis patet ibidē vbi dicit ſic: nec mirū ſi nō eque po
tens ſit aīa ſua illa vitali etſi valida intētione conecte
re atqꝫ ſuis effectib9 cōſtringere ſibi carnē vt ſibi dei-
tas hominē illū qui ꝑdeſtinatus eſt eſſe filius dei in
virtute ꝛ de hoc patet ſolutio ad totū.

Tertia ſentētia que ſit ꝑmiſſarū ꝓpoſitionū intelligentia.

In hac ergo ſentētia ſic dicit̄ deus factus hō
qꝛ hoīem accepit ſic dicit̄ eē hō: qꝛ hoīem hꝫ
vel qꝛ eſt habēs hoīem: ꝛ hō factus deus: qꝛ
aſſumptus eſt a deo: ꝛ hō eſſe deus: qꝛ habēs
hoīem eſt de9. Cū ergo dicit̄ deus eſt hō vel
habit9 ꝑdicat̄ vel ꝑſona ſed humanata. Et ꝙ
ꝑſona hūanata ꝑdicet̄: Caſſiodorus oñdere
videt̄ dicēs: Factus eſt vt ita dixerim huma
natus de9 q̄ etiā in aſſumptione carnis deus
eſſe nō deſtitit. Qd̄ tn̄ varie accipi pōt vt di-
catur deus factus hūanatus: vel xp̄s factus
deus hūanatus vtrūqꝫ enī ſane dici pōt. Cū
ḡ dr̄ fact9 eſt de9 hō: multiplex ſm iſtos ſit in
telligētia: vt naturā hūanā accepiſſe vel hu-
manatū verbū eſſe īcepiſſe ītelligat̄. Nec tn̄
ſi incepit eſſe hūanatū v̄bū: ideo ſequit̄ ꝙ in-
cepit eſſe v̄bū nec ſi de9 fact9 ē hūanatū ver-
bū ſequit̄ ꝙ factus ſit verbū: ſicut de aliquo
dicit̄. Hodie iſte cepit eſſe bonus hō vel fa-
ctus eſt bonus hō: nec tn̄ hodie cepit eſſe hō:
vel factus eſt homo.

Quo ſenſu ſm illos dicatur pre deſtinatus chriſtus.

Scdm̄ iſtos dicit̄ xp̄s ſm ꝙ homo ꝑdeſtinat9
eſſe filius dei: qꝛ eſt ꝑdeſtinatū a deo ab eter
no: ꝛ in tēpore collatū eſt ei per gratiā: vt ipſe
ens hō ſit fili9 dei: hoc enī nō ſemꝑ habuit: ſ
in tēpore per gratiā accepit. Qd̄ videt̄ Aug.
notaſſe in li. ad Proſperū ꝛ Hylariū dicens.
Predeſtinat9 eſt ieſus: vt q̄ futurus erat ſm
carnē filius dauid: eſſet in virtute filius dei.
Hūi etiā cū dicit̄ xp̄s minor patre ſm ꝙ homo
ſm habitū hoc ītelligūt dictū id eſt inq̄ꝫtum
habet ſibi hominē vnitū. Unde Aug. in. j. li.
de trinitate. Deus filius deo patri natura eſt
equalis: habitu minor. In forma enī ſerui mi
nor eſt patre. In forma dei equalis eſt patri:
ꝛ quia ſm habitū accipiēda eſt incarnatiōis
ratio: ideo deū humanatū nō hominē deifi-
catū dici tradūt. Unde Johānes dam̄. Nō
hoīem deificatū dicam9: ſ deū hoīem factū.

An verū ſit humanā naturā in chriſto de- Arti. VI.
generare in accidens. S

Einde querit̄ de tertia opinione q̄ error eſt q̄
D tangit̄ ibi [In hac igitur] Quidā enī q̄ volūt
eſſe de iſta opinione nō dicūt q̄dem ꝙ accepit
humanā naturā vt habitū: ſed tn̄ dicūt ꝙ in xp̄o de-
generari ī accn̄s ꝛ h̄ ſic ꝓbat̄. Accn̄s eſt qd̄ adeſt ꝛ ab- Arguit̄ ꝑo
eſt ꝑter ſubiecti corruptionē: hūana aūt natura adeſt
ꝛ abeſt filio dei/qui nō minus eſt filius dei: ḡ hūana
natura filio dei eſt accidēs. Item accn̄s eſt qd̄ ꝑdi- 2o
cat̄ denoīatiue ꝛ nō ſubſtātiue/nō enī ſortes dicit̄ hu-
manatus ſed dicit̄ hō ſed dicit̄ albat9 ſi albedo ſigni
ficat̄ ineſſe ſibi vt in termio motus ad albedinē/cum
igit̄ hic xp̄s dicit̄ hūanat9/videt̄ ꝙ hūana natura in
ſit ꝑ accidēs. Itē accn̄s ē qd̄ aduenit nature iā cō- 3o
plete ſed hūana natura aduenit filio dei iam cōpleto
in natura ꝛ ꝑſona: ḡ hūana natura in xp̄o eſt accidēs.
Itē accn̄s vnitū alicui nō variat ipm̄ a natura ꝓ- 4o
pria. hūana natura adueniēs filio dei: nō eū variauit
ḡ eſt accidēs vel degenerat in accidēs. Sed cōtra Rōnes in
dicit ph̄s qd̄ in ſe eſt ſubſtantia nulli eſt accidens: ſed oppm̄ ꝑma
humana natura in ſe eſt ſubſtātia: ḡ nulli eſt accidēs.
Itē accidēs aut eſt ſpeciei aut indiuidui ſpeciei vt ꝓ
pria paſſio. indiuidui aūt aut cōparatur ad ſubiectū vt 2a
ſubiectū tm̄/aut ad ſubiectū vt ad cauſam. ſi igit̄ hūa
na natura degenerat ī accidēs erit accidēs vno iſtoꝝ.

modoꝝ nõ primo mõ: q: ſic cõuerteretur humana natura cũ filio dei ſemꝑ ⁊ vbiqꝫ qḋ falſũ eſt. nec ſcḋo mõ q: filꝰ nõ eſt ſubiectũ hũane nature. vñ ſi natura humana eſſet in pſona diuina tũc pſona diuia eſſet hũana natura qḋ falſum eſt: nec tertio mõ q: filꝰ dei nõ
Solõ. dicit cauſam hũane nature. Solutio vltimis rõnibꝰ eſt ꝯſentiendũ ꝙ hũana natura nullo mõ eſt accidẽs nec degenerat in accidẽs: nec antiq̃ dixerũt ꝙ degenerat in accñs ſ; ꝙ ꝟgit ĩ accñs ⁊ nouelli vergi mutauerũt ĩ degñat cũ illa valde diuerſa ſint. vt em̃ ꝟgere in accñs ꝑter cõuenientiã cũ accidẽtis ꝓprietate quadã nõ ꝑter accidẽtis naturã. ſ. ꝙ põt abeſſe filio dei ſine diminutiõe pſone / ⁊ aduenit ei ſine augmẽto: q: bonitas nature hũane nihil adḋt diuine pſone ſicut nec pũctus linee vel quãtitati: ſed abſit ꝙ
ad pm ⁊ 2m degeneret q: potiꝰ generoſa fit. Ad primũ ḡ dicendũ ꝙ hoc facit cõicare in quadã accidẽtis ꝓprietate ⁊ nõ accidẽtis eſſe ſm naturã eo modo dicendũ eſt ad
ad 3m ⁊ 4m ſequẽs. Ad aliud dicẽdũ cũ dicit deus hũanatus ꝙ in modo ṗdicatiõis nõ intelligit ꝙ ſit habitus accidentalis ſm naturã ſed ſm ꝓprietatẽ que dicta eſt. ꝑ hec etiam patet ſolutio ad vltimũ.

Qḋ nõ debet dici hõ dñicus.

a Et licet dicat hõ deus: nõ tñ cõgrue dicit hõ dñicus. Vñ Aug. in li. retractationũ. Nõ video vtrũ recte dicat hõ dñicus: q̃ eſt mediator dei ⁊ hominũ xp̃s ieſus: cũ ſit vtiqꝫ dñs: ⁊ hoc q̃dem vt dicerẽ apud quoſdã legi catholicos tractatores. Sed vbicũqꝫ hoc dixi dixiſſe me nollẽ. Poſtea q̃ppe vidi nõ eſſe dicendũ: q̃uis nõnulla poſſet idem rõne defendi. Scḋm iſtos etiã dicit pſona filij in duabus et ex duabus exiſtere naturis ſm adherẽtiã vł inherentiã. Altera em̃ inheret ei altera ineſt.

Qḋ ṗdicta nõ ſufficiũt ad cognoſcendã hanc queſtionẽ.

Satis diligẽter iuxta diuerſoꝝ ſententiã ſuprapoſitã abſqꝫ aſſertione ⁊ ṗiudicio tractauimus q̃ſtionẽ. Verũtamẽ nolo in tanta re tanq̃ ad cognoſcendũ difficili putare lectorẽ iſtam ſibi nr̃am debere ſufficere diſputationẽ: ſed legat ⁊ alia forte melius cõſiderata atqꝫ tractata: ⁊ ea que hic mouere pñt: vigilãtiore atqꝫ intelligẽtiore ſi põt mente diſcutiat. Hoc firmiter tenẽs ꝙ deꝰ hoiem aſſũpſit homo in deũ tranſiuit: nõ nature ꝟſibilitate: ſed dei dignatiõe: vt nec deꝰ mutaret in humanã ſubſtantiã aſſumẽdo hoiem: nec hõ in diuinã glorificatus in deũ: q: mutatio vel verſibilitas nature: diminutionẽ ⁊ abolitionem ſubſtantie facit.

Arti. VII An xp̃s congrue dicat homo dñicus.
D Einde querit de hoc qḋ dicit [Nõ tñ cõgrue
Arg. pmo. d dicat hõ dñicus] Contrariũ em̃ videt qḋ. I. Regũ. 2. ſup illud Cognouit helchana, dicit
2o glo. Quis ḃ niſi hõ dñicus dñs. ſ. ieſus xp̃s. Item Aug. in ſermone dñi in mõte. Nulli licet ignorare regnũ dei cũ eius vnigenitus non ſolũ intelligibilr̃ ſed etiã ſenſibilr̃ ⁊ viſibilr̃ in hoie dñico de celo venerit.
Itẽ Caſſianus in ſexto cõtra neſtoriũ. Quãuis ḡ 3o
cũ ipa cõfeſſione noſtra ante virginis partũ atqꝫ conceptũ dñicus hõ nõ fuerit xp̃s tñ quia a te ſolitariꝰ dr hõ deus ſcripturis ſacris ſine exordio ṗdicat / ⁊ tãta hois ac dei vnitas legit vt ⁊ hõ deo ſemꝑ antea coeternus / ⁊ poſtea hoi deus cõpaſſus eſſe videat. P. 4o
Dam. ſepe dicit hoiem deificatũ: ḡ ⁊ põt dici hõ dñicus. Si forte dicat dñicus nomen poſſeſſiuũ eſt ⁊ Solõ
ita ſignat rem nois cui adiungit eſſe poſſeſſam. Contra formã ſeruilẽ accepit xp̃s ⁊ ſeruꝰ dñi dicit Eſa. 42 Obiectio
Ecce intelligit ſeruus meus. Solutio nõ debet dici hõ dñicus ſed debet dici ꝙ xp̃s hõ dicit pſonã ⁊ illa Solutio.
nõ fuit vnq̃ ſerua licet ſeruilẽ accepit naturã. ꝙ autẽ ad totũ ſił
ipe dicat ſeruus nõ ꝯuenit ei gr̃a pſone ſimplr̃ ſed gr̃a nature q̃ eſt in pſona: ⁊ ideo q: dñicũ ſonat ſeruilẽ eſſe perſonã xp̃i ideo retractat Aug. dicat tñ dñicus q̃nqꝫ nõ poſſeſſiuũ ſed ꝓ habẽte dominiũ. vt logicꝰ q̃ habet logicã ⁊ ſic q̃dam dicũt eũ dñicũ ſed nõ debet extendi q: magis ꝓprie ſonat pſonã ſeruilem.

An diuia natura debeat dici nata de virgine.

Diſt. VIII. Qualr̃ per vnionẽ diuerſaꝝ naturaꝝ ĩ xp̃o fiat cõicatio ideomatũ ⁊ ꝓprietatũ reſpiciẽtũ naturam.

p Oſt ṗdicta inquiri debet: vtrũ de natura diuina concedẽdũ ſit: ꝙ de virgine ſit nata: ſicut dicitur in virgie incarnata. Et videt vtiqꝫ nõ debere dici nata de virgie: cũ nõ ſit nata de patre. Que em̃ res nõ eſt de patre genita nõ dicit de matre nata: ne res aliqua filiationis nomẽ habeat in hũanitate q̃ illud nõ teneat in diuinitate. Videt tamẽ poſſe ꝓbari: ꝙ ſit nata de virgine: q: ſi hoc eſt naſci deũ de virgie. ſ. hoiem aſſumere in vtero virgis: cũ natura diuia ſupius dicta ſit hoiem aſſũpſiſſe: videt debere dici nata. De hoc ait Augustinus in libro de fide ad Petrũ: Natura eterna atqꝫ diuina nõ poſſet tpaliter concipi ⁊ naſci ex natura humana: niſi ſm ſuſceptionẽ veritatis humane verã tẽporaliter conceptionẽ ⁊ natiuitatẽ ineffabilis ĩ ſe diuinitas accepiſſet. Sic eſt deus eternus veraciter ſm tẽpus ⁊ cõceptus ⁊ natus ex virgine. Iſta autoritate videt inſinuari ꝙ natura diuia ſit nata ⁊ cõcepta de virgine. Sed ſi diligenter notentur verba potius de pſona agi intelligit que ſine dubitatiõe ⁊ de patre ⁊ de matre nata eſſe dici debet. a

p Oſt hec inq̃ri debet ⁊c̃.] Hic incipit pars illa q̃ eſt de cõuenientibꝫ cõiũcto ex vnitate ⁊ vnibili. Sũt aũt tria ſm Diony. in omi pfecto vno ꝯſiderãda. ſ. ſubſtãtia virtus et opatio ⁊ vocat ſubſtãtia cõpoſitũ ſiue pſona. virtus aũt potẽtia naturalis ad actũ vel paſſionẽ. Opatio aũt opus qḋ eſt hypoſtaſis cõſtitute ⁊ pfecte ſm virtutẽ que ineſt ei; ⁊ ideo etiã ꝓprietates xp̃i vnite ſunt a

tripliceſ. Aut em̄ ſunt vniti ſm̄ ꝙ vnitū eſt/⁊ de illis
agit in p̄ma pte/qui ſunt xp̄i ſm̄ potentiā vel virtutē
ſumptā ex parte aīe vł' corꝑis/⁊ de illis agit in parte
ſecūda q̄ incipit.xiij.diſtin.ibi.[Preterea ſciendū eſt
xp̄m ſm̄ hoīem ab ip̄a conceptiōe] Et ꝙ hoc verū ſit
patet:qꝛ ibi agit de ſapiētia ⁊ grā xp̄i q̄ inſunt ſm̄ po
tentiā ſumptā in aīa.⁊ in.xv.agit de defectib⁹ nr̄is aſ
ſumptis q̄ inſunt ſm̄ īpotentiā ſumptā ex pte corꝑis
Aut ſūt etiā ꝓprietates ſm̄ opa ſumpte. ⁊ de his agit
in.xviij.diſt.que incipit ibi [De merito xp̄i etiā nō eſt
p̄tereundū] Et ꝙ hoc etiā verū ſit patet:qꝛ omnia q̄
ponūtur ibi.ſunt de merito de mediatiōe ⁊ redēptiōe
⁊ de morte q̄ fuit op⁹ p̄cellētiſſime fortitudinis:⁊ iō
in illa finit tractatus de incarnatiōe. De ꝓprietatib⁹
igit xp̄i hoīs inq̄ꝝ eſt de⁹ ⁊ hō habet in p̄ma pte/
⁊ diuidit in duas ptes. Quedā em̄ ꝓprietates inſunt
ei in eſſe:quedā aūt nō inſunt ei niſi ſm̄ poſſe ꝑ intelle
ctū/ſicut eſt poſſe aſſumere aliū/poſſe aſſumere in ſexu
muliebri. De hiis ḡ que primo mō inſunt agit in pri
mis q̄ttuor diſtinctiōib⁹ ⁊ etiā in p̄mo ca. q̄nte diſtin
ctiōis q̄ eſt.xij. De hiis v̄o q̄ ſcđo mō inſūt agit in alia
pte duodecime diſt.ibi [Solet aūt q̄ri vtrū aliū ho
minē] ꝓprietates que inſūt in eſſe cauſant a p̄ncipiis
eſſentialib⁹ xp̄i. Illa aūt ſunt extrinſeca ſicut pr̄ ⁊ ma
ter/aut intrinſeca vt vtraq; natura. Et ideo hoc diui
dit in tres ptes. In quaꝝ p̄ma agit de ꝓprietatib⁹ cō
ſequētib⁹ xp̄m vnitū ſm̄ cōparationē ad principiū a
quo ſicut ꝑ generationē/ſicut eſt naſci vel bis naſci et
de iſtis agit in iſta diſt.viij. Aut cauſant a diuina na
tura ſicut eſt honor ⁊ adoratio ⁊ hmōi ⁊ de iſtis agit
in.ix.diſt.ibi [Preterea inueſtigare oportet] Aut cō
ſequūtur ip̄m ex humana natura/⁊ de illis eſt dicen
dū decima ⁊ vndecima diſtin.⁊ in p̄mo ca.duodecie.
Hec aūt pars icipit ibi [Solet etiā a quibuſdā q̄ri]
In iſta aūt diſtin.q̄ p̄ſentis eſt lectiōis ſunt duo capl'a
ſcʒ vtrū debeat dici diuitas nata ⁊ cōcepta. Et vtrū
debeat dici xp̄s bis natus ibi [Queri etiā ſolet.

Artic 1
B

An diuina natura ſit nata ⁊ cōcepta ⁊ vtꝝ
natura humana ſit nata ⁊ an poſſet dici ꝙ di
uina natura ſit nata per conſequēs.

Nadit aūt hic dubiū circa p̄ncipiū primi ca.
ſ vbi dicit [Videt vtiq; nō dici debere de diui
na natura ꝙ nata ſit de virgine] Et multipli
cat q̄ſtio vt primo q̄rat.ſi diuia natura eſt nata ⁊ cō
cepta. Scđo ſi hūana natura eſt in ip̄o nata. Tertio
ſi diuina vel hūana/⁊ ſi nō primo tn̄ ꝑ ꝯſequēs debet
Argu.p̄mo dici nata vel cōcepta. Ad p̄mū hoꝝ ꝓcedit ſic/hec
cōcedit diuina natura eſt icarnata:ſed nihil eſt incar
natū niſi qđ prius carne in vtero virgis eſt ꝯceptū:ḡ
cōcedi debet diuia natura eſſe cōcepta:nihil aūt con
cipit niſi qđ naſcat ſi natura nō patiat impedimētū:ḡ
2° debet cōcedi ꝙ diuina natura eſt nata. Itē Hila
rius in li.de trini. Nihil niſi natū habet filius cū ergo
hoc ſit veꝝ de eterna generatiōe qꝛ nō in parte eſt na
3° tus de virgine ⁊ in pte nō ſed totus. Itē aliter em̄
theothocos mater eius nō diceret:ḡ debet ꝯcedi ꝙ
4° nata ſit diuia eſſentia in ip̄o. Itē in filio dei ſm̄ in
tellectū nō ſunt niſi duo.ſ.eſſentia ⁊ ꝓprietas licet il
la duo in ip̄o ſunt vnū. Aut igit incarnat⁹ eſt rōne eſ
ſentie/aut rōne ꝓprietatis/aut rōne vtriuſq; nō rōne
ꝓprietatis tm̄:qꝛ hoc eſſet ridiculū ꝙ ꝓprietas illa eſ
ſet nata. Silr nō rōne eſſentie tm̄:qꝛ ſic pr̄ eſſet nat⁹
ergo rōne vtriuſq; eſt natus:ergo diuia eſſentia nata
eſt. Itē in inferiorib⁹ videm⁹ cū aliq̄s naſcat omne 5°
qđ in ip̄o ē naſcat cū ip̄o:ḡ m̄ltomagis erit hī in ſupiori
bus in quib⁹ eſt maior ſimplicitas cū igit eſſentia ſit
in ip̄o eſſentia videt eſſe nata. Itē in inferiorib⁹ q̄ 6°
cūq; in recto p̄dicant de nato dicunt nata ſicut ⁊ na
tus.vt hic eſt natus ⁊ hic eſt petrus ⁊ petrus natus.
dicit ergo ⁊ in ſupiorib⁹ quecūq; in recto p̄dicant de
filio dei ſi filius dei dicat natus/⁊ ip̄a natura diuina
dicet nata:ſed filius dei eſt diuia eſſentia ergo ip̄a di
cit nata. Vlterius querit de ſecūdo articulo q̄ſtio Queſtiūcu
nis vtꝝ humana natura debeat dici nata. videt ꝙ ſic la ſecunda.
qꝛ humana natura incepit/⁊ om̄e qđ incepit aut ince Rō p̄a ꝙ ſic
pit per creationē vel generationē:ſed humana natu
ra nō incepit ꝑ creationē:ergo ꝑ generationē ḡ ip̄a eſt
nata vel genita. P.nihil eſt genitū tēporali genera 2a
tione niſi qđ cepit in tēpore/ꝑſona xp̄i nō cepit in tpe
vt iam ꝓbatū eſt ſepius:ergo ꝑſona xp̄i nō eſt nata in
tēpore cū igitur aliq̄d natū ſit de beata virgine videt
ꝙ oporteat naturā humanā eſſe natā. Itē hoc eſt 3a
natū de virgine qđ ſpūſſancti opatione eſt factū:ſed
hoc eſt natura humana.nō em̄ ſpūſſctūs fecit perſo
nam xp̄i:ergo humana natura eſt nata. Sed ꝯtra Rōnes in
vtrāq; partē q̄ſtiōis ſic obiicit/nihil generat niſi ens oppoſitū p̄a
completū in natura illa:ens aūt cōpletū eſt ſuppoſitū
ergo qđ generat eſt ſuppoſitū. Itē phs in.vij.p̄me 2a
phie ꝓbat ꝙ nō generat materia neq; forma ſed totū
compoſitum cum igitur ⁊ materia ⁊ forma ſunt com
poſitum nature:nature non erit generari nec naſci.
Itē nō generat niſi in quo generatio terminat:ge 3a
neratio aūt nō terminat niſi ad ſuppoſitū nō ergo na
ture ꝓprie eſt generari vel naſci. Vlteri⁹ querit de Queſtiūcula
tertio q̄ſtionis articulo.ſ.vtrū poſſit cōcedi de diuia tertia.
natura ꝙ ip̄a ſit nata ꝑ ꝯſequēs.videt ꝙ ſic:qꝛ ſi dicā Arguit p̄o
hic generat hūc ꝑ ſe ⁊ hic eſt hō poſſum vlterius infer
re:ergo ꝑ ꝯſequēs generat hoīem ⁊ hō eſt aīal ⁊ ꝑ cō
ſequēs generat aīal ⁊ ſic de aliis. Cū igitur homo et
animal dicāt naturā hoīs.videt ꝙ natura habeat ge
nerari ⁊ naſci per ꝯſequēs:ergo ſimilr de filio dei hic
generat hunc ⁊ hic eſt natura diuina. videt ꝙ ꝑ con
ſequēs generat naturā diuinā. P.licet pes ⁊ ma 2a
nus ⁊ corpus nō naſcant per ſe tamē poſſumus con
uenienter dicere ꝙ naſcūtur in iſto nato/⁊ ſic ip̄oꝝ ali
qua eſt natiuitas:ergo a ſimili licet natura diuina nō
naſcatur/videt tamē ꝙ poſſumus dicere ꝙ naſcatur
in xp̄o. Solutio dicendū ꝙ eſſentia diuina nullo Solo.
modo debet dici nata ſicut em̄ dicit in lr̄a nihil debet
dici natū in tpe qđ nō eſt natū in eternitate ne nomē
filiatiōis ad aliud traſeat ſicut in ſupiorib⁹ in prima ⁊
q̄rta diſtinctiōe eſt habitū. Et etiā iō qꝛ in nulla natu
ra ita ē ꝙ natura naſcat ſʒ naſcit hypoſtaſis ſiue ſb̄a
cōpoſita ſicut ꝓbatum eſt bene in obiectiōib⁹. Ad Ad p̄mū qđ
primū ergo dicendū ꝙ verū q̄dem eſt ꝙ hec concedit eſt maior ar
ꝙ diuina natura eſt incarnata ſub hoc ſenſu ꝙ diuia gumenti
natura eſt carni ſociata in eadē ꝑſona:ſ.nō ſibi.⁊ in ſe
ſm̄ ꝙ natura aſſumpſit carnē ſed aſſumpſit ſibi in ꝑſo
na vn̄ cū natiuitas ſit eius qđ in ſe ⁊ ꝑ ſe eſt icarnatū
diuina natura nō erit ꝓpter hoc nata. Ad aliud di Ad minorē
cendū ꝙ nihil eſt incarnatū niſi qđ prius erat ꝯceptū eiuſdē argu
ſicut iam patet:qꝛ nō ꝯcipit niſi qđ ꝑ ſe ſm̄ rōnem in menti.
telligēdi vnit carni:⁊ ſic nō eſt incarnata diuina na
tura. Ad aliud dicēdū ꝙ Hilarius loquit de eter Ad 2m.
na generatiōe/⁊ ſenſus eſt nihil niſi natū qđ naſcēdo
accepit:ſed hoc nō pōt dici de temporali:qꝛ naſcendo
tpalit nō accepit diuinā naturā; ⁊ iō etiā hec nō eſt ve

Ad 3m ra ꝙ ſit nata ſic ꝙ tpaliter accepta. Ad h qđ obijcit
ꝙ ſm hoc nõ diceretur theotochos ſancta virgo. Di-
cendũ ꝙ nõ ſequit qꝛ licet diuina natura nõ ſit nata:
Obiectio. tamẽ filius dei ꝛ deus eſt natus de ipſa. ꝛ ſi obijcit ꝙ
deus eſt nomẽ ſubſtantie ꝛ nature ꝛ ſi de⁹ natus eſt
Solo diuina natura nata eſt. Rñſio ꝙ licet li deus ſit no
men ſubſtantie/ tamẽ per actũ notionalẽ ſicut eſt na-
ſci tpaliter ꝛ eterne: qꝛ vtrũqꝫ ſuppoſito cõuenit/ tra-
hitur ad ſupponẽdũ ꝓ pſona: ꝛ ideo tunc nõ ſequit ꝙ
natura diuia eſt nata. Si aũt querit ꝓbatio ꝙ naſci
tpaliter ſit notionale reuocet ad memoriã qđ ſup̃ di-
ctũ eſt de incarnatiõe vbi oñſum eſt ꝙ generatio eter-
Ad 4m na ſm intellectũ claudit in tẽporali. Ad aliud di-
cendũ ꝙ in filio dei eſt eſſentia ꝛ eſt ꝓprietas ꝛ eſt pſo-
na ꝛ hec nõ habent numerũ: quia eſſentia eſt perſona
ꝛ ꝓprietas. vnde ſicut dicimus ꝙ eſſentie nõ eſt naſci.
ita etiã dicimus ꝙ ꝓprietatis nõ eſt naſci/ ſed pſone q̃
ſm intellectũ media eſt inter eſſentiã ꝛ ꝓprietatẽ/ ꝛ di-
cit hypoſtaſim in ſe pfectã ꝛ ſubſiſtentẽ: licet eñ in di-
uinis ꝓpter oĩmodã ſimplicitatẽ nõ differat eſſentia
a pſona ꝛ ꝓprietate nõ tamẽ ſuppoſito vno ſupponit
Ad 5m alterꝫ/ nec quicq̃d attribuit vni attribuit alteri. Ad
aliud dicendũ ꝙ in inferiorib⁹ nõ põt dici ꝙ omne qđ
eſt i aliquo naſcat. ꝓprie eñ etiã nõ dicit ꝙ totũ naſci
tur in ipo: ſed ꝓprie dr̃ ꝙ ipẽ naſcit in toto illo qđ eſt in
ipſo. vnde illa ratio aut ex falſis aut ex ꝓprijs ꝓcedit.
Ad 6m Ad aliud dicendũ ꝙ in inferiorib⁹ licet om̃ia dicã-
tur nata q̃ pᷓdicant in recto/ nõ tamẽ omnia dicunt
p ſe nata ſed quedã per accidẽs quedã aũt per conſe-
quẽs: de quibuſdã autẽ dicit ꝙ ipẽ natus eſt in illis
verbi gratia hypoſtaſis huius per ſe id qđ ſubiecto
vnũ eſt per accidẽs vt albus longus ꝛ hmõi. Id aũt
qđ eſt ſecũda ſubſtãtia cui ſubſtat ſuppoſitũ vl ꝓprie-
tas vel ſpeciei vel generis dicet natũ p conſequẽs: qꝛ
dicit phs ꝙ aĩal vniuerſale aut nihil eſt aut poſteri⁹
eſt. vnde hic natus ꝛ hic eſt homo p ꝯſequẽs nat⁹ hõ
eſt/ ꝛ homo eſt aĩal per ꝯſequẽs eſt natum aĩal/ ꝛ per
cõſequẽs diſcipline ſuſceptibile ꝓpter ꝓprietatẽ ſpeciei
per ꝯſequẽs viuũ vel vitale ꝓpter generis ꝓprietatẽ:
ꝛ ſic de alijs. Sed non ſic eſt in xp̃o duab⁹ rationib⁹
vna eſt qꝛ ꝛ ſi diuia natura p̃dicet de filio dei/ hoc nõ
cõtingit ex ratione pſone: quia pſona eſt nec rõne na-
ture: qꝛ natura eſt ſed aliũde ſcꝫ ex oĩmoda ſimplicita
te. vnde natura nõ eſt poſterius perſone ſed idem ſub
alio modo ſignificandi. Secũda eſt magis ad ꝓpoſi-
tum qꝛ ſcꝫ in iſtis totũ accipit per generationẽ aliquo
mõ ſed ſic nõ eſt in xp̃o: naturã eñ diuinã nõ accepit
Ad queſtiũlã ſecũdã cũ duab⁹ primis rõnib⁹ p generationẽ tẽporalẽ vt ante diximᵘ. Ad id qđ vl
terius querit vtrũ humana natura debeat dici nata
Dicendũ ꝙ ſm intellectũ nature qui poſitus eſt ſup̃
in lr̃a ſcꝫ qꝛ humana natura ſit corpus ꝛ anima non
debet cõcedi: quia in nulla natura hoc verũ eſt ſicut
bene ꝓbant obiectiones. Si aũt humana natura di
ceret vniuerſale ſpeciei vel generis poſſet dici ꝙ natu
ra occulte operetur in hĩjs ꝛ eſſet nata per ꝯſequẽs ſiue
Ad 3am per poſterius. Ad id autẽ qđ contra obijcit dicen-
dũ ꝙ hec eſt falſa/ hoc eſt natũ de virgĩe qđ ſpũſſancti
operatione eſt factũ: quia pſona nata eſt de virgine ꝛ tñ
pſona operatione ſpũſſancti nõ eſt facta. vnde illa ratio
Ad queſtiũculã 3am cũ pᵒ obiectio. ꝓcedit ex falſis ꝓpoſitionib⁹. Ad id qđ vlterius q̃-
ritur vtrũ poſſit dici ꝙ natura diuina eſt nata per cõ
ſequẽs: dicendũ ꝙ nõ illis duab⁹ rationib⁹ que ſupra
ſunt poſite/ ꝛ nõ eſt ſimile in generatione inferiori vt
Ad 2m patet ex dictis ꝛ per hoc patꝫ ſolutio ad primũ. Ad

aliud dicendũ ꝙ nõ eſt vera/ hic pes naſcit in iſto niſi
valde iproprie: ſed ſic dicendũ eſt iſte naſcitur habẽs
pedem ꝛ manũ/ ſi tamen iproprie concedat nõ erit ſi-
mile de diuina natura: quia nõ per generationẽ tem
poralẽ accipit ſicut pes vel manus.

An in xp̃o ſit tñ vna filiatio. Arti. II.

Einde querit de hoc qđ dicit [Ne res aliqua
b filiationis nomen habeat in humanitate que
illud nõ tenet in diuinitate.] ẽ. a. Ex h eñ ac- Rõnes ꝓ veritate pᵒ.
cipi videtur ꝙ vna ſola filiatio ſit qđ etiã multis rõ-
nibus ſic probat. in diuinis hypoſtaſib⁹ nulla eſt pro
prietas diſtinguens niſi relatio originis: ergo nulla
eſt ꝓprietas pſonalis niſi illa. ſed ab vna ꝓprietate p-
ſonali dicit perſona vna. Cum igitur ꝓprietas hec in
perſona filij ſit filiatio filij cum vna perſona vnã ſolã
habebit filiationẽ. Item ponamus aliquẽ genera 2a
ri actiue a patre ſicut multi faciunt ꝛ eundẽ generari
a matre ex hoc ꝙ iſte aliter generat a pr̃e ꝛ aliter a ma
tre nõ fiunt in eo diuerſe filiationes ſed vna filiatione
reſpectũ ponit ad patrem vt ad generãs actiue ꝛ eun
dem ad matrem ponit reſpectũ ſm generationẽ paſſi
uam: ergo a ſimili filius diuerſo modo genitus a pa-
tre eternaliter ꝛ a matre tempaliter nõ habebit diuer
ſas filiationes. Item ponamus vnũ habere decẽ 3a
filios vna paternitate refert ad om̃es ſm diuerſum
reſpectũ cõparatus ad hunc: ergo diuerſus actus ge 4a
nerationis nõ cauſat diuerſitatẽ originis. P. in omi
natura ſimile nõ poteſt inueniri ꝙ aliquid ſm eandẽ
partẽ etiã a diuerſis cauſis duas habeat ꝓprietates
eiuſdẽ ſpeciei: nõ eñ due albedines inſunt eidem ſm
idem/ nec due nigredines etiã a diuerſis cauſis indu-
cte ꝛ ſimilr̃ in anima nõ inſunt due ſciẽtie eiuſdẽ ratio
nis in eodem/ nec due ſpecies hoĩs ad itelligendũ ho
minẽ/ ꝛ ſic eſt in omnib⁹: ergo etiã impoſſibile eſt intel
ligere qualiter hoc poſſit eſſe verum. Si forte dica Inſtãtia 2a
tur ꝙ alterius rõnis eſt filiatio hũana ꝛ alterius rõ-
nis filiatio diuia: ꝛ ideo ſunt due in eodem filiatiões.
Contra filiatio eſt conſtituẽs filiũ: ꝛ quicq̃d alteri⁹ Solo q̃ eſt ratio 5a.
rationis eſt in abſtracto eſt etiã alterius in concreto:
iſta ꝓpoſitio nõ habet inſtantiã: ergo ſi filiatio eſt alte
rius rõnis alterius rationis eſt filius. ſed filius vni⁹
rationis ꝛ filius alterius ratiõis ſunt duo filij: ergo
xp̃s eſt duo filij qđ hereſis eſt. Item aut eſt ſic alte- 6a
rius rõnis ꝙ ſit equiuocũ illi vel ꝙ ſit per prius ꝛ po
ſterius dictũ. Si equiuocũ ſequit neceſſario ꝙ xp̃s
ſit alia ꝛ alia rõne filius. Si autẽ per prius ꝛ poſte-
rius dictũ cum nõ poſſit prius ꝛ poſterius eſſe pari-
ter aliquid cõmune ꝛ qđ nihil eſt cõmune creatori et
creature erit hoc modo filiatio qꝛ iſta eſt filiatio imitã-
do illam: ergo non recedit oĩno a ratione eius: igitur
due ꝓprietates hoc modo ſimiles ſunt in eodem ſm
idem licet a diuerſis cauſis: quia vero nõ cõtingit in-
telligi vel imaginari/ ponamus eñ ſapientiã increa-
tam ꝛ ſapientiã creatã eſſe in eodem/ adiectiue erit nõ
intelligibile cum nõ recedant a ratione vna cõtrarie
ſm ꝓportionẽ ad vnum actum. P. ponamus vnũ 7a
magiſtrũ hodie habere vnũ diſcipulũ ꝛ cras alium ꝛ
ita ſucceſſiue vſqꝫ ad mille oportebit ſm hoc ꝙ mille
magiſtri generarẽtur in ipo qđ abſurdum eſt. Itẽ 8a
filiatio eſt ꝓprietas perſone ſm ꝙ perſona: pſona aũt
eſt tñ vna ꝛ vnius perſone vt vna eſt ꝓprietas conſti
tutiua tñ: ergo cum filius ſit vna perſona/ filius nõ
habebit niſi vnam filiationẽ. Sed contra genera- Inoppoᵐ arg. primo.
tio eſt cauſa relationis: ſed in chriſto nõ eſt vna gene-

2o ratio ergo nec vna filiatio. P. filiatio eſt qua filius
referē ad aliud: ſed eterna filiatione referē ad patrē ⁊
nō ad matrē: ergo erit alia relatio ad matrē ergo alia
Solo filiatio. Solutio ſine piudicio dico ꝙ nō ē niſi vna
filiatio chriſti filij dei: quia nō eſt intelligibile qualiē
iſte due ꝓprietates eiuſdē rōnis determinarēt vnam
Ad primū hypoſtaſim vñ cōcedo priores rōnes. Ad id qđ cō
qđ ē i opp^m tra obijcitur ꝙ generatio eſt cauſa relatiōis dicendū
ꝙ hoc verū eſt niſi ſit relatio eiuſdem rōnis quā cauſa
re habet: ſi eñ illa inſit nō poteſt induci ſup illam alia
ſed diuerſos reſpectus eiuſdē inducit. ſ. ꝙ pater vel fi
lius reſpectu alicuius ſit pater reſpectu cuius nō fuit
Sicut ſi ponamus aliquē eſſe album ⁊ adueniunt ei
cauſe inducentes albedinē nō inducent ei albedinem
Ad. 2m aliam/ſed facient ꝙ eadem albedo alia dr cauſa etiā
habebaē ꝙ̄ prius habeatur. Ad aliud dicēdū ꝙ fi-
liatio eſt ꝓprietas cauſans reſpectū in relatiuo ⁊ in eo
ꝙ eſt ꝓprietas nō reſpicit niſi id cui ineſt ⁊ ē vna/ſm
id autē ꝙ cauſat reſpectū non reſpicit id in quo eſt ſi-
cut in ſubiecto ſed querit determinari extra: ⁊ ideo in
vna ꝓprietate tot multiplicanē reſpectus quot habet
extra ad que refertur: ⁊ ideo nō ſequiē ꝙ ſi aliquo re-
ſpectu refertur ad patrē ⁊ alio ad matrē ꝙ ſint diuer-
ſe ꝓprietates filiationū in ipō nec eſt iſta opinio noua
ſed etiam ſcripta in ſcriptis aliorꝫ magiſtrorꝫ.

De gemina chriſti natiuitate quibus natus eſt.

Queri etiam ſolet vtrū debeat dici xp̄s bis
genitus vt dicitur dei ⁊ hominis filius? Ad
qđ dici poteſt xp̄m bis natum eſſe: duaſq; na-
tiuitates habuiſſe. vnde Aug. i libro de fide
ad petrū. Pater deus de ſua natura genuit
filium deū ſibi coequalem ⁊ coeternū. Idem
quoq; vnigenitus deus ſecūdo natus eſt ex
patre ſemel: ex matre ſemel. Natus eſt enim
a de patre dei verbū. Natus eſt de matre ver-
bū caro factū vn⁹ ꝗ atq; idē dei filius na⁹ eſt
ante ſecula: ⁊ nat⁹ in ſeclo ⁊ vtraq; natiuitas
vnius eſt filij dei: diuia. ſ. ⁊ humana. De hoc
etiam Iohānes dam. ait: Duas ꝗ xp̄i natiui-
tates veneramur: vnam ex patre ante ſecula
que eſt ſuper cauſam ⁊ rationem ⁊ tempus ⁊
naturam: ⁊ vnam que in vltimis tēporibus
ꝓpter nos ⁊ ſm nos ⁊ ſuper nos: ꝓpter nos:
quia ꝓpter noſtram ſalutē: ſm nos: quia na-
tus eſt homo ex muliere: ⁊ tempore cōceptio
nis. ſ. nouem menſium. Super nos quia non
ex ſemine: ſed ex ſpūſancto ⁊ ſancta virgine
ſupra legem conceptionis. Ex his manifeſte
apparet chriſti duas eſſe natiuitates eūdēq;
bis natum fore.

Arti. III. D

An chriſtus poſſet dici bis genitus ⁊ quomodo debeat.

Arguiē po d Einde queriē de hoc qđ dicit in. ij. ca. Queri
ſolet verū debeat dici xp̄s bis genitus. videē
ꝙ nō. nihil eñ ſit in actu eterno ꝙ ipſm nunq̄
eſt interruptū facit numerū cū aliquo actu eiuſdē rō-
nis/ſicut ſi vno curſu currā eternaliter/nunq̄ dicar
bis cucurriſſe etiā ſi alio cū illo curſu poſſum currere
q̄ bis ſonat interruptionē: ſed vna generatio filij eſt
eterna: ergo nō interrupta: ergo cū alia generatione
numerū nō facit. Item quicūq; actus nō ſunt eiuſ 2o
dem rationis decies nō poteſt dici bis. vt ſi ſemel cur-
ram ⁊ ſemel ſcribā nō poteſt dici bis cucurri vel bis
ſcripſi: ergo cum ſimiliter generatio eterna ⁊ tēpora-
lis nō ſint eiuſdē rationis nō poteſt dici bis genitus.
Solutio Iſidorus expreſſe dicit xp̄m eſſe bis na- Solo
tum/⁊ magiſter dicit hoc etiā vñ hoc conceditē ppro-
prie vt ſit ſenſus: bis natus id eſt duas habeat nati-
uitates. Ad primū ergo dicendū ꝙ cū dicitē genera Ad primū
tio filij eterna/nō dicitur ideo eterna ꝙ nunq̄ conſe-
quiē finē: ſed quia eſt tota ſimul ſtans ⁊ ꝑfecta nunq̄
in fieri nunq̄ in factū eſſe: ſed ſemꝑ completa ⁊ ꝑfecta
nō interrupta: quia nihil interrūpitur niſi tēpus ⁊ tē
porale ⁊ generatio eterna licet non ſit eiuſdē rationis
oino cum tēporali nō tñ eſt vllo modo cōis: q̄ eſt ibi
cōmunitas ꝓportionis ⁊ ſic inq̄tum cōpleta ⁊ per-
fecta cōnumeraē improprie tēporali perfecte ꝑfectio-
ne tēporis: licet eñ eternitas ⁊ tēpus nō vniuocētur
in vno/tamē ordināñtur ita ꝙ vnum ſub alio ⁊ tēpus
imitaē eternitatē inq̄tum poteſt. Ad aliud dicen- Ad 2m.
dum ꝙ generatio eterna ⁊ tēporalis ſunt eiuſdē ratio
nis ꝑ prius ⁊ poſterius ꝑ analogiā vt ſepe dictū eſt.

Utrum xp̄s eſt vnus filius.

Arti. IIII. E

Einde queriē de hoc ꝙ dicit [Unus igiē atq;
d idem dei filius natus eſt ⁊c.] ē. a. Hoc enim
videtur eſſe falſum q̄ diuerſarū naturarū ge Arg. pmo.
nere ⁊ ſpecie diuerſa ſunt indiuidua: ſed diuina natu
ra ⁊ humana ſunt diuerſe nature ſpecie ⁊ genere ergo
eorū diuerſa ſunt indiuidua vt videtur. Item di- 2o
uerſorꝫ actuū in natura ⁊ eſſe diuerſi ſūt termini/ge-
neratio diuina ⁊ humana ſunt diuerſi actus ⁊ vterq;
in naturā ⁊ eſſe: quia generatio ſm phm eſt via in na
turā: ergo habent diuerſos terminos: ſed terminus
eſt ille qui naſcitur: ergo diuerſi ſunt illi qui naſcūtur
ſed qui naſcūtur filij ſūt: ergo diuerſi ſunt filij. Itē 3o
diuerſarū ſpecierū ⁊ generū diuerſa ſunt indiuidua:
ergo etiā diuerſarū naturarū rationaliū ſpecie ⁊ ge-
nere diuerſe ſunt perſone: q̄ ꝑſona eſt hypoſtaſis in-
diuidua rōnalis nature. Solutio ex predictis leue Solutio.
eſt illud ſoluere: quia probatū eſt ſupra ꝙ xp̄s nō eſt
niſi vnū: ⁊ ideo nō eſt niſi vnus filius. Dicendū ꝗ
ad primū ⁊ ad vltimū ꝙ fere idem ſunt ꝙ hoc verum ad pm ⁊ 3m
eſt de naturis quarū neutra alteri cōmunicabilis eſt
vel cōicat. Si aūt vna cōmunicat ⁊ altera nō/ille
qui cōicat nō erit indiuiduū habens: q̄ nō eſt in ſe in
diuiſum ⁊ diuiſum ab alio ſicut aīa ⁊ ſubſtantia ſpi
ritualis rōnalis ⁊ corpus ſubſtātia corporalis: ⁊ tñ
nec corpus habet indiuiduū nec anima perſonā: quia
cōmunicāt inuicē: cōicare eñ alij ꝑ vnionē tollit potē
tiam habendi ꝑſonalitatē vel perſonā. Ad aliud di- Ad 2m.
cendū ꝙ generatio in diuinis non dicit actū aliquē q
vt fieri terminetē ad filiū productū: quia ſm hoc eſſet
ſucceſſiua/⁊ filius ante fuiſſet in potentia ⁊ poſtea in
actu ⁊ nō eſſet eternus ⁊ ideo illa nō tenet niſi in hu-
manis. Si aūt in hoc nō fuit bis dicendū ꝙ tunc ge-
neratio humana eſt eiuſdem cuius eſt diuina vt patꝫ
per ſupra dicta: ſed nō ſm idem: quia generatio eter-
na eius eſt ſm naturam diuinam: tēporalis autē ſm
humanā. Si autē obijcatur ex hoc humana natura
multū videtur perdere q̄ cōicabilis eſt: q̄ ꝑdit potē-

tiam conſtituēdi perſonā. Dicendum ꝙ nihil amittit
q̄n ymo nobilitat̄ ex hoc ꝙ nobiliori modo habet ſup
poſitū ꝛ perſonā filij dei.

De adoratiōe humanitatis xp̄i an eadem ſit adoratio humanitati ꝛ deitati exhibenda.

Diſt. IX. Utrū caro xp̄i ſit adorāda adoratione latrie qđ eſt ꝓprie tas diuine nature

a P Reterea inueſtigari
oportet: vtrū caro chriſti ꝛ anima
vna eādēq̄ cū verbo debeat adora
tione adorari illa. ſ. que latria di
citur: Si eñi anime vel carni exhibet̄ latria q̄
intelligitur ſeruitus ſiue cultus ſoli creatori
debit⁹: cū aīa xp̄i vł caro creatura tm̄ ſit crea
ture exhibetur qđ ſoli creatori debetur qđ fa
cienti in idolatriam deputatur. Ideo quibuſ
dam videtur nō illa adoratiōe que latria eſt
carnē chriſti vel animā eſſe adorandā: ſed il
la que eſt dulia: cuius duas ſpecies vel mo
b dos eſſe dicunt. Eſt eñi cuiuſdā modi dulia
que creature cuilibet exhiberi pōt: ꝛ eſt que
dā ſoli hūanitati xp̄i exhibenda nō alij crea
ture: quia chriſti humanitas ſup omnē crea
turam eſt venerāda ꝛ diligenda. Non tamen
adeo vt cultus diuinitati debitus ei exhibea
tur: qui cultus in dilectiōe ꝛ ſacrificij exhibi
c tione atq̄ȝ reuerētia conſiſtit: qui latine dici
tur pietas: grece autē theoſebia id eſt dei cul
tus vel euſebia id eſt bonus cultus.

A p Reterea inueſtigari oportet] Hic agit de
ꝓprietatib⁹ vniti cauſatis a natura diuina
que ſunt honor ꝛ debitū adorationis ꝛ hu
iuſmodi. Diuidit̄ aūt in partes duas. In
quarū prima tangit opinionē quorūdā dicentiū car
nem xp̄i adorandā eſſe dulia ꝛ nō latria. In ſc̄da tan
git eoꝝ opinionē qui ecōtrario dicūt latria nō dulia
ibi [Alijs aūt placet xp̄i humanitatē.

Arti. I. Quid ſit latria.

Incidunt autē hic quattuor dubia ante lr̄am
ſ ſcȝ qđ ſit latria an ſit virtus. Et ſi eſt virt⁹ cu
ius ꝑncipaliū virtutū eſt ſpecies ꝛ quarto cui
Definitio latrie. debeat̄. Hic aūt in lr̄a habet̄ diffinitio latrie hec. La
tria eſt ſeruitus vel cultus ſoli deo creatori exhibit⁹
ꝛ hec diffinitio trahit̄ ab Aug. in. j. de trini. ca. vj. ma
xime illo loco ſatis claret ꝙ ſpūſſctūs nō ſit creatura
vbi iubemur ſeruire nō creature ſȝ creatori/ nō eo mō
quo iubemur per charitatē ſeruire inuicē qđ eſt grece
duleueſim ſed eo mō q̄ tm̄ deo ſeruit̄ qđ grece latreu
ſim. vñ idolatre dicitur qui ſimulacris cū honorē ex
hibent q̄ debet̄ ſoli deo. Ex hoc verbo Aug. p̄dicta ꝓ
Arg. ꝯ deffinitionē. ꝓo. batur diffinitio. Sed cōtra diffinitionē ſic obijcit̄
ſeruitus ſiue cult⁹ habitū aīe nō noīat cū ergo latria
habitus animi ſit ꝛ hoc ſupponat̄: q̄ȝ infra ꝓbabit̄ eſ
ſe virtus. videt̄ ꝙ diffinitio ſit mala/ eo ꝙ habitus in
2° genere actus ponitur. Item ſeruitus reſpicit do
minū ſed dño debet̄ obedientia quaſi ꝑcipienti: ergo
3° videt̄ ꝙ ſeruitus ꝓprie nō ſit latrie actus. P̄. cult⁹
in multis eſt i exterioribꝰ vt ꝓſtratione/ genuflexione
ꝛ hm̄ōi qui corporales actus ſunt: ergo videtur ꝙ non
ꝓprie dicat actū virtutis: q̄ȝ actus virtutis eſt in vo
luntate. Item creator nō dicit rationē finis in cul 4°
tu: quis etiam colitur vt deus ꝛ vt dñs ꝛ vt creator
ꝛ vt glorificator: quare ergo ſpecialiter ponitur crea
tor in diffinitiōe latrie. Item credere eſt ſeruitus ſo 5°
li deo debitus: ꝛ ſimiliter diligere ꝓpter ſe ꝛ ſuper oīa
ergo videtur ꝙ fides ſit latria ꝛ charitas/ ꝛ idem pōt
argui de actu ſpei cum. igitur iſta diffinitio tot cōue 6°
niat nō cōuertit̄ cū diffinito: ergo nō eſt bona. Itē
ap̄ls. I. Coꝛ. 10. Siue māducatis ſiue bibitis omīa
in gloriā dñi facite: ergo videtur q̄ in omnibꝰ operibꝰ
exhibeamus ſeruitutē ſoli deo debitā/ ꝛ ita ꝙ qđlibȝ
opus erit opus latrie. Solutio dicimus ꝙ latria Solo.
diffinit̄ hic per generalē actū/ qui tamen per rationē
ſubintellectā ex obiecto appropriari pōt ſcȝ vt ſit ſer
uitus ſiue cultus creatori inq̄ȝtum deus eſt debitus
ex reuerētia ſiue honore ſibi ꝓprio. Propter eñi reue
rentia ſiue honor debētur creatori q̄ non debētur ali
cui creato. Dicēdū ḡ ad ꝑmū ꝙ nō eſt inconueniēs Ad primū
ꝙ vt⁹ diffiniat̄ ꝑ actū: q̄ȝ ſic ex actibꝰ potētias ita etiā
ex actibꝰ habitus cognoſcamus: ꝛ illa diffinitio tunc
nō ponit latriā in genere actus eo ꝙ nō eſt eſſentialis
nec formalis diffinitio ſed manifeſtat habitū ꝑ actū ꝛ
obiectū. Ad aliud dicendū ꝙ ſeruitus dicitur hic Ad 2m
obſequiū nō ſubiectio ſicut eſt ſeruitus ſumpta a con
ditione ſerui/ ſicut etiam patuit in auctoritate Aug.
ꝙ iubemur ex charitate ſuire inuicē id ē obſeq̄. Ad Ad 3m
aliud dicendū ꝙ cultus in multis actibꝰ eſt materia
lis ſed vnus eſt formalis ſcȝ exhibitio cultus in teſti
moniū honoris debiti creatori: quia ipſe deus eſt vel
creator. Illa eñi ratio in omnibꝰ materialibꝰ actibꝰ
vna eſt ꝛ vnit omnes. Ad aliud dicendū ꝙ creator Ad 4m
in ſuo noīe dicit diſtinctionē ad creaturā qđ nō facit
deus vel dñs: quia creature aliquo modo dicuntur
dij vel dñi. Et quia iſte cult⁹ datur deo ſm ꝙ diſtin
guitur ab omni creato: ideo obiectū latrie magis ex
primitur ꝓprie per creatorē q̄ȝ per aliud nomen. Et
bene concedo ꝙ nō debetur creatori huius noīs rō
ne: ſed potius ei qui eſt creator in hoc ꝙ creator eſt di
ſtinctus in honore ꝛ reuerētia ab omni creato. Ad Ad 5m
aliud dicendū ꝙ credere/ diligere/ ſperare/ dicūt act⁹
qui materiales poſſunt eſſe in actu iſtius virtutis. ſ. ſi
credat vel diligat intentione ꝓfitendi ſe in hoc colere
deū in teſtimoniū honoris ſibi debiti ſed tamen crede
re diligere nomināt actus fidei ꝛ charitatis ꝛ ſpei: ꝛ
ſic de alijs vnde credere de ratione ſua nō reſpicit ob
ſequiū cultus: ſed potius conſenſum prime veritatis
Similiter charitas prime bonitatis reſpicit rationē
ꝛ ſic de alijs ꝛ tunc diſtat ab actu latrie nō eſt eñi incō
ueniēs ꝙ vnus actus nō ꝓprius ſed cōmunis diuer
ſis informat⁹ differētijs ſit diuerſarū virtutū. Ad Ad 6m
aliud dicendū ꝙ aliud eſt ad gloriā dñi facere ꝛ aliud
ad cultum dei referre: quia primū reſpicit rectitudi
nem intentiōis tm̄ ſm aūt rectitudinē cultus ꝛ hono
ris debiti exhibiti.

An latria ſit virtus. Arti. II.

B S Ecūdo querit̄ an ſit virtus ꝛ videtur ꝙ non.
o Uirtus eñi eſt habitus volūtarius imedieta
te conſiſtens quo ad nos determinata ratio
ne ꝛ vt ſapiens determinabit. Latria autē nō habet
hm̄ōi mediū: q̄ȝ de⁹ nō poteſt nimis coli: ergo latria
nō eſt virtus. Si dicas ꝙ eſt virt⁹ theologica q̄ nō Solo
habet medium hm̄ōi. Contra theologice virtutes Inſtantia

non ſunt niſi tres:⁊ ideo aſſignate ſunt eis ſpecies ſi
cut alijs:ergo ſi eſſet virt⁹ theologica eſſet fides ſpes
vel charitas:nulla autem iſtarum eſt:ergo non eſt
Argu. 2° ꝙ ſit pͥmo. virtus. Sed contra nullus actus eſt meritorius
niſi actus virtutis/actus latrie eſt actus meritorius
ſi exhibens latriā ſit in gratia: ergo latria eſt virtus.
2° Item nihil precipit̄ niſi virtutis opus: actus autē
latrie ꝓcipit̄ Deut̄. 6. Dn̄m deū tuū adorabis ⁊ illi ſo
3° li ſerues:ergo latria eſt virtus. Item circa omne
difficile ⁊ bonū in volūtate conſiſtens habet̄ virtus
⁊ ars:ſed exhibitio cultus inq̄ꝫtum hmōi eſt difficile
quoddā ⁊ bonū:ergo circa hoc eſt virtus/⁊ circa hoc
Solō pͥncipalis ⁊ ad pͥm in oppoſitū ꝙ nō eſt latria ergo latria eſt virtus. Solutio conceden
dū eſt quia latria eſt virtus. ⁊ ſoluēdū ad rationē pri
mā que eſt contra hoc ꝙ iſte habitus eſt in medietate
conſiſtens ſed ſm ph̄m nō oēs virtutes habent vni⁹
rōnis mediū:nō em̄ habent omes mediū materie vir
tutis inter multū ⁊ parū vt dicit in ethic. v. Ariſto.
ſed habent quoddā mediū qđ eſt ratio recta/ſicut ille
que ſunt in rōne. vt prudētia ⁊ iuſticia cum ſuis ꝑtib
⁊ hoc eſt mediū ad qđ dirigit̄ opus/⁊ tale mediū ha
bet virtus iſta:bene em̄ cōcedo ꝙ deus nimis nō po
teſt coli. Sunt tn̄ quidā qui dicunt ꝙ omnis virtus
politica habet mediū inter multū ⁊ parū/⁊ illi dicūt
ꝙ deus nimis poteſt coli ⁊ nimis parū: ſed hoc non
Ad inſtātiā ſm ph̄m in ethica noua. Ad aliud dicendū ꝙ bene
concedo ꝙ nō eſt theologica virtus nec aliqua pars
alicuius theologice virtutis. Tn̄ etiā argumēta in cō
trariū adducta licet verū concludāt ⁊ ſint mgr̄oꝝ. nō
ſunt tn̄ ex ꝓprijs ethice:quia hoc meo iudicio non eſt
verū ꝙ nullus actus ſit meritorius niſi actus virtu
tis:quia ꝓprie actus virtutis dicit̄ qui ſimilis eſt vir
tuti/⁊ ex hoc generaret̄ ⁊ ꝑficeret̄ ab aſſuetudīe ſicut
aggredi ardua ⁊ ſubire volūtarie terribilia ſunt forti
tudinis ⁊ cōtinere a delectabilib᷑ innanis ⁊ venereis
⁊ guſtabilib᷑ eſt tēperantie ⁊ hmōi. Et per hoc ire ad
eccleſiam vel ſedere vel ſtare nō ſunt actus alicuius
virtutis ⁊ meritorie poſſunt fieri. Sed magiſtri q̄ in
ducunt iſtam ꝓpoſitionē accipiūt virtutis actū gene
raliter:quia. ſ. elicit̄ ab aliqua virtute quocūq; modo
⁊ ꝓcipue a charitate que eſt quaſi motor vniuerſalis
in omnib᷑ bonis operib᷑. Eadē dico de illa ꝙ nihil ꝓ
cipitur niſi virtutis actus nō eſt vera/niſi intelligat̄
de actu reducibili ad virtutē quocūq; mō. ꝓcipieba
tur em̄ ade ꝙ nō comederet de ligno qđ erat in para
diſo ⁊ nō erat ſm ſe alicuius opus virtutis.

Arti. III. **Latria cuius principaliū virtutū ſit ſpēs.**

L Ertio querit̄ cuius pͥncipaliū virtutū eſt ſpe
Arguit̄ pͦ ꝙ fidei. cies:⁊ videt̄ ꝙ fidei q: fides determinat deū
⁊ remuneratorē colendū. Dicit em̄ apl̄us ad
Heb. 11. Accedentē ad deū oportet credere q: eſt ⁊ ꝙ
2° inquirentib᷑ ſe ſit remunerator. Itē videt̄ ꝙ pruden
Argu. 2° ꝙ ſit iuſticie tie:q: prudētia inuenit colendū. Sed videt̄ ſicut
pͥmo oēs dicūt ꝙ ſit iuſticie. Cū em̄ dicat̄ cultus deo debi
tus in noīe debiti ratio iuſticie determīat̄ ḡ latria eſt
2° iuſticie ſpecies. Item iuſticia ordinat ad ſuperiorē
latria aūt deo ſuꝑiori inq̄ꝫtum ſuperior eſt exhibetur
In oppoᵐ ergo pertinet ad iuſticiā. Sed cōtra iuſticia reddit
debitū q: debitū. Cultus autē ex liberalitate impen
dit̄ quia aliter nō eſſet meritorius ergo videt̄ ꝙ nō ſit
Solō. debitus:ergo nō ordinat̄ ſub iuſticia. Solutio di
cendū cū Tulio ꝙ eſt pars iuſticie ⁊ cadit in partē iu
ſticie q̄ eſt religio. ita em̄ dicit Tulius in fine ꝓme rhe
torice vbi ponit religionē partē iuſticie:q: religio eſt
que ſuperiori cuidā nature quā diuinā vocāt curā ce
rimoniāq; affert. Conſtat autē ꝙ ipſe curā vocat ra
tionē debitam ⁊ cerimoniā cultū:quia cerimonia vel
pietas eſt munia ceteris/⁊ tranſſumptū eſt ad alia ob
ſequia deoꝝ in quib᷑ colebant̄. hic aūt ſumit̄ ad cul
tum ſuꝑioris nature que diuina eſt. vn̄ ſub illa locat̄
latria/⁊ ſi exhibet̄ idolo erit idolatria. Dicēdū ḡ ad Ad pͥᵐ qđ pͦ obijcit̄
primū ꝙ licet fides oſtendat quid colendū tamē non
mouet ad colendū vt ꝓprius habitus hui⁹ actus/ſꝫ
potius mouet ad credēdū. Ad aliud dicendū ꝙ pru
dentia nō attendit debitū ſed potius rationē eligibi
lis ad opus. dicit em̄ Aug. in libro de morib᷑ eccleſie
ꝙ prudentia eſt amor ea a quib᷑ adiuuat̄ ab hijs a q̄
bus impedit̄ ſagaciter eligens:⁊ licet quādoq; idem
ſit electū ⁊ opus ⁊ debitū tamen alia ratio eſt eligibi
lis inq̄ꝫtum hmōi/⁊ alia ratio debiti etiam eo ꝙ hu
iuſmodi ⁊ ꝑ illas rationes diſtinguūtur.

Cui ꝓprie debetur latria ⁊ vtrū in quali bet creatura poſſumus deū adorare latria. Arti. IIII.
D

Q Uarto querit̄ cui debeat̄ ꝓprie latria:⁊ dicit
littera hic ꝙ ſoli creatori. ſ. a. Sed contra de Arguit̄ pͦ
abraā Gen. 18. legitur ꝙ tres vidit ⁊ vnum
adorauit ⁊ tamen dicit Aug. ꝙ angeli fuerūt:ergo vi
detur cū abraam nō reprehendat̄ ꝙ hmōi cultus ad
creaturā pōt transferri. Itē Apocal̄. 22. Johes ce 2°
cidit ante pedes angeli ⁊ voluit adorare ⁊ prohibuit
dicens:vide ne feceris/conſeruus em̄ tuus ſum. aut
ergo voluit eum adorare dulia aut latria. Si dulia
hoc nō videtur ſtare:q: nō ꝓhibuiſſet angelus: quia
illa poteſt creature impendi/ etiam que inferior eſt q̄ꝫ
angelus:ergo videt̄ ꝙ voluit eū adorare latria/⁊ nō
reprehendit̄ Johānes de hoc nec dicit̄ peccaſſe:ergo
videtur ꝙ ſine peccato creature latria poſſit exhiberi.
P. nos imagines chriſti ⁊ crucifixi ⁊ ſanctoꝝ ado 3°
ramus/aut ergo dulia aut latria. Si dulia ergo cū
adoratio vt dicit Dam̄. ad ꝓtotypū referatur nos
adoramus xp̄m dulia non latria qđ eſt ꝯtra Dam̄.
⁊ Aug. Si aūt latria habeo ꝓpoſitū ꝙ aliqua creatu
ra latria poteſt coli. Item in honore ⁊ reuerētia vi 4°
demus deū cōicare dona ⁊ attributa ſua hominib᷑ ⁊
angelis: quia quidā ab oppoſito in dignitate conſti
tuti:ergo ſi cōmunicauit eis illud qđ in ipſo colit̄/ipſe
etiā cultum cōicat eiſdem:ergo illi colendi ſunt latria
nō ergo ſolus deus. Solutio dicēdū ꝙ ſolus de⁹ Solutio.
latria colēdus eſt. vt dicit h Aug. Ad id aūt qđ cō Ad primū
tra obijcit̄ dicendū ꝙ abraam in angelis myſteriū tri
nitatis ⁊ vnitatis cognouit:⁊ ideo in illis trinitatem
adorauit/⁊ hoc bene contingit ꝙ trinitas in ſe vel in
ſigno adoratur. Ad aliud dicendū ꝙ iohānes ado Ad 2ᵐ
rauit angelū dulia:ſed tres ſunt ratiōes quare eū ꝓ
hibuit angelus. Una eſt quia natura hūana iam in
chriſto fuit exaltata vnde qđ i veteri teſtamēto pate
bant̄ fieri ſibi angeli i nouo nō paſſi ſunt. Secūda eſt
ſpecies mala ne forte alicui ſimplici legenti poſtea vi
deret̄ ꝙ Johānes latria adoraſſet ⁊ ſimiliter faceret.
Tertia ratio eſt efficacior/ vt puto ꝙ in hoc angelus
oſtendit dignitatē Johānis qui nō minoris dignita
tis fuit multis angelis. Sed ex iſta determinatiōe Queſtiūc̄la
reſultat queſtio:dictū eſt em̄ ꝙ abraam in ſigno ado pͦ obijcit̄.
rauit deū ⁊ nos in imaginib᷑ Queratur ergo vtrū 2°
in qualibet creatura rationali poſſum adorare deum
videtur ꝙ ſic; quia nulla imago eſt adeo ſimilis deo

ſicut illa que eſt in mentē rationalis creature:ergo in
3° illa precipue debet deus latria adorari. Item pme
er.2.ad Cor.3.Templū dei ſanctū eſt qđ eſtis vos.
ſed in templo deum adoramus/qđ nos manibus no
ſtris fecim⁹:ğ mltomagis in tēplo poſſum⁹ adorare
4° qđ ipē fecit. Item anima iuſti ſedes eſt ſapiētie. Et
iterum:Habitabo in eis ⁊ inambulabo.igitur videt̄
ꝙ poſſumus eū adorare precipue in ſanctis. Sed
cōtra angelus prohibuit ne adoraret̄ a Iohāne ergo
Ad queſtiū nec alij ſancti debent adorari. Solutio dicendum
culam ꝙ deus nō debet adorari niſi imagine ſtatuta in me-
moriā ſue figure/quā pro nobis aſſumpſit/hoc eſt in
figura crucis ⁊ paſſionis/⁊ aliorū ſacramentorū que
pro nobis ſuſcepit/ſicut natiuitatis/baptiſmatis et
reſurrectionis ⁊ huiuſmodi.Hmōi enim adoratio in
mortua imagine ad ꝓthotypū refert̄ vt dicit Dam̄.
⁊ hoc conceſſum eſt in nouo teſtamento/⁊ non in ve-
teri:quia deus non adhuc imaginē que ſibi fieret aſ-
ſumpſerat.Similiter adhuc idolatrie ſtatus fuit for
tis.vnde modo in talibus imaginib⁹ poteſt adorari
latria. Sed nota differt dicere imaginē vt imaginē/
⁊ imaginē vt res abſoluta/lapidea vel lignea vel alte
rius materie imaginē vt imaginē adorare/eſt duci ꝑ
intellectū ⁊ intentionē adorationis in eum cuius eſt
imago ⁊ hoc vocat Iohānes dam̄.ad prothotypū re
ferre honorē adorationis.Dicitur eīm prothotypus
a prothos qđ eſt primū ⁊ typus qđ eſt figura/⁊ eſt ꝑn
cipalis figura hominis chriſti.Sed imaginem vt eſt
res ex hac materia nullo modo debemus adorare:⁊
per hoc ſoluūtur tertium ⁊ quartū argumenta que-
ſtionis principalis.vnde ſi crux ſoluatur ita ꝙ nō re-
preſentet figuram paſſionis non debeo adorare ado
Ad ꝑm qđ ratione latrie. Ad primū ergo dicendum ꝙ in tri-
eſt ꝯ qſtiun- bus viris quos abraam adorauit quo ad numerū re
culam. preſentabatur diſtinctio perſonalis/⁊ quo ad conſen
ſum vnitas eſſentie:ſed hoc nō ſufficiebat adhuc.Sz
quia apparitio eorum fuit ad hoc/ vt talis diſtinctio
trinitatis ⁊ vnitatis abraam in eis innoteſceret:⁊ iđ
ſi nobis tres apparerent nō ad hoc miſſi nō debem⁹
adoratione latrie adorare. Si autem queras vnde
Ad 2m. abraam hoc ſciret. dico ꝙ per reuelationē ⁊ donum il
lud gratie qđ diſcretio ſpirituū vocatur. Ad aliud
dicendū qm̄ deum latria non poſſumus adorare in
imagine que homo eſt/propter periculū adiunctum:
quia vana gloria prope eſt nobis:⁊ ideo ille homo ci-
to crederet ſe propter ſuam dignitatem adorari:ſed
ex contemplatione imaginis in ipō ⁊ precipue ex gra
tia que apparet in eo bene poſſumus excitari ad ado
ad 3m ⁊ 4m randum deum ſicut laudamus deū in ſanctis ſuis.
Ad aliud dicendū ꝙ in templo materiali nō eſt pi-
culum coniunctū ſicut in templo ſpirituali. Et ſi tu
dicas:ego adorabo occulte ita ꝙ ille neſciat. Reſpon
ſio ꝙ adhuc nō eſt faciendū/eo ꝙ ſua imago nō eſt ad
hoc ſtatuta vt referatur ad prothotypū:ſed ſicut an-
te dixi tu potes ab ipius ſimilitudine quā habet ad
deū in naturalib⁹ ⁊ in gratia excitari ad adorandū.

Arti. v. **Dulia quid ſit.**

E Einde queritur de hoc quod dicit [Eſt enim
d cuiuſdā modi dulia ⁊c.] ſ.b.Hic enim queri-
tur quid ſit dulia/⁊ vtrū vna ⁊ eadem virtus
ſit cum latria ⁊ cui debetur: Ex ſuperius autem in-
Definitio ducta auctoritate ex primo de trinitate ex littera hic
dulie. trahitur diffinitio quā dant magiſtri ꝙ dulia eſt ho-
Arg. pmo. nor vel ſeruitus vel cultus creature debitus. Videt̄
autem ꝙ creature nullus debeatur honor ex quo ce-
cidit homo niſi forte angelis ⁊ ſanctis: quia ita dicit
Pſ̄. Homo cum in honore eſſet non intellexit:com-
paratus eſt iumentis ⁊c̄. ergo videtur ꝙ homini nō
debetur cultus aliquis:ergo multo minus inferiori
creature ꝗ̄ homo ſit/⁊ ita videtur diffinitio falſa.
Item ſi non debeo adorare hominē ita ꝙ deum in 2°
ipō adorē ꝓpter periculū adiūctū cū in honore dulie
etiam ſit periculū/non debeo dulia adorare. Sed Itē rōnes
contra Gen̄.33.Abraam adorauit coram populo ter in cōtrariū.
re ⁊ populum adorauit ⁊ non eſt reprehenſus/cū ta-
men illi eſſent peccatores. Solutio dico ꝙ creatu-
re que eſt imago dei niſi ſit deprauata vitio confirma
tionis in malo cultus debetur ⁊ honor: ⁊ hoc eſt qđ
dicit apl̄us ad Rom̄.13.Cui honorem honorē.⁊ ali-
bi honore inuicem preuenientes.Et religioſorū quo-
rundā mos eſt omni fratri inclinare cum obuius fue
rit. Ad id ergo qđ contra obijcitur dicendū ꝙ ho- Ad primū
mo cadens recuꝑabiliter nō eſt comꝑatus iumentis
in amiſſione imaginis:ſed in amiſſione honoris gra-
tie quē habuit ſuper imaginē:⁊ ideo per neceſſitatem
moriendi ⁊ penalitates iumētis comꝑatus eſt/nō ꝑ
hoc ꝙ ſibi nullus cultus debeatur/cū ipē adhuc ſcḋm
poſſibilitatē ⁊ ordinem vie poſſit ꝑtingere ad ſummū
honorē beatitudinis eterne. Ad aliud dicendū ꝙ Ad 2m
nō eſt ſimile:quia latria in ſe habet honorē diuinum
qui maximus eſt:ſed nō dulia:⁊ ideo honor dulie nō
eleuat hominē ſuper ſe/vt eleuetur cor eius in ſuper-
biam ſicut latrie.nulla enim ſuperbia eſt ſi homo reci
pit hoc qđ debetur ei:ſed ſi ſibi ꝓpter ſe attribuit hoc
eſt ſuperbia.

An dulia ſit eadem virtus cum latria ⁊ an Arti. VI.
dulia ⁊ yperdulia ſit cōis vna ſpecies. F

Ecūdo querit̄ vtrū ſit eadē virtus cum latria
e videtur ꝙ ſic: quia nos diligimus deū ⁊ ꝓxi- Arg.ꝓ° ſic.
mū vna ſpecie virtutis que eſt dilectio.Et ite- 2°
rum credimus quedā de deo ⁊ de penis inferni ⁊ de
alijs quibuſdā vna ſpecie ꝟtutis que eſt fides. Itē 3°
vna ſpecie dulie adoramus regem ⁊ ſimplicē hominē
ergo videtur ꝙ vnus habitus ſit mouens ad adorā-
dum deū ⁊ hominē:ergo dulia ⁊ latria ſunt vna ſpe-
cies virtutis. Item virtutis ſpecies nō differunt ꝑ 4°
materiā tm̄ ſed ꝑ formā.Cultus aūt ſi deo attribuat̄
⁊ ſi attribuat̄ homini nō videt̄ eſſe differētia niſi ma-
terialis:ergo videt̄ ꝙ ſpecies virtutis non ꝓpter hoc
variatur/ergo dulia ⁊ latria ſunt vna ſpecies virtu-
tis.Sed contra infinita eſt diſtantia inter honorem
deo debitū ⁊ inter honorē debitū creature: ſed inter
ea q̄ ſunt vni⁹ ſpeciei nō eſt diſtātia infinita:ğ virtus
mouēs ad reddendū deo cultū/⁊ virtus mouens ad
reddendū hoi cultū nō erit vnius ſpeciei. Iuxta h̄ Queſtiūcu-
vlterius q̄rit̄ vtrū yꝑdulia ⁊ dulia ſit cōis vnis ſpēs la ſecunda.
virtutis videt̄ ꝙ nō:q: mgr̄ h̄ dicit ꝙ iſte duas ſpēs Argu.pmo
dulie dicūt. Itē iuſticia ſcḋm ğdus inq̄rētes debitū 2°
diſtribuit̄ in ſpēs vt ſuꝑiorib⁹ obediētia debet̄.vñ ad
Heb.13.Obedite ꝓpoſitis veſtris ⁊ ſubiacete ill' ipī
eīm ꝑuigilāt q̄ſi rōne reddituri ꝓ aīab⁹ veſtris.Ad in
feriores aūt miſericordia:q: miſerie debet̄ miſcđia.Et ad
parētes pietas:q: illud dicit Tulius.Pietas eſt bñ
uolētia i parētes:ğ a ſilij videt̄ etiā ꝙ dulia penes ğ-
dus hoim i ſpēs diſtinguat̄. Itē nō vni⁹ cult⁹ ⁊ ho 3°
nor ⁊ reuerentia debet̄ omnib⁹:aliter eīm honorātur
⁊ coluntur principes:⁊ aliter inferiores prelati:⁊ ali-

Solo ter ſubditi:ergo videẗ ꝙ ſint ſpẽs diuerſe. Solutõ dicendum de primo/quia latria ⁊ dulia ſunt diuerſe ſpecies virtutis:cõuenientes tamẽ in genere proximo:quod tamẽ innominatũ eſt ſicut multarũ virtutũ
Ad primũ nomina nõ habemus. Ad id quod obijcitur de dilectione dicendũ ꝙ nõ eſt ſimile:quia in dilectione idẽ eſt finis ⁊ materia. ⁊ finis eſt ei pro ratione differentie formalis. vnde cũ charitas nõ differat in deo ⁊ proximo niſi penes materiã/⁊ nõ penes finẽ qui eſt ratio actus ⁊ dñsa trahẽs in ſpẽm. nõ differt dilectio proximi a dilectiõe dei niſi per materiã ⁊ actũ ⁊ nõ ꝑ habitũ. cũ enĩ diligo proximũ/eo diligo eũ ſicut meipm id eſt ad qõ meipm/hoc eſt ad deũ:⁊ ſic dilectio ſtat in deo/licet materiã accipiat in proximo. ſic aũt non eſt hic:quia cultus debitus creature nõ ſtat in cultu di-
Obo. uino. Et ſi obijcias ꝙ oĩa ad vnũ finẽ referunẗ:ſcʒ
Solo vt ſint propter deũ. Reſponſio ꝙ hoc eſt verũ de fine intentiõis vniuerſalis:ſed nõ eſt verũ ð fine actus huius vel illius:ſicut enĩ in natura videmus ꝙ ipſa intendit duplicẽ finẽ:vnũ per generationẽ/⁊ ille finis eſt forma adepta in generatiõe huius. ⁊ aliũ quẽ non intendit per hanc generationẽ:ſed per omnẽ generationis ſucceſſionẽ/qui eſt perpetuitas eſſe in generabili ⁊ corruptibili:ita etiã eſt in operibꝫ moralibꝫ. intentio enĩ operis eſt in quo terminaẗ actus efficiẽtis ⁊ ille eſt in opere iuſticie debitũ reddere:⁊ in opꝫe fortitudinis ſuſtinere gratia boni ⁊ in opꝫe charitatis dilectio ſummi boni/⁊ nõ boni cuiuſcũqꝫ:⁊ in opere latrie ceremonia diuina:⁊ in opere dulie reuerẽtia debita creature. Alia eſt intentio que eſt actus vniuerſalis ad hoc ꝙ per oĩa iſta debet acquiri. ſ. beatitudo eterna ⁊ felicitas. vñ patet ꝙ charitas diligendo deũ ⁊ proximũ habet vnũ finem operis:ſed nõ dulia ⁊ latria. iſte aũt finis eſt a quo trahitur virtus in ſpeciẽ.

Ad 2m Ad id quod obijcitur de fide dicendum ꝙ nihil eſt ſimile:quia in oĩ articulo fidei ſubijciẗ vna veritas diuina/que tamẽ recipit determinationẽ per ſpeciales articulos:⁊ ideo vna ratio credendi eſt in omnibꝫ ſcʒ propter ſummã veritatẽ:⁊ ideo fides eſt ſpẽs vna virtutis:nõ tamẽ credimus in penas eternas:nec in vnã eccleſiã:ſed in deũ iudicantẽ per penas:et in deũ
Ad 3m vnientẽ eccleſiã:⁊ ſic de alijs. ſic aũt honor diuinus ⁊ humanus nõ reducunẗ ad idẽ. Ad aliud dicendũ ꝙ honor humanus reducitur ad idẽ. ſ. ad ſignũ imaginis dei/nõ depꝛauate per cõfirmationẽ peccati. id aũt quod in alijs ſimilitudinibus additur nõ variat niſi penes quantitatẽ:vt rex qui in imagine habet dĩ ſilitudinẽ/⁊ in gradu locũ dei ⁊ iudicis/⁊ ſic de alijs. ⁊ ideo maior cultus debetur ei:nõ autẽ alius ſcꝫm ſpeciem:ſed in diuino honore ⁊ humano nõ eſt talis conuenientia:quia nos nihil ſumus ad deũ cõparati:⁊ ꝑ eũ ſumus quicquid ſumus. ⁊ ideo adorando deum profitemur. non autem hoc profitemur honorando vel inclinando hominẽ:ſed potius ſimile illi remotũ in imagine/vel locum illius in gubernatione iuſticie
Ad 4m ⁊ prelationis. Ad aliud iam patet ſolutio per ante dicta:quia oſtenſum eſt ꝙ nõ differãt per materiã tm̃ ſed etiam per finẽ proximũ actui qui eſt forma in mo-
Ad qſtiũcu- ralibus. Ad id quod vlterius queritur reſponſio/
lã ⁊ ad pmũ ꝙ omnis dulia cum omni dulia eſt eiuſdem ſpeciei:ſicut prius explanatum eſt. ⁊ quod magiſter hic dicit/ dicit propter ſpecialitatem materie ⁊ accidentis inſeparabilis. vnde ſunt ſpecies accidentales/ſicut aqua ſulphurea ⁊ dulcis ⁊ ſalſe diuerſe ſunt ſpecies aque.

Ad aliud dicendum ꝙ in iuſticia ratio debiti varia- Ad 2m
tur non tm̃ materia. Alia eſt enim ratio debiti qõ debetur inferiori:⁊ alia qõ debetur ſuperiori. ſed hec ſuper honorem cõmunem non ponitur niſi differentia accidentali. Ad aliud dicendum ꝙ talis differen- Ad 3m
tia non faciens niſi maius ⁊ minus nõ variat ſpeciẽ:ſed accidens ⁊ proprietatem aliquam eorũ que ſunt in ſpecie attendit.

Cui debetur dulia. Arti. VII.

B
Tertio queritur cui debetur dulia:⁊ videtur ſcꝫm determinata ꝙ omni creature. ex hoc ſe- Arg. primo
quitur ꝙ etiam peccatoribꝫ precipue cũ abraã peccatores adorauit quãdo voluit emere ſpeluncam duplicem in ius ſepulchri. Sed tunc quæriẗ vtrũ Queſtiũcl'a
debetur diabolo ⁊ animabus damnatorũ:⁊ videtur prima.
ꝙ ſic:quia in eis eſt imago. ſicut dicit Dyoniſiꝰ in libro de diuinis nominibꝰ/capitulo. iiij. Data eis naturalia dona nequaꝗ̃ mutata eſſe dicimus:ſed ſunt integra ⁊ ſplendidiſſima. Iuxta hoc vlterius que- Queſtiũcl'a
ritur vtrũ debeatur illis quos videmus in actu pec- ſcõa.
cati dũ ſunt in ipõ peccato ⁊ actu:vt ſi viderẽ prelatũ fornicari vtrũ in illo actu quando tranſirẽ deberẽ ei per duliã recognoſcere honorẽ ſui gradus:⁊ videtur ꝙ nõ:quia dicit Gregorius in paſtorali/ꝙ in exemplum culpa vehementer extenditur dũ per reuerentiã gradus peccator honoratur. Itẽ vlterius que- Queſtiũcl'a
ritur vtrum irrationali creature debeaẗ honor talis tertia.
⁊ videẗ ꝙ nõ propter ſpẽm idolatrie. nõ enĩ eſt fugiendũ malũ tm̃:ſed etiã ſpecies mali. Itẽ inferiores ſunt nobis huiuſmodi creature. ⁊ qõ inferius eſt a ſuperiori nõ debet honorari. Solo. dico ꝙ dulia debeẗ ra- Solutio
tionali creature/nõ depꝛauate ꝑ peccatũ irremedia- ad oĩa iſta ſ
biliter in qua nõ apparet actꝰ indignitatis:⁊ ita nõ ſimul.
debeẗ eis q̃ ſunt in actu peccati:qꝛ apparet ĩ eis actꝰ cõtrarius honoratiõi ⁊ reuerẽtie:qꝛ honor eſt exhibitio reuerẽtie in teſtimoniũ virtutis:⁊ in illo apparet actus iniqͥtatis:ſed poſtea neſcimꝰ/nec ſcire poſſumꝰ in quo ſtatu ſit:⁊ iõ tũc honorãdus eſt. ⁊ ex hoc patet ſolo ad totũ:qꝛ creature rõnali depꝛauate irremediabiliter nõ debeẗ propter diſpoſitionẽ cõtrariã cõiunctã ſibi inſeꝑabilr ⁊ creature irrõnali nõ debeẗ:qꝛ veſtigiũ eſt ſimilitudo obſcura nõ expreſſe oſtendẽs honorem ſimilitudinis dei.

Utrũ pietas vniuoce cõueniat dõ ⁊ creaturis Arti. VIII.

D
Eindeqꝛiẗ de hoc qõ dicit:[Qui lanne dicaẗ pietas. ⁊c.] ſ. c. Pietas enĩ donũ eſt ſpũſſcti Arguiẗ pᵒ
pietas etiã ſcꝫm tuliũ ſpẽs eſt virtutis iuſticie ꝑ quã ſanguine cõiunctis patrieqꝫ beniuolis officiũ ⁊ dignꝰ tribuiẗ cultꝰ. pietas etiã dꝛ cultꝰ dei. Et qꝛiẗ Queſtiũcl'a
vtrũ vniuoce vel equoce:videẗ ꝙ equoce:qꝛ nõ ẽ vna prima.
rõ in oĩbꝫ his/ꝑcipue ĩ deo ⁊ creatura. ꝓ aliã ſigni- 2o
ficationẽ ponit aug. dicẽ ei ꝙ oĩo eſt piꝰ affectꝰ mẽtis in deũ directꝰ. ⁊ illa ſignificatio nõ cadit in aliquã ſignificationẽ determiatã ꝓ videẗ eſſe ſcꝫm qõ dĩ ꝙ 3o
iſte cultꝰ ſit pietatis:ſʒ potiꝰ eſt religiõis. vñ aug. in iiij. li. de ci. dei. q̃ itaqꝫ latria grece ⁊ latine interpꝛetaẗ ſeruitꝰ:ſʒ ea q̃ colimꝰ deũ/vel q̃ creſia grece latine dꝛ religio:ſʒ ea q̃ nob eſt erga deũ vel quã illi theoſebiã. nos ꝓ nõ vno ꝓ hoc exꝓmere/ſʒ dei cultũ poſſumꝰ appellare. hãc ei tm̃ dõ dꝫbere dicimꝰ q̃ verꝰ ẽ deꝰ faciẽs ſuos cultores deos:ꝗ̃ videẗ ꝙ nõ dicaẗ pietas. Itẽ 4o
Augu. ibidẽ infra aliquantulũ eſt deus finis noſtre beatitudinis ipſe omnis appetitionis eſt finis:hunc

diligentes:nihil potius religentes.omiſeramus eñ negligentes:hunc ergo religentes.vñ ꝛ religio dicta perhibeť ad cū dilectiōe tendimus/vt puenie̅do i ipo
Queſtiūcľa prima quieſcamus:ꝗ videť ꝙ religio dicať ꝛ nō pietas ꝓ
queriť qualiter dilectio ꝛ ſacrificiū ſint de cultu diui
no.dilectio eñ eſt actus ſpēalis virtutis q̄ eſt charitas:ꝛ ideo nō videť ꝑtinere ad latriā. Similiť ſacrificiū eſt actus oblatiōis exterioꝛis:quare ergo magis i eo cōſiſtit cultus dei q̄ȝ in thurificatiōe/proſtratōe et genuflexiōe.

Solutio ad primū. ꝛ 2m cū q̄ſtiūcula. Solutio. dicimus ad primū ꝙ pietas ſm aug. dicať multipliciť ꝛ nō equiuoce/nec vniuoce ſed ſm prius ꝛ poſterius. dicať eñ cultus dei ꝛ imaginis dei:ſed quedā eſt imago dei in ſanguine cōiunctis ꝛ patrie beniuolis /ex eo ꝙ per eos quodāmodo ſumus/ſicut per deū ſimplr̄ ſumus. ꝛ ratō imaginis etiā inueniť in omnibꝫ:ꝛ ſic cultꝰ ꝛ obſequiū inueniť in dono pietatis ad omēs.pietas aūt que eſt affectꝰ in oratiōe dicit diſpoſitione̅ tendentis ꝑ obſequiū et cultū in deū in liqueſcēte affectu/ꝑ amorē eius q̄ coliť

Ad 3m ꝛ 4m ꝛ per hoc patet ſolutio ad duo prima. Ad aliud dicendū ꝙ religio ꝛ cultus dei nō ſunt idē:ſed religio ē obſeruantia colentiū deriuata ex cultu/ꝛ ꝓpter cultum obſeruata. vnde dicitur religio quaſi religatio: ꝛ ligat colentē ad vitā que culture cōcoꝛdat. ꝛ hoc notat aug. diſtincte dicens ꝙ latria eſt cultus qua coliť deus:religio aūt que in nobis eſt erga deū. Et ſi obijcitur qð augu. dicit dicitur a religando: dicēdum ꝙ vtrūqȝ dicit aug. eo ꝙ vnū eſt cauſa alterius:cū enim religimus deū nobis colendū:religamus nos ad obſeruantias in quibus culture ſue cōcoꝛdemus. Ad aliud dicendū ꝙ dilectio eſt de cultu materialiť:et ſicut mouens.ſacrificiū autē per ſe vt actus cultꝰ. vnde dicit aug. ꝙ ſacrificiū nō offertur niſi deo/ꝛ angeli apparentes ſi boni fuerunt nō petierunt vt ſibi ſacrificiū offerretur:quia honorē dei non vſurpabant.

Ad id quod cōtra obijcitur dicendū ꝙ ille actꝰ magis profitetur honorē diuinū q̄ȝ aliqs alius/eo ꝙ ſoli illi debetur a quo omnia habemus que offerimus: ꝛ qui ſacrificiū pro nobis obtulit:ſed alias operatōnes etiā hominibus exhibemus. Et nota ꝙ aliud eſt ſacrificiū/aliud oblatio:quia oblatio fit ad vſum miniſtroꝝ vt habeant cibū in domo dei. Sacrificiū autem offertur ſoli deo tm̄/licet a determinatiōe ſua poſtea/vel ad vſum/vel ad aliud quid conuertatur:et ꝑ hoc patet ſolutio ad totum.

Alioꝝ ſentētia qua vnā adoratione̅ vtriqȝ exhibendam tradunt.

Alijs aūt placet chriſti humanitatē vna adoratiōe cū verbo eſſe adorandā:nō propter ſe ſȝ propter illū cuius ſcabellū eſt cui eſt vnita Neqȝ ipa humanitas ſola vel nuda:ſed cum verbo cui eſt vnita:nec propter ſe: ſed propť illum cui eſt vnita eſt adoranda. nec qui hoc facit idolatrie reus iudicari poteſt:quia nec ſoli creature:nec propter ipam: ſed creatori cū humanitate ꝛ i humanitate ſua ſeruit. De hoc Ioānes damaſ. ita ait: Due ſunt nature chriſti ratōe ꝛ modo differentes: vnite xͦo ſm hypoſtaſim. Unus ergo chriſtus eſt deus ꝑfectus ꝛ homo perfectus: quē adoramꝰ cū patre ꝛ ſpū vna adoratiōe cū incōtaminata carne eius. Nō inadorabilē carnē dicētes: Adorať eñ in vna verbi hypoſtaſi: que hypoſtaſis generata eſt. Nō creature venerationem prebentes. nō ergo vt nudā carnē adoramus ſed vt vnitā deitati in vnā hypoſtaſim dī verbum duabꝰ reductis naturis. Timeo carbonē tāgere propter ligno copulatū ignē. Adoro chriſti dei mei ſimul vtrāqȝ naturam propter carni vnitā deitatē. Non eñ quartā appono perſonā in trinitate:ſed vnā perſonam cōfiteoꝛ verbi ꝛ carnis eius. His verbis inſinuari videtur xp̄i humanitatē vna adoratione cū verbo eſſe adorandā. De hoc etiā aug.

ait ex ſermōe dñi vbi dicit: Nō turbeť coꝛ veſtrū. ita dicit. Dicūt heretici filiū nō natura Job.14
eſſe deū ſed creatū. quibus reſpōdendū eſt:
quia ſi filius nō eſt deus natura ſed creatura a
nec colendus eſt oīno:nec vt deus adorādus
dicēte aplo: Coluerūt ꝛ ſeruierūt potiꝰ creature q̄ȝ creatori. b Roma.1.
Sed illi ad hoc replicabunt ꝛ dicēt. Quid eſt ꝙ carnē eius quā creaturā eſſe nō negas ſimul cū diuinitate adoras: ꝛ ei nō minus q̄ȝ diuinitati deſeruis. Ego dominicā carnē imo ꝑfectā in xp̄o hūanitatē ideo adoꝛo ꝙ a diuinitate ſuſcepta ꝛ deitati vnita eſt: ꝛ nō aliū ꝛ aliū:ſed vnū eundēqȝ deum ꝛ hominē filiū dei eſſe cōfitear. Deniqȝ ſi hominē ſeparaueris a deo illi nunq̄ȝ credo nec ſuio: velut ſi quis purpurā vľ dyadema regale iacēs inueniat nunqd ea conabiť adorare. Cū xͦo ea rex fuerit indutus ꝑiculū mortis icurrit: ſi ea cū rege adorare qs cōtēpſerit: ita in c
xp̄o dño humanitatē nō ſolā vel nudā:ſed diuinitati vnitā. ſ. vnū filiū deū veꝝ ꝛ hominē veꝝ ſi qs adorare cōtēpſerit eternalr̄ moriet. Idē ſup ps̄. xcviij. vbi dicit: Adorate ſcabellū pedū eius q̄m ſctm̄ eſt. Sciendū qꝛ in xp̄o terra eſt. i. caro q̄ ſine impietate adorať. Suſcepit eñ de terra terrā: qꝛ caro de terra eſt: ꝛ de carne marie carnē accepit: hec ſine impietate a verbo dei aſſumpta adorať a nobis: qꝛ nemo carnē eiꝰ mādūcat niſi prius adoret: ꝗ q̄ adorat nō terrā intueť: ſed illū potiꝰ cuius ſcabellū ē ꝓpter quē adoret. His auctoritatibꝰ p̄miſſe inueſtigatōis abſolutio explicať

An hūanitas xp̄i ſit adorāda latria. Arti. IX

Einde q̄riť ð h̄ qð dicit [Alijs aūt placet ꝛc̄.] 3
d Videť eñ ꝙ xp̄i hūanitas nō debeat adorari latria: qꝛ hūanitas (vt ſupra expoſitū eſt) natura eſt hūana: ꝛ ſp̄ remāſit creata/ꝛ creatura in oībus ſuis ꝓprietatibus: ꝗ ſibi nō debeť ſeruitꝰ niſi creature. Arg. p̄mo
Itē xp̄s verus deꝰ eſt/ꝛ hō verꝰ: ꝗ ſi ex veritate dei debeť ei cultꝰ dei ex veritate hoīs debeť ei cultus 2o

bomis. hec aũt eſt dulia: ḡ nõ debet adorari latria.
3o Sed cõtra Raban⁹ dicit: Caro xp̃i latria eſt ado randa ſicut verbũ dei: ſed nõ omni ſpẽ latrie: quia nõ adoramus eũ proſtrati in terrã: ſicut nec credim⁹ ꝙ nos creauit: nec ſacrificam⁹ ei ſicut deo: ſed adoram⁹ eã; quia per ipam redempti ſumus/ ſicut ꝑ deũ: ergo videt̃ ꝙ latria ſit adoranda. Ad idẽ valent ſimilia in-
4o ducta a dama. ꝛ aug. que iacent in lr̃a. Sed hic in adit dubiũ de dicto Rabani: q: videt̃ ponere diuer- ſas ſpẽs latrie. ꝛ videt̃ dicere ꝙ nõ adoramus ꝓſtra- ti: tamẽ etiã hoĩes frequẽter proſtrati adoramus: ſi- cut dixit Jacob filijs euntib⁹ in egyptũ: Ite ad dñm
Queſtiũcl'a terre ꝛ cũ inueneritis eũ/ adorate eũ ſuper terrã ꝓ
2a circa hoc querit̃ qua adoratiõe adoranda ſit glorioſa
Rõ mater verbi quod carnẽ aſſumpſit: ꝛ videt̃ ꝙ latria: quia honor matris ad regẽ refert̃ Sed cõtra quia ipa eſt ſimplex creatura: ergo nõ debet̃ ei honor diui
Solutio nus/ nec ipa cũ ſit optima ꝛ iuſtiſſima quereret eũ tan- ꝙ vſurpando alienũ. Solutio dicẽdũ ꝙ caro xp̃i dupliciter cõſideraẗ. ſ. vt ſuppoſitũ eſt qđ ẽ hic homo ꝛ xp̃us: ꝛ cũ ille ſit deus nõ niſi latria adorat̃ ſicut de⁹ quia vere deus eſt ſm opinionẽ ſecundã ſupra tactã/ que ſola vere catholica eſt. ꝛ ꝑ hoc accipit̃ caro qñ di- citur verbũ caro factũ eſt: q: per ſynodochẽ pars po- nit̃ pro toto. Alio mõ cõſideraẗ vt pars huius homi nis: ꝛ tunc quia actu vnita eſt deitati/ ꝛ nihil ſui ſepa ratũ eſt a deitate/ ſicut nihil carbonis ſeparatũ eſt ab igne: ideo adhuc latria eſt adoranda. Tertio cõſidera tur vane ſm ſolũ intellectũ denudatũ a deitate: et ſic adoranda eſt hyperdulia: vt dixit prius inducta opi-
Ad primũ nio. Ad id quod primo obijcitur dicendum/ ꝙ li- cet natura ſit diſtincta a natura ſuis proprietatibus
Ad 2m non tamen eſt ſeparata a ſocietate ꝛ vnione. Ad ali ud dicendũ ꝙ licet ſit homo verus/ non tamen homo purus: nõ tamẽ nego quin ꝛ chriſto ꝛ deo yperdulia exhibeat̃: quia nõ tãtũ vno homine/ ſed omni hono- re dignus eſt: ſed nõ debet adorari dulia tm̃. vñ glo- ſa ſuper illud pſal. In eccleſijs benedicite domino deo dicit deo/ quia adoratur latria: ꝛ domino/ quia ado
Ad 3m ratur dulia. Ad aliud dicendũ ꝙ ſunt ſpecies ma- teriales ꝛ accidentales: vt prius dictũ eſt de dulia/ eo
Ad 4m ꝙ deus adoratur in ſe ꝛ in aſſumpta hũanitate Ad aliud dicendũ ꝙ proſtratio dupliciter fit. ſ. in teſtimo niũ honori vel in ſignũ attributi qđ ẽ nobis cauſa ve nerationis in illo modo adorationis. Primo modo proſtrati adoramus oẽm quẽ colimus. Secũdo mo do proſtrati adoram⁹ creatorẽ qui ex nihilo i aliquid erexit ꝛ genuflexio quaſi ad caſum redemptorẽ q̄ de
Ad q̄ſtiũcu caſu peccatorꝝ releuauit Ad aliud dicendũ ꝙ beata
lã ſcđam. virgo yperdulia eſt adoranda: licet eñ honor matris
Ad obm ſil' ſit honor regis: tamẽ quia per deitatẽ aliã generatio nem habuit filius: honor diuin⁹ ei nõ debetur: ſicut deitatẽ filius ab ipa non accepit.

Arti. X. Qua ſpecie cultus xp̃s coluit patrẽ.

R Einde queritur de hoc quod dicit [Si filius
o nõ eſt deus natura: ſed creatura nec colẽdus eſt. ꝛc.] ſupra. a. Contra nõ eſt eiuſdẽ colere et coli. fili⁹ aũt coluit prẽ ꝛ orãdo offerẽdo obediẽdo ḡ vi
Solutio detur ꝙ coli latria nõ debeat. Ad hoc dicendum ꝙ chriſtus debet coli latria/ licet eñ coluerit. hoc fecit i- quantum homo fuit/ ꝛ mediator dei ꝛ hominũ. vnde vtrumq꞉ competit ei/ ꝛ vnum non excludit reliquũ: ſi cut ſm hominẽ minor eſt patre/ ꝛ ſm deũ equalis.

Arti. XI Quomõ hoſtia cõſecrata ſit adoranda

L Einde querit̃ de hoc quod dicit: [Coluerunt
o ꝛ ſeruierunt potius creature ꝛc.] ſ. b. Pona Arg. pº
mus eñ ꝙ ſathanas transfiguret ſe in angelũ ſm caſum
lucis: ꝛ aliq̄s ſimplex adoret latria videt̃ colere crea- turã/ ꝛ tamẽ nõ peccare: quia ignorãtia facti excuſat
a toto. ꝓ ponamus ꝙ adhibeat diligentiã quã pt̃ 2o
ꝛ ſemper videatur ei deus eſſe: tunc videtur ei nõ pec care adorando eũ pro chriſto. iſte eñ nõ tenet̃ diſcre- tionẽ ſpirituũ habere: quia illã nõ poteſt acquirere: er
go ſi facit quod poteſt nõ videtur peccare. Ulteri⁹ Queſtiũcl'a
queritur de adoratione hoſtie in miſſa: nõ eñ conſtat 2a
mihi ꝙ cõſecrata ſit: ergo nõ debeo eã adorare vnq̄/ Obo pma.
niſi ſub cõditione. ſ. ſi nihil ille obmiſit de cõtingenti bus. hoc aũt videtur abſurdũ ſi quilibet ſimplex hu iuſmodi cõditionẽ in ſua cõſideratione habere debe-
ret ꝓ. de quolibet preſumendũ eſt bonũ niſi probe 2a
tur cõtrariũ: ḡ de ſacerdote celebrante preſumere de- beo bonũ: ergo preſumere debeo ꝙ hoſtia ſit cõſecra-
ta/ cũ nõ ſit mihi probatũ cõtrariũ. Solutio ad p- Solutio
mũ dico ꝙ ab eo qui nõ habet diſcretionẽ ſpirituũ/ oẽ ad primũ
quod apparet ſenſibus timendũ eſt/ ꝛ nunq̄ eſt ſim- ꝛ 2m ſil.
pliciter adorandũ tribus de cauſis/ quarꝝ vna eſt ꝓ- Prima.
pter crebrã illuſionẽ ſenſuũ. Secunda eſt cõſciẽtia ꝓ 2a
prie humilitatis: quia debet ſe nõ dignũ reputare ꝙ
bon⁹ angelus appareat ei: ꝛ ideo malũ timere Ter 3a
tiũ eſt ꝙ cõditio appoſita nõ nocet: ſed prodeſſe poteſt Si eñ deus eſt qui apparet ipe diliget ꝙ ſumus tu- ti propter timorẽ ſuũ: huius exemplũ habemus ſm expoſitionẽ Chriſo. Job. 1. in Nathanaele quẽ cũ vo caret philippus dicẽs: Inuenimus ihm a nazareth. tñdit a nazareth põt aliquid boni eſſe quaſi tard⁹ ad credendũ: ꝛ ideo quia nõ credidit ſtatim: ſed exãmina uit factũ/ nõ credens oi ſpũi: ſed probãs ſpm̃ ſi ex deo eſſet laudabat̃ a chriſto/ cũ dicit: Ecce verus iſraelita in quo dolus nõ eſt. exẽplũ etiã eſt in zacharia Luce 1. ꝛ beata virgine que turbati ſunt ad turbationẽ bo ni angeli: ꝛ ideo dico ꝙ nunq̄ ille poteſt facere qđ in ſe eſt qui ſimplr̃ adoraret: quia hoc ni ipo erat/ vt his d
cauſis timẽs cõditionẽ apponeret. Et id quod q̄ri Ad q̄ſtiũcu
tur de hoſtia ſacerdotis ſoluendũ eſt diſtinguendo ꝙ lam.
ſcꝫ aut eſt ſacerdos notus aut ignotus. Si not⁹ aut ſcit̃ ꝙ ꝯſueuit negligens eſſe in diuinis aut nõ: quia multi licet ſint male vite/ tamẽ nõ ſunt negligẽtes in diuinis vt aliquid omittãt. Si notus eſt ꝙ nõ con- ſueuit aliquid omittere/ tunc eo ipo conditio ꝓbabilit̃ preſuppoſita eſt ab adorante ꝙ. ſ. ſit hoſtia cõſecrata. Si aũt ignotus eſt vel nota eſt ſua cõſueta negligẽtia in diuinis/ tunc bene puto ꝙ actualit̃ vel habitualit̃
debet apponi cõditio. Ad id quod cõtra obijcit̃ di Ad oba
cendũ ꝙ ego ꝑ hoc ſacerdote nõ iudico eſſe malũ: ſꝫ vt ſapiẽs caueo mihi a ꝑiculo idolatrie vl' a ſpẽ idolatrie

An xp̃s plus adoret̃ aliqua triũ ꝑſonarũ. Arti. XII

M Einde querit̃ de hoc qđ dicit [In xp̃o dño hu
o manitatẽ nõ ſolã vel nudã. ꝛc.] ſ. c. Videt̃ ei Arg. pmo
ſeq̄ ex hoc ꝙ magis adorãdus eſt filius poſt i carnationẽ q̄ ante: q: poſt incarnationẽ adoramus
vtrãq꞉ naturã in ipo an incarnatõnẽ alterã tm̃ Itẽ 2o
ex h̃ videt̃ ꝙ magis ſit adorãd⁹ fili⁹ q̄ pr̃ vel ſpũſſan ctus: q: in illis non adoram⁹ niſi vnã naturã: in xp̃o
aũt duas Sed ad h̃ reſpõdere leue ẽ: q: nõ ſequit̃ ſi Solo.
plura adorant̃ in ipo ꝙ ꝓpter h̃ plus adoret̃ ꝛ mutat̃ ibi diſcretũ q̄ſi in cõtinuũ. vel dicat̃ ꝙ adoratõ hũane nature nõ addit nouã adorationẽ: ſed nouã materiã/

in qua deitas adoratur: quia adoratio nõ ſiſtit in humana natura per ſe: ſed refertur ad vnitã ſibi naturã diuinã: ⁊ ſic vna ẽ adoratio triũ / ſicͤ vna diuinitas triũ

Arti. XIII. **An ſit vna adoratio trium perſonarum.**

Obo. ſEd tunc queritur ratione huius vtrum vna adoratiõe adorentur tres perſone: ⁊ videtur ꝙ nõ: quia fides diſtinguit inter eas / ⁊ adora

Rõ pma. tio ſequitur fidẽ: ergo adoratio erit diſtincta. Sed cõtra adoratio profeſſio maieſtatis colende eſt: cũ igi

2a tur vna ſit maieſtas triũ / vna erit adoratio. Item ponamus perſonas nõ eſſe adhuc erit eadẽ ratio adorationis / que modo ſcilicet quia creator / ⁊ maieſtas ſumma eſt ſummo cultu ⁊ honore digna: ergo videtur ꝙ adoratio nõ debetur perſonis inquãtũ ſunt diſtincte: ſed inquãtũ vnũ ſunt. ⁊ ſic ſequitur ꝙ vna ſit

Solo adoratio eorũ. Solutio. bene cõcedo ꝙ vna eſt adoratio trium / quo ad rationẽ adorationis: quia illud

Ad obiecta qđ ⁊ propter quod adoramus vnũ eſt in tribus. Ad id quod contra obijcitur dicendũ ꝙ licet fides diſtinguat / tamẽ vnit etiã perſonas: ⁊ dicit vnũ eſſe in tribus inquantũ adorande ſunt. ſed ſi fides poneret rationẽ adorationis in proprietatibus diſtinguẽtibus ſequeretur argumẽtũ qđ nõ facit fides: quin poti⁹ ponit in eo ꝙ perſonas vnit ꝙ eſt natura diuinitatis vna in tribus.

An chriſtus ſm ꝙ homo ſit perſona vel aliquid.

Diſtin. x

De cõicatõ a ne idiomatũ ⁊ ꝓprietatũ reſpicientiũ perſonã ꝓut ſonãt in nobilitatẽ: ſcʒ de perſona li ꝯditiõe ⁊ filiali adoptiõe. argumẽtatio de vtraqʒ parte queſtionis.

SOlet etiam a quibuſdam inquiri vtrũ chriſtus ſm ꝙ homo ſit perſona vel etiam ſit aliquid. Et vtraqʒ parte huius queſtionis argumenta cõcurrunt. ꝙ enĩ perſona ſic his differunt rationibus. Si ſm ꝙ homo aliquid eſt vel perſona: vel ſubſtantia: vel aliud eſt. ſed aliud nõ: ergo perſona vel ſubſtantia. ſi ſubſtantia eſt: vel rationalis vel irrationalis: ſed nõ eſt irrationalis ſubſtantia: ergo rationalis. Si vero ſm ꝙ homo eſt rationalis ſubſtantia: ergo perſona: quia hec eſt diffinitio perſone: ſubſtantia rationalis indiuidue nature. Si ergo ſm ꝙ homo eſt aliquid: ⁊ ſm ꝙ homo perſona eſt Sed e conuerſo ſi ſm ꝙ homo perſona eſt vel tertia in trinitate vel alia: ſed alia non: ergo tertia in trinitate perſona. At ſi ſm ꝙ homo perſona eſt tertia in trinitate: ergo deus. Propter hec incõuenientia ⁊ alia: quidã dicunt chriſtum ſm hominẽ nõ eſſe perſonã: nec aliquid niſi forte ſm ſit expreſſiuũ vnitatis perſone.

b Scdm enĩ habet multiplicẽ rationẽ. Aliquando enĩ exprimit cõditionẽ vel proprietatẽ diuine nature vel humane. aliquando vnitatẽ perſone: aliquando notat habitũ: aliquãdo cauſam. cuius diſtinctionis rationẽ diligenter lector animaduertat: atqʒ i ſinu memorie recondat: nec eius confundantur ſenſus: cũ de chriſto ſermo occurrerit.

a

ſ Olet aũt a quibuſdã inquiri. ⁊c.] Hic incipit pars illa in q̃ mgr̃ agit de proprietatibus cõſequẽtibus xp̃m vnitũ ex humana natura ⁊ cõtinet iſtã ⁊ cõſequentẽ diſtinctionẽ: ⁊ pmũ capitulũ diſtinctiõis duodecime. ⁊ diuidit̃ in partes duas / in quarũ prima determinat̃ de proprietatibus cõſequẽtibus xp̃m ſm ꝙ homo eſt. ⁊ hec incipit in principio diſtinctiõis. xj. ibi: [Et ſolet etiã queri vtrũ debeat ſimplicit̃ dici. ⁊c.] Et hec diſtinctio que cõtinet primã partẽ diuidit̃ in partes tres. In pma oſtẽditur ꝙ nõ cõſequit̃ xp̃m in eo ꝙ homo eſt eſſe perſonã. In ſcda oſtẽdit̃ ꝙ nõ ſequit̃ eũ in eo ꝙ hõ ẽ eẽ filiũ adoptiuũ / ibi ſcʒ: [Si vero querit̃ an xp̃s ſit adoptiu⁹ filius.] In tertia querit̃ ad quid refert̃ pdeſtinatiõ ſua vtrũ ad naturã vel ad perſonã: ⁊ hoc in eo ꝙ homo ẽ quia ſic eſt predeſtinatus: in vltimo capitulo / ibi ſcilicet: [Unde ſi querit̃ vtrũ predeſtinatio. ⁊c.] In prima harũ ſunt tria capitula / quorũ diuiſio per ſe patet

An xp̃us ſm ꝙ homo ſit perſona: ⁊ an chriſt⁹ ſm ꝙ homo ſit indiuiduũ: ⁊ an in eo ꝙ homo ſit etiã ſuppoſitũ: ⁊ an ſm ꝙ hõ ſit res nature Arti. I

Hic eſt dubiũ primo de illa queſtiõe quã ponit Queſtiũcla

b in primo capitulo vtrũ xp̃us ſm ꝙ homo ſit prima.

perſona ẽ. a. videt̃ aũt ꝙ ſic: q: xp̃us ſm ꝙ ho Arg. primo

mo aut eſt homo in ſpẽ / aut in indiuiduo. nõ in ſpecie ꝙ ſic.

q: ſic aut eſſet ſimplex vl'e qđ eſſet in oĩ hoĩe / aut eſſet oĩs hõ / quorũ vtrũqʒ falſum eſt. ſicut etiã damã. dicit ꝙ naturã noſtrã nõ in ſpẽ / ſed in athomo aſſumpſit: ergo xp̃us eſt vn⁹ hõ. vnũ aũt eſt qđ in ſe eſt indiuiſum: ⁊ a quolibet alio diuiſum: ergo xp̃us eſt ſingularis hõ i natura hoĩs. oĩs aũt ſingularis hõ in natura hoĩs eſt perſona: ergo xp̃us inquantũ hõ eſt perſona. Itẽ xp̃s inq̃tũ 2o

hõ eſt aĩal rõnale / mortale ⁊ hic: ergo eſt. ⁊ hoc aĩal rõnale mortale. hoc aũt ẽ quocũqʒ verũ eſt dicere ꝙ eſt hoc aĩal rõnale mortale eſt perſona: ergo xp̃us inquãtũ hõ eſt

perſona. Itẽ perſona dicit̃ quaſi per ſe vna: ſed xp̃us in 3o

quantũ hõ eſt per ſe vnũ: qđ ſupra probatũ eſt. q: xp̃us

nõ eſt duo: ergo xp̃us inquantũ hõ eſt perſona. Pꝛ quod 4o

incõueniẽs eſt / cũ diceretur xp̃m inquantũ eſt homo eſſe perſonã: videt̃ ꝙ nullũ: q: ex hoc nõ ſequit̃ ꝙ xp̃us ſit due perſone: ſicut ego video ꝙ inquãtũ hõ dormiuit: ⁊ inquantũ deus ſtellas creauit. ⁊ tamẽ non ſequ

tur ꝙ ſit duo. Pꝛ inquantũ hõ / aut eſt aliqđ / aut ni 5o

hil. ꝯſtat ꝙ aliqđ. illud igit̃ qđ ipſe eſt inquãtũ hõ in recto predicat̃ de ipſo: aut nõ poteſt eſſe aliqđ nõ in ſpecie hoĩs. nihil aũt eſt hoc aliquid pfectũ in natura ho Queſtiũcla

minis niſi perſona. Ulterius querit̃ cũ indiuiduũ eẽ ſcda.

ſit minus q̃ʒ eſſe perſonã / vtrũ ſm ꝙ hõ ſit indiuiduũ Arguit̃ pꝛo

videt̃ aũt ꝙ ſic: q: indiuiduũ eſt qđ cõſtat ex collectiõe accidentiũ q̃ impoſſibile eſt in alio inueniri. talia aũt

accidẽtia inueniunt̃ plura in xp̃o hoĩe: ergo videt̃ ꝙ i eo 2o

ꝙ hõ ſit indiuiduũ. Itẽ Boetius: ſpẽs eſt totũ eſſe indiuiduorũ. ⁊ hoc ideo dicit / q: quicqđ eſt poſt ſpeciẽ habet indiuiduantia ſibi ſoli ꝯuenientia: ergo ipſe ſm Queſtiũcla

ꝙ homo eſt indiuiduũ Ulterius queritur vtrũ ipſe tertia.

in eo ꝙ homo ſit ſuppoſitũ: ⁊ videtur ꝙ ſic: omne enĩ Arg. primo

qđ eſt hoc aliquid ſub aliqua natura cõmuni eſt ſuppoſitũ illi⁹ nature. xp̃us aũt in eo ꝙ hõ eſt hoc aliqđ in ꝙ ſic.

hac natura cõi q̃ eſt hõ: ergo eſt ſuppoſitũ hoĩs. Item 2o

cõitas q̃ eſt in rõne ſuppoſiti cũ hoc: petr⁹ eſt ſuppoſitũ hoĩs / ⁊ paulus eſt ſuppoſitũ hoĩs ⁊ ſic de alijs / puenit ex ꝓportiõe ſingulorũ ad cõmunitatẽ ſpẽi: ſed de chriſto vere predicatur homo: ergo ipſe habet illã proportionem ad ſpeciẽ quã alij: ergo ipſe ſm ꝙ homo eſt

In 3ᵐ pº ſuppoſitum hominis. Sed cõtra dicit Dam. ꝙ in
dño ieſu nõ eſt cõmunẽ ſpeciẽ accipere: ergo nec ſup-
poſitũ ſpẽi alicuius: ergo chriſtus ſm ꝙ eſt homo nõ
2º eſt alicuius ſpeciei ſuppoſitũ. Itẽ Boecius: Spe-
cies eſt totũ eſſe indiuiduorũ: ſed ſpecies hominis nõ
eſt totũ eſſe chriſti: ergo ipſe nõ eſt ſuppoſitũ hominis
Probatio minoris eſt: quia chriſtus eſt in diuinita-
te ⁊ humanitate: ergo humanitas nõ eſt totũ eſſe ei⁹
3º Itẽ ſupra habitũ eſt in expoſitione ſecũde opiniõis
ꝙ hic homo ſupponiẗ trib' ſubſtãtijs / ⁊ duabus na-
turis. nullũ aũt ſuppoſitũ eſt niſi in vna natura: ergo
chriſtus in eo ꝙ homo vel ſm ꝙ homo nõ eſt ſuppoſi
4º tum hominis. Itẽ dicit phus ꝙ eadẽ eſt ratio vni⁹
propoſitiõis / ⁊ vnius tm̃ propoſitiõis: ergo a ſimili
eadẽ eſt ratio ſuppoſiti / ⁊ vnius tm̃ ſuppoſiti. Inde
vlterius obijciẗ vnũ ſuppoſitũ eſt vnius nature ſup-
poſitũ: ſz chriſtus nõ ſubijciẗ vni nature: ergo ipſe nõ
eſt ſuppoſitũ vnũ: quia quod nõ eſt vnũ hoc nõ eſt ali
Queſtiũc'a quid: vt dicit Boecius. Ulterius queriẗ ſi chriſt⁹
4ª ſm ꝙ homo ſit res nature humane: videẗ ꝙ ſic: quia
Arg. pmo res nature eſt id quod fit actu nature illius q̃ eſt gene
ꝙ ſic. ratio. chriſtus aũt factus eſt generatiõe ⁊ natiuitate
humana ex matre: ergo ipſe eſt res nature hũane / vt
2º videẗ Itẽ ſupra habitũ eſt a Dam. ꝙ ipſe eſt homo-
uſyos in explanatiõe ſecunde opinionis: ſed hoc non
poteſt eſſe niſi ſit res eiuſdẽ nature / cuius ipa res eſt /
⁊ ipa res nature humane: ergo ⁊ xp̃us eſt res nature
In opᵐ eiuſdẽ. Sed cõtra res alicuius nature eſt hypoſta
ſis incõmunicabilis ſub natura illa. xp̃us aũt ſm ꝙ
homo nõ eſt hypoſtaſis incõmunicabilis ſub natura
humana: ergo nõ eſt res nature humane. Probatio
minoris. xp̃us in eo ꝙ homo aſſumptus eſt in ſingu
laritatẽ diuine perſone: ergo nõ eſt incõmunicabilis
ſub natura humana: q2 ſupra habitũ eſt ꝙ incõmuni
Sol'o cabile nõ cõmunicat alijs aſſumptionẽ. Si dicas ꝙ
eo ꝙ homo nõ eſt aſſumptus in ſingularitatẽ diuine
Obiectio perſone. Contra xp̃us eſt vna perſona ſingularis
aut in eo ꝙ homo / aut in eo ꝙ deus: cõſtat ꝙ nõ in eo
ꝙ homo: quia ipſe eterna pſonalitate perſona eſt: vt di
cunt ſancti: ergo ipſe pſona eſt inquantũ deus. Si igi
tur hic homo eſt in eadẽ ſingularitate perſone / h̃ erit
per aſſumptionẽ: ergo ipſe in eo ꝙ homo cõmunicauit
Solutio ſingularitati perſone diuine. Ad hec ⁊ omia huiuſ
modi ſophiſmata poſuit magiſter diſtinctionẽ de cõ-
ſignificatiõibus eius qđ eſt ſm ꝙ / vel in eo ꝙ: vt pa-
tet in littera. ſed quia infra diſtictiõis illius reddem⁹
rationẽ: ideo hic reſpõdem⁹ de plano ſm ſupra habi
ta in diſ. v. Et dicimus ad primo queſitũ ꝙ ſi li ſm ꝙ
notat cauſam vel nature cõditionẽ / h̃ eſt ꝙ humani-
tas ſit cauſa quare ipſe ſit perſona vel humana in ipſo
cõditio / ſiue propterea ſit cauſa ꝙ ſit perſona: tũc in-
quã dicimus ꝙ ipſe in eo ꝙ homo / vel ſm ꝙ homo nõ
eſt perſona: ſed ipſe ſm ꝙ deus eſt pſona: quia pſona-
litas qua ipſe eſt perſona eterna pſonalitas eſt: ⁊ h̃ ſe-
quitur diuinitatẽ in ipſo. Si aũt cũ diciẗ: xp̃us ſm ꝙ
homo eſt perſona: li ſm ꝙ notet vnitatẽ vel idempti-
tatẽ ſuppoſiti hominis ad ſuppoſitũ diuinũ: tũc ipſe in
eo ꝙ vel ſm ꝙ homo eſt perſona. In hoc ſenſu diſtin
guẽde ſunt etiã oẽs ſequẽtes queſtiões de indiuiduo
⁊ ſuppoſito ⁊ re nature: precipue ſm opinionẽ ſecun-
dã quã ſolã tenemus: quia illa ponit cũ dico h̃ demõ
ſtrato xp̃o demonſtraẗ in duabus naturis: ⁊ in trib'
ſubſtãtijs propter vnionẽ. facilius tamẽ concedũtur
due vltime. ſ. ꝙ xp̃us ſm ꝙ homo ſit ſuppoſitũ ⁊ res
nature q̃ due prime. ſ. ꝙ ſm ꝙ homo ſit perſona vel
indiuiduũ hominis. Dicendũ ẽ ad primũ ꝙ xp̃us Ad pª duo
ſm ꝙ homo / eſt homo i indiuiduo. ſed ſi vellem⁹ vim q̃ſtiõis pme
facere in intentiõe eius qđ eſt vnũ / ſicut facit obiectio
tũc nõ ſequiẗ ex hoc ꝙ ſit vnus homo: quia nõ eſt di-
uiſus a perſona filij dei / in cuius ſingularitatẽ eſt vni
tus. Et ſi tu obijcias xp̃us ſm ꝙ homo / aut eſt vn⁹ ho
mo / aut plures homines: ſed nõ plures: ergo vnus.
dico ꝙ nõ valet / eo ꝙ vnũ aliter ⁊ aliter accipitur. in
prima eñ accipitur vnũ prout oppõiẗ ad exiſtẽs in
cõiunctiõe ad aliud. ⁊ in ſecũda accipitur prout oppo
nitur pluribus. Et eſt inſtãtia pes Pauli nõ eſt vn⁹
Probatio: pes pauli nõ ẽ diuiſus ab alijs: ergo pes
pauli non eſt per ſe vnus. Contra. pes pauli non eſt
vnus per ſe: ergo eſt plures. vnde patet ꝙ in propoſi
to in quo eſt vnio hu⁹ hominis in filiũ dei: nõ valet
huiuſmodi pceſſus. Si autẽ etiã cõcederetur ꝙ xp̃s
eſſet vnus homo / prout vnũ opponiẗ pluribus non
ſequeretur vlterius ꝙ eſſet homo ſingularis / eo ꝙ ip
ſe cõmunicauit perſone diuine: ⁊ humana ſingulari-
tate nõ eſt ſingularis: ſed potius diuina pſonalitate
ſingularis eſt. Ad aliud dicendum ꝙ hec eſt falſa: Ad 3ᵐ
xp̃us inquantũ homo eſt per ſe vnũ: ſicut iã oſtenſum
eſt: quia perſona interpretaẗ p hoc ꝙ dico per ſe vnũ.
vnũ aũt oppoſitũ eſt cõmunicabilitati ⁊ pluralitati:
ſed obiectio procedit ac ſi pluralitati tm̃ opponaẗ: ſic
eñ ſm ꝙ opponiẗ pluralitati: ſupra probatũ eſt ꝙ eſt
vnũ ⁊ nõ due. ſed nõ vt exiſtẽs: quia ſic ſubſiſtit in di
uina pſona. Ad aliud dõm ꝙ ſi cõcedereẗ ꝙ xp̃us Ad 4ᵐ
ſm ꝙ homo eſſet pſona: ⁊ li ſm ꝙ notaret cauſam vel
nature cõditionẽ ſequereẗ ꝙ eſſet due perſone. Pro
batio: xp̃s eñ ſm ꝙ deus eſt pſona / ⁊ ſm ꝙ hõ eſſet p
ſona: ⁊ ꝙ ipſe eſt ſm ꝙ deus / non eſt ipſe ſm ꝙ homo.
Probatio: ſm ꝙ homo creauit ſtellas ⁊ eſt eternus /
falſum eſt ſm ꝙ deus dormiuit ⁊ comedit / falſum eſt
ergo ſm ꝙ ipſe eſt / ſm ꝙ deus nõ eſt homo: igiẗ ſeque-
retur ꝙ ipſe eſſet perſone due. ita dico ſi li ſm ꝙ nota-
ret cauſam vel nature cõditionẽ. ⁊ hoc eſt magnũ in-
cõueniens: quia hereſis eſt. Probatio: ſit chriſt⁹ due
perſone / ſcriptum eſt ꝙ pater dedit illi homini nomẽ
quod eſt ſupra omne nomẽ: ⁊ dicit Auguſtinus vt ſci
licet deus vocetur ⁊ ſit. vt omnis lingua confiteatur
ei: quia chriſt⁹ in gloria eſt dei patris: ergo quattuor
perſone eſſent in gloria dei. ⁊ ſic ſeq̃retur quaternitas
in diuinis / que eſt hereſis cuiuſdam leporini mona-
chi gallici temporib⁹ Leonis pape reprobata. Alia
hereſis ſequitur ſm Boecium / ſcilicet ꝙ ſi ipſe eſt due
perſone nõ eſt vnio facta in perſona: nec iterũ eſt vnio
facta in natura: ergo nulla vnio facta eſt in chriſto: et
ſic ille homo eſt nudus homo. ⁊ hec fuit hereſis Ne-
ſtorij ⁊ Euticetis ab Ambroſio ⁊ Caſſiano cõfuta-
ta: ⁊ ab eodem Leone papa tertio reprobata. ⁊ in cõ-
cil'o niceno condemnata. igitur patet quantum incõ
ueniens eſt cõcedere ꝙ chriſtus in eo ꝙ homo ſit per-
ſona / ita ꝙ li ſm ꝙ exprimat cauſam vel nature pro-
prietatem ſeu conditionem. Ad aliud dicendum ꝙ Ad 5ᵐ
chriſtus in eo ꝙ homo eſt aliquid: quia hic homo: ſed
non ſequitur ꝙ ſit perſona: quia hoc aliquid / id eſt ho
mo non habet perſone incõmunicabilitatẽ triplicem
quam ſupra in diſtinctione quinta notauimus in fi-
ne. Ad id quod vlterius queritur vtrũ chriſt⁹ ſm Ad q̃ſtiões
ꝙ homo ſit indiuiduũ dicendũ in eodem ſenſu ꝙ nõ: lã ſcdam
quia indiuiduum dicit ſignificare quod in ſe eſt vnũ /
⁊ ſua ſingularitate ẽ ab alijs diuiſum: ita ſignificare

omne ⁊ indiuiduum incõmunicabilitatem perſone
ncludunt in ſuo intellectu: licet non habeant in ſeq̄
Ad primū obiectū. ſint ſuppoſita rationalis nature. Ad id quod con
tra obijcitur dicendum/ ꝙ ipſa indiuiduantia ſi vis
fiat in indiuiduantibus nõ habet in eo quod homo:
principiū indiuiduantiū eſt ꝑſone ſingularitas/hoc ē
proprietas perſonalis /a qua perſona perſona eſt: et
hoc nõ habet in eo ꝙ homo/ſed in eo ꝙ filius dei: ſed
hoc ē verū ꝙ ipſe ens hõ habet illā collectionē indiui-
duantiū: ⁊ in eo ꝙ homo habet aliqua que nõ in alia
inueniunt̄: ſed illa nõ cõplēt ſingularitatē indiuidua
Ad 2m tionis eius. Ad aliud dicēdū ꝙ xp̄s in eo ꝙ homo
eſt aliquid poſt ſpēm ⁊ ſub ſpē hominis: ſed non ē tm̄
hoc/imo etiā eſt filius dei: ⁊ ideo nõ ſequit̄ ꝙ quicq̄d
eſt poſt ſpēm in ip̄o ſit de indiuiduantibꝫ ſignificare i
ſpē illa. Hec ꝓpoſitio boecij ꝙ ſpēs ē totū eſſe indi
uiduoꝝ/nõ ē vera niſi de his indiuiduis q̄ ſupponun
tur ſpēi in natura vna. xp̄us aūt ſupponit̄ in duabꝰ
Ad q̄ſtiūcu lam tertiā naturis ⁊ tribꝫ ſubſtantijs: vt ſupra dictū eſt. Ad
id quod vlterius querit̄ vtrū xp̄us in eo ꝙ homo vl'
ſm ꝙ homo ſit ſuppoſitū põt ꝯcedi: etiā ſi ſm ꝙ dicit
cauſam vel cõditionē nature: tamē magr̄ videt̄ velle
ꝙ nõ ſit abſolute cõcedendū: quia queſtio ſua talis ē:
Si xp̄us ſm ꝙ homo ſit perſona/vel etiā ſit aliquid:
⁊ videt̄ ſuā diſtinctionē retorquere ad vtrãqꝫ partē q̄
ſtionis. Si igit̄ cõcedatur ꝙ ſine dubio ſuppoſitū et
indiuiduū ⁊ perſona nõ cõuertunt̄ ſm intentiões no
minū: licet ſuppoſitū ⁊ indiuiduū ſm ſuppoſita con-
Ad primū qđ ē in 3m. uertant̄. Si inquā cõcedat̄ reſpõdendū ē ad id qđ
cõtra obijcit̄ ꝙ intellectus auctoritatis dama. nõ eſt
ille quē ponit: ſed ꝙ nõ ſit cõmunis ſpēs /prout ſpēs
dicit formā totius predicabilē de toto: quia ita nõ ſit
in domino ieſu aliqua forma totius in qua vniat̄ di
uinitas ⁊ humanitas: ſicut corpus ⁊ anima in homi
ne. ſupra eñ habitū eſt ꝙ inexplicabilis ē iſtius cõpo
ſitionis vnio que nõ ē partiū ratio. ſed nõ intēdit da-
maſcenus ꝙ xp̄us in eo ꝙ homo nõ ſit vere in ſpē ho-
mo: quia hoc ſupra habitū ē in verbis ſuis ꝙ ipſe ho-
mouſyos matri/ex eo ꝙ ille due nature non cõpoſite
ſunt reſpectu terne: quia ſi eſſent cõpoſite reſpectu ter
tij tunc xp̄us nec homo eſſet nec deꝰ: ſicut homo nec
Ad 2m corpus eſt nec anima. Ad aliud dicendū ꝙ illa pro
poſitio in chriſto nõ tenet/nec poſita eſt a Boecio ni-
Ad 3m ſi de illis que ſunt in natura tm̄ vna. Ad aliud di-
cendum ꝙ cū dicitur xp̄us eē ſuppoſitū hominis nõ
excluditur natura diuina: nec excluditur ſuppoſitū
diuine nature: quia xp̄us ē vnū ſuppoſitū quod vere
Ad 4m ſubijcitur vtriqꝫ nature. Ad aliud dicendū ꝙ bene
cõcedo ꝙ xp̄us ē vnū ſuppoſitū: ſed nõ valet ſi vlteriꝰ
inferat: ergo ē vnius nature ſuppoſitū: ⁊ procedit ab
inſufficienti: quia aut vnū ſuppoſitū eſt vnius natu-
Ad q̄ſtiūcu lā 4am. re vel pluriū vnitaꝝ i ſuppoſito. Ad id quod vlte-
rius queritur de re nature humane/concedo etiā hoc
Ad illud qđ obijcit̄ i op. in omni ſenſu. Ad id autē quod obijcitur in cõtra-
rium dicendū ꝙ res nature alicuius ē hypoſtaſis in-
cõmunicabilis. ⁊ c̄. bene cõcedo: quia res huius natu
re ē incõmunicabilis: ſed nõ a propria ſingularitate et
ſed ſingularitate perſone diuine. ⁊ hoc nõ impedit q̄n
Ad vltimā obiectionē. vere ſit res nature iſtius. vnio autē nihil aufert de i-
uentis: ſed confert multa bona. Ad hoc aūt quod
vlterius proponit vtrū ſm ꝙ homo ſit cõmunicabi-
lis ⁊ cõmunicet: dicendū ꝙ ſi li ſm ꝙ notet cauſā vel
conditionē nature aſſumptibilis ⁊ viuibilis/vera ē lo
cutio illa. ſi autem exprimat vnitatē perſone falſa eſt.
ſi autem in veriſſimo ſenſu concedatur nõ valet vlte-
rius: ergo non eſt res nature: quia res nature de ſuo
ntellectu nõ habet incõmunicabilitatē. ⁊ ē in argu-
mento fallacia cõſequentis. ecõtrario eñ valet nõ eſt
res nature: ergo incõmunicabile nõ eſt: quia res na
ture ſequit̄ ad incõmunicabile: ⁊ nõ ecõtrario.

Que ſunt de diſtinctiõe eius qđ eſt ſm ꝙ **Arti. II**
Einde queritur de hoc quod dicit magiſter: **B**
D [Scđm eñ multiplicē habet rationē. ⁊ c̄.] ſ̄
b. Hic ponit magiſter quattuor q̄ ponit li ſm
ꝙ: ſcꝫ cõditionē ſiue proprietatē/vnitatē perſone/ha-
bitū ⁊ cauſam. ⁊ queritur que ſint exempla iſtius di-
uiſionis: Et dicendū ꝙ notat conditionē pro pro- **Solutio**
prietate: quãdo ponit̄ cū dictione ſignificante alterã
naturaꝝ in xp̄o. ⁊ ſequitur aliquid quod eſt propriū
illi nature: vt cū dicitur xp̄us ſm ꝙ deus eſt bonus/
vel ſm ꝙ deus eſt eternus/ vel ſm ꝙ deus eſt increa
tus/ ⁊ huiuſmodi que denotãt proprietates ſoli deo
cõuenientes. ⁊ ab altera parte cū humana poſitū natu
ra infert proprietates conſequentes illã: vt xp̄us ſm
ꝙ homo eſt riſibile ⁊ animal diſcipline perceptibile:
⁊ rationalis ⁊ corporeꝰ ⁊ mortalis ⁊ huiuſmodi. ſm
hoc nota regulã ꝙ quicquid predicat̄ de ſubiecto ali-
quo cui adiūgitur hec dictio ſm ꝙ/vel in eo ꝙ. in hoc
ſenſu accepta/aut eſt diffinitio ſubiecti/aut pars dif-
finitionis/aut propria paſſio que vocatur accidēs ꝑ
ſe inherens/aut effectus imediatus/ aut cauſa iſtius
immediata. ⁊ exempla iſtius ſunt hec per ordinē enu
merationis: Chriſtus ſm ꝙ homo eſt aĩal rationa-
le/mortale: ⁊ eſt animal/⁊ eſt riſibile. ⁊ chriſtus ſm ꝙ
interfectus eſt interijt. ⁊ chriſtus ſm ꝙ homo genitꝰ
eſt generatione temporali. Aliquando aūt notat vni
tatem vel vnionē nature: ⁊ hoc ſpecialiter in xp̄o vtꝫ
dicitur xp̄us ſm ꝙ homo creauit ſtellas. chriſtꝰ ſm
ꝙ deus mortuꝰ eſt in cruce: ibi eñ nõ notat ſm ꝙ qđ
ex forma eius cui adiungit̄ poſſit inferri illud predi-
catum: ſed potius ꝙ virtute vniõis facte in hypoſta
ſi talia predicata ſubiecto attribuãtur. Tertia ſigni-
ficatio vel cõſignificatio eius qđ eſt ſm ꝙ eſt/ꝙ notat
habitū: ⁊ huius exemplū eſt ad Philippēſes. 2. Ha-
bitu inuentus eſt vt homo. ⁊ eſt ſenſus ꝙ chriſtus vt
homo .i. ſm ꝙ homo eſt inuentus habitu: id eſt ꝙ hu
mana natura quandam ſimilitudinem habet in eo:
ſicut ſupra ē expoſitum ex in diſtictione. vj. Sed pla
nius exemplū eſt ꝙ vt homo fuit calciatꝰ /⁊ ſm ꝙ ho
mo fuit veſtitus: quia huiuſmodi habitus conuenit
ei gratia hominis/⁊ nõ gratia dei. ⁊ in illa ſignifica-
tione habitus chriſtus ſm ꝙ homo eſt ſanꝰ/pulcher
formoſus pre filijs hominū: diffuſa eſt gratia i labijs
ſuis/⁊ ſic de alijs. quia habere multis modis dicitur
ſm omnia illa que nobis adueniunt/vt habemus ea
vt ſupra diſtinctione. vj. dixit Auguſtinus. In quar
ta ſignificatiõe denotat cauſam: ⁊ quia quatuor ſunt
cauſe poteſt notare omnes illas /vt efficienter notat
cum dicitur: chriſtꝰ ſm ꝙ homo meruit ſibi ⁊ nobis.
Formalē vt chriſtꝰ ſm ꝙ homo eſt rationalis. Ma
terialem vt chriſtꝰ ſm ꝙ homo ē ex corpore ⁊ anima.
Finalem: vt chriſtus ſm ꝙ homo eſt finis omniū crea
turarū/vel digniſſima creaturaꝝ/vel ſm ꝙ homo ve
nit propter nos. ex parte autem dei poteſt notare effi
cientem: vt chriſtus ſm ꝙ deꝰ poteſtatem habet po-
nendi animam ſuam/⁊ iterum ſumendi eam: ⁊ quaſi
formalē vt xp̄s ſm ꝙ deꝰ eſt ſuppoſitū nature diuie.
materialē aūt nõ notat vnq̄/nec q̄ſi materialē: quia

diuiſas nõ eſt dicenda materia: ⁊ qḋ materie ſiľ eſt etiã imperfectũ eſt. finalẽ aũt notat vt cũ ḋr: xp̃s ſm ꝙ deus eſt ad quẽ aĩa referunť/ ⁊ ꝓpter quẽ ſunt ⁊ fiunt oĩa. Ex iſta diſtinctiõe facile eſt ſoluere ea q̃ quidã hic querũt. ſ. vtrũ xp̃s ſm ꝙ homo ſit deꝰ: ⁊ ſi ſm ꝙ deus eſt iſte homo/ vel ſm ꝙ iſte hõ eſt ſit deꝰ vľ creator vel aliqḋ hmõi/ q̃ q: leue eſt ſoluere ꝑtranſimus.

Et ſi chriſtꝰ ſm ꝙ hõ dicať ſubſtantia rationalis. nõ inde tamẽ ſequitur ꝙ ꝑſona ſit ſm ꝙ homo.

Illud tñ nõ ſequiť qḋ in argumẽtatiõe ſuperiori inductũ eſt ꝙ ſi xp̃s ſm ꝙ hõ eſt ſubã rõnalis: ergo ꝑſona. Nã ⁊ mõ aĩa xp̃i eſt ſubã a rationalis nõ tñ ꝑſona: q: nõ eſt ꝑ ſe ſonans: immo aliĳ rei cõiuncta. illa tamẽ perſone deſcriptio nõ eſt data pro illis tribus perſonis.

Arti. III. C An inſtãtia mgr̃i valeat ĩ diffinitiõe ꝑſone

Einde queriť de inſtantia quã fecit magiſter ĩ d lr̃a: [Nã ⁊ mõ anĩa xp̃i eſt ſubſtantia rõnalis ⁊c̃.] ſ. a. Nõ eñ videť valere: q: ſubã hic ĩ- Arg. primo de equiuoce ſumiť: q: anĩa xp̃i eſt ſubã ſicut forma cũ dicať ꝑſona eſt ſubã rõalis nature ⁊ ſumiť ſubã ꝓ ſubſtantia cõpoſita prima q̃ ꝓprie ⁊ ꝑncipaliť/ ⁊ maxime dicať vt aliqs hõ vel aliqua ſubſtãtia rõnalis nature 2o q̃ eſt ꝑſona: ex quo nõ valet inſtantia. P̄ magr̃ non grãmatice videť interpretatus eſſe ꝑſonã: q: ſi diceretur quaſi ꝑ ſe ſonãs deberet media corripi ſiue breuiari in nomĩe qḋ eſt ꝑſona: q: ſonãs ꝑma breuis. Probatio huius eſt in cõpõne cõſonũ ⁊ abſonũ. Solo ad primũ. Solo dicendũ ꝙ in veritate inſtãtia magiſtri nõ cõſtat quo ad intellectũ ſube: ſed intẽdit oñdere ꝙ ea que poſita ſunt nõ ſufficiũt ad diffinitionẽ ꝑſone: quia ꝑſona nõ diffiniť ſufficienter cũ dicať ꝙ eſt ſubã rationalis nature niſi addať indiuidua: ⁊ tunc nõ cõuenit huic homini/ ſm ꝙ homo ĩ illo ſenſu: quo li ſm qḋ notat cauſam vel nature conditionẽ: quia tunc indiuiduũ ponit triplicẽ incõmunicabilitatẽ: quia dicit incõmunicabile pluribꝫ: ⁊ incõmunicabile per oppoſitionẽ ad incõmunicabilitatẽ partis in cõpoſitiõe: ⁊ incõicabile per oppoſitionẽ cõmunicabilitatis ꝑ aſſumptionẽ in ſin- Ad 2m gularitatẽ alterius: ſicut ſupra expoſitũ eſt. Ad aliud dicendũ ꝙ duplex eſt interpretatio nomĩs. vna q̃ ſequiť ſonũ ſyllabarum poſitaꝝ in dictiõe/ vel etiam incõuenientiã litteraꝝ: vt cũ dicať lapis ledens pedẽ petra pede trita: ⁊ nõ oportet ꝙ in talibꝫ interpretatõnibꝫ interpretatũ ſequať naturã interpretãtiũ: ⁊ ita loquiť hic magiſter. Alia eſt interpretatio ſm nomĩs ſignificatũ: ſicut dicimus cõpoſitũ ſignificationẽ trahere a ſuis cõponentibꝫ: ⁊ ſic cõponiť ꝑſona a per ſe et vnũ quaſi per ſe vna. vnde patet ꝙ chriſtus inquãtũ homo ſit nõ eſt per ſe vnus: ⁊ ideo non eſt perſona inquantum homo.

Alia probatio ꝙ xp̃s ſit ꝑſona.

Sed adhuc aliter nituť probare chriſtũ ſm a hominẽ eſſe perſonã: quia chriſtus ſm ꝙ homo predeſtinatus eſt vt ſit dei filius: ſed illḋ eſt ꝙ vt ſit predeſtinatus eſt: ergo ſi predeſtinatus eſt ſm ꝙ homo vt ſit filius dei: et ſm ꝙ homo eſt filius dei. Ad quod dici poteſt chriſtum eſſe id quod vt ſit predeſtinatꝰ eſt. Eſt eñ predeſtinatus vt ſit filius dei: ⁊ ipſe vere eſt filius dei: ſ; ſm hominẽ ꝑdeſtinatus ẽ vt b ſit filius dei: quia per gratiam habet hoc ſm hominẽ: nec tamen ſm hominẽ eſt filius dei: niſi forte ſm vnitatis perſone ſit expreſſiuum vt ſit ſenſus: ipſe qui eſt homo eſt dei filiꝰ: vt c autem ipẽ ens homo ſit dei filius per gratiam habet: ſed ſi cauſa noteť falſum eſt. Nõ enim quo homo eſt eo dei filius eſt.

An filius dei ſit predeſtinatus. Arti. IIII D

Einde queriť de hoc qḋ dicit: [Chriſtus ſm d ꝙ hõ predeſtinatus eſt vt ſit dei filius. ⁊c̃.] ſ. a. Gratia huius incidit hic queſtio de ꝑdeſtinatione vt filĳ dei. de qua breuiter queramus tria ſcʒ vtrũ filius dei ſit predeſtinatus. Secundo vtrũ filius dei ſit predeſtinatus eſſe filius dei. Tertio vtꝝ filius dei predeſtinatus eſt eſſe homo. Ad primum Arguiť ꝑo obĳciť ſic dicit aug. vt ſupra habita eſt auctoritas ꝙ talis fuit illa vnio que deũ faceret hominẽ/ ⁊ hominẽ deũ: vt omnia que vere dicunť de homine dicanť de deo/ ⁊ econuerſo: ḡ cũ hec ſit vera filius dei eſt homo/ ⁊ homo eſt ꝑdeſtinatꝰ: videť ſequi propter regulã antepredicamẽtalẽ Augu. ꝙ filius dei ſit ꝑdeſtinatus.

Itẽ ſm opinionẽ ſecundã chriſtus non eſt niſi vnũ 2o ſolũ ſuppoſitũ: ſed de hoc ſuppoſito verũ eſt dicere ꝙ eſt predeſtinatũ: ḡ filius dei eſt predeſtinatꝰ. Si di Soľo catur ꝙ hoc nõ valet: quia filius dei nõ nominat aliquid niſi quod eſt eternũ. ꝑdeſtinatio aũt paſſiua nõ eſt niſi temporaliũ reꝝ. Cõtra video ꝙ hec cõcediť Replica filius dei mittiť: filius dei datur. ſicut probať. I. lib. diſ. xv. ſed mittitur ⁊ datur tẽpus cõnotant ſm actũ quia nõ ab eterno deo cõueniunt. ꝑdeſtinari autẽ nõ cõnotat tempus: ergo videtur ꝙ multo magis deberet cõcedi filius dei ẽ predeſtinatus q̃ʒ filius dei ẽ miſſus. Item in aliĳs predeſtinatis video ꝙ nõ opor- 3o tet addere ſm ꝙ. dicimus eñ ſimpliciter ꝙ Petrus predeſtinatus ſit ⁊ Paulus: ergo videť ꝙ nec in xp̃o addere oportet: ergo ſimpliciter põt dici filius dei eſt predeſtinatus. Item predeſtinatio proprie perſo- 4o ne ẽ ⁊ nõ nature. nõ eñ dicimus ꝙ corpus Petri ꝑdeſtinatũ ſit/ nec anima eius: ſed ipẽ petrꝰ cũ ſm ſanctoꝝ dicta chriſtus ſit predeſtinatus/ predeſtinatio cõuenit ei inquantũ ẽ perſona: ſed inquantũ eſt perſona ẽ filius dei: ergo videtur ꝙ filius dei ẽ predeſtinatus. Itẽ poſito aliquo ſubiecto nõ oportet ꝙ pre- 5o dicatũ reddať ei per ſe niſi fiat reduplicatio circa ſubiectum illud: vt cũ dico homo de ipõ poſſum predicare id quod per ſe cõuenit/ ⁊ id quod cõuenit per aliud ⁊ id quod cõuenit per accidens. Eſt eñ homo anĩal rationale/ mortale: ⁊ homo eſt corpus animatũ quod non cõuenit per ſe: ſed inquantũ animal. ⁊ homo ẽ albus quod conuenit per accidens: ergo videtur ſimiliter ꝙ cũ filius dei ſit quoddam ſubiectum ꝙ poteſt de ipõ vere predicari quod conuenit ei per aliud: ſed per hoc ꝙ eſt homo conuenit ei eſſe predeſtinatum: ergo ſimpliciter poſſum concedere filius dei eſt predeſtinatus. Itẽ alia predicata que conueniunt ſibi inquã- 6o tũ homo poſſum ꝑdicare ſimpliciť de ipõ/ ſicut natꝰ ⁊ paſſus ⁊ mortuus: ḡ videť ꝙ illud ſimplr̃ cõcedendũ eſt ꝙ filius dei eſt ꝑdeſtinatꝰ. Sed cõtra filius Rõe ꝑ ᵽ dei eſt eternus: nullũ eternũ poteſt eſſe predeſtinatũ: tate ꝑa

2ª ꝰ filius dei nõ poteſt eſſe predeſtinatus. Itẽ filius
dei eſt predeſtinãs: p̄deſtinãs aũt nunq̃ poteſt eſſe p̄-
deſtinatũ: ꝰ filius dei nõ põt eſſe p̄deſtinatus / qđ con-
Solutio cedimus. Dicentes ad primũ ꝙ talis eſt vnio ſcđa
ad primũ hoc intelligit̃ in his que in ſuo intellectu nõ habẽt ra
tionẽ oppõnis ad filiũ dei: ſicut factus creatus crea-
tura / p̄deſtinatus / recẽs / ꝛ hmõi. hec eñ oĩa ꝛ ſ ĩiã de
homĩe illo non dicunt̃ / gratia ꝑſone vel ſuppoſiti: ſed
gratia nature humane / ſicut ſupra patuit in explana
tione ſecunde opinioĩs / vbi dr̃ xp̃s p̄deſtinat⁹ / ſm ꝙ
Ad 2m eſt in natura humana. Ad aliud dõm ꝙ ſuppoſitũ
illud ſicut nec ꝑſona eſt p̄deſtinatũ niſi gratia nature
Ad replicã. humane. Ad id qđ cõtra obijcit̃ de miſſione dicen-
dũ ꝙ nõ eſt ſimile: q2 miſſio in ſe habet eternũ ꝛ tẽpo-
rale: ꝛ ꝑ tẽporale tñ determinat̃. ſicut dicit Augu. ꝙ
mitti eſt cognoſci ꝙ ab alio ſit: ſed p̄deſtinatio nõ clau
dit in ſe eternũ ſm ꝙ eſt paſſiua: ſed tẽporale tm̃: vnde
miſſio filij nõ p̄cedit mitti: ſicut p̄deſtinatio p̄cedit pre
Ad 3m deſtinatũ. Ad aliud dicendũ ꝙ in alijs nõ oportet
addere: quia forma illoꝝ nihil ſignificat oppoſitũ p̄-
deſtinatiõi: q2 forma illoꝝ dicit illđ qđ nõ eſt ab eter-
no: ꝛ ideo determinatio claudit̃ in intellectu eorũ. in
filio aũt dei totũ oppoſitũ eſt: quia cõtrariũ p̄deſtina-
Ad 4m tioni claudit̃ in intellectu filij dei. Ad aliud dicẽdũ
ꝙ p̄deſtinatio ꝑſone eſt: ſed nõ gratia ꝑſone / q̃nimo ẽ
gratia nature in ꝑſona: q2 gratia illius tẽporalis eſt
ꝑſona vel eterna. vnde in alijs in quibꝰ vtrũq̃ tẽpo-
rale eſt. ſ. nature ꝛ ꝑſone nõ eſt oppoſitio forme ſubie
cti ad predicatũ: ſed in xp̃o nõ cõuenit gratia ꝑſone /
ſed gratia nature tẽporalis: ꝛ ideo oportet addere de
Ad 5m terminationẽ. Ad aliud dõm ꝙ licet predicatũ nõ
ſemꝑ per ſe reddat̃ ſubiecto: tñ nunq̃ aptat̃ ei p̄dica-
tũ qđ oppoſitũ eſt ei / niſi aliqua determinatio addat̃
gratia cuius cõuenit ei. ſic aũt eſt in ꝓpoſito ꝙ p̄dica-
tũ oppoſitionẽ habet ad ſubiectũ: ꝛ ideo oportet ap-
ponere determinationẽ alterius nature gratia cuius
ea que oppoſita ſunt in ſe cõueniũt in xp̃o ꝓpter vnio
Ad 6m nẽ duaꝝ naturaꝝ factã in ꝑſona eterna. Ad aliud
dõm ꝙ nõ eſt ſimile de quibuſdã alijs p̄dicatis q̃ nõ
habent oppoſitionẽ ad ſubiectũ: vt dictũ eſt. ꝛ de illis
que ex ſe oppoſitionẽ exprimũt: puta naſci / pati / mori
cõueniũt ꝑſone gr̃a ſuppoſiti. creari aũt ꝛ eſſe recentẽ
ꝛ eſſe predeſtinatũ nõ cõueniũt ſuppoſito niſi gr̃a na-
ture: ꝛ ideo ſunt nature ꝑ ſe ꝛ immediate / ꝛ perſone per
conſequens: ꝛ ideo nõ eſt ſimile de illis.

Arti. V An filius dei ſit p̄deſtinatus eſſe dei filius

E Ecundo querit̃ vtrũ filius dei ſit p̄deſtinat⁹
Arg. primo ſ eſſe filius dei: videt̃ ꝙ ſic: q2 hic hõ eſt p̄deſti-
ꝙ ſic. natus vt ſit filius dei: ꝛ hic hõ eſt filius dei:
ꝰ hic homo eſt predeſtinatus vt ſit filius dei: ꝰ filius
2º dei eſt p̄deſtinatus vt ſit filius dei. Itẽ Dama. dicit
ꝙ nature xp̄i ſibijnuicẽ ſua cõicant ydeomata. i. pro-
prietates: ſed vna ꝓprietatũ eſt p̄deſtinatio vt ſit fili-
us dei: ꝰ hec cõicat̃ filio dei: ꝰ filius dei eſt p̄deſtina-
Rõ in opm tus vt ſit filius dei. Sed cõtra cõpoſitio importa-
eſt iſta ꝑ ve- ta ꝑ li eſt / cũ dicit̃ filius dei eſt p̄deſtinatus vt ſit fili⁹
ritate. dei / ex vtraq̃ parte habet oppoſitionẽ. ſ. ex parte ſub
iecti ꝛ ex pte determinatiõis p̄dicati: ꝰ illa falſior eſt q̃
2ª prima / hec. ſ. filius dei eſt p̄deſtinatus. Itẽ nihil p̄-
deſtinat̃ ad id qđ nõ eſt eternũ eſſe filiũ dei eſt eternũ:
ꝰ nihil p̄deſtinat̃ ad hoc. Probatio prime: q2 ſecũda
ꝑ ſep3. q2 dicit aug. ꝙ p̄deſtinatio eſt p̄paratio gr̃e in
preſenti / ꝛ glorie in futuro: nec gratia vt p̄ns / nec glo
ria in futuro nobis eſt eterna: ꝰ cũ oĩs p̄deſtinatio ſit
ad hoc nõ p̄deſtinat̃ aliq̃d ad eternũ: ꝰ cõſtat prima: ꝛ
ſic ſequit̃ cõcluſio. Solutio dõm ꝙ hec eſt falſa in Solutio
eo iudicio filius dei eſt p̄deſtinatus vt ſit filius dei: ꝛ
falſior q̃ prior. Ad argumentũ p̄mũ dõm eſt (vt ſu- Ad primũ
pra) ꝙ licet hic homo ſit p̄deſtinatus / nõ ſequit̃ hoc đ
filio dei: q2 in ſignificato nomis cũ dr̃ hic hõ claudit̃
illud / gratia cuius filio dei p̄deſtinatio cõuenit. nõ au
tẽ cũ dicit̃ filius dei ꝛc̃. Ad aliud dicendũ vt prius Ad 2m
ꝙ illa ydeomata que nõ per ſe ſunt hypoſtaſis: ſ3 per
prius ſunt nature / ꝛ habẽt in ſe rationẽ oppoſitionis
ad ſubiectũ nõ cõicant̃ ſine determinatione: tñ nota
ꝙ in rõne q̃ ad oppoſitum vltimo eſt inducta / etiã pec
catũ eſt: quia nõ tenet niſi de his p̄deſtinatis in quibꝰ
gratia p̄parata eſt habitus ipſos reddens bonos: ꝛ
opa eoꝝ faciens bona ꝛ meritoria. in xp̃o aũt eſt gra-
tia vniõis ad eſſe ꝛ nõ p̄parat̃ ei vt ipſe homo ſit eter-
nus filio dei: ſed tñ hoc nõ p̄parat̃ filio dei; q2 ipſe ab
eterno fuit hoc.

Artic. VI. An cõcedẽdũ ſit fili⁹ dei p̄deſtinat⁹ ẽ eſſe hõ

F T Ertio querit̃ vtrũ cõcedendũ ſit ꝙ fili⁹ dei eſt
Arg. p̄mo t p̄deſtinatus eſſe homo: videt̃ ꝙ nõ: q2 p̄deſti
ꝙ nõ. natio virtute ꝓpoſitiõis prenotat ordinẽ acceſ
ſiõis reſpectu p̄deſtinati: cũ igit̃ h̃ fili⁹ dei ſit p̄deſtina
tus oporteret ꝙ aliq̃d prius eſſet filio dei / qđ falſũ eſt
2º Itẽ nihil p̄deſtinat̃ niſi ad gratiã vel ad gloriã vel
alteꝝ illoꝝ. filio aũt dei nulla gratia p̄parat̃. non eñ
fit ei gratia ꝑ vnionẽ ad hominẽ: ſed potius econuerſo
ꝰ videt̃ ꝙ filius dei nõ ſit p̄deſtinatus eſſe homo in tẽ
In opm ꝓ pore. Sed cõtra in lr̃a ſupra habitũ eſt ꝙ p̄deſtina
tũ eſt ꝙ filius dei eſſet homo in tẽpore: ꝰ videt̃ ꝙ fili⁹
2º dei p̄deſtinatus eſt eſſe homo. P̄ filius dei eſt hõ p̄
deſtinatus: aut ꝰ hoc ab eterno eſt veꝝ / aut nõ. ſi ſic /
ꝰ ab eterno veꝝ eſt ꝙ filius dei ſit homo / qđ falſum ẽ
Si in tempore eſt verificatũ: ꝰ ante fuit p̄uiſum vt fie
ret: aut ꝰ vt fieret ꝑ gratiã / aut ꝑ naturã. nõ ꝑ natu-
rã / ꝰ ꝑ gratiã: ſed nulla gratia dat̃ in tẽpore q̃ añ non
prepareť: ꝰ p̄uiſum eſt ꝛ p̄paratũ ꝑ gratiã vt fili⁹ dei
ſit homo iſte predeſtinatus: ꝰ a diffinitiõe filius dei p̄
Solo. deſtinatus eſt eſſe homo. Solutio dicendũ ꝙ hec
eſt duplex filius dei p̄deſtinatus eſt eſſe hõ / ex eo ꝙ li
p̄deſtinatus poteſt determinare cõpoſitionẽ ex parte
ſubiecti / vel ex pte p̄dicati. Si determinat eã ex parte
p̄dicati vera eſt: quia filiũ dei eſſe hominẽ p̄deſtinatũ
eſt. Si aũt determinat ex pte ſubiecti / ſic notabit an-
tecesſionẽ ad ſubiectũ: ꝛ ſic falſa eſt. Quidã tñ dicunt
ꝙ alia de cauſa eſt duplex. ſ. ex eo ꝙ li p̄deſtinatus pt
eſſe nomẽ vel ꝑticipiũ: ꝛ ſi ſit nomẽ dicũt ꝙ eſt adiecti
uũ huius ꝙ dico hõ. ꝛ ſi ſit participiũ / tunc dicunt eã
eſſe falſam. ſed hoc nihil: q2 ſi ſit nomẽ tunc nihil eſt di
ctũ ꝙ filius dei p̄deſtinatus eſt eſſe hõ: ſicut nihil eſt
dictũ filius dei eſt eſſe homo / q̃n incõgrua eſt locutio
vnde prima diſtinctio melior eſt. Ad id ꝰ qđ obijcit̃ Ad p̄ª obs
cõtra dicendũ ꝙ ſi li p̄deſtinatus determinet cõpoſi- ſimul.
tionẽ ante ꝛ poſt / tunc notabit antecesſionẽ reſpectu
filij dei ſm ſe: ſed ponus reſpectu hoĩs eſſe. ꝛ per hoc
patet etiã ſolutio ad ſecundum.

Arti. VII An xp̃s ſit p̄deſtinatus vt ſit hic homo.

G D Einde querit̃ de hoc qđ dicit: [Filius dei ſm
hominẽ p̄deſtinatus eſt vt ſit filius dei. ꝛc̃.]
Arg. p̄mo ꝙ ſic. ſ. h. Per hoc eñ hec videt̃ a magiſtro cõcedi:
hic homo vel xp̃s ens homo p̄deſtinatus eſt vt ſit fi-
lius dei: ꝛ videt̃ hec falſa eſſe: hic homo vel homo pre
deſtinatus eſt vt ſit filius dei. nihil eñ eſt p̄deſtinatũ
qđ nõ ab eterno ſit p̄deſtinatũ. ſi ꝰ hec eſt vera: xp̃us

ſm hominē vel humanā naturā eſt pdeſtinat⁹ videt̄ q̄ ante incarnationē fuit vera: ſicut etiā hec vera dicitur eſſe petr⁹ ab eterno pdeſtinat⁹ eſt vel fuit pdeſti-
In ɔtrariū natus. Sed cōtra cū dicit̄ hic homo ante incarnationē eſt pdeſtinat⁹ hic homo ſupponit ei qḋ ſupplet vicē verbi p̄teriti tp̄is ſicut cū dicit̄ hic homo eſt amatus. Regula aūt eſt q̄ termin⁹ ſupponēs verbo p̄teriti tēporis ſupponit p p̄ſenti vel p p̄terito ſi debeat locutio eē v̄a. Seq̄t ei: hic ē amat⁹ vl' hō ē amat⁹ ergo homo qui eſt vl' fuit eſt amat⁹: ergo a ſili: ſi xp̄s eſt pdeſtinat⁹: videt̄ q̄ aut hō q̄ eſt aut q̄ fuit: ⁊ cū p vtroq̄ʒ falſa ſit: videt̄ locutio ſimplicit̄ eſſe falſa ⁊ hec
Solutio ad totū obiectio generalis eſt de oībus pdeſtinatis. Solutio dicēdū q̄ hoc nō ſequit̄ cū verbis gtinētib ad actū anīe vel notantib formā: q2 illa habēt vim ampliādi: nō eñ ſequit̄ cogitatū eſt de hoīe: ergo de homine qui eſt vel q̄ fuit: nec ſequit̄ homo pōt vel potuit eſſe: ergo homo qui eſt vel qui fuit. Similit̄ eſt hoc qḋ dico q̄ pdeſtinat⁹ pertinet ad actū intellect⁹ ⁊ voluntatis diuine: q2 eſſe pdeſtinatū eſt eſſe puiſum ad gratiā ⁊ gloriā: ⁊ ideo nō ſequit̄ q̄ ſit de eo q̄ ē vl' fuit ſed ſufficit ei q̄ futurus ſit.

Arti. VIII. D An chriſtus ſit predeſtinatus ad gratiam infinitam.

Einde querit̄ de hoc qḋ dicit [Ut autē ipſe
d ens homo ſic fili⁹ dei per gratiā haberet]. ⁊c.
Ex hoc eñ videt̄ q̄ ad gratiā ſit pdeſtinatus
Arguit̄ p̄o q̄ ſic. ⁊ videt̄ q̄ ad gratiā infinitā. Joh. 3. Nō eñ dat de⁹ ad menſurā ſpiritū: qḋ aūt nō eſt ad menſurā hoc eſt infinitū: ergo videt̄ q̄ ipſe pdeſtinat⁹ ſit ad gratiā in-
2o finitā. Itē vidim⁹ gloriā ei⁹ quaſi vnigeniti a patre plenū gratie ⁊ veritatis. Cū autē nulla gr̄a ſit in ipſo niſi pparata ab eterno / videt̄ eſſe pdeſtinat⁹ ad plenitudinē gratie de cuius plenitudine oēs accepi-
3o mus gratiā p gratia. Itē glo. ſup illud Rom. 8. Nullū mai⁹ donū poſſet de⁹ pdeſtinare homi q̄ʒ vt verbū ſuū per qḋ omnia creauit caput faceret illis ⁊ ipſos tanq̄ʒ mēbra capitis: ergo pdeſtinat⁹ eſt ad h̄ / q̄ ſit caput eccleſie: ſed caput influit ſenſum ⁊ motū: ergo ipſe influit eccleſie ſenſum fidei ⁊ motū gratie: h̄ autē nō p̄t facere niſi ex plenitudine diuina: q2 fides ⁊ gratia a nulla creatura poſſunt eſſe: ergo hic homo
In oppoſitū q̄ nō p̄o pdeſtinatus eſt ad gratiā infinitā. Sed cōtra gr̄a infinita eſt gr̄a increata: q2 nihil infinitū eſt niſi increatū: ſed increatū eſt eternū: qḋ autē eternū eſt nihil p̄cedit: ergo illā gratiā nihil p̄cedit. Omne autē qḋ pdeſtinatiōe preparat̄ p̄cedit pdeſtinatio: ergo pdeſtinatio non pparat huic homi gratiā infinitā vel
2o increatā. Itē pdeſtinatio eſt ppatio gratie in p̄ſenti ⁊ glorie in futuro: ergo ⁊ gratia ⁊ gloria pparata ex pdeſtinatōe habēt cōditionē ex differētia tēporis cōſignata: eternū autē ⁊ infinitū nullā habēt talē tēporis cōditionē: ergo pdeſtinatio nō pparat gra
Solo tiā eternā vel infinitā. Solutio dicendū q̄ omnis gratia que habet̄ a chriſto homie ſm q̄ pdeſtinatus pdeſtinata eſt ſecū ⁊ pparata ſibi ⁊ eſt creata in tēpore: q2 ipſe nō eſt pdeſtinatus niſi inquātū hō vt pri⁹ pbatū eſt: ⁊ hec gratia eſt duplex. ſ. vniōis ⁊ habit⁹ vnionis autē iterū eſt duplex. ſ. prima ⁊ cōſequens. Prima eſt vt vere ſit fili⁹ dei ⁊ vnio creata ſit q̄ media eſt iter hominē ⁊ filiū dei ⁊ naturā humanā ⁊ naturā diuinā: vt ſupra pbatū eſt: q2 ē relatio ſe tenēs ſm rē ex parte vniti qḋ creatū eſt: ⁊ ad hāc gratiā ſequitur multiplex alia gratia. ſ. q̄ ſit caput q̄ ſit de⁹ q̄ ſit influēs eccleſie ſenſum ⁊ motū / que licet infinita ⁊ eterna ſint in ſe: tamē relatio homis ad illa non eſt niſi per vnionē in tēpore factā: ⁊ ſic inquātū ſunt hmōi homis pparata ſunt ⁊ pdeſtinata: ⁊ nō ſimpliciter: ⁊ hoc eſt qḋ intēdit dicere magr̄ ex verbis Augu. ⁊ per hoc patet ſolutio totū que primo obijciunt̄ in cōtrariū. Gratia autē habitualis eſt charitas xp̄i ⁊ virtutes alie: ⁊ ad has conſequēs gratia eſt meritū chriſti ⁊ hmōi: ⁊ per hāc diſtinctionē patet ſolutio ad omnia queſita. Sunt tamē qui hoc dicūt q̄ nul- Opinio alio⁊u.
la gratia infinita pdeſtinata eſt in chriſto / ⁊ dicūt q̄ chriſt⁹ eſt caput eccleſie dupliciter: ſcʒ in cōformitate nature: ⁊ ſic nō influit niſi per meritū. ſ. q2 meruit eccleſie gratiā: ⁊ eſt vnū caput cū patre ⁊ ſpūſancto: ⁊ ſic influit: ⁊ hoc nō pdeſtinatū eſſe chriſto dicunt.
Sed cōtra hic homo habet influere ſenſū ⁊ motū Inſtātia cōtra illā opinionē.
⁊ non ab eterno: ergo in tēpore ⁊ nihil habet in tēpore niſi qḋ eſt ei pparatū ab eterno: ergo ab eterno eſt Alia.
ei hoc pdeſtinatū. P̄ in littera ſepe habet̄ pdeſtinatū eſt vt eſſet deus naturalit̄ ⁊ vere: ⁊ vt eſſet fili⁹ dei vnde patet illā opinionē eſſe falſam: licet eñ eternū nō incipiat in ſe: tamē iſte incepit eſſe eternū .i. id qḋ eternū ⁊ infinitū: vnde etiā iſta concedit̄ q̄ iſte puer creauit ſtellas: ⁊ hoc (q2 gratiā habuit) ſine dubio pdeſtinatū fuit anteq̄ʒ gratiā haberet.

An chriſtus ſit adoptiu⁹ filius ſm q̄ homo vel alio modo.

Si vero queritur an chriſtus ſit adoptiu⁹ filius ſm q̄ homo ſiue alio modo: reſpōdemus chriſtū nō eſſe adoptiuū filiū aliq̄ mō ſed tm̄ naturalē: quia natura filius dei eſt: nō ado- a
ptiōis gratia. Nō aūt ſic dicit̄ filius natura: vt dicit̄ deus natura. Nō enim eo filius eſt q̄ deus eſt: quia natiuitate diuinitatis fili⁹ eſt: ⁊ tamen dicit̄ natura vel nature filius: q2 naturaliter eſt filius: eandē ſcʒ habēs naturam quā ille qui genuit. Adoptiuus autē fili⁹ nō Eph. 2. b
eſt: q2 prius nō fuit: ⁊ poſtmodū adoptatiu⁹ eſt i filiū: ſicut nos dicimur adoptiui filij: q2 cū nati fuerim⁹ ire filij: per gratiā facti ſum⁹ filij dei: chriſtus vero nūq̄ʒ fuit nō filius dei: ⁊ ideo nō eſt adoptiuus filius.

Arti. IX. J An chriſtus ſit filius adoptiu⁹.

J vo querit̄ an chriſt⁹ ſit adoptiu⁹] Hic in-
e cipit illa pars que eſt de q̄ſtione illa: Utrum chriſtus ſit adoptiuus filius. Et diuiditur in partes duas: In quarum prima oſtendit q̄ chriſtus nō ſit adoptiu⁹ ſed natura filius. In ſecūda obijcit in cōtrariū ⁊ ſoluit ibi [Sed ad h̄ opponit̄] Ante litterā oportet hic duo querere. ſ. quid ſit adoptio in diuinis: ⁊ vtrū deo cōueniat aliquid adoptare.
Ad primū p̄cedit̄ ſic: Adoptio a viris pfectis ſit deſcribit̄ / eſt extranee pſone in filiū vel nepotē: vel dejncceps aſſumptio legittima. Sed cōtra hāc diffini Arguit̄ p̄o
tionē videt̄ q̄ eſſe in diuinis ſm deū nō eſt aliq̄s extraneus deo: ergo videt̄ q̄ nullus adoptat̄. Item 2o
pater adoptiu⁹ nō pducit filiū adoptiuū ad eſſe: ſed deus nos oēs pducit ad eſſe: ergo nō pōt eſſe pat̄ ad-

30 optiu⁹. ℗ cū adoptio duob⁹ modis fiat ꝑ leges.ſ.
qn̄ aliquis q̄ ſui iuris eſt adoptat̄ in filiū ⁊ trāſit i tu
telā ⁊ dn̄iū adoptatoris: ⁊ ſiliter filij ſi quos habet/
que adoptio dicit̄ arrogatio. Alia fit adoptio eius q̄
nō eſt ſui iuris: ſed adhuc ſub gubernatiōe natural̄
Queſtiūcu la ſcd̄a — p̄ris ⁊ ille nō trāſit ad dn̄iū adoptatoris. Querit̄
vtrū vtroq; mō poſſit eſſe in diuinis: videt̄ q̄ ſic: q̄a
oēs adoptamur/ ſiue ſimus noſtri iuris ſiue nō: er-
Arguit̄ p̄o — go videtur q̄ vtroq; modo ſit in diuinis. Sed con-
ꝯ q̄ſtiūculā — tra adoptat⁹ ſimplici adoptiōe nō trāſit in regimē pa
tris adoptātis: ſed oēs adoptan a deo trāſeūt in di-
ſciplinā ⁊ gubernationē dei: ḡ nō eſt in diuinis ado-
2° ptio/ ꝓbatio medie. Ad Heb.12. Quis filius quem
nō corripit p̄r q̄ ſi extra diſciplinā eſtis cui⁹ partici-
3° pes facti ſunt oēs: ergo adulteri ⁊ nō filij eſtis. Itē
ad Rom.8. Nō eñ accepiſtis ſpiritū ſeruitutis ite-
rū in timore: ſed accepiſtis ſpiritū adoptiōis filiorū
in quo clamam⁹ abba p̄r: ergo videt̄ ex quo oēs trāſi
mus i dn̄iū dei ꝑ adoptionē q̄ nō ſit ibi adoptio ſim
Queſtiūcu la tertia — plex: ſed arrogatio tm̄. ℗ querit̄ de hoc q̄ dicit: aſ
ſumptio legitima: videt̄ eñ eo ipſo aſſumere q̄ cre-
Arguit̄ p̄o — at nos: q̄z creat nobis lumē vultus ſui qd̄ eſt imago
in aīa noſtra: ergo videt̄ q̄ ex creatiōe ſumit nos i fi-
2° lios. ℗ ſancti dicūt q̄ ſum⁹ filij dei ex creatiōe ⁊ nō
In ꝯriū p̄o — naturales filij: ergo ſum⁹ filij adoptiui. Sed cō-
tra adoptio nō fit niſi de cōſenſu libe.ar. nō eñ com-
pellit nolētes: vt dicit Dam̄. Ex creatiōe autē nō ha
bemus vſum libe.ar. ergo videt̄ q̄ nō ſum⁹ filij ado
2° ptiui ex creatiōe. ℗ ſpūs adoptiōis diſtinguit̄ a ſpi
ritu ſeruitutis: vt p̄z⁹ patuit in auctoritate inducta
ſed ſpūs adoptiōis eſt in gratia gratū faciēte quā nō
habem⁹ a natura: ergo videt̄ q̄ nō a natura ſumus
3° filij adoptionis. Itē apl'us Rom̄.8. infert poſtq̄
locut⁹ eſt de ſpū adoptiōis q̄ facit filios: ſi autē filij ⁊
heredes/ heredes quidē dei/ coheredes autē chriſti.
Queſtiūcu la quarta. — Cōſtat autē q̄ nō ex creatiōe ſum⁹ heredes: ergo vi
detur q̄ non ex creatiōe ſumus adoptati. Prete-
Queſtiūcu la q̄nta. — rea que eſt legitima aſſumptiō: ſi illa eſt que fit ſm̄ le
ges: illa fit de conſenſu principis/ ſi eſt arrogatio vel
de cōſenſu ſenat⁹/ qn̄ eſt adoptio ſimplex: nihil autē
ſil'e eſt in diuinis: ergo videt̄ q̄ quo ad hoc valet diſ
finitio. Itē Aug⁹ dicit q̄ ꝑ filiū naturalē adoptāt̄
filij gratie: ⁊ h̄ mō nō fit adoptio legitima: imo ado
ptat pater ſine filio: ergo videt̄ q̄ adoptio in diuinis
Sol'o — nō fit ad ſilitudinē legalis adoptiōis. Sol'o dicē
dū q̄ in parte adoptio diuina ſil'is eſt legali: ⁊ in pte
diſſimil': quo ad hoc eñ q̄ adoptio fit ꝑ fauorē ado-
ptantis ſpecialē ad adoptatū: ⁊ q̄ adoptat⁹ arroga
tione trāſit in p̄tātē p̄ris adoptiui: ⁊ quo ad ius ali-
qd̄ in hereditate ꝑcipiēda ſm̄ filij portionē adoptiui
ſil'e eſt. Quo ad hoc aūt q̄ pater adoptiu⁹ adoptiuo
filio nō tenet̄ dare niſi quartā partem bonoꝝ: ⁊ quo
ad hoc q̄ eſt extrane⁹ ab eo/ ita q̄ ipſe nō cōduxit eū
ad eſſe eſt aliquātulū diſſimile. Dicēdū ergo ad p̄i
mū q̄ omnes adoptamur in filios propter heredita
tis beatitudinem patris noſtri adoptantis. Unde
in pſ̄.141. Portio mea domīe ſit in terra viuentiū.
Et alibi: Funes ceciderūt mihi in preclaris ⁊ baruch
O iſrl' q̄ magna eſt dom⁹ dei ⁊ ingēs loc⁹ habitatio
Ad p̄imū. — nis eius. Ad p̄imū ergo dicendū q̄ extrane⁹ deo
nullus eſt: q̄a extraneus in ſacra ſcriptura notat in
alienationē vitij: ſicut dicit̄ in pſ̄.17. Filij alieni mē
titi ſunt mihi: filij alieni inueterauerūt ⁊c̄. Un̄ Act.
17. dixit Paulus: Quoniā ipſi⁹ genus ſum⁹: ſ; ta-
men nō ſum⁹ filij ꝑ naturā: ideo adoptari poſſum⁹.
Ad alıud dicendū q̄ licet nos de⁹ ad eſſe cōducat — Ad ſcd̄m.
tamē nō generādo cōducit ad eſſe: ⁊ iō nō ſumus de
ſua ſubſtātia: ⁊ ideo nō poſſum⁹ adoptari. Ad aliud — Ad tertiū ⁊
dicendū q̄ aliqd̄ ſil'e inuenit̄ vtriq; adoptiōi quo ad — ad q̄ſtiūcu-
hoc q̄ q̄dā ꝑ adoptiōis gratiā in ſpecialiorē poteſta- — lā ſcd̄ā
tē tranſeūt dei adoptantis/ ſicut religioſi qui q̄ſi ar-
rogant̄ eo q̄ faciūt ſe p̄imo mācipatos per illud qd̄
habet̄ Deut.33. Dixerūt patri ſuo ⁊ matri ſue: Ne-
ſcio vos ⁊ fratrib⁹ ſuis ignoro illos. Alij vero rema-
nentes in ſeculo/ in cura ⁊ ſolicitudine hui⁹ vite ma
gis habēt aliqd̄ ſil'e adoptiōi ſimplici. Ad aliud di- — Ad obiecta
cendū q̄ bene cōcedo q̄ oēs illi adoptant̄ q̄ per teſti- — ꝯ ſcd̄ā q̄-
moniū gratie adoptantis ⁊ ſpūſſancti poſſunt dicere — ſtiunculā.
in cōſcīetia abba: quia illud teſtimoniū exigit̄ ſicē di
cit apl's ad Rom̄.8. Ipſe eñ ſpirit⁹ teſtimoniū red-
det ſpūi noſtro q̄ ſum⁹ filij dei: ſi aūt filij ⁊ heredes/
heredes q̄dē dei/ coheredes autē chriſti. Ad hoc qd̄ — Ad queſtiū
querit̄ vtrū eo q̄ ſim⁹ adoptati creamur: dicendū q̄ — culā tertiā:
nō: q̄z ſola ſilitudo imaginis nō facit nos filios ado — ⁊ ad duo p̄
ptiuos/ eo q̄ ex creatiōe nulla creatura habet vnde — ma.
poſſet iure tranſire in dn̄iū patris: ſed ex adoptione
accipim⁹ pign⁹ ſpūs quo acquirim⁹ ius in heredita
te ⁊ dn̄iū patris/ nec tamē dico q̄ exigat̄ vſus liberi
arbi. q̄z ſic paruuli non haberēt gratiā adoptionis.
Ad hoc autē qd̄ obijcit̄ q̄ nō cōpellit nolētē ſiue re — Ad obiecta
nitentē: dicendū q̄ cōpellere eſt vim inferre: ⁊ vis in- — in cōtrariū
fertur vbi eſt obſtaculū reſiſtens: ſed in paruulis his
⁊ ſi ſit obſtaculū originalis peccati: nō tamē eſt reſi-
ſtens cū cōtrario conatu volūtatis: ⁊ ideo nō eſt ibi
cōpulſio. ℗ ad hoc q̄ adoptent̄ operant̄ paſſio chri
ſti ⁊ fides matris eccleſie: ⁊ talis adoptio fit ex nimia
liberalitate principis adoptātis. Ad hoc quod vl- — Ad q̄ſtiūcu
terius querit̄ vtrū ſit de coſenſu principis: dicendū — lā quartā
q̄ nō: quia iſta adoptio eſt principis: nō eñ oportet
q̄ princeps querat cōſenſum alterius vel ſenat⁹ vn-
de etiā largiori manu fit iſta adoptio q̄ humana: q̄a
fit ad totā hereditatē: ⁊ nō ab eo qui careat filio: ſed
ab eo qui habet vnigenitū: ⁊ qui multos filios i glo
riam domus ſue adducit/ nec fit ab eo qui alios non
adoptauerit: ſed ab eo qui omnes adoptauit: in hu-
manis eñ legib⁹ nō poteſt adoptare habēs liberos
naturales ꝓpter penuriā que cōtingit ex diuiſiōe he
reditatis. Similiter nō multos pōt adoptare eadē
de cauſa: ⁊ hoc obſtaculū nō eſt i diuinis: ⁊ ideo oēs
adoptari poſſumus ſinguli in hereditatē totā. Ad — Ad queſtiū
id qd̄ querit̄ vtrū fiat mediāte filio per naturā dicē- — culā q̄ntā.
dū q̄ ſic: pater enim adoptat a proprietate: ſed filius
nomē filiatiōis nob̄ cōmunicat ⁊ transfert in regnū
hereditatis ſue per ius adoptionis. Spiritus autē
ſan.ctus eſt quo vt pignore quodā adoptamur ꝑ cha
ritatem que filios facit. Ex autē obijcit̄ q̄ ſm̄ hoc nō
videtur eſſe legitima. dicēdū q̄ legitima eſt adhuc
quia in humana adoptione aliud reformat pactū vt
dictū eſt ſcilicet penuria que contingit per diuiſionē
hereditatis: ſed hic quāto plures adoptantur maior
ſingulorū efficit̄ hereditas.

An deo conueniat adoptare. — Arti. X.

R

Ecūdo queritur vtrū cōueniat deo adoptare.
Videt̄ autē q̄ nō: q̄z adoptare non poteſt qui — Arguit̄ p̄o q̄ non.
multos habet filios. ℗ adoptio conceſſa eſt — 2°
pro ſolatiō filioꝝ amiſſorū: vnde etiā mulieri conce
ditur in ſolatiū pro filijs defunctis: ergo videtur q̄

In oppoſitū ꝙ ſic. deo nō cōueniat. Sed cōtra adoptare nō pōt qui
generare nō pōt: ſed deus nos regenerat: ergo omnes
adoptare poteſt per locū a cōtrario ſenſu quo iuriſpe
riti in ſuis argumētis vtūť. Unde Eſa. 66. Si ego
qui generationē alijs tribuo ipſe ſterilis ero: diť do
Solutio minus. Solutio illud queſitū iā ſupra determi
natū eſt: quia deꝰ adoptare larga manu omnes pōt/
Ad obiecta propter diuitias ſui patrimonij. Ad hoc autē qꝺ
obijcitur dicēdū ꝙ hec adoptio nō fit propter diſtin
ctionē filiorū niſi dicamus ꝙ fit ad reſtaurandā rui
nā in celo factā ⁊ in paradiſo: ſed hoc nō erit cōueni
ens niſi de illa adoptiōe qua adoptanť filij ire/ de q̄
infra determinabiť: qꝛ gratia adoptiōis ad heredi
tatem cōpetit omni creature ratiōali/ nec iſta gratia
ꝓpꝛie eſt in ſolatiū filiorū amiſſorū per peccatū qꝛ eſſet
etiā ſi peccatū nō eſſet niſi accipiať ſm accidēs huiꝰ
ſtatus peccati in quo ſumꝰ: ſed potius ex magnificē
tia imperatoris ſumiť ⁊ ex magnitudine hereditatis
⁊ hoc videť in euāgelio ſignificari vbi diciť: Exi cito
in plateas ⁊ vicos ciuitatis ⁊ pauperes ac debiles/
cecos ⁊ claudos introduc huc vt ipleať domꝰ mea.

Arti. XI. L

Utrū xp̄s dicať filiꝰ natura vt deus.

Arguiť ꝓ o Einde queriť de hoc qꝺ dicit [Nō autē ſic di
citur filius natura vt deus diciť]. ſ. a. Hoc
enī videť falſum: qꝛ deus dicitur natura ſm
deitatē: ergo ſicut diciť filiꝰ natura ſic deus natura.
Solutio ad totū. Ad hoc dicendū ꝙ magiſter facit vim in modo: qꝛ
quādo diciť deus natura ablatiuꝰ cōſtruiť in habi
tudine cauſe formalis: cū autē diciť filius natura cō
ſtruitur in duplici habitudine. Si enī filiꝰ dicitur
perſona ſimplex ſiue aſſumpta in humanitate/ tūc ſi
natura cōſtruiť quaſi in habitudine cauſe efficientis
ſm ꝙ phus dicit in quinto pꝛime phie ꝙ natura ē ex
qua pullulās pullulat pꝛimū. Si autē filius ſit per
ſona in duabus naturis ⁊ tribꝫ ſubſtātijs ſicut dicit
ſecūda opinio/ tūc diciť filius natura/ eo ꝙ ſi deꝰ fi
liatiōe eterna que eſt ſm naturā diuinā/ ipſe enī ꝑſo
na eſt eterna perſonalitate: ⁊ hoc innuit magiſter cū
dicit: Et tamē diciť natura vel filiꝰ nature: qꝛ natu
raliter eſt filius habēs eandē naturā quā ille qui ge
nuit. ſed in hoc eſt differētia/ ꝙ chꝛiſtꝰ homo habuit
illā naturā per grām nō adoptiōis: ſed vnionis inec
ypoſtaſis ⁊ perſone que per naturā filius eſt: ⁊ ideo
filiatio naturalis q̄ſi trāſit ad hūc hoiem q ꝑ ſe eſt in
Arti. XII. filio dei: trāſit autē ꝑ vnionē factā in ypoſtaſi.
M

Qui ſint illi qui adoptanť: ⁊ an ſint in pec cato exiſtentes.

Einde queriť de hoc qꝺ dicit [Quia cū nati
o ſumus filij ire per grām facti ſumus filij dei]
ſ. b. Ex hoc enī videť ꝙ nō adoptanť niſi qui
ſunt in peccato exiſtētes: hoc etiā videť ꝙ nō adoptā
tur niſi qui vocanť: nō vocātur autē niſi qui remouē
tur a peccatis: vt dicit glo. ſuper illud ad Roma. 8.
Arguiť ꝓ o Sed cōtra peccatū potiꝰ videť eſſe cauſatiuū ire/
q̄ꝫ adoptionis. in humanis enī adoptiōibus ſi aliqs
offenderet aliquē nō adoptaret illū: ſed potius eū q
20 obſecutus eſt ei. Pꝛ ſm hoc videť ꝙ gratia adoptio
nis non competat angelo in pꝛimo ſtatu nec etiā hoi
in ſtatu innocētie: ꝙ enī angelo nō cōpetat: videť qꝛ
non adoptať qui iam eſt in domo: ſed angelus ſemꝑ
fuit in celo ⁊ ante confirmationē ⁊ poſt: ergo videť ꝙ
per adoptionē nō indigeat introduci: de homīe etiā
in ſtatu innocētie videť ꝙ non indiguerit gratia ado
ptionis: quia peccatū qꝺ ipm elongauerat ab here
ditate nōdū fecit. Sed cōtra ex noſtro nō poſſumꝰ In ꝯriū obijcitur.
habere ius in hereditate dei: ſꝫ opoꝛtet ꝙ ex ſuo mu
nere gratie acquiramus: ſed hoc eſt adoptare ius ex
gratia nobis collata in dei hereditate acquirere: er
go adoptio competit ⁊ angelo ante confirmationē: ⁊
ſiīr homini in ſtatu innocētie. Solutio dicimꝰ Solō
ꝙ gratia adoptōis quiddā habet per ſe/ quiddā per
accidens. Per ſe habet tria: ſcꝫ ſtatū nō filij per na
turā quem inuenit in adoptato: habitū gratie gratū
facientis qui habitus ſubſtātia eſt iſtius gratie per
quā fit adoptio: et tertiū qꝺ eſt effectus eius: ⁊ hoc
eſt collatio/ ſiue acquiſitio iuris in hereditate patris
adoptantis: ⁊ penes hec tria ſibi ſubſtātialia ſaluať
adoptio tam in angelo q̄ꝫ in homīe pꝛimo ante ſtatū
peccati: quartū habet per accidens: ſcꝫ ſtatū peccati
in quo naſcūtur qui poſt peccatū adoptātur. Di Ad pꝛimū.
cendū ergo ad pꝛimū ꝙ nō eſt ſimile de deo ⁊ homīe
adoptāte: nos enim obſequijs poſſumus pꝛeuenire
affectū ⁊ fauorē ſiue amorem ⁊ gratiā hominis ado
ptantis nos: quia non de ſuo obſequimur ei: ſed de
noſtro: ſed in deo nō eſt ſic: qui nō poſſumus ei obſe
qui niſi de ſuo: ⁊ ideo ipſe gratia pꝛeuenit nos vt ve
limus: vnde pꝛius adoptat ipſe/ ⁊ nos adoptati in
cipimus obſequi. Ad id qꝺ obijciť de angelo ⁊ ho Ad ſecūdū.
mine pꝛimo iā patuit ſolutio. Ad id qꝺ cōtra obij Ad ꝯtrariū
citur: dicendū ꝙ nō eſt idē eē in celo: vt in habitatio obiectū.
ne magis cōgrua ſm naturā/ ⁊ habere ius in heredi
tate regni. Pꝛimū enī cōceſſum eſt angelo per crea
tionē: quia dicit Beda ſuꝑ illud Gen. 1. In pꝛinci
pio creauit deus celū ⁊ terrā ꝙ per celū intelligitur
angelica natura per celū empireū qꝺ ſtatim vt eſt fa
ctū ſanctis angelis eſt repletū: ſecundū autē nō dať
niſi ꝑ gratiā adoptiōis. Et ſi obijciť ꝙ naturalia nō Inſtātia
demerētur: ergo ſi celū empireū eſt naturalis locꝰ ⁊
datus ex creatiōe ipſis angelis diabolus debuit ibi
remanere. Dōm ꝙ naturalia q̄ ſunt partes ſubē
nō amittimꝰ ſicut partes anime ⁊ coꝛpoꝛis: de illis Obiectiō
enim dicit Dyoniſius in lib. de diui. nomi. ca. iiij. ꝙ
data demonibus naturalia dona nequaq̄ꝫ ea muta
ta eſſe dicimus: ſed ſunt integra ſplēdidiſſima. Sūt
alia naturalia cōgrua ſm ſtatū innocētie vel gratie
vel culpe: ⁊ illa mutātur in melius ⁊ in peiꝰ: vt mū
dus datur homini in culpa exiſtēti ad incolatū miſe
rie: tamē in quo mereri poſſit: paradiſus autē ſtatui
innocentie in locū deliciarū/ ⁊ infernus dānatis: ce
lū autē empireū creaturis exaltatis ꝑ gl̄iam.

Opinio ꝙ ſit adoptiuꝰ filiꝰ.

Sed adhuc opponiť ſic: Chꝛiſtus filiꝰ homi
nis eſt: id eſt virginis: aut gratia aut natura
vel vtroq̄ꝫ modo. Si vero natura: aut diuiſa
aut humana: ſed diuina nō: ergo aut huma
na natura aut nō natura eſt filius homīs. Si
nō natura: ergo gratia tm̄: ⁊ ſi etiā natura hu
mana: nō ideo minus per gratiā. Si ergo gra
tia filius hominis eſt: adoptiuꝰ filius eſſe vi
detur: vt idē ſit naturalis filius patris ⁊ ado
ptiuus filius virginis. Ad qꝺ dici poteſt chꝛi
ſtum filiū virginis eſſe ⁊ natura vel natura

liter ⁊ gratia: nec tamẽ adoptiuus filius vir
ginis eſt: quia non per adoptionẽ: ſed ꝑ vnio
nem filius virginis eſſe dicit̃. Filius eñ vir-
a ginis dicit̃ eo ꝙ in virgine hominẽ accepit in
vnitatẽ perſone: ⁊ hoc fuit gratie ⁊ nõ natu-
re. Unde Aug⁹ ſuper Johan. ait ꝙ vnigeni
tus eſt equalis patri: nõ eſt gratie ſed natu-
re. Qð autẽ in vnitatẽ perſone vnigeniti aſ-
ſumptus eſt homo gratie eſt nõ nature. Chri
ſtus ergo nec dei nec hominis eſt adoptiuus
filius: ſed dei naturaliter: ⁊ hominis natura
liter ⁊ gratia fili⁹. Qð vero naturaliter ſit ho
minis filius Aug⁹ oſtendit in lib. de fide ad
Petrũ. Ille ſcʒ deus factus eſt naturalit̃ ho
minis filius qui eſt naturaliter filius vnige-
nitus dei patris. Qð autẽ nõ ſit adoptiu⁹ fi-
lius: ⁊ tamẽ gratia ſit filius: ex ſubditis pro-
batur teſtimonijs. Hieroñ. ſuper epiſtolã ad
Epheſios ait: De chriſto Jeſu ſcriptũ eſt: qꝛ
ſemper cũ patre fuit: ⁊ nunꝙ eũ vt eſſet volũ
b tas paterna preceſſit: ⁊ ille q̃dẽ natura filius
eſt: nos vero adoptione. Ille nunꝙ nõ fuit fi
lius: nos anteꝙ eſſemus predeſtinati ſum⁹:
⁊ tunc ſpiritũ adoptionis accepimus quãdo
credidimus filiũ dei. Hylarius quoqꝫ in lib.
iij. de trini. ait: Domin⁹ dicẽs clarifica filiũ
c tuũ: non ſolo nomine cõteſtatus eſt ſe eſſe fi-
d liũ dei: ſed etiam pro prietate nos ſum⁹ filij
dei: ſed non talis hic filius. Hic enim verus
e ⁊ ꝓprius eſt filius origine: nõ adoptiõe: ve-
ritate: non nũcupatiõe: natiuitate: non crea
tiõe. Aug⁹ etiã ſuper Johan. ait: Nos ſum⁹
filij gratia nõ natura: vnigenitus autem na-
tura nõ gratia: an hoc etiã in ipſo filio ad ho
minẽ referendũ eſt. Ita ſane Ambro. quoqꝫ
in. i. lib. de trini. ait: Chriſtus filius eſt nõ ꝑ
f adoptionẽ: ſed per naturã: per adoptionem
nos filij dicimur: ille per veritatẽ nature eſt
Ex his euidenter oſtẽditur ꝙ chriſtus nõ ſit
fili⁹ gr̃a adoptiõis. Illa enim gr̃a intelligit̃
cum Aug⁹ eũ nõ eſſe gratia filiũ aſſerit: gra-
tia eñ: ſed nõ adoptiõis: imo vniõis fili⁹ dei
eſt filius homĩs ⁊ ecõuerſo.

Arti. XIII. **An chriſtus fuerit filius adoptiu⁹.**

N Einde querit̃ de h̃ qð dicit [ꝙ in virgine ho
d minem accepit in vnitatẽ ꝑſone: hoc fuit gra-
Arguit̃ ꝓ tie nõ nature]. ß. a. Ex hoc videtur ſequi / ꝙ
ꝑ ſic. chriſtus fuit filius adoptiu⁹: gratia enim que de nõ
filio facit filiũ eſt gratia adoptiõis: ſed gratia aſſum
ptionis de nõ filio facit filiũ: ergo eſt gratia adoptio
20 nis. Preterea quare non cõcedit̃ ꝙ chriſtus ſit fi-
lius adoptiuus: ex hoc eñ vt habitũ eſt non ſequitur
ꝙ ipſe fuerit fili⁹ ire: quia hoc accidit gratie adoptio
Solo nis. Si dicas ꝙ oporteret ipm̃ prius non fuiſſe fi
liũ ⁊ poſtea adoptari vt filius fieret: ipſe autẽ fact⁹
eſt filius dei: hoc iterũ non videt̃ impedire: qꝛ pona Obiectio
mus hanc opinionẽ eſſe verã / ꝙ angeli creati ſint in
gratia ⁊ nõ cõfirmati: ſicut etiã de homine quidã di
cunt adhuc eſt verũ ꝙ gratia adoptionis ſunt filij ⁊
angeli ⁊ homines: ergo videt̃ ꝙ hoc etiã accidit gra-
tie adoptiõis ꝙ inueniat nõ filiũ illũ quẽ facit filiũ:
ergo videtur ꝙ hoc nõ impediat quin poſſit dici fili⁹
adoptiuus. Solutio dicẽdũ ꝙ in veritate ſic obie- Solutio
ctum eſt illa accidũt gratie adoptionis: quia eſt etiã ad totũ
in ipo homine exiſtẽre ratio filiatiõis naturalis: ⁊ idõ
non eſt dicẽdus adoptiu⁹. Ad hoc intelligendũ no-
ta ꝙ aliud eſt habere filiationẽ per ſe: ⁊ aliud habe-
re ex dono / qui habet filiationẽ dei ex dono: cũ illud
donũ non ſit eſſe ſuũ non habet illã niſi ex adoptione
gratie quã dedit ei deus. Per eſſe autẽ cõtingit ha-
bere duob⁹ modis: ſcʒ per actũ nature qui eſt ad eſſe
ſicut nos habem⁹ naturalia nobis per gñationẽ ac
cipiẽdo a parẽtib⁹ naturalia eorũ: ⁊ idõ ſum⁹ filij eoꝝ
ꝑ naturã: ⁊ non ꝑ gratiã beneplaciti eorũ: ⁊ hoc mo-
do filius dei inquãtũ filius dei eſt filius dei patris
natura. Alio modo habet̃ per eſſe per idemptitatẽ ⁊
per vnionẽ ad illũ qui per naturã habet. Si eñ ego
ſum vnũ tibi per eſſe perſone tue / quicquid tu habes
per naturã hoc etiã naturale eſt mihi: licet per vnio-
nem acceperimus ⁊ non per actũ nature qui eſt gene
ratio. Sic hic homo inquantũ hic homo: ita ꝙ li in-
quantũ dicat vnionẽ habet ꝙ eſt fili⁹ natura: ⁊ ta-
men hic homo inquantũ hic homo nõ eſt genitus de
patre: ⁊ hoc eſt qð dicit Aug⁹ ꝙ hic homo habet hoc
per gratiã: ſed hec gratia nõ eſt habit⁹ anime: vt gra
tia adoptiõis: ſed poti⁹ eſt vnio ad eſſe vnũ cũ ꝑſona /
que naturaliter habet filiationẽ dei patris: ⁊ ꝑ hoc
ſanus patet ſolutio ad queſitũ.

Ad quid adoptauit nos deus. Arti. XIIII

Einde querit̃ de hoc qð dĩc ibi [Ille q̃dẽ na- O
d tura filius nos adoptiõe]. ß. b. Et queritur
ad quid adoptauerit. Uidetur enim ꝙ mag̃ Arguit̃ ꝓ
deſponſamur ſicut patet ĩ cãticis per totũ. Adoptãs
autẽ pater filiã quã adoptauit deſpõſare nõ poteſt.
Preterea nõ dat partẽ hereditatis: ſed totũ: ergo 20
nõ eſt adoptio. Solutio hoc ex precedẽtibus leue Solo
eſt determinare qꝛ ĩ veritate adoptamur: ⁊ veri⁹ etiã ad ꝓmũ.
ꝙ̃ fiat adoptio ſm̃ leges: licet autẽ affinitas legalis
excludat matrimoniũ carnale: nulla tamẽ ꝓpinqui-
tas excludit ſpirituale matrimoniũ: ſed poti us quã
to ſunt plures cõiungendi ratiões tanto firmi⁹ eſt.
Ad aliud iam patuit ſolutio: quia ꝙ ſm̃ leges da Ad primũ.
tur pars hereditatis ⁊ non totũ: hoc contingit ex de
fectu rerũ temporaliũ / que quãto per plura diuidũ-
tur tãto magis diminuũtur: ſed in ſpirituali matri-
monio ecõtrario eſt: quia quãto pluribus datur tã-
to maius eſt: ⁊ ideo vnicuiqꝫ accreſcit ex iuſtoꝝ ado-
ptiõe quia gaudebit de deo in adoptatis pluribus
Uñ dicit domin⁹: Gaudiũ eſt angelis dei ſuꝑ vno
peccatore penitentiã agente.

An ſolus pater adoptet vel tota trinitas. Arti. XV.

Einde queritur de hoc qð dicit [Nõ ſolo no- P
d mine cõteſtat⁹ eſt ſe eſſe filiũ dei]. ß. c. Eſt eñ
dubiũ vtrũ ſolus pater adoptet vel tota tri- Argu. ꝙ ſic
nitas. Uidetur autẽ ꝙ ſolus pater: quia dicit lex ꝙ
ille poteſt adoptare qui poteſt generare: ſed ſolus pa
ter poteſt generare in diuinis: ergo ſolus pat̃ poteſt

In oppoſitū primo adoptare. Sed cōtra ſuper: Pater noſter qui es in celis dicit glo. ꝙ pater noſter deus trinitas eſt: ergo vi-
2o detur ꝙ tota trinitas adoptet. Itē gratia equaliter eſt a tota trinitate: et per gratiā adoptamur: ergo
Obiectio videt ꝙ tota trinitas ſit pater adoptiōis. Sed iterū cōtra hoc videt eſſe qḋ in primo huius. diſti. xviij
vltiā i ꝯriū determinatur ꝙ nō dicit filius noſter: ergo videtur ꝙ nō habeat reſpectū ad nos/nec dicit ſpiritusſanctus noſter: ſed tñ dicit pater noſter cū per gratiam adoptiōis ſit pater noſter videt ſolus pater adopta-
Solo re poſſe. Solutio dicimus ꝙ tota trinitas ſit pater adoptās: ſed tamē ſolus pater appropriate nō ꝓprie: et ideo ſupra dictū eſt ꝙ pater adoptet per filiū/ et per ſpiritūſanctū: qꝛ accipimus nomē filiorū ꝑ te-
Ad prima obiecta ſtimoniū ſpūs filij. Ad primū ergo dicendū ꝙ tota trinitas illa generatiōe generare poteſt. Et ſi tu obijcias quedā in legibꝫ: ille nō poteſt adoptare qui per naturā generare nō poteſt: dicendū ꝙ hoc nō cōgruit plus niſi ꝙ adoptio appropriate et nō ꝓprie cō-
Ad vltimū obiectū. uenit patri. Ad aliud dicendū ꝙ licet nō dicat noſter ſub illo noīe/nec ſpiritusſanctus ſub illo nomīe tamē vterqꝫ iſtoꝝ dicit noſter ſub nomīe patris adoptantis: quia filius ſm nomē filij nō ponit reſpectū ad nos: ſed ad patrē: et ſimiliter ſpūſſanctus ſub nomine ſpūſſancti nō ponit reſpectū niſi ad ſuū principiū qḋ ſunt pater et filius.

Arti. XVI. Q — An filius equiuoce dicat filius origine et adoptione.

Einde querit de hoc qḋ dicit [Hic eñ verus
d et ꝓprius eſt filius origine nō adoptiōe]. ē. d.
Arguit ꝓo Ex hoc eñ videt ꝙ equiuoce dicat filius adoptione et origine: et pater dicat equiuoce de patre vero et adoptiuo: qḋ etiā alia rōne ꝓbat: pater eñ a generatione pater eſt/ et filius a natiuitate filius: ſed nō eſt vnius ratiōis generatio/ et vnius ratiōis natiuitas in naturali generatiōe et adoptiōe: ergo nō eſt vnius ra-
In ꝯriū ꝓo tionis pater vel filius vtrobiqꝫ. Sed cōtra apl'us aūt infert Si filij et heredes: heredes autē dei/coheredes autē chriſti. que illatio nō valeret niſi haberet
20 aliquid de rōe filiatōis ſue. Itē Rom. 8. Quos ꝑſciuit et ꝑdeſtinauit cōformes fieri imaginis filij ſui. Et alibi Ut ſit ipſe primogenitus in multis fratribus ergo ſi ꝯformes ſumus imaginis filij nō equiuoce dicimur filij: et ſi ipſe primogenitus dicit generatōi noſtre cōnumerat ſua: et ita non eſt equiuocū. Siliter accipit hoc ex illo verbo: Uade dic fratribꝫ meis: Aſcendo ad patrē meū et patrē veſtrū deū meū et deū veſtꝝ nō enim diceret: fratres ſi oīo generatio eēt equiuo-
Solo ad totū. ca. Solutio dicendū ꝙ iſta nō ſunt vnius ratōis: ſed per prius et poſterius ſunt dicta: chriſtus eñ vere filius eſt ad cuius ſimilitudinē nos ſumus filij/et nō accipit ſimilitudo in actu generatōis vt procedit obiectio prima: ſed ad natū et ad ius nati. Ad natum quia ipſe eſt nobis exemplū/cui aſſimulamur in quātum poſſumus vt ſimus ei cōformes. Et hoc intendit apoſtolus quādo dixit ad Rom. 8. Cū autē dixerat: Si autē filij et heredes: heredes quidē dei/coheredes autē chriſti: ſtatim ſubiūxit: ſi tamen compatimur vt et ſimul glorificemur: quaſi diceret: ſi in vita ſimiles fuerimus filio. Ad ius autē nati ſumit ſimilitudo in perceptiōe hereditatis: et per hoc patet ſolutio ad totū.

Arti. XVII — An ſint aliqui filij nuncupatione tñ: et an ſit aliqḋ mediū inter filiū natura et adoptionis gratia. R

Einde querit de hoc qḋ dicit [Ueritate non
d nūcupatione]. ē. e. Ex hoc videtur tertij filij introduci: qui nec adoptiui nec natura filij ſꝫ
Sol'o nūcupatōe ſola. Et ſi dicat ꝙ illi ſunt qui ſola crea-
Inſtātia tione ſunt filij. Cōtra illi nō ſola nūcupatione ſunt filij: ſed habēt actū patris in cōductiōe ad eſſe: et etiā
Qſtiūcula. ſimilitudinē patris in imagine. Ulterius querit iuxta hoc vtrū aliquid ſit mediū inter filiū natura et filiū adoptiōis gratia: videtur ꝙ ſic: quia mediū participat naturā extremorū: ſed filius natura eſt filius natura tñ: filius adoptiuus tñ gratia: ergo ꝗ gratia tñ habet ꝙ eſt natura filius: vt chriſtus homo ipſe eſt medius inter filiū natura pure/et filiū adoptione pure. Sed cōtra mediū non nominat nomine extremi niſi ad extremū aliud cōparetur. Si ergo hic homo medius eſt inter filiū natura et filiū adoptiōe videtur ꝙ nec adoptiuus nec naturaliter filius abſo-
Solutio ad primū q̄ſitū et ad inſtantiā. lute debeat vocari. Solutio ad primū dico ꝙ eſt filius creatiōe ſola: et eſt filius creatōe et adoptione: et eſt filius nūcupatiōe qui imaginē creatōis actu peccati in quo eſt deturpauit: et ille dicitur nūcupatiōe filius nō ꝙ nō habeat actū et imaginē patris ſꝫ quia deficit ad imitationē patris et ſimilitudinē/ſicut abraā dixit diuiti: fili recordare etc. et per hoc patet ſo-
Ad queſtiūculam lutio ad primū. Ad aliud dicendū ꝙ nullo modo chriſtus homo mediū debuit dici inter filiū natura et filiū per adoptionē: quia non participat niſi vnū extremorū: et hoc nō per rationē medij: ſed per rationē extremi: gratia enim qua ille homo filius eſt non eſt gratia adoptiōis vt dictū eſt: ſed vniōis ad eſſe: et ideo non eſt ibi aliquid de ratione illius extremi qḋ eſt filiatio adoptiōis. Aliud autē extremū eſt ibi in ratiōe et ſimplicitate extremi: quia chriſtus eadē numero filiatione filius eſt/ qua filius eternus dei filius eſt. Extremi autē natura que mediū cōſtituit mixta eſt et nō ꝑmanēs in ſua ſimplicitate et natura.

Que ſit illa grā per quā nos adoptamur. Art XVIII S

Einde querit de hoc qḋ dicit [Per adoptio
d nem nos filij dicimur etc]. ē. f. Dubitari eñ hic poteſt que ſit illa gratia per quā adopta-
Arguit ꝓo mur: videtur autē ꝙ dilectio: qꝛ dilectio mouet pa-
2o trem adoptantē vt adoptet filiū. Item ad Colo. 1 Et trāſtulit nos in regnū filij charitatis ſue: cū ergo adoptiōis gratia transfert in regnū: videt ꝙ illa gra-
3o tia ſit charitas. Itē ſpiritusſanctus diffundit charitatē in cordibꝫ noſtris: vt habet ad Rom. 5. et ipſe dicitur ſpiritus adoptiōis in quo clamamus: Abba
4o pater: ergo videt ꝙ adoptio fiat per charitatē. Itē Auguſtinus dicit ꝙ ſola charitas diſtinguit inter agnos et hedos/inter filios regni et perditiōis: cū igit ad regnū adoptemur videt ꝙ hoc fuit mediāte charitate.
In ꝯtrariū arguit ſic. Sed cōtra per aſſimilationē ad filiū adoptamur ſed filius dicit Matth. 12. Diſcite a me: quia mitis ſum et humil' corde. Et Joh. 13. Uos vocatis me magiſter et domīe: et bene dicitis ſum etenim. Si ergo ego laui veſtros pedes dñs et magiſter: et vos debetis alter alterius pedes lauare. Exemplū eñ dedi vobis vt quemadmodū ego feci: ita et vos faciatis. Itē id qḋ precipue dat gratiā ꝑcipue operat ad adoptio-
Sol'o ad totū. nē: ſꝫ deus ſuperbis reſiſtit: humilibꝫ aūt dat gratiā: ergo humilitas adoptat. Solutio in adoptiōe q̄ddā

cōſideraꝛ ex parte adoptātis ⁊ quiddā ex parte adoptati. Ex parte adoptātis primo eſt dilectio inclināſ ad gratie collationē ⁊ cōſequēs ſm rationē ⁊ nō ſm tēpus eſt collatio gratie. Ex parte autē adoptati primū eſt fides vel fidei motū oſtēdēs latitudinē hereditatis ⁊ benignitatē adoptātis/accedentē eñ ad deū primū oportet credere quia eſt ⁊ ꝙ inquirentibus ſe remunerator eſt. Secūdo ē timor pene. Tertio ſpes hereditatis ⁊ adoptiōis cōſequēde: ⁊ quarto appetitus ſm dilectionē/⁊ cōſequēter ipſa adoptio: ⁊ hoc ſm naturā: licet nō ſm tempus: ⁊ ideo gratia ſimpliciter adoptat. Charitas autē ſic̄ perfecte vniēs adoptionis ex parte adoptātis ⁊ adoptati: fides autē ⁊ timor: ⁊ humilitas ⁊ cetere virtutes ſm quid: qꝛ fides vt oſtendēs timor vt impellēs a contrario adoptioni: humilitas vt cuſtodiēs grām adoptiōis.

Utrū perſona vel natura predeſtinata ſit.

Deinde ſi querit̄ vtrū predeſtinatio illa quā cōmemorat apoſtolus ſit de ꝑſona an de natura. Sane dici poteſt ⁊ perſonā filij q̄ ſemꝑ fuit eſſe predeſtinatā ſm hominē aſſumptū: vt ipſa ſcʒ ens homo eſſet dei filius: ⁊ naturā humanā eē predeſtinatā vt verbo patris ꝑſonaliter vniretur.

Arti. xix. L Utrū predeſtinatio filij dei ſit vnius rationis cum noſtra.

Einde querit̄ de vltima parte iſti⁹ diſtinctionis que incipit ibi [Deinde ſi queratur vtrū predeſtinatio] Et querunt̄ duo vtrū p̄deſtinatio filij dei ſit vnius ratiōis cū noſtra. Et vtrū ſit cauſa noſtre predeſtinatiōis. Ad primū ꝓcedit̄ ſic ad Rom. 8. Quos p̄deſtinauit hos etiā vocauit: ſʒ vocatio eſt ſegregatio a maſſa perditionis per gratiā finalē: vt colligit̄ ex ſenſu glo. cū igit̄ filius dei predeſtinatus nō ſit vocat⁹: videt̄ ꝙ nō ſit ſua predeſtinatio vnius ratōis cū noſtra. Preterea videt̄ ſibi per poſteri⁹ cōuenire: qꝛ nobis cōuenit p̄deſtinatio quātū ad perſonā totā ⁊ naturā totā: ſibi autē quo ad ꝑſonā abſolute nō cōuenit: ſed gratia ꝑſone in natura vel gratia nature: ergo videt̄ ꝙ nobis conuenit per prius. Preterea nō p̄deſtinat̄ (vt dicit Rabanus) niſi qđ ante deſtinat̄: nihil aūt ante filiū eſt: ſed ante nos eternitas eſt: ergo per pri⁹ cōuenit nobis q̄ȝ ei. Sed cōtra glo. ſuper. Ro. 8. Predeſtinatio dei p̄clariſſimū donū eſt noſtre p̄deſtinatiōis. i. non autem eſſet donū ſi alterius eſſet ratiōis: quia neutrū equiuocorū illuminat ad alterū.

Solutio Solutio dicēdū ꝙ dicitur p̄deſtinari per pri⁹ ⁊ poſteri⁹: ⁊ in p̄deſtinatiōe tria ſunt. ſ. termin⁹ a quo/⁊ termin⁹ ad quē: ⁊ ille q̄ p̄deſtinat̄. Termin⁹ a quo eſt natura vl' culpa: naturā pura dico: qꝛ ſi nunq̄ȝ peccatū eſſet/adhuc eſſem⁹ p̄deſtinati ad gratiā ⁊ gloriā: ⁊ quo ad hoc ꝑ pri⁹ cōuenit nobis p̄paratio gratie q̄ȝ chriſto. Termin⁹ ad quē eſt gloria: ⁊ illa ꝑ prius cōuenit chriſto: qꝛ aſcendit pandēs iter ante nos: ⁊ nos in gloriā adduxit: et ita per pri⁹ cōuenit ei p̄paratio glorie. Eſt autē mediū deſtinatus ⁊ antedeſtinatus: ⁊ hoc cōuenit chriſto ſimplicit̄ gratia nature ⁊ gratia ꝑſone ſm quid ⁊ nō ſimplicit̄: ⁊ ideo nobis cōuenit ꝑ pri⁹ ſm nois rationē; ⁊ per hoc patet ſolutio ad totū.

Utrū p̄deſtinatio filij dei ſit cauſa noſtre redemptionis.

Ecūdo querit̄ ſi p̄deſtinatio ſua ſit cauſa nr̄e p̄deſtinationis: ⁊ videt̄ ꝙ ſic: qꝛ ipſe eſt cauſa noſtre ſalutis: ⁊ ſua reſurrectio dicit̄ eſſe cauſa noſtre reſurrectiōis. i. Cor. 15. in glo. Pꝫ mediatio mediatoris reducit̄ ad actū cauſe efficiētis: ſʒ ipſe mediator dei ⁊ hominis fuit: ergo ipſe fuit cauſa noſtre ſalutis: ⁊ ꝑ cōſequēs noſtre p̄deſtinatiōis. Itē p̄deſtinatio vt dicit Grego. iuuat̄ orōnibꝫ ſanctorū: ergo multomagis a chriſto iuuat̄: ergo ipē eſt cauſa. Itē nos nō ſumus ſaluādi niſi per chriſtū: ⁊ quicquid fieret hoc preuiſum eſt: ergo nos eſſe ſaluados per chriſtū eſt p̄paratū ⁊ preuiſum: ergo eſt predeſtinatū: ergo predeſtinatio illa cauſat predeſtinationē noſtrā. Itē ſicut ſe habet p̄deſtinatus ad predeſtinatū: ſic predeſtinatio ad predeſtinationē: ſed p̄deſtinatus chriſtus cauſat nos: ergo ſua predeſtinatio cauſat noſtrā vt videt̄. Sed cōtra nihil eſt cauſa eterni ſed noſtra p̄deſtinatio eſt eterna: g̃ nihil eſt cauſa illi⁹ Pꝫ videt̄ ꝙ nec effect⁹ noſtre p̄deſtinatōis eſt grā in preſenti: p̄deſtinatio autē nō cōuenit chriſto niſi gratia humanitatis: ⁊ ab humanitate ſua nō cauſatur gratia: ergo nulla natura pōt eſſe cauſa noſtre p̄deſtinatiōis. Soło dōm ꝙ eſt cauſa ſimplr. ſ. exēplaris ⁊ cauſans ꝑ influētiā ſuꝑ cauſatū. Siliter i p̄deſtinatōe nr̄a duo ſunt. ſ. eternū qđ eſt ꝓpriū miſerēdi ⁊ p̄paratio grē i p̄nti: ⁊ ꝑ cōſeq̄ns glīe in futuro. Si igit̄ q̄rat̄ vtrū p̄deſtinatio xp̄i ſit cā vt influēs ſuꝑ illud qđ ē eternū i p̄deſtinatōe nr̄a. Dico ꝙ nō: ſʒ nihil ꝓhibet qđ influat ꝑ modū meriti ⁊ mediatōis ſuꝑ id qđ ē tꝑale: qꝛ h̄ eſt effect⁹ p̄deſtinatōis q̄ etiā orōnibꝫ ſctorū iuuat̄. Cauſa aūt exēplaris p̄t eē: qꝛ nos ad cōformitatē ipſi⁹ p̄deſtinati ſum⁹. ꝑ hoc pꝫ ſoło ad primas rōes q̄ oēs ꝓbāt ꝙ eſt cā influēs ꝑ modū meriti ⁊ mediatōis. Ad id aūt qđ ↄ̄ obijcit̄ dōm ꝙ id qđ eſt eternū nō cauſat̄ ab aliq̄: ſʒ licet grā q̄ eſt effect⁹ p̄deſtinatiōis nō ſit ab hoīe xp̄o inquātū eſt hō: tñ p̄t influere ꝑ modū merētis ⁊ ſatiſfaciētis ꝓ nobis ⁊ mediātis vt prius dictū eſt. — Solo (margin)

Utrum chriſtus ſit creatura vel creatus vel factus.

Di. XI. de cōmunicatione ideomatū ⁊ ꝑ pretératū ⁊ ꝑ ſpicientiū ꝑſonā put ſonat indefecibilitatē: vt p̄deſtinatio/creatio/inceptio. (margin)

Olet etiam queri vtrū debeat ſimpliciter dici atq̄ȝ cōcedi chriſtū eē factū vel creatū vel creaturā. Ad qđ dici pōt: hoc ſimpliciter ⁊ abſq̄ȝ determinatiōe minus cōgruenter dici. Et ſi quādoq̄ȝ breuitatis cauſa ſimpliciter denuncietur nūq̄ȝ tamē ſimpliciter debet intelligi. Quia vt Aug⁹ in. i. lib. de trini. ait. Cum de chriſto loquimur q̄d ſm q̄d ⁊ ꝓpter quid dicatur prudēs ⁊ diligēs ac pi⁹ lector intelligere debet. Qui chriſtū vel dei filiū nō eſſe factū vel creaturā: in. i. lib. de trini. oſtēdit ita inquiēs: In principio erat verbū: ⁊ verbū caro factū eſt: ⁊ oīa per ipm facta ſunt. Neq̄ȝ dicit oīa niſi q̄ facta ſunt. i. omnē creaturā. Ubi liquide apparet ipm factū nō eſſe: per quem

omnia facta ſunt: ⁊ ſi fact⁹ nõ eſt: creatura nõ
eſt. Si aũt creatura nõ eſt: eiuſdẽ cum patre
ſubſtãtie eſt. Om̃is em̄ ſubſtãtia que de⁹ nõ
eſt: creatura eſt: ⁊ que creatura nõ eſt de⁹ eſt
Sed ſi filius nõ eſt eiuſdẽ ſubſtantie cui⁹ pa=
b ter: ergo facta ſubſtãtia eſt: ⁊ ſi facta ſubſtan
tia eſt: nõ om̃ia ꝑ ipm̄ facta ſũt. At om̃ia per
ipm̄ facta ſunt: facta ergo ſubſtãtia nõ eſt: ſ;
vna cum patre infecta ſubſtãtia eſt. Item in
eodẽ: Si vel filiũ fecit pater quẽ nõ fecit ip=
ſe filius nõ om̃ia ꝑ filiũ facta ſunt. At omnia
per filiũ facta ſunt. Ipſe ergo factus nõ eſt:
vt cũ patre faceret om̃ia que facta ſunt. Idẽ
in libro. lxxxiij. q̃ſtionũ. Dicit̃ creatura quic
quid fecit deus pater per filiũ: qui nõ poteſt
appellari creatura: quoniã ꝑ ipm̄ facta ſunt
om̃ia. Ambroſi⁹ in p̃mo lib. de trinita. Pro
bem⁹ inquit creaturã nõ eſſe dei filiũ. Audi
uim⁹ em̄ in euangelio dominũ mandaſſe di=
Marci vl. ſcipulis: Predicate euãgeliũ vniuerſe crea=
ture. Qui vniuerſam creaturã dicit nullã ex
cipit: et vbi ſunt q̃ creaturã xp̄m appellant?
Nam ſi creatura eſſet: ſibi mandaret euãge=
liũ p̄dicari: ⁊ ſubiect⁹ eſſet vanitati: q: teſtã
Rom. 8. te ap̄lo: Om̃is creatura vanitati ſubiecta eſt
Nõ ergo xp̄us creatura eſt ſed creator: q̃ do
cende creature diſcipulis mãdat officiũ.

A Olet etia; queri vtrũ debeat ſimplicit̃ di=
f ci] In hac parte determinat mgr̃ cõſequẽ=
tia xp̄m vnitũ ex natura humana ꝑ relatio
nem ad cauſam efficientẽ ſiue ad actũ cauſe
efficientis q̃ ex ꝑte efficientis eſt creatio. Ex quo re=
linquit̃ naturã humanã eſſe creatã ⁊ creaturã. Ex ꝑ
te autẽ effecti ſiue cauſati ſequit̃ inceptio eſſe in na=
tura humana. Et iõ ſunt hic due q̃ſtiões: ſc; vtrum
ſit ↄcedendũ xp̄m eſſe creaturã: ⁊ hec determinat̃ in
iſta diſtinctiõe. Et vtrũ xp̄us inceperit: ⁊ hec deter=
minat̃ in p̃imo caplo ſeq̃ntis diſtinctõis ibi [Poſt
predicta vtrũ homo ceperit eſſe] Iſta diſtinctio tria
cõtinet quorũ p̃imũ eſt cõcedendũ ſimplicit̃ ꝙ xp̄s
ſit creatura. Secundũ eſt de ꝑfidia Arrij ⁊ pena ꝓ=
pter hoc ꝙ xp̄m creaturã eſſe dixit: ⁊ ibidẽ continē=
tur ex quo ſenſu creatura dicat̃ / cum q̃nꝫ dicat̃ fa=
ctus ibi [Arrij perfidia hec fuiſſe legit̃.] In tertia et
vltima ꝑte ſoluit̃ quedã argumentatio ſophiſtica q̃
videt̃ ꝓbare ꝙ xp̄s ſit creatura ibi ſc; [Nec ex eo ꝙ
chriſtus ſm̃ hominẽ dicit̃.

Ar. 1 Vtrum vere poteſt dici: Chriſt⁹ factus eſt
homo vel creatura.

Ob̃jcit̃ autẽ de hoc ꝙ dicit ibi [Ad hoc qd̃ di
o ci poteſt ſimpliciter et abſꝫ determinatione
Arg. p̃mo minus cõgruent̃ dici ⁊c. 8. a. Ex hoc em̄ vi=
det̃ dicere ꝙ vere poteſt dici licet incõgrue ꝓpter he=
reticos qd̃ etiam rõne videt̃ poſſe oſtendi. hec em̄ eſt
vera / hic homo eſt de⁹ ꝓpter vnionẽ: ergo per cõuer
ſionẽ / deus eſt hic homo: aut ergo creat⁹ homo aut
nõ creatus homo. Si nõ creatus homo: ꝗ eſt alíqs
nõ creatus homo / qd̃ falſum eſt: ergo deus eſt crea=
tus homo: ſed creat⁹ homo eſt creatura: ergo de⁹ vel
filius dei vel xp̄us eſt creatura. Ite; ꝓpter vnionẽ 2o
recipit̃ iſta / hic homo eſt creator: ꝗ per eandẽ vnio=
nem debet recipi iſta / filius dei eſt creatura. Item 3o
cum dicit̃ / xp̄us ſm̃ ꝙ homo / eſt creatura / intelligit̃
ſic / xp̄us ſm̃ ꝙ homo eſt creatura / aut li homo dicit
ſuppoſitũ / aut naturã humanã / nõ naturã humanã
q: illa in recto de xp̄o nõ predicat̃: ergo dicit ſuppo
ſitũ: ergo ſenſus eſt / xp̄us ſm̃ ꝙ homo ⁊ ſm̃ ſuppoſi=
tũ humanũ eſt creatura: ſed quicq̃d dicit̃ de ſuppoſi
to humano dicit̃ de deo: ergo xp̄s ſimplicit̃ eſt crea=
tura. Si dicas ꝙ hoc ſit ꝓpter repugnantiã intel=
lectuũ. Contra / non eſt maior repugnantia intelle=
ctuũ inter iſtã cum dicit̃ / iſte homo eſt creator / q̃; in=
ter iſtam / fili⁹ dei eſt creatura: ⁊ tamẽ p̃ima recipi
tur: ergo videt̃ ꝙ etiã ſecunda. Ite; quero cum di=
cit̃ / homo eſt creatura / ſi diſſonantiã habeant p̄dica=
tũ ⁊ ſubiectũ / videt̃ ꝙ nõ: q: diſſonãtia vel erit ra
tione formarũ diſparataꝝ vel rõne oppoſitionis / ſ;
patet ꝙ forma hec ⁊ forma creatõnis nec diſparate /
nec oppoſite ſunt: ergo videt̃ ꝙ ſit cõcedenda iſta / hic
homo vel homo iſte eſt creatura. Item a quocunꝫ 4o
negat̃ ſuperi⁹ ⁊ inferius: ſed creatura ſuperi⁹ eſt ad
omnẽ formã preter diuinã: ergo etiã ſuperius eſt ad
formã hominis: ergo ſi hic homo nõ eſt creatura: ſe=
quit̃ ꝙ hic homo nõ eſt homo / qd̃ falſum eſt: ergo de
bet cõcedi iſta / hic homo eſt creatura. Solo dicen= Solutio
dũ ꝙ omnes falſe ſunt ꝓpoſitiões ſi ſine determina=
tiõe ꝓponãt̃. Si em̄ homo ſit ex ꝑte ſubiecti cũ no=
ta demõſtratiõis ſtabit neceſſario ꝓ ſuppoſito ⁊ ꝑſo
na duplici de cauſa. ſ. ꝓpt̃ demonſtratõnẽ: q: nõ de
monſtrat̃ niſi ꝑſona: ⁊ etiã rõne ſubiecti: q: nõ ſub̃ij=
cit̃ gr̃a nature: ſ; gr̃a ꝑſone: ⁊ iõ cũ ꝑſona nõ ſit crea
ta vl̃ creatura / illa locutõ erit falſa cum dicit̃ / hic hõ
vel iſte hõ eſt creatura. Si aũt ſub̃jciat̃ / xp̄us vl̃ ie=
ſus in ꝓprio noie / nomẽ illud etiã ꝑſone et ſuppoſiti
eſt: ⁊ iõ iterũ erit falſa ſi ſine determinatiõe ꝓponat̃
Si aũt ſupponat̃ cũ ſubiecto noiante ꝑſonã vl̃ ꝑſo=
nalitatẽ eternã / tũc iterũ erit falſa / vt cũ dicit̃ / filius
dei eſt creatura vel ieſus vel xp̄s eſt creatura. Si au
tẽ creatura ſit ex ꝑte ſubiecti / ⁊ hic hõ ſm̃ aliqd̃ no=
minatoꝝ ex ꝑte p̄dicati / iteꝝ erit falſa: q: inartificia
lis tũc erit: q: ꝓpter demonſtratõnẽ vel nomẽ p̄dica
tũ ſtabit ꝓ ꝑſona / ⁊ ſubiectũ ꝓ forma creatiõis. ⁊ iõ
tunc intelligit̃ cõuerti ꝓpoſitio / vt cum dicit̃ aliqua
creatura vel creatura eſt hic homo: ⁊ iõ iterũ tũc erit
falſa: ⁊ ergo omni caſu cõtingenti falſa eſt ſine deter
minatiõe. Ad obiecta ꝗ dicendũ ad p̃imũ ꝙ hec eſt Ad p̄mũ
vera / de⁹ eſt hic homo: ſed li de⁹ ſupponit ꝓ ꝑſona fi=
lij dei vel ꝓ natura: q: verũ eſt ꝙ natura diuia eſt h̄
homo licet ſm̃ rõnem intelligẽdi nõ ſit adeo ꝑ ſe iſta
de⁹ eſt hic homo / ſicut hec / fili⁹ dei eſt hic hõ. Et qd̃
poſtea diuidendo infert̃ aut creat⁹ hõ aut increat⁹
hõ dicendũ ꝙ li hic hõ ſupponit ꝓ ꝑſona cõpoſita: ⁊
iõ illa ꝑſona ſimplicit̃ ẽ increata ⁊ ſm̃ q̃d creata: vñ
ſimplicit̃ danda nõ eſt creat⁹ hõ: ſ; iſte due / eſt crea=
tus hõ / eſt nõ creat⁹ hõ nõ opponunt̃ ꝑ affirmatiõ;
⁊ negatiõ; cũ ambe ſint affirmatiue. S; ſi hec dat̃
nõ eſt creat⁹ hõ nõ põt inferri / ergo eſt nõ creat⁹ hõ /
ita ꝙ nõ creat⁹ tantũ valeat q̃ntũ increat⁹: q: ſicut
mgr̃ dicẽ in. j. li. diſt. iiij. Cũ igit̃ de⁹ genuit deũ: ꝗ eũ=
dẽ deũ vel aliũ deũ / qd̃ nõ ſequit̃ aliũ deũ ꝓpt̃ idẽti=
tatẽ nat̃e nec ſequit̃ eundẽ ꝓpt̃ diſtinctiõ; ꝑſone / ita
videt̃ h̄ dõm ꝓpt̃ diuerſitatẽ nat̃aꝝ in vna ꝑſona eũ

li homo vel hic homo ſupponit perſonã compoſitã
in duabꝰ naturis ꝓpter increatã naturam nõ ſequit̃
ꝙ ſit creatꝰ ⁊ ꝓpter creatã nõ ſequit̃ ꝙ ſit increatus:
vñ nec ſequit̃ ꝙ ſit creatꝰ homo/nec ſequit̃ ꝙ increa-
tus hõ. Ad aliud dicendũ ꝙ iſta recipit̃ ꝙ ſic crea-
toꝛ/hoc eſt verũ: qꝛ creatoꝛ imponit̃ ab actu q̃ ꝓprie
eſt ꝑſone ſm ꝙ ꝑſonã ſed creatũ eſſe vel increatũ eſſe
Ad 2m dicit̃ gratia nature: vñ nõ eſt ſil'e de creatꝰ ⁊ increa-
tus ⁊ li creatoꝛ. Ad aliud dicendũ ꝙ cum dꝛ xp̃s
ſm ꝙ homo eſt creatura: li ſm ꝙ notat ꝯditionẽ na-
ture: nõ em̃ oportet ꝙ cũ li ſm qđ p̃dicat̃ i recto ꝙ hec
ſimpliciter in recto p̃dicet̃ niſi li ſm ꝙ notaret ſemꝑ
identitatẽ vl' vnitatẽ ꝑſone: ⁊ hoc nõ eſt verũ ⁊ ꝙ cõ
Ad 3m uenit xp̃o ſm li ſm ꝙ nõ oportet ꝙ cõueniat ei abſo
lute/ſicut patuit in diſtinctiõne p̃cedenti. Ad aliud
dicendũ ꝙ cũ dꝛ/iſte homo eſt creatoꝛ nulla eſt repu
gnantia intellectuũ: qꝛ li iſte homo ſupponit ꝑſonã
⁊ huic cõuenit eſſe creatorẽ/ſed hoc verũ eſt ꝙ ſup-
ponit ꝑſonã cõpoſitã eo mõ cõpoſitiõis q̃ ſcđa opinio
dicit: ⁊ iõ iſtã nõ reciperẽ/iſte hõ ẽ icreatꝰ ſicꝰ nec hãc
iſte hõ ẽ creatꝰ niſi adderet̃ determinatio. T̃ñ ſunt
q̃dam q̃ dicũt ꝙ diſſimile eſt: qꝛ humana natura ex
altera eſt in xp̃o/⁊ habet ſe inſuꝑ vt adueniens diui
ne ꝑſone/⁊ ita vergit q̃ſi in accñs: ⁊ ideo ſua attribu
ta nõ ita cõueniũt ꝑſone ſicut attributa diuie natu-
re que eſt quaſi ſubſtãtia ⁊ in rõne ſubſtãtie ipſa per-
ſona: ſed hoc nõ videt̃/ſed potius cõſiderandũ in at-
tributis: qꝛ quedã ſunt primo ⁊ ꝑ ſe ꝑſone/ſicut illa
q̃ dicunt actũ vel poſſeſſionẽ ꝑſone vel imponuntur
ab illis ſicut creatoꝛ creat ⁊ hmõi. Quedã aũt cõue-
niũt rõne nature ſicut eſſe creatũ vel increatũ eſſe/ ⁊
illa que cõueniũt ꝑſone ꝑ ſe illa attribuunt̃ ex parte
vtriuſq;: nõ autẽ illa que rõne nature quãdo dicũt
Replica repugnantiã a ꝑte ſubiecti. Si aũt obijcias ꝙ in-
Solõ uenit̃ a ſanctis iſta/hic homo fuit ab eterno/ dico ꝙ
eſſe ab eterno cõuenit ꝑſone ſicut nature: ⁊ iõ illõ at
tribuit̃. Pꝫ. eſſe eternũ nõ ita repugnat ſicut eſſe in-
creatũ: qꝛ eternitas cõmunicari põt rõne incõmuta
bilitatis/vt dicit Augꝰ ſicut angeli pticipãt eterni-
tatẽ eo ꝙ eternitas dicit ꝑ modũ menſurãtis extra:
⁊ ideo homini rõne ꝑſone cõuenit ſʒ eſſe increatũ ab-
ſolute ponit repugnãtiã ad naturã: qꝛ nihil eſt crea-
tũ nec increatũ niſi rõne ſue nature/tamẽ de hoc ſũt
opiniones/⁊ quidã cõcedũt ſimplicit̃ ꝙ hic homo ſit
increatꝰ ſed nolũt cõcedere ꝙ hic homo ſit creatꝰ niſi
Ad 4m cum determinatiõe. Ad aliud dicendũ ꝙ creatura
nõ eſt ſuperiꝰ ad hũc hominẽ ſm ꝙ ſupponit ꝑſonã
cõpoſitã niſi cũ determinatiõe: ⁊ iõ ſi negat̃ nõ ꝓpter
hoc oportet ꝙ ꝓpter hoc hõ neget̃ ab ipſo.

Arti. II An poſſumꝰ vere dicere xp̃m eſſe factũ.

B Einde querit̃ de hoc/ſi filius facta ſubſtãtia
D eſt nõ omia ꝑ ip̃m facta ſunt. ꝫ.b. Hoc em̃ nõ
Arguit̃ ꝓ videt̃ ſequi qꝛ filiꝰ dei eſt factꝰ homo: hec cõ-
Solõ ceſſa eſt in primo diſtinctiõe ſexta: ⁊ hõ eſt facta ſub-
ſtantia: ergõ filiꝰ eſt facta ſubſtãtia. Solutio ſubſtãtia
q̃ eſt xp̃s p̃dicat̃ de xp̃o in recto: ⁊ iõ illa nõ p̃tẽ niſi
ꝑſona ⁊ ſuppoſitũ: qꝛ nat̃a facta de eo cuiꝰ ẽ nat̃a in
recto nõ p̃dicat̃: ⁊ ideo xp̃s nõ poteſt eſſe ſubſtantia
facta: qꝛ perſona ⁊ ſubſtãtia facta eſſe nõ poteſt/⁊ ſic
Ad 2m intelligit Augꝰ. Ad aliud dicendũ ꝙ (vt dictũ eſt)
filius nõ poteſt eſſe ſubſtantia quã ipſe fecit/ſed po-
teſt eſſe ſubſtantia quã fecit in natura vel ſm natu-
ram vel cuius naturã fecit.

De perfidia ⁊ pena arrij.

Arrij hec fuiſſe perfidia legit̃ vt chriſtũ crea
turã faceret. Jõ effuſa ſunt arrij viſcera atq;
crepuit medius ꝓſtratus in faciẽ: ea quibus
xp̃m negauerat feda oꝛa polluitꝰ. His alijſq;
pluribus teſtimonijs inſtruimur nõ debere
fateri ſimpliciter chriſtũ eſſe factũ vel crea-
turã: ſed addita determinatiõe recte dici po
teſt: vt ſi dicat̃ factus ſm carnem vel ſm ho-
minẽ: vt factura humanitati: non deo attri-
buat̃. Ut enim ait Ambꝛo. in primo libꝛo de
trinitate. Nõ deus factus eſt: ſed deus dei fi
lius natus eſt: poſtea vo ſm carnẽ homo fa- Gal. 4
ctus ex maria eſt. Miſit em̃ deus filiũ ſuũ fa
ctum ex muliere: factũ ſub lege filium inquit
ſuũ: ſcilicet nõ vnũ de multis. Cum dicit ſu-
um: generatiõis eterne ꝓprietatẽ ſignauit.
Poſtea factũ ex muliere aſſeruit: vt factura
nõ diuinitati: ſed aſſumptõni coꝛpoꝛis aſcri
beretur. Factũ ergo ex muliere dicit: ꝓpter
carnis ſuſceptionẽ: ſub lege: ꝓpter obſeruã-
tiam legis. Generatio generatõni nõ preiu-
dicat nec caro diuinitati. Deus em̃ eternꝰ in
carnatiõis ſacramentũ ſuſcepit nõ diuidu-
us ſed vnus ⁊ in vtroq; vnus ſcʒ diuinitate ⁊
coꝛpoꝛe. Nõ em̃ alter ex patre: alter ex vir-
gine: ſed idẽ aliter ex patre: aliter ex virgine
qui factus eſt ſm noſtre ſuſceptionẽ nature:
nõ ſm eterne ſubſtantiã vite: quẽ legimꝰ pri
mogenitũ ⁊ vnigenitũ. Primogenitũ: quia
nemo ante ip̃m. Unigenitũ qꝛ nemo poſt ip
ſum. Ex his euidẽter tradit̃ qua intelligen-
tia accipiendũ ſit cũ dicit̃ chriſtꝰ factus: vel
ſimpliciter vel cũ additamẽto: vt factura ſci
licet vl' creatura nõ ad aſſumentẽ deum: ſed
ad aſſumptũ hominẽ referat̃. Jn deo ei crea
tura eſſe nõ poteſt: vt Ambꝛo. ait primo lib.
de trinitate. Nunq̃d dico factꝰ eſt chriſtus?
Nunq̃d mandato creatus eſt xp̃us? Quo- a
modo aũt creatura eſſe in deo poteſt. Etem̃
deus nature ſimplicis eſt nõ cõiuncte atq; cõ
poſite: cui nihil accidat: ſed ſolũ qđ diuinũ
eſt in natura habeat ſua. Etſi ergo chriſtus
ſm hominẽ dicit̃ creatura: non tamẽ ſimpli-
citer p̃dicandꝰ eſt creatura. Nec ex eo ꝙ chri
ſtus ſm hominẽ dicit̃ eſſe creatura poteſt q̃s
ꝓgredi ſic argumẽtãdo. Si ſm ꝙ homo xp̃s
eſt creatura: vel rõnalis vel non: vel que eſt
deꝰ vel nõ: nitens ꝑ hoc ꝓbare xp̃m eſſe ali-
quid nõ diuinũ: quia qđ ipſe eſt ſm hominẽ
ipſe eſt. Et ideo ſi ſm hominẽ eſt aliqua ſub b
ſtantia non diuina: eſt vtiq; aliquid nõ diui- c

num. Sed ex tropicis locutionib⁹ non eſt re-
cta argumētatiōis pceſſio. Illa aūt locutio
tropica eſt qua xp̄us dicit̄ creatura: vel ſim-
pliciter vel cum adiunctione.

Arti. III An in deo creatura eſſe poſſit.

C Einde q̄rit̄ de hoc qd̄ dicit in ſcd̄a pte diſtin
d ctiōis ibi [Quō cū in deo creatura eſſe pōt.
ē.a. Hoc em̄ videt̄ eſſe cōtra pdeterminata:
Obiectio q2 ſupra diſtinctiōe nona dicit Aug⁹: Sciendū q
in filio dei terra eſt que ſine impietate adorat̄. ſuſce-
pit em̄ terrā de terra: q2 caro de terra eſt. Item eciā
a quibuſdā ſanctis dicit̄ eſſe creatura/ ſicut dic̄ Da-
maſcen⁹/ q creatura vocari non dedignat̄. z magi-
ſter Rodolph⁹ de ſancto vict̄. Poteſtate nō natura
fit creatura: g̃ videt̄ q z creatura ſit in ipſo creatore.
Solo Solo dicendū q intentio Augu. eſt q in deo: id
eſt in trinitate z in vnitate nō poteſt eſſe creatura: q2
aut eſſet pſona aut natura/ z ita neutrū pōt eſſe: z iō
xp̄us nō eſt creatura: q2 eſt nomē pſone q̄ nō eſt crea
tura nec creata/ ſed nō intendit quin hec pſona ſit in
Ad obiecta natura creata z natura creata in ip̄a. Ad aliud di-
cendū q hmōi auctoritates ſunt cū determinatione
intelligēde nō ſimpl'r q̄uis ſimpl'r ſint pbate.

Arti. IIII. Quid intelligit mgr̄ p argumētatōz tropicā.
D Einde q̄rit̄ de argumentatiōe quā dicit mgr̄
Ar q nō ſit d eſſe ex tropis. ē.b. Si ex tropis eſt figuralis
tropica. ſermo videt̄ eſſe ex figuratiuis ꝓpoſitōnibus
iſta rōnalis ſm q homo xp̄us eſt creatura vel rōna-
lis vel irrational̄ zc̄. immo nō videt̄ eſſe pctm̄ niſi q
in cōcluſione nō repetit̄ reduplicatio/ ſic xp̄us ſm q
homo eſt creatura: q2 hec eſt cōcluſio intenta z deb3
ſic argumentari/ xp̄us ſm q homo eſt rōnalis crea-
tura/ ſed rōnalis creatura eſt creatura: g̃ chriſtus eſt
creatura/ tunc pz q hic nō eſt pctm̄ ex tropo aliquo
ſed tm̄ ex hoc q nō repetit̄ reduplicatio in cōcluſiōe
Solo. Rn̄ſio ad hoc ē q improprią̄ vocat mgr̄ tropicam.
q2 in v̄itate id qd̄ nature p ſe eſt p̄dicari de pſona nō
debet ſimplicir: z ſi fiat fit improprie.

Arti. V An xp̄us ſit aliquid nō diuinū.
E Einde q̄rit̄ de hoc qd̄ dicit [xp̄m eē aliqd̄ nō
d diuinū. ē.c. Supra em̄ dicit xp̄m nō eſſe ho
minē dn̄icū: diſtin. vij. ergo eadem rōne vi-
Solo det̄ q nō debeat dici aliqd̄ diuinū. Solutō nō eſt
ſimile: licet em̄ vtrunq3 ſit poſſeſſiuū/ tn̄ vnū notat
ſuppoſitionē: alterū notat habitū nature vt forme/
vt bene cōcedit̄/ xp̄us eſt diuinū aliqd̄: q2 habēs dei
tatē/ nō aūt cōcedit̄ eſſe dn̄icus: q2 hoc ſonat in ſub-
ditū domino et ſeruū.

An homo ille ſemper fuerit vel ceperit eſſe.

Di. XII quō vbi ſeu xp̄i incarnatio ordinat̄ ad nr̄am redēptōz q̄tū ad gen⁹ nature aſſūpte vtrū. ſ. fuerit de genere ade.

P Oſt predicta queri-
tur vtrū homo ille ceperit eſſe vl̄
ſemp fuerit: ſicut ſimpliciter enū-
ciamus xp̄m vl̄ dei filium ſemp fuiſſe: nec ce
piſſe. De hoc Aug⁹ ita inquit ſuper Johan
nē: Habuit aliqñ dei filius qd̄ nōdū habuit
idem ipſe homo dei filius: q2 nondū erat ho
mo. Item idē in eodē: Priuſq3 mund⁹ eſſet
nec nos eram⁹: nec ipſe mediator dei z homi
nū homo chriſt⁹ ieſus. Idem ſup pſal. Chri-
ſus noſter z ſi forte homo recēs eſt: tamen eſt
etern⁹ de⁹. Alibi vero legit̄ q puer ille crea-
uit ſtellas. Et chriſt⁹ dicit ſe eſſe principiū: z
eſſe ante abraam. His ergo alijſq3 auctorita
tibus in nullo reſultantes dicam⁹ hominē il-
lum inquantū hō eſt cepiſſe: inquantū ver-
bum eſt ſemp fuiſſe. Hic em̄ abſq3 diſtinctio-
ne nō eſt referenda reſponſio. Nā z ipſe Au-
guſtin⁹ hmōi vtit̄ diſtinctiōe in pluribus lo-
cis: dicens p chriſtū oīa eſſe facta inquan-
tum verbū eſt. Scd̄m illud vero q homo eſt
ip̄m eſſe factū z glorificatū. Si ergo ad per-
ſonam reſpicias: cōfidenter dic hominē illū
ſemper fuiſſe. Si vero ad naturā homīs: con
cede eum cepiſſe.

P Oſt p̄dicta querit̄ zc̄.] In iſto primo capi- A
tulo querit̄ a mgr̄o vtrū xp̄us incepit eſſe:
z rōne hui⁹ querit̄ vtrū hec ſit vera/ homo
factus eſt de⁹: z homo incepit eſſe deus/ vi Arg. p̄mo
det̄ aūt q prima iſtarū ſit vera: q2 ꝯceſſa eſt ſupra in
omnib9 trib9 opinionib9 que nō ad aliud inducte ſūt
niſi vt oſtenderet̄ qualiter fili⁹ dei factus eſt homo:
z homo factus eſt de⁹/ z qd̄ p̄dicat̄ p li homo. Itē 2o
homo eſt deus/ z nō ſemp fuit deus: ergo factus eſt
deus/ z cepit eſſe deus. Itē deus fact⁹ eſt homo: 3o
z quicqd̄ factū eſt incepit eē: g̃ deus cepit eſſe homo:
ergo cōuerſa ſimpl'r: g̃ homo incepit eſſe deus. Itē 4o
in littera habet̄ iſta/ xp̄us de⁹ noſter homo recēs eſt
et recens homo eſt deus: ergo homo q̄ incepit eſt de⁹
vt videt̄: z hec multo videt̄ falſior eſſe q̄3 iſta/ homo
incepit eſſe deus.

Vtrum homo factus eſt deus: et an ince- Arti. I
pit eſſe deus.

V Terti⁹ querit̄ an iſta aliquo mō cōcedat̄/ ho-
mo iſte incepit eſſe deus. Et videt̄ q cōcedi Ar p̄o q ſic
debeat: q2 idem eſt incipere ſimplicir: z inci-
pere eſſe in ſpecie ſubſtantiali/ ſicut idē ſortes incipe-
re eſſe ſimpliciter z incipere eſſe homo: g̃ a ſimili idez
eſt huic homini incipe eſſe qd̄ incipe eſſe homo/ ſ3 inci
pit eſſe homo: ergo incipit eſſe. Et ſi tu velis inſtare Inſtantia
p iſtam/ ille incipit eſſe alb⁹: g̃ incipit eſſe: q2 excluſa Solo
eſt inſtantia: q2 eſſe albū nō eſt eſſe ſm accn̄s: z iō nō
infert eſſe ſimplicit̄/ ſed eſſe hoīem eſt eſſe ſubſtantia-
liter: g̃ videt̄ q ſequat̄ q incipit eſſe. Itē ſupra ha 2o
bitū eſt q hominē fecit z faciendo vniuit: g̃ in eodem
inſtanti fuit huic eſſe z eſſe hoīem: ergo videt̄ q ſicut
cōcedit̄ hec/ incepit eſſe homo/ ita debeat hec cōcedi/
hic incepit eſſe. P. cōmunit̄ dicit̄ z ſupra ſepi⁹ habi 3o
tū eſt q hec ſit vera/ deus incepit eſſe homo. deus fa
ctus eſt homo/ cū tn̄ factura ei⁹ q fact⁹ eſt/ videt̄ po
ni circa li deus vel circa filiū dei/ z neutri cōpetit:
g̃ multo mag̃ cōcedēda eſt hec/ hō incepit eſſe de⁹ vl̄
factus eſt de⁹/ cū factus z inceptio nō repugnēt na-
ture ſignificate p hunc terminū deus. Si forte di- Inſtantia
cas q hic ab ēt̄no fuit de⁹/ z hic hō ab eterno eſt de- qd̄ eſt 4o.
us: g̃ videt̄ hic hō ab eterno eſt: ſed in omni locutiōe
idem poſſum p̄dicare de ſe. Et dicit Boe⁹ q nulla p

poſitio verior eſt q̄ȝ in q̄idem de ſe p̄dicaẜ: ğ videẜ ꝙ
ſi h homo ab eterno ē ꝙ poſſit inferri/ ğ hic homo ab
eterno eſt homo/ qđ eſt cōtra Augu. in littera vbi di
cit/ ꝙ priuſq̄ȝ mundus eſſet nec nos eramus nec me-
diator dei ⁊ hominū homo ieſus chriſtus. P. ex ea
dē auctoritate videẜ accipi directe ꝙ mediator dei
⁊ hominū homo ieſus chriſtꝰ nō fuit ab eterno: qđ
eſt cōtra hoc qđ omnes dicunt ꝙ hic hō fuit ab eter-
no/ ⁊ hic puer qui creauit ſtellas. Et cōtra hoc qđ ip
ſe dicit in euangelio Joh. 8. Ego principiū qui ⁊ lo
quor vobis/ li ego em̄ ibi ſupponit ſuū ꝓlatorē: hoc
eſt illū hominē. et eſt cōtra hoc qđ ibidē dicit: Amen
dico vobis anteq̄ȝ Abraam fieret ego ſum: ſicut em̄
dicit anteq̄ȝ abraam fieret/ ita poteſt eadē de cauſa
ſcȝ ꝓpter vnitatē pſone dicere/ anteq̄ȝ mundus fieret
ego ſum. Solutio dicendū meo iudicio ꝙ nulla ſo-
Solutio ꝓncipalis ⁊ ad prima queſita. lutio modernoꝝ hic tm̄ valet/ ſicut auctoris ſolutō
quā ponit hic: q̄ cautiſſima eſt ꝙ ſine diſtinctione in
tellecta vel poſita in ſermone nō reddaẜ reſpōſio: q̄
factū eē ⁊ nō factū/ cepiſſe vł nō cepiſſe/ creaturā eē
vel nō eſſe ſunt circa pſonā xp̄i/ ꝓpter vnionē duarū
naturarū in ipſo ſicut aliū vel eundē deum circa de-
um generantē/ vt ſupra dictū eſt. Sunt tñ qui ſub-
tilitates hic rimati ſunt minus tamē cautas ſimpli-
cibꝰ/ licet verū dicant. Et autor iſtarū ſolutionū eſt
mgr̄ Wilhelmꝰ antiſiodoreñ. Et ẜm illos dicendū
eſt ꝙ cum dicaẜ/ Deus factus eſt homo vel filius dei
factus eſt homo/ vel incepit eſſe homo: q̄ in omnibꝫ
illis in quibꝫ pſona ſimplex ꝓ noīe eſſentiali vel pro
nomine pſone eſt in ſubiecto/ ⁊ ſubiungiẜ factus vel
incepit ex parte p̄dicati cum hoc termino homo ꝙ lo
cutio eſt duplex ea duplicitate quā ſupra poſuimus
in diſtinctiōe q̄nta: ſcȝ ꝙ poteſt li factus vel incepie
rem ſuā ponere circa rem ſubiecti: ⁊ ſic locutio eſt fal
ſa/ ⁊ vocaẜ ꝓpoſitio de re apud ſophiſtas/ vel poteſt
retorqueri ad totū vt factura nō ponaẜ circa rē ſub-
iecti/ ſed ſit inceptio vel factura de toto ſub hoc ſenſu
hoc incepit vt deꝰ ē homo/ ⁊ tūc vocaẜ de dicto apđ
ſophiſtas/ ⁊ ſic eſt vera. Si autē cōuertanẜ ꝓpōnes
ille ſic: homo factꝰ eſt deus vel homo incepit eſſe de
us/ dicunt ꝙ ſi ſit de re falſa eſt/ ſicut ⁊ alia. ſed ſi ſit
de dicto neceſſe eſt eam verā dici et eſſe: q̄ hoc eſt ve
rum/ factū eſt ꝙ homo eſt deus: ⁊ hoc incepit ꝙ ho-
mo eſt deus: q̄ nō ab eterno hec eſt vera/ homo ē de-
us: ſed aliud eſt cum dicaẜ/ hic homo factus eſt de-
us: q̄ illa eſt de re et falſa. Ratio aūt Antiſiodorē.
eſt ꝙ vult ꝙ termini aliter ſupponūt ex pte ſubiecti/
⁊ aliter ex parte p̄dicati: cum em̄ iſte terminꝰ homo
ſit in p̄dicato ſtat ꝓ natura ⁊ non ꝓ pſona: ⁊ tamen
nature cōueniat factū eſſe ⁊ incipere/ vnde cōcedunt
ꝙ filius dei factus eſt homo/ ⁊ deꝰ factus eſt homo:
⁊ hic homo factus eſt homo. Cū autē ſit in ſubiecto
ſtat ꝓ perſona: q̄ ſubiecta rōne ſuppoſitoꝝ ſubijciū
tur: ⁊ ideo cum humana natura in chriſto ſit adueni
ens ⁊ vergas ad aliqđ ſimile accidēti/ cū dicaẜ homo
factus eſt deus/ intelligiẜ de pſona: ⁊ poteſt deſcen-
di ab ipſa ad ſuppoſitū ſic/ homo factus eſt deus: er-
go aliquis homo vel iſte vel alius/ nō alius: ğ iſte: ğ
iſta perſona factus eſt deus/ ⁊ homo factū eſt: ğ hec
falſa/ iſte homo incepit eſſe deus: ex qua ſequiẜ illa:
⁊ ponit inſtantiā ſic/ ꝙ ſcutum illud ſit modo deal-
batū/ hec eſt vera/ hoc ſcutū incepit eē album: ſȝ hec
eſt falſa: hoc albū vel albū incepit eſſe ſcutū: q̄ cum
li albū eſt ex parte p̄dicati non dicit niſi albedinē in

hoc: ſed tamē ex pte ſubiecti ſtat ꝓ ſubiecto alio: ⁊ iđ
cum dicaẜ/ albū incepit eſſe ſcutū/ ſequiẜ: ğ ꝙ hoc al
bum vel aliud incepit eſſe ſcutū: non aliud: ergo hoc
ſed hoc albū eſt ſcutum: ğ ſcutū incepit eſſe ſcutū/ qđ
falſum eſt: ğ ⁊ hec eſt falſa/ albū incepit eſſe ſcutum:
q̄ li albū in ſubiecto ſupponit ꝓ ſuppoſito qđ eſt an-
te formā albedinis. A ſimili dicūt hic ꝙ ⁊ homo in
cepit eſſe deus/ ꝙ li homo ſtat ꝓ pſona que eſt añ hu
manitatē que in ipſo habet ſimilitudinē accidētalis
nature/ eo ꝙ poſteriꝰ aduenit: ⁊ ideo ſequiẜ ex illa ꝙ
hec pſona incepit eſſe deus: hec aūt falſa eſt: ergo et
hec/ non incepit eſſe deus/ vel verbū vel pſona diui-
na. Nō autē idem eſt de hac/ deus vel filius dei in-
cepit eſſe homo: q̄ li homo in p̄dicato ſtat formaliẜ:
⁊ ideo tūc nō licet deſcendere ad pſonā: ⁊ ideo ſequiẜ
ꝙ deus vel filius incipiat eſſe perſona. Per hoc igi
tur patet ſolutio ad omnes illas/ de quibꝫ primo eſt
queſitū. Ad auctoritatē Auguſtini q̄ in lr̄a habeẜ ꝙ
chriſtꝰ deus noſter homo recens eſt/ dōm cum mgr̄o
ꝙ cum determinatiōe ſubintellecta recipienda eſt ⁊
aliter nō. Ad id qđ vlteriꝰ queriẜ/ vtrū homo iſte Ad id qđ q̄riẜ ſcđo loco dōm ad primū
incipiat eſſe dicendū ꝙ nullo modo eſt concedenda.
Ad ꝓbationē autē dicendū ꝙ in chriſto nō eſt ſimile
quia eſſe hominis nō eſt totū ſubſtantiale eſſe huius
vel huiꝰ hominis vel chriſti: ⁊ ideo licet cum determi-
natōne cōcedaẜ ẜm ꝙ eſt de dicto/ nō tamē poteſt in
ferri/ ergo incepit eſſe. Et inſtantia bona eſt in chri-
ſto/ eo ꝙ in ipſo p̄dicat homo naturā aduenientē/ li-
cet nō accidentalē a qua natura nō habet hic homo
ꝙ ſit hic vł perſona: q̄ prius fuit hic ⁊ perſona. Ad Ad 2m
aliud dicendū ꝙ licet faciendo hominē vniuerſe/ nō
tamē faciendo hunc vł hanc pſonam: hanc autē per
ſonā ſupponit li homo ex parte ſubiecti. Ad aliud Ad 3m
dicendū ꝙ ille cōceſſe ſunt ſupra ẜm ꝙ ſunt de dicto
⁊ nō de re/ ſicut etiā in diſtinctōe ſexta dictū eſt: ⁊ nō
eſt ſimile de cōuerſis earū ẜm Antiſidioreñ. propter
cauſam que dicta eſt. Ad aliud dicendū ꝙ in veri- Ad iſtantiā
tate hic homo ab eterno fuit: ſed non ſequitur ex hoc
ꝙ ab eterno fuerit homo/ vel ab eterno ſit homo: q̄
li homo ex parte p̄dicati ſtat formaliẜ/ et formaliter
ẜm formā ſignificatā per terminū nō ab eterno fuit/
ſed in ſubiecto ſuppoſito ſtat pſonaliter/ et pſona ab
eterno fuit. vnde hic homo ab eterno fuit deꝰ: ⁊ ho-
mo ab eterno fuit deꝰ/ nō tñ ſequiẜ ꝙ deꝰ ſit ab eter
no fuit homo vt dictū eſt. Ad auctoritatē Augu- Ad auctē Auguſtini.
ſtini dōm/ ꝙ meo iudicio ſic intelligiẜ ꝙ li homo ſit
ex parte p̄dicati/ ſicut priuſq̄ȝ mundꝰ eſſet ⁊c̄. hoc eſt
ipē mediator dei ⁊ hominū xp̄us Jeſus nō erat ho-
mo priuſq̄ȝ mundus eſſet: ⁊ tūc ẜm ſup̄ dictā rōnem
ſuppoſitōnis in p̄dicato ⁊ ſubiecto eſt vera. Ecce in-
quantū potui inueſtigare hec eſt ſententia Antiſidio
reñ. Sūt tñ alij ſic nō dicentes: nō em̄ volunt dice-
re ꝙ cū dicūt/ homo vł hic homo i ſubiecto ꝙ ſuppo-
nat ſicut terminꝰ accidentalis ꝓ ſuppoſito ſiue for-
ma: ſed dicūt ꝙ ſuppoñiẜ in tali nomine pſona com-
poſita/ vel ſuppoſitū compoſitū in triplici ſubſtātia
⁊ duplici natura/ ſicut dicit ſecunda opinio: ⁊ iđo il
li ſuppoſito cōuenit inceptio ⁊ factio nō ſimpliciẜ ſed
rōne nature humane que ſignaẜ in ipſo: ⁊ ideo dicūt
ꝙ poteſt recipi iſta/ homo factus eſt deus/ ẜm ꝙ eſt
determinata ẜm intellectū: ⁊ tunc non ſequiẜ ꝙ ho-
mo ille fuerit ab eterno: ſed ſequiẜ ꝙ ẜm ꝙ homo nō
fuerit ab eterno: ⁊ hoc fere redit ad idem ẜm ſenſum/
licet non ẜm verba.

Si deus aliũ hoĩem aſſumere potuit vel aliũde q̃z de genere Ade.

Solet etiã queri vtrũ aliũ hoĩem vel aliunde q̃z de genere illius adam deꝰ aſſumere potuerit? Ad qđ ſane dici poteſt ipm aliam animã ⁊ aliã carnẽ potuiſſe aſſumere: qꝛ gratia tm̃ aſſumpta eſt aĩa illa et caro a verbo dei. Ut enĩ ait Augꝰ: In rebꝰ per tempꝰ ortis illa ſumma gratia eſt ꝙ homo in vnitate ꝑſone cõiunctꝰ eſt deo. Potuit ergo deus aliã animã ⁊ aliam carnẽ ſumere: ⁊ carnẽ vtiq; aliunde q̃ de genere adam. Uñ Aug. in li. xiij. de de trini. Potuit itaq; deꝰ hominẽ aliunde ſuſcipere: in quo eſſet mediator dei ⁊ hoĩm: nõ de genere illius adam q̃ peccato ſuo obligauit genus humanũ ſicut ipm quẽ primo creauit: nõ de genere alicuius creauit. Poterat ergo vel ſic vł alio quo vellet mõ creare vnũ alium de quo vinceret victor prioris. Sꝫ melius iudicauit ⁊ de ipſo qđ victum fuerat genere aſſumere hominẽ ꝑ quẽ hominis vinceret inimicũ: ⁊ tamẽ ex virgine cuius cõceptũ ſpiritus nõ caro: fides nõ libido ꝑuenit: nec interfuit carnis cõcupiſcentia qua ceteri cõcipiunt qui originale trahũt peccatũ: ſꝫ credendo nõ cõcũbendo facta eſt fecũdata virginitas. Ex his aperte oſtendit ⁊ aliũ ⁊ aliũde hominẽ deũ aſſumere potuiſſe.

B — Olet etiã queri vtrũ aliũ hoĩem ⁊c.] In hoc loco tangit mgr̃ xp̃m cõiunctũ ex vnione diuinitatis ⁊ humanitatꝭ ex cõditionibꝰ humane nature ſm̃ ea que inſũt ei ſicut materia/poteſtas peccandi/diſcretio ſexus. Et de his tribꝰ mouet hic tres queſtiões. Primo vtrũ aliunde potuit aſſumere materialiter eã materiã q̃ de Adam. Secũdo q̃ritur vtrũ ille homo potuit peccare ibi [Ideo nõ immerito queritur.] Tertio q̃ritur vtrũ potuit aſſumere in ſexu mlĩebri ibi [Solet etiã q̃ri q̃uis curioſe]

Arti. II — Utrũ aliunde potuit aſſumere materialiter eam materiã q̃ de adam.

1 Ueidit aũt queſtio circa primũ/ vtrũ aliunde q̃ de Adam potuiſſet aſſumere. Secũdo vtrũ debuit aſſumere aliquẽ qui eſſet ſimilis ade in principiando totũ genꝰ humanũ naturaliter

Arguit ꝓ ꝙ aliunde. ⁊ materialiter ſicut adã: videt aũt aliunde: qꝛ ita dicit Augꝰ: Poterat hoĩem aliunde ſuſcipere in quo eſſet mediator dei ⁊ hominũ/nõ de genere illiꝰ Adã

2° qui peccato ſuo obligauit genꝰ humanũ. Item extrahens a pena ⁊ a culpa elongatꝰ dꝫ eſſe ab vtroq; ſicut extrahens a fouea nõ eſt in fouea/ſed xp̃s eſt extrahens nos a pena ⁊ culpa: ergo debet elongari ab

3° vtroq;. Item totũ qđ fuit in adam debito pene ſubiacuit: id autẽ qđ penã per ſe debet nõ poteſt ꝓ alio penã patiendo ſatiſfacere. Cum igit xp̃s ſatiſfacere venerit materiã de adaꝫ natura aſſumere nõ debuit

4° vt videt. Item medicina duplicis morbi nõ paratur corpori ꝑ cõtrarietatẽ ad vnũ morbũ tm̃: ſꝫ xp̃s eſt medicina noſtra: ĝ cõtrarias debuit habere formas ad vtrunq; morbũ/ſed duplex eſt morbꝰ/pene ⁊ culpe: ĝ videt ꝙ ipſe neutrũ in ſe habere debuit: et ſic de natura ade que tota pene ſubiacebat accipere naturã nõ debuit vt videt. Sꝫ cõtra/Anſel. in lib. Cur deus homo dicit/ꝙ ſatiſfaciens ⁊ ille ꝓ quo ſatiſfit aut idem debẽt eſſe aut eiuſdẽ nature/ſed idem eſſe nõ pñt: qꝛ adã infinitũ bonũ deo peccãdo abſtulerat: ergo oportuit ꝙ eẽt eiuſdẽ generꝭ: nõ aũt eẽnt eiuſdẽ generis ſi hominẽ aliunde aſſumpſiſſet: ĝ videt ꝙ debuit hominẽ de genere Ade aſſumere. Itẽ deus naſcituros de adam multos ſaluandos puiderat: ſed aplꝰs dicit Heb. 3. ꝙ ſanctificans ⁊ q̃ ſanctificatur ſunt ex vno oñs: ĝ neceſſe fuit quantũ eſt de neceſſitate cõgruẽtie ꝙ xp̃us ſanctificans ⁊ q̃ ſanctificant eſſent ꝑ naturã materie ex vno. Item nihil vnũ in natura refert ad duo principia ſui generꝭ que ſunt principia ſm̃ vnã rõnem principij: non enĩ aſini referunt ad duos aſinos actiue primo generãtes/nec leones ad duos leones: ĝ nec hoĩes poſſunt referri ad duos hoĩes. Sed ſi hominẽ aliunde aſſũpſiſſet/aut in illo vere eſſet natura humana aut nõ. ſi non/tunc nihil valet nobis redemptio: qꝛ ꝓ nobis ſatiſfacere nõ debuit qui homo nõ fuit/ vt ſupra ꝓbatũ eſt. Si autẽ vere eſſet in ipſo natura humana/ tunc natura humana vna ſpecie nõ referret ad vnũ principiũ primũ/quod eſt contra omnẽ nature ordinem: ĝ creator nature qui hũc nature ordinem indidit eſſet etiam nature ꝑuerſor qđ eſſe nõ poteſt. Itẽ in natura materiali recurſus eſt ad materiale vnum principiũ in illo genere: ĝ hoc etiã erit in natura humana. hoc igit materiale aut erit in primo hoĩe aut extra ipm. Si in primo homĩe/tũc omĩs homo materialiter erit ab illo/ſicut eſt veritas: ⁊ xp̃us homo materiã ſumere cõgruent nõ potuit niſi ab illo. Si autẽ extra ipſum: ĝ aliqđ de materia poſſibili ad formam homĩs poſſibilitate diſpoſita(qꝛ de illa loquimur)fuit extra principiũ ꝓpagatõnis nature humane. Sed quicqđ eſt extra principiũ ꝓpagatiõis non ꝓpagat: ergo aliqua materia diſpoſita ad formã hominis qđ nõ eſt intelligibile: ergo neceſſe fuit ꝙ tota fuit infra. Si igit chriſtꝰ homo eſſe debuit ex materia ade naturã aſſumere oportuit. Solutio vltimis rõnibus cõſentiendo dicimus ꝙ deo nihil eſt impoſſibile: ſed quantũ eſt de cõgruitate nature et ſatiſfactiõis nõ debuit chriſtꝰ aliunde q̃ de Adam hominẽ accipere. Ad primũ ergo dicendũ ꝙ Aug. loquit de potentia dei abſoluta cui nihil eſt impoſſibile nec incõgruũ: qꝛ eo ipſo ꝙ faceret hꝫ ꝯgruũ eſſet.

3ª 4ª 2ª (margin) — Rõea ꝓ veritate/ꝓma — Solutio. — Ad 1 ꝓmũ

Ad aliud dicendũ ꝙ aliud eſt de extrahente de loco ad locum/⁊ de extrahente ꝑ meritũ ſatiſfactiõis: qꝛ illũ oportet diſtare a loco caſus: iſtum autẽ ei qui cecidit in aliquo cõmunicare licet nõ in debito ſatiſfactiõis/niſi ſicut ipſe volens debitorẽ facit vnde cõmunicabit in pena ⁊ natura. Ad aliud dicendũ ꝙ totum qđ fuit actu in Adam hoc pene ⁊ debito pene ſubiacuit: et etiã quicqđ fuit hoc modo originis: ſed ipſe origo eſſe potuit: ſed nõ quicqđ materialiter: id eſt per corpulentã ſubſtantiã in eo fuit/ſubiacuit debito/licet pene ſubiaceret: qꝛ chriſtꝰ fuit in lumbis eius per corpulentã ſubſtantiã. Uñ dicit Augu. ꝙ fuit in eo vulnus et medicina vulneris: hoc tamen purgatum fuit antequã aſſumeretur. Unde poſſumus dicere ꝙ totũ in eo ſubiacuit debito pene/ ſed vt aſſumptum de eo non ſubiacuit debito pene: ſed

Ad 2m; Ad 3m

penalitatē voluntarie aſſumpſit q̄ fugare eum ſi vo
luiſſet potuiſſet. Prima tñ ſolutio magis cōcordat
verbis Augu. ſup̄ poſitis de xp̄i decimatōe diſtinc.
Ad 4m tertia. Ad aliud dicēdū ꝙ aliud eſt de medicina ſpi
rituali ⁊ corporali: q2 ſpiritualis eſt ꝑ modū iuſticie
⁊ ſatiſfacientis: ⁊ ideo ꝓut exigit iuſticia reſtitutionē
querēs nō dimittit̄ in ea reatus pene niſi ꝑ pene ſu-
ſtinentiā: ⁊ ideo cōueniens fuit chriſtū de adam na
Arti. III turā hominis aſſumere.

An chriſtus debuit naturā aſſumere que eſſet principiū omniū.

C Ecundo querit̄ vtrū xp̄us debuit alicui⁹ na
ſ turā aſſumere que eſſet principiū omniū ſicut
Arg. p̄mo adam: videt̄ aūt ꝙ ſic: q2 dicit ap̄lus ad Ro
ma. 5. ꝙ ſicut ꝑ inobedientiā vni⁹ peccatores cōſtitu
ti ſunt multi/ ita ꝑ obedientiā vni⁹ iuſti cōſtituunt̄
multi: ḡ iuſticia debet eſſe ꝓpagabil' in vno ſicut pec
catū: hoc aūt eſſe nō pōt niſi ſit principiū omniū: er-
go videt̄ ꝙ natura que eſt in chriſto debet habere re
2o lationē principij ad totā naturā humanā. Itē hec
eſt cauſa ꝙ peccata parētū nō innaſcunt̄ puulis: q2
licet ex ipſis ꝓpagent̄/ tñ in eis nō inueniunt̄ ſicut in
principio toti⁹ originis humane: ḡ ꝑ cōtrariū ꝙ iu-
ſtificant̄ ex vno debet eſſe cauſa: q2 originaliter i vno
3o reparant̄. Item null⁹ magis ſatiſfacere debet pro
omnib⁹ q̄ꝫ ille q̄ eſt origo omniū ⁊ in quo oēs pecca-
uerūt: ḡ videt̄ ꝙ cū xp̄us ꝓ oib⁹ ſatiſfacere venerit ꝙ
eum qui origo omniū erat ꝓthoplaſtū ſcꝫ/ aſſumere
In ꝯriū p̄o debuit. Sed cōtra ſicut pri⁹ probatū eſt cōtra na-
ture totius rōnem eſt ⁊ ordinē vt duo ſint principia
vni⁹ eodē modo principiādi: ḡ xp̄us principiū omni
um hoīm in cōformitate nature eſſe non potuit niſi
2o ipm adam aſſumeret. Adhuc aūt ſequerent̄ quinqꝫ
maxima incōueniētia/ quoꝝ primū eſt q2 aſſumpt⁹
⁊ aſſumens eſſet vna ꝑſona/ ⁊ cū aſſumpt⁹ damna-
biliter peccauerit/ ſequeret̄ ꝙ fili⁹ dei damnabiliter
peccaſſet/ q2 q̄cq̄d agit hic homo vel egit totū ageret
filius dei aſſumens. Secundū eſt ꝙ cū tota natura
ade actualit' peccato ſubiacuerit ſequeret̄ ꝙ xp̄i na-
tura peccato ſubiacuiſſet/ qđ iterū falſum eſt. Terti
um eſt ꝙ oporteret ꝙ gratia originalit' eſſet ex carne
ſicut ⁊ peccatū: q2 nō poſſet fieri mltiplicano niſi ſm
generationē qua xp̄s generaret: ⁊ hoc ipm abſurdū
⁊ horrendū de xp̄o etiam eſt cogitare. Quartū eſt ꝙ
ſm hoc xp̄us homo eſſet tūc generatiōe humana: q2
nō poterit naſci qui nat⁹ eſt. Quintū ⁊ vltimū eſt ꝙ
ſm hoc xp̄us ex ꝑſona ade ꝑſonam aſſumeret/ ⁊ ꝑſo-
na ꝑſonā ꝯſumeret/ que q2 abſurda ſunt dicendū ꝙ
xp̄s vnū q̄ materiale principiū vl' originale eſſet om
niū principiū ſm ꝓpagatōnē aſſumere nō debuit. i.
Solo. nō fuit cōgruū. Ad primū ergo dicendū ꝙ ap̄lus lo
Ad p̄mū quit̄ ꝑ modū ſatiſfactiōis ⁊ meriti: ⁊ nō ꝓpagatiōis
Ad 2m nature materialiter vl' originalit'. Ad aliud dicen-
dū ꝙ nō eſt ſimile: q2 licet peccatū ꝑ eſſentiā ⁊ formā
nō ſit in carne ſicut in ſubiecto: tñ cauſalit' eſt in car-
ne: q2 innaſcit̄ aīe ex carne: ſed gratia nec eſſentialit'
nec originalit' poteſt nō niſi ex deo ⁊ nō niſi in ſubie-
Ad 3m cto ſpūali qđ eſt aīa rōnalis vl' angel⁹. Ad aliud
dicendū ꝙ licet null⁹ magis debeat tñ null⁹ min⁹
poteſt q̄ꝫ ille. ad ſatiſfactorē aūt(vt ſupra ꝓbatū eſt)
exigit̄ ꝙ poſſit et debeat ex natura: poſſit autem ex
deitate ſibi cōiuncta.

Si homo ille potuit peccare vel non eſſe deus.

Ideo nō immerito querit̄: Utrū homo ille
potuerit peccare vel nō eſſe deus. Si eñi po-
tuit peccare: ⁊ potuit dānari. Si potuit dā-
nari: potuit non eſſe deus: ergo ſi potuit pec
care: potuit nō eſſe de⁹: q2 eſſe deum ⁊ poſſe a
velle iniquitatē ſimul' eſſe nequeunt. Hic di- b
ſtinctione opus eſt: vtrū de ꝑſona an de na-
tura agit̄. Si ei de perſona agit̄ manifeſtū ē
q2 peccare nō potuit: nec de⁹ non eſſe potuit
Si vero de natura diſcutiendū eſt vtrū agat
de ea vt verbo vnita an de ea tanq̄ꝫ non vni-
ta verbo: ⁊ tñ enti: id ē an de ea ſm ꝙ fuit vni
ta verbo: an de ea ſm ꝙ eſſe potuit ⁊ nō vni
ta verbo. Non eſt eñi ambiguū animā illam
entem vnitam verbo peccare nō poſſe: et eſt
ſine ābiguitate verū eandē ſi eſſet ⁊ non vni
ta verbo: poſſet peccare.

An deus potuit aſſumere hoīem pctōrē. Arti. IIII.

D Einde querit̄ de hoc qđ dicit in ſcđa q̄ōne ibi
d [Ideo nō imerito q̄rit̄ vtrū ille] Uidet̄ autē Ar p̄o ꝙ ſic
ꝙ aſſumere potuit hoīem pctōrē: q2 cū omni
potens eſt: ḡ cum ſit potentie illū aſſumere potuit.
P̄. miſcđia fuit ꝙ miſeriā noſtrā aſſumpſit: ḡ maio- 2o
rem aſſumere miſeriā maioris fuit miſcđie: ſed miſe
rior ē pctōr q̄ꝫ innocēs: ḡ maioris miſcđie fuiſſꝫ aſſu
mere pctōrē q̄ꝫ inocētē. Itē na'a opat̄ breuiori mo 3o
do quo pōt: ḡ videt̄ ꝙ cū ſupfluū min⁹ ſit in grana
q̄ꝫ i natura eo ꝙ gr̄a mlto paucioribꝫ ſe expedit/ ſꝫ aſ-
ſumēdo pctōrē ſtatim fuiſſet curat⁹ a pctō ⁊ nō opor
tuiſſet poſtea p̄dicare ⁊ pati/ ⁊ multa alia facere q̄ fe
cit: ḡ videt̄ ꝙ aſſumere debuit pctōrē. Sꝫ cōtra ſi Rō ī oppo
aſſumpſiſſet pctōrē ex pctō debitū mortis habuiſſet ſitum.
ḡ ꝑ mortē ꝓ nullo ſatiſfeciſſet: q2 dicit Anſel. ꝙ id qđ
ꝑ ſe debet ſoluendo illud ꝓ alio nō ſatiſfacit. Solo Solo
dicendū ꝙ in veritate pctōrem nō potuit nec debuit
aſſumere: quia hoc nec nature dei nec officio media-
toris cōpetebat/ ⁊ redimendis intuliſſet tot⁹ redē-
ptiōis impedimentū. Ad primū ḡ dōm eſt ꝙ impo Ad primū.
tentie eſt aſſumere pctōrē/ ita ꝙ pctō ſuo ſubiaceat aſ
ſumens. Ad aliud dōm ꝙ crudelis eſt miſcđia nec Ad 2m
eſt miſcđia q̄ miſeriā auget ⁊ nō abolet. Si aūt xp̄s
pctōr fuiſſet tanto plus fuiſſem⁹ miſeri: q2 tūc ille in
quo oīm ſpes erat vt a pctō liberaret a pctō nec ſeip
ſum liberare potuiſſet. Ad aliđ dōm ꝙ hec nō erat Ad 3m
breuis via. ſi eñi prius purgaſſet pctōrē ⁊ tūc aſſum
pſiſſet licet illū liberaſſet/ nos tñ adhuc nō liberaſſꝫ:
⁊ iō adhuc oportuiſſet eū oīa facere q̄ fecit ⁊ noſtram
naturā innocentē in vtero virginis aſſumendo.

An xp̄us potuit velle malū aut iniq̄tatē. Arti. V

E Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Eſſe deū ⁊ poſ
d ſe velle iniq̄tatē ſimul rē. Uidet̄ eñi ꝙ hoc ſit Arg. p̄mo
falſum: aut eñi xp̄s potuit peccare aut nō pec ꝙ nō
care. ſi nō potuit peccare: ḡ neceſſario fuit bon⁹: ḡ bo
nitas ſua nō fuit laudabilis. Si potuit peccare ha-
beo ꝓpoſitū: q2 ſi potuit peccare potuit velle iniq̄ta-
tē/ ⁊ tñ de⁹ eſt: ḡ ſimul potuit peccare ⁊ eſſe de⁹. P̄. 2o
opponūt quidā ſic: xp̄s aut mentiri potuit aut nō. ſi
nō potuit: ḡ falſū ꝓferre nō potuit: ḡ non potuit oīa

quē cū poteſ: q̄ꝛ tu falſum pꝛoferre poteris. Si autē
mentiri potuit: ergo peccare potuit. ꝛ hoc peccatū actuale
3° pꝛecipue eſt voluntariū: ergo potuit velle pctm̄. Jtem
videt̄ voluiſſe pctm̄ aliqñ: q̄ꝛ voluit hoc qd̄ nō voluit
Solo. deus pater: q̄ꝛ voluit calicē transferri a ſe. Si di-
Inſtantia cas ꝙ nō eſt pctm̄ velle qd̄ deus nō vult. Cōtra ſu
per illud Cant. I. Recti diligunt te. dicit gloſa ꝙ cur
uitas aīe eſt velle illud qd̄ deus nō vult: ergo eſt peccatū
4° q̄ꝛ nihil eſt curuitas aīe niſi pctm̄. Jtē aut voluit ꝙ
calix ab eo tranſiret / aut nō. ſi ſic / tunc voluit qd̄ pat̄
noluit: ꝛ ſic voluit peccatū: vt videt̄. Si nō ꝛ petijt: ergo
petijt qd̄ nō voluit. ꝛ ita duplex videt̄ fuiſſe / qd̄ iterū
peccatū eſt. ꝛ ita videt̄ ꝙ nō repugnent iſta poſſe velle
Solo iniq̄tatē ꝛ eſſe deū. Solo. dōm ꝙ xp̄us non potuit
velle iniquitatē: ꝛ hoc nō fuit coactio: ſed imobilitas
Ad pꝛimū. honeſtatis ſue ex vniōe ad deitatē. Ad pꝛimū ergo di
cendū ꝙ bonitas xp̄i laudabiliſſima fuit ex hoc ꝙ pec
care nō potuit: q̄ꝛ hoc non poſſe nobiliſſimū poſſe eſt.
vnde nō ſonat coactionē / ſed potius imobilitatē vo-
luntatis ex pfecta affectiōe circa ſummū bonū quam
Ad 2m habet xp̄us ex vnione. Ad aliud dicendū ꝙ xp̄us
nunq̄ꝫ mentiri potuit: ꝛ pono ꝙ pꝛoferat falſum erit
materialiter ſuppoſitū ſuū falſum: ꝛ nō cū intentione
fallendi vel ſignificādi falſum ita eſſe vt pꝛonunciat̄ /
Ad 3m falſitas aūt veritati imiſceri nō poteſt. Ad aliū di-
cēdū ꝙ xp̄s nūq̄ꝫ voluit qd̄ pr̄ noluit eū velle. qñ em̄
pater eū fecit hominē voluit eū velle ꝛ oñdere ſe velle
omnia homini naturalia: ꝛ ideo voluit eū velle qd̄ ſe-
quebat̄ ex timoꝛe naturaliū qd̄ dixit: Si vis. ꝛc. oſtē
ſiuū fuit naturalis timoꝛis: ꝛ h̄ velle dūmodo timoꝛ
nō deduceret ratonē nō fuit cōtrariū voluntati pr̄is
Ad inſtātiā ſed potius pater voluit eū hoc velle. Ad id qd̄ obij
de Cant. cit̄ de Cant. dicendū ꝙ intelligit̄ de cōfoꝛmitate vo-
luntatis dei ꝛ foꝛma volēdi. ſ. vt ex eadē charitate ve
limus ex qua vult deus. in volito em̄ ſolo qñq̄ꝫ con-
foꝛmare volūtatē ad voluntatē eſt moꝛtale peccatū:
vt patet in fine pꝛimi libꝛi in auctoꝛitate aug. de duo
bus filijs / quoꝝ vnus ex auaritia patrē moꝛientem
vult moꝛi. alter ex pietate vult eū viuere / qd̄ nō vult
Ad 4m deus. de hac aūt materia ibi plura notata ſunt. Ad
aliud dicendū ꝙ petijt qd̄ voluit cū pater petere quā
do naturā paſſibilē dedit: ꝛ iō nec duplex / nec diffoꝛ-
mis a patris voluntate oſtendit̄.

Artic. VI. F An iſta ſit vera demonſtrando chꝛiſtū iſte
homo peccare potuit.

Arg. pͦ D Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit: [Hic diſtinctō
ne opus eſt. ꝛc.] ſ. b. Videt̄ em̄ ꝙ hec ſimpli-
citer ſit falſa: iſte homo peccare potuit. ſicut ei
in pꝛincipio iſtius diſtinctiōis oſtenſum eſt / ſi iſte de-
monſtrat ꝛ ſupponit perſonā: ꝛ illa nō poteſt peccare
ſiue intelligat̄ in humanitate ſiue nō: ergo opus eſt diſti-
2° ctiōis: ſed abſolute eſt neganda. Jtē det̄ ꝙ demon
ſtrat naturā / adhuc nō excludit̄ vnio: ꝛ vnita nō pōt
3° peccare: ergo adhuc ſimplicit̄ eſt neganda. Jtē demus
etiā ꝙ nō ſit vnita cū xp̄us in ſe duo habuit. ſ. vnionē
ꝛ ſtatū cōpꝛehenſoꝛis in via: q̄ꝛ in via verus ꝯpꝛehē
ſoꝛ fuit ceſſante vnione: nō ꝓpter hoc deficit rō cōpꝛe
henſoꝛis: ꝛ tunc iteꝝ peccare nō potuit: ergo videt̄ ꝙ in
Solutio oī ſenſu iſta ſimplicit̄ ſit neganda. Solo. videt̄ mi
hi ſimpliciter ꝛ abſolute neganda eſſe: ꝛ tñ mgr̄ non
intelligit diſtinctiōe opus eſſe ꝙ locutio ſit multiplex
q̄ꝛ in veritate abſolute eſt falſa: ſed intēdit ꝙ ſi queſtio
fiat de natura / ꝙ tunc pōt intelligi vnita vel nō vnita
ꝛ ſi intelligit̄ nō vnita / tūc habebit potētiā peccandi
nō ex aliquo inclinante in peccatū / ſicut nos ex fomi-
te: ſed potius ex ſola flexibilitate liberi ar. ꝛ tūc ad ar
gumentū cōtra factū de cōpꝛehēſione dōm ꝙ cōpꝛe-
henſio xp̄i fundat̄ ſup̄ vnione / ꝛ ceſſante vniōe ceſſa-
bit cōpꝛehenſio in via: q̄ꝛ in ſtatu patrie nō ſic eſt: ſed
natura humana nō accipit̄ ſic niſi ſola ꝛ nuda contem
platōe intellect⁹ q̄lit̄ nunq̄ꝫ fuit: q̄ꝛ ipē faciēdo eā vni
uit / ꝛ vniendo fecit eam eſſe.

Quoꝛundam opinio ꝙ potue-
rit etiam vnita peccare.

Quidā tñ ꝓbare conant̄ etiā eā vnitā verbo
poſſe peccare: q̄ꝛ libeꝝ ar. habet: ꝛ ita pōt fle
cti in vtrāq̄ꝫ ptē: qd̄ friuolū eſt: cū ꝛ angeli li-
beꝝ arbitriū habeant: ꝛ tñ gratia adeo ſūt cō
firmati vt peccare nequeant. Quantomagis
ergo ille hō cui ſpūs eſt datus ſine menſura. Jn a
ducūt q̄ꝫ auctoꝛitatē ad ꝓbandū idē. Scri-
ptū eſt em̄ in li. Sap. Qui potuit tranſgredi Eccl. 31.
ꝛ nō eſt tranſgreſſus: facere malū ꝛ non fecit
Sed hoc accipiendū eſt ſm̄ mēbꝛa: vel ptim b
de capite: partim de mēbꝛis. de capite nō eſt
tranſgreſſus: ꝛ nō fecit malū. de membꝛis po
tuit tranſgredi ꝛ facere malum.

An chꝛiſtus potuit peccare in actu. Arti. VII G

D Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit: [Quidā tñ ni-
tunt̄ ꝓbare. ꝛc.] Licet em̄ xp̄us peccare non Arg. pͦmo
potuerit in actu: videt̄ tñ potētiā peccādi ha-
buiſſe pluribꝰ rōnibꝰ / quaꝝ pꝛima ſumit̄ ab auctoꝛi-
tate Bern. q̄ dicit ꝙ tantū deſcendit quantū deſcēde
re potuit: ſed infimus gradus p̄ter culpā eſt potētia
peccādi / ꝛ nō peccare: ergo videt̄ ꝙ ad illū gradū deſcen
dit. Jtē Ariſto. in. 3. thopicoꝝ: Poteſtates maloꝝ 2°
eligēde ſunt vt furari. ꝛc. pōt em̄ deus pꝛaua agere:
ergo videt̄ ꝙ xp̄us elegerit ſibi has ptātes. Jtē oīs 3°
potentia rōnalis eſt ad oppoſita. xp̄us habuit foꝛmā
rōnalē: ergo habuit eā ad oppoſita: ergo habuit potētiā ad
malū ſiue mali: ergo habuit potētiā peccādi. Sed cō Rō.
tra putas ne ꝙ additū minus ꝛ ſubtractū auget eſſe
libertatē ꝛ partē libertatis. ita dicit Anſ. ꝛ loquitur
de flexibilitate ad oppoſita: ergo flexibilitas minuit li-
bertatē arbitrij ſi addat̄ ei: ergo videt̄ ꝙ nō fuerit in xp̄o
q̄ꝛ nihil minus libertate ſua ꝓfuiſſet nobis. Solo
dōm ꝙ xp̄us poteſtatē peccādi nō habuit. Ad pꝛi- Solo
mū ergo dōm ꝙ potētia peccādi defectus eſt ꝛ in illū de Ad pꝛimū
fectū deſcēdere nō eſt humilitatis / ſed puerſitatis: ꝛ iō
xp̄us in illū deſcendere nō debuit. Ad aliud dōm Ad 2m
ꝙ ptātes maloꝝ nō ſunt ptātes ad mala: ꝛ iō nō eli-
gunt̄ ſm̄ ꝙ ſunt maloꝝ: ſed eligunt̄ ſm̄ ꝙ ſunt pote-
ſtates ad bona: q̄ꝛ eadē eſt poteſtas bona ꝛ mala: licꝫ
non ſit niſi ad bonū: ꝛ ideo gr̄a illius ad qd̄ finalit̄ eſt
dicit eā eſſe eligendā / ꝛ nō gratia mali qd̄ qñ eſt indi-
cat defectū eius. ꝙ autē dicit ꝙ deus pōt pꝛaua age-
re intelligit̄ ſic vt quidā dicūt / ꝙ quedā facere poteſt
deus que nunc pꝛaua ſunt: ſed ſi faceret ea non eſſent
pꝛaua. vel poteſt dici ipm̄ loqui ſm̄ opinionē gētiliū
de his que idola ſunt. Ad aliud dicendū ꝙ potētia Ad 3m
rationalis vt eſt potētia / eſt ad oppoſita: ꝛ ſic ſp̄ fuit i
chꝛiſto. vnde in ipo nunq̄ꝫ fuit vt potentia indifferen-
ter ſe habens ad vtrūq̄ꝫ contrarioꝛum.

Arti. VIII. An xp̄o datus ſit ſpūs ⁊ gr̄a ſine menſura.
D Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit: [Ille homo cui
Arg. p̄mo d ſpūs eſt datus ſine menſura. ⁊c̄.] ḡ. a. Uidet̄
enī hoc eſt falſum: quia ſpūs aut eſt hic creat⁹
aut increatus. Si increatus hoc eſſet par̄ dicere: q̄a
oī ille dat̄ hoī cui dat̄ ſine menſura: quia ille non ha-
bet menſurā. Si aūt loquimur de creato q̄ eſt gratia
hoc aūt videt̄ falſum: q̄ eſſentia aīe xp̄i finita eſt: ḡ nō
Sol'o eſt ſine menſura habit⁹ eius. Si dicas q̄ eſſentia-
liter finitus eſt habitus gratie aīe xp̄i: ſed virtute eſt
Inſtātia infinitus. Cōtra virtus infinita nō eſt in ſubiecto
finito: ſi attendat̄ infinitas ſm̄ vigorē virtutis: ⁊ nō
ſm̄ iteratonē actuū: quia motores ſpherar̄ ſi tn̄ mo
tores habeāt: ſicut dicunt quidā ph̄i. etiā ſi dicerent̄
ſemp̄ poſſe mouere / nō ex hoc ſequeret̄ q̄ eſſent infini
te virtutis: ḡ cū virtus finita ſit in eſſentia / erit finita
in potētia merendi. ⁊ ita dat̄ ei ſpūs ad menſurā: ⁊ in
Rō in op̄m eſſentia ſpūs gratie / ⁊ in vigore gratie. Sed ꝯtra
ponat̄ q̄ xp̄us habeat gratiā finitā / alius ſanctus q̄-
cūq; ſit habebit aliquanto minorē: ⁊ cū vtraq; ſit fini
ta eſſent ꝓportiōabiles. finiti enī ad finitū ſp̄ eſt ꝓpor
tio aliqua. proficiat ḡ ille ſanctus: ḡ tn̄ proficere pōt
q̄ gratia ſua erit ſicut gratia xp̄i in quātitate / qd̄ fal-
ſum eſt: ḡ gratia xp̄i etiā creata eſt ⁊ finita: vt videtur
Itē Anſ. probat q̄ infinitū eſt qd̄ adā abſtulit deo: ⁊
nō poteſt recōpenſari niſi per infinitū bonū. ſed recō-
penſat̄ per meritū chriſti: ergo meritū chriſti eſt infini
Solutio tū bonū. vt videt̄. Solutio dicendū q̄ gratia chri
ſti duplex eſt. ſ. creata / que eſt habitus anime: ⁊ vnio-
nis que attingit gratiā infinitā: quia vnio facit homi
nē eſſe deū / ⁊ poſſe qd̄ deus poteſt. Actus autē meri-
ti xp̄i attendit̄ penes vtrāq; gratiā: quia aliter nō eēt
ver̄ qd̄ dicit Anſelmus / q̄ illud non poſſit redimere
niſi deus. vnde dico q̄ habitus anime chriſti eſt ha-
bitus anime vnite deitati: ⁊ agit in virtute illi⁹ vnio
Ad p̄mū nis. Dico igitur ad primū q̄ eſt finitus habitus in
ſua ſubſtantia: ⁊ tamē poteſt in infinitū. nō ex ſe: ſ; q̄
eſt habitus potentie vnite deitati. vnde nō eſt ſimile
ad quā libet virtutē creatā ſimplicē / que nō eſt vnita.
quia illa nō poteſt in hoc qd̄ poteſt chriſtus / propter
vnionē. ⁊ per hoc patet ſolutio ad vltimū q̄ null⁹ q̄n
tūcunq; proficiat poteſt equare habitū illi⁹ ꝓpt̄ vnio
Ad inſtātiā nē. Ad id quod ante obijcit̄ ad hoc q̄ ſit infinitus
ſimpliciter: dicendū q̄ finitus eſt in eſſentia: tn̄ poſſe
eius nō accipit̄ tn̄ ex ipo: ſed etiā ex vnione potentie
in qua eſt: ⁊ ab illa parte attingit infinitū / ⁊ cōtrahit
infinitū poſſe in actu: vt anſelmus probat. ⁊ per hoc
patet ſolutio ad totum.

Arti. IX An xp̄us habuit poteſtatē tranſgrediēdi.
I Einde queritur de hoc qd̄ dicit: [Qui potuit
d tranſgredi ⁊ non eſt tranſgreſſus. ⁊c̄.] ḡ. b.
Arg. p̄imo Hoc enī videt̄ eſſe ad augmentū laudis: ⁊ ita
cū nihil laudabiliū defuerit xp̄o / videt̄ q̄ hoc habuit
ergo potuit tranſgredi. nec videt̄ valere ſolutio magi
ſtri quia nihil laudabilium defuit xp̄o ergo in xp̄o fu
2o it tranſgrediendi potentia. P̄ dicit Damaſcenus
q̄ aſſumpſit oīa que in natura noſtra plantauit. ſed
hoc plantauit in natura noſtra: ergo aſſumpſit: ḡ po
3o tuit tranſgredi. Itē Dama. Totū enī totus aſſū-
pſit me / vt totū mihi ſalutē gratificaret: ergo videtur
cū potētia tranſgrediendi aliquid ſit de nobis ⁊ na-
Solutio turale nobis q̄ xp̄us aſſumpſit illa. Solutio dicē
dū q̄ xp̄us potentiā trāſgrediendi nō habuit: q̄ trāſ
greſſio nō potētia ſm̄ q̄ huiōi: ſed defect⁹ eſt Ad p̄ Ad primū.
mū ergo dicendū q̄ in homie dicit laudē nō p̄ ſe / ſ; p̄
accn̄s. ſ. inquantū ex ea infert̄ volūtaria ſeruatio iu-
ſticie: ſed in quibus maior libertas eſt / nō ſumit̄ non
ex huius potentia: ſed pot⁹ ex imobilitate libere vo-
luntatis ſeruantis iuſtitiā / ſicut in chriſto ⁊ cōfirma-
tis. Aliā ſolutionē magiſter dicit in lr̄a. Ad aliō di Ad 2m
cendū q̄ potētia peccādi in quantū huiōi / nō eſt plan
tata vt pars in natura noſtra: ſed potius eſt defect⁹
cōſequēs ex hoc q̄ creati ſumus de nihilo: ⁊ ideo nec
dicit libertatē (vt dicit Anſ.) nec p̄fectōnē libertatis Ad 3m
Ad aliud dicendū eodē modo q̄ intelligitur de p̄-
tibus integralib; ⁊ virtutibus: ſed potentia peccan-
di eſt defectus ⁊ impotētia ꝯſ̄s creati rationalis na-
ture de nihilo: ⁊ ideo nō oportuit illū aſſumere: quia
non expediebat nobis

Si deus potuerit aſſumere hominem in ſexu muliebri.

Solet etiam queri vtrū̄ ſi curioſe a nōnullis ſi
deus humanā naturam potuit aſſumere ſm̄
muliebrē ſexū. Quidam arbitrant̄ eū potuiſ
ſe aſſumere hominē i feminco ſexu vt aſſum-
pſit in virili. Sed oportunius atq; cōuenien
tius factū eſt: vt de femina naſceret̄ ⁊ virum
aſſumeret: vt ita vtriuſq; ſexus liberatō oſtē
deret̄. Unde aug. in lib. lxxxiij. queſtionū.
Homīs liberatio in vtroq; ſexu debuit appa
rere: ḡ q̄ virū oportebat ſuſcipere: qui ſexus
honorabilior eſt cōſequens erat ⁊ feminei ſe
xus liberatio. Hinc apparet quia ille vir de
femina natus eſt. Sapientia ergo dei que ōr
vnigenitus filius homine ſuſcepto in vtero ⁊
de vtero virginis liberationē hoīs indicauit

An xp̄s debuit aſſumere hoīem i ſexu feīeo Arti. X.
K
Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit in vltima q̄ſtiōe Arg. p̄imo
d ibi: [Solet etiā queri. ⁊c̄.] Uidet̄ enī q̄ fili⁹
dei hominē in feminco ſexu aſſumere debuit:
q̄ mors prima per feminā inchoauit: ḡ etiā p̄ feminā
debuit incipere vita. Itē ſapiā que eſt fili⁹ q̄ſi femi- 2o
ne vitā geſſit q̄ nos viſceribꝫ charitatis cōcepit / ⁊ for
mauit ⁊ pep̄it. vnde et Prouerb. vltimo fortis mu-
lier dicit̄: ḡ videt̄ q̄ in ſexu feminco aptius fuit ſibi ac
cipe hominē q̄ in maſculino. Sed ꝯ p̄dicatio p̄ fe- Rōes p̄ ve
minā fieri nō debebat / cū ḡ ad annūciādū miſſus fue ritate. p̄ma
rat in feminco ſexu naturā noſtrā aſſumere nō debu-
it. Itē caput eccl'ie eſſe debuit. mulier aūt caput ec- 2a
cleſie eſſe nō potuit: ḡ nō debuit eſſe femina. Itē in 3a
nullo genere eſt idē fili⁹ ⁊ filia: ſed xp̄us filius fuiſſet
eterna generatiōe. tp̄ali aūt filia: ḡ fuiſſet filius ⁊ fi-
lia: q̄ hypoſtaſes cōicarēt ſibijnuicē ſuas ꝓprietates
Itē Ariſto. in li. de anīalibꝫ. xvj. dicit q̄ femina eſt 4a
mas occaſionatus: ḡ videt̄ q̄ femina ſit ex imp̄fectio
ne nature. xp̄us aūt p̄fectiſſimus eſſe debuit: ḡ debu
it eſſe filius ⁊ nō filia. P̄ quattuor modis deus ho 5a
minē facere potuit: vt dicit anſ. ſ; ſine viro ⁊ femia
vt adā. ex viro ſine femina vt eua. ex viro ⁊ femina vt
abel / q̄ curſus nobis inotuit: ḡ reſtabat adhuc vnus
ſ; ex femina ſine viro. ⁊ cum primo ex viro produxe

rat feminā reſtabat vt nunc ꝓduceret virū virginem
Solutio ex femina virgine. Solo. vltime rōnes ſunt cōce-
Ad primū. dende. Dicendū ad primū ꝙ licet mors hec intra-
uit ꝑ feminā: tamē ꝓpagatio mortis principalius eſt
per virū: quia ipſe eſt principalior in generatōe: et ab
ipſo principalius tranſfundit in generatiōe originale
Ad 2m Ad aliud dōm ꝙ hoc intelligit ſpūaliter ꝛ in ſpūa
li fecundidate quo ad predicationē aptior eſt ꝗ in cor-
Ad alia. pore maſcul⁹ eſt ꝗ̄ femina. Ad alia ſatis ſoluit ma
giſter in lr̃a vt per ſe patet inſpicienti.

Si chriſtus ſm naturam hominis in ſapientia ꝛ gratia proficere potuit vel profecit.

Diſti. XIII. Quō verbi ſeu xp̄i incarnatio ordinat ad nr̃az redēptionē ꝗ̄tū ad plenitudinem gr̄e ꝛ ſapie ſimul.

Reterea ſciendū eſt
p chriſtū ſm hominē ab ipſa cōceptiōne gratie plenitudinē recepiſſe cui
ſpūs datus eſt nō ad menſurā in quo plenitudo diuinitatis corporaliter habitat. Ita vō
habitat: vt ait Aug. ad Dardanū ꝙ omi gra
a tia plenus eſt. nō ita habitat in ſanctis: vt in
noſtro corpore ineſt ſenſus ſingulis membris
b ſed nō quantū in capite. ibi em̄ et viſus eſt et
auditus ꝛ olfactus ꝛ guſtus ꝛ tactus. in ceteris aūt ſolus eſt tactus. Ita in chriſto habitationis plenitudo diuinitatis: quia ille eſt caput in quo ſunt om̄es ſenſus. in ſanctis vero
quaſi ſolus eſt tactus: quibus datus eſt ſpiritus ad menſuram cū de illius plenitudine
c acceperunt. Acceperunt autē de illius plenitudine nō ſm eſſentiā: ſed ſm ſimilitudinem
quia nunꝗ̄ illam eandē eſſentialiter: ſʒ ſimi-
d lē acceperunt gratiā. Puer ergo ille plen⁹ ſapientia ꝛ gratia fuit ab ipſa cōceptione. Unde
Hiere. 31 de Hiere. recte dicit: Nouū faciet domin⁹ ſuper terram: mulier circūdabit virum. quia ī
vtero virginis perfectus vir extitit: non ſolū
propter animā ꝛ carnē: ſed etiam propter ſapientiam ꝛ gratiam qua plenus erat.

A [Reterea ſciendum eſt xp̄m hominem. ꝛc.]
p Hic incipit pars illa que eſt de cōuenientibus xp̄o ſm potentias vel virtutes naturales quas ſuſcepit in humana natura: ꝛ ſm
ꝙ duplex eſt ſubſtantia humane nature / ſic ſunt duplices potentie. ſ. anime ꝛ corporis: ꝛ de cōuenientibus chriſto ſm potētias anīe agit primo. In ſecūda
aūt parte de cōuenientib9 ei ſm potētias corporis: et
hec incipit in diſtinctiōe. xv. ibi: [Illud quoqꝫ pretermittendū nō eſt. ꝛc.] Prima habet duas queſtiones
de profectu gratie ꝛ ſapiētie xp̄i / que inſunt per potētias anīe / quaꝝ vna determinat in iſta diſtinctiōe: ſcʒ
qualiter in gratia ꝛ ſapiētia profecerit. Secunda eſt
de numero ſcitoꝝ vtrū tot ſciuerit ſicut pater ꝛ eque
limpide / vel nō: ꝛ hec determinat in ſequentibus ibi
[Hic queri opus eſt cū anima xp̄i. ꝛc.] Hec aūt diſtinctio habet duas partes / in quaꝝ prima queſtionem
mouet ꝛ ſoluit. In ſecunda obijcit in cōtrarium ibi
[Huic aūt ſententie videtur obuiare. ꝛc.]

An gr̃a chriſti fuit gr̃a creata vl' increata. Arti. 1
1 Ncidit primo queſtio ex parte gratie ꝛ ſapiētie quā dicit hic accepiſſe xp̄us vtrū fuit gratia creata vel increata: videt aūt ꝙ increata. Arg. primo
Omne em̄ creatū eſt in numero / pondere ꝛ menſura. ꝙ increata.
ſpūs huic hoi nō dat ad menſurā: ḡ dat ei ſpūs icreatus. Itē in inferiori natura cōiuncta eſt diuinitas 2o
ſine medio habitu. ſ. carni: ergo multomagis superiori. ſ. anie ſine aliquo habitu creato cōiungebat. et ſic
iſte homo nō habuit ſapientiā vel gratiā que eſſet habitus creatus. Itē inter ſimilia nō oportet ponere 3o
cōiungens mediū. anima aūt chriſti nihil habuit de ſ
qō faciat diſſimilitudinē: qꝛ hoc (vt dicit aug.) ſolū peccatū eſt: ergo nō oportet ponere habitū gratie mediū
quo cōiungat anie diuinitas. Itē in deo nō ponimus habitū diſponentē potentiā eius ad opus: ergo 4o
nec etiā in illa qō eſt vnitū deo: ſed tota anīa ſm oēs
potentias eſt vnita deo: ergo nō oportet aliud adiutoriū ponere preter eā. ꝛ ſic nō eſt ibi habitus creat⁹ aliquis. Itē natura expedit ſe paucioribꝰ quo poteſt: 5o
ergo multomagis gratia ꝛ deus. ſed diuinitas vnita poteſt hoc facere per ſe ſine habitu gratie ꝛ ſapientie creato: ergo ſuperfluit in xp̄o ponere habitū gratie ꝛ ſapientie creatū. Sed cōtra optimo nihil de- In opm̄ pō
eſt de oi bonitate quā recipere poteſt. ſed chriſt⁹ optimus eſt: ergo nō defuit ei aliqua bonitatū / quam potuit recipere. eſt autē ſuſceptibilis gratie create: ergo
habuit eā. Itē oia humana que ſunt pfectiōis habere debuit / vt nobis cōformis oſtenderet: ſed gratia ē
de precipuis cōuenientibꝰ homi ꝛ ſapiētia: ergo debuit habere. Itē nihil redūdat ex aliquo niſi qō eſt in illo. gratia aūt ī merito redundabat ex chriſto in nos:
quia nobis meruit: ergo gratia qua merebat in ipſo
fuit. ſed hec eſt creata: ergo gratiā creatā habuit / ꝛ eadem ratione ſapientiā: quia illa redundabat ex ipſo ꝑ
doctrinā. Item chriſt⁹ fuit veriſſime in ſtatu viatoris: ergo nō defuit ei gratia viatoris. hoc aūt eſt gratia creata: ḡ habuit gratiā creatā. Itē Eſa. 11. Requieſcet ſuper eū ſpiritus domini / ſpiritus ſapientie.
ꝛc. Itē Ecā. 24. In me omnis ſpes vite ꝛ virtutis:
que omnia dicūt gratias creatas. Itē Matth. 12.
Diſcite a me / qꝛ mitis ſum ꝛ hūilis corde. Pſ. 44.
Diffuſa eſt gratia in labijs tuis. Solutio ꝙ ſi vis Solo.
fiat in verbo ꝙ chriſtus ab inſtanti cōceptōis accepit
ſpiritū / intelligit (vt ſancti dicunt) de ſpiritu ī donis
creatis gratūfacientibus ꝛ gratiſdatis: ſed a ſpū increato qui eſt filius potius recepta eſt humana natura in ipſo ꝗ̄ receperit: quia dicimur recipere ꝛ habere
illud quod nobis aduenit: vt ſupra dixit Aug. nō cui
nos aduenimus. hoc aūt nō ideo dico ꝙ tēpore chriſtus fuerit homo ante gratiā ſuā: ſed ideo quia natura ſubiectū precedit habitū ꝛ habet habitū ꝛ non habetur ab ipſo. ſm hoc igit dicendū ꝙ ſm intētionem
ſanctoꝝ intelligit hoc de gratia creata. Ad primū Ad primū.
aūt qō cōtra obijcit dicendū vt ſupra ꝙ ſpūs datus
eſt xp̄o nō ad menſurā per virtutē vnionis per quam
deus cōcurrit ad actū quēlibet chriſti: ꝛ ideo eſt infinite virtutis / vt dictū eſt ſupra. Ad aliud dicendū Ad 2m
ꝙ nō ponimus habitū gratie ꝛ ſapiētie in chriſto / vt
ſit mediū vnionis deitatis ad animā vel ad carnē: ſʒ
potius vt perfectio informās opera / ex parte potētie
create: quia nō mediante charitate vel caſtitate coniuncta eſt ei diuinitas: ſed potius immediate. Ad Ad 3m
aliud dicendū codē modo ꝙ vna eſt ſolutio amboꝝ.

Ad aliud dicendū q in deo nō ponit̃ habitus propter ſimplicitatē: ſed tamē ipſe habet vere ſapientiam ⁊ bonitatē: ſed natura humana nec in xp̄o ſimplex eſt ⁊ ideo habitus aīe nō eſt ipſa aīa: vt magiſter dicit in lr̃a in penultimo capitulo diſtinctiōis iſtius Ad aliud dicendū q nō ponunt̃ duo adiutoria potentie create propter infirmitatē deitatis: ſed potius ꝓpter vtriuſqꝫ noſtre demonſtrationē. vnde cū potentia humane nature in ip̄o ſit in optimo gratie/ ⁊ in optimo qđ eſt diuitas/ tunc cognoſcit̃ vtriuſqꝫ veritas Ad aliud dicendū q deus nō tm̄ attendit in operando qđ de potentia ſua facere poſſit: ſed etiā quid ſcḋm ſtatum nature in qua operat̃ fieri cōgruū ſit. ⁊ cū hūane aīe cōgruū ſit mereri operat̃ in ipſa per habitū ⁊ cū habitu meritorio. Ad aliud dicendū q natura expedit paucioribus ſe q̄ꝫ poterit: ita tamen q nō deficiat in neceſſarijs: ⁊ ita facit diuinitas vnita xp̄o: quia neceſſariū hūane nature nō deitati fuit vt perficeret̃ optimo gratie ⁊ ſapientie.

Arti. II B

Qualiter xp̄us dicatur caput noſtrum.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit Aug. [In nr̃o
d corpore ineſt ſenſus ſingulis mēbris: ſed nō
tantū quantū in capite. ⁊c̄.] ſ̄.a. Ex hoc enim vult probare q xp̄us accepit ſpm̄ vt caput: nos autē vt membra. hic aūt incidit duplex q̄ſtio. ſ. qualit̃ xp̄us

Rō pma. dicat̃ caput/ ⁊ que ſit gratia capitis. Ad primū ꝓcedit̃ ſic ad Eph̄ .2. dicit gloſa/ q xp̄us eſt caput ſcḋm

2ª deitatē. Itē Hila. dicit q caput omniū xp̄us. caput ḡ xp̄i deus: ſed oīum nō poteſt eſſe caput ſcḋm conformitatē nature: ḡ ipſe eſt caput omniū ſcḋm deitatē.

3ª Itē a capite fluit ſenſus ⁊ motus in oīa mēbra: ſed ſenſus ⁊ motus eccl'ie nō ſunt a xp̄o niſi ſcḋm diuinam

In opm af. naturā: ḡ ipſe eſt caput ſcḋm diuinā naturā. Sed cōtra caput qđ nō eſt vnius nature cū alijs mēbris facit corpus monſtruoſum: ſed eccleſie corp⁹ nō eſt mōſtruoſum: ḡ eccl'ie caput eſt in conformitate nature cū

Solutio ad totū. alijs mēbris. Solutio. dicim⁹ q caput habet tria in ſe in cōparatiōe ad corpus: quoꝝ vnū eſt virt⁹ q̄ principiū eſt effectiue influens virtutē ſenſus ⁊ mot⁹: q̄a ſenſus fluit ab anteriori parte capitis: motus autē a poſteriori ꝑ neruos ſenſibiles ⁊ motiuos. Secundū aūt eſt id qđ aīa formalit̃ influit mēbris aſſimulando ea ſibi in virtute ſenſitiua influxa que quaſi formalit̃ adheret mēbris. Tertiū aūt eſt conformitas nature cū mēbris: ⁊ ſic tripliciter cōſiderari poteſt caput ſpirituale qđ eſt xp̄us. ſi aūt cōſideret̃ vt principiū influens effectiue tm̄/ tunc eſt caput oīno ſcḋm deitatem. ſi aūt vt eſt principiū effectiuū ⁊ aſſimulās ſibi ꝑ aliqđ qđ influit qđ eſt vt forma: ſic eſt caput beatoꝝ ⁊ exiſtētiū in gratia/ quib⁹ influit quaſi ſimilitudinē ſue vite ⁊ ſui motus ⁊ ſui ſenſus in donis ꝑficiētib⁹ intellectū ⁊ affectū. Si autem tertio mō cōſideret̃/ tūc eſt caput hominū tm̄. ⁊ per hoc patet ſol'o ad oīa obiecta pret̃

Ad obiectū vltimū. vltimū Ad qđ dicendū q illud qđ ē diuerſe nature ⁊ gratie nō facit monſtruoſitatē dūmodo habeat ad corpus ordinē vt influēs extra: quia alit̃ mōſtruoſa eſſet cōiunctio aīe cū corpore: ſed id qđ eſt diuerſe nature nō habet virtutē influēdi in corp⁹: ⁊ vt caput leonis/ vel hmōi. illđ faē mōſtrū in cōpōne ſui ad corp⁹.

Arti. III. C

Que ſit gratia capitis.

Ecundo querit̃ que ſit gr̃a capitis: videt̃ au

Arg pmo ſ tē q vnio: q2 illa eſt gr̃a capitis que facit virtutē influendi ⁊ ſenſum ⁊ motū. nō aūt habet virtutē influēdi ſenſum ⁊ motū niſi ex deitate: ḡ videtur q vnio ad deitatē cōfert ſibi gratiā capitis Itē 2º caput eſt regitiuū mēbroꝝ: ḡ id qđ cōſtituit in altero regimīs mēbroꝝ illud dat gratiā capitis. hoc aūt facit vnio: ḡ vnio eſt gr̃a capitis. Sed cōtra gr̃a capi- In ꝯriū. tis eſt que influit mēbris. vnionē aūt xp̄us nō influit mēbris: ḡ vnio nō eſt gratia capitis. Solutio di- Sol'o cendū gratia xp̄i eſt triplex. ſ. vt vniti/ ⁊ vt capitis/ et vt ſingularis hoīs. illa q̄ eſt vniti nō eſt ad menſurā: ſicut in precedentib⁹ habitū eſt. Illa aūt q̄ eſt capitis eſt influens ſupra mēbra tripliciter ſcḋm triplicē capitis cōſiderationē: ſed effectiue influit ſcḋm duas cōſideratiōes primas. In tertia aūt cōſideratiōe ipſe qđē qui eſt caput adhuc effectiue influit: ſed nō in quantū homo: ſed influit ſic tripliciť. ſ. meritorie: q2 meretur nobis influxū gratie: ⁊ mediatoris mō ſiue redēptoris: q2 tollit obſtaculū influxus in nos/ qđ obſtaculū eſt debitū ade qđ ſoluit. Tertio mō exemplarit̃: gratia aūt ſingularis hoīs fuit etiā in eo priuilegiata in operib⁹ gratie gratiſdate: vt in verbis ſapiē ⁊ ſciētie ⁊ miraculis/ ⁊ hmōi opib⁹ gr̃e gratūfacientis: q2 nullius hominis vnq̄ꝫ pōt eſſe gratū opus q̄ꝫ ſicut ſuū fuit

Dicendū ḡ ad primū q vnio eſt gr̃a ad eſſe deū hūc Ad obiecta hominē/ ⁊ nō ad influendū: ⁊ eſt hene cōſtituēs in loco ⁊ rōne capitis: ſed tamē ipſa nō eſt qđ caput cōicat mēbris. ⁊ per hoc patet ſolutio ad totū.

Arti. IIII. D

Quos ſenſus ſpirituale caput influit in membra ſpiritualia.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit: [Ibi eīn viſus
d et auditus ⁊ olfactus ⁊ guſtus et tactus eſt.
⁊c̄.] ſ̄.b. Licet eīm hic aug. loquat̃ ꝑ ſimilitudinē: tm̄ illi ſenſus ſp̄ūaliter ſunt in nobis: videt̃ autē Arguit̃ pº q tm̄ tactus fuit in xp̄o: q2 caput non influit mēbris niſi tactū/ ⁊ nō alios ſenſus: ḡ videt̃ q hoc in ſp̄ūalib⁹ ſit eodē mō. Sed cōtra Pſ̄.33. Guſtate ⁊ videte/ In ꝯriū obijcit̃ qm̄ ſuauis eſt dominus. ḡ habem⁹ guſtum ⁊ viſum

Itē reprehenſiue dicit̃ de malis: Aures habent et nō audiēt: nares habent ⁊ nō odorabūt: oculos habent ⁊ nō videbūt: manus habent ⁊ nō palpabūt: ḡ videt̃ q oīs ſenſus influat nobis caput noſtrū ꝑ ſpiritūſanctū. Itē Origen. ſup Leuit. Quinqꝫ ſunt Itē ſcḋm origenē ōz. ſenſus ſp̄ūales. ſ. vt mundo corde videam⁹ deū/ ⁊ audiamus que loquat̃. odoremus bonū odorē xp̄i: guſtem⁹ dulcedinē. de qua dicit̃: Si tamē guſtaſtis q̄ꝫ dulcis eſt dñs/ palpemus cū iohāne verbū vite: ḡ videt̃ q oīs ſenſus influit nobis ſicut hēt in ſe. Ulte- Queſtiūcła cū obiectis rius q̄rit̃ penes qđ accipiunt̃ iſti q̄nqꝫ ſenſus ſp̄ūales dicit eīm Aug. q vno intellectu diſcernit̃ quicqđ oīb⁹ ſenſib⁹ accipit̃: ḡ videt̃ q hmōi q̄naria differentia ſenſuū nō poteſt ad ſpm̄ referri. hoc etiā videt̃ q due ſūt differētie intellectus in nobis. ſ. intellectus q̄ eſt oīa intelligibilia facere in nobis: ⁊ intellect⁹ quo ē omia intelligibilia fieri/ hoc eſt agēs ⁊ poſſibilis: ḡ videt̃ q nō ſit hmōi quinariā diuiſionē facere. Sol'o dice- Solutio ad primū. dū q in veritate aug. loquit̃ ꝑ quandā ſimilitudinem capitis materialis ad caput ſp̄ūale. caput eī materiale aliquē ſenſum quē habet influit toti corpori: ⁊ aliquos etiā nō influit: ſed vni mēbro vnū/ ⁊ alij aliumt vt oculo viſum: lingue ⁊ palato guſtū: ⁊ auditū tympano auris: ⁊ odoratū olfactus/ qđ ſunt duo coni cerebri in anteriori parte capitis ad modū coni mamille: vt dicit ph̄s. oīb⁹ aūt mēbris influit tactū: quia (vt dicit phus) ille eſt ſenſus propter quē aīal eſt. et nō

eſt tã ſenſus q̃ differentia generalis cõſtitutĩs vł natura ꝛ ſenſus neceſſitatẽ. ꝛ ſic xp̃us quedã dona excellenter habet / ꝛ nulli influit. quedã aũt influit q̃buſdã / nõ omnibꝫ .ſ. gratias gratiſdatas: oibꝫ aũt influit qđ eſt neceſſe ad eſſe ſpũale: ꝛ hoc eſt ꝑ modũ tactus ſine quo nõ poteſt eſſe animal: ꝛ influit omnibꝫ motũ meriti. ꝛ hoc donũ eſt charitas: tamẽ aug. nõ contradicit q̃n in nobis ſunt omnes ſenſus ſpũales. ꝛ ꝑ hoc patet ſolutio ad primũ.

Ad id qđ eſt in 2ᵐ — Ad id qđ in cõtrariũ obijcit̃ dõm q̃ in nobis ſint oẽs ſenſus ſpũales: vt dicit Origenes. ꝛ inuit pꝰ. Et poſſunt diſtingui hoc mõ q: ea que accipiunt̃ a deo ſunt duplicia .ſ. bonitas et veritas. bonitatẽ in affectu / ꝛ veritatẽ in intellectu. bonitas aũt accipit̃ duobꝫ modis .ſ. ꝑ ꝯiũct: ꝛ ſic accipit̃ per modũ tactus. hoc modo quo tactus imutat̃ penes cõiunctionẽ extremoꝝ. ꝛ hoc fit q̃n experimento deũ attingimus / ꝛ bonitatẽ eiꝰ. accipit̃ ꝛ bonitas penes ea q̃ oſtendũt cõplexionẽ eius ꝛ ſaporẽ. ſapor enĩ eſt ſequela cõplexionis rei tãgibilis cõmixte: ꝛ ſic ſpiritualit̃ probamus dulcedinẽ dei in effectibꝫ: in quibus in via charitas eius monſtrat̃ / ſicut in ꝯplexione corporis ꝛ ſanguinis ſui. de q̃ dicit̃ Sap. 16. Subſtantiã tuã ꝛ dulcedinẽ tuã quã in filios habes oſtendebas / ꝛ volũtati vniuſcuiuſq꜡ eoꝝ deſeruiẽs ad qđ

Replica — quiſq꜡ volebat conuertebat̃. Si aũt obijcit̃ contra hos duos ſenſus / q̃ ſenſus eſt vis cognitiua. iſtud autẽ nõ ordinat̃ ad apprehenderẽ: ſed potius ad affia: dicendũ q̃ eſt cognitio ꝑ modũ receptiõis quaſi ab extra: ꝛ ẽ cognitio experimẽtal'. ſic dicit Dyo. q̃ ierotheꝰ patiẽdo diuia didicit diuia: ꝛ hec cognitiõ ẽ ꝑ guſtũ ꝛ tactum ſpũales. Si vero eſt perceptio veritatis / hoc ẽ duobꝫ modis .ſ. vt eſt veritas / vel vt eſt ordinata ad bonũ: hoc eſt veꝝ in ratione veri: vel veꝝ in ratõe boni. ſi aũt eſt in ratõe boni tunc eſt ſpiritualis odoratus. odor enĩ fit ex fumali euaporatiõe oſtendente rei saporẽ. ꝛ veꝝ in ratõe quaſi euaporat ſaporẽ boni: et oſtendit ip̃m quaſi ꝑ diſtans qđ eſt veꝝ. Si vero eſt verũ vt veꝝ / aut in ſigno / aut in ſe. ſi in ſe / tunc eſt viſus qui eſt in rei formã per ſe. Si ſecundo modo .ſ. vt i ſigno / tunc eſt vt auditus: quia auditus eſt ꝑceptiuus forme rei in ſigno: et ideo iſti duo ſunt diſciplinales /

Ad q̃ſtiũcu la cũ obis — vnus inueniendo / alter accipiendo ꝑ doctrinã. Ad id quod vltimo obijcit̃ dicendũ q̃ intellectus poſſibilis eſt vnus: ſed ſpeculatiuꝰ vel id quod eſt in ip̃o poteſt habere rationes differentie ſm actũ / ſm ratõnes que dicte ſunt. ꝛ per hoc patet ſolutio ad totum.

Arti. V — E

Utrũ nos recipimus de plenitudine gratie chriſti eandem: et tantam gratiam quam ipſe accepit.

D — Einde querit̃ de hoc qđ dicit: [Acceperũt autẽ de illiꝰ plẽitudine nõ ſm eſſentiã. ꝛc.] d. c.

Arg. primo — Videt̃ q̃ hoc ſit falſum: quia eſt in eo plenitudo redundantie: ergo videt̃ q̃ iſtud idẽ in nos redundat qđ in ip̃o fuit: ꝛ ita per eſſentiã nos accipimus de eo

20 dem. Itẽ redemptionẽ nõ habuimus niſi vnam: ꝛ hec facta eſt per chriſtũ: ergo videtur q̃ ad minus illã eſſentialiter omnes accepimus.

Solutio — Solutio dicendũ q̃ magiſter hic loquit̃ de gratia habituali qua formaliter iuſti ſumus: tamẽ cũ dicat q̃ accepimus ſm ſimilitudinẽ intelligendũ eſt q̃ hoc nõ ſufficit q̃ ſolũ illiꝰ ſimilitudinẽ habeamus: quia ſic poſſemus accipere de gratia pauli vel petri: ſed exigit̃ influentia capitis que ſupra dicta eſt .ſ. ad hoc q̃ efficienter ſm q̃ deus ꝛ meritorie ſm q̃ homo influat nobis ſimilẽ gratiam ſue gratie / licet nõ tantã.

Ad primũ. — Ad primũ ergo dicendũ q̃ eſt redundãs nõ materialiter / ſed cauſaliter vt dictum eſt.

Ad 2ᵐ — Ad aliud dicendũ q̃ receptio eſt gratia cõmunis quo ad aliquid / ꝛ quo ad aliquid ſpẽalis: quo ad ſolutionẽ enĩ debiti adam cõmunis eſt: ꝛ ſic nõ eſt in nobis. ſed quo ad efficientiã propriã .ſ. vt in me remoueat̃ debitũ ade / qđ eſt reatus originalis oportet accipere gratiã habitualẽ que formaliter deleat peccatũ. ꝛ hec eſſentialiter nõ fuit in xp̃o: ſed prima ꝑ proprium opus ſuũ facta eſt.

An chriſtus fuit plenus ſapientia ꝛ gratia ab ipſa conceptione. Artic. VI. F

D. — Einde querit̃ de hoc qđ dicit: [Plenus ſapiẽtia ꝛ gratia fuit ab ip̃a cõceptione. ꝛc.] d. d.

Hoc enĩ videt̃ falſum: quia Luce. 4. ſuper illud: Hodie cõpleta eſt hec prophetia in auribꝫ vr̃is. ꝛc. dicit gloſa: Pre omnibꝫ ſanctis vnctus eſt vnctiõne ſpũali quãdo ſpũſſanctus deſcendit ſuꝑ eũ in ſpecie columbe. hoc aũt factũ eſt cũ erat incipiens q̃ſi eſſe annoꝝ triginta. non ergo plenꝰ fuit ab inſtanti conceptionis.

Solo ad totũ. — Solutio dicendũ q̃ eſt plenitudo ad actũ perficiendi ip̃m plenũ: ꝛ eſt plenitudo ip̃a redundãs ex pleno ꝛ infundens alia. ꝛ prima fuit in xp̃o ab inſtanti cõceptionis. ſecunda aũt fuit ex quo miſſus eſt ſpũs corporali ſpecie ſicut columba in ip̃m quia tunc inſtituit vir regeneratiue in aquas: ꝛ etiã in alios ꝑ gratiam predicationis ꝛ miraculorum. ꝛ de hac plenitudine loquitur gloſa.

Auctoritatem ponit que videtur obuiare.

Huic aũt ſentẽtie videt̃ obuiare qđ in Luce euangelio legit̃. Jeſus ꝓficiebat ſapientia ꝛ Luce. 2. etate ꝛ gratia apud deũ ꝛ homines. Si enĩ ꝓficiebat ſapientia ꝛ gratia nõ videt̃ a conceptiõe habuiſſe plenitudinẽ gratie ſine mẽſura. Ad quod ſane dici poteſt ip̃m ſm hominẽ tantã a cõceptiõe accepiſſe ſapientie ꝛ gratie plenitudinẽ vt deus ei plenius cõferre nõ potuerit: ꝛ tñ vere dicit̃ ꝓfeciſſe ſapiẽtia ꝛ gratia. nõ quidẽ in ſe: ſed in alijs qui de eiꝰ ſapientia ꝛ gratia ꝓficiebãt: dũ eis ſapie ꝛ gratie munera ſm ꝓceſſum etatis magis ac magis patefaciebat. Unde Grego. in quadã hom. ait: Juxta hoĩs naturã ꝓficiebat ſapiã. non q̃ ip̃e ſapientior eſſet ex tp̃e: qui a prima conceptionis hora ſpũ ſapie plenus ꝑmanebat: ſed eandẽ qua plenus erat ſapientiã ceteris ex tẽpore paulatim demõſtrabat. iuxta hoĩs naturã ꝓficiebat etate de infantia ad iuuẽtutẽ iuxta hoĩs naturã ꝓficiebat gratia: nõ ip̃e qđ nõ habebat ꝑ acceſſum tp̃is accipiendo: ſ; pandendo donũ gratie qđ habebat. apđ deũ ꝛ hoĩes ꝓficiebat: q: quantũ ꝓficiente etate patefaciebat hoĩbꝰ dona gratie q̃ ſibi inerãt ꝛ ſapiẽtie: tantũ eos ad laudẽ dei excitabat ꝛ ſic deo patri ad laudem dei ꝛ hominibꝰ ad

ſalutē proficiebat. In aliꝭs ergo nō in ſe pro-
ficiebat ſapientia ⁊ gratia. Unde in eodem
b euangelio: Puer ille ſapiētia plenus et gra-
tia perhibet̄. Sic ergo dicat̄ profeciſſe ſapien
tia ⁊ gratia: vt aliquis rector eccleſiaſtic⁹ di
cat̄ proficere in cura ſibi tradita: cum per eius
induſtriam aliꝭ proficiunt.

Arti. VII G Utrum deus potuit conferre maiorē gra-
tiam ꝙ̄ contulit.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Huic autē ſen
d tentie videt̄ obuiare. ⁊c̄.] Hec eſt ſecunda pꝰ
in qua obiicit ⁊ ſoluit per verba euangelij: et
ſecundo per verba Amb. ⁊ ſoluit ibi [Alibi tñ ſcriptū
reperit̄.] Circa primā partē querit̄ de hoc qđ dicit
Obo. [Sane dici poteſt ipm̄ vel hominē.] hoc eñ plane fa
ctū videt̄ ꝙ ſm̄ hominē habeat gratiā finitam: ꝗ̄ ma
ior poteſt cogitari. aut ꝗ̄ illā deus que maior eſſe po-
teſt cōferre valet/ aut nō. ſi nō/ limitata erit ſua poten
tia: qđ incōueniēs eſt. ſi ſic/ ꝗ̄ falſum eſt qđ hic dicit ꝙ
Solutio deus maiorē cōferre nō potuerit. Solutio dicēdū
ꝙ hoc verū eſt qđ hic dicit magiſter: ſed intelligendū
ꝙ omne perfectū nature ⁊ gratie habet neceſſario de-
terminatā capacitatē in ſpē ⁊ natura ſibi ꝓportiona-
tā cuius maiorē nō recipiet niſi mutet̄ ſpēs. in ſpē aūt
hominis maxima omniū capacitatū que pōt eſſe ſal-
ua ſpē ⁊ natura hominis in xp̄o fuit: ⁊ ideo deus maio
rē ei gratiā cōferre nō potuit: quia nullus hō pōt re-
Ad obiectū cipere maiorē nec aliqua creatura. Ad id aūt qđ cō
in cōtrariū tra obiicit̄ dicendū ꝙ deus poteſt facere maiorē ⁊ cō-
ferre: ſed nihil creatū erit illius receptibile. vnde ma-
giſter nō attendit quid deus poſſit facere cuius potē
tia in nullo limitat̄: ſed quid in creatura poteſt fieri.
Si aūt obiicias ꝙ deus pōt facere nouā ſpēm/ et de
illa facere xp̄m: ⁊ tunc cōferre ei grām maiorē: dicen-
dū ꝙ hoc nihil eſt: q2 deus pōt facere qđ vult: ſed tñ
ex pte creature nō poſſet ordiate fieri aliq̄ ſpēs/ q̄ ſit
altior itellectuali natura ī hoīe ⁊ angelo. intellectua
lis eñ natura nobilitate ſua ꝑ intellectū capax ē dei ⁊
donorū ſuorū. ⁊ quicq̄d aliud faceret deus non poſſet
eſſe capax ꝙ̄ natura intellectualis: ⁊ ī illa maxime ca
pax fuit xp̄us. vnde cū mēſura gratie eius fuit ſm̄ il-
lā capacitatē nō pōt eſſe maior ex pte creature recipiē
e tis: ⁊ ꝑ hoc nō limitat̄ potētia dei facientis: ſed potiꝰ
capacitas creature recipiētis. ⁊ eſt ſimile materia ele
menti pōt ſubtiliari a groſſicie terre: ⁊ tantū pōt ſub-
tiliari ꝙ non erit terra/ ſed aqua: ⁊ ſimilit̄ ex aqua fit
aer/ ⁊ ignis ex aere: ſed nō eſt capax maioris ſubtilita
tis ꝙ̄ in igne: q2 oīa naturalia habēt metas capacita
tū ſuarū quas nō excedūt manēte natura ⁊ ſpecie.

Arti. VIII. H An illi qui nō ꝓficiebāt grā ⁊ ſapiā xp̄i ha
bebāt ipm̄ vt caput influēs eis ſenſū ⁊ motū.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Sed in aliqs q̄
Arg. primo d de eius ſapientia ⁊ grā ꝓficiebāt ⁊c̄.] ē.a. Ex
hoc eñ videt̄ ꝙ illi q̄ nō ꝓficiebāt de grā ⁊ ſapi
entia eius nō habebāt ipm̄ vt caput influēs eis ſenſū
gratie ⁊ motū: ſed illi q̄ fuerūt ante aduentū/ nec vide
bāt eū nec audiebāt: ꝗ̄ ſenſum ⁊ motū ab ipo nō reci-
2º piebāt. Itē caput ꝓprie dicit̄ in cōformitate natu-
re: ſed añ incarnationē nō fuit in cōformitate nature
Rōes pma ꝗ̄ nō fuit caput. Sed ꝯ Anſ. dicit in li. Cur deus
hō ꝙ nunꝙ̄ a tēporibꝰ creationis hoīs ſuꝑ terrā eccle-
3ª ſia fuit acephala. i. ſine capite: ꝗ̄ ſp̄ fuit caput. Item

Matth. 21. Qui p̄ibāt ⁊ q̄ ſeq̄bant̄ clamabāt: Oſan
na filio dauid: ſed q̄ p̄ibāt ſignificāt p̄cedentes aduē
tū. q̄ ſequebant̄ ſignāt ſequētes: ꝗ̄ oēs hauſerūt ſenſū
⁊ motū grē ab ipo: ꝗ̄ oēs habebāt eū caput. Itē au 3ª
guſtin⁹ dicit ⁊ ponit̄ infra in lrā diſ. xxiij. ꝙ eadē eſt
fides antiquorū ⁊ modernorū/ ⁊ tēpora variata ſunt/
fides imutata ꝑmanſit: ꝗ̄ chriſti incarnationē credide
runt illi ſicut ⁊ iſti. ⁊ ita ꝑ fidē fuit eis caput in cōfor-
mitate nature/ qđ cōcedendū eſt. Ad primū dicēdū Solō.
ꝙ eſt influxus ꝑ inſpirationē ⁊ per p̄ſentiā ⁊ verbum ad primū.
primū habuerūt precedentes ⁊ ſequentes aſcenſionē
eius. ſecundū aūt habuerunt p̄ſentes q̄ ſequebant̄
eū: de quibꝰ dixit: Beati oculi qui vident q̄ vos vide
tis/ ⁊ audiunt q̄ auditis. dico eñ vobis. ⁊c̄. De ſecū-
do aūt dixit Job. 8. Abraā aūt pater vr̄ exultauit vt Ad 2m
videret diē meū/ vidit ⁊ gauiſus eſt. Ad aliud dicē
dū ꝙ caput eū fuit in conformitate nature non ſic vt
probat vltima obiectio.

An xp̄us vt hō fuit caput angelorum Arti. IX I

Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Puer ille ple
d nus ſapientia ⁊ gratia perhibetur. ⁊c̄.] ē.b.
puer aūt eſt ſm̄ humanitatē. Querit̄ ꝗ̄ vtrū Arguit
xp̄us ſicut hō influit angelis: videt̄ ꝙ nō: q2 ita dicit
pš. Minuiſti eū paulominus ab angelis. a minori
aūt nō recipit illuminationē ſuperior: ꝗ̄ angeli nō reci
piunt a xp̄o. Sed cōtra Apoc. 21. Lucerna ei⁹ eſt Rō ꝑ veri-
agnus: ꝗ̄ agnus occiſus illūinat oēs in regno celorū tate.
ꝗ̄ ⁊ angelos. Itē corpus xp̄i vnū eſt in omnibꝰ ſan
ctis ⁊ beatis: q2 dicit̄ Cant. 2. Una eſt colūba mea: ⁊
ꝗ̄ angeli ſunt de vnitate corporis: ꝗ̄ accipiunt per in-
fluentiā a capite: ſicut ⁊ alia mēbra. Pro hoc expreſſe
dicit Dyo. ꝙ ab ipo ieſu accipiūt illūinatiōes. Itē
ſuperioris eſt illūinare inferiores: ſed xp̄us eſt in potio
ribꝰ bonis patris/ etiā ſm̄ hominē: ꝗ̄ ſuū eſt oēs illūi-
nare. Ulterius querit̄ iuxta hoc quid ſit recipe ſen Queſtio ſc̄da
ſum ⁊ motū: videt̄ aūt ſenſus eſſe cogitatiōis. mot⁹ ſcda.
aūt operis. ⁊ ita videt̄ ꝙ nō recipimus gratiā ꝑficiē Obo pma.
tē intellectū ⁊ opus eius. Itē oē anial habet caput 2ª
vel membrū aliud loco capitis. vt dicit p̄hus in libro
de anialibꝰ: nec tñ oē anial habet motū: ꝗ̄ videt̄ ꝙ nō
ſit de rōne capitis dare motū: ſed tñ ſenſum. Pro hic 3ª
in lrā nō fit mentio de motu/ ſed de ſenſu tñ: ꝗ̄ nō mi-
niſtrat̄ nobis mot⁹ a capite ſpūali: ſꝫ tñ ſenſus. Sꝫ
cōtra. in omnibꝰ anialibꝰ ꝑfectis influit motus a ca-
pite: ſed xp̄us eſt ꝑfectiſſimū caput: ꝗ̄ influit motum.
Item ad nihil proderit cognoſcere diuina per ſpi-
ritualē ſenſum niſi haberemus virtutē motiuā q̄ mo
ueremur in diuina cognita: ꝗ̄ ad hoc ꝙ proſit nobis
ſenſus neceſſaria eſt influxio motus. Solutio dicē Solutio
dū ad primū ꝙ angeli ſunt de vnitate corporis noſtri
nō eñ habēt tñ partes corporales: ſed etiā ſpiritua-
les. ⁊ chriſtus eſt caput angelorū in pma ⁊ ſecūda ac-
ceptione capitis/ licet nō in tertia. Ad id qđ cōtra Ad pmū
obiicit̄ dicendū ꝙ minoratus eſt in aſſumptiōe pena
litatis noſtre tñ: ſed nō in virtute illūinatiōis. Ad Ad q̄ſtiōē
aliud dicendū qđ vlterius querit̄ ꝙ motū accipim⁹ lā ſcdam.
a capite/ qui eſt motus meriti quo mouemur in diui
na cognita. Ad id qđ cōtra obiicit̄ dicēdū ꝙ duplex Ad pma ob
eſt motus proceſſiuus. ſ. ⁊ illū nō habet oē anial niſi
a ſuo capite: vel a mēbro qđ eſt loco capitis. eſt etiam
motus dilatationis ⁊ cōſtrictionis: ⁊ illū habet omē
animal. Ad vltimū dicendū ꝙ in littera nō fit mē- Ad vltimā
tio de motu: quia ſupponitur in cauſa. Charitas eñ
que eſt hic quaſi tactus bonitatis influxus omnib⁹

cauſa eſt maximi motus.ipa eſt em̃ ignis mobil'/actuus/ſuperferuidus.ſicut inuit Augu.ꝛ Dyoni.dicit ꝙ charitas ſemper proficit aut deficit.ꝛ Grego.Charitas magna operaṫ ſi eſt.ſi em̃ deſinit operari charitas non eſt.

Predictis videtur aduerſari qđ Ambroſius ait.

Alibi tamẽ ſcriptũ reperiṫ ꝙ ſcḋm ſenſum hoīs
profecerit ſicut etate hominis ꝓfecit. Ait em̃
Amb.in li.iij.de ſpũſancto ſic: Deus ꝑfectio
nẽ nature ſuſcepit humane. Suſcepit ſenſum
hominis: ſed nõ ſenſu carnis fuit inflatus. ſen
ſu hominis animã dixit cõturbatã: ſenſu ho-
minis eſuriuit ꝛ rogauit: ſenſu homĩs profe-
Luc.2. cit. ſicut ſcriptũ eſt: Ieſus proficiebat etate ꝛ
ſapientia ꝛ gratia. Quomodo ꝓficiebat ſapi
entia deiṫ Profectus etatis ꝛ ꝓfectus ſapiẽ-
tie: nõ diuine ſꝫ humane nature eſt. iđ etatẽ
cõmemorauit vt ſcḋm hominẽ crederes dictũ.
a etas em̃ nõ diuinitatis: ſed corporis eſt: ergo
ſi ꝓficiebat etate homĩs proficiebat ſapiẽtia
hominis. Senſus aũt hominis profecit: quia
ſenſus: iđ ſapientia. Quis ſenſus ꝓficiebatṫ
Si humanus: ergo ipe ꝑ incremẽtũ ſuſcept⁹
eſt. Si diuinus: ergo mutabilis ꝑ ꝓfectũ. Quod
em̃ ꝓficit mutaṫ in melius: ſed qđ diuinũ eſt
nõ mutaṫ. qđ ergo mutaṫ nõ eſt diuinũ. Sen-
ſus ergo ꝓficiebat hũanus: ſenſum ergo ſuſcepit hu
manũ. nec poterat confortari virtus dei: nec
creſcere deus: nec altitudo ſapientie dei im-
Eph.4. pleri. Que ergo implebaṫ nõ erat dei: ſed nõ
noſtra ſapientia. nã quomõ implebaṫ qui vt
oĩa impleret deſcendit. per quẽ aũt ſenſũ di-
xit Eſaias ꝙ patrẽ neſciebat puer aut matrẽ
Eſa.8. Scriptũ eſt em̃: Priuſq̃ ſciat puer vocare pa
trẽ aut matrẽ accipiet ſpolia ſamarie. Sapiẽ
b tiã em̃ dei futura ꝛ occulta nõ fallũt. expers
aũt agnitionis infantia ꝑ hũanã vtiq̃ impru
dentiã qđ adhuc nõ didicit ignorat: Sed ve-
rendũ eſt inquã ne ſi duos pĩcipales ſenſus
aut geminã ſapientiã chriſto tribuam⁹: chri-
ſtũ diuidamus. Nunq̃d cũ ꝛ diuinitatẽ eius
ꝛ carnẽ adoramus: xp̃m diuidim⁹ṫ Nunq̃d
cũ in eo imaginẽ dei crucẽq̃ veneramur diui
2.Cor.13. dimus eũṫ Ap̃lus certe q̄ de eo dixit: q̃m ꝛ ſi
crucifixus eſt ex infirmitate noſtra: viuit ta-
mẽ ex virtute dei ipſe dixit: q: nõ diuiſus eſt
1.Cor.1. xp̃us. Nunquid etiã cũ dicimus: q: animam
rationalẽ ꝛ intellectus noſtri ſuſcepit capacẽ
diuidimus eũ. Nõ em̃ ipe deus verbũ ꝓ aĩa
rõnali ꝛ intellectus capaci in carne ſua fuit:
ſed animã rõnalẽ ꝛ intellectus noſtri capacẽ
ꝛ ipſam humanã ꝛ eiuſdẽ ſubſtãtie cui⁹ noſtre
ſunt aĩe ꝛ carnẽ noſtre ſimilẽ eiuſdẽq̃ cui⁹ ca
ro eſt nr̃e ſibi ſuſcipiẽs ꝑfectus etiã hõ fuit.

De itelligẽtia p̃miſſoꝝ verboꝝ.

Hec verba Amb.pia diligentia inſpicienda
ſunt q̄ ex ꝑte hoīs ignorantiã inſtruũt ꝛ illũi
nãt: ex ꝑte errãdi fomitẽ male intellecta mi-
niſtrãt. His etem̃ euidẽter tradiṫ duos ĩ xp̃o
eſſe principales ſenſus ſiue geminã ſapiẽtiã.
neq̃ tñ vnitas ꝛ ſingularitas ꝑſone diuidiṫ: ſꝫ
iuxta duas naturas duas habet ſapientias:
vnã nõ creatã: ſed genitã q̄ ipe eſt. alterã nõ
genitã ſed creatã ꝛ ꝑ gratiã ei collatã. Nam
Eſa.de eo ꝓteſtaṫ: Requieſcet ſup eũ ſpũs ſa- Eſa.11.
pientie ꝛ intellectus. ſpũ ergo ſapie et intellect⁹
id eſt ſapiẽtia ꝛ intelligẽtia ꝑ ſpm̃ſanctũ gra
tiſdata: xp̃us erat ſapiẽs ſcḋm animã. ſcḋm deũ
vero ſapiẽs erat ſapiẽtia eterna q̄ deus eſt. Et
ſicut inquantũ deus eſt bon⁹ eſt bonitate na
turali q̄ ipe eſt: ꝛ iuſtus ꝛ iuſticia naturali q̄
ipe eſt: ita ſapiẽs ſapiẽtia naturali q̄ ipſe eſt.
Aĩa vero ei⁹ ſicut bona eſt ꝛ iuſta bonitate vel
iuſtitia gratiſdata q̄ ipe vel ipa nõ eſt: ita eſt
ſapiẽs ſapiẽtia gratiſdata q̄ ipa nõ eſt. Et li-
cet gemina in xp̃o ſit ſapiẽtia: vna tñ eadẽq̃
ꝑſona eſt: q̄ inquantũ deus eſt ꝛ inquãtũ na-
tura diuina eſt: ſapiens eſt ſapientia ingeni-
ta. ſ. ſapiẽtia eterna q̄ eſt pater: ꝛ ſapientia q̄
nõ eſt ingenita q̄ cõmunis eſt tribus perſonis
nõ tñ gemina ſapiẽtia: quia nõ eſt alia ꝛ alia
ſapientia: ſapientia ingenita que tñ fili⁹ eſt:
ꝛ ſapientia que cõmuniter pater eſt ꝛ filius ꝛ
ſpũſſanctus. Inquantũ vero eadẽ ꝑſona ẽ ho-
mo. i. ſcḋm hominem acceptũ: vel inquantum
eſt ſubſiſtẽs ex aĩa ꝛ carne ſapiẽs eſt ſapiẽtia
gratuita. Sapiẽs ergo ẽ hũano ſenſu ꝛ diuino

De intentiõe verboꝝ Ambroſij: ꝛ an i xp̃o Arti. x. R
intellectus agens potuit abſtrahere ab alijs
formis rationes vniuerſales.

Libi tamẽ ſcriptũ reperiṫ. ꝛc.] Hic obijcit ꝑ
a verba Amb. ꝛ habet tres partes. ſ. obiectio-
nẽ ꝛ explanationẽ intentiõis cũ obiectiõe in cõ
trarijs ibi: [Sed ex qua cauſa illius dicti intelligen-
tia.] Incidit aũt hic dubiũ de intentione ambroſij. ſi Snia magiſtri.
em̃ hoc vult dicere qđ imponit ſibi magiſter: tunc ni-
hil ꝓbat cõtra hereticũ. dicit em̃ magiſter ꝙ vult di-
cere ꝙ ſenſus proficiebat hũan⁹ dũ ꝓfectũ alijs oſtẽ-
dit: ſed hoc cõpetit etiã ſenſui diuino: ergo ꝑ illã imutabi
litatẽ ꝓfectũ qui eſt in alijs nõ põt ꝓbare ꝙ in chriſto
ſenſus hũanus fuit. ſicut intẽdit Amb. loquiṫ em̃ cõ
tra hereticos q̄ dicebãt xp̃m eſſe ſimplicẽ creaturam.
P̃ videbaṫ ꝙ Amb. dixit veꝝ. xp̃us em̃ oĩa que in Ar. p veritate verborũ Ambro.
natura noſtra plantauit aſſumpſit: ſed in noſtra na-
tura etiã in primo ſtatu plantauit cognitionẽ experi-
mentalẽ que accipiṫ a ſingularibꝫ: ergo illam aſſumpſit.
Prima ſcribiṫ a Dam̃. ſecunda probaṫ ꝑ augu. in li.

ſup Gen. ad lrãm ſup illud: Tulit deus hominem z
poſuit eũ in paradiſum vt operaret z cuſtodiret illum.
Super illũ eñi locũ in. 8. ſup Gen. ad lrãm dicit au-
guſtinus oñdẽs ita q̃ nõ ante peccatũ hominẽ ad la-
boris indigentiã dãnauit: ſed vt exgimẽto excitatus
magis creatorẽ cognoſceret operantem in natura. z
ſunt hec verba: Quid eñi maius mirabiliuſq; ſpecta
culũ eſt/ aut vbi magis cũ rerũ natura quodãmõ hu-
mana rõ loqui poteſt q̃ cũ poſitis ſeminibus/ planta-
tiſq; ſurculis/ tranſlatis arbuſtulis/ inſitis malleo-
lis tanq̃ interrogetur queq; vis radicis: quid poſſit q̃d
ve nõ poſſit: vnde poſſit/ vnde nõ poſſit: quid i eo va-
leat numerorũ inuiſibilis interiorq; potentia: q̃d ex-
trinſecus adhibita diligentia: in ipaq; cõſideratione
proficere: quia nec qui plantat eſt aliq̃d/ nec qui rigat
ſed qui incrementũ dat deus. ex hoc accipitur q̃ licet adã
omniũ naturarũ habuerit ſcientiã/ q̃ tñ pfecerit in co
gnitione experimẽti: g̃ a ſimili licet xp̃us ſcientiã ha-
buerit oĩum/ etiã cognitiõe experimẽti pficere potu-
it: z hac cognitiõe nõ proficit intellectus diuinus: q̃z
Alia rõ ad idem. de rebus nihil accipit. Pſenſus xp̃i receptiu⁹ fuit ſen
ſibiliũ ſpẽrũ preſente materia: aut igit̃ ſenſus xp̃i con-
munis in xp̃o potuit facere cõpoſitionẽ ſenſatorũ in
ip̃o/ vt diceret hoc croceũ eſt dulce/ z hoc croceũ ama
rũ/ aut nõ. ſi nõ g̃ imp̃fectior fuit q̃ nos: q̃z ſenſus cõ
munis potuit hoc facere in nobis. ſi potuit: g̃ ſenſus
cõis potuit in xp̃o facere nouas cõpõnes oĩ die: aut
igit̃ illarũ cõpõnũ forme a vi imaginatiua ſeruari po
terant/ aut nõ. ſi nõ/ iterũ ſequit̃ q̃ impotẽtior nobis
Queſtiũcla 2a fuit. ſi ſic/ g̃ multa noua habuit in imaginatiõe. Ul
terius q̃ro vtrũ intellect⁹ agẽs in xp̃o potuit abſtra-
Obo. here ab aliis formis rõnes vſes/ aut nõ. ſi nõ/ g̃ ipo-
tens. ſi ſic/ g̃ abſtraxit. quicq̃d aũt abſtrahit agẽs in-
tellectus imprimit impoſſibili: g̃ poſſibilis intellect⁹
in xp̃o recepit nouã ſpẽm z nouas ſpẽs multas: g̃ vi-
det̃ q̃ nouã ſciam: z ita profecit in eo ſenſus human⁹
Rõnes in opm. pma. vt dicit Amb. Sed cõtra due forme eiuſdẽ ſpẽi nõ
poſſunt eſſe in eodẽ ſubiecto. habitus aũt cognitiõis
omniũ fuit in xp̃o ab inſtanti ſue cõceptiõis: g̃ nõ fuit
ſuſceptibilis alicuius habitus p cognitionẽ exgimẽ-
2a ti. Itẽ materia nõ eſt in potẽtia ad formã quã ha-
bet: z nihil recipit niſi id ad qđ eſt in potẽtia: g̃ nunq̃
recipit formã quã habet: ſed agens intellectus ſe ha-
bet ad poſſibile/ vt forma ad materiã: vt ait phus. vel
ars ad materiã: g̃ poſſibilis nõ recipit ab agente for-
Solo mã quã habet: ergo intellectus in xp̃o nõ profecit. et
ita iterũ videt̃ falſum eẽ quod dicit Ambro. Si di
cas poſſibilis nõ eſt in materia nature: ſed vt materia
Obiectio artis propter qđ dicit phus q̃ ſe habet agens ad poſ
ſibilẽ vt ars ad materiã. adhuc cõcludit̃ propoſitũ: li
cet eñi materia artis nõ amittat formã nature acci-
piendo formã artis vt dicebat Empedocles: tamen
nõ recipit ſimul duas formas artis eiuſdem ſpẽi: nec
duas formas nature eiuſdẽ ſpẽi. cũ igit̃ agens ſit vt
ars/ eo q̃ ip̃e eſt ſpẽs ſpẽrũ intelligibiliũ poſſibilis ſi-
Solo mul recipit ab eo duas ſpecies eiuſdẽ rationis. So
lutio dicendũ ſine p̃iudicio q̃ plus veritatis eſt i ver-
bis Ambro. q̃ magiſter dicat ex eis: quia ſine dubio
Quadruplex ſcia ponit̃ in xp̃o. aliter nihil pbaret cõtra hereticũ. Pono eñi i chri
ſto quattuor eſſe cognitiões: quarũ vna in ſũmo erat
cognitio filii dei que eſt cognitio quã vnam numero
Prima. ab eterno increatam habet. cũ patre z ſpirituſancto.
2a Aliã autẽ habet anima chriſti ex cõiunctione ad di-
uinitatem: z hec eſt cognitio per ſpeciẽ que eſt patrie/
z vltra q̃ patrie: quia alii cognoſcunt per ſpeciem pre
ſentie diuine. ip̃e autẽ cognoſcebat per ſpeciẽ vnitam
ſibi: quia deitas que eſt ſpecies eſt vnita ſibi. z hac co-
gnitione fuit ipſe cõprehenſor z veriſſime. Alia eſt 3a
cognitio quam accepit a veritate ſtatus innocentie: z
hec eſt cõcreata ſibi cognitio omniũ naturaliũ quam
etiã habuit adam ante peccatũ. Quarta aũt cogni 4a
tio eſt que eſt viatoris que eſt cognitio experimẽti: ſʒ
origo experimenti eſt duplex: vna que eſt ſcientiã faci
ens. z ſic eſt in ignorante in quo per experimentũ ac-
quiritur memoria: z ex memoria z experimento vna
vniuerſalis ratio que generat ſciẽtiã in intellectu nõ
habente. aliud eſt experimentũ nõ habitũ quidẽ faci-
ens: ſed excitans/ ſicut adã habuit experimentũ: vt p
batũ eſt in auctoritate Auguſtini. z hanc habuit chri
ſtus/ z profecit in ea: z hoc intendit Amb. z ideo dicit
ſenſus proficiebat humanus: z nõ dicebat intellect⁹
proficiebat humanus. vt eñi dicit Baſilius in qua-
dam homelia ſuper principiũ Prouerb. Senſus eſt
intellectus de preſenti: hoc eſt dicere intellectus refle
xus ad ſenſum: z ille immutat̃ ad actũ per experimẽ-
tum: licet non ad nouũ habitũ. vt probatum eſt obii-
ciendo. bene eñi concedo ſenſum chriſti particularem
fuiſſe apprehenſiuũ ſenſibiliũ: z ſenſum cõmunẽ fuiſ-
ſe compoſitiũ/ z imaginationẽ receptiuã imaginatio-
num: ſed intellectus ſm actum factus in aliquo ha-
bitu non recipit amplius eiuſdem rationis habitum
quia due ſpecies eiuſdem rationis nõ ſunt in vno eo- Obo.
dem. Si autẽ obiiciatur q̃ eſt ſimile de imagina- Solo.
tione z ſenſu: bene concedo q̃diu manet imaginatio
eiuſdem: ſed imaginationes tranſeunt frequenter in
viribus poſſibilibus. z recipiũtur noue plus q̃ in in Ad obiectũ
tellectu. Ad id autẽ quod contra obiicit̃ dicendũ/ z 2am q̃ſtõ.
q̃ nouũ habitũ non recepit: ſed nouã habitus cõuer-
ſionem ad hoc vel illud ex intellectu ad ſenſum refle- Obo.
xum. Si autẽ obiicias q̃ chriſtus eadem ratione
non debuit habere niſi vnã cognitionẽ: quia due co- Solo
gnitiões ad idẽ nõ ordinãtur. Dicendũ q̃ ille tres
nõ ſunt eiuſdẽ rationis: quia vna eſt eſſentia diuina.
alia autẽ cõtemplatio in verbo vnito. tertia vero habi-
tualis humana: ſed flexibilis ad hoc vel illud eſt de p
fectione viatoris.

An ieſus pficiebat etate z ſapiẽtia hominis Artic. XI

Einde queritur de hoc quod dicit: [Ergo p 1
D ficiebat etate hominis/ pficiebat ſapiẽtia ho- Arg. pmo
minis. zc.] §. a. Videt̃ eñi ſapientiã hominis nõ
habuiſſe: quia natura nõ habũdat in ſupfluis: vt di
cit phus. cũ igit̃ habuerit nobiliorẽ cognitõnẽ quam
etiã futura nõ latẽt: vt infra dicit in lrã. videt̃ nõ ha-
buiſſe humanã: quia ſuperflua eſſet. Itẽ in inferio 2o
ribus videmus q̃ lumẽ maius offuſcat minus: vt lu
mẽ candele nõ apparet in ſole: ergo ita fuit etiã in ani
ma chriſti: ergo nõ habuit niſi ſcientiã diuinam. z ſic
falſum eſt: vt videtur quod dicit. Item perfectius 3o
eſt ſcire nihil accipiendo a re q̃ accipiendo: z perfecti-
us eſt ſcire per cauſam q̃ per effectum: et perfectius
eſt ſcire per ſcientiam que eſt cauſa q̃ que nõ eſt cauſa
ſed ſimilitudo rei: ergo cũ nullum perfectorũ negaue
rit filio ſuo deus: z omne imperfectũ ab eo remouerit
preter hoc ſolum q̃ ordinem habuit ad noſtrã redem
ptionem/ videtur q̃ omnẽ modũ cognitionis imper-
fecte remouerit ab eo: quia cognitio impfecta magis
eſt contraria ſaluti ſcilicet p̃monius. cũ igit̃ hõ cognoſcat
ſciẽtia cauſata a rebus/ angelus ſciẽtia que eſt ſimilitu-

do rerum nō cauſa. deus aūt ſcientia que eſt cauſa re-
Solo rum/videtur ꝙ ſolū illā habuerit ꝛ nō aliam. Ad
hoc dicendū ꝙ xp̄s habuit cognitionē multiplicē ſcꝫ
increatā: ꝛ ex vnione ad verbū cōprehenſoris in pa-
tria eo ꝙ verbum ſibi quo ad animā ſemꝑ fuit p̄ſens
ꝛ vnitum ꝛ etiam cognitionē adē: ꝛ etiam aliquo mo
Ad primū do cognitionem experimenti. Ad id autem qđ con
tra obiicitur dicendū ꝙ non erat ſuꝑfluum in xp̄o qđ
erat nature vel ſtatus oſtenſiuū: quia hoc multū va-
Ad 2m let nobis credere in eo vtrāqꝫ naturā ꝛ etiā hm̄ōi co-
gnitiões ſunt de ratione ſtatuū. Ad aliud dicendū
ꝙ hoc falſum eſt niſi lumina ſint eiuſdē ratiōis quo
ad lucem adminus ꝛ niſi ꝓiiciant radios ad eandem
partē: neutro autē iſtorū modorū eſt hic: quia iſte ſciē
tie nō ſunt eiuſdē rationis/nec etiā eodē modo illumi
nant ſuꝑ cognita. Si autē dicas ꝙ in inferioribꝰ etiā
lumina nō ſunt eiuſdē ratiōis/ꝛ tamen mutuo ſe ab-
ſorbent. Dicendū ꝙ falſum eſt/quia quo ad lucem ad
minus habent eandē rationē ꝓportionis ad actum.
lux enī nō eſt in inferiori corpore niſi ſm̄ naturā qua
cōmunicat cum ſuꝑiori corpore (vt dicit p̄hus) ꝛ ideo
licet habent virtutes diuerſas in mouendo/tamē lu
cere eſt cōmune eis ſm̄ ꝓportionē/ſic autem non eſt in
ſcientiis: quia equiuoce ſunt ſciētie ſicut oſtendit mo-
Ad 3m dus obiectiōis: quia vna eſt cauſa rei ꝛ alia ſimilitu-
do ꝛ tertia cauſata a re. Ad aliud dicendū ꝙ habe-
re omnē modū ſciendi nō eſt de ratione imꝑfectionis
nature humane: qđ enī imperfectū eſſet deo hoc per-
fectū eſſet angelo vel homini/vnde cum xp̄s deus fue
rit ꝛ homo/omnes modos perfectiōis vales nobis
habuit ſm̄ ſtatum vtriuſqꝫ nature.

Arti. XII. M Vtrꝫ in xp̄o ab infantia fuerit aliqua igno
rantia vel habuerit omnē ſcientiam.

Arguit p̄o d Eīnde querit̄ de hoc qđ dicit [Expers agni-
tionis infantia ꝛc̄.] ſ̄.b. Hoc etiam videtur
ꝑ auctoritatē Leonis pape i ſermone de epifania
dicētē ſic. Adorauerūt infantem in nullo ab aliorum
2o generalitate diſtinctum. Item chriſtus humilitate
deſcendit ſub omnes: ergo videtur cū magis humi-
lis ſit ignorans q̄ꝫ omniū habens ſcientiā/hunc defe
3o ctum ꝓpter nos aſſumere debuit. Item Chryſ. ſu
per Iohannē repzehēdit librū de infantia ſaluatoris
dicens ꝙ infantia ab aliis infantibus nō differebat.
4o Item de natura infantis videtur eſſe ignorantia
vel neſciētia: ergo videtur cū xp̄s omnia nobis natu-
ralia aſſumpſit ꝙ aſſumpſit illam. Prima probatur
per illud qđ p̄hs dicit in p̄ncipio naturarū ꝙ pueri in
p̄ncipio vite omnes viros exiſtimāt patres ꝛ feminas
matres/ꝛ poſtea diſcernūt: ergo videtur ꝙ hoc ſit na
Solo turale eis. Solutio dicendū ꝙ chriſto nunq̄ꝫ com
petit ignorātia vel neſciētia ſed omniū ſciētia ab inſtā
ti cōceptiōis ſue vt probat mgr̄ in lr̄a quadruplex vl̄
triplex vt dictū eſt. ſcꝫ increata/vnita verbo ꝛ compre
hēſoris ꝛ ſm̄ primū ſtatū ſimilis fuit ſciētie quā acce-
perūt angeli a p̄ncipio ſue creationis. Cognitio autē
cōprehēſoris eſt cognitio p̄ſentis vniti. ꝛ ideo redu-
citur ad ſcientiam vnionis/hoc eſt quā facit vnio ꝛ ſic
erūt tres ſciētie xp̄i. Quarta autē experimentalis fuit
in eo quēadmodū actus nō faciens habitū vt dictum
eſt ad Hebꝛ. ꝙ didicit ex hiis que paſſus eſt obedien-
ad p̄m ꝛ 3m tiam. Ad autoritatē aūt leonis dicendū ꝙ loquit̄
ſm̄ id qđ exterius in ip̄o apparebat ꝛ eodē modo ſol-
Ad 2m uendū eſt dictū Chryſ. Ad aliud dicendū ꝙ deſcē-
dere in id qđ cōtrariat̄ merito ꝛ beatitudini nō eſt hu

militatis ſed fatuitatis/ꝛ hec eſt ignorātia ꝛ neſciētia
quia intellectus bonus eſt oībꝰ faciētibꝰ eum. Ad Ad 4m
aliud dicēdū ꝙ hoc nō eſt de natura infantis niſi ſm̄
ſtatū nature corrupte qui p̄hi notus erat. Si enim
adā nō peccaſſet determinatū eſt q̄tū ꝑfecti ſcientia ꝛ
gratia ſm̄ ſtatū animalis vite naſceremur: licet nō ꝑ
fecti in q̄ntitate ꝓpter neceſſitatē materni vteri.

Quō intelligendū ſit illud ſenſus proficiebat humanus.

Sed ex qua cauſa illius dicti intelligētia ſcꝫ
ſenſus ꝓficiebat humanꝰ aſſumēda eſt? Ap-
te enim videt̄ Ambro. innuere ꝙ ſm̄ huma-
nū ſenſum chriſtus ꝓfecerit: ꝛ ꝙ infantia eiꝰ
expers cognitiōis fuerit: ꝛ patrem ꝛ matrē
ignorauerit qđ nec eccl̄ia recipit nec p̄miſſe
autoritates patiunt̄ ſic itelligi. Sed ita ſane
pōt accipi vt q̄tū ad vſum hominū ꝛ ſui ſen-
ſus oſtēſionē xp̄s ꝓfeciſſe dicat̄. Proficiebat
ergo hūanus ſenſus in eo ſm̄ oſtēſionē ꝛ alio
rū hominū opinionē. Ita etiā patrē ꝛ matrē
dicit̄ ignoraſſe in infantia: q2 ita ſe habebat ꝛ
gerebat: ac ſi agnitiōis expers eſſet.

An xp̄s ab inſtāti cōceptionis fuit plenus Arti. XIII. N
gratia ꝛ ſapientia.

d Eīnde q̄rit̄ de h̄ qđ dicit [Sed ex q̄ cā] Hic
videt̄ mgr̄ ſupponere qđ ſupra determiat. ſ.
xp̄m ab inſtāti ꝯceptiōis plenū gr̄a ꝛ ſapīa fu
iſſe. Sed ꝯtra nō habuit fidē nō habuit ſpem non Obiectio
habuit penitentiā q̄ oīa gr̄e ſunt nō ergo plenitudinē
diuīe gr̄e. Solutio fides q̄ ad viſionē fuit in xp̄o: ſꝫ Solutio
quo ad ſpeculū ꝛ enigma in q̄ videt̄ fides nō fuit i ip̄o ad totū qđ
q2 illa ſunt imꝑfectiōis. Spes aūt eſt certa expecta- ꝓponit.
tio future beatitudis ex meritis ꝛ gr̄a ꝓueniēs/ꝛ ſm̄
oēm modū nō fuit i ip̄o ſed inq̄tū eſt certa ex meritis
ꝛ vnione ꝛ glīe ſiue btitudinis corꝑis nō anīe fuit in
ip̄o actus ſpei: q2 gloriā corꝑis certus expectabat. pe
nitentiā autē nō habuit: q2 reſpicit peccatū p̄cedens
ſed pro nobis tantū actū penitētie exhibuit: q2 ſoluit
penas ꝓ peccato noſtro debitas: ꝛ q2 fuit hoſtia pro
pctō noſtro ꝓpter qđ etiā dicit̄ peccator ab ap̄lo dicē-
te eū qui nō nouerat pctm̄ ꝓ nobis peccatū fecit deꝰ
ꝛ iterū de pctō dānauit pctm̄ in carne/ꝛ dicit̄ ibi pec-
catū quia fuit hoſtia pro peccato.

Si aīa xp̄i habuerit ſapiētiā parem cū deo: ꝛ ſi oīa ſcit que deus.

b Ic queri opus eſt cū Di. XIIII.
anima xp̄i eſſet ſapiens ſapientia Quō verbi
gratuita: vtrū habuerit ſapientiā ſeu xp̄i icar
equalē deo ſiue oīm rerū ſcientiā natio ordia
habuerit vl̄ habeat. i. vtrꝫ oīa ſciat que deꝰ ſcit. tur ad nrām
Quibuſdam placet ꝙ nec parē cum deo ha redēptionē
beat ſcientiam: nec omnia ſciat que deus: q2 q̄tū ad ple-
in nullo creatura equatur creatori. Cum er- nitudinē ſci
go anima illa creatura ſit: in nullo equatur entie ſpēalr̄
creatori: ergo nec in ſapientia. Non ergo ha-
bet equalem cum deo ſapientiā: nec ſcit oīa

que deus. Item ſi anima illa equalem habet
cum deo ſapientiã: non ergo deus in omni bo
no maiorẽ habet ſufficientiã q̃ eius creatura
Inducunt etiam autoritates ad idem probã
dum. Ait enim ꝓpheta ex perſona hominis
Pſ.138. aſſumpti. Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex
me: ꝛ nõ potero ad eam. Q̃d exponẽs Caſſio
dorus ait: Veritas humane cõditionis oſtẽ-
ditur: q2 aſſumptus homo diuine ſubſtantie
nõ põt equari vel in ſciẽtia vel in alio. Apl's
1.Cor.2. etiam ait: Nemo nouit que ſunt dei niſi ſpiri
tus dei: qui ſolus ſcrutat᷑ omnia etiam ꝓfun-
da dei. His aliiſq; pluribus rationib⁹ ꝛ au-
toritatibus vtũtur qui animã xp̃i aſſerũt nec
parem cum deo habere ſcientiam: nec om̃ia
ſcire que deus ſcit. Quia ſi om̃ia ſcit que de⁹
ſcit q̃ creare mundũ: ſcit etiã creare ſeipam.
A Ic queri opus eſt vtrũ anima xp̃i ꝛc̃. Hic in
b cipit diſtinctio. xiiii. in qua q̃rit᷑ ſc̃da q̃ſtio
iſtius partis ſcꝫ vtrũ xp̃s habuerit omniũ
ſcientiã ſicut de⁹ vel nõ: Et habet tres par
tes in quarũ prima obiicit pro ꝛ cõtra ꝛ ſoluit q̃ ha-
buit omniũ ſcientiã. In ſc̃da aſſignat rationẽ quare
nõ habuit ſimil'r oim potentiã vel omnipotentiã ibi
[Si vo querit᷑ quare deus nõ dederit ei ꝛc̃.] In ter
tia obiicit contra hanc ſecundã partem ꝛ ſoluit ibi ſcꝫ
[Sed ſi anima illa nõ habet tantã potentiã.

Arti. 1. An xp̃s habuerit oim ſcitoꝝ a deo ſcientiã
Irca primũ incidit queſtio de tribus articu-
c lis ſcꝫ. an xp̃s habuerit omniũ ſcitorũ a deo ſci
entiã: Sc̃do vtrũ habuerit illã ſcientiã in ſpe
cie creatis vel habitu vel in verbo tm̃. Tertio vtrũ
illa ſcientia fuerit vel ſit ſcientia cõprehẽſionis vel ſim
Arg.pᵒ ſic. plicis intelligẽtie tm̃. Ad probandũ autẽ q̃ nõ ha-
buerit omniũ ſcientiam rõnes adducũtur in lr̃a ꝛ iſte
ſubiaceant. Ad idem aũt alia rõne poteſt obiici ſic
nihil creatũ eſt infinitũ nec infinite capacitatis anima
xp̃i eſt creata: ergo nec eſt infinita nec infinite capaci-
Probatio tatis. numerus aũt ſcitorũ a deo eſt infinitus q̃d pro
ſm Aug. bo ſic. Aug. dicit in li. de ciuitate dei. xxi. q̃ numeroꝝ
ſpecies q̃uis infinite ſint tñ in illius ſciẽtie modo ſũt
finite cuius ſciẽtie nõ eſt numerus: ergo patet diuinã
2ᵒ ſcientiã eſſe infinitoꝝ. Item bonitas dei eſt infini-
ta ꝛ ſil'r potentia ꝛ quicq̃d in deo eſt totũ infinitũ eſt
ꝛ deus ꝑfectiſſimus ſui eſt contẽplator: ergo ſi ania
xp̃i ſcit hoc q̃d ſcit deus/ ipa ſcit ꝛ cõprehẽdit infinita
3ᵒ q̃d eſſe nõ videt᷑ cũ ipa ſit creata. Item deus ſcit q̃c
quid põt facere/ põt aũt facere que nunq̃ ſunt fuerũt
vel fient: ergo ania xp̃i ſcit que nunq̃ ſunt fuerũt vel
[illegible]/ ꝛ hoc falſum eſt: q2 q̃d nunq̃ fuit eſt vel erit non
Obiectio ſcit. Si forte dicas q̃ aia xp̃i ſcit infinita eſſe in-
finita [illegible] nõ cõprehẽdendo infinita hoc nihil eſt quia
nos etiam [illegible]imus illo modo infinitũ. vnde in hoc nõ
Obo alia. differt ſcien[illegible] anime xp̃i a noſtra ſcientia. Si ꝓpter
hoc aliquis di[illegible] q̃ anima xp̃i cõp̃hendit in ſe infi-
nitatẽ dei. [illegible] infinit[illegible] bonitatẽ ꝛ veritatẽ ꝛ ſic de aliis.
Rõnes in Contra quicq̃d c[illegible]p̃hendit᷑ cõp̃hendẽtis intel-
oppoſitũ pᵒ. lectu circũſcribit᷑ vt di[illegible] Aug. in li. de videndo deũ
ad probã quicq̃d autẽ intel[illegible]ctu creato circũſpicitur
hoc intellectu finitur: quia ſic [illegible]ꝺtinet᷑ intellectu q̃ ni-
hil eius eſt extra: ergo q̃d cõp̃hendit᷑ finit᷑. nihil aũt
finit᷑ niſi q̃d finitũ eſt: cum ergo q̃d ſic cũ anima xp̃i cõ
p̃hẽditur finitur: ſed cõp̃hendit᷑ infinita dei boni-
tas veritas ꝛc̃. ergo deus eſt finitus/ q̃d eſt hereſis.
Item licet capacitas aie xp̃i maior ſit q̃ poteſt eſſe 2ᵃ
creature ſimplicis alicuius tñ ipa nõ eſt ifinita: ergo
nõ cõmenſurat᷑ infinito. Nihil aũt cõp̃hendit aliud
niſi q̃d poteſt mẽſura capacitatis ſup illud ergo capa
citas aie xp̃i cũ nõ poſſit cõmenſurari infinito/ nõ cõ-
p̃hẽdit infinitũ aliq̃d in deo ꝛ ſic patet q̃ in numero
ſcitoꝝ nõ habet equalẽ cum deo ſcientiã. Sed cõ- Rõnes ite-
tra in lr̃a ſunt iterũ rõnes quedã q̃ ſupponant᷑. Ul- rũ in oppo-
terius aũt obiicitur ſicut dicit Aug. q̃ talis eſt vnio ſitũ prima.
que facit deũ hominẽ ꝛ hominẽ deũ ꝛ oia q̃ vera ſũt
de deo/ vera ſunt de homine ꝛ ecõuerſo: ſed filius dei
ſcit infinita: ergo hic homo ſcit infinita/ ꝛ nihil ſcit hic
homo niſi q̃d ſcit in anima eius: ergo ipe cõp̃hendit
infinita. Itẽ ad Phil'.2. Omnis lingua ꝯfiteatur 2ᵃ
q2 dñs ieſus xp̃s in gloria dei patris eſt. hic igit᷑ hoc
per paſſionẽ meruit vt ibidem dicit᷑ hoc intelligit᷑ ſm
hominẽ: ergo ſm hominẽ in gloria ẽ dei patris vt vi-
detur. nõ aũt eſt in gloria ſua niſi ſciat ea que ille ſcit:
ergo cõpollet ei in ſcitis ꝛ numero ſcitoꝝ vt videtur.
Item ex vnione aie illa habet aliq̃d ſuper nos: cũ 3ᵃ
igit᷑ nos attingamus id q̃d eſt infinitũ ꝛ nõ cõp̃hẽ
damus ipe erit attingens ꝑ intellectũ ꝛ cõp̃hendẽs
Solutio dicendũ ſine preiudicio q̃ aia xp̃i ſcit om̃ia Solo
que deus ſcit ſed nõ oim eodem modo. infinitatẽ eñ
dei que nõ menſurat᷑ aliquo extrinſeco claudẽte ipam
ſicut ſepius dictũ eſt in primo libro ſup ſc̃dam ꝛ ter-
tiã diſtinctionẽ. ipa aia xp̃i nõ claudit cõp̃hẽdendo
ſed ſolus deus cõp̃hẽdit ſe: quia ſibi ſoli ipe finitus
eſt eo q̃ nihil de ſe eſt extra ſeipm. ſi eñ diceremus eũ
concludi cõp̃henſione capacitatis anime xp̃i. videt᷑
mihi q̃ hoc redundaret in blaſphemiã deitatis xp̃i. ꝛ
tantũ daremus tam humanitati ſue q̃ derogaremus
diuinitati eiuſdem q̃d non eſt faciendũ. Sic igitur di
cendum q̃ omnia ſcit que deus: ſed nõ omniũ eodem
modo: quia non cõp̃hendendo quicq̃d deus ſcit ſed
tm̃ cõp̃hendit omnia ſcita a deo que non ſunt de⁹: ꝛ
ſed hoc ſcitum a deo quod eſt deus non cõp̃hẽdit
Dicendũ ergo ad primũ cũ dicitur deus ſcire infi- Ad primũ
nita poteſt intelligi dupliciter/ ſcꝫ q̃ ſciat infinita per
numerũ vel infinita quaſi in menſura que eſt ipe. Et
ſecũdo modo verum eſt q̃ ſcit quedam que ipe eſt que
ſunt infinita. ꝛ hec ſcit anima chriſti ſed nõ cõp̃hen
dit. infinita autẽ per numerũ nõ ſunt niſi ſm quid ſcꝫ
in potentia additionis infinite vt dicit phus. ꝛ in po
tentia cauſe efficientis ſcꝫ. quia ipe poteſt facere infini
ta/ ꝛ ſcit ſe poſſe hoc ꝛ tamen non ſequitur per hoc q̃
infinitorũ actu ſint ſpecies in ipo/ ꝛ ex hoc non ſequi-
tur q̃ deus ſciat infinita niſi ſcire ſit idem q̃d infiniti
ſcientiam habere: ꝛ ideo licet anima chriſti ſciat om̃ia
que deus ſcit/ nõ ſequitur q̃ ſciat infinita. Quidam
autem dicunt hic aliter ꝛ diſtinguũt triplicem ſcien-
tiam in deo: ſcꝫ approbationis que tm̃ bonorũ eſt/ et
viſionis que eſt eorũ quorũ rationes ſunt apud ipm.
ꝛ ſimplicis intelligentie quam dicunt eſſe omniũ que
aliquo modo exiſtunt vt priuationes/ ꝛ ea que ſunt
in potentia tm̃. ꝛ dicũt q̃ anima chriſti ſcit omnia pri
mo ꝛ ſecundo modo ſcita a deo/ ꝛ non tertio modo.
Sed ex hoc ſequitur duplex incõueniens. vnum ſcꝫ
q̃ anima chriſti non parificetur deo in numero ſcito-
rum q̃d eſt contra hoc q̃d hic dicitur ſine exceptione.

Aliud eſt qḋ eadem ratione etiam neſcit mala quia il-
Ad ꝓbatio- la ſimplici intelligentia noſcitur. Ad hoc autē qḋ
nē ſm Aug. Aug. dicit ꝙ infinite ſpecies nūerorū in illius ſciētia
z ad 2m. finite ſunt cuius ſcientie nō eſt numerus. Dicendū ꝙ
hoc verū eſt/non tamen oportet ꝙ ſciat infinita: quia
cum ſua ſciētia ſit cauſa omnis rei que nō eſt per pri-
uationē dicta ſi in ſua ſciētia eſſent infinite ſpecies nu
merorum ipſe produceret infinitas ſpecies numero-
rum qḋ falſum eſt. vnde itellectus eſt Auguſti. ꝙ ſua
ſciētia que eſt cauſa entis z nō limitat̄ per ens creatū
cōprehendit id qḋ eſt infinitū in potentia diuiſionis
z multitudinis id eſt ſm ꝙ ſemper aliquid poteſt ſu-
mi extra ipm/nō tamen cōprehendit ita ꝙ per ſpeciē
cauſe ei ipm: quia ſic iam eſſet infinitū finitū qḋ eſſe nō
Ad 3m poteſt. Ad hoc aūt qḋ obījcit ꝙ deus ſcit qḋ nunꝙ̄
erit vel eſt vel fuit. Dicendū ꝙ hoc ſcit hoc modo quo
eſt in cauſa: nō autem eſt in cauſa niſi per exemplar.
vnde etiam deus non ſcit niſi ſciendo ſe id poſſe cuius
nō eſt exemplar in ipo: vnde ſciendo ſe in tali potentia
cauſandi ſcit illud. nō tamē ſequit̄ ꝙ ſimpliciter ſciat
illud/z eadem eſt etiam ſolutio de infinito: non eñ ſe-
quitur ꝙ ſi ſcit infinita per potentiā producēdi infini
Ad obiecta. ta ꝙ ſciat infinita ſimpliciter. Ad hoc qḋ obījcitur
poſt 3m. ꝙ ſi anima chriſti ſcit nō comp̄hendendo ꝙ nō differt
a noſtris animabꝫ dicendum ꝙ hoc nō eſt verum: ad
huc eñ differt in duobꝫ ſcꝫ in numero: quia nulla pu
ra creatura omniū noticiam habet que deꝰ ſcit ſicut
dicit Iſidorus ꝙ trinitas ſibi ſoli nota z homini aſ-
ſumpto/z ſic dicit Aug. ꝙ anima xpi om̄e bonū amat
z nihil amatur niſi cognitū: ergo omne bonū cogno-
ſcit: vnuſquiſꝗ autē alioꝝ ſanctorū tantū cognoſcit
quātū deus vult ſibi reuelare. In modo etiam quia
quaſi exceſſiue capacitas ſua recipit z plus de quoli-
Ad illa q̄ vl bet cognoſcibili q̄ꝫ aliquis alioꝝ. Ad illud autē qḋ
timo ſunt in in ꝯtrariū obījcit̄ dicēdū ꝙ hec bene ꝯcedit̄ ꝙ hic hō
ꝯtrariū ad ꝑm. omnia cōprehendit q̄ deꝰ cōp̄hēdit: quia hic hō ſup-
ponit perſonā in tribus ſubſtantijs z duabꝫ naturis
ſed nō ſequitur vlterius ſi hic homo comprehendit ꝙ
homo cōprehendit ſi li ſm notat nature conditionē.
Ad. 2m Ad aliud dicendū ꝙ xp̄s in perſona eſt in equalita
te glorie dei patris. ſm autē ꝙ homo eſt in gloria in-
Ad 3m. ferior: ſed altior q̄ꝫ aliqua creatura. Ad aliud dicē
dum ꝙ nos nec oīno ſcimus que deus nec cōprehen-
dimus infinitū pelagus ſubſtantie diuine ſed attingi
mus: deus autē omnis cōprehendit z omnia ſcit/vñ
xp̄s ſm ꝙ homo eſt vnitus conformat̄ ei in numero
ſcitorū in quo nos excedit/z eſt ſub ipo in modo com-
prehenſionis.

Arti. II. An illa ſciētia quā xp̄s de omnibus habet
B ſit in contemplatione verbi ſibi vniti vel in
aliquo habitu formali.

Secūdo querit̄ verum illa ſcientia quā xp̄s de
a omnibꝫ habꝫ ſit in contēplatiōe verbi ſibi vni
ti vel in aliquo habitu formali in quo cogno-
ſcat omnia ſicut angeli in principio ſue creationis re-
Argu. ꝑmo ceperūt habitū in quo cognoſcūt omnia. Et videtur
ꝙ habitu cognoſcat xp̄s: quia anima xpi nō eſt imp-
fectior ſed altior angelis: ergo data angelorū daban
tur ei. Angelis aūt datus eſt habitus a ꝑncipio crea-
2o tionis: ergo z anime xp̄i. Item nō eſt intellectus ni
ſi per aſſimilationē intelligētis z eius qḋ intelligitur
ſed anima xpi intellexit omnia: ergo aſſimilata fuit oī
bus: hoc aūt nō poteſt eſſe niſi per habitum z ſpecies
omniū: ergo habitū cognitiōis z ſpecies oīm habuit
apud ſe. Itē ſicut ſe habꝫ materia ad formas artis 3o
vel nature: ſic ſe habet intellectus rōnalis ad ſpecies
rerū cognoſcibiliū ſed materia nō eſt actu niſi ꝑ ſpeciē
z formā ſuſceptā: ergo intellectꝰ poſſibilis nō fit actu
niſi ꝑ ſpēs receptas vel a creatiōe vel ꝑ abſtractionē a
rebus: nō aūt habuit ab inſtanti cōceptiōis ꝑ abſtra-
ctionē a rebus: ḡ habuit datas ꝑ creationē vt videt̄.
Sed cōtra triplex eſt cognitio angeloꝝ vt elicitur Rōnes ꝑ
a verbis Aug. ſcꝫ veſpertina q̄ cognoſcūt res in ꝓprio veritate pā.
genere rerū in qua obumbrant̄ vmbra ꝑuatiōis tra-
hentis ad occaſum ſemꝑ. Et ſcḋa qua cognoſcūt res
in ſe ipis. z tertia q̄ eſt nobilior alijs q̄ eſt in v̄bo. Cū
igit̄ illa. ſ. que eſt in verbo habituales formas nō exi-
gat eo ꝙ verbū p̄ſentius eſt contēplanti q̄ꝫ aliqua ſpe
cies eſſe poſſit multomagis aia xpi vnita verbo hmōi
ſpecies nō reqrit. Itē nō fieret intellectus ſine pre- 2a
ſentia rei intellecte: magis autē preſens eſt qḋ ꝑ eſſen-
tiā eſt in aia q̄ꝫ id qḋ per ſilitudine tm̄/z magis p̄ns
eſt penetrans intellectū ſui ſimplicitate q̄ꝫ attingens
quaſi extrinſecus tm̄: ſed verbū penetrat ꝑ ſe intelle-
ctum contēplātis: ea aūt que eſſentialiter ſunt in aia
vt iuſticia/ſpērātia/fides z hmōi nō tangunt vel in-
formant animā extrinſecus: ergo magis p̄ſentat̄ ver-
bum q̄ꝫ aliquis habitus poſſit preſentare: ſed adhuc
magis p̄ſentat̄ anime quā ſibi vnit z eam penetrat: ḡ
cum hec ſit aia xpi: aia xpi in verbo z nō in aliquo
alio cognoſcit omnia. Itē oīa nō poſſunt cogno- 3a
ſci niſi in eo in quo ſunt quodāmodo oīa: ſed in nul
lo habitu angeloꝝ vel natura ſunt oīa: quia ea que
ſubiacent libero arbitrio nō ſunt ordinata nec aliqḋ
pōt in ea cōprehēdenda cognoſcēdo ꝑut dependent a
futuro niſi ſolꝰ deus ḡ hec nō p̄nt cognoſci niſi a deo
ſolo: ḡ aia xpi nō potuit hec cognoſcere niſi in deo: ḡ
nō cognouit ea in aliq̄ habitu recepto. Solutio ſi- Solutio.
ne p̄iudicio dicimꝰ ꝙ aia xp̄i cognitionē oīm vt oīm
nō habet niſi in v̄bo: qꝛ illi ſoli aie quā ſibi vniuit/ſe q̄
ad oīa cognoſcibilia oñdit/alijs aūt angelis z aiabꝫ
beatis q̄ntū vult z q̄ntū meruerūt. Ad id aūt qḋ ꝑ- Ad primū
mo obījcit̄ dōm ꝙ aia xpi nō habet habitꝰ q̄ ſunt ſili
tudines oīm/hoc potiꝰ eſt ſignū ꝙ plus collatū eſt ei
q̄ꝫ alijs angelis quia in p̄cedēti diſtinctiōe determia-
tū eſt ꝙ habet habitū in q̄ cognoſcit oīm naturaliū or
dinē z ꝓceſſum ſicut angeli: ſed oīm cognoſcibiliū a deo
nō eſt iſte habitꝰ: qꝛ angeli nō cognoſcūt oīa. vñ ſuꝑ
hoc habet vnionē ad verbū in q̄ ſemꝑ oīa contēplat̄ z
cognoſcat. Ad aliud dicendū ꝙ aſſimilatio duplex Ad 2m.
eſt. vno mō ꝑ abſtractionē. z alio mō ꝑ ꝯuerſionē ad
id qḋ eſt cauſa z ars ꝑma oīm/z hoc ſcḋo mō ꝑ ꝯuerſi
one z vnionē ad verbū aia xpi habuit aſſilationē in-
tellectus cū omnibꝫ. Ad aliud dicendū ꝙ illa ſilitu Ad 3m
do eſt vera de intellectu acquirēte ſcientiā rerū z hoc
nō cōpetit aie vnite ſūme ꝑfectioni: quia illa non po-
tuit ſubiacere ignorantie.

Quo mō noticie aia xpi ſciuerit omnia. Arti. III.
C
Tertio q̄rit̄ quo mō noticie aia xpi ſciuerit oīa
c q̄ deꝰ. Videt̄ aūt ꝙ intuitu vno: qꝛ q̄cq̄d eſt in Arg. primo
v̄bo eſt i eo ꝑ modū vniꝰ z nō ꝑ modū pluriū
cū ipm ſit ſimplex ſꝫ aia xpi ſꝑ ꝯtēplat̄ i v̄bo: ḡ cogno
uit oīa ꝑ modū vniꝰ i ſimplex aūt aſpectꝰ eſt de vno qꝛ
vno ḡ vno aſpectu cognouit oīa. Itē videt̄ adhuc ꝙ 2o
cōprehēdēdo oīa cognouit: qꝛ v̄bū totū eſt vnitū illi
aie: ḡ nihil de v̄bo eſt extra aiam xp̄i: ḡ q̄cq̄d eſt i v̄bo
etiā intra animā xpi eſt: quia qḋ cōtinet cōtinens/cō

tinet ⁊ contentū in illo ergo cū ipa capiat verbū: ergo
3o capit omne qđ eſt in illo ⁊ ita cōprehendit. Itē non
vno modo noticie ſcie deus omnia: q₂ aliter ſcie q̄ eſt
ipe facturus ⁊ aliter ſcit que ipe poteſt facere ⁊ tamen
nunq̄ȝ erit facturus que ſi faceret bona eſſent. Si igi
tur aīa xp̄i cognouit oīa que ſcit deus/ videt̃ etiā ipa
iſto diuerſo modo cognoſcere. Et querit̃ qualiter iſti
4o modi differūt in ipa. Ꝓ. videt̃ expreſſe in euangelio
dicere ꝙ nec etiā cognouit filius oīa. Matth. 24. De
die aūt illa nemo nouit niſi pater nec etiam filius. Et
Actū. 1. Non eſt veſtrū noſſe tēpora vel momēta que
Solo pater poſuit in ſua poteſtate. Solutio dicendū ꝙ
de⁹ tripl'r ſciteres nō ꝙ tripliciter ſint res tm̄ q₂ mul
tipliciter ſunt: ſed q₂ tripl'r ſunt in ipo vt in cauſa po
tente tm̄. ⁊ ſunt in ipo vt in cauſa cognoſcente rationē
opis ⁊ operāte. Et ſunt in ipo vt in cognoſcēte tm̄: nō
aūt poſſunt eſſe vt in operāte tm̄ ſine cognitione quia
habens intellectū operat̃ cognoſcendo rationē opis
vel neſcit quid agit ⁊ operat̃ vane qđ non eſt dicendū
de deo. illa aūt ſunt in ipo vt in cauſa potente tm̄ que
duobꝫ modis ſe habent ad ipm ſcȝ ꝙ ſunt in potentia
ſua efficiēter tm̄ ⁊ nunq̄ȝ fient ⁊ hec nō cognoſcit de⁹
niſi cognoſcēdo ſe eſſe potentē ad alia q̄ȝ produxit. vñ
hec noticia nō eſt niſi cōuerſio intellectus diuini ſup
ſe vt eſt potētie infinite ad effectus infinitos/ vnde hec
noticia nullū ponit exemplar in deo vel ydeam. Que
dā autē ſic ſunt in ipo potēte ꝙ ipe eſt dans poſſe infi
niti licet nō actū ⁊ hec quo ad poſſe illud datum ha
bent exemplar nō autē quo ad actum ſicut infinitum
nō eſt niſi in potentia. ⁊ ideo infinitū per id qđ eſt non
eſt niſi in eo qđ eſt finitū ⁊ ratio infiniti facta eſt a deo
⁊ habet exemplar in ipo. Secūdo modo ſunt in ſcien
tia dei omnes creature. Tertio modo mala. Dico igi
tur ꝙ anima xp̄i cognoſcēdo verbū in iſta/ triplici ra
Ad primū tione cognoſcit tot quot deus. Ad primū ergo di
cendū ꝙ vno aſpectu dicitur duobus modis ſcȝ quo
ad obiectum vel quo ad diſcernentē: ⁊ bene concedo
ꝙ ſcȝ quo ad obiectū eſt vnus aſpectus quo ſunt oīa:
ſed quo ad intellectū diſcernentē non poteſt eſſe act⁹
vnus: quia alia conuerſio eſt ſm actum ad hoc ⁊ alia
Obiectio. ad illud. Et ſi obijcitur ꝙ Aug. dicit ꝙ in patria nō
erunt cogitationes volubiles: ergo multominus in
Sol'o anima xp̄i. Dicendū ꝙ etiā hoc intelligitur quo ad
obiectum ⁊ quo ad hoc ꝙ nō inuoluemur in quirēdo
⁊ cogitando ⁊ nō quo ad hoc ꝙ ſemꝑ ſimus in eodem
Ad 2m actu cōuerſionis. Ad aliud dicendū ꝙ ſicut prius
dictum eſt: anima xp̄i licet vniatur verbo non tamen
includere dicatur verbum: quia ſic deus eſſet inclu
ſus qđ falſum eſt: ſed vnitur toti verbo ⁊ hoc non eſt
claudere intus ita ꝙ nō ſit alibi cum ſit vbiq̄ȝ eſſentia
Ad 3m liter/ potentialiter/ ⁊ pſentialiter. Ad aliud iam pa
tet ſolutio per diſtinctionē quia bene concedo ꝙ aīa
chriſti illis tribus modis paꝛificatur deo in numero
ſcibilium: nihil enī excipiunt ſancti: ⁊ ideo etiam nihil
Ad 4m videtur mihi excipiendū. Ad aliud dicendū ꝙ fili⁹
non excluditur a noticia patris nec etiam ſpirituſſan
ctus nec etiam anima xp̄i que eſt vnita verbo nouit
omnia futura ſed intendit ꝙ filius neſcit: quia nō fe
cit nos ſcire ⁊ ad modum neſciētis ſe habuit: quia no
bis non profuiſſet ſed obfuiſſet ſciētia diei illius.

Reſponſio queſtionis diffinitiuam continens ſententiā.

Quibus reſpondētes dicimus animā chriſti
per ſapientiā gratis datam in verbo dei cui
vnita eſt qđ etiam perfecte intelligit omnia
ſcire que deus ſcit: ſed non omnia poſſe que
poteſt deus: nec ita clare ⁊ perſpicue omnia
capit vt deus: ⁊ ideo nō equatur creatori ſuo
in ſcientia: ⁊ ſi oīa ſciat que ⁊ ipe: nec eſt eius
ſapientia equalis ſapiētie dei: quia illa mul
to eſt dignior: digniuſq̄ȝ ⁊ perfecti⁹ omnia ca
pit q̄ȝ illius anime ſapiētia: ergo ⁊ in ſcientia
maiorem habet ſufficientiā deus q̄ȝ anima il
la q̄ dignior eſt omī creatura. Illud ꝟo apo
ſtoli qđ inducunt. Nemo nouit que dei ſunt:
niſi ſpiritus dei qui ſolus ſcrutatur omnia. ꝓ
nobis facit. Hoc enī addidit apoſtol⁹: Nos 1. Cor. 7.
autem ſpiritū dei habemus: vt per ſpiritum
dei quē habebat profunda ſe ſcire oſtēderet.
Sed anima illa pre omnibus ſpiritū dei ha
buit: cui ſpiritus non eſt datus ad menſuram
vt ait Iohānes euangeliſta. Dona ergo ſpiri
tuſſancti ſine menſura habuit: ergo ⁊ ſapien
tiam. Omnia ergo ſciuit anima illa. Si enim
quedam ſciuit quedam non: nō ſine menſura
ſcientiam habuit. Sed ſine menſura ſcientiā
habuit: ſcit ergo omnia. Fulgētius etiam in
ſermone quodam multa inducit quibus aſſe
rit animā illam rerum omniū ſcientiā habere
vtens autoritate apoſtoli dicentis: In quo Coll. 2.
ſunt omnes theſauri ſapientie ⁊ ſcientie ab
ſconditi. Qđ etiam ratione poteſt probari ſic
Nihil ſcit aliquis qđ eius anīa ignorat. Sed
chriſtus ſm omniū cōceſſionē omīa ſcit: ergo
anima eius omnia ſcit. Ad id ꝟo qđ dicunt ſi
omīa ſcit: ergo ſcit creare mundū vel ſeipam
reſpondemus: ꝙ ſciētiam habet mundū cre
andi: ſed nō potentiā ⁊ creandi animā: ⁊ ſcit
quomodo deus ſeipam creauit. habet ergo
ſcientiā ſui create: ſed non ſui creande: quia
nō eſt creanda ſed creata.

An xp̄s aliqñ retrahebat̃ a puritate omni Arti. III.
mode contēplatiōis. Et an ita pure contem D
plabat̃ ſicuti deus.

Einde q̄rit̃ de hoc qđ dicit in lr̄a ibi [Nec ita
D clare nec pſpicue capit vt de⁹] ū. a. Ex iſto enī
ꝟbo trahūt mgr̄i ꝙ dicūt aīam xp̄i nō ita lim Arguit̃ p⁹
pide videre ſicut de⁹. Itē ſi nō adeo videt limpide
hoc ꝓuenit ex aliq̄ obſcuratione: obſcuratiōis aūt cā 2o
pctm̄ eſt: ḡ videt̃ ꝙ in ipa nō ſit aliqua obſcuritas/ cū
nullū pctm̄ fecerit nec inuētus ſit dolus in lingua ei⁹
Itē aīa xp̄i ſpeculū clariſſimū eſt: ḡ id qđ reſultat in
ipo clariſſime reſultat: ḡ adeo lipide cōtēplat̃ vt de⁹: 3o
Ulteri⁹ etiā q̄rit̃ vtrū xp̄s aliqñ retrahebat̃ a puri
tate cōtēplatiōis iſtius. videt̃ ꝙ ſic: q₂ nos videmus Queſtiūcla ſecunda.
⁊ etiā dicit phus ꝙ vna potentia exiſtente in actu ve
hementer retrahit aliam: ergo cum ipe circa diſcipu
los ⁊ paſſiones corporis quādoq̄ȝ multum fuerit in
tentus/ videt̃ ꝙ ab huiōi contemplatiōe retrahebat̃.

Solo ad ꝓmū cū obiectis.

Solutio dicendū ꝙ nō adeo limpide ⁊ pure cōtē- plabaẜ aīa xp̄i ſicut deus ⁊ illa minoꝛ limpiditas vel ꝑſpicuitas cauſaẜ a ꝓuatiōe nihili qḋ eſt in oīmi crea tura ⁊ eſt defectus inſeꝑabilis obſcuritas illa q̄ eſt in tellectus ex hoc ꝙ creatus eſt nō poteſt q꞉ cōiunctus eſt rōne creationis ſiue exitus de nō eſſe ad eſſe. Per hoc patet ſolutio ad illa que contra pꝛimū obijciunẜ.

Ad queſtiū culam.

Ad id qḋ vlterius querẜ dicendū ꝙ xp̄s fuit verꝰ viatoꝛ ⁊ verꝰ cōpꝛehēſoꝛ ⁊ neutꝝ retraxit alterū. retractio aūt potentiarū q̄ vna in actu vehemēter retra- hit aliā nō eſt niſi in hijs que ſunt pure creature/ de h̄ tamen infra in queſtione de paſſione xp̄i magis q̄reẜ.

Quare deus nō dedit ei poten- tiam omniū vt ſcientiam.

Si v̄o querẜ quare deus nō dederit ei potē- tiam faciendi omnia vt ſcientiā: Rn̄deri po teſt: quia naturaliter capax eſt ſcīe: ⁊ ideo id cōgrue ei datum eſt ſine mēſura: cuius ip̄a naturaliter capax eſt. Non eſt autē ei datum poſſe omnia facere que deꝰ facit: ne oīpotēs ⁊ ꝑ hoc deus putareẜ. Verūtamen foꝛte nec potentiā faciēdi omnia ei deus p̄ſtare potuit ⁊ ſi potentiā faciendi aliqua q̄ nō facere pōt Scit ergo anima xp̄i omnia que deus ſcit in verbo dei: qḋ liq̄dius ⁊ p̄ſentius omni creatu ra contemplaẜ: vt ei vnita in quo etiā angeli ⁊ que dei ſunt ⁊ que futura ſunt cognoſcunt.

Quō intelligenda ſint quedam verba Ambꝛoſij ſuper Lucam.

Sed ſi illa anima nō habet tantā potentiā q̄n tam ⁊ deus: nec homo aſſumptus tantā potē tiam quantā ⁊ deus: quō ergo intelligiẜ illud Ambꝛoſij ſuꝑ Lucam vbi angelus de naſci-

Luc. 1.

turo filio virginis ait: Hic erit magnus ⁊ filiꝰ altiſſimi vocabitur: Nō ideo inquit erit ma- gnus: ꝙ ante partum virginis magnus nō fu erit: ſed quia potentiā quā dei filius natura- liter habet homo erat ex tēpoꝛe accepturus: vt vna ſit perſona homo ⁊ deus. Ecce aperte dicit ꝙ homo erat accepturus ex tempoꝛe po tentiā quā dei filiꝰ habuit naturaliter. Sed ſi homo accepturus erat illaȝ potentiā: ergo vel perſona vel natura hominis. Sed perſo- na non: quia ſemper habuit ⁊ habet: ergo na- tura. Si natura: ergo anīa. Nam de carne cō ſtat ꝙ accipere non poſſet. Ad qḋ dicimus il- lud eſſe accipiēdū de ꝑſona ſed nō inq̄tū eſt dei: imo inq̄tū eſt ꝑſona hoīs. Vna ē eīm ꝑſo na dei ⁊ hoīs ⁊ filij dei ⁊ filij hoīs. que inq̄tū dei perſona eſt: ſemper ⁊ naturaliter omnipo tentiā habuit: ſed inq̄tū eſt hominis: nō ſem- per fuit. Illa ergo perſona que ſemper fue- rat dei: futura erat hominis ꝑſona: ⁊ ſcḋm hoc ꝙ futura erat hominis ꝑſona: acceptura erat ex tempoꝛe potentiā quā naturaliter ⁊ ſemꝑ habuerat inq̄tum dei perſona. Scḋm hanc di ſtinctionē illud ⁊ ſimilia ſane poſſunt accipi. Que diſtinctio in pluribus queſtionū articu lis eſt neceſſaria aduerſus quorundā perple xam verboſitatem. Sed cum de rebus cōſtat in verbis fruſtra habeẜ cōtrouerſia.

An xp̄s habuit omnipotentiā ſicuti ſciētiā Arti. V.

E Inde querẜ de hoc qḋ dicit [Si v̄o querẜ quare deus nō dederit ſibi potentiā ⁊c.] Vi- detur eīm ꝙ habuit omnipotentiā ſicut ſcien- tiam: quia ſi ꝓpter vniōnē cauſabatur in eo oīm ſcien tia: ergo a ſimili cauſabaẜ in eo omniū potētia. Itē ip̄e ſciuit omnia ſicut deus: ergo ſciuit creare: ſed nul lus ſcit exercitiū alicuiꝰ actus niſi ſciat exercere actū illum: ergo ip̄e ſciuit exercere. nullus autē ſcit exerce- re qḋ nō poteſt exercere: ergo poteſt filius dei creare.

E

D Arguit ꝓo

2o

Item potentia intelligēdi omnia eſt quedā poten- tia ⁊ potentia operādi omnia eſt quedā potentia. Cū igitur in deo vna nō ſit minoꝛis potētie videẜ debuiſ ſe dare aliam. 3o

Item ſapiēs architectus nō ſolū do cet filium ſuū nec dat ei artē qualiter fabꝛicaẜ ſed etiā doctrina inducit in eum potentiā operādi ex vſu ergo videẜ ꝙ deus qui multomagis diligit animā xp̄i q̄ȝ aliquis homo filiū ſuū inducit in eo potentiā opatio- nis. 4o

Iuxta hoc vlterius q̄rẜ vtrū potuerit ei dare potentiā aliquid creandi. videẜ ꝙ ſic: quia dicit in lr̄a ꝙ potuit ei dare potentiā faciendi aliqua que nō face re poteſt.

Queſtiūcu- la ſecunda.

Obiectio.

Sed contra nulla poteſtas excedit pro- pꝛiū ſubiectū/ ſubiectū anīe xp̄i eſt finitū: ergo nō pōt habere potentiā infinitā: ſed dei potētia eſt infinita: q̄ illā nō pōt recipe aīa xp̄i.

Rōnes in oppm ſūt ꝓ vitate ꝓma

Item nihil creaẜ niſi qḋ de nihilo ad eſſe reducaẜ: nihil aūt ⁊ ens infinite ⁊ ſi- ne ꝓpoꝛtione diſtant: ergo aliq̄d educere de nihilo in ens eſt potentie infinite: anīa xp̄i nō poteſt habere po tentiā infinitā: ergo aīa xp̄i nō poteſt recipe a deo po tentiā creādi aliq̄d q̄ntūcūq꞉ modicā. 2a

Item poten- tia infinita nō eſt niſi in eſſentia infinita: igẜ cui cōica tur potētia infinita cōicaẜ eſſentia infinita: ſed hec nō cōicaẜ alicui niſi ꝙ eſſentialiter ſit deus: ſed hoc non pōt eſſe aliqḋ creatū: ergo potētia infinita nō eſt cōica bilis alicui creato. 3a

Et hoc ꝯcedendū eſt ⁊ dicendū ꝙ nō eſt ſilr̄ de ſciētia ⁊ potētia q꞉ ſciētia ſit per alterū ſicut verbi p̄ſentiā: potentia aūt egrediẜ ab eſſentia ꝓ pꝛia. Solo

Itē in ſciētia nō eſt niſi recipe ſed in potētia nō eſt niſi opari actiue. Ad pꝛimū.

Ad aliud dicendū ꝙ eſt ſcientia pꝛactica ſiue opatiua qḋ idē eſt/ ⁊ ē ſciētia ſpeculatiua: xp̄s aūt nō habuit niſi ſcientiā ſpeculatiuā ⁊ nō opa- tiuā.

Ad aliud dicendū ꝙ ſciuit creare. i. q̄liter res creanẜ: ſed nō ſciuit creare ſciētia operāte ſicut pꝛacti- cus operaẜ. Ad 2m

Ad aliud dicendū ꝙ potentia intelligē di eſt potētia paſſiua ⁊ recipiēs: ⁊ ideo poteſt perfici al tioꝛi ſe: ſed potētia operādi in actū egrediens a radice ꝓpꝛie eſſentie ⁊ ꝑfectio eius eſt in agente/ ⁊ hoc nō pōt eſſe aliqḋ creatū. Ad 3m

Ad aliud dicendū ꝙ ſapiēs archi tectus deus glꝛioſus docuit aīam xp̄i ꝯtēplatiua ſciē tia: ſed nō docuit exercitiū: q꞉ nō fuit capax nec potuit eſſe: ⁊ ideo nō eſt ſilr̄ qḋ inducẜ ꝓ ſilī. Ad 4m

Ad aliud dn̄ cōcedo ꝙ nulla creatura capax eſt potentie etiā aliq̄d creandi. Ad queſtiū culam.

Ad id aūt qḋ contra obijciẜ dōm ꝙ pote- rat ei dare operandi potentiā aliquid ſed non creandi ſicut operandi aliquid ex materia pꝛeiacente quā de- dit nature ſed non creandi. ad obiectōȝ

De hoĩs defectibus quos aſſumſit xp̃s in humana natura.

Diſt. XV. Quõ verbi incarnatio ordinaẽ ad nr̃am redẽptionẽ q̃ztũ ad defectuz paſſibilitatis in gñali

Illud q̃qz pretermittendũ nõ eſt q deı filius naturam hominis accepit paſſibilẽ: aĩam paſſibilem: carnẽ paſſibilẽ ⁊ mortalem. vt eñ probareẽ verũ corpus habere: ſuſcepit defectus corporis: famẽ: ſitim: ⁊ huiuſmodi. Et vt veram animã probareẽ habere: ſuſcepit defectus aĩe. ſ. triſticiã: timorẽ: dolorem ⁊ hmõi. Omnis autem ſenſus anime eſt. Non eñ caro ſentit ſed anima vtens corpore velut inſtrumẽto. Unde Aug. ſup Geñ. in lib. xij. Non corpus ſentit: ſed aĩa per corpus quo velut nũcio vtitur ad confirmandũ in ſeipã qđ extrinſecus nunciaẽ. Sicut ergo anima qđ foris eſt per corpus tanq̃ per inſtrumentũ videt vel audit: ita etiã per corpus quedã ſentit mala que ſine corpe nõ ſentiret: vt famẽ: ⁊ ſitim ⁊ hmõi. Unde nõ immerito defectus corporis dicunẽ. Quedam autẽ non per corpus imo etiam ſine corpore ſentit: vt eſt timor ⁊ hmõi. Sentit ergo anima dolores ſed quoſdam per inſtrumentum corporis: quoſdã ỽo nõ. Suſcepit aũt xp̃s ſicut veram naturã hominis ita ⁊ veros defectus hominis: ſed non omnes. Aſſumpſit eñ defectus pene: ſed nõ culpe. nec tamen om̃es defectus pene: ſed eos omnes quos homini eum aſſumere expediebat ⁊ ſue dignitati nõ derogabat. Sicut eñ ꝓpter hominẽ homo factus eſt ita ꝓpter eum hominis defectus ſuſcepit. Suſcepit enim de noſtro: vt de ſuo nobis tribueret vt noſtrũ tolleret defectũ. Suſcepit eñ noſtrã vetuſtatẽ: vt ſuam nobis infunderet nouitatem. Simplã ille accepit vetuſtatem id eſt pene: vt noſtrã duplam conſumeret. i. pene ⁊ culpe.

A Illud quoq̃ ꝑtermittendũ nõ eſt.] Hic incipit pars illa que eſt de cõuenientibꝫ xp̃o ſm potentiã corporis. Et diuiditur in tres partes/ ſm tres diſtinctiones hic poſitas. In quarũ prima oñdit magiſter quos defectus xp̃s aſſumpſit in corpore ⁊ anima ſm q inerat potentia patiendi. In ſecũda determinat queſtionẽ ex hoc conſequentẽ vtrũ ipẽ neceſſitate horũ defectuũ ſit paſſus vel ſola voluntate ibi. [Hic oritur queſtio ducẽs originem] In tertia ỽo quia oratio eius indicabat defectum naturalis timoris ⁊ triſticie querit de oratiõe eius vtrũ exaudita ſit vel non ibi [Poſt predicta conſiderare oportet] Prima harũ diſtinctionũ diuidiẽ in tres partes in quarũ prima tangit defectus quos aſſumpſit chriſtus. In ſecũda ponit obiectionẽ quorundã ex verbis Aug. ⁊ aliorum ⁊ ſoluit ibi [Sed qꝛ nõnulli de ſenſu ⁊ paſſiõe] In tertia ſpecialem ponit difficultatem ex verbis Hilarij ⁊ ſoluit ibi [Veruntamen magis mouent ⁊c̃.] Adhuc prior harum ſubdiuiditur in quattuor. In quarũ prima oſtendit q defectus quoſdã ex parte corporis quoſdã ex parte anime ſuſcepit vt ignorantiã: difficultatẽq̃ bene agendi ibi [Traditur auctoritas] In tertio oſtẽdit q ſi ignorantia nõ acceſſiſſet ex peccato q nõ eſſet defectus ſed naturale conſequẽs naturam ⁊ in hoc deus nõ eſſet culpandus ibi [Hos autẽ defectus ⁊c̃. In hijs patꝫ ſententia.

An xp̃s accepit noſtros defectus. Arti. 1

Incidit aũt hic queſtio de defectibꝫ quos xp̃s aſſumpſit. Et queruntur hic tria circa primũ capl'm. ſ. vtrũ xp̃s accepit noſtros defectus: ⁊ vtrũ accepit defectus anime. Et tertio vtrũ accepit omnes vel quoſdã. Videtur autẽ circa primũ q xp̃s nõ acceperit noſtros defectus. Deficientis eñ eſt deficere ⁊ nõ vincere: ergo ſuſceptio defectus contrariatur pugne: ſed ipẽ venit alligare fortem: ergo potius debuit venire in fortitudine q̃ in defectuũ aſſumptione. Argu. pmo

Item cõtraria contrarijs curanẽ ſed venit xp̃s curare defect⁹: ergo venit in eo q curat defectus noſtros: nihil autem curat niſi virtus ⁊ fortitudo: ergo debuit in virtute ⁊ fortitudine venire. 2o

Item infirmus adiutore infirmo viſo magis deſperat de adiutore q̃ eleuetur in ſpem liberationis: cum ergo venit erigere nos ad ſpem liberationis/ videtur q ipẽ in robore ⁊ non in defectibꝫ debuit venire/ ⁊ ſic videtur q nullos debuit aſſumere defectus. 3o

Hoc idẽ videtur per ꝓphetam Eſa. 52. Conſurge induere fortitudine brachiũ dñi conſurge ſicut in diebus antiquis nõne tu percuſſiſti ſuperbũ/ vulneraſti draconẽ: Cum igitur in diebus antiq̃s nõ niſi in oſtenſione virtutis ⁊ fortitudinis venerit/ modo etiã nõ debebat venire in defectu ſed robore vt videtur. 4o

Sed contra nihil iniuſtum poteſt deus facere/ dimittere peccatũ impunitũ ſine pena ſatiſfactionis eſt iniuſtum: ergo hoc non poteſt facere deus. Et hoc eſt argumentũ Anſelmi. Et concedit ꝑmiſſas ⁊ concluſionẽ. Inde ſic/ non potuit purus homo honorem impendere debitum deo pro peccato/ nec debuit niſi homo: ergo ad hoc vt fieret iſta compenſatio oportuit q eſſet deus ⁊ homo: modo reſumo primam concluſionẽ/ non fit recõpenſatio niſi reſumendo penam: ergo neceſſe eſt ſatiſfactorem pati penã: nõ autẽ patitur penam nõ habẽs defectus ordinatos ad penã: ergo oportet defect⁹ ad paſſionẽ ordinãtes xp̃m ſuſcipe. Itẽ apl's Heb. 2. in eo in q̃ paſſus eſt ipẽ ⁊ tentatus põe ⁊ hijs qui tentanẽ auxiliari: ergo vt ſanaret ⁊ auxiliareẽ ideo optuit defect⁹ penalitatũ habere. Itẽ Eſa. 53. Vidimus eũ nouiſſimũ virorũ/ virũ doloris ⁊ ſcientẽ infirmitates. Nõ aũt loquiẽ de ſciẽtia noticie quia hanc habuit etiã vt deus ſed de ſciẽtia experiẽtie: ergo habere etiam oportuit defectus ꝑ q̃s poſſet experiri. Itẽ ad He. 2. Debuit ꝑ oĩa aſſimilari fratribꝫ vt fieret miſericors: cũ igiẽ fratres oẽs fuerint ĩ penalitatibꝫ ⁊ ipẽ debuit eſſe in eis. Itẽ ibidẽ q pueri cõicauerũt carni ⁊ ſanguini/ ⁊ ipẽ ꝑticipauit eiſdẽ: vt ꝑ mortẽ deſtrueret eũ qui habebat mortis imperiũ. ſ. diabolum: nõ autem potuit mori niſi aſſumeret defectus ad mortem ordinatos.

Solutio. Solutio dicendũ q xp̃m cõueniebat aſſumere noſtros defectus ſicut probant vltime ratiões qꝛ prime ſophiſtice ſunt. Dicendũ ergo ad pmũ q eſt vincere ꝑ iuſticiã ⁊ vincere ꝑ vſum potẽtie: ⁊ pmo mõ Ad primũ

venit xp̄s vincere/ ⁊ hoc nō potuit eſſe niſi per ſatiſfa-
ctionem ſuſtinendo penam ⁊ aſſumere penam conue-
Ad 2m nientius fuit noſtre redemptioni. Ad aliud dicen-
dum ꝙ hoc verum eſt quo ad prima curantia que ſūt
peccatū ⁊ gratia; ſed nō quo ad proxima curantia: qꝛ
ſepe dolor curat dolorem vt inciſio apoſtema/ et co-
ctura inflaturā ⁊ huiuſmodi que ſunt in chriſto. ipſe
enim venit plenus gratia contra culpam. Sed mo-
dus medicādi vt poſſemus gratiam ſuſcipere conue
niēter fuit ꝑ ſuſtinentiā pene/ vt morbo debit⁹ nobis
Ad 3m per hoc a nobis expelleret̄. Ad aliud dicendū ꝙ in
firmus homo in pctō nō deſperauit ex hoc ꝙ nō vide
ret potentiā potentis redimere; quia hoc ſemꝑ ſciuit
ꝙ redimere potuit ſed deiiciebat̄ ex hoc ꝙ nō vidit ali
quē poſſe exhibere iuſtam emendā delicti: ⁊ ideo ve-
niens in hījs diſpoſitionib⁹ que ad delicti emendā fa
ciebant magis eleuabat ſpem q̄ȝ ſi in fortitudine ve-
Ad 4m niſſet. Ad aliud dicendū ꝙ Eſaias querit brachiū
forte ꝑ iuſticiā ⁊ nō ꝑ potentiā vt dictū eſt: qꝛ poten-
tia ſola congrua liberatiōe liberare nō poterat vt di-
cit Anſelmus.

Arti. II. **An anima xp̄i fuit paſſibilis.**

B Ecundo querit̄ vtrū ipē ſm animā defectus
ſuſcepit. Et circa hoc querunt̄ tria.ſ. ſi anima
ſit paſſibilis/ ⁊ ſi eſt paſſibilis vtrū ſit paſſibi-
lis vel fuerit in xp̄o/ ⁊ ſi tota ſit paſſibilis/ vtrum ſm
vnam aliquā ſui partem poterat ſimul ineſſe acerbi-
tas magni doloris ⁊ magni gaudij ⁊ dilectio ⁊ iocū-
Arguit̄ pº ditas. Ad primū procedit̄ ſic nō eſt dolor niſi ex cō
ꝙ nō ⁊ hoc trario agente ad diſſolutionē cōtinui vel compoſiti.
phiſice. ania xp̄i nihil habuit cōtrariū: ḡ patiebat̄ nihil ita ꝙ
doleret. Prima conſtat per verba Aug. qui dicit ꝙ
malū pene nō eſt niſi quia eſt contrariū nature bone.
Secūda patet ꝑ hoc ꝙ nihil corporale contrarietatē
2º habet ad animā. Item nihil agit in aliqd niſi forti⁹
ipo vt dicit Aug. Anie xp̄i nihil corporeū fortius fuit
3º ergo non egit in ipam ad dolorē inducendū. Item
Ariſto.in.xvj. de animalib⁹. Si nō tangit nō agit et
ſi nō agit non ſequit̄ alteratio: ſed animā chriſti nihil
corporaliū tetigit: ergo nihil in eā egit: ergo nō ſeque
bat̄ alteratio doloris. Prima ſcribit̄ a pho. ſecūda ꝓ
batur ꝑ hoc ꝙ ea tangunt vt dicit phs que habent vl
tima ſimul: ergo cū aia xp̄i nō habeat vltimū/ ⁊ ſi ha
beret vltimū nō haberet ſimul cū agēte clauo vel fla-
gro vel aliq̄ incutiente dolorē: ergo videt̄ ꝙ ania xp̄i
4º.arg.ad nihil pati potuit. Ad idem obiicit̄ magis theologi
idē theolo- ce dicit Diony. in epl̄a ad Johānē aplm̄. Non aliqn̄
gice. ita inſaniē vt putē vos aliquid pati: ſȝ ⁊ corpis paſſi-
ones vel ſolū ipas iudicādo ſentire credo. Ex hoc ac-
cipit̄ ꝙ ſancti nō ſentiūt paſſiones niſi ſm iudicium ⁊
nō ſm dolorē: ergo multo minus xp̄s in quo fuit ma
5º ior ſanctitas: ergo nō doluit. Item moyſes q̄dra-
ginta dieb⁹ ⁊ q̄dragīta noctib⁹ cū dn̄o in mōte fuit/
⁊ dolorem famis nō ſenſit ꝓpter p̄ſentiā angeli in per
ſona dei: ḡ m̄lto magis xp̄s qui vnit⁹ erat deo ⁊ ipā
6º deitate cōtinue fruebat̄. Item ſancti martyres cō-
tinue exagitabāt in ſe tortores tanq̄ȝ nihilū ducētes
cruciatus ex dulcedine charitatis: ergo multo min⁹
7º xp̄s. Item videmus ꝙ anima fortiſſime occupata
circa actum vnius potētie abſtrahitur ab intentione
alterius vt dicit phs in libro de ſomno ⁊ vigilia. ergo
cū xp̄s cōtinue fuerit cōiunctus celeſtib⁹ etiam fruen
do videtur ꝙ aia eius abſtrahebat̄ a corpore ⁊ ita nō
ſenſit paſſiones corporis/ licet paſſio irrueret in cor-
pus. Sed contra Dam̄. dicit ꝙ patiente corpe aia Inoppom
cōpatiebat̄: ergo aia paſſibilis fuit: quia cōpati eſt ꝓ arg.ꝓ veri-
alio ⁊ cū alio pati ſi aia fuit compaſſa ipa fuit paſſa. tate primo.
Item dolor nō eſt niſi ſenſus pene: ſenſus autē nō 2º
eſt niſi anie vt habetur in lr̄a: ergo anima patiebatur
ergo anima paſſibilis fuit. Item Thren.1. O vos 3º
omnes qui tranſitis per viam/ attēdite ⁊ videte ſi eſt
dolor ſicut dolor meus: ergo aia fuit paſſibilis. Si Obiectio
dicatur ꝙ ex miraculo ania chriſti doluit. Contra h̄ Solō
miraculū videmus in omnib⁹ ꝙ dolēt ictus ⁊ vulne-
ra: ergo videtur cum hoc omnib⁹ inſit/ ꝙ naturale ſit
anime cōpati corpori ⁊ hoc expreſſe habemus in lr̄a.
Cum igitur xp̄s omnes defectus aſſumpſerit/ videt̄
etiam ꝙ aſſumpſit in ania naturalē corpori cōpaſſio-
nem ⁊ dolorem. Solutio dicendū ꝙ anima xp̄i ⁊ Solō.
omnis ania in ſtatu mortalitatis huius q̄diu cōiun
cta eſt corpori paſſibilis eſt cōpatiēdo corpori ⁊ patiē-
do ex corpe. Sunt em̄ (vt dicit phs) motus quidā ex
corpore veniētes in ipam animā/ ⁊ quidā econtrario
veniētes ex aia in corp⁹. Ex corpe autē in aia veniūt
ſic ī ſentiēdo ī ſonori ſentiēdo q̄dē recipiēdo ī organis
corpalibus ſpecies ſenſibiles/ ſm ꝙ ſenſus ꝓprius et
cōmunis ⁊ fantaſia ⁊ cetere vires apprehenſiue paſſi
ue dicūtur ſm ꝙ pati dicitur a greco patin/ qd̄ ſonat
recipere. In ſompno autē quia ſompnus eſt ligamen
tum ſenſuum ex euaporatione infrigidata in loco ce-
rebri ⁊ deſcendendo grauante organa ſenſuum. Alij
autē motus ſunt ab anima in corpus/ vt ꝓceſſiuus ⁊
opera artium que fiūt ab intellectu practico: ſed hoc
modo nō querit̄ hic de anie paſſibilitate. Alia etiam
ratione paſſibilis eſt ania iterū ſm ꝙ paſſionem diffi
nit Dam̄. ꝙ eſt mot⁹ aie ſuſpicatiōe boni vl' mali. Ex
hac em̄ ſuſpicatiōe ſurgit paſſio illata parti anie ſenſi
bili que dicit̄ triſticia vel delectatio. ex apprehēſione
em̄ boni cōuenientis ſurgit delectatio/ ⁊ ex apprehen-
ſione mali icōuenientis triſticia: ⁊ hoc modo iterū nō
querit̄ hic de paſſione. Tertio modo dicit̄ paſſio ſen-
ſus doloris ex diſſoluente cōtinuū corpus cōiunctū
anime ſiue illa diſſolutio ſit ex intēperantia humorū
vt in febribus ſiue per agēs violentū vt in ictibus ⁊
vulnerib⁹ ⁊ huiuſmodi: ⁊ hoc modo queritur hic de
paſſione/ ⁊ ſic dicimus animā xp̄i cōpaſſam eſſe corpi.
Ad primū qd̄ contra obiicit̄ dicendū ꝙ verum eſt Ad primū
ꝙ anima in ſe ⁊ ſm naturam ſuam nō habet contra-
rium nec in ſe nec in cōponētib⁹ ipam: ſed tamen con-
iunctum ſibi habet contrariū ſcȝ corp⁹: ⁊ quia natu-
raliter appetit conſeruationē cōiuncti ſicut dicit dn̄s
ad Petrū Joh.21. Cum ſenueris ali⁹ te cinget ⁊ du
cet te quo tu nō vis. ideo in quā quia appetit cōiuncti
cōſeruationē dolet ⁊ cōpatitur in diſſoluentib⁹ ipm/
⁊ hec paſſio eſt ex cōtrario ſibi/ vel eius qd̄ ſibi eſt con
iunctum ſic enim cōtrariū cōiuncto eſt contrariū ſibi
in hoc ſtatu licet nō ſimpliciter. Ad aliud dicendū Ad.2m
ſm Aug. ꝙ clauus vel gladius non fuerunt fortiora
q̄ȝ anima chriſti nec ſunt etiam fortiora q̄ȝ anima alte
rius: ſed paſſione facta in corpore ſicut eſt vulneratio
vel liuor vl' aliquod huiuſmodi anima punit ſeipam.
Et hoc intelligit̄ ſic: quia anima ſpecies paſſionū fa-
ctarum in corpore apprehendit/ abſtrahēdo ab orga-
no tactus ⁊ apprehendit vt contraria cōiuncto ſibi ex
illa apprehenſione cauſatur dolor vt ex imediata cau
ſa ſenſus doloris. vnde licet gladius non ſcindit eam
tamen ipa dolet cauſato dolore ex huiuſmodi ſpecie-
bus apprehenſis ⁊ imediate affligens eſt huiuſmodi

ſpecies apprehenſa ⁊ hec ſolutio eſt ſaluando dictum
Aug. ſed leuius poſſum⁹ ſoluere dicēdo ꝙ forti⁹ ꝑ ſe
nō agit niſi in minus forte: ſed per accn̄s pōt agere in
fortius ſe: ſicut ſi agit ī debili⁹ ſe qđ fortiori eſt coiun-
Ad 3m ctū / ex cuius cōpaſſione patiť fortius. Ad aliud di
cendū ꝙ dictū phi ve℞ eſt: ſed hic ē aliq̄s tactus licet
nō imediate tāgat gladius aiam / tn̄ tangit ꝑ ꝯiunctū
vt tactus dicať ſm ꝙ tangit ſpēs diſſoluētis appre-
Ad 4m theologicū. hēſa: ⁊ ſic ſequiť ipa alteratio doloris. Ad aliud di
cendū ꝙ Diony. loquiť cōmendādo virtutē iohānis
⁊ ꝑſeuerantiā in hoc ꝙ ꝓ xp̄o nō reputabat paſſiones
⁊ ideo vult dicere ꝙ paſſiones ꝑſecutionū ⁊ exiliȷ̄ ſic
nō affecerūt eū vt auerterēt a rectitudie vite ⁊ fidei:
ꝙ aūt nō ſenſerit tribulatiōes hoc nō intendit qđ in-
nuit ipo modo loquēdi cū dicit ſed ⁊ ipas corpis paſ-
ſiones vel ſolū iudicāte ipas ⁊c̄. Si em̄ iudiciū habe-
Ad 5m at ⁊ ſenſum tūc neceſſario conſequebať dolor. Ad
aliud dōm ꝙ moyſes habuit hoc gr̄a eius ꝙ corpus
eius īmutatū ꝑmāſit / ⁊ nō ꝑ naturā cū ad hoc valuit
auerſio anie ꝑ actū ꝯtēplatiōis: qꝛ etiā ipa ꝯuerſio ad
ſuꝑiora poſt ſe trahit ſpūs corporeos ⁊ vires inferio
res vt minus operenť ⁊ minus dirigāt ſpūs natura
les ad oꝑa naturalia q̄ ſūt digerere ⁊ nutrire ⁊ hmōi
ꝙ āt oino habuerit ꝑ naturā videť mihi īpoſſibile: qꝛ
licet ita ſit ꝙ quedā aialia quieſcūt ad tēpus q̄ ſcȝ ſūt
frigido℞ humo℞ ⁊ ſpiſſe pellis eo ꝙ multas contra-
hūt ſuꝑfluitates tpe nutrimēti: ⁊ ideo tpe quo incipit
frig⁹ qn̄ pellis magis īſpiſſať ⁊ corrugať ⁊ pori clau-
dunť nō recipiūt cibū ſȝ ꝗeſcūt: qꝛ aliť nimietate viſco
ſitatis humorū accideret eis mors quare tūc ꝗeſcūt
vt calor vel ꝯſumat vel diſſoluat ſuꝑfluitates contra
ctas / tn̄ hoc nō pōt dici de hoie: quia nō eſt hmōi aial
nec accidit hoc genaraliť om̄i hoi / nec tpe determiato
cuiuſlȝ anni. Ertiō hoc miraculū fuit plus in viro q̄ȝ
in muliere ⁊ plus in motu de loco ad locū q̄ȝ in ꝗeſcē-
Ad 6m te in loco vno. Ad aliud dōm ꝙ martyres multū
dolebant in paſſionib⁹ / ⁊ ſi qn̄q̄ȝ dicebāt ꝙ refrigeriū
ꝑſtabāt eis tormenta ſicut Vincētius ad domitianū
inquiēs Nūc in ſublime agor ⁊ oia tormēta tua ſecu-
lo altior tyrāne deſpicio: nūc īſurge ꝗ ⁊ toto maligni
tatis ſpū debachare: videbis me plus poſſe q̄ torqor
q̄ȝ poſſis ipe q̄ torques. hoc referendū eſt ad hoc ꝙ ſic
dictū ꝑ cauſam / hoc eſt ꝙ hec tormēta ſūt mihi cauſa
eterni refrigeriȷ̄ cuius ſpes iam aliquantulū tormen-
ta mitigat ſed nō tollit ⁊ hoc ꝓbať ꝑ hoc. 2. Mach. 6
vbi dicit Eleazarus. Dn̄e q̄ hēs ſctām ſciētiā oꝑie tu
noſti ꝙ cū a morte poſſem liberari: ꝓpter te in corpe
Ad 7m diros ſuſtineo dolores ſm aiaȝ ipe libēter hec patior
Ad aliud dicēdū ꝙ aia occupata circa aliqđ poteſt
abſtrahi a leui motu: ſȝ a fortiori retrahiť: fortior em̄
motus ſemꝑ ad ſe trahit animā. vn̄ licet forti⁹ ſit vin
culū charitatis ligātis ad deū ꝑ contēplationē vin-
culo corpis tn̄ vinculū corpis i ſtatu iſto mag⁹ mouet
⁊ magis ſentiť: ⁊ ideo potius retrahit ad ſe animā q̄ȝ
abſtrahi poſſit ab ipo / hoc tn̄ nō dico in xp̄o qꝛ xp̄s vi
ator ⁊ cōprehenſor fuit: ⁊ iō vtrūq̄ȝ actu potuit eſſe in
ipo abſq̄ȝ h̄ ꝙ vnū retraheretť ab alio.

Arti. III. An anīa xp̄i ſm ſe totā ſit paſſibilis.

C
Ecūdo queriť circa hoc vtrū aia ſm ſe totā fue
o rit paſſibilis in xp̄o vel etiā in aliȷ̄s: qꝛ ex maxi
Arg. primo ꝙ non ma pte eadē eſt queſtio. videť em̄ ꝙ nō qꝛ di-
cit phs ꝙ intellectus nulli⁹ corpis actus eſt. i. nulli⁹
partis corpis / cū igiť in ſe nō habeat ꝯtrariū nec con
iungať cōtrario: ꝗ videť ꝙ nec patiať nec compatiať
corpi. Item ſi aia ſm ſe totā pateretť tūc oporteret 2o
ꝙ ſm ſe totā circa paſſionē occuparetť: ꝗ ab oibꝰ aliȷ̄s
retraheretť / ⁊ hoc eſſet valde imꝑfectū etiā de ſanctis
credere nedū de xp̄o: ꝗ videť ꝙ ſm ſe aia rōnalis non
patiať. Itē ſicut vult phs. Sapiētis eſt pati ſed nō 3o
deduci. deduciť aūt ſi paſſio rōne attingat: ꝗ videť ꝙ
cōtra rōnē eſt pati ſm rōnē: ergo ipe ſm rationē non
eſt paſſius. Item iam ſuꝑ habitū eſt ꝙ cū aia nō ha 4o
beat ꝯtrariū in ſe nō patiť ꝑ ſe ſed cōpatiť corpi patiē
ti: ꝗ ex illa pte patiť qua corpi coiungiť / ſm ſuꝑiores
aūt corpi nō coiungiť: ꝗ ſm ſuꝑiores nō patiť. Itē 5o
Aug. in de ciuita. dei dicit ꝙ phi q̄ttuor paſſiōes na-
turales inuenerūt. timorē / ſpem / gaudiū / ⁊ ꝑturbatio
nē. cū igiť ꝑturbatio ſit idem qđ triſticia ⁊ triſticia nō
ſit niſi ex dolore ī ſapiētē ſm eā ptē ꝗ ſapiēs eſt. i. ſm
ſuꝑiorē partē nō eſt paſſio vel cōpaſſio. Sed cōtra In oppoᵐ
ſicut ſe habet corp⁹ in cōpoſitiōe mēbro℞ ita ſe habet ꝓ veritate.
aia in cōpoſitiōe viriū ſed patiēte vno mēbro vt dicit Primo.
apl's patiunť oia mēbra: ꝗ patiēte vna potētia aie cō
patiunť oēs alie: ꝗ tota aia patiť in paſſione ſenſus.
Itē maior eſt coiunctio viriū aie in ſubſtātia aie q̄ȝ 2o
aie ⁊ corpis. ſi igiť ex affectu ꝯiūctōis aia cōpatiť cor
pori / multomagis ex affectu viriū inter ſe vna vis cō
patiť aliȷ̄ / ⁊ ita paſſione facta in vna parte aie erit paſ
ſio in aia tota. Item ſi ꝓpter naturalē paſſionē pa 3o
titur aia ſic ꝯiūctis / tota aia patieť. ꝑma cōſtat ex pre
dicta. ſcđa ꝓbať ex hoc ꝙ alia eſt natura q̄ eſt forma
hois ⁊ alia bruti. Cū igiť corpus bruti ꝑficiať actu
aie ſenſibil' / neceſſario corp⁹ hois ꝑficieť ꝑfectiōe aie
rōnalis: ꝗ rōnalis eſt coiuncta corpi. Solutio di- Solo
co ꝙ aia ſm ſe totā paſſibilis eſt in corpe: fuit em̄ ꝑdi-
catū ꝙ xp̄i aia nō fuiſſet paſſa ſm ptē ſuꝑiorē a quo-
dā abbate: ſed Pariſius ab vniuerſitate mgro℞ ꝓ
hereſi condēnatū eſt. Sed intelligendū ꝙ in aia duo
eſt ꝯſiderare. ſ. ꝙ eſt natura hois ⁊ ꝑncipiū oꝑationū
humanarū. Quantū ad primū tripl'r cōſiderať q̄dā
em̄ habet in q̄ȝtum eſt forma ſubſtātialis ⁊ quedā ha
bet in q̄ȝtū eſt aia / ⁊ q̄dā in q̄ȝtū ē natura hois vt hō eſt
In q̄ȝtū em̄ eſt forma ſubalis eſt ipa ꝑfectio hois cor-
poris ſm ꝙ eſt ꝑ temꝑamentū accedēs ad equalitatē
coueniente aliq̄liter cū celo ⁊ diſtans a diſtēꝑeramen
to elemēti / ⁊ cū iſta equalitas ſūma ſit in hoie vt dicit
Auicēna dať ei a datore forma nobiliſſima: ⁊ iō ratio
forme ⁊ act⁹ in aia nobiliſſima eſt. In q̄ȝtum aūt aia
eſt actus corpis nō modo cōplexionati in tali tēꝑerā-
tia ſed etiā vitā habentis ⁊ hmōi eſt qđcūq̄ȝ organici
⁊ ſic habet aia effluere a ſe diuerſas vires in diuerſas
ptes corpis / ⁊ hoc iterū habȝ aia rōnalis nobiliſſime
qđ ꝓbatur ꝑ formā ⁊ figurā corpis ⁊ figurā mēbro℞
que decore ⁊ pulchritudine om̄e aliud corpus anima
tū excedūt. Tertiū in q̄ȝtum eſt natura hois vt hō eſt
natura in quā dās hoi eſſe hois ⁊ rationē ſm ꝙ phs
dicit in. ȷ̄ȷ̄. de aia ꝙ aia eſt ſubſtātia ſm rationē quia
dat eſſe ⁊ rōnē corpi aiato: ⁊ ſic rōnalis aia cōſidera-
ta vt natura neceſſe eſt ꝙ habeat aliqđ plus q̄ȝ forma
⁊ plus q̄ȝ aia / ⁊ hoc eſt qđ dicit phs quidā ꝙ habet ef
fluere vires quaſdā q̄ ſunt affixe organis ⁊ quaſdā q̄
nō ſunt affixe ordinē habētes ad affixas ꝑ hoc ꝙ acci-
piūt ab eis ſpecies ⁊ ordinē habētes ad ſubſtātias ſe-
ꝑatas / ꝑ hoc ꝙ participāt de lumie ea℞ / ⁊ hoc eſt qđ
dicit phs ꝙ aia nobilis tres habet oꝑationes ſcȝ. di-
uinā ꝑ h̄ ꝙ eſt forma dans eſſe vt natura q̄ dat aialē
⁊ intellectualē. In hac igiť cōſideratiōe tota aia con-
iūcta cōpatiť. Alia aūt eſt cōſideratio aie ſm ꝙ eſt pa-

cipiũ operationũ humanarũ/ ꝛ ſic nõ eſt neceſſe ꝙ to
ta cõpaciaẜ: q2 quedã virt⁹ eius põt eſſe circa cõtem
plationẽ eternoꝝ cõtemplãdo/ ꝛ quedã affecta paſſi
Ad primũ. onib⁹ corpoꝝ. His habitis facile eſt reſpondere ob
iectis/ dõm eñ eſt ad primũ ꝙ licet intellect⁹ vt in-
tellect⁹ nulli⁹ corporis eſt act⁹ cui ſit ꝑmixtus vt or
gano/ tñ intellectualit̃ tota aĩa eſt actus corporis
ꝛ natura: ꝛ iõ intellect⁹ vt natura hui⁹ patiẜ ꝛ com-
patiẜ licet nõ neceſſariũ ſit ipm̃ pati/ vt eſt principiũ
op̃is qđ eſt cõtemplatio. Quidã aũt aliter dicunt ꝙ
accipit a corp̃e p̃cedẽtis potentie: ꝛ iõ ẜm ordinẽ illũ
paſſibilẽ dicũt: ſed hec ſolutio ſiue ſit vera ſiue nõ pa
Ad 2m rũ aut nihil facit ad ſolutionẽ q̃ſtionis. Ad aliud
dõm ꝙ hoc nõ ẽ neceſſariũ ꝙ licet tota patiaẜ/ vt eſt
natura hoĩs/ nõ tñ patiunẜ omnes vires ita ꝙ feran
tur ad cõſiderationẽ paſſiõis vt occupenẜ ꝛ detineã
tur circa illas: q2 ꝑ hanc cõſiderationẽ vires diuiſe
ſunt: ꝛ quedã ferunẜ in ſuperiora/ quedã aũt in infe
Ad 3m riora. Ad aliud dicendũ ꝙ nõ deduciẜ: q2 deductõ
eſt ita ꝙ auertunẜ vires ſuperiores a rectitudĩe quã
habẽt ẜm ꝙ ſunt ſuperiores ꝛ regentes eas que ſũt
inferiores/ ꝛ hoc accidit eis nõ vt ſunt natura homi-
Ad 4m. nis ſed poti⁹ vt diuiſe ſunt cõtra inferiores. Ad ali
ud iam patet ſolutio: q2 tota aĩa cõiuncta vt eſt na-
tura dans eſſe ꝛ rõnem corpori hoĩs/ vt homo eſt.
Ad 5m Ad aliud dicendũ ꝙ triſticia ꝛ ꝑturbatio non cadit
in ſapientẽ ẜm effectũ vt auertat a rectitudine regi-
minis/ ſed cadit in eũ ẜm experimentũ paſſiõis.

Artĩ. IIII. D

An ẜm vnã aliquã ꝑtem ſimul ineſſe pote rit acerbitas magni doloris: ꝛ experimentũ magne iocunditatis.

Ertio queriẜ vtrũ ẜm vnã aliquã ꝑtem ſimul
t ineſſe poterit acerbitas magni doloris ꝛ ex-
Arg. ꝙ nõ. perimentũ magne iocunditat̃/ videẜ ꝙ nõ:
q2 cõtraria eidẽ ẜm idẽ ſimul ineſſe nõ poſſunt: ma-
ximus aũt dolor ꝛ maxima delectatio cõtrariantẜ: g̃
Inſtantia ſimul ineſſe nõ poſſunt. Si forte dicas ꝙ aliud fuit
in xp̃o q̃ȝ in alijs hominib⁹: q2 xp̃us vnit⁹ fuit deita-
ti: ꝛ ideo ẜm rõnem ſibi ineſſe potuit maxima dele-
ctatio fruitiõis/ ꝛ ẜm vnionẽ ad corpus maxim⁹ ſen
Obiectio ſus doloris in eadẽ ꝑte anime. Cõtra/ q̃cq̃d infor-
mat indiuiſibile informat ipm̃ totũ/ ſicut ſi poſſibile
eſſet albedinẽ eſſe in puncto nõ poſſem⁹ dicere ꝙ ip-
ſum poſſet eſſe albũ ẜm ꝙ eſt pricipiũ/ ꝛ nigrũ ẜm ꝙ
eſt finis: q2 cum albedo ſit eſſe ẜm naturã querit ſub
iectũ ẜm naturã ꝛ nõ ẜm rõnem. Principiũ aũt ꝛ fi
nis nõ diuerſificãt punctũ niſi ẜm rõem: g̃ ſimiliẜ cũ
aĩa nõ diuidiẜ ꝙ vna pars ſit cõiuncta ꝛ alia pars
nõ ſit cõiuncta ꝑ conſiderationis cõiunctionẽ ad hoc
ꝛ ad illud nõ eſt diuerſificata niſi ẜm rõnem/ ſed do-
lor et delectatio ſunt paſſiones ẜm rem: g̃ quecunq3
inſit alicui potentie aĩe informabit eam totã: g̃ alte
ra nõ habebit locũ niſi ponaẜ potentia illa ſubſtãna
liter habere ꝑtes diuerſas qđ abſurdũ eſſet: g̃ videẜ
ꝙ in eadẽ potentia ſumm⁹ dolor cũ ſumma delecta
2° tione ineſſe nõ potuit. Itẽ idem act⁹ nõ poteſt intel
ligi terminari ad duo vt terminos/ nec in actib⁹ ani-
me nec in actib⁹ corp̃is: q2 iam vnũ efficereẜ duo: ſcȝ
linea vna nõ poteſt terminari ad duo puncta in par
te vna niſi efficereẜ due linee. Sed triſticia doloris
ꝛ iocunditas gaudij ſi ſimul ineſſent vt obiecta circa
que eſſet act⁹ ipi⁹: g̃ idem act⁹ terminareẜ ad duo vt
ad terminos qđ etiã intelligi nõ poteſt: ergo nõ in-
ſunt ſimul ẜm eandẽ ꝑtem aĩe. Sed cõtra/ aut ra Obiectio
tio xp̃i apprehẽdit dolorẽ paſſiõis aut nõ. Si nõ app̃
hendit: g̃ nõ ordinauit: g̃ meritori⁹ nõ fuit/ qđ here-
ticũ eſt dicere ſi app̃hendit. Sed cõſtat ꝙ etiam dei-
tatẽ ſibi cõiunctã apprehẽdit: q2 ab illi⁹ apprehẽſiõe
nunq̃ȝ retracta fuit: ergo in eadẽ potentia fuit app̃-
henſio duoꝝ: vni⁹ vt ſumme cõtrarij/ alteri⁹ vt ſum-
me cõuenientis. Cõſtat aũt ꝙ omnẽ apprehenſionẽ
ẜm cõueniens ꝛ triſte ſequiẜ experimẽtũ doloris ex
mortis apprehẽſione ꝛ ſummũ gaudiũ ex apprehen
ſione deitat̃ ꝛ ſimul vt videẜ: q2 app̃henſione erant
ſimul. Solutio ſine p̃iudicio dici poteſt ꝙ cõtra- Solo
ria ineſſe ſimul cõtingit duob⁹ modis: ſcȝ ꝙ vtrunq3 ad totũ
inſit vt forma ꝛ act⁹/ ꝛ ꝙ vnũ ſit ordinatũ in alterũ
vt materia ꝛ precipue in potẽtijs aĩe hoc contingit
ꝙ primo mõ nõ poſſunt ineſſe cõtraria ſatis videnẜ
ꝓbare prius habite rõnes. Secũdo autẽ mõ ꝛ con-
traria poſſunt ineſſe ꝛ ſequi põt affect⁹: verbi grã/ in
omni penitẽte dolor eſt in rõne: q2 aliter nõ eſſet lau
dabilis/ ꝛ tñ dicit Aug⁹: Semꝑ doleat ꝛ de dolore
gaudeat: g̃ gaudiũ poteſt eſſe de dolore/ ita ꝙ dolor
ſit materia gaudij/ ꝛ ita vtrunq3 poteſt ineſſe. Ita di
co in xp̃o ꝙ mors fuit in rõne apprehẽſa vt erat op⁹
redemptiõis/ ꝛ ſic mors apprehendebaẜ vt materia
gaudij: ꝛ ita vtraq3 põt ineſſe/ ꝛ ſic videẜ loqui pſal-
miſta. 18. Exultauit vt gygas ad currendã viam: ꝛ
hoc modo poterat ſimul ineſſe affect⁹ doloris in iu-
dicio mortis/ ꝛ iocunditas ex fine mort̃. Et per hoc Solo alia
patet ſolutio ad totũ. Vel poſſem⁹ dicere ꝙ dolor ad idem
de morte carnis nõ cõtrariaẜ iocunditati fruitõnis
eterne vel redemptiõis humane: q2 nõ ſunt de eodẽ
ꝛ ſic poſſunt ineſſe ſimul. Sed hec ſolutio nõ valet tan
tũ quantũ prima: q2 licet nõ cõtrarienẜ/ tñ trahunt
ꝑ effectũ ad ꝯtraria/ ſicut occupari circa inferiora vł
ſuperiora: ꝛ ideo prior ſolutio eſt melior meo iudicio
ꝛ in hoc ſenſu ꝓcedit obiectio facta in cõtrariũ.

Qualiter accipiendũ ſit illud qđ ait Leo papa.

Tradit auctoritas ꝙ domin⁹ noſter in ſe ſu-
ſcepit oĩa infirmitatis noſtre: preter pecca
tũ: qđ niſi accipiaẜ de illis tñ que cum ſume
re ꝓ nobis oportuit nec dedecuit: falſu ȝ eſſe
ꝓbabiẜ. Nõ eñ aſſumpſit ignorãtiã aliquã
cum ſit ignorãtia quedã que defect⁹ eſt: nec
peccatũ eſt ſcȝ ignorantia inuincibilis. Naȝ
vincibilis peccatũ eſt. Si tamẽ de his ẽ que
nobis expedit ſcire. Sunt eñ quedã quorũ
ſcientia nõ affert vel ignorantia nõ impedit
ſalutẽ: et forte taliũ rerũ ignorantia defect⁹
nõ eſt. Conſtat aũt nobis eſſe ignorãtiã atq3
difficultatẽ volendi vel faciendi bonũ: que
ad miſeriã noſtrã ꝑtinent. Vñ Aug⁹ in libro
iij. de libero arbi. Approbare inquit falſa ꝓ
veris: vt erret inuit⁹ ꝛ reſiſtente ꝛ torquente
dolore carnalis vinculi nõ poſſe a libidino-
ſis operib⁹ temperare: nõ eſt natura inſtituti
hoĩs: ſed pena damnati. Ex qua miſeria pec
cantib⁹ iuſtiſſime inflicta liberat dei gratia

quia ſponte homo libero arbitrio cadere po
tuit: nõ etiam ſurgere ad quã miſeriã ptinet
ignorantia ⁊ difficultas quã patiť omis ho-
mo ab exordio natiuitatꝭ ſue: nec ab iſto ma
lo quiſꝙ niſi gratia dei liberať. Ecce euiden
ter dicit hic Aug⁹: ignorantiã qua ꝗs inuit⁹
falſa ꝓ veris approbat ⁊ difficultatẽ qua nõ
poteſt ſe tẽperare a malo: ad miſeriã noſtraʒ
ptinere: ⁊ penã eſſe hoĩs. Hoc aũt xp̃s nõ ha
a buit. Nõ ergo accepit oĩs defect⁹ noſtre in-
firmitatis preter peccatũ.

Arti. V An chriſtus oĩes defectus acceperit: vel
E quoſdam et quoſdã non.

Arguiť ꝓo Einde queriť ſi oĩes accepit vel quoſdã/ vi-
d deť autẽ ꝙ oĩes: q2 oĩes curare venit: er-
2º go oĩs aſſumpſit. Item Dam. Tot⁹ totũ
aſſumpſit me vt toti mihi ſalutẽ gratificaret: ǧ videť
3º ꝙ oĩs aſſumpſit. Itẽ Dam. Qd nõ eſt aſſumptibi
le nõ eſt curabile: ǧ ſi aliquẽ defectũ nõ aſſumpſit il-
4º le curabilis nõ fuit/ vt videť: ǧ aſſumpſit oĩs. Itẽ
ſi ex his que paſſus eſt didicit obedientiã ⁊ miſericor
diã, tunc maxime in oĩbꝫ defectibꝫ noſtris pati de
buit: q2 ſi in aliquo nõ fuit paſſus ſꝫm illud nõ didi-
Queſtiuncula. cit paſſis auxiliari. P. que eſſet rõ ꝙ aliquos aſſu-
meret ⁊ aliꝗs dimitteret cũ null⁹ coꝝ ſit pctm: ǧ vť
ꝙ oĩs aſſumpſit vel nullũ/ ſed nullũ nõ aſſumpſit
Obiectio ergo oĩes. Sed cõtra/ nõ fuit leproſus nec gibbo
in cõtrariũ. ſus nec claudus: ǧ nõ oĩes defect⁹ etiã corporales
aſſumpſit. Silr nec fuit ignorans nec impotẽs be-
Solo ne agere: ǧ nec oĩes defect⁹ anime aſſumpſit. So
ad totũ lutio hic cõſiderandũ ꝑ regulã Dam. ſupra habitaʒ
ꝙ oĩes defectus aſſumpſit/ quos in noſtra natura
plantauit. Conſiderandũ igiť ꝙ natura nr̃a planta
ta eſt duobꝫ modis ſcʒ in pricipijs naturalibꝫ ⁊ gra-
tia innocẽtie/ ⁊ vtranꝙ plantationẽ fecit deus: gra-
tie aũt amiſſionẽ nõ fecit deus ſed culpa hoĩs: ⁊ ideo
que pter naturã cõſecuta ſũt culpã nõ aſſumpſit: q2
illa nõ plantauit/ ſicut eſt ignorãtia ⁊ infirmitas bñ
agendi in aĩa/ ⁊ fomes libidinis in corpore/ ⁊ pu-
gna carnis aduerſus ſpiritũ: ⁊ iõ illa nõ aſſumpſit.
In plantatiõe aũt naturali plantauit deus corpora
nr̃a cõuertendo elemẽta in humores/ ⁊ humores in
membra ſilia ⁊ diſſimilia: ⁊ de plantatõe illoꝝ ſunt
ꝗdam ex pte corporis ⁊ quedã ex pte anime: et ex par-
te corporis/ vt mortalitas: et ex pte diſſolutiõis/ ſicut
fames ex agentibꝫ qualitatibꝫ primis in ſubſtãtiaʒ:
⁊ iõ illos aſſumpſit. In aĩa aũt affect⁹ naturales
cõiuncti cõſequiť dolor ⁊ triſticia ſeparatiõis ⁊ mor
tis/ ⁊ illos aſſumpſit: ⁊ iſti ſunt naturales defectus
oĩs hoĩs: ſed lepra ⁊ gibbus ⁊c̃. ſunt defect⁹ pſo-
nales iſti⁹ vel illi⁹: ⁊ ideo nõ ſunt ꝑ ſe nature/ ⁊ cum
ipſe venit totã naturã reparare: iõ illos non debuit
aſſumere. Idem iudiciũ eſt de febre/ epylentia ⁊ hu-
iuſmodi. Aliã regulã cõſiderandi inter defect⁹ aſſũ-
ptos ⁊ nõ aſſumptos dat mgř in littera/ ſcʒ ꝙ acce-
pit illos quos accipere eũ nõ dedecebat ⁊ nobis ex-
pediebat: ⁊ hoc idem eſt: q2 illos quos ipſe in princi
pio nature plantauit nõ dedecebat eum ſuſcipere et
nõ pſonales ⁊ cõſequentes ex culpa: ⁊ iſti fuerũt no-
bis expedientes: q2 iſta ſunt ad nature ⁊ nõ vni⁹ ho-
minis curationẽ. P. ſi pſonales aſſumpſiſſet/ vt le-
prã vel gibbũ/ fuiſſet impedit⁹ a pdicatiõe verbi: q2
auditũ ab eo nõ fuiſſet ꝓpť pſone deſpectionẽ.

Qd ignorantia talis ⁊ difficultas non ſit peccatum.

Sʒ forte aliquis dicet illa eſſe peccatũ. Cui
obuiat illud qd Aug⁹ tradere videť hoc ſcʒ
deũ inculpabiliter añ peccatũ in exordio cõ
ditõis homini potuiſſe indere vt eſſent ei na
turalia: ita in lib. retracta. inquiens: Igno-
rantia ⁊ difficultas etiã ſi eſſent hominis pri
mordia naturalia: nec ſic eſſet culpand⁹ de⁹
ſed laudand⁹. Sʒ ſi hec homo in primordio
naturaliter habuiſſet: nunꝗd eſſent in eo de
fectus ⁊ pene? Si defectus vel pena ei indi-
ta fuiſſet añ peccatũ: iniuſte cũ eo agi vide-
reť ſi ante culpã ſentiret penaʒ. Ob hoc ſane
dicim⁹ illa nõ fuiſſe defectus vel penas ſi na
turaliter homini infuiſſent: ſicut nõ fuit ho-
mini añ peccatũ nõdum gratiã adepto defe-
ctus ſiue pena nõ poſſe ꝓficere. Sed poſtꝙ
gratiã recepit ꝑ quã ꝓficere potuit et ad tẽ-
pus ꝓfecit: eamꝙ culpa ſua poſt amiſit ſiĺꝙ
ꝓficiendi facultatẽ pdidit: defectus fuit ei ⁊
pena nõ poſſe ꝓficere: ſcʒ malũ declinare et
bonũ facere. Oĩes ergo defect⁹ noſtros ſu-
ſcepit xp̃s pter peccatũ quos ei cõueniebat
ſuſcipere: ⁊ nobis expediebat. Sunt eñ plu-
ra egritudinũ genera ⁊ corpis vitia: a quib⁹
oĩuino immunis extitit. Quos eñ defectus a
habuit: vel ad oſtenſionẽ vere humanitatis
vt timorẽ ⁊ triſticiã: vel ad impletionẽ ope-
ris ad qd venerat: vt paſſibilitatẽ ⁊ mortali-
tatẽ: vel ab immortalitatꝭ deſperatiõe ſpem
noſtrã erigendã vt mortẽ ſuſcepit. Hos aũt b
defect⁹ nõ cõditõis ſue neceſſitate: ſʒ miſera
tõis volũtate ſuſcepit. Veros quidẽ habuit
defectus ſicut ⁊ nos: ſed nõ eadem ex cauſa.
Nos eñ ex peccato originali hos defect⁹ cõ
trahim⁹ ſicut aplus inſinuat dicens: Corp⁹ Rom. 8.
quidẽ ꝓpter peccatũ mortuũ eſt: id eſt neceſ
ſitatẽ moriendi habet in ſe. Chriſt⁹ autẽ non
ex peccato huiuſmõi habuit defect⁹: q2 ſine
peccato eſt cõcept⁹ ⁊ nat⁹ ⁊ in terris cõuerſa
tus. Sed ex ſola miſeratiõis volũtate de no
ſtro in ſe trãſtulit verã infirmitatẽ ſicut acce-
pit verã carnẽ quã ſine oĩ infirmitate aſſu-
mere potuit: ſicut abſꝙ culpa eãdẽ ſuſcepit.

Vtrum tres cauſe tacte a mgř̃o q̃re xp̃us Arti. VI
aſſumpſit noſtros defect⁹ ſint bone. F

Einde queriť de hoc qd dicit in littera in ter
d cia pte prime iſtius ptis circa finẽ ibi [Quos
defect⁹ eñ habuit ad oſtenſionẽ vere huma-
nitatis ⁊c̃. F. a. Hic eñ determinat triplicẽ finẽ aſſũ
ptionis defectuũ ſcʒ oſtenſionẽ vere humanitatis in
ipo ꝯ cõgruẽtiã ad op⁹ redemptiõis ⁊ ad ſpem noſtrã

Arg. ꝓmo ꝙ non erigendã ab imoꝛtalitatis deſperatiõe: videt̃ autẽ nulla iſtaꝝ cauſarũ fuiſſe cõueniens. Et primo obij
Cõtra pmã cauſam. citur de prima ſic: Quicq̃d vno mõ verũ eſt in ſtatu coꝛruptiõis ⁊ incoꝛruptiõis / de illi⁹ veritate nõ eſt paſſibilitas coꝛruptiõis / humana natura vno modo vera eſt in ſtatu coꝛruptiõis ⁊ incoꝛruptiõis: ergo de veritate ſua nõ eſt paſſibilitas. Prima pꝫ ꝑ ſe. Se
cunda ꝓbat̃ ꝑ hoc ꝙ natura humana erit illa q̃ ap-
2° parebit ĩ hoĩe tpe reſurrectiõis: q2 nihil coꝛruptibile
3° erit in ipſo. P. etiã eadẽ ſcribit̃ ab Anſelmo. Item quicq̃d nõ eſt de oꝛigine alicui⁹ nature hoc nõ eſt de
4° veritate eius: igit̃ ꝑ illud nõ oſtendit̃ verus homo.
Item poſt reſurrectionẽ oſtendit verã humanitatẽ ⁊ tñ coꝛruptibilẽ nõ oſtendit / cũ oſtijs clauſis intrauit ⁊ corã diſcipulis q̃nq3 viſibilis q̃nq3 inuiſibilis fuit: ergo ſi tunc veritatẽ humane nature exhibuit tunc
Cõtra 2am cauſam. penalitates de veritate humane nature eſſe nõ putã: nã ergo ꝑ talia ſe potuit oſtendere verũ hominẽ. Similiter obijcit̃ de ſecunda cauſa: q2 opus redẽptiõis nõ fuit quecunq3 moꝛs ſed acceſſiõis violentie: ergo ſufficeret aſſumere carnẽ diuiſibilẽ gladijs ⁊ nõ opoꝛtuit aſſumere defectũ ſitis ⁊ laſſitudinis ⁊ huiuſmo
Cõtra 3am cauſam di. Silit̃ obijcit̃ de tertia: q2 videt̃ ꝙ magis deſpſerit ſpem q̃3 erexerit cum infirm⁹ infirmo adiutoꝛe
Solo nõ cõſolet̃ ſed deijciat̃ in deſperatõnẽ. Solutio dicendũ ꝙ bone ſunt cauſe iſte quas hic mgr̃ determinat: ⁊ ſumit̃ rõ ⁊ ſufficientia ſic / Redemptoꝛ em̃ aſſumpſit illud qd̾ eſt diſpoſitio ad redẽptionẽ / ⁊ id qd̾ valet ad opus. Et primo mõ eſt cauſa prima: q2 veritatẽ debent̾ facere exhibuit ſumendo defect⁹. Si autẽ quo ad opus / aut quo ad ipſum opus in ſe / aut quo ad finẽ opis. Si quo ad ipm̃ opus ſic ſumit̃ ſecũda. ſi qua ad finẽ opis ſic ſumit̃ tertia: q2 hoc fuit finis redemptiõis / vt homo ſpe grẽ reconciliationis
Ad obiecta ꝯ pmã cãm ad ſpem erigeret̃ immoꝛtalitat̃. Ad primũ ergo dicendũ ꝙ nõ intendit naturã hoĩs in genere oſtẽdere: q2 hac nõ valuiſſet nobis ſed naturã hoĩs in ſtatu redemptiõis debentis ⁊ potentis ſatiſfacere / ⁊ cũ hoc cõgrue nõ potuerit eſſe niſi ꝑ paſſibilitatẽ: paſſibilitas eſt de ſtatu veritatis nature in redimente naturã licet nõ eſt de ſtatu nature in ſe: ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſolutõ
Ad 2am. ad duo ſequẽtia. Ad id qd̾ obijcit̃ cõtra cauſam ſecundã dicendũ ꝙ occiſio violẽta nõ põt inferre leſionem niſi aſſumpt̃ defectibus naturalib⁹: q2 quo ad materie diſpoſitionẽ. idem eſt defect⁹ ad moꝛtẽ naturalẽ ⁊ violentã licet differẽtia ſit in cauſa efficiente.
Ad 3am Ad aliud dicendũ ꝙ ex infirmitate illa erigit̃ ſpes q2 ſpes fulcit̃ foꝛtitudine meriti ⁊ iuſtitie: ⁊ non foꝛtitudine virtũ / et illi defectus cumulant nobis meritũ ⁊ iuſtitiã recõciliationis.

Arti. VII. **An chꝛiſt⁹ hos defectus cõtraxerit an voluntarie ſuſceperit.**
B Einde querit̃ de hoc qd̾ cõſeq̃nter dicit in. iiij
D capl̃a illi⁹ partis ibi / Hos aũt defect⁹ nõ cõditiõis ſue neceſſitate. ⁊c. b. Videt̃ em̃ ꝙ xp̃s
Arg. ꝓmo ꝙ ſic. hos defect⁹ cõtraxerit: q2 cõtractũ dicit̃ ſimul cũ natura tractũ / ſed ipſe ſimul traxit vtrunq3 in ſe a mr̃is
2° coꝛpoꝛe: ergo videt̃ cõtraxiſſe. Itẽ ſpũſſanct⁹ veniens in beatã virginẽ ⁊ mundans nõ mũdabat illud qd̾ immundũ nõ erat: defect⁹ aũt huiuſmõi nõ erãt immundi: ergo nõ emundabat materiã ab illis: ergo xp̃s traxit vtrunq3 ſcꝫ defect⁹ ⁊ materiã coꝛpoꝛis a ma-
q̃ſtiũcla 2a. tre: ergo cõtraxit. P. ſi dicat̃ ꝙ ꝯtrahere eſt ex libidine trahere / libidine dico in qua natura noſtra ſeminat̃
que eſt rõ ꝙ illud dicat̃ contractũ: hoc em̃ nõ videt̃
habere ſignificatio vocabuli. Solutio dõm ꝙ xp̃s Solutio
nõ habet defect⁹ cõtractos ſed aſſumptos. Aſſum- ad totũ.
ptio em̃ eſt in voluntate aſſument̃ / ⁊ ita fuit in poteſtate xp̃i anteq̃3 eſſet homo verũ aſſumeret naturam humani coꝛpis ſine defectib⁹ vel cũ ipſis: ⁊ ideo aſſũpti ſunt. Sic aũt nõ eſt in nobis: q2 nos nõ fuimus anteq̃3 hos defect⁹ in habitu haberem⁹: et ideo nos ꝯtraxim⁹: ⁊ bñ cõcedo ꝙ cõtractũ ẽ a libidine tractũ ⁊ cum libidĩe que eſt in coitu generatiõis: ⁊ ꝑ hoc pa
tet ſolutio ad duo prima. Ad id qd̾ vlteri⁹ querit̃ Ad. q. 2am
de rõne vocabuli dicendũ ꝙ rõ ſua accipit̃ a triplici ſimultate inſeꝑabili in natura coꝛrupta quarũ vna eſt in generantib⁹ / ⁊ alia in actu generatiõis. tertia aũt in materia generatiõis. In generantib⁹ autẽ licet ꝑſona ſit mundata ꝑ baptiſmũ ab oꝛiginali peccato / tñ in actu generatiõis cõiuncta eſt ade: q2 omnis homo pur⁹ (vt dicit Anſelm⁹) eſt adam in natura / etiam quicũq3 ſit ipſe in ꝑſona. Et accipit ab aplõ. I. Coꝛinth. 15. Prim⁹ homo de terra terren⁹: ſecũd⁹ autẽ de celo celeſtis: qualis terren⁹ tales ⁊ terreni. Et infra / Poꝛtam⁹ imaginẽ terreni. Si em̃ ꝑſona vt ꝑſona generaret tũc genitũ naſceret̃ ſm meritum ꝑſone vel demeritũ: ⁊ hoc nõ eſt verũ: generat igit̃ ꝑſona vt adam in natura: ⁊ igit̃ (ſm Augu.) ſicut circũciſus ꝑpuciatũ gignit trãſijciens in ipm̃ qua ipſe iã caruit. ita baptiſat⁹ filiũ ite generat trãſijciens in ipſum quo ipſe iam caruit: ⁊ in hac ſimultate ꝑſone generantis ⁊ Ade dicit̃ cõtractũ quaſi ab vtroq3 tractũ ſcꝫ ꝑ vnũ ⁊ ab altero: ꝑ ꝑſonã em̃ trahimus ab adam. Simultas aũt act⁹ eſt cõiunctio duplicis legis. ſ. fuſionis ſubſtantie coꝛpulẽte / ⁊ legis cõcupiſcentie in vehemẽti ⁊ ſuffocanti libidine: licet em̃ q̃ſdam nõ ſuffocet quo ad habitũ virtutis / ſuffocat tñ oẽs quo ad rõnis actũ. Vñ etiã dicit Grego⁹ ꝙ in tali opere ſpũſſanct⁹ nõ tangit coꝛda ꝓphetarũ ꝓpter nimiũ deſcenſũ rõnis ſub carne / ⁊ quo ad duoꝝ iſtorũ cõiunctionẽ iterũ dicit̃ cõtractũ q̃ſi ſil̃ ab vtroq3 tractũ in actu generatiõis. Tertia cõiunctio eſt in ſemine qd̾ eſt materia in qua eſt coꝛruptio vitij ſm cauſam ⁊ coꝛruptio paſſibilitatis. Dico aũt coꝛruptionẽ vitij que eſt vitiũ vel immediate ex vitio vl̃ ad vitium de ſe vitiũ / ſicut in aĩa oꝛiginale peccatũ. Ex vitio immediate: q2 lex carnis reſperſa in membꝛis eſt figura peccati / vt dicit Aug⁹ in lib. de nuptijs et cõcupiſcẽtia. Non em̃ illã habem⁹ ex cõſtituentib⁹ nos materialit̃ / ſcꝫ calido / frigido / humido ⁊ ſicco / ſꝫ eſt immediat ſequela peccati. Ad vitiũ autẽ de ſe: q2 eſt prona in peccatũ / ⁊ dico illã coꝛruptionẽ vitij ſm cauſam eſſe in ſemine / nõ ſm eſſentiã: q2 cauſabit ipſum tale ſemĩe innato ꝑtim ſm coꝛp⁹ ⁊ ꝑtim ſm animã ⁊ ꝑtim ſm vtrũq3. Quo ad habitũ em̃ legis mẽbꝛoꝝ erit reſperſa in membꝛis coꝛpis / ⁊ quo ad peccatũ oꝛiginale erit in anima / ⁊ quo ad pugnã carnis cõtra ſpiritũ / ⁊ ecõuerſo erit in vtroq3. Et ideo dico ipſam nõ eſſe ſm eſſentiã in ſemine q2 Anſelm⁹ dicit oꝛiginale peccatũ nõ eſt magis aliq̃d per eſſentiã in ſemine q̃3 in ſputo / tamẽ de hoc determinari hab3 ſuper ſecundũ librũ. Propter igit̃ triplicẽ iſtam cõiunctionẽ dicit̃ in nobis iſta paſſibilitas ꝯtracta. in chꝛiſto aũt nullo iſtoꝛũ modoꝛũ fuit. Adam em̃ in natura matris repulſus fuit. in conceptu filij ſol⁹ ſpũſſanctus nõ hõ egit. in materia aſſumpta coꝛruptio vitij nulla fuit: ⁊ iõ hos defect⁹ aſſumpſit ⁊ nõ cõtraxit.

Auctoritatibus ꝓbat xp̄m ſm homineꝫ vere dolores ſenſiſſe et timuiſſe cōtra quoſdā hoc negātes.

Sed q2 nōnulli de ſenſu in paſſiōe humanitatis xp̄i male ſenſiſſe inueniunť: aſſerentes ſimilitudinē atq3 imaginē paſſionis ꝛ doloris xp̄m hoīem ꝑtuliſſe: ſed nullū omino dolorē
vel paſſionem ſenſiſſe. Auctoritatū teſtimonijs eos cōuincētes indubitabile faciam⁹ qđ
Eſa.53. ſupra dixim⁹. Propheta Eſa. di. Uere languores noſtros ipē tulit: ꝛ dolores nr̄os ipſe
Marci.14 portauit. Et veritas ipā in euāgelio ait: Triſtis eſt aīa mea vſq3 ad mortē: vbi etiā legitur: Cepit ieſus pauere ꝛ tedere. Propheta
Ps.87 etiā ex ꝑſona xp̄i ait: Repleta eſt malis aīa mea. Qđ exponēs Auguſt. inq̄t: Nō vitijs ꝛ peccatis: ſed humanis malis. i. dolorib⁹ repleta fuit aīa xp̄i quib⁹ ipſa compatiť carni Nō eñ dolor corꝑis pōt eſſe ſine aīa. Dolere aūt aīa etiā non dolente corꝑe pōt. Hos aūt hūane infirmitatis affect⁹ ſicut ipām carnē ac mortē nō hūane cōditiōis neceſſitate: ſed miſeratiōis volūtate ſuſcepit. Amb. eti-
Math.26 am in li. iij. de tri. ait: Scriptū eſt: Pr ſi poſſibile eſt trāſeat a me calix iſte. Timet ğ xp̄us
Joh.12. ꝛ dū petr⁹ nō timet xp̄s timet. Petrus dixit:
Joh.11. Animā meā ponā ꝓ te. Chriſt⁹ dicit: Anima mea turbať. Utrūq3 verū eſt ꝛ rōnis plenū q ꝛ ille q̄ eſt inferior nō timet: ꝛ ille q̄ ſuperior eſt gerit timētis affectū. Idē in eodē: Ut hō turbať: vt hō flet: vt hō crucifigiť: ꝑ naturā hoīs ꝛ tediauit ꝛ ſurrexit. Nō turbať ei⁹ xt⁹: nō turbať ei⁹ diuitas: ſʒ turbať aīa: ſm hūane fragilitatꝪ aſſūptionē. Nā q̄ ſuſcepit aīam ſuſcepit etiā aīe paſſionē. Nō eñ eo q de⁹ erat aut turbari aut mori poſſʒ. Idē i eodē: Suſcepit triſticiā meā ꝛ cōfidēter: triſticiā noīo q̄ crucē p̄dico. Ut hō habuit triſticiā quā meo ſuſcepit affectu: mihi compatiť mihi triſtis eſt: mihi dolet. Ergo pro me ꝛ in me doluit: q̄ ꝓ ſe nihil habuit quod doleret. Doles igiť dn̄e ieſu vulnera mea non tua: q2 tu nō ꝓ te: ſed ꝓ me doles. Hiero. q̄ʒ i explanatiōe fidei ait: Nos ita dicim⁹ hoīem paſſibilē a dei filio ſuſceptū: vt deitas impaſſibiľ ꝑmaneret. Paſſus eſt eñ fili⁹ dei nō putatiue ſʒ vere oīa q̄ de illo ſcriptura teſtať ſm illud q pati poterat. ſ. ſm ſubam aſſumptā. Licet ergo ꝑſona filij ſuſceperit paſſibilē homiem: ita tñ ei⁹ habitatōe ſm ſubam ſuā nil paſſa ē vt tota trinitas quā impaſſibilē neceſſe ē cōfiteri. His alijſq3 auctoritatib⁹ ꝑſpicuum fit xp̄m vere paſſibilē aſſumpſiſſe hoīem: atq3 i eo defect⁹ ꝛ affect⁹ nr̄e infirmitatꝪ ſuſcepiſſe: ſed voluntate nō neceſſitatis cōditiōe.

Hic ponit que predictis aduerſari videntur.

Quedā tñ reperiunť in ſanctoꝝ tractatibus que p̄miſſis aduerſari videnť. Nā ſup illum
locū pſal. Clamabo ꝛ nō exaudies Aug. tra Ps.21.
dere videť xp̄m nec vere timuiſſe. nec vere
triſtatū eē dicēs ſic: Quođ hoc dicit: Qui pec 1. Petri.2.
catū nō fecit: nec inuent⁹ eſt dolus in ore ei⁹ Eſa.53.
ſed de nobis corꝑe ſuo hoc dicit: Corꝑis eñ ſui. i. eccleſie gerebat ꝑſonā: ſicut ꝛ alibi cum
dixit: Tranſeat a me calix iſte: ꝓ nobis loq̄ť Math.26
niſi forte puteť timuiſſe mori: ſed nō vere timebat dn̄s pati tertia die reſurrectur⁹: cū ar
deret Paulus diſſolui ꝛ eſſe cū xp̄o: Nō eñ Phil.1.
fortior eſt miles q̄ imꝑator. Miles eñ coronand⁹ gaudet mori: ꝛ dn̄s coronatur⁹ timet mortē. Sed infirmitatē noſtrā rep̄ſentans ꝓ ſuis infirmis qui timēt mori hec dixit: Voꝝ illoꝝ erat. Hiero⁹ etiā ait: Erubeſcant q̄ putant ſaluatorē timuiſſe mortē ꝛ paſſiōis pauore dixiſſe: tranſeat a me calix iſte.

An xp̄s timorē ꝛ triſticiā aſſumpſerit. Arti. VIII
Einde q̄riť de hoc qđ dicit in illo capľo [Sʒ D
D q2 nōnulli de ſuo ſenſu] Uideť eñ q xp̄s tri Arg. p̄mo
ſticiā ꝛ timorē nō aſſumpſit multiplici rōe ꝓbari / videť q talia in eū cadere nō potuerūt: ꝓbat eñ Seneca in ſapiētes cadere nō poſſe ſic: Sapiēs nō triſtať de his q̄ poſſūt inferri bn̄: pene aūt corꝑales bn̄ poſſunt inferri / ſicut ſi innocenť inferanť: ğ ſapi-
ens nō triſtať de illis. Itē ſapiēs nō triſtať de his 2°
in quib⁹ in ſummo act⁹ eſt p̄cipue virtutis / ſed in ſuſtinentia penaꝝ illataꝝ ꝛ ꝑiculo mortis ꝛ ipſa morte eſt actus p̄cipue virtutꝪ: q2 fortitudinis: ğ nō tri-
ſtať de illis: ğ nec xp̄s cū fuerit ſumme ſapiēs. Itē 3°
ſapiens nō triſtať de inſultu fortune ſiue ꝑ ꝓſpera ſiue ꝑ aduerſa inſiliat: q2 fortuna nō ē de laudabilib⁹ bonis: nec bonū humanū auferre nec dare poteſt. et voco bonū humanū id ad qđ eſt hō: ğ cū xp̄s nō fuerit min⁹ ſapiēs ꝓbis nō triſtabať de illaꝝ paſſiōib⁹:
ğ falſum eſt q xp̄s habuit triſticiā / vt videť. P. ad 4°
hoc videnť facere auctoritates in ſeq̄nti capľo inducte. Ulteri⁹ videť poſſe oſtendi q nō habuit timorē q̄ſtiuncla 2ᵃ. Arg. p̄mo.
Timiditas eñ vitiū eſt oppoſitū fortitudini: xp̄s aūt
nullū habuit vitiū: ğ nullū timorē. Itē timor non 2°
eſt de eo qđ pōt auferri qñ aliq̄s vult: ſʒ xp̄s potuit a ſe transferre qñ voluit: q2 ipē dixit: Ptātē habeo ponendi animā meā ꝛc. ſed ego pono eā ꝛ iterꝝ ſumo
ğ videť q nō timuit. Item ſi hō nō peccaſſet non ti 3°
muiſſet: ğ videť q timor cōſecut⁹ eſt peccatū: ğ xp̄us
eū habere nō debuit. Itē ſupra habitū eſt in lr̄a q 4°
ſi homo in p̄mordio natiuitatis ſue vel nature ignorantiā vel difficultatē agendi habuiſſet bn̄ nō eēt in eo defect⁹: q2 nō eſt defect⁹ ꝛ pena ante peccatū: ğ a ſimili ſi homo ꝑ naturaꝫ triſtať in periculis ꝛ timet nō eſt defect⁹: ſed xp̄us timuit vt dicis: ğ nō per de-

fectū ſ3 ꝑ naturā/et ita nō valuit nobis: q2 id qđ nō liberaliter aſſumpſit ſalutē nobis non gratificauit.
ſo Itē eadē rōne qua nō aſſumpſit ignorantiā τ difficultatē bene agendi: q2 bene cōſecuta ſunt ex peccato/ videꝛ ꝙ nullū defectū debuit aſſumere: q2 dicit Aug⁹ in p2ius habito caplo ꝙ nō eſt defect⁹ τ penalitas in quo natura eſt inſtituta/ ſ3 id qđ cōſecutū eſt ex peccato/ oēs aūt ex peccato cōſecuti ſūt: ergo nullū accipere debuit: ꝗ nec triſticiā nec timorem nec fa-
Solo mē nec ſitim nec aliquē aliū. Solutio dōm ꝙ xp̄s verā triſticiā naturalē habuit τ verū timorē ſicut di
Ad pmū cit mgr̄ in lr̄a. Ad p2imū igiꝛ dicendū ꝙ aliud eſt eē triſticiā in viro ſapiēte: τ aliud eſt cadere in ipo perturbationē: licet em̄ triſticia turbatio ſit in viro ſapiente: tamen nō eſt ꝑturbatio: xp̄us em̄ non eſt minus ſapiens ꝙ̄ pħi: dicit tn̄/ Turbat⁹ ſum τ nō ſum locut⁹. nec Seneca intendit ꝙ non inſit eis triſticia turbans: ſ3 q2 nō eſt in eis triſticia ꝑturbās: q2 ꝑturbatio dicit deflectionē rōnis ab equitate. Aliud eī eſt rōnem tangi turbatione τ nō deflecti: τ aliud eſt tangi τ deflecti ab equalitate regiminis quo in regno anīe regiꝛ: τ aliud eſt tangi τ deflecti ab eq̄litate virtutis. Sapiēs em̄ tangiꝛ τ patiꝛ rōne paſſiōis ſed nō deduciꝛ deflexus ab equalitate τ eq̄tate. Imꝑfectus aūt ſapiēs patiꝛ τ tangiꝛ τ deduciꝛ ab equalitate quidē: ſed nō recedit ab equitate. Inſipiēs autem patiꝛ τ deduciꝛ ab equalitate τ equitate: vn̄ licet pene corporales bn̄ poſſunt recipi ad virtutis exercitiū: tn̄ q2 agunt cōtra naturā bonā inducūt in ſa-
Ad 2m piente triſticiā talem qualē dixim⁹. Ad aliud dōm ꝙ ſapiens nō triſtaꝛ de eis/ ſm ꝙ ſumma virtus eſt in eis/ ſed ſm aliū modū poteſt triſtari. Vn̄ Ariſt. in iiij. ethicoꝝ dicit ꝙ ſufficit forti nō triſtari: id eſt non turbaliꝛ triſtari licet in aliis virtutib⁹ hoc nō ſufficiat: q2 in aliis virtutib⁹ ſignū opoꝛtet accipere habitū facientē in opere delectationē/ vt ipe dicit: ſed fortis nō pōt delectari in ope ſuſtinentie/ ſ3 ſufficit ſi in fine gaudet τ in ope nō ꝑturbaꝛ/ τ ſi triſteꝛ ꝓpter ni-
Ad 3m miā acerbitatē paſſiōis. Ad aliđ dōm ꝙ paſſio ſm ꝙ eſt illata ꝑ fortunā nō eſt materia virtutis/ ſ3 ſm ꝙ eſt accepta a forti τ ſapiente: q2 dicit pħus ꝙ fortis etiā bn̄ vtiꝛ infortuniis τ etiā ꝑiculis naturalib⁹/ vt
Ad 4m eſt mors naturalis. Ad aliud dōm ꝙ auctoritates ille nō intēdūt remouere a xp̄o paſſiōes triſticie oīno ſ3 ꝓpaſſiōes intēdūt ponere τ paſſionē ꝑturbātē remouere/ ſicut mgr̄ infra in textu illas auctoritates expo
Ad. q. 2am nit. Ad id qđ vlteri⁹ queriꝛ de timore dōm ꝙ timi
τ ad pmū. ditas nō eſt idem qđ timor: q2 timiditas ſonat in puſillanimitatē que viciū eſt: ſed timor ſonat in paſſionē quandā q̄ pōt eſſe virt⁹ τ vitiū τ nature conditio: virtus ſicut nos dicim⁹/ forte timere timēda/ vitiū ſicut dicim⁹ timorē mundanū vel humanū. Conditio aūt nature eſt ſicut dicim⁹ ꝙ met⁹ cadens in cō-
Ad 2m ſtantē virū/ vn̄ timor ſemꝑ nō ſonat in viciū. Ad aliud dicendū ꝙ in xp̄o eſt cōſiderare naturā τ ꝑſonā: vn̄ licet nihil fuerit impoſſibile ꝑſone/ tn̄ natura infirma fuit in eo τ illius cōditio fuit timor ꝑſone ī natura illa. Qđ autē dixit: Nemo tollit τc̄. hoc dicit de
Ad 3m ꝓtāte ꝑſone ſm naturā diuinā. Ad aliđ dōm ꝙ triſticia τ timor plantata ſunt in natura nr̄a/ vt ſup̄ diximꝰ: q2 licet actus timendi τ triſtandi cōſecuti ſunt ex peccato/ tn̄ potētia timēdi τ ordo ad timorē eſt ex mō cōſtituēdi naturā corpis ex cōtrariis: et ſic nō ē
Ad 4m. de aliis quibuſdā defectib⁹/ vt ſtatim patebit. Ad aliud dōm ꝙ defect⁹ non ꝓprie dicꝛ de eo qđ abeſt naturalib⁹. Dyogenes em̄ non dicꝛ deficiens ex eo ꝙ nō habet cornua: τ homo nō dicꝛ deficiens ex eo ꝙ nō habet potētiā volandi: τ ideo hoīm dicunꝛ defect⁹ iſte paſſibilitates: q2 natura ſua rōnalis eſt τ inſtituta fuit in oppoſitꝫ habitib⁹. Si aūt nō eſſet cum natura cōſtituta nō eſſet defect⁹/ ſicut dicit Aug⁹/ ſicut nec in capra ꝙ nō rōcineꝛ. Ad aliud dōm ꝙ nō Ad 5m
eſt ſimile de q̄buſcūq3 defectib⁹: q2 quidā cōſequuntur naturā ſm p2incipia cōſtituentia ipām/ τ q̄dam culpā τ quidā ꝑſonā/ vt ſup2a dixim⁹: xp̄us aūt nō debuit aſſumere niſi illos q̄ cōſequunꝛ naturā.

Determinatio auctoritatū.

Ne autē in ſacris litteris aliqua aduerſa diuerſitas eſſe putetur harum auctoritatū verba in hunc modū accipienda dicim⁹: vt non veritatē timoris τ triſticie vel ꝓpaſſionē: ſ3 timoris τ triſticie neceſſitatē τ paſſioꝫ a xp̄o remouiſſe intelliganꝛ. Habuit em̄ chriſt⁹ verū timorē τ triſticiā in natura homīs: ſed nō ſicut nos qui ſum⁹ membra eius. Nos enim cauſa peccati noſtri his defectib⁹ neceſſario ſubiacem⁹: τ in nobis ſunt iſti defect⁹ ſm ꝓpaſſionē τ paſſionē: ſed in chriſto nō niſi ſm ꝓpaſſionē. Sicut em̄ in petris grad⁹ quidam notanꝛ ꝓpaſſio τ paſſio: ita et in his penalibus affectib⁹. Afficiꝛ em̄ quis interdū timore vel triſticia ita vt mentis intellect⁹ non inde moueaꝛ a rectitudine vel dei cōtemplatione: τ tunc ꝓpaſſio eſt: Aliq̄n vero moueꝛ τ turbaꝛ: τ tunc paſſio eſt. Chriſt⁹ vero nō fuit ita turbat⁹ in aīa timore vel triſticia: vt a rectitudine vl' dei cōtemplatiōe aliquaten⁹ declinaret: ſm quē modū intelligiꝛ cū diciꝛ vl' timuiſſe vel triſtis fuiſſe. Unde Hiero⁹. ſup
Matth. vbi legiꝛ: Cepit cōtriſtari et meſtus Matth. 16.
eſſe. Ut veritatē inquit ꝓbaret aſſumpti hominis vere cōtriſtat⁹ eſt: ſed nō paſſio ei⁹ dominaꝛ animo: verū ꝓpaſſio eſt. Vn̄ ait: Cepit cōtriſtari: aliud eſt em̄ cōtriſtari: aliđ incipere cōtriſtari. Qđ eſt: aliter contriſtaꝛ q̄s per ꝓpaſſionē: aliter ꝑ paſſionē. Ideoq3 ſm hanc diſtinctionē aliq̄n diciꝛ chriſt⁹ non vere timuiſſe: aliquādo vere timuiſſe: q2 verū timorē habuit τ triſticiā: ſed nō ſm paſſionē neq3 ex neceſſitate cōditiōis. vnde Aug⁹. ex his cauſis volens aſſumi dictorū intelligentiam: dicit chriſtū nō vere timuiſſe vel triſtatū eſſe: τ in cōtinenti verā triſticiā habuiſſe. His verbis infirmos in ſe ꝑſignans domin⁹
ait: Pater ſi fieri poteſt tranſeat a me calix Matth. 26
iſte. Nō em̄ vere timebat domin⁹ pati tertia die reſurrectur⁹: cum arderet paulus diſſolui τ eſſe cum xp̄o. Iſte gaudet coronand⁹: τ triſtis eſt domin⁹ coronatur⁹. Ecce hic vide

tur triſticiā ⁊ timorē a xp̄o remouere. Conti
nuo autē ſubiunxit: ſed triſticiā ſic aſſumpſit
quō carnē. Fuit eñ triſtis ſicut euāgeliū di-
cit. Si eñ triſtis nō fuit cum euangeliſta di-
cat: Triſtis eſt aīa mea. ⁊c. ⁊ ergo quādo di-
cit: dormiuit ieſus nō dormiuit: vl' quādo di
Marci. 3. cit manducaſſe nō manducauit: ⁊ ita nihil ſa
nū relinquit̄ vt dicat̄ etiā q2 corpus nō erat
verū. Quicq̄d ergo de illo ſcriptū eſt: verū
eſt et factū eſt. Ergo ⁊ triſtis fuit: ſed volun-
tate triſticiā ſuſcepit verā: quō volūtate car
nē verā. Aperte noſcis eundē ſibi in his ver
bis cōtradicere niſi varias dictoꝝ diſcerne-
ret cauſas: ex quibus intelligentia verborū
aſſumenda eſt. Si eñ diſcernat̄ intelligen-
tie cauſa predictorū verborū nihil occurrit
contradictionis.

Arti. IX Vtrū in xp̄o fuerit ꝓpaſſio vel paſſio.
3 Einde querit̄ de hoc qd dicat mgr ſoluendo
d cōtra ſe obiecta [In nobis ſūt iſti defect⁹ ſm
ꝓpaſſionē ⁊ paſſionē. ꝯ. a. Ille autē ſpēs due
Arg. pmo ponunt̄ in peccatis Matth. 7. In xp̄o autē nullum
2o fuit peccatū: g̃ nulli⁹ iſtorū graduū fuit in xp̄o. Itē
dicit in littera de ꝓpaſſione. Dicit eñ glo. Matth.
7. q̄ ꝓpaſſio eſt ſubit⁹ motus cui ex rōne nō conſen-
tit̄. Hyo⁹ aūt in tertia ep̄la ad Hayū monachū: Su
bito eſt qd eſt preter ſpem/ ⁊ ex nō apparēte ad mani
feſtū deductū: g̃ nihil fuit in eo preter ſpem ſubito: g̃
nec ꝓpaſſio. In cui⁹ diffinitiōe cadit ſubitū: ⁊ cōtra
3o hoc eſt qd dicat in littera. R. ſpes nō accipit̄ ꝓ virtu
te ſpei que nō fuiſſe in chriſto infra ꝓbabit̄: ſed ꝓpaſ-
ſio eſt que eſt vna de quattuor naturalib⁹ paſſionib⁹
que bene fuit in xp̄o/ ſicut ⁊ alie paſſiōes naturales:
Solo ad pmū ⁊ ſic nulla eſt inſtantia. Solutio ad hoc dicendū q̄
grad⁹ illi ponunt̄ in ira nō ſm q̄ peccatū eſt ſed ſm
q̄ eſt paſſio: ⁊ ideo poſſunt trāſferri etiā ad alias paſ-
ſiones que nō ſunt peccatū ſicut ad triſticiā vel timo
Ad 2m et 3m rem naturalē. Ad aliud qd eſt ſubitū ex parte rei/ ⁊
ex parte eius in quo fit in xp̄o. in xp̄o autē nihil fuit
ſubitū ex p̄te eius in quo fuit: fuit tamē ſubitū ex p̄te
paſſiōis. Vel dicat̄ q̄ nō ſm illā rōnem accipit̄ hic
ꝓpaſſio: ſcʒ ſm effectū: ſʒ q2 nō deflectit rōnem ab eq̄
litate vel equitate regiminis.

De quibuſdā Hylarij capitulis valde obſcuris que vident̄ cōmuni ſententie obuiare.

Verūtamen magis mouēt ac difficiliorē af
ferunt queſtionē verba Hylarij quibus vi-
det̄ tradere ict⁹ ⁊ vulnera ⁊ hmōi: ſic in chri-
ſtū incidiſſe: vt paſſionis dolorē nō incurre-
rent: ſicut telū tractū ꝑ aquā vel ignē vl' ae-
ra ea facit que ⁊ cum trahit̄ ꝑ corpora anima
ta: q2 perforat ⁊ cōpungit: nō tamē dolorem
ingerit: q2 non ſunt ille res doloris capaces.
Ita ⁊ corp⁹ chriſti ſine ſenſu pene vim pene
excepiſſe dicit: q2 ſicut corp⁹ noſtrū non ha-
bet talē naturā vt valeat calcare vndas: ita
corp⁹ chriſti dicat nō habuiſſe naturā noſtri
doloris: q2 non habuit naturā ad dolendū.
Ait eñ ſic in. x. lib. de trini. Vnigenit⁹ deus Hylarius
hominē verū ſm ſimilitudinē noſtri hoīs nō
deficiens a ſe deo ſumpſit. In quo q̄uis aut a
ictus incideret: aut vulnus deſcenderet: aut
nodi cōcurrerēt: aut ſuſpēſio eleuaret: affer
rent quidē hec impetū paſſiōis: nō tamē paſ
ſionis dolorē inferrent vt telū aliqd aquam
ꝑforans vel ignē cōpungēs: vel aera vulne-
rans. Omēs quidē has paſſiōes nature ſue
infert vt ꝑforet: vt cōpungat: vt vulneret: ſʒ
naturā ſuam in hoc paſſio illata non retinet:
dum in natura nō eſt vel aquā forari vel pū
gi ignem: vel aera vulnerari: q̄uis natura te
li ſit ⁊ vulnerare ⁊ compūgere ⁊ forare. Paſ
ſus quidē xp̄us eſt dum cedit̄ dum ſuſpendi
tur: dum morit̄: ſed in corpus irruens paſſio:
nec nō fuit paſſio: nō tamē naturā paſſionis
exercuit: dum et penali miniſterio pena deſe
uit: ⁊ virtus corporis ſine ſenſu pene vim pe
ne in ſe deſeuientis excepit. Habuit ſane il-
lud dominicū corp⁹ doloris noſtri naturaʒ.
Si corp⁹ noſtrū id nature habʒ: vt calcet vn
das ⁊ fluctus deſup eat: nec clauſe dom⁹ ob-
ſtaculis arceat̄. At vero ſi dñici corporis ſo-
lum iſta natura ſit vt ferat̄ i humidis ⁊ ſiſtat
in liquidis ⁊ ſtructa trāſcurrat: quid ꝑ natu
rā humani corporis carnē ex ſpiritu ſctō con
ceptā iudicam⁹? Caro illa de celis eſt: et ho-
mo ille de deo eſt: habens ad patiendū cor-
pus ⁊ paſſus eſt. Sed naturā non habens ad
dolendū. Idē in eodē. Videam⁹ an ille paſ
ſionis ordo infirmitatē in dño doloris ꝑmit-
tat intelligi: dilatis eñ cauſis ex quib⁹ me-
tū dño hereſis aſcribit: res ipſas vt geſte ſūt
cōferam⁹. Nec eñ fieri poteſt vt timor eius
ſignificet̄ in verbis: cuius fiducia ꝯtinuat̄ in
factis. Timuiſſe ergo heretico paſſionē vi-
det̄. Sed ob ignorantie hui⁹ errorē petrus ⁊
ſathanas ⁊ ſcādalū eſt. Anne timuit mori q̄
armatis obuius prodijt? et in corpore ei⁹ in-
firmitas fuit: ad cui⁹ occurſum cōſternata ꝑ-
ſequentiū agmina ſupinatis corporib⁹ con-
ciderūt? Quam ergo infirmitatē dominatā
huius corporis credis: cui⁹ tantā habuit na-
tura virtutē? Sed forte dolorē vulnerū ti-
muit. Quē rogo o tu dñice infirmitat̄ aſſer-
tor penetrantis carnē claui habuit terrorem
qui exciſam aurē ſolo reſtituit attactu. Pro
ducens hec aurē manus clauū dolet ⁊ ſentit
vulnus qui alteri dolorē vulneris non reli-

quit? Pungende carnis metu triſtis eſt cui⁹ attactu caro poſt cedē ſanat? Idem: Collatis ergo dictoꝝ geſtoꝝūq; virtutibus demōſtrari nō eſt ambiguū in natura corporis ei⁹ infirmitatē corporee nature nō fuiſſe: ꝛ paſſionē illam licet corpori illata ſit: nō tamē naturā dolēdi corpi intuliſſe: q꞉ licet forma corporis noſtri eſſet in dño: nō tñ vicioſe infirmitatis noſtre forma erat in corpe qđ ex conceptu ſpūſſancti virgo progenuit. Audiſti lector verba Hylarij quibus dolorē excludere videt. Sed ſi excuſſa ſenſus et impietatis hebetudine pmiſſis diligēter intendas: atq; ipſius ſcripture circūſtantiā inſpicias: dictorū rōnem atq; virtutē pcipere vtcunq; poteris: ꝛ intelligentiā arguere nō attētabis. Intelligit em̄ ea rōne dixiſſe dolorē paſſionis in chriſtū nō incidiſſe: ꝛ virtutē corporis xp̄i ſibi excepiſſe vim pene ſine ſenſu pene: quia doloris cauſā ꝛ meritū in ſe nō habuit. Qđ videt notaſſe vbi ait: Nō hñs naturā ad dolēdū: ꝛ iō nō iudicāda ē caro illi⁹ ſm naturā nr̄i corporis: nec in eo etiā dominiū habuit paſſio: ita etiam nō habuit naturā ad timendū vel triſtandū: q꞉ nō habuit talem naturā in qua eſſet cauſa timoris vl̄ triſticie. Itaq; neceſſitas timendi nō fuit in eo ſicut eſt in nobis. Nec natura doloris fuit in eo ſicut eſt in nobis. Triſticiā tñ in eo fuiſſe pſeqnter aſſerit: ſed cauſam ei⁹ extitiſſe: nō ſuā mortē. ſed defectū Petri ꝛ alioꝝ aplōꝝ. Dicit em̄ chriſtū nō ppter mortē: ſed vſq; ad mortem triſtē fuiſſe. His vbis. Interrogo qđ ſit xp̄m triſtē eſſe vſq; ad mortē: ꝛ triſtē eſſe ppt mortē Nō ei eiuſdē ſignificatōis ē triſtē eſſe ppter mortē: ꝛ vſq; ad mortē. Quia vbi ppter mortem triſticia eſt: illic mors cauſa triſticie eſt. Ubi vero triſticia vſq; ad mortē ē: mors nō triſticie cauſa eſt ſed finis. Adeo aūt nō propter mortē ſuſcepta eſt triſticia: vt ſit deſtituta p mortē. Nō ergo ſibi triſtis eſt: ſed illis q in ſcandalo p infirmitatē carnis erant futuri quos monet orare ne inducant in tētationē: qui ante polliciti erant ſe nō ſcandalizari.

Arti. X R — An corp⁹ dñi naturā ad patiendū habuit.

Einde querit de verbis Hylarij poſitis in d litera in vltima pte ibi: [Uerūtamē magis mouent ꝛc.] Uidet autē ꝙ ſm Hylariū corpus dñi naturā ad patiendū nō habuit / qđ eſt contra oēs alios ſctōs / vt videt. Sed tñ hoc videt pbari ſic: Quicqd ſemp ꝛ inſepabilit cōiunctū eſt fortiori repellenti oē cōtrariū q̄z ſit aliqđ agens contrariū: illud nō patit aliquo cōtrario. corp⁹ chriſti fuit ſemp ꝛ inſepabilit cōiunctū diuinitati: ergo pati nō potuit ab aliquo cōtrario. Probatio pme / demus ꝙ frigiditas aque ſit infinita ꝛ humiditas ei⁹ infinita / ꝛ caliditas ignis ꝛ ſiccitas ſint finita / ſequitur ꝙ aqua anq̄ immutet ab igne aſſumet ignē: ergo aget tunc ſine alteratiōe ſui a cōtrario. Sic autē videbat in chriſti corpore ꝓpter infinitā virtutē deitatis. Itē gr̄a inocētie (vt dicit Iſido.) ꝯſeruabat corpus Ade ꝙ nec ignis poſſet vrere vl̄ gladi⁹ ſcindere vel ſpina pūgere: g̃ cū multomag' fuit gratia in xp̄o per vniōnē / videt multomagis defenſaſſe corpus xp̄i ab oīm impugnatiōe. 2o

Arg. pmo ſic

Solō dicendū ꝙ quidā dicūt Hylariū hec verba retractaſſe / ꝛ hec eſt meo iudicio cōuenientior ſolutio. Sed q꞉ librū retractatiōnis ei⁹ non vidim⁹ / ideo opter vim facere in verbis ei⁹ in trib⁹ locis. in primo vbi dicit: [Quā infirmitatē dñatā huiuſmōi corporis credis cui⁹ tantā habuit natura virtutē] Ex hoc em̄ accipit ꝙ loquit cōtra hereticos / q dicebāt chriſtū tantū fuiſſe infirme nature ꝛ nō potuiſſe de ſe de virtute pſone repuliſſe huiuſmōi infirmitatē. Scđo vbi dicit [Naturā nō habuit ad dolendū] intelligit de natura viciata per peccatū q ſola eſt ex debito ad dolendū ordiata: chriſtus autē nō habuit ex debito delicti / ſed ex volūtate aſſumētis. Tertio ibi vbi dicit in fine verboꝝ ſuorū [Licet forma corpis noſtri eſſet in dño / nō in vicioſe infirmitatis noſtre erat forma in corpe qđ ex conceptu ſpūſſancti virgo pgenuit. Et hoc etiā accipit qđ intendit ꝙ nō patiebat neceſſitate corruptōis vitij de qua pri⁹ dictū eſt in pbabita q̄ſtione: ꝛ ſic pateꝫ qualit de facili verba Hylarij verificant. Ad primū ergo dicendū ꝙ verū quidē eſt corpus xp̄i ſemp deitati fuiſſe cōiunctū / ſed deitas expoſuit tribulationi: q꞉ tunc deitas nō defendit: ꝛ hoc ē ideo: q꞉ deitas agit p libertatē volūtatis ꝛ nō p nature neceſſitatē: et ideo nō eſt ſimile de infinita potētia aque in frigido ꝛ humido reſpectu ignis. Ad primū. Ad aliud dicendū ꝙ gratia innocentie cōſeruabat naturā antequā eſſet auerſa: ꝛ tunc nō habuit ſe ad patiendū ꝛ moriēdum niſi in potentia liberi arbitrij: poſtq̄ autē habuit moriendi ꝛ patiēdi neceſſitatē / nō erat gratie retinere eā: ꝛ ideo licet gratia xp̄i maior eſſet: tñ q꞉ nō pati ꝛ etiā mori reſpicit etiā ſtatum. Et ideo in primo ſtatu hoc minor gratia potuit qđ non potuit maior in ſecundo ꝛ tertio. Ad 2m

An hoc verū ſit qđ dicit Hylari⁹ xp̄us pati potuit: ſed paſſibilis eſſe nō potuit. Arti. XI L

Einde q̄rit de nota Hylarij in fine affixa vbi d dicit ꝙ pati potuit ꝛ paſſibilis eſſe nō potuit. ē.a. Hoc em̄ videt falſum. q꞉ cuius eſt actus eius eſt potentia. Si igit potuit ipſe / ſm actū fuit paſſibilis: ꝛ ſic falſū videt qđ dicit. Arg. ꝙ nō. Solutio Hylarius adhuc loquit ſm primū modū: q꞉ paſſibilis dicit potentiā quā ipſe accepit nō fundari in natura ſm cōpoſitionē ex cōtrarijs paſſibilibus: ſed ex natura corrupta corruptione vitij: ꝛ hec potentia non neceſſario eſt cui⁹ eſt act⁹: ſed cui⁹ eſt act⁹ illi⁹ eſt potentia ſm naturā illi⁹ act⁹ nō ſm modū diſpōnū accidentiū potentie: ꝛ hoc eſt qđ intendit. Solutio ad totū.

An in chriſto fuerit neceſſitas patiendi ꝛ moriēdi que eſt defectus generalis.

Di. XVI quō ꝟbi ſcꝫ xp̄i ı̄carnatio ordinat̃ ad nr̃am redēptioꝫ q̄ntū ad paſſionē dolorꝭ in ſpeciali.

b Ic oritur queſtio ex predictis ducēs originē. Dictum eſt eni̅ ſupra ꝙ xp̄us in ſe noſtros defectus ſuſcepit preter peccatū. Eſt aūt hominis quidā generalis defect⁹: qui peccatū nō eſt: ſcꝫ neceſſitas patiendi vel moriendi. Unde corp⁹ noſtrū nō tm̄ mortale: ſed etiaꝫ mortuū dicit̃. q2 nō tm̄ aptitudinē moriendi ſed etiā neceſſitatē habet: Jō querit̃ vtrū neceſſitas talis in chriſti carne fuerit. De aptitudinē eni̅ moriendi ꝙ in eo fuerit ambiguū nō eſt: que etiā ante peccatū in hoīe fuit qñ aliquis in eo nō fuit defectus: nec ergo mortalitas illa tūc in eo fuit defectus: q2 natura ei erat. Unde etiā quidā talē mortalitatē in nobis nō eſſe defectū nō improbe tradūt: ſꝫ neceſſitatē moriendi vel patiendi: que etiaꝫ mortalitas dicit̃ vl' paſſibilitas. Dicit̃ eni̅ homo nūc paſſibilis vel mortalis: nō mō ꝓpter aptitudinē: ſed etiaꝫ ꝓpter neceſſitatē. Sed nunqd hic defect⁹ fuit in chriſti carne? Anima quoqꝫ ei⁹ cum paſſibilis extiterit añ mortem: nunqd neceſſitatē patiendi habuit? Si eni̅ neceſſitas patiendi vel moriendi fuit in chriſto: nō videt̃ ſola voluntate miſeratiōis defect⁹ noſtros accepiſſe. Ad qđ dici poteſt: chriſtū voluntate: nō neceſſitate ſue nature hos defect⁹ ſicut alios ſuſcepiſſe: ſcꝫ neceſſitatem patiendi in aīa: ſimul autē patiendi ⁊ moriendi in carne. Uerū hanc neceſſitatē nō habuit ex neceſſitate ſue cōditionis: q2 a peccato immunis: ſed ex ſola volūtate accepit: de noſtra infirmitate ponens tabernaculū ſuū in ſole: ſcꝫ ſub tempali mutabilitate ⁊ labore. Unde ſup epl'am ad Hebreos auctoritas dicit: ꝙ ſicut homib⁹ alijs et iure et lege nature ſtatutū eſt ſemel mori: ita et xp̄us eadē neceſſitate et iure nature ſemel oblat⁹ eſt ⁊ nō ſepe. Nec ideo dicit iure nature ꝙ ex natura ſue cōditiōis hunc defectū traxerit: qđ etiā nō ꝓuenit nobis ex natura ſm qđ prius eſt inſtituta: ſed ex ea peccato viciata: et ideo dicit̃ hic defect⁹ naturalis: q2 q̄ſi ꝑ naturā inoleuit in omnib⁹ diffuſus

A Ic orit̃ queſtio ex p̄dictis ducens originē]

b Hic incipit pars illa in q̄ determinat queſtionē relictā ex dictis: ſcꝫ vtrū xp̄s aſſumpſerit neceſſitatē patiendi et moriendi. Et diuidit̃ in duas ꝑtes. in quarū prima diſputat ⁊ determinat queſtionē: ⁊ determinatio incipit ibi: [Ad qđ dicim⁹. Jn ſecūdo ad ſolutionē cōfirmandā oſtēdit qualit' xp̄s de quolibet ſtatu aſſumpſit aliqđ ibi [Et hic eſt notandū xp̄m de om̄i ſtatu]

Arti. I An xp̄s necc̃itate vl' ſola volūtate paſſus ſit.

c Ncidūt autē hic gratia prime ꝑtis quattuor querenda quorū primū eſt vtrū xp̄us neceſſitate vel ſola voluntate paſſus ſit. Secundo vtrū paſſio ei⁹ maior fuerit om̄ibꝫ paſſionibꝫ ſanctorū. Tertio vtrū maior fuerit paſſione Ade in primo ſtatu ſi daret̃ per impoſſibile ꝙ poſſet pati? Quarto vtrū maior fuerit paſſiōe aīe ſi daret̃ ꝑ impoſſibile ꝙ poſſet ab ipa deſcindi aliqua ſuarū potentiarū?

Ad primū ꝓcedit̃ ſic: Anſelm⁹ in lib. Cur de⁹ homo dicit ſic: Nō inuitū ad mortē pater coegit aut occidi ꝑmiſit: ſed idē ipſe ſponte mortē ſuſtinuit vt homines ſaluaret: g̃ videt̃ ꝙ ſola volūtate ⁊ nō neceſſitate mortuus ſit. Arg. p̄mo

Itē ibidē: Nō coegit xp̄m mori in q̄ nullū fuit peccatū: ſed ipſe ſponte ſuſtinuit mortem nō ꝑ obedientiā deſerendi vitā / ſed ꝑ obedientiam ſeruādi iuſticiā in q̄ tā fortiter ꝑſeuerauit vt inde mortē incurreret. Hoc idē videt̃ dicere Eſa. 53. Ob 2º

latus eſt q2 ipē voluit. 3º

Item ipē in euāgelio: Nemo tollet a me animā meā: ſꝫ ego pono eā ⁊ iterū ſumo eam. 4º

Sed cōtra eſt qđ habem⁹ in littera ꝙ eodē iure ⁊ eadē neceſſitate ipſe oblat⁹ eſt qua nos morimur: nos aūt morimur neceſſitate moriēdi: g̃ ⁊ ipē. Rōes ī oppoſitū ſunt Prima.

Itē Aug⁹ dicit ꝙ ſi occiſus nō fuiſſet nat̃ali morte diſſolutus fuiſſet: ⁊ idem op⁹ redemptiōis fuiſſet qđ fecit ꝑ crucem: g̃ videt̃ ꝙ neceſſitate cōditiōis nature mortu⁹ ſit ⁊ paſſus. 2ª

Itē Anſelm⁹ in lib. Cur deus homo / Nō alit' volebat deus mundū ſaluare niſi homo tam magnū faceret aliqđ vt eſt mors chriſti ꝙ filio volenti ſalutē hominū tantūdē voluit: q2 hoc alius facere nō valuit: ergo videt̃ ꝙ xp̄m mori neceſſe fuit. 3ª

Item ibidē: Nō min⁹ tolerandū in rerum ordine q̄ꝫ vt creatura creatori debitū honorem auferat / ⁊ nō ſoluat qđ debꝫ: nihil ergo tolerat̃ iniuſtius: ergo cū recōpenſatio fieri nō potuerit niſi per chriſti mortē / videt̃ ꝙ neceſſe fuit xp̄m pati et mori. 4ª

Ad hoc dicūt quidā ꝙ eſt neceſſitas quadruplex ſm quattuor ḡna cauſarū. dicunt eni̅ ꝙ eſt neceſſitas cogens vel violentie ſm cauſam efficientē ſm ꝙ Dam. dicit / ꝙ inuolūtariū per violentiā eſt cui⁹ principiū eſt in alio nō cōferente vim paſſo: ⁊ hac neceſſitate chriſt⁹ nō aſſumpſit neceſſitatē patiendi. Eſt autem alia neceſſitas ſm cauſam materialē / ſicut dicimus ꝙ cōbuſtibile neceſſe eſt cōburi / ſi cōiungat̃ cōburenti: ⁊ paſſibile pati ſi cōiungat̃ ad diſſolutionē ſuo agenti: ⁊ hāc iteꝝ nō aſſumpſit. Tertio dicit̃ neceſſitas ſm cauſam formalē / ſicut neceſſe eſſe hominē eſt ⁊ rōnalē / ⁊ hāc iterū nō aſſūpſit xp̄us. Quarta eſt neceſſitas ſm cauſam finalem vt neceſſe eſt reſpirare hominē ſi debeat viuere / ⁊ neceſſe eſt alimento vti ſi debeat nutriri / ⁊ neceſſe eſt ire ad forū ſi debeat recipere pecuniā ibi. Et hac neceſſitate vltima dicunt chriſtū aſſumpſiſſe defect⁹ noſtros. Solō ſm quoſdā

Sed ꝙ illa ſolutio om̄ino abſurda ſit ⁊ nihil ad ꝓpoſitū ſic ꝓbat̃: Nos nō querim⁹ hic g̃re vl' qua neceſſitate xp̄s defectus noſtros aſſumpſit qđ eſt neceſſitas patiendi ex diſpoſitiōe ⁊ cōditione corporis. Iſta autē diſtinctio nō ſoluit niſi qua neceſſitate aſſumpſit: ergo nihil eſt ad ꝓpoſitū. Concedat̃ eni̅ ꝙ hac neceſſitate finis noſtros defect⁹ aſſumpſit / adhuc quero ſi defectū hūc qui eſt neceſſitas patiendi ⁊ moriendi aſſumpſit vel non? igit̃ poſt ſolutionē adhuc remanet eadem queſtio / ⁊ ſic nihil valet. Ar̃ ꝯ hanc neceſſitatē.

P. ſi dicunt illi ꝙ in natura corꝑis diſpōne materiali nō habuit necc̃itatē patiēdi: ſed voluit dolere: q2 aliter redimere nō po-

fuit duplex eſt falſum. Unū ſm hec verba Hyla. pri
us habita verificanť ad lrām qδ eſt cōtra oēs. Secū
do q2 elicit Aug⁹ q̄ ali⁹ mod⁹ fuit poſſibilis: ſʒ nul-
Solutio lus cōueniētioꝛ fuit: ergo falſum eſt qδ dicūt. So-
z icipal'eſt lutio dicendū cū magiſtro in littera q̄ neceſſitatē mo
palberti. riēdi aſſumpſit z aſſumere quidē eſt volūtatis z non
neceſſitatis oꝛdinate tamē ad hūc modū redēptiōis:
ſed aſſūptiōe facta materie z nature neceſſe fuit pati
z moꝛi: ſʒ nō ncītate pſone: q2 pſona oipotēs ſp fuit
z repellere moꝛtē potuit ſi voluiſſet. Eſt autē neceſſi-
tas iſta nature in duobꝫ modis diſtincta a nr̄a neceſ-
ſitate q̄ꝝ vn⁹ eſt: q2 nō eſt cōtract⁹ vt noſtra. z hoc eſt
qδ dixit magiſter in p̄cedēti diſt. q̄ defect⁹ noſtros ſu
ſcepit nō cōdiciōis ſue neceſſitate: ſed miſeratiōis ſue
volūtate. Ali⁹ modus eſt: q2 materia nature in nobꝫ
dupliciter diſponiť ad patiendū. ſ. coꝛruptiōe vitij z
paſſibilitatis: in chꝛiſto autē habuit tm̄ alterā illaꝝ
Ad primū z ſcōm ſiľ. diſpoſitionū. ſ. paſſibilitatis nature nō vitij. Ad id
autē qδ primo obijciť dicēdū q̄ oēs auctoꝛitates An
ſel. loquunť de neceſſitate aſſumēdi z nō de neceſſita
te aſſumpti: nō eīm pater coegit filiū aſſumere moꝛta
lē naturā: z ſic moꝛi: ſed ipſe voluit z iō aſſumpſit: ſʒ
poſtq̄ aſſumpſit neceſſe fuit ſuſtinere q̄ntū eſt de cō-
ditiōe aſſumpti: nō autē quo ad cōditionē aſſumētis
Ad tertiū perſone. Ad id qδ obijciť de Eſa. dicēdū q̄ ipſe vo
luit: ſed nō ſola volūtate paſſibilis fuit: vnde licet vo
lūtarie ſit oblat⁹: tm̄ naturaliter eſt paſſus ſicut acce
dens ad ignē: accedit quidē volūtarie ſed crematur
Ad quartū materialiter. Ad aliud dicendū q̄ ipſe in euāgelio
loquitur de poteſtate perſone z nō nature aſſumpte.
ſicut etiam auctoꝛitates Anſelmi pretendunt.

Arti. II. B

An paſſio chꝛiſti omnes paſſiones ſancto rum aut martyrum in doloꝛe excelſerit.

Ecūdo queriť vtrū paſſio ſua omnes paſſio
Arguiť 1o q̄ non. nes excelſerit. Uideť q̄ non: q2 multi ſancti z
diuti⁹ z plura mľta toꝛmētoꝝ genera z acer-
bioꝛa quātū eſt de genere pene ſuſtinuerūt: ſicut lau-
renti⁹ vincenti⁹ q̄ tribꝫ diebꝫ z noctibꝫ verſabanť in
penis: ergo videť q̄ ſua pena nō oēs penas excelſerit
2o Itē videť q̄ ſua pena minima fuit inter oēs q̄ moꝛ
tē ſenſerūt. Charitas eīm cupit diſſolui z eſſe cū chꝛi-
ſto. Cū igiť ipſe maxime charitatis fuerit ipſe maxie
hoc cōcupiuit. In adeptione autē cōcupiti nō eſt pe-
3o na: ergo ipſe minime eſt punit⁹ in ſenſu doloꝛis. Itē
recōpēſatio magis dilecti minuit doloꝛē in amiſſiōe
ei⁹ qδ diligiť min⁹. In moꝛte autē chꝛiſti recōpenſa
batur ſibi vita per magis dilectū qδ fuit humani ge
neris redēptio: ergo doloꝛ minuebať in amiſſiōe mi
4o noꝛis. ſ. vite: ergo minim⁹ fuit doloꝛ ei⁹. Itē ſpes
reſurrectiōis doloꝛē minuit moꝛtis in ſanctis: ergo
multomagis in eo qui ſciuit ſe reſurrecturū: ſʒ chꝛi-
ſtus ſciuit hoc de ſe: ſicut dicit pſ̄. 15. Nō dabis ſan-
ctū tuū videre coꝛruptionē notas mihi feciſti vias vi
5o te adimplebis me zc. ergo minime doluit: hoc etiam
videť ſenſiſſe Aug⁹ ſup pſ̄. Domie exaudi. ſic dicēs
6o nō vere timebat diēs tertia die reſurrectur⁹. Ul-
terius videť q̄ etiā in quolibet peccatoꝛe dū peccat
maioꝛ debet eē doloꝛ q̄ in ipſo: q2 maioꝛ doloꝛ eſt in
ſeparatiōe a melioꝛi: ſed deus melioꝛ eſt q̄ vita natu
ralis z tēpoꝛalis chꝛiſti: igiť magis dolet anima in
ſeparatiōe a deo q̄ chꝛiſtus doluerit in moꝛte vt vi-
Rōes i oppoſitū pria detur. Sed cōtra dicit Ariſto. q̄ magis dolēt iu-
uenes in moꝛte q̄ ſenes ꝓpter nobilitatē cōplexiōis
ſed ſpecioſus foꝛma p̄ filijs hominū p̄re oibus deli-
catiſſime fuit cōplexiōis: ergo p̄re oibus toꝛquebať
patiēdo. Si dicas q̄ nō fuit delicatiſſime cōplexio Solu.
nis. Cōtra ſm naturā foꝛme neceſſe eſt q̄ diſponať Obiectio
materia vt dicūt oēs auctoꝛes: igiť aīa nobiliſſima
ſm naturā nobiliſſimā exigit cōplexionē: ſed chꝛiſt⁹
nobiliſſimā habuit animā ſm naturā: ergo nobiliſſi
mā habuit cōplexionē. Ex hoc vlteri⁹ cōcludo q̄ q̄n
to magis mediū z oꝛganū tact⁹ accedit ad mediū tā-
to efficaci⁹ ſentit excellētias: ſʒ in chꝛiſto maxime ac-
ceſſit mediū vt iā probatū eſt: ergo ipſe multomagis
ſenſit excellētias etiā parū a tēperamēto recedētes q̄
alius z ſm ſenſum cōtrarij eſt doloꝛ. Itē in. iij. ethi Scda rō.
co. dicit phs q̄ foꝛtis magis triſtať z dolet in moꝛte
vno modo q̄ nō foꝛtis: z reddit rationē dicēs: inq̄n
tū melioꝛibꝫ priuať bonis ſciēs: z hoc eſt inquātū vir
tutē habet omniū: ergo q̄nto vita virtuoſioꝛ tāto ma
gis eſt dilecta ab aīa bene diſpoſita: ſed quāto magis
dilecta tāto maioꝛ doloꝛ in ſeparatiōe. Cū igiť vita
chꝛiſti ſūme bona fuerit / vt eius cui ſpirit⁹ datus eſt
nō ad menſurā opoꝛtuit q̄ ipſe ſūme in moꝛte dolue-
rit Si foꝛte dicas q̄ phs nō dicat verū: q2 ſanct⁹ Obiectio
cōtradicit perfecta charitas cupit diſſolui: q2 cupio
diſſolui / z eſſe cū chꝛiſto. Et Aug⁹ q̄ ſancti vitā ha-
bent in patiētia z moꝛtē i deſiderio. Et Job. 3. Gau
dent vehemēter cū inuenerint ſepulchꝛū. Quid di- Solu
ces ad Augm̄ in lib. ix. de ciui. dei. vbi dicit ſic Aul⁹
gelius in libris noctiū atticarū ſcribit q̄ cum quidā
phus palleſceret in tēpeſtate maris luxurioſus qui-
dā nō timēs inſultabat ei: at ille ꝓtulit reſpōſum ari
ſtippi in re ſimili dicētis illū p anima nequiſſimi ne-
bulonis merito nō fuiſſe ſollicitū: ſe autē pro ariſtip
pi anima timere debuiſſe: ergo Aug⁹ ꝯfirmat qδ di
cit Ariſto.. Itē Aug⁹ in. ij. de ciui. dei. dicit q̄ ſa- Tertia rō.
na ratio etiā exemplis anteponenda eſt: cum igiť ſa-
na ratio ſit q̄ bonū eſt dilectū z optimū magis dile-
ctum z vita chꝛiſti magis naturalis fuit bona z me-
lioꝛ omniū alioꝛum vita magis fuit dilecta omnibus
alijs: ſicut z ipſe dixit: Tradidi dilectā animā meā
in manus inimicoꝛū eius: id eſt vitam: quia animā
que fuit ſpiritus rationalis nunq̄ in manibus ha-
buerunt inimici. Item cum ſana ratio ſit in ſepa- 4a
ratione magis dilecti z per naturā coniūcti maioꝛē
eſſe doloꝛem: ſequiť adhuc q̄ chꝛiſtus maxime i moꝛ
te doluerit. Item ſenſus intēperantie minoꝛis in 5a
aliquo membꝛo maioꝛem temperantiā indicat eiuſ-
dem. In manibus autē z pedibus ſtatim ſentitur 6a
intemperantia. Calere enim incipiunt manus z pe-
des etiā cum intemperātia tam modica eſt: vt al'is in
coꝛpoꝛe nō ſentiatur: ergo manus z pedes maioꝛis
ſunt temperamēti: ergo pati in illis maioꝛis erit pe-
ne q̄ pati in alijs: chꝛiſtus autē paſſus eſt in illis: er
go ex hoc etiā erat in ipo aggrauatio doloꝛis: huius
etiā ſignū eſt q̄ cum querimus diſcernere per tactum
poꝛrigimus manus poti⁹ q̄ aliā partem coꝛpoꝛis.
Item Tren. 1. O vos omnes qui trāſitis per viā
attendite z videte ſi eſt doloꝛ ſimilis ſicut doloꝛ me-
us. Item de ipſo dicit pſ̄. Repleta eſt anima mea 7a
malis. Itē cantatur de eo tēpoꝛe paſſionis: Tren.
iij. Repleuit me amaritudinibus z inebꝛiauit me ab Solutio
ſinthio Solutio concedo de plano q̄ chꝛiſt⁹ magis
et acerbius quidem paſſus eſt q̄ aliquis hominum
vnq̄ pati potuerit vel paſſus eſt: et hoc tribꝫ de cau-
ſis. Prima eſt vt eo mag' ad gratias ſibi teneamur.

Unde Bern. Mltū difficultatis aſſumpſit quo tē
multe dilectōis debitoꝛē cōſtitueret āmoneretq; ad
gratiarū actiōes difficultas redēptōis quē min⁹ de-
uotū effecerat cōditiōis facilitas. Secūda cauſa eſt
bonitas ⁊ innocētia vite: nō eñ verū eſt qđ dicūt q-
dā ꝙ patiēs ꝓ ſuis peccatis magis affligit᷑: qꝛ ille ex
cōſcietia peccatoꝝ indignat᷑ ⁊ magis ſpernit vitam
innocens autem nihil inuenit in vita quare debeat
Obiectio eā ſpernere. Et ſi obijcis ꝙ moꝛiēs ꝓ delictis eter-
nā timet moꝛtē: ⁊ ideo dupliciť toꝛquet᷑ hoc nihil eſt
Sol'o qꝛ nos nō loquimur de eo qđ eſt per accidēs: ſꝫ de eo
qđ eſt per ſe: toꝛtura autē illa per accidens eſt .ſ. nō
tū ꝑ vitā iſtā liberatur a moꝛte anime. vnde patet ꝙ
illi falſum dicūt tā ab auctoꝛitate Ariſto. ⁊ Augu. ꝙ̄
etiā per rationē ſuperi⁹ inductā: hoc etiā ex verbis la
tronis accipit᷑ cū latro ad latronē dixit: Et nos quī
dē digne: nā digna factꝭ recipim⁹: hic autē nihil ma-
li fecit. Tertia cauſa fuit ex coꝛpoꝛis nobiliſſima cō-
plexiōe tam in toto ꝙ̄ etiā in membꝛis in quibꝰ patie
Ad primū. batur vt ꝓbāt obiectōes. Ad primū ergo qđ ob
ijcitur de martyribꝰ dicēdū ꝙ nō idē eſt plura ⁊ diu
tius pati ⁊ acerbi⁹ ſentire doloꝛē: ⁊ ſancti quidē plu
ra ⁊ diuti⁹ pati potuerūt: null⁹ tñ eoꝝ ita acerbe vt
Ad ſecūdū. ipſe ſenſit doloꝛe. Ad aliud dicēdū ꝙ charitas xp̄i
nō diminuit ſenſum doloꝛis: ſꝫ doloꝛis reputationē
In ſanctis autē alijs diminuit vtrūq; ⁊ ſenſum ⁊ re
putationē: qꝛ ipſi viatoꝛes fuerūt: ⁊ cū afficiebātur
circa ſuperioꝛa trahebat᷑ anima a coꝛpoꝛe ⁊ min⁹ ſen
ſit: ſed chꝛiſt⁹ vtrūq; fuit ſimul ⁊ viatoꝛ et cōphēſoꝛ ⁊
Ad tertiū vnius actus nō retraxit ab actu alterius. Ad ali-
ud dicēdū eodē modo ꝙ premiū fecit nō reputari vi
tā .i. minus reputari nō ꝙ min⁹ valeret: vt dic̄ An-
ſel. qꝛ in infinitū plus valuit ꝙ̄ totū gen⁹ humanū.
Aliter eñ nō fuiſſet ſufficiēter recōpēſatio facta per
moꝛtē chꝛiſti: ſed qꝛ amoꝛe hominū moꝛtē elegit/ nō
ſimpliciter abijciēdo vitā melioꝛē ꝙ̄ omnes homies
eſſent: ſꝫ poſtponēdo ad tēpus vt oībus recuperaret:
Ad quartū ⁊ hec reputatio fuit charitatis ⁊ nō ſm valoꝛē. Ad
⁊ quintū aliud dicendū ꝙ domin⁹ ſciuit ſe tertia die reſurre-
cturū: ſi enim dn̄s ī moꝛte ſimpliciter remāſiſſet tūc
nec nobis valuiſſet: ⁊ ipſe tamē inſipiēter feciſſet me
lioꝛem vitā ſuā pro nobis ineternū amittēdo: ſꝫ iſta
pꝛeſciētia reſurrectōis in chꝛiſto nō abſtulit paſſiōis
ſenſum: ⁊ ideo illa obiectio nō ꝓbat niſi de reputatio
ne minoꝛi: ⁊ non de ſenſu vel experiētia acerbitatis.
Ad ſextū Ad hoc qđ obijcit᷑ de ſeparatōe a deo per peccatū
vel etiā per cōdēnationē eternā in die iudicij: dico ꝙ
nulla eſt obiectio illa: qꝛ pena equoce ſumit᷑. Sepa-
ratio eñ a deo nō eſt inferēs ſenſum ſed dānū. Si di
cas ꝙ ſentit aīa dānū ſuū hoc nihil eſt: qꝛ ſentire dā-
nū eſt ſentire pꝛiuationē: ſicut videre tenebꝛas ⁊ au
dire ſilentiū: ⁊ ideo magis in infinitū dānū eſt in ꝑ-
ditione dei ꝙ̄ vite: ſi damnū pꝛiuatū attēdas .i. dā-
nificationē tuā vel illi⁹: ſed nō eſt maioꝛ ſenſus.

Arti. III. C

An acerbitas paſſiōis chꝛiſti ſit maioꝛ paſ
ſione Ade.

T Ertio querit᷑ vtrū acerbitas paſſiōis chꝛiſti
ſit maioꝛ paſſiōe Ade in pꝛimo ſtatu ſi detur
ꝑ impoſſibile ꝙ pati potuiſſet vel paſſus eſſet
Arguit᷑ ꝓ ſm actū. Videt᷑ ꝙ nō: qꝛ tāto cōiūctio difficili⁹ ſepa
tur quāto pauciores inſunt diſpoſitōes ad ſeꝑatio-
nē. In chꝛiſto aūt fuit penalitas aſſumpta: ſed ī adā
nulla: ergo maioꝛ doloꝛ fuiſſet in ſeparatōe anime a
coꝛpoꝛe ade ꝙ̄ in ſeparatiōe anime a coꝛpoꝛe chꝛiſti.
Itē quāto foꝛti⁹ vinculū tāto difficili⁹ rūpit᷑: ſed 20
foꝛti⁹ eſt vinculū vite īmoꝛtalis aliquo mō ꝙ̄ vite in
qua eſt neceſſitas ad moꝛiendū. Cū igit᷑ Adā pꝛimā
vitā habuerit videt᷑ ꝙ ipſe maioꝛē penā in moꝛte ſen
ſiſſet ſi moꝛtu⁹ fuiſſet ꝙ̄ chꝛiſt⁹. Sed cōtra doloꝛ Rōes ī op
eſt ſenſus pene ⁊ acerbitas doloꝛis eſt a foꝛtioꝛi ſen- poſitū ſunt
ſu pene foꝛtioꝛis: ergo ea que nō faciūt ad ſēſum ſub iſte pꝛima.
tilioꝛē nō faciunt ad maioꝛē paſſionē: eſſe autē imoꝛ-
talem per gratiā in ſtatu aīalis vite ⁊ eſſe moꝛtalem
nō faciūt ad ſenſum melioꝛē: qꝛ nō ſunt de cōplexio-
nantibꝰ: ergo nō faciūt etiā ad maioꝛē doloꝛē: nō igi
tur ex hoc Adā magis paſſus fuiſſet ꝙ̄ chꝛiſt⁹. Itē 28
cauſa longioꝛis vite vel bꝛeuioꝛis vel etiā ꝑpetue in
ſtatu anīalis nō facit ad ſenſum: qꝛ ſi ꝑpetuitas eſſet
cauſa tūc etiā lōgitudo eſſet cauſa melioꝛis ſenſus ꝙ̄
bꝛeuioꝛis vite ſit ſenſus: ⁊ hoc eſt cōtra rōnē: qꝛ oīs
cauſa lōgioꝛis vite (vt dicit phs) reducit᷑ ad humidū
difficulter ſiccabile ⁊ calidū difficulter diffrigibile.
Bonitas autē ſenſus in tactu efficit᷑ acceſſu viciniō-
ri ad tēꝑamentū in medio qđ eſt mixtū cōplexionatū
Cum igit᷑ ad ſtabilitatē ſenſus ſequat᷑ acerbitas paſ
ſionis: ergo lōgitudo vite vel perpetuitas ſm ꝙ hu-
iuſmodi nihil facit ad maioꝛē paſſionē. Si foꝛte di Obiectio
cas ꝙ Adā nobilioꝛis cōplexiōis fuit ꝙ̄ chꝛiſt⁹: hoc Inſtātia
ego habeo ꝓ abſurdo: qꝛ ſic auctoꝛ oīs nature egiſſꝫ
cōtra ius qđ ipſe nature indidit ꝙ ꝯtra ſeipſm ī ſeipō
animā ſuā neglexiſſet: hoc eñ ius inditū eſt vt nobi-
bilioꝛi foꝛme nobili⁹ ꝑparet᷑ coꝛpus vel materia: ⁊ ſi
anima chꝛiſti nobilioꝛ fuit aīe ade deus auctoꝛ na-
ture iniuriā feciſſet anime ꝓpꝛie ſi Ade nobilioꝛē de-
diſſet cōplexionē. Solutio meo iudicio acerbitati Sol'o
paſſiōis chꝛiſti nulla pena coꝛpoꝛalis pōt cōparari ad totū.
quā aliqs pati poteſt coꝛpoꝛaliter ⁊ ſm naturā: vñ ſi
Adā paſſus fuiſſet dico ꝙ nō ita acerbe doluiſſet vt
chꝛiſtus. Ratōes autē due que pꝛimo adducte ſunt
ſoluūtur ꝑ obiectiōēs factas in cōtrariū: tamē bene
credo ꝙ Adā viuatioꝛē habuit ſenſum añ peccatū ꝙ̄
poſt vel ꝙ̄ nos habeam⁹: ſed nō credo ꝙ habuit vi-
uatioꝛē ꝙ̄ chꝛiſtus.

Arti. IIII. D

An acerbioꝛ fuit moꝛs chꝛiſti ꝙ̄ moꝛs aīe:
ſi det᷑ ꝑ impoſſibile ꝙ aīa moꝛi poſſet.

Q Uarto querit᷑ vtrū acerbioꝛ fuit ꝙ̄ moꝛs aīe:
ſi daret᷑ per impoſſibile ꝙ ipſa moꝛi poſſet ſe- Arguit᷑ ꝓ
paratione ſuaꝝ partiū ab ipſa. Videt᷑ autē ꝙ ꝙ ſic.
ſic: qꝛ maioꝛ eſt pena que cōtrariat᷑ melioꝛi bono. Di
cit eñ Aug⁹ ꝙ pena nō dicit᷑ malū niſi qꝛ cōtrariat᷑
nature bono: ſed melioꝛ natura fuit in chꝛiſto ꝙ̄ ī ali In oppoſi-
qua creatura ſimplici eſſe poſſet: ġ maioꝛ pena. Sꝫ tum.
cōtra quāto aliqđ vicini⁹ eſt cōiūctū tāto maioꝛ do-
loꝛ eſt in ſeparatōe: pars autē aīe cū anima vicini⁹
cōiūgit᷑ ꝙ̄ aliqđ coꝛp⁹ poſſet cōiūgi cū aīa: ġ maioꝛ Solutio
eēt doloꝛ in ſeparatōe. Sol'o maioꝛ doloꝛ dicitur
duobꝰ modis .ſ. qꝛ maioꝛi bono ꝯtrariat᷑: ⁊ ſic eēt do
loꝛ xp̄i adhuc grauioꝛ ꝙ̄ aīe ſi poneret᷑ poſſe moꝛi.
Dicit᷑ etiā doloꝛ maioꝛis cōiūctiōis ⁊ foꝛtioꝛis ⁊ ſe-
paratio ſm ſenſuū experimētū: ⁊ ſic hñ puto ꝙ tal'aīe
moꝛs eēt acerbioꝛ: ſed tñ ad redimēdū nō eēt efficaci-
oꝛ ⁊ ſic patet ſol'o ꝙ obiectionū vna ꝓcedit in vno ſen
ſu iſti⁹ diſtinctiōis: ⁊ alia in alio.

De ſtatibꝰ hominis et quid de
ſingulis chꝛiſtus accepit.

Et eſt hic notandũ chriſtũ de omni ſtatu hominis aliquid accepiſſe: qui oẽs venit ſaluare. Sunt enim quattuor ſtatus homis. Primus ante peccatũ. Secũdus poſt peccatũ ꝛ ante gratiã. Terti⁹ ſub gratia. Quart⁹ ĩ gloria. De primo ſtatu accepit imunitatẽ peccati. Unde Aug⁹ illud Johãnis euãgeliſte ex
Joh. 3. a ponẽs: Qui deſurſum venit ſup oẽs eſt: dicit chriſtũ veniſſe deſurſum .i. de altitudine humane nature ante peccatũ: qꝛ de illa altitudine ſumpſit verbũ dei humanã naturã dum nõ aſſumpſit ipã ꝫ culpã cui⁹ aſſumpſit penã. Sed penã aſſumpſit de ſtatu ſecũdo ꝛ alios defectus. De tertio vero gratie plenitudinẽ De quarto nõ poſſe peccare ꝛ dei pfectã contẽplationẽ. Habuit eñ ſiml' bona vie quedã ꝛ bona patrie: ſicut ꝛ quedã mala vie.

Arti. V E Quõ intelligendũ ſit ꝙ dicit magiſter chriſtũ veniſſe deſurſum.

d Einde querit̃ de his que habent̃ in littera in ij. ca. vbi dicit chriſtũ veniſſe deſurſum .i. de
Arguit̃ p° altitudine humane nature ante peccatũ. Ex hoc eñ videt̃ ſequi ꝙ aut materialit̃ aut formaliter venit: nõ formaliter: qꝛ formã corporis Ade nõ habuit: ergo materialit̃: qꝛ ſm naturã habuit impaſſibile. Itẽ hoc videt̃ Dam. dicere qui dixit ꝙ aſſumpſit primitias noſtre maſſe: primitie autẽ noſtre maſſe ſunt impaſſibiles: ergo ſumpſit corp⁹ impaſſibile.

Solutio ad primũ. Solutio ſm habita leue ẽ ad hoc reſpõdere: qꝛ venit de ſtatu illo quo ad ſimilitudinẽ exẽplaris qd in ſe in illo ſtatu exhibuit: ꝛ ſic etiã de alijs ſtatibꝰ intelligitur: tñ hoc leue cõcedit̃ ꝙ materiã corporis q̃ ĩ oĩ ſtatu vna eſt: licet nõ vno modo diſpoſita ſumpſit ab Adã: ſed hic nõ querit̃ de materia cũ in littera dicatur ꝙ a primo ſtatu ſumpſit ĩnocẽtiã ꝛ peccati imunitatẽ qd idẽ eſt.
Ad ſecũdũ. Ad aliud dicẽdũ ꝙ primitie noſtre maſſe dicunt̃ ꝓpter nobilitatẽ ꝛ purgationẽ vetuſtatis peccati: ſicut etiã ſupra ĩ ꝓprio loco vbi hoc dictũ Dam. introducit̃ expoſitum⁹: ꝛ nõ dicunt̃ primitie/ eo ꝙ primũ materialit̃ ꝛ ĩ diſpoſitiõe p̃mi aſſũpſerit.

Di. XVII. quõ xpi incarnatio ordinatur ad nr̃am redẽptionẽ quã tũ ad vſum virtutis p̃ſertim ď voluntate ꝛ oratione.

Si omnis chriſti oratio vel voluntas expleta ſit.

p Oſt predicta conſiderari oportet vtrũ chriſtus aliq̃d voluerit vel orauerit qd factũ non ſit. Hoc eniꝫ eſtimari poteſt per hoc qd ipſe ait:
Matt. 26. Pater ſi poſſibile eſt tranſeat a me calix iſte: Uerũtamẽ nõ qd ego volo: ſꝫ qd tu vis. Hic nãqꝫ voluntatẽ ſuã a patris volũtate diſcernere videtur.

B
p Oſt p̃dicta cõſiderari oportet ꝛc̃.] In iſta diſtinctione magiſter determinat quandã vlteriorẽ queſtionẽ ex p̃cedẽtibꝰ habitã: ſcꝫ vtrũ chriſt⁹ aliquid petijt vl' orauit qd nõ eſt ei cõceſſum/ ex quo naturalit̃ timuit paſſionẽ conſeq̃ns fuit vt fugeret naturalit̃: ꝛ a ſe peteret trãſire. Unde iſta diſtinctio diuidit̃ in quattuor partes. In quarũ prima oſtẽdit principalit̃ in chriſto ꝓpter duas naturas ꝛ volũtates nõ fuiſſe pugnã carnis aduerſus ſpiritũ. In ſecũda probat triplicẽ volũtatem fuiſſe in chriſto .ſ. ſenſualitatis ratiõis ꝛ deitatis ibi [Ex affectu igit̃ humano quẽ de virgine traxit] In tertia obijcit cõtra verba Amb. ibi [Ceterũ autẽ nõ parũ mouẽt nos verba Amb. In quarta ꝛ vltĩa obijcit per verba Hyla. ibi [Illud etiã ignorãdũ nõ eſt Ex his patet ſentẽtia: qꝛ ita plana eſt.

An aliq̃d voluit chriſt⁹ qd nõ ſit factũ. Arti. I

d Ubitat̃ autẽ primo vtrũ aliq̃d voluerit xp̃s/ qd nõ factũ ſit: Uidet̃ eñ ꝙ nihil. Cui⁹ enim Arguit̃ p° volũtas ſemꝑ cõformis eſt volũtati oĩpotentis: ſicut nihil fit cõtra volũtate oĩpotẽtis: ita nihil fit cõtra volũtatẽ ſuã: ſed volũtas chriſti ſemꝑ cõformis fuit volũtati omnipotẽtis: ergo ſicut nihil fit cõtra voluntatẽ dei: ita nihil fit cõtra voluntatẽ chriſti prima patet per ſe: ſecũda probat̃ per hoc ꝙ de perfectione iuſtorũ eſt habere voluntatẽ cõformẽ volũtati diuine. Cũ igit̃ nihil ſit pfectiõis qd chriſt⁹ nõ habuerit ipſe habuit voluntatẽ ſemꝑ cõformẽ. Item 2°
hoc dixit matri Luc. 2. Neſciebatis ꝙ in his q̃ patris mei ſũt oportet me eẽ ꝛ diſcipulis poſtea: Me⁹ cibus eſt vt faciã voluntatẽ patris mei q̃ in celis eſt.
Itẽ hoc videt̃ velle apl's In oĩbus exaudit⁹ eſt ꝓ 3°
ſua reuerẽtia: ergo nunq̃ꝫ aliq̃d petijt qd nõ ſit conſecut⁹ vt videt̃. Sed cõtra in pſ. 21. Clamabo ꝑ diẽ ꝛ nõ exaudies ꝛ nõ ad inſipiẽtiã mihi. P̃ orauit vt calix trãſiret ꝛ nõ trãſiuit: ergo in oĩbus nõ exauditus eſt. Solutio ſicut magiſter dicit ĩ littera: plu Solo
res ſunt volũtates chriſti: ꝛ quicq̃d voluit voluntate beneplaciti ſm diuinã naturã hoc ꝯſecut⁹ eſt. Similiter quicq̃d voluit ſm rationẽ volũtate deliberatiue totũ eſt cõſecut⁹: ſed nõ quicq̃d voluit ſm volũtatẽ affect⁹ naturalis vt diẽ magiſter. Ad id qd cõ Ad primũ
tra obijcit̃ dicẽdũ ꝙ ꝯformitas eſt quadruplex qua ꝛ oĩa alia ſimul.
volũtas noſtra cõformat̃ volũtati diuine .ſ. in volito: ꝛ hec ſm materiã eſt: ꝛ ẽ minima vt velim h̃ qd de⁹ vult: ꝛ hec nõ facit meritũ de ſe: qꝛ quãdoqꝫ q̃s male poteſt velle qd deus vult: vt alicui⁹ boni mortẽ. Eſt etiã cõformitas ſm formã volẽdi: vt ex eadẽ charitate velimus qd volumus ex q̃ deus vult qd vult qꝛ illa facit meritũ: etiã ſi quãdoqꝫ nõ velimus/ qd deus vult: vt dicit Aug⁹: ꝛ ponit̃ in fine primi ſentẽtiarũ. Tertia cõformitas eſt in fine volendi vt ꝓpter idẽ velimus ꝓpter qd deus vult id eſt propter gloriã ſuã: ꝛ hec iterũ eſt laudabilis: ꝛ facit ad meritũ: etiã ſi ſit difformitas in materia volit: qꝛ ad gloriã dei poſſem aliquẽ velle viuere quẽ ipſe ad gloriã ſuã vult mori. Quarta cõformitas eſt in cauſa efficiente volẽdi quãdo ſcꝫ volo id qd de⁹ vult me velle vt vidẽdo pauperẽ: ſi volo ipm̃ eſſe miſerũ: iã nõ ſum miſericors: ꝛ tamẽ deus vult eũ eſſe miſerũ: ergo vult me velle qd ipſe nõ vult: ꝛ hec nõ ſunt cõtraria. Similiter quãdo elegit virginẽ matrẽ voluit ſuã ipſi⁹ animã ꝑtrãſire gladiũ paſſiõis ſue corporalis: vt ipſa int⁹ ſuſtineret ĩ affectu mr̃is qd ille foris ꝑtulit: ꝫ̃ voluit eã velle ꝙ fili⁹ non pateret̃. Eodẽ mõ dico ꝙ qñ aſſumere voluit xp̃m verã hũanitatẽ voluit eũ velle fugere ea q̃ ſunt ꝑiculoꝝ ꝫ̃uis vite hũane: ꝛ hec cõformitas ſufficit voluntati naturali: ꝛ hec cõformitas diſputata ꝛ ꝓbata inuenit̃ ſuꝑ primũ huius volu-

minis tractatū de cōformitate noſtre voluntatis ad voluntatē dei: ⁊ per hoc patet ſolutio ad totū.

De voluntatibus chriſti ſm duas naturas.

Quo circa ambigendū nō eſt diuerſas i xp̄o
a fuiſſe volūtates iuxta duas naturas: diuinā
ſcʒ volūtatē ⁊ humanā. Humana voluntas
eſt affect⁹ rōnis vel affectus ſenſualitatis: ⁊
alius eſt affect⁹ anime ſm rōnē: alius ſm ſen
ſualitatē: vterqʒ tñ dicit̃ humana voluntas.
Affectu aūt rōnis id volebat qđ volūtate di
uina.ſ.pati ⁊ mori: ſʒ affectu ſenſualitatis nō
volebat: imo refugiebat: nec tamē in eo caro
cōtra ſpiritū vel deū cōcupiſcebat: q2 vt ait
Aug⁹ nōnullū eſt vitiū cū caro cōcupiſcit ad
uerſus ſpiritū. Caro autē dicta eſt cōcupiſce
re: q2 hoc ſm ipſam agit animā: ſicut anima p
aurē audit ⁊ per oculū videt. Caro eñ nihil
niſi per animā cōcupiſcit. Sed ꝯcupiſcere di
citur cū anima carnali cōcupiſcentia ſpiritui
reluctãt habēs carnalē delectationē de car-
ne: ⁊ a carne aduerſus delectationē quā ſpi-
ritus habet. Ipſius autē carnalis cōcupiſcē
tie cauſa nō eſt in anima ſola: nec in carne ſo
la: et vtroqʒ eñ fit: q2 ſine vtroqʒ delectatio
talis nō ſentit̃. Talis ergo rixa taliſqʒ cōcer-
tatio in anima chriſti nullatenus eſſe potuit:
q2 carnalis cōcupiſcētia ibi eſſe nequit. Dei
etiā volūtas erat: ⁊ rōni placebat vt illud ſm
carnē vellet: quatenus veritas humanitatis
in eo probaret̃. Nā qui homis naturā ſuſce-
pit: que ipſi⁹ ſunt ſubire debuit. Ideoqʒ ſicut
in nobis duplex eſt affect⁹ mētis.ſ. ⁊ ſenſua-
litatis: ita ⁊ in eo debuit eſſe gemin⁹ affect⁹
vt mentis affectu vellet mori ⁊ ſenſualitatis
affectu nollet: ſicut in viris ſanctis fit Petro
Joh.vlti. eñ ipſa veritas dicit. Cū ſenueris extendes
manus tuas: ⁊ alius precinget te: ⁊ ducet te
quo nō vis.ſ. ad mortē. Qđ exponens Aug⁹
b dicit ꝙ Petr⁹ ad illā moleſtiā nolēs eſt duct⁹
nolēs ad eā venit: ſed volēs eā vicit: ⁊ reliq̄t
affectū īfirmitatis quo nemo vult mori: qui
Mat.26. adeo eſt naturalis vt eū Petro nec ſenectus
abſtulerit. Unde etiā dñs ait: Trāſeat a me
calix iſte: ſed vicit eū vis amoris. Ergo et in
chriſto ſm humanitatē ⁊ in mēbris ei⁹ gemi-
nus eſt affectus: vnus ratōis charitate infor-
matus: quo ꝓpter deū quis mori vult: alter
ſenſualitatis carnis infirmitati ꝓpinqu⁹ ⁊ ei
cōiunctus quo mors refugit̃. Ut enim Aug⁹
Eph.1. ait. Paulus mētis ratōe cupit diſſolui ⁊ eſſe
cū chriſto: ſenſu autē carnis refugit ⁊ recuſat
hoc habʒ human⁹ affect⁹: qm̄ q̄ diligit vitā
odit mortē. Scđm iſtū affectū chriſtus mori
noluit: nec obtiuit qđ ſm iſtū affectū petijt.

An in chriſto fuerit ſenſualitas. Arti. II B

Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Humana
d volūtas eſt affect⁹ tonus rōnis vel affectus
ſenſualitatis].ſ.a. Querunt̃ ħ quattuor ſi-
ne q̄bus iſte locus non pōt intelligi quorū primū eſt
vtrū ſenſualitas ſit vel fuerit in chriſto. Scđo vtꝝ
ſit aliq̄ volūtas ſenſualitatis. Tertio vtrū volūtas
ratōis cōformis fuerit volūtati diuine: vt dicit i lit-
tera. Quarto đ diuiſiōe volūtatū chriſti quas ĩnuit
littera. Uidet̃ autē in chriſto non fuiſſe ſenſualitas: Argu. p̄o ꝙ non
q2 dicit Aug⁹ in lib. de trini. xij. ꝙ ſenſualitas eſt in
loco ſerpētis in quo incepit prim⁹ mot⁹ peccati. Cū
igit̃ chriſt⁹ nō habuit aliquē peccati inſtinctū: videt̃
in chriſto nō fuiſſe ſenſualitas. P̄ ad q̄d eēt in ipō. 2º
meritū eñ nō ita perficit̃ trib⁹ gradib⁹ ſenſualitatis
inferioris partis ratōis: ⁊ rōnis ſupioris queadmo
dū demeritū. Cū ergo ipē nō aſſumpſerit niſi ea que
ſunt ordinata ad gratiā: ⁊ gratia ſenſualitatē nō at-
tingit: videt̃ ꝙ ſenſualitatē nō aſſumpſerit. P̄ hec 3º
eſt que ſemper pugnat aduerſus ſpiritū: ergo cū in
chriſto nl̃la talis pugna fuerit videt̃ ſenſualitatē nō In oppoſi-
habuiſſe. Sed cōtra diabolus in Adā ſenſualita ne ſunt rō-
tē nō fecit: ſed inuētā i eo corrupit: ergo cū chriſt⁹ oīa nes prima.
naturalia noſtra aſſumpſerit in corpore ⁊ in aīa vide
tur ꝙ etiā aſſumpſerit ſenſualitatē. Itē Aug⁹ ſen- 2a
ſualitas eſt mot⁹ aīe qui intēdit̃ in quiqʒ corpis ſen-
ſus: cōſtat autē ꝙ chriſtus hmōi motū habuit: ḡ ha
buit ſenſualitatē. Solo vl̃timis rōnibus cōſentiē Solo
dū e ꝙ chriſtus habuit ſenſualitatē quo eſt vis aīe
ſenſibilis deſiderij intēta in ea que ꝯferūt ad ſalutē
nature: ⁊ intēta in ea q̄ ꝯferūt ſenſib⁹ ad p̄ſentandū.

Ad primū autē dicēdū ꝙ Aug⁹ loquit̃ de ſenſuali Ad primū.
tate nō ſm naturā ſʒ ſm corruptionē q̄ accidit ex pec
cato: ⁊ cū chriſt⁹ nō accepit peccatū: nō accepit etiam
illā corruptionē. Ad aliud dicēdum ꝙ fuit in ipſo Ad ſecūdū.
ad demōſtrationē integritatis nature noſtre: ⁊ vt no
ſtra corrupta ſenſualitas p aſſumptā ſuā icorruptā
curaret̃: q2 non eſt curabile vt dicit Dam̄. niſi qđ eſt
aſſumptibile. Ad aliud dicēdū ꝙ nō ex ſua natu- Ad tertiū
ra pugnat aduerſus ſpiritū: ſed in quantū eſt corru-
pta pctō: ⁊ ſic chriſt⁹ nō accepit eā.

An volūtas aliqua ſit ſenſualitatis. Arti. III. C

Ecūdo querit̃ vtrū aliqua volūtas ſit ſenſua Argui. p̄o
e litatis. Uidet̃ autē ꝙ nō: q2 dicit phs in tho ꝙ non
picis ꝙ oīs volūtas eſt in ratiōe. Itē phus 2º
in.iij. In rōnali volūtas fit: in irratiōnali autē deſi-
deriū ⁊ anim⁹: ergo videt̃ ꝙ nihil ſit ꝙ dicit vnā vo- Solo
luntatē ſenſualitatis in chriſto fuiſſe. Si forte di-
ceres ꝙ hoc eſt animal ſm ꝓprietatē greci ideomatis Inſtātia.
in quo nō dicit̃ volūtas niſi rōnis affect⁹. Cōtra
Aug⁹ in lib de tri. dicit cauſe volūtarie aut dei ſunt
aut angeloꝝ / aut hominū / aut quorūcūqʒ animaliū
ſi tamē volūtates appellāde ſunt animaliū ratōis ex
pertiū mot⁹ illi q̄bus aliqua faciūt ſm naturā ſuā:
cū quid vel appetūt vel euitāt: ex hoc patet ꝙ abuſi- Solutio ad totū.
ue ſenſualitatis dicit̃ volūtas. Solo dicit̃ ꝙ vo-
luntas ſumit̃ large ⁊ ſtricte. Stricte nō dicit̃ volun
tas ſiē volūt auctores nec mot⁹ ⁊ appetit⁹ rōnal̃. Lar
ge etiā dī volūtas appetit⁹ ſenſualitatꝭ hūane: ſʒ oīs

abuſiue dicit volūtas appetitꝰ brutoꝝ. Vñ Johēs
Dam. dicit ꝙ volūtas rōnalis eſt: ꝛ ſi nō eſt rationa
lis non eſt volūtas: voluntas enim dicit id quod li-
berrimū eſt in aīa: ꝛ iō nature ſenſibili ꝗ magis agi-
tur impio rōnis vl' nature inſtinctu ꝙ̄ agat nō pt di
ci ꝓprie volūtas: ꝛ ꝓ hoc ptꝫ ſolō ad totū.

Arti. iiii. **An aliq̄ volūtas ī xpo habuerit effectū ſuū.**

D ERtio q̄rit verū aliqua volūtas rōnis ī xpo
Arguit pᵒ effectū nō habuerit. Videt ꝙ ſic: qꝛ ſupra de
terminatū eſt ꝙ etiā rō: ꝛ queeūqꝫ pars aīe pt
cōſiderari vt natura: ꝛ ſic dolet incōmoda ꝛ fugit: ꝗ
cū in chriſto rō in illa cōſideratōe fuerit videt ꝙ ali-
q̄d rōis volūtate voluerit qđ nō voluit volūtate di
uina: ergo nō cuiuſlibꝫ appetitꝰ ſit hec petere qđ ap
petit: hoc ſm illā volūtatē petijt: qđ tamē nō eſt cōſe
Obiectio cutus. Sed cōtra cōtrarietas appetitꝰ in aīa nō
in ꝯriū eſt ex hoc ꝙ ipſi appetitꝰ ſunt nature in nobis cōtra
rie: vt manichei dicebant qui ponebāt vnū creatū a
principe lucis: ꝛ alteꝝ a pricipe tenebraꝝ: ꝗ relin-
quitur ꝙ iſta cōtrarietas ſit ex oppoſitiōe volitoꝝ.
Hec aūt oppoſitio in nobis inducit pugnā carnis ſi
ue inferioris partis aīe cōtra ſupiorē .i. cōtra ſpiritū
ergo in chriſto fuit hmōi pugna qđ abſurdū eſt pone
Solutio re: ergo nō fuit in eo tal' difformitas volūtatū. So
lutio cōſentiēdo prime obiectiōi dōm ꝙ nihil ꝓhibet
ꝙ ſm volūtatē rōnis vt natura eſt homo ille inq̄ntū
hō aliquid appetierit qđ nō eſt ꝯſecutꝰ: ꝛ etiā orauit
qđ nō eſt datū eo ꝙ nō orauit: vt ex deliberatōe hoc
volēs: ſed potiꝰ vt noſtrā infirmitatē oſtēdēs ſi ipſe
dixit diſcipulis ſuis: Spūs quidē ꝓmptus eſt: ca-
Ad obiectū ro autē infirma. Ad idē autē qđ cōtra obijcit dico
in cōtrariū ꝙ nō eſt cōtrarietas pugne niſi inter que eſt reſiſten-
tia ꝑtinax ſicut eſt in nobis in q̄bus volūtas infirmi
tatis carnal' cōfortat ex fomite: ꝛ q̄ñqꝫ ex reliquijs
peccatoꝝ: in chriſto autē nō fuit talis ꝯfortatio: ꝛ iō
volūtatis infirmitas ꝓgreſſa nō eſt vltra naturalia
in his tm̄ oſtēdens ſe ad nature demōſtrationē: ꝛ nō
ad hoc ꝙ pugnaret cōtra rōnē: ſed potiꝰ ꝙ ſequeret
ꝛ hoc notat cū dicit: Si nō pt tráſire niſi bibā illū fi
at volūtas tua. Et hoc quidā antiquoꝝ .ſ. antiſidio
ren. vocat velleitatē ꝛ nō voluntatē perfectā. Sūt
autē qui aliter ſoluūt dicētes ꝙ nō eſt cōtrarietas:
qꝛ ꝯtraria ſunt nata fieri circa idē ꝛ ſenſualitas ꝛ rō
vel rō naturalis ꝛ rō nō ſunt circa idē vt idē. Sed h
patet ꝙ nihil eſt: qꝛ ſm hoc etiā in nobis nūqꝫ eēt cō
trarietas pugne. vnde cōtrarietas pugne eſt ex ꝯtra
rijs volitis totā poſt ſe trahere nitētibꝰ que q̄ñqꝫ vo
lita (licet nō ſint ꝯtraria in ſubā) tm̄ per adiūctū ſunt
cōtraria .ſ. per rōnē: ita ꝙ vnū eſt volitū vt honeſtū:
alterū vero vt turpe.

Arti. v. **An volūtas ſm mgr̄m ſit bñ diuiſa in lra.**

E QVarto querit de diuiſiōe volūtatū quā inu-
Arguit pᵒ o it hic magiſter. Et videt inuenire triplicē volū
tatē .ſ. diuinā ꝛ duplicē humanā .ſ. affectum
ex carnis infirmitate ꝛ affectū rōnis: cū autē adhuc
vna ſit: vt viſum eſt .ſ. volūtas rōnis: vt eſt natura:
2o videt ꝙ inſufficiēs ſit magiſter. Itē a plurimis for-
mis nō eſt vnꝰ modꝰ denoīationis eiuſdē: vt .ſ. albe
do ꝛ ſortē denoīat albū ꝛ grāmatica grāmaticū ꝛ ſic
de alijs: ergo videt a ſimili ꝙ a pluribꝰ volūtatibus
chriſti ipſe ſit pluribꝰ modis volēs vel plures volē-
tes qđ negat Dam. qui dicit eū tm̄ vnū eſſe volentē.
3o Itē ille plures due vel tres vel quattuor volūta-
tes chriſti oēs date ſunt ad actū volēdi: ſed in inferio
ribus etiā vna ꝓprietas vel potentia ſufficit ad vnū
actū: ergo multomagis in chriſto: ergo videt ꝙ oēs
ſuperfluant pter vnā. Itē videt relinqui ex hoc ꝙ 4o
omnis actio chriſti ſit cōpoſita: ꝛ nō vna ſed plures:
actus eñ q̄ eſt a pluribꝰ agētibꝰ differētibꝰ ſm eſſen
tiā eſt plures ꝛ nō vnus. Iſte autē volūtates agen-
tes in chriſto differūt ſm eſſentiā: ergo ſunt actꝰ ſui
plures: ꝛ nō vnꝰ: ꝛ hoc etiā videt: qꝛ Dyoñ. loquit
de theandrica .i. dei virili actiōe: nō autē eſt dei viri
lis niſi ſit in eo aliq̄d dei ꝛ aliquid viri: ergo ſunt plu
res actiōes. Itē nos videmꝰ ꝙ aliq̄d vult vna vo 5o
luntate qđ nō vult alia: ergo volūtates iſte nō vno
modo ſe habēt ad actū volēdi: ꝛ ſic oīs actus eius vo
lēdi eſt plures actus vt videt. Solō dicēdū ꝙ ma Solutio
giſter ponit trimembrē diuiſionē volūtatū chriſti / q̄ ad primū
ſic ad bimēbrē poteſt reduci. volūtas chriſti aut di-
uīa ſiue increata eſt / aut humana ꝛ creata: humana
autē aut rōnis aut ſenſualitatis eſt. Rōis vero aut
eſt vt natura / aut vt deliberatiua: ſed nō facit mētio
nem de illa que eſt ratiōis vt eſt natura: qꝛ ſm ſub-
ſtantiā ꝛ eſſe potētie nō differt ab illa que eſt rōnis /
vt deliberatiua: ſed potiꝰ eſt quidā modꝰ cōſideratio
nis eiuſdē potētie ꝙ ei ſit vt natura: h accidit cuilibꝫ
potētie anime rōnalis inquātū eſt natura hoīs: ꝛ iō
per eſſe potētie nō ſunt niſi tres vt dicit magiſter. Sꝫ
tertia diuidit ꝑ duplicē reſpectū ipſiꝰ in duo ſm rō- Ad ſecūdū.
nē: ꝛ nō in duo ſm eēntiā. Ad aliud ergo patet ꝙ
aliter eſt ī formis determinantibꝰ totū: ꝛ aliter ī po-
tētijs naturalibꝰ: qꝛ forme q̄ ſunt in toto nō poſſunt
vnius ratiōis plures ineſſe: ſed in potētijs naturali
bus ſm vnā rationē cōmunē nō ſpecialē pt eē ꝙ plu
res potētie noīant vno noīe: ſꝫ qꝛ potētie naturales
licet inſint ſm diuerſas partes nature: tamē referū
tur ad vnū qđ eſt ſubiectū: iō denominatū ab eis nō
eſt niſi vnū: ꝛ ideo chriſtꝰ nō eſt niſi vnus volēs: licet
multis modis poſſit velle: qꝛ volens dicit eū q̄ vult
hoc eſt ſubiectū / ꝛ nō radicē in qua fundat potentia
illa: ſed diuerſitas voluntatū cognoſcit in diuerſita
te volitoꝝ. Ad aliud dicēdū ꝙ in chriſto ſunt actio Ad tertiū ꝛ
nes diſtincte: nō in cōparatiōe ad agentē .ſ. ꝙ chriſtꝰ quartū.
ſit plures agētes: vel quoad rationē agēdi .ſ. qꝛ ali-
quādo egit vt homo / aliquādo vt deꝰ: ſemper tamē
ipſe egit ens deus homo: vnde agēs vt agens atten
dit Dyoniſiꝰ ꝛ actiōes ipſas in cōparatiōe ad potē-
tias inclinantes ad actū attēdit Damaſce. ꝛ ideo di
xit Dyoniſiꝰ actionē theandricā: ꝛ Damaſ. dixit eſſe
duas actiōes chriſti ſicut duas naturas / nec fac plu
res actiōes cōpoſitio potentiarū inclinātiū ad actū:
ſed potius pluralitas agentiū: ꝛ hoc etiā nō ſp ſicut
patet in his que ſunt actu relata ad diuerſas virtu-
tes vt tractus manus ꝛ ſonus modij granoꝝ milij:
ꝛ ſic patet ſolutio ad vltimū. Et nota ꝙ hoc ipſum ꝙ
agens fuit vnus deus ꝛ homo / ꝛ inclinātia ad actū
duo: ſcꝫ creatū ꝛ increatū facit omnē chriſti actionē
nobis ſalutarē: quia etiā ſi comedit ꝛ dormiuit ve-
rū erat ꝙ deus hoc fecit: ꝛ ita pro nobis fecit qui pro
ſe nō habuit quid faceret taliū. Et idē eſt de triſticia
timore ꝛ oībus alijs. Ad aliud dicendū ꝙ nō ſup- Ad quintū
fluūt. qꝛ nō ſunt data ad vnū vno mō: qꝛ licet ratio
deliberatiua q̄ñqꝫ cōſētiat cū naturali ꝛ ſenſuali in
eodē volito: ꝛ ecōuerſo: nō tamē eodē modo.

Quō ꝛ cur aliq̄ ſeipſos interimūt. Arti. VI
F

Einde querit de hoc qđ dicit in lr̄a [Relicͣ
d affectū infirmitatis: qꝛ nemo vult mori]. ẞ.
b. Hoc eni̅ instantiā videt̄ hīc in his q̄ peri-
Arguit̄ pº mūt ſeipſos: quidā ex deſiderio imortalitatis ſicͭ dicͭ
Aug⁹ in lib. de tri. ſic. Si hoc magno aio putandū
eſt cū homo ſibiipſi ingerit mortē: ille poti⁹ theobro-
tus in illa animi magnitudine quē ferūt loco plato
nis vbi de imortalitate aie diſputauit ſe ꝑcipitē de-
diſſe de muro: atqꝫ ita ex hac vita emigraſſe ad eam/
quā credidit eſſe meliorē: ergo videt̄ ꝙ quidā deſide
2º rēt mortē. Itē q̄dā ꝑter ſpē imortalitatis occidūt
ſeipſos vt Judas: ꝛ quidā etiā alij: vt melācolici quí
dā: ergo videt̄ ꝙ falſum ſit qđ dicit in lr̄a. Ad hoc
Solō dōm ꝙ ſm Aug^m ꝛ rei veritatē nullus occidit ſe ex
ad totū. tedio vite in quātū vita eſt: ſed aliq̄ occiderūt ſe ex ali
quo qđ accidit ſue vite ſm ꝙ credebāt inuenire poſt
hāc vitā: ꝛ aliq̄ ex verecūdia turpitudinis actus ad-
miſſi vel admittēdi: vt Judas ex turpitudine admiſ
ſa: ꝛ Lucretia ex turpitudine admittēda. Melāco-
lici autē ex tedio triſticie malūt nō eē q̄ ſic eſſe ꝛ theo
broc⁹ ex imortalitate quā ſperabat ſe inuenturū: ſed
amor vite cū vnū naturaliter inſert⁹ eſt.

Auctoritatib⁹ probat diuerſas in chriſto volūtates.

Ex affectu ergo humano quē de virgine tra
xit volebat nō mori ꝛ calicē tranſire orabat.
Vn̄ Beda: Orat trāſire calicē: qꝛ homo erat
dicēs: Pater trāſeat a me calix iſte. Ecce ha
bes voluntatē humanā expreſſam. Vide iā
rectū cor. Sed nō qđ ego volo: ſed qđ tu vis.
Joh.6. Vn̄ alibi: Nō veni facere voluntatē meam:
quā. ſ. tpaliter ſumpſi ex virgine: ſed volūta
tē eius q̄ miſit me: quā. ſ. etern⁹ habui cū pr̄e
Hic aperte dicit duas in xp̄o fuiſſe volūta-
tes: ſm quas diuerſa voluit. Hiero. quoqꝫ ſu
Mar.14. per illū locū. Spirit⁹ ꝓmptus eſt: caro autē
infirma: dās intelligi hic duas volūtates ex
primi: ita ait: Hoc ꝯ Euticianos q̄ dicūt in
chriſto vnā tm̄ volūtatē: Hic autē oſtendit
humanā que ꝓpter infirmitatē carnis recu-
ſat paſſionē: ꝛ diuinā q̄ ꝓmpta eſt ꝑficere di
ſpēſationē. Aug⁹ etiā duas in chriſto aſſerit
volūtates dicēs: Quātū diſtat de⁹ ab hoīe:
tm̄ volūtas dei a volūtate hoīs. Vn̄ hoīem
chriſt⁹ gerēs oſtēdit priuatā volūtatē quā-
dā homis: in qua ꝛ ſuā ꝛ noſtrā cōfigurauit:
qui caput noſtꝝ eſt: ꝛ ad eū ſicut mēbra per-
Mat. 26. tinemus. Pater inq̄t ſi fieri pōt trāſeat a me
calix iſte. Hec humana volūtas erat ꝓpriū
aliquid ꝛ tāq̄ priuatū volens. Sed qꝛ rectū
vult eē hominē: ꝛ ad deū dirigi: ſubdit: Nō
qđ ego volo: ſed qđ tu vis. Ac ſi diceret: Vi
de te in me: qꝛ potes aliquid ꝓpriū velle: vt
deus aliud velit. Cōcedit̄ hoc humane fragi
ſup. pſ̄.33. litati. Idē alibi. Chriſt⁹ in paſſiōe duas ex-
preſſit volūtates in ſe ſm duas naturas. Ait
eni̅: Pater ſi fieri pōt trāſeat a me calix iſte.
Ecce habes homis volūtatē quā ad diuinā
cōtinuo dirigēs ait: Verūtamē nō ſicut ego
volo: ſed ſicut tu. Amb. etiā in lib. iij. de tri.
Scriptū eſt: Pater ſi fieri poteſt trāſfer a me Mar.14.
calicē hūc. Verba chriſti ſunt: ſed quō ꝛ in q̄
forma dicant̄ aduerte: Homis ſubam gerit:
homis aſſumpſit affectū. Nō ergo quaſi de⁹
ſꝫ quaſi homo loquit̄. Suſcepit quidē volū-
tatē meā. Mea eſt volūtas quā ſuā dixit cū
ait: Nō ſicut ego volo: ſed ſicut tu vis. Cum
autē dixit: Omnia q̄ habet pr̄ mea ſunt quia Joh.17.
nihil excipit̄ ſine dubio quā pater habet ean
dē ꝛ fili⁹ habet volūtatē. Eadē eſt chriſti vo
luntas que paterna. Vna ergo voluntas eſt
patris ꝛ filij. Sꝫ alia eſt volūtas homis alia
dei: vt ſcias vitā in voluntate eſſe hominis:
paſſionē autē chriſti in voluntate diuina: vt
pateret̄ ꝓ nobis. His teſtimonijs euidenter
docet̄ in chriſto duas fuiſſe volūtates: qđ qꝛ
negauit Machari⁹ archiepūs in Cōſtātinopo
litana ſinodo ꝯdemnat⁹ eſt. Et ex affectu hu
mano ſenſualitatis q̄dem nō rōnis illud vo- e
luit ꝛ petijt qđ nō impetrauit. Nec ideo pe-
tijt vt ipetraret: qꝛ ſciebat deū nō eſſe factu-
rū illud. Nec illud fieri volebat affectu rōis
vel volūtate diuinitatis. Ad q̄d ergo petijt
Vt mēbris formā ꝑberet iminēte turbatiōe
clamādi ad dn̄m: ꝛ ſubijciēdi volūtatē ſuam
diuie volūtati: vt ſi pulſante moleſtia triſtē
tur: ꝓ eiuſdē amotōe orēt. Sed ſi nequeūt vi
tare dicāt qđ ipſe chriſt⁹. Nō ergo ad inſipiē
tiā fuit ꝙ chriſt⁹ clamās nō exaudit̄ ad ſalu-
tē corporalē. Bonū quidē petijt. ſ. vt nō mo
reret̄: ſꝫ meli⁹ erat vt moreret̄ qđ ꝛ factū eſt.

An chriſt⁹ in anguſtia mortis petijt ex ſen Arti. VII.
ſualitate vel ex ratiōe. B

Einde q̄rit̄ de h̄ qđ dicit [Ex affectu huma-
d no ſenſualitatis q̄dē rōis nō illud voluit ꝛ pe
tijt]. ẞ. a. Ex h̄ eī ſequit̄ ꝙ illa petitio ſenſua- Arguit̄ pº
litatis fuit ꝛ nō rōnis: ſed quō ꝑ h̄ eē cū ſenſualitatꝭ
nō ſit ordinare ꝛ ois petitio ſit ordinata q̄dā poſtula-
tio. Itē cū Dam. dic ꝙ orō eſt petitio decētiū a deo: 2º
ꝛ decēs ſiue honeſtū nō ſit obiectū ſenſualitat'. Itē 3º
orō vt dicit Dam. eſt aſcēſus intellect⁹ ad deū: ergo
orare nō cōuenit ſenſualitati. Itē ſenſualitas vt dicͭ 4º
Aug⁹ intēdit̄ in q̄nqꝫ corpis ſenſus: ḡ nō afficit̄ cir-
ca h̄ qđ nō ē p̄ns ſenſibus: ſꝫ mors illa tpe q̄n orauit
nō erat p̄ns ſenſib⁹: ḡ ſenſualitas nō circa mortē af-
fecta fuit: ḡ nō orauit. Si dicas q̄m preſciuit oīa ꝛ Solō.
ita ſciuit oīa q̄ vētura erāt ſup eū ꝛ ex illa ꝑſcia cauſa
bat̄ timor ꝛ triſticia. Cōtra ab iſtātia cōceptōis ſci Inſtātia
uit oīa q̄ vētura erāt ſup eū: ḡ ſi hec ſciētia cauſabat h̄
ꝙ cepit timere ꝛ meſt⁹ eē ab inſtāti cōceptōis/ videt̄
cepiſſe pauere ꝛ meſt⁹ eſſe. Item ſi ꝑſciuit h̄ nō fu- alia iſtātia
it ſm effectū ſenſualitatis: ſed poti⁹ ſm ratione vni-
tatꝫ deitati: ꝛ cum ſm illā nunqꝫ timuerit: videtur ꝙ

nihil timuit/nec triſtatus eſt/nec orauit/nec timuit
Solutio nec in agonia fuit. Solutio dicẽdũ ad hoc ꝙ ora-
ad primũ tio fuit rõis vt eſt natura ⁊ cõiuncta in eadẽ ſuba cũ
ſenſuali affectu ⁊ hec bene ꝑ ordinare: ⁊ ſic ceſſat ob
Ad ſecũdũ. iectio prima. Ad aliud dicẽdũ ꝙ nõ indecẽs eſt id
qḋ oſtẽdit natura: decẽtia eñ dicit in illa diffinitiõe
Ad tertiũ ꝓportionatũ indigẽtie petẽtis. Ad aliud dicẽdũ ꝙ
illa diffinitio data eſt de oratiõe ꝑ effectũ: ⁊ de oratiõe
Ad quartũ cõtẽplãtis: ⁊ nõ de quacũq; oratiõe. Ad aliud di-
cendũ ꝙ ex ꝑuiſiõe nõ ex ſenſu cauſabaᵗ triſticia: ſed
ex colligatiõe inferiorũ vna cũ ſuꝑioribus accidit ꝙ
in ratiõe eſt ſciẽtia ꝙ hoc deſcẽdẽs ⁊ inducẽs imagies
corporales qbꝰ determinanᵗ efficiᵗ imaginatuȝ per
imaginationẽ ⁊ tunc mouet ad triſticiã ⁊ timorẽ: ⁊ h
nihil eſt incõueniẽs: quoniã ſicut motꝰ icipiũt a ſen-
ſu ⁊ aſcendũt ad intellectũ: ita fit ecõuerſo ꝑ reflectio
nẽ intellectus ad ſenſum. Ad id autẽ qḋ obijcitur
Ad ambas ꝙ ab inſtãti cõceptiõis debuit timere: dicẽdũ ꝙ non
inſtãtias. ſequiᵗ: q2 nõ eſt cauſa timoris ꝑuiſio mali: ſed potiꝰ
imminẽtia mali pene. vñ licet ꝑuideret pꝰ ab ipſo
mors: tamẽ nõ preuidebaᵗ vt iminẽs. ⁊ per hoc pa-
tet ſolutio ad totũ.

De eo qḋ Ambroſius dicit chriſtũ dubitaſſe affectu humano.

Ceterũ non parũ nos mouẽt verba Ambro.
qbus ſignificare videᵗ chriſtũ ſm humanuȝ
affectũ de patris potẽtia dubitaſſe: ſic dicẽs
in lib. iij. de trini. De quo dubitat: de ſe an d
patre. De eo vtiq; cui dič trãſfer dubitat ho-
minis affectu. Nã deus de patre nõ dubitat
nec d morte formidat. Propheta etiã nõ du-
bitat: q̃ nihil deo eẽ impoſſibile aſſerit. Oia
quecũq; voluit fecit. Nã infra homines cõ-
ſtitues deũ: ꝓpheta nõ dubitat: ⁊ filiũ dubi
tare tu credis. Ut homo ergo dubitat: vt ho
mo locutꝰ eſt. His verbis innui videᵗ ꝙ chri
ſtus nõ inquantũ deꝰ vel dei filius: ſed inq̃n
tũ homo dubitauerit affectu hũano. Ob ea
ratiõe dictũ accipi poteſt: non q2 ipſe dubi-
tauerit: ſed q2 modũ geſſit dubitantis: ⁊ ho-
minibus dubitare videbatur.

Arti. VIII. D Utrũ chriſtꝰ dubitauit qñ dixit: ſi poſſibi
le: ⁊ quare ter orauit patrẽ.

Einde queriᵗ de ꝟbis Amb. ibi [Ceterũ nõ
D parũ mouẽt] Dubitatio eñ eſt interminatꝰ
motꝰ rõnis ſuꝑ vtrãq; ꝑtẽ cõtradictõis: xp̃s
Solutio aũt certꝰ fuit de altera parte: g̃ nõ dubitauit. So
lutio dubitatio hic nõ exprimit niſi tremorẽ ſenſua-
litatis inᵗ hoc ꝙ ſequereᵗ rõnẽ ⁊ naturalẽ appetitũ
oppoſiti. ſ. ꝙ euaderet mortẽ qḋ nihil vituꝑabile po-
nit in xp̃o: ſed potiꝰ oſtẽſionẽ ꝟitatis nr̃e nature.

Uerba Hylarij lõge diuerſam exprimẽtia ſciẽtiã a premiſſa.

Illud etiã ignorãdũ nõ eſt qḋ hyla. aſſerere
videᵗ chriſtũ nõ ſibi: ſed ſuis oraſſe: cũ dixit
trãſfer a me calicẽ hũc: ſicut nec ſibi ſȝ ſuis ti
muit. Nec cũ voluiſſe vt ſibi nõ eſſet paſſio:
ſȝ vt a ſuis trãſiret calix paſſiõis ita inquiens:
Si paſſio honorificatura eũ erat: ſicut Iuda
exeũte ait: nũc honorificatꝰ eſt filiꝰ hoĩs. Joh. 13.
Quõ triſtẽ eũ metꝰ paſſiõis effecerat: niſi for
te tã irrõabilis fuerit vt pati mortẽ timuerit
q̃ patientẽ ſe glorificatura eſſet. Sed forte ti
muiſſe vſq; eo eſtimabiᵗ vt trãſferri a ſe cali-
cẽ deprecatꝰ ſit dicẽs: Pater trãſfer calicem Mar. 14.
hũc a me. Quõ eñ ꝑ patiẽdi metũ transferri
deprecareᵗ a ſe: qḋ per diſpẽſationis ſtudiũ
feſtinaret implere. Nõ eñ ↄuenit vt pati no
lit q̃ pati venit: ⁊ cũ pati eum velle cognoſce
res: religioſiꝰ fuerat hoc cõfiteri q̃ ad id ipie
ſtultitie ꝓrũpere: vt cũ aſſereres ne patereᵗ
oraſſe: quẽ pati velle cognoſceres. Nõ ergo
ſibi triſtis neq; ſibi orat trãſire calicẽ: ſed di-
ſcipulis ne in eos calix paſſiõis incũbat quẽ
a ſe trãſire orat: ne in his. ſ. maneat. Nõ ei ro
gat ne ſecũ ſit: ſed vt a ſe trãſeat. Deinde ait
Nõ ſicut ego volo: ſed ſicut tu vis. Humane
in ſe ſolicitudinis ſignificãs cõſortiũ: ſed nõ
diſcernẽs ſentẽtiã ſibi cõis cũ patre volũta-
tis. Pro hoibꝰ g̃ vult trãſire calicẽ ꝑ quẽ oẽs
diſcipuli erãt tẽptãdi: ⁊ iõ ꝓ petro rogat: ne
deficiat fides eiꝰ. Sciẽs g̃ hec oĩa poſt mor- Luc. 22.
tẽ ſuã deſſtura vſq; ad mortẽ triſtis eſt: ⁊ ſcit
hũc calicẽ nõ poſſe trãſire niſi biberit: iõ ait:
Pater mi ſi nõ põt trãſire calix iſte niſi bibã Mat. 26.
illũ: fiat volũtas tua. Sciẽs in ſe conſumata
paſſiõe metũ calicis trãſituꝝ: q̃ niſi eũ bibiſ-
ſet trãſire nõ poſſet: nec finis terroris niſi cõ-
ſumata paſſiõe terrori ſuccederet: q2 pꝰ mor
tẽ eiꝰ ꝑ virtutũ gloriã aplice infirmitatis ſcã
dalũ pelleret. Intende lector his verbis pia
diligẽtia ne ſint tibi vaſa mortis.

Einde etiã notãdũ circa ꝟba Hyla. ibi [Illḋ
D etiã ignorãdũ nõ eſt ⁊c̃.] Nota ꝙ Hyla. optie
loquiᵗ: q2 diſcipulꝭ ⁊ nob orauit triplr ⁊ nul-
lo mõ ſibi. ſ. vt naturã diſcipulorũ i ſe oñderet: h eñ
erat ad gl̃iam nr̃am nõ ſuã: q2 nr̃a natura i eo eſt ex-
altata: ⁊ vt nobis nõ ſibi ꝑ hoc vtilis eẽt: q̃ qñq; in-
firmitate circũdati q̃rimꝰ euaſionẽ ꝑſecutiõis ⁊ non
deſperamꝰ: q2 ſcimꝰ feciſſe caput noſtꝝ. tertio vt no
bis ordinãdi noſtꝝ ſenſualẽ effectũ ad rõnẽ/formã ⁊
doctrinã daret: vt cũ ipſo diceremꝰ: Nõ qḋ ego vo-
lo fiat: ſed qḋ tu vis. Sic igiᵗ nullo mõ ſibi. i. ad vti Di. XVIII.
litatẽ ſui petijt: ſed nobis. Alio mõ autẽ ꝑ ſe petijt ⁊ Quõ verbi
ſic plana ſunt q̃ dicunᵗ in lr̃a. ſeu xp̃i icar

Si chriſtus meruit ſibi ⁊ nobis ⁊ quid ſibi ⁊ quid nobis.

natio ordi-
naᵗ ad no-
ſtrã redem-
ptionẽ quã
tũ ad vſum
voluntatis
ꝑtreſpicit
exercitium
merendi.

Emerito etiã chriſti p̃
D termittendũ nõ eſt de quo quidam
dicere ſolent ꝙ nõ ſibi: ſȝ mẽbris tm̃
meruerit. Meruit quidẽ membris redẽptio-

nem a diabolo: a peccato a pena ⁊ regni reſe
rationē: vt amota ignea romphea libere pa-
a teret introitus: ſed ⁊ ſibi meruit impaſſibili-
tatis ⁊ imortalitatis gloriā: ſicut ait aplus:
Phil. 2. Chriſtus fact⁹ eſt pro nobis obediēs vſq; ad
mortē: mortē autē crucis: ꝓpter qḋ ⁊ de⁹ ex-
altauit illū ⁊ dedit illi nomē qḋ eſt ſup omne
nomē. Aperte dicit apl's chriſtū ꝓpterea ex-
altatū per impaſſibilitatis gloriā: q2 eſt hu-
b miliatus p paſſiōis obediētiā. Humilitas er
go paſſiōis meritū fuit exaltatiōis: ⁊ exalta
tio premiū humilitatis. Unde Aug⁹ expo-
nens p̄miſſum capitulū ait: Ut chriſt⁹ reſur
rectione clarificaret̄: prius humiliat⁹ eſt paſ
c ſione. Humilitas claritatis eſt meritū: clari-
tas humilitatis eſt premiū. Sed hoc totū fa-
ctū eſt in forma ſerui. In forma eñ dei ſemꝑ
fuit ⁊ erit claritas. Itē Amb. idē capitulum
tractās ait. Quid ⁊ quātū humilitas merea
tur hic oſtendit̄. His teſtimonijs euidēs fit:
ꝙ chriſtus p humilitatē ⁊ obediētiā paſſiōis
meruit clarificationē corporis: nec id ſolū: ſ3
etiā impaſſibilitatē aie. Anima eñ ipſi⁹ an-
te mortē erat paſſibilis: ſicut caro mortalis:
ſed poſt mortē merito humilitatis ⁊ aīa īpaſ
d ſibilis facta eſt ⁊ caro imortalis. Utrū autē
aīa ſit facta impaſſibilis: qñ caro facta eſt im
mortalis. ſ. ipſo reſurrectiōis momēto de au
ctoritate nobis certū nō eſt. S3 vel mox poſt
carnis ſeparationē aīa impaſſibilitate dona
ta eſt: aut in reſurrectiōe qñ caro refloruit.

A E merito etiā chriſti p̄mittēdū] Hic īcipit
d pars illa que eſt de operibus chriſti. Et di-
uiditur in tres partes: in quarū pria agit
de merito chriſti gñaliter: ⁊ q2 p̄cipuū ei⁹
fuit paſſio: iō primo q̄rit̄ de merito paſſiōis. In ſecū
da autē de ope paſſiōis: ⁊ eoꝝ que erāt in paſſiōe ſi-
cut traditio ⁊ hmōi: que incipit circa mediū. xx. diſt.
in illo ca. [Chriſt⁹ ergo ſacerdos: idē q; hoſtia ⁊ p̄ciū
noſtre recōciliatiōis. In tertia autē tractat q̄ſtiones
cōſequētes mortē chriſti: ſic ſi homo fuerit in triduo
⁊ hmōi: ⁊ qua rōne dicat̄ mortu⁹: ⁊ hec incipit diſt.
xxi. ibi [Poſt p̄dicta cōſiderādū eſt vtrū in mortem.
Prima haꝝ partiū ſubdiuidit̄ i q̄ttuor partes. In
quaꝝ prima magr̄ querit de effectu meriti chriſti in
ſe. In ſecūda aūt de effectu meriti ex parte nr̄a: ⁊ hec
incipit in vlti. ca. iſti⁹ diſtinctiōis ibi [Ad qḋ ergo vo-
luit pati ⁊ mori. In tertia autē determinat ex ħ q̄lit̄
ipſe ſolus eſt redēptor ⁊ mediator ibi [Unde ⁊ ipſe
vere dicit̄ mūdi redēptor. In quarta querit ſi alius
fuit modus poſſibilis: ⁊ quare poti⁹ hoc mō q̄3 alio
mō voluit liberare ibi [Si vero querit̄ vtꝝ alio mō
⁊ eſt ibi principiū diſtinc. xx. In pria parte magiſter
querit q̄ttuor ꝓbleumata ⁊ determinat quorū p̄miū
eſt bimēbre. ſ. an meruerit ⁊ quid meruit: ⁊ hoc eſt in
primo ca. Secūdo qñ mereri icepit ibi [Nec hoc ſo-
lū meruit chriſt⁹ qñ patri obediēs. Tertio qḋ ſit no-
minis datio quā meruit ibi [Nec tm̄ gloriā impaſſi
bilitatis ⁊ imortalitatis meruit. Quartū eſt ſi ħ ſi-
ne merito hr̄e potuit. ibi [Si vero querit̄ verū xp̄s
illā imortalitatē ⁊ ipaſſibilitatē. Sn̄ia lr̄e p3 p ſe.

An chriſtus aliq̄d mereri potuit. Arti. 1

Nadit autē hic dubitatio an chriſt⁹ aliquid
i mereri potuit: videt̄ autē ꝙ nō: qḋ eñ ꝑfecte Arguit̄ p̄o
plenū eſt nihil ampli⁹ ſuſcipe pōt: ſed chriſt⁹ ꝙ non
ab inſtati cōceptiōis habuit ſpiritū nō ad menſurā ⁊
vidim⁹ nō tm̄ gratiā eius / ſed etiā gloriā quaſi vnige
niti a patre q̄ ſicut dicit Baſili⁹ cū alio gloriā pater-
nā nō diuiſit: ergo nulli⁹ boni receptibilis fuit: ergo
nihil meruit: q2 id qḋ meret̄ aliq̄s recipe debet vl̄ in-
iuſte ageret̄ ſecū. Itē nō indigēs fuit aliquo: meri- 2o
tū autē eſt quo indigem⁹ vel ad vitā vel ad beatitu-
dinē: ergo ipſe nō meruit. Itē ſtatus cōprehēſiōis 3o
tollit rationē meriti: ipſe autē veriſſime fuit cōprehē
ſor: ergo nō meruit. Itē quicūq; meret̄ in bonis aie 4o
ſc3 grē ⁊ glorie ꝓficit. ſupra aūt negatum eſt chriſtū
ꝓfeciſſe in aia diſt. iiij. ergo chriſt⁹ nō meruit. Item 5o
nō venit ad ħ vt ſibi mereret̄: ſ3 nobis ſicut dic̄ apl's
Qui ꝓpter vos egen⁹ fact⁹ eſt cū eſſet diues vt vos
illi⁹ inopia diuites eſſetis. Cū igit̄ nō fecerit niſi ꝓ-
pter qḋ venit: videt̄ ꝙ nihil ſibi meruit. Itē mereri 6o
eſt eius qui eſt inferior in ꝑſona: chriſt⁹ autē nūq̄3 in
ferior patre fuit in ꝑſona: ergo chriſtus nūq̄3 meruit
ꝓbatio meritū eſt op⁹ ⁊ act⁹: actus aūt omniū ſunt
particulariū vt dicit ph'us: ergo meritū reſpicit ꝑſo-
nā ⁊ nō naturā: ergo prima ꝯſtat. Itē mereri eſt de 7o
nō ſuo per op⁹ ⁊ obſequiū facere ſuū: oia autē erāt fi
lij: vt ipſe dixit: oia mea tua ſunt: ⁊ tua mea ſūt ⁊ cla
rificat⁹ ſum in eis: ergo videt̄ ꝙ ipſe nō meruit. In In oppoſi-
cōtrariū autē eſt qḋ dicit̄ in littera multis auctorita tū eſt rō
tibus ꝓbatū. Itē chriſti opa nō fuerūt min⁹ effica-
cia q̄3 opa ſanctorū: ſed opa ſanctoꝝ valēt ſibi ⁊ alijs
ergo ⁊ opa chriſti: nō ergo meruit tm̄ nobis: ſed etiā
ſibi. Solo magiſter hic (vt videt̄) ſatis bene diſtin Solo
guit ꝙ mereri dicit̄ multis modis: vno. ſ. abuſiue q̄
aliquis dicit̄ mereri per op⁹ bonū male ⁊ i malo ſta
tu: hoc eſt in ſtatu mortalis peccati factū: ſicut legit̄
in vita beati Johānis elemoſinarij ꝙ q̄dā Petr⁹ mi
les irat⁹ pane quo ꝑcuſſerat pauperē meruit in iudi
cio dn̄i ad qḋ rapt⁹ fuit ꝓlōgationē vite in penitētiā.
Alio modo iterū iproprie: ſed min⁹ iproprie dicitur
mereri aliq̄s p bona facta in mortali pctō. ille eñ ex
debito nō pt mereri: ſed tñ a magiſtris dicit̄ ꝙ de cō
gruo meret̄ gratiā ⁊ veri⁹ diceret̄ ꝙ mereret̄ eam de
minus incōgruo: q2. ſ. magis ſe diſponit per opa ad
gratiā que facit q̄3 ille q̄ nō fac̄. Tertio mō ꝓprie di-
citur aliq̄s mereri qñ aliquis actibꝫ dignis vita eter
na facit vitā eternā ſibi debitā: ⁊ ſic nō meret̄ niſi ha
bens gratiā gratū facientē ⁊ charitatē. Et hoc dicitur
quinq; modis. Uno mō ꝓprie. ſ. qñ cauſa meritorū
cū merito alieno facit debitū: ſicut in paruulis q̄ nō
habēt niſi cauſam meritoꝝ: q̄ eſt gratia cū merito alie
no. ſ. chriſti: ⁊ ꝓpt̄ hoc debet̄ eis vita eterna. Secun-
do mō ꝓpriiſſime qñ ex cauſa meriti ⁊ actu ꝓprij me-
riti de nō debita ſibi vita eterna facit debitā ſibi vt q̄
libet iuſtificatus primo actu ſuo meret̄ vitā eternā.
Tertio modo qñ debitū ſibi facit pluribꝫ rōnibꝫ de-
bitū ſibi: ⁊ ſic meret̄ quilibet. ſcdō, ⁊ tertio ⁊ ſic dein-
ceps actibꝫ meritorijs. Quarto modo qñ meret̄ au
gmētū gratie ⁊ glorie pri⁹ habite ⁊ debite: ⁊ hoc fit

creſcēte charitate. Quinto ⁊ vltimo mō qñ meret̃ ꝑ
multa opa aliqđ cōiunctū grē ſicut eſt acceleratio re-
ſurrectiōis vel glificatio nois. ⁊ hmōi ⁊ hoc mō xp̄s
meruit ſibi qđ nō habuit prius/licet hoīs honor debe-
ret̃ ſibi etiā ꝑ naturā ſuā/tñ id qđ poterat ꝑ naturam
Ad primū habere debuit/fecit ſuū rōne meritoꝝ ꝑ opa. Dicē-
dū igit̃ ad primū ꝙ diues ꝑ naturā licet oia habuit ⁊
poſſit: potuit eñ accelerare reſurrectionē ⁊ clarifica-
re nomē ſuū tñ nō habuit oia in oī rōne. voluit eñ pr
xp̄i eū habere hec etiā in rōne meriti vt ſic magis glo-
Ad. 2m rioſus oſtenderet̃ nō in pluribꝫ bonis ſed in pluribꝫ
rōnibꝫ iuſte poſſeſſionis bonoꝝ. Ad aliud dicendū
Ad 3m ꝙ licet ipſe nō indiguerit/tñ nos indiguimꝰ vt ſibi ſic
mereret̃ nobis formā dando. Ad aliud dōm ꝙ ſta-
tus cōprehēſoris nō abſtulit a xp̄o ſtatū viatoris: ⁊
ad 4m ⁊ 5m ideo cōpetebat ei mereri: ſed ſi fuiſſet cōprehenſor tñ
tūc ꝓcederet obiectio. Ad aliud dōm ꝙ ꝓfectus iſte
nō eſt cōtrarius ꝑfectioni: qꝛ nō ponit̃ in nūero bono
rū anime ſm ſcientiā vel grām vel gloriā: ſed ponꝰ in
bonis corpis/vt acceleratio reſurrectōis ⁊ manifeſta
tio nois q̄ ponit̃ in aliis cognitionē ipius accipientibꝫ
Ad 6m ⁊ ponit̃ in rōnibꝫ habēdi ⁊ nō habitis in aīa ſed in cor
⁊ 7m. pore vel in aliis vt dictū eſt. Ad aliud dicendū ꝙ li
cet actus ſingulariū ſint ⁊ perſonarū ſi agētia ſint rō
nalis nature/nō tñ ſemꝑ referunt̃ ad ipa agentia ſm
ꝙ ſunt diſtincte ꝑſone. ſed etiā qñqꝫ grā nature vt itel
ligere actꝰ hoīs ē ⁊ tñ refert̃ ad hoīem gratia aie: ita
poſſumus dicere ꝙ mereri eſt actus xp̄i qui eſt ꝑſona
equalis: ſed ſm naturā in qua eſt inferior ⁊ hoc bñ cō
uenit xp̄o; qꝛ ipſe agit ſm ꝓprietatē vtriuſqꝫ nature.

Arti. II. B **An xp̄s meruit ſibi īpaſſibilitatis ⁊ īmortalitatis gloriam.**

Einde querit̃ de hoc qđ dicit in lr̄a ibi [Sed
D etiā ſibi meruit ipaſſibilitatis ⁊ imortalita-
Arg. primo tis gloriā ⁊c̃.] ð. a. Videt̃ eñ hoc ipoſſibile eſ-
ſe quia ſi meruit aliq̄ potētia meruit: ſed hoc nō eſt ni-
ſi liberi arbitrij. Sed ꝓbat̃ ꝙ hoc impoſſibile fuit ꝙ
per ſuū liberū arbitriū meruit: liberū eñ arbitriū cō
2o firmatū nō eſt in ſtatu merendi. Itē nulla potentia
determiata ad vnū: laudē habet in actu ipius/hec ꝓ-
batur in omnibꝫ potētijs naturalibꝫ: ſed liberū arbi-
triū xp̄i determiatū fuit ad vnū: ergo nō habuit lau-
dē in illo. nihil aūt meritoriū niſi laudabile ꝗ xp̄s nō
3o potuit mereri ſuo libero arbitrio. Itē liberū arbi-
triū xp̄i nō aliter tūc ſe habuit ꝙꝫ mō: ꝗ ſi mō nō mere
4o tur nec etiā tunc merebat̃. Itē laudat̃ vir ſanctus
ꝙ potuit trāſgredi ⁊ nō eſt trāſgreſſus/facere mala ⁊
nō fecit: ꝗ ſi hoc ē de ſubſtātia meriti ſi xp̄s nunꝙ trāſ
greſſus fuerit nec tranſgredi potuerit nunꝙ meruit.
ſed ꝯ liberū arbitriū noſtrū nō habuit potentiā merē
di ex hoc ꝙ pōt facere malū: qꝛ hoc eſt defectꝰ vt ſuꝑ
ꝓbatū eſt: ſed potius ex hoc ꝙ cū gratia ſpōte facit bo
num. cū igit̃ xp̄s ſine compatione liberius fecit iuſti-
Solutio. ciam ꝙꝫ nos nō pōt ipſe plꝰ meruiſſe ꝙꝫ nos. Solu
tio dicendū ꝙ ipſe habuit liberū arbitriū qđ mereri
Ad primū potuit. Ad primū dicendū ꝙ tripl'r poteſt dici libe
rū arbitriū ꝯfirmatū. Vno modo in fine ſm genus ꝗ
eſt in bono nō tamen hoc vel illo bono. ⁊ hec cōfirma
tio nō tollit niſi defectū illū in quo flexibile eſt in ma-
lum: pōt tñ adhuc in quodlibꝫ bonū. Alia eſt confir-
matio liberi arbitrij in eo ꝙ eſt ſimpl'r vltimū ⁊ con-
firmat̃ in illo ꝑ adheſionē ſicut confirmati in patria/⁊
hec nō tollit volūtatē faciēdi qđ vult: ſed ponit neceſ-
ſitatē nō coactiōis in eo ſed imutabilitatis in fine illo
⁊ cū ille premiū ſit collocat̃ imutabiliter in pmio: ⁊ iō
iam tollit rationē meriti qđ meritū q̄rit amplꝰ ⁊ ſic
adherens nō poteſt cogitare amplius ꝙ heret preter
id qđ habet/hec fuit quidē in xp̄o ſed nō abſtulit ei ra-
tionē merēdi: qꝛ cū illa adheſione etiā viator fuit/⁊ ꝗ
accidit in xp̄o ꝓpter duplicē cōiunctionē ſue aie ſcꝫ ad
carnē ⁊ ad deitatē: cōiunctio eñ ad ſenſus aīalis car-
nis q̄ ꝓcedit id qđ ſpūale eſt/fecit viā ⁊ viatorē: cōiun-
ctio ad id qđ ſpūale eſt/eſt ꝙ nihil habet poſt ſe qđ in-
quirat̃ fecit cōprehenſorē. Tertia eſt ꝯfirmatio potē-
tie ad actū hunc/ꝑ neceſſitatē nature/ita ꝙ opꝫ hūc
opari ⁊ nō poſſet nō opari hunc nec poſſe aliū opari:
⁊ hec confirmatio tollit naturā totā liberi arbitrij: qꝛ
omnis potētia rōnalis eſt ad oppoſita ⁊ nullus in pa
tria eſt cōfirmatus ita ꝙ ipm ſemꝑ oporteat idē nūe-
ro velle ⁊ nō poſſet ꝗ nō velle/⁊ huiꝰ oppoſitū ponit
ꝑ naturā liberi arbitrij in omnibꝫ ſcꝫ poſſe hoc/⁊ poſ-
ſe ceſſare ab hoc/⁊ poſſe aliud ab hoc. Et ideo patet ex
hoc ꝙ non eſt diffinitio libertatis arbitrij poſſe velle
bonū vel malū ſed potꝰ accidit ei poſſe velle malū ex
defectu. ſed libertas eius cōſiſtit in hoc ꝙ poſſit velle
hoc/⁊ nō velle hoc ⁊ poſſe velle diuerſum ab hoc. In
hoc eñ cognoſcit̃ liberū ꝙ nō agit per neceſſitatē na-
ture/⁊ hoc modo flexibile habuit xp̄s liberū arbitriū
⁊ hoc ſufficiet merito cū ſtatu viatoris; ⁊ ideo nō pro
cedit obiectio prima. Ad aliud dicendū ꝙ potentia Ad 2m.
determiata ad vnū numero ꝑ neceſſitatē nature non
habet laudē: iam aūt oſtenſum eſt ꝙ hoc non cōuenit
alicui li. ar. nec cōfirmato neqꝫ nō confirmato. Ad Ad 3m
aliud dicendū ꝙ ꝓma eſt falſa aliter eñ ſe habuit tūc
quia tunc fuit in ſtatu viatoris: modo aūt nō eſt ſta-
tus viatoris cū libertate q̄ nature libertas facit me-
ritū ſm ſtatum merendi. Ad aliud dicendū ꝙ hoc Ad 4m
de laude viri iuſti nō eſt per ſe: ſed ꝓue eſt indicatiuū
libertatis per ſe: qui eñ poteſt bonū ⁊ malū/poteſt fa
cere qđ vult ſed nō cōuertit̃: ⁊ quia illud eſt per acci-
dens nō facit ſtatum merēdi niſi ꝑ accidēs ⁊ hoc etiā
ſupra determinatū eſt diſtin. xij. vbi querit̃ vtrū xp̄s
peccare potuit.

Vtrū humilitas paſſionis xp̄i fuit meritū exaltationis. Arti. III. C

Einde querit̃ de hoc qđ ibi dicit [Humilitas
D ergo paſſionis meritū fuit exaltationis] ð. b.
Videt̃ eñ ꝙ humilitate paſſionis nō meruit Argu. primo
aliquid xp̄s. Paſſio eñ (vt dicit phus) eſt illatio effe-
ctuſqꝫ actionis: ergo eſt ab alio. quicqđ aūt ab alio eſt
ſm ꝙ ab alio eſt/nō eſt meritoriū: ergo nulla paſſio eſt
meritoria: ergo nec paſſio xp̄i. Item nihil eſt meri- 2o
toriū niſi actus elicitus ab aliqua virtute/ſed virtus
nō eſt in corpore ſed in anima: ergo qđ tñ eſt in corpe
⁊ nō in anīa nō habet rationē meriti. paſſio aūt tota
fuit in corpore nō in anīa: ꝗ nō fuit meritoria. Itē 3o
nihil eſt meritoriū niſi id qđ eſt voluntariū. paſſio aūt
nulla eſt volūtaria: ꝗ nō eſt meritoria. Prima patet
per ſe: quia dicit Aug. Nemo inuitus bene facit/⁊ ſi
bonū eſt qđ facit. Secūda patꝫ ꝑ diffinitionē volūta-
rij quā ponit phs ⁊ ſctūs ꝙ voluntariū eſt cuius ꝓn-
cipiū eſt in nobis vel in eo qui agit: paſſionis aūt ꝓn-
cipiū ſemꝑ eſt in alio. Si dicas ꝙ aliter eſt in xp̄o ⁊ Solō
aliter eſt in aliis: qꝛ xp̄s fuit deus: ⁊ ideo illi nihil in alioꝝ.
eo potuerūt facere niſi qđ ipſe voluit/⁊ ideo qđ illi fe-
cerūt ſibi facit voluntariū. Contra verſus ꝓponit̃ Obo ꝯtra.

ab omnib9. Actio diſplicuit paſſio grata fuit. Dein
fra pbabit q hoc nō eſt verū: qꝛ ſm hoc illi nō peccaſ
ſent ſi actus illoꝝ gratus ꝛ volūtarius fuiſſet: quia
ſm hoc fuiſſet bonū. cū chꝛiſtus nihil voluerit niſi bo
Solo. num. Solutio dicendū q xp̄s meruit paſſione ſua
pncipalis ꝛ ad pꝛimū. ꝛ maximū meritū conſiſtit in paſſione xp̄i ꝛ paſſioni-
bus alioꝝ ſanctoꝝ. Et eſt ad omnia ſolutio vna q li
cet ſit illata/tamē ſuſceptio ꝛ ſuſtinētia paſſiōis eſt vo
luntaria grata boni p quo eſt paſſio: ꝛ ideo pꝛecipua
virtutū que eſt foꝛtitudo cōſiſtit in paſſionib9 illaris.
Ad 2m. Ad aliud dicendū q materialr paſſio eſt in corpo-
re: ſed ſuſtinētia equanimis eſt in aīa/ꝛ illa eſt que fa
Ad 3m cit virtutē. Ad aliud patet ſolutio per ante dicta.
Ad obiectū ꝯ ſolutionē. Ad id qđ vlterius obijcit cōtra ſolutionē aliquoꝝ
bene cōcedo q ſi quereret qualiter hoc eſſe potuit q paſ
ſio eſt effectus actionis ꝛ nō poſſet eſſe ſine actione q
volūtas ſit de vno ꝛ nō ſit de alio. Iſta queſtio debi-
lis eſt: qꝛ voluntas ſepat ea que ſm naturā cōiuncta
ſunt ſicut ꝛ alij actus anie/ſicut volo eſſe albꝰ/ꝛ non
volo eſſe monachus/ꝛ volo ſupueſtiri a gloꝛia vt ab-
ſoꝛbeat id qđ moꝛtale eſt a vita ꝛ nō volo moꝛi: ꝛ vt
bꝛeuiter dicam volūtas etiā impoſſibiliū eſt vt dicit
phs. per hoc patet igit ſolutio ad totū.

Arti. IIII. D — An humilitas xp̄i ſit claritatis meritū.

Einde querit de hoc qđ dicit [Hūilitas cla-
D ritatis eſt meritū/claritas hūilitatis eſt pꝛe-
Arguit p° miū ꝛc.] ē.c. Et hoc eīm videtur q vt habitu
2° meruit p hūilitatē. Hꝫ etiā videt alia rōne ad Phil. 2.
Hūiliauit ſemetipm factꝰ obediēs patri vſqꝫ ad moꝛ-
tem/moꝛtē aūt crucis. Et ſequit. Propter qđ ꝛ deꝰ
illū exaltauit/ꝛ dedit illi nomen qđ eſt ſup omne no-
3° men. Itē ſi exaltatio eſt pꝛemiū xp̄i cū hec ꝓpꝛie de-
betur humilitati: Quia q ſe humiliat exaltabit: tunc
4° humilitas ꝓpꝛie videret eſſe meritū eius. Sed cō-
tra omne meritū eſt in charitate: ergo ſi meruit in cha
5° ritate meruit. Sed videt iterum q meruerit xp̄s
aliqua ſiuatū virtutū ſic. ille eīm qui meret virtutib9
virtutes eius ad aliqđ melius poſſunt transferri q̄
ipe ſint: virtutes aūt xp̄i creſcere nō potuerūt cū eſſent
infinite: ergo videt q virtutib9 ſuis mereri nō poterat
Item charitas que eſt in merēte pficit cōn nuc per
meritū: quia aliter incōgrue ageret ſecū: ſed charitas
xp̄i pficere nō poterat/ergo charitas xp̄i mereri non
Solo. poterat. Solutio dicēdū q xp̄s omni virtute ſua
meruit humilitate/obediēcia/charitate/ꝛ ſic de alijs
ꝛ meruit ꝛ ſibi ꝛ nobis. Et dicunt quidā q etiā me-
ruit pꝛemiū ſubſtātiale hūanitatis in dotib9 anime ꝛ
dotib9 coꝛpis: licet eīm pus habuerit/dicūt q hoc nō
repugnat ſicut angelus beatitudinē a deo ꝛ mō me-
retur eā quā accepit/ſicut etiā apud hoīes videmus
q quādoqꝫ cōferet merces fideli operario quā poſtea
debet deſeruire ꝛ mereri. ꝛ hec ſententia non videtur
mihi impꝛobabilis. ſi tamen voluerimus ſequi com-
munē viam que nō habet calūpniā/tunc dicemus q
ſibi meruit multis rōnib9/faciēdo ſuū qđ paucioꝛib9
ante ſuū fuit. Et meruit etiā in coꝛpe ea que in coꝛpe
nō habuit. ꝛ meruit apud hoīes habere qđ apud ho-
mines nō habuit vt accelerationē reſurrectiōis ꝛ do
tes coꝛpoꝛis in coꝛpe ꝛ manifeſtationē noīs apud ho
mines. Ad pꝛimū ergo bene cōcedo q hūilitati re-
ſpondet exaltatio vt ꝓpꝛiū pmiū: ſed hec exaltatio eſt
in coꝛpoꝛe ꝛ apud homines: quia in ſe ꝛ in anīa ante
Ad 4m altus fuit niſi hoc modo quo plurib9 actib9 exaltatio
nē anime ſibi debitā fecit. Ad aliud dicendū q me-
ritū conſiſtit in charitate ſicut in radice/nō tamen ita
conſiſtit q ipa ſola mereat ſed potius q̄libet virtꝰ: ſed
potius vim merin trahēdo a quātitate dilectiōis. ſi-
cut eſt in naturis vbi ſol mouet ad omniū generabi-
liū pullulationē ꝛ maturationē ꝛ nō excludit motoꝛ
ſpecialis illius ꝛ iſtius. ꝛ illud qđ generat in foꝛma ꝛ
ratione magis ſequit motoꝛē ſpecialē ſuū q̄ genera-
lem. Item charitas caloꝛe ſuo inflāmans totū affe
ctum omnib9 dat vim merēdi ſed tamē meritū eſt ſpe
ciale apud virtutes ſpeciales/ꝛ huic reſpondet pmiū
ſm rōnem vt hūilitati exaltatio: obedientie libertas Ad 5m
ꝛ fidei viſio ꝛ ſpei compꝛehēſio ꝛ hmōi. Ad id qđ vl
terius querit iam ſolutū eſt per id qđ dictū eſt in pn-
cipio ſolutiōis: qꝛ mereri nō vno mō dicit ſed multis

An anima ſepata a coꝛpoꝛe ſtatim ſit facta impaſſibilis. Arti. V. E

Einde querit de hoc qđ dicit [Utrū anīa ſit
D facta impaſſibilis] ē.d. Hic tangit magiſter
vnū coꝝ que meruit ſcꝫ imoꝛtalitatē ꝛ ipaſſi- Rō pꝛimo.
bilitatē. Cum aūt ipaſſibilitas ſit anie ꝛ coꝛpoꝛis vi-
detur q nō accidit anie niſi gratia coꝛpis: ergo ſepa-
tione facta a coꝛpoꝛe videbit ſtatim ipaſſibilis facta 2°
anima. Item anīa de ſe nō habet contrariū: ſi ergo
paſſio eſt ſenſus ꝯtrarij agentis ꝯ naturā de ſe nō hꝫ
paſſibilitatē niſi foꝛte ex pctō vel coꝛpe: ergo ſepatiōe
facta a coꝛpe niſi ſubiaceat pctō paſſibilitatē nō ha- 3°
bet: ergo eſt ipaſſibilis. Item omē qđ habet paſſi-
bilitatē per accidēs tm̄/nō erit paſſibile niſi cōiuncto
illi accidēti ſed hoc accidēs eſt incoꝛpatio ergo erit paſ
ſibilis incoꝛpata ſecluſo pctō qđ facit eam paſſibilem
ergo mox ſepata a coꝛpe xp̄i anīa ꝛ aīe ſanctoꝝ ſunt
ipaſſibiles. Sed cōtra ponamus q iterū incoꝛpo- Contraria ratio.
rent coꝛpoꝛi aīalis aut patiet aut nō. Si ſic tunc nō
fuerūt facte ipaſſibiles p ab ſolutionē a coꝛpoꝛe ꝛ im
paſſibile pati nō poteſt. Si aūt nō patiunt ergo non
erūt vnite: qꝛ anima vnita coꝛpoꝛi cōpatit neceſſario
cū doleat de ſepantib9 vt habitū eſt in pcedenti diſtin
ctione. Solutio illa ſententia q̄ ponit anias nras Solo
ipaſſibiles poſt ſepationē videt mihi pbabilioꝛ ſicut
pbant pꝛimo inducte rōnes. Ad id qđ obijcitur in Ad rationē contrariā.
contrariū dici poteſt q anie ſepantur a coꝛpoꝛib9 du
pliciter. ſ. ſicut finē accipiētes vite ꝛ tēpoꝛis ſibi attri
buti a pfinitione dei ſicut dicit: Poſuiſti terminos q̄
pteriri nō poterūt. ꝛ ille ſi ponant iterū in coꝛpe: meo
iudicio pati nō poterunt niſi deus qui omnia poteſt
iterū pꝛimū affectū carnis in eis faciat. Quedā autē
ſeparant nō vt terminū vite habeāt/ſed vt gloꝛia dei
in eis per miraculū futurū manifeſtet ſicut dicit xp̄s
de lazaro. Lazarus amicus noſter doꝛmitcamus vt
de ſomno excitemus eum/ꝛ de ceco nato dixit. Neqꝫ
is peccauit neqꝫ parentes eius vt cecus naſceret: ſed
vt manifeſtent opera dei in illo/ꝛ ille non ſunt ſepa-
te niſi ſm quid: ꝛ ideo impaſſibiles nō efficiunt.

Qđ a conceptu meruit ſibi xp̄s hoc qđ per paſſionem.

Nec ſolum hoc nomen chꝛiſtus quādo patri
obediens crucē ſubijt: ſed etiam ab ipſa con-
ceptione ex quo homo factus eſt per charita
tem ꝛ iuſticiā ꝛ alias virtutes: in quarū pleni
tudine fuit ſm hominē conditus: ſibi tm̄ me-
ruit q̄ꝫ tū poſt martyrij tolerantiā. Tanta eīm

pleniтudo ſpiritualiũ chariſmatũ in eo fuit ꝙ in eis ꝓficere nõ potuit: ⁊ ideo melioꝛ ipſiꝰ anima fieri nõ potuit ꝙ ab initio ſue cõditionis extitit: quia ꝓficere in meritis nõ valuit.
a Unde Gregorius ait: Non habuit oĩno xp̃s iuxta anime meritũ quo potuiſſet ꝓficere. in mẽbꝛis autẽ que nos ſumus quotidie proficit. Non ergo plus meruit ſibi ꝑ crucis patibulum ꝙ a conceptiõe meruit per gratiã virtutũ. Nõ ergo profecit ſm aĩe meritũ quãtũ ad virtutẽ meriti: profecit tamẽ ꝙtum ad numerũ meritoꝛũ. Plura eñ habuit merita in paſſione ꝙ in conceptiõe: ſed maioꝛis virtutis nõ extiterũt in merẽdo plura ꝙ ante fue-
b rant paucioꝛa. Meruit ergo a conceptiõe nõ modo gloꝛiã impaſſibilitatis ⁊ imoꝛtalitatis coꝛpoꝛis: ſed etiã ĩpaſſibilitatẽ anime. Per quid? Per obedientiã ⁊ voluntatẽ perfectã quã non tunc pꝛimo habuit nec maioꝛẽ cum pati cepit ⁊ moꝛi. Obediens eñ perfectus et bonus extitit ſm hominẽ ex quo fuit homo. Habuit ergo anima illa aliqð bonũ in ſe poſt moꝛtẽ qð non habuit ante. Nũ ergo beatioꝛ vel melioꝛ fuit ꝙ ante. Abſit ꝙ melioꝛ fuerit: quia nec ſanctioꝛ: nec gratia cumulatioꝛ: nec etiam beatioꝛ fuit in dei contẽplatiõe in quo pꝛecipue beatitudo cõſiſtit. Poteſt tamen dici in hoc beatioꝛ fuiſſe: quia ab omni miſeria immunis. Ex quo nequit inferri ſimpliciter ꝙ beatioꝛ fuerit.

Arti. VI. F An chꝛiſtus meruit in pꝛimo inſtanti ſue conceptionis.

Arguiẜ pᵒ d Einde queriẜ de hoc qð dicit [Nec ſolũ hoc meruit chꝛiſtus quãdo patri ⁊c.] Videẜ eñ hoc eſſe falſum: qꝛ pꝛius eſt eſſe ꝙ agere. In inſtanti autẽ conceptiõis pꝛimũ accepit eſſe: ergo in illo nõ potuit agere: ſed mereri eſt agere: ergo in illo non potuit mereri. Itẽ ſancti patres ⁊ alij dicunt ꝙ nullus poteſt regenerari niſi pꝛius ſit natus: ergo multo minus mereri cũ impoꝛtat renatũ eſſe ⁊ poſtea agere ſm gratiã acceptã in regeneratiõe: ergo videẜ ꝙ in xp̃o pꝛius opoꝛtuit naſci adminꝰ in vtero anteꝙ mereretẜ: ergo nõ meruit in inſtãti conceptiõis. Item in angelo malo pꝛius opoꝛtuit ponere eſſe per naturam ꝙ auerti per maliciã: ergo ab oppoſitis in quocũqꝫ bono pꝛius opoꝛtuit eſſe per naturã ꝙ conuerti ad deum per gratiã cũ ad hoc multa plura exigãtur ꝙ aliqð auerti: quia auerti poteſt aliquis per ſe ⁊ cõuerti nõ poteſt niſi per gratiã. Si foꝛte dicas ꝙ aliter eſt de xp̃o ⁊ aliter de alijs: quia xp̃s fuit perſona ante conceptum ⁊ in conceptu: ⁊ ideo mereri potuit/ hoc nihil eſt: quia tunc mereri eſſet ꝑſone vt perſone ⁊ hoc falſum eſt cũ mereri ſit liberi arbitrij ĩferioꝛis nõ videtur eſſe vnũ inſtans liberi arbitrij ⁊ actus eiꝰ
Soľo in merito. Solutio dicendũ ꝙ circa illud ſunt due opiniones quarũ illa videtur mihi ꝓbabilioꝛ que cõcedit rationes inductas ⁊ dicit ꝙ xp̃s nõ meruit ab inſtanti cõceptiõis ſed poſt inſtans illud cõtinue meruit/ ſicut etiã exponiẜ illud Joh. 8. Ille homicida fuit ab initio id eſt poſt initiũ. Alij dicunt ꝙ meruit in inſtanti cõceptionis ⁊ ſoluũt rõnes inductas: quia illud inſtans eſt medietas quedã ꝑteriti ⁊ futuri ⁊ ſm ꝙ eſt finis ꝑteriti ſic in eo accepit xp̃s eſſe/ ⁊ ſm ꝙ eſt pꝛincipiũ futuri ſic meruit in eodem. vnde in eodẽ inſtanti incepit eſſe ⁊ egit opus meriti nõ tamẽ ſm eandem rationẽ inſtantis. ⁊ per hoc patet ſolutio ad totum ꝑter ꝙ ad id qð obiectũ eſt de angelo malo quia ille etiam vt puto ſpacio diuiſibili ſtetit in veritate et poſtea cecidit/ nõ aũt ſic eſt de xp̃o.

An chꝛiſtus habuit iuxta anime meritum quo ꝓficere potuit. Arti. VII. G

d Einde queriẜ de hoc qð dicit ibi [Nõ habuit autẽ oĩno chꝛiſtus iuxta aĩe meritũ quo potuit ꝓficere] ꝰ.a. Hoc eñ falſum videtur cũ Arg. pmo. ſupꝛa ſit habitum ꝙ mereri dicitur multis modis ⁊ pluribꝰ modis poteſt aliquis mereri id qð iam habet ergo chꝛiſtus. Itẽ ſi queraẜ quid dicaẜ ſubſtãtiale Queſtiũcľa pꝛemiũ: ſi hoc dicatur viſio dei que eſt tota merces il- pꝛima. lam xp̃s multis modis habuit ab inſtanti cõceptionis: ſed nihil ꝓhibet quin potuerit facere ꝙ aliqua ratiõe fuerit ſibi debita ꝙ pꝛius fuerat. Itẽ q̃riẜ qð Queſtiũcula ſecunda. dicaẜ aĩe meritũ ſi hꝰ ẽ meritũ quo mereri potuit aliqð pꝛemiũ in anima. videẜ falſum: quia aĩe meruit ĩpaſſibilitatẽ quã pꝛiꝰ nõ habuit: ergo habuit vñ ꝓficere potuit iuxta anime meritũ. Item actio xp̃i nõ fuit minus grata actione alioꝛũ ſanctoꝝ: ſed nulla actio alioꝛũ ſanctoꝝ eſt que nõ ſit meritoꝛia vite eterne qð eſt anime meritũ ⁊ pꝛemiũ: ergo chꝛiſtus meruit ſibi pꝛemiũ anime vt videẜ. Solutio dicendũ ꝙ mgr̃ Soľo nõ intelligit ꝙ xp̃s mereri nõ potuerit ſubſtãtiale pꝛemiũ aliqua rõne: ſed intentio ſua eſt dicere ꝙ per meritũ illud nihil adijciebaẜ ei ſm animã qð pꝛius non habuiſſet nec aliqð plenius accepit per meritũ ꝙ ꝑus habuit. Ad hoc aũt qð obijciẜ de imoꝛtalitate dicendũ ꝙ ĩpaſſibilitas anime attribuiẜ ei per accidens inꝙtum eſt in coꝛꝑe vel in peccato vt pꝛius habitum eſt: ⁊ ideo penes eam nõ conſiſtit dos anime nec pꝛemiũ ſubſtantiale.

An impaſſibilitas ⁊ imoꝛtalitas ſunt anime vel coꝛpoꝛis. Arti. VIII. H

d Einde q̃riẜ de hꝰ qð dic ibi [Meruit ergo a cõceptiõe nõ mõ gloꝛiã ĩpaſſibilitatis ⁊ imoꝛtalitatis coꝛpoꝛis ſed etiã anime] ꝰ.b. Põt eñ eſſe dubiũ cuius ꝓpꝛie ſit imoꝛtalitas ⁊ ĩpaſſibilitas. vi- Arg. pᵒ ꝙ anime. detur eſſe anime: qꝛ eius eſt vita ꝑ ſe. cũ igitur oppoſita vt pꝛiuatio ⁊ habitus habent fieri circa idem/ videtur ꝙ eiuſdẽ ſit moꝛtalitas ⁊ imoꝛtalitas. Et eodẽ 2ᵒ modo obijcitur de paſſibilitate. nõ eñ queriẜ hic de omni paſſibilitate ſed de ea ſolum que conſiſtit in doloꝛe: ⁊ cũ doloꝛ ſit ſenſus cõtrarij ⁊ cum ſenſus per ſe referaẜ ad animã videẜ etiam ꝙ paſſibilitas ꝓpꝛie ſit anime. Itẽ queriẜ qualiter iſta cadũt ſub merito vi- Queſtiũcla ſecunda. detur eñ ꝙ directe quia imoꝛtalitas eſt dos coꝛpoꝛis: dotes autẽ directe cadunt ſub merito: ergo videtur ꝙ illa directe cadant ſub merito. Solutio dicẽ- Solutio dum ꝙ ĩpaſſibilitas ⁊ imoꝛtalitas ꝓpꝛie ſunt cõiuncti ⁊ nõ ſolum coꝛꝑis. Ad pꝛimũ ergo dicẽdũ ꝙ eſt Ad pꝛimũ vita vt cauſa vite. hec autẽ eſt anima ⁊ vita vt habitꝰ vite: ⁊ hec eſt cõiuncti ⁊ adheret coꝛpoꝛi vt habitus.
Ad aliud dicẽdũ ꝙ paſſibilitas ꝯuenit aĩe ꝑ accñs Ad 2ᵐ

vt prius eſt habitū: ſed ſi cōueniret ꝑ ſe tūc ꝓcederet
Ad queſtiū culam obiectio. Ad aliud dicendū ꝙ dotes corꝑis nō ca-
dunt adeo directe ſub merito ſicut dotes aīe: q2 do-
tes corꝑis cauſant̄ ex aīa. Glīa eīn dei influit̄ anie ⁊
redūdat in corꝑe in dotibꝰ corꝑis: ⁊ ideo nō ita dire-
cte cadūt ſub merito ſicut dotes anie. vn̄ xp̄s meruit
hec ex cōgruo ⁊ cōdigno ſed ex cōdigno ſunt quaſi ad
iecta ꝓmio ſubali. ex ꝯgruo aūt ei q̄ i corꝑe duros do
lores ptulit debetur imortalitas ⁊ impaſſibilitas.

De eo qd̄ ſcriptū eſt Donauit il li nomen qd̄ eſt ſuꝑ omne nomen.

Nec tantū gloriā impaſſibilitatis ⁊ imortali
a tatis meruit: ſed etiā donari ſibi nomē qd̄ eſt
ſuꝑ omne nomē. ſ. honorificentiā: ꝙ vocatur
deus: hoc tn̄ ante mortē habuit. Habuit eīn
hoc nomen dei filius inq̄ntū deus eſt ab eter-
no per naturā: inq̄ntum vō hō factus eſt ha-
buit ex tēpore per gratiā. Uerūtamen Aug.
dicit homini donatū eſſe illud nomē non deo
quia illud nomen habuit cū in forma dei tn̄
erat. Sed cū dicitur ꝓpter qd̄ illū exaltauit:
⁊ donauit illi nomen qd̄ eſt ſuꝑ omne nomen
ſatis apparet ꝓpter q̄d exaltauerit. i. ꝓpter
b obediētiā: ⁊ in q̄ forma exaltatꝰ ſit. In q̄ eīn
forma crucifixꝰ ē: in ea exaltatꝰ ē ⁊ i ea dona
tū eſt ei nomē vt cū ipa forma ſerui noiet̄ vni
genitus filius dei: hoc illi donatū eſt vt hoi:
qd̄ iam habebat idem ipe deꝰ. Hoc ergo per
gratiā accepit: vt ipe ens homo vel ſubſiſtēs
in forma ſerui. i. in aīa ⁊ carne noietur ⁊ ſit
deꝰ. Sed nunq̄d hoc meruit: ſupra eīn dictū
eſt: quia hoc tantū bonū homo ille non me-
ruit. Quō ergo hic dicitur ꝓpter obedientiā
donatū eſt ei hoc nomē? Scd̄m tropū illū in
ſcriptura creberrimū hoc capiendū eſt: quo
dicitur res fieri quādo innoteſcit. Poſt reſur
rectionē vō qd̄ ante erat in euidēti poſitū eſt
vt ſcirent hoīes ⁊ demones. Manifeſtationē
ergo illius noīs donauit ei deus poſt reſurre
ctionē: ſed illā meruit per obedientiā paſſio-
nis: q̄ eo ꝙ obediuit patiendo: exaltatus eſt
reſurgendo: ⁊ per hoc manifeſtatū eſt nomē
Hoc eodē tropo vſus eſt etiā dn̄s poſt reſur-
Math. 28 rectionē dicens: Data eſt mihi oīs poteſtas
in celo ⁊ in terra nō ꝙ tunc p̄mo accepit: ſed
quā ante habebat: tunc manifeſtata eſt po-
teſtas. Ceterū Ambro. dicit nomē illud do-
natū eſſe deo non hoi: ⁊ videt̄ ſm̄ verboꝝ ſu-
perficiē oppoſitus. Aug. ſed intelligētia non
obuiat: licet diuerſum ſapiat. Nam Ambro.
de naturali donatiōe id dictū intelligit: qua
eternaliter pater generādo dedit filio nomē
qd̄ eſt ſuꝑ omne nomen ſcȝ eſſe deū per natu-
ram: quia genuit ab eterno filiū plenū ⁊ ſibi
equalem deum. Qd̄ tamen nomē aplus pro-
pter paſſiōis obedientiam chriſto donatum
dicit: Sed premiſſo locutionis modo accipi-
endum eſt.

An xp̄s meruit donari ſibi nomen qd̄ eſt ſu Arti. IX. 3
per omne nomen.

Cir̄ca de querit̄ de hoc qd̄ dicit ibi [Sed opꝫ
d donari ſibi nomē qd̄ eſt ſuꝑ om̄e nomē] d̄. a.

Hoc enim nomen ab eterno habuit: ergo hoc Arg. primo
tunc ſibi datum non fuit. Si dicas ꝙ manifeſta- Solo
tionē nominis nō habuit ſȝ rem ſed etiā manifeſtatio
data eſt ei per meritū. Contra Matth. 8. ſuꝑ illud Obiectio.
Quid nobis ⁊ tibi ieſu. glo. tantū innotuit q̄ntū opor
tuit: ſed nō ſicut angelis vita ⁊ lux ſed eis terrēdis per
quedā diuinitatis effecta: ergo demones cognoue-
runt eum etiam ante paſſionē eſſe filiū dei. Item 2o ſic
Luce. 4. Scio ꝙ ſis ſanctus dei ⁊c̄. Glo. ibidē. In
terra videntes filiū dei cōtinuo ſe iudicādos putabāt

Item in lege ꝓmiſſus erat filius dei ⁊ deus: ergo 3o
cum tēpus ⁊ opera atteſtarent̄ / videtur ergo ꝙ deus
cognoſcebat̄ ab eis. Si dicatur ꝙ in lege nō voca- Solo
tur deus: hoc plane falſum eſt Eſa. 9. Uocabit̄ autē Obiectiōi
āmirabilis deus fortis. Itē cōiter dicitur ꝙ ſapiē 4o
tiores ſciuerūt ꝙ eſſet vēturus in mundū ad redēptio
nem. Item etiam pueri clamabāt hoc per plateas 5o
Oſanna filio dauid / benedictus qui venit in nomie
dn̄i. ergo videtur ꝙ hoc nomen manifeſtū erat etiam
ante paſſionē. Sed contra. 1. Corꝫ. 2. Si cognouiſ Obiectio in ꝯtrū p̄a
ſent nunq̄ dn̄m glorie crucifixiſſent. ⁊ exponit̄ ibi de
demonibꝰ ⁊ principibꝰ iudeorū. De demonibꝰ quia
nunq̄ crucifigi ꝑſuaſiſſent / eo ꝙ ſcirent ſe ſic amiſſu-
ros poteſtatē. De ꝑncipibꝰ autē quia nō feciſſent tra-
dendo eum gentibꝰ. Item Anſelmꝰ in li. Cur deꝰ 2a
homo dicat ꝙ tantū ſcelus ſicut eſt occiſio dei / nunq̄
per penitentiā expiari poſſet niſi ignorantia excuſaſ-
ſet. Sed cōtra hoc iterū eſſe videtur ex altera par- Obiectio vltima.
te ꝙ omnis ignorātia ꝑticularis ſiue facti excuſet a to
to / ⁊ in chriſto nō potuit eſſe niſi particularis ignorā
tia ⁊ facti videtur excuſare a toto qd̄ falſum eſt: ergo
nō ignorauerūt. Solutio dicendū ꝙ nomē qd̄ eſt Solutio
ſuꝑ omne nomen eſt ꝙ vere ſit deus ⁊ vocet̄ ab omni ad totū.
lingua celeſtiū terreſtriū ⁊ infernoꝝ. Et bene conce-
do ꝙ hoc nomen ei ab eterno pater generādo dedit ſi
cut dicit Ambroſius ſed tamē vt paſſus ⁊ incarnatꝰ
deus vocetur innoteſcat: hoc dedit ei pater per meri
tum paſſionis. Juſtum eīn fuit vt qui ꝓpter peccatū
⁊ nos intantū diuinitatis ſue noticiam occultauerat
vt omnes relicto eo ab eo fugerent ꝑ paſſionē mortis
gloria ⁊ honore ſic coronaret̄ vt om̄is lingua deū eū
eſſe confiteret̄. Ad om̄ia aūt obiecta eſt ſolutio vna Ad oīa ſil̄r dicit̄.
ꝙ eſt ſcientia per cōiecturas ⁊ hanc habuerūt de eo ꝙ
eſſet filius dei / ⁊ demones ⁊ homies. Eſt etiam ſcien
tia per certitudinē ⁊ hanc nō habebāt / quia ⁊ ſi vide-
runt facta ⁊ alia teſtificantia iterū in dubiū venit eis
ꝓpter infirmitatis indicia que apparebāt in ipo ⁊ de
ſcientia cōiecturali ꝓcedunt p̄me rationes. de igno
rantia autē certitudinis procedūt rationes ſecunde.
Sed poſt reſurrectionē cū amplius nō erat in eo in-
diciū infirmitatis tunc cōgruebat nomen manifeſta-
ri. Ad id qd̄ vltimo obijcitur de excuſatione igno- Ad vltimū obiectū.
rantie dicendū ꝙ non in toto excuſauit: quia creduli-
tas etiam per coniecturas admixta fuit ſed ſi fuiſſet
oīno ignorantia tunc excuſaſſet.

Arti. X. K. An xp̄s I eadē forma q̄ crucifix⁹ ē ſit exaltat⁹

Arguiť pº D Einde queriť de hoc qḋ dicit [In qua em̄ forma crucifixus eſt in ea exaltatus eſt] ꝫ.b. Uidetur ꝙ hūanitati nō debeať exaltatio qꝛ exaltatio eſt ad ſedem dei ad equalitatē patris. hec autē nō cōpetit forme ſm quā minoꝛ eſt pr̄e/ ꝛ hec ē huma 2º nitas: ergo humanitati nō debeť exaltatio. Item illi debetur exaltatio cui flectitur omne genu celeſtiū terreſtriū ꝛ infernoꝝ: ſed hoc eſt deitas: ergo exalta 3º tio illa de qua loquitur apoſtol⁹ eſt deitatis. Item in verbis apoſtoli iſta ſe conſequūtur exaltauit illum ꝛ dedit illi nomen qḋ eſt ſuper omne nomen vt in nomine ieſu flectatur omne genu: ꝛ omnis ligua confiteatur et ergo videtur ꝙ ad idem in xp̄o referanť. nomen autē referť ad deitatē: ergo ꝛ exaltatio. Rō i opp^m Sed contra humilitati debeť exaltatio. deitas autē humiliari nō poteſt: ergo nō exaltabiť. R. in lr̄a dicitur oppoſitum in verbis ſanctoꝛum: vt patet inſpicienti.

Solō ad p^m ꝛ 2^m ſimul. Solutio dicendū ꝙ exaltatio debetur perſone in natura hūana ꝛ etiā nature hūane: ſed perſone in natura debetur ad ſedem patris ad equalitatem/ quā licet ab eterno habuit nō tamen habuit in natura inferioꝛi exiſtens: nature autē debetur ad potioꝛa patris bona. ꝛ per hec patꝫ ſolutio ad primū ꝛ ad ſecundum. Ad 3^m Ad tertiū dicendū ꝙ nō opoꝛtet ꝙ ideo referatur ad idem: quia ap̄ls illa quattuoꝛ coniūgit: ſed referunť ad eundē in pſona gratia diuerſoꝝ que ſūt Queſtiūc̄la in xp̄o. Et ſi queriť gratia quoꝛū hec quattuoꝛ ei attribuūtur: Solō ad hoc. Dico ꝙ perſona eſt in xp̄o ꝛ vtraqꝫ natura ꝛ opus redēptionis ꝛ effectus. ꝛ perſone quidem omnia debētur tamen gratia nature humane in qua ꝛ cuius acceptione exinaniuit ſemetip̄m formā ſerui accipiens debetur ei per oppoſitū exaltatio. Gratia nature autē diuine debetur ei nomen qḋ eſt ſup om̄e nomen: ſed gratia redemptionis qua ipe iudicatus ꝛ blaſphematus eſt ꝛ deriſus debeť ei per oppoſitum preconiū omnis lingue vt omnis lingua confiteatur quia dn̄s. Sed gratia effectus liberationis eoꝝ qui ſunt in terra ꝛ in limbo ꝛ reſtauratiōis ruine celeſtis in gratiarūactione debetur ei vt in nomine eius om̄e genu flectať celeſtiū/ terreſtriū/ ꝛ infernoꝝ. celeſtium quia ruinā reſtaurauit: terreſtriū quia redemit a reatu oꝛiginalis. infernoꝛū quia inde eos qui ibi erāt ex Queſtiūc̄la trant. Si foꝛte aliquis querat cū hoc nomen qḋ debetur ei ex gratia diuinitatis ſit deus ꝛ manifeſtatio deitatis ſue quare dicat ap̄lus vt in nomine ieſu Solō om̄e genu flectatur. dicendū ꝙ ieſus chꝛiſtus ſunt nomina exp̄mētia perſonā incarnatā: ꝛ ideo nō ſunt ſuper oē nomē ſed nobis ſunt venerāda per genuflexionem: quia oſtendūt nobis naturam in qua factum eſt opus redēptionis pro nobis. Et ieſus quidē nomiat perſonā ſm comparationē in carnē: quia ieſus dicitur ſaluatoꝛ/ ꝛ ſaluare cōuenit chꝛiſto per diuinā naturā vnde angelus dixit Uocabis nomē eius ieſus: ipſe enim ſaluum faciet populū ſuum a peccatis eoꝛū/ qḋ licet ſm habitū ei ab eterno ꝯueniat: tamen ſm actū ſaluādi nō conuenit ei niſi in natura humana aſſumpta. Xp̄s autem dicitur vnctus qḋ ſonat paſſiue vnctionem: ꝛ ideo nominat humanā naturā ſociatam in diuinā: quia humane eſt vngi ꝛ illius eſt vngere.

Si chꝛiſtus ſine omni merito illam habere potuit.

Si vero queritur vtrum chꝛiſtus illam imoꝛtalitatis ꝛ ipaſſibilitatis gloꝛiā ꝛ nominis dei manifeſtationē ſine omni merito habere potuerit: ſane dici poteſt quia humanā naturā ita gloꝛioſam ſuſcipere potuit: ſicut in reſurrectione extitit. Nomenqꝫ ſuū etiā aliter hominibus manifeſtare potuit. ſed homo paſſibilis eſſe nō potuit ſicut fuit: ꝛ ad illam gloriam ſine merito peruenire. Potuit quidem ꝑuenire ad illam ſine merito paſſionis: quia potuit conſumpta moꝛtalitate imoꝛtalitatis gloꝛia veſtiri: ſed nō ſine merito iuſticie ꝛ charitatis aliarū qꝫ virtutum. Non eni chꝛiſtus homo eſſe potuit: in quo plenitudo virtutū ꝛ gratie nō fuerit. Nec virtutes ei ineſſe potuerunt alicio moꝛtalitatis induto quin per eas mereretur. Habens ergo has virtutes ſm hominē paſſibilē ac moꝛtalē nō potuit nō mereri gloꝛiam imoꝛtalitatis. Non ergo potuit factus moꝛtalis ſine merito gloꝛiam impaſſibilitatis ꝛ imoꝛtalitatis ac manifeſtationem dei nominis conſequi. Potuit tamen hoc aſſequi ſine merito paſſionis: quia per paſſionem nil ſibi meruit: qḋ non ante per virtutes meruerit.

An chꝛiſtus ſine merito gloꝛiā imoꝛtalitatis habere debuit. Arti. XI. L.

D Einde queriť de hoc qḋ dicit ibi [Si vero q̄riť vtrū chꝛiſtus illā imoꝛtalitatis gloꝛiā ꝛc.]

Uideť em̄ ꝙ ſine merito habere debuit quia qḋ cōceditur minus grato/ cōceditur multo magis filio vnigenito. ſed paruulis minus gratis conceditur huiuſmodi imoꝛtalitas: ergo ſine merito magis debet concedi magis grato filio dei. Arg. pº ꝙ ſine merito debuit. Item alia eſt cōditio ſerui ꝛ alia eſt conditio filij: filius em̄ natus eſt in hereditatē patris: ſeruus autē non participat de bonis patris niſi merendo per obſequiū: ergo cū xp̄s fuerit ꝛ ſic vnigenitus patris/ pro nullo ſuo actu exheredandus videtur eſſe natus ad perceptionē imoꝛtalitatis: ꝛ ideo nō debuit venire ad ip̄am per meritū 2º

Item ip̄e eſt ſm hoc is qui mereť ꝛ is qui remunerat qḋ nō conuenit: quia nullus meretur apud ſeip̄m nec remunerat apud ſeip̄m. 3º Sed contra omne melius reponendū eſt in filio cum igitur melius ꝛ iocundius ꝛ magis ꝓpꝛiū habeatur qḋ aliqua ratione ꝓpter noſtrū debeť nobis q̄ꝫ id qḋ quaſi datur penitētibus: ergo dandus ille modus. habere autē per meritū eſt habere tanq̄ꝫ id in quo ius habemus per noſtrum ergo mereri debuit. Arguiť in oppoſitū pº Item nullus actuū xp̄i potuit eſſe vacuus a gratitudie patris: ergo nec euacuatur a merito: quia om̄is gratus deo actus remunerať a deo. 2º Solutio dicendū ꝙ chꝛiſtus meruit ꝛ hoc nobilitatis ſue fuit/ vt pꝛobāt vltime rationes Solō.

Ad primū dicendū ꝙ paruuli ſicut habent peccatū alienū/ ita ſufficit eis meritū alienū qḋ eſt meritū xp̄i ꝛ matris eccleſie ſicut dicit Aug. Ad primū Ad aliud dicendum ꝙ filius meretur apud patrē ꝛ ſeruus apud dominū alia ꝛ alia rōne. Ad 2^m. Seruus em̄ de nō debito ſibi

per naturã faciẽdo debitum ꝓpter obſequiũ filius de debito ſibi per naturã faciẽdo alia ⁊ alia ratione de-
Ad 3m. bitã vt iocundior ſit poſſeſſio. Ad aliud dicendũ dicendũ ꝙ illa obiectio nihil cõcludit incõueniẽs: quia in xp̄o ſunt due nature ⁊ ideo ip̄e in natura diuina ⁊ ip̄e remunerãs ſe in natura humana merentẽ/ ſic aũt nõ eſt in alijs: ⁊ ideo illi vel tñ merent̃ vel tñ remunerantur.

De cauſa mortis ⁊ paſſiõis xp̄i.

Ad quid ergo voluit pati ⁊ mori ſi ei virtutes ad merendũ illa ſufficiebant? Pro te: nõ pro ſe. Quõ pro me? Ut ip̄ius paſſio ⁊ mors tibi eſſet forma ⁊ cauſa. Forma virtutis ⁊ humilitatis: cauſa glie ⁊ libertatis. Forma deo vſq; ad mortẽ obediẽdi: ⁊ cauſa tue liberationis ac beatitudinis. Meruit eñ nobis ꝑ mortis ac paſſionis tolerantiã: qđ per p̄cedentia nõ meruerat. ſ. aditum paradiſi ⁊ redẽptionẽ a pctõ: a pena: a diabolo: ⁊ ꝑ mortẽ hec eius nos adepti ſumus. ſ. redẽptionẽ ⁊ filiorũ glorie adoptionẽ. Ip̄e eñ moriendo factus eſt hoſtia noſtre liberationis. Sed quõ per mortem nos a diabolo ⁊ a peccato redemit: ⁊ aditum glorie aperuit? Decreuerat deus in myſterio vt ait Ambro. ꝓpter p̄mũ peccatũ nõ intromitti hominẽ in paradiſum .i. ad dei cõtemplationẽ nõ admitti: niſi in vno hoīe tanta exiſteret humilitas: que oībus ſuis proficere poſſet: ſicut in primo homine tanta fuit ſuꝑbia que omnib⁹ ſuis nocuit. Non eſt autẽ inuẽtus inter hoīes aliquis quo id poſſet im-
Apocal. 5. pleri: niſi leo de tribu iuda qui aperuit librũ ⁊ ſoluit ſignacula implendo in ſe omnẽ iuſticiam. i. conſumatiſſimã humilitatẽ qua ma-
a iorẽ eſſe nõ poteſt. Nam omnes alij hoīes debitores erant ⁊ vix vnicuiq; ſua virtus ſufficiebat ⁊ humilitas. Nullus ergo eorũ hoſtiã poterat offerre ſufficientẽ recõciliationi noſtre. Sed xp̄s homo ſufficiẽs ⁊ ꝑfecta fuit hoſtia: qui multo amplius eſt humiliatus amaritudinẽ mortis guſtando ꝙ̄ ille Adam ſuꝑbyt per eſum ligni vetiti noxia delectatiõe ꝑfruendo. Si ergo illius ſuꝑbia omniũ extitit ruina: ip̄m de paradiſo mittens foras: alijſq; occludens ianuã multo magis xp̄i humilitas qua mortẽ guſtauit: ingreſſum regni celeſtis omnibus ſuis impleto dei decreto apire valuit atq; decreti delere cyrographũ. Ut enĩ
b ait Ambro. Tantũ fuit peccatũ noſtrum: vt ſaluari nõ poſſemus: niſi vnigenitus dei fili⁹ pro nobis moreret̃ debitoribus mortis: ⁊ ſic dignos nos fecit teſtamẽti ⁊ promiſſe hereditatis. Qđ non ita eſt intelligendũ: quaſi non alio modo ſaluare nos potuerit: ꝙ̄ per mortem ſuã: ſed quia per aliã hoſtiã nõ potuit nobis apeiri regni aditus ⁊ fieri ſalus: niſi per mortẽ vnigeniti: cuius tanta fuit vt dictũ eſt humilitas ⁊ patiẽtia: vt eius merito pateret credẽtibus in eũ aditus regni. Magna ergo in morte vnigeniti p̄ſtita ſunt nobis vt liceat nobis redire in patriam: ſicut olim in morte ſũmi pontificis: his qui ad ciuitatẽ refugij cõfugerãt ſecure ad ꝓpria remeare. Ecce aliq̃tenus oſtenſum eſt: qualiter per xp̄i mortem aditus regni ſit nobis paratus.

Unde accipiẽda eſt illa pars ī qua incipit alia M
d diuiſio ibi [Ad qđ ḡ voluit pati ⁊ mori] In q̃ magiſter inquirit effectũ paſſionis xp̄i in nobis ⁊ diuidit̃ in duas partes. In quarũ prima mgr̃ tangit quattuor in genere ad q̃ valuit nobis ſua paſſio in genere nõ exequẽdo in ſpeciali de aliquo. In ſecunda aũt ponit ſpecialẽ executionẽ de ſingulis ⁊ hec incipit in p̄ncipio diſtinctiõis. xx. ibi [Nunc igit̃ queramus quõ ꝑ mortẽ ip̄ius a diabolo] In primo aũt horũ ſunt duo in quoꝝ primo ponit quattuor vt dictũ eſt. In ſecũdo ꝓbat primũ ibi [Sed quõ per mortem a diabolo nõ poterat liberare ꝑ hec patꝫ ſentẽtia.

An pati ⁊ mori chriſti valuit nobis ad aditum paradiſi. Arti. XII.

Quattuor querãgit in lr̃a ſunt iſta. Aditus pa-
q radiſi/ redemptio a diabolo/ a pctõ/ ⁊ a pena.
Querat̃ aũt ꝑ ordinẽ de ſingulis. Primo de aditu ad ꝑadiſum. Alia eñ in ſequẽti diſtinctiõe locũ habebũt. aditus ille nõ videt̃ eſſe paſſiõis ſed aſcẽ- Arg. p° ſic.
ſionis. vñ in Pſ. Aſcẽdit in altũ captiuã duxit captiuitatẽ dedit dona ⁊c. Itẽ Michee. 2. Aſcẽdit pan- 2°
dens iter ante eos. Item qđ ante paſſionẽ impedi- 3°
uit aditũ paradiſi. videt̃ ꝙ nihil: q2 meritũ ſctõꝝ fuit gratũ: ergo deo placuit ⁊ remunerari debuit in vita eterna: ergo xp̄s ſiue pateret̃ ſiue nõ pateret̃ aditũ re-
gni patres habuiſſent/ ḡ paſſio non fuit cauſa. Itẽ 4°
in baptiſmo celi aperti ſunt ſuꝑ eũ: ergo videt̃ ꝙ nõ ꝑ
paſſionẽ aperuit celos ſed potius ꝑ baptiſmũ. Si Solo
forte dicas ꝙ ignea rõphea nõ auferebat̃ niſi ꝑ paſſi-
onẽ/ ⁊ apirẽ eſt igneã romphẽã amouere. videt̃ ꝙ ni- Obiectio
hil ſit: q2 illa etiã amota eſt in introitu enoch ⁊ helye: ergo illius amotio nõ pertinet ad paſſionẽ vt ad cau-
ſam. Itẽ celeſtẽ paradyſum expectamus ꝑ xp̄i paſ- 5°
ſionẽ: ignea aũt romphea fuit ante ꝑadiſum terreſtrẽ
Item ſi paſſio eſt cauſa introitus tũc poſita cauſa 6°
ponit̃ effectus: ⁊ deſtructa deſtruit̃/ ſed patꝫ ꝙ paſſo xp̄o nõ ſtatim de limbo tranſierũt ſancti ad celũ/ nec etiã ſtatim tranſierũt ab inferno: ergo videt̃ ꝙ paſſio
xp̄i nõ ſit cauſa introitus in regnũ vel in celũ. So- Solutio
lutio dicendũ ꝙ paſſio xp̄i aperuit aditũ paradiſi ſoluendo romphẽã. Rõphea autẽ nihil aliud eſt ſpũaliter niſi decretũ dei de nõ intrando ſine p̄cio qđ ſoluẽdũ eſt ꝑ natura: quia tota dãnata fuit per peccatũ in
adam. Ad primũ ergo dicendũ ꝙ aſcenſio nõ ape- ad pm ⁊ 2m
ruit paradiſum quo ad aptã viſionẽ facia dei: quia illã ſtatim ſancti aſcendẽdo a limbo habuerũt ſed quo ad h̃ ꝙ ꝯgruũ locũ fruitionũ determinat ſcꝫ celũ empirreũ: ſed hic dicit̃ aditus paradiſi vl' regni perfect⁹
habitus eius in viſione dei facie ad faciẽ. Ad aliud Ad 3m
dicendũ ꝙ patrũ meritũ fuit ꝑſonale: ⁊ ideo ꝑ eos na

ture nõ recõciliabaꝛ ⁊ impediuit eos nature reatus/
vt nõ viderent facie ad faciẽ vſq; ad tẽpus paſſionis:
nec itroducerenꝛ in regnũ niſi pcio ſoluto hoc vel alio
modo:quia ille modus determinat⁹ eſt a deo ideo ille
Ad 4m eſt cauſa. Ad aliud dicendũ ꝙ baptiſmus aperit ce
los ſicut cauſa diſponẽs ex parte eius cui aperiꝛ ⁊ nõ
agit ſimplr. vnde ſi paſſio nõ fuiſſet/baptiſmus non
aperiret:quia nõ habet virtutem niſi a paſſione xp̃i.
ad obiectõ3 Ad aliud dicendũ ꝙ nõ eſt inſtantia de enoch ⁊ he
lya:quia hoc factũ eſt in terreſtri padiſo:ſed nos loq
mur de celeſti paradiſo/q̃ʒtum ad id qd̕ eſſenti aliter
eſt regnũ dei ſcʒ viſio dei facie ad faciẽ ⁊ per hoc patet
Ad 5m ſolutio ad ſequẽs. Ad vltimũ dicẽdũ ꝙ ſtatim paſ
⁊ 6m. ſo xp̃o apericbaꝛ ſanctis facies/cuius contẽplatio eſt
vita eterna/licet adhuc nõ adepti eſſent locum cõgru
entẽ illi vite:quia hoc congruebat fieri impletis ſacra
mentis ſepulture reſurrectionis ⁊ aſcenſionis: locus
autẽ ad aptionẽ regni nõ habet ſe niſi per accidẽs ſcʒ
ꝑ modũ congruentie ⁊ nõ p ſe.

Arti. XIII. An omnes alij debitores erãt ⁊ vir vnicuiq;
N ſufficiebat ſua virtus ⁊ humilitas.

Arguiꝛ pͦ D Einde queriꝛ de hoc qd̕ dicit ibi [Nã alij ho
mines debitores erãt ⁊c̃.] ã.a. Ex hoc enĩ vi
detur multiplr ſequi incõueniẽs. Uno modo
enĩ quãto magis debita ſũt ſuitia: tãto min⁹ ſũt gra
ta/videꝛ ꝙ martyres pro xp̃o moriẽdo nõ gratũ fece
2o rũt ꝓ chriſto obſequiũ. Alio modo qꝛ ſi vir cuilibʒ
ſufficit ꝓpria iuſticia. videtur ꝙ nullus poſſet ꝓ alio
ſatiſfacere qd̕ eſt contra apoſtolũ dicentẽ ad Gal.6.
Alter alterius onera portate ⁊ ſic adimplebitis legẽ
xp̃i ⁊ contra Jacobũ dicentẽ Jaco.5. Orate pro inui
3o. cem vt ſaluemini. Tertio quia ſi quilibet eſt debi
tor ad omne qd̕ eſt ⁊ poteſt/⁊ etiã debitor mortis tũc
videtur ꝙ quicqd facit careat remuneratiõe: quia nõ
4o poteſt reſpõdere vnq̃ʒ etiã pro eo qd̕ accepit. P. de
qua morte intelligiꝛ hoc ꝙ omẽs debitores ſũt mor
tis aut naturali aut violẽta. ſi de naturali hoc videꝛ
falſum:quia tunc intelligiꝛ de debito nature hoc nõ
5o omnes ſoluerũt. P. ſi omnes dicunꝛ mori hoc eſt
6o cõditio nature ⁊ nõ debitũ ꝓprie loquẽdo. P. ſm h̕
nihil eſt ad ꝓpoſitum quia hic loquiꝛ de debito qd̕ ſa
tiſfacit ꝓ peccato: moriẽtes autẽ ſm naturã non ſol
uũt per mortẽ neceſſario aliqd̕ peccatũ. Si aũt intel
ligaꝛ de morte violenta/hoc iterũ falſum eſt: quia nõ
omẽs tenemur ad h̕ ꝙ interficiamur ergo videꝛ ꝙ fal
Solutio ſum ſit qd̕ dicit de debito iſto. Solutio dicendum
ꝙ in veritate ſic intelligẽdus eſt textus vt iacet/⁊ qd̕
plus eſt nulla creatura etiã ſine offenſa dei quã fecit/
ſufficit toto eſſe toto ope ⁊ poſſe rñdere ꝓ vno mimo
qd̕ accepit a deo. ſʒ aliud ẽ qd̕ tenemur de iure creatio
nis ⁊ aliud qd̕ tenemur de iure offenſe: ⁊ aliud qd̕ tene
mur de iure miſcdie. De iure ꝯditiõis nr̃e plus tene
mur q̃ʒ ſcim⁹. de iure offenſe pl⁹ teneꝛ qlibʒ hõ q̃ʒ face
re poſſet vſq; in finẽ mũdi. de iure aũt miſericordie te
nemur minus q̃ʒ etiam quilibet infirmus poſſet face
re. dicentes Dñe dñe vim patior: rñde pro me ſtatim
inuenimus ip̃m totũ remittentẽ ⁊ parum exigentẽ. ſ.
voluntatẽ faciendi qd̕ bono moderamine poſſumus
Ad primũ Ad primũ ergo dicendum ꝙ martyres pro chriſto
paſſi ſunt gratiſſime: quia illud qd̕ conditione debe
bant gratiſſime offerebant: quia debitum conditio
Ad 2m. nis nõ tollit libertatẽ obſequij. Ad aliud dicendũ
ꝙ non ſufficit iuſticia cuilibet ſed tamen: quia nõ exi
gitur ab eo qd̕ debet: ideo poteſt aliquis facere ꝓ al
tero: nullus autẽ pro tota natura niſi deus ⁊ homo
vt ſupra habitũ eſt. Ad aliud remunerabile eſt ex Ad 3m
miſericordia dei nõ exigente totũ hoc qd̕ ex ſtricto iu
re debemus. Ad aliud dicendũ ꝙ itelligit de mor Ad 4m
te in genere/ex quo enĩ neceſſitate mortis addicti ſen
tentia dñi pro reatu peccati ⁊ illam omnes ſoluẽt/⁊
ſi ad tẽpus differanꝛ vt helyas ⁊ enoch/⁊ illã marty
res vltro libera voluntate offerebant: ⁊ ideo magis
grata fuit non tamen exigitur a nobis niſi in caſu ſcʒ
in ꝑſecutiõe fidei vel iuſticie ſi tenti a iudice cogamur
negare fidem vel iuſticiã. Ad aliud dicendũ ꝙ ma ad alia duo
nẽtes ſm naturã corruptã moriunꝛ ⁊ ideo debitum
reatus primo perſoluũt.

An tñ fuit peccatum noſtrum qd̕ perſol Arti. XIIII.
uere non poſſemus. O

D Einde queriꝛ de hoc qd̕ dicit ibi [Tantũ fuit
peccatũ noſtrũ ꝙ ꝑſoluere nõ poſſemus] ã.b.
Crudele enĩ videtur nõ dimittere peccatũ ni Arg. pͦmo.
ſi in morte innocẽtis: deus aũt pater nõ eſt crudelis
contra filiũ: ergo videtur ꝙ facili⁹ debuit peccatũ re
mittere q̃ʒ moreretꝛ filius. Item non minus eſt pec 2o
catũ iudicis ſi ꝑmittit affligi innocentẽ vt euadat no
cens q̃ʒ ꝙ remittit nocenti peccatũ impunitũ. Cum
igitur ſic pater fecit in filio. videꝛ ꝙ nõ morte filij de
beamus redimi. Item fili⁹ dei melior eſt toto mũ 3o
do/⁊ mille mundis ſi eſſent: ergo videtur ꝙ pater exe
git vitam filij qui melior erat pro pctõ mũdi qui erat
vilior/⁊ ita vltra condignũ aggrauat penam cũ ſuũ
ſit citra cõdignũ punire. Item videtur ꝙ aliter po 4o
tuerit ſatiſfieri pro mundo q̃ʒ illo modo: ſi enĩ Adam
⁊ eua in quibus fuit totus mũdus materialiter ſatiſfe
ciſſent tunc totus mũdus materialiter ſatiſfeciſſet ſi
cut totus materialiter peccauit: ergo tanta fuiſſet ſa
tiſfactio quãta culpa ⁊ hoc debuit ſufficere. Item 5o
ſi ponamus quãlibet perſonã ſatiſfacere pro ſe cõſtat
ꝙ tñ pro toto mundo eſſet ſatiſfactũ/⁊ ſic iterum nõ
oportebat filiũ mori vt videtur. Solutio dicendũ Solo
ꝙ congrue vt iuſticia ſaluareꝛ/magis congrue nõ po
tuit ſatiſfieri niſi ꝑ mortẽ filij dei: ⁊ hoc ideo quia ho
mo nõ ſoluit peccatũ per hoc ꝙ ſoluiꝛ damnũ/quãdo
enĩ latro reſtituit ablatũ adhuc debet vitam iudici ꝓ
leſione iuſticie: ergo multo magis adhuc ſoluto dam
no deberet q̃ʒ vitam ſi eſſet reus criminis leſe maie
ſtatis: ergo in infinitũ plus ſi eſſet reus crimine leſe
maieſtatis in deum qui in infinitũ omnẽ creatã ma
ieſtatẽ excedit nec dico hoc ꝙ homo poſſet ſoluere dã
nũ ſed ſub ypotheſi loquendi: qꝛ etiã ſi poſſet adhuc
nihilominus reatum non deleuiſſet. Supra autẽ in
principio libri oſtenſum eſt qm̃ hoc non potuit fieri ꝑ
aliquã puram creaturam nec per deum purũ: quia li
cet in illo ſit poſſe non tamen eſt in eodem debitũ: ſed
ꝯueniẽs fuit per deũ hominẽ/⁊ hominẽ deũ qui debe
ret inq̃ʒtum homo obligatiõe charitatis ⁊ conformi
tatis nature ⁊ poſſet inq̃ʒtum deus. Dicendũ ergo Ad primũ
ad primũ ſm Anſelmũ ꝙ pater nõ ſitiuit filij ſangui
nem nec crudelis fuit in eum: ſed cum iuſticiã ſuã ne
gare nõ poſſet/⁊ vinceretur miſericordia humane re
demptionis filium voluntarie ſe offerentẽ ad ſatiſfa
ciendũ dedit homini vt ſatiſfaceret pro ipſo ſicut dici
tur Joh.3. Sic deus dilexit mundum vt filium ſuũ
vnigenitũ daret: vt omis qui credit in ip̃m nõ pereat
ſed habeat vitam eternã. Qꝫ autẽ filius ſic ꝓpria vo

luntate ſe obtulit. ꝓbaſ ex Pſ. 29. vbi diaſ holocauſtũ ꝛ ꝑ pctõ nõ poſtulaſti: tũc dixi ecce venio. In capite libri ſcriptũ eſt de me vt facerẽ voluntatẽ tuã deus
Ad 2^m meus volui. Ad aliud dicendũ ꝙ hoc eſſet peccatũ iudicis ſi ex crudelitate faceret ꝛ ꝑuerſitate ſed tamen forte vt ſtet iuſticia ꝛ corrigatur ꝛ iuuetur reus tũc
Ad 3^m probatur ille iudex iuſtus ſimul ꝛ miſericors. Ad aliud dicendũ ꝙ hoc exegit iuſticia quia non tenebaſ tm̃ exſoluere damnũ ſed etiã ſatiſfacere pro reatu qui infinitus erat vt ꝓbatũ eſt in ṗncipio ſolutiõis illi⁹.
Ad 4^m ꝛ 5^m ſił Ad aliud dicendũ ꝙ illud argumẽtũ nihil oĩno valet: quia ſtatim vt peccauerãt ingrati fuerũt/ꝛ ſic gratum facere nõ poterãt niſi adiutorio illius qui iuuare ſol⁹ poterat ſcḋm ꝙ Aug. dicit ꝙ oẽs antiq; ſaluati ſũt ſaluati ſunt in fide mediatoris etiã ſi cõcedam⁹ ꝙ hoc eſt ſatiſfacere qḋ eſt ablatũ ſolũ reſtituere qḋ iã oſtenſum eſt eſſe falſum: ꝑ hoc etiã patet ſolutio ad vltimũ.

Hic qualiter a diabolo et a peccato nos redemit per mortem.

Diſt. XIX. De redemptiõe nrã facta ꝑ paſſionẽ xpi ꝗ̃tũ ad efficaciã ꝛ vtilitatẽ.

n Hunc ergo queram⁹ quomodo per mortẽ ipſius a diabolo ꝛ a peccato ꝛ a pena redempti ſum⁹. A diabolo ergo ꝛ a peccato per chriſti mortem liberati ſumus: quia
Rom. 5. vt ait apłus: In ſanguine ipſius iuſtificati ſumus ꝛ in eo ꝙ ſumus iuſtificati id eſt a peccatis ſoluti a diabolo ſumus liberati q̃ nos vinculis peccatorũ tenebat. Sed quomõ a peccatis per eius mortem ſoluti ſumus. Quia ꝑ
Ibidem. eius mortem vt ait apoſtolus cõmẽdatur nobis charitas dei id eſt apparet eximia ꝛ cõmẽdabilis charitas dei erga nos in hoc ꝙ filium ſuum tradidit in mortẽ pro nobis peccatoribus. Exhibita autẽ tante erga nos dilectionis arra: ꝛ nos mouemur accẽdimurq; ad diligendũ deum qui pro nobis tanta fecit et ꝑ hoc iuſtificamur: id eſt ſoluti a peccatis iuſti efficimur. Mors ergo chriſti nos iuſtificat: dum per eam charitas excitatur in cordibus noſtris. Dicimur quoq; ꝛ aliter per mortem chriſti iuſtificari: quia per fidem mortis eius
Rom. 3. a peccatis mundamur. Unde apoſtolus: Iuſticia dei eſt per fidem ieſu chriſti. Et item. Quem deus propoſuit propitiatorẽ per fidẽ in ſanguine ipſius id eſt per fidem paſſionis:
Num. 21. vt olim aſpicientes in ſerpentem eneum in ligno erectum a morſibus ſerpentũ ſanabanſ. Si ergo recte fidei intuitu in illum reſpicim⁹ qui pro nobis pependit in ligno: a vinculis diaboli ſoluimur. id eſt a peccatis: ꝛ ita a diabolo liberamur: vt nec poſt hanc vitã in no-
a bis inueniat quod puniat. Morte quippe ſua vno veriſſimo ſacrificio quicquid culparum erat vnde nos diabolus ad luenda ſupplicia detinebat: chriſtus extinxit: vt in hac vita tentando nobis nõ preualeat. Licet eñ nos tẽptet poſt xp̃i mortẽ: q̃bus modis ante tẽtabat: non tñ vincere põt: ſicut ante vincebat.
Nam petrus: q̃ ante xp̃i mortẽ voce ancille Luc. 22.
territus negauit poſt mortẽ ante reges ꝛ p̃ſides duct⁹ nõ ceſſit. Quare? q: fortior. i. xp̃s veniẽs in domũ fortis. i. in corda nr̃a vbi diabol⁹ habitabat: alligauit fortẽ. i. a ſeductiõe cõpeſcuit fideliũ: vt tẽtationẽ que ei adhuc ꝑmittiſ nõ ſequaſ ſeductio. Itaq; in xp̃i ſanguine q̃ ſoluit que nõ rapuit: redẽpti ſumus a pctõ: ꝛ ꝑ hoc a diabolo. Nã vt ait Aug⁹. in ip̃o vincunſ inimice nobis inuiſibiles ptãtes
vbi vincunſ luiſibiles cupiditates. Fuſo eñ b
ſanguie ſine culpa oĩm culparũ cyrographa deleta ſunt q̃bus debitores qui in eũ credũt
a diabolo ante tenebanſ. Unde: Qui ꝓ mul Math. 26
tis effundeſ. Per illũ ergo redẽpti ſumus: in Iob. 14.
quo princeps mũdi nihil inuenit. Unde Auguſt. cauſam ꝛ modũ noſtre redẽptionis inſinuans ait: Nihil inuenit diabolus in xp̃o vt moreretſ: ſed ꝓ volũtate patris mori xp̃s voluit: nõ habẽs mortis cauſam de peccato: ſed de obedientia ꝛ iuſticia mortem guſtauit: ꝑ quã nos redemit a ſeruitute diaboli. Incideramus enim in principẽ huius ſeculi: qui ſe-
duxit Adam ꝛ ſeruũ fecit: cepitq; nos quaſi c
vernaculos poſſidere: ſed venit redemptor: ꝛ victus eſt deceptor. Et quid fecit captiuatori noſtro? Tetẽdit ei muſcipulã crucẽ ſuã: poſuit ibi quaſi eſcam ſanguinem ſuum. Ille autem ſanguinẽ ſuum fudit nõ debitoris per qḋ receſſit a debitorib⁹. Ille quippe ad hoc ſanguinem ſuum fudit: vt peccata noſtra deleret. Unde ergo nos diabolus tenebat deletum eſt ſanguine redemptoris. Non enim tenebat nos niſi vinculis peccatorũ noſtrorũ
iſte erant catene captiuorũ. Uenit ille alli- Math. 12.
gauit fortem vinculis paſſionis ſue: intrauit Marci. 3.
in domũ eius id eſt in corda eorũ vbi ip̃e habitabat: ꝛ vaſa eius ſcꝫ nos eripuit: que ille impleuerat amaritudine ſua. Deus autẽ noſter vaſa eius eripiẽs ꝛ ſua faciẽs: fudit amaritudinem ꝛ impleuit dulcedine per mortem ſuam a peccatis redimens ꝛ adoptionẽ glorie filiorum largiens.

Unc igiſ q̃ramus quõ per mortẽ ipſius ꝛ A
n a diabolo ꝛc̃. Hic incipit pars illa in q̃ exequiſ alia tria que meruit nobis ſcꝫ de liberatiõe a peccato/a diabolo/ꝛ a pena. Et diuidiſ in tres ptes in q̃rũ ṗma vno capĺo lõgo ſiĺ oſtẽdit q̃liſ nos liberauit a pctõ ꝛ a diabolo. In ſcḋa pte vt magiſ explaneſ oñdit cur de⁹ hõ fact⁹ ꝛ mortu⁹ ſit ibi [Fact⁹ ẽ igiſ mortal.] In tertia oñdit quõ nos liberauit a pena ibi [A qua pena tempali ꝛ eterna.

Arti. .1. Utrū iuſtificatio noſtra a peccato ſit op⁹ paſſionis chriſti.

Rimo igr̄ incidit hic queſtio vtrū iuſtificatio
p noſtra a peccato ſit opus paſſionis chriſti vel
Arg. p⁰ nō: videt̄ eñi q̄ nō: paſſio eñi xp̄i corpalis fuit
q̄ nō. ergo nō attingebat animas noſtras. qđ aūt nō tāgit
nō agit. vt dicit phus: ergo nō egit nos iuſtificando.
2⁰ Itē iuſtificans quēlibet eſt cōiunctū cuilibet. paſſio
aūt xp̄i nō eſt cōiuncta cuilibet: ergo nō eſt iuſtificans
3⁰ quēlibet. Itē pati chriſto nō cōueniebat niſi ſm na
turā humanā. ſic aūt non eſt ab eo iuſtificans gratia:
4⁰ ergo paſſio chriſti nō iuſtificat/ vt videt̄. P videtur
iuſtificatio noſtra ad reſurrectionē ptinere vt ad cau
ſam: ꝛ ita dicit apoſtolus: Mortu⁹ eſt ꝑp̄ noſtra de-
5⁰ licta/ ꝛ reſurrexit propter iuſtificationē noſtrā. P
iuſticia iuſtificat animā: ergo maiorē cōuenientiā ha
6⁰ bet cum reſurrectōne q̄ cū morte: ergo magis cauſat̄
a reſurrectione q̄ a morte. Item ſi cauſa eſt mors
chriſti/ hoc erit per modum ſacramenti. ſacramētum
aūt gerit ſimilitudinē eius cuius eſt cauſa. cum igitur
mors chriſti nullā habeat ſimilitudinē cū iuſtificatōe
ſꝫ poti⁹ reſurrectō. videbit̄ poti⁹ reſurrectō eſſe cā iuſti
ficatōis q̄ mors vl' paſſio. qđ ſi cōcedat̄ i ꝯtrariū obij
cit̄ Zacha. 9. In ſanguine teſtamēti tui eduxiſti victos
7⁰ de lacu/ in quo nō erat aqua. ergo redemptio facta eſt
ꝑ ſanguinē. Itē in canōe: Hic eſt calix ſanguis mei
noui ꝛ eterni teſtamenti/ qui pro vobis ꝛ ꝓ multis ef
8⁰ fundet̄ in remiſſionē peccatoꝝ: ergo in ſanguinis effu
ſione per mortē facta eſt ſolutio peccati. Itē ad He
9⁰ bre. 9. Omnia pene mundant̄ in ſanguine: ꝛ ſine ſan
guinis effuſione nō fit remiſſio. Itē ibidem ad He
10⁰ bre. 9. Sanguis chriſti emūdauit cōſcientiā noſtrā
ab operib⁹ mortuis ad ſeruiendū deo viuenti. Itē
Berñ. Sana me domine ꝛ ſanabor: ſaluū me fac et
11⁰ ſaluus ero. veritamē ſanctus tuus nō ſum niſi ſan-
guis tuus interpellat pro me. Itē Joh. 1. Agnus
dei ecce qui tollit peccata mundi. agnus aūt nō tollit
peccatū niſi lauando in ſanguine: ſicut habet̄ Apoca.
1. Dilexit nos ꝛ lauit peccata noſtra in ſanguine ſuo.
12 Itē Amb. ſuper precedenti capitulo: Tantum fuit
peccatū noſtrū vt ſaluari nō poſſemus/ niſi vnigeni-
tus dei filius pro nobis moreret̄ debitoribꝫ mortis.
13 Itē Joh. 3. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū ſuū vni-
genitū daret: vt omnis qui credit in ipm nō pereat:
14 ſed habeat vitā eternā. P reſurrectio ſua nihil vide
tur facere ad iuſtificationē: quia tunc nō erat chriſt⁹
in ſtatu moriendi: ergo nec ſibi nec nobis meruit: ſed
potius id quod meruit recepit in pmio glorie ſiue ſto
le corpis. Sed adhuc videt̄ q̄ iuſtificatio neutri⁹
ꝯ vtrūq; iſtoꝝ ſit: ſed potius charitatis ꝛ gratie. ſicut etiā vide
tur inui in lr̄a: quia omnis mutatio eſt ꝑ cōtrariū. ſi
igit̄ in nobis debeat fieri tranſitus a peccato/ ꝛ a de-
lectatione peccati oportet q̄ hoc fiat per ꝯtrariū. hec
autē ſunt virtutes: ergo iuſtificatio debet̄ virtutib⁹/
16 ꝛ nō paſſioni vel reſurrectiōi. P quid eſt qđ magi-
ſter videt̄ dicere q̄ iuſtificat nos: quia nos videntes
charitatē ſuā erga nos mouemur ad diligendū: ꝛ ita
charitate iuſtificamur. ſic eñi mors ſua nō fuit niſi ꝑ
accidens ad iuſtificationē adiuuans. ꝛ ſi ſine ipa cha
ritatē habuiſſemus/ ſufficienter fuiſſemus iuſtificati.
ꝛ hoc falſum eſt: quia quantūcūq; dilexiſſemus eum
niſi debitū ſoluiſſet pro nobis redempti nō fuiſſem⁹.
17 P ſm hoc etiā martyres iuſtificarent nos a pecca-
tis: quia nos videntes eos pati pro fide/ accendimur
charitate erga deū/ qui dat eis ita cōſtanter pati: ꝛ il-
la charitate iuſtificamur. ꝛ ſic paꝝ vel nihil feciſſet no
bis chriſtus. Itē ſm hoc tm̄ valuiſſent nobis/ vel 18
plus beneficia a deo collata: vt eſſe viuere ꝛ intellige
re/ ꝛ diuitias dare/ ꝛ huiuſmodi quantū paſſio chri-
ſti: quia ex eis etiā accendimur ad diligendū deū/ qua
charitate poſtea iuſtificamur. P magiſter in littera 19
tangit adhuc cauſam que eſt ex fide/ eo q̄ poſuit eum
de⁹ propiciatorē per fidem in ſanguine ſuo: vt olim
aſpicientes ad ſerpentē erectū in palo. Num. 21. Cō-
ſtat aūt q̄ multi ſunt articuli preter articulū paſſiōis
ergo ſi per fidē paſſionis iuſtificamur cū ſit maior fi-
des credere deū eē trinū ꝛ vnū/ q̄ chriſtū credere paſ
ſum: tm̄ valuit nobis ad iuſtificationē q̄ deus eſt tri
nus ꝛ vnus: ſicut q̄ ipe eſt paſſus. hoc aūt falſum eſt:
ergo nulla eſt cauſa quā ponit magiſter. Itē xp̄us 20
docuit nos humilitatē ꝛ māſuetudinē/ ſine quib⁹ (vt
dicit Auguſtinus in li. de virginitate) nō ſanamur: ſi
cut ipe dicit Matth. 11. Diſcite a me: quia mitis ſum
ꝛ humilis corde. quare ad remiſſionē peccati ꝑ mortē
chriſti nō cōiungunt̄ ille virtutes ſicut charitas et fi
des. Itē magiſter in littera tangit tertiū modū di- 21
cens ex verbis Auguſtini q̄ morte ſua vno ſacrificio
veriſſimo quicquid erat culparū deleuit: ergo videt̄
q̄ ipe iuſtificauit nos offerendo ſacrificiū pro nobis.
ꝛ ſic nō videt̄ iuſtificaſſe accendendo ad charitatē/ et
illuminando ꝑ fidē. Solutio dicendū q̄ iuſtifica- Solutio
tio cōſideratur dupliciter. ſ. in genere prout refertur
ad totā naturā damnatā in adā. ꝛ in particulari pro-
ut ſcilicet valet illi vel illi qui iuſtificat̄ in particulari.
Itē in relatōe ad cām pt̄ cōſiderari q̄tuor modis. ſ.
i relatiōe ad cāꝫ efficiētē vl' i relatōe ad cām meritoriā
vel i relatiōe ad cāꝫ ſacramētalē/ vel in relatōe ad cām
formalē. ꝛ adhuc in relatione ad cauſam meritoriam
duobus modus: ſcilicet meritoriā de cōgruo ꝛ meri-
toriā de cōdigno. Similiter ad cauſam ſacramenta-
lem duobus modis. ſ. que eſt cauſa ꝛ ſignū ex parte
iuſtificantis: vel que eſt cauſa ꝛ ſignū ex parte ſuſcipi
entis. hac habita diſtinctione facile eſt determiare to
tū. Dico eñi q̄ iuſtificatio nature ad cauſam merito-
riā relata que eſt meritoria ſm cōdignū refert̄ ad paſ
ſionē chriſti: quia meruit nobis ſolutionē a peccato/
ad quā ſequit̄ iuſtificatō. Relata aūt ad cauſam meri
toriā ex ꝯdigno refert̄ ad merita ſctōꝝ ex ꝯgruo. iuſti
ficatio particularis nō generalis que reſpicit nature
debitū ex adā q̄ ſolum ſoluere potuit chriſtus. Rela
ta ad cauſam efficientē refertur ad ſolum deū/ qui ſo
lus efficaciter delet peccata ꝛ efficit iuſticiā. Relata vo
ad cauſam formalē vtraq; iuſtificatio fit ꝑ gratiam ꝛ
virtutes. Relata autem ad cauſam ſacramentalem
que cauſa eſt ꝛ ſignū ex parte ſuſcipientis ſic ſm debi
tum originalis refert̄ ad baptiſmū. ſm debitū actua
lis refertur ad penitentiā ſi eſt poſt baptiſmū. Rela-
ta aūt ad cauſam ſacramentalē ex parte iuſtificantis
refert̄ ad deū ꝛ hominē reſurgēdo/ vitā aīe ꝛ corpis
in ſe ꝑſignantē. vñ iā planū eſt ſoluere ad totū. Ad Ad primū
primū ergo dicendū q̄ paſſio chriſti corporalis ꝛ ſpi-
ritualis fuit/ ꝛ diuina ꝛ humana. Corpalis: q2 vul-
nera fuerūt in corpore. Spūalis: q2 dolor erat in aīa
ꝛ ſpū. Humana fuit: q2 homo erat qui patiebatur.
Diuina autem: quia verus deus patiebat̄. Tangere
aūt eſt duobꝫ modis. ſ. ꝑ ſubam ꝛ ꝑ effectū: ꝛ hoc ſcđo
mō tetigit nos/ ꝛ egit in nos. Si aūt queratur quid

effectũ hũc cõtinet a chriſto in aïas iuſtificatas infra
Ad 2m in hac eadẽ ſolutione patebit. Ad aliud dicendũ ꝙ
paſſio xp̃i per aliquid in iuſtificato ſpũalr̃ coniungit̃
cuilibet quo ad effectũ ⁊ virtutẽ paſſiõis.ſ.fide ⁊ cha
Ad 3m ritate.⁊ iõ obiectio ꝓcedit ex falſis. Ad aliud dicen
dũ ꝙ licet pati cõueniat ei ſm humanã naturã:nõ tñ
patiẽs hõ tñ:ſed etiã deus.⁊ ex illa ꝑte ꝓfluit grã ſan
Ad 4m ctificãs in paſſiõe in oẽs iuſtificatos. Ad aliud dicẽ
dũ ꝙ ad reſurrectionẽ ꝑtinet mõ quo dictũ eſt exẽpla
Ad 5m riter ⁊ ſacramẽtalr̃ quodãmõ. Ad aliud dicẽdũ ꝙ
mors xp̃i cauſa eſt ꝑ modũ oblatõis ſacrificij merito
rij.⁊ hoc mõ dr̃ ſacramentũ noſtre iuſtificatiõis lar
ge ſumpto ſacramẽto ꝓ ſacro ſecreto:⁊ nõ ꝓ ſimilitu
dine ⁊ cauſa. vel põt dici (vt quidã dicũt) ꝙ due ſunt
partes iuſticie.ſ.amotio mali/⁊ adeptio boni. ⁊ paſ
ſio ꝑ mortẽ ponit ſimilitudinẽ ad ablationẽ pcĩ:qꝛ ſi
cut mors ſeꝑat a vita mortali aïali/ita iuſtificatio ſe
parat a mortali vita peccati:in qua aïalr̃ vt bruta
viximus. Reſurrectio aũt ponit ſimilitudinẽ ad iuſti
ficationẽ ex ꝑte alterius termi.ſ.adeptiõis vite ⁊ iu
ſticie:⁊ hoc videt̃ velle aplũs dicẽs ad Roma.6. Cõ
ſepulti ſumus cũ illo ꝑ baptiſmũ ĩ mortẽ:vt quomõ
ſurrexit xp̃s a mortuis ita ⁊ nos in nouitate vite am
bulemus.⁊ alibi: Exiſtimate vos mortuos quidem
Ad oĩa alia eſſe pctõ: viuẽtes aũt deo. Ad oĩa ſequentia quib⁹
vſqꝫ ad.17. probat̃ paſſio xp̃i eſſe cauſa noſtre iuſtificatiõis/iã pa
qõ ẽ ꝯ verũ tet ſolutio ꝑ diſtinctionẽ ante habitã. Ad id aũt qõ
qꝫ vlterius obijcit̃ de cauſis a magiſtro inductis ex par
Ad 15m. te charitatis ⁊ fidei/dicendũ ꝙ magiſter tribus mo
dis oſtendit ꝙ paſſio chriſti iuſtificat:ſed iuſtificatõ cõ
ſiderat̃ duobꝫ modis.ſ.quo ad ſufficientiã.et ſic ſola
vna cauſa iuſtificat.ſ.oblatione ſalutaris ſacrificij ꝓ
nobis.conſiderat̃ etiã quo ad efficientiã:⁊ ſic oportet
adeſſe fidẽ ⁊ charitatẽ.nõ eñ effluet nobis effect⁹ paſ
ſionis:niſi fuerimus de corpore miſtico patiẽtis.hoc
aũt nõ poteſt facere niſi charitas.⁊ ideo magiſter in
ducit de charitate/ vt conſiderata charitate ſua erga
nos vniamur patienti ꝑ charitatẽ:quia ſanguis ſu⁹
nõ habet effectũ extra corpus ſuũ myſticũ:quia autẽ
a capite fluit ſacramentũ redemptionis.ideo oportet
aſpiciendo attẽdere ad caput:⁊ ad hoc eleuat oculos
fides.⁊ ſic patet qualiter rationabiliter ꝓcedit magi
Ad 16m ſter in lrã. Ad id ergo qõ cõtra hoc obijcit̃ dicendũ
ꝙ nõ eſt per accidens:quia charitas nõ facit ſufficiẽ
tiã/nec ponit fontẽ ſalutis:ſed facit efficientiã/⁊ vnit
nos fonti ſalutis:vt in ſuo corpore exiſtentes hauria
Ad 17m mus de fontibꝫ ſaluatoris ⁊ cõfiteamur dño. Ad
aliud dicendũ ꝙ martyres licet accendãt nos ad cha
ritatẽ:nõ tñ illa charitas prout conſiderat̃ vnit nos
Ad 18m patientibꝫ eis:ſed potius xp̃o patienti. Ad aliud di
cendũ ꝙ beneficia ſunt adminicula charitatis:non tñ
influit̃ eis in nos vnda ſalutis lauantis nos/ſicut ꝑ
Ad 19m paſſionẽ fit. Ad aliud dicendũ ꝙ in oĩ articulo po
nit̃ in nobis fons iuſtificatiõis:licet fides quo ad om
nẽ articulũ purificet diſponendo ad iuſtificatõnẽ:⁊ iõ
Ad alia ſe- illa obiectio nõ procedit. Ad aliud dicendũ ꝙ cete
quentia. re virtutes nõ ſunt attingentes deũ/ſicut iſte ducere
de cardinalibꝫ patet ꝙ actus illaꝝ ſunt in his q̃ ſunt
ad finẽ:⁊ nõ ĩmediate in finẽ. De ſpe aũt patet:qꝛ licꝫ
ip̃a ſit reſpectu finis:tñ eſt expectando nõ habẽdo vel
vniendo.fides aũt attingit qualitercũqꝫ veritatẽ ar
ticuli diuini:⁊ charitas vnit ꝑ amorẽ:⁊ ideo alie vir
tutes formalr̃ quidẽ iuſtificãt:ſꝫ nõ ita ꝑ actus ſuos
vniunt ip̃i iuſtificanti/vt charitas ⁊ fides.⁊ ſic patet

ſolutio ad totum.

Utrum morte ſua quicquid culparũ fuit Arti. II
chriſtus vno ſacrificio deſtruxit. B

Einde querit̃ de hoc qõ dicit:[Morte quip
D pe ſua vno veriſſimo ſacrificio q̃cq̃d culparũ
erat vñ nos diabol⁹ ad luẽda ſupplicia nos d
tinebat chriſt⁹ extinxit ⁊c̃.]ſupra.a. Hoc eñ falſum Arg. primo
videtur:quia adhuc multa peccata ſunt quibus dia
bolus nos ad luenda ſupplicia detinet/⁊ hic ⁊ in fu
turo:ergo nõ deſtruxit quicquid erat culpaꝝ. Itẽ 2o
ſi ip̃e deſtruxit quicquid erat culpaꝝ:quia culpa ha
bet oppoſitũ ad gratiã.pena aũt ſatiſfaciens habet or
dinẽ cõtra penã.ſed chriſtus per penã paſſionis ſatiſ
fecit pro nobis:ergo ſacrificiũ hoc ordinabat̃ contra
penã/⁊ nõ contra culpam/ vt videtur:⁊ ita non dele
uit quicquid culpaꝝ erat:ſed poti⁹ quicquid erat pe
narum. P̃ videtur aliqua culpa illa paſſione non Itẽ 3o
poſſe deleri:quia quantũ bonũ erat vita chriſti tantũ
malum erat occaſio /vel maius propter offenſam ad
iunctam damno:ergo videtur cũ minus bonum non
poſſet in maius malum ꝙ mors chriſti non valuerit
etiam delere ſolam illam culpam quã perpetrauerãt
occiſores ſui/occidendo eum: ergo multominus va
luit delere illã cũ omnibus alijs culpis.quod tamen
falſum eſt:quia multi de occiſorib⁹ ſaluati ſunt:ſicut
Longinus/Centurio/⁊ alij:vt dicunt ſancti. So Solutio
lutio dicendum ꝙ in peccato quattuor ſunt/quorum ꝓncipalis ⁊
tria ita ſunt cõiuncta ꝙ vnum non ſoluitur ſine alio. ad 2m
quartum autem ſolubile eſt ab alijs tribus. Primũ
eſt culpa que contrariatur gratie. Secundũ eſt ma
cula fedans imaginem. Tertiũ eſt reatus pene eter
ne.⁊ iſta tria ſunt coniuncta. Quartũ eſt reatus pene
temporalis.bene igitur concedo ꝙ paſſio chriſti ſuffi
cienter delet culpam:ſed tamẽ actio paſſionis in cul
pam incipit ex parte reatus pene eterne:ſicut probat
obiectio.ſed quia nõ eſt ſolubilis reatus niſi ſoluatur
macula ⁊ culpa/ideo poſterius vis paſſionis agit in
culpam ⁊ maculam.ſed hoc habet paſſio inquantum
in ip̃a affluit nobis gratia ab ipſo patiente:quia dire
cte eſt operari cõtra culpam:⁊ per conſequens contra
maculam ⁊ contra reatũ.⁊ per hoc patet ſolutio ad ſe
cundum. Ad primum dicendum/ ꝙ paſſio chriſti Ad primũ.
delet ſufficienter per ſeipſam: ſed efficaciter delet cum
fide ⁊ charitate.ſicut in precedenti queſtione dictum
eſt. Ad aliud dicendum /ꝙ argumentum illud An Ad 2m
ſelmi facit ⁊ ſoluit/dicens ꝙ ignorantia illa qua cre
debant eum eſſe purum hominem excuſabat a tanto
⁊ ideo minorabatur peccatum:⁊ cũ alijs expiabile eſ
ſe potuit.ſicut dixit ipſe: Ignoſce illis /quia neſciunt
quid faciunt:ſed tamẽ in argumẽto eſt ſuppoſitio fal
ſi duabus de cauſis:quarũ vna eſt quia malum non
penſatur ex circũſantijs negocij tñ:ſed ex circumſtan
tia faciẽtis/⁊ ſimiliter bonũ: ſed ſemꝑ in infinitũ exce
dit illud in bono. Et ſi dicas ꝙ factũ hominis erat Obo.
occaſio dei:⁊ ex parte illa erat infinitum malũ. Di Solo
cendum ꝙ hoc nihil eſt:quia ex parte patientis erat
bonum ⁊ non malum:ſed ex parte facientium malum
tñ:⁊ ideo actus peccati eorum attenditur/prout eſt
in faciente/⁊ non in patiente:⁊ ſic ſtat ratio inducta.
Secunda ratio eſt/quia ſi etiam ponatur equalitas
adhuc potentius erat bonũ in malum deſtruendo
q̃ ecõuerſo:quia bonũ habet virtutẽ de ſe impugnã
di.malũ aũt nõ habet virtutẽ de ſe:ſed ex alio.vt dicit

Dyon. in libro de diuinis nominibꝰ ca. xlj.

Arti. III. An fuſo chriſti ſanguine ſine culpa oīum
C culpaꝝ cyrographa deleta ſunt.
Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Fuſo igit̄ ſan-
D guine ſine culpa omniū culpaꝝ cyrographa
deleta ſunt. ⁊c.] ſ. b. Cyrographū em̄ eſt in-
ſtrumentū qđ tenet̄ manu ad cōfirmationē teſtimo-
nij pactionis. vnde dicit̄ a cyros qđ eſt manꝰ: ⁊ gra-
phos qđ ē ſcriptura. talē aūt ſcripturā nullā dedimꝰ
diabolo: ergo videt̄ ꝙ nihil ſit dictū ꝙ deleta ſunt cy-
Solo rographa culpaꝝ. Ad hoc dicendū ꝙ metaphori-
ad totū. ca locutio eſt. nos em̄ peccando reatu pene eterne cō-
ſtringimur: ⁊ ſic debitores ꝑ ſniam dei efficimur tor-
tori iudicis: ſicut latro furando dicit̄ dare cyrogra-
phū tortori quo tenet̄ ei luere ſupplicia: ita nos debi-
to peccati obligamus nos demoni ad luenda ſuppli-
cia eis torquentibꝰ: ⁊ nō habet firmitatē niſi in ſentē-
tia dei ⁊ reatu noſtro.

Arti. IIII An paſſiōe xp̄i liberati ſumꝰ a ptāte diaboli
D Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Cepit nos q̄ſi
D vernaculos poſſidere. ⁊c.] ſ. c. Hic em̄ intro
ducit̄ modus qualiter liberati ſumus a pote-
Arg. p̄mo ſtate diaboli. videt̄ aūt in nullo ꝓfuiſſe nobis paſ-
ſio ad liberationē a diabolo cū dicat aplꝰs Eph. 6.
poſt paſſionē ꝙ nō eſt nobis colluctatio aduerſus car
nem ⁊ ſanguinē: ſed aduerſus p̄ncipes / ⁊ poteſtates
aduerſus mundi rectores tenebraꝝ haꝝ cōtra ſpiri-
tualia nequitie in celeſtibꝰ: ḡ nūc reſtat nobis pugna
Solo ſicut ⁊ ante. Si aūt tu dicas ꝙ nō intrant demōes
corpa hominū obſidendo ſenſus / ſicut fecerūt añ: ite-
Inſtātia p̄a rū falſum eſt. cū Aug. dicat ꝙ imiſcent ſe ſanguini: ⁊
de multis ſctōꝝ legit̄ ꝙ demōes etiā ab obſeſſis cor-
Solo poribꝰ expellebāt etiā poſt paſſionē. Si aūt tu di-
Inſtātia 2a cas ꝙ ante paſſionē cogit ad malū. ſed hoc nō pote-
rat poſt: hoc iteꝝ falſum: qꝛ arbitriū liberꝝ induci pōt
vel impingi: ſed cōpelli nō pōt: qꝛ iā peccatū efficeret̄
nō peccatū: ḡ videt̄ ꝙ in nullo ablati ſumꝰs a pecca-
Solo to (vt videt̄) ⁊ a poteſtate eius. Si forte dicas ꝙ h
intelligit̄ quo ad idolatriā / q̄ ante paſſionē xp̄i fuit et
Inſtātia nō poſt. hoc iteꝝ nihil eſt: qꝛ adhuc hodie ſunt viſio-
res idolatre in quibuſdā gentibꝰ q̄ꝫ vnq̄ꝫ fuerūt here
ſes etiā multiplicant̄ de die in diē: ḡ videt̄ ꝙ magis
2m p̄ncipa- ſoluta eſt ei poteſtas q̄ꝫ ablata. Itē aplꝰs dicit. 2. Ti
le. moth. 3. ꝙ in nouiſſimis tēporibꝰ inſtabunt tempora
periculoſa: ḡ videt̄ ꝙ poſt paſſionē creſcet ei poteſtas
3m in nos poṉꝰ q̄ꝫ auferat̄. Itē Dan. 12. Veniet tem
pus quale nō fuit ex eo ꝙ gentes eſſe ceperūt vſqꝫ ad
4m tēpus illud: ⁊ loquit̄ de antixp̄o. Itē in Apoca. 20
dicit̄ ꝙ ſoluet̄ ſathanas tūc vt ſeducat gētes q̄ ſunt ſu
ꝑ quattuor angulos terre gog ⁊ magog. quid ē ḡ qđ
5o dicit̄ ꝙ ablata eſt ei ptās in nos? Itē videt̄ fſm qđ
dicit ꝙ cepit nos quaſi vernaculos poſſidere / quo ei
iure poſſedit nos diabolꝰ: nō em̄ ꝑ hoc iuris ſui erat
vſurpare nos: qꝛ peccauimꝰ dn̄o: ḡ videt̄ nihil eſſe qđ
Rō in op͠m dicit. Sed ꝯ in Apoc. 18. dr ꝙ xp̄us angelꝰ fortis
deſcēdēs ab ortu ſolis ligauit demonē / vt nō ſeduceret
Solutio amplius gentes. Solo dōm ꝙ multiplex eſt libe-
ratio a demōe. vna eſt ꝙ ad ptātē tenēdi ex reatu na-
ture: ⁊ hac liberatiōe oēs liberati ſumus ſufficiēter ꝑ
mortē xp̄i: licet nō efficaciter liberemur niſi ꝑ fidem et
charitatē. añ paſſionē aūt oēs detinebamur admīnꝰ
in lymbo. Alia eſt quo ad poteſtatē pugnādi: ⁊ illa nō
eſt ablata: ſed debilitata principaliter quo ad q̄ttuor
quoꝝ vnū eſt victoria qua victus eſt. ex hoc em̄ minꝰ
potēs effectus eſt. Alteꝝ eſt collatio adiutorioꝝ in cō
trariū / ſicut paſſio ⁊ ſanguis xp̄i / q̄ interpellant pro
nobis: ⁊ alia merita xp̄i q̄ in eo in quo paſſus eſt ipe ⁊
temptatus poteſt ⁊ his q̄ temptant̄ auxiliari. Ter-
tiū eſt cōfortatio pugnantiū cōtra demonē ꝑ ablatio
nē fomitis ⁊ collationē maioris gratie. Quartū aūt
qđ non eſt negligendū eſt figura ſalutis in ſignaculo
ſancte crucis. qđ accipit̄ a Grego. in dyalogo vbi de-
mones legunt̄ nō potuiſſe accedere ad iudeū in tēplo
idoli iacentē / eo ꝙ ſignaſſet ſe cruce. vnde dixerūt p̄n-
cipi ſuo ꝙ eſſet vas vacuū / ſed ſignatū: ſic ḡ ſumꝰ libe
rati a forti infinitis alijs modis quos non videmus

Ad primū ḡ ⁊ ſecundū ⁊ tertiū et q̄rtū dicendū ꝙ Ad primū
adhuc pugnat: ſed nō habet pugna eius tantā effica- ⁊ ad tres in
tiā ſicut haberet / ſi hec quattuor a xp̄i paſſiōe non ha ſtātias.
beremus. Ad aliud dicendū ꝙ hoc dicit aplꝰs pro Ad 2m
pter hoc ꝙ homines ſe indignos reddunt adiutorio p̄ncipale
paſſionis / ⁊ debilitant multitudine peccatoꝝ: ſed nō
minus propter hoc operat̄ paſſio chriſti / licet in illis
nō operet̄. Ad aliud quod obijcit̄ de tempore an- Ad 3m
tichriſti dicendū ꝙ illa perſecutio laxata poteſtate i to ⁊ 4m
ta eccleſia graſſabit: ſed hoc nō eſt ex aliqua debilita-
te paſſionis auferentis poteſtatē: ſed ex iuſticia laxan
tis ad tempus propter enormia peccata hominū ad-
herentiū antichriſto. Ad aliud dicendū ꝙ in verita Ad 5m
te nullo iuſto titulo poſſedit nos demon: ſed tamē iu
ſte deus permiſit propter peccata noſtra: ⁊ quia mū-
dus totus in maligno poſitus eſt: ⁊ nos naſcimur in
mundo maligno filij ire ex matre Cethea ⁊ p̄e amor
reo qui ſunt ſerui diaboli. ⁊ ideo vernaculi eius dici-
mur tanq̄ꝫ ex domo ſua ex ancilla ⁊ ſeruo nati: ſꝫ chri
ſtus paſſione ſua emit nos / faciens de filijs ancille fi-
lios libere / vt iā nō ſimꝰ filij ancille / ſed libere: qua li-
bertate xp̄us nos liberauit: vt dicit aplꝰs Gal. 4.

Cur deus homo et mortuus.

Factus eſt ergo homo mortalis: vt moriendo diabolū vinceret. niſi em̄ homo eſſet qui diabolū vinceret: nō iuſte ſed violenter homo ei tolli videretur: qui ſe illi ſponte ſubiecit. Sed ſi hō eum vicit iure manifeſto hominē ꝑdidit: ⁊ vt hō vincat neceſſe eſt vt deꝰ in eo ſit qui cū a peccatis immunē faciat. Si em̄ per ſe hō eſſet vel angelus in hoīe facile peccaret: cū vtramqꝫ naturā per ſe cōſtet cecidiſſe. Ideo dei filius hominē paſſibilē ſumpſit: in quo ⁊ mortē guſtauit quo celū nobis aperuit: ⁊ a ſeruitute diaboli. i. a peccato (ſeruitus em̄ diaboli pctm̄ eſt) ⁊ a pena redemit.

An xp̄us debuit fieri hō mortalis: vt ſic ho Arti. V
minē a poteſtate diaboli liberaret. E
Einde q̄rit̄ de hoc qđ dicit ibi: [Factꝰ eſt ḡ hō
D mortalis. ⁊c.] Videtur em̄ nō fuiſſe neceſſa- Arg. p̄o.
riū: quia ex hoc ꝙ diabolus nos iniuſte deti-
nuit (vt infra dicet̄) potuit iuſte nos deꝰ in poteſtatē
ſuā retrahere. Itē videt̄ ꝙ etiam debuit retrahere 2o
nos in ſuā poteſtatē: quia dei vt iuſti iudicis eſt reuo
care quicquid fit iniuſte: ſꝫ iniuſte vendicauerat nos

3° ſibi diabolus: ergo deus debuit hoc reuocare. ¶ P̄t q̄re angelus in homine nō potuit ſatiſfacere. angelus em̄ magis eſt homini vnibilis (licet nō deo) q̄ de⁹: q2 coꝝ quoꝝ minor eſt diſtantia facilior eſt vnio. minor aūt eſt diſtantia hominis ⁊ angeli q̄ hominis ⁊ dei: ergo vnibilior eſt homo angelo/ ⁊ ecōuerſo q̄ de⁹ homini.

Obiectio. Ponat̄ ergo ſic eſſe factum/ tunc videt̄ ꝙ ille mortis nō eſſet debitor: ⁊ ita mortē pro alijs ſoluere potuiſſet: ergo nō eſt veꝝ qđ dicit in lr̄a ꝙ homo ſatiſfacere nō potuit niſi deus eſſet in eo.

Solutio ad primū. ⁊ 2m. Solutio dicē dū ad primū ꝙ deus quidē iuſte poteſtatē diaboli retrahere potuit quādo voluiſſet: ſed non homo iniuſte retraheret̄: quia homo bn̄ meruit vt in poteſtate diaboli eſſet: licet diabol⁹ nullū ius in eo haberet. vnde iuſticia (de qua loquit̄ hic magiſter) eſt ex parte hominis retracti. nō ex parte demonis iniuſte hominē ſibi vendicantis. per hoc patet ſolutio etiā ad ſecūdū

Ad 3m. Ad tertiū dicendū ꝙ ſupra aſſignata eſt ratio q̄re homo nō potuit liberari niſi a deo homine: ⁊ hec ſufficiat.

Ad obiectū. Ad obiectū aūt ꝙ hoc falſum eſt dicendū ꝙ ſi angelus incarnaret̄ ille eſſet creatū bonū ſimpliciter: ergo totū qđ eſſet ⁊ faceret ⁊ poſſet pro ſeipō deberet creatori: nec adhuc reſpōderet vnū pro mille: ergo iuſticia eius nō ſufficeret ſibi/ ⁊ omnib⁹ alijs. ¶ P̄t ſupra oſtenſum eſt ꝙ offenſa in deū ſm vnā circūſtantiā eſt infinita: ⁊ ſm damnū illatū eſt etiā infinita potentia ſaltē: quia abſtulit om̄es qui de ipō poſſunt naſci. nō tn̄ omnes qui de ipō naſcerent̄. vnde oportet ſatiſfacientē eſſe bonitatis ⁊ precij infiniti aliquo modo: ⁊ h̄ nō cōpeteret alicui creato: ergo nulla creatura redimere potuit: ⁊ ſic verificat̄ qđ hic dicit̄ in lr̄a.

Quomō ⁊ a qua pena xp̄s nos redemit per mortē.

A qua pena: tēporali ⁊ eterna. Ab eterna q̄dem relaxando debitum. A temporali vero penitus nos liberabit in futuro quādo nouiſſima mors inimica deſtruetur. Adhuc enim expectamus redemptionem corporis ſm animas vero iam redempti ſumus ex parte: non ex toto. a culpa nō a pena. nec omnino a culpa. Non enim ab ea ſic redēpti ſumus vt non ſit: ſed vt nō dominetur.

Artic. VI. F An paſſio chriſti liberauit nos a pena eterna ⁊ temporali.

D Einde queritur de hoc quod dicit in littera: [A qua pena: temporali ⁊ eterna. ⁊c̄.] Hic em̄ tāgit quartū a quo liberati ſumus ꝑ mortem chriſti.

Arg. primo. videtur aūt falſum quod dicit pro prima parte. ſ. ꝙ liberauit a pena eterna debitū mortis relaxādo.

Solo Obo. Si em̄ dr̄ eterna mors/ ignis gehēne/ vel dānatio eterna: videtur ꝙ nec tunc eos liberauit: quia in igne gehēne erant. quia non liberauit niſi eos qui erant in lymbo. ⁊ illi nō erant in morte cū viuerēt charitate: ⁊ aduentū eius ſpe felici expectabant: vt dicit

2° Auguſtinus. Item nec poſt nec ante debitū eterne mortis relaxatū eſt alicui per ſolam mortē: ergo videtur falſum qđ dicit.

Queſtiūcla. Itē quo ad alterā partē ꝙ dicit de liberatione a pena tēporali in ſpe qn̄ in reſurrectione inimica mors deſtruet̄. videt̄ nihil eſſe: quia ſi

Obo prima. xp̄us nō fuiſſet adhuc ſancti reſurrexiſſent/ ⁊ inimica mors in eis fuiſſet deſtructa. Probatio. articul⁹ fidei eſt reſurrectio mortuoꝝ/ cui nō poteſt ſubeſſe falſum: ergo neceſſe eſt euenire: ergo ſiue xp̄us mortu⁹ eſt ſiue nō ſemper liberati fuiſſent a pena tp̄ali.

2a Itē ſi cauſat̄ talis liberatio a xp̄o videt̄ potius a reſurrectione cauſari q̄ a morte ipſius: quia reſurrectio chriſti eſt cauſa noſtre reſurrectionis. vt dicit gloſa ſuper epiſtolā ad Coꝝ. 15.

Solo. Solutio dicendū ꝙ mors xp̄i ſoluēdo vinculū quo detinebamur liberat ab vtraq3 morte. ſ. temporali ⁊ eterna. vinculū aūt illud eſt obligatio ex originali peccato.

Ad primū ⁊ 2m. Ad primū ergo quod querit̄ quid vocet̄. dico ſine preiudicio ꝙ ſeparatio a vita eterna que eſt in viſione facie ad faciē: ⁊ hoc debitū relaxatū eſt in ſolutione precij per paſſionē. ⁊ nō eſt incōueniēs ꝙ ſcti patres fuerunt in morte illa.

Queſtiūcla Solo. Si aūt tu queras qualiter illa fuit eterna mors cū tranſierit: dicendū ꝙ fuit eterna in cauſa ex parte noſtra/ licet tranſierit virtute precij infiniti/ qđ ſoluit xp̄s pro nobis. a nobis em̄ nunq̄ trāſiſſet niſi illo vel alio mō ſimili liberatiōis quē deus determinaſſet.

Ad q̄ſtiūc. Ad hoc qđ querit̄ de altera parte dicendū eodē modo ꝙ corpora noſtra pertingere ad gloriā reſurrectiōis nullo modo poterant niſi ſoluto precio: ⁊ quādo ad huiuſmodi ſolutionē liberati ſumus per mortē xp̄i.

Ad ob. pm. Ad hoc qđ obijcit̄ de fide reſurrectionis dicendū ꝙ articuli fidei ordinati ſunt ita. ſ. ꝙ reſurrectio mortuorū credit̄ virtute dei futura ſoluto pro nobis p̄cio ⁊ fracto vinculo quo detinebamur ne gloriari poſſemus.

Ad 2m. Ad aliud dicendū ꝙ modo quo ad exemplar dotiū corporis refert̄ ad xp̄i reſurrectionē: ſed quo ad ſolutionē impedientis gloriā corporis refertur ad paſſionem vt ad cauſam.

Quomō penā noſtrā portauit.

Peccata quoq3 noſtra. i. penā peccatorū noſtroꝝ dicit̄ in corpore ſuo ſuper lignū portaſſe: quia ꝑ ipſius penā quā in cruce tulit: om̄is pena temporalis que ꝓ peccato cōuerſis debetur in baptiſmo penitus relaxatur: vt nulla a baptiſato exigatur: ⁊ in penitentia minoratur. Nō em̄ ſufficeret illa pena qua penitētes ligat eccleſia niſi pena chriſti cooperaret̄ qui pro nobis ſoluit. Unde peccata iuſtorū

Roma. 3. qui fuerunt ante aduentū in ſuſtentatiōe dei fuiſſe vſq3 ad chriſti mortē dicit apoſtol⁹ ad oſtenſionem iuſticie eius in hoc tempe. Ecce aperte expoſitū eſt quō ⁊ quid chriſt⁹ ꝑ mortē nobis meruit ⁊ impetrauit.

Arti. VII B An ꝑ paſſionē xp̄i delet̄ omnis pena.

D Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Omnis pena temporalis que pro peccato conuerſis debet̄ in baptiſmo penitus relaxat̄. ⁊c̄.] ſ̄. a.

Arg. primo. Hoc em̄ videt̄ falſum: quia requiritur cōtritio ⁊ dolor de peccatis: ⁊ illa ſunt pene.

Queſtiūcla. ¶ P̄t que eſt pena illa q̄ minorat̄ in penitentia. penitentia em̄ infligit̄ ſm modū criminū: ergo videtur ꝙ nō ſit minorata. Itē cum paſſio chriſti remittat aliquid/ ⁊ dolor cōtriti aliquid ⁊ vis clauiū aliq̄d: videt̄ ꝙ nulla pena vlterior in afflictiōe debeat infligi: cū tot ⁊ tāta adiutoria ſufficere vi

Solutio ad primũ. deāt Solo ad primũ. baptiſm⁹ nõ reqrit gemitũ ꝛ planctũ exteriorē: ꝛ ꝙ interiorē querit in adultis. hoc nõ eſt ꝑpter impotentiā baptiſmi: ſed ne ſit fict⁹ accedēs: qꝛ fictio ponit obicē ſpũiſctõ diſcipline. vt habet Sap. I.

Ad q̄ſtiũculam. Ad aliud dicendũ ꝙ pena debita pro peccato mortali infinita eſt ꝛ improportionabilis infinita duratione: qꝛ ineternũ meruit puniri. improportionabilis propter acerbitatē. dico ergo ꝙ deus relaxando culpā ꝑ ſe remittit pene eternitatē ꝛ improportionabilitatē acerbitatis: ſed adhuc remanet pena expiationis magne/ quā neceſſe eſt recõpenſari: ſed nõ ſufficit homo de ſe: ꝛ ideo quantitatē maximā tollit paſſio xp̄i/ prout ſatiſfecit ꝑ nobis: ꝛ adhuc remanet pena ſolubilis in hac vita ſi tm̄ durat ſed grauis nobis ꝛ ideo illud quod graue eſt tollit paſſio chriſti i vi clauiũ: ꝛ remãet adhuc pena ſatiſfactoria nõ multũ grauis: ſed arbitraria pro viribꝫ noſtris/ ꝛ q̄litate ꝛ quātitate delicti.

Si ſolus chriſtus debet dici redemptor vt ſolus dicit̄ mediator.

Unde ipſe vere dicit̄ mũdi redemptor: ꝛ dei hominũqꝫ mediator. ſed mediator in ſcriptura dicit̄ ſolus filius. redemptor ꝟo aliquādo etiā pater vel ſpũſſanctus. Sed hoc propter vſum poteſtatis: nõ propter exhibitionē humilitatis ꝛ obedientie. Nā ſm poteſtatis ſimul ꝛ obedientie vſum filius proprie dicitur redemptor: quia ꝛ in ſe expleuit ꝑ que iuſtificati ſumus: ꝛ ipſam iuſtificationē eſt operatus potentia deitatis cũ patre ꝛ ſpũſctõ. Eſt ergo redemptor inquantũ eſt deus poteſtatis vſu: inquantũ homo humilitatis effectu. Et ſepius dicit̄ redemptor ſm humanitatem quia ſm eā ꝛ in ea ſuſcepit ꝛ impleuit illa ſacramenta que ſunt cauſa noſtre redemptiõis proprie ergo filius dicitur redemptor.

D v Nde ipſe vere dicit̄ mũdi redēptor. ꝛc̄.] Hic incipit pars illa in qua agit qualiter xp̄us ex rõne meriti ſui vere dicit̄ mũdi redēptor ꝛ mediator. Et ideo diuidit̄ in duas partes: in quaꝝ prima oſtendit qualiter eſt redēptor. In ſcđa qualiter dicit̄ mediator ibi: [Qui ſol⁹ dicit̄ mediator.] Et illa vlterius diuidit̄ in duas: in quaꝝ prima oſtendit effectũ mediationis qui eſt recõciliatio. In ſecũda autem oſtendit in qua natura mediet/ ꝛ in qua rõe mediũ ibi: [Unde ꝛ mediator dicit̄ ſm humanitatē nõ ſm diuinitatē. ꝛc̄.] Et in hoc terminat̄ diſtinctio iſta.

Arti. VIII. An chriſtus vere dicitur redemptor.

i Ncidit aũt dubiũ circa primā partē/ ſm quā rationē dicat̄ xp̄us redemptor. ſi em̄ dicatur

Arg. primo vſus poteſtatis (vt videt̄ dicere in l̄ra) tunc ab initio fuit redēptor/ ꝛ cũ redemptoris ſit redimere: qꝛ redēptor ē nomē verbale/ ꝛ ꝑtinet ad actũ redimēdi: 2° videt̄ ꝙ ab initio redemit: qđ falſum eſt. Itē ſupra habitũ eſt in hac eadē diſtinctõe ꝙ vſu poteſtatis non erat vtēdũ in redēptiõe hoīs: ſed poti⁹ iuſticia vtēda erat. cũ igit̄ illa nõ ſit niſi ſacramēta redēptiõis i ſe ſuſcipiendo: videt̄ ꝙ potius filius redemptor ſit/ ꝛ non 3° pater vel ſpũſſctũs. Itē vſus poteſtatis eſt in oib⁹ actibꝫ diuinis: ſed nõ oēs actus diuini ſunt opa redēptiõis: ḡ vſus poteſtatis nõ ſufficit ad hoc ꝙ aliquis dicat̄ redēptor: ḡ pater ꝛ filius nõ debent dici redemptor: ſed ſolus filius.

Solutio ad totũ. Solo dicendũ ꝙ in veritate dupliciter dicit̄ redemptor: vt dicit in l̄ra. ſ. vſu poteſtatis ꝛ humilitatis effectu: ſed vſus poteſtatis abſolute nõ facit redēptorē: ſed vſus poteſtatis in illo opere per qđ eſt redemptio: niſi em̄ in paſſione xp̄i fuiſſet diuina poteſtas nõ mortē mortee ſuperaſſet/ nec īfernũ viciſſet: ſed ſolus inter mortuos liber fuiſſet. ꝛ in hoc poteſtatis vſu cũ xp̄o operabat̄ pater ꝛ ſpũſſanctus licet nõ in ſuſtinentia paſſionis/ ꝛ effectu humilitatis ꝛ hoc intendit magiſter. vnde ipſe xp̄us dicit pater in me manēs ipſe facit opa. ꝛ Luc. II. dicit de ſpũſancto: Si in digito dei ejicio demonia profecto peruenit in vos regnũ dei. ꝛ per hoc patet ſolutio ad oia obiecta

Arti. IX An ſacramenta que ſunt cauſa noſtre iuſtificationis xp̄us in ſe receperit.

3 d Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [In ea ſuſcepit ꝛ impleuit illa ſacramenta. ꝛc̄.] ē. a. Sacramēta em̄ q̄ ſunt cauſa noſtre iuſtificatiõis ſunt penitentia/ vnctio extrema/ ꝛ hmõi: de quibꝫ nõ legit̄ ꝙ ea ſuſceperit xp̄us.

Solutio ad totũ. Sed ad hoc dicendũ ꝙ duplicia ſunt ſacramēta. ſ. ex pte noſtra que ſunt q̄ſi medicina vt vaſa apportātia nobis medicinā: ꝛ ſacramēta in xp̄o: vt natiuitas/ paſſio/ ꝛ reſurrectio/ ꝛ hmõi q̄ ſunt cauſa noſtre redemptionis ex parte ſatiſfaciētis pro nobis a quo virtutē habēt ſacramenta q̄ ſuſcipimus. ꝛ de illis loquimur hic. vel poteſt dici ꝙ xp̄s exhibuit ſacramētoꝝ rē dando eis effectũ: licet nõ ſuſcepit ſacramēta/ vt nos ſuſcipim⁹ ea. Baptiſmũ em̄ ſuſcepit dando vim regeneratiuā aquis. rē aũt confirmationis ꝛ actũ pro nobis penitentie lamentũ flēdo ꝛ orando ꝛ ieiunando pro nobis vt noſtrũ lamentũ poſſet habere effectuū diſtributõnē: eucharistie corp⁹ ſuũ dando diſcipulis. ordinē aũt faciendo eos pricipes poteſtatis ſue in ligando ꝛ ſoluendo ꝛ cõſecrādo corpus ſuũ. actũ vnctionis extreme nõ legit̄ recepiſſe quia vnctio marie nõ fuit facta oleo: ſed illius exhibuit rem perfectā/ quādo ſurrexit oleo exultationis gloriē plene delibutus. tamē prior ſolutio eſt de intētiõe littere. Alij dicunt ꝙ exhibuit ſacramēta qñ ſanguis ꝛ aqua profluxerunt de latere. Joh. 19. aqua expiationis ꝛ ſanguis redemptionis.

De mediatore.

Qui ſolus dicitur mediator: nõ pater vel ſpiritusſanctus. De quo apoſtolus: Unus mediator dei ꝛ hominũ homo chriſtus ieſus: id eſt per hominē quaſi in medio arbiter eſt ad cõponendā pacē: id eſt ad recõciliandũ homines deo. Hic eſt arbiter quē iob deſiderat Utinā eſſet nobis arbiter. Recõciliati enim ſumus deo (vt ait aplus) per mortē chriſti: qđ ſic intelligendũ eſt: quaſi nos ei ſic recõciliauerit chriſtus: vt inciperet amare quos oderat: ſicut recõciliatur inimicus inimico: vt deinde ſint amici q̄ ante ſe oderant: ſꝫ iā nos diligēti deo reconciliati ſumus. non em̄ ex quo ei reconciliati ſumus per ſanguinem filij nos cepit diligere: ſed ante mundum priuſq̄ nos .I. Timo. 2 Job. 31. Roma. 5.

aliquid eſſemus. Quomõ ḡ nos diligẽti deo
ſumus recõciliati? Propter pctm̃ cum eo ha-
bebamus inimicitias: qui habebat erga nos
charitatẽ. etiã cũ inimicitias exercebam⁹ ad
uerſus eũ operando iniquitatẽ. Ita ergo ini
mici eram⁹ deo ſicut iuſticie ſunt inimica pec
cata: ⁊ ideo dimiſſis peccatis tales inimicitie
finiuntur: ⁊ recõciliamur iuſto quos ipe iuſti
ficat. Chriſt⁹ ergo dicitur mediator eo ꝙ me-
dius inter deũ ⁊ homines ipos recõciliat deo
Reconciliat aũt dũ offendicula hominũ tol
lit ab oculis dei. i. dũ peccata delet quib⁹ de
us offendebatur ⁊ nos inimici eius eramus.
Sed cũ peccata deleat nõ ſolus filius: ſ; ⁊ pa
ter ⁊ ſpiritusſanctus quoꝝ deletio eſt noſtra
ad deũ recõciliatio: quare ſolus filius dicit̃
mediator. Nam de patre legit̃ ꝙ recõciliaue
2.Cor.6. rit ſibi mũdũ. Ait em̃ apoſtolus: Deus enim
erat in chriſto mundũ ſibi recõcilians. Cũ er
go reconciliet: q̃re nõ dicit̃ mediator? Quia
nec medius eſt inter deũ ⁊ homines: nec in ſe
habuit illa ſacramenta quoꝝ fide ⁊ imitatõe
iuſtificamur. i. recõciliamur deo. Recõcilia
uit ergo nos tota trinitas virtutis vſu. ſ. dum
peccata delet: ſed filius ſolus impletiõe obe-
diẽtie: in quo patrata ſunt ſm̃ humanam na-
turam ea ꝑ q̃ credentes ⁊ imitãtes iuſtificant̃

Scd̃m quã naturã ſit mediator

Unde ⁊ mediator dicitur ſm̃ humanitatem:
nõ ſm̃ diuinitatẽ. Nõ em̃ eſt mediator inter
deũ ⁊ deum: quia tm̃ vnus eſt deus: ſed inter
deũ ⁊ hominẽ quaſi inter duo extrema: quia
medius eẽ nõ poteſt niſi inter aliqua media
tor eſt: ergo inquantũ homo. Nã inquãtum
deus nõ mediator ſed equalis patri eſt. Hoc
idẽ qḋ pater cũ patre vnus deus. Mediat er
go inter homines ⁊ deũ trinitatẽ ſm̃ hoĩs na
turã in qua ſuſcepit illa ꝑ que reconciliamur
deo trinitati: ⁊ ſm̃ eandẽ habet aliquid ſimi-
le deo: ⁊ aliquid ſimile hominibus qḋ media
tori cõgruebat: ne ꝑ omnia ſimul hominibus
longe eſſet a deo: aut per oĩa deo ſimilis lon-
ge eſſet ab hominibus: ⁊ ita mediator nõ eẽt:
Uerus ergo mediator xp̃us inter mortales
peccatores ⁊ imortalẽ iuſtũ apparuit morta
lis cũ hominibus: iuſtus cũ deo ꝑ infirmitatẽ ꝓ
pinquãs nobis per iuſticiã deo. Recte ḡ me
diator dictus eſt: q: inter deũ imortalẽ et ho
minẽ mortalẽ eſt deus ⁊ hõ recõcilians homi
nẽ deo. in tantũ mediator inquantũ eſt hõ. ſ-
quantũ aũt verbũ nõ eſt medius: quia vnus
cũ patre deus. Si ergo xp̃us ſm̃ vos o hereti
ci vnã tm̃ habet naturã vnde medius erit: et
niſi ita ſit medius vt deus ſit ꝓpter diuinita-
tis naturã: ⁊ hõ ꝓpter humanitatis naturam
quõ humana in eo recõciliant̃ diuinis? Nam
ipe veniens prius in ſe humana ſociauit diui
nis per vtriuſq; nature cõiũctionẽ in vna pſo
na. Deinde omnes fideles ꝑ mortẽ recõcilia-
uit deo dũ ſanati ſunt ab impietate quicũq;
humilitatẽ xp̃i credendo dilexerunt ⁊ diligẽ
do imitati ſunt. Ecce hic aliquaten⁹ inſinua-
tur quare chriſtus ſolus mediator dei dicit̃ ⁊
hominũ: ⁊ ſm̃ quã naturã mediet. ſ. humanã
⁊ cui mediet. ſ. deo trinitati. Trinitati enim
nos recõciliauit per mortẽ ꝑ quã etiã nos re-
demit a ſeruitute diaboli. nã vt Petrus ait:
Nõ corruptibilib⁹ auro ⁊ argẽto redẽpti ſu- 1.Petri.1.
mus: ſed p̃cioſo ſanguine agni immaculati

An xp̃us ſit mediator inter deũ ⁊ hominẽ. Arti. X.

R

Einde querit̃ de altera parte vbi dicit̃: [Qui
D ſolus dicit̃ mediator. ⁊c̃.] Si em̃ dicit̃ xp̃us Arg. primo
ſm̃ humanã naturã mediator/ videt̃ poti⁹ di
ci extremũ q̃ȝ mediũ: quia homo eſt extremũ. Item 2o
mediũ nunq̃ȝ habet i ſe actu vtrũq; extremoꝝ: ſ; xp̃s
eſt verus deus ⁊ verus homo: ergo ipe nõ medi⁹ in-
ter deũ ⁊ hominẽ. Itẽ ipe videt̃ ſibi cõtradicere in 3o
lr̃a. Primo em̃ dicit ꝙ xp̃us eſt mediator ratione hu
mane nature tm̃: ⁊ poſtea circa finẽ ſecundi capituli
loquens de hereticis dicit: Si ergo chriſtus ſm̃ vos
hereticos vnã tm̃ habet naturã vnde medius erit ni-
ſi ita medius ſit vt deus propter naturam deitatis
⁊ homo propter humanitatis naturã: ergo videtur
ꝙ ꝑpt̃ coniunctionẽ vtriuſq; nature medius ſit: ⁊ hic
dicit ꝙ propter humanã tm̃. ergo ſibi contrarius eſt
Si mediũ dicitur participatione extremorũ tunc 4o
mediũ erit eque diſtans ab vtroq; extremo: ergo non
erit actus mediũ vnũ extremũ cõiungere cũ altero: er-
go actus mediatoris nõ erit recõciliare hominẽ deo:
vt videt̃. Itẽ cũ inueniatur in alio cõuenientia cũ 5o
vtroq; extremo: vt demon qui imortalis eſt cũ deo. ⁊
miſer nobiſcũ nunqḋ ipe mediator erit iter nos ⁊ deũ
videtur ꝙ ſic: quia ꝯuenit cũ vtroq; extremoꝝ. Itẽ 6o
angelus bonus qui eſt creatura nobiſcũ immortalis
autem ⁊ bonus cũ deo videtur eſſe medius inter nos
⁊ deũ: ergo eſſe mediatorẽ nõ tm̃ conuenit chriſto: vt
videtur. Solutio ad hec omnia fere eſt per quan- Solutio
dam auctoritatẽ Auguſtini in. ix. de ciuitate dei/ que
quidem longa eſt: ſed bona: vbi dicit ſic: Mediatorẽ
inter nos ⁊ deum/ ⁊ mortalitatem habere oportuit
tranſeuntem et beatitudinem permanentẽ: vt per id
quod tranſit congruenter morituris ad id quod per/
manet transferret ex mortuis. Boni em̃ angeli inter
miſeros ⁊ mortales ⁊ beatos ⁊ immortales medij eſ
ſe non poſſunt: quia ibi quoq; ⁊ beati ⁊ immortales
ſunt: poſſunt autem eſſe medij angeli mali qui imor-
tales ſunt cum illis miſeri cum iſtis. his contrarius
eſt mediator bonus/ qui aduerſus eorũ immortalita
tem ⁊ miſeriam ⁊ mortalis eſſe ad tempus voluit et
beatus in eternitate perſiſtere potuit: ac ſic eos ⁊ im
mortales ſuꝑbos ⁊ miſeros noxios ne imortalitatis
iactantia ſeducerẽt ad miſeriam/ ⁊ ſue mortalitatis
hũilitate ⁊ ſue btitudinis benignitate deſtruxit i eis

quoꝝ corda per ſuā fidem mundans ab illorum im-
mundiſſima dānatione liberauit. ex hoc patet ꝙ nec
angelus bonus/nec angelus malus mediator eſt: qꝛ
angelus bonus nobiſcū nō cōuenit/ſed angelus ma-
lus/licet cōueniat: tñ actū mediatoris in cōiungendo
beatis nō habet: ſed potius actū ſeductoris. vñ ibidē
infra dicit Aug. Ad hoc ſe quippe interponit medi⁹
immortalis ⁊ miſer: vt ad imortalitatē beatā tranſi-
re nō ſinat: qm̄ ꝑſiſtit qd̄ impedit. ſ. ipa miſeria. ad h̄
aūt ſe iterponit mortalis ⁊ btūs/vt mortalitate trāſ-
acta ⁊ ex mortuis faceret imortales/qd̄ in ſe reſurgē
do mōſtrauit/⁊ ex miſeris beatos vnde nunꝙ̄ ipe di
ſceſſit. ex hoc accipit̄ ꝙ illud mediū eſt mediū/qd̄ eſt vt
via in extremū/⁊ mediū cōiunctiōis: ⁊ nō ꝑ eque di-
Ad p̄mū ſtantiā ab vtroqꝫ Dicendū ḡ ad primū ꝙ xp̄us in-
quantū hō ꝯuenit cū extremo: ⁊ ex virtute vniōis ha
bet aliquid ipm̄ in quo cōuenit cū alio. ſ. iuſtitiā ⁊ gra
tie plenitudinē: qꝛ ſine illa nō eſſet mediū cōiungens:
ſed diſtans ⁊ faciens diſtare/ſicut angelus mal⁹. cō-
uenit aūt cū hoīe ꝑ mortalitatē q̄ eſt via ꝑ ſolutionem
precij: ⁊ ſic vtrūqꝫ eſt medians. ſ. in id in quo cōuenit
cū hoīe: qꝛ mortalitas trāſiēs in imortalitatē mediat
⁊ id in quo cōuenit cū deo: qꝛ plenitudo gratie eſt de
qua omnes accepimus gratiā pro gratia. vnde nō di
citur hic mediū ꝑ reſpectū ad naturā: ſed poti⁹ ad na-
ture ſic vnite proprietates duas: in quaꝝ altera cōue
nit cū vno extremo: ⁊ in altera cū reliquo. ⁊ in vtraqꝫ
Ad 2m eſt via inferiori extremo in ſupius extremū. Ad ali
ud dōm ꝙ ē mediū ꝑ abnegationē ⁊ cōmixtōnē ⁊ tale
nō habet in ſe extrema: ſꝫ illud qd̄ eſt ita mediū ꝙ ha-
beat actū mediatoris qui eſt vnire inferius extremū
vite ſupiori: ſed xp̄s eſt ita mediū ꝙ ipe eſt mediator
⁊ cōiungens vnū cū altero: ⁊ ideo oportet in ſe habe-
Ad 3m re extrema actu. Ad aliud dicendū ꝙ ipe nō eſt ſibi
cōtrarius: quia medium ſonat inferioritatē. xp̄s aūt
ſm̄ hoc ꝙ verbū eſt nō eſt inferior patre: ſed equalis:
tamē vnio verbi exigit̄ ad eſſe mediatorē: quia vnum
extremū habet ille per naturā. ſ. immortalitatē: ⁊ ali
ud ꝑ vnionē ad diuinā naturā: licet tñ in ſie hūane na
ture ſm̄ gratie plenitudinē: quia datus eſt ei ſpūs nō
ad menſurā: ⁊ quia ceſſante vnione humana natura
nō haberet illā beatitudinē gratie: ⁊ ideo Aug. loqui
tur cōtra hereticos/dicēs ꝙ nō eſſet mediator niſi ha
beret vtrāqꝫ naturā. non ꝙ gratia vtriuſqꝫ mediator
ſit: ſed quia vt eſſe poſſit mediator in altera natura/q̄
via eſt in ipo ad reliquā vtraqꝫ exigit̄. ꝙ aūt ita ſit ac-
cipit̄ ab Aug. qui ſic dicit in. ix. de ciuita. dei. Nec ab
hoc mediator eſt: quia verbū maxime quippe imorta
le: ⁊ maxime beatū verbū longe eſt a mortalibus mi
ſeris: ſed mediator eſt per qd̄ homo corpe vtiqꝫ oſten-
dens ad illud nō ſolū beatū: verūetiā beatificū bonū
nō oportere queri alios mediatores ꝑ quos arbitra-
mur nobis ꝑueniētis gradus eſſe moliendos: quia
beatus ⁊ beatificus deus factus particeps humani
tatis nature cōpendiū prebuit ꝑticipande diuinita-
Ad 4m tis ſue. Ad aliud dicendū ꝙ mediū qd̄ eſt mediator
⁊ via (vt ita dicā) nō ita dicit̄ per eque diſtantiā: quia
Ad 5m hoc oppoſitionē habet cū vtroqꝫ extremoꝝ. Ad ali
ud dicendū ꝙ demon habet quandā cōuenientiā cū
vtroqꝫ: ſed imortalitas ſua nō eſt vera imortalitas:
⁊ ideo nō cōuenit niſi ſm̄ quid. ꝓ ipe nō eſt via: ſꝫ po-
Ad 6m tius abductio. ⁊ ideo nō cōuenit ei mediare. Ad ali
ud dicendū ꝙ angel⁹ bon⁹ nō cōuenit: quia hoc qd̄ ē
eſſe creaturā nō eſt cōuenientia ſufficiens. ꝓ media-
reint̄ deū/hoīem recōciliādo nō potuit: ſic ꝓ⁹ hitū ē.

Qd̄ alio modo potuit deus libe rare hominē: et quare potius iſto.

Diſtin. XX. De redēptiōne nr̄a facta per paſſionē xp̄i q̄ntū ad ꝯgruētiā et neceſſitatē.

Si vero queritur vtrū
f alio modo poſſet deus hominē libe
rare ꝙ̄ per mortē chriſti. Dicimus ⁊
aliū modū fuiſſe poſſibilē deo cuius poteſta a
ti cuncta ſubiacent: ſed noſtre miſerie ſanan- b
de cōuenientiorē modū aliū nō fuiſſe: nec eē
oportuiſſe. Quid eñ mentes noſtras tm̄ eri- c
git ⁊ ab imortalitatis deſperatione liberat ꝙ̄
ꝙ tanti nos fecit deus: vt dei filius immutabi
liter bonus in ſe manēs quod erat: et a nobis
accipiens quod nō erat: dignatus noſtrū ini-
re cōſortiū: mala noſtra moriendo perferret.
Eſt ⁊ alia ratō quare iſto poti⁹ modo ꝙ̄ alio
liberare voluit: quia ſic iuſticia ſuperat̄ dia- d
bolus non potentia. Et quomodo id factum
ſit explicabo vt potero. Quadā iuſticia dei i e
poteſtatē diaboli traditū eſt genus humanū
peccato primi hominis in oēs originaliter
tranſeunte: ⁊ illius debito omnes obligante.
Unde omnes hoīes ab origine ſunt ſub prin Eph. 2.
cipe diabolo. Unde apoſtolus: Eramus na- f
tura filij ire: natura. ſ. vt eſt deprauata a pec-
cato: nō vt eſt recta creata ab initio. Modus
autem ille quo traditus eſt homo in diaboli
poteſtatē: non ita debet intelligi tanꝙ̄ deus
hoc fecerit aut fieri iuſſerit: ſed ꝙ tm̄ permiſe
rit iuſte tamē. Illo eñ deſerente peccantem g
peccati auctor illico inuaſit: nec tamē de⁹ cō
tinuit in ira ſua miſerationes ſuas: nec homi-
nem a lege ſue poteſtatis amiſit: cū in diabo-
li poteſtate eſſe permiſit: quia nec diabol⁹ a
poteſtate dei eſt alienus: ſicut nec a bonitate
Nam qualicūqꝫ vita diabolus vel homo nō
ſubſiſteret niſi per eū qui viuificat oīa. Non
ergo deus hominē deſeruit: vt nō ſe illi exhi
beret ⁊ deū: ſed inter mala penalia etiam ma
lis multa preſtitit bona: ⁊ tandē hominē quē
cōmiſſio peccatoꝝ diabolo ſubdidit remiſſio Heb. 2.
peccatoꝝ ꝑ ſanguinē xp̄i data a diabolo eru-
it: vt ſic iuſticia vinceret̄ diabolus: nō poten-
tia. Sed qua iuſticia? Ieſu chriſti. Et quō vi
ctus eſt ea? Quia in eo nihil dignū morte in-
ueniens: occidit eū tamē: ⁊ vtiqꝫ iuſtū eſt vt
debitores quos tenebat liberi dimittantur i
eū credentes: quem ſine vllo debito occidit.
Ideo autē potentia vincere noluit: quia dia h
bol⁹ vitio ꝑuerſitatis ſue amator eſt potētie
⁊ deſertor oppugnatorqꝫ iuſticie: ꝗ̄ hoīes ma
gis eū imitāt̄ q̄ neglecta vł etiā poſa iuſticia

potentie magis ſtudent eiuſq; vel adeptione
letant̄: vel cupiditate inflãmant̄. Jdq; placu
it deo vt nõ potentia ſed iuſticia vincens ho-
minẽ erueret: in quo homo eũ imitari diſce-
ret. Poſt vo in reſurrectiõe ſecuta eſt poten-
tia: quia reuixit mortuus nunq; poſtea mori
turus. Sed nõne iure equiſſimo vinceret̄ dia
bolus: ſi potentia tm̃ chriſtus cum illo agere
voluiſſet: vtiq;: ſed poſtpoſuit chriſt⁹ qđ po
tuit vt prius ageret qđ oportuit. Juſtitia er-
go humilitatis hominẽ liberauit quẽ ſola po
tentia equiſſime liberare potuit.

De cauſa inter deum ⁊ hominem et diabolum.

Si eñ tres illi in cauſa venirent. ſ. deus: dia-
bolus: ⁊ homo. diabolus ⁊ homo quid aduer
ſus deũ dicerent nõ haberent. Diabolus eñ
de iniuria dei cõuinceret̄: quia ſeruũ eius. ſ.
hominẽ ⁊ fraudulenter abduxit: ⁊ violenter
tenuit. Homo etiã iniurius deo cõuinceret̄.
quia precepta eius cõtempſit: ⁊ ſe alieno do
minio mancipauit. De hominis etiã iniuria cõ
uinceret̄ diabolus: quia ⁊ illũ prius fallaci p
miſſione decepit: ⁊ poſt mala inferendo leſit
Jniuſte ergo diabolus quantũ ad ſe tenebat
hominẽ: ſed homo iuſte tenebat̄: quia diabo
lus nunq; meruit poteſtatẽ habere ſuper ho-
minẽ: ſed homo meruit p culpã pati diaboli
tyrannidẽ. Si ergo deus qui vtriq; pérat po-
tentia hominẽ liberare vellet: ſola iuſſionis
virtute hominẽ potuit rectiſſime liberare: ſ;
ob cauſam premiſſa; iuſticia humilitatis vti
voluit. Qui dũ in carne mortali crucifix⁹ eſt
iuſtificati ſumus. i. per remiſſionẽ peccatorũ
eruti de poteſtate diaboli: ⁊ ita a chriſto iuſti
cia diabolus victus eſt non potẽtia. Quomõ
autem in ei⁹ ſanguine nobis peccata ſunt di-
miſſa ſupra expoſitum eſt.

A Jtẽ vo querit̄ vtrũ alio modo poſſet de⁹ ho-
ſ minẽ liberare ⁊c.] Hic incipit q̃rta ps illi⁹
diuiſionis que in principio. xviij. diſtinctiõ-
nis poſita eſt. ⁊ agit̄ hic vtrũ deus alias q̃
p mortẽ poterat liberare: ⁊ durat vſq; ad illũ locum
vbi dicit̄ in hac eadẽ diſtinctiõe: [Chriſtus aũt eſt ſa-
cerdos idẽq; hoſtia.] Et diuidit̄ i ptes duas/ in qua
rũ prima oſtendit rationes cõgruentie: quare iſto mõ
voluit redimere cũ alius mod⁹ eſſet poſſibilis. Jn ſe-
cunda exequit̄ cauſam inter deũ ⁊ hominẽ ⁊ diabolũ
ibi: [Si eñ tres illi in cauſam veniſſent.] Jn prima
parte tria facit. Primo queſtionẽ ꝓponit. ⁊ ſecundo
cauſam ſolutionis vnã dat ex iuuãtibꝫ ad ſpem imor
talitatis. Tertio dat aliã ex ratione iuſticie. ⁊ hec tria
facit in vno capitulo: ⁊ ex hoc patet ſententia.

Arti. 1 An alius modus liberationis eſt poſſibi-
lis preter illũ quo liberatũ eſt genus hũanũ

Ucidit aũt h dubiũ pmo ſi eſt ali⁹ mod⁹ poſſi
ſ bil' (vt dicat) vel nõ. q̃. a. Et ſi h eſt vez q; ali⁹
eſt poſſibilis. Et tunc querit̄ ſecundo q̃ poſſi
bilitate ſit ille poſſibilis. Procedit̄ autẽ ad primũ Arg. primo
hoc modo dicit Anſ. q; minimũ incõueniẽs decẽtiſſi
me iuſticie dei eſt impoſſibile. eſt aũt maximũ incõue-
niens in iuſticia iudicij: ⁊ precipue corã iudice illo a q̃
nõ eſt ad aliũ appellare: g̃ ſuſtinere iniuſticiã impoſſi-
bile eſt deo: ſed peccatũ ſine cõdigna ſatiſfactõe remit
tere iniuſtũ iudiciũ eſt: g̃ hoc impoſſibile eſt deo. Pro
batũ aũt eſt ſupra/ ⁊ adhuc probabit̄ ampli⁹ nõ poſſe
facere cõdignã ſatiſfactionẽ ꝓ peccato niſi deũ et ho-
minẽ. hoc eñ dixit Ambro. in precedenti diſtin. g̃ vi-
det̄ aliũ modũ nõ fuiſſe poſſibilẽ. Jtẽ cõgruentia ⁊ 2⁰
incongruentia oppõunt̄: aut igit̄ in genere nature/
aut in genere moris. Conſtat prout hic loquit̄ de eis
q; nõ opponunt̄ in genere nature: qꝛ nõ loquimur de
naturis: ſed de opere volũtatis/ qđ eſt liberatio: g̃ op
ponit̄ in genere moris: g̃ ſi cõgruũ eſt bonũ/ oportet
q; incõgruũ ſit malũ: quia bonũ bono nõ opponitur:
ſed deus vel filius dei nõ põt facere malũ: g̃ nõ põt fa
cere incõgruũ. ſi igit̄ alius modus nõ fuit cõgru⁹ no
ſtre miſerie ſanande/ alius modus nõ fuit deo poſſibi 3⁰
lis. Jtẽ (vt dicit Anſ.) cũ querit̄ vtrũ alio modo li-
berare poterat genus humanũ: nõ querit̄ modus ex
parte dei qui oĩa poteſt: ſed querit̄ modus ex pte no-
ſtra: g̃ hoc eſt querere ſi alio mõ exire poteramus nos
de reatu pctĩ. cõſtat aũt q; nõ niſi p deũ ſatiſfaciẽtem
qui etiã eſſet homo/ vt probat Anſ. g̃ alius mod⁹ nõ
fuit deo poſſibilis. Jtẽ hoc videt̄ expreſſe dicere q̃- 4⁰
dã auctoritates/ quaꝝ vna eſt ad Thitũ. 2. gloſa ſup obr p aucto
illud apparuit gratia. dicit ſic: Nõ eſſemus pticipes ritates. pma
deitatis q⁹ niſi ipſe particeps eſſet noſtre mortalita-
tis: cũ igit̄ nõ ſumus participes niſi p gratiã reconci
liationis nõ eſſemus recõciliati niſi in noſtra humani
tate mortuus eſſet ꝓ nobis. Jtẽ ad Romañ. 5. ſup 2ª
illud: Ut ſicut p inobedientiã vnius. ⁊c. glo. Jlla fi-
des ſana eſt: qua credimus nullũ hominẽ ſiue paruu
le etatis/ ſiue maioris liberari a cõtagio mortis anti
que ⁊ obligatiõe peccati quã prima natiuitas cõtra-
xit niſi p mediatorẽ vnũ dei ⁊ hominũ/ hoiem ieſum
xp̃m/ cuius ſaluberrima fide illi facti ſunt ſalui. Jtẽ 3ª
Anſ. in li. Cur deus homo nõ poterat tranſire cali-
cẽ niſi biberet. nõ quia nõ poſſet vitare mortẽ ſi vellet
ſed (ſicut dictũ eſt) impoſſibile erat aliter ſaluare mun
dũ. Jtẽ Heb. 2. ſup illud: Per paſſionẽ cõſumari 4ª
auctorẽ ſalutis eoꝝ. ⁊c. glo. Niſi xp̃us moreret̄/ ho-
mo nõ redimeret̄: ⁊ nõ redemptus periret: ⁊ fruſtra eſ-
ſent omĩa facta. ex his ⁊ multis alijs videt̄ cõcludi q;
nõ erat alius modus poſſibilis ad liberandũ genus
humanũ. Jtẽ quidã obijciunt ſic: Deus illũ modũ 5⁰
preuiderat ⁊ p̃deſtinauerat: qꝛ p̃deſtinatio eſt de oibꝫ
bonis ſalutaribꝫ: ſed qđ predeſtinatũ eſt impoſſibile ẽ
nõ eſſe: ⁊ neceſſe eſſe/ ⁊ poſſibile nõ eſſe ſunt contradi-
ctorie in quarto ⁊ ſecundo modo modaliũ. Jtem ſi 6⁰
des patriarchaꝝ credidit hunc modũ: fidei aũt nõ põt
ſubeſſe falſum: g̃ neceſſe fuit eſſe hunc modũ liberatiõ
nis: g̃ nõ fuit poſſibile eſſe aliũ. Sed cõtra Grego. Rõnes in
in moralibꝫ li. 20. Qui nos exiſtere fecit de nihilo. re- oppm. pma.
uocare etiã ſine morte ſua ⁊ paſſione potuit. Jtem 2ª
Leo papa in legenda in ramiſpalmaꝝ: Omnipotẽtia
filij dei q ꝓpter eandẽ eſſentiã eſt equalis patri potuiſ
ſet genus humanũ a diaboli dñio ſolo imperio ſue vo-
luntatis exuere niſi in diuinis opibꝫ marie ꝯgruiſſet

vt nequitur hoſtilis aduerſitas de eo qđ vicerat vin-
3ª cere. Ité Aug⁹ in lib. de ciui. xiij. Cõtra eos vtiq
qui dicũt defuit ne mod⁹ ali⁹ deo qui liberaret a mi-
ſeria vt vnigenitũ ſuũ filiũ hominẽ fieri vellet induẽ
do humanã naturã ꝛ carnẽ: ſic eſt refellere vt iſtũ bo
nũ modũ aſſeram⁹ ꝛ diuine cõgruũ dignitati: verũ
etiã vt oſtẽdam⁹ aliũ modũ poſſibilẽ deo nõ defuiſ-
ſe cui⁹ ptãte cũcta equaliter ſubiacẽt: ſed ſanãde no-
4ª ſtre miſerie ꝯueniẽtiorẽ modũ aliũ nõ fuiſſe. Itẽ ſu
per illud pſ. 21. Et nõ ad inſipiẽtiã mihi: dic gloſ. Ut
ſapiẽter gen⁹ humanũ meo ſanguine liberet: null⁹
enim cõueniẽtior modus noſtre liberatiõis q̃ vt ho
mo qui per ſuperbiã cecidit: per humilitatẽ reſurgat
Obijcit ꝑ Ad hoc ſunt etiã rõnes nõ ſolũ ꝓbantes ꝙ alius
rõnes ad fuit poſſibilis: ſed etiã ꝙ alius fuit magis ꝯgru⁹. Di
idem. gnũ enĩ honore nõ cõgruit pati penas ꝛ exiliũ: fili⁹
2ª autẽ fuit oĩ honore dign⁹: ergo nõ debebat ſibi hoc
ad iniuriã facere: vt penas ꝛ exiliũ ſubiret. Itẽ ſi-
ne ſatiſfactiõe remittere peccatũ fuiſſet maioris ꝑfe-
ctionis: ergo fuiſſet deo ꝑfectiſſimo magis cõgru⁹ il
le mod⁹. Probatio prime eſt ꝙ ad hoc nos inuitat/
vt diligam⁹ inimicos: ꝛ vt dimittam⁹ oĩbus debẽ-
tibus nob: etiã pter hoc ꝙ exigamus ſatiſfactionẽ. ſi
ergo bonum ſuadet nobis ꝑmo debuit hoc facere in
Solõ ſeipſo. Itẽ ſi dicas ꝙ ſeipm negare nõ potuit: negaſ
Inſtãtia ſet autẽ ſeipm ſi faceret cõtra iuſticiã ſuã. Cõtra ſic
ipſe ſua iuſticia eſt: ita eſt ipſe ſua miſericordia q̃ ſup-
exaltat iudiciũ: ergo exigẽdo tã grauẽ emendã videt
3ª venire cõtra ſuã miſericordiã. Itẽ impi⁹ iudex eſt q̃
plus exigit in emẽda q̃ poſſet re⁹ facere: quia ille nõ
querit emẽdationẽ rei: ſed ſitit ſanguinẽ ei⁹ cũ oĩs iu
ſticia nõ querat niſi emẽdare hominẽ ꝛ ſaluare: ergo
ſi de⁹ exigit talẽ emẽdã quã nõ poſſet pſtare pur⁹ ho
mo vel homo in ſtatu in quẽ ceciderat: videt ꝙ non
decẽter illud exegit: ſed impie ſitiẽdo mortẽ hoĩs: er
go cũ hoc nõ ſit fas credere de deo: videt ꝙ homo pu
rus ꝑ ſe ſatiſfacere potuit: ꝛ ſic ali⁹ fuit mod⁹ deo poſ
Solõ ſibil. Uel ſi tu dicas ꝙ homo nõ fuit ĩ gratia: ꝛ ita
Inſtãtia. nihil gratũ facere potuit. Cõtra hoc eſt ꝙ cũ hõ fac
qđ põt ſtatim dat ei deus gratiã: ſed multi fuerũt q̃
fecerũt qđ potuerũt ꝛ gratiã habuerũt: ꝛ ſic poſſibi-
le fuit de oĩbus ſi ſe ꝑparaſſent: ergo videt ꝙ de⁹ id
4ª qđ potuerũt facere acceptare debuit. Itẽ. I. Ioh.
2. dicit ꝙ mãdata ei⁹ grauia nõ ſunt. Et Hiero. di
cit ꝙ anathema ſit q̃ dicit deũ ꝑcepiſſe ĩpoſſibilia: er
go nũq̃ exigit ab hoĩe talẽ emẽdatiõis modũ quem
Solõ nõ poſſet explere niſi de⁹ eſſet homo vt videt. So
lutio ſine ꝑiudicio dico ꝙ ali⁹ fuit mod⁹ poſſibilis cõ
ſiderata poteſtate dei cui nihil iniuſtũ eſt: vt dic An-
ſelm⁹ ꝛ nihil impoſſibile: ſed tñ ex ex parte noſtra im
poſſibile fuit nos redimi niſi per deũ ꝛ hominẽ nõ ꝙ
hoc intẽdã dicere ꝙ ſi de⁹ nos liberaſſet quin eſſem⁹
liberati. Sz eſt cõſiderare potẽtiã liberatõis ex ꝑte
dei ꝛ ex ꝑte nr̃a ꝛ ex ꝑte vtriuſq ſil. ſ. dei ꝛ hoĩs. Ex
ꝑte dei q̃dẽ fuit ali⁹ mod⁹ poſſibil. Ex ꝑte hoĩs autẽ
videt mihi ali⁹ mod⁹ ĩpoſſibilis. Si vo ex parte vtri
uſq cõſideret. i. noſtra poſſibilitas ad dei potẽtiã re
lata in qua fit q̃cq̃d ipſe vult: fuit ali⁹ quidẽ modus
poſſibilis: ſed nullus ita cõueniẽs. Si enĩ queratur
vtrũ de trũco põt fieri vitulus dicim⁹ ꝙ nõ. Si au-
tẽ queraſ vtrũ de⁹ de trũco ꝑt facere vitulũ dicim⁹
Ad primũ. ꝙ ſic: his habitis planũ eſt reſpõdere obiectis. Ad
primũ enĩ dicẽdũ ꝙ dimittere culpã impunitã dici-
tur dupliciť. ſ. impunitã hoc eſt ſine omni pena: h̃ eſt

impoſſibile corã iudicio dei: q2 ſic vt dicit Anſel. eet
corã deo impius ſicut iuſt⁹ ꝛ placeret deo peccatũ ſi
cut ꝛ virt⁹ qđ eſt impoſſibile: vl' dimittere peccatũ ſi
ne cõdigna pena: ꝛ hoc eſt iudicis q̃rentis emẽdã rei
ꝛ hoc mõ fuiſſet ſi de⁹ hoĩ ſine morte filij peccatũ in-
dulſiſſet. puniuerat enĩ hominẽ in hac vita: ꝛ ĩ pur-
gatorio amplius punire potuit: ꝛ ita nihil indecens
ex parte ſua ex h̃ ſequeret. Ad aliud dicẽdũ ꝙ con Ad ſecũdũ.
gruũ ꝛ incõgruũ ex parte noſtra ſumunt: ꝛ nõ ex ꝑ-
te iudicij dei cui cõgruũ eſt oẽ qđ facit: q2 etiã illud qđ
videt incõgruũ ex cõtrario vſu ſi de⁹ faceret cõgruiſ
ſimũ eſſet: vñ ſi parceret a pena ꝯdigna clemẽtie de-
putaret dũmõ iuſticia ꝓ rato ſaluaret ꝙ remaneret
peccatũ inultũ pena emẽdãre nõ ſuffocãre reũ. Ad Ad tertiũ
aliud dicẽdũ ꝙ bene cõcedo ꝙ ſi poſſibilitas ex par-
te noſtra attẽdat vt dicit Anſel. ꝙ nõ erit iuſticia ni-
ſi reſtituẽs ablatũ ꝛ ſatiſfaciẽs offenſe: ꝛ hoc nõ po-
tuit eſſe niſi per deũ ꝛ hominẽ: vt dicũt Anſel. ꝛ Am
bro. Ad aliud dicendũ ꝙ oẽs ille auctoritates lo- Ad quartũ
quũtur de poſſibilitate cõgruẽtie ꝛ non de poteſtate
dei ĩ ſe. Ad aliud dicẽdũ ꝙ ꝑdeſtinatio nõ imponit Ad quintũ
neceſſitatẽ ſed immutabilitatẽ facit: ꝛ ideo nihil ꝓhi
bet q̃n adhuc alius mod⁹ ſit poſſibilis ſi liberatio in
genere ꝛ in ſe cõſideret. Ad aliud dicẽdũ ꝙ fides Ad ſextũ
eſt de eo qđ nõ erit aliter q̃ credit: ſed tñ poſſibile eſt
eſſe aliter. fides enĩ ꝛ ꝑdeſtinatio bene tollũt actũ im
mutabilitatis in cõtrariũ vel in aliud q̃ ſit hoc de q̃
ſunt: ſz nõ tollit potẽtiã mutabilitatis. ꝛ ideo illa ar
gumẽta nõ cogunt. Oportet etiã ſoluere ea q̃ ſunt ad rõnes q̃
ad oppoſitũ: q2 ſm meã opinionẽ ex parte noſtra at- ſunt in op-
tẽdendo potẽtiã ſatiſfaciẽdi nõ fuit poſſibilis alius poſitũ
modus. Dico ergo ad primũ ꝙ oẽs ille auctoritates
loquunt de potẽtia dei liberãtis: ꝛ nõ de potẽtia ho
minis debentis ſatiſfacere. Ad id autẽ qđ obijcit Ad rõnem
per rõnes dicẽdũ ꝙ filiũ dei ex bonitate decuit om̄e primã
ſignũ dilectiõis homĩ exhibere qđ pertinebat ad ſa-
lutẽ niſi hoc cederet in iniuriã iuſticie vel deitatis: ſz
nõ in iniuriã fuit deitatis: q2 deitas nec paſſa nec cõ
paſſa fuit: ſed in humana natura paſſus eſt fili⁹ dei:
ꝛ hãc deitatem nõ decuit exiliũ ꝛ mortalitas. Ad Ad ſecũdũ.
aliud dicẽdũ ꝙ alio mõ remittere iniuriã potuit de⁹
ſed ex parte homĩs remãſiſſet verecũdia: ſcz ꝙ homo
abſtuliſſet qđ nõ reddidiſſet. Et ſi queras vtrũ de- Queſtio
us hãc verecũdiã auferre potuiſſet. Dico ſine preiu- Solõ
dicio ꝙ obprobriũ quidẽ auferre potuit: ſed tñ veri
tatẽ mutare nõ potuiſſet: q2 cõtra ſe feciſſet. de prete
rito enĩ verũ fuit ꝙ homo rapuit que per ſe exſoluere
nõ potuit: ꝛ ideo ꝯgruiſſimũ fuit iudici clemẽtiſſimo
vt tale faceret iudiciũ/ vt deſtrueret peccatũ ꝛ homo
tantũ vel plus dãdo q̃ rapuit ab obprobrio ſimul ꝛ
peccato liberaret. Ad aliud dicẽdũ ꝙ plus exige- Ad inſtãtiã
re q̃ homo poſſit dicit duobꝫ modis. ſ. ſimpliciť: ꝛ ſic
ſonat extorſionẽ vel de expẽſis iudicis vt reus priſti
nã recipiat dignitatẽ: ꝛ ſic exigere plus q̃ purus ho
mo poſſit ſonat miſcdiaz ꝛ bonitatẽ iudic' erga nos.
et hoc eſt qđ dicit pſ. Redemptionẽ miſit dñs popu
lo ſuo: qđ enĩ vltra vires noſtras exegit ad glorie no
ſtre cumulũ fuit: q2 aliter ſemꝑ cõſciẽtia teſtis verita
tis diceret nos rapuiſſe ꝛ non ſoluiſſe dei honorem.
Ad aliud dicendũ ꝙ homo in quãtacũq gratia ſit Ad tertiaz
dũmodo ſit purus homo nõ poteſt ſatiſfacere ꝓ pec- cũ inſtãtia.
cato qđ in omnẽ mundũ redũdauit: ꝛ hoc ſufficiẽter
in premiſſis ꝓbatũ eſt: nec tamẽ ſm dicta ſanctorũ cre
do ꝙ vnq̃ alicui poſt primũ peccatũ gr̃a ſalutis da

ta ſit niſi in dilectiōe vnigeniti ⁊ fide qui oēs recōci-
liauit: nō dico ꝙ nō dari potuerit quartū eſt de potē-
Ad quartū tia dei: ⁊ ſic patet ꝙ nihil eſt qđ obijcit. Ad aliud
dicendū ꝙ mādata nō ſunt grauia habenti charita-
tē: ⁊ hoc ideo q: filiꝰ dei nobis ea alleuiauit ſuſtinen-
do ꝓ nobis qđ nos ſuſtinere debebamꝰ: q: dñs po-
ſuit in eo iniquitates omniū noſtrū: ⁊ ideo mō facile
eſt nobis: vnde pōt dici vt priꝰ ꝙ ſi a nobis ad iniu-
riā noſtrā nō exegit impoſſibile nobis: ſed ad gloriā
cū ipe daret vnigenitū per quē factū eſt poſſibile qđ
ante erat nobis impoſſibile: licet nō deo cui nihil eſt
difficile. Et per hoc patet ſolutio ad totū.

Arti. II. B Si alius modus redimēdi eſt poſſibilis q̄-
ritur qua poſſibilitate ſit poſſibilis.

Eců do querit̃ que ſit illa poſſibilitas de qua
Arguit̃ p̃o e dicit̃ ꝙ aliꝰ modus fuit deo poſſibilis. Vide-
tur autē ꝙ nullus: q: potētia dei nō pōt eſſe
niſi ſm cōgruentiā decētiſſimā: ergo deus nihil pōt
2º qđ cōgruenter nō poteſt. Itē potētia dei nō refer-
tur ad opus niſi ſm ordinē ſapiētie p̄ordinantis: q:
aliter deus ageret precipitāter: ſed ſapiētia dei p̄or-
dinauerat iſtū modū: ergo nō fuit poſſibil' apud deū
3º aliꝰ modus vt videt̃. Itē dect̃ ꝙ potētia dei ſit re-
ſpectu alteriꝰ modi: cū igit̃ fuerit reſpectu iſtiꝰ vt pa-
tuit in effectu/ipa mutaret̃ de opere in opus: cū igit̃
hoc ſit aliqua mutatio: ⁊ deꝰ penitꝰ ſit imutabilis vi-
detur ꝙ ſi potētia dei fuit de iſto modo ꝙ nō potuit
In oppoſitum. eſſe de alio. Sed cōtra deus nō agit ꝑ neceſſitatē
nature: ſicut facit potētia ⁊ virtus naturalis: ſ; agit
per volūtatis libertatē: quicqd aūt agit libertas vo-
luntatis poteſt facere ⁊ nō facere: ⁊ alio mō facere: ergo
videt̃ ꝙ deꝰ potuit hoc mō liberare ⁊ nō liberare: ⁊
alio mō liberare: q: aliter ipſe minꝰ eſſet liber in agē-
Solutio do q̄; nos qđ abſurdū ē. Solō dicēdū ꝙ vna ⁊ ſim-
plex eſt dei potētia: ſed tñ pōt dupliciť cōſiderari. ſ.
vt exequēs ſapiētie p̄uiſionē ⁊ ordinationē: ⁊ ſic vi-
detur ꝙ nō fuit aliꝰ modꝰ poſſibilis noſtre liberatio-
nis q̄; p̄uiſus eſt a ſapiētia ordināte: ſed tñ potuit eē
alius modꝰ p̄uiſus: ⁊ tūc potētia opans aliū exeque-
retur. Aliter cōſiderat̃ ſm ꝙ antecedēter ſe habet ad ſa-
pientiā: pōt em̄ deꝰ facere q ꝑ ſapiētiā oia ordinātē
nō ordinauit ſe facturū: ⁊ de hac potētia loq̄ndo aliꝰ
fuit modꝰ poſſibilis: ⁊ de hac poſſibilitate loquūtur
Ad primū. ſancti pleruq;. Ad primū ergo dicēdū ꝙ q̄cquid fa-
ceret deꝰ eo ipſo eēt decentiſſimū quo ad opantē qđ
Obiectio ipſe faceret vt priꝰ dictū eſt. Et ſi obijcias ꝙ Ariſt.
Solō dicit ꝙ p̄t deꝰ praua agere: dicēdū ꝙ accepit ibi pra-
ua materialiter. i. poteſt agere id qđ eſt prauū qđ tñ
Ad ſecūdū. nō eēt p̄uū: ſ; optimū eo ipo ꝙ deꝰ faceret illud. Ad
aliud dicēdū ꝙ illa rō procedit de potētia exequēte
ordinē ſapiētie p̄uidētis: ⁊ de hac nō loquimur cū di-
cimus ꝙ aliꝰ modꝰ liberationis fuit deo poſſibilis.
Ad tertiū Ad aliud dicēdū ꝙ potētia dei imutabilis eſt: q: ſi
daret̃ ꝙ fuit de alio mō ſequeret̃ ꝙ nūq̄; fuit de iſto:
licet em̄ vtraq; iſtarū poſſibil' ſit diuiſim potētia dei
eſt de iſto mō: ⁊ potētia dei eſt de alio mō: tñ nō ſunt
cōpoſſibiles ſm relationē ad potentiā opantē: q: ali-
ter deꝰ mutaret opꝰ ſuū qđ eſſe nō pōt.

Arti. III. E Si fuerit poſſibil' aliꝰ modꝰ liberatōis q̄rit̃
an etiā fuit poſſibilis aliꝰ modꝰ redēptōis.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [S; ⁊ noſtre
d miſerie ſanāde ꝯuenientiorē modū n̄ fuiſſe ⁊c̄.]
ū. b. Pōt em̄ eſſe dubiū q̄; uis fuit aliꝰ modꝰ
poſſibilis liberatiōi noſtre ꝙ tñ aliꝰ modꝰ quo redi-
Rō prima ꝓ ꝑtiſte meremur nō fuit poſſibilis: hoc em̄ ꝓbat̃ ſic: Redi-
mere eſt rē ſuā iuſto precio vel bello recuperare: ſed iu-
ſtū p̄ciū eſſe nō potuit niſi equalēs offenſe ⁊ dāno: ſ;
ſicut ꝓbatū eſt dānū eſt tota humana natura ꝑdita:
⁊ q̄cq̄d defluxit in ipſa in peiorē ſtatū: ⁊ hoc oē qđ in-
ferioris nature eſt q̄; hō: ſicut dicit glo ad Ro. 8. ſuꝑ
illud: Ois creatura ingemiſcit ⁊ ꝑturit vſq; adhuc:
Offenſa autē fuit infinita: q ⁊ cōtra deū: ergo iuſtū p̄-
ciū oportuit eē infinitū bonū ⁊ nō niſi deꝰ ⁊ hō q debe-
ret ve hō ⁊ poſſet vt deꝰ: ergo redēptio nō potuit fie-
Scda rō. ri niſi ꝑ deū ⁊ hominē. Itē ſi de redēptiōe belli loq̄-
mur ⁊ iure tūc ſicut patet in littera iuſtū eſt vt idem
vincat q victꝰ eſt in eodē. ſ. in ligno. Vñ Amb. in ym-
no de paſſiōe Ipſe lignū tūc notauit damna ligni vt
ſolueret: hoc igit̃ iterū nō poterat fieri iuſte niſi per
deū ⁊ hoīem: ⁊ ita aliꝰ modꝰ nō fuit poſſibilis noſtre
redēptiōi. Itē dect̃ ꝙ redimamur ab alio q̄; a deo/
Tertia rō. ſiue ſit homo de nouo ex nō deprauata natura factꝰ
ſiue angelus incarnatꝰ: illi ergo tenemur tanq̄; re-
dēptori: ergo erimꝰ inferiores illo ſemꝑ: homo autē
creatura eſt ⁊ in tanta dignitate vt nulli niſi ſoli deo
ſubeſſet: ergo ꝑ redēptionē illiꝰ priſtine dignitati nō
erat reſtitutꝰ: ergo redēptio ꝑfecta nō eſt facta ꝑ illū.
Quarta ratio. Itē deus p̄uidit hominē futurū in dignitate eq̄li
angelorū: ſi ergo angelus redemiſſet nō eſſet in eq̄li
dignitate: ergo deꝰ fruſtraret̃ p̄ordinatione ſua que q:
oia impoſſibilia ſunt: videt̃ ꝙ aliꝰ modꝰ nō fuit poſſi-
Arguit̃ p̃o in oppoſitū bilis noſtre redēptiōi. Sed cōtra ab iniuſte poſſi-
dēte nō oportet redimere pignꝰ: ſed vēdicare in pote-
ſtatē: ſed diabolus iniuſte poſſederat nos vt infra di-
cetur in hac eadē diſtinctiōe: ergo ab ipo nō oportuit
2º tali p̄cio redimere hoīem. Itē impiū eſt dicere ꝙ p̄-
ciū ſeculi chriſti. ſ. ſanguis ⁊ aīa oblata ſint diabolo
ad redēptionē hominis: cū igit̃ non tenuerit nos niſi
diabolus: videt̃ ꝙ nō ſimus redēpti a diabolo nec h
Solutio principal' ⁊ ad ſecūdū mō nec alio mō. Solō ſine p̄iudicio loquēdo cōce-
do primas rōnes: ⁊ nō fuit aliꝰ modꝰ poſſibilis nr̄e
redēptiōi niſi ꝑ p̄cij talis ſolutionē niſi redēptio lar-
ge ꝓ liberatiōe accipiat̃: q: nō eſt niſi duplex redem-
ptio. ſ. iure belli: ⁊ ita redēpti ſumus a ſeruitute dia-
boli ꝑ victoriā chriſti: ⁊ ſolutiōe p̄cij: ⁊ ſic nō ſumꝰ re-
dēpti a diabolo: q: abſit vt chriſtꝰ diabolo ſit obla-
tus ꝓ nobis: ſ; patri: ⁊ nos ſoluti ſumꝰ a decreto pa-
tris obligāte nos ad nō intrādū paradyſum niſi tā-
ta appareret in vno iuſticia humilitatis que oibꝰ ſuf-
ficeret vt. ū. di. xviij. dictū eſt. Et per hoc p3 ſolutio
Ad primū. ad vltimū. Ad p̄cedēs dōm ꝙ licet diabolus nos
iniuſte poſſideret/nec p̄ciū ſolutū ſit diabolo: tñ nos
iuſte poſſidebamur tenēte nos in obligatiōe illa iuſta
ſentētia iuſticie iudicis cui etiā preciū ſoluebatur in
noſtra redemptione.

Arti. IIII. D An ſi homo nō peccaſſet filiꝰ dei incarna-
tus fuiſſet.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Quid em̄ mē-
d tes noſtras tantū erigit ad amorē ⁊c̄]. ū. c.
Arguit̃ p̃o Scdm hoc em̄ ſi hō nō peccaſſet: videt̃ ꝙ nō
tm̄ ad amorē ſuū nos ꝓuocaſſet. Vñ in quadā ſequē-
tia cantat̃. O culpa nimiū beata qua redēpta eſt na-
tura: deꝰ q creauit oia naſcit̃ ex femina: q̄ſi diceret h
ipſo ꝙ culpa ꝑacta eſt deꝰ homo factꝰ ē: igit̃ ſi homo
2º nō peccaſſet deꝰ nō fuiſſet incarnatꝰ. Itē in q̄buſ-
dā eccleſijs in benedictiōe cerei paſchal' cantat̃: O fe

liſꝫ culpa que tantū ac talē meruit habere redēpto
rē: ergo videꝰ ꝙ ſi culpa nō eſſet/ filius dei nō fuiſſet
30 incarnatus. Itē ſuper illud apli ad Rom. 8. Sci
mus quoniā diligentibus deū oīa cooperanꝰ in bo
nū his qui ſcḋm propoſitū vocati ſunt ſancti: dīc glo
ſa etiā peccata ergo peccatū vniuerſitatꝭ in idē bonū
debuit cooperari vniuerſitati: hoc autē peccatū ori
ginale eſt qḋ omnes traxērūt ab Adā: ergo aliqḋ bo
nū poteſt eliciꝫ ex illo: hoc autē nō de facili inueniꝰ ni
ſi incarnato chriſto: ergo videꝰ ꝙ chriſtꝰ nō fuiſſet in
carnatus ſi peccatū nō fuiſſet. Itē ad qḋ fuiſſet in
carnatus: nō eīm tūc indiguiſſemꝰ doctore vł libera
tore vel redēptore: ergo videꝰ ꝙ ſi peccatū nō fuiſſet
nō ita excitaſſet ad charitatē eiꝰ/ ſicut fecit pacto pec
40 cato. Sed cōtra bonū eſt diffuſiuū ſui ⁊ eſſe: ergo
optimi erit optimo modo quo pōt ſe diffundere: non
autē melius poteſt eſſe in nobis diffundere ꝙ̄ incar
nādo: ergo videꝰ ꝙ incarnatꝰ etiā eſſet ſi peccatū nō
50 eſſet. Item Anſel. dicit ꝙ quattuor ſunt generatio
nes de ꝑfectiōe nature ſine qḃus generatio eſt imꝑ
fecta. ſ. de terra virgine: vir virgo de viro virgine: fe
mina virgo de viro ⁊ muliere corruptis infans vir
go. Reſtabat ergo quartꝰ modꝰ de femina virgine
virū virginē ꝓducere vel ordo generatiōis nō fuiſſet
ꝑfectus: ergo cū dei perfecta ſunt oꝑa/ ipſe re pleuiſ
ſet hunc ordinē/ etiā ſi homo nō peccaſſet: ſed de vir
gine nō poteſt naſci niſi filiꝰ dei: vt dicit Caſſianꝰ er
go filiꝰ dei fuiſſet incarnatus/ etiā ſi nō peccaſſet ho
60 mo. Itē deus ab eterno ꝓuiderat filiū incarnādū
ergo neceſſe fuit impleri: ergo ſiue homo peccaſſet ſi
ue nō ipſe fuiſſet incarnatus. Itē ſupra ꝑ v̄ba ſan
70 ctoꝝ ꝓbatū eſt angelū nō eſſe vnibilē: ſed hominē. cū
igiꝰ nulla aptitudo fruſtra ſit creata a deo neceſſe fu
it hāc aptitudinē impleri: ergo neceſſe fuit deū incar
80 nari. Itē peccatū nō fecit ſimiliorē ⁊ vnibiliorem
noſtrā naturā cū deo ꝙ̄ eēt ante peccatū. Cū ergo ſi
milior deo ſit ſine peccato ꝙ̄ poſt peccatū videꝰ etiā
vnibilior: ⁊ ſic deo magis cōueniebat ei vniri vt vi
90 deatur. Itē perfectio vniuerſi cōſiſtit in dimēſione
circulari: vt probat phs. et quia circulo nihil eſt ad
dibile: ergo maxime ꝑfectiōe nature mūdus eſt ꝑfe
ctus: ergo cū ſimiliter dei perfecta ſunt oꝑa/ vltimū
dꝫ ꝯcludi i primū vt fiat circulus: primū autē eſt deꝰ
⁊ vltimū homo: ergo deus ⁊ homo debēt vniri: ⁊ h
cōtingeret etiā ſi homo nō peccaret. Itē amor maxi
mus ſe cōmunicat maximo modo: nō aūt poteſt ma
gis ꝙ̄ vt ſe vniat: ergo cū talis amor ſit ei ad hominē
ipſe vniet ſe ei: ergo videꝰ etiā ꝙ vniet ſe ei ſi non pec
Solo caſſet. Solutio dicēdū ꝙ i hac q̄ſtiōe ſolutio incer
ta eſt. ſed quātum poſſum opinari credo ꝙ filius dei
factus fuiſſet homo: etiā ſi nunꝙ̄ fuiſſet peccatū: nec
tamē factus fuiſſet angelus: qꝛ angelus nō eſt vni
bilis ex natura ſicut homo: vt ſupra oſtēdimꝰ: tamē
nihil de hoc aſſerēdo dico: ſed credo hoc qḋ dixi ma
Ad primū gis ꝯcordare pietati fidei. Dico igiꝰ ad primū ꝙ ta
⁊ ſecūdū. les locutiones valde improprie ſunt: vt dicaꝰ culpa
beata ⁊ felix: qꝛ nō dicaꝰ beata ⁊ felix in ſe: ſed ex con
ſequēti. Et licet forte chriſti incarnatio nō ſit ſequēs
ad culpā: tū magnalia oꝑa redēptiōis ꝑ laborē paſ
ſionē ⁊ mortē ſecuta ſunt ex culpa: per hoc etiā patet
Ad tertiū ſolutio ad ſecūdū. Ad aliud dicendū ꝙ peccatū nō
cooperaꝰ in bonū niſi per accidēs: ſcꝫ quia feruētior
⁊ magis gratus aliquis quādoqꝫ reſurgit ꝙ̄ cecidit
⁊ magis efficiaꝰ humilis ⁊ cautꝰ: ſi aūt ⁊ chriſti incar
natio ſecuta eſt neſcio: ſed hoc certū eſt ꝙ redēptio per
mortē eſt ſecuta. Ad aliud dicēdū ꝙ incarnatꝰ fu Ad quartū
iſſet ad oſtēſionē eximiꝫ amoris ſui ⁊ vt multiplices de
litias ꝑpareret homi cū cōtemplareꝰ eū in carne frēm
quē habet vniuerſificans deū. Si autē velimꝰ cō Opinio al
trariū ſuſtinere quod tamē mihi non videꝰ: dicemus berti de in
ad primū ꝯtra obiectū ꝙ bonū nō diffundit ſe ſcḋm or carnatione
dinē nature: ſed capacitatē eoꝝ qui capiūt illud: non chriſti.
aūt cadit in capacitatē aliquā nature vł meriti vnio
deitatis ad carnē: ⁊ ideo nō oporteret ꝙ ſe illo modo
diffunderet. Ad aliud dicendū ꝙ natura cōpleta Ad quintū
eſſet ſine vltimo modo in eſſe nature: licet nō in opti
mo eſſe gratie/ nec oportet hoc ꝙ deꝰ faciat vnūqḋqꝫ
in optimo eſſe quo poſſet ipm̄ facere ſi vellet: ſed ſuf
ficit vt faciat ſicut vult dūmō nihil neget eis de na
turalibꝰ. Ad aliud dicēdū ꝙ illa aptitudo nō eſt ex Ad ſextū.
natura: ſed ex gratia electiōis: vt ſup̄ ſepe habitū eſt
qꝛ homo ille vt in vnitatē filij dei aſſumereꝰ nō me
ritis vel natura ſed gratia habuit. Ad aliud dicē Ad 7m
dū ꝙ licet peccatū nō fecerit deiformē naturā: tū fe
cit neceſſariū redēptorē: ⁊ hec neceſſitas coegit miſe
ricordē deū incarnari. Ad aliud dicēdū ꝙ talꝭ ra Ad nonū
tio circuli nō eſt neceſſaria ad perfectionē: ſed potius
circulus ordinis. ſ. vt ordinenꝰ ad deū tanꝙ̄ ad finē
que exiuerunt ab ipſo tanꝙ̄ a principio. Ad aliud
dicendū ꝙ ſufficiebat oſtēſio amoris in glorificatiōe
quia nō oportuit deū omnē modū amoris oſtēdere
ſicut nec modo facit. Ad hoc autē qḋ obijciꝰ de ꝓ Ad ſextum
deſtinatiōe habet ſolutionē ſpecialē. ſ. ꝙ ꝓdeſtinatio in ordine.
ſupponit ordinē ſapiētie: ⁊ illa ꝓuidit culpā futurā ⁊
ideo preordinauit redemptorē. Sed tamē primū ꝓ
babilius mihi videtur.

Que ſit iuſticia qua ſuperatus eſt diabolus vtrū redēptoris vel redēptorū. Arti. V. E

Einde queriꝰ de hoc qḋ dicit [Sic iuſticia ſu
D peraꝰ diabolus]. ⁊c. Poteſt eīm hic eſſe du
biū que ſit iuſticia qua ſuꝑaꝰ diabolus. Aut Arguiꝰ ꝓo
eīm hec eſt iuſticia redēptorū/ aut iuſticia redimētis
Si eſt primo modo cū illi iuſticiā fecerūt etiā añ in
carnationē chriſti: videꝰ ꝙ debuiſſent eſſe redēpti: ſi
cut de Abraā di Rom. 4. ꝙ ſignaculū iuſticie fidei
circūciſionē accepit Abraā ⁊ Noe vir iuſtꝰ atqꝫ ꝑfe
ctus in generatiōe ſua: ⁊ ſic de alijs. Si autē eſt iu
ſticia redēptoris: vt videꝰ dici in littera/ tūc videꝰ ꝙ
nō ſiat iuſticia: qꝛ non eſt equū ꝙ libereꝰ per iuſticiā
alterius qui iuſticiā nō fecit. Ulteriꝰ queriꝰ ſi eſſet q̄ſtiūcula
alius modꝰ vł fuiſſet vtrū eſſet iniuſtus: videꝰ ꝙ nō
quia deus nihil pōt facere iniuſtū. Sed cōtra potē Arguiꝰ ꝓo
tie modꝰ hic diuidiꝰ cōtra iuſticie modū: igiꝰ ſi viſus
fuiſſet chriſtꝰ potētie modo nō fuiſſet iuſtꝰ modus.
Itē ponaꝰ ꝙ deꝰ noſtrā carnē accepiſſet: ⁊ tū nos 20
poteſtate eripuiſſet/ tūc videꝰ modꝰ cōueniētior fuiſ
ſe: qꝛ tunc teneremur ad gratiarūactionē de ſuſcepta
natura: ⁊ tū ipſe ⁊ nos ſimilꝰ labore veniremꝰ ad re
gnū: ergo ille fuiſſet modꝰ magis cōueniēs ⁊ magiꝭ
obligās nos deo. Itē i iudicio hoīs fraus nulli pa 30
trocinaꝰ: ergo nō debet acquirere ius aliqḋ in iudi
cio dei. Cōſtat aūt ꝙ diabolus fraudulēter decepit
hominē: ergo nullū ius fuit ei acquiſitū in hoīe: ergo
videꝰ magis fuiſſe iniuſtꝰ modꝰ ꝙ hominē quaſi ad
iudicatū dimiſit ei: ⁊ per iuſticiā liberare voluit ꝙ̄ ſi
cōdēnādo demonē ꝓpter fraudē hominē in poteſtatē
ſuā retraxiſſet. Solutio dicēdū ꝙ nullus modus Solutio

poteſt eſſe iuſt⁹ ex parte dei:ſed ex parte hoīs iuſticia
eſt redēptio ꝓ meritis: ⁊ ideo pena ſatiſfactoria ꝓ cul
pa debet infligi: vñ dico ꝙ primū intelligit̃ de iuſti-
Ad obiectū primū. na redēptoris quā ſoluit ꝓ redēptis. Ad illud qḋ
ↄtra obijcit̃ dicendū ꝙ iuſticia redēptoris exigebat̃
ad hoc ne eſſet obex apud eos: q: gr̃a capitis nō pro-
fluit ſup mēbra niſi diſpoſitio ſit in mēbris quaſi re-
ceptibilia ſint gratie: ⁊ ita vtraq; exigit̃ vna vt ꝓpa-
ad q̃ſtiūcł́a rans ſubiectū: altera vt liberās. Ad aliud dicēdū
ꝙ oīs mod⁹ fuiſſet deo iuſt⁹: ſed nō adeo cōueniens
Ad primū ⁊ ſecūdū. ex parte hoīs redēpti. Ad aliud dicēdū ꝙ potētie
modus nō diuidit̃ cōtra iuſticie modū / vt ei oppoſi-
tus: ſed nō adeo cōgru⁹ / nō ex parte dei: ſed ex par-
Ad tertiū te noſtra: vt prius expoſitū eſt. Ad aliud dicēdū ꝙ
fraus demonū non fuit ſine culpa hoīs decepti: ⁊ iō
licet demonib⁹ patrocinari nō debuit: tñ homī noce
re debuit: ⁊ ideo ex parte illa oportuit iuſticiā libera
toris cōtra iuſticiā homīs poni.

Arti. VI. F An ſolū originale vel actuale ſit cauſa q̄re indigem⁹ redēptore: et vtrū quilibet per ſe potuit ſatiſfacere de actuali.

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit ibi [In poteſta-
D te diaboli ita datū eſt genus humanū]. ſ. e.
Ex hoc eñ videt̃ ꝙ ſolū originale ſit cauſa q̄-
re indigem⁹ redēptore: ⁊ ita videt̃ ꝙ q̃libet ꝓ ſe ſatiſ
Arguit̃ pº facere potuit ꝓ actuali. Sed hoc nō videt̃ q: mai⁹
peccatū eſt cōmiſſum ꝑ ſeipm̄ q̄ȝ cōtractū ab alio: er-
go ab ipſo exigitur maior ſatiſfactio. Si ergo ꝓ reliq̃
pctō oportuit interuenire iuſticiā redēptoris multo
mag̃ oportuit hoc fieri ꝓ pctō ꝓprio: ergo graui⁹ pec
catū eſt qḋ grauiori pena punit̃ in delinquēte: ſȝ actua-
le punit̃ in carētia viſionis dei ⁊ igne vrente. origi-
nale aūt tm̄ carētia viſiōis dei: ergo ſi originale exi-
2º git redēptorē multo magis actuale. Itē h̄ videt̃ ex
auctoritate ſanctoꝝ ſup̄ poſita qui dicūt ꝙ nl̃li vnq̄ȝ
remiſſum eſt neq; paruulo neq; adulto niſi ī fide me-
diatoris: cōſtat autē ꝙ fides mediatoris cōiūgit iu-
ſticiā chriſti cū iuſtificatis: ḡ ſine iuſticia chriſti nullū
3º remittit̃ peccatū. Itē ſi veꝝ eſt qḋ dicūt oēs ſcī ⁊
doctores cōiter ꝙ paſſio chriſti opet̃ ī oīb⁹ ſacris tūc
oportet dicere ꝙ etiā operet̃ in pnīa. cū igit̃ ſine ſacro
pnīe nl̃li vnq̄ȝ ſit remiſſum pctm̄ ſine iuſticia media
4º toris in paſſiōe nulli vnq̄ȝ remiſſum pctm̄ eſt. Itē
Eſa. 53. Nos oēs quaſi oues errauim⁹ ⁊ dñs poſuit
in eo iniquitates omniū noſtrū: ergo poſuit ī eo etiā
5º iniq̃tatē actualē. Itē glo. ad Ro. 6. dicit ꝙ pctā p̄
cedētiū fuerūt in ſuſtētatōe dei: donec ad oſtenſionē
6º iuſtitie redimētis ꝑ xp̄m. Itē ex p̄iſſe in p̄cedēti di.
ſcribit̃ ſic: In pnīa pena ꝑ xp̄m minorat̃: nō eñ ſuffi
ceret illa pena q̄ penitētes ligat eccl̃a niſi meritū xp̄i
cooꝑaret̃ qḋ ꝓ nobis ſoluit: cōſtat ꝙ eccleſia nullū tē-
porali pena obligat ꝓ originali: ḡ ꝓ actuali nō poſſe
7º mus ſatiſfacere niſi eēt iuſticia xp̄i. Itē rō Anſel. eſt
ꝙ indiguim⁹ redēptore: q: offendere facit offenſam
infinitā / ſicut ipſe eſt infinitū bonū: ergo cū in actua
li mortali offendat̃ de⁹: videt̃ eadē rōe exigere redē-
Obijcit̃ in ↄtrū pº ſic- ptorē. Sed cōtra hec quidā obijciūt ſic: Alius mo
dus fuit poſſibilis: ergo nō neceſſario exigit̃ iuſticia
2º redimētis. Itē antiqui p̄res fidē / ſpem ⁊ charita-
tē habuiſſent / etiā ſi xp̄s nō fuiſſet incarnat⁹: cū igit̃
cū talib⁹ virtutib⁹ nō poſſit ſtare pctm̄ actuale: meri
to fidei: ⁊ aliaꝝ virtutū fuiſſȝ delctū etiā p̄ter iuſticiā
3º redēptoris. Itē potētia gratie ad vincēdū peccatū

maior eſt q̄ȝ potētia peccati: ergo ſi pctm̄ ſine alteri⁹
adiutorio valet inficere aīam potētia gr̃e virtutū ſi-
ne alteri⁹ adiutorio expellere pctm̄ valebit: ergo ſine
gratia ⁊ iuſticia redimētis. Solō dicēdū ꝙ cōſen Solō
tiendū eſt rōnib⁹ primis q: hoc dicūt clamāt inīrētes
illi verbo Ioh. 1. De cuius plenitudine oēs accepi-
mus gr̃am pro gr̃a. Et illi q̄ p̄ibāt ⁊ q̄ ſequebāt oēs
pariter clamabāt: Oſāna in excelſis: nō ꝓ originali
tm̄: ſȝ etiā ꝓ oībus actualib⁹. Ad primū aūt qḋ ob Ad primū.
ijcit̃ in cōtrariū dōm ꝙ ali⁹ mod⁹ fuit poſſibilis: ſed
tñ impoſſibilis oīs ille mod⁹ q̄ nō cōferret gr̃am ad
iuuarē cōtra peccatū ex iuſticia aliena: ſine illa fuiſ-
ſet dei iuſticia ſine alicui⁹ ſatiſfacientis. Ad aliud Ad ſecūdū.
dōm ꝙ fides antiquorū ⁊ ſpes ⁊ alia bona efficaciā
traxiſſent tūc ab illo alio mō quicūq; fuiſſet: ſȝ quia
ali⁹ non fuit: iō trahebat efficaciaȝ ab iſto: ſicut ſi ſol
nō eſſet cauſa diei: eēt aliud luminare qḋ faceret diē
nō tñ eſſet vnq̄ȝ poſſibile ꝙ mūdus illuminaret̃ ex ſe
ipſo: ſed ꝙ habet ſufficiēs lumē ex q̄buſdā partibus
ſuis micātib⁹: vt ſunt gēme vel q̄dā partes ignis: et
hoc mō iuſticia meritoꝝ chriſti fulget in virtutibus
ſanctoꝝ ſicut ſol in gēmis / que magis rutilāt in pre-
ſentia ſolis: in abſentia aūt obtenebrāt̃. Ad aliud Ad tertiū
dōm ꝙ gratia eſt potētior: ſed nō habet potentiā illā
ꝙ deſtruat qḋ ſm̄ aliquā rōnē eſt infinitū niſi cōiun
cta illi qḋ ſm̄ aliquā rōnē eſt infinitū: vt merito chri
ſti qḋ eſt meritū dei ⁊ homis: ⁊ ꝙ peccatū dicit̃ poſſe
inficere ſine adiutorio / hoc nō eſt poſſe: ſed poti⁹ defi
cere: deficere eñ pōt qḋlibet per ſe corruptiōe princi
pioꝝ cōſeruātiū: ſed nō ex ſe ita ꝑficere.

An nō remittat̃ peccatū niſi deo homīe ſatiſfaciente pro nobis. Arti. VII. G

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit ibi [Eram⁹ na
D tura filij ire natura ſcȝ vt eſt deprauata]. ſ. f.
Ex hoc eñ videt̃ ꝙ ſi natura alicui⁹ nō fuiſ- Rō prima
ſet deprauata ꝙ illud potuiſſet ſatiſfacere ꝓ nobis ⁊
hoc ſupra ſepe improbatū eſt: q: aut hoc eſſet creatu-
ra pura aut corporalis / aut ſpūalis. Si corporalis
tūc eſſet vilior hoīe: ⁊ tūc homo redimeret̃: ⁊ ꝑ conſe
quēs ſubderet̃ viliori ſe: ergo ꝑ redēptionē nō recu-
peraret dignitatē quā amiſerat. Itē ſm̄ hoc dei pre 2ª
ſciētia q̄ p̄ordinauerat hoīem coequādū fore angelis
ſm̄ hoc fruſtraret̃. Itē ſm̄ hoc iuſto p̄cio non eſſe- 3ª
mus redēpti: ſed viliori q̄ȝ fuit ablatū: q: totū genus
humanū deo fuit ablatū: ⁊ offeret̃ deo corp⁹ vnū qḋ
eſt impoſſibile. Itē ſm̄ hoc infinita offenſa dei nō 4ª
eſſet recōpēſata: ergo in oꝑe redēptiōis nō ſeruaret̃
iuſticia. Si autē fuiſſet creatura pure ſpūalis vt an
gelus. Cōtra maximū operū quo ad difficultatem 5ª
eſt offerre ſe ad p̄tiū ꝑ mortē: angelus autē eſt imor-
talis ergo redimere nō poſſet. Itē nullus angelus 6ª
eſt adeo alt⁹ cui p̄ferri vn⁹ pur⁹ hō nō poſſet: ⁊ equa
ri plures: quoniā beata virgo p̄lata eſt oībus: ⁊ alij
aſſumi poſſunt ſm̄ ſortes angeloꝝ: ergo angelus cū
tota gr̃a nō valet vnū hoīem ⁊ equalet alij: ergo vt
meli⁹ nullus angelus ꝓ oībus hoībus poſſet offer-
ri. Itē cū ſit finite bonitatis ipſe infinitā offenſam 7ª
nō poſſet recōpenſare / nec debitū honorē deo ꝓ pctō
exhibere. Alie etiā ſunt rōes ad hoc quas ſup̄ poſui-
mus. Si autē dicas ꝙ eſt cōpoſita creatura ex an- 8ª
gelo ⁊ hoīe corporali ꝓrſus ſequunt̃ eadē incōueniē-
tia. Si vero dicas ꝙ potuit eſſe de⁹ pur⁹. Contra 9ª
de⁹ mereri nō pōt: q: mereri eſt apud aliū ⁊ inferio-

rio eſt mereri:ergo deus merẽdo nõ põt ſatiſfacere.
Decima Itẽ de⁹ nulli debet nec ꝓ ſe nec ꝓ alio:ergo debi-
Undecima tũ ꝓ alio nõ reſtituet. Itẽ de⁹ nõ eſt mediũ int̃ ho-
minẽ ⁊ deũ:ergo vt mediator nõ eſt vt recõcilians ⁊ ſa
Duodecĩa. tiſfaciẽs. Itẽ de⁹ in cauſa hoĩs eſt iudex:ergo non
põt eſſe re⁹ vl' loco rei exhibere ſatiſfactionẽ. Ex his
ↄ̃cludit̃ ꝙ neceſſe ſit ꝙ ſit de⁹ ⁊ creatura:ergo aut
homo/ aut ali⁹ q̃ȝ homo. ſi homo/ habeo ꝓpoſitũ. ſi
ali⁹ q̃ȝ homo:ergo ſatiſfaciet q̃ nõ debet ſatiſfacere:
ſed hoc nõ eſt iuſtũ:ergo non põt fieri corã ſũme iuſto
Tredecĩa. deo:ergo neceſſe eſt ꝙ ſit de⁹ ⁊ homo. Itẽ mediato
rẽ neceſſe eſt habere naturã vtriuſqȝ extremoꝝ licet
mediet tñ in altera: vt habitũ eſt in ꝑcedẽti di. ſatiſ-
faciẽs aũt ꝓ nobis mediator eſt:ergo neceſſe eſt ꝙ ha
beat naturã vtriuſqȝ: ⁊ dei. ſ. ⁊ hoĩs:⁊ hoc eſt qđ intẽ
Arguit̃ in dimus. Sed cõtra originale pctm̃ ꝑ alterũ eſt cõ-
oppoſitũ tractũ:ergo per alterũ põt fieri ſatiſfactio:nõ eſt aũt
p̃rimo ſic. per alterꝝ cõtractũ q̃ fuit de⁹:ergo ꝑ aliũ nõ deũ po-
2o teſt fieri ſatiſfactio vt videt̃. Itẽ videt̃ ꝙ de⁹ debu
it creare aliũ adã q̃ in oẽs iuſticiã redẽptoris trãſfũ-
deret:ſicut ille iniuſticiã trãſfudit:q2 aliter non oĩbꝫ
3o videt̃ ꝓdeſſe iuſticia:ſicut oĩbus nocuit culpa. Pꝫ q̃
iuſticia eſt illa vt ꝓ peccato cui nũq̃ȝ cõſẽſim⁹ in opã-
do nec volẽdo tãta exigat̃ ſatiſfactio quam nõ poſſit
4o exſoluere niſi deus ⁊ homo. Item vbi eſt proba-
tum originale eſſe in homĩe vt talẽ oporteret habe-
Solõ re redẽptorẽ. Solutio dicẽdũ ꝙ primis rõnibus
ſtandũ eſt ꝙ nõ remittit̃ peccatũ niſi deo ⁊ hoĩe ſatiſ-
faciẽte pro nobis:licet ali⁹ modus fuerit poſſibilis.
Ad primũ obiectũ. Ad id ergo qđ cõtra obijcit̃ ꝙ originale per alterũ
cõtrahit̃ qui principiũ eſt omniũ:⁊ ideo ꝑ alterꝝ non
ſoluit̃ niſi ⁊ ille principiũ ſit omniũ:ſed non põt eodẽ
mõ eſſe:q2 mõſtruoſa natura eſt que vni⁹ rõnis habꝫ
duo principia. ſ. chriſt⁹ principiũ efficiẽs ſm deitatẽ
⁊ influẽs ꝑ modũ meriti:ſed ab alio nõ poſſꝫ fieri:q2
ille nõ poſſet influere mẽbris cũ nullo mõ eẽt caput
Ad ſecũdũ. corporis miſtici vt alibi dictũ eſt. Ad aliud dicen-
dũ ꝙ ſi feciſſet aliũ adã eſſent duo principia ſm vnũ
modũ generatiõis materialis:⁊ tñ ille nõ influeret
grãm:q2 grã nõ influi põt niſi ab eo q̃ eſt de⁹ ⁊ virtu
tis infinite:⁊ ſm ꝙ homo habꝫ gratiã nõ ad mẽſurã
Replica qđ nõ cõueniret alicui q̃ pur⁹ homo eſſet. Si aũt
obijcias ꝙ ſm hoc Adã ſi nõ peccaſſet nõ influiſſet
grãm innocẽtie poſteris qđ eſt cõtra Anſel. qui dicit
ꝙ ſicut trãſfudit originale pctm̃:ita ſi ſtetiſſet tranſ-
Solõ fudiſſet originalẽ iuſticiã. Ad hoc dico ꝙ hoc nõ fu
iſſet ex adã:ſed ex hoc ꝙ cõiũctio humane nature ad
deũ nullo fuiſſet interrupta pctõ:⁊ ideo a deo ſemꝑ
fuiſſet influẽtia vtriuſqȝ vite. ſ. naturalis ⁊ gratie in
aĩam ⁊ ab aĩa in corp⁹. Sed poſtq̃ȝ facta eſt interru
ptio nõ potuit fieri influẽtia gratie hoc mõ:ſed opor
tuit ꝙ eſſet ꝑ meritũ ſatiſfactiõis:⁊ illud meritũ non
influeret oĩbus qui rõnẽ mẽbri tñ:⁊ nõ capitis vel
Ad tertiũ principij haberẽt. Ad aliud dicẽdũ ꝙ licet volũta
te actuali ⁊ ꝓprio opere nõ cõſẽſerim⁹ peccato ade
in materia tamẽ corrupta cõſẽſim⁹ ex hoc ꝙ nati ſu-
mus ex ipſo ⁊ materia corrupta corrũpit animã ſm
infectionẽ culpe:vt ꝓbat̃ in. ij. lib. de trãſf uſiõe pec-
Ad quartũ cati originalis. Ad aliud dđm ꝙ ſigna expſſa ꝓ-
bant nos eſſe in peccato:hec autẽ ſigna ſunt pene nõ
decẽtes dignitatẽ humane nature: vt irrõnabilitas
in infantia nature debilitas/ pugna carnis ↄtra ſpi
ritũ/ cõcupiſcẽtia/ ignorãtia/ error ⁊ hmõi quibꝫ nul
la rõ dicit deũ puniuiſſe hoĩem niſi in pctõ.

Utrũ ſicut homo meruit inuadi ꝓ conſen- Arti. VIII
ſu:ita diabolus ꝓ fraude ⁊ mẽdacio. D
Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Peccantẽ
d peccati auctor illico inuaſit]. ẽ. g. Videt̃ ꝙ am
bo debebant inuadi a tertio:ſicut eñ meruit
inuadi hõ ꝓ cõſenſu ita diabolus ꝓ fraude ⁊ mẽda-
tio ⁊ multo magis. Ad hoc dicẽdũ ꝙ ambos inua Solutio
ſit ſentẽtia iudicis cõdẽnãtis:ſed tamẽ debebat eo iu
re homo in poteſtatẽ diaboli trãſire:quia ſe illi ſpõte
tradidit permittẽs ſe decipi vbi de facili deceptionẽ
cauere potuit:⁊ hoc eſt qđ intẽdit.

Utrũ modus liberatiõis humane fundet̃ Arti. IX.
ſuper vtilitate vel neceſſitate. I
Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Ideo autẽ põ-
d tẽtia vincere voluit ⁊c.]. ẽ. h. Hic eñ innuit
ꝙ talis liberatiõis modus nõ fuit neceſſari⁹
ſed vtilis hõ qđ videt̃ eſſe cõtra dicta Anſel. ⁊ etiam
cõtra ſuprius ꝓbata. Ad qđ dđm ꝙ ſicut dicit Tul Solutio
lius in lib. de amicitia licet vera amicitia fundet̃ ſu-
per amorẽ ⁊ nõ ſuꝑ vtilitatẽ:habet tñ plurimas vti-
litates adiũctas ita dico hie lõ ꝙ neceſſitas liberatio
nis nõ fundet̃ ſuꝑ vtilitatẽ:ſed ſuꝑ neceſſitatẽ vel hoc
vel alio mõ:ſed tamẽ plurimas habet vtilitates ad-
iunctas quarũ magr̃ partẽ tãgit hic ex verbis Aug.
⁊ quaſdã alias nõ tãgit:impoſſibile autẽ eſt tangere
oẽs:ꝑcipue cũ ſint vtilitates adiũcte circa quattuor
ſcꝫ vt amorẽ habeam⁹ iuſticie nõ pñtis:vt exemplũ
humilitatis ſue accipiam⁹ vt doctrinã fidei ⁊ prudẽ
tie ꝑdicationũ eius obſeruem⁹:vt miraculis pluſq̃ȝ
demõſtratiõibꝫ in fide roboremur:vtilitates autem
paſſiõis infra in ſequẽti parte magr̃ exequit̃.

De traditõe chriſti q̃ facta dicit̃ a patre ⁊ a filio:a iuda et a iudeis.

Chriſtus ergo eſt ſacerdos idẽqȝ hoſtia:⁊ pre-
ciũ noſtre redẽptionis:q̃ ſe in ara crucis non Ps. 109.
diabolo:ſed deo trinitati obtulit ꝓ oĩb⁹ q̃n-
tũ ad ꝑcij ſufficiẽtiã:ſed ꝓ electis tñ quãtũ Eſa. 53.
ad efficatiã:q2 ꝑdeſtinatis tñ ſalutẽ effecit. a
De quo ⁊ legit̃ ꝙ ſit tradit⁹ a patre:⁊ ꝙ ſeipſꝫ b
tradidit ⁊ ꝙ iudas eũ tradidit ⁊ iudei. Ipſe Rom. 8.
ſe tradidit:q2 ſpõte ad paſſionẽ acceſſit. Et Eph. 5.
pater eũ tradidit:q2 volũtate patris imo to Mat. 26.
tius trinitatis paſſus eſt. Iudas tradidit ꝓ- Luce. 24.
dẽdo ⁊ iudei inſtigãdo:⁊ fuit act⁹ iude ⁊ iu-
deorũ malus:⁊ act⁹ xp̃i ⁊ patris bon⁹. Op⁹
chriſti ⁊ patris bonũ q2 bona patris ⁊ filij vo
lũtas malũ fuit op⁹ Iude ⁊ iudeoꝝ q2 mala
fuit intẽtio. Diuerſa fuerũt ibi facta ſiue opa
id eſt diuerſi act⁹ ⁊ vna res ſiue factũ. ſ. paſ-
ſio ipa. Ideoqȝ doctores aliqñ vniũt in facto
illo patrẽ filiũ Iudã:iudeũ aliqñ diſiũgũt.
Reſpiciẽtes eñ ad paſſionẽ vnũ op⁹ illorũ
dicũt. Attẽdẽtes intẽtiõis ⁊ act⁹ facta diuer
ſa diſcernunt. Un̄ Aug⁹: Facta eſt inq̃t tra-
ditio a patre:facta ẽ traditio a filio:facta eſt
traditio a iuda:vna res facta eſt. Quid ergo
diſcernit inter eos. Quia hoc fecit fili⁹ ⁊ pat

in charitate. Judas vero in ꝑditiōe. Uides
tis q꞉ nō quid faciat homo: ſed qua volūta
te conſiderandū eſt. In eodē facto inuenim⁹
deū quo iudā: deū bn̄dicimus: iudā deteſta
mur: q꞉ deus cogitauit ſalutē noſtrā. Judas
cogitauit preciū quo vēdidit dn̄m: fili⁹ pre
ciū qđ dedit pro nobis. Diuerſa ergo inten
tio diuerſa facta facit: cū tamē ſit vna res ex
diuerſis. Ecce vnā rē dicit ibi fuiſſe ⁊ diuer
ſa facta: q꞉ vna ibi fuit paſſio: ſ꞉ diuerſi act⁹.
Et actus quidē iude ac iudeoꝝ mali quib⁹
operati ſunt chriſti paſſionē: que bonū eſt et
opus dei eſt.

R Riſtus ergo ſacerdos ⁊ hoſtia ⁊c̄.] Dicinci
c pit pars illa q̄ eſt de ope paſſiōis in quo cōſi
ſtit principale meritū chriſti. Et habet duas
partes: in quaꝝ prima magiſter determiat oblatio
nē ⁊ traditionē chriſti qualiter facta eſt ab ipſo patre
a iuda a iudeis ⁊ a gentibus. In ſecūda autē oſtēdit
vtꝝ fuerit bona an nō ibi [Paſſio ergo chriſti ⁊ op⁹
iudeorū dicitur ⁊c̄.]

Arti. X. An chriſtus paſſus ſit pro predeſtinatis ⁊
vtrū illis valeat paſſio chriſti.

Nadit autē dubiū primo de hoc qđ dicit ꝑde
Arguit pᵒ t ſtinati tamē ſalutē effecit] .ſ.a. Predeſtina
ti enī habuiſſent ſalutē: etiam ſi ipſe nō fuiſſet
2ᵒ paſſus: ergo videt̄ q̄ fruſtra patiebat̄ ꝓ illis. Itē
videt̄ falſum q̄ multi ſunt qui accipiunt preſentē iu
ſticiā ad remiſſionē peccatoꝝ: ⁊ hoc nō poſſunt face
re ſine virtute ſacramētoꝝ in q̄bus operat̄ virt⁹ paſ
ſionis chriſti: ergo etiā ꝑdeſtinatis nō valet efficient̄
Solutio ad ſecūdū. paſſio ſua vt videt̄. Solutio dicēdū q̄ nō niſi ꝑde
ſtinatis valet efficiēter: oībꝫ autē ſufficiēter ita q̄ ef
ficienter dicat adeptionē gratie ⁊ glorie/ ꝓpter q̄ fuit
gratia: nō enī fuit tm̄ ꝓpter gratiā: ſed etiā ꝓpter glo
riā: ⁊ ideo nō totū effectū efficit in his in q̄bus valet
ad gratiā in ꝑſenti tm̄: ⁊ ꝑ hoc patet ſolō ad ſecūdū.
Ad primū. Ad primū aūt dicēdū q̄ ꝑdeſtinatū etiā erat hoc vt
nō alio mō q̄ per paſſionē chriſti liberaret̄: ⁊ iō neceſ
ſaria fuit paſſio. Uel pōt dici q̄ etiā his q̄ fuēe in tē
pore: vt oꝛōnibꝫ fideliū ꝑdeſtinatio iuuat̄ nō ex par
te ꝑdeſtinātis: ſed ex parte effect⁹ predeſtinationis q̄
eſt poſitio gratie.

Arti. XI. An chriſtus ⁊ quō ſit tradit⁹ in mortē a pa
L tre ⁊ ab alijs q̄ in mortē ei⁹ cōſenſerūt.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [De quo etiā le
Arguit pᵒ d git̄ q̄ ſit tradit⁹ a pr̄e ⁊c̄.] .ſ.b. Si enī trade
re eſt in mortē dare: tūc videt̄ q̄ tradere ſonat
in actionē occiſiōis xp̄i: ⁊ ita patri ⁊ xp̄o nō cōuenit.
2ᵒ Si autē tradere eſt ꝑciū per mortē patri exſolue
re: tūc videt̄ q̄ ſoli chriſto ⁊ nō pr̄i cōuenit: ⁊ ita vide
3ᵒ tur falſum qđ hic dicit. Itē ap̄ls Ro. 8. Qui etiā
ꝓprio filio ſuo nō pepcit: ſed ꝓ nobis oībꝫ tradidit il
lū: ergo pr̄ tradidit filiū in mortem: qđ videt̄ ſonare
q̄ſtiūcula crudelitatē pr̄is in filiū. Redit igit̄ q̄ſtio adhuc vt
dicat̄ ſm quē modū differētē traditio iſta conueniat
Solō oībus illis q̄ in lr̄a dicunt̄ xp̄m tradere. Ad qđ di
cendū q̄ tradere eſt dare i mortē ꝓut hic accipit̄. Eſt
autē tradere dupl̄r .ſ. vt mun⁹ dat̄: ⁊ vt dat̄ exhibi
tio ad aliud: qđ nō eſt mun⁹: q꞉ nō eſt dātis: ſ꞉ datur
alio mō. Primo mō pr̄ tradidit filiū in mortē vt do
nū in quo homo recōciliat̄: ⁊ chriſt⁹ tradidit ſe i mor
tē: ſed de⁹ pater tradidit filiū hoī in ꝑciū qđ ꝓ ſe offe
rat: fili⁹ autē ꝓ hoīe tradidit ſe patri ꝑ mortē ſatiſfa
ciēdo ꝓ hoīe. Traditio aūt q̄ exhibitio eſt ad īterficiē
dū cōpetit iude vt ꝓditori. Judeo vt inſtigatori ⁊ ac
cuſatori. Gētibꝫ aūt vt executori miniſterij iniquita
tis. Ad primū ḡ dōm q̄ pater tradidit filiū in paſ ¶Ad primū ⁊ ad alia ſic reſpondet.
ſionē: ſed nō in actionē interficiēdū: ⁊ hoc faciūt act⁹
sic q̄ ſeparat ea q̄ ſm naturā nō ſunt ſepabilia. Unū
cū tradere ſit velle mori filiū voluit pr̄ filij paſſionē:
ſed nunq̄ voluit actionē: ſed ꝑmiſit volētibꝫ iniq̄s: ⁊
hoc nō eſt crudelitas: ſ꞉ miſericordia ſūma eo q̄ mors
filiū nec afferre ſibi nec i gloriū corā eo filiū facere po
terat ⁊ alios poterat etiā ablatos reſtituere. ⁊ ꝑ h̄ pa
tet ſolutio ad totū.

Utrū paſſio chriſti poteſt dici bona ⁊ ma Arti. XII.
la ex diuerſis circūſtātijs. M

Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Reſpicien
d tes enī ad paſſionē vnū op⁹ .i. paſſione illoꝝ
dicūt ⁊c̄.] .ḡ.c. Uidet̄ eſſe impoſſibile: q꞉ in Arguit pᵒ
natura nō pōt vna materia ſimul hr̄e diuerſas for
mas ⁊ cōtrarias ḡ ⁊ i moribꝫ vnū op⁹ nō pt̄ informa
ri diuerſis ⁊ cōtrarijs circūſtantijs. Itē ſm h̄ vnū 2ᵒ
⁊ idē eſſet optimū ⁊ peſſimū: op⁹ enī patris ⁊ xp̄i nō
pt̄ eſſe niſi optimū: op⁹ autē iude ⁊ iudeoꝝ nō potuit
eſſe niſi peſſimū in hoc facto. Solō diſtinguēdū eſt Solutio
q̄ eſt op⁹ opans qđ eſt opatio ipſa actio .ſ. ꝓcedit ab ad totū.
agēte ⁊ in ipſo vt in ſubiecto: ⁊ eſt op⁹ opatū .ſ. res cō
ſtituta ⁊ effecta ꝑ opationē ⁊ actionē: ⁊ qđ dicit mg̃r
intelligit̄ de ope opato ⁊ nō de ope opante qđ peſſi
mū fuit: circa idē autē opatū pn̄t concurrere diuerſe
volūtates ⁊ opatiōes bone ⁊ male: hoc enī nō eſt in
cōueniēs: q꞉ circūſtātie nō referunt̄ ad op⁹ opatū: ſ꞉
ad op⁹ operans: ⁊ ideo nō ponunt̄ cōtrarie forme in
eodē: ⁊ ꝑ hoc patet ſolutio ad totū.

Qđ chriſti paſſio dicitur op⁹ dei et iudeorū et quō.

Paſſio ergo chriſti ⁊ op⁹ dicit̄ iudeorū: q꞉ ex
actib⁹ eoꝝ ꝓuenit ⁊ op⁹ dei: q꞉ eo auctore .i.
eo volēte fuit. Unū Aug⁹ Nemo aufert aīaꝫ
xp̄i ab eo q̄ ptātē habet ponēdi ⁊ ſumēdi eā.
Ecce habes auctorē opis. Ponet aīam. Ec
ce habes op⁹ auctoris. Et vt generaliter cō
cludā: quotiēs in carne xp̄s aliq̄d patit̄ op⁹
auctoris eſt: q꞉ enī ſua volūtate nō alio cogē
te ꝑpetit̄: ipſe auctor eſt opis. Cū aūt paſſio
xp̄i op⁹ dei ſit: ⁊ iō bonū eāq꞉ operati ſint Ju
das ⁊ iudei: q̄rit̄ an ꝯcedēdū ſit eos opatos
ibi eſſe bonū. Hic diſtinguendū eſt. Pōt enī
dici q̄ opati ſūt bonū: q꞉ ex actib⁹ eoꝝ bonū
ꝓuenit .i. paſſio xp̄i: ⁊ itē q̄ opati nō ſunt bo
nū: ſ꞉ malū: q꞉ actio eoꝝ n̄ fuit bona ſ꞉ mala.

An paſſio chriſti ſit dicēda bona. Arti. XIII.

Einde q̄rit̄ de hoc qđ dicit circa finē [Queri N
d tur an ꝯcedēdū ſit eos opatos eē ibi bonū.] Arguit pᵒ
ſ.a. Uidet̄ enī q̄ xp̄i paſſio ſimpl̄r ſit dicēda
bona: q꞉ oē op⁹ virtutis eſt bonū: mors aūt xp̄i fuit
op⁹ fortitudis ⁊ charitatis xp̄i: ḡ ſimpl̄r paſſio illa di

2° cēda eſt eē bonū q̄dā. Itē q̄d dicer̄ ſimplr̄ bonū ſi paſſio xp̄i ſm aliq̄d bona nō ſimplr̄ bona diceret̄ a q̄ oē bonū noſtrū emanauit: ergo videt̄ q̄ nō ſit diſtin
In 2riū arguitur p̄o. guēdū vt mgr̄ dicit. Sed cōtra paſſio eſt illata ab alio: oē aūt laudabile a nobis eſt nō ab alio: ḡ paſſio
20 chriſti ex ſe nō eſt laudabilis vt videt̄. Itē ꝛ opus iudeorū eſt paſſio ꝛ op⁹ iude ꝛ gētiliū: ergo eſt peſſi‑
30 ma. Itē Boe. in tbopi. Cui⁹ gñatio bona ei⁹ corruptio mala: ſed gñatio chriſti in vita optima erat: ḡ eius mors erat peſſima: ergo dicēda eſt mala abſolu
Solo te ſine diſtinctiōe. Sol'o dōm q̄ mors chriſti abſolute ꝛ ſine diſtinctōe optima dicēda eſt q̄ttuoꝛ rōnibus. Quaꝝ vna eſt q: p̄cipue virtutis erat ſūmū/ vt fortitudinis q̄ ꝑ p̄bm p̄cipua eſt virt⁹ ꝛ maxime in chriſto illi⁹ virtutis ſūmū q̄ḋ attingere p̄ morꝰ eſt/ ſicut etiā ipſe dicit: maiorē hac dilectionē nemo habet q̄ȝ vt aiam ſuā ponat q̄s pro amicis ſuis. Alia rō fuit: q: ſi p̄cioſa eſt i cōſpectu dn̄i mors ſanctorū ei⁹ p̄cioſiſſima eſt mors chriſti ꝛ precio plena: ſicut dicit p̄s. Nō dabis ſanctū tuū videre corruptionē. notas mihi feciſtis vias vite adimpleb᷑ me letícia cū vultu tuo delectationes in dextera tua. i. in eq̄tate tua ſm deitatē ꝛ in potioꝛib᷑ bonis ſm humanitatē vſq̄ȝ in finē. Tertia cauſa eſt vtilitas toti⁹ redēptiōis in genere hūano: ſic dicit̄ Oſee. 13. O mors ero mors tua morſus tuus ero inferne. Quarta cauſa eſt honeſta cauſa moriēdi: poſuerūt eñ ſuꝑ caput ei⁹ cauſam illius ſcriptā: Jeſus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. i. hec ē mihi cauſa moriēdi q̄ ſum ſaluatoꝛ florēs grā ꝛ virtu‑
Ad prima duo obiecta. te redēptiōis rex cōfitētiū ꝛ glorificātiū deū. Ad primū ergo dōm q̄ magiſter nō iubet diſtinguere in iſta vtrū mors chriſti ſit bona vel mala: ſed in hac vtꝝ iudei opati ſint aliquid boni vel mali. Et in hoc diſtinguēdū eſt ſm p̄dictū modū de opante ope: ꝛ ſic nihil boni ſunt operati ꝛ de bono opato: ꝛ ſic aliq̄d pre
Ad primuȝ in cōtrariū ter intētionē opati ſunt boni. Ad id q̄ḋ cōtra obijcitur dōm q̄ paſſio in eo q̄ ab alio nō eſt op⁹ virtutꝭ ſed in eo q̄ ſuſcepta cū volūtate ſuſtinēdi gratia boni
Ad ſecūdū. ꝛ ſic ſuſtinere eſt a nob̄ ꝛ nō ab interficiēte. Ad aliud dicēdū q̄ ſol'o patet ꝑ an̄dicta de ope opante ꝛ de
Ad tertiū ope opato. Ad aliud dicēdū q̄ Boe. nō intēdit q̄ mors in ſe ſit mala: ſed ſm q̄ priuat bonū q̄ḋ acq̄rit̄ in gñatiōe ad eſſe ꝛ vitā: ꝛ ſic refert̄ ad intētionē iudeoꝝ q̄ vitā xp̄o auferre ꝛ extinguere cupiebant i ſe tn̄ bona eſt q̄ tātoꝝ bonoꝝ cauſa fuit.

DI. XXI. de morte q̄ cōſecuta eſt paſſiōȝ xp̄i

Si in chriſto diuiſio in morte fuit anime vel carnis a verbo.

Poſt predicta conſiderandū eſt vtꝝ in morte chriſti a verbo ſit ſeparata aīa vl' caro? Quidā putauerūt carnē ſicut ab anima ita a diuinitate in morte fuiſſe diuiſam. Si eñ inquiunt aīa media diuinitatas ſibi carnē vniuit ſicut ſuperius p̄taxatū eſt: ergo quādo diuiſa eſt caro ab aīa: diuiſa eſt etiā a diuinitate: q: nō potuit ab anima ſeiūgi ꝑ quā verbo erat vnita: quin a verbo diuideret̄. Fuit autē diuiſa ab anima in morte: alioquin vera mors ibi nō fuiſſet: q: vt ait Aug⁹. Mors quam timēt hoīes ſeparatio eſt aīe a carne. Mors aūt quā nō timēt ſepatio ē aīe a deo Utraq̄ȝ vero diaboli ſuaſu homini ꝓpinata eſt. Si ergo in chriſto hoīe vera mors fuit: diuiſa ē ibi anima: ac ꝑ hoc diuinitas a carne. Huic ſue ꝓbabilitati addūt auctoꝛitatis teſtimoniū. Amb. eñ tractās de chriſti derelictione q̄ in cruce voce magna clamās dixit: De⁹ de⁹ me⁹ vt quid me dereliquiſti ait: Clamat homo ſeparatiōe diuinitatis moritur⁹. Nā cū diuinitas mortis libera ſit: vtiq̄ȝ mors ibi eſſe nō poterat niſi vita deſcēderet: quia vita diuinitas eſt. Hic videt̄ tradi q̄ diuinitas ſeparata ſit in morte ab homine q̄ niſi diſceſſiſſet homo ille mori nō poſſet. Q̄ḋ illi ad carnē referūt quā dicūt a deo ſeparatā. Quib⁹ reſpōdemus illā ſeparationē ſic eē accipiēdā ſicut intelligit̄ derelictio q̄ illis verbis ſignificat̄: vt quid me dereliquiſti. Quō ergo chriſtus derelict⁹ erat a patre cū in cruce derelictū ſe clamabat. Non receſſerat de⁹ ab homine ita q̄ eēt ſoluta vnio dei ꝛ hoīs. Alioq̄n fuit q̄ḋdā tēpus q̄ñ chriſt⁹ adhuc viu⁹ homo erat ꝛ nō de⁹: q: adhuc viu⁹ ſe derelictū clamabat nō derelinquēdū. Si ḡ illa derelictio vniōis intelligat̄ ſolutio: ante facta fuit ſolutio dei ꝛ hoīs q̄ȝ chriſt⁹ mortu⁹ eēt. Sed quis hoc dicat? Fateamur ḡ deū quodāmō illū hoīem in morte deſeruiſſe: q: p̄tāte ꝯſeq̄ntiū eū expoſuit ad tp̄s: nō ſuā potētiā exercēdo illum defēdit vt nō moreret̄. Sepauit ſe diuinitas q: ſubtraxit protectionē: ſed nō ſoluit vnionē. Separauit ſe foris vt nō adeſſet ad defenſionē: ſed nō int⁹ defuit ad vnionē. Si nō ibi cohibuiſſet potētiā ſed exercuiſſet nō moreretur chriſt⁹. Mortu⁹ eſt chriſt⁹ diuinitate recedēte. i. affectū potētie defendēdo nō exhibēte. Hic eſt hyrc⁹ apōpei⁹ qui altero hyrco imolato in ſolitudinē mittebat̄: vt legit̄ in leuitico. Duo eñ hyrci humanitas ꝛ diuinitas xp̄i intelligūt̄. Humanitate ergo imolata diuinitas xp̄i in ſolitudinē abijt. i. in celū. Uñ Eſici⁹: In ſolitudinē. i. in celū tp̄e paſſionis diuitas abiſſe dicit̄ nō locū mutās: ſȝ quodāmodo virtutē cohibēs vt poſſent impij cōſūmare paſſionē. Abijt ergo. i. virtutē cohibuit ꝛ portauit iniq̄tates nr̄as: nō vt haberet: ſȝ vt cōſūmeret: de⁹ eñ ignis cōſumēs eſt. Ex his ſatis oſtēdit̄ p̄miſſa v̄ba Ambroſij ſic eē accipienda vt p̄diximus.

Mat. 26. Job. 14. Leuit̄. 16. Eſa. 53. Deut̄. 4.

Alij ad idē inducūt auctoꝛitatē.

Alij quoq̄ȝ auctoꝛitati innitunt̄ q̄ aſſerūt diuinitatē in morte receſſiſſe ab homīe ſm carnē. Ait eñ Athanaſius: Maledictus qui to‑

tū hominē quē aſſumpſit dei fili⁹ denuo aſ-
ſumptū vel liberatū: tertia die a mortuis re
ſurrexiſſe nō cōfitet: fiat fiat. Si inquiūt de-
nuo aſſumptus eſt homo in reſurrectiōe quē
aſſumpſerat in incarnatione: depoſuit ergo
eū in morte: ſeparata ḡ fuit diuinitas in mor
te ab humanitate. Quib⁹ reſpōdemus ꝙ ſi in
his verbis aſſumptio talis intelligat̄ que ſit
ſm vnionē non carnē tm̄: ſed totū hominē. i.
animā ⁊ carnē denuo ſibi vniuit ī reſurrectio
ne: q₂ nō ſimplr̄ hominē: ſed totū hoīem aſſū
ptū dicit. Totū ergo hoīem in morte depo-
ſuit. i. aīam ⁊ carnē. Sꝫ ꝗs niſi hoſtis verita-
tis dicat aīam a verbo depoſitā? Et tm̄ niſi h
fateant̄ ꝙ totus homo ſit aſſumpt⁹: nō ꝓ eis
facit illa auctoritas ꝗ totum dicit aſſumptū
Sciēdū eſt ergo Athanaſiū id dixiſſe cōtra
illoꝝ pfidiā ꝗ reſurrectionē chriſti negabant
putātes in morte detineri eū ꝗ ſolus int̄ mor
tuos liber eſt. Ideo illū maledicit ꝗ nō cōfi-
tetur totū hoīem denuo aſſumptū reſurrexiſ
ſe. i. chriſtū aīam denuo corpori cōiūxiſſe: ⁊
illis duob⁹ denuo cōiūctis in reſurrectōe ve
re ſm hoīem vixiſſe ſicut añ mortē. Nā ī mor
te ſeparata eſt aīa a carne. Vñ ⁊ dicat̄ xp̄s
mortu⁹: ſed neutꝝ ſeparatū eſt a verbo dei.

A Poſt p̄dicta cōſiderādū eſt vtrū ī morte xpī
p aīa a verbo fuerit ſeparata ⁊c̄.] Hic inci-
pit pars illa que eſt de q̄ſtionib⁹ cōſequēti-
bus paſſionē: ⁊ ſunt due ſm duas diſtictio
nes hic introductas. Prima eſt de mō mortis. ⁊ ſe
cūda eſt vtꝝ in triduo mortis fuerit homo vel alicu
bi vl' vbiqꝫ ⁊ hec īcipit. Hic q̄rit̄ an ī illo triduo mor
tis chriſtus fuerit homo. In prima parte ſunt tria:
ſcꝫ ſolutio cuiuſdā obiectōis ꝓbātis ꝙ ſepatiōe dei-
tatis ⁊ aīe chriſt⁹ fuerit mortu⁹: ⁊ ad hoc inducunt̄
duo prima capitula. Secūdū eſt ſolutio auctorita-
tū Aug. ⁊ Atha. Et ad hoc inducunt̄ duo ſeq̄ntia ca
pitula ibi [Alīq quoꝗ auctoritati innitunt̄] Tertium
eſt qualr̄ chriſt⁹ aīam ſuā poſuit ⁊ aſſumpſit: ⁊ hec
ibi incipit Sicut Aug⁹ ſuper Iohānē docet.

Arti. I An chriſt⁹ fuit mortu⁹ ſeparatiōe deitatis
⁊ aīe aut aliq̄ alia ſeparatiōe: ⁊ hic vide vtrū
chriſt⁹ fuit homo in triduo.

Nadit aūt dubiū de p̄ia obiectōe vtrū ꝯclu
Arguit p° i datan nō].ā.a. Eſt aūt iſta / aīa eſt mediū ꝗ
deitas carni ꝯiungit̄: ſoluto autē medio non
cōiungunt̄ extrema: q₂ deeſt cauſa cōiūctiōis: ḡ ſepa
rata aīa a carne ſeparat̄ etiā deitas: videt̄ aūt ꝙ iſta
argumētatio teneat: aut eñ de⁹ eſt vnibilis creatu-
re irratiōali aut nō. Si nō tūc habeo ꝓpoſitū q₂ rō-
nali nō exiſtēte nō fuit vnita: ⁊ ꝙ aīa rōnalis nō tm̄
mediū cōgruētie: ſꝫ mediū cauſe. Si aūt eſt vnibilis
irrōnali creature hoc ſupra improbatū eſt mul nō rō
nibus in q̄ſtiōe de vnibili: ergo videt̄ ꝙ iſta cōcluſio
2o ſequat̄. Itē infra in hac diſtinctiōe eadē dī ꝙ ſi fi-
Cōcluſio p̄ lius dei mortu⁹ fuiſſet fons vite aruiſſet. Ex h in-
ma. fero duas cōcluſiōes: quaꝝ prima eſt ꝙ fili⁹ dei nō
fuit mortu⁹: ſed ſi fuiſſet vnit⁹ carni ꝓpt̄ vnionē dice-
retur mortu⁹ ſicut etiā dicit̄ nat⁹: ergo tūc vnit⁹ car
ni nō fuit. Itē oīs vnio facit aliquid vnū: ſi ḡ dei- 3o
tas fuit vnita carni oporteret ꝙ faceret aliqd̄ vnum
nō autē facit vnū pſonē: q₂ caro illa nūq̄ꝫ fuit filius
dei: ergo relinquit̄ ꝙ faciat vnū nature: ⁊ ſic caro et
deitas eſſent vnū qd̄ falſum eſt. Secūda cōcluſio 2a cōclo.
eſt ꝙ ſi deitas eſt vite fons ⁊ efficatior q̄ꝫ aīa tūc influ
xiſſet vitā: ergo corp⁹ chriſti in triduo illo vixiſſet qd̄
falſū eſt: ergo videt̄ ꝙ deitas corpori nō fuit vnita.
Itē minor eſt vnio ꝑ gloriā ad deū in beatis q̄ꝫ ſit 4o
vnio naturaꝝ ī chriſto: ſi ergo ſanctos propter vnio
nē ad gl'iam impoſſibile eſt ſeparari a vita: multo ma
gis īpoſſibile fuit ſeparari corp⁹ a vita: ſi deitati fu-
it vnitū: fuit autē ſeparatū a vita: ergo nō fuit deita
ti vnita. Item inferiori vnione q̄ꝫ illa qua vnit̄ ho 5o
mini chriſto deitas nō eſt cōiungibilis niſi rationa-
li creature ⁊ nō ſm corp⁹: ſed ſm aīam ſolū: hoc aūt
eſt vnio ꝑ gr̄am: ergo multomin⁹ digniore vniōe cō
iūgibilis erat corpori ſine aīa. Itē tripliciť de⁹ eē 6o
in reb⁹ dicit̄ ab Innocētio. ſ. eſſentialr̄ p̄ntialr̄ po-
tentialr̄ in oībus: ꝑ gr̄am aūt in rōnalib⁹ nō in oīb⁹
per vnionē in hoīe chriſto. cū igit̄ corp⁹ cadat in nu-
mero irrationaliū videt̄ deitas non fuiſſe in corpore
niſi p̄ſentialr̄ / potētialiter eſſentialr̄. In contrariū
autē eſt qd̄ dicit magiſter in lr̄a. Solō dōm ꝙ nul Solutio.
lomodo ſeparata fuit a corpore deitas ī triduo ⁊ vin
culū eñ gratie vniōis inſepabilr̄ forti⁹ fuit vincu-
lo naturalis cōiūctōis aīe ⁊ corporis: ⁊ iō ſoluto vin
culo naturali remāſit vinculū gr̄e. Dicēdū ergo ad Ad primū
primū ꝙ aīa ⁊ ſi faciat aſſumptibilitatē in corpe. ſ. vt
ſup̄ determinatū ⁊ quo ad hoc ꝙ ſit mediū cauſans
ꝓprietatē aſſumptibilitatis nō tm̄ eſt mediū niſi ꝑ cō-
gruētiā: ⁊ iō ſoluta ipſa nō oportet ſoluere deitatē a
carne. Ad aliud dicēdū ꝙ deitas eſt fons vite effi- Ad ſecūdū.
cienter: nō vt forma cōiūcta: ⁊ licet ipſa vnita fuerit
⁊ fili⁹ dei corpori: nō tm̄ dī deitas paſſa vel mortua:
q₂ ꝓprietates vni⁹ nature nō referūt̄ ad naturā aliā:
ſed bene cōcedo ꝙ fili⁹ dei dī paſſus ⁊ mortu⁹ ꝓpter
vnionē: cui⁹ rō ſepe ſupra determinata eſt. Ad ali Ad tertiū
ud dōm ꝙ vnio facit vnū nō nature ſꝫ ꝑſone: ſꝫ vni⁹
vnio nō facit hoc vnū: ſed poti⁹ vni⁹ vnio cū altero ſi
bi debito vnito: Vnde vnio corpis cū vniōe aīe ſibi
vniēde facit vnū ſuppoſiti ⁊ ꝑſone ⁊ in triduo remā-
ſit ordo ad illud vnū: licet tūc illud vnū nō eēt: quia
tūc chriſt⁹ homo nō fuit. Ad aliā cōcluſionē dicen Ad ſecūdā
dū ꝙ deitas eſt fons vite effectiue nō formaliter nec cōcluſionē.
in corpore fuit ſicut forma in materia / nec ſicut aīa
in animato: ſed per vnionē dignitatiuā: vt dicit bea-
tus Bernard⁹ ⁊ deitas hoc modo ens in aliquo non
eſt neēaria cā vite nō ex defectu ſuo: ſꝫ ex defectu ſu-
ſcipiētis. Ad aliud dōm ꝙ minor eſt vnio hoīꝝ ad Ad quartū
deū q̄ꝫ hui⁹ corpis fuit ad deū: ſed tm̄ magis eſt ꝯria
morti illa q̄ꝫ iſta: q₂ illa ex rōne btitudis ꝯrietatē hꝫ
ad miſeriā: ⁊ ꝑ cōſeq̄ns ad mortē: hec autē nō tollit a
corpe miſeriā nec ꝯriat̄ defectui tali: vt ſup̄ diſ. xviij.
⁊ iō illa minor facit aliquid qd̄ nō facere p̄t iſta. Ad Ad quītū
aliud dōm ꝙ vnio q̄ eſt ꝑ gr̄am vtutū ⁊ donoꝝ eſt ꝑ
habitū ꝗ q̄rit ꝓpriū ſibi ſubiectū in ꝗ ſit ſicꝫ ī materia:
⁊ q₂ illud ſubiectū nō p̄t eē niſi rōnalis ſuba: iō deus
hoc mō nō eſt niſi in rōnali ſuba: ꝗ eſt hō vel angelus
vel aīa rōnal': ſꝫ alia vnio q̄ ē ad eē: lꝫ maior ſit tñ tm̄
eſt hūi⁹ nec q̄rit hmōi ſbiectū ꝓpriū: q₂ qd̄ illa vniōe
vnit̄ aſſumit̄ ad deitatē virtute deitatꝭ q̄ ē infinita: ⁊

hoc pōt eſſe corp⁹ habens ordinē ad aīam rōnalē: vñ oēs ille rōnes ſumūt ꝓpōnes tanq̄ hoc ꝑ ſe cōueniret vni nobiliori: q: vniret nobiliori: ⁊ hoc non

Ad 6ᵐ. eſt verū. Ad aliud dōm ꝙ tripliciť de⁹ eſt in his q̄ nullū habent ordinē ad creaturā rōnalē/ſ; corpus licet in ſe nō ſit rōnale/eſt tñ ꝑs ⁊ materia rōnalis: ⁊ iō corpa ſctōꝝ dicunť templū ſpūſſcti. 1. Cori. 3. ⁊. 6 et iō in xp̄o ſpēalem habuit relationē ad vnionē.

Auctoritatibus aſtruit a verbo carnē in morte nō eſſe diuiſam.

Sicut Aug⁹ ſuꝑ iohannē docet: tractās illō • dñi verbū: Ego pono animā meā ⁊ iterū ſumo eā. Nemo tollit eā a me ſ; ego pono eā: a meipſo ptātem habeo ponēdi eā et iterū ſumendi eā: hic animā dicit emiſſam. A q̄ emiſſa eſt? A ſeipſa nō ē emiſſa: q: ſeipſam nō poſuit: nec verbū aīam poſuit nec carnē. Caro ergo aīam poſuit: ſ; ptāte in ſe manentis deitatis. Potētia ḡ deitatis aīa diuiſa ē a carne: ſ; neutrū a verbo dei. Vñ Aug⁹: Verbū ex quo ſuſcepit hoīem .i. carnē ⁊ aīam nunq̄ depoſuit aīam vt eſſet aīa verbo ſeparata: ſ; caro poſuit animā qñ expirauit: qua redeūte reſurrexit. Mors ergo ad tp̄s carnē ⁊ animā ſepauit: ſ; neutrū a verbo dei. Caro ḡ ponit ⁊ ſumit aīam: nō ptāte ſua ſ; ptāte inhabitātis carnē deitatis. His euidenť tradiť nec aīam nec carnē a verbo dei in morte eſſe diuiſam: vt aliquo mō ſoluta fuerit vnio. Vñ Aug⁹ cōtra Felicianū: Abſit vt xp̄s ſic ſenſerit mortē vt q̄ntū in ſe eſt vita vitā pdiderit:

b ſi eñ hoc ita eſſet: vite fons aruiſſet. Senſit ḡ mortē pticipatiōe hūani defect⁹ quē ſponte ſuſceperat: nō nature ſue ꝑdidit potētiā per quā cūcta viuificat. Sic in ſepulchro xp̄s carnē ſuā cōmoriēdo nō deſeruit: ſicut in vtero virginis cōnaſcēdo formauit. Mortu⁹ eſt ergo nō diſcedēte vita: ſicut paſſus eſt nō pere

Job. 10. unte potētia. Nemo tollit aīam ei⁹ ab eo: q: poteſtatē habet ponendi ⁊ ſumendi. Ecce ⁊ hic habes xp̄m nō deſeruiſſe carnē in morte: ⁊ vitā nō diſceſſiſſe a mortuo ⁊ ꝙ ſpōte tradidit ſpm̄ nō alius extorſit. Vñ Amb. Emiſit xp̄s ſpiritū: ⁊ tñ q̄ſi arbiter eruendi ſuſpēdēdiq; corpis emiſit ſpiritū nō amiſit: pēdebat in cruce ⁊ oīa cōmouebat. Sed vñ emiſit? Ex carne. Quo emiſit? Ad patrem

Arti.' II B

Quō debet intelligi qō dicit xp̄s: ego pono animā meam.

Arg. pmo D

Einde queriť de hoc qō dicit infra [Ego pono aīam meā ⁊ iterū ſumo eā. ꝯ.a. Quid eñ eſt ponere ſi ponere eſt deponere/cū hoc ꝓnomen ego ſignificet quēlibet ſuū ꝓlatorē: ⁊ ꝓlator huius verbi fuit chriſtus ſm ꝙ ꝑſona/ tunc perſona in eo ꝙ ꝑſona poſuit ⁊ depoſuit animā/ qō falſum eſt: q: ſic non fuiſſet vnit⁹ aīe in triduo. Si aūt ponere eſt in aliquo loco collocare cū mlťa locare poſſint ſeipſa/ videbiť ꝙ aīa potuit ponere ſeipſam. Contrariū aūt hui⁹ dicit Aug⁹ in lrā. Itē ponere dicit poteſtatē efficiēdi aliq̄d: nulla aūt ptās efficiēdi aliq̄d ē in corpe ſ; tñ in aīa vel deitate: ḡ videť ꝙ alteri⁹ illoꝝ fuit ponere aīam ⁊ nō carnis/ vt videť dicere in lrā. Itē ſi ponere eſt ſeparare/ tūc eadē rōe caro ponebať qua aīa poſita dicit eſſe: q̄re ḡ nō dixit/ nemo tollit carnē meā a me/ ſ; ego pono eā ⁊ iterū ſumo eā

2º

3º

4º Itē; videť falſum eſſe ꝙ cū vnio naturalis ſolubił ſit/ ⁊ cū inť xp̄i aīam ⁊ corp⁹ nō fuit niſi vnio naturalis ipſa fuit ſolubilis. dupliciť aūt oīs talis vnio ſolubilis eſt: ſc; ꝑ violentiā ⁊ naturalē ſeparationem: ḡ xp̄i aīa poterat extorqueri ꝑ violētiā: ḡ tolli poterat ab eo: ḡ falſum videť qō dicit/ nemo tollet aīam

Solō ad pmū meā. Solō dōm ad pmū ꝙ ponere ē deponere ab eo cui naturaliť eſt vnita aīa: ⁊ hoc eſt caro: ⁊ nō eſt ponere ſimplr ab eo remouere cui vnita eſt quocūq; mō. Et bñ cōcedo ꝙ ꝑſona ponit aīam: ſ; q: oē qō agit ꝑſona in natura agit/ neceſſe eſt ꝙ ponat aīa; in natura vel ꝑte nature. Cū igiť nō ſit idē ſm naturā depoſitū ⁊ in quo fit depoſitio ſiue deponēs: pz ꝙ aīa animā nec fili⁹ aīam dei in aīa deponere nō potuit: ḡ fili⁹ dei poſuit in corpe aīam. Et hoc vult dicere Aug⁹ ꝙ corp⁹ aīam poſuit virtute latentis in ſe diuinitat/ iq: corpi conuenit ſeꝑatio q̄ eſt in morte

Ad 2ᵐ nō filio dei vel deitati. Ad aliud dōm ꝙ licet ī corpore mortuo nō vnito potenti nature nulla ſit ptās efficiēdi aliq̄d/ tñ in corpe xp̄i ſic nō fuit: q: deitas ſū

Ad 3ᵐ me potēs adhuc latebat in corpe. Ad aliud dōm ꝙ dñs loquiť rñdendo ad intentionē iudeoꝝ: q: ꝑſecutor ⁊ tyrann⁹ inſequiť cām vite: ⁊ ideo etiā ſeꝑata cā vite quieſcit a ꝑſecutiōe corpis/ ⁊ ei qō ipi extorquere cupiebant dñs reſpondit ꝙ a poteſtate ſua ꝑſecutione alienare nō potuerūt ſc; aīam: q: aīa ſemꝑ in

Ad 4ᵐ. ſua ptāte manebat. Ad aliud dōm ꝙ aliō eſt ī xp̄o ⁊ in alijs hominibꝰ. q: licet xp̄us habuit naturalē; vnionē anime ⁊ corpis q̄ diſſolubilia erāt/ tñ habebat fortius potens agere in contrariū: ſc; deitatē: et iō tyranni ꝑſecutio ab eo nihil extorqueret ſi ipſe nō vellet. in alijs autē nō eſt reſiſtens violentie: ⁊ ideo in alijs bene anima extorqueť.

Arti. III C

An deitas dicitur fons vite efficienter vł formaliter.

Arg. pmo D

Einde queriť de hoc qō dicit: [Si eī hoc ita eſſet vite fons aruiſſet ⁊c. ꝯ.b. Aut eī deitas diciť fons vite a fundēdo vitā ei cui cōiungiť ſufficienť aut deficienť. ſi pmo mō cū null⁹ fons fluat niſi aliq̄d recipiat fluxū opteť ꝙ tūc aliq̄d recipiat vite fluxū nō niſi corp⁹: ḡ corp⁹ tūc recepit vite fluxū ḡ viuebat. Itē qō ſufficit ad ꝯñs neceſſe eſt ꝙ ħ fa

2º ciat pri⁹ aňs ſine q̄ non eſt illud ꝯñs: ⁊ eſſe aūt hoīem deū ſequiť ad eſſe hoīem ſm ordinē nature. eſſe aūt hoīem ſm naturā cōſequiť ad eſſe vnū: ḡ ſi vnio fecit hoīem deū/ opteť pri⁹ facere hoīem ⁊ eſſe vnū: ḡ vi

Solō Obiecto deť ꝙ vnio illa fecerit vitam. Si forte dicas ꝙ deitas nō fecit illa ſine medio qō eſt aīa rōnalis. Cōtra imꝑfecta eſt potētia q̄ indiget alio mediante quo faciat: cum aūt deitas ad omnia ꝑ ſe ſit potens/ videť deitas ꝑ ſeipſam influxiſſe vitā. S; cōtra/ ſi deitas

Rō ī oppoſitū eſt iſta. per ſe dedit vitam/ aut vitā diuinā dedit ei aut creatam. ſi diuinā/ illa non pōt mortē ſubire: ḡ chriſt⁹

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

nunq̄ fuiſſet vere mortuꝰ/qḋ falſum eſt ⁊ hereticū.
Si aūt dedit creatā/aut rōnalē aut irrōnalē. ſi irra
tionalē: ḡ ſupfluit aīa: ſed potuit xp̄o eſſe deitas ꝓ
anīa. Si rōnalem: ḡ deitas minꝰ potens eſt influe-
re nobilē vitā q̄ rōnalis anīa q̄ influit vitā rōnalē/
Solo qḋ falſum eſt. Solō dōm vt prius q̄ deitas dicit̄
fons vite efficient̄ nō formalit̄: q2 efficit vitā omniū
Ad pmū ipſa viuens ꝑ ſeipſam. Ad illud aūt qḋ primo obijci
tur dōm q̄ nō influit corpi: q2 ſine aīa nō eſt recepti-
bile vite/⁊ hoc dicit naturalē impotentiā in corpe/
nō in deitate/ nec illa impotentia dicit defectū pro-
prie: q2 defectꝰ eorū eſt/q̄ ſm naturā debēt ineſſe et
nō inſunt: nunq̄ eñ fuit natura corpis vt ſine anīa
Ad 2m viueret. Ad aliud dōm q̄ deitas vniuit ſibi corpꝰ
⁊ animā vnita/⁊ ex hac vnione cōſequit̄ q̄ deus ſit
hō ⁊ hō deꝰ/ſed eſſe hoiem ⁊ eſſe vnū non ordinant̄
ad hoc niſi materialit̄ ex pte ſuſcepti: ⁊ iō non fecit h̄
deitas q̄ formalit̄ influeret vitam vel humanitatē
ſed potiꝰ effectiue tm̄/⁊ vitā fecit ꝑ animā ⁊ hoiem
Ad obiectū in oppoſitū fecit per formā hois que dicit̄ humanitas. Ad vl
timū patet ſolutio per antedicta

Qua rōne chriſtus dicit̄ mortuus et paſſus.

Recedente xo anima mortua eſt xp̄i caro:
⁊ q2 caro mortua eſt mortuꝰ eſt xp̄us. Sicut
eñ mortuus dicit̄ deꝰ: qñ mortuꝰ eſt homo:
ita mortuꝰ hō dicit̄ qñ mortua eſt caro. Se-
paratio anīe mors carnis fuit. Propter car-
nē ergo vnitā verbo q̄ mortalis ē dr̄ deꝰ mor
tuus: ⁊ ꝓpter carnē ⁊ animā q̄ vtraq̄ dolorē
ſenſit dicit̄ deus paſſus cū diuinitas oīs do-
loris exors exiſteret. Vñ Augꝰ. Verbū ca-
ro factū ē: vt ꝑ carnē panis celeſtis ad infan
tes tranſiret: ⁊ ſm hoc ipm verbū crucifixum
eſt: ſed nō eſt mutatū in hominē: homo in il-
lo mutatꝰ eſt: vt melior fieret q̄ erat. Per il-
lud ergo q̄ homo erat mortuꝰ eſt deus. ⁊ per
illud q̄ deus erat homo excitatꝰ eſt ⁊ reſurre
xit. Quicqd paſſus eſt homo: nō pōt dici nō
paſſus deꝰ: qm̄ deꝰ erat hō. Quō potes dice
re te nō paſſum iniuriā ſi veſtis tua cōſcidat̄
cū vis veſtis tua nō ſit tu? Multo magis ergo
quicqd patit̄ caro vnita verbo: debꝫ dici de
us pati: licet verbū nec mori nec corrūpi nec
mutari potuerit. Sed qcqd hoīū paſſus eſt
in carne paſſus eſt. De hoc etiā Amb. in lib.
iiij. de ſpū ſancto ait: Qđ verbi caro patieba
tur manens in carne verbū: in ſe ꝓ corpis aſ-
ſumptiōe referebat: vt pati diceret̄: q2 caro
1. Pet. 4. patiebat̄ ſicut ſcriptū eſt: Chriſto ī carne paſ
ſo. Hic docet̄ q̄ rōne deꝰ vl̄ dei filiꝰ paſſus vl̄
mortuus dicit̄: nō q2 mortē ſenſerit inquan-
tū deus eſt: ſed q2 caro ei vnita mortua eſt.
Scdm̄ quā rōnē dicit Augꝰ. Si quis dixerit
atq̄ crediderit filiū dei deū paſſum anathe
ma ſit. Cuius dicti cauſam ex q̄ intelligētia
ſumenda ſit aperiens. in eodē ſubdit: Si qs
dixerit q̄ in paſſiōe dolorē ſentiebat filiꝰ dei
deus ⁊ nō caro tm̄ cū anīa quā ſibi acceperat
anathema ſit. Sane ergo dici poteſt q̄ mor- a
tuus eſt deus ⁊ nō mortuꝰ: paſſus eſt dei filiꝰ
⁊ nō paſſus. Paſſa eſt tertia pſona ⁊ nō paſſa
crucifixū eſt verbū ⁊ nō crucifixū: ſed ſm al-
terā naturā paſſus eſt: ſm alterā īpaſſibilis.
Vñ Ambr. Generalis iſta eſt fides: q2 xp̄s ē
dei filius: ⁊ natꝰ ex virgine: quē quaſi gigan
tē ꝓpheta deſcribit: eo q̄ biformis gemineq̄
nature vnus ſit: cōſors diuinitatis ⁊ corpis.
Idē ergo patiebat̄ ⁊ nō patiebat̄: moriebat̄
⁊ nō moriebat̄: ſepeliebat̄ ⁊ nō ſepeliebat̄: re
ſurgebat ⁊ non reſurgebat. Reſurgebat ſm
carnē que mortua erat: nō ſm verbū qḋ apḋ
deum ſemꝑ manebat.

An pōt dici q̄ xp̄s ſit paſſus ⁊ non paſſus: Arti. IIII.
mortuus ⁊ nō mortuus. D

Einde querit̄ de hoc qḋ dicit ibi [Sane igit̄
d dici pōt q̄ mortuꝰ ⁊ nō mortuꝰ. ⁊c. Hoc eī Argūt̄ p̄o
videt̄ falſum: q2 ſic cōtradictoria verificant̄
de eodē/qḋ nunq̄ pōt eſſe eo q̄ dicit phs: De quoli-
bet affirmatio vel negatio eſt vera: de nullo vero ſil̄.
Item Augꝰ: Talis illa fuit ſuſceptio q̄ deū faceret 2o
hoiem ⁊ hoiem deū/⁊ oīa q̄ vera ſunt de hoie eſſe
vera de deo: ſed de hoie verū eſt eū eſſe mortuū: ḡ de
deo verū eſt eū eſſe mortuū: ergo deꝰ ⁊ homo mortu
us eſt. Cōtra xp̄m eſſe mortuū eſt articulꝰ fidei: ḡ op Rō in oppoſitū.
poſitū illiꝰ hereſis/ſed oppoſitū illiꝰ eſt xp̄m non eſſe
mortuū: ergo id eſt hereſis. Solō dōm q̄ in veri- Solo ad totū
tate hmōi locutōes nō ſūt cōcedēde ſine determinatōe
licet eñ cōcedā q̄ ethyops ſit albꝰ ſm dentes ⁊ non
eſt albꝰ ſm maxillā/tn̄ nō cōcedo abſolute q̄ ē albꝰ:
⁊ nō albꝰ: ⁊ ꝑcipue in xp̄o q2 eſſe mortuū vl̄ paſſū vl̄
natū qñ abſolute dicunt̄ referunt̄ ad pſonā ⁊ pſone
nō cōueniūt. Et iō lꝫ mgr̄ ponat hmōi locutōes ſine
determinatiōe nō ſūt intelligēde: vel ſumēde ſūt ſine
determinatiōe/q̄ determinatio ſi apponat̄ vt ē mor
tuus ſm hūanitatē/⁊ nō ē mortuꝰ ſm diuinitatē pꝫ
q̄ nō ſūt ꝯdictorie nec ꝯ fidē. Et ꝑ h̄ pꝫ ſolō ad oīa.

Si xp̄us in morte fuit homo.

Ic querit̄ vtrū in illo Di. XXII
b triduo mort̄ xp̄s fuerit hō? qḋ non De cōſequētibꝰ mortē xp̄i.
videt̄ quibuſdā: q2 mortuꝰ erat: ⁊ hō
mortuꝰ nō eſt hō. Addūt etiā q̄ ſi tūc erat hō
vl̄ mortal̄ vl̄ imortal̄: ſꝫ mortal̄ nō: q2 mortu
us: nec imortal̄: q2 tm̄ poſt reſurrectōꝫ. Qui
bus rñdemꝰ: q2 licꝫ hō mortuꝰ fuerit: erat tm̄
in morte deꝰ hō: nec mortal̄ quidē nec imor-
talis: ⁊ tm̄ vere erat hō. Ille eñ ⁊ hmōi argu
tie in creaturis locū hñt: ſꝫ fidei ſacrm̄ a phi-
loſophicis argumētis ē liberū. Vñ Amb. Au
fer argumēta vbi fides q̄rit̄. In ipſis gīnaſijs
ſuis iā dialetica taceat: piſcatoribꝰ credit̄ nō
dialeticis. Dicimꝰ ergo in morte xp̄i deū ve-

re fuiſſe hoīem: ⁊ tñ mortuū. Et hoīem q̄dē nec mortalē nec immortalē: q̄ꝛ vnit⁹ erat aīe ⁊ carni ſeiūctis. Alia eñ rōne d̄r deus hō: vl' hō de⁹: q̄ȝ martin⁹ vel iohānes. Hō eñ d̄r deus ⁊ ecōuerſo ꝑpter ſuſceptōnē hoīs. i. aīe ⁊ carnis. Vñ Aug⁹. Talis erat ſuſceptō illa que deū hoīem faceret ⁊ hoīem deū. Cū ergo illa ſuſceptio ꝑ mortē nō defecerit: ſed deus homini ⁊ hō deo ſicut añ vnit⁹ erat vere: ⁊ tūc de⁹ erat hō ⁊ ecōuerſo: q̄ꝛ vnit⁹ aīe ⁊ carni ⁊ hō mortu⁹ erat: q̄ꝛ anima a carne diuiſa erat. Propter ſeꝑationē aīe a carne mortu⁹ ſed ꝑpter vtriuſq̄ꝫ ſꝑ ſecū vnionē hō. Nō autē ſic erat hō: vt ex aīa ⁊ carne ſiꝫ iūctis ſubſiſteret. Ex q̄ rōne d̄r aliq̄s aliq̄s ali⁹ hō: ⁊ ipſe forte añ mortē: hoc etiā mō erat hō ⁊ poſt reſurrectionē fuit. In morte vō homo erat tñ ꝑpter anime ⁊ carnis ſecū vnionē: ⁊ mortu⁹ ꝑpter inter illa duo diuiſionē.

B b Ic querit̄ vtruꝫ in illo triduo.] Hic incipit alia diſtinctio de q̄ſtionib⁹ cōſeq̄ntib⁹ mortē xp̄i vel xp̄m mortuū. Et ſunt hic q̄ttuor queſtiōes q̄rū prima eſt/ vtrū ip̄e in triduo fuerit hō aut nō. Scd̄a vtrū ip̄e ſm q̄ hō/ ſit vbiq̄ꝫ vel nō: ⁊ hec incipit ibi [Hic querit̄ ſi xp̄s in morte] In tertio q̄rit̄ de xp̄i ſepultura ⁊ deſcēſu ad inferos ibi [Et vtiq̄ꝫ tot⁹ in eodē tp̄e erat in inferno.] In q̄rta querit̄ de aſcēſione ei⁹ in celū ibi [Solet etiā queri ſi cōgruent̄ ⁊c.] Et his igit̄ p̄tꝫ ſententia.

Arti. 1 An xp̄s in triduo fuerit homo.

Arg. ꝓmo q̄ ſic. 1 Ncidit aūt q̄ſtio prima/ vtrū xp̄us in triduo fuerit homo/ ſicut mgr̄ videt̄ dicere hic. Videt̄ aūt q̄ ſic: q̄ꝛ xp̄s in triduo habuit aīam rōnalē/ ſed q̄cunq̄ꝫ ꝑſona habet aīam rōnalē illa eſt

2o rōnalis: g̃ xp̄s in triduo fuit rōnalis. oīe aūt rōnale eſt hō: g̃ xp̄s in triduo fuit homo. Itē oīe qd̄ in ſe (vt ꝑtes ſuas) habet ꝑtes hūane nature illud ē hō

3o cū xp̄us in triduo habuit ꝑtes hūane nature: g̃ xp̄s in triduo fuit hō. Itē oīe ſuppoſitū in humana na

4o tura eſt hō/ ſꝫ xp̄s in triduo eſt ſuppoſitū in humana natura exñs: g̃ xp̄s in triduo fuit hō vt videt̄. Itē mgr̄ Hugo de ſan. vict̄. Quid ſtulti⁹ eſt dicere q̄ȝ q̄ eſſe hō tunc deſinit cū veri⁹ eſſe incipit/ ⁊ intendit q̄ verius hō eſt hō poſt mortē q̄ȝ añ: g̃ xp̄us veri⁹ fuit

Ar̄ ſm mentē Alberti q̄ nō ꝓo. homo poſt mortē q̄ȝ añ mortē vt videt̄. Sed cōtra/ Auicēna dicit q̄ forma nō habꝫ q̄ p̄dicet̄ de toto: q̄ꝛ forma eſt: ſꝫ q̄ꝛ eſt forma cōſequēs totū cōiunctū: igr̄ vbi nō eſt cōiunctū ibi nō eſt forma cōſequens cōiūctū q̄ p̄dicet̄: ſꝫ in xp̄o nō eſt cōiunctū in triduo: quia

2o aīa nō fuit cōiūcta carni: cū ergo q̄ dico hō ſit forma cōſeq̄ns cōiunctū/ ip̄e in triduo nō fuit hō. Itē nihil ꝯueniens toti vt toti p̄dicat̄ nō exñte toto illo. rō aūt hoīs ē cōueniēs toti vt toti: g̃ nō ꝯuenit p̄dicari hominē vbi nō eſt totū in rōne tot⁹: ſed aīa ⁊ caro nō fuerūt in rōne cōſtituentiū aliqd̄ totū in illo triduo: g̃ xp̄us nō fuit homo in triduo: ꝓbat̄ ꝓma ex h̄

q̄ſtiunē. 2a ꝯ ſolōē magiſtri. q̄ ratio tot⁹ alia eſt rōne ꝑtium q̄ꝛ opponunt̄ relatiue. Scd̄a aūt ꝓbat̄ ex hoc qd̄ dicit Boe⁹ q̄ ſpecies eſt totū eſſe indiuiduoꝝ ⁊ nō ꝑtis. Ulteri⁹ querit̄ de ſolutōe mgr̄i: obijcit eñ q̄ ſi ante mortē carnē ⁊ animā nō vnita accepiſſet q̄ homo nō diceret̄: ergo nec in morte dicit̄ homo ꝑpter hoꝝ ſeparationē.

Et ſoluit q̄ in xp̄o aliud eſt q̄ȝ in aliq̄s hoīb⁹/ ⁊ aliud q̄ȝ in ſeipſo fuit añ mortē ⁊ poſt reſurrectionē: q̄ꝛ tūc dicit̄ homo ꝑpter corp⁹ ⁊ animā cōiuncta/ ſed in triduo dicit̄ homo ꝑpter habitū illoꝝ etiā ſeparatorū. — Solō ſm mgr̄m ad illā ſolōnem

Et hoc nō videt̄ tūc verū: q̄ꝛ nulla rō ſpeciei vel forme ꝯuenit ſm aliā ⁊ aliam rōnem hypoſtaſi ⁊ aliq̄ ⁊ eidē ſm diuerſa tp̄a. Itē cum dicit̄/ homo mortuus eſt oppoſitio in adiecto: g̃ priuat rōnem hominis: g̃ mortuus homo nō eſt homo: ſꝫ xp̄s in triduo fuit mortuus hō: g̃ nō fuit homo vt videt̄. Si forte tu dicas vt q̄dam dicūt q̄ rōnalis aīa de ſe dat homini q̄ ſit homo/ ⁊ corpori q̄ ip̄m ſit ſuppoſitū: ⁊ homo cū ſit ꝑſona: ſeparata aūt retinet illud in ſe qd̄ dedit alteri. — Inſtātia ꝯ illā ſolōnē mgr̄i. / Alia iſtātia / Solō

Contra/ g̃ ſm hoc ſi xp̄us ſolā aīam rōnalē aſſumpſiſſet ip̄e vere hō diceret̄/ qd̄ abſurdū eſt. Item nunq̄ꝫ pōt eſſe cōpoſitū reſpectu alicui⁹ tertij ab vtroq̄ꝫ cōponentiū qd̄ in ſe habet ꝑfectā rōem totius: g̃ ſi aīa habet ꝑfectā rōnem totius hoīs nō cōponit̄ cum corꝑe reſpectu alicui⁹ tertij: ergo nō ē vera ⁊ naturalis cōpoſitio int̄ aīam ⁊ corp⁹ qd̄ falſū ē. — Ar̄ ꝯ illā ſolutionē

Jō dicūt aliq̄ q̄dā q̄ hec eſt duplex/ xp̄s i triduo fuit hō/ ex eo q̄ li homo pōt teneri materialit̄ vel formalit̄. ſi materialit̄ tūc xp̄s in triduo fuit hō: q̄ꝛ habuit materiā hoīs. Si formalit̄ tūc dicūt q̄ ē falſa. Sꝫ cōtra hoc eſt: q̄ꝛ materia de nullo p̄dicat̄: g̃ ſi hō ſtet ꝑ materia hoīs nō p̄dicabit̄ de xp̄o nec de filio dei in triduo. Itē hoīem accipe materialit̄ ē mltiplicit̄: h̄ eſt hoīem accipe ſm quid tm̄: g̃ non eſt dicendū q̄ in triduo xp̄s fuerit ſimplicit̄ hō/ ſꝫ q̄ fuerit hō ſm q̄d. — Solō quorundā / Ar̄ ꝓo ꝯ h̄ / 2o

3o Itē materia hoīs eſt natura hoīs/ natura aūt hominis (vt ſup̄ ꝓbatū eſt) nec p̄dicat̄ de xp̄o hoīe nec de filio dei: q̄ꝛ hec eſt falſa/ fili⁹ dei eſt natura hoīs: hec etiā eſt falſa/ ieſus xp̄s eſt natura hoīs. Si g̃ in triduo ſupponit li hō tm̄ ꝑ humana natura/ hec erit falſa/ xp̄s in triduo hō eſt: ſicut ⁊ hec/ xp̄s in triduo eſt natura humana. Solō/ oēs fere moderni cōcordant in hoc q̄ falſa ſit/ ⁊ q̄ mgr̄ hic decept⁹ fuerit ex q̄buſdā locutionib⁹ q̄b⁹ vtimur dicentes/ xp̄m iacuiſſe in ſepulchro/ qd̄ nō cōuenit niſi rōne humane nature/ ⁊ cum attribuat̄ ſuppoſito/ videt̄ q̄ xp̄s ibi ſupponat ſuppoſitū humane nature/ ⁊ ita ſupponit hūc hoīem. Sꝫ dicendū q̄ ille locutōes ſynodochice ſunt/ ſicē etiā dicim⁹/ ſcē petre ora ꝓ nobis/ ponentes aīam petri ꝓ toto. Itē dicim⁹ xp̄m iacuiſſe in ſepulchro ꝑpter ꝑtē hoīs q̄ eſt corp⁹/ ⁊ deſcendiſſe i infernū ꝑpter ꝑtem hominis q̄ eſt aīa. — Solō ꝓncipalis ad q̄ſitū.

Ad primū g̃ dicendū q̄ xp̄s in triduo habuit aīam rōnalem/ ſꝫ ip̄e nō fuit rōnalis nec ſequit̄ q̄ q̄cunq̄ꝫ ꝑſona hꝫ animā rōnalem ſit rōnalis/ ſed debet addi q̄ habeat eāꝫ vt actū corporis influentē vitam ſm actū/ nec verū eſt hoc q̄ a rōnabilitate que eſt pars aīe denoīet̄ hō/ q̄ñ dicit̄ rōnalis/ ſed potius a differētia hominis que nō eſt pars aīe/ ſed etiā forma tot⁹ vt totū eſt ſicut genus ⁊ ſpēs. Similit̄ nō eſt verū qd̄ q̄daꝫ obijciūt q̄ ſi denoīet̄ homo a ꝓprietate ꝑtis idignioris vt dicit̄ corporeus a corporeitate corporis/ q̄ tunc etiam poſſit denoīari a ꝓprietate ꝑtis dignioris/ vt dicat̄ rōnalis a rōnabilitate anime: quia quādo d̄r homo dicit̄ corp⁹ vel corpore⁹ vel rōnalis vel aīal vl' albū vl' riſibile et in omni vniuerſali quodcunq̄ꝫ accipiat̄ nunq̄ȝ inuenit̄ ratio p̄dicandi/ niſi ſm q̄ eſt forma — Ad primū ꝓo obiectū.

Ad 2m cõſequẽs totũ ⁊ nõ ptẽ. Ad aliud dõm ꝙ hec eſt falſa/oĩe qḋ habet ptes ⁊c̃. niſi addat̃ vnitas illa vniAd 3m one in q̃ cõſtituũt hoiem. Ad aliud dõm ꝙ xp̃us in triduo hñ fuit ſuppoſitũ in humana natura exiſtẽs ſed hoc nõ ſufficit ad hoc ꝙ fuit hõ/ſʒ oportet hr̃e aliquã rõnem ſuppoſiti a natura ip̃a: ⁊ hoc nõ fuit ibi qꝛ nõ dat natura ſuppoſito eſſe ſuũ ſuppoſitũ nec ꝑAd 4m ut cõuenit in cõſtituẽdo ſuppoſitũ ꝑ cõpõnẽ. Ad dictũ mgr̃i Hug. dõm ꝙ falſum dicit in hoc (ſalua ſua pace) qꝛ nec aĩa ꝑſona eſt/ nec homo verius eſt poſt mortẽ vel in morte q̃ꝫ ante.

Si chriſt⁹ in morte erat homo alicubi ⁊ ſi vbicunqꝫ eſt homo ſit.

Hic querit̃ ſi xp̃s in morte alicubi erat hõ et ſi vbicunqꝫ eſt hõ ſit. Ad qḋ dicim⁹ qꝛ nõ vbicunqꝫ erat homo erat: nec mõ vbicũqꝫ eſt hõ eſt: qꝛ vbiqꝫ ẽ ſm deitatẽ: nec vbiqꝫ hõ: qꝛ nõ vbiqꝫ homini vnit⁹ ſʒ vbicũqꝫ eſt ſm hoiem: ibi homo eſt. Tp̃e aũt mortꝭ ⁊ vbiqꝫ erat ſm deũ: ⁊ in ſepulchro ſm hoiem: ⁊ ĩ inferno ſm hoiem: ſʒ in ĩferno ſm aĩam tm̃ ⁊ ĩ ſepulchro ſm carnẽ tm̃. In ſepulchro ergo erat hõ: qꝛ hũanitati vnit⁹ erat etſi nõ toti: qꝛ carni tm̃ ⁊ in inferno erat hõ: qꝛ hũanitati vnit⁹: ſʒ nõ toti: qꝛ aĩe tm̃. Sʒ ſi in inferno aĩe tm̃ ⁊ ĩ ſepulchro carni tm̃ vnit⁹ erat: ergo nec in inferno vnitus erat aĩe ⁊ carni: nec in ſepulchro. Quõ ergo ibi vel hic hõ eſſe dicit̃. Que ẽ ratio dicti? Quia vna eadẽqꝫ vniõe vnit⁹ erat aĩe in inferno: ⁊ carni ĩ ſepulchro. Et ſic erat illis duob⁹ tũc ſepatis vnit⁹: ſicut añ ſepationẽ. i. añ mortẽ. Ad hoc aũt opponit̃. Si xp̃s animã tm̃ vl' carnẽ tm̃ aſſumpſiſſet: nõ fuiſſet verus hõ ſed ꝓpter vtriuſqꝫ aſſumptionẽ verus hõ fuit. Sic ergo vbi carnẽ et animã ſibi vnitã nõ habebat: verus hõ ibi nõ erat. Sed tp̃e mortis nuſq̃ꝫ illa duo vere vnita habebat qꝛ nec ĩ ſepulchro nec ĩ inferno nec alibi: nuſq̃ꝫ ergo erat hõ. Ad qḋ dicim⁹: qꝛ vtiqꝫ verus hõ nõ fuiſſet: ſi carnẽ ⁊ aĩam nõ aſſumpſiſſet. Sed tñ qꝛ vtrũqꝫ aſſũpſit: neutrũ depoſuit: ſed cũ vtroqꝫ eãdẽ vnionẽ ĩdeſinẽter tenuit quã aſſumẽdo cõtraxit. Jdõ nõ incõgrue vbicũqꝫ aĩe vl' carni: vl' vtriqꝫ vnit⁹ eſt: ibi hõ eſſe dr̃: qꝛ ibi humanat⁹ eſt: ḡ ⁊ in ſepulchro erat hõ ⁊ in inferno erat hõ: qꝛ vtrobiqꝫ humanatus erat xp̃s ⁊ vnã eandẽqꝫ cũ aĩa ⁊ carne lʒ ſeparatis habebat vnionẽ: ⁊ vno eodẽ tẽpe in ſepulchro iacuit xp̃s ⁊ ad infernũ deſcẽdit: ſʒ in ſepulchro iacuit ſm ſolã carnẽ: ⁊ ĩ infernũ deſcẽdit ſm ſolã aĩam. Vñ Aug⁹: Quis nõ eſt derelict⁹ in inferno? Chriſt⁹ ſed in aĩa ſola. Quis iacuit in ſepulchro? xp̃s: ſed in carne ſola: qꝛ in his ſingulis xp̃s eſt. Chriſtũ in his oĩb⁹ cõfitemur ⁊ ſingulis. Ex his euidẽter oſtendit̃ ꝙ carni iacenti in ſepulchro vnitus erat xp̃s: ſicut aĩe in inferno. Alioquin ſi carni mortue nõ eẽt vnit⁹: nõ ĩ ea diceret̃ iacuiſſe in ſepulchro. Aĩa ergo ad infernũ deſcendit: caro in ſepulchro iacuit: ſapiẽtia cũ vtroqꝫ ꝑmãſit: q̃ in inferno poſitis (vt ait ambroſi⁹) lumen vite fũdebat eterne. Radiabat illic lux vera ſapiẽtie: illuminabat infernũ: ſed in inferno nõ claudebat̃. Quis ei locus eſt ſapiẽtie de qua ſcriptũ eſt? Neſcit hõ Job. 28. vias ei⁹ nec inuenta eſt inter hoies. De qua abyſſus dicit: nõ eſt ĩ me: mare dicit: nõ ẽ mecũ: ergo nec in tp̃e: nec in loco ſapientia ẽ cui nec mors tribuenda eſt. In ligno enim caro nõ illa operatrix omniũ ſubſtãtia diuina pẽdebat. Cõfitemur tñ xp̃m pepẽdiſſe in ligno ⁊ iacuiſſe in ſepulchro ſʒ in carne ſola et fuiſſe in inferno: ſed in anima ſola.

Vtrũ iſta ſit vera: xp̃s eſt homo vbiqꝫ Arti. II

B

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit ibi [Hic queritur ſi xp̃us in morte ⁊c̃. Videt̃ eñ ꝙ hec ſit Arg. pmo vera/ xp̃us eſt hõ vbiqꝫ. quecũqꝫ eñ duo idẽ ſunt ⁊ vnũ in ſuppoſito/ vbicũqꝫ eſt vnũ illoꝝ ibi eſt alterũ: fili⁹ aũt dei ⁊ hõ vnũ ſunt ⁊ idẽ in ſuppoſito: ḡ vbicunqꝫ eſt fili⁹ dei ibi eſt ⁊ hõ: ſʒ vbiqꝫ eſt fili⁹ dei ḡ ⁊ hic hõ eſt vbiqꝫ. 2° Itẽ hec eſt vera hic hõ eſt filius dei vbiqꝫ: ḡ ſimplici cõuerſa hec eſt vera fili⁹ dei eſt 3° vbiqꝫ hõ. Itẽ videt̃ ꝙ hec eſt falſa/ filius dei ẽ homo vbiqꝫ: ḡ eius cõtradictoria eſt vera: ḡ hec eſt vera filius dei nõ eſt homo vbiqꝫ: ḡ fili⁹ dei alicubi non eſt hõ/ qḋ falſum eſt: qꝛ nuſq̃ꝫ eſt dare locũ in quo filius dei nõ ſit homo eo ꝙ hoiem aſſumptũ nunq̃ꝫ ⁊ nuſq̃ꝫ 4° depoſuit. Item ſequit̃/ ſortes eſt hic/ ⁊ nõ eſt hic aſinus: ḡ ſortes nõ eſt aſinus: ḡ a ſili/ fili⁹ dei eſt hic/ et nõ eſt hic homo: ḡ nõ eſt homo/ qḋ falſum eſt: ḡ fili⁹ q̃ſtiũcla 2a. dei eſt hic homo/ ⁊ eadẽ rõe vbiqꝫ. Itẽ querit̃ q̃d impediat ꝙ nõ cõcedit̃/ ille homo ſm ꝙ hõ eſſe vbiqꝫ: Obiectio. Videt̃ eñ ꝙ nihil: xp̃i eñ corp⁹ ⁊ ſanguis cõſecrat̃ in multis locis ⁊ in oĩbꝫ locis in q̃bꝫ cõſecrat̃ eſt: ḡ eſt in oĩbꝫ: ḡ xp̃i corp⁹ poſſibile eſt in omnibꝫ locis eſſe: ḡ vbiqꝫ ſm humanã naturã põt eſſe xp̃us/ vt vi Rõ i oppodet̃. In cõtrariũ eſt ꝙ xp̃us eſt circũſcriptibilis in ſitum. loco: q̃cq̃d aũt circũſcribit̃ eſt in loco determiato nõ in omnibꝫ: ergo xp̃us in forma humana nõ põt eſſe in omnibꝫ locis. Sed vlteri⁹ querit̃ cum duo ſint q̃ſtiũcla 3a. ꝑ modũ extrinſecus menſurantiũ. ſ. temp⁹ in inferioribꝫ ⁊ eternitas in deo reſpondens corpori: et locus quare huic homini cõmunicat̃ eternitas/ vt dicat̃ hic puer creaſſe ſtellas ⁊ fuiſſe ab eterno: nõ aũt cõmunicat̃ ei p̄dicamentũ vbi vt dicat̃ vbiqꝫ ſicut fili⁹ dei Arg. in oppoſitũ videt̃ eñ ꝙ mag' debeat cõmunicari: qꝛ eternitas dicit carẽtiã principij qḋ repugnat humane nature vbiqꝫ nõ dicit niſi extẽſionẽ ſm locũ qḋ creature nõ repugnat: qꝛ vniuerſale ens eſt vbiqꝫ: ḡ qḋ min⁹ repugnat creato/ videt̃ mag' eſſe cõmunicabile q̃ꝫ qḋ oĩ creato repugnat: ḡ videt̃ ꝙ eſſe vbiqꝫ cõuenire debeat huic hoi. Solo dõm ꝙ fili⁹ dei nõ vbiqꝫ Solutio eſt homo vt intelligat̃ cõpoſita. ſi eñ E hec duplex

filiꝰ dei vbiqꝫ eſt homo ex ſenſu cõpõnis ⁊ diuiſio-
nis. Si em̄ aduerbiũ vbiqꝫ determinat verbũ gr̃a
cõpoſitiõis cũ p̄dicato ſicut ꝓprie debet/ tũc eſt falſa
ſub hoc ſenſu: filiꝰ dei ſm̄ hoīem vbiqꝫ eſt. Si aũt re
ferat̃ ad ſubiectũ cũ cõpõne ꝑticipij ſubintellecti tũc
eſt vera ſub hoc ſenſu: filiꝰ dei ens vbiqꝫ eſt hõ/ ⁊ tũc
eſt diuiſa. in ſenſu aũt cõpõni õnegat eã mgr̃: qꝛ ſine
dubio illũ ſenſum p̄tendit locutio ⁊ actu eſt cõpoſita
Ad pmũ potẽtialit̃ aũt tm̃ eſt diuiſa. Dõm autẽ ad primũ ꝙ
nõ valet ꝙ ſi aliq̃ ſint idẽ in ſuppoſito ꝙ qcq̃d conue
nit vni gr̃a nature ꝙ hoc etiã ꝯueniat alteri: qꝛ natu
re nõ ſunt vnũ: ⁊ eſſe vbiqꝫ cõuenit filio dei gr̃a natu
re ⁊ nõ ꝑſone niſi ꝑ ꝯñs/ ⁊ eſt inſtantia: cũ em̄ dꝛ/ iſte
eſt ep̄us/ nõ em̄ oꝫ ꝙ vbicũqꝫ eſt ꝙ ibidẽ ſit ep̄us:
Ad 2m qꝛ qñqꝫ eſt in alio ep̄atu in quo nõ eſt ep̄us/ ⁊ tm̄ ep̄i
ſcopꝰ ⁊ ipſe ſunt idẽ in ſuppoſito. Ad aliud dõm ꝙ
nõ valet cõuerſio: qꝛ qñ hõ ponit̃ in ſubiecto tũc gr̃a
ſuppoſiti illi bñ cõuenit eſſe vbiqꝫ/ qñ aũt gr̃a p̄dica-
ti tũc reſpicit̃ gr̃a nature ab aduerbio/ ⁊ tũc nõ cõue-
nit ei determinatio: vñ cũ t̃mini nõ vniformit̃ ſumã
tur nõ valet cõuerſio/ ſꝫ ſic deberet ꝯuerti/ hic hõ eſt
Ad 3m vbiqꝫ filiꝰ dei: g̃ filiꝰ dei ens vbiqꝫ eſt hic hõ: ⁊ tunc
veraqꝫ eſt vera. Ad aliud dõm ꝙ in ſenſu cõpõnis
hec eſt vera/ filiꝰ dei nõ ẽ vbiqꝫ hõ: qꝛ in illo ſenſu ne
gatio fert̃ ad cõpõnẽ includẽdo aduerbiũ qḋ deter-
minat cõpõnẽ in cõparatiõe ad p̄dicatũ. Silr̃ cõclu
ſio vlterioꝛ/ filiꝰ dei alicubi nõ eſt hõ/ duplex eſt ſicͥ ⁊
alia ⁊ in ſenſu cõpoſito nõ ſequit̃ ex illa: qꝛ vera ſub
hoc ſenſu filiꝰ dei nõ ẽ alicubi hõ: qꝛ ibi vbi nõ eſt in
Ad 4m forma hũana. Ad aliḋ dõm ꝙ nõ eſt ſile: qꝛ nec ſor-
tes nec aſinꝰ dicũt naturas excedẽtes ſe ſm̄ locũ: et
hoc mõ nõ habẽt ſe hic hõ ⁊ filiꝰ dei/ ſed ſile eſt cũ dꝛ/
iſte eſt ep̄us/ nõ em̄ ſequit̃: iſte eſt hic ⁊ nõ eſt hic ep̄s
Ad.q.2am g̃ nõ eſt ep̄s. Ad aliud dõm ꝙ etiã ſi det̃ h ꝙ vbiqꝫ
cõſecrat̃ corpꝰ xp̄i/ qḋ tm̄ impoſſibile eſt/ adhuc nõ ſe
quit̃ ꝙ corpꝰ xp̄i ſit vbiqꝫ ſicut filiꝰ dei ẽ vbiqꝫ ita ꝙ
ipe totꝰ in om̄i loco ⁊ in om̄i ꝑte loci. corpꝰ aũt xp̄i nõ
in om̄ibꝫ locis erit: qꝛ in loco alterꝰ corꝑis glorioſi
nõ erit/ nec totũ corpꝰ eſt in q̄libet ꝑte loci ſui: qꝛ non
vbi eſt caput ibi eſt totũ corpꝰ: ⁊ iõ ptꝫ ꝙ illa rõ non
Ad.q.3am ꝓcedit. Ad vltimũ dõm ꝙ eternitas eq̄liter refert̃
ad naturã ⁊ ad ꝑſonã ⁊ etiaꝫ imediatꝰ ad ꝑſonã ſm̄
ꝙ eſt interminabil' vite poſſeſſio tota ſimul ⁊ ꝑfecta
cõcedit̃ gr̃a ſuppoſiti ꝙ hic hõ ab eterno vt ſ. x. diſti
ctiõe ⁊. xj. habitũ eſt/ ſꝫ vbi nõ cõuenit deo niſi ꝑ traſ
lationẽ/ ⁊ hoc ſm̄ ea q̃ cõueniũt nature diuine in ſe:
⁊ iõ nõ refert̃ ita immediate ad ſuppoſitũ: ⁊ iõ nõ cõ
uenit huic homini ſm̄ ꝙ hmõi.

Qꝛ xp̄s vbiqꝫ totꝰ ẽ: ſꝫ ñ totũ vbiqꝫ totus eſt hõ vel deus ſꝫ nõ totũ.

a Et vtiqꝫ totꝰ eodẽ tẽꝑe erat in inferno: in ce-
lo totus: vbiqꝫ totꝰ. Perſona em̄ illa eterna
nõ maioꝛ erat vbi carnẽ ⁊ animã ſimul vnitã
ſibi habebat q̄ꝫ vbi alterũ tm̄ nec maioꝛ erat
vbi vtrũqꝫ ſimul vl' alterũ tm̄ vnitũ hẽbat q̄ꝫ
vbi erat neutrũ hñs vnitũ. Totꝰ g̃ xp̄s ⁊ ꝑfe
ctus vbiqꝫ erat. Vñ Augꝰ: Nõ dimiſit patrẽ
xp̄s cũ venit in virginẽ vbiqꝫ totꝰ vbiqꝫ ꝑfe-
ctus. Vno ergo eodẽqꝫ tꝑe totꝰ erat in infer
no totꝰ in celo. Erat apḋ inferos reſurrectio
moꝛtuoꝝ. Erat ſuꝑ celos vita viuentiũ vere
moꝛtuus: vere viuꝰ: in quo ⁊ moꝛtẽ ſuſceptõ
moꝛtalitat' excepit: ⁊ vitã diuinitas nõ ꝑdi-
dit. Moꝛtẽ ergo dei filiꝰ ⁊ in aïa nõ ꝑtulit:
⁊ in maieſtate nõ ſenſit: ſed tm̄ ꝑticipatiõe in
firmitatis rex gl'ie crucifixus eſt. Ex his ap-
paret ꝙ xp̄s eodẽ tꝑe totꝰ erat in ſepulchꝛo:
totꝰ in inferno: totꝰ vbiqꝫ: ſicut et mõ totꝰ eſt
vbicũqꝫ eſt: ſꝫ nõ totũ. Nec in ſepulchꝛo nec
in inferno totũ erat ⁊ ſi totꝰ ſicut xp̄s totꝰ eſt
deus totꝰ hõ: ſed nõ totũ: qꝛ nõ ſolũ eſt deus
vl' homo: ſed ⁊ deus ⁊ homo. Totũ em̄ ad na
turã refert̃: totꝰ aũt ad hypoſtaſim: ſicut ali-
ud ⁊ aliq̃d ad naturã alius ṽo ⁊ aliq̃s ad ꝑ-
ſonã referunt̃. Vñ Joh. dam̄. Totꝰ xp̄s ẽ de
us ꝑfectus: nõ aũt totũ deus eſt. Nõ em̄ ſo-
lũ deus eſt ſed et hõ ⁊ totꝰ hõ ꝑfectꝰ. Nõ aũt
totũ hõ: nõ ſolũ em̄ hõ: ſed ⁊ deus. Totũ em̄
nature eſt rep̄ſentatiuũ. Totus aũt hypoſta
ſeos: ſicut aliud quidem eſt nature: alius hy
poſtaſeos: ſic et huiuſmodi.

An totus xp̄us fuit in ſepulchꝛo: in celo: Arti. III
et totus vbiqꝫ. C

Einde querit̃ de hoc qḋ dicͥ ibi [Et vbiqꝫ to-
b tus eodẽ tꝑe ⁊c̃.] Videt̃ em̄ ad idẽ referri to Arguit̃ ꝓ
tus ⁊ totũ: qꝛ dat̃ driña int̃ totũ ⁊ oĩa: qꝛ om
nis diſtribuit ꝓ ꝑtibꝫ ſubiectiuis/ totꝰ aũt ꝓ integra-
libꝫ. Integrales aũt ꝑtes xp̄i nõ oẽs erãt in inferno 2o
nec oẽs in ſepulchꝛo nec oẽs in celo. Itẽ. ſ. diſti.
vij. habitũ eſt ꝙ inexplicabilis eſt rõ iſtiꝰ cõpõnis q̃
eſt in xp̄o q̃ nõ eſt rõ ꝑtiũ vt dictũ eſt ibi: qꝛ cõponit̃
ex tribꝫ ſubſtãtijs ⁊ duabꝫ natur': xp̄us aũt in duo-
bus naturis ⁊ tribꝫ ſubſtãtijs nec fuit ĩ celo nec fuit
in ſepulchꝛo nec in inferno: g̃ nõ totꝰ. Item nihil vi 3o
det̃ eſſe qḋ dicit ꝙ totꝰ refert̃ ad ꝑſonã: qꝛ ꝑſona ſim
plex eſt. totus aũt ſemꝑ q̄rit cõpõnẽ ꝑtiũ integraliũ
g̃ nũq̄ꝫ cõuenit gr̃a ꝑſone vt videt̃. Itẽ totꝰ ⁊ totũ 4o
idem ſignãt licet ſub diuerſo mõ: g̃ ad idẽ ſunt referẽ
da ſub diuerſo mõ: g̃ ſi totũ refert̃ ad naturã ⁊ totꝰ 5o
refert̃ ad eãdẽ. Itẽ videt̃ ꝙ totũ fuit in celo ꝓbatio
vbicũqꝫ ſum ego/ illic neceſſe eſt eſſe qḋ eſſentialit̃ in
me eſt: ergo vbicũqꝫ fuit xp̄s illic neceſſe fuit eſſe qḋ
eẽnalit̃ erat in xp̄o. Erat aũt ⁊ adhuc eſt eſſentiali-
ter in ip̄o natura hũana: g̃ vbicũqꝫ ip̄e fuit ibi fuit ⁊
ipſa: ſed in celo fuit: g̃ ⁊ ipſa: g̃ totũ fuit in celo: quia
natura diuina ⁊ humana. Eadẽ rõne ſequit̃ ꝙ totũ 6o
fuit in ſepulchꝛo/ ⁊ totũ in inferno. Itẽ nos inueni
mus tres ꝑſonas in vna natura ⁊ diuerſa accidẽtia
in vno ſubiecto ⁊ materiã ⁊ formã in vno ſuppoſito
⁊ ꝑtes plurimas in vno toto: in omnibꝫ his inueni-
mus ꝙ ṽtute vnionis ſequit̃ ꝙ vbi eſt vnũ illoꝝ/ ꝙ
ibidẽ eſt alterũ: g̃ cũ vnio duaꝝ naturarũ in vna ꝑſo
na ⁊ trium ſubarũ in vna ꝑſona non ſit minoꝛ omnibꝫ
his/ videt̃ etiam ꝙ virtute vnionis debet ſequi ꝙ
vbi eſt totus ꝙ ibi ſit totum in natura. Solu- Solo
tio dicendũ ꝙ mgr̃ bene dicit ꝙ totus eſt vbiqꝫ: non
autẽ totum: ⁊ hoc loquẽdo de tempe tridui quo fuit
diuiſio inter animã ⁊ corpus: ⁊ ratio tangit̃ in litte-
ra in auctoꝛitate Joh. dam̄. ꝙ totꝰ cũ dicat ens for-
matũ ꝑtinet ad ens diſtinctũ: ⁊ hoc eſt ꝑſona ꝑfecta;
totũ aũt cũ neutri gener' ſit nõ niſi ens informe ⁊ in-

diſtinctū dicit attribuit̃ nature cū ſuis partibꝫ: ℞ vbi
Ad primū natura cū ſuis partibꝫ nō eſt ibi totū nō eſt. Reſpō
ſio igit̃ ad primū cū totū ſumit̃ duobꝫ modis.ſ.diſtri-
butione ꝛ imp̃fecto: ſicut dicit phus. 3.phiſicoꝝ: to-
tū aūt ꝛ p̃fectū idē dico: ꝛ diſtributiōe proprie nō dici
tur de ſimplici: ſed ſecūdo modo nō poteſt dici de ſim
plici. ꝛ ita dicit̃ totus xp̄us.i.perfectus in pſona eſſe
vbiq;.nō eīm habet pſonalitatē a natura humana vel
ab homine ſm q̄ homo: ſed potius habuit cā ab eter-
Ad 2m. no. Ad aliud dicendū q̄ bene eſt veꝝ q̄ cōpoſitio ē
ibi eo modo quo ſupra expoſitū eſt. nō propria ſꝫ gra
tia modi ſignificandi maſculine li tot⁹ reſpicit pfectō-
Ad 3m nē pſone ꝛ nō integritatē nature cōpoſite. Ad aliud
ꝛ 4m dicendū q̄ licet idē ſignificat̃/tamē alius ꝛ diuerſus
modus facit vnū referri ad pſone integritatē. vnde il
Ad 5m. la ratio nō cogit. Ad aliud dicendū q̄ illa ratio p-
cedit in his quoꝝ eſſentie coextendunt̃ ſm locū: ſꝫ nō
ſic eſt in omnibꝫ/ſicut ſupra patuit: ſicut dicit̃ iſte eſt h
Ad 6m. ꝛ iſte eſt epiſcopus. Ad aliud dicendū q̄ in omnibꝫ
illis cōpoſitionibꝫ vnū eſt tante cōpoſitiōis ſm eſſe ſi
cut alteꝝ: ꝛ etiā tres pſone vnū in natura ſimiliter ſe
habent ad locū. In quibuſdā aūt accn̄tibꝫ ptinentibꝫ
ad iuriſdictionē ꝛ poteſtatē ſiue dignitatē nō eſt ita: vt
prius dictū eſt: vt ep̄us/rex/princeps. ꝛ ſimilit̃ nō eſt
ita in naturis xp̄i q̄ nō ſimilit̃ ſe habent ad locū.

Arti. IIII. D An xp̄us in infernū deſcendit: ꝛ vtrū deſcendit ad inferiorē infernum.

Einde querit̃ de hoc qd̄ dicit: [Et totus erat
D in inferno.] ℥.a. Et querunt̃ hic tria: ſcilicet
an xp̄us in infernū deſcendit: ꝛ vtrū eos q̄ ibi
erāt lumine diuinitatis illuſtrabat/ꝛ q̄ꝫdiu ibi man-
Arg. p̄mo ſit. Et eīm nō deſcenderit in infernū videt̃ ex incon
q̄ non gruitate loci. optimo eīm cōgruit optimus loc⁹. xp̄s
aūt fuit optimus: ℞ nō cōgruit ei deſcendere in infer-
2° nū. Itē Aug. dicit q̄ infernus ſemp in malo accipi
tur. xp̄us aūt in malū deſcendere nō potuit: ℞ nec in
3° infernū. Itē Luce. 16. Inter nos ꝛ vos chaos ma
gnū cōfirmatū eſt: vt hi qui velint illuc ire nō poſſint
neq; inde huc tranſmeare: ℞ multomagis eſt hoc cha
4° os inter xp̄m ꝛ damnatoꝝ locū. Itē ſi xp̄us deſcē
derit virtute cuius oēs aſcendunt qui aſcēdunt/quo-
Rōes i op- modo ſperabit aliq̄s ſe aſcenſuꝝ. Sed cōtra tamē
poſitū p̄ma eſt qd̄ dicit̃ ad Phil. 2. In nomie ieſu oē genu flecta
tur celeſtiū/terreſtriū ꝛ infernoꝝ: ℞ videt̃ q̄ venit ad
2a inferna. Itē Ps. 23. Tollite portas princi. veſt. ꝛ
3a ele. por. Itē in euangelio Nicodemi dicit̃ q̄ dauid
in inferno audiens hanc vocē exultās dixit: Hāc vo
4a cē noſco me predixiſſe. Itē Act. 2. Quē deus ſuſci-
tauit ſolutis doloribꝫ inferni: iuxta qd̄ ipoſſibile erat
5a teneri illū ab illo. Itē Eccl. 24. Penetrabo inferi
ores partes terre/ꝛ inſpiciā oēs dormiētes. In infe-
rioribꝫ aūt partibꝫ terre (vt dicit Hiero.) eſt infernus
6a Itē ſymbolum aploꝝ dicit: Deſcendit ad inferna.
q̄ſtiuncula. Sed querit̃ vlterius vtrū deſcēdit ad inferiorē in
Arg. p° ſic. fernū: videt̃ q̄ ſic. Job. 17. In profundiſſimū infer-
nū deſcendēt omnia mea: putas ne ſaltē ibi erit requies
mea? Conſtat aūt q̄ non per aliud petiuit requiē niſi
p xp̄i deſcenſum: ℞ xp̄us deſcendit ad profundiſſimū
2° inferni. Itē ita dixerat Quis mihi hoc tribuat vt in
inferno ꝓtegas me. ꝛ infra: Et cōſtituas mihi tēpus
3° in quo recorderis mei. Itē Ps. 85. Eruiſti ani-
4° mā meā ex inferno inferiori. Itē Zach. 9. ſup illud
In ſanguine teſtamēti tui emiſiſti victos de lacu in
quo nō erat aqua. dicit glo. q̄ eos q̄ tenebant̃ vin-
cti/carceribus vbi nulla eos miſcōia refrigerauerat
quā diues ille petebat liberaſti. ſed in inferno nulla
eſt redēptio/ꝛ ꝓcipue in ꝓfundiſſimo: ℞ fruſtra chri-
ſtus illuc deſcendiſſet. Itē Eſaie vltimo: Ignis eo 5°
rū nō extinguet̃: ℞ iterū fruſtra illuc xp̄us deſcēdiſ-
ſet. Solutio dicendū q̄ abſq; dubio xp̄us deſcen- Solō
dit ad inferna. ſed infern⁹ dicit̃ multipliciť ſcꝫ inte- p̄ncipalis
rior ſicut dicit glo. ſup Jaco. 3. Sūt inflāmata a ie-
henna q̄ demones quocūq; vadūt infernū ſecū por-
tant: ꝛ exterior/ꝛ hic multiplex eſt/ſicut locus pe-
ne tenebroſus ꝛ afflictiu⁹ damnatoꝝ/ꝛ locus pene
nō oīno tenebroſus/ꝓpter lucē gr̄e pugnandorū:
ꝛ locus ſine pena ſenſus ꝛ ſine luce vt lymb⁹ puulo
rū in originali decedentiū. et loc⁹ tenebroſus aliq̄d
de luce habēs ꝓpter magnā fidē ꝛ ſpem habitantiū
ibi: ſicut lymb⁹ ſanctoꝝ patrū an̄ chriſti deſcenſum
ꝛ ad hunc locū deſcendit xp̄s ꝛ nō ad aliū: qꝛ de hoc
dicit Hiero⁹ q̄ ibi habitabāt hi q̄ educti ſunt p chri
ſtū. Ad primū ℞ dicendū q̄ xp̄us ſicut homo ꝓpter Ad primū.
hoiem ꝛ nō ꝓpter ſe fact⁹ eſt/ita ꝓpter hominē ꝛ non Ad 2m
ꝓpter ſe deſcendit. Ad aliud dōm q̄ infern⁹ ſonat
malū pene damni vel ſenſus: et voco penā damni q̄
cōſiſtit in ablatiōe alicui⁹ boni/ſicut eſt carentia lu-
cis: pena aūt ſenſus q̄ cōſiſtit in aliquo exiſtēte et af-
fligente vt ignis/ſed xp̄us nō deſcendit in penā dā- Ad 3m
ni vel ſenſus ſed ad locū tm̄. Ad aliud dōm q̄ hoc
nō dictū eſt de habitantibꝫ in lymbo certa ſpe/ſꝫ ha
bitantibꝫ in loco damnatoꝝ cui⁹ nulla erat ſpes: et
iſta certitudo liberatōis ꝛ deſperatō dicit̃ ibi chaos Ad 4m.
ꝛ ideo nihil ad ꝓpoſitū. Ad aliud dōm q̄ ex hoc p-
ſo eleuamur ad ſpem aſcendēdi: qꝛ ipē p nobis deſcē
dendo ſatiſfecit/vt ſic in oībꝫ locis ſuos recollige- Ad q̄ſtiūcu
ret ꝛ mortē ab eis in oībꝫ locis effugaret. Ad id lā ꝛ ad p̄m.
qd̄ vlteri⁹ querit̃ vtrū xp̄us deſcenderit ad ꝓfundiſ
ſimū infernū dicendū cū beato Gregorio in glo. ibi-
dem ſup iob q̄ nō. Et dicit̃ ibi infern⁹ ꝓfundiſſim⁹
nō ſimpliciť/ſꝫ quodāmō: qꝛ eſt ꝓfund⁹ carcer reſpe
ctu amenitatis celi/eſt ꝛ aer iſte caliginoſus i quē de-
truſi ſunt demōes. ꝓfundior aūt eſt habitatio terre-
na obſcura ꝛ penalis: ꝛ ꝓfundiſſim⁹ dr̄ reſpectu iſto-
rū lymb⁹ in quē aīa iob ꝛ oīa bona ſua deſcēderūt
donec liberat⁹ fuit p xp̄m: ꝛ iō nō deſcendit in ꝓfun
diſſimū ſimpliciť/ſꝫ quodāmō. Ad aliud q̄ inferior ad 2m ꝛ 3m
pōt eodē mō appellari ſi loquit̃ in pſona xp̄i. Si aūt
loquit̃ p ſe tūc liberata eſt aīa ſua qñ liberata eſt a cā
deſcendēdi ad inferiorē infernū ſicut a peccō mortali:
ſcꝫ adulterio ꝛ homicidio. Ad aliud dicendū q̄ illa Ad 4m
glo. valde impropria eſt/ꝛ tn̄ pōt exponi q̄ non erat et 5m
miſcōia liberans in lymbo ſꝫ relaxans: qꝛ nō habe-
bant penā ſenſus ꝛ damni. Et ſi dicas q̄ diues non
petebat niſi relaxantē/dōm q̄ duplicē petijt primo
liberātē p reditū ad vitā. dicūt ei expoſitores q̄ ꝓpti-
mebat q̄ abraā nō remitteret lazarū ad mala q̄ i vi-
ta ꝓtulerat ꝛ ita ipē mitteret̃ ꝛ illa nō erat tūc i lym-
bo/ſꝫ p xp̄m aduenit. poſtea petiuit relaxantē aliq̄n
tulū de pena q̄ nō dabat̃ ei/ſꝫ dabat̃ habitantibꝫ in
lymbo ꝓpter meritū eoꝝ. Ea aūt q̄ obijciunt̃ in op-
poſitū dicunt̃ de inferno inferiori ſimpliciť. Et per
hoc patet ſolutio ad omnia.

An xp̄s illuſtrauit eos q̄ in lymbo tenebant̃ Arti. V E

Ecundo q̄rit̃ vtrū illos illuſtrauit qui erant
ſ ibi: Videt̃ aūt q̄ ſic: quia ita habitū eſt in p̄-
cedenti cap̄. in v̄bis Ambro. In iferno poſitis
lumē vite fundebat eťne: radiabat illic lux v̄a ſapiē

2o tie illūinabat infernū. Itē Aug⁹: Deſcēdit ad infer
nū aīa deificata/ vt quēadmodū his qui in terra ſūt
ita ꝛ his q̄ in inferno ſūt in tenebris ꝛ in vmbra mor
Itē arḡ i oppoſitū ꝑmo ſic tis ſedent ſup luceſcat. Sed cōtra/ lumen corpa-
le nō irradiat vnū niſi illuminet alterū: ḡ videt̄ q̄ cū
potenti⁹ ſit lumen diuinū q̄ nō illuſtrauit vnū niſi
omnes viderint: nō aūt erāt omnes digni q̄ erāt in in-
2o ferno: ḡ videt̄ q̄ null⁹ illuminat⁹ fuerit. Itē loc⁹
ꝑpetuis tenebris deputat⁹ nunq̄ꝫ debet habere lu-
cis beneficiū: talis aūt locus eſt infern⁹: ḡ nunq̄ꝫ de
3o buit illuminari. Itē ipē dixit latroni Luc. 23. Ho-
die mecū eris in paradiſo: ḡ videt̄ q̄ in paradiſū edu
xit etiā alios/ ꝛ nō in inferno oſtēdit lucē deitatis: q꞉
cōſtat q̄ latronē ſecū voluit eſſe: hoc eſt/ vbi futura
Solutio erat aīa ſua nō vbiq̄ꝫ vbi ſemꝑ fuit deitas. Solu
tio dicendū abſq̄ꝫ dubio ſm̄ dicta ſanctorū q̄ xp̄s in
inferno ſanctis ſuis deitatē oſtendit/ ꝛ eis locū hor
rendi carceris in paradiſum cōuertit/ quo ad hoc q̄
facie ad faciē deitatē eius videbāt ſoluto p̄cio redem
Ad ꝑmū obiectū. ptiōis. Ad id autē qḋ cōtra obijcit̄ dicendū q̄ ſtul-
ta eſt obiectio: q꞉ nec illi habitabāt in loco aliorū et
etiā ſi habitaſſent cū alijs lucē alij videre nō potuiſ-
ſent: q꞉ nō recipit̄ niſi ab oculo glorificato grā ꝛ glo
ria/ ſicut illi patres tūc ſm̄ animā fuerunt beati ſta-
tim xp̄o ad eos deſcendēte: et hoc eſt magis in lucis
potentia q̄ ab omībꝫ ꝑcipit̄ lux corꝑalis: q꞉ hoc acci
dit ei inquantū eſt forma ſitualis ꝓportionata viribꝫ
ꝛ agēs imutādo ꝑ neceſſitatē nature: q̄ q꞉ oīa igno-
Ad 2m bilitatis ſunt/ nullū illoꝝ cōpetit luci diuine. Ad
aliud dicendū q̄ lymb⁹ nō erat damnat⁹ ꝑpetuis te
nebris/ ſꝫ poti⁹ temꝑalibꝫ vſq̄ꝫ ad redemptionē que
Ad 3m facta eſt ꝑ xp̄m. Ad aliud dicendū q̄ paradiſus di-
cit̄ tribꝫ modis: ſcꝫ interior q̄ eſt viſio aperta deitatꝭ
ꝛ de hac intelligit xp̄s loquēs ad latronē: ꝛ exterior
corporū qui eſt locus in eden, ꝛ exterior ſpirituū qui
eſt locus empirrei celi.

Arti. VI F Quādiu fuit xp̄s in inferno.

Arg. ꝑmo E Ertio ꝛ vltimo querit̄ q̄ꝫdiu fuit ibi/ videt̄ eī
q̄ ſtatim receſſerit: q꞉ ita legit̄ in euāgelio ny
codemi q̄ cū ſcti educti eēnt in paradiſum q̄
opparuit q̄daꝫ deſpectu horribilis crucē baiulās la
tronis a quo cū quereret̄ q̄s eſſet/ dixit ſe eē latronē
cui xp̄s ꝓmiſerat ſecū hodie futurū eē in paradiſo: ḡ
2o ſtatim exierūt vt videt̄. Itē in q̄buſdā eccleſijs can
tat̄/ aduenisti deſiderabilis quē expectabam⁹ in te-
nebris vt educeres hac nocte vinculatos de clauſtrꝭ
3o ꝛc̄. ḡ videt̄ q̄ eadē nocte educti ſunt. Itē ꝫ ſampſon
nō tribꝫ diebꝫ vel noctibꝫ dormiuit in gaza/ ſed vna
tm̄ cū portas gaze in verticē mōtis portauit. Sam
pſon aūt ſol fortis (vt dicit Grego⁹) xp̄m dormientē
in nocte ſignat ꝛ gaza infernū/ ꝛ porte gaze ꝛ porte
mortis ꝛ inferni quas portauit in culmē viſionis et
4o eleuatōis eterne. P. ad q̄d ita diu fuiſſet ibi. Sed
Rō ꝑ veritate. cōtra/ tam diu debuit eſſe aīa in loco aīarū defun
ctorū q̄ꝫdiu fuit corpus in loco corpoꝝ defunctorū.
Fuit aūt corp⁹ tribꝫ diebꝫ in ſepulchro: ḡ tamdiu de
buit eſſe aīa in inferno. Et hui⁹ rōnem reddit Au-
gu. q꞉ duabꝫ noctibꝫ iacuit ꝛ vna tm̄ die perfecta vt
ſua vna morte corꝑis qua radiabat vt dies corā ocu
lis dei noſtrā duplicē terrā ꝛ caliginoſam mortē de
ſtrueret: ſcꝫ corꝑis ꝛ anime/ ꝛ vt ſua plena luce veri-
tate tenebras legis ꝛ pcti terſiſſe ſignificare: vt ſua
luce duo loca tenebra repleta illuſtrare ipa qualita
te mortis mōſtraret: ſcꝫ locū corporū/ ꝛ locū anima-
rū in ſepulchro ꝛ in inferno. Dicendū ḡ ad ꝑmū Solo
q̄ loquit̄ Nycodem⁹ de textu poſt reſurrectionē: et ad ꝑmū
etiā dicit ibi de Helya ꝛ Enoch qui cōgratulabant̄
liberatis/ ſicut etiā an̄ ſermonē habuerāt de exceſſu
quē cōpleuit in inferno redimēdo eos. Et q̄ dixit la
tro q̄ eſſet ille cui dixit xp̄us/ hodie ꝛc̄. intelligit̄ ma
terialit̄ ſignari dictū xp̄i. Ad aliud dicendū q̄ no Ad 2m
ctem vocat ibi ſancti tenebras carceris infernalis a
qua educti ſunt cū deitatē aīe xp̄i viderūt. Ad ali Ad 3m
ud dicendū q̄ nō in omīb⁹ hyſtoria correſpōdet alle
gorie: q꞉ etiā ſampſon dormiuit cū meretrice/ qḋ nō
competit xp̄o: ſed tm̄ ſomn⁹ ꝛ reſurrectio ꝛ cōfractio
portaꝝ referunt̄ ad allegoriā. Ad vltimū patꝫ ſo- Ad 4m
lutio ꝑ ea q̄ dicta ſunt in principio ſolutiōis vbi oſ̄-
dit̄ q̄re cōgruebat xp̄m tādiu ꝑmanere in inferno.

Si ea que dicunt̄ de deo vel de filio dei poſſunt dici de homine illo vel de filio hominis.

Solet etiā queri ſi cōgruēter dici poſſit fili⁹
homīs vel ille homo deſcendiſſe de celo vel
vbiq̄ꝫ eſſe: ſicut dicit̄ fili⁹ dei vel deus de ce-
lo veniſſe ꝛ vbiq̄ꝫ eē? Ad qḋ dicim⁹ ſi ad vni
tatē pſone referat̄ dicti intelligentia: ſane di
ci poteſt. Si vero ad diſtinctionē naturarū:
nullaten⁹ cōcedendū eſt. Vn̄ Aug⁹: Vna p
ſona eſt xp̄us deus ꝛ homo. Ideo dicit̄: Ne- Job. 3
mo aſcendit in celū niſi qui de celo deſcēdit
ꝛc̄. Si ergo attendas diſtinctionē ſubſtantia
rū filius dei deſcendit: ꝛ filius homīs crucifi
xus eſt. Si vero vnitatē pſone: ꝛ filius homi
nis deſcēdit: ꝛ filius dei eſt crucifixus. Pro-
pter hanc vnitatē perſone nō ſolū filiū homi
nis deſcēdiſſe de celo: ſed etiā dixit eſſe in ce
lo cum loqueret̄ in terra: ꝓpter hāc eandem
dicit̄ de⁹ glorie crucifix⁹: q̄ tm̄ ex forma ſerui 1. Cor. 2.
tm̄ crucifix⁹ eſt. Nō tm̄ ſm̄ hoc q̄ de⁹ glorie ē
ꝛ ſm̄ q̄ glorificat ſuos: ꝛ tm̄ dicit̄ de⁹ glie cru-
cifix⁹. Recte q̄dem nō ex virtute diuinitatꝭ
ſed ex infirmitate carnis. Quid ergo: ꝓpter
q̄d: ꝛ q̄d ſm̄ q̄d dicat̄: prudēs ꝛ diligēs ꝛ pi-
us lector intelligat. Hec de corrigia calcia- Amos. 2. a
mēti oſ̄ici dicta ſufficiāt. Ne oſſa regis idu-
mee cōſumant̄ vſq̄ꝫ in cinerem.

An chriſtus aſcendit rōne vtriuſq̄ꝫ nature Arti. VII
vel alterius tm̄. G

E Inde querit̄ de h̄ qḋ dicit ibi [Solet etiā q̄-
D ri ſi cōgruent̄ dici poſſet ꝛc̄.] Et queſtio eſt h̄
de aſcēſiōe chriſti. Et q̄rit̄ primo h̄ in lra vtrū
rōne vtriuſq̄ꝫ vel alteri⁹ nature aſcēdit et deſcendit.
Scḋo pōt queri vtrū aſcēſio ſit ad locū vel ad digni
tatē. Tertio pōt etiā dici vtrū aſcenſio dicit motū lo
calē: ꝛ vtrū ille ſit in tp̄e vel in nūc. Vltio pōt q̄ri de Ar. ꝑo q̄ rōne nature
tp̄e aſcēſiōis. Ad ꝑmū ꝓcedit̄ ſic. dicit Dam̄. q̄ aſcē humane.
ſio ꝛ deſcēſio mot⁹ corpoꝝ ſunt: ḡ videt̄ q̄ aſcendit ꝛ
deſcēdit grā nature hūane. Itē qḋ vbiq̄ꝫ eſt nō mu 2o

rat locū/ deitas aūt vbiqꝫ eſt: ğ nō mutat locū: aſcen
ſio aūt ⁊ deſcenſio dicunt mutatiōem loci: ğ videt ꝙ
Ar 2º ꝙ rōe nō cōueniant xpo rōne diuine nature. Sꝫ cōtra/
hūane naẽ an̄ incarnationē nō habuit humanā naturā/ ⁊ tn̄ an̄
deſcendit in vterū ṽginis in q̄ naturā humanā acce
pit: ğ videt ꝙ deſcendit rōne diuine nature: qꝛ dicit
Hiero⁹ ꝙ humane nature nō eſt ꝓpria ṽtute aſcen-
dere/ ſꝫ virtute alia: ⁊ ideo angeli mirant dicentes:
Quis ē iſte q̄ venit de edom. ⁊ infra: Gradiēs ī mul
Solo. titudine ſue virtutis. Solo dōm ꝙ aſcēdere ⁊ de-
ſcendere dicunt ꝓpͥe ⁊ ꝑ trāſlationē: ꝓpͥe ſunt mo-
tus corpoꝝ/ ⁊ ſic nō cōpetūt xpo niſi rōe humane na
ture: ⁊ in illa tn̄ nō deſcēdit: iō dꝛ ſm diuinā naturā
deſcēdiſſe: ſm humanā aūt aſcēdiſſe: qꝛ in diuina tn̄
ens deſcēdit ⁊ in humana aſcendit: ſm ꝑſonā aūt ſp
in celo ⁊ vbiqꝫ fuit: ꝑ trāſlationē aūt tūc illud dꝛ de
ſcendere vbi fuit quidē pͥ⁹/ ſed nō adhuc fuit ibi pͥ
us/ ſicut ad vnionē nr̄e ſube qn̄ exinaniuit ſemetipm
Ad pͥmū formā ſerui accipiēs: ⁊ hoc mō loquit hic mgr̄. Ad
aliud dicendū ꝙ deitas ꝑ ſe nō mutat locū/ ſed ꝑ ali-
quē effectū appet in aliquo loco ꝑ quē pͥ⁹ nō appa-
Ad 2m ruit in illo/ ⁊ nō apparet ꝑ eūdē in alio. Ad vltimū
in ꝯriū. qͦ obijcit dōm ꝙ aſcēdere n̄ attribuit hūane nature
vt ṽtute cui⁹ fuit mot⁹/ ſꝫ vt ſbiecto ꝓpͦ mot⁹ illi⁹.

Arti. VIII An aſcēſio ſit ad locū ſm dignitatē: ⁊ vtrū
ad locum celi criſtallini ⁊c̄.

Secundo querit vtrū aſcēſio ſit ad locū ſm di
Rō pͥma gnitatē/ videt aūt ꝙ ad locū: qꝛ oīs mot⁹ re
ctus localis ad aliquē eſt locū. aſcēſio aūt eſt
2a mot⁹ localis rect⁹: ğ eſt ad aliquē locū. Itē angelo
cōtemplanti ⁊ btō debet loc⁹ cōgruēs cōtēplationi
ſue: ğ multofortiꝰ corpi glorioſo: ğ videt ꝙ aſcēſio eſt
Ar pͥº in op ad illū. Sꝫ cōtra/ Coloſ. 2. ſup illud: Que ſurſum
poſitū ſunt querite vbi xps eſt in dextera dei ſedēs q̄ ſurſuꝫ
ſunt ſapite: dicit gloſa/ ꝙ ſurſum ſūt virtutes: ğ vi-
det ꝙ aſcēſio in qua xps reſidet eſt dignitate in ṽtu-
2º te nō exaltatio loci. Itē principiū eſt apō phos ꝙ nī
hil mouet ad vili⁹ ſe/ ſed oīs loc⁹ corpore⁹ vilior eſt
corpe xpi: ğ videt ꝙ nō mouebat ad aliquē locū cor
3º poreū. Itē locus dat corpi ꝓpter cōtinentiā: ğ vide
tur corp⁹ qͦ extn̄di habet neceſſitatē ex ſeipͦ/ ⁊ nul-
lā in ꝑtibꝫ defluentiā nō debet habere locū: ğ corp⁹
4º illud nō debet moueri ad locū. Itē in corporibꝫ phi
ſicis corpa nobiliſſima nō mouent ad locū licet in co
moueant: ğ cū in infinitū nobili⁹ ſit corpus xpi ipm
nō mouet ad locū. Oꝛa hui⁹ querit vtrū xpi aſceſio
fuerit ad locū celi criſtallini tn̄/ vt q̄dā dixerunt/ vi
Arg. pͥmo det aūt ꝙ ſic: qꝛ ꝑ gen⁹ differūt corp⁹ ⁊ ſpūs: ğ ꝓpͥ
ꝙ ſic. us locus beatoꝝ ſpirituū debet differre a ꝓpͥo lo-
co corpoꝝ: cū ğ ꝓxim⁹ loc⁹ ſub illo ſit locus criſtal-
lini celi/ videt ꝙ ad illud fuerit corporis xpi aſcēſio.
2º Item ali⁹ eſt loc⁹ ꝑ rōnem ei⁹ qͦ nunqꝫ ſubiacuit
mutatiōi que cauſat a motu celi/ ⁊ ali⁹ eſt ei⁹ q̄ qn̄qꝫ
ſubiacuit/ ſꝫ angel⁹ ⁊ ſpūs nunqꝫ motui ſubiacuit et
variationi tēpis ⁊ celi. corp⁹ aūt xpi ⁊ beate virgīs
qn̄qꝫ ſubiacuit: ğ ſpūs debent eſſe in loco celi ſtantꝭ/
⁊ nō moti: ⁊ corpa ſ. xpi ⁊ matris debēt eſſe ī loco celi
mobilis pͥmi: hoc aūt eſt celū criſtallinū/ vt fere oīm
dicit opinio: ğ videt ꝙ aſcenſio xpi nō fuerit localiꝭ
Rō ꝙ non. niſi ad celū criſtallinū. Sꝫ cōtra: ei qͦ eſt digni⁹ oī
loco/ ſi dat loc⁹ ꝑ cōſeqn̄s dat loc⁹ digniſſim⁹. Cor
pus aūt xpi ⁊ ſacroſctūs vter⁹ mr̄is ſūt digniora oī
loco: ğ ſi dat eis loc⁹ dabit eis locus digniſſim⁹: h
Solo aūt eſt celū empirreū: ğ ſunt in celo empirreo. So
lutio dōm ꝙ aſcenſio xpi/ eſt ad locum ⁊ ad dignita
tē. ad locū ſm corp⁹/ ⁊ ſic eſt ad locū digniſſimū om-
niū locoꝝ: ⁊ in ſupremū. ſ. celi empirrei. ſcdm diuinā
aūt ꝑſonā eſt ad dignitatē equalitatꝭ patris q̄ voca
tur dextera/ nō ꝙ an̄ ibi nō fuerit/ ſꝫ qꝛ ꝑ aſcēſionem
ibi in hūanitate ſedens appͥuit fidelibꝫ ꝑ fidē ⁊ ange
lis ꝑ cognitionē. Quo ad aīam aūt ⁊ corp⁹ eſt ad di
gnitatē q̄ ꝯſiſtit ī bonis potioribꝫ pr̄is q̄ ibi dextera Ad pͥmū
dicunt ſi aſcēſio refert ad hūanitatē. Ad id aūt qͦ qͦ ē ī ꝯriū
cōtra hoc obijcit dōm ad pͥmū ꝙ glo. illa ponendo
aſcēſionē eſſe ad potiora bona q̄ ſurſum ſūt dignita-
te nō ꝓpter hoc excludit aſcēſionē eſſe ad locū/ ſꝫ poti
us icludit ꝑ ꝯn̄s: qꝛ potiora bona pr̄is apparet ma Ad 2m
gis in loco digniori. Ad aliud dōm ꝙ aliud eſt mo
ueri ad locū/ ⁊ aliud moueri ad locū ꝓpꝫ locū. ſ. ꝙ in
digent loco ꝓpꝫ eſſe ⁊ cōſeruationē. corpa aūt glīoſa
mota ſunt ad locū q̄ ſibi magis cōgruit/ ſꝫ nō ꝓpꝫ lo
cū: qꝛ eo ad eſſe indigeāt: qꝛ ſi illo loco ad eſſe indige-
rēt corrūperent extra loca illa/ ſicut ignis egrediēs Ad 3m
extra locū ſuū corrūpit. Ad aliud dōm ꝙ in illa rō
ne corpi glīoſo ꝑcipue corpi xpi nō debet loc⁹/ ſꝫ poti-
us rōne ꝯgruētie tn̄ hoc eſt: qꝛ nō eſt cōgruū ipſum Ad 4m
eſſe niſi in loco nobiliſſimo. Ad aliud dōm ꝙ corpa
celeſtia mouent ī loco ad generationē elemētoꝝ: ⁊ nō
ſunt in loco oīibꝫ illis mōis qͥbꝫ corpa generabilia
ſunt in loco/ ſicut dictū eſt in pͥmo li. diſti. xxxvij. tn̄
aliquo mō ſunt in loco: ita etiā corpa glorioſa nō om
ni illo mō ſunt in loco: qꝛ nō dependet coꝝ eſſe a lo-
co (ſed ſunt in loco rōne cōgruētie ſm gen⁹ pͥmū q̄
magis accedit ad nobilitatē eoꝝ qn̄ null⁹ accedit
ad eq̄litatē. Ad illud aūt qͦ vlteri⁹ querit dōm ꝙ ad q̄ſtiūclā
fantaſia fatua eſt dicere ꝙ corp⁹ xpi et btē virginis
ſint in celo criſtallino vel etiā ꝙ ſancti ſint in criſtal-
lino ⁊ ſol⁹ xp̄us ⁊ beata ṽgo ſint in empirreo: qꝛ em
pirreū loc⁹ beatitudinis eſt. Celū aūt criſtallinū cū
oībꝫ inferioribꝫ ordinatū eſt ad generationē ⁊ corru-
ptionē: ⁊ iō dicūt ſctī ꝙ phi celū empirreū nō cogne-
rūt: ⁊ hoc iō/ qꝛ principia coꝝ ea de celo ſumunt ex
motu. Vn̄ qͦ ꝑ motū nō pōt inueſtigari vel ꝑ ꝓprie
tatē mot⁹ nō eſt phoꝝ ⁊ agnitū ab eis. Ad id autēꝫ Ad pͥmū ꝯ
qͦ obijcit dōm ad pͥmū ꝙ hoc eſſet verū ſi ſpūs et q̄ſtiūculam
corp⁹ glīficatū ꝑ naturā ſuā determinarent ad locū
glīfatōis ⁊ ſalutis ſue/ ſed hoc nō eſt verū: ⁊ iō cū nul
la volūtas loci ſm veritatē ſufficiat, glīe ſunt oīa glo
rioſa ꝑ vnā rōnem in vno loco ſm ꝙ referunt ad glo Ad 2m
riā illā diſtanti⁹ vl ꝓpinqui⁹. Ad aliud dōm ꝙ cor
pus xpi quo ad generationē nunqꝫ motui celi ſubia-
cuit: qꝛ effectū eſt a ſpūſctō: ſꝫ forte quo ad alteratio-
nā frigoris ⁊ calorꝭ ⁊ famis ⁊ ſitꝭ ⁊ hmōi/ ſꝫ ab alijs
oīe corp⁹ glīoſum liberat ꝑ glīficationē: ⁊ iō nō pͤ
locari ſub mobili aliquo/ ſꝫ ſup oīe mobile.

An aſcenſio dicat motū localē ⁊ an fuerit in Arti. IX
tempore vel in nunc.

Tertio querit vtrū aſcenſio dicat motū loca- Rō ꝙ ſic
lem/ ⁊ vtrū ille mot⁹ ſit in tp̄e vel in nūc/ Vi
det ꝙ dicat motū localē: qꝛ Act. primo dꝛ ꝙ
vidētibꝫ illis eleuat⁹ eſt/ ⁊ nubes ſuſcepit eū ab ocu-
lis eoꝝ. Itē/ Cūqꝫ intuerent in celū eūtē illū ⁊c̄. iſta Arī ꝯriū ꝙ
oīa ponūt motū localē. Sꝫ cōtra/ mot⁹ localis ē nō pͥmo.
ꝑ ſpaciū: ğ in medio ſpacij ꝑ qͦ eſt mot⁹ id qͦ mouet
ꝑtim eſt in termino ad quē: ğ diuiſibile: ğ glorioſuꝫ
corp⁹ aliqua diuiſiōe diuiſum eſt/ qͦ videt falſum.
Itē omīs mot⁹ (vt dicit Auicēna) exit⁹ eſt de potē- 2º
tia ad actū. Corp⁹ aūt glīficatū in nulla potētia eſt

30 q₃ nō poteſt aliquid ſuſcipere plus ꝗ̄ habet: ḡ videt̃ ꝙ nō moueat̃. Præt eſt cū alio p̄ qđ tranſit in eodē loco/aut excludit ipm. ſi eſt in eodē loco/ vt ſancti vident̃ dicere: ḡ vbi locus mathematica ꝗ̄ntitas: ſi eadē eſt dimenſio quātitatis ꝛ illius corꝑis cū quo eſt i eodē loco. quorūcūqꝫ aūt corpoꝝ eſt eadē quātitas/illa ſunt corpus vnū/vt dicit Auic. ḡ corp⁹ xp̄i cū co p̄ qđ mouet̃ eſt corpus vnū: qđ falſum eſt: ḡ non mouetur

Solō Si forte dicas ꝙ excludit ipm p̄ qđ mouet̃ a loco

Inſtātia pᵃ p̄ quē tranſit. Cōtra quedā trāſit q̄ nō tendunt: vt ligna ꝛ lapides. intrauit eñ hoſtijs clauſis: ḡ cū illis

Solō q̄nqꝫ fuit in eodē loco nō excludēdo ea. Si forte dicas ꝙ nō eſt veꝝ qđ dicit Auic. ꝙ ſi duo corꝑa ſint in

Inſtātia 2ᵃ eodē loco ꝙ ſit corpus vnū probat̃ veꝝ eſſe dictū auicēne ſic: Sit locus vnius cubiti in quo ſunt duo corpora/ꝛ ſit centrū illius loci. a. extrema aūt ſurſum et deorſum dextrū ꝛ ſiniſtrū. b. c. d. e. ꝛ ſint corꝑa equalia: ꝛ ducat̃ linea ab. a. in. b. ſurſum vtriuſqꝫ corꝑis a centro ſurſum menſurās. quero igit̃ an ſit linea vna vel due: Sed ſi dicas mihi ꝙ vna: ḡ ſubiectū illi⁹ linee eſt vnū: q₃ vnius forme eſt ſubiectū vnū. alit̃ eñ idē numero accidens eſſet in diuerſis ſubiectis/qđ eſt

Primū incōueniens mathematicum. impoſſibile: ḡ corpus locatū eſt vnū Si aūt dicas mihi ꝙ ſint due linee/ad hoc ſequunt̃ duo incōueniētia: vnū geometrice/aliud naturalit̃. cū eñ. b. ſit ſurſum in loco vtriuſqꝫ acceptū. b. punctū eſt vnū numero. Silr̃ centrū eſt vnū nūero ſed int̃ quaſlibet duas lineas eadem ſuꝑficies: ḡ duo recte de vno termīo in vnū terminū ꝓtracte claudūt ꝛ cōtinēt ſuꝑficiē: qđ ē ꝯ poſitionē Euclid. in. 1. vbi dicit duas rectas lineas

Scđm incōueniēs naturale ſuꝑficiē nullā ꝯtinere. Aliud incōueniēs eſt: q₃ vna linea recta eſt int̃ duo pūcta. ſi ḡ ponant̃ due eſſe erūt due linee ſine aliq̄ ſuꝑficie media cōtigue/qđ eſt ꝯ naturā. ꝛ improbatū eſt in. 6. phiſicoꝝ. ḡ duo corꝑa in

Solō vno ſimul eſſe nō poſſunt. Si aūt tu dicas ꝙ corpus in quantū corp⁹ eſt ꝗ̄tū nō replet locū: ſꝫ in ꝗ̄tū

Inſtantia. eſt groſſum ꝛ materiale. Hoc falſum ſcit ois q̄ aliquid nouit in phia: q₃ ꝯtrū dr̃ ab oib⁹ phis: ꝛ de neceſſitate improbat̃ p̄ iā dictā demōſtrationē: ḡ videt̃ ꝙ corpus glorioſum nō mouet̃ ex q̄ excludit corp⁹: nec cū

Queſtiūcla Ar. ꝙ in tēpore pmo corꝑe p̄ qđ trāſit pōt eſſe in eodē loco. Ulteri⁹ q̄rit̃ ſi mouet̃ in nūc vel in tꝑe: videt̃ aūt ꝙ in tēpore. oē eñ loco cōicabile p̄ ꝗ̄titatē mouet̃ in tꝑe/ꝛ nō in nūc: vt ꝓbat phus. tale mobile eſt corp⁹ glorioſum xp̄i: ḡ mo

20 uet̃ in tꝑe ꝛ nō in nunc. Itē ſpūs creati mouent̃ in nūc/ vt dictū eſt in primo: ḡ corpoꝝ eſt moueri in tꝑe

In ꝯtrū ꝛ nō in nūc. vt videt̃. Sed ꝯ phus dicit ꝙ motus luminis in dyaphono ꝛ motus coloris ad viſum eſt in nūc: iō ꝙ ſunt i medio ſm eſſe ſpūale: ſed magis ſpiritualia ſunt corꝑa glioſa: ꝛ p̄cipue xp̄i: ḡ videt̃ ꝙ mo

Solō uet̃ in nūc. Solō abſqꝫ dubio credendū eſt ꝙ xp̄s localiter motus eſt aſcendendo: ꝛ ꝙ adhuc localit̃ poteſt moueri ſm ſuā volūtatē: ꝛ magis placet deo hic fidelis ignorātia ꝗ̄ temeraria ſcia/vel mēdacij figmētū. Quidā eñ dixerunt nō debere eſſe motū corporū glorioſoꝝ. alij finxerūt mēdacia ad ſoluendū incōueniētia. ſ. ꝙ corꝑi debeat̃ locus. nō ex quātitate: ſed ex

Ad primū. groſſicie ꝛ repletōe loci: qđ abſurdū eſt dicere. Unde dōm ad pmū ꝙ eſt diuiſio ſm rē: ꝛ hec repugnat corpori incorruptibili. ꝛ eſt hec diuiſio ſm rōnē. ſ. habere rōnē termi a q̄/ꝛ termi ad quē: ſicut hꝫ oē qđ eſt in medio ſm ꝙ eſt motus. ꝛ hec nō repugnat qđ de facili ꝓbari pt̃: q₃ ſic diuidit̃ ſolis mot⁹ motu diurno et

Ad 2ᵐ circulo decliui: ꝛ tñ ab oib⁹ icorruptibil̃ ponit̃. Ad aliud dicendū ꝙ eſt exit⁹ de potētia ad actū q̄ recipit̃ in mobili ipo/ſicut forma: ꝛ illud eſt imꝑfectiōis/ꝛ eſt actus nō receptus intra ſed extra: ꝛ hoc nō repugnat ꝑfectiōi: ſic corp⁹ xp̄i exiñs in celo/nō eſt actu in celo: ſꝫ in potētia. ſed cū hec potētia venit ad actū nihil eſt receptū in ipo: ſed poſt⁹ alit̃ ſe habet ad locū ꝗ̄ prius ꝛ iſte exit⁹ ſm phos tota die ſit in corꝑib⁹ incorruptibilib⁹: vt ſol exiñs in angulo oriētis potētia eſt i angulo medij celi: ꝛ cū potentia reducit̃ ad actū nihil meli⁹ eſt ſol ꝗ̄ prius: ſed alit̃ ſe hꝫ ſm ſitū. Ad aliud dōm Ad 3ᵐ

ꝙ ſm dicta ſctōꝝ/quib⁹ abſqꝫ dubio cōſentiendū eſt corpus glorioſum eſt cū q̄libet alio corꝑe in eodē loco nec excludit ipm: ſed hoc nō eſt in ꝗ̄tū eſt corp⁹: ſed in ꝗ̄tū glioſū: ꝛ hoc reputo eſſe miraculū. ꝛ de his q̄b⁹ dat nobis gliam dn̄s: ſicut in multis alijs facit i corpore. ſ. ꝙ corp⁹ elemētatū ſit imortale ꝛ i paſſibile fulgēs ſeptics plus ꝗ̄ ſol. vñ de⁹ q̄ pt̃ facere plus ꝗ̄ poſſumus intelligere dat ei h̄ ꝙ cū alio corꝑe ſit i eodē lo

co. Ad inductā aūt demōſtrationē dōm ꝙ nō non ſunt linee ꝓportionabiles in natura corꝑis: ꝛ iō nō tenēt hmōi rōnes phiſice. Ad id qđ ulteri⁹ q̄rit̃ de tēpore: dico ꝙ mouet̃ ſicut vult: ꝛ bene puto ꝙ hꝫ in poteſtate in nūc ꝛ in tꝑe moueri. Ad id aūt qđ obijcit ꝙ ſit mot⁹ diuiſibil̃ ſm mediū/dōm ꝙ hoc nō impedit q̄n poſſit moueri i nūc: q₃ vicit virt⁹ mouēs. ſicut etiā ꝓbat phus ꝙ ois virt⁹ infinita: ſicut magnitudo aut multitudo excellit oē finitū: ꝛ ita moueret in nūc. ſi talis virt⁹ eſſet: ſicut ipe ꝓbat ibidē. ita dōm ꝙ virtus mouēs in corꝑe xp̄i nō eſt ꝓportionata alicui potētie ꝗ̄tūcūqꝫ veloci: ꝛ iō vincit ſpaciū vt faciat trāſitū in nūc/ſi vult ꝛ in tꝑe ſi vult: tñ talia ſūt occulta nobis: ꝛ iō nihil de dictis aſſero niſi qđ ſctōꝝ auctoritates tradūt. ſ. ꝙ mouent̃ corꝑa illa: ꝛ ꝙ nō obſtant eis alia corpora. Ad inductas inſtātias p̄ ordinem Ad aliā q̄ſtiōnē.

An poſt reſurrectionē xp̄us cū fidelib⁹ māſit quadraginta dies in terris. Arti. X. K

v Anno querit̃ de tꝑe aſcēſiōis: cōuerſat⁹ eſt ei cū diſcipulis: vt habet̃ in pncipio Actuū per dies q̄dragīta apparēs eis/ꝛ loquēs d̄ regno dei. cū igit̃ alia corꝑa ſtatim ad locū ſibi cōnaturalem moueant̃: videt̃ ꝙ violēter detinuerit ſui corꝑis euolationē. Pꝛ cū liberati de inferno ſecū de inferno exierūt nunq̄d ipi an cū aſcēderūt. videt̃ ꝙ non: q₃ Michheas ꝓphauit dicēs/ꝙ ipe aſcēdit pādēs iter an̄ eos Queſtiūcla ſcđa.

Sed ad h̄ ꝛ hmōi dōm eſt ꝙ ipe p̄. xl. dies fuit i terris/vt apparitōib⁹ doceret fidē aploꝝ: ꝛ ꝓbaret reſurrectionē glioſā eiuſdē corꝑis: qđ oculis ſuis mortuū viderāt. ꝛ h̄ ꝓbari hēt in fine q̄rti ibi erit ſermo de argumētis reſurrectōis factis p̄ appitōes decē/q̄ colligunt̃ ex q̄ttuor euāgelijs. nec ſequit̃ illud ſolū de ſuo corꝑe qđ moueri q̄ vult hēt in ſua ꝑtāte: ꝛ nō debet̃ ei loc⁹ ꝓpter neceſſitatē ſui: ſed ex cōgruētia tm̄. ꝛ iō ſm ordinē redēptōis debitū ꝛ vtilē debebat differri aſcenſio. Ad aliud dōm ꝙ oium opinio dicit ꝙ nullus aſcendit ante chriſtū: ꝛ hoc veꝝ eſt. vtrū aūt cum xp̄o fuerint vbicūqꝫ ipe appuit aplis: qđ ego credo eſſe veri⁹ ꝓpter iucūditatē quā hēbant in ꝑſentia illi⁹ corporis quo redempti erāt: aut in paradyſo fuerint p̄ quadraginta dies illos quos quidam alij dicunt non eſt temerarie aſſerendū: ſed opinari ſine periculo vtrum ꝗ̄ poteſt. Solutio ad pmū. Ad 2ᵐ

Corrigia calciamenti oſſa regis Idumee quid ſignificent. Arti. XI. L

d Einde querit̃ de vltimo verboq̃ȝ dicit magi
ſter quaſi p modũ epilogi: [Hec eſt corrigia
calciamẽti. ꝛc̃.] d.a. Quid em̃ hic dicat̃ cor-
rigia qd calciamẽtũ, quid rex idumee ꝛ q̄ oſſa eiꝰ: ꝛ q̄-
Solutio ad totũ. mõ incendunt̃ vſqȝ ad cineres. Solo dõm q̃ calcia
mentũ eſt hũanitas tegẽs pedẽ diuinitatis/q̄ ſolꝰ ſtãs
oĩa ſuſtẽtat ſacro huiꝰ mortiane ꝛ aialis pellis. Cor
rigia aũt ligãs eſt vnio duaꝝ naturaꝝ in ſingularita
tẽ pſone. rex aũt Idumee xp̃s rex mũdi p cõformita-
tẽ ſanguis: qꝛ carni ꝛ ſanguini cõicauit. ꝛ ydumea ſã
guinea interp̃tat̃ ſicut pẽ. dicit: In ydumeã exten
dã calciam̃. me. Oſſa aũt ſunt ea q̄ fortiora ſunt ad in-
telligendũ int̃ ſacra hũanitatis eiꝰ. Ad cinerẽ aũt in-
cendi eſt igne feruoris ſtudij p rões vſqȝ ad mimos
velle inueſtigare. ꝛ hoc nõ eſt faciendũ: vt dicit magi-
ſter. ꝛ ſic patet diſtinctio ſecunda.

Si chꝛiſtus habuerit fidẽ ꝛ ſpẽ vt charitatem.

Diſt. XXIII ꝺ virtutib theologicis ꝛ pᵒ de fide q̄ntũ ad eiꝰ eſſentiã.

c Um vero ſupꝛa perhi
bitũ ſit xp̃m plenũ gr̃a fuiſſe non eſt
ſuꝑuacuũ inq̄rere vtrũ fidẽ ꝛ ſpẽ ſi-
cut charitatẽ habuerit. ſi em̃ his caruit nõ vi
det̃ plenitudinẽ gr̃aꝝ habuiſſe. Ut autẽ hec
queſtio valeat aptius explicari de his ſingu
lis aliq̄ in mediũ pferẽda ſunt: ꝛ primũ de fi
Roma. 12. de ſm mẽſurã cuiꝰ p̃cepit apl̃s vnicuiqȝ ſape
A
c Um ꝟo ſupꝛa ꝑhibitũ ſit xp̃m plenũ gr̃a fuiſ
ſe. ꝛc̃.] Hic incipit pars illa in q̄ agit de re-
parantib formalit̃ ordinatis ad actũ: ꝛ nõ
cõtra pctĩ defectũ: ſicut in principio huiꝰ li.
dictũ eſt. Et diuidit̃ in duas ptes: in quaꝝ p̃ma agit
de habitib gratificantib ꝛ reꝑantib. In ſcd̃a autẽ
de p̃ceptis q̄ reſpiciũt opa. ꝛ hec incipit infra diſtictio
ne. xxxvij. ibi [Sȝ etiã diſtributõ decalogi.] adhuc p̃
oꝛ haꝝ diuidit̃ in ptes duas: i quaꝝ p̃ma mgr̃ tradit
ſciam hoꝝ habituũ ſigillatĩ. In ſcd̃a aũt agit de cõne
xiõe coꝝ: ꝛ hec incipit infra diſ. xxxvj. ibi [Solet etiã
q̄ri vtrũ virtutes ſint ſibi cõiuncte.] Adhuc p̃ma di-
uidit̃ in duas ſm duplicẽ rõnẽ habituũ. ſunt em̃ vir
tutes de quib agit p̃mo: ꝛ ſunt dona de q̄b agit 2ᵒ.
ꝛ hec incipit diſ. xxxiiij. ibi: [Nũc de ſepte donis ꝛc̃]
Adhuc prior diuidit̃ in duas ſm duo gñã virtutum
theologicaꝝ: de q̄b. ſ. agit̃ p̃mo. ꝛ cardinaliũ: de q̄bꝰ
agit ſcd̃o in diſ. xxxiij. ibi: [Poſt p̃dicta de quattuor
virtutib.] Prima diuidit̃ in tres ſm tres virtutes
theologicas. ꝛ prima eſt de fide: ꝛ ſcd̃a de ſpe/q̄ icipit
diſ. xxvj. ibi: [Eſt aũt ſpes.] In tertia aũt de charita
te/q̄ incipit diſ. xxvij. ibi: [Cũ aũt xp̃us fidẽ ꝛ ſpẽ nõ
habuerit.] Tractatus de fide diuidit̃ in tres ptes p
tres diſtinctiões: in quaꝝ p̃ma magr̃ duas fidei diffi
nitiões explanat. In ſcd̃a q̄dã dubia circa explanatiõ
nẽ illã mouet ꝛ ſoluit/q̄ incipit diſ. xxiiij. ibi [Hic aũt
q̄rit̃ ſi fides tm̃ de nõ viſis eſt.] In tertia agit de fide
ſm ſtatũ fidei in q̄ eſt: ꝛ hec incipit diſ. xxv. ibi [Pre-
dictis adijciendũ] Pria diſtinctio diuidit̃ in tres p-
tes: in quaꝝ p̃ma magr̃ cõtinuat ſe. In ſcd̃a põit vnã
diſtinctionẽ Aug. cũ ſua diffinitiõe ibi: [Fides eſt vir
tus.] In tertia ponit aliã diffinitionẽ cũ ſua explana
tiõe ibi: [Ait em̃ apl̃us: fides eſt ſuba.] In ſcd̃a harũ
ptiũ facit magr̃ duo. Primo em̃ ponit magr̃ fidei dif
finitionẽ: ꝛ hoc in ſcd̃o caplõ iſtiꝰ diſ. In tertio ponit
explanationẽ: ꝛ hoc in q̄nqȝ caplis ſequentib. ꝛ hoc in-
cipit ibi: [Accipitur autem fides. ꝛc̃.]

In quo genere eſt virtus fidei. Arti. 1.

i Nadunt multe q̄ſtiões hic in lr̃a: ſed an̄ lr̃am
ſũt due. ſ. in q̄ gñe ſit virtꝰ fidei: ꝛ vtrũ ſit vir
tus vel nõ. Ad p̃mũ videt̃ ſic obijci poſſe: Ois Arg. primo
ſpeculatio veri eſt in gñe ſcie. fides eſt ſpeculatio veri
q̄dã: g̃ eſt in gñe ſcie. Probatio prime eſt q̃ ſcia ẽ ha-
bitꝰ pfectiõis intellectuũ q̄ ad ſpeculationẽ veri. Se
cũda ꝟo pbat̃ p hoc q̃ fides videt veꝝ (vt dic̃ apl̃us)
p ſpeculũ in enigmate. videre aũt ẽ ſpeculari quodã-
mõ. Itẽ Hug. de ſcr̃õ vic̃. Fides eſt aſſenſio prime 2ᵒ
veritatis infra intelligentiã veritatis/ꝛ ſup̄ opinionẽ
cõſtituta. cõſtat aũt q̃ extrema ſũt in gñe ſcie ꝛ cogni
tiõis: g̃ videt̃ q̃ ꝛ mediũ. ſed mediũ eſt fides: g̃ fides ẽ
in gñe ſcie. Itẽ dicit phus q̃ opinio iuuata rõnib 3ᵒ
fit fides: g̃ fides eſt in eodẽ gñe cũ opiniõe. opinio aũt 4ᵒ
eſt ſcia q̄dã: g̃ ꝛ fides. Idẽ accipit̃ p Boe. q̄ dic̃ q̃ ar
gumẽtũ eſt rõ rei dubie faciẽs fidẽ. qcq̄d aũt facit ar-
gumẽtũ in gñe ſcie fides ẽ: g̃ eſt in gñe ſcie. Item ad 5ᵒ
Rom̃. 10 Fides ex auditu. auditꝰ aũt per verbũ xp̃i.
ſed Greg. dicit q̃ intellectũ deꝰ dat cũ de auditis mẽ
tẽ illuſtrat. illa aũt illũinatõ q̄ eſt ex auditis eſt in gñe
ſcie: g̃ ꝛ fides q̄ gñat̃ ex auditu illo: vt dicit apl̃s: g̃ fi-
des eſt in gñe ſcie. Sed ꝯ nihil qð eſt ſcia hȝ ꝯrieta Rões p ve
tẽ ad vitiũ. fides aũt hȝ ꝯrietatẽ ad vitiũ: g̃ fides nõ ẽ ritate ſunt.
in gñe ſcie. Prima pȝ p ſe: qꝛ virtꝰ aliq̄ mõ a nob eſt: Prima
ꝛ nõ ſumꝰ cã eiꝰ vl̃ deꝰ: ſed ſcia eſt a re. ꝛ ſilr̃ ſcia non
hȝ oppõnẽ niſi ad ignorãtiã: ꝛ h̃ eſt oppõ p̃uationis ꝛ
habitus: ſed fides ꝯriũ hȝ habitũ infidelitatis/q̄ vitiũ ẽ
Itẽ nulla ſcia eſt eiꝰ cuiꝰ nulla eſt rõ: ꝛ qð nõ ẽ ma 2ᵃ
nifeſtũ p ſeipm. credibil̃ aũt nulla eſt rõ pbãs: ꝛ nõ ẽ
mãifeſtũ p ſeipm: g̃ credibil̃ nulla eſt ſcia. ſed fides eſt
credibil̃: g̃ fides nõ eſt ſcia. Probatio p̃me: Ois ſcia
vel eſt p̃ncipij vel cõcluſiõis p̃ncipij: ſicut eiꝰ qð ẽ ma
nifeſtũ p ſeipm. cõcluſiõis aũt: ſicut eiꝰ de q̄ eſt rõ p-
bãs. Probatio ſcd̃e eſt q̃ credibile eſt vltra rõnẽ no-
ſtrã eleuatũ: nec p ſe eſt manifeſtũ nob: ſicut q̃ deꝰ eſt
trinus ꝛ vnꝰ p dictũ Greg. dicẽtis q̃ fides nõ hȝ me
ritũ cui hũana rõ p̃bet experimẽtũ. Solo dõm q̃ fi- Solutio
des nõ eſt in gñe ſcie: ſicut pbãt vltime rões: licet em̃ principalis
hẽat cognitiõnẽ tñ illa magis ozit̃ ex affectu q̄ȝ ex rõe
vñ Aug. Cetera pt hõ facere nolẽs: credere aũt nõ ni
ſi volẽs. Unñ ſciẽdũ q̃ duob modis ſe hȝ itellectꝰ ad
volũtatẽ an̄cedẽter/ꝛ ꝯñter. An̄cedent̃ hẽt ſe reſpectu
q̄rũdã cognoſcibiliũ/ad q̄ ex ipſis vel ex rõne pt cogi
ad ꝯſenſũ. Cõſequẽter reſpectu quorũdã alioꝝ ad q̄-
rũ cõſenſũ nõ ꝯpellit̃ niſi ex voluntate libera velit/eo
q̃ tal̃ nõ ſint appẽtia ſibi. ꝛ de talib eſt fides: ꝛ iõ con
ſueuerũt mgr̄i dicere q̃ cognitio in fide eſt materialis/
ꝛ affectio formal̃. Dõm igit̃ ad p̃mũ q̃ nõ ois ſpe- Ad primũ.
culatio veri in gñe ſcie eſt: ſed ſpeculatio veri in q̄ ea q̄
ſunt ſcie pfectiua ſunt formalis/vt mediũ pbãs. ꝛ ve
rũ conſideratũ q̃ ſit veꝝ qð eſt p̃ncipiũ ſcie ſicẽ in vlti-
bus: quare nõ ſequit̃ q̃ ſit in gñe ſcie ſimplr̃ niſi ſic p̄
ctica ſcia dr̃ ſcia: ꝛ hoc nõ eſt eſſe ſciam ſimplr̃: ſȝ p̃mi-
xtã affectui q̄ dñat̃ in ea ꝛ informat eã. Ad aliõ di Ad 2ᵐ
cẽdũ q̃ mgr̃ Hu. vocat ſciam veritatis viſionẽ facie
ad faciẽ. opinionẽ aũt vocat credibilia quedam in ſa-
cra ſcriptura: de q̄b ſine piculo dubitat̃: vt qð infra
ponit magiſter in lr̃a vtrũ fides formata fiat iformis
ꝛ pȝ q̃ iſta nõ ſimplr̃ ſũt in gñe ſcie: qꝛ affectꝰ dñat̃ i
illa ſcia veritatis: nec ita fluctuat ſicut opinio: qꝛ ſciens
veritatẽ aſſentit ei qð videt. opinãs timet ꝯdictionẽ.

credens aūt aſſentit ſm rōnē aſſenſus ſui non videt.
Ad 3m et 4m Ad aliud dōm ꝙ fides accipit multis modis. ſ. ꝑ veritate q̄nq̃z/ q̄ eſt in ꝓmiſſis: ſicut dr̄ de⁹ fidel'/ z ꝓphe fideles. vñ aplus. 1. Coꝝ. 10. Fidel' deus q̄ nō patit vos tēptari. Et eccī. 36. Da mercedē dñe. Q̄nq̃z accipit ꝓ certitudine cōcluſiōis habite ex certitudine ꝓn cipioꝝ argumēti. z dr̄ argumētū rō rei dubie. i. q̄ōni/ q̄ ſubiecto eadē eſt cū cōcluſiōe faciēs fidē. z ſic ſumit etiā ab Ariſto. ꝙ fides eſt opinio iuuata rōib⁹. Q̄nq̃z accipit ꝓ legalitate int' hoīes: ſic fideles dicūt hoīes ſicut dr̄ amic⁹ fidel'/ vel ſoci⁹ fidel'. vñ in Prouerb. Mlti hoīes miſericordes vocant: virū aūt fidelē q̄s inueniet: Q̄nq̃z accipit fides ꝓ fiducia ſecure cōſcie: ſicut dicit aplus ad Rom̄. 14. Oē q̄d nō eſt ex fide pctm̄ ē z ſic etiā accipit apud vulg⁹. Q̄nq̃z in opib⁹: ſicut dicit Dam̄. ꝙ fide agricola ſcindit z ſemiat terrā: hz eīm fiduciā fruct⁹. z aliis modis accipit. ſz in q̄ſtiōe iſta nō
Ad 5m eſt fides accepta niſi ꝓ ꝯſenſu ꝑme veritatis in articulis nō apparētib⁹ rōni. Ad aliud dōm ꝙ audit⁹ ſumit ibi gn̄alit' ꝓ oī q̄d īducit ad fidē: ſicut audit⁹ verbi/ z viſus miraculi/ z hmōi. ſed hmōi nō cauſant conſenſū in fide: ſed tm̄ inducūt cogitatū de credibili. z q: nō ſufficiēter ꝓbāt: iō nō deſeruiūt fidei niſi ex pte materialis ptis / que eſt tenuis cognitio; z formaliter ꝑficitur ex parte affectus.

Arti. II B An fides ſit virtus.

Arg. primo Ecūdo q̄rit vtrū fides ſit virt⁹ vel nō: z videtur ꝙ nō: dicit eīm Tulli⁹ ꝙ virt⁹ eſt habit⁹ i modū nature rōi ꝯſentane⁹. fides aūt nec habit⁹ volūtari⁹ eē videt: q: nō eſt in volūtate/ nec etiā ꝑ modū nature: cū natura nō incliner ꝑ modū cognitiōis. fides aūt ſit cognitio q̄dā: g̃ videt ꝙ fides nō eſt
2° virt⁹. Itē phus dicit ꝙ virt⁹ eſt in paſſiōib⁹ z opatiōib⁹ optimoꝝ opatiua. fides aūt nec i paſſiōib⁹ ē nec in opatiōib⁹/ vt videt: q: opatiōes ſūt ſup aliq̄d extra z in materia determiata / nec eſt optimoꝝ opatiua: ſz
3° pot⁹ innitit vero: g̃ videt ꝙ fides nō ſit virt⁹. Itē dicit phus in. 2. ꝑme phie ꝙ finis intelligētie ſpeculatiue eſt veꝝ: practice vo op⁹. ſed ſicut ſe hñt potentie/ ita z habit⁹ ꝑficiētes potētias: g̃ oīs habit⁹ cuius finis eſt veꝝ eſt in intellectu ſpeculatiuo. fides autē eſt habit⁹ cui⁹ finis eſt veꝝ: g̃ fides eſt in intellectu ſpeculatiuo. ſed in intellectu ſpeculatiuo nō eſt virt⁹ aliq̄:
4° g̃ fides nō eſt virt⁹. Itē nō videt eſſe veꝝ q̄d dictū eſt/ ꝙ fides eſt in intellectu ꝓut ꝯiūct ordinat ad voluntatē: q: oēm motū volūtatis z affect⁹ p̄cedit affectio ꝑ cognitionem. prius eīm fit nunciatio affectui/ z poſtea ſurgit affect⁹ in id q̄d nūciat: g̃ videt ꝙ fides cū nūciet diuia z apperiat oculū (ſicut dicit Augu.) ꝙ ſit prior oī affectui: g̃ nō hz niſi id q̄d cognitōnis eſt: g̃ nō eſt virt⁹: q: nulla pura cognitio ē virt⁹ / eo ꝙ nullo mō eſt a nobis: licet eīm cōſentiam⁹ vero cognito/ h̄
Solō nō eſt a nobis/ ſed a rei veritate cogēte rōnē Si forte dicas ꝙ fides eſt veri ꝑ modū boni: z ita eſt in itel-
Obō: in ꝯriū lectu practico. hoc nō p̄t eſſe veꝝ: q: ſic veꝝ in fide eēt materiale/ z bonū formale: g̃ q̄ ad formalē in obiecto nō diſtingueret a charitate/ cui⁹ finis z obiectū ē bonū: g̃ fides z charitas nō differrēt niſi materialit' / q̄d flm eſt. Si aūt dicas ꝙ dr̄ nc in h̄ ꝙ veꝝ eſt bonū rōnalis potētie: z q̄ ad h̄ fides tēdit in ipm. ſed h̄ iteꝝ nihil eſt: q: nulla potētia eſt adeo ſpeculatiua q̄n hēat finē: z ille ſm ꝙ eſt finis ita eſt bonū illi potētie/ z deſideratur⁹ ab ipa. z ſic iā oīs ſcīa virt⁹ efficeret/ q̄d flm
Rōes ꝓ ꝟitate i op. ꝑs eſt: g̃ fides nō eſt virt⁹. Sed ꝯ oīs habit⁹ mouēs potentiā nō ꝑ modū artis z ſcīe: ſz ꝑ modū nature (vt vult Tulli⁹) eſt virt⁹. fides eſt talis habit⁹: g̃ fides ē virtus. Prima ſcribit a tullio. ſcda a ꝓbat ꝑ antedicta q: habit⁹ q̄ eſt ars z ſcīa hz rōnes z innitit illis. fides aūt nō hz nec innitit eis: g̃ mouet ꝑ modū nature: ſicut graue deorſū/ z leue ſurſū p̄ter hoc ꝙ cognoſcat rōnē
2a Itē virt⁹ (vt dicit phus) eſt diſpō ꝑfecti ad optimū fides aūt oē q̄d ꝑficit z diſponit ordinat ad optimū:
3a q: ad deū: g̃ fides eſt virt⁹. Itē oē id q̄d eſt pncipiū iuſtificatōis z purificatōis cordis eſt virt⁹. fides eſt hmōi: g̃ ē virt⁹. Probacō ꝑme q: nihil iuſtificat niſi q̄d formalit' ꝯiūat in puro pcti. z h̄ eſt etiā tm̄ virtus Scda ſcribit Act'. 15. Fide purificās corda eoꝝ. z augu. ꝙ fides eſt q̄ iuſtificamur. z ad Rom̄. 4. Signū accepit circūciſiōis ſignaculū iuſticie fidei q̄ erat in ꝑpucio.
4a Itē Aug. dicit ꝙ fides eſt virt⁹: z ponit i lra
5a Itē aplus ad Heb. 11. Sine fide impoſſibile ē placere deo. Et ecc̄i. 4) In fide z lenitate ipi⁹ ſctm̄ fecit illū. Et ad mariā Luc. 8. Fides tua te ſaluā fecit. z q̄ tota ſcriptura h̄ clamat: iō iſta ſufficiāt.
Solutio Solō dicēdū ꝙ fides eſt virt⁹ theologica. ſūt eīm ꝟtutes theologice imediate ordinātes in deū/ ſicut cardinales ordināt in mediū paſſionū z opatiōnū laudabiliū: z iō aliter z alit' iſte hñt ſuas rectitudines: q: cardinales dicūt recte ex actu vel ex appropinq̄cōe ad mediū. et curuū eius oppoſitū eſt deflexus in ſupfluū vel diminutū. rectitudo aūt theologicaꝝ cōſiſtit in recto ordine in finē ſm ꝙ eſt rō btitudinis in vero z bono z in deficiēti altiori arduo. z obliq̄tio illi oppoſita eſt deflex⁹ a fine ad bonū cōmutabile. ſic igit dicim⁹ ꝙ fides
Ad primū eſt vna virtutū theologicaꝝ. Ad primū g̃ dōm ꝙ virt⁹ nō dr̄ habit⁹ volūtari⁹/ eo ꝙ oīs virt⁹ ſit i volūtate ſicut in ſubiecto: ſed pot⁹ iō q: in ope virtutis z gn̄atiōis habitus principiū mouēs eſt volūtas: z h̄ ſane dr̄ in cōſuetudinalib⁹: iz volūtas in theologicis z infuſis admin⁹ coopat ꝑ cōſenſum. Similit' fides eſt inclināns ꝑ modū nature: q: nō hz rōnē ſufficiētem cōſenſui: z ſi haberet nō tn̄ innitit. vñ in ſcīa z artibus rō eſt cā cōſenſus: z pri⁹ accipiē rō vt poſtea ꝯſentiat in fide aūt eſt ecōtrario. prius eīm cōſentit prime veritati ꝓpter ſe/ z poſtea q̄rit rō vt aliqualit' intelligatur creditū: z poſtq̄z inuēta eſt adhuc nō innitit ei fides: et iō pz ꝙ totū ex libertate volūtatis ꝓcedit: q̄d fac fidē
Ad 2m aſſentire: z iō inclinat vt natura. Ad aliud dōm ꝙ phus loquit de politicis z cōſuetudinalib⁹/ z non de intellectuali ꝟtute: q: etiā in. 5. ethice dat aliā doctrinā de intellectu z prudētia z froneſi q̄z ipe dedit de caſtitate z fortitudine. vel p̄t dici ꝙ fides hz op⁹ interi⁹ q̄d eſt tēdere in veritatē ꝑmā: z in illa potētia operat optimū: ſed nō hz paſſiōes: q: nō oīs virt⁹ eſt in paſ-
Ad 3m ſionib⁹ ꝓprie loq̄ndo. Ad aliud dōm ꝙ ē veꝝ finis ſpeculatōis/ q̄d eſt vt p̄ncipiū ſcīe rei: z h̄ eſt q̄ſi motū a re ad intellectū: z cōſiſtit in vlī rōne rei. z hoc quaſi motū a re ad intellectū rei: z eſt veꝝ ꝟificans intellectū. z hoc eſt veꝝ extra intellectū in q̄d ipe tēdit: z nō eſt rō rei: ſz pot⁹ res ſūma/ z vna lux felicitat' eterne z illa lux ē finis intelligētie affecte circa ipm verū. vñ hñ cōcedo ꝙ nulla eſt ſolō dicēnū ꝙ fides eſt in veꝝ ꝑ modū boni. hoc eīm eſt impoſſibile/ cū innitat ꝑme veritati ꝓpter ſe. ſi eīm tēderet in eā in rōne boni iā nō inniteret ei ꝓpt' ſe: ſed ꝓpt' bonū/ q̄d flm eſt. z iō dictū phi nō impedit nos: q: veꝝ de q̄ ipe dicit eſt equiuocū ad
Ad 4m finē fidei. Ad aliud dōm q̄d dictū eſt ſup ꝙ h̄ neceſſariū eſt quo ad ꝯſenſum q̄ eſt ſuba actus fidei: q: illa

eſt poſt aliquā cognitionē ad quā efficacit̄ tendit vo-
luntas ꝑ cōſenſum: ſed verū qd̄ eſt acceptio credibilis
ꝑ auditū p̄cedit affectū: ſed ille intellectus non eſt niſi
qd̄ eſt qd̄ dr̄ ꝑ nomē credibilis accipiens. ⁊ ideo nō ꝑ
ratione probantē ꝙ vel quare ita ſit: ſed libera volun
tate cōſentit. ⁊ ſic patet ꝙ rō nō ꝓcedit niſi de intelle-
ctu q̄ eſt qd̄ eſt qd̄ dr̄ per nomē. tn̄ ſi quis ſubtilit̄ vel-
let diſtinguere poſſet dicere ꝙ eſt intellectus vt intel-
lectus: ⁊ in illo nulla virtus eſt. ⁊ eſt intellect⁹ vt eſt
ꝑ extenſionē ad opus. ⁊ hec extenſio ſit duob⁹ modis
Primo mō quia affectus principat̄ in eo qui facit in
quiri opabilia. Alio mō qꝛ forma accepta ab ipo ē pn
cipiū opis ⁊ ſcie: ⁊ ſic extendit̄ in affectū mō primo: et
verū ſabile in bonū opabile mō ſecūdo. ⁊ iſte eſt intel-
lectus practicus in quo ſunt virtutes quedā / vt pru
dentia ſroneſis ⁊ intellectus / ⁊ hmōi virtutes intelle
ctuales. eſt aūt intellectus veri cuius cōſenſus prin-
cipiū eſt volūtas: ⁊ ille eſt affectiuus intellectus: ⁊ in
illo eſt fides: ⁊ licet vnus ſit ſubiecto / tn̄ eſſe ſuū ꝑ hu-
iuſmodi formas ⁊ ratio ſua nō eſt vna.

Quid ſit fides.

Fides eſt virtus qua credunt̄ que nō vident̄
qd̄ tn̄ nō de oīb⁹ q̄ nō vident̄ accipiendū eſt:
ſed de his tm̄ q̄ credere (vt ait Aug.) ad reli-
gionē ptinet. Multa em̄ ſunt q̄ ſi xpian⁹ igno
ret nihil metuēdū ē: qꝛ nō iō a religiōe deuiat

Arti. III
L

Utrū definitio fidei ſm magiſtrū Hugo-
nē ⁊ Dyoniſiū ſit bene aſſignata.

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit̄ in lr̄a ꝙ fides eſt
D virtus qua credunt̄ q̄ nō vident̄. inueniunt̄
alie diffinitiōes iuxta iſtā ſumpte / que qꝛ fere
Definitō fi ſunt ſimiles: ideo duas ponim⁹. Dicit em̄ Dyon.
dei ſm Dy in li. de di. no. ca. vij. ꝙ fides eſt vnicū credentiū fun-
oniſiū. damentū eos collocās veritati ⁊ eis veritatē in credi-
bili v̄itate ſimplam veritatis ſciam h̄ntib⁹ credulis.
Alia ſm hu Hug. aūt de ſcrō vic. ſic: Fides eſt certitudo abſen
gonē. tiū infra ſciam veritatis / ⁊ ſupra opinionē cōſtituta.
Arg. p̄o Alie diffinitiōes infra in ſecūda ꝑte ponunt̄. videtur
aūt nō eſſe fundamentū vnicū: qꝛ etiā hūanitas fun-
Solō dat. Si dicas ꝙ nō fundat credentes vt credētes
Obo. ſed poti⁹ hūiles. hoc nihil eſt: qꝛ iā ſm hoc q̄libet v̄t⁹
eſſet fundamētū: qꝛ charitas fundat diligentē / ⁊ ſic d̄
2o aliis. Itē hoc nō videt̄ eſſe verū qd̄ dicit: eos collo-
cās v̄itati: qꝛ poti⁹ collocat in ſpeculo ⁊ in enigmate
3o q̄ in v̄itate. Itē infra ſciam v̄itatis eſt fides: ḡ nō
collocat v̄itati / hoc eſt in veritate: qꝛ ita hȝ alia trāſla
4o tio. Itē nec h̄ verū videt̄ qd̄ dicit: ⁊ eis veritatē ꝑ q̄
Solō alia trāſlatio hȝ ⁊ in ipis veritatē. Si dicas ꝙ lo-
Obo. cat in nobis veritatē ꝑ fidē / hoc nihil eſt: qꝛ ſic fides
locat ꝑ fidē / ⁊ idē opat̄ ꝑ ſeipm̄: ⁊ eſt principiū opis et
5o mediū vel inſtrumentū: ⁊ hoc nō pōt eſſe. P̄ qd̄ ē di
ctū ꝑ fidē locari in nobis v̄itatē: qꝛ v̄itas eſt in ſpē / et
nō in fide. 2. Cor. 5. Per fidē ambulamus ⁊ nō per
ſpēm: ⁊ iō dū in corpe manem⁹ ꝑegrinamur a dn̄o: ſi-
cut imediate an̄ dixerat aplus: ḡ fides poti⁹ facit ꝑegre
Queſtiūc̄la grinari a veritate q̄ ponit eā in nob ⁊ locet. Itē q̄rit̄
prima. vlteri⁹ qd̄ eſt qd̄ dicit: in credibili v̄itate. Si hoc eſt
Obiectio in v̄itate credita (ſicut innuit alia trāſlatio) quō verū eſt
ꝙ creduli. i. fideles in v̄itate credita hēant ſimplā ſciē
Queſtiūc̄la tiā v̄itatis / cū tot ſint articuli crediti ſm vtrūq; ſym-
2a d̄ defini- bolū. Ulteri⁹ iterū q̄rit̄ de alia diffinitiōe ꝙ fides ē
tōe Hugo. certitudo abſentiū: aut em̄ intelligit de abſentib⁹ lo-
co / aut de abſentib⁹ rōni. Si p̄mo mō / h̄ nihil eſt: q̄a Ar. p̄mo ʒ.
etiā abſentia loco p̄nt eſſe p̄ntia rōni. Si aūt de abſē
tib⁹ rōni / hoc adhuc min⁹ eſt: qꝛ nō p̄t eſſe certū ratōi
qd̄ nō eſt p̄ns rōni. Itē qd̄ dicit: infra ſciam / videt̄ 2o
in h̄ deficere fides a certitudine v̄tutis moralis: de q̄
dicit phus ꝙ virt⁹ eſt oī arte certior: ḡ etiā certior eſt
oī ſcia. Si ḡ fides deficit a certitudine minus certi q̄
virt⁹ moral̄: ſic videbit̄ fides min⁹ certa q̄ virt⁹ mo
ralis / qd̄ abſit. Itē ꝯtra dicit: ſup̄ opinionē cōſtitu- 3o
ta. eſt em̄ opinio habit⁹ certitudinis impfecte: qꝛ for-
midat ꝯriū ex debilitate ꝑſuaſiōis: ḡ videtur ꝙ nō ſit
habit⁹ ꝯpabil̄ fidei. Itē p̄terea ſcire opinamur cū 4o
cām ꝯgnoſcim⁹ p̄mā: ⁊ q̄m illi⁹ eſt cā: ⁊ ꝙ ipoſſibile ē
hoc alit̄ ſe hr̄e nunq̄d ſup̄ illā ſciam ē fides vl̄ infra: vi
det̄ em̄ ꝙ ſup̄: qꝛ nos videm⁹ ꝙ certitudo fidei tā for
tis eſt ꝙ anteq̄ neget̄ eligit̄ a multis mori: ſicut fece
rūt martyres. ſed h̄ nō fecerūt phi q̄ multa v̄a ſciuerūt
ḡ debuit ē ſciam v̄itatis dicere ꝯſtituta / ⁊ non infra.
Sed ꝯ fides ꝓbat̄ auc̄te: vt in hac lectiōe dicit̄. et 5o
Heb. 11. in glo. loc⁹ aūt ab auc̄te debilis ē / nō faciēs
niſi opinionē: ḡ videt̄ ꝙ fidei certitudo ſit etiam infra
opinionē cōſtituta. Solō dōm ꝙ diffinitio Aug. Solutio
poſita in lr̄a etiā a magr̄o diſputat̄ in lr̄a: ⁊ iō illā diſ-
ferim⁹. Ad primū aūt dicim⁹ ꝙ diffinitio Dyoni. Ad p̄mū
dat̄ de fide ſm ꝓpriū effectū quē hȝ in credēte: ſic enī q̄ſitū.
in eo ꝙ ipa eſt p̄mū natura in edificio ſpūali fundat ⁊
locat in v̄itate crediti ſiue articuli ⁊ ſperate btitudi-
nis. in eo aūt ꝙ hȝ aliq̄d cognitiōis locat ꝑ ꝯſenſū cer-
tiſſimū v̄itatē crediti in nob. in hoc aūt ꝙ nō eſt v̄itas
cōplexiōis / ſicut in ꝓpōne: q̄ dignitas vocat̄ vel prin
cipiū ſillogiſmi: iō dicunt̄ in ipa creduli hr̄e ſimplicē
veritatis ſciam. i. ſimplū lumē / qd̄ facit aliq̄liter ſcire
veritatē credibilis articuli. ⁊ ſic pȝ ꝙ tria facit fides:
ſcȝ in eo ꝙ eſt p̄ma natura fundat nos ī veritate. in eo
aūt ꝙ eſt cognitio q̄dā certa fundat veritatē in nobis
in eo aūt ꝙ eſt ſimplex lumē ſil̄e v̄itati p̄me dat ſimpli
cē ſciam veritatis credibiliū. Ad primū dōm ꝙ hu Ad primū
militas fundat nō vt iacta in fundamēto: ſed potius dōm
vt faciens foſſas ꝓfundas euacuando ſe / in quib⁹ foſ
ſis fundamēta ponant̄. Ad aliud dōm ꝙ veritatē Ad 2m
collocat in nobis in eo ꝙ aliqualit̄ tenet eā ꝑ cognitō
nis aſſenſum: ſed nō ꝑ ſpēm. Eſt em̄ v̄itas in ſpeculo
⁊ enigmate ſicut obiectū ⁊ finis: licet nō ſit ī ipis ſicut
in ꝓpria luce. Ad aliud dōm ꝙ ſcia veritatis dr̄ ibi Ad 3m
viſio ꝑ ſpēm ⁊ v̄itas liq̄da ⁊ apta: ſed nō ſumit̄ hic ita
ſed potius de veritate q̄ſi velata ſpeculo ⁊ enigmate.
Ad aliud dōm ꝙ fides locat ī nobis veritatē ꝑ con Ad 4m
ſenſum ⁊ cognitionē aliquā quā facit ī nobis. ⁊ hīc cō cū ſua obōe
cedo ꝙ nō ꝑ fidē: ſed cognitio illa ſpeculi eſt ⁊ enigma
tis. Ad aliud dōm ꝙ v̄itas eſt in vtroq;: ſed diffe- Ad 5m
rent̄. ſed in ſpē nō dr̄ / eo ꝙ ibi eſt impmixta ſilitudini
bus. Ad aliō dōm ꝙ licet multi ſint articuli: tamē Ad q̄ſtiūcu
vnū ſubijcit̄ in omib⁹ / qd̄ eſt v̄itas p̄ma: ⁊ iō dr̄ fides lā primā.
ſimplex lumē qd̄ eſt ſilitudo illius v̄itatis: ⁊ nō eſt cō
poſitū ex multis / ſicut lumē ſcie intellectiue. Ad id Ad id qd̄
qd̄ obijcit̄ de alia diffinitiōe dōm ꝙ abſentiū dr̄ ibi q̄ obr p̄mo ʒ
ad rōnē: ⁊ hoc dupl̄r. eſt em̄ abſens rōi id cui⁹ cogni ſcdām defi.
tio nullo mō eſt in ipa: nec eſt vt rō ꝓbans / nec etiā vt
obiectū. ⁊ ſic abſens rōni eſt ignoratū: ⁊ hoc mō ꝓce-
dit rō iducta. Secūdo mō dr̄ abſens rōni qd̄ q̄dē in-
eſt vt obiectū: ſed nō ineſt rō ꝓbās ⁊ cōuincēs ſenſū.
⁊ ſic dr̄ fides recititudo abſentiū: ⁊ iō dicit glo. ad Ga
lat. 5. ꝙ fides eſt certitudo inuiſibiliū. ⁊ dicunt̄ ibi ī-
uiſibilia q̄ hic dicunt̄ abſētia. ſ. quorū rō ꝓbās nō ha-

Ad 2m het: ꝛ tñ conſenſus fortiſſim⁹ eſt. Ad aliud dōm ꝙ virtus fidei oi arte ꝛ oi virtute morali eſt certior: ḋa nō intelligit ſcia veritatis ſcia artis: ſed ponit⁹ cōtēplatio ꝑ ſpēm in vbo q̄ oēm certitudinē vincit ꝑ lumē qḋ ꝓcedit a vbo. vñ peccat illa obiectio ex equocatiōe ſcie

Ad 3m ꝛ 4 veritatis. Ad aliud dōm ꝙ fides vincit opinionē/ de qua ſup̄ dictū eſt: q2 dicit Aug. ꝙ tria ſunt qb⁹ iuuat intellectus in diuinis. ſ. opinio/ intellect⁹/ ꝛ fides ꝛ qḋ opinamur debet error: qm̄ neſcim⁹ certū qd ḋ illo ꝓnūciare. ſ. vtrū ſurgētes cū dño ſint incantrati/ an nō. qḋ aūt credimus debet auctī q̄ fulta eſt reuelatiōe ſpūſſcti: ꝛ qḋ intelligim⁹ h̄ eſt rōnis apte: ꝛ q̄ ad

Ad 5m hoc fides ponit mediū: vt ſupra dictū eſt/ ꝛ nō aliter. Ad aliud dōm ꝙ fides manuducit auctoritate patrū q̄ emerūt eā: ſed nō cōſentit ꝓpter hoc/ imo ꝓpter ipam vitatē ſine rōne cōſentit. ꝛ q̄ ad hoc dz ſup ꝯſenſum opiniōis q̄ ꝯſentit ꝓpter rōnē/ timens tamē contradictionē. ꝛ per hoc patet ſolutio ad totum.

Quot modis dicitur fides.

Accipit aūt fides trib⁹ modis. ſ. ꝓ eo q̄ creditur ꝛ eſt virt⁹: ꝛ ꝓ eo qḋ credit ꝛ nō eſt virtus ꝛ ꝓ eo qḋ credit qḋ aliud eſt ab eo q̄ creditur Vñ aug. inqt: Aliḋ ſunt ea q̄ credunt: aliḋ fides q̄ credit. Illa eñ in reb⁹ ſūt q̄ vel eſſe vl fuiſſe vel futura eſſe credunt. hec aūt in aīo credētis eſt ei tm̄ cōſpicua cui⁹ eſt: ꝛ tñ noīe fidei cenſet vtrūq3 ꝛ illud. ſ. qḋ credit ꝛ id quo credit. Id qḋ credit dr̄ fides: ſicut ibi: Hec ē fides catholica quā niſi q̄ſq3 firmit fideliterq3 crediderit ſalu⁹ eſſe nō poterit. Fides autē q̄ credit ſi cū charitate ſit virt⁹ eſt: q2 charitas (vt ait amb.) mr̄ eſt oīum virtutū q̄ oēs informat: ſine q̄ nulla vā virt⁹ ē. Fides ḡ opās

1. Cor. 3. ꝑ dilectionē virt⁹ eſt q̄ nō viſa credunt. Hec eſt fundamētū qḋ mutari nō p̄t: vt ait apl̄us q̄ poſita ī fundamēto neminē pire ſinit. vñ auguſt. Fundamētū eſt xp̄us ieſus. i. xp̄i fides

Gal. 5. ſcz q̄ ꝑ dilectionē opat: ꝑ quā xp̄us habitat in

Eph. 3. cordib⁹. que neminē ꝑire ſinit. Alia vō nō ē

2. Cor. 15. fundamētū. Fides eñ ſine dilectōe inanis ē

b Fides cū dilectōe xp̄iani eſt: alia demonis ē Nā ꝛ demōes credūt ꝛ cōtremiſcūt: ſed multū intereſt vtrū q̄s credat xp̄m vel xp̄o vl in xp̄m. nā ip̄m eſſe xp̄m demones crediderunt: nec tamen in chriſtum crediderunt.

D Capit aūt fides trib⁹ modis. ꝛc̄.] Hic explanat magr̄ diffinitionē Aug. ꝛ inducit q̄nq3 ca-

a pitula/ in quoꝝ p̄mo explanat q̄lit fides ſit virtus. In ſcḋo explanat h̄ qḋ dicit q̄ credunt ibi: [Aliḋ eſt credere.] In 3o q̄rit vtrū fides q̄ nō eſt virt⁹ poſſit fieri virt⁹ ibi: [Si vo q̄rit.] In 4o determinat de vniuerſitate fidei ibi: [Cūq3 diuerſis modis.] In 5o explanat vltimū qḋ eſt q̄ nō vident. ſ. q̄lit fides ſit de nō apparentib⁹ ibi: [Notandū ḋz ꝙ fides de nō. ꝛc̄]

Arti. IIII. An triplex diuiſio ſit bene aſſignata de fide ſm̄ magiſtrum.

Nadit autē dubiū de p̄mo capitulo de diui-

1 ſione quā ponit ꝙ fides dr̄ tripl̄r. ſ. q̄ credit/ ꝛ eſt virt⁹. ꝛ q̄ credit ꝛ nō eſt virt⁹. ꝛ q̄ credit qḋ aliḋ eſt ab eo q̄ credit. cū eñ ſint tria. ſ. habit⁹/ act⁹ ꝛ obiectū debuit adhuc ponere vnū rōne act⁹: vel ſi nō attendit actū tūc nō debuit niſi duo ponere. ſ. habitū ꝛ obiectū. Itē in noīb⁹ q̄ noīant habit⁹ aliaꝝ virtutū nō equocat nomē niſi ad habitū ꝛ actū: vt dilectio act⁹/ ꝛ dilectio habit⁹: ꝛ ſpes habit⁹ ꝛ ſpes act⁹/ ꝛ ſic de alijs: ḡ ſil̄r deberet fieri hic: ḡ qḋ credit nō dicet fides: vt videt. Itē fides alijs modis dz q̄s hic non ponit: ḡ videt diminute diſtiguere multiplicitatē fidei Arg. primo 2o 3o

Solo dōm ad p̄mū ꝙ magr̄ nō intēdit hic diſtinguere multiplicitatē noīs fidei: ſed tm̄ ea explicare q̄ cadūt aliq̄ mō in diffinitiōe: in illa eñ cadūt q̄ nō videtur. ꝛ illa ſunt articuli: ꝛ in ip̄a cadit virt⁹/ ꝛ nō virt⁹ q̄ eſt fides informis quā vocat nō virtutē q̄ eſt reſpectu eorūdē. act⁹ aūt in fide nō ita ꝓpe dz noīe habitus: ſicut in alijs virtutib⁹. ꝛ h̄ eſt iḋ/ q2 ꝑfactū fidei ē a duob⁹. ſ. intellectu dāte actū/ ꝛ affectu vt informāte ſed credere nō noīat niſi alteꝝ illoꝝ. ſ. qḋ eſt ab intellectu: ꝛ iḋ nō p̄t recipe nomē toti⁹ habit⁹: ſicut i alijs virtutib⁹ eſt q̄ ꝯſiſtūt tm̄ in potētia vna q̄ ad ſuū materiale ꝛ ſuū formale Solutio ad primū.

Ad 2m Ad aliud dōm ꝙ magr̄ nō intēdit de illis vt ſupra poſiti ſunt modi plures: ꝛ p̄ter illos dz etiā fides fidei ſacrm/ qḋ ē baptiſm⁹ qn̄ puuli dicunt fideles/ eo ꝙ dat eis fides in munere: ſic et alie virtutes. ꝛ iḋ ꝯuenit eis p̄dicta diffinitiō. nō ꝙ ſtatim credere poſſint ſm̄ actū: ſed q2 habitū habēt quo poſſint credere cū tempus ſit vſus liberi arbitrij.

Arti. V An fides informis ſit virtus.

E Einde q̄rit de hoc qḋ dicit: [Pro eo q̄ credit

b ꝛ nō eſt virtus. ꝛc̄.] ḋ. a. Ex hoc eñ habet ꝙ fides informis nō ſit virt⁹: ꝛ hoc videt in litera ꝓbari. Pōt eñ ꝓbari rōne ſic: q2 mortu⁹ hō nō ē hō ſed fides informis eſt mortua: ḡ nō eſt fides. Itē nihil informe in ſpē aliq̄ noīat noīe ſpēi vel gn̄is illi⁹ forme niſi hēat formā alti⁹ ſpēi gn̄is eiuſdē: rōe cui⁹ recipiat gn̄is p̄dicationē: ſed fides informis eſt informis forma ſpēi fidei: ꝛ nō hz formā alteri⁹ ſpēi virtutis q̄ recipiat gn̄is p̄dicationē: ḡ fides informis non pōt dici virt⁹. Prima ꝓbat ex hoc ꝙ nō eſt ordo ad gen⁹ niſi ꝑ ſpēm ꝛ drām ꝑ quā exit a gn̄e. Secūda autē ꝑ ſe p3: q2 fides nō dz informis niſi a carētia forme fidei. Rōe p̄o ſic ꝓbat 20

Itē virtus eſt bona q̄litas q̄ recte viuit q̄ nullus male vtit quā de⁹ opat i nobis ſine nobis. talis aūt q̄litas nō eſt fides informis: ḡ nō eſt virt⁹. ꝓbat aūt p̄ma ꝑ auctoritatē Aug. 2. li. diſ. xxvj. Scḋa aūt ꝓbat ex hoc ꝙ q̄litas formalit bona nō patit ſecū q̄litatē malā formalit. fides aūt informis cōpatit ſecum maculā pcti/ q̄ eſt q̄litas formalit mala. Silr̄ palam videm⁹ ꝙ ip̄a recte non viuit: q2 multi hn̄t eā q̄ recte nō viuūt. 3o

Itē Aug. virt⁹ eſt q̄litas q̄ viuit in ſpūali vita: ḡ videt cū fide informi nō viuat ip̄a nō dicat virt⁹. 4o

Itē ſi eſt virt⁹ aut eſt infuſa aut cōſuetudinalis. Si infuſa/ aut eſt de ordinantib⁹ in finē vt theologice faciūt aut ordinantib⁹ in id qḋ eſt ad finē. conſtat ꝙ eſt de ordinātib⁹ in finē: ſed oēs tales gratū faciunt: ḡ videt ꝙ ip̄a facit gratū/ qḋ eſt abſurdū: q2 iā peſſimi pctōres grati eſſent. 5o

Si aūt dicis ꝙ ē gratia gratiſdata tūc hēo ꝓpoſitū: q2 gr̄a gratiſdata in q̄tū hmōi nō eſt virt⁹ ſicut ſermo ſapie ꝛ ſermo ſciētie ꝛ opatio virtutū/ ꝛ ꝓphetia/ ꝛ hmōi Solo. Obo.

Sed ꝯ virtutes diffiniunt ꝑ act⁹ ſicut ꝛ potētie: ḡ ſi cōuenit ei virtutis diffinitio ip̄a eſt virt⁹. Eſt aūt virtutis diffinitio ꝙ ip̄a eſt habit⁹ volūtari⁹ in modū nature rōni cō- Rō p̄a i 2m

ſentaneaus.probatū aūt eſt prius q̄ fides eo q̄ care
at rōne ꝛ arte ſufficiente nō cōſentit niſi in modū na-
2a ture.fides aūt informis facit hoc:ḡ ipſa ē virt⁹ Itē
multe virtutes ſunt bonis ꝛ malis cōes:q2 dic Au-
guſt.ꝛ habet .3.li.di.xvij.q̄ ſola charitas diuidit in-
ter filios regni ꝛ pditōis:ḡ hoc nō eſt cā q̄ nō eſt vir-
3a tus:q2 pt eſſe cū pctō ſecū exn̄te i eodē ſubiecto Itē
credere nō apparētibꝰ eſt vltra poſſe nāe rōnis.crede
re aūt apparentibꝰ eſt infra:ḡ eſt alterius virtutis q̄3
ſit rō vel intellect⁹.ꝛ q̄ro cui⁹:ꝛ non eſt dare niſi fidē
informē:ḡ virt⁹ eſt q̄dā illa que dicit fides informis.
Solutio Solō dōm videt hic q̄ virt⁹ dr̄ p pri⁹ ꝛ p poſteri
us p illā diffinitionē q̄ virt⁹ dr̄ diſpō pfecti ad opti-
mū.ſm em̄ hūc modū p pri⁹ dicunt virtutes gratui-
te:ꝛ p poſteri⁹ informes/ꝛ poſtremo cōſuetudinales
q2 remotiſſime diſpōnes ſuoꝝ ſunt pfectoꝝ ad opti-
mū.dico igit q̄ fides informis eſt virt⁹:ſed non adeo
h3 cōpletā rōnē virtutis/vt fides formata vl' alia vir
Ad primū tus gratūfaciēs. Ad primū ḡ qđ obijcit dōm q̄ fi-
des informis nō eſt mortua ſic q̄ in ea priuata ſit po-
tētia ad vitā:ſed poti⁹ ex inhabilitate ſui ſubiecti ad
influentiā vite fidei a deo:ꝛ iō cām mortis ſue hēt ex
tra ſe:ꝛ iō remanet ibi adhuc reſpect⁹ ad rōnē virtu-
tis/licet p poſteri⁹.ſic aūt nō eſt de hoie mortuo vel
Ad 2m aſino/ſicut cuilibet p ſe patet. Ad aliō dōm q̄ fides
dr̄ informis gr̄a forme q̄ dat ſpēi pfectionē virtutis/
ꝛ nō gr̄a ſpēi:q2 alit fides informis nō eſſet fides/qđ
fl'm eſt.que aūt ſit forma illa infra patebit cū queret
vtrū fiat formata vel nō:Eſt em̄ magis ꝓprie perfe-
ctio ſm potentiā cōſequēdi finē q̄3 ſit perfectio ſm eē
ſpēi fidei.ꝛ ideo patet q̄ i fide informi eſt ſpēs aliquo
Ad 3m modo:ꝛ p ↄn̄s verificat de ipſa pdicatio gn̄is. Ad
aliud dōm q̄ fides eſt bona qualitas:ſed nō hēt bo-
nitatē cōpletā q̄ excludit peccatū:ſed dicit bona:quia
Ad 4m quantū eſt de ſe repugnat pctō.ſilr quātū eſt de ſe re-
cte viuit fide Ad aliud dōm q̄ vita ſpūalis non eſt
actus virtutis niſi ꝓut cōiungit gratie:q2 gr̄a eſt vi-
Ad 5m ta aīe.ꝛ iō hoc dictū eſſe intelligit de virtute infuſa cū
gr̄a. Ad aliud dōm q̄ fides eſt virtus infuſa a deo
ꝛ donū ſpūſſcti ſm q̄ large ſumit donū/quicq̄d do-
no dat ad vite directionē.ꝛ nō ſequit ſi eſt gratiſda-
ta ꝛ nō gratūfaciēs q̄ ipſa nō ſit virtus:q2 ille gratie
diuerſe ſunt.vnde ille q̄ hn̄t ordinare vitā in deū vir
tutis habēt rōnē:vt timor ſeruilis/ꝛ fides informis
ꝛ hmōi.licet nō habeāt rōnē cōpletiſſime virtutis.

Artic. VI. **An demonēs credūt:ꝛ an fides eoꝝ ſit de**
f **intellectu practico vel ſpeculatiuo.**

Einde querit de hoc qđ dicit in eodē capitulo
d [Alia demonis eſt:nā ꝛ demones credunt et
Rō pma cōtremiſcūt.ꝛc.]ē.b. Videt em̄ hoc eſſe falſū
cū em̄ informis de ſe informabilis ſit:vt dicit magi-
ſter infra videt q̄ demonibꝰ nō cōuenit q̄ nullo mo-
2a do ſunt apti ad informationē grē Itē fides iformis
(ſicut em̄ habitū eſt)donū eſt ſpūſſcti.donū aūt ſpūſ-
ſancti demonibꝰ nō cōuenit:ḡ videt q̄ nec fides ifor-
3a mis. Itē fides informis opat in fidele/donū timo-
ris ſeruilis.timor aūt ſeruilis facit fugere actū pcti:ḡ
videt cū hoc demonibꝰ nō cōuenit q̄ nō habeant fidē
4a informē. Itē vn̄ veniſſet eis fides informis:Ante
lapſū em̄ habuert cognitionē in verbo.ꝛ hec cognitō
nō eſt fides/cū ḡ nihil remanſerit de illa/ſi hn̄t opor-
tet q̄ deus illā eis poſt lapſū infudiſſet:qđ nō eſt ꝓba
5a bile:ḡ nō videt hr̄e fidē informē. Itē fides ē cogni-
tio p ſpeculū in enigmate. Angel⁹ aūt ſiue bon⁹ ſiue
malus cognoſcit p ſpēs cōcreatas q̄s h3 apō ſe:ḡ vi-
det q̄ nō hēat fidē informē. Sed ↄ cōſtat q̄ nō hn̄t Rōes in
cognitionē in verbo/aut igit hn̄t cognitionē ex rōne opm. pma.
de articul' fidei/aut ex fide.ſi ex rōe:ḡ fides ꝓbari poſ-
ſet/qđ eſt abſurdū ſm dicta ſctōꝝ.ꝛ hoc ſupponit hic
q2 infra.v.ca.ꝓbabit:ḡ relinquit q̄ hn̄t cognitionē
fidei:q2 alit nihil ſcirēt de articulis credēdoꝝ/qđ fal
ſū eſt. Itē Matth.8.Quid mihi ꝛ tibi ihu fili dei 2a
veniſti an tēp⁹ torq̄re nos ſcio q̄ ſis ſctūs dei:ꝛ ita cō
ſtat q̄ hn̄t fidē:q2 vox illa nec ex rōnis ꝓbatōe/nec ex
ↄtēplatōe verbi potuit ꝓcedere:ḡ p3 q̄ ex fide Sḋa Queſtiūcla
hui⁹ q̄rit vlteri⁹ ꝓpt opiniones diuerſoꝝ vtrū fides ſcḋa.
eoꝝ ſit in intellectu practico/ſiue affectiuo/ſiue ſpecu Ar. q̄ i ſpe-
latiuo:videt aūt q̄ in ſpeculatiuo:q2 nullū affectum culatio po.
hn̄t circa creditū.oīs aūt habit⁹ q̄ eſt in itellectu affe
ctiuo afficit circa creditū vel obiectū ſuū:ḡ fides eoꝝ
eſt in itellectu ſpeculatiuo tm̄. Itē volūtas dei ſp eſt 2o
bona.volūtas aūt diaboli ſp ē mala.prās tn̄ iuſta(vt
dicit Aug.)ḡ volūtas demōis nunq̄3 eſt vt aſſentiat
credito:q2 hoc eſt vnū de optimis iu vita:ḡ ſp coact⁹
credit.intellect⁹ aūt affectiu⁹ nō cogit:ſed ſpeculati-
uus tm̄:ḡ videt fides eoꝝ tm̄ eſſe in intellectu ſpecu-
latiuo. Sed ↄ in lr̄a ꝛ Jacobi.3.Demōes credunt In opm po
ꝛ cōtremiſcūt:ḡ mot⁹ tremoris ſeq̄t credere demo-
nis.nullus aūt mot⁹ ſequit itellectū ſpeculatiuū(vt
dicit phus)plus q̄3 ſi in picturis aſpiceremꝰ terribi-
lia:ḡ credere demōis nō eſt ſm intellectū ſpeculatiuū
ḡ neceſſe eſt q̄ ſit ſm practicū Itē phus in.3.de aīa 2o
dicit ſic:Neq3 rōcinatiua ꝛ vocat⁹ intellectus eſt mo
uēs.ſpeculatiuū em̄ intelligit actuale:neq3 dīc de fu-
giendo aut imitabili.ex hoc accipit q̄ fides q̄ ↄtremi
ſcūt demonis nō eſt ſm itellectū ſpeculatiuū:vt q̄dā
dixerūt. Solō.ſci expſſe dicūt q̄ demōes hn̄t fidē Solutio
ſed hn̄ puto q̄ illa fides nō ē informis quā hn̄t hoies
exn̄tes in vita:ſed credulitas ex cognitione naturali
exorta:licet em̄ demōes amiſerit cōtēplationē in ver
bo:nō tn̄ amiſerūt cognitionē naturalē q̄ p ſpēs effe-
ctiuū ꝛ cōiecturas opationū deū cognoſcūt vt creato
rē:ꝛ vt iudicē/ꝛ vt remuneratorē ſuoꝝ.et hoc eſt qđ
dicit Dyo.in li.de di.no.ca.4.Data demōibꝰ natu-
ralia dona nequaq̄3 ea mutata eſſe dicim⁹:ſed ſūt in
tegra ꝛ ſplendidiſſima quanq̄3 ipſi nō videāt clauden
tes in ſe ſuoꝝ boni inſpectiuas virtutes.ꝛ ideo dicit
hic Aug.q̄ alia.i.informis demonū eſt:q2 fac tremo
rē timoris:ꝛ nō abſtrahit ab actu pcti:ſic nec creduli
tas demonis.vn̄ qđ hic dr̄ eſt dictū p ſilitudinē act⁹
credulitatis/ꝛ p ſilitudinē effect⁹:q2.ſ.tremorē et nō
fugā pcti facit.vn̄ cōcedēde vident pme rōes q̄ fides
informis nō eſt in demonibꝰ/licet ſit i eis credulitas
ſilis illi in quibuſdā. Ad id aūt qđ ↄ obijcit dōm q̄ Ad duas
illa cognitio quā hn̄t nō eſt relicq̄ viſiōis in ꝟbo/ſicut rōes in op.
fides ē relicq̄ fidei formate q̄dāmō:nec poſt lapſum i-
fuſa:ſed eſt reſultās ex cognitiōe quā hn̄t de deo p ex
pimētū ꝛ effectū ꝛ viſū miraculoꝝ ꝛ iudicioꝝ ꝛ natu
ralē cognitionē.ꝛ p hoc etiā p3 ſolō ad ſequēs. Ad Ad q̄ſtiūcu
id qđ vlteri⁹ q̄rit dōm q̄ nō ē in itellectu ſpeculatiuo. lā ſcḋam
Ƀ em̄ ipoſſibile ē q̄ ſpeculatū vt ſpeculatū moueat ad ꝛ ad oba
ↄtremiſcentiā:ſ3 eſt in practico/q̄ tn̄ nihil h3 de volū-
tate crediti:ſed aſpnationē h3 crediti/qđ tn̄ p expimē
tū credere oꝝ.non em̄ pctic⁹ ſp dicit de appetibili:ſed
etiā de terribili.vn̄ ꝛ tūc ſequit timor ꝛ fuga.ꝛ qđ ob
ijcit q̄ ſm hoc videt ꝓbari poſſe articul⁹:dōm q̄ nō
ſeq̄t:q2 ad tremorē hmōi ſufficit pſuaſio ex poſteriori

oĩs eñi intellect⁹ practic⁹ (vt dicit Auic.) ex ꝓbabilibus eſt in his.ſ.q̃ fiunt a nobis vel circa nos. ⁊ ꝑ hoc patet ſolutio ad totum.

Quid ſit credere in deũ vel deo vel deum.

Aliud eſt eñi credere in deũ: aliđ credere đo: aliđ credere deũ. Credere deo eſt credere vera eſſe q̃ loquit̃: qđ ⁊ mali faciũt. ⁊ nos credimus hoi: ſ nõ in hominẽ. Credere deũ ẽ credere q͛ ipſe ſit de⁹: qđ etiã mali faciũt. Credere in deũ eſt credẽdo amare: credẽdo ĩ eũ ire credẽdo ei adherere: ⁊ ei⁹ mẽbris incorꝑari. Ꝑ hãc fidẽ iuſtificat̃ ĩpi⁹: vt deinde ipa fides incipiat ꝑ dilectionẽ opari. Ea eñi ſola bona oꝑa dicẽda ſunt q̃ fiũt ꝑ dilectionẽ dei. Ipſa eñi dilectio op⁹ fidei đr. Fides ꝗ quã demones ⁊ falſi xp̃iani hñt q̃litas mẽtis eſt: ſed informis: q̃ ſine charitate eſt. Nã ⁊ malos fidẽ hr̃e cũ tñ charitate careãt apl̃s oſtẽdit dicẽs
2. Cor. 13. Si habuero oẽm fidẽ charitatẽ aũt nõ habeã ⁊c. Que fides etiã donũ dei dici põt: quia et in malis quedam dei dona ſunt.

Arti. vii B An idem ſit credere deo: credere deum: ⁊ credere in deum.

Arg. primo D Eıde q̃rit̃ de hoc qđ dicit in ſcđo caplo ibi: [Aliud eſt eñi credere in deũ. ⁊c.] Videt̃ eñi ꝙ hec tria incõuenienter ponantur circa actũ fidei. oĩs eñi vna virt⁹ vno mõ ſe hẽt ad ſuũ obiectũ:
2° ꝗ nõ credit deo/deũ/⁊ in deũ. Itẽ cũ adhuc poſſet eẽ maior diuerſitas.ſ. de deo credere/ ⁊ ad deũ/ ſicut in deũ: q̃ magr̃ nõ ponit diuerſitatẽ obiecti fidei pe-
3° nes illa. Itẽ nihil tendit in aliud niſi cognoſcat̃ illud: ꝗ ibi q̄cq̄d tẽdit aliq̃ virt⁹ oꝫ ꝙ illud prius oſtendat̃ ei. fides aũt oculos apit (vt dic̃ aug.) ꝗ fidei ẽ oſtẽdere obiectũ oĩum virtutũ: ꝗ fidei non tñ eſt credere deo/deũ/⁊ in deũ: ſed etiã bonũ ⁊ arduũ ⁊ iuſtũ ⁊ debitũ ⁊ hmõi: ꝗ magr̃ obm̃ fidei hic inſufficiẽter diſtin-
Queſtiũcla guit vt videt̃. Itẽ q̃rit̃ in q̃ dr̃nt credere đo/⁊ crede-
Obm̃ p̃mũ re deũ: videt̃ ei ꝙ nõ dr̃ant niſi ĩ materia: q̃ credere deo eſt credere vera eſſe ⁊ illa q̃ dicit manifeſtãt eũ nobis: ꝗ credere deo terminat̃ vt in fine nobis manife-
2m ſtato in credere deũ. Itẽ videt̃ ꝙ incõuenienter attribuat credere in deũ eſſe credẽdo amare. amare eñi eſt charitatis ⁊ nõ fidei: ꝗ non debet actui fidei attri-
3m bui. Itẽ oĩs amãs tẽdit in id qđ amat ꝑ affectũ: ꝗ cũ dixit credere in deũ eſt credẽdo amare. ſuꝑflue ad-
4m didit credendo in eũ ire. Itẽ fidei nõ eſt ire (vt videt̃ ſed tñ oculos ad viã dirigere. ſpei aũt ꝓcẽdi ad iter ⁊
5m charitatis ꝑficere: vt videt̃ velle Aug. Itẽ adherere potius cõuenit ſpei q̃ꝫ fidei: q̃ cõiter đr ꝙ ſpei ẽ ad-
6m herere/charitatis inherere. Itẽ oĩs amãs ⁊ in deũ tẽdens iã incorꝑat⁹ eſt: ꝗ aliĩs tribꝫ dictis nõ oporte-
Solutio bat addere quartũ. Solo dõm ꝙ in veritate diffinit̃ h credere in cõꝑatõe ad obiectũ: ⁊ diffinit̃ ſm omnẽ modũ q̃ ſe h̃t hic obiectũ: ⁊ ſm maximũ ⁊ optimũ poſſe. Fides eñi innit̃ p̃me v̄itati: hec aũt accipit̃ ĩ ſigno vel in ſcipã. ⁊ voco ſignũ ſignũ expꝛeſſum infallibile: ſicut eſt verbũ qđ ſcit̃ eſſe dei verbũ. ſi in ſigno innit̃/tũc eſt credere deo: hoc eſt credere veracẽ/q̃ dicat ſi-
ue loquat̃ in ſcriptura ſiue in corde/ſiue in reuelatõe ſiue ꝑ creaturas dũmõ infallibilr̃ ſciat̃ eẽ verbũ dei. Si aũt innit̃ ei in ſcipã ſic ꝙ tendat in ipam: ⁊ ſic eſt credere in deũ/aut vt aſſentiat ſine rẽſiõe/⁊ tũc ẽ credere deũ. vñ optim⁹ ſtatus credendi colligit oĩa iſta: q̃ ꝑ verba venit ad deũ/⁊ ꝑ deũ/⁊ in deũ. Ad primũ ꝗ dõm ꝙ virt⁹ vna eſt fides/⁊ hꝫ vnũ obm̃ qđ eſt prima veritas: ⁊ vnã rõnẽ q̃ eſt eadẽ veritas/q̃ innit̃ p̃me v̄itati ꝓpt̃ ſcipã. ⁊ hec diuerſificatio non eſt niſi dr̃ia obiecti penes ꝓꝓrietates accñtales: vt eſt veritas in ſigno vel in eſſe. Et alia dr̃ia hoꝝ duoꝝ eſt penes poſſe fidei in tẽdendo vel nõ tẽdendo: vt pꝫ. ⁊ hoc põt etiã eſſe in aliĩs virtutibꝫ p̃ter charitatẽ q̃ nõ p̃t habere min⁹ poſſe in tẽdendo vel mai⁹: q̃ nunq̃ꝫ fit informis: ſed tñ diligit deũ in ſe ⁊ in ſigno ſimili bonitati p̃me. Ad aliud dõm ꝙ ad p̃poſitio notat rõnẽ finis ⁊ nõ obiecti rõnẽ: ⁊ hoc nõ cõuenit fidei/ſicut etiã đr ꝙ hõ eſt ad imaginẽ ⁊ nõ imago: ſꝫ nõ notat penetrationẽ ipi⁹ crediti ꝑ affectũ credẽtis. Ad aliud dõm ꝙ illa ꝓpõ a multis quidẽ ꝓponit̃/⁊ falſiſſima eſt ĩ tota natura ⁊ in oĩbꝫ virtutibꝫ moralibꝫ ⁊ cõſuetudinalibus que oẽs tendunt in modũ nature rectiores ſũt oĩ arte ex ipſi⁹ habitus efficacia. graue eñi nõ mediũ deſcenſum cognoſcit ⁊ tñ tendit ꝑpendiculariť via rectiſſima ad centrũ certius q̃ꝫ geometer: ⁊ ſimiliť caſtitas in hoc ꝙ caſta operat̃: ⁊ iuſticia iuſta non oportet eũ p̃ratiocinari de iuſtis ⁊ caſtis: quia ſine deliberatiõe tangit mediũ paſſionũ inatarꝫ ſm delectabile tactus: propter qđ etiã dicit phus ꝙ qui ſine deliberatione fortes ⁊ iuſti ſunt verius habẽt virtutẽ q̃ꝫ illi q̃ ex deliberatione faciũt ⁊ rõne: quia primi nihil ſequuntur artis: ſed totum eſt virtutis qđ faciũt. ſecundi autẽ aliquo mõ mouent̃ ex arte. vnde q̃libet virtus per ſe certa eſt in ſuo obiecto: ⁊ non oportet ꝙ oſtendat̃ ei.

Ad aliud dõm ꝙ nõ eſt differẽtia obiecti penes ſpeciẽ: q̃ ſic diuerſificaret virtutẽ fidei in diuerſas ſpẽs ſed differẽtia eſt penes proprietatẽ obiecti/⁊ poſſe virtutis maius vel minus. Ad aliud dicendũ ꝙ nulla virtus ſola põt cõſequi beatitudinẽ. vnde actus fidei diffinit̃ hic prout opat̃ fides ꝑ dilectionẽ: ⁊ tunc illa quattuor ſic diuerſificant̃/ſicut ſũt ea q̃ exigunt̃ ad ꝑfectionẽ finis cõſequendũ: tunc eñi quedã ſunt ex parte tendentis in finẽ. quedã ex pte cõiunctõis ad finẽ: ⁊ quedã ex parte effectus cõſequẽtis ſm naturã. Ex pte tẽdẽtis ſũt duo/quoꝝ vnũ ẽ vt mouẽs amor ⁊ alteꝝ eſt motus ipe vt in eũ ire. Ex parte effect⁹ cõſequentis eſt mẽbris eius incorporari: ⁊ hoc eſt vnũ quodãmõ cũ fine fidei fieri. Ex parte v̄o cõiunctõis cũ fine eſt adherere. ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſolo ad primũ: q̃ in illo credere charitas nõ ſeparat̃ a fide. Ad aliud dicendũ ꝙ nõ ſuꝑfluit ſequẽs: q̃ differt apud credentẽ ſicut effectus a cã/⁊ motus a mouẽte. Ad aliud dicendũ ꝙ fides videt quodãmõ. viſio aũt eſt extra rẽ ⁊ nõ intus: ⁊ iđ attribuit̃ ei adherere: licet etiã ſpei poſſet eſſe ꝑ expectationẽ: ſꝫ illi⁹ poti⁹ eſt cohérere. Ad aliud dõm ꝙ licet amãs incorꝑat⁹ ſit: tñ pri⁹ natura nõ tp̃e oꝫ ipm̃ tẽdere ex amore ad deũ/q̃ icorꝑat eũ ſibi ⁊ adherere illi. Aliť poſſet dici ſi vellem⁹ ꝙ hec cõueniãt actui fidei in ſe: ⁊ tũc amare fidei nõ dicit actũ charitatis cõiunctũ cũ actu ſuo: ſed dicit affectionẽ finis q̃ ꝓpria eſt vnicuiqꝫ virtuti tendenti in ſuũ finẽ: ⁊ illo affectu ire extra ſe in finẽ dicit ꝑfectũ eiuſdẽ. adherere aũt dic̃ ꝯiũctionẽ cõſenſus: ⁊ icorꝑari dic̃ vnionẽ cũ ipo: ſed p̃ma expõ eſt de intẽtiõe magri in lr̃a. Ad p̃mũ Ad 2m Ad 3m Ad q̃ſtiũculam. Ad primũ ⁊ 2m obm̃. Ad 3m Ad 4m ⁊ 5m. Ad 6m

Arti. VIII. An magiſter bene diffinit credere p cogita
D re: aut debeat ſolū definiri per aſſentire ſicut
diffinit Auguſtinus.
Einde q̄rit̄ de hoc qđ dicit: [Nota q̄dā in lra
d hic affixa ibi: Aug. in li. de p̄deſtinatiōe ſctōꝝ.
Credere ip̄m nihil aliud eſt. ꝛc.] Hic eñ dif-
finit̄ actus ſm ſubam act⁹ / cū añ determiat⁹ ſit p cō
Arg. primo parionē ad obiectū. videt̄ q̄ nō ſit veꝝ: q2 cogitare dr
q̄ſi coagitare: vt videt̄ velle Aug. in. ix. de tri. q2 cogi
tare (vt ip̄e dicit) ibi ē cēnotā ab aliJs reb⁹ notis diſcer
nere: ḡ cogitare eſt tm̄ cogitatiue virtutis. credere aūt
nō p̄cedit a cogitatiua tm̄: ḡ videt̄ q̄ credere male dif
2° finiat̄ p cogitare Itē fides (vt ē habitū eſt) ſimpler
eſt lumē credētiū: ḡ videt̄ q̄ nō ꝯueniat ei cogitare: q2
3° cogitatio cogitat multa ſil. Itē ex cogitatiōe nr̄a nō
fit aſſenſus in fide: q2 ſic nō eſſet virt⁹: ſed ſcia vel ars
Queſtiūcl'a ḡ videt̄ q̄ p cogitare diffiniri nō debeat. Ulterius
q̄rit̄ de aſſēſu. oīs eñ virt⁹ aſſentit obiecto ꝛ fini pro
prio: ḡ nō eſt diffinitiuū ſol⁹ fidei: ḡ nō debet poni in
diffinitōe ei⁹ / cū ea q̄ ponunt̄ in diffinitōe debeāt ſe-
Solutio parari ab aliJs. Solo dōm q̄ fides hēt actū q̄ cōpe-
tit ei ſm ſe: ꝛ hꝫ actū q̄ cōpetit ei ſm q̄ ē ex auditu: ſm
q̄ dicit aplus Rom. 10. Fides eſt ex auditu: auditus
aūt per v̄bū xp̄i. in ſe ſm q̄ eſt lumē informās itelle-
ctū / nō cōpetit ei niſi aſſentire iuiſibili ꝯſo. ſm aūt q̄
eſt ex auditu tūc aſſentit cū cogitacōe de h̄ qđ audiuit
ꝛ de rōe nō p̄bāte q̄dē / ſꝫ mā̄uducēte. ita tm̄ q̄ audit⁹
gn̄alit̄ accipiat̄: ſicͦ ē dixim⁹ de ſigno qn̄ exponebat̄
credere deo. ſ. q̄ includit in ſe auditū exteriorē p v̄bū
ꝛ viſū miraculi / ꝛ opeꝝ dei ꝛ auditū interiorē. audit⁹
eñ cauſat cognitionē. ꝛ h̄ mō diffinit̄ credere i duob⁹
vt cogitatū hēat ab auditu / ꝛ aſſēſū ex ſeip̄o: q2 bn̄ cō
Ad primū. cedo q̄ nō aſſentit p̄p̄t cogitatū. Ad p̄mū ḡ dōm q̄
ꝛ 2m credere ē eſſentialr̄ i aſſenſu: tn̄ p accn̄s in q̄ꝫtū nutrit̄
ꝛ fouet̄ ꝛ manuducit̄ / hꝫ ſe ad cogitatiuā v̄tutē inq̄rē
tē de credito. nō q2 dubitat: ſꝫ q2 ei⁹ cui ꝯſentit a deo
petit rōnē. nō q2 certificet̄: ſed in q̄ iocūdet̄ ꝛ āmicet̄.
Ad 3m Ad aliud dōm codē mō q̄ nō p̄p̄t h̄ p̄cedit aſſēſus
q2 cogitat: ſed poti⁹ ex h̄ p̄cedit ā mirabil' iocūditas: ſi
cut in li. cōfeſ. aug. dicit de ſe: Nō ſaciabar illis dieb⁹
dulcedine mirabili cōſiderare altitudinē diuini ꝯſilij
Ad q̄ſtiūcu ſup ſalute gn̄is hūaui. Ad id qđ obr de aſſenſu di-
lā cēdū q̄ aſſenſus ē veri vt veꝝ eſt p̄p̄e loq̄ndo. ꝛ iō alie
v̄tutes p̄p̄e nō hn̄t aſſenſū: ſꝫ quietē in fine: quia veꝝ
vt veritatem primam nō conſiderant.

An illa īformis q̄litas mētis q̄ in malo xp̄iano ē fiat virt⁹ cū fit bon⁹

Si v̄o q̄rit̄ vtrū illa informis q̄litas q̄ malus
xp̄ian⁹ vniuerſa credit q̄ bon⁹ xp̄ianus: acce
dēte charitate remāeat ꝛ fiat virt⁹ an ip̄a eli-
mict̄: ꝛ alia q̄litas ſuccedat q̄ virt⁹ ſit: Utrū-
libet ſine p̄iculo dici poteſt. mihi tn̄ videt̄ q̄
illa qualitas que prius erat remaneat: et ac-
ceſſu charitatis virtus fiat.

Arti. IX An fides informis fiat formata.
I Einde q̄rit̄ ō h̄ qđ dic̄ in ſeq̄nti caplo ibi [Si
d v̄o q̄rit̄ vtrum illa informis q̄litas ꝛc.] Hic
eñ mgr̄ dic̄ q̄ fides īformis fit formata: ꝛ ō h̄
ſūt mgr̄oꝝ opiniōes diuerſe. ꝛ iō diſputatōi h̄ forti⁹ i
ſiſtēdū eſt vt q̄ram⁹ tria. Primū eſt vtrū fides infor-
mis fiat formata vel nō. Scđm ē vtrū formet̄ forma
p̄p̄ria vl' charitate vel gr̄a: q2 hec oīa a diuerſis dicta
ſt. Tertiū q̄lit̄ diuerſimode formet̄ forma p̄p̄a ꝛ cha
ritate ꝛ gr̄a. Ad p̄mū hoꝝ p̄cedit̄ ſic: In naturis ſi Arg. primo
aliq̄ potētia ē ad actū in ſubiecto: ſꝫ nō expedita natu ꝛ ſūt rōnes
ra nō euacuat illā: ſꝫ p̄ficit ad actū dirigēdo illic ſp̄ūs ꝯcedēde ſm
ꝛ cetera potētiā illā īformātia: ḡ ſil'r eſt i gr̄a / q̄ nō eſt Albertū.
min⁹ īgenioſa q̄ꝫ natura. ꝯſtat aūt q̄ fides īformis ē
virt⁹ q̄ pt̄ aſſentire oīb⁹ articul': ḡ gr̄a adueniēs non
debit ei niſi tēdere i creditū: ꝛ nō euacuat ip̄am: vt vi
det̄. Itē natura ſp opat̄ via breuiſſima: q2 nec ha- 2°
būdat ſupfluis: nec deficit neceſſarijs (vt dic̄ phus) ḡ
multo magis gr̄a q̄ oīb⁹ modis ordinatior eſt q̄ꝫ natu
ra. breui⁹ aūt eſt id qđ eſt iā informare q̄ꝫ informādū
creare / ꝛ poſtea informare creatū: ḡ videt̄ q̄ gr̄a hoc
mō p̄cedat: ḡ fidē informē īformet. Itē oē informe 3°
formabile ē: ḡ niſi īpedimētū ſit ex corruptōe potētie
de nc̄c̄itate formabit̄ adueniēte forma: ſꝫ h̄ nō eſt īpe
dimētū niſi hō moriat̄ q̄ꝫdiu ī via ē poſſibil' ē ad gr̄aꝫ
ḡ fides ei⁹ formabil' ē a gr̄a. Itē q̄re deſtrueret̄ fi- 4°.
des īformis adueniēte gr̄a / aut eni h̄ eſſet ex ꝯrietate
cauſe ſue: aut ex ꝯrietate ſuppſiue ad gr̄am. Si p̄mo
mō fiat ſicͦ videm⁹ deſtrui albū in ſupficie clara adue
niēte calore: q2 egredit̄ frig⁹ cōtinēs ꝛ cāns albedinē
ḡ videt̄ q̄ fides informis ꝛ formata ſint ab oppoſitis
cauſis / qđ f'lm eſt cū vtraq̄ꝫ ſit cāta a deo ꝛ donū ſp̄ūs
ſancti. Si aūt ex ſe haberet ꝯrietatē / tūc dona dei eſ-
ſent ſibi ꝯria / ꝛ virt⁹ virtuti qđ eſſe nō pōt. Itē mi 5°
n⁹ diſtāt gr̄a gratiſdata / ꝛ gratia gratūfaciēs q̄ꝫ vir-
tus naturalis ſiue cōſuetudinalis ꝛ gratia gratūfaci
ens: ſed gratia adueniens (vt multi dicunt) nō deſtru
it virtutē naturalē: ſed perficit ꝛ ordinat eā: ergo mul
to minus euacuat gratiā gratiſdatam / que eſt fides.
Itē minoris diuerſitatis ſunt gratia gratiſdata / 6°
ordinata ad eundē actū cū gratūfaciente q̄ꝫ gratiſda-
ta nō ordinata ad eundē actū: ſed gratia adueniēs nō
euacuat gratiſdatas vt ſapientiā / ſcientiā prophetiā /
que nō ordinant̄ ad eundē actū cum ip̄a: ergo multo
magis nō euacuat fidem informē que eſt ad actū eun
dem. Item ex parte actus ꝛ obiecti nulla eſt repu- 7°
gnantia: quia credere deū ꝛ deo ſaluant̄ / ꝛ credere in
deū: ergo videtur q̄ fides informis habit⁹ ſaluatur
in habitu fidei formate. Item ante lapſum habuit 8°
aliquis fidē formatā. cōſtat aūt q̄ per lapſum nō me
ruit aliquod donū dei: ergo videtur q̄ non infunda-
tur ei alia fides q̄ꝫ prius: ſed forma illius tm̄ tollatur
ergo pōt reſtitui ſine reſtitutōe fidei informis. Itē 9°
ridiculū eſſet q̄ aliquis tot nouas fides haberet quo
tiens eſſet lapſus: ꝛ tamen hoc oporteret ſi diceremꝰ
q̄ non poteſt fieri formata eadem que fuit informis.
Si forte dicas q̄ euacuatur ſicut minus lumē a Solo:
maiori. hoc nihil eſt: quia minus lumē cōiunctū alij Inſtantia.
maiori nō euacuatur per ipſum / ſicut vnus radi⁹ ſo-
lis non euacuatur a multis alijs radijs: nec lumen
vnius candele euacuatur a lumine alterius candele
ſibi vnite. fides autē informis ex parte efficientis / et
ex parte obiecti eſt eiuſdē rationis lumē cū fide forma
ta: ergo nō euacuatur a lumine fidei formate. Itē 10°
ſi ſol diuiſim poſſet influere lumē ꝛ calorē: ꝛ prius in
flueret lumē: ꝛ poſtea influēdo calorē nō tolleret lu-
mē influxū: vt poſtea vtrūq̄ꝫ influeret: ſed potius ſup
lumē poneret calorē: ḡ videt̄ q̄ ſil'r faciat veritas pri
ma. ꝛ primo influat lumē / ꝛ poſtea informet illud p Arg. p̄°
affectū. Sed cōtra ſic obijcit̄: gratia gratūfaciens in ꝯriū

hoc facit in vno qȝ facit in alio: ſed in eo qui nihil ha-
buit de fide confert plenitudinē omniū virtutū. Cū
ergo nō ſit deficientior in eo q̄ habuit fidē informē etiā vi-
detur illi totū conferre: ergo videtur ꝙ nō informet precedentē ſʒ
2º conferat totū. Itē ſi aīa alicui corpori infunderetur qȝ ha-
beret añ aliquā operationē aīe nō min⁹ infunderetur aīa il-
li corpori cū vniuerſis potētijs ſuis. licʒ alia potētia ad
eūdē actū prius infuiſſet: q2 aīa nō poſſet diuidi vt ꝓpter
hoc vna potētia ſeperetur ab ea: ergo videtur ꝙ ſilr ſit i gr̄a q̄ ē q̄ſi
q̄ddā totū ad oēs virtutes ꝙ nihil ſit ſeꝑabile ab ea ex
3º eo ꝙ īuenit virtutē īformē. Cū igitur ſuperfluū nō maneat
videtur fides īformis euacuari. Itē timor ſeruilis nō ma
net cū charitate adueniēte: q2 ꝑfecta charitas foras
4º mittit timorē: ergo ſilr ꝛ cā ei⁹ expellitur. ſ. fides īformis.
Itē mortuū op⁹ nō viuificatur adueniēte charitate
5º ſʒ perit ꝛ datur noua gr̄a operādi: ergo videtur ꝙ ſilr nec mor-
tua fides. Itē cū dr̄ fides formata ē vir⁹ aut ē p̄dica-
tū ꝑ ſe aut ꝑ accn̄s: ſi ꝑ ſe videtur ꝙ tota ſpēs ſupponatur
ꝑ fidē formatā; q2 gen⁹ nō ꝑ ſe p̄dicatur forma addita.
6º Si aūt nō eſſet ꝑ ſe tūc videtur ꝙ nō p̄diceretur niſi ꝑ accn̄s
ꝛ hoc ē incōueniēs: q2 oēs dicūt oppoſitū. Itē ex duo-
bus accn̄tibus nō fit accn̄s vnū nec inter ea pōt eē cōpo-
ſitio niſi vnū ſit ſic gen⁹ ꝛ alterū ſic dr̄a: ergo videtur cū fi-
Solutio des īformis ſit hit⁹ q̄ddā ꝛ fides formata etiā hit⁹ ꝙ
ex ipſis nō ſit hit⁹ vn⁹: ergo nō formatur ab ipſo. Solo
dicendū puto cū mgr̄o hoc ꝙ īformis ſit formata ꝑ gr̄aʒ ad
ueniētē ꝛ charitatē: ꝛ iō ꝯcedēde mihi videntur p̄me rōes
Ad p̄mū qȝ 2º loco obij citur in ꝯtrariū. Ad id aūt qȝ in oppoſitū obijcitur dicendū ꝙ gr̄a gratū faci
ens q̄ntū eſt de ſe hoc facit ī vno qȝ ī alio: ſʒ q̄ntū ē ex pte
ſubiecti nō eſt ita. In q̄buſdā tm̄ ꝑficit naturales vir
tutes q̄ hn̄t eas. in q̄buſdā nō q̄ nō hn̄t eas. ꝛ ī q̄buſ-
dā tollit pctm̄ ꝛ ī q̄buſdā nō. ita etiā accidit ei ī q̄buſ-
dā informare fidē informē. in q̄buſdā aūt totā fidē in
fūdere ꝛ hoc nō eſt ex deficiētia ſui ſʒ ex diuerſa hitudīe
Ad 2m ſubiecti. Ad aliud dicēdū ꝙ ſi aīa infunderetur alicui
corpori tota infūderetur: q2 vir⁹ q̄ eſſet añ in corpe nō poſ-
ſet eſſe niſi radicata ī cōplexiōe corpis ꝛ ſic nō eſſet vni
hilis aīe ſic corpale nō efficitur vnū eſſentialr cū ſpūali. ſʒ
fides īformis ꝛ formata ſm̄ cām ſūt ab eodē p̄ncipio
efficiēte. ſ. a deo ꝛ iō ſūt vnibiles ꝛ iō nō eſt ſile de gr̄a
Ad 3m cū ſuis ꝑtibus ꝛ aīa cū ſuis. Ad aliud dicendū ꝙ eodē mō
dico de timore ſeruili/ nō eñ euacuatur in q̄ntū eſt timor
ſed in q̄ntū ſeruilis tm̄. vñ ꝓprie ſeruilitas expellitur nō aūt ti
mor ꝛ ita dico etiā ꝙ īformitas fidei tollitur nō aūt ipſa
fides ſicut etiā in p̄ria nō tollitur fidei ſuba. ſ. viſio verita-
tis ſed fidei forma ī actu q̄ eſt videre ꝑ ſpeculū ꝛ ī enig
Ad 4m mate. Ad aliud dicendū ꝙ nō eſt ſile de mortuo ope: q2
hoc nō eſt a eā viua ſʒ a li. arbi. qȝ mortuū i pctis iacet:
ſed fides eſt a p̄ma veritate q̄ mori nō pōt ꝛ nō moritur
Ad 5m ꝑ ſe ꝛ ī ſe ſʒ poti⁹ ex defectu alteri⁹. Ad aliud dicēdū
ꝙ p̄dicatio ē ꝑ ſe qn̄ dicitur fides formata ē virtus ꝛ ſup-
ponitur ſpēs virtutis ꝑfecta ꝛ qn̄ dicitur fides īformis eſt
virtus/ eſt p̄dicatio ꝑ poſterius vt ſup̄ explanatū eſt.
Ad 6m Ad aliud dicendū ꝙ illa ꝓpō eſt falſa ī rōnabilibus ꝛ ī na
turis. In rōnabilibus patʒ ꝙ ex diſpōne vni⁹ actus et
ex diſpoſitiōe alteri⁹ fit habit⁹. nō eñ pōt rō aſſigna
ri q̄re actus relinq̄t diſpoſitionē alter aūt tm̄ ꝯfirmet
illā in naturis etiā falſum eſt: q2 lumē in extremitate
ꝑſpicui ſit vnū cū colore exn̄te in actu ſm̄ ꝙ dicit ph̄s
ꝙ color eſt extremitas ꝑſpicui in corpe determinato:
ſed verū eſt ꝙ vnū ſemꝑ ſe habet vt potētia ad alterū.
alterū aūt vt actus. Et ita dico hic ꝙ fides informis
eſt vt potētia ꝛ fides formata vt actus ipſius ad hoc ꝙ
poſſit tēdere in finē ꝛ cōiungi fini qȝ prius nō potuit

Sed q2 multi ꝛ magni ſuſtinent illā opinionē pōt Ad p̄mū qȝ p̄mo obijcitur
rn̄deri etiā ꝓ eis ad oppoſitas rōnes p̄mo inductas
vt dicatur ad primū ꝙ nō eſt oīno ſile in naturis ꝛ gr̄a
q2 in naturis potētie naturales radicantur in p̄ncipijs
diuerſis p̄cipue virtutes corpales: ꝛ iō illis principijs
extātibus remanēt virtutes licet q̄nq3 īpediantur: ſʒ in gr̄a
oēs virtutes habēt vnū in q̄ ſūt vt in toto virtuali ſuo
qȝ ē gr̄a ꝛ illo ſublato oēs ſubtrahūtur ꝛ ipſo poſito oēs
ponuntur ꝛ hoc ꝓpter gr̄e ꝑfectionē ꝛ virtutū in gr̄a con-
Ad 2m nexionē. Ad aliud dicendū ꝙ hec eſt breuiſſima via iu
ſtificatiōis vt totū infundatur ſilr ꝛ remoueatur id qȝ nō
Ad 3m facit ad iuſtificationē. Ad aliud dicendū ꝙ virtus
informis nō dicitur informis q2 ſit informabilis ſʒ poti⁹
a priuatiōe forme q̄ eſt gr̄a ꝛ a p̄uatiōe potētie ad for-
mā. Et ſi q̄ritur q̄d ſit impedimētū pōt dici ꝙ imꝑfectio
ipſius rōne cui⁹ nō eſt vnibilis gr̄e ꝑfecte ſicut radius
Ad 4m ignis non vnitur radio ſolis ſed euacuatur ab ipſo. Ad
aliud dicendū ꝙ fides informis deſtruitur vt nō vnibilis
gr̄e ꝛ iō ſic lux ſolis vnibilis illi cui vnita eſt lux ignis
excludit illā ita fides formata excludit informē ab eo
dē ſuſceptibili. tn̄ ſunt q̄dā de iſta opinione dicētes ꝙ
manet cū formata ꝛ nō ſuperflue: q2 facit ad hoc vt leui⁹
ad 5m ꝛ 6m erecat intellect⁹ in actū credēdi. Et de ſequēti dicunt
ſimilr: q2 q̄dā eorū dicūt ꝙ naturalia manēt cū gratui
tis ꝛ quidā dicūt ꝙ rōne imꝑfectiōis abſorbentur ſicut
due q̄litates ſm̄ idē exiſtētes in corpe ſucceſſiue ſi fue-
Ad 7m rint eiuſdem ſpeciei vna abſorbetur ab alia. Ad aliud
dicendū ꝙ licʒ ex pte actus ꝛ obiecti nulla ſit repug-
nāna tn̄ eſt imꝑfectio in altera: ꝛ iō cū ꝑfecto lumie ſu
ꝑueniēte ſtare nō pōt. vel alij dicūt ſtat cū ipſo ad idem
aliter tn̄ ordinata: q2 informis credit deū ꝛ deo for-
Ad 8m ꝛ 9m mata aūt in deū. Ad aliud dicendū ꝙ nō eſt abſur-
dum totiens creari bonū habitū fidei informis nō ꝙ
iſte cadens mereatur hoc: ſed q2 de⁹ ſūme miſericors eſt
ꝛ etiā malis dat dona quibus valeant redire ad ipſm ſi
velint. vel vt alij dicūt manet eadē ſemꝑ ꝛ nō tollitur
ꝑ pctm̄ ſicut nec alie virtutes gratis datē nec cōſuetu
Ad inſtātia dinales. Ad aliud dicendū ꝙ fides informis non
oīmodā habet vniuocationē cū formata ꝛ iō euacua-
Ad 10m ri pōt ab ipſa. vel vt alij dicūt manēt ambe. Ad vlti-
mū dicendū ꝙ nō eſt ſile de ſolis lumine ꝛ calore: q2
hec diuiſa ſunt in effectu ſed nō ſic eſt de gratia ꝛ fide.
vnde gr̄a nihil influit de virtute niſi totū det ꝛ ſi dat
totū nō indiget alio: ꝛ iō euacuat qȝ eſt imꝑfectū. vel
concedatur ꝙ manet cū fide formata: licet autē ita poſ-
ſit ſolui/ tn̄ ſanis apparet in ipſis ſolutionibus ꝙ prima
opinio ſanior eſt.

Qua forma fides formatur. Arti. x.

Secundo queritur qua forma formatur. Videtur R
autē ꝙ gratia quia non indiget niſi vt ſm̄ eſſe Arg. p̄mo.
gratū tendat in credituꝫ. hoc autē facit gratia
ergo gratia informat. Itē nō indiget niſi vt mereatur 2º
vniuerſa eñ credit q̄ fides formata ſʒ nō meretur ad me
ritū aūt opatur gr̄a ergo gr̄a informat. Econtra videtur 3º
ꝙ charitas informet: quia ita videtur dicere in lr̄a.
Item ſupra habitū eſt ꝙ charitas eſt mater omniū 4º
virtutū ergo ꝛ fidei. Item illius eſt formare cuius 5º
nunq̄ eſt fieri informe: ſed hoc eſt charitas: ergo cha-
ritatis eſt informare. Sed ꝯtra forma dat eſſe ſpēi Rōnes in oppom̄ p̄o ꝙ charitate.
ꝛ rationē/ charitas nō dat eſſe fidei ꝛ rōnē ergo chari
tas nō īformat fidē: q2 alioq̄n fides eſſet charitas qȝ
falſum eſt. Itē q̄cq̄d ex diuerſo diuiditur cū alia ſpecie 2º
ſub eodē genere illud nō eſt forma eius ſed ſpēs oppo
ſita. Charitas aūt cū fide ex diuerſo diuiditur ſub gene-

re theologice vtutis: ergo non est forma ei⁹ charitas sed
Alia rō de spēs opposita. Silr pbatur q̄ grā in eo q̄ grā nō infor
gratia. mat: nihil eñi idem fm rationē in multis speciebꝰ ali
cui⁹ generis inuentū est forma dans esse alicui eorū.
Grā aūt est fm vnā rōnē inuēta in mltis speciebꝰ vir
tutis. ergo nō est forma alicui⁹ earū. pbatur prima p hoc q̄
res distinguuntur ab inuicē suis formis. Scđa autē p
hoc q̄ grē est gratū facere/ et q̄d ad hoc est in oībꝰ vtuti
Solo. bus equalr: ergo grā nō est forma fidei. Solo meo iu
dicio fides formatur ppria forma sicut et alia vtus: et si
q̄ris q̄ sit illa forma. Dico q̄ est lumē informās intel
lectū affectiuū fm tentionē in finē et illud formale est
respectu habitus assentiētis deo: sic enim est in habi
tu vt est in actu. In actu autem est actus fidei assen
tire pme veritati pter se et sup oīa/ cui tñ qñ additur
tendere in id cui assentit nō additur materiale aliqđ sed
sup id qđ est act⁹ ponitur pfectio ex cōsecutiōe finis ad
quē est actus/ et illa est pfectio forme fm q̄ finis ē for
ma et hec pcipue forma est in moribꝰ et virtutibꝰ: ergo sic
Ad primū etiā erit in habitu q̄ lumē additū est lumē cōiungens
intellectū credētis veritati quā credit. Ad id ergo qđ
pmo obijcitur dōm q̄ nō sufficiat esse grtū fm se sz oportz
Ad 2m esse aliqđ specificatū rōne cui⁹ tendat in vitatē pmā
vt est pma vitas. Ad aliud dōm q̄ hoc nō est verū
q̄ nō indigeat nisi vt mereatur imo oportet eē aliqđ spe
Ad 3m. cificās habitū q̄ debz elicere actus meritorios in hac
vtute q̄ nō eliciuntur ab alia. Ad id qđ obijcitur de cha
Ad 4m ritate dicendū q̄ charitas nō est forma dans esse sed
potius dans bñ esse vt infra patebit. Ad aliud di
cendū q̄ nō sequitur si est mater q̄ est forma dans esse:
Ad 5m q: mater dicitur ab eo q̄ in visceribꝰ charitatis forman
tur q̄ ad esse q̄ddā et nō simplr. Ad aliđ dōm q̄ cha
ritas nō efficitur informis sz nō ex hoc hz informare ad
esse sed ad bñ esse: q: impossibile est plurīū differentiū
specie nō diuersas esse formas.

Arti. XI. Quā diuersimode informatur fides a ppria
L forma grana et charitate.

Ertio q̄ritur qualr fides diuersimode informa
t tur a ppria forma et charitate et grā. nō eñi est
nisi duplex esse. s. subale et accidētale qđ est bñ
esse: ergo videtur q̄ nō debet esse nisi duplex forma et nō tri
Solutio plex. Solo dōm q̄ in fide sunt tria. s. id qđ ppriū
ad totum. est fidei. et relatio actus ad meritū. s. q̄ valeat ad vitā
eternā. et relatio fidei ad pfectionē cōem et cām omniū
operū nrōꝝ. Et q̄ ad pmū indiget fides ppria forma
q̄ dat esse in specie. Quoad scđm indiget grā: q: grā
gratū facit habentē et opus ei⁹ gratū reddit. Et quo
ad tertiū indiget charitate: q: charitas est vinculū p
fectiōis: q: oīa opa dirigunt ad sūmā bonitatē q̄ est
obiectū et finis charitatis. Dicitur aūt mater inq̄tum
q̄si impgnatur cōcipiēdo oēs in visceribꝰ: q: charitas q̄
diligim⁹ deū est causa omniū operū et virtutū quibꝰ
colimus eū et sic q̄dāmō nascuntur oēs a charitate.

Ex quo sensu dicatur vna fides.

Cūq̄ diuersis modis dicatur fides: fatēdū est
Eph. 4. tñ vnā eē fidē: vt ait apls. vn⁹ dñs. vna fides
Siue eñi fides accipiatur p eo qđ creditur siue p
eo quo creditur: recte dicitur fides vna. Si eñi p
eo qđ creditur accipiatur: et hac itelligētia dr vna
fides q: idē iubemur credere: et vnū idēq̄ est
qđ creditur a cūctis fidelibus. Unde fides ca
tholica dicitur. i. vniuersalis. Si vo accipiatur fi
des p eo quo creditur ea rōne vna dr esse fides
nō q: sit vna nūero in oībꝰ: sed genere. i. silitu
tudine. Un Aug. in li. xiij. de trinita. Fides
quā q̄ habēt fideles vocantur et q̄ nō habēt infi
deles: cōis est oībꝰ fidelibꝰ: sicut pluribꝰ hoi
bus facies cōis esse dicitur: cū tñ singli suas ha
beāt. Nō eñi fides nūero est vna sed genere.
q̄ cū sit in vno est et in alijs: nō ipa: sed silis. et
ppt silitudinē magis vnā dicim⁹ eē q̄ mltas.
sic idē volētiū dr vna volūtas. cū tñ cuiq̄ sit
sua voluntas: et duorꝝ silimorū dr facies vna.

An fides sit vna vel differēs fm credibilia Arti. XII.
sicut scientia fm scibilia. M

Einde q̄ritur de q̄rto caplo ibi [Cūq̄ diuersis
d modis dicatur fides etc.] Videtur eñi fides nō eē Argu. pmo
vna. Cū eñi q̄dā scia sit fides vel nō sine scia et
differat scia fm scibilia, videtur etiam q̄ fides differat
fm credibilia. Credibilia aūt sūt mlta: q: articuli sūt
credibilia q̄ sunt. xij. vel. xiiij. fm diuersas diuisiōes
symbolorꝝ: ergo fides nō est vna. Itē sapia et scia di 2°
stinguuntur a seinuicē: q: vna ē de eternis altera de tpa
libꝰ: ergo eodē mō differt fides de tpalibꝰ ab illa q̄ est de
eternis. est aūt de eternis et tpalibꝰ vt dr in lra: ergo ē diuer
sa. Itē timor q̄ est respectu penarꝝ eternarꝝ differt a 3°
dilectiōe q̄ est de eterno bono et spe q̄ est de eternis bonis
ergo et fides q̄ ē q̄ ad illos articlos q̄ sūt de penis eternis
differt ab illa fide q̄ est de etc. et sic iterꝝ diuersa ē fides
et nō vna. Si aūt tu dicas q̄ fides ē in affectiōe vo Solo
lūtatis magis q̄ i cognitiōe et nō diuersificatur vt scia: hoc Obiectio
nihil ē: q: etiā volūtates dīnt fm volita: ergo fides ten
dēs in vnū articulū non est fides tendens i aliū vt vi
detur. Sed ꝯ in oībꝰ articulis supponitur vt creditū Rō in ꝯrīū
essētiale et finale pma vitas hec aūt ē vna i oībꝰ articu
lis ergo et fides. Ulteri⁹ q̄ritur de hoc qđ dic fidē q̄ creditur Questiūc. a
esse vnā gñe et nō spē. videtur eñi spē vna: q: nō differt
in me et i te p dīam spēi sz poti⁹ p materiā tñ. So Solo
lutio dōm q̄ fides penes rōnē et pmū subiectū crediti principalis
est vna nūero: q: rō vna ē credēdi i oībꝰ articul. s. pa et ad pmū.
vitas et hec abstrahitur ab oī articlo. nō ei credo passū
xpm: q: passus est sed pter pmā vitatē et sic de alijs.
Obiectū aūt pmū fidei ē vnū. s. creditū. s. pma vitas
circa quā ē fides i oī credito sz subiectū ꝯtractū et spe
cificatū p materiā articli nō ē vnū sz poti⁹ sic sūt. xij.
vl. xiiij. sic pz solo. Ad aliud dōm q̄ nō ē sile q: scia Ad 2m
accipit rōnē a ꝯsideratione iuris tēpalis et sapientia a
consideratiōe rōnū eternarꝝ: et iō differunt sapiētia et
scia sic tpale et eternū sz fidei creditū nō ē de tpali vt tpa
le ē sz vt materia eterni et pme vitatis: et iō nō accipit ab ipo
dīam spēi. Ad aliđ dōm q̄ timor ꝯsistit i simplici af Ad 3m
fectu fugiēte et spes i eternis: q: timor accipit rōnē a pe
na i eo q̄ ē malū iō opponitur spei q̄ ē de eterno i eo q̄ bo
nū vl' ideficiēs: sz fides nō ē de penis vt pene sūt malū
sz poti⁹ vt subiecta sūt pme vitati: et iō i hoc nō dīnt arti
culi pene eterne ab articlo i q̄ creditur glia eterna q: vtrūq̄
est pma vitas credita: et iō nō ē sile qđ iducitur. Ad ali Ad obiectū
ud dōm q̄ etiā si fides dicatur affectio nō tñ dicetur diuer ꝯsolōnē.
sificari: q: nō intēdit i diuersa rōne diuersorꝝ sed rōne
vni⁹ qđ subijcitur in oībꝰ qđ ē pma vitas. Ad aliđ di Ad q̄stiūcu
cēdū q̄ gen⁹ vocat hoc qđ pdicatur de plibꝰ dīn ntibꝰ spē ita lam.
q̄ materiales accipiātur spēs ex pte mltitudis articlo
rū. Quidā dixerūt q̄ genere est vna. i. generatiōe. vel
dicatur q̄ rōne statuū dicitur vna genere: q: stat⁹ diuersi

ficat quo ad ſpēs articulos in enūciationib⁹ acceptos licet nō acceptos vt in re dicat̃ vnus xp̄m fore incarnandum ꝛ ſic de alijs.

Qđ fides eſt de his que nō vidētur proprie que tamen vidētur ab eo in quo eſt.

Notandū ꝙ eſt ꝙ fides ꝓprie de nō apparētibus tm̄ eſt. Vn̄ Greg. Apparētia nō hn̄t fi-
Heb. 11. dē ſ agnitionē. Jdē. cū Paul⁹ dicat: Fides eſt ſuba rerū ſperādaꝝ argumētū nō apparētiū. ħ veraciter dr̄ credi qđ non valet videri. Nā credi iā nō pōt: qđ videri pōt. Thomas aliđ vidit: ꝛ aliđ credidit. hoiem vidit ꝛ deū
Joh. 20. ꝯfeſſus ē dicēs: Dñs me⁹ ꝛ de⁹ me⁹. De ħ etiā
a Aug. ait: Fidē ipam videt q̄ſq; in corde ſuo eſſe ſi credit: vel nō eſſe ſi nō credit. Nō ſicut corpa q̄ videm⁹ oculis corpeis ꝛ pipoꝝ imagines q̄s mēoria tenemus etiā abſentia cogitamus. nec ſic ea q̄ non videm⁹: ꝛ ex his que videm⁹ cogitationē vtcūq; formam⁹ ꝛ memorie cōmendam⁹. Nec ſicut hoiem cui⁹ aīam ꝛ ſi nō videm⁹ ex nr̄a cōijcimus ꝛ ex motibus corpis hoiem ſicut vidēdo didim⁹ intuemur
b etiam cogitando. Non ſic videt̃ fides in corde in quo eſt ab eo cuius eſt: ſed eā tenet certiſſima ſciētia. Cū ergo iđ credere iubeamur qz id qđ credere iubemur videre nō poſſum⁹ ipam tn̄ fidē qn̄ eſt in nobis videm⁹ in nobis: qz ꝛ rerū abſentiū pn̄s eſt fides: ꝛ reꝝ q̄ foris ſunt intus eſt fides: ꝛ rerū q̄ nō vident̃ videt̃ fides ꝛ ipa tpaliter fit in cordib⁹ hoim. ꝛ ſi ex fidelib⁹ infideles fiant perit ab eis. His verbis euidenter tradit̃ fidē ipam in corde hoīs
c ab ipo hoīe videri: nō corpaliter: nō imaginarie ſed intellectualr̃. ꝛ ipam tn̄ abſentiū ꝛ eorū que nō vident̃ eſſe. Vt eñ Aug. alibi ait:
d Credimus vt cognoſcam⁹: nō cognoſcim⁹ vt credamus. Quid eñ eſt fides niſi credere qđ nō vides. Fides ḡ eſt qđ non vides credere: veritas qđ credidiſti videre. Vn̄ recte fides dr̄ argumētū vl' cōuictio rerū nō apparētiū: qz ſi fides ē ex eo ꝯuicit̃ ꝛ ꝓbat̃ aliq̄ eē nō apparētia: cū fides nō ſit niſi de nō apparētib⁹.

Arti. XIII An fides ſit de nō apparētibus.
N Eindeq̄rit̃ de hoc qđ dicit de. v. ca. ibi [No-
d tādū ꝙ fides ꝓprie ꝛc.] Hic oñdit fidē eſſe de nō apparētib⁹. Incidit aūt hic qđ circa pn-
Arg. primo cipiū capli vtrū fides ſit de nō apparētib⁹. Et videt̃ ꝙ nō qz articul⁹ vn⁹ eſt deū eſſe vnū ꝛ ali⁹ eſt deū eē creatorē celi ꝛ terre: ꝛ hec ꝓbari pn̄t ꝑ rōnē ſicut nos ad ħ in pmo li. diſt. ij. adduxim⁹ rōnes. in tertia diſt. in pncipio. ḡ videt̃ ꝙ ſit de q̄buſdā apparētib⁹ rōne.
2° Itē diſcipuli viderūt xp̄m pati ꝛ crediderūt idē: ḡ
3° crediderūt hoc etiā qđ apparebat oculis. Itē non dicit̃ apparere qđ ſignū habet euidēs ſue veritatis: licz non videat̃ cauſa neceſſaria: qz aliter oia topica eſſent nō apparētia. Cū ḡ reſurrectio ſignū habuit euidēs Probatio
ſcz apparitiōes q̄ facte ſunt diſcipulis vident̃ quidā tertij.
articuli apparētes eſſe rōni. Si forte tu dicas ꝙ dicit̃ de nō apparētib⁹. i. nōdū apparētib⁹ ſm q̄ in re ap Solo
parebūt in futuro hoc nihil eſt qz fides ſm ħ tm̄ eſſet Obo q̄rti.
de futuris ꝛ nō de pteritis ꝛ pn̄tib⁹. Itē videt̃ fides 5°
cōtraria ſophiſmati. Eſt eñ ſophiſma de apparētib⁹ ꝛ nō exiſtētib⁹ ꝛ fides de nō apparētib⁹ ꝛ certitudinalr̃ exiſtētib⁹. Cū ḡ ſophiſma rōnes habeat ſue apparentie ſed nō exiſtētie. videt̃ ꝙ fides aliq̄s rōnes habere debeat ſue exiſtētie ſed nō apparētie. Solo dicēdū Solo
ꝙ fides ē nō apparētib⁹ ītellectui eo ꝙ ꝓbari nō pn̄t ꝛ cā hui⁹ dicta ē in pmo li. qm̄ nos ſupponim⁹ apud nos q̄dā pncipia quib⁹ accipimus ſciētiā q̄ ſunt contraria articulis fidei ſic eſt illud. De illud qđ penit⁹ vno mō ſe hz/ ꝛ nulla eſt in eo variatio eſſentie intelligētie vel voluntatis nec variatiōis cauſa ſi ipm mouet vel agit ſemꝑ agit. ſed credim⁹ tn̄ nos hoc icepiſſe mō creare ꝛ an̄ hoc nō. Itē qđ eſt vni⁹ nature ſimplicꝫ ſm rōnē ꝛ eſſe nec pluri ficat̃ ꝑ acciñs nec ꝑ formā ſubſtātialē diſtincte nō pōt eē hypoſtaſis niſi vna. Itē ꝙ duaꝝ naturaꝝ ſpecie ꝛ genere differētiū vtriuſq; ſaluatarū in eſſe ꝛ ꝓprietatib⁹ non pōt eſſe hypoſtaſis vna. Itē ꝙ ex puro nihilo ī ens aliqđ nulla eſt mutatio. Itē ꝙ oīs mutatio ſupponit ꝛ relinq̄t materiā ſm ꝙ hmōi: ꝛ ideo in omi articulo oꝫ captiuari intellectū fantaſticū in obſequiū xp̄i. Ad primū igit̃ Ad primū
dōm ſicut in tertia diſtinctiōe primi dictū eſt ꝙ ratio ꝓbans deū eſſe ꝛ vnū eſſe nō oſtēdit niſi qz ꝛ nō quid licet aūt per fidē nō poſſumus penitus accipe quid eſt deus eo ꝙ ipe ſolus ꝑfectus ſui contēplator ſit tn̄ accedimus magis q̄ ratio ducat dicētes etiā cuiuſmodi vnū deus ſit/ ꝛ cuiuſmodi ſubſtātia/ ſcz ꝙ ſuū vnū nō repugnat pluralitati ꝑſonaꝝ ꝙ ſua ſubſtātia indiſtincta manēs in ſe diſtictas claudit hypoſtaſes ꝛ hec ipoſſibile eſt ꝓbare: ꝛ ideo hoc mō fides eſt de deo: qz ſit ſuba ꝛ ꝙ ſit vnus ꝛ nō illo mō quo cōcludit̃ qz eſt deus ꝛ ſubſtātia ꝛ vnus. Ad aliud ſoluit̃ in lr̄a a Ad 2m.
Greg. ꝙ aliud viderūt diſcipuli ꝛ aliud crediderunt: qz hoiem paſſū eſſe nō eſt articul⁹ ſed deū eſſe paſſum ꝛ hoc ꝓbari nō poterat. Ad aliud dicēdū ꝙ ſignū Ad 3m
duplex eſt. ſ. qđ accipit̃ de natura rei ꝓbāde licet non ſit imediata cauſa eius ꝛ hoc ſignū facit opinionē topicā. Aliud eſt ſignū ꝑſuaſiuū ꝑ modū miraculi in Ad ꝓbatio
cui⁹ rōnē nō poſſum⁹ ex nobis ꝛ hoc manuducit ad nē tertij.
fidē ſicut apparitio ſignū eſt reſurrectiōis ꝛ vnū fuit ita latens rationē ſicut alterū ꝛ per tale bene ꝓbatur fides ſed ꝓpter illā ꝓbationē nō efficit̃ ipa de apparētibus: qz ꝛ ratio ꝓbans ꝛ concluſio probata ſunt de nō apparētibus eo ꝙ in neutrū poſſumus ex ratiōe.
Ad aliud dicēdū ꝙ illa ſolutio nō valet. Ad aliđ Ad ſolōnes
dicendū ꝙ fides bene cōtraria eſt ſophiſmati ꝛ exclu- aliorū cum
dit ipm ſed nō pōt habere rationē ſue exiſtentie: qz rō obiecto.
omnis apparēs eſt ꝛ ſi haberet rationē eſſet de appa- Ad 5m
rētib⁹ ꝛ ſic fidei meritū euacuaret̃ qđ eſſe nō pōt. Si aūt tu obijcias diſtinguēs ꝙ doctores nr̄i tpis multas adducūt rationes ad ꝓbandū ea q̄ credimus: dico ꝙ ille rōnes fundate ſunt ſuꝑ principia ſuppoſita a fide ꝛ nō ſuꝑ pncipia ſophiſtica (al's phiſica) eo ꝙ fides ſui ꝓfunditate oēs excedit ſciētias: ꝛ iđ q̄rit ſibi pncipia ꝓpria ex q̄b⁹ ꝓbet̃ ꝛ qz pncipia ſunt nō apparētia nō ꝓpt' illas rōes efficit̃ fides đ nō apparētib⁹.

Arti. XIIII. **An diuiſio coꝝ que videntꝛ ſit bona.**

D Eínde queritꝛ de hoc qđ dicit ibi [Fidē ipſam
d videt q̄ſq; ꝛc̄.] ē̄.a. Dic em̄ dat diuiſio q̄dam
coꝝ q̄ videntꝛ q̄ ↄtinet ſex mēbra q̄ꝝ primū eſt
coꝝ q̄ ꝑ eſſentiā ſūt i aīa. Scđm aūt q̄ videntꝛ in ſenſibi
lib ſpēb pn̄te materia. Tertiū aūt q̄ videntꝛ ꝑ mate
riā retinentē imagiēs corꝑaliū reꝝ abſentiā. Quartū
eſt coꝝ q̄ nō videm᷒ ſ; formam᷒ ea cogitatiōe ex his
q̄ videm᷒. Quintū eſt coꝝ q̄ cognoſcim᷒ ex ſiṁ vt aīa;
alteri᷒ ex nr̄a. Sextū eſt coꝝ q̄ dicim᷒ ꝑ motū ꝛ effe-
Arg. ꝙ non ctū. Videtꝛ aūt iſta diuiſio eē inſufficiēs coꝝ q̄ videntꝛ
primo. q: ea q̄ ꝑ eſſentiā ſūt in aīa nō vno mō ſūt in ipa. Alitꝛ
em̄ in aīa eſt de᷒ ꝑ eſſentiā alitꝛ ipa aīa vel itellect᷒ et
aliter ꝟtutes: ḡ videtꝛ ꝙ prim᷒ modus ſit inſufficiēs.
2o Itē cū viſio interior ſit de audit̄ ꝛ odoratis ꝛ gu-
ſtatis ꝛ tactis ꝑ imagiēs. q̄re ab Aug. hic ponꝰ dr̄
viſio iterior q̄ꝫ audit᷒ inrior vel odorat᷒ vel tact᷒ vł
3o guſt᷒; Itē videtꝛ nō eē verū qđ dicit i tertio mō: q:
ſicut dicūt Auicē. ꝛ Algazel. Theſaur᷒ formarū ima
ginabiliū differt a theſauro intēnonū particulariū ꝛ
theſaur᷒ formarū imaginabiliū eſt imaginatio ꝛ nō
memoria. Theſaur᷒ aūt intēnonū ꝑticulariū eſt me-
moria nō imagiatio: ḡ imagiēs q̄b abſentes cogita-
4o mus nō tenem᷒ mēoria ſed imagiatiōe. Itē q̄rtus
mod᷒ videtꝛ eē dubi᷒. ſ. ea q̄ nō videm᷒ ꝛ ex his q̄ vi-
dem᷒ cogitatiōe vtrūq; formam᷒ ꝛ mēorie cōmeda-
mus: hoc em̄ pōt trib modis. ſ. q̄ nō videm᷒ in toto:
ſed videm᷒ in pte ꝛ cogitatiōe formam᷒ fingēdo ſic
tragelaphū hircoceruū vel chimerā: ꝛ h̄ erit fortaſſe
cōponēt̄ ꝛ diuidēt̄ imagiēs imagiatiōe: vel q̄ nō vi-
dem᷒. ſ. q̄ꝝ ſpēs ſūt ſenſibiles ſm intētiōes ex ſenſibi
lib elicite ſ; n̄ appēdicijs marie ſepate ſic ouis vidēs
lupū elicit eē inimicū ꝛ fugit: ꝛ hō vidēs ignē elicit no
ciuū eē ꝛ timet / ꝛ h̄ ē eſtiatiue ſenſibił ꝛ ſic ꝙ nos q̄dā
nō videm᷒ i ſpēb ꝓprijs ꝛ ꝑ ſe ſēſibilib ſ; ꝑ accidēs ꝛ
cogitatiōe ſepando rōnes eorū ab oi materia ꝛ appē-
dicijs materie / ſic vidētes h̄ albū vel criſpū itelligim᷒
hoīem ꝛ accipim᷒ vłe ex ꝑticulari ꝛ ſenſibili: ḡ videtꝛ
5o ꝙ Aug. h̄ diuidere debuit. Itē Tulli᷒ in rhetori-
ca dicit ꝙ ſepe ex ↄ̄trio videm᷒ ↄ̄triū. Et Ariſt. dicit idē
in ca. de mēoria ꝛ rem̄. ḡ videtꝛ ꝙ illū modū debuit po
6o nere extra iſtū q̄ dicit nos ex ſiṁ cognoſcere ſiłe. Itē
in vltio videtꝛ nihil dicere: q: hoīem ex nō ꝓpria cogi-
tatiōe cognoſcim᷒ ex motib: ſed poti᷒ ex ꝓpria forma
ḡ videtꝛ ꝙ iſte ſext᷒ modus nō hēat cognoſcibile ꝓpriū

Solō Obiectio Si aūt tu dicas ꝙ exēplū Aug. nō eſt hō ſ; aīal vt
q̄dā libri hn̄t. tunc videtꝛ ꝙ nihil dicat in q̄nto mō vbi
ſupponit ꝙ aīa ſe videt ꝛ ex ſe cognoſcat aīam alteri᷒.

Solutio Solō dōm ꝙ iſti modi viſiōis boni ſūt. ſ; q: Aug.
nō intēdit oi mō diſtinguere viſiōes: ſ; tm̄ exēpla q̄rū
dā modoꝝ gn̄aliū dare: iō nō ſubdiuidit modos gn̄a
les. Et iō bn̄ ↄcedo ꝙ p̄m᷒ ꝛ q̄rt᷒ ſubdiuiduntꝛ ſicut
ꝓbāt obiectiōes. Rō aūt diuiſiōis Aug. hec eſt. Oē
qđ videtꝛ aut videtꝛ ꝑ ſpēm ꝓpriā aut i ſpē alteri᷒. Si
aūt videtꝛ ꝑ ſpēm ꝓpriā aut ipa ſua ſpēs eſt eſſētia ſua
vt videri ꝛ ꝑ eſſentiā eſſe in vidēte ſit idē / aut ſpēs ſua
eſt intētio rei viſe tm̄ ꝛ nō eſt eſſētia ſua. Si p̄mo mō
tūc eſt p̄m᷒ mod᷒. ſi ſcđo mō aut eſt cū pn̄tia materie
ſicut fit viſio ſenſibił / ꝛ tūc eſt ſcđs mod᷒ aut eſt ſine
pn̄tia ꝛ tūc eſt terti᷒ mod᷒. Si aūt nō videtꝛ in ſpe ꝓ-
pria aut videtꝛ in eo qđ reſultat ex ſpēb ꝓprijs ꝑ ſe aut
qđ reſultat ex eis ꝑ cōparatiōnē ad aliud. Si p̄mo mō
tūc eſt mod᷒ q̄rt᷒ in triplici ſua diuerſitate ſic pz in
obiectis: q: obiectio docet artē accipiēdi modos illos
Si ſcđo mō aut eſt cōparatio ſpēꝝ ex q̄b reſultat inten
tio viſa ſm cōparatiōnē cauſati ad cām / ꝛ tūc eſt vltim᷒
mod᷒: q: accipimus q̄ndā cām q̄ ꝑ ſpēm nō poteſt co-
gnoſci: ſ; ꝑ ſpeciē ſui effect᷒ ꝛ opis ſic motorē ꝑ motū
ꝛ hmōi aut ē ſm collationē ſiłiū ꝛ ꝓportiōabiliū ꝛ ſic
eſt modus q̄ntus generalr̄ intellect᷒. Et ꝑ h̄ pz ſolō
Ad primā fere ad totū. Dicēdū em̄ ad primū ꝙ ea q̄ ſūt ꝑ eſſen-
tiā in aīa aut ſunt de ſuba aīe q̄dāmō ſic ipa aīa ꝛ po-
tētie ei᷒ aut ſūt illabētia ꝑ ſubam aīe vt de᷒ aut infor
Ad 2m mātes tā in potētijs vt habit᷒. Ad aliud dōm ꝙ vi
ſio interior dr̄ viſio poti᷒ q̄ꝫ act᷒ alteri᷒ ſenſus dupli
ci rōne q̄ꝝ vna tāgitꝛ a ph̄o. ſ. ꝙ viſus imaterialior eſt
ꝛ pluriū differētiaꝝ cōſideratiu᷒: ꝛ iō mag̃ ↄueniēs
potētijs interiorib formalib ꝛ iō etiā altior eſt in ca-
pite hoīs q̄ cōplete hz ſenſus ꝛ lucidiorē hz ſpm̄ ſenſi
bilē ꝛ neruos obticos decurrentē licet in q̄buſdā aiali
bus alijs altior ſit auditus vt in equo ꝛ leone ꝛ fere
in oib q̄drupedib ſed in volatilib eſt ſicut in hoīe q̄
ad auditū ꝛ viſum ſed nō q̄ ad odoratū: q: ille volati-
lib eſt altior auditu. cuius inq̄rere cām eſt alteri᷒ ne
gocij. Alia cauſa pōt eſſe ꝙ actus alioꝝ ſenſuū nō ex-
plentꝛ ſine agēte in materiā corꝑalē. ꝛ corꝑaliter non
ſpūaliter vt patz in auditu ſm actū q̄ nō explетꝛ ſine ꝑ-
cuſſione ꝑ ingēte fracturā aeris vt dicit ph̄s. Odor
aūt nō expletꝛ ſine euaporatōe fumāte. De guſtu āt et
tactu ꝑ ſe patz: ꝛ iōdo dicit cōmētator ꝙ ſpēs viſibi-
les ſunt i medio ſm eſſe ſpūale. ſpecies aūt alioꝝ per
eſſe materiale: ꝛ iō iterū magis cōpetit interiorib po
Ad 3m tētijs nomen viſus q̄ꝫ nomē alteri᷒ ſenſus. Ad ali-
ud dōm ꝙ Aug. vocat h̄ generalr̄ memoriā oēm the-
ſaurū ſiue cōtineat imagines ſenſus cōis ſiue intētio-
nes eſtimatiōis ſiue etiā rōnes intelligibiles: q: ipſe
nō intēdit diſtinguere potētias aīe ſed tm̄ diuerſas
viſiones ꝑ exēpla monſtrare vt ꝓbaretꝛ p̄mus eſſe cer
Ad 4m tiſſimus. Ad aliud patz ſolutio ꝑ ante dicta. Ad
Ad 5m aliud dōm ꝙ videre contrariū in cōtrario nō facit ꝓ-
priū genus viſionis qđ alio mō nō magis ꝓpriè vide
re nō poſſit / ꝛ de talib tm̄ intēdit hic Aug. q̄ certā ali
quā hn̄t viſionē vt ꝓbat ex ipſis gradib viſionū ꝙ p̄-
Ad 6m mū genus viſionū eſt certiſſimū. Ad aliud dōm ꝙ
Aug. intēdit ſpēale gen᷒ viſionū eorū ſcz in quoꝝ ſub
ſtantiā nō poſſumus niſi ſpē opis vel effect᷒ ſui: ꝛ iō
nō ſubijcit ibi hoīem niſi ꝑ materiali exēplo ꝛ cōi ꝛ in
tēdit a ſiṁ ea q̄ cognoſcim᷒ ꝑ opa ꝛ nō aliter ſicut vir-
tutē ſaphiri ꝑ aurā micās ꝛ ꝟtutē magnetis ꝑ attra
ctū ferri ꝛ motorē celi per motū ſtellariū.

Vtrū pōt aliq̄s ſcire certiſſima ſciētia an ſit dignus vita eterna vel non. Arti. XV.

P Eínde q̄ritꝛ de h̄ qđ dic̄ [Motus orbiū nō ſic
d videtꝛ fides i corde in q̄ ē ab eo cui᷒ ē ſ; eā tenet Arg. p̄mo.
certiſſima ſcia ꝛc̄.] ē̄.b. Hoc em̄ nō videtꝛ eſſe
veꝝ q: ꝓbatū ē ꝙ q̄lib; q̄ hz vnā ꝟtutē hz oēs: ḡ ſi vi-
deo me hr̄e fidē video me hr̄e oēs ꝟtutes ꝛ ſic certiſſi-
ma ſcia ſcio me eē dignū vita et̄na qđ ē ↄ̄ Eccs. 9. Ne
mo ſcit vtꝝ odio vł amore dign᷒ ſit. Itē aplš Nihil 2o.
mihi ↄſci᷒ ſū: ſ; in h̄ nō iuſtificat᷒ ſū. Itē in ꝓuerbijs 3o
Eſt via q̄ videtꝛ hoī recta ꝛ nouiſſima eius ducūt ad
morte. Itē Job. 3. Viro cui abſcōdita ē via ꝛ circūde 4o
dit eū de᷒ tenebris. Et ibi dic̄ glo. Greg. ꝙ ꝑ̇pria cā
flet᷒ ē ſcīs viri: q: neſciūt de ſtatu ſuo vtꝝ placeat vł
diſpliceat deo. Ad h̄ q̄dā dixerūt ꝙ bn̄ q̄de i corde vi Solō p̄ma
detꝛ fides ſed neſcitꝛ vtrum gratis data vel gratū faci quorundā.
ens ꝛ ideo neſcitur vtrū ſic omnes habeantur. Sed Obijcitꝛ p̄o
hec ſolutio mirabilis eſt: quia de gratia gratūfacien ↄ̄ ſolōnē.

te idē obijcit hec em̄ nō eſt niſi p eſſentiā in aīa ſi eſt.ḡ ipa videt ab ipa ḡ certiſſima ſcia ſcit ſe eſſe in grā ḡtu facitē qd oībȝ ptȝ eſſe falſum. Si aūt tu dicas q nō itelligit niſi de fide hoc nihil eſt: qȝ ī originali.ſ.viij. de trini. dat Aug. exēplū de fide/ de iuſticia/ de charitate de tēperātia:ḡ ptȝ q ſolō illa nulla eſt: qȝ Aug. itelligit de oībȝ q̄ p eſſentiā ſunt in aīa. Jō alij dixerūt q in ṽitate bn̄ ſcit hō ſm p̄ntē ſtatū verū odio vl amore dign⁹ ſit ſȝ neſcit verū pſeueret an nō/ ⁊ ita intelligūt ſup dicte auctoritates. Sed hec ſolō itez̄ ſtare nō pt̄: qȝ vnuſqſqȝ p certiſſimā ſciam ſe ſciret eē ī grā vl nō ⁊ magȝ ꝯſtaret ei de ſtatu grē q̄ȝ de ſtatu ei⁹ qd videt añ oculos corpis ⁊ hoc dicit vnicuiqȝ ꝓpria ꝯſcīa eē falſū. Un̄ videt mihi tenēda via q̄rūdā q ſm Aug. aliud eſt ſcire qd conuertit cum noſſe: ⁊ aliud eſt ſcire qd eſt ex diſcretione ⁊ cogitatione. Dicit enim Aug. in loco vnde trahit iſta autoritas q noſſe nihil aliud eſt q̄ȝ noticiam rei apud ſe tenere. Cogitare aūt eſt ab alijs rebȝ notis rē notā diſcernere. dicat itaqȝ q duplex eſt certitudo.ſ.certitudo noticie/ ⁊ hec fortior eſt ⁊ melior q̄nto rei noticia meli⁹ ⁊ nobili⁹ apd ſe habet ⁊ ſic nihil adeo certū eſt ſicut ea q̄ ſūt p eſſentiā in aīa: ſed illa inter ſe hn̄t grad⁹ vt dictū eſt. Alia eſt certitudo ſcie diſcretiue vni⁹ ab altero/ ⁊ hec fit in ꝯſideratione ꝓprietatū differētiaꝝ rei ſm actū ⁊ hac certitudie magis eſt certū cui⁹ differētie ⁊ ꝓprietates nature magȝ inueſtigate ſūt. Si aūt tu obijcias diſtinguēdo q ſi fides ⁊ alie ṽtutes ſunt in aīa q aīa pōt ꝯuerti ſup eas qñ vult ⁊ videre ⁊ diſcernere/ qȝ nō exigit ad itelligere ſm actū niſi aſſimilatio itellect⁹/ ⁊ hn̄ eſt illi aſſimilatus qd p eſſentiā hȝ apud ſe. Ego rn̄deo q Aug. mouet ſimilē q̄ſtionē de aīa cū ſit ſibi p̄ns q̄re q̄rit ſe. Et dico q hoc eo q itellect⁹ in hac vita ꝯiūct⁹ eſt fantaſijs ⁊ nō accipit niſi ex fantaſmate/ ⁊ nō pōt hmōi a ſe ſepa ret ⁊ iō ſi debeat rē diſcernere ⁊ diſcretiue ſcire/ opꝫ q ipe accipiat eiuſdē qd ipe eſſentialr apud ſe hȝ aliā ſciā ex fantaſmate/ ⁊ ſic diſcernere ⁊ diſcretiue ſcire oportet q ipe accipiat eiuſdē qd ipe eſſētialr apud ſe hȝ aliā ſciam ex fantaſmate/ ⁊ ſic diſcernere fidē diſcit p opa fidei ⁊ p materiā/ ⁊ hoc mō ē veꝝ q aīa nō poſſit ꝯuerti ſup oē qd apud ſe hȝ/ ⁊ cā hui⁹ dicta eſt ſed tn̄ pōt ꝯuerti ſup id qd accipit p inuētionē vel doctrinā diſcretiuā vni⁹ ab alio ⁊ nō ſup alia/ niſi ipfecte eo q illoꝝ noticiā nō hȝ niſi ī vlī hitu p̄ncipioꝝ ꝯfuſo ñ potēte ꝯcludere ſcibile niſi determinet ad pticularia ⁊ ſpēalia accepta ⁊ p diſciplinā. Et hoc eſt qd dicit Boeci⁹ in.v. de ꝯſolatiōe phie de itellectu hūano ponēs verſus qui ex ſentētia Aug. extrahunt. Sed mēs ecce obruta mēbris neqȝ oppſſi lūmis igne reꝝ tenues nō ſcere nexus. Et infra ali⁹. Cunqȝ mentē cerneret altā pariter ſūmā ⁊ ſingula norat. Nunc mēbroꝝ cōdita nube nō in totū eſt oblita ſui. Sūmāqȝ tenet ſingula perdēs. Jgit quiſqȝ vera reqrit neutro ē habitu. Nā neqȝ nouit nec penit⁹ tn̄ oīa neſcit. Sed quā retinēs meminit ſummā. Cōſulit alte viſa retractās vt ſeruans queat oblitas addere ptes. Et vocat ſūmā alte viſa ſciam nubilatā in ꝯfuſo hitu vniuerſaliſſimoꝝ p̄ncipioꝝ q̄ inat⁹ eſt nobis. qȝ aliter vt dicit Aug. neſciret ſe inueniſſe qd querit niſi aliq̄liter haberet ei⁹ noticiā apud ſe ad qd examinaret queſitū ⁊ inuentū nec quereret nec ſequeret: qȝ nō poteſt q̄ri nec ſequi nullo mō ſcitū nec appetere ſcire: qȝ nō eſt appetit⁹ niſi ei⁹ qd aliq̄ mō ſcit. ⁊ h̄ etiā vult Ariſt. i fine.ij. poſterioꝝ.

Solō / Obiectio / Solō 2a q̄rundā. / Obijcit ꝯ il lā ſolōnem. / Solō. principalis Alberti cuȝ alijs. / Obiectio. / Solō

Arti. XVI. Q

Quā conformitatē habēt p̄dicte viſiones ad celū in qd raptus eſt paulus.

Einde querit de hoc qd dicit [Nō corpaliter nec imaginatiōe ſed itellectualr ⁊c.] ē.c. Ex hoc em̄ videt q oīa illa genera viſionū enūceratarū ſup reuertant ad tria enūcerata hic. Jtē cū dicat Aug. in.xij. ſup Gen̄. ad lrām. ⁊ ponit in glo. 2. Coꝝ.12. q iſta tria genera viſionū ſunt triplex celū in qd raptus eſt paulus. Querit ḡ quā cōformitatē habēt iſte viſiones ad celū. Solutio dicendū ad p̄mū q diuidēdo penes modos viſibiliū ſunt gn̄ales modi ſex ſup enūcerati ſȝ accipiēdo penes ſubiecta partiū aīe vidētis tūc nō ſunt niſi tres enūcerate hic viſiones. Aut em̄ eſt extra ⁊ ſic eſt corpalis viſio p ſenſus/ aut intus ⁊ tunc aut corpaliter aut intelligibilr ⁊ p̄mo mō eſt imagiabilis. Scdo aūt mō intellectualr viſio. Ad aliud dicendū q ego nō puto q iſte viſiōes tres oībȝ modis celū dicant: ſed dicunt tunc celū eē cū celū in eis aperit.i. ſecreta celi pandunt/ hoc em̄ fit qñqȝ ad ſenſum ſicut Gen̄.18. vbi angeli ſenſibiliter abrae myſteriū ꝓmiſſi ſeminis apparuerūt ⁊ qñqȝ imaginatiōe vt ezechieli apti ſunt celi in myſterio aīaliū. Et intellectualr vt Danieli ⁊ Joſeph qbȝ reuelata eſt intelligētia viſionū ⁊ a ſola vltia dicit apiri ſimplr celū. Jn alijs aūt ſm qd em̄ ſicut in ꝓphia ſimplr. a ſola vltima dicit ⁊ ab alijs nō niſi forte ſm q intelligētia (vt dicit Dam̄.) opus eſt in viſione.

Arguit p̄o / 2o / Solō ad primū. / Ad 2m

An fides habeat certitudinē ante omnem cognitionem.

Arti. XVII. R

Einde querit de hoc qd dicit ibi [Credimus vt cognoſcam⁹ ⁊c.] ē.d. Huic em̄ cōtrariū videt qd dicit Aug. in li. lxxxiij. q. vbi dicit q q̄dā intelligūt ſilr ⁊ credūt. Jtē ſi oīs certitudo eſt p cognitionē tunc videt q fides nullā habeat certitudinē añ cognitionē. Jtē oīs cognitiōis certitudo eſt p rōnē. Fides aūt cognitio eſt vel nō ſine cognitiōe:ḡ videt q nō hēat certitudinē niſi ex rōne. rōnē aūt nō hȝ ḡ nō hȝ certitudinē vt videt. Sed ꝯ fundamētū in q̄libet ſcia eſt magne certitudis:ḡ mlto magis in ſcia diuia. Fides aūt fundamētū eſt ⁊ ſcie diuie ⁊ vite ſicut dicit aplS.1. Coꝝ.3. Fundamētū nemo aliud ponere pōt p̄ter id qd poſitū eſt ieſus xp̄s vt dicit glo. Amb. hoc eſt fides ieſu xp̄i ḡ fides ē certiſſima: qȝ alit totū eēt irritū. Solō dōm q fides ē certior oī arte ⁊ demōſtratiōe q̄dā certitudie. Eſt ei certitudo duplex.ſ. certitudo ṽitatis intellectiue ⁊ veritatis affectiue. certitudo ſicut ṽitatis q̄ ſm pietatē eſt/ vt dicit aplS ad Titū.1. certitudo veritatis itellectiue aut eſt in p̄mis illi⁹ ſcie i q̄ ē ṽitas illa aut ī demōſtrat̄ ex p̄mis aut ex hiis q̄ p p̄ma ⁊ vera accepērt fidē. Certitudo āt ṽitatȝ q̄ ē ſm pietatē ſup rōnē eſt: ⁊ iō nō trahit certitudinē a p̄ncipijs rōnis: ſȝ poti⁹ a lūine/ qd ē ſilr p̄me ṽitati qd ē ſimplex q̄ſi aperiēs oculū ad vidēdū p̄mā ṽitatē ſic lumē ſolis īddēs ocl'o apit ipm ad accipiēdū qd offert ⁊ hec ē certitudo ex lūine fidei iformāte ꝯſciam ⁊ ꝯuincēte p affectū de ṽitate credibilitatis ⁊ q crēdēdū ſit ī ipm qd credit etiā extra metas rōis ꝓprie ⁊ hec ē certitudo fidei ⁊ iō ſcītus ſciēs diſciplias mathematicas poti⁹ abnegat q triāgul⁹ hȝ tres angulos eq̄les duobȝ rectȝ q̄ȝ neget ṽitatē fidei. ⁊ p h̄ pȝ ſolō ad duo vltima. Ad primū aūt dōm q credere dicit multipliciter ſicut ⁊ fides. ⁊ ideo Aug⁹. ſumit ibi credere large ſm q credere dicit quēlibet conſenſum cuiuſcunqȝ veritatis: ſic enim in diſciplinalibus

Arguit p̄mo / 2o / 3o / Rō in ꝯtrariū / Solō principalis ⁊ ad duo vltima. / Ad primū

ſit ē credere ꝛ itelligere:niſi forte itellect⁹ dicat̃ cogni
tio ei⁹ qđ đr ꝑ ſermonē. Jlle em̄ itellect⁹ p̄cedit oēm
ꝯſenſū ſiue in ſciētijs itellectiuis ſiue in ſciētia que eſt
ſm pietatē ſicut eſt in fide.

Deſcriptio fidei.

Heb.11. Ait em̄ apl's Fides eſt ſub̄a reꝝ ſperādaꝝ ar
gumētū vł ꝯuictio nō apparētiū:q2 ꝑ fidē ſub
ſiſtūt i nob etiā mō ſperāda:ꝛ ſubſiſtēt i futu
ro ꝑ expiētiā:ꝛ ipā ē ꝓbatio ꝛ cōuictio nō ap
a parētiū:q2 ſi qs de his dubitet: ꝑ fidē ꝓbat̃:
vt adhuc ꝓbat̃ futura reſurrectio: q2 ita cre
diderūt p̄triarche ꝛ alij ſctī. Uel ꝓbatio eſt ꝛ
certitudo ꝙ ſint aliq̄ nō apparētia vt.ſ.dictū
eſt. Propt̄ tn̄ fides đr ſub̄a rerū ſperādaꝝ:
b q2 ſperādis ſubſtat: ꝛ q2 fundamentū eſt bo
norū qđ nemo mutare poteſt.

Arti.XVIII S An fides bene diffinit̃ ab aplo ꝙ eſt ſubſtā
tia rerum ſperandarū nō apparētiū.

Jt em̄ apl's:Fides eſt ſub̄a reꝝ ꝛc̄.] Hic inci
a pit ponere aliā diffinitionē fidei ꝛ explanare.
Et iō diuidit̃ hec ps i duas ptes. Jn q̄ꝝ p̄ma
ponit diffinitionē fidei ꝛ explanat. Jn ſcđa āt obijcit
ꝯ diffinitionē ꝛ ſoluit ibi [Si vo q̄rit̃ an hec deſcͥptio
ſpei ꝯueniat. Jncidit aūt h̄ p̄ma qđ de diffinitione
data ab aplo ꝛ qđ cōiter ab oib diſputata.ꝛ pōt obij
Arg.primo ci ſic. Ois diffinitio đz eē ex p̄orib ꝛ notiorib ꝛ eſſen
tialib diffiniti. res aūt ſperāde vt ſperāde nec p̄ores
nec notiores nec eſſētiales ſūt fidei:ḡ nō đz diffiniri ꝑ
2° illas. Jtē nihil vnū ſpē ſm rōnē diffinitiōis ponit̃
in generib diuerſis nō ſubalternatī poſit̄/fides aūt
in iſta diffinitiōe ponit̃ i gn̄e ſub̄e ꝛ argumēti q̄ ſūt ge
nera diuerſa ꝛ nō ſubalt̄natim poſita:ḡ peccat diffini
3° tio. Jtē nulla vt⁹ vna diffinibil' eſt ꝑ duplicē actū
virt⁹ āt fidei h̄ diffinit̃ ꝑ duplicē actū:ḡ male diffinit̃
Prima ꝓbat̃ ꝑ h̄ ꝙ vni⁹ vtutis vnic⁹ eſt actus.ſcđa
aūt ꝓbat̃ ꝑ h̄ ꝙ facere ſubſtare res ſperādas in nob ꝛ
arguere de nō apparētib ſunt diuerſi act⁹ etiā ſpē vt
4° videt̃. Jtē act⁹ p̄uſ ſūt potētijs ꝛ p̄ora ſūt obiecta
actib ſm rōnē ꝛ ſilr hitib:ḡ ſi diffinit̃ hit⁹ ſic ꝛ potē
tia ꝑ obiectū ſiue oppoſitū debet diffiniri ꝑ id qđ eſt ꝑ
ſe obiectū ei⁹ ſ3 fidei nō ꝑ ſe obiectū eſt ſperādū:ḡ ma
5° le diffinit̃ ꝑ illud. Jtē ſub̄a đr m̄ltis modis vt dicit
phs in.v.p̄me phie.ſ.materia forma cōpoſitū genus
Non pro q̄lr igit̃ ſumit̃ h̄ ſub̄a in diffinitiōe iſta? Si ꝓ mate
materia ria h̄ nō videt̃ q2 res ſperāde nō ſūt oēs ex fide vt cir
ca materiā nec oēs ſūt in fide vt i materia. Cū igit̃ nō
dicat̃ mat̄ia plib modis niſi ex q̄ vł in q̄ vł circa quā
videt̃ fides nō eſſe ſub̄a vt materia rerū ſperandaꝝ.
Non pro Si vo dicat̃ vt forma h̄ ē abſurdū:q2 ſic fides eēt
forma forma oim rerū ſperādaꝝ qđ falſū eſt:q2 res ſperāde
m̄lte ſūt nō vna ſm rōnē forme niſi inq̄tū ſperāde ſt̄
ꝛ hāc rōnē forme nō hn̄t a fide ſ3 poti⁹ a ſpe. Si vo
Non vt cō dicat̃ ſub̄a vt cōpoſitū tūc iterū h̄ pꝫ ꝑ ſe nō eē veꝝ
poſitum. q2 fides nō ē cōpoſita nec vt cōpoſita ſubſtat reb ſpe
rādis:q2 tūc res ſperāde eēt in ea ſic aliqđ ē in cōpo
ſito ꝛ h̄ eſt ſic accn̄s eſt in ſubiecto vel ꝓprietas qđ ab
ſurdū eſt. Si vo accipiat̃ ſm gn̄is intētionē tūc fi
Non ſm ge des eēt gen⁹ reꝝ ſperādaꝝ qđ itꝝ eē abſurdū oib
nerſ itētiōe3 patꝫ:q2 ſic p̄dicaret̃ de oib ḡ nullo mō eſt ſub̄a rerū
ſperādaꝝ. Si vo dicat̃ ꝙ đr ſub̄a vt eſt fūdamētū.
Solo Cōtra q2 ipā ē fundamētū oim vtutū:ḡ debet dici
Obiectio.

ſub̄a oim vtutū ꝛ nō reꝝ ſperādaꝝ tm̄. Jtē chari 6°
tas pfectior ē q̄3 ſpes in edificio ſpūali. de q̄ exponi cō
ſueuit illa diffinitio:ḡ magis debet dici ſub̄a reꝝ dili
gēdaꝝ q̄3 ſperādaꝝ. Jtē cū fides ſit de penis et̄nis 7°
de q̄b eſt timor ſic de p̄mijs et̄nis de q̄b eſt ſpes q̄re
poti⁹ đr reꝝ ſperādaꝝ q̄3 timēdaꝝ. Jtē cū fides nō 8°
tm̄ ſit de futurſ q̄ ſperāda ſūt:ſ3 etiā de p̄teritſ ꝛ bōis
ꝛ mał. videt̃ ꝙ nō tm̄ ſubſtet ſperādis ſ3 etiā alijs:ḡ
inſufficiēter đr cū đr eſſe ſub̄a rerū ſperādaꝝ. Jtem Queſtiun
q̄rit̃ q̄lr ſit argumētū nō apparētiū. Dicat̃ ei argumē cula prima.
tū ratio rei dubie faciens fidē/ꝛ ꝯſtat ꝙ hoc mō fides Obiectū
nō eſt argumētū:q2 nec ſillogiſm⁹ ē nec iductio nec en primū
thimema nec exēplū Jtē đr argumētū q̄nq3 collectio 2°
q̄dā breuis ſnie ſeq̄ntis ſic facit Hiero.argumēta in
li.in ep̄lis ad Rom.ꝛ alias: nec h̄ mō đr fides argu
mētū. Jtē đr etiā argumētū ſm Boetiū.materia ꝓpō 3°
q̄ cōfirmat argumēti hitudinē eo ꝙ arguit mentē de
certitudie ꝛ hitudie rōnis inducte/ꝛ ſic itꝝ nō videt̃
fides dici argumētū:q2 nullū locū vel hitudinē cōfir
mat:ḡ male đr argumētū. Jtē cū argumētū omne 4°
aut ſit rōcinatio vel fulamētū rōcinatiōis ꝛ rō euacu
at meritū fidei vt dic̄ Greg. videt̃ etiā fidei repugna
re rō argumēti. Jtē q̄lr đr argumētū nō apparētiū 5°
nullo em̄ mō apparētiū nullū pōt eſſe argumētū:q2
oē argumētū ē appareſ ꝛ ꝑ apparēs. Articli aūt nllo
mō apparēt ḡ ipoꝝ nullū ē argumētū. Jtē argumē 6°
tū facit apꝑere id cui⁹ ē argumētū.fides aūt nō facit
apꝑere articulū:ḡ nō argumētū illi⁹ vt videt̃. Jtē cū 7°
fidei ſit cognitio q̄dā enigmatica/videt̃ eē mag̃ ſub̄a
le ꝙ ſit argumētū q̄3 ꝙ ſit ſub̄a:ḡ p̄us debuit in diffi
nitiōe poni:ḡ ꝯuerſus eſt ordo partiū in diffinitione.
Ulterius q̄rit̃ q2 Joh. Dam. videt̃ aliq̄d addere Queſtiūcu
huic diffinitiōi.iiij.li.ca.1.ſic dicēs.Fides ē coꝝ q̄ ſpe la ſecunda.
rant̃ ypoſtaſis reꝝ redargutio q̄ nō vident̃ indiſtabi
lis ꝛ idiuiſibil' ſpes coꝝ q̄ a deo nob annūciata ſunt ꝛ
petitionū nraꝝ factōis. Qualr igit̃ đr fides redargu
tio indiſtabił ꝛ indiuiſibił: q2 nihil arguit mentē niſi
dijudicādo. Jtē q̄lr đr ſpes coꝝ q̄ annūciant̃ ꝛ peti Queſtiūcla
tionū nraꝝ factiōis fides em̄ non eſt ſpes. Adhuc tertia.
aūt vlteri⁹ q̄rit̃ de alia diffinitiōe quā dat in ſequēti Queſtiūcla
caplo dicēs ꝙ fides eſt nō inq̄ſit⁹ ꝯſenſus vt q̄dā falſi quarta.
libri hn̄t q2 vitas lr̄e vt apꝑuit i alia trāſlatōe/fides
eſt inq̄ſit⁹ ꝯſēſus ꝛ h̄ oīno nō videt̃ fidei cōuenire:q2
nō inq̄rit nec iueſtigat.ꝓbatio: dicit ei paꝝ añ Dam.
Si ei qs reputabit q̄lr ex nō ente ad eē ꝛ cuius gr̄a
de⁹ deduxit oia ꝛ naturalib excogitatiōib iuenire
voluerit nō acapit/aiał ei cognitio ē hec ꝛ demōiata.
Solo Solo meo iudicio dōm ad p̄dicta ꝙ fides nō ē dif
finita ab aplo i ſe ꝯſiderata ꝛ ſm ſuā ſbaꝫ ſ3 poti⁹ ſm
ꝙ ꝯſiderat̃ i ſbiecto ꝑ effectū quē efficit i ipo.ſunt aūt
duo effect⁹ ei⁹ ſeſe ꝯſitēs q̄ꝝ vn⁹ eſt ꝙ res et̄nas oñ
dit/ꝛ ita ꝑ aliquē ꝯſenſū ponit eas i fideli. Scđs aūt
eſt ꝙ ꝯuicit mentē de vitate illaꝝ reꝝ ſic etiā dic̄ aplo
añ diffinitionē iſtā ad Heb.11. Accedentē ad deū oꝫ
p̄mo credere q2 eſt: ꝛ ꝙ inq̄rētib ſe ſit remūerator ſic
etiā in alijs credibilib p̄mo ſcim⁹ q̄d eſt qđ ꝓponit̃ ꝑ
ſermonē ꝛ poſtea arguit̃ mēs ꝑ ꝯſenſū. ꝛ gr̄a p̄mi cō
uenit fidei ꝙ ſit ſub̄a reꝝ ſperādaꝝ. ꝛ gr̄a ſcđi ꝙ ſit ar
gumētū nō apparētiū: q2 ſperāda ſt̄ nō apparētia vt
dic̄ apl's ad Ro.7. Nā qđ videt qs q̄d ſperat? ſi aūt
qđ nō videm⁹ ſperam⁹ ꝑ patiētiā expectam⁹. Et hoc
eſt qđ coiter dicūt doctores ꝙ fides diffinit̃ ab aplo
ꝑut ipā eſt fūdamētū in edificio ſpūali: q2 ſic p̄ma eſt
ſm naturā act⁹ ſui vt dicit mgr̄ in lr̄a ſeq̄ntis capli ꝛ

ſubſtat oíbꝫ alíjs/ ꝛ alias locat í nob.i.facit ꝙ locent
Ad primū Dicēdū igit̄ ad pmū ꝙ illa rō ꝓcedit de diffinitiōe
eſſētiali ꝛ nō de illa q̄ dat̄ ꝑ effectū í ſubiecto ꝯſeq̄ntē:
Ad 2m. q2 ille effect⁹ ſp̄ poſterior ē illo cui⁹ ē effect⁹. Ad ali
ud dōm ꝙ ſuba nō ponit̄ h̄ vt gen⁹ fidei ſꝫ poti⁹ vt ꝓ
prietas q̄dā í cōꝑatiōe ad effectū inuēta í fide. Et ſilr̄
argumētū poti⁹ eſt ꝓprietas q̄dā h̄ q̄ȝ gen⁹:ſꝫ verꝫ eſt
ꝙ in cōꝑatiōe ad diuerſū modū ſubiecti accipit̄ in iſta
duplici ꝓprietate ſm̄ eīn ꝙ itellect⁹ affectiu⁹ ē ſic ſub-
ſiſtere in eo facit res ſperādas circa q̄s eſt qs affectus
Ad 3m. ſm̄ aūt ꝙ hꝫ aliq̄d cognitōis ſic arguit ipm̄ de ꝯſenſu
nō apparētiū. Ad aliud aūt dōm ꝙ obiectio ꝓcedit
de actu eſſētiali ꝛ pmo:ſꝫ in diffinitiōe ponit̄ act⁹ q̄ eſt
effect⁹ nō q̄ eſt mot⁹ ꝛ ſubalis oꝑatio fidei. Talē autē
actū q̄ eſt effect⁹ multiplicē pōt hīe oīs ꝟtus q̄ ſubie-
ctū hꝫ aliq̄ mō diuerſificatū/ ſicut ē itellect⁹ affectiu⁹
Ad 4m q̄ duo dicit̄.ſ.ꝙ ē intellect⁹ ꝛ ꝙ ē affectiōis. Ad ali-
ud dōm ꝙ etiā illa obiectio nō ꝯcludit niſi de actu q̄
eſt oꝑatio ꝟtutis ꝛ pma ꝛ ꝓpria:q2 illi rñdet obiectū
ſm̄ rōnē vt viſioni viſibile ꝛ fidei credibile ſꝫ nō ꝯclu-
dit de actu q̄ eſt effectus in ſubiecto.tñ ꝓpoſitio illa ꝙ
Ad 5m act⁹ ſūt pur̄ potētijs nō ē generalr̄ vera ſꝫ h̄ ē alteri⁹
ꝯſiderationis. Ad aliud dōm ꝙ q̄dā dicūt ꝙ ſuba di
cit̄ ibi vt materia:ſꝫ materia dr̄ multis modis: dicit̄
eīn materia a ſubiecto materie.i.ab eo qḋ ē ſubiectū p
mū/ ꝛ ſic dr̄ tribꝫ modis vt patꝫ in obijciēdo ꝛ dr̄ ma-
teria diſpō q̄ reducit̄ ad matiā eo ꝙ ipa cū matia ſub
iaceat forme ſicut caliditas forme ignis ꝛ h̄ mō dicūt
ꝙ fides eſt ſuba materialr̄:q2 ſm̄ naturā oībꝫ alijs ſub
ſternit̄ in edificio ſpūali. Sꝫ meli⁹ pōt dici ꝙ ſuba dr̄
h̄ ab actu ſubſtādi ꝛ nō a natura ſube vel q̄ddītatis ꝛ
tūc planū ē rñdere:q2 tūc ſumit̄ ſuba a ꝓprietate act⁹
ſube ꝛ nullo mō q̄tuor modoꝝ inductoꝝ dr̄ ſuba:ſed
q2 ſubſtat edificio ſpūali i q̄ fides fūdat ſpes erigit pie
Ad obiectio nē ꝯ ſolōnē. tas ꝛ charitas ꝯcludit teſtudiēs. Ad aliud dōm ꝙ
ipa fundat oēs ꝟtutes i nobis:ſꝫ ꝟtutes nō appetūt̄
niſi ꝓpter res ſperādas:ꝛ ideo res ſperāde ſunt finis
oīm q̄ ſunt in edificio ſpūali:ꝛ iō poti⁹ in cōꝑatiōe ad
Ad 6m. ſperāda dicit̄ fides fundamentū. Ad aliud dicēdū
ꝙ in hoc nō ꝯſiſtit fundatiōis rō ꝙ aliq̄d ſit ꝑfecti⁹ ſꝫ
de h̄ ꝙ de ſe iportat rōnē ꝯſūmatiōis toti⁹ vite ꝛ edi-
ficij ſpūalis/ ꝛ h̄ nunq̄ȝ eſt in diligēdo ſm̄ ꝙ diligēdū
q2 h̄ eſt cōe vie ꝛ pa̅ie ꝛ tꝑale ꝛ eternū:ſꝫ ſperādū ſemꝑ
eſt eternū/ ꝛ totū eīnū cadit ſub ſperādo:ꝛ iō poti⁹ aſ
Ad 7m ꝛ 8m ſignatio fidei ſit penes ſperādū q̄ȝ penes diligēdū. Ad
aliud dōm eſt ꝙ eſt de penis nō vt de fine:ꝛ iō nō diſ
Ad queſtiū culā cū obie ctiōe pa 2a ꝛ 3a ꝛ ad 4m finit̄ penes illas. Et ꝑ idē patꝫ ſolō ad ſequēs. Ad
aliud dōm ꝙ argumētū ponit̄ in diffinitiōe fidei ad
ſilitudinē argumēti qḋ dr̄ pncipiū. Probatio ita di-
cit q̄dā Johēs epūs. Fides locat fideles in ꝟitate ſicut
imobile ſūme ꝟitatis pncipiū:ſed drña eſt ꝙ pncipiū
ſcie arguit mentē lumie cōpoſitiōis terminoꝝ:ſꝫ fides
ſimplici lumie qḋ informat ꝯſciam ſiue intellectū:q2
aliter nō eſt virt⁹ ſꝫ ars vt ſup̄ dictū eſt. Et ꝑ hoc patꝫ
ſolutio ad id qḋ cōtra obijcit̄ de argumēto qḋ eſt ma-
xima ꝓpoſitio ſm̄ veritatē ꝛ hoc nō eſt fides. Ad ali
ud dicendū ꝙ argumētū qḋ ꝯſtat in cōplexione ꝛ de-
curſu vni⁹ in alterū eſt fundamētū rōnis:ſed hoc mō
nō dicit̄ fides argumētū ſed mō p̄dicto ꝛ iō valet ob-
Ad 5m iectio. Ad aliud dōm ꝙ nullū pōt eſſe argmētū nō
apparētiū rōni qḋ eſt ꝑ decurſum rōcinatiōis:ſed ar-
gumentū qḋ eſt lumen ꝟitatis infuſe pōt eſſe nō ap-
parentiū rōni:q2 in ipo incipiūt apparere ſicut articu
Ad 6m li apparēt in fide licet nō appareāt in ſpē. Ad aliud

dicendū ꝙ falſa eſt iſta ꝙ fides nullo mō facit artícu-
lū appere imo facit in ſpeculo ꝛ enigmate videri credi
bile ꝛ creditū ꝛ aſſentire illi qḋ ſic videt̄. Ad aliud Ad 7m
dicendū ꝙ nō ordinant̄ ꝑtes diffinitiōis illius ſm̄ ꝙ
magis ſubſtantiales ſunt fidei:ſed potius ſm̄ ꝙ con
ſequūtur ſe nō tempe ſed natura in ſubiecto. pri⁹ aūt
natura ex ꝑte ſubiecti eſt locari in nobis ſperandū q̄ȝ
aſſentire ꝑ cōiūctionē ꝯſciētie ſicut prius eſt intellige-
re q̄dē qḋ dicit̄ ꝑ ſermonē q̄ȝ aſſentire illi ꝑ credulita-
tē. Ad illud qḋ vlteri⁹ querit̄ de diffinitiōe Johis Ad queſtiū
Dam̄. dicendū ꝙ in ꝟitate ſicut dicit Aug. Fides eſt culā ſecūdā
lumē ad primā veritatē ducēs ſicut lumē ſolis ducit
ad res viſibiles/ ꝛ dicit̄ indiiudicabile eo ꝙ nō pōt iu
dicio rōnis diſcuti/ ꝛ dicit̄ indiſtabile lumē eo ꝙ non
ꝯſiſtit in decurſu rōnis:q2 oīs talis diſcurſus eſt ali-
quo mō diſtās ſicut diſtat magis notū a min⁹ noto.
ſed fides lumē eſt nō diſtās a ꝟitate in quā ducit:q2
ſubijcit eā vt ſubiectū circa qḋ eſt/ ꝛ finē ꝓpter quē eſt
ꝛ exēplar ad cui⁹ ſilitudinē aīe ipreſſum eſt. Ad ali Ad queſtiū
ud dōm ꝙ fides nō dicit̄ ſpes eſſētialr̄ ſꝫ ꝑ cāmꝫ q2 fa- culā tertiā
cit aliquā ſpei certitudinē ꝛ aperit oculos ad id qḋ eſt
ſperandū ꝛ petendū:ꝛ iō p̄dicatio eſt ꝑ cām. Ad id Ad q̄ſtiuncu
qḋ vlteri⁹ de alia diffinitiōe q̄rit̄ dōm ꝙ alia trāſlatio lā quartā
habꝫ inq̄ſitus ꝯſenſus.i.nō q̄ſitus/ ita ꝙ ꝑpoſitio ve
niat ꝑuatiue. vñ trāſlator in alia lr̄a quā ponit expla
nat.i.nō ꝑſcrutat⁹ ꝛ ſic ceſſat obiectio.

An ea que nō apparēt de quibus eſt fides Arti. XIX.
per fidem poſſunt probari. L

Einde q̄rit̄ de hoc qḋ dicit ibi [Si q̄s de eis
d dubitat ꝑ fidē probat̄ vt adhuc ꝓbat̄ reſurre
ctio ꝛc̄.] ē.a. Hic eīn deſtruit̄ fere totū qḋ di-
ctū eſt:q2 tūc videt̄ ꝙ apparēs ſit ſi ꝓbari pōt. Itē Arg. pmo
ſi fides trahit firmamentū a loco tunc ipa non habet
rōnē pme firmitatꝭ. Itē ſi trahit firmamētū ab au 2o
ctoritate patrū tūc icertiſſima eſt:q2 inter locos faciē-
tes opinionē debiliſſim⁹ loc⁹ ē ab auctoritate. Itē a 3o
rōne deberet meli⁹ trahere firmitatē:q2 nō eſt prior
auctoritate tpe ꝛ natura. vñ Johēs epūs diffinit au-
ctoritatē dicēs: Nihil aliud eſt autoritas niſi rōnis re
cta ꝟitas ꝛ ad poſteritatis vtilitatē ſcripto cōmēda-
ta. Ulterius querit̄ de alia rōne quā iducit dicēs Queſtiūcla
ꝙ dicit̄ argumētū:q2 ꝓbatio eſt certitudo q2 ſūt aliq̄
apparētia nō eſt eterna ſm̄ h̄ iſta argumētatio eſſet ne
ceſſaria fides eſt ḡ aliq̄ nō apparētia ſūt q̄ nullā videt̄
hīe hitudinē. verꝫ aūt fidei poſſit ſubeſſe falſum infra
q̄ret̄. Solō dōm ꝙ expoſitio mgr̄i pma nō deſuit Solutio
fidei niſi inq̄ȝtū eſt ex auditu vt ſup̄ dixim⁹: ſic eīn hꝫ ad ꝟia obie-
ꝑſuaſionē inſufficiētē ꝛ p̄cipue ex auc̄ritate patrū:ſꝫ h̄ cta ſimul
nō eſt cā ꝯſenſus ſꝫ facilioris aſſēſus ad auditū. ſi eīn
fides h̄ mō diceret̄ argumētū poti⁹ eēt ꝯclō q̄ȝ argu-
mētū. ꝛ ꝑ h̄ pꝫ ſolō ad totū qḋ obijcit̄ de h̄. Ad aliud Ad q̄ſtiuncu
dōm ꝙ argumētū ē neceſſariū ncē̄itate ꝯñe ſic ſi dicat̄ lam.
diui a ꝟitas ē de h̄:ḡ h̄ erit vl̄ ē ꝛ ē ibi hitudo cauſe ex
ſuppōne alti⁹/ fide ei ſuppoſita neēe ē aliqḋ nō appa-
rēs eē cui⁹ ſit fides vt cāe q2 ñ apparētia ſr̄ cā fidei exē
plarꝭ ꝛ final̄ ꝛ iō ꝓceſſ⁹ ē ab effectu ſuppoſito ad cām.

An fides ſit fundamentum. Arti. XX.
U
Einde q̄rit̄ de h̄ qḋ dic̄ [Quia fūdamētū ē bo
d noꝝ qḋ nēo mutare pōt ꝛc̄.] ē.b. Videt̄ eīn fi Arguit̄ po
des ñ eē fūdamētū ſꝫ fortitudo:q2 Lu. II. ſup
illō dico vob amicꝭ meis ne terreami. dicit glo. forti-
tudo eſt fundamentū fidei. Itē videt̄ ꝙ humilitas 2o
eſt fūdamētū:q2 dicit b. Bern̄. Precioſus fūd⁹ hūi-

3o litas in qua fundanť cetere virtutes. Itē videť ꝙ timoꝛ Eccī.25. Timoꝛ dñi ſup oĩa ſe ſuppoſuit. Et
4o ibidē. Timoꝛ dñi initiũ dilectiõis. Itē Aug. Timoꝛ introducat charitatē ſicut ſeta filũ: ğ videť pmo fundare edificiũ.
Solutio ad totum. Solutio dõm ꝙ fides eſt ſimplr prioꝛ ⁊ fundãs. alie autē nõ fundãt niſi ſm qd/⁊ hoc patet q: hũilitas eſt poſt fidē ſed cõcauũ facit coꝛ vt ꝓ fundiꝰ fundeť qd iã ꝑ fidē fundatũ eſt: ⁊ iõ q̄ſi parat foſſam in q̄ fundatio fiat. Fortitudo aũt fũdat ꝑ modũ fulamēti ꝯ eminētes tēpeſtates tēptatiõis ⁊ ꝑſecutiõis: ſed timoꝛ ꝑ excluſionē ſubuertentiũ edificij ſtructurã ꝑ h̄ ꝙ declinat a pctõ: fides aũt ſola ꝑ h̄ ꝙ ſubijciť ⁊ ſubſtat ſubſtãtialiter vt prima in edificio. Et per hoc patet ſolutio ad totum.

Si illa deſcriptio ſpei cõueniat.

Si vo querıť an hec deſcriptio ſpei cõueniat ſane cõcedi põt vtrũlibet. Si autē dicať conuenire ſunt ⁊ alia plura quibus differũt fides ⁊ ſpes: ſed nõ improbe dici põt ſoli fidei conuenire nõ ſpei: q: fides ſola fundamentũ diciť: Non q: fides virtus poſſit eſſe ſine ſpe et charitate. Unde Aug. Fides operãs ꝑ dilectionē vtiq3 ſine ſpe eſſe nõ põt: nec amoꝛ ſine ſpe: nec ſine amoꝛe ſpes: nec vtrũq3 ſine fide: ⁊ fides ſine amoꝛe nihil prodeſt: põt tñ credi aliqd qd non ſperať: nihil aũt põt ſperari qd
D nõ crediť: ideoq3 credere qd eſt actꝰ fidei: naturaliter p̄cedit ſperare qd eſt actus ſpei: q: niſi aliqd credať nõ poteſt ſperari. Creditur eñ aliqd qd nõ ſperať. Inde eſt ꝙ in ſcriptura plerũq3 reperiť ꝙ fides p̄cedit ſpem ⁊ ſpes ſequıť fidem: nõ ꝙ virtus fidei p̄cedat virtutem ſpei tēpoꝛe vel cauſa: ſed q: actus fidei naturaliter p̄cedit actũ ſpei: qd etiã quidam cõcedũt de ipa virtute fidei vt naturaliter p̄cedat ſpem nõ tpe. Unde ⁊ recte ea ſola dicitur fundamentũ omniũ virtutũ ⁊ bonoꝝ operũ. nõ aũt fundamentũ eſt charitatis: q: non ipa charitatis: ſed charitas ipſius virtutis fidei cauſa eſt. Charitas eñ cauſa eſt ⁊ mater omniũ virtutũ: que ſi deſit fruſtra habenť cetera: ſi aũt aſſit habenť oĩa. Charitas eñ ſpiritus ſctũs eſt vt in ſupioꝛibus pretaxatũ eſt. Ipa eſt ergo cauſa omniũ virtutũ: nõ ipſius aliqua virtutũ cauſa eſt: q: oĩa munera excellit. Uñ Aug. Reſpice ad munera eccliē: ⁊ vniuerſis excellētiꝰ charitatis munꝰ cognoſces que vt oleũ nõ poteſt p̄mi in imo ſed ſupexilit. Non ergo eiꝰ cauſa vel fundamētũ fides eſt. Grego. tñ ſup ezechielē dicit: q: niſi prius fides teneať: nullatenꝰ ad ſpũalē amorem attingiť. Non eñ charitas fidē ſed fides charitatē p̄cedit: q: nemo põt amare qd non crediderit ſicut nec ſperare. Sed hoc accipi põt dictũ de fide q̄ virtꝰ nõ eſt. Ipa eñ ſpem ⁊ charitatē frequenter p̄cedit: vel de actu fidei q̄ forte naturaliter actũ charitatis precedit ſicut actũ ſpei. qd verba p̄miſſa diligēter notata innuũt ⁊ ea etiã q̄ addit dicēs: Niſi ea in qb q̄ audis credideris: ad amandũ ea q̄ audis nõ inflãmaberis. q̄ tñ de non viſis eſt vt ante diximus. Unde Chryſ. Fides in aĩa nřa facit ſubſiſtere ea q̄ nõ videnť. de qbꝰ ꝓprie fides ē: de viſis eñ nõ ē fides ſ3 agnitio.

An credere qd eſt actus fidei naturaliter p̄cedit ſperare. Arti. XXI. X

Einde querıť de hoc qd dicit in vltimo caplo
D ibi [Ideoq3 credere qd eſt actꝰ fidei naturalr p̄cedit ſperare ⁊c̄.] ğ.a. Huius eñ ꝯtrariũ habeť ſup Pš. Noli emulari vbi dicit glo. Spes eſt introitus ad fidē. Argũť p°
Itē ſupra habitũ eſt ꝙ charitas eſt mater ⁊ foꝛma omniũ virtutũ/⁊ hoc iterũ a mgr̄o diciť hic: ğ falſum eſt ꝙ fides ſit p̄ma. 2o
Itē vna virtute habita habenť oẽs: ergo nulla eſt prioꝛ alia. 3o
Itē prius eſt recedere a malo q̄3 facere bonũ ſed timoꝛ facit recedere a malo: fides aũt docet accedere ad bonũ ⁊ accedit ipa ad verũ qd eſt bonũ: ğ timoꝛ eſt prius. 4o
Itē hoc videť dicere Eccī.1. Timoꝛ dñi expellit pctm̄: nã q̄ ſine timoꝛe ē nõ poterit iuſtificari. 5o
Solo Ad totũ p̄ter primũ. Solutio dicēdũ meo iudicio ꝙ naturalr p̄cedit fides vel actus fidei ſicut dicit mgr̄ hic q: niſi fides malũ oñdat nõ fugiet timoꝛ ipm̄. ſilr niſi fides bonũ oñdat nõ appetet ipm̄ amoꝛ licet igıť tpe ſil' ſint tñ natura p̄cedit fides vt iã dictũ eſt: q: ipa ſm rõnē eſt añ motũ hoĩs ad iuſticiã. ſi aũt cõſideramus iuſtificationē ſm ꝙ eſt motus quidã tũc dicemꝰ ꝙ in illo motu eſt terminꝰ a q̄ ⁊ terminꝰ ad quē ꝑ cõparationē ad t̄minũ a q̄. i. a pctõ qd oꝛdnat ad penã p̄mus motoꝛ eſt timoꝛ: ꝑ cõparationē aũt ad terminũ ad quē primũ q̄dē diſponēs ipm̄ mobile eſt ſpes eleuãs vt moueri ex preſuppoſitione conſequēdi veniã. Amoꝛ aũt eſt p̄mũ mouēs ⁊ ſic nihil ꝓhibet diuerſa eſſe p̄ma in iuſtificatiõe ſed tñ ſemꝑ fides erit prioꝛ oĩb natural'r: q: ipa ꝑ rõnē intelligēdi eſt ante motũ totũ oſtendēs a quo ⁊ ad q̄d moueatur ⁊ quõ ⁊ per hoc patȝ ſolutio ad totũ p̄ter glo. de pš. Et ad illã dicendũ ꝙ fides nõ accipiť ibi ꝓ habitu quo crediť ſed ꝓ credito ipo ⁊ hoc eſt eternũ bonũ ĩ qd itroducat ſpes q: ipa ē expectatio eťni boni. Ad primũ de pſal.

Quõ intelligitur qd ſcriptũ eſt: vt cũ factum fuerit credatis.

Di. XXIIII. De fide q̄ntũ ad eiꝰ obiectum ſiue materiã.

Ic q̄ritur ſi fides tantũ de nõ viſis eſt quõ veritas apoſtolis ait: Nũc dico vobis priuſq3 fiat vt cum factũ fuerit credatis: Ioh.14. (b)
vbi innui videť ꝙ fides illis fuerit de factis ⁊ viſis: Sup quo Aug. mouet q̄ſtionē ⁊ abſoluit ita inq̄ens: Quid ſibi vult: vt cũ factũ fuerit credatis: Hec eſt laus fidei: ſi qd crediť nõ videť. Nam ⁊ thomas cui dictũ eſt q: vidiſti me credidiſti: nõ hoc credidit qd vidit. Ioh.20. (a) Cernebat eñ ⁊ tãgebat carnē viuētē quã viderat moꝛientē: ⁊ credebat deũ in carne ipa

latentē. Credebat ergo mēte qđ nō videbat
ꝑ hoc qđ ſenſib⁹ corꝑis apparebat. Si ꝟo di-
cunť credi q̄ videnť ſicut dicit vnuſq̄ſq; ocu-
lis ſuis crediſſe nō ipſa eſt q̄ in nobis edifi
cať fides: ſed ex reb⁹ q̄ videnť agiť in nobis:
vt ea credanť q̄ nō videnť. Ex his aperte in-
telligiť: q̄ ꝓprie fides nō apparentiū ē. Nec
illa eſt fides q̄ in xp̄o edificamur q̄ dicimus
vſitata locutiōe nos ea credere q̄ videmus.
b Alibi tamē dicit Aug⁹ fidem eſſe de reb⁹ pre
ſentib⁹ qđ erit in futuro: cū ꝑ ſpeciē deum p̄-
ſentē cōtemplabimur: q̄ tñ non proprie dicit
fides ſʒ veritas. Eſt inquit fides qua creduť
ea que nō videnť. Sʒ tñ ē etiā fides rerū: qñ
nō verbis ſed rebus ipſis p̄ſentib⁹ crediť: qđ
erit cū ꝑ ſpeciē manifeſtā ſe cōtēplandā ſan-
ctis p̄bebit dei ſapia. Sed nō ꝓprie hec dr̄ fi-
des imo fidei merces ad quā credendo ꝑue-
niť: vt ex fide ꝟboꝝ trāſeat iuſt⁹ in fidē rerū.
A Ic q̄riť ſi fides tñ de nō viſis eſt quō veri-
b tas apl̄s ait] In hac pte agiť de q̄buſdā q̄
obijci poſſunt cōtra vltimā ꝑtem diffinitio
nis apl̄i q̄ expoſita eſt in p̄cedēti diſtinctiō
Et diuidiť in ptes duas: In quarū prima q̄rit mgr̄
Vtrū idē poſſet eſſe viſū et creditū. In ſcd̄a aūt vtrū
idem poſſet eſſe agnitū ⁊ creditū ibi [Poſt hec queri
ſolet] Prima haꝝ diuidiť in duas / in q̄rū p̄ma oñ
dit generaliť q̄ fides nō eſt de viſis nec de ꝓbatis.
In ſcd̄a aūt ſoluit ſpēaliť difficultatē q̄ eſt de articu-
lo paſſiōis: q̄ apl̄i viderūt xp̄m pati: ⁊ tñ crediderūt
ibi [Si ꝟo queriť vtrū petrus.

Arti. I An creditū poſſit habere teſtimoniū rōnis.
Nadit autē dubiū circa primū vtrū creditū
i poſſit hīc teſtimoniū rōis / videť aūt q̄ ſic: q̄
Arg. p̄mo dicit Petr⁹: Parati ſp̄ oī poſcenti vos rōem
ꝑ auc̄tates de ea q̄ in vobis eſt fide ⁊ ſpe reddere: ģ reddēda ē rō
2º Itē nō eñ indoctas fabulas ſecuti ſʒ ſpeculatores
facti ⁊c̄. voce delapſa ad eū a magnifica glīa: ģ videť
3º q̄ cōtēplatio illi⁹ glorie fuerit eis rō credendi. Itē
Iob. Qđ vidim⁹ teſtamur qđ audim⁹ qđ man⁹ nr̄e
cōtrectauerūt de ꝟbo vite hoc annūciam⁹ vobis: ģ
4º viſus ⁊ audit⁹ ⁊ tact⁹ ꝓbant fidē. Itē in actib⁹ pau
lus ad agrippā: Quāobrē nō fui incredul⁹ celeſti vi
5º ſioni: ģ viſus fuit ſibi rō fidei. Itē Dam. dicit. j. li.
cap. iij. Dñi q̄dē diſcipuli ⁊ apl̄i omifariā illumina-
ti ſp̄ūſctō ⁊ ei⁹ virtute gr̄a diuina ſigna apparentes
miraculoꝝ ſagena ad lumē diuine cognitiōis de ꝓ-
6º fundo ignorātie infideles piſcātes reducerūt. Itē
Heb. 2. Quō nos effugiem⁹ ſi tantā neglexerim⁹ ſa-
lutē q̄ cū initiū accepiſſet enarrandi ꝑ dñm ab eis q̄
audierūt in nos cōteſtata eſt cōteſtante deo ſignis ⁊
7º ꝓdigijs ⁊ varijs virtutib⁹ ⁊c̄. Itē videť q̄ habeat
rōem Chriſ. ſuꝑ Iob. ſuꝑ illō / A nazareth pōt aliq̄d
boni eē dicie nathanael / in nō ſuſcipiēdo a nazareth
xp̄m eē eā q̄ illi erat circa ſcripturā diligētiā oñdit: ģ
videť q̄ anteq̄ credať articul⁹ ſcrutandū ſit ſcripture
8º teſtimoniū: ģ hʒ rōnem. Itē Rom. 10. Fides aūt ex
auditu / audit⁹ aūt ꝑ verbū xp̄i. qđ exponēs Greg.
in moralib⁹ dicit: Intellectū dat dñs de auditis men
tē illuſtrat: ģ neceſſariū eſt audiri ⁊ illuſtrari mente
anteq̄ credať. Itē Pe. rauēnas archiep̄s: Nō eſt 9º
tutū credere ſine rōne. Itē Aug⁹ ad paulinū: Cre- 10
dim⁹ illa q̄ abſunt ſʒ videť idoneū q̄ eis teſtimoniū
ꝑhibeť. Itē ibidē: In his q̄ vidim⁹ vel videm⁹ nos 11º
ipſi teſtes ſum⁹: in his aūt q̄ credim⁹ alijs iuuamur
teſtantib⁹ ad fidē: ģ videť eē his omib⁹ q̄ fides acci-
piat rōnē. Sʒ ꝯtra / Chriſ. ſuꝑ Io. Omel. xxvij. ſu- Rōes i ꝯri
per illud: Si terrena dixi vobis ⁊ nō creditis ⁊c̄. di um / p̄ma.
cit ſic: Nā cū q̄dem qs grauet q̄ ꝑ intellectū ſuſcipe-
re eſt ⁊ nō facile recipiat decent vtiq; incuſat⁹ amen
tie. cū aūt nō ſuſcipiat q̄ ex cogitatiōe q̄dem non ſuſci
pere fide ꝟo ſolū infidelitatis eſt accuſatio: ģ fides nō
eſt ꝑ excogitationē. i. ꝑ rōnem: q̄ hoc vocat excogi-
tationē ꝑ totū librū. Itē in Omel. eadē p̄ma: Vi- 2ª
des q̄ fide vbiq; opus eſt. crucē ei fontē vite eſſe ait
qđ excogitatio q̄dē nequaq̄ facile ſuſciperet / ⁊ teſtanť
adhuc gentiles deridētes / ſʒ fides excogitationū im
becillitatē ſuꝑgrediens facile vtiq; id ⁊ ſuſcipit ⁊ de
tinet. Solō dōm vt ſup̄: Qm̄ fides nō habet meri Solutio
tū cui humana rō p̄bet experimentū. Tñ diſtinguē ad totū pre
dū eſt hic duplici diſtinctiōe q̄ꝝ vnā ponit Dam. iiij ter tres vl-
li. j. cap. ſcʒ q̄ q̄daʒ fides eſt ex auditu ⁊ q̄dam eſt cha tias aucto-
riſma ſp̄ūſcti: illa eſt q̄ ex auditu pōt habere rōnem ritates.
inductiuā nō ꝓbatiuā nō vt cōſentiat / ſed vt facili⁹
cōſentiat ei cui tñ ꝑ affectū eſt inclinat⁹ ⁊ parat⁹ con
ſentire. Chariſma aūt eſt lumē infuſum tendens in
primā veritatē / ⁊ hec nō hʒ rōnem inducentē / vt ita
dicam. Et vt hoc meli⁹ intelligať reſumendū eſt qđ
habitū eſt in p̄ceden. diſtinc. vbi diffiniť credere ab
Aug. q̄ credere eſt cū aſſenſiōe cogitare: vñ ex pte co
gitatiōis admittit rōnem: q̄ ex pte illa eſt ex auditu
Et hec rō quā admittit nō eſt ꝓbans ſed quaſi allu-
dens credito ad iocūditatē nō ad cōſenſū. ex pte aūt
cōſenſus nō innititť niſi lumini infuſo. Aliā etiā diſti
ctionē ponit Petr⁹ in itinerario clemenť. ſ. q̄ fides
nō exigit ꝓbationē niſi vt ꝓbeť ver⁹ eſſe ꝓpha q̄ tra-
didit eam. ſi eñ ille ver⁹ extiterit abſq; dubio oīa q̄
docet vera erūt q̄uis q̄dam eaꝝ ꝓpter ſui altitudi-
nē nō intelligant. Scd̄m hec igiť dōm ad primū q̄ Ad primū
loquiť petrus de rōne fidem defendēte ⁊ inducente
nō fidē faciente in eo q̄ eſt fidelis. Per hoc pʒ ſolutō
ad oīa p̄terq̄ ad tres vltimas auc̄tates. Ad primā Ad 9m
illaꝝ dōm eſt q̄ Pet. rauēnas nō loquiť ibi de cre-
dere fidei / ſed de credere iudicis in cauſis. Ad alias Ad 10m
duas dōm q̄ credere etiā nō ſic ibi ſumiť ſic ī fide / ſʒ et 11m
poti⁹ ſm̄ q̄ dicit cōſenſū ī probabile qđ pl'es teſtanť.

An ſit laus fidei aſſentire ei qđ nō videť: et Arti. II
an ſit de rebus nō preſentibus. B
Einde queriť de hoc qđ dicit ibi: [Hec ei eſt
D laus fidei ſi qđ crediť nō videť ⁊c̄. ꝟ. a. Sʒ cō Arg. p̄mo
tra / rōnē abnegare eſt abnegare lumē qđ de
us poſuit in nobis. vñ Ps̄. Signatū eſt ſuꝑ nos lu
men vult⁹ tui dñe. Itē hō cū in honore eſſet nō in- 2º
tellexit / cōparat⁹ eſt iumētis inſipiētib⁹ ⁊ ſilis fact⁹
eſt illis: ģ videť q̄ abnegando rōem magis auerti-
mur a lumine dei q̄ꝫ cōuertamur ad ip̄m. Itē duo- 3º
rū ordinatoꝝ ad idē neutrū cōtrariať alteri: ſʒ rō et
fides ſunt lumina ordinata ad idē. ſ. ad p̄mā ꝟitatē:
ģ neutrū ꝯriať alteri: ģ nō eſt laus fidei nō videre ꝑ
rōnē / ſʒ poti⁹ hoc eſſet fidei vituperiū vt videť. Itē 4º
fides eſt cognitio enigmatica ⁊ ſpecularis: ģ ſm̄ hoc
eſt imꝑfecta: ģ indiget iuuamie: ģ nō debet eſſe laus
fidei credere qđ nō videť ſed poti⁹ fidei vituperium
Itē ſm̄ hoc poſſem⁹ credere q̄libet irrōabilia ⁊ po- 5º

ſtes dicere ꝙ hoc eſſet laus fidei: q2 irrõnabilia ſũt.
qſtiuncula. Itẽ querit qliter fides poſſet eſſe argumentũ nõ vi
ſoꝝ cũ deficiat apparẽtia in fide ſm ꝙ eſt ex pte: q2 ẽ
Ar' pmo ꝫ in enigmate ⁊ in ſpeculo: Videt ẽn ꝙ nullo mõ cuꝫ
oẽ arguẽs mentẽ ꝑ ſe lumie ſuo cõicat mentẽ: et tñ
fides habeat lumẽ obumbratũ/ nõ videt mentẽ poſ
Solo ſe arguere de incognitis. Si forte dicas ꝙ fides ẽ
argumentũ de nõ viſis: ⁊ hec eſt laus ei⁹: q2 facit ea
videri nõ mõ: ſꝫ qñqꝫ in futuro ꝑ ſpẽm ꝯtẽplabimur
Obiectio Cõtra/ minor cognitio nõ eſt argumẽtũ maioꝛ co-
ꝫ ſolonem gnitiõis. fides aũt eſt infra intelligentiã ⁊ viſionem
veritat/ vt dicit Hugo: ꝫ nõ eſt argumentũ illius.
Sol. alioꝝ Ad hoc qdam dicũt ꝙ inferior cognitio põt hñ ar-
gumentũ eſſe ſuperioꝛis/ ſicut videm⁹ ꝙ experimen-
tũ eſt cognitio in ſingularib⁹ accepta: ⁊ tñ arguit iu
uando ad cognitionẽ pncipioꝝ/ ⁊ qd in ſenſu cogno-
ſcit: q2 hoc in intellectu ꝑcipit ꝓpt qd: q2 principiũ ẽ
Obiectio notũ ꝓpt ſeipm. Sꝫ contra/ iſta acceptio ꝓpt qd in
ꝫ ſolonem pncipijs aut eſt vi ſenſus aut vi itelligẽtie ſeparãtis
principia ab appẽdicijs materie in quib⁹ ſenſibil' co
gnitio accipit ſolũ: q2 ſi dicas ꝙ vi ſenſus: cõtra/ ꝓpt
qd vnũqdqꝫ eſt tale idem magis tale: ꝫ ſi ꝓpt qd icit
in intellectu ꝓpt cognitionẽ ſenſibilẽ/ illa magꝭ ſciet
ꝓpter qd: ⁊ hoc abſurdũ eſt: q2 nõ relucet ꝓpter qd in
nõ ſeparata plene a materia. Si aũt vi intelligentie
tunc falſa eſt ſilitudo: q2 tunc nõ iuuat ad cognitio-
nẽ ꝓpter qd ſenſibiliũ experimentũ/ niſi inducendo ⁊
Solo. nõ manifeſtãdo lucẽ ipam. Solo dicendũ ſine pîu-
dicio ꝙ laus fidei eſt aſſentire ei qd nõ videt: nõ ta-
men cõtra rõnem. Aliud eſt ẽn eſſe ſup rõnem/ ⁊ ali
ud eſt eſſe contra rõnem. Auctoritas ẽn reuelatiõis
cui initit cogitat⁹ fidei ſm ꝙ eſt ex auditu eſt ſup rõ
nem/ ſed nõ cõtra rõnem: ⁊ ſm illũ cogitatũ eſt arti-
culus: ⁊ iõ nõ audem⁹ aliqd dicere aut cogitare (vt
dicit Dyo⁹) pter ea q̃ nobis in ſacris eloquijs ſũt ex-
Ad pmũ preſſa. Dicendũ igit ad primũ ꝙ nõ abnegam⁹ rõ-
et 2m nem ſm ꝙ lumen eſt: nõ aũt eſt lumen niſi iuuata re-
uelatiõe ⁊ auctãte: ſꝫ abnegam⁹ eã ſm ꝙ eſt ceca et
Ad 3m ſenſib⁹ ⁊ fantaſijs obumbrata. Ad aliud dõm ꝙ ſi
des ⁊ rõ ordinant ad idem/ ſꝫ in oĩb⁹ vbi duo ordi
nant ad idẽ terti⁹ corrigit errorẽ icertioꝛis/ ita fides
corrigit rõnem: ⁊ ideo hoc mõ nõ abnegat rõ ſm ꝙ
ꝓcedit in primã veritatẽ: q2 tunc ſupponit principia
Ad 4m fidei/ ⁊ nõ deflectit ꝑ fantaſias erroꝛis. Ad aliud
dõm ꝙ fides ẽ cognitio enigmatica/ ſꝫ enigma ⁊ ſpe
culũ habent in ſe duo. ſ. lumen ⁊ vmbrã: ⁊ ex pte lu-
minis eſt argumentũ: fides autẽ ex pte vmbre facit
ad meritũ ſtatus iſti⁹: ſed ſi eſſet adeo vmbroſa ꝙ nõ
ſufficient' oſtenderet creditũ ſm ſtatũ merit tũc eſſet
verũ ꝙ indigeret iuuamine. Ad aliud dõm ꝙ hoc
Ad 5m. nõ ſequit: nõ ẽn fides eſt de irrõnabilib⁹ ſꝫ poti⁹ de
his q̃ ſunt ſup rõnem ꝓbatã reuelatiõe ⁊ lumine dei
intus infuſo: hãc ꝓbationẽ nõ reſpuit fides: q2 ipſa
illo mõ probae nõ ꝓbat/ q2 ipa eſt lumen infuſũ no-
Ad qſti. cũ bis arguens mentẽ ⁊ cõuincẽs de eternis. Ad ali-
obiecto. ud dõm ꝙ ſupra in explanatiõe diffinitiõis apli re-
ſponſum eſt: q2 nõ deficit fidei apparẽtia illa qua ar
guit ex informatiõe ꝑ tentionẽ in veritatẽ ſummo ſic
eſt certior oĩ arte: ⁊ iõ licet apparẽtia rõis deficiat
ad obiectõꝫ nõ tñ deficit certitudine maior cũ rõe. Ad aliud qd
ꝫ pam ſolõꝫ obijcit cõtra ſolonem dõm ꝙ minor cognitio hñ po
teſt eſſe argumentũ maioꝛis/ nõ qd ſit/ ſꝫ q2 ſit: ⁊ hoc
mõ arguit fides cognitionẽ eternoꝝ/ vt mgr expo-
ſuit in fine pcedentis diſtinctiõis. Quid ẽn illa vi-
ſio ſit/ oculus nõ vidit/ nec auris audiuit/ nec in cor
hõis aſcendit: vñ ꝑ fidẽ nõ cognoſcit qd ſit niſi imp-
fecte. ſ. q2 ẽ inexplicabil' ⁊ inenarrabil' ⁊ hmõi. Ad ad obiectõꝫ
id qd obijcit de alia ſolõe videt mihi ſtare ꝙ ſenſibi- ꝫ 2am ſolõꝫ
lis cognitio (vt mihi videt) nõ facit apparere ꝓpt qd
in pncipijs/ ſed poti⁹ abſtrahẽs intellect⁹ nõ ꝓbans
q2 ꝓbari nõ poſſunt: q̃ priora non habent.

An fides põt eſſe de reb⁹ preſentib⁹: cũ ta- Arti. III
men viſio euacuat fidem. E

Einde querit de hoc qd dicit ibi: [Alibi dicit
D Aug⁹ fidem eſſe de reb⁹ pſentib⁹ ⁊c. ꝫ. h. Er
go videt ꝙ viſio nõ euacuabit fidẽ: qd eſt cõ-
tra aplm. I. Coꝝ. 13. Cũ venerit qd pfectũ ẽ euacua-
bit qd ex pte eſt. Cõſtat aũt ꝙ fides ſit ex pte cum ſit
ſpeculũ in enigmate. Solo dõm ꝙ vocat fidẽ h ge- Solo
nus ſiue ſubam fidei que eſt viſio veritatis. hec ẽn
cõtrahit ad ſpeculũ ⁊ enigma vt ad differentiã cõſti
tutiuã/ ⁊ tũc facit fidem vel aſpectũ/ ⁊ tũc facit viſio-
nem q̃ eſt tota merces eo ꝙ nõ eſt ſola viſio extrinſe-
cus ſe ſpargẽs ſup rẽ ſꝫ poti⁹ viſio amati ⁊ habiti.

Si petrus habuit fidẽ paſſiõis qñ vidit hoĩem illũ pati.

Si vero querit vtrũ petr⁹ fidem paſſiõis ha-
buerit: cũ hoĩem xpm oculis pati cernebat.
Dicimus eum fidem paſſiõis habuiſſe nõ in
eo ꝙ credebat hoĩem pati: q2 hoc videbat: ſꝫ
in eo ꝙ credebat deũ eſſe qui patiebat. Non
ẽn virtus fidei erat ꝙ credebat homo pati ⁊
mori qd iudeus cernẽs credebat: ſꝫ ꝙ crede-
bat deus eſſe qui patiebat. Vñ Aug⁹ ſuper
illũ pſalmi locũ: Reſpondit ei in via virtu-
tis ſue. Laus fidei eſt nõ q2 credit hoĩem il-
lum mortuũ qd ⁊ paganus credit: ſed q2 cre-
dit eum glorificatũ ⁊ verũ deũ. Credit ergo
fides deũ mortuũ ⁊ hoĩem glorificatũ. Non
ergo fuit Petro fides credere hominẽ illum
mori qd oculis cernebat: ſꝫ credere deũ eſſe
qui moriebat. Nec nobis etiam fides in hoc
meretur ꝙ credimus hominẽ illum mortuũ
quod ⁊ iudeus credit: ſed quia credim⁹ ho-
minẽ deum mortuũ eſſe.

Quid ſit articulus fidei ſm diffinitionẽ. Arti. IIII

D
Einde querit de hoc qd dicit [Si vero querit
D vtrũ petr⁹ fidem paſſiõis habuerit. Rõne ei
hui⁹ eſt hic qſtio magna de articul' fidei. Cir-
ca quã ꝓpter cõpendiũ queremus qnqꝫ ꝓblemata. ſ.
qd ſit articul⁹ diffinitiõe. ſcdõ qd ſit ⁊c. tertio de nũe
ro articuloꝝ ſm vtrũqꝫ ſymbolũ. quarto de differẽ
tijs ſymboloꝝ. quito aũt ⁊ vltimo ſi aliq̃ teneamur
credere q̃ nõ ſunt articuli/ ⁊ ſi ſic qliter ſe illa habeãt
ad articulos fidei. Ad primũ pcedit ſic: Dicit Ri- Definitiõ. 1.
chard⁹ de ſanc. vict. ꝙ articul⁹ eſt indiuiſibil' veritas
de deo artans nos ad credendũ. Iſidor⁹ autẽ dr ſic 2a
diffinire: Articul⁹ eſt pceptio diuine veritat' tendẽs
in ipam. Quidã etiã magiſtroꝝ Hugoni attribuũt 3a
iſtã: Articul⁹ eſt natura cũ gratia: q̃ tñ vt ponit in
li. ſuo nõ inuenit. Obijcit aũt cõtra primã ſic: q2 cũ Ar' pº ꝫ pꝫ
dicit/ indiuiſibilis veritas: ſenſus eſt in quo ſtat di-

uiſio ſymboli. Sūt aūt ſm diuerſa ſymbola diuer-
ſe diuiſiões: ⁊ vnū qḋqꝫ diuidit̄ in vno qḋ nō diuidi
tur in alio: ḡ videt̄ ꝙ nō ſit ſimplicit̄ indiuiſibile: er-
go videt̄ ꝙ ꝑ aliquā cām in plura poſſit diuidi arti-
2° culꝰ. Ꝓ. articulꝰ eſt iūctura mēbri cū membro: er
go videt̄ potiꝰ dicere id in quo nectunt̄ credibilia ꝙ̄
3° id in qḋ reſoluunt̄ ꝑ diuiſionē. Ꝓ. dicit Augꝰ ꝙ ſe-
quens membrū vim ſui motꝰ habet in articulo: cuꝫ
igit̄ ab habitu ſit motꝰ in credibile videt̄ potiꝰ fides
q̄ credimꝰ habere rōnem articuli ꝙ̄ fides q̄ eſt id qḋ
4° credimꝰ. Ꝓ. nō videt̄ generalit̄ verum eſſe qḋ dicit̄
de deo. Carnis reſurrectionē eīm eſt articulꝰ / ⁊ non
5° eſt de deo / vt videt̄. Jtē ſctām eccliam catholicā / et
6° hmōi. Jtē falſum videt̄ qḋ dicit / artās nos ad cre-
dendū. Si eīm dicat̄ artatio ꝑ modū inclinatōis na
ture / ſicut virtꝰ artat̄ ad actū ⁊ obiectū / tūc potiꝰ cō
7° uenit fidei q̄ credit̄ ꝙ̄ fidei que credit̄. Si aūt dica
tur artatio ꝑ modū veritatis apte q̄ cōuincit intelle
ctū iterū falſum eſt: q2 potiores articuli cū ſint ꝯtra
principia rōnis / magis vident̄ arcere a credendo ꝙ̄
Ar pᵒ ꝯ ſe- ad credendū. Eodē mō obijcit̄ de ſcḋa q̄ eſt Jſidori.
cundā defi- Articulꝰ eīm nō eſt ꝑceptio veritatꝭ: ſ3 potiꝰ ꝑceptio
nitionē. vmbre veritatis ⁊ ſpeculi. Jtē phi qdam habebāt
2° quandā ꝑceptionē veritatis tendentē in ipam veri-
Solō tatē: ḡ videt̄ ꝙ ipſi habebāt articulos. Si aūt di-
Inſtantia cas ꝙ intelligit̄ de tentione amoris: hoc nō pōt ſta-
re: q2 ſic exiñs in peccato mortali q̄ credit fide infor-
De tertia de- mis oīs articulos nō haberet fidē qḋ falſum eſt. De
finitione. diffinitiōe mgrī Hugo. nolo obijcere: q2 ſunt verba
ficta ⁊ ſibi falſe impoſita / vt poſtea patebit cū pone-
Solō mus ſua verba q̄ dicit de hoc. Solō dōm ꝙ Ri-
chardꝰ diffinit fidem q̄ credit̄. ſ. articulos ꝑ formaꝫ
⁊ materiā ꝓpriā ⁊ actū. Forma eī q̄ eſt vt genꝰ eſt ve-
ritas: q̄ aūt eſt vt differētia cōtrahens ē indiuiſibil̄.
materia aūt eſt de deo: q2 niſi ſit veritas indiuiſibi-
lis in tali obiecto qḋ eſt deꝰ nō eſt articulꝰ / qḋ pꝫ ꝑ
diffinitionē eius qḋ eſt credere / q̄ cōmunit̄ ponit̄ ꝙ
credere eſt aſſentire pme veritati ꝓpter ſe ⁊ ſup oīa
nulli aūt veritati aſſentit̄ abſolute ꝓpter ſe niſi veri-
tati diuine ita ſcꝫ ꝙ li ꝓpter ſe dicat cām efficientē ⁊
finalē ⁊ formalē. Efficientē / q2 ipa efficiente ⁊ nō ali
qua nr̄a rōne credamꝰ ei ⁊ ꝓpter ipam nō ꝓpter ali-
qd aliud: q2 nulla veritas eſt poſt eā potior ea. For-
malē aūt dicit: q2 nō ꝓpter aliud credimꝰ nec ꝑ aliḋ
ſicut in methaphiſicꝭ pncipijs credimꝰ veritati prin
cipioꝝ ꝓpter diuinā lucē in eis q̄ facit ea vera effecti
ue: ſed prima veritas nō eſt facta ab alia. Effectiuū
āt tāgit dicēs artās nos ad credēdū. Jlla āt q̄ ē Jſi
dori tāgit formā ⁊ actū ⁊ ñ ita nois ꝓprietatē: q2 nō
ponit id qḋ eſt ꝓpriū nois diffiniti vt artare ⁊ eſſe in
Ad pmū diuiſibile qḋ nī ſonat articulꝰ. Ad primū igit̄ dicē
qḋ eſt ꝯ pri- dū ꝙ diuiſio ſumit̄ duobꝫ modis. ſ. ſm actū diuidētꝭ
mā definiti ⁊ ſm actū diuiſibil̄ ſm actū diuidentꝭ multiplicant̄
onem. articuli in ſymbolo aploꝝ: ⁊ iō remanēt qdam indi-
uiſa q̄ diuidi pñt ſm aptitudinē rei vt infra patebit
et vtroqꝫ mō cōiter quo ad diuerſa ſymbola dat̄ dif
finitio. ſ. vt ꝓpoſitō priuatiua in qbuſdā priuet actū
diuiſionis ſolū / ⁊ in qbuſdā actū cū potētia. ⁊ q̄re h
Ad 2m fiat infra explicabit̄ cū tractabit̄ de differētijs ſym-
boloꝝ. Ad aliḋ dōm ꝙ articulꝰ habet duplicē ac-
ceptionē. ſ. materialē: ⁊ ſic articulꝰ eſt membrū colli
gatū / et formalē / ⁊ ſic articulꝰ eſt membroꝝ colliga-
tio / ⁊ vtrūqꝫ cōuenit / ſ3 primū reſpectu ptiū / ⁊ ſic ac-
cipit̄ a richardo articulꝰ. ſecundū aūt cōuenit reſpe
ctu totiꝰ ſymboli / ⁊ ſic nō accipit̄ ab ipō: q2 in ſymbo
lo tota colligatio eſt articuloꝝ materialiū ⁊ iunctu-
ra vniꝰ cū alio. Ad aliḋ dōm ꝙ motꝰ fidei incipit a Ad 3m
veritate articuli ⁊ nō ab habitu: veritas eīm articuli
facit habitū ſui ſilitudīe in aīa / ⁊ facit illū habitū tē-
dere in eandē veritatē / vt ſic ſit motꝰ mobilis a pma
veritate incipiēs / ⁊ ꝑ articulū pme veritatꝭ in eādē
tendēs vt cōcludat̄ circulꝰ egredientꝭ radij ab ecīno
in tpalē aīam iuſti / ⁊ ꝑ vitatē articuli in eternā veri
tatē / ſicut dicit Dyoꝰ in primo cele. ierar. Omīs pa
tremoto manifeſtatiōis luminū ꝓceſſio iterū vt vi-
uifica virtꝰ nos replet ⁊ cōuertit ad cōgregantꝭ pa-
tris vnitatē ⁊ deificā ſup ſimplicitatē. Ad aliud di- Ad 4m
cendū ꝙ oīmis articulꝰ eſt de deo: nō eī credimꝰ (vt et 5m
dicit Dam.) reſurrectionē futurā niſi diuina veritā
te ⁊ iuſſu ⁊ iō ꝓmiſſa reſurrectio diuine veritatꝭ eſt
effectꝰ / ⁊ ſilr̄ eccle non vnit̄ nec pctā remittunt̄ nec
baptiſma valet nec cetera ſacr̄a / niſi diuina veritate
hoc opante ꝑ ſpm̄ ſanctū: ⁊ ſic facile eſt oēs in diui-
nā veritatē reducere. Ad aliud dōm ꝙ artatio iſta Ad 6m
eſt ꝑ mediū luminis ſimplicꝭ a q̄ ꝓcedit lumen fidei
qḋ eſt habitꝰ: ⁊ iō articuli veritas ſm naturā prior
artat. Ad aliḋ dōm ꝙ hoc argumētū ꝓcederet ſi ar- Ad 7m
taret ſm cōpletiōis habitudinē: dictū eſt aūt ſup ꝙ
nō ſ3 potiꝰ in modū nature cōuincentꝭ ex vi luminis
ſimplicꝭ doni ipm intellectū vt tendat id qḋ credit.
Ad id qḋ obijcit̄ cōtra dōm ſm aliā diffinitionē ꝙ Ad id qḋ ē
nō habuerūt ꝑceptionē diuine veritatꝭ phi niſi ma- ꝯ ſcḋam de
terialit̄ ſ3 humana erat q2 ꝑ naturales rōes: nec ten finitionem.
debat in veritatē in modū nature rōni cōſentanee ſ3
potiꝰ ꝑ modū cōſenſus ex rōne. Ad aliud dōm qḋ Ad inſtātiā
obijcit̄ de falſo xpīano ſupra reſponſū eſt ꝙ fides in-
formis quantū eſt de ſe tendit / ſ3 nō ſequit̄ eā ſubie-
ctū. Ad diffinitionē Hug. dōm ꝙ ſua verba q̄ po- Ad tertiam
nit in .x. pte lib. ſacroꝝ: vn̄ qdam ſignant illā diffi- definitiōeꝫ
nitionē. dicit eīm ſic duo ſunt fidei ꝓpoſita credenda
creator ⁊ ſaluator: ⁊ q̄ ꝑtinent ad creatorē ⁊ q̄ ꝑtinēt
ad ſaluatorē ſilr̄ creator ⁊ q̄ ꝑtinent ad creatorē. hec
eſt vna ps fidei ſaluatōr: ⁊ q̄ ꝑtinent ad ſaluatorem
hec eſt altera. in prima diſcernit fides inter creatorē
⁊ opa ſua. in ſcḋa pte diſcernit fides inter ſaluatoreꝫ
⁊ ſacramētalia. Ad creatorē ꝑtinent opa cōditōis q̄
ſex diebꝰ facta ſunt. Ad ſaluatorē ꝑtinent opa reſtau
ratōis q̄ cōplent̄ ſex etatibꝰ. Prima ps fidei ſpectat
ad debitū nature. ſcḋa ps fidei ſpectat ad debitū gra
tie. illa credere debemꝰ: q2 ꝑ naturā cōditi ſumus.
iſta credere debemꝰ: q2 ꝑ gratiā reparati ſumꝰ. Ex
hoc accipit̄ ꝙ ipe intendit ꝙ in ſymbolo qdam arti-
culi exprimunt opꝰ inſtaurās naturā: ⁊ quidā opꝰ in
ſtaurans grām: ⁊ non intendit articulū diffinire / ⁊
tunc planū eſt qḋ querebat̄.

An articulꝰ ſit qd cōplexū vl' incōplexū. Arti. V.

Ecundo q̄rit̄ qd ſit articulꝰ re / verū ſ. cōple- Arg. pmo
ſ xū vel incōplexū / videt̄ aūt ꝙ ſit incōplexū vt
paſſio ⁊ reſurrectio ⁊ hmōi. fides eīm eſt ſim-
plex lumen / vt ꝓbatū eſt ſup ſm Dyoꝰ: ḡ eſt ſimpli- 2°
cis ⁊ nō cōplexi. Jtē in deo nlla eſt ꝯplexio: cū igit̄ 3°
articulꝰ ſit de deo vr̄ ꝙ nō ſit cōplexꝰ. Jtē articulꝰ
diffinitꝰ eſt eſſe indiuiſibilis veritas de deo: ḡ nō po
teſt eſſe cōplexꝰ: q2 nihil cōplexū pōt eſſe indiuiſibi- 4°
le. Jtē ſi eēt cōplexꝰ articulꝰ ita ꝙ enūciabilia eēnt
articuli tūc tempꝰ eſſet de eſſentia articuli: ſit ḡ xpc
paſſus in a inſtanti: ḡ aliud tempꝰ faceret aliud enū

m ꝺ q

ciabile ſi paſſus eſſet in bñō eſſet hoc articul⁹.ſ.xp̄m
5o paſſum eſſe in b. P̄.cū temp⁹ ſub certa dr̄ia ſit de
eſſentia articuli no eēt verū qđ dicit Aug⁹ in ſequē-
ti diſtin.ꝙ tp̄a variata ſunt. fides aūt immutata ꝑ-
manſit/ ⁊ ſic moderni ⁊ antiqui nō haberēt eandē fi-
Rōes i ꝯri dē quo ad articulos. Sꝫ cōtra/cōſenſus nō eſt ni
om/prima. ſi incōpletū.in articulū aūt eſt rōis cōſenſus ⁊ fidei
ꝗ ipſe nō eſt incōplex⁹ ſꝫ cōplex⁹:ꝙ aūt fides ſit con-
2a ſenſus ſupra habitū eſt a Dam. Itē ſm hoc videt̄
ꝙ iudei q̄ credūt xp̄i incarnationē crederēt articulū/
3a licet credāt eā futurā nos aūt p̄teritā. Itē ſm h̄ ſi
articul⁹ eēt ſimplex nō deberet relinqui p̄ heretico/
q̄ crederet xp̄i incarnationē/ nō aūt xp̄m incarnatū
q̄ cū falſa ſint/ videt̄ ꝙ articul⁹ ſit enunciabile ⁊ non
Obiecto p̄ res. Sꝫ adhuc obijcit̄ cōtra hoc p̄ p̄ma ꝑte ꝙ ſi ar-
p̄ma ꝑte. ticul⁹ eſſet enunciabile corneli⁹ q̄ nō credidit xp̄m in
carnatū nō erat iuſtificat⁹ ꝑ fidē:q2 charitatē nō po
tuit habere ſine fide. ⁊ elyne ⁊ orōes ei⁹ exaudiri nō
potuerūt ſine fide:q2 ſine fide impoſſibile eſt placere
deo. Si aūt dicas ꝙ habuit fidē de xp̄o iam incar-
nato ⁊ paſſo tunc fruſtra miſſus eſt petr⁹ ad euange
Solutio liſandū ei. Solutio ſine p̄iudicio dico ꝙ temp⁹ de
terminatū nō eſt de eſſentia fidei quo ad articulos/
tñ bñ cōcedo ꝙ cōplexio q̄dam eſt de eſſentia articu-
li:⁊ hoc pōt patere hoc mō.in omi eñ articulo ſubij
cit̄ diuina veritas q̄ determinat̄ ſm diuerſa cōueni
entia eſſentie ⁊ ꝑſonis: ⁊ quo ad diuerſos effect⁹ ad
inſtaurationē nature ⁊ reſtaurationē gratie ꝑtinen-
tes. hec aūt determinatio veritatis diuine nō pōt a
nobis ſignificari niſi ꝑ cōpoſitionē/licet ſine cōpoſi-
tiōe media ſit in ſe ad illa determinata/ſicut ſi debe-
at ſignificare albū in ſuꝑficie eſt quidē albū in ſuꝑfi-
cie ſine medio aliq̄ i ſuꝑficie tñ a nob nō ſignificat̄ in-
eſſe ſine nota cōpoſitiōis. Dico ḡ ꝙ vnū in alio deter
minans .ſ. in determinato ſupponit̄ in articulo: ſed
nota cōpoſitiōis quā apponit actus anime ſignan-
tis cui⁹ ēēntialit̄ eſt certa differētia tꝑis meo iudi-
Ad primū cio nō eſt de eſſentia articuli. Dōm ergo ad primū
ꝙ licet lumen ſimplex ſit fidei/ tñ q2 eſt per modū in
clinantis ad cōſenſum:ideo exigit cōplexionē in ar-
ticulo/ſed nō illā que facit enunciabile in certa diffe
Ad 2m rentia tꝑis. Ad aliud dicendū ꝙ licet in deo nulla
ſit cōplexio ſm rem: ē tñ ſm modū ſignificandi quo
rundā articuloꝝ/ vt cū dr̄ de⁹ trinus ⁊ vn⁹: ⁊ gratia
quorundā etiam propter effect⁹ diuerſos: et gratia
Ad 3m aliquoꝝ ꝓpter naturā vnitā xp̄o. Ad aliud dicedū
ꝙ articul⁹ dicit̄ veritas indiuiſibil̄:q2 ſtat diuiſio in
Ad 4m. eo credibiliū nō q2 ſit in cōplexiōe omnino. Ad ali-
et 5m ud dicendū ꝙ enūciabile meo iudicio nō eſt articul⁹
Ad p̄mā rō ſꝫ res cōplexa ordinata ad omne temp⁹. Ad id qđ
nē i ꝯriū. cōtra obijcit̄ etiā reſpondere oportet/q2 cōſenſus non
quærit niſi cōplexā rem: ⁊ circa illā ipſe ponit modū
cōpoſitionis que determinat̄ illo ꝙ cui ꝯſenſit ra-
tio cōponens/ qđ licet verū ſit in re ipſa/ tñ ſicut in cō
poſitionē faciente eſt in aīa/ vt dicit p̄hus in fine ſe
Ad ſecūdā ⁊ xti prime p̄hie. Ad aliud dicendū ꝙ nos non tene-
et tertiā. mur tñ credere articulū/ſed ea q̄ determinata ſunt
circa articulos ex p̄dicatiōe apl'oꝝ/ ⁊ hec reſpiciūt fi-
dem ex ꝑte illa que eſt ex auditu. multi eī ex determi-
natiōe tꝑis ⁊ p̄dicatōr auditui fidei accedūt ⁊ acceſſe
runt licet nō ſit de ſubſtantia articuloꝝ: per hoc eti-
Ad obiectō am patet ſolutio ad ſequēs. Ad id qđ obijcit̄ de cor
nē q̄ ē ꝯ pri- nelio dicendū ꝙ in illo tꝑe q̄n temp⁹ non erat deter
mā ꝑtem. minatū / nec ſm ſtatū etatū mundi/ nec ſm ſtatū pro

phetie/nec ex p̄dicatiōe apl'oꝝ potuerunt ſe quidam
habere ad omnē differentiā tꝑis ſub diſtinctiōe: ſed
modo non eſt ita: q2 temp⁹ eſt determinatū ſm cur-
ſum etatū et nūerū ꝓphetie Danielis: ⁊ in omnē ter-
ram exiuit ſonus eorum.

Queritur de numero articulorum ſcđm vtrunq3 ſymbolum. Arti. VI 5

Ertio querit̄ de nūero articuloꝝ ſm vtrūq3 Arg. p̄mo
1 ſymbolū.ſ. Nycenū ⁊ apl'oꝝ/ videt̄ autē p̄mo
eſſe diminut⁹ numer⁹ a numero articuloꝝ
ſymboli Athanaſij: q2 ſicut omīpotētia exprimit ar-
ticulū/ita etiā de ꝓprietatib⁹ diuinis eſt omniſcientia 2o
⁊ dei bonitas/ ⁊ tñ nō ponunt̄ p̄ articulis. Item
in ſymbolo Athanaſij dicit̄: omīpotens pat̄/fili⁹ ⁊c̄
et immenſus pater ⁊c̄. ⁊ increat⁹ pater ⁊c̄. et nihil il
loꝝ exprimit̄ inter articulos niſi tñ omīpotētia: er-
go videt̄ eſſe diminut⁹. Item dicit̄/ dn̄s pater/ do 3o
minus fili⁹ ⁊c̄. Item ſimilit̄ cū ꝓprietates ſint in ꝑ- 4o
ſonis diuinis quib⁹ ꝑſone diſtinguunt̄/ videt̄ ꝙ de
illis debuerit eſſe aliquis articul⁹/cum null⁹ pona
tur in altero ſymboloꝝ videt̄ eſſe numer⁹ diminut⁹
Item circa vnionē naturarū in xp̄o multiplex fuit 5o
error/alij dicentib⁹ naturas eſſe cōfuſas/alij aūt
permixtas/alij ꝙ tranſiuerīt in ſeinuicē/ ⁊ cū arti-
culus fidei ſit ad excludēdos errores debuim⁹ mul
tiplices habere articulos circa modū vnionis q̄ ha- 6o
bem⁹. Itē p̄terea querit̄ de diuiſiōe quā fere om̄s
cōiter ponūt mḡri/ duoꝝ.ſ. ſymbolorū; nam in vno
ſymbolo.ſ. apl'oꝝ ponit̄ p̄ vno articl'o/ Credo i deū
patrē omīpotentē creatorē celi ⁊ terre. Si ḡ hec ē in-
diuiſibilis veritas tūc nō debet diuidi/ ⁊ tñ diuidit̄
in ſymbolo nyceno: ⁊ ponit̄ p̄ duob⁹. in illo eñ ſym
bolo prim⁹ articul⁹ eſt/ Credo in vnū deū. Secun-
dus eſt/ patrē omīpotentē factorē celi et terre viſibi- 7o
liū oīm ⁊ inuiſibiliū: ḡ videt̄ ꝙ alterū erret. Itē in
ſymbolo apl'oꝝ vn⁹ indiuiſus articul⁹ eſt/ Qui cōce
ptus eſt de ſpiritu ſancto natus ex maria virgine: et
hoc iterū in ſymbolo Nyceno ponit̄ p̄ duob⁹/ ita ꝙ
vnus ſit de xp̄i cōceptiōe/ alter de xp̄i natiuitate. P̄ 8o
videt̄ ſi diuidit̄ in Nyceno ſymbolo articul⁹ de na-
tiuitate in duos ꝓpt̄ duas natiuitates.ſ. in vtero ⁊
ex vtero ꝙ eadē rōne debeat diuidi articul⁹ paſſiōis
in q̄nq3.ſ. captus/ exprobrat⁹/ paſſus/ mortuus ⁊ ſe
pult⁹ ſit/ ⁊ tñ hec om̄ia referunt̄ ad eundē articulū i
vtroq3 ſymbolo. Itē in ſymbolo Nyceno nihil po- 9o
nit̄ de deſcenſu ad inferos. Vñ etiā dicit Anſel. ꝙ ſi- p̄batio per
dem integre nō cōtinet: ḡ videt̄ ꝙ ſit diminutū p̄a- Anſelmū.
pue cū deſcenſus ad inferos ſm vtrāq3 diuiſionem
ponat̄ eſſe vnus articul⁹. Itē in ſymbolo Nyceno 10
p̄ duob⁹ articulis ponunt̄ deſcenſio ad inferna ⁊ re
ſurrectio a mortuis. in ſymbolo apl'oꝝ p̄ vno: ḡ vi-
det̄ ꝙ diuiſio altera nō valeat. Itē in ſymbolo apo 11
ſtoloꝝ p̄ duob⁹ articulis ponit̄/ ſctām eccl'iam ⁊ ſan
ctorū cōmunionē: ⁊ in Nyceno ponunt̄ hec duo pro
vno.ſ. Et in vnā ſanctā catholicā ⁊ apl'icam eccl'iam
cōfiteor vnū baptiſma in remiſſionē peccatoꝝ. h̄ eñ
totū p̄ vno ponit̄ articl'o i Nyceno/ ⁊ querit̄ quo-
re eū apl'i diuiſerūt. P̄.cum nos habeam⁹ vnū arti 12
culū de vita eterna ⁊ credam⁹ etiā penas eternas/
videt̄ ꝙ debeam⁹ etiā hr̄e vnū de penis et̄nis. Itē 13
videt̄ a Caſſiano ⁊ Leone adhuc tertiū poni ſymbo
lū in quo inueniunt̄ q̄dam q̄ in neutro illoꝝ cōtinen
tur/ ⁊ eſt antiochene ſynodi: ⁊ dic̄ ſic: Credo i vnū

z ſolū verū deū patrē om̄ipotentē viſibiliū z inuiſi-
biliū creaturarū creatorē. z in dn̄m nr̄m ieſum xp̄m
filiū ei⁹ vnigenitū z primogenitū om̄is creature ex
eo natū an̄ om̄ia ſecula z nō factū deū verū ex dō ve
ro homouſion ꝑ quē z ſecula cōpaginata ſunt et oīa
facta. qui ꝓpter nos venit z nat⁹ eſt ex maria virgīe
z crucifixus ſub pontio pylato z ſepult⁹. tertia die
reſurrexit ſm̄ ſcripturas z aſcendit in celos / z iterū
venietiudicare viuos z mortuos zc̄. qz alia nō mu-
14 tant̄ a ſymbolo Nyceno. Itē addit̄ in tertio articu
lo ꝑmogenitū om̄is creature: z iſte articul⁹ in neu-
tro alioꝝ inuenit̄: ḡ videt̄ eſſe diminutio in vtroqꝫ.
15 Item cū ſymbolū aploꝝ ſit editū ab ipis aplis / vi-
det̄ ꝙ qlibet fidei p̄dicator addere debuerit ſuā ſen-
tentiā / nulla aūt inuenit̄ de Paulo z barnaba / q̄ tn̄
ab ipo ſpūſancto electi ſunt: ḡ videt̄ ſymbolū primū
17º obijcit̄ eſſe diminutū. Itē obijcit̄ de ſingulis articulis: nō
ð ſingul' ar enī͂ videt̄ articul⁹: Credo in vnū deū / cū hoc ſit etiā
ticul' de pº. a phis ꝓbatū neceſſarijs rōnib⁹ / ſicut patz in prima
18 phia Ariſto. Auicen. z alioꝝ phoꝝ. Itē q̄re nō poni
tur ibi vnū ſimplicē deū / cū tn̄ ſimplicitas magis ſit
19 de ſcdo. ꝓpria deo q̄ꝫ vnitas. Item obijcit̄ ſecūdo de hoc qd̄
dicit / patrē om̄ipotentē zc̄. Nō enī͂ om̄ipotentia ſo-
lius patris eſt / ſꝫ cōmunit̄ triū: ḡ videt̄ ꝙ iſte articu-
lus qbuſdā poſſet eſſe occaſio erroris: ḡ male eſt po-
20 ſitus. Itē cū in ſymbolo antiocheno dicat̄ / Crea-
torē viſibiliū zc̄. q̄re in Nyceno dr̄ factorē: cū tn̄ ma
21 de tertio gis creare ꝯueniens ſit om̄ipotentie q̄ꝫ facere. Itē
obijcit̄ de tertio: Et in vnū dn̄m zc̄. nō enī͂ ipſe ſol⁹
dn̄s eſt / vt dicit ſymbolū athanaſij / ſed dn̄s pat' / do
22 min⁹ fili⁹ / dn̄s ſpūſanct⁹. Itē multe expoſitiōes po-
nunt̄ ſpēalit' circa hūc articulū. Dicit̄ enī͂ / in vnū do
minū nr̄m ieſum xp̄m filiū dei vnigenitū: z ex patre
natū an̄ om̄ia ſecula deū de deo lumē de lumine de-
um verū de deo vero. genitū nō factū cōſubſtantia-
lē patri ꝑ quē om̄ia facta ſunt: z videt̄ ꝙ om̄ia ſequē
tia ſuꝑflue addita ſunt: qz cū dictū eſt filiū dei intel-
ligebat̄ eſſe vnigenit⁹ z om̄ia alia: z hoc ꝓbatū ē in
23 primo lib. diſtin. vj. ḡ videt̄ eſſe ſuꝑfluitas. Itē cū
ſequit̄: Qui ꝓpter nos hoīes z ꝓpter noſtraꝫ ſalutē
deſcēdit de celis / z incarnat⁹ eſt de ſpūſancto ex ma
ria virgine z homo fact⁹ eſt zc̄. videt̄ multas habe-
re expiſſiōes ſuꝑfluas: qz cū dixit / ꝓpter nos homies
ſuꝑfluū erat addere / z ꝓpter nr̄am ſalutē: qz idem vi
24 det̄ ſm̄ intellectū. Itē idem videt̄ deſcendiſſe z in-
carnatū eſſe: qz conſtat ꝙ nō localit' mot⁹ deſcendit /
ſicut ſupra diſtinc. xiij. ꝓbatū eſt: qz deſcendit in na
tura diuina. z deſcēdere fuit viſibilē apparere ī car
25 ne. Itē qd̄ ſequit̄ / z homo fact⁹ eſt / nō videt̄ exp̄me
re articulū ſpēalē aliū ab iſto: qz idē eſt incarnari et
Solo hoīem fieri Si forte tu dicas ꝙ nō eſt articul⁹ ſpe-
Obiectio cialis. Cōtra hoc eſt: qz tūc in Niceno ſymbolo defi
ciet articul⁹ q̄ eſt de xp̄i natiuitate / q̄ tn̄ ab omnib⁹
ponit̄ vn⁹ de ſeptē q̄ filio attribuunt̄: de eo aūt qd̄ ſe
quit̄ / Crucifix⁹ etiā ꝓ nobis zc̄. pri⁹ obiectū eſt vſqꝫ
26 ibi: Et ſepult⁹ eſt / vbi querit̄ quare diminutū eſt ſic
ſymbolū Nicenū in deſcenſu ad inferos: z ſil'r ſym-
bolū anthiocenū / nō aūt ſymbolū aploꝝ. Itē de illo
27 Et reſurrexit prius obiectū eſt. Sꝫ querit̄ cum int'
reſurrectionē z aſcenſionē fuerit apparitio multifor
mis quare nō ponit̄ aliq̄d de illa inter articulos: qz
apl's. I. ad Corin. xv. videt̄ tangere int' credēda q̄ ip-
ſe fidelib⁹ tradidit ſic dicēs: Quia reſurrexit a mor-
tuis: z qz viſus eſt cephe: z poſt hec. xj. deinde viſus
eſt pluſqꝫ quingentis fratrib⁹ ſimul / ex quib⁹ multi
manēt vſqꝫ adhuc: quidā aūt dormierūt: nouiſſime
aūt oīm viſus eſt z mihi. Item de hoc qd̄ ſequit̄ in 28
ſequenti articulo: Et iterū ventur⁹ eſt cū glīa iudi-
care viuos z mortuos: z ſic videt̄ nec ad naturā nec
ad glīam ꝑtinere / ſed ad ſeueritatē cum iudiciū tunc
fiat diſtrictū: ḡ ſm̄ hoc nō debet eſſe articul⁹. Sil'r 29
obijcit̄ de hoc qd̄ ſequit̄: Et in ſp̄m ſcm̄ dn̄m zc̄. z q̄
rit̄ quare tāta expiſſio facta eſt circa illū vt dicat̄ do-
min⁹ z viuificans z mod⁹ ꝓceſſiōis z equalitas di-
gnitatꝭ eius z inſpiratio ip̄i⁹ in ꝓphetis. Sil'r que 30
eſt cauſa ꝙ in ſequenti articulo duo ſymbola aploꝝ
ſcꝫ Matthei q̄ poſuit / ſanctā eccl'iam: z Symonis
qui poſuit / ſanctoꝝ cōmunionē / ponunt̄ in nyceno
ſymbolo loco vnius articuli. et addit̄ ibi: Cōfiteor
vnū baptiſma in remiſſionē pctōꝝ. hoc enī͂ a patrib⁹
nō ſine cauſa factū eſt. Solo dicendū videt̄ ad pri- Solo
mū ꝙ ſymbolū aploꝝ habet diuiſionē in. xij. ſm̄ nu
merū cōferentiū credēda: qz. xij. illud ſymbolū edide
rūt q̄ ſignificabant̄ ꝑ. xij. boues mūdi ſulcos cōfrin-
gentes q̄ ſuſtinebāt mare eneū / hoc eſt mundū: eneū
aūt ꝓpter reſonantiā cōfeſſiōis fidei in toto orbe fu-
turā. Iſti ſunt lapides de q̄b⁹ legit̄ Joſue. 4. q̄ electi
ſunt de iordane vbi manſit archa dn̄i z ſacerdotū pe
des ſteterūt: lapides inqꝫ articuli ꝓpter fidei ſolidita
tē: archa aūt xp̄us eſt in humanitate z deitate. Jor-
danis aūt ſcriptura vet'. teſta. q̄ tūc ſtetit. ſacerdotes
aūt ſtantes ſuꝑ articulos legifer z ꝓphete z patriar-
che q̄ om̄es fidei articulis inniti fuerūt. de campo
aūt latiſſime p̄dicatiōis gentiū in. xij. repoſiti ſūt: qz
in ſcriptura ve. teſta. retorti ſunt ꝑ cōfirmationē / vt
eſſet rota in rota / z exhibitio in ꝓmiſſione / z bn̄dictō Symbolū
filioꝝ in patrib⁹. diſtribuunt̄ ār articuli ſm̄ illā di- aploꝝ.
uiſionē ab antiquis ſic / vt vnus z prim⁹ attribuat̄
patri quē poſuit petr⁹ / z eſt iſte: Credo in deū patrē
om̄ipotentē creatorē zc̄. Sex aūt attribuunt̄ filio /
prim⁹ ſm̄ generationē diuinā quē poſuit andreas.
z eſt iſte / Et in ieſum xp̄m filiū ei⁹ vnicū dn̄m nr̄m.
Scd̄s aūt ꝑtinet ad vtranqꝫ natiuitatē ei⁹ huma-
nā tam in vtero q̄ꝫ ex vtero: z hunc poſuit iohannes
cuſtos m̄ris generantꝭ: z eſt iſte: Qui cōcept⁹ eſt de
ſpūſancto nat⁹ ex maria virgine. Terti⁹ aūt ꝑtinet
ad ſacramentū paſſiōis ei⁹ ſm̄ om̄ia q̄ circūſtabant
mortē ei⁹ ſicut eſt paſſio an̄cedens z mors ſequēs et
ſepultura q̄ eſt officiū qd̄ mortuis exhibet̄ / z hūc po
ſuit Jacob⁹ frat' iohis / z eſt iſte: Paſſus ſub pontio
pylato crucifix⁹ mortu⁹ z ſepult⁹. Quart⁹ aūt ꝑti-
net ad ſacr̄m redemptiōis eoꝝ q̄ erāt in inferni lym-
bo cōcluſi ſm̄ quā ꝓphetauerat Zach. 9. Tu aūt in
ſanguine teſtamenti tui emiſiſti vinctos de lacu in
quo nō erat aqua: z hūc poſuit Thomas / z eſt iſte:
Deſcēdit ad inferna tertia die reſurrexit a mortuis:
Et cōiungit̄ hic reſurrectio mortuoꝝ cū deſcēſu ad
inferos: qz iſte articul⁹ dicit totū qd̄ xp̄s meruit per
mortē ſuā: hoc aūt fuit redemptio in aīa q̄ cōpleta
fuit ꝑ fracturā inferni in deſcenſu ad inferos z redē-
ptio in corpe q̄ cōpleta eſt in reſurrectiōe ꝑ glīam cor
poris. ꝓmū ꝓphetauerat dauid dicēs: Contriuit por
tas ereas z vectes ferreos cōfregit. ſuſcepit eos de
via iniq̄tatis eoꝝ. Scd̄m aūt dicit apl's: Saluato
rē expectam⁹ dn̄m nr̄m ieſum xp̄m q̄ reformabit cor
pus humilitatis noſtre cōfiguratū corpi claritatis
ſue. nō enī͂ eſt hō ꝑfecte redempt⁹ niſi ſaluet̄ in corpe
z aīa. hūc aūt articulū cōuenient' thomas poſuit q̄

cicatrices reſurgētis tetigit: ⁊ iō cert⁹ de reſurrectōne ⁊ potentiā deitatis cōfeſſus eſt in fractura inferni cū dixit/ dn̄s me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Quint⁹ autē ꝑtinet ad apertionē loci btītudinis vbi ꝑcurſor ꝓ nobis introiuit ieſus aſcendēs ⁊ pandēs iter ante nos/ ſicut predixit Micheas.2. ⁊ hunc poſuit Jacob⁹ minor dict⁹ frater dn̄i ꝓpter ſilitudinē corꝑis ⁊ religionis Et eſt iſte: Aſcēdit ad celos ſedet ad dexterā dei patris omīpotent̄/. ⁊ dicit tria.ſ.ad celos/ vt oſtendat ad qd̄ eſt aſcenſio ſm̄ locū. ⁊ ſedet ad dexterā/ vt notet eū eſſe in potioribꝫ bonis ſm̄ humanitatē. ⁊ addit/ dei patris omīpotētis/ vt notet̄ eſſe equalis ſm̄ deitatē/ ſicut ꝑdixerat Dauid: A ſūmo celo egreſſio eius. Sextus ⁊ vltim⁹ de reditu ad iudiciū/ qm̄ pater nō iudicat quēq̄ꝫ/ ſꝫ omē iudiciū dedit filio/ vt is qui legē poſuit ſm̄ legē iudicet/ ⁊ q̄ iudicat⁹ eſt ꝓ viuis ⁊ mortuis iudicet de viuis ⁊ mortuis: ⁊ hūc poſuit Philipp⁹: ⁊ eſt iſte: Inde ventur⁹ eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Quinqꝫ aūt reſidui ꝑtinēt ad ſpirituſcm̄ tam i ſe q̄ꝫ in donis ſuis. in ſe quidē quo exprimit̄ ꝑſonalitas ipi⁹. ⁊ hūc poſuit Bartholome⁹ dicens: Credo in ſpirituſcm̄. in donis autē primū eſt quo ſcīficat ⁊ vnit generalit̄ eccliam. ⁊ hūc ſecūdū articulū poſuit Matthe⁹ euangeliſta ⁊ apl̄us: q̄ donū hoc ſpēalit̄ fuit expert⁹ qn̄ de publicano publicū fecit euangeliſtā ⁊ doctorē. ⁊ eſt iſte: Sanctaꝫ eccliam catholicā. ⁊ eſt ſenſus: Credo in ſpirituſanctū ſanctificantē eccliam catholicā: id eſt vniuerſalē eccliaꝫ. Catholicon em̄ in greco in latino ſonat vniuerſale. Et dicit̄ vl̄is (vt dicit Boe⁹ in li. de trini.) duabꝫ de cauſis.ſ. q: eſt vniuerſalit̄ ꝑdicata ꝑ quatuor quartas terre: ⁊ q: articulos habet vniuerſal̄r veros quibꝫ nihil falſum ſubeſſe pōt. Terti⁹ aūt eſt ſm̄ effectū gratie cōtra peccatū. ⁊ hūc poſuit ſymon chanane⁹: ⁊ eſt iſte: Sctōꝝ cōmunionē/ remiſſionē pctōꝝ: nō em̄ pōt fieri cōmunio ſctōꝝ in bonis niſi ꝑ ſpm̄ ſanctū totū corp⁹ myſticū vnientē ⁊ viuificantē ⁊ facientē ꝓ inuicē ſollicita membra eſſe/ nec pōt fieri cōmunio niſi ablato eo qđ ꝓpriū ē ſolū: ⁊ hoc eſt vniuſcuiuſqꝫ peccato. vn̄ ſenſus eſt: Credo in ſpiritū ſanctū cōicantē bona ſanctoꝝ: ⁊ vnuſqſqꝫ habeat in alio qđ deeſt ei in ſeipſo ⁊ remittentē peccata: hec autē duo in vnū ꝯiungunt̄ articulū qm̄ vnū ſequit̄ ad aliud: q: ablato ꝓprio qđ ē peccatū nō relinquit̄ niſi cōmunio ſanctoꝝ. Quart⁹ eſt de ſpiritu inſufflante ſuꝑ interfectos veneno primi ſerpētis/ ſicut predixit etiā Ezechiel: ⁊ hunc poſuit Judas thade⁹: ⁊ eſt iſte: Carnis reſurrectionē: ⁊ eſt ſenſus: Credo in ſpirituſanctū ꝑ immiſſionē ſpūs creati ad corp⁹ ſua virtute facientē carnis reſurrectionē. Quint⁹ ⁊ vltim⁹ eſt: Uitā eternā amen: qui poſit⁹ eſt a Matthia qui vltim⁹ eſt elect⁹: ⁊ eſt ſenſus: Credo in bonitatē ſpirituſſancti premiantē ſctōs in vita eterna/ eo q̄ ipſe ſpūſſanct⁹ ſit viuificator.

Symbolū nycenū

Alia aūt ē diuiſio doctoꝝ ſm̄ ſymbolū nycenū quā fere om̄s ſequunt̄ licet quidam nitant̄ alia dicere que nulli⁹ ſunt valoris/ ⁊ ꝑ xiiij. ſꝫ duo niſi implicitē ex cauſa/ vt infra patebit in reſponſiōe obiectoꝝ cōtinent̄ in articulis illis.ſ. articul⁹ natiuitatis ex vtero: ⁊ deſcenſus ad inferna. ⁊ ſm̄ hoc dicta doctoꝝ reuertunt̄ ad hoc q̄ ſeptē ꝑtineant deitati/ ⁊ ſeptē ꝑtineant deitati in hūanitate. Dicit̄ em̄ Apocal̄.1. q̄ Johes vidit ſeptē ſtellas ī dextera angeli ſibi apparentis: ⁊ iſte ſignāt ſeptē articulos qui ſunt de deitate/ ⁊ vidit ſilem filio hominis in medio ſeptē candelabroꝝ aureoꝝ/ q̄ ſignāt ſeptē alios de deitate in humanitate.

Septē articli q̄ ꝑtinēt ad deitatē.

Septē aūt ꝑtinentes ad deitatē ſunt iſti. deitas em̄ ꝯgnoſcit̄ tribꝫ modis.ſ. ꝑ eſſentiā ⁊ in ꝑſonis ⁊ in effectu. Si in eſſentia tūc eſt articul⁹ prim⁹: q: ſic nō eſt cognoſcere niſi vnā: ⁊ eſt iſte: Credo in vnū deū. Si in ꝑſonis/ aut ꝑſona patris aut filij aut ſpūſſancti. ſi patr̄/ tūc ſm̄ q̄ fides eſt ex auditu ⁊ pater nunq̄ꝫ eſt miſſus vt ꝓbatū eſt in primo lib. diſtinc. xvj. nō poſſum⁹ in ipſum niſi ꝑ op⁹ appropriatū ſue ꝑſone: ⁊ hoc eſt omīpotētia ⁊ act⁹ eius ꝓpri⁹ q̄ eſt creare de nihilo/ ⁊ tūc inducit̄ articul⁹ ſecund⁹ qui eſt: Patrē omīpotentē factorē celi ⁊ terre viſibiliū oīm ⁊ inuiſibiliū/ aut in ꝑſona filij q̄ miſſus eſt: ⁊ iō ꝑ ſe cognoſcibilis in effectu: ⁊ ideo vtrunqꝫ cognoſcit̄ ibi: Et in vnū dn̄m ieſum xp̄m filiū dei vnigenitū/ ⁊ ex patre natū an̄ omnia ſecula/ deū de deo lumen de lumine deū verū de deo vero. genitū nō factū cōſubalē patri ꝑ quē om̄ia facta ſunt: ⁊ iſte eſt terti⁹. Aut eſt cognoſcibilis ī ſpirituſctō: ⁊ tūc eſt quart⁹ iſte: Et in ſpirituſanctū dominū ⁊ viuificantē q̄ ex patre filioqꝫ ꝓcedit. qui cum patre ⁊ filio ſimul adorat̄ ⁊ cōglorificat̄ q̄ locut⁹ eſt per ꝓphetas. Si aūt cognoſcit̄ deitas in effectu ſpecialit̄ ꝑtinente ad homis reformationē: q: de alijs effectibꝫ habitū eſt cū articulis ꝑſonarū/ tūc hoc non poteſt eſſe niſi tribꝫ modis: ſcꝫ in effectu ꝑtinente ad recreatōnē/ aut effectu ꝑtinente ad gloriam carnis: aut ad vitam eternaꝫ que ſequit̄ vtrunqꝫ. ꝑmū em̄ ꝑtinet ad aīam. ſcōm ad corpus. tertiū ad vtrūqꝫ. Si primo mō tūc eſt quint⁹ poſit⁹ a patribꝫ qui eſt: Et vnā ſanctā aplicam eccliam: Confiteor vnū baptiſma in remiſſionē pctōꝝ. hec em̄ om̄ia ad eundeꝫ effectū reſpiciūt q̄ eſt aīe recreatio ꝑ gratiā gratūfacientē. Si aūt fit ſecūdo mō tūc eſt ſext⁹ a patribꝫ poſit⁹: qui eſt: Expecto reſurrectōnē mortuoꝝ. Et ſi eſt tertio mō tūc eſt ſeptim⁹/ qui eſt: Et vitā venturi ſeculi amen.

Septē articuli qui ꝑtinent ad deitatē in hūanitate.

Septē aūt alij reſpiciūt ſacrm̄ incarnatiōis in quo cognoſcit̄ deitas in ꝑſona filij vnita carni/ ⁊ illi multiplicari poſſunt ꝑ hūc modū q̄ q̄dam ꝑtinent ad meritū redemptiōis facte ꝑ xp̄m. quidā autē ad effectū redemptiōis ei⁹ ⁊ meriti. Si reſpiciunt meritū hoc nō pōt eſſe niſi duobꝫ modis.ſ. ſm̄ ingreſſum in ſtatū merendi ⁊ ſm̄ nobiliſſimū actū q̄ ſatiſfecit ꝓ nobis. Si eſt primo mō/ hoc adhuc eſt dupl̄r: ſcꝫ ſm̄ vnionē naturarū in xp̄o: ⁊ quo ad hoc ponit̄ articul⁹ prim⁹ his verbis: Qui ꝓpter nos hoīes et ꝓpter noſtrā ſalutē deſcēdit de celis. ⁊ incarnat⁹ eſt de ſpirituſctō ex maria virgine. aut ſm̄ conuerſationeꝫ ex vtero poſtq̄ꝫ cū hoībꝫ cōuerſat⁹ eſt ⁊ humana ꝑtulit ꝑ totos. xxxiij. annos ⁊ dimidiū. ⁊ credo q̄ hoc totū exprimit̄ ꝑ hoc qđ ſequit̄: Et hō fact⁹ eſt: ⁊ eſt articul⁹ ſecund⁹ q̄ vocat̄ a mgr̄is/ nat⁹ ex maria virgie: ſed hec verba in ſymbolo nō habent̄. Si aūt ſm̄ nobiliſſimū actū nr̄e redemptiōis tūc eſt terti⁹ his verbis expſſus: Crucifixus etiā ꝓ nobis ſub pontio pylato paſſus ⁊ ſepult⁹ eſt. Si aūt eſt exprimēs redemptiōis effectū/ hoc eſt duobꝫ mōis/ aut ſm̄ ſtolā glorie aut ſm̄ iudiciariā ꝑtātē quā meruit ꝑ hoc q̄ iudicari ſe ꝑmiſit. Si primo mō/ hoc ē triplicit̄.ſ. ſm̄ terminū a quo redemit/ ⁊ ſm̄ terminū in quē induxit/ ⁊ ſm̄ loci recuperatōnē quē amiſeram⁹. prima duo intellecta ſunt a patribꝫ in hoc q̄ dixerūt: Et reſurrexit tertia die ſm̄ ſcripturas: hoc em̄ erat reſurgere ꝑ effectū in mēbris ab vtraqꝫ morte: ſcꝫ inferni in qu

deſcendit: ⁊ quo ad hoc inducit̄ articulus quart⁹ ⁊
vite terminū in quē caput tetendit/ in quo etiā mēbra
ſecuritatē reſurgēdi acceperūt: ⁊ iſte eſt quint⁹. Si
aūt eſt ſm loci recuperationē tūc eſt ſext⁹ q̄ eſt: Aſcen
dit in celū ſedet ad dexterā dei patris. ſi vero eſt exp
mens iudiciariā ptātem/ tūc eſt ſeptim⁹ ⁊ vltim⁹: Et
iterū ventur⁹ eſt iudicare viuos ⁊ mortuos cū glia
cui⁹ regni nō erit finis: in bonis ꝑ premio ⁊ in ma-
lis ꝑ iuſticiā vindicantē. His habitis reſpōdendū
Ad primū ad obiecta ꝑ ordinē. Ad primū ergo dōm ꝙ patri
attribuit̄ appropriatū ſue ꝑſone ⁊ act⁹ ei⁹: q2 ipe ali
ter nō erat cognoſcibilis/ eo ꝙ nō eſt miſſus vt ꝯgno
ſcat̄ per effectū ſpēalem in nobis vel ꝑ vnionē. ſꝫ om
niſcientia omībonitas nō ita exprimūt qd diuinū: q2
omīſcia data eſt aīe xpi/ ſꝫ nō omīpotētia. ſilr omni-
bonitas nihil eſt dictū: q2 bonitas et voluntas ſua
nō eſt reſpectu oim ſicut ſcia vł potētia. Vł pt dici ꝙ
oipotentia actu vno declarat̄ q̄ eſt creatio: nō aūt oi
ſcientia vel omībonitas: ⁊ iō nō poterat poni ꝑ arti
Ad 2m culo. ſed hec ſolutio nulla eſt: q2 nec omīpotentia eſt
articul⁹ niſi ſub rōe attributi patris. Ad aliud di-
cendū ꝙ immenſus/ increat⁹ ⁊ hmōi oīa ſunt expla-
natiua vnitatis ꝑſonaꝝ in eēntia: ⁊ hoc etiā intēdit
Athanaſi⁹ explanare ſcꝫ qd patres dixerūt: ⁊ hec ex
Ad 3m planatio articulū nō facit: q2 explanatio tota ſuppo
nit̄ in explanato. Ad aliud dōm ꝙ dn̄s nō dicit̄ de
ſolo filio: ſꝫ etiā de ſpūſancto in Nyceno cōcilio/ ⁊ h
cōtra duas hereſes ꝓuiderūt patres: ſcꝫ cōtra here-
ſim Arrij q̄ volebat filiū eſſe creaturā: ⁊ iō nō eſſe do
minū: ⁊ contra hereſim Neſtorij ⁊ cuiuſdā theodori
greci q̄ volebāt ſpm̄ſanctū eſſe ſeruū patris ⁊ filij. q2
vo de ꝑſona patris null⁹ hoc ſuſpicabat̄/ iō in arti-
culo de ꝑſona patris hoc nō appoſuerūt/ ſꝫ intellexe
Ad 4m rūt ⁊ explanauit Athanaſi⁹. Ad aliud dōm ꝙ ꝓprie
tates in diuinis nō diſtinguunt̄ a ꝑſonis. ſꝫ ſunt ꝑ-
ſone ipe/ nec eſt vlterior realis diſtinctio q̄ diſtinctio
ꝑſonaꝝ: ⁊ iō nō debuit eſſe articul⁹ ſpēalis de ꝓprie-
tatibꝰ: q2 iā alīs nō fatērent̄ ꝑſone eſſe ꝯpoſite ſubſtā-
tialr̄ differre ſi aliud eſſet ſubiectū ꝓprietatis ⁊ aliud
Ad 5m. ꝓprietas. Ad aliud dōm ꝙ circa modū vnionis nō
eſt niſi vn⁹ articul⁹: q2 vnio nō erat niſi vno mō: ſcꝫ
ſolutionis naturis in vnitate ꝑſone: ⁊ hoc exprimit̄ ꝑ
hoc ꝙ eſt incarnat⁹. vn̄ ſicut vna virt⁹ ꝑ hoc ꝙ eſt in
medio tm̄ vno mō excludit omnē multigenā multi-
tudinē vitioꝝ/ ita fides vna cōfeſſione excludit oēm
hereſim: q2 ſicut dicit Boe⁹ in li. de duabꝰ natur̄ in
vna ꝑſona xpi fides eſt media hereſum/ ſicut virtus
media vitioꝝ: ⁊ hoc dicit ipe quo ad articulū de vni
one naturaꝝ in xpo. tn̄ hoc late expoſuit Athanaſi⁹
Ad 6m in ſymbolo ſuo. Ad aliud dōm ꝙ apl̄i cōferētes ſym
bolū ꝓportionati ſūt ad numerū apl̄oꝝ ⁊ nō ad nūe
rū rerū credibiliū: ⁊ iō q̄nqꝫ quedā cōiunxerūt q̄ ſm
rem diuiſibilia erāt ⁊ q̄nqꝫ diuiſerūt/ ⁊ iſta eſt ſolutio
cōis. Vel pōt dici ꝙ in patre eſt duplex rō principij
ſcꝫ ad creandū et quo ipe eſt principiū tot⁹ diuinita
tis: ⁊ iō etiā ſibi attribuit̄ vnitas/ vt habitū eſt in ꝓ-
mo lib: diſtin. 33. ⁊ iō ſuus articul⁹ a petro apl̄o con
Ad 7m iungit̄ cū eēntiali principio ⁊ eēntiali vnitate. Ad
aliud dōm ꝙ q̄dam cōiungebant̄ in ſymbolo apl̄o-
rū q̄ poſtea ꝓpter hereſes oportebat diuidi. Dicebat eī
manichei⁹ poſtea xpm nō eſſe vere natū: nec hoīem ve
re factū/ ſed in fantaſmate appruiſſe. Alij quidā dixe-
rūt vere quidē natū ſed nō vere cōceptū q̄ corp⁹ (vt
ipſi dicebant) ſecū tulit de celo: ⁊ non in virgine acce
pit: ⁊ iō cōgregati patres diuiſerūt/ vt vn⁹ articul⁹
de cōceptu vo eſſet ⁊ alter de hoc ꝙ hō ver⁹ fact⁹ eſt
vt ſic eſſet vtraqꝫ hereſis excluſa: ⁊ hoc nō erat neceſ
ſariū tempibꝰ apl̄oꝝ q̄n hereſes adhuc nō fuerunt.
Ad aliud dōm ꝙ nō oportuit ſic fieri de paſſiōe: q2 Ad 8m
omīs illa q̄nqꝫ ordinant̄ ad paſſionē mortis/ ⁊ cōti-
nuū fuit temp⁹ int̄ ea ⁊ breue/ ſꝫ nō ſic erat in conce-
ptu ⁊ natiuitate/ nec etiā qd potiorē cām puto vrge-
bat hereſis ſicut in illo. de morte eīm xpi nō fuit here
ſis niſi vna. ſ. manichei q̄ dicebat eū nec paſſum eſſe
nec mortuū niſi ſm apparentiā hoim tm̄: nulla autē
fuit ꝙ eſſet q̄dem paſſus ⁊ nō mortu⁹/ vel ꝙ eſſet q̄-
dem mortu⁹ ⁊ paſſus ſꝫ nō ſepult⁹. Ad aliud dōm Ad 9m
ꝙ Innocenti⁹ reddit rōnē de hoc quare implicite et
nō explicite ponebat̄ deſcēſus ad inferos in ſymbo-
lo nyceno: q2 ſcꝫ in ppl̄o tunc pullulabat error q̄daꝫ
ꝙ xps deſcendiſſet ad inferos ⁊ nō rediiſſet nec fuiſ-
ſet int̄ mortuos liber: ⁊ iō placuit patribꝰ q̄ſi excluſſo
re illam hereſim: ꝑ hoc ꝙ de hoc tacerēt ⁊ includerēt
in reſurrectiōe. ſi eīm reſurrexit oportebat aīam redire
ab inferis/ ſicut corp⁹ a ſepultura. Aliter dicunt qui
dā ꝙ ſm Grego. adhuc dubiū erat vtrū eſſet articu
lus aliqs ꝑ ſe. eo ꝙ ioh̄es dubitauerat vtrū ꝑ ſe de-
ſcendere vellet vel aliū mittere q̄ educeret oīas ſctō-
rū poſt factā redēptionē: ſed hoc reputo non eſſe tutū Ad ꝓbatōꝫ
ad dicendū. Ad dictū aūt Anſel. dōm ꝙ intelligit̄
nō cōtinere ſufficient̄ explicite/ licet iplicite cōtineat Ad 10m.
vt dicit mgr̄ ꝓmo li. diſti. x. Ad aliud dōm ꝙ vtrūqꝫ
pōt ſaluari ſm duplicē cōſiderationē reſurrectiōnis
ſi eīm accipiat̄ reſurrectio vt mot⁹ q̄daꝫ tūc hꝫ termi
nū a quo ⁊ in quē/ ⁊ tunc eiuſdē mot⁹ ſunt deſcēſus
ad inferos ⁊ reſurrectio: q2 deſcenſus ad inferos di
cit terminū a quo rōne loci. Si autē cōſiderent̄ iſta
vt res facte circa xpm tūc ſunt due res/ ⁊ ita conſide
rant doctores facientes inde duos articłos. Ad ali Ad 11m
ud dōm ꝙ apl̄i diuidēdo in duos articulos cōſide-
rauerūt actū grē. ali⁹ eſt eīm act⁹ gratie ſctificans ec
cleſiā/ ⁊ ali⁹ cōicans bona remittēdo peccā: ſꝫ patres
cōſiderātes vnitatē grē ſpūſancti in ſuba licet diffe-
rentes habeat act⁹ cōiunxerūt in vnū: ⁊ iō vtrunqꝫ Ad 12m
habet rōnem. Ad aliud dōm ꝙ de penis credit̄ per
oppoſitū: q2 ſi premia dabit iuſtis ꝑ ꝯnis vel ꝑ condē
iuſticiā puniat malos/ tn̄ ſpēalis articul⁹ fidei nō eſt
de hoc: q2 fides nō mouet in hoc/ ſꝫ ob ipſo potius. Ad 13m
Ad illud qd obijcit̄ de ſymbolo antiocheno dicen-
dū ꝙ nō eſt vulgatū vt iſta duo: ⁊ hoc iō/ q2 eſt occa-
ſio dubitandi. cū eīm dicebat̄/ ſolū verū deū: poterat
intelligi vt ſolitudo iplicaret̄ circa deū: ⁊ ita plurali
tas ꝑſonaꝝ excluderet̄: ⁊ iō hoc ablatū fuit in Nyce Ad 14m
no. Ad aliud dōm ꝙ illud qd dicebat̄ primogeni-
tus oīmis creature/ licet verū ſit ſane intellectū/ vt di
cit Baſili⁹ ꝙ accipe filio cū omī creatura eſt ꝓprium
habere oūt ꝑ naturā. ꝓpriū tamē nō debuit poni: q2
apd ſimplices innuebat hereſim Arrij q̄ dicebat eū
eſſe primogenitū inter creaturas ⁊ ita creaturā. ⁊ iō
hoc etiā in Nyceno fuit ablatū. Ad aliud dōm ꝙ Ad 15m
paul⁹ ⁊ barnabas poſt editionē ſymboli ſunt electi
⁊ iō in ſymbolo nihil appoſuerūt/ ſicut legit̄ Actuū
13. Segregate mihi paulū ⁊ barnabā in opus mini Ad 16m
ſterij ad qd aſſumpſi eos. Ad aliud dōm ꝙ in vnū
deū ponit̄ articul⁹ nō ſm ꝙ ꝓbat̄ ſꝫ ſm ꝙ ſupponit̄
a fidelibꝰ/ ⁊ hoc eſt quodāmō dicere qualit̄ vn⁹ ſcꝫ
cui nō repugnat trinitas ꝑſonaꝝ: ⁊ hoc nūqꝫ aliqs
pho intellexit/ ſed vnitatē ꝓbauerūt ꝑ modū ſciētie:

Ad 17m qꝛ ꝛ nõ ꝗd ſit illõ vnũ. Ad aliõ dõm ꝙ ſimplicitas
includit in vno ſicut dicit Boe⁹ in lib. de trinit. ꝙ ꝫ
vere vnũ eſt in quonull⁹ numer⁹ qꝺ nulli innitit: et
Ad 18m, hoc mõ nõ eſt vnũ niſi ſimplex. Ad aliud pꝫ ſolõ ꝑ
ãndicta: qꝛ omĩpotẽna eſt appropriatũ patri/ ꝛ act⁹
creatio ꝑ quẽ manifeſtat cũ al's nõ legat miſſus: ꝑ ꝫ
aũt nullus error inducit ex quo pater eſt ſubſtãtia-
liter ꝛ ſpirat ſpiritũ in eadẽ ſubſtãtia: cõſtat cõmuni-
care eis eandẽ potẽtiã ſicut ſupponit ſymbolũ qñ di
cit/ ꝛ cõſubſtãtialẽ ꝛ ſpm ſanctũ coadoratũ ꝛ cõglori
Ad 19m. ficatũ. Ad aliud dõm ꝙ hoc ſapientiſſime factũ eſt.
quidã em̃ heretici phi dixerũt deũ primo mundũ in
principalib⁹ principijs creaſſe/ ꝛ poſtea faciendũ an
gelis vel nature cõmiſiſſe: ꝛ ideo dixerũt/ factorẽ ce
li ꝛ terre: qꝛ celũ nõ põt fieri niſi ex nihilo cũ nõ ha-
beat materiã ex qua fiat ꝗ ſit añ ipm: ꝛ iõ ꝑ naturaꝫ
ei⁹ qꝺ hic ſupponit act⁹ creatiõis: qꝛ celũ nullo mo-
do põt fieri ſm phos niſi creando de nihilo/ ꝛ ꝑ rõnẽ
verbi ſupponit ꝙ nõ tm̃ creat ſed etiã facit omĩa ꝗ ſi
Ad 20m unt in materia quã ipſe creauit. Ad aliud dictũ ẽ ſu
Ad 21m pra in tertio argumento. Ad aliud dõm ꝙ omẽs
ille expõſitiões fiebant cõtra hereſim Arrij: qꝛ em̃ di-
xit ipm eſſe creatũ ꝛ nõ deũ: iõ dixerũt in vnũ dñm:
qꝛ ꝯo dixit eum nõ coeternũ: iõ dixerũt/ vnigenitũ
lumen de lumine: qꝛ illud eſt coeuũ generanti. quia
ꝯo dixerũt acceptione tm̃ deũ/ iõ dixerũt/ deũ verũ
de deo vero. Et qꝛ dixerũt factũ/ iõ dixerũt/ genitũ
nõ factũ. et qꝛ dixerũt nõ eſſe eiuſdẽ ſubſtãtie/ iõ di-
xerũt/ conſubſtantialẽ patri. et qꝛ dixerũt nõ omnia
eſſe facta ꝑ eum: qꝛ nõ oparet ab eterno cũ patre: et
ideo dixerũt/ ꝑ quẽ omĩa facta ſũt. ꝛ hoc ꝓpter popu-
Ad 22m lũ ne in aliquo illorũ poſſet decipi ab arrianis. Ad
aliud dõm ꝙ cum dicit/ ꝓpter nos homines: ibi no-
tat amor cõformitatis nature nobiſcũ cõtra maniche
um. Cũ aũt dicit/ ꝛ ꝓpter noſtrã ſalutẽ ꝛc. notat ef-
fectus redẽptiõis noſtre facte ꝑ ipm: et ideo neutrũ
Ad 23m, ſuꝑfluit. Ad aliud dõm ꝙ deſcendere nõ importat
incarnari niſi catholice intellectũ. ſed hoc nõ ſufficit
ad expõſitionẽ cõtra hereticos. Quidã em̃ dixerũt ꝙ
nõ deſcendit ſicut paul⁹ ſamoſathen⁹ ꝗdam hereti-
cus grecoꝝ/ ſed tm̃ incarnat⁹ eſt ꝛ ſimplex hõ fuit.
Quidã aũt vt maniche⁹ ꝙ deſcendit ſed nõ noſtram
carnẽ ſuſcepit: ꝛ iõ vt vtraqꝫ hereſis excluderet opor
Ad 24m tuit exprimi vtrunqꝫ. Ad aliud dõm ꝙ homo fact⁹
eſt ad expõſitionẽ articli de natiuitate ex vtero fuit po
ſitũ: qꝛ tunc incipit eſſe ꝑ ſe homo qñ ſeparat ab vte
ro matris: dicit tñ/ hõ factus eſt/ vt omĩa ꝗ vſqꝫ ad
paſſionẽ geſſit in hoĩe intelligant. Quidã tñ dixerũt
ꝙ ea que geſſit i vita nõ ptinent ad articulũ: qꝛ vno
ſacramẽto nõ poſſunt exprimi: ſed hoc nihil eſt qꝛ dũ-
mõ ſint de articulis ſic oporteret ꝙ exprimerent pluri-
bus/ ꝛ eẽnt plures articuli. Et iõ puto ꝙ bapteſm⁹
ꝛ omĩa illa ꝗb⁹ fundauit ꝛ docuit fidẽ: et plantauit
eccliam in apľis reducant a patrib⁹ ꝑ id qꝺ dicit/ ꝛ
homo factus eſt: iõ etiã nõ dixerũt de natiuitate ex
Ad 25m, vtero: qꝛ illa nõ exprimit niſi ſacrm̃ vnũ. Ad id qꝺ
ſequit patet reſponſio ꝑ dicta Innocẽtij ſuꝑ habita.
Ad 26m Ad aliud dõm ꝙ apparitio eſt reſurrectiõis ꝓba-
tio: ꝛ ideo credibile ſpẽale nõ facit: ſꝫ cũ reſurrectiõe
Ad 27m xp̃i ſupponit ꝓbans eam. Ad aliud dõm ꝙ ꝑtinet
ad gratiã aduent⁹ ad iudiciũ: qꝛ ibi ꝑmiabunt iuſti
qꝺ eſt omĩs gratie finis: ꝛ ꝑ oppoſitũ punient mali
qꝛ omnẽ gratiã neglexerũt. Sicut em̃ oppoſitoꝝ eſt
eadẽ diſciplina/ ita etiã vnũ intelligit in alio per di-
ſciplinã fidei. Ad aliud dõm ꝙ hoc factũ eſt cõtra Ad 28m
impijſſimos Neſtoriũ ꝛ Euticen ꝗ dixerũt ſpiritũ-
ſanctũ eſſe ſeruũ patris ꝛ filij/ ꝛ ei obedire/ ſicut vir-
tus quedã aliena ab eẽntia eoꝝ/ ꝛ nõ dare vitã gra
tie nec inſpiratõnẽ. ꝛ iõ dictũ eſt/ Et in ſpiritũ ſanctũ
dñm ꝛ viuificantẽ. et vt coeſſentialitas ſignificaret
appoſuerũt/ Qui ex patre filioqꝫ ꝓcedit. qui cum pa
tre ꝛ filio ſimul adorat ꝛ cõglorificat. Montan⁹ au
tẽ heretic⁹ quidã ꝛ Porphiri⁹ poſtea diſcipulis ſuis
dixerũt ꝓphetas fanatico ſpũ locutos fuiſſe/ ſicut lo
quũt energumini ꝛ arreptitij. ꝛ vt illoꝝ hereſis ex-
cluderet appoſuerũt/ Qui locut⁹ ẽ ꝑ ꝓphetas. Ad Ad 29m
vltimũ dõm ꝙ ſicut ſupra dictũ eſt ꝙ hoc fit ꝓpť di-
uerſas gr̃e ꝯſideratões. ſ. ſub aꝫ. ꝛ ſic redeũt ad vnũ
articulũ/ vł ſm act⁹: ꝛ ſic ſunt diuerſi.

Querit de diuerſitate ꝛ drña ſymboloꝝ. Arti. VII B

Quarto querit de differẽtijs ſymboloꝝ. Et ꝗ Primo.
q rit primo vnde dicat ſymbolũ. Et ſecundo 2o
querit quare hec duo ſymbola ſpẽaliter ſint 3o
approbata. Tertio quare ſymbolũ apľoꝝ dicat ma 4o
ius cũ tñ pauciora contineat verba. Quarto q̃re ſym
bolũ apľoꝝ dicat bis in die/ in ꝑma ꝛ in cõpletorio: ꝛ
ꝛ ſymbolũ patrũ in dñica tm̃ in miſſa poſt euange-
liũ ante cõmunionẽ. Quinto quare ſub ſilentio di- 5o
cat ſymbolũ apľoꝝ/ clamant aũt ſymbolũ patrum
Sexto q̃re ſymbolũ Athanaſij ſm vſum quorundã 6o
dicat ſemel in ſeptimana/ ꝛ hoc in prima. Septimo 7o
querit vtrũ adhuc plura poſſunt fieri ſymbola/ ꝛ ar
ticuli exprimi ſi fuerit eadẽ cauſa ꝗ prius fuit. So Solo
lutio dõm ad primũ ꝑ verba Caſſiani ad Leonẽ pa ad ꝑmũ
pam lib. vj. vbi ſic dicit: Symbolũ ex collatiõe no-
men accepit. qꝺ em̃ grece ſymbol⁹ dicit latine colla
tio noiat. collatio aũt iõ: qꝛ collata in vnũ apľis do
mini toti⁹ catholice legis fide ꝗcꝗd ꝑ vniuerſum di-
uinoꝝ voluminũ corp⁹ immẽſa fundit copia totũ in
ſymbolũ colligit breuitate ꝑfecta: ſm illud apľi ad
Rom. 9. et Eſa. 10. Quia vbũ abbreuiatũ faciet do
min⁹ ſuꝑ terrã: hoc ẽ abbreuiatũ verbũ qꝺ fecit do-
min⁹/ fidẽ. ſ. duplicis teſtimonij ſui in pauca colli-
gens/ ꝛ ſenſus oĩm ſcripturarũ in breuia cõcludẽs/
ſua de ſuis condens ꝛ vim toti⁹ legis breuitate ꝑfi-
ciẽs. Mgři aũt nři tꝑis dicũt ꝙ in idem reuertit. ſ.
ꝙ dicit a ſyn qꝺ eſt con/ ꝛ bole ſententia ꝗſi ſint ſentẽ-
tie diuine veritatis in vnũ cõgeſte. Ad aliud reſpõ Ad 2m
dendũ eſt ꝑ dicta Ambroſij in lib. de ſpũſctõ ꝙ ſym-
bolũ apľoꝝ eſt exemplar oĩm ꝓpter auctoritatẽ con-
dentiũ. Alij ſymbolo aũt qꝺ eſt Nycenũ cõſonat fi-
gura in nũero patrũ cõdẽtiũ ipm. fuerũt em̃. cccxviij.
ſicut vernaculi abrahaꝫ cũ hoſtes inſequeret Gen. 13
ita em̃ vt ille/ ita illi hoſtes fidei cõprehenderunt/ ꝛ
ſpolia fideliũ reduxerũt. ꝛ Loth: id eſt fidelem popu
lũ captũ aſtutijs hereticoꝝ. Alia rõ poteſt eſſe: quia
pauciora dubia continebat illud ſymbolũ Nycenũ
ꝗꝫ Anthiocenũ. Ad aliud dõm ꝙ maius dicat ſym Ad 3m
lũ apľoꝝ ꝓpter auctoritatẽ cõdentiũ: ꝛ qꝛ hoc eſt qꝺ
interꝑtant oĩa alia ſymbola: ꝛ nihil addũt/ ſꝫ qꝺ ine-
rat pri⁹ explanat. Ad quartũ dõm ꝙ ſymbolũ ma Ad 4m
ius dꝛ bis in die ad ſignandũ ꝙ recordatio ſua bis
eſt neceſſaria in ecclia. ſ. in primitiua ꝛ in fine ꝯ anti
xp̃m/ ꝛ bis in vita hoĩs in ꝑncipio cũ recipit ſacrã/ ꝛ
in fine qñ egredit de corꝑe. Et bis in die/ in ꝑma ho
ra diei vt muniat per totũ diem. vñ etiã tunc cantat
Jam lucis orto ſydere ꝛc. ꝛ in prima q̃ſi hora noctis,

in cōpletorio:⁊ iō tūc cātat̄: Te lucis ante terminū rerū creator poſcimus ⁊c. Symbolū autē patrū qḋ eſt explanatio contra hereſes: ſufficit quoq̧ dicere ad intellectū: ⁊ hoc in die dñica qñ ceſſat̄ ab opibꝰ ſeruilibus ⁊ ppl'ſ pōt cōuenire ad audiēdū: ⁊ ideo etiā in quibuſdā terris ſingul' dñicis exponit̄ vulgarit̄ ſymbolū illud. Poſt euāgeliū aūt dicit̄: qꝛ per euāgeliū cōfirmat̄. Añ cōnonē vero: vt qui nō credit nō accedat: qꝛ illud eſt ſacramentū in quo fides eſt in ſūmo

Ad quintū eo ꝙ per rōnē ꝓbari nō pōt. Ad qntū dōm ꝙ ſymbolū apl'oꝝ ſub ſilētio dicit̄ duabꝰ de cauſis: quarū vna eſt ex parte credentiū: qꝛ cū illud ſymbolū nō cōtineat niſi ſimplicē fidei cōfeſſionē: ⁊ hec cuilibet ſufficiat i ſe: ideo ſufficit ſub ſilētio dicere. Secūda eſt ex parte illoꝝ qui ediderūt q̄ erāt tūc in timore poſiti ianuis clauſis: nec aperte audebāt chriſtū ꝯfiteri: ſed ſymbolū patꝝ dicit̄ in publico ꝓpter duas cauſas illis appoſitas .ſ. ꝙ cōtinet fidei explanationē diſputādo cōtra hereticoꝝ clamorem: ⁊ ideo reboat ſic eccleſia cōtra eos: ⁊ qꝛ eſt editū iā libertate eccleſie ꝓ-

Ad ſextū ualente cū apte chriſtū cōfitebant̄. Ad ſextū dicēdū ꝙ ſymbolū athanaſij ꝑcipue cōtinet explanatōēꝫ vel potiꝰ extirpationē arriane ꝑfidie ⁊ ꝓlixe oīa q̄ in nyceno poſita ſunt: ⁊ iō in prima cantat̄ vt ſeq̄ns in

Ad 7m miſſa poſſit intelligi ex ipſo. Ad aliud dōm ꝙ ſi vrgeret neceſſitas adhuc poſſet papa conuocato ꝯcilio peritoꝝ ⁊ inuocato ſpūſancto aliqḋ qḋ implicite cōtinet̄ in ſymbolo apl'oꝝ explanare ⁊ ponere inter articulos explicitos: qꝛ hoc nō eſſet nouū articulū inuenire: ſꝫ eū qui ſemꝑ erat explicare: ⁊ hoc dicit Anſel. in lib. de proceſſiōe ſpūſancti.

Arti. VIII. D

An nos teneamur aliqua credere que nō ſint articuli.

Arguit̄ ꝓ q

Quinto querit̄ ſi aliq̄ teneamur credere q̄ non ſunt articuli. Videt̄ autē ꝙ ſic: qꝛ q̄ nō credit fornicationē eē mortale pctm̄ ipſe habet̄ ꝓ heretico: ſi ergo hoc eſt infidelitas: ergo oppoſitū eius eſt fides: ergo fornicationē eſſe mortale pctm̄ eſt ar-

20 ticulus. ⁊ eadē obiectio ē ḋ oībꝰ aliјs. Itē q̄dā vidētur eſſe de articulis q̄ credunt̄ añ fidē vt dictū eſt: qꝛ dicit apl'ſ ꝙ accedētē ad deū oportet credere qꝛ eſt: ⁊ ꝙ inquirētibꝰ ſe remunerator ſit: ſi ergo oportet credere hoc accedētē ad deū: videt̄ ꝙ hoc ſit credibile añ

Solō fidē. Si ꝓpter hoc dicat̄ ꝙ fornicationē eſſe pecca-

Obiectio tū mortale eſt articulus fidei: ⁊ deū eē nō. Contra fornicationē eſſe mortale pctm̄ nō eſt veritas de deo

30 ergo nō eſt articulus. Itē deū eſſe aut in ſymbolo ponit̄ eſſe vt articulus vel vt pars articuli: ergo vi-

4o ⁊ 5o detur ꝙ falſum ſit ꝙ ſit antecedēs fidē vt videt. Itē

6o arctat ad credēdū: ergo eſt articulus. Itē eſt indiui-

7o ſibilis veritas de deo: ergo eſt articulus. Itē qui nō credit eſt infidelis: ergo ꝑ oppoſitū fides ē de ipſo

Solō principal' ⁊ ad ꝑmū vt articulo. Solō dōm ꝙ ſicut in aliјs ſciētijs q̄dā ſunt principalia ⁊ q̄dā ſubalia vt principales cōcluſiōes artis: quedā aūt cōſequentia vt cōcluſiōes ſecūdarie: ex quibꝰ tñ vlteriꝰ pōt aliq̄d inferri in opere artis: ſicut i geometria / ſuppoſitōes ⁊ theoreumata ⁊ correlaria: ſic etiā eſt in fide: ⁊ prīo oportet meo iudicio ſupponere hoc qḋ exigit credere deū ⁊ deo: ⁊ h̄ eſt deum eſſe: ⁊ verba ſua in ſcriptura eſſe vera ⁊ illa ſunt ſuppoſitōes ⁊ dignitates. Articuli aūt ipſi vt cōcluſiōes principales ſcientie: ⁊ ea q̄ ꝑtinēt ad bonos mores vt correlaria cōſequētia: ⁊ hec oīa oportet credere ⁊ accipere ꝑ fidē ſm ꝙ large accipit̄. ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſolutio ad primū. Ad aliud dōm ꝙ hoc eſt de fide ſm ꝙ eſt credere deū ⁊ deo: illa enī fides q̄ credit in deū accedit primo ꝑ tētionē in deū: ⁊ licet hec quoq̧ tēpore ſint ſimul tñ natura ſunt priꝰ ⁊ poſteriꝰ. Ad aliḋ dōm ꝙ vt dictū eſt multa fide credimꝰ vt cōſequunt̄ que nō ſunt articuli ſed nō principalit̄. Ad aliud qḋ obijcit̄ de credere deū dōm ꝙ articuli ponūt̄ ſm ꝙ referunt̄ ad credere deū ⁊ in deo: ſed nō ad credere deo: qꝛ hoc ꝑtinet ad intellectū ſcripture vt auditus. ⁊ per hoc patet ſolutio ad totū. Ad obiectū Ad aliū.

Si aliqua ſciūtur q̄ credūtur.

Poſt hoc queri ſolet cū fides ſit de nō apparentibus ⁊ nō viſis: vtꝝ etiā ſit de incognitis tm̄: Si em̄ de incognitis tm̄ eſt: de his videt̄ eſſe tm̄ que ignorant̄. Sed ſciēdū eſt ꝙ cum viſio alia eſt interior: alia exterior: nō eſt fides de ſubiectis exteriori viſiōi: eſt tñ de his que viſu interiori vtcūq̧ capiunt̄. Et quedā ſic capiunt̄: vt intelligant̄: ⁊ ſi nō vt in futuro quedā autē nō: qꝛ cū fides ſit ex auditu non mō exteriori: ſed interiori: nō pōt eſſe de eo qḋ oīno ignorat̄ q̄ ipſa ad ſenſuꝫ corporis nō ꝑtinet: vt ait Augꝰ dicēs: Quāuis ex auditu fides in nobis ſit: nō tñ ad eū ſēſum corporis ꝑtinet qui dicit̄ auditꝰ: qꝛ nō eſt ſonꝰ: nec ad vllum ſenſum corporis qm̄ cordis eſt res iſta nō corporis. Quedā ergo fide credunt̄ q̄ intelligunt̄ naturali ratōe. Quedā vero que non intelligunt̄. Unde ꝓpheta: Niſi credideritis non intelligetis. Mō. Augꝰ aperte diſtinguit. Alia ſunt inquit que niſi intelligamus nō credimꝰ: alia que niſi credamꝰ nō intelligemꝰ. Nemo tñ poteſt credere in deū niſi aliquid intelligat cū fides ſit ex auditu ꝑdicationis. Idem in lib. de trini. Certa fides vtcūq̧ inchoat cognitionē. Cognitio ꝟo certa nō perficit̄ niſi poſt hāc vitā. Amb. quoq̧ ait: vbi fides: nō ſtatim cognitio: vbi cognitio eſt fides precedit. Ex his apparet aliqua credi que nō intelligunt̄ vel ſciunt̄ niſi prius credant̄. Quedā vero itelligi aliquādo etiā anteq̧ credant̄. Nec tñ ſic intelligunt̄ mō: vt in futuro ſciant̄: ⁊ nūc etiā ꝑ fidē qua mundātur corda ampliꝰ intelligunt̄: qꝛ niſi ꝑ fidem diligat̄ deus nō mundat̄ cor ad ſciendū eū. Vñ Augꝰ. Quid eſt deū ſcire niſi eū mente conſpicere firmeq̧ percipere. Sed ⁊ priuſq̧ valeamus perſpicere: ⁊ percipere deū: ſicut ꝑcipit̄ a mūdis cordibꝰ niſi ꝑ fidē diligat̄: nō poterit cor mūdari q̄.i. vt ad eum vidēdū ſit aptū. Ecce h̄ apte habes qꝛ nō pt̄ ſciri deꝰ niſi pꝰ credēdo diligat̄. Supra aūt dictū ē ꝙ nemo poteſt credere in deū niſi aliquid intelli- Eſa. 7 a Rom. 10 b

gaꝛ. Unde colligiꝛ non poſſe ſciri ⁊ intelligi credēda quedā niſi pꝛi⁹ credanꝛ: ⁊ q̄dam nō credi niſi pꝛi⁹ intelliganꝛ: ⁊ ip̄a ꝑ fidē ampli⁹ intelligi. Nec ea que pꝛi⁹ credūꝛ q̄ intelligā tur penit⁹ ignoꝛanꝛ: cum fides ſit ex auditu. Ignoꝛāꝛ tñ ex parte q᷑ nō ſciunꝛ. Crediꝛ ergo qȯ ignoꝛaꝛ: ſed nō penit⁹: ſicut etiā amaꝛ qȯ ignoꝛaꝛ. Uñ Aug⁹ Sciri aliq̄d ⁊ nō diligi pōt. Diligi vero qȯ neſciꝛ quero vtꝝ poſſit? Si nō pōt nemo diligit deū anteq̄ ſciat. Ubi autē ſunt illa tria. fides: ſpes charitas: niſi in aīa credēte qȯ nōdum ſcit: ⁊ ſperāte ⁊ amāte qȯ credit. Amaꝛ ergo ⁊ qȯ ignoꝛatur ſed tamē creditur.

Arti. IX An idē poſſit ſimul eſſe ſcitū ⁊ creditū.
I Einde queriꝛ de hoc qȯ diċ in illo ca. [Poſt
d hec q̄ri ſolet cū fides ſit de nō apparētibꝫ ⁊c̄.]
Uideꝛ eñ ꝙ idē poſſit eſſe ſimꝉ ſcitū ⁊ creditū
Rō prima Senſibilis eñ cognitio inferioꝛ eſt q̄ intellectiua: ⁊ tñ intellectiua nō excludit eā / nec ecōuerſo: imo iuuat eā in multis: ergo videꝛ cū fides ⁊ ſciētia ſic ſe ha
2a beāt ꝙ vna nō excludat aliā. Itē min⁹ lumē nō tol lit mai⁹ lꝫ min⁹ videaꝛ q̄ pri⁹ ergo videꝛ ꝙ nec fides
3a ſciētiā nec ecōuerſo. Itē aliq̄s pho venit ad fidem ſicut Juſtin⁹ dyoniſi⁹ appolloſani⁹ ⁊ aliȷ̄ multi qui ſciuerūt ꝑ rōes naturales vnū deū eē: ſi ḡ fides euacuat ſcientiā: opoꝛteret ꝙ obliuiſcereꝛ illaꝝ rōnū qȯ
4a falſum eſt: ḡ ſciā ⁊ fides pñt eē de eodē. Itē nos q̄ tidie q̄rim⁹ rōnes naturales ⁊ nō fundatas ſup p̄n cipalia fidei: ⁊ inuenim⁹ multas q̄bꝫ defendi pōt fides ꝯſtat aūt ꝙ ille generare pñt habitū ſciēn: ergo
5a idē pōt eē ſcitū ⁊ creditū. Itē Job. 12. dicit: Interroga iumēta ⁊ docebūt te ⁊ pš. 18. Celi enarrāt gloriā dei: ergo videꝛ ꝙ ab ipſis creaturis poſſint hāri rō
6a nes naturales q̄bꝫ aliq̄d ꝓbaꝛ de deo. Itē exēplū cōſueuit poni de btā ⁊ glo͛ſa virgine q᷑ ipſa experimē to ſciuit ſe cōcepiſſe ſine virili ſemine de ſpūſctō: ⁊ idē
Arguiꝛ in oppoſitum primo credidit: ergo idē eſt creditū ⁊ ſcitū. Sed ꝯ obȷ̄ciaꝛ cōiꝛ ꝑ illud Joh. 14. Uado parare vobis locū vbi dicit glo. Eat dñs ne videaꝛ lateat vt credaꝛ / tunc eñ paraꝛ loc⁹ ſi fide viuaꝛ credaꝛ deſidereꝛ: ergo videꝛ
2o ꝙ latere rōnē facit credere. Itē ſup eſt habitū ꝙ fides eſt de nō apparētibꝫ: ergo nō eſt de ſcitis: q᷑ ſci
3o ta ſunt valde apparētia. Itē mgr̄ hu. dicit ⁊ habitū eſt ſup: ꝙ ſciētia eſt ſup fidē: ergo euacuat eā: q᷑ inutilis eſt impꝼectioꝛ habit⁹ cū habeꝛ ꝑfect⁹: q᷑ dicit apl̄s. 1. Coꝝ. 13. Cū venerit qȯ ꝑfectū eſt euacuabiꝛ
4o qȯ ex parte eſt. Itē in rebꝫ q̄ ſunt ſub opiniōe: ſciē
5o tia euacuat opinionē: ḡ ⁊ fidē. Itē obȷ̄ciaūt ſeculari obiectione ꝙ dilectio dei ꝓpter ſe cū in coꝛ venerit euacuat dilectionē dei ꝓpꝛ tꝑalia: ḡ ſiliꝛ fides cū ve
6o nerit euacuat cōſenſum ꝓpꝛ rōnē. Itē Joh. 6. dixerūt ſamaritani: Iā nō ꝓpꝛ tuā loquelā credim⁹: ipſi eñ nos vidim⁹: q᷑ hic eſt vere ꝓpha: q̄ ventur⁹ eſt i mūdū: mulier aūt ibi obtinet vicē ſcientie q̄ eſt ꝑ rōnē: ḡ ſciētia ꝑ rōnē accepta in credibili aliq̄ euacuaꝛ ꝑ fide
Solutio. adueniētē. Solo dōm ꝙ fides ⁊ ſciētia ſunt de eodē nō ſcḋm idē: ⁊ iō vnū nō euacuat aliud: ⁊ iō concedo rōnes primo inductas hoc mō intelligēdo: fides autē nō aſſentit ꝓpter rōnē: ⁊ rō ibi eſt ſub fide ⁊ ſiliter
Ad primū. ſciētia. Ad primū ergo qȯ obȷ̄ciaꝛ dōm ꝙ vult dicere ibi glo. ꝙ aſſenſus aploꝝ magis eſt meritoꝛi⁹ ſi latet quo ad viſum coꝛpoꝛalē: ⁊ hoc veꝝ eſt q᷑ tanta fides hꝫ mai⁹ meritū quāto rō p̄bet ei min⁹ experimen
tū. Ad aliud dōm ꝙ hoc mō quo fides eſt de articulo illo nō pōt eſſe ſciētia vel rō de eodē: ⁊ qualiter Ad ſecūdū.
hoc ſit ſepi⁹ iā ſupꝛa explanatū eſt. Ad aliud dōm Ad terciū
ꝙ hu. loquiꝛ de ſcientia q̄ eſt intellectiua veritatis q̄ eſt viſiōe faciei ad faciē nō de ſcientia q̄ eſt i via ex rōne: q᷑ illa eſt mltomin⁹ certa q̄ fides ſit: licet de hoc
etiā ſupꝛa aliā dedim⁹ rōnē. Ad aliud dōm ꝙ vt Ad quartū
puto falſum eſt: de hoc eñ pōt eſſe opinio ⁊ ſciētia: et p̄cipue apud diuerſos ⁊ etiā apud eūdē licet ipe pl⁹
innitaꝛ ſciētie. Ad aliud dōm ꝙ nō credo eū eē ſi Ad quintū
ne moꝛtali pctō q̄ deū diligit tm̄ ꝓpter tꝑalia. Si autē diligit deū ꝓpter ſe: ⁊ cū eo tꝑalia niſi ad viſum nō
ad fructū / tūc nō opꝛtet illā dilectionē euacuari. Si Obiectio
aūt dicas ꝙ diligit deū q̄dē ſup oīa: ſed tñ tꝑalia di
ligit imoderate citra deū tūc nihil valet ſiꝛ qȯ indu Solo
citur: q᷑ hec dilectio eſt tūc veniale pctm̄ cui⁹ appetitus abſoꝛbeꝛ a charitate ꝑfecta. Sciētia aūt meri
toꝛia eſt ⁊ nullū oīno pctm̄. Ad aliud dōm ꝙ illa Ad ſextū.
allegoꝛia nō ꝓbat niſi ꝙ fides nō aſſentit niſi ꝓpꝛ rōnem: ⁊ verū eſt ⁊ cōceſſum a nobis.

Utrū mgr̄ ſufficiēꝛ ponit nūeꝝ credibiliū Arti. X
K Einde queriꝛ de hoc qȯ dicit ibi [Alia autem
d ſunt q̄ niſi intelligam⁹ nō credim⁹ ⁊c̄.]. š. a.
Hic eñ videꝛ mgr̄ diminute itroducere cre Arguiꝛ po
dibilia: q᷑ in oꝛiginali. ſ. in li. lxxxiȷ̄. q. poniꝛ adhuc vnū credibile qȯ. ſ. ſemꝑ crediꝛ: ⁊ nunq̄ intelligiꝛ vt
oīm reꝝ geſtaꝝ hyſtoꝛie: ⁊ h̄ nō inducit h̄. Itē hīn 2o
lr̄a inuit ⁊ in oꝛiginali dicit ꝙ in diuis opoꝛtet credere pri⁹ ⁊ poſtea intelligere: ⁊ h̄ nō videꝛ in oībꝫ diui
nis: ſicut deū eſſe ⁊ deū eſſe vnū. Itē nō eſt aſſenſus 3o
in aliq̄d niſi itelligaꝛ pri⁹ q̄d eſt qȯ dr̄ ꝑ nomē admi nus: ḡ intellect⁹ q̄dē p̄cedit oē credere: ⁊ h̄ negat i lit
tera. Itē. 2. Coꝛ. 3. Nō ſufficiētes ſum⁹ vbi glo. 4o
nō crediꝛ niſi p̄us cogiteꝛ. Solo dōm ꝙ ſi nos lo Solo
quamur de aſſenſu put reſpicit añcedētia ⁊ ꝯñtia ad ad primū
ipſos articulos tūc eē credibile eſt in fide: q᷑ tūc ſemꝑ ⁊ ſcḋm.
crediꝛ ⁊ nūq̄ intelligiꝛ qȯ erit in hyſtoꝛia canonicoꝝ libꝛoꝝ: ⁊ credere qȯ añcedit intelligere erit in credibilibꝫ in q̄ p̄t rō naturaꝉ: ⁊ credere qȯ p̄cedit intelligētiā vitans erit reſpectu credibiliū q̄ nō app̄hēdūꝛ ꝑ rōnē vt deū eſſe trinū ⁊ vnū ⁊ hmōi. Sed mgr̄ nō intēdit h̄ niſi de duobꝫ poſtremis: ⁊ iō omittit p̄mū.
⁊ iō pꝫ ſolo ad primū ⁊ ſcḋm. Ad aliud dōm ꝙ hñ Ad tertiū
cōcedēdū videꝛ mihi ꝙ oē creditū p̄cedit itellect⁹ q̄ ē q̄d dr̄ ꝑ ſermonē: ſed de h̄ nō loquiꝛ mgr̄ h̄: ſed poti⁹
de intellectu rei. Ad aliud dōm ꝙ glo. illa loq̄tur Ad quartū
de fide ſcḋm qȯ eſt ex auditu vel de intellectu q̄ eſt ſcire q̄d eſt qȯ dicꝛ ꝑ ſermonē.

An deū ſcire eſt eū mēte conſpicere firmiterq̄ pꝛoſpicere. Arti. XI L
Einde queriꝛ de illa diffinitione quā dat ibi
d [Quid eſt eñ deū ſcire niſi eū mēte cōſpicere
firmiterq̄ ꝑcipere ⁊c̄.]. š. b. Qualiter eñ in Arguiꝛ po
telligiꝛ hic mēte cōſpicere: aut eñ ꝑ ſpeculū intelligit: ⁊ in enigmate: aut ꝑ ſpēm. Si primo mō tūc nō eſt ſcire: ſed poti⁹ credere. Si aūt ſecūdo mō h̄ nō videtur veꝝ: q᷑ ſic tm̄ in p̄ria videbiꝛ: ḡ videꝛ ꝙ deus non ſciꝛ. Sed cōtra Damā. li. j. ca. j. Cognitio exiſtēdi deū oībꝫ naturaliꝛ inſerta eſt: ergo videꝛ ꝙ de
us ſciaꝛ. Solo Aug⁹ loq̄ꝛ de ſciētia app̄obatōis Solo
q̄ mixta eſt affectui: ſic eñ cōſpiaꝛ mēte dū guſtaꝛ ꝑ

experientiā in donis: ⁊ hoc eſt aliq̄d vltra fidē ⁊ cir-
Ad p̄mum obiectū. ca viſionē. Ad primū ergo dōm ꝙ ſpeculū nō ē vnū in quo videt̄: q̄nq̧ eīn eſt creatura exterior hn̄s veſtigiū: ⁊ q̄nq̧ interior q̄ eſt imago: ⁊ q̄nq̧ cū imagine gr̄a q̄ ſiſis eſt hritudini: ⁊ ita loquit̄ hic: vn̄ etiā firmitas ꝑceptōis hui⁹ eſt ex fide adherēte ꝑ viſum et charitate penetrante per affectū.

Arti. XII.

An fides ſit poti⁹ ꝑ viſum q̄ȝ auditū.

M Einde querit̄ de hoc qd dicit ibi [Nec ea que
Arguit̄ p̄o d p̄ri⁹ credunt̄ q̄ȝ intelligant̄ penit⁹ ignorāt̄: q̄ fides eſt ex auditu ⁊c.]. ſ̄.c. Luȝ em̄ fides ſit cogitatio quedā: ⁊ cogitatio ſit inuētiōe ⁊ doctrina: poti⁹ videt̄ eſſe ꝑ viſum q̄ȝ ꝑ auditū: q̄ viſus deſeruit inuētiōi ⁊ audit⁹ doctrine: ⁊ iuētio potior q̄ȝ do-
2o ctrina. Item viſus nobilior eſt ſenſus q̄ȝ audit⁹ ⁊ plurīū dr̄aꝝ ⁊ magis certificās ea q̄ ſunt ſenſus oīs ergo videt̄ ꝙ poti⁹ debeat eſſe ex viſu q̄ȝ ex auditu.
Solo ad p̄imū. Solo dōm ꝙ audit⁹ ſemꝑ accipit ab alio diſciplinā: ⁊ q̄ fides eſt ab alio ſuꝑiore lumīe ⁊ nō a nr̄a inuentiōe: iō magis cōpetit ei audit⁹ q̄ȝ viſus: ⁊ ꝑ hoc
Ad ſecūdū. patet ſolo ad primū. Ad aliud dōm ꝙ viſus nobilior eſt q̄n referunt̄ ad ꝓꝑia obiecta: ſed hic nō eſt ſic ſed potius dicit̄ audit⁹ interior q̄ eſt acceptio noticie prime veritatis ab alio: ⁊ ideo illa obiectio nihil facit ad propoſitum.

De fide antiquorū.

Di. XXV. de ſufficientia fidei.

Redictis adijciendū

p eſt de ſufficiētia fidei ad ſalutē. Illis em̄ qui p̄ceſſerūt aduētū chriſti ⁊ qui ſequunt̄: videt̄ ꝓfeciſſe fides ſm̄ tēporis ꝓceſſum: ſicut ꝓfecit cognitio. Fides quippe magna dicit̄ cognitione ⁊ articulorū
a quātitate vel cōſtātia ⁊ deuotiōe. Eſt autē quedā fidei mēſura ſine qua nūq̄ȝ potuit eē
Heb. II. ſalus. Vn̄ apl's: Oportet accedētē credere:
b q̄ deus eſt: ⁊ ꝙ remunerator eſt ſperantiū in ſe. Sed querit̄ vtrū hoc credere ante aduentū ⁊ ante legē ad ſalutē ſuffecerit? Nā tēpore gratie conſtat certiſſime hoc nō ſufficere: oportet em̄ vniuerſa credi que ī ſymbolis cōtinent̄. Sed nec añ aduētū: nec ante legē videtur hoc ſuffeciſſe: q̄ ſine fide mediatoris nullū hoīem vl' ante vel poſt fuiſſe ſaluū ſanctorū auctoritates cōteſtant̄. Vn̄ Aug⁹ ad optatū. Illa fides ſana eſt qua credim⁹ nullū hoīem ſiue maioris ſiue minoris etatis liberari a cōtagiōe mortis ⁊ obligatōe peccati qd prima natiuitate cōtraxit niſi ꝑ vnū mediatōrē dei ⁊ hoīm ieſum chriſtū cui⁹ homīs eiuſdēq̧ dei ſaluberrīa fide etiā illi iuſti ſalui facti ſunt q̄ priuſq̄ȝ veniret in carnē: crediderūt in carnē venturū. Eadē em̄ fides eſt ⁊ illorꝝ ⁊ noſtra. Proinde cū oēs iuſti ſiue ante incarnationē ſiue poſt nec vixerunt nec viuāt niſi ex fide incarnatiōis chriſti. Profecto qd
Act. 4. ſcriptū eſt nō eſſe aliud nomē ſub celo ī quo oporteat ſaluari nos: et illo tp̄e valet ad ſaluandū gen⁹ humanū ex quo in Adā vitiatū eſt. Idē: Nemo liberat̄ a dānatiōe q̄ ꝑ Adā facta eſt niſi ꝑ fidē ieſu chriſti. Idē: Eadē fides mediatoris q̄ nos ſaluat ſaluos iuſtos faciebat antiquos puſillos cū magnis: q̄ ſicut credim⁹ xp̄m in carne veniſſe: ita illi venturꝝ ⁊ ſicut nos mortuū: ita illi moriturꝝ: ⁊ ſicut nos reſurrexiſſe: ita illi reſurrecturū: ⁊ nos ⁊ illi ad iudiciū viuorꝝ ⁊ mortuorꝝ venturꝝ. Greg. ſuꝑ Ezechi. ⁊ q̄ p̄ibant ⁊ q̄ ſequebant̄ clama
bant dicētes: Oſāna filio dauid: q̄ oēs electi q̄ in iudea eē potuerūt: ſiue q̄ nūc in eccleſia ſunt: in mediatorē dei ⁊ hoīm crediderūt ⁊ credūt. His aliiſq̧ plurib⁹ teſtimoniis perſpicue docet̄: nulli vnq̄ȝ ſalutē eē factā niſi ꝑ fidē mediatoris. Oportet ergo accedētē credere que ſupra dixit apl's: ſed nō ſufficit. Mat. II.

De fide ſimpliciū.

Quid ergo dicet̄ de illis ſimplicib⁹ q̄bus nō erat reuelatū myſteriū incarnatōis q̄ pie credebant qd eis traditū fuit. Dici pōt nullū fuiſſe iuſtū vel ſaluū cui nō eēt facta reuelatio vel diſtincta vl' velata vl' ī apto: vl' in myſterio. Diſticta vt abrae ⁊ moyſi: aliiſq̧ maioribus q̄ diſtinctionē articulorꝝ fidei habebāt. Velata vt ſimplicib⁹ q̄b⁹ reuelatū erat ea eē credēda: q̄ credebāt illi maiores ⁊ docebant ſȝ corꝝ diſtinctionē aptā nō habebāt: ſic in eccleſia aliq̄ min⁹ capaces ſūt: q̄ articulos ſymboli diſtinguere ⁊ aſſignare nō valēt: oīa tn̄ credūt q̄ in ſymbolo cōtinent̄. Credūt em̄ q̄ ignorāt habētes fidē velatā ī myſterio: ita ⁊ nūc min⁹ capaces ex reuelatiōe ſibi facta maiorib⁹ credēdo inherebāt: q̄b⁹ fidē ſuā q̄ſi cō-
mittebāt: vn̄ Job: Boues arabāt ⁊ aſine paſcebāt̄ iuxta eos. Simplices ⁊ minores ſunt aſine paſcētes iuxta boues: q̄ hūilitate maiorib⁹ adherēdo in myſterio credebāt q̄ ⁊ illi in myſterio docebāt q̄lis forte fuit vidua ſareptana. Job. I.

Redict' adijciēdū eſt d̄ ſufficiētia fidei ⁊c.]
p Diciapit ps illa in q̄ agit̄ de fide ſm̄ cōpatione ad credētes: ⁊ hȝ duas ptes. In quarū p̄ria tāgit̄ ſtat⁹ fidei ſm̄ tp̄is diuerſitatē In ſcd̄a aūt eq̄litas ei⁹ in credēte ad ſpem ⁊ charitatē q̄ incipit ibi [Illud etiā nō ē p̄termittēdū ꝙ fides ſpes ⁊ charitas. In p̄ria aūt tria ſunt: p̄io em̄ ponit de fide patꝝ ⁊ tāgit de fide ſimpliciū ibi [Quid igit̄ dicet̄ de illis ſimplicib⁹. In tertia adiungit̄ de fide Cornelij ibi [Solet etiā queri de fide ⁊c.] Incidūt aūt circa primū q̄ttuor dubia. Primū. ſ. vtꝝ fides creſcere pōt. Scd̄o vtrū vnq̄ȝ ſuffecerit credere de deo ꝙ eſt ⁊ ꝙ inquirētib⁹ ſe remunerator ſit. Tertio vtrū fidei poſſit ſubeſſe falſum. Quarto cū articul⁹.

dicatur artare ad credēdū vtrū oꝛtet explicite ad credē
dū vel implicite.

Arti. I **An fides poteſt creſcere.**

Ꝺ pꝛimū obijcit̄ ſic magr̄ Hugo de ſctō vict̄
s in lib. de ſacris. pte decia dicit ſic. Duo ſunt
ſ3 ſm q̄ fides creſcere dr̄. ſ. cogitatō ꝛ affe
Arguit̄ pᵒ ctus .i. cōſtātia vel firmitas credendi ſm cognitionē
qñ erudit̄ ad ſciētiā ſm affectū creſcit qñ ad deuotio
nē excitat̄ ꝛ roboꝛat̄ ad cōſtantiā: ex hoc accipit̄ ꝙ fi-
Solō des pōt creſcere. Si foꝛte dicas ꝙ nō creſcit in nu-
mero articuloꝝ: ſed in illuminatiōe credētiū: q3 cla-
rius ea que credūt ꝛ intelligūt quidā ex ſtudio q̄3 alij.
Obiectio Cōtra Hu. ibidē: Creuit ꝑ tpe fides in oibꝰ vtima
qō ē ſcōm toꝛ eſſet: ſed mutata nō eſt vt alia eſſet añ legem quā
do deꝰ creatoꝛ credebat̄: ꝛ ab eo ſalus ꝛ redēptio ex
pectabat̄ ꝑ quē autē ꝛ quō eadē ſalus iplēda ꝛ ꝑficiē
da foꝛet exceptis paucis quibꝰ hoc ſcire ſingulariter
in munere datū erat: a ceteris etiā fidelibꝰ nō cogni-
tio ſciebat̄: ergo videt̄ ꝙ nec incarnatiōis tūc erat ar
ticulus / nec paſſiōis nec alicuiꝰ articuli expſſio erat
tūc de fide: eoꝝ dico articuloꝝ qui ſunt de humani-
tate chꝛiſti: ꝰ͂ creuit fides ſm numeꝝ articuloꝝ vt vi
3ᵒ detur. Itē Exo. 6. Nomē meū adonay nō indica-
ui eis: ꝯſtat aūt ꝙ poſtea indicauit: ergo fides creuit.
4ᵒ Itē pſ̄. 118. Sup ſenes intellexi: ergo videt̄ ꝙ ſe-
nioꝛes nō tot crediderūt articulos ſic ipſe q̄ poſt eos
5ᵒ fuit. Itē act. 2. ꝛ Johel. 3. Effundā de ſpū meo ſu-
per oēm carnē ꝛ ꝓphetabūt filij veſtri ꝛ filie veſtre iu
uenes veſtri viſiões videbūt ꝛ ſenes vrī ſomnia ſom
niabūt: ergo aliq̄d vidēt iuuenes de credibilibꝰ / qō
6ᵒ nō viderūt ſenioꝛes: ꝰ͂ creuit fides. Itē Grego. in
ome. q̄dā ſup illud euāgeliū: Beati oculi q̄ vident q̄
vos videtꝭ: dicē ſic: Scōm icremēta tēpoꝝ creuit ſcie
tia ſctōꝝ ſpūaliū patꝝ: ꝛ quāto aduētui ſaluatoꝛis
viciniores extiterūt tāto miſteriū ſalutis plenius ꝑ-
7ᵒ ceperūt: ergo videt̄ ꝙ creuerit fides. Itē ſup̄ habi
tū eſt in diuiſiōe ſymboloꝝ ꝙ de duodeci articul̄ fa
cti ſunt q̄ttuoꝛdeci: ꝛ eadē cā exiſtēte poſſ3 adhuc am
pliꝰ diſtingui: ergo videt̄ ꝙ potuit creſcere fides in
Rō in ꝯriū nūero articuloꝝ: ꝛ adhuc pt creſcere vt videt̄. Sz
pꝛima cōtra fides eſt ſimplex lumē illūinās ad eternā vita
tē: vitas aūt eterna creſcere non pōt: ergo nec fides.
2ᵃ Itē in oi articulo diuia vitas ſupponit̄ ꝛ explica
tur ꝑ ea q̄ faciūt ad ſalutē nrām / vel ꝑ ea q̄ ab eterno
ſunt in deo: ꝛ ex pte eternoꝝ cōſtat ꝙ creſcere nō pt:
ex parte autē tpaliū eſt diſpoſitio ab eterno oꝛdinata
q̄ etiā augeri nō pōt: ergo fides penes articulos cre-
3ᵃ ſcere nō pt. Itē ſi creſceret fides in nūero articuloꝝ
cū articli ſint de ſuba fidei: fides mutaret̄ ſm ſuba3
ꝛ hō negat̄ i lrā: ergo videt̄ ꝙ nō creſcit nūerꝰ articulo
4ᵃ rū. Itē implicita fides eſt de tot de quot eſt expli-
cita: q3 implicatio vel explicatio ſunt ex parte noſtra
ꝛ non a pte articuloꝝ: cū igit̄ fides antiquoꝝ ꝛ nrā
nō differāt niſi ꝑ explicitū ꝛ iplicitū nō videt̄ ꝙ cre-
5ᵃ uerit in nūero articuloꝝ. Itē ſi ꝓpt̄ iplicationē ꝛ ex
plicationē diceret̄ creſcere fides cū cōtinue ꝑ ſtudiū
doctoꝝ magis explicent̄ articuli videret̄ cōtinue cre
ſcere: ꝛ hoc a nullo dr̄: ꝰ͂ nō creuit fides vt videtur.
Solō Solō dōm cū mgrō hu. ꝙ fides duobꝰ mōis cre
ſcit ex pte credētis: in ſe aūt nullo mō ſiue q̄ ad credi
tū: ex parte credētis creſcit quo ad intellectū ꝛ q̄ ad
affectū. Quo aūt ad intellectū q̄ttuoꝛ modis. ſ. reue-
latione deſup illuminātē doctrina explicāte re credi
ta eueniēte ꝛ ſtudio veritatis intellectū ſeruāte. Re
uelatiōe q̄ vidē: q3 q̄ amplioꝛes reuelationes accipit
lucidiꝰ creditū videt: ꝛ meliꝰ ꝑcipit doctrina explicā
te: q3 q̄nto articulus pluribꝰ ꝯpietatibꝰ expꝛimit̄ /
vel plēs articuli expꝛimūt̄ tāto meliꝰ intelligunt̄ ſi
cut diximꝰ ſupra: q3 circa articulū gñatiōis eterne ꝛ
ꝓceſſiōis ſpūſſcti plēs expſſiōes fecerūt pres in nyce
na ſynodo: ꝛ iō fideles meliꝰ intelligētes magis ca-
uerūt ſenſum hereticū de articulis. plures etiā articu
los docuerūt quidā pres quoſdā explicite q̄3 alios ꝛ
iō illi meliꝰ ſciētiā fidei habuerūt. Re credita etiā eue-
niente creſcit ſciētia fidei: q3 ſic dicit Hiero. Qō ocu
lis videt̄ meliꝰ intelligit̄ q̄3 id qō futuꝝ ꝑdicit̄. Stu
dio ꝟo apit̄ etiā rō intelligēdi creditū ſm ꝙ fidei ſer-
uit meditatio ꝛ cogitatꝰ: vt dic Anſel. in ꝓſologion:
q3 fides ipſa q̄nq3 ꝑ ſtudiū querit intellectū. Ex par
te aūt affectus creſcit tripliciter. ſ. q3 depurat affectū
plus ꝛ plus ſm ꝙ docet magis elōgari a peccatis.
Secūdo etiā q3 remouet a fantaſmatibꝰ rōnū natu-
raliū: q̄ nō ita incipiūt ſapere vt priꝰ ꝓpter deuotio-
nē ꝛ feruoꝛē affectꝰ circa creditū. Tertio etiā dat cō-
ſtantiā vt in q̄buſdā opibꝰ: vt eſt martyriū: et ſic au-
det fidelis cōfiteri fidē coꝛā regibꝰ ꝛ pꝛincipibꝰ. Ex
pte aūt articuloꝝ in ſe bñ cōcedo ꝙ nō ꝓfecit nec ꝓfi
cit: q3 illi innitunt̄ pꝛime veritati: ꝛ ab illa ꝛ nō ab ho
mine determinatus eſt numerus eoꝛum. Ad pꝛi- Ad pꝛimū.
mū ergo dicendum ꝙ magiſter Hugo intelligit de
pꝛofectu qui eſt potius fidelis in fide q̄3 fidei in fide-
li. Ad aliud dōm ꝙ nō creuerūt articuli i ſe ſ3 cre- Ad ſecūdū.
uit articuloꝝ explanatio ꝛ reuelatio: ꝛ hoc nō eſt ar-
ticulū creſcere niſi ꝑ accidēs: licet eiū paſſio foꝛte tūc
alicui determinate nō innotuerit: tñ erat articulus
ꝛ credebat̄ implicite ab eis qñ aliq̄s quicūq3 modꝰ
liberatiōis ab eis futurꝰ credebat̄. Ad aliud dicē Ad tertiū
dū ꝙ nō intelligit̄ de manifeſtatōe articuli: ſ3 potius
dei in qua creſcit homo de die in diē: ꝛ ſemꝑ mirabil̄
fit ſciētia dei in ꝓfectu hoīs in ipſa / nec pōt ꝑfecte in
illā ꝓpter qō dic pſ̄. 104. Querite dñm ꝛ cōfirma- Ad quartū
mini querite faciē eiꝰ ſemꝑ. Ad tres ſequētes au- ꝛ vᵐ ꝛ 6ᵐ
ctoꝛitates dōm ꝙ nō ꝓbāt niſi ꝑfectū hoīs i noticia Ad 7ᵐ
articuloꝝ ꝛ nō augmētū articuloꝝ ſm numeꝝ. Ad
aliud dōm ꝙ diuiſio articuloꝝ multiplex fit: tñ res
manet vna q̄ diuerſis cōſideratōibꝰ diuerſimode di
uidit̄: nō tñ res auget̄: ſic ſ3 cōceptio ꝛ natiuitas re-
ferant̄ ad vnū articulū ſiue ad duas res vna manet
ſed diuerſimode cōſideratur.

An vnq̄3 ſuffecerit de deo credere: q3 eſt ꝛ q3 inquirentibus ſe remunerato eſt. Arti. II B

Ecūdo q̄rit̄ vtꝝ vnq̄3 ſuffecerit de deo crede-
s re: q3 eſt ꝛ q3 inq̄rētibꝰ ſe remuneratoꝛ eſt. ſ. Arguit̄ pᵒ
b. Videt̄ aūt ꝙ ſic: q3 hō dic apl̄s. Itē hō ſuffi ꝙ ſic.
cit ad tendendū in deū ꝑ cognitionē pꝛime verita- 2ᵒ
tis: ſed credere: quia eſt oſtēdit quo tendit: ꝛ credere
quia remuneratoꝛ eſt mouet ex ſpe ꝛ amoꝛe pꝛemij: 3ᵒ
vt tēdamꝰ: ꝰ͂ hec duo ſuffecerūt ꝛ ſufficiūt. Itē ad
hoc ꝙ fiat motꝰ ꝑ appetitū in nobis ad aliq̄d nō exi
gunt̄ niſi duo. ſ. ꝙ fiat appꝛhēſio delectabil̄ ꝛ ſit appe
titꝰ illiꝰ: ſ3 credere q3 eſt facit appꝛhēſionē: credere au-
tē q3 remuneratoꝛ facit appetitū: ꝰ͂ illa duo ſufficiūt
ad fidei motū: ꝰ͂ ſufficit illa duo credere. Itē i ſta- 4ᵒ
tu inocētie adā nō ꝓſciuit nec ꝓcredidit vt ita dicā ſu
um caſū: ſ3 ſi nō cecidiſſet nō fuiſſet opꝰ redēptoꝛe nec
mediatoꝛe: ergo nihil tenebat̄ credere de mediatoꝛe
ꝰ͂ ſufficiebat credere ꝙ deꝰ eſt ꝛ ꝙ remūeratoꝛ eſt q̄rē
tiū ſe: q3 eadē rō ē ō articul̄ q̄ ſt̄ ō mediatoꝛe ꝛ ō aliis

5° Itẽ in ſtatu poſt peccatũ nõ erat ꝓphia apta nec reuelatio quã nos ſciam⁹: ergo cũ articulus ſit ſup̃ rõnẽ nõ tenebat̃ in illũ moueri rõ ſine reuelatiõe: ergo videtur ꝙ ſufficiebat tũc credere ea que dictabat natura ſola vt videt̃.
6° Itẽ ponam⁹ ꝙ alicui nulla facta ſit reuelatio: ⁊ faciat ea que dictat ius naturale ⁊ ſim⁹ in tp̃e legis moyſi vel naturalis: cõſtat ꝙ ille ſaluabit̃: q: dic̃ apl̃s ꝙ iudicabit id qđ ꝑ naturã ẽ ꝑputiũ ꝯſumãſ te q ꝑ lr̃az ⁊ circũciſiõꝫ pu̾aricator es cũ igit̃ nũc nõ dictet aliqđ de mediatore qđ nõ oportet credere niſi illa duo que dictat rõ.
In ꝯtrariũ ſunt rõnes prima. Sed cõtra hoc eſt qđ dicit̃ in littera ꝑ plures auctoritates vbi ꝓbatur ꝙ oportuit habere fidem mediatoris.
2ª Itẽ ad ſaluationẽ egri oportuit p̃cognoſcere morbũ ⁊ morbi qualitatẽ. morbi aũt q̃litas talis fuit / vt probat Anſel. ꝙ nõ potuit ſatiſfacere ꝓ ipſo niſi de⁹ ⁊ hõ: ergo
3ª oportuit credere liberatorẽ ⁊ mediatorẽ. Itẽ oĩs q ſaluabant̃ a principio cognoſcebãt ſe nõ ꝓprijs meritis: ſꝫ gratia dei ſaluãdos: cũ ergo nulla gratia ſit niſi ꝑ Ieſum chriſtũ: ſicut dicit̃ Joh. i. Gratia ꝑ Ieſum chriſtũ facta ẽ oportuit credere ſaluatorẽ eſſe venturũ ⁊ ꝓ hoĩe ſatiſfacturũ.
Solõ Solõ bene videt̃ mihi hoc neceſſariũ ⁊ verũ ꝙ a principio ſtat⁹ peccati non fuit vnꝗ̃ aliquis ſalu⁹ ꝑ grãm niſi ꝑ fidẽ mediatoris. Sed eſt mediatorẽ cõſiderare dupl̃r. ſ. in particulari ſm̃ ſacr̃a q̃bꝫ mediauit vel vl̃iter ſm̃ quecũq; mediare vellet: ⁊ primo mõ videt̃ mihi ſm̃ mgr̃m Hu. qui hoc expſſe dicit ꝙ nõ tenebãt̃ explicite credere antiqui: ſed mõ ſecũdo oẽs. Primo aũt mõ ſoli illi q̃bus facta eſt reuelatio: ⁊ alij q ab illis fuerũt inſtructi: dũmõ inſtructionẽ illoꝝ intelligere potuerũt: in ſtatu autẽ innocẽne videt̃ mihi ꝙ Adã noticiã clariorẽ habuit q̃ȝ nos: ſed de deitate tm̃: ⁊ q ꝑtinẽt ad eternã diſtinctionẽ ꝑſonarũ: ſed nõ in his q ꝑtinẽt ad recõciliationeꝫ factã ꝑ xp̃m.
Ad primũ. Dõm ergo ad primũ ꝙ hoc ſufficit accedẽti ad deũ ſed cũ dr̃ q: eſt nõ credo ꝙ ſupponat̃: q: eſt in vl̃i tm̃: q: hoc inueſtigat̃ rõne tm̃ vel naturali cognitiõe: ſed q: eſt determinatũ in quibuſdã articulis determinatis a reuelatõe: ⁊ cũ dr̃ ꝙ inquirẽtibꝫ ſe remunerator eſt h̃ facit ad ſpem ⁊ amorẽ.
Ad ſcđm et tertiũ. Ad aliud dõm ꝙ q eſt in vl̃i ſimpl̃r nõ ſufficit oſtẽdere finẽ hoc mõ quo tẽdit̃ in ipm̃ ꝑ fidẽ: ſed oportet ꝙ in aliq̃bꝫ diſtinctõibꝫ articuloꝝ ſpecificet̃: quia eĩ eſt nõ mouet ad aliqđ: q: nõ mouet cognitio i vl̃i
Ad quartũ ſed in particulari diſtinctio cui⁹ cognoſcat̃ ꝓprietas. ꝑ hoc etiã patet reſpõſio ad ſequẽs. Ad aliud ꝑus reſponſum eſt: q qđ adẽ ſufficiebat nõ ſufficit ei qui ſcit ſe in pctõ eſſe ⁊ nõ poſſe curari per ſeipm̃: tñ ego nõ credo ꝙ adã i primo ſtatu tm̃ crediderit: q: eſt in vl̃i: ſed pon⁹ credidit quoſdã articulos: licet nõ crederet actu illos q ꝑtinebãt ad mediatorẽ.
Ad quintũ Ad aliđ dõm ꝙ ſupponebat falſum: q: dic̃ mgr̃ Hu. quoniã ſtatim ſigna curatiõis ꝑ oblationẽ chriſti a principio mũdi ceperũt manifeſtari: ⁊ ꝑ cõſeqñs reuelatio fieri: vt in hoſtia abel: ⁊ deinceps in oĩbus: ⁊ hoc tãgit apl̃s ad Heb. ii. dicẽs: Fide plurimã hoſtiã abel q̃ȝ Cayn obtulit dño ⁊ ꝑ illã defũct⁹ adhuc loquebat̃.
Ad ſextũ. Ad aliud dicũt cõir ꝙ impoſſibile eſt ꝙ aliquis fuerit qui qđ in ſe erat ſufficiẽter ad p̃parãdũ ſe fecerit ⁊ reuelationẽ a deo: vel ad doctrinã ab hoĩbꝫ inſpiratis vel ſignũ mediatoris nõ accepit ⁊ puto ꝙ h̃ verũ eſt ꝓpter dei ꝓuidentiã oĩbus bona prouidentẽ equaliter: ⁊ omnibus exhibentẽ dũmodo parati ſumus recipere.

An fidei poſſet ſubeſſe falſum: ⁊ vtꝝ fidei ſubeſt verũ neceſſariũ. Arti. III

T Ertio q̃rit̃ vtꝝ fidei poſſet ſubeſſe falſũ: Uidet̃ aũt ꝙ ſic: q: fides fuit de mediatore: ⁊ dicit Aug⁹ ꝙ ali⁹ mod⁹ fuit poſſibil̃ nr̃e miſerie ſanãde: ſꝫ nullus ꝯuenĩetior: det̃ ꝙ ali⁹ euenerit tũc fidei falſũ ſb̃fuit: ergo nec eſt neceſſariũ euenire qđ creditur. Arguit p°
2° Itẽ cõiter obijcit̃ de Abraã q credidit ſe imolaturũ filiũ: ⁊ nõ fecit: ergo credidit falſũ: ergo fidei ſuẽ falſũ ſubfuit.
3° Itẽ volũtati põt ſubeſſe falſũ ſic apl̃s voluit ire ad hyſpanos ⁊ nõ fecit: ergo ⁊ fidei p̃t falſũ ſubeſſe.
4° Itẽ ſpei põt ſubeſſe falſũ: q: multi ſperãt ſe habituros vitã eternã: ⁊ tñ nũꝗ̃ habebũt: ergo fidei etiã poterit ſubeſſe falſum.
5° Itẽ ponam⁹ ꝙ aliquis ſacerdos in miſſa eleuet hoſtiã aliquã nõ cõſecratã in tp̃e ⁊ loco qñ cõſecrata eleuari dꝫ tũc aſtãtes credũt eſſe cõſecratã: ⁊ falſũ eſt: ergo fidei p̃t ſubeſſe falſum.
In ꝯtrariũ ꝓ veritate prima Sed cõtra dicit ph̃s ꝙ virt⁹ eſt arte certior: ſꝫ arti nõ ſubeſt falſũ: ergo nec virtuti: ergo nec fidei.
2ª Itẽ fides i via eſt de his de q̃bꝫ eſt viſio in p̃ria: ⁊ viſiõi nõ p̃t ſubeẽ falſum ergo nec fidei.
3ª Itẽ fides eſt aſſĩl̃atio ad primã veritatẽ ⁊ prime veritati nõ p̃t ſubeſſe falſum: ergo nec fidei.
4ª Itẽ v̾itas diuina eſt ſup̃ oẽm v̾itatẽ oĩs ſciẽtie: ſꝫ adherẽs veritati ſcĩe nũꝗ̃ incidit in falſum: q: falſum nõ ſcit̃: ergo multomin⁹ adherẽs fidei.
5ª Itẽ fides eſt argumẽtũ ⁊ cõuictio reꝝ nõ apparẽtiũ veriſſimaꝝ: tñ ipſa eſt certior nobis q̃ȝ diuina natura que ſupponit̃ in articul̃: ſꝫ in ſciẽtijs ſecularibꝫ argumẽtũ ⁊ p̃ncipiũ nũꝗ̃ eſt de falſo: ergo mltomin⁹ fidei: ergo fidei nõ p̃t ſubeſſe falſũ.
Queſtiũcula ſecũda Sꝫ tũc vlteri⁹ q̃rit̃ vtꝝ fidei ſubſit veꝝ neccariũ vl̃ cõtingẽs: videt̃ autẽ ꝙ contingẽs: q: .j. lib. tractatu de oĩpotẽtia ꝓbat̃ qm̃ ꝯtingẽs ſequit̃ cãs inferiores ⁊ neccariũ ſil̃iter: q: alit̃ oĩa eẽnt neceſſaria: remitti aũt pctã qđ credit̃ in articulo vno depẽdet a volũtate ei⁹ cui remittunt̃: ergo nõ eſt neceſſariũ: ergo fidei ſubiacet cõtingẽs. Arguit p° ꝙ ſic.
2° Itẽ alius mod⁹ fuit poſſibilis nr̃e liberationi: ergo iſte nõ fuit neceſſari⁹: ſꝫ potuit nõ eẽ: ergo fidei ſubeſt cõtingẽs.
In oppoſitũ. Sꝫ cõtra ſi ꝯtingẽs ſubiacet fidei: ⁊ qđ cõtingit eſſe ꝯtingit nõ eſſe: vt dicit ph̃s cõtingit ergo alit̃ q̃ȝ credit̃: ergo fidei ſuberit falſum qđ eſt ĩpoſſibile: ergo fidei nõ ſubeſt niſi veꝝ neceſſariũ vt videt̃.
Solutio. Solõ dõm ꝙ fidei nõ ſubeſt niſi imutabilit̃ veꝝ: nõ tñ neccariũ: ⁊ h̃ iõ q: ſicut dixim⁹ in q̃ſtiõe de p̃deſtinatõis neceſſitate: alia eſt neceſſitas ordis q eſt imutabil̃ euẽt⁹ ꝯñtis ſi añs ſupponit̃: ⁊ ſi ꝯñs mutat̃ tũc nũꝗ̃ fuit añs: ſꝫ ꝯñs in ſe ſit cõtingẽs: ita dicim⁹ h̃ ꝙ fides eſt de imutabilit̃ v̾o: ſi eĩ fides eſt đ aliq̃ illđ imutabil̃r eueniet: ſꝫ tñ nõ erit i ſe neccariũ: ⁊ ſi nõ eueniet tũc fides nũꝗ̃ fuit de illo.
Ad primũ. Ad primũ ergo dõm ꝙ fides fuit de mediatore. ⁊ h̃ dato ꝙ fides fuit de h̃ imutabil̃r euenit mediatorẽ fieri. Et qđ Aug⁹ dic̃ itelligit de h̃ dicto mediatorẽ fore in ſe cõſiderato. Aliter ſoluũt qdã ad hominẽ nõ ad rõnẽ. Obijcit̃ ei ſic: Abraã credidit mediatorẽ fore hoc eſt dictũ de p̃terito veꝝ eſt: ergo neceſſa ceſſariũ: ergo ꝯtingẽs eſt neceſſariũ. ſ. mediatorẽ fore dicũt: ergo ꝙ dictũ illđ depẽdebat đ futuro: ⁊ iõ ñ ſeq̃t̃ regula ⁊ neccitatẽ p̃teritoꝝ: ⁊ h̃ nihil ẽ q ñ fiti p̃terito: ſꝫ i ordie fidi ad creditũ. Uñ alij al̃r dicũt ꝙ. ſ. abraã nõ credidit mediatorẽ fore: ſꝫ mediatorẽ eſſe futuꝝ. Aliđ ei eſt rẽ eẽ futurã: ⁊ aliud rẽ fore: q: cũ dr̃ res eẽ futura nõ notat̃ niſi ordo i diſpõne cauſe maĩal̃ ad exitũ quẽdã q expectat̃ in futuro: ⁊ ille ordo eſt / ſiue

res fuerit ſiue nõ. dicit enim phus in lib. de genera-
tiõe ꝛ corruptiõe ꝙ futurus quis incedere nõ incedet.
Cũ autẽ dicit mediator erit tũc notaꝝ extrema illi⁹
ordinis poni in futurũ: ꝛ ita poſſunt nõ euenire ordĩ
ne ipſo manẽte. Hec autẽ ſolutio tenet bene in ꝯtin-
gẽtibꝰ de futuro/in qbꝰ nõ notaꝝ ordo virtute locu-
tiõis niſi ad cauſas inferiores: ſed in fide ꝛ pdeſtina-
tiõe notaꝝ ordo illũinatõis diuine ad futura q̃ illu-
minatio certa eſt ꝛ ĩ extremis ordis erit⁹ futurorꝫ ꝛ
in ordinatiõe ipſa: vñ etiã non credidit Abraã tñ ꝙ
chriſt⁹ eſſet futur⁹: ſed ꝙ chriſtus incarnabiꝝ ꝛ de ſe-
mine ſuo: vnde patet ꝙ ſolo illa nõ tenet. Sed pri⁹
dicta ſolutio eſt rata ꝛ cõis. Per hoc etiã pꝫ ſolo ad
Ad ſecũdũ. oĩa ſilia ſi obijciantꝝ. Ad aliud dõm ꝙ nõ fuit illud
credere fidei quo credidit ſe abraã imolaturꝫ filiũ: ſꝫ
poti⁹ opiniõis obediẽdi illi bene põt ſubeſſe falſum.
Ad tertiũ ꝛ quartũ. Ad aliud ſequẽs dicẽdũ ꝙ illa nõ faciũt ad ꝓpoſi-
tũ: qꝛ volũtatis ꝛ ſpei nõ eſt obiectũ ꝓpriũ ꝛ verũ nec
oppoſitũ falſum: ſicut fidei ꝛ iõ volũtas apſi q̃ cau-
ſabaꝝ ex humana opiniõe fruſtrari poterat in voli-
to eo ꝙ opinio nõ euenit. Siliꝝ ſpes que dicit expe-
ctationẽ future beatitudinis nõ habet obiectũ verũ
nec oppoſitũ falſũ; ſꝫ pt fruſtrari a btitudine expecta
ta nõ a defectu ſpei: ſꝫ a defectu ſperãtis q̃ nõ cotinu
Ad quintũ at vitã bonã vſqꝫ ad mortẽ ſicut iudas. Ad aliõ dõm
ꝙ ad h̃ ſupra fuit reſpõſum di. x. de adoratiõe: qꝛ cõ
ditio vel ſupponiꝝ vel apponiꝝ ex parte adorãtis: qa
ſit rite celebratũ: ꝛ tũc ſemꝑ eſt verũ tñ nihil eſt ad ꝓ
poſitũ: qꝛ hoc credere quo credere dico hãc hoſtiam
cõſecratã nõ eſt act⁹ fidei ſed opiniõis.

Arti. IIII. An articulus dicaꝝ ab eo ꝙ artat: ꝛ vtrum
D artat explicite vel implicite.

Quarto queriꝝ cũ articulus dicaꝝ eo ꝙ artat
q ad credẽdũ verũ artat ad explicite credendũ
Rõ prima vel implicite: Videꝝ autẽ ꝙ ad implicite cre-
dendũ primo ꝑ auctoritatẽ: nõ eñ teneꝝ homo crede
re qõ nllo mõ inotuit intellectui qui eſt quid ẽ qõ di
citur ꝑ ſermonẽ de quo ſuꝑ habitũ eſt q̃ precedit oĩe
credibile: ſed qõ ignorãt etiã angeli nullo mõ inno-
teſcat hoi: ſꝫ Eſa. 63. ſuper illud: Quis eſt iſte qui ve
nit de edom: dicit ſic glo. Hie. apte declaraꝝ ꝙ qdã
angeli donec ꝑficereꝝ myſteriũ incarnatiõis ad ple-
2a nũ nõ cognouerũt. Itẽ Ephe. 3. Ut inoteſcat pn-
cipibꝰ ꝛ ptãtibus in celeſtibꝰ ꝛc. igiꝝ videꝝ ꝙ nec ho-
3a mo tenebaꝝ illud ſcire explicite. Itẽ Chryſ. in. 1ᵒ.
omeꝝ ſuꝑ Johãnẽ Mĩtũ honorati ſum⁹ ꝙ nobiſcũ
4a angeli ꝑ Johãnis vocẽ didicerũt. Item ſuꝑ illud:
Colligite fragmẽta ne pereãt: dicit glo. Fragmẽta
ſunt ſacra myſteria q̃ cõis ppls capere nõ põt: ergo
videꝝ ꝙ nõ explicite artaꝝ quilibet ad credẽdos arti
5a culos. Itẽ Eph. 3. Que ſit diſpenſatio myſterij a
ſeculis abſcõditi dicit glo. i. celati ab omniũ ſeculorꝫ
creaturis: ꝛ exiſtẽtis in ſola noticia dei. Itẽ ꝑ rõ-
6a nẽ ſic: In demõſtratiõe ſcibiliũ cõtingit aliquid ſci-
re implicite in vli qõ tamẽ dubiũ eſt in particulari ſi
cut ſcim⁹ in vli omnẽ triãgulũ habere duobꝰ rectꝭ
equũ tres angulos: ꝛ tñ poſſum dubitare de hoc lĩ
gneo triãgulo. vtꝝ habeat tres duobꝰ rectis eq̃les:
ergo multo magis hoc fieri põt in fide que tota eſt ſu
7a pra rationẽ. Itẽ ſi diceretꝝ articulus iõ artare ad
credẽdũ: qꝛ artat explicite iã multi dãnati ẽẽnt ꝛ dã-
narentꝝ adhuc hodie q̃ neſciũt articulorꝫ diſtinctiões.
8a P̃ ſm hoc etiã alia q̃ꝫ articuli artarẽt ad credẽdũ:
qꝛ ita dicit Heb. 11. Fide intelligim⁹ aptata eẽ ſecu-
la verbo dei vt ex inuiſibilibꝰ viſibilia fierẽt. Itẽ 9a
fide moyſes nat⁹ occultat⁹ eſt tribꝰ mẽſibꝰ ꝛc. Et fi-
de raab meretrix nõ perijt cũ icredulis ꝛ hmõi mul
ta q̃ nõ ſunt articuli: ꝛ tñ ſub fide tanq̃ ꝯſequẽtia fi-
dẽ accipiunꝝ: ergo videꝝ ꝙ nõ arteꝝ aliqs ad explicĩ 10a
te credẽdũ. P̃ hoc dicꝝ in lra in ſecũda pte iſti⁹ di- In ꝯriũ ꝓ
ſtinctiõis. Sed cõtra dicit Boe. ꝙ malũ nõ euita
tur niſi cognitũ: ſed q̃libet teneꝝ vitare infidelitatẽ ꝯ
quẽlibet articulũ: ergo teneꝝ explicite ſcire quẽlibet
Itẽ ad Gal. 5. Teſtificor aũt rurſus oĩ homi circũ 2o
cidẽti ſe quoniã debitor eſt vniuerſe legis faciẽde: er
go a ſili ſuſcipiẽti fidẽ neceſſariũ ẽ credere vniuerſos
articulos explicite. Itẽ ſi ſufficeret iplicite crede- 3o
re oĩpotentẽ ꝛ redimentẽ quocũqꝫ vellet mõ/tũc oẽs
phi ꝛ multi heretici habuiſſent fidẽ implicitã: ſꝫ hoc
falſum eſt: ergo exigiꝝ fides explicita. Itẽ leui. 14. 4o
de emũdatõe leproſi dicꝝ: Offerat ꝓ emũdatõe ſua
ſextariũ olei: ꝛ dicit gloſa ꝙ ſextariũ olei eſt mẽſura
fidei in qua ſi plus eſt effundiꝝ: ſi min⁹ deficit ĝ tene
tur offerre totã menſurã articulorꝫ. Itẽ Deuꝝ. 27 5o
precipiꝝ moyſi ꝙ lucide ꝛ aperte legẽ ſcribat ſuꝑ lapi
des: ꝛ dĩc glo. ꝙ lapides ſunt layci: ergo lucide ꝛ di
ſtincte teneñꝝ credere articulos. Itẽ fides eſt ex au 6o
ditu: audit⁹ autẽ per verbũ chriſti: vt dicꝝ Ro. 10.
Audit⁹ aũt oĩa explicat: ꝛ ſiliter verbũ dei nihil im-
plicite ꝓponit: ergo videꝝ ꝙ fideles etiã explicite de-
bent credere. Itẽ nos videm⁹ ꝙ layci capiunꝝ et 7o
examinanꝝ de articulis fidei occultiſſimis: ꝛ ſi inue-
niuntur aberrare ꝛ neſcire relinquunꝝ ꝓ hereticis ĝ
videꝝ ꝙ teneñꝝ explicite ſcire ꝛ credere. Itẽ pona- 8o
mus aliquã vetulã ſimplicẽ ꝛ piã habẽtẽ reuerẽ-
tiã ad ſuũ paſtorẽ õ quo nihil mali ſcit/audire ab ipo
ſuo paſtore hereſim ꝛ credere tñ õ qꝛ putat eẽ credẽdũ
q̃cquid ille dicit. nũq̃d dicem⁹ eã dãnari ſi moriꝝ ĩ ta
li ſtatu: vel ſi cõphendiꝝ nũq̃d erit cremãda ꝓ heretĩ
ca: videꝝ ꝙ nõ qꝛ ignorãtia excuſat a toto Si aũt di
cas ꝙ ſicqꝫ ipſa tenebiꝝ ſcire articulos explicite: etiã
indocta ab alio: qꝛ ſi doceri debet a ꝓprio paſtore do
ceri eã oportebit. Itẽ charitas eſt de diligẽdo deo 9o
ꝛ ꝓximo: ꝛ oportet cognoſcere diſtincte vtrũqꝫ: ĝ cũ
ſiliter ſe habeat fides ad articulos: videꝝ ꝙ fides di
ſtincte debet ſcire articulos. Solo ſine pniudicio di Solo
co ꝙ neqꝫ añ aduẽtũ neqꝫ poſt ſine reuelatõe diuina
ꝛ doctrina teneꝝ explicite ſcire articulos ſed implici-
te ſed hoc ſuppoſito certiſſime nihil dubitãdũ ꝙ reue
latio fit eccleſie ꝛ ſemꝑ facta eſt eccleſie: ꝛ q̃cũqꝫ tales
ſunt illi vocanꝝ maiores: qꝛ ab illis alij ſunt inſtruẽ
di: ꝛ hoc aliꝝ fit mõ aliꝝ antiq̃t⁹. Antiquit⁹ eĩ fiebat
ad manifeſtationẽ articulorꝫ illa reuelatio: ſꝫ modo
fit ad expoſitionẽ eorꝫ: qꝛ oẽs ſunt declarati q̃s opor
tet credi. Simplices igiꝝ añ aduẽtũ ꝛ ſimplices p⁹
aduẽtũ nõ teneñꝝ ſcire explicite: ſꝫ nec iplicite niſi in-
q̃ntũ docti ſunt a maioribꝰ ꝛ intellectu ꝑ doctrinã ꝑ
cipe potuerũt: ſꝫ illi q̃ pceſſerũt min⁹ tenebãꝝ ꝓpꝝ do
ctrinã vmbroſam q̃ tũc erat: iſti autẽ plus ꝓpter do-
ctrinã veritatis aptã. Dõm ĝ ad primũ qõ cõtra h̃ Ad primũ.
obijciꝝ ꝙ Boe. dicit verꝫ: ſed eſt cognitio duplex: ſcꝫ
explicita ꝛ iplicita: non eñ oportet me cognoſcere oẽ
malũ in particulari: ſed tñ ipm ſub cõſilio ſapiẽtꝭ. ſ.
ſi aliqõ occurrat incertũ an ſit malũ recurrã ad ſapi
entẽ: ꝛ iudicio illi⁹ vitabo: ita in fide ſi noua doctrĩa
ꝓponaꝝ recurrã ad ſacerdotẽ ꝛ iudicio illi⁹ credã
vl' ñ credã. Ad aliõ dõm ꝙ debitor ẽ vniuerſe fidei Ad ſecũdũ.

Ad tertiū ĩplicite ita ꝙ nihil oĩm diſcredat. Ad aliud dōm ꝙ
pbri ꝛ heretici ñ crediderũt ĩplicite niſi q꞉ diſcredide
rũt: implicite aũt credēs nullū diſcredit articulū: li-
Ad quartū cet explicite neſciat. Ad aliud dicēdum ꝙ mēſura
Ad quintū impletur nō diſcredēdo aliquē vt dictū eſt. Ad ali-
ud dicendū ꝙ hoc cautū eſt vt ſepe ꝛ lucide explanet̃
laycis: ſed hoc pt fieri mō in tēpore gratie: ꝛ tñ quia
aliquē ſenſum habēt nō tenet̃ ita explicite intellige-
re ſic explanat̃ eis: q꞉ ipſi recipiũt explanationē ſm
ſuā poteſtatē intelligēdi: ꝛ nō ſm volũtatē explanā-
tis: ante aduētū nō poterat fieri niſi ꝓut tēpus tunc
ꝑmiſit. ſ. in vmbra ꝛ typo: ꝛ illi min⁹ tenebāt̃ ꝙ̃ iſti.
Ad ſextū. Ad aliud dicendū ꝙ licet fides diſtincte in auditu
recipiat̃: tñ a ſimplici id qđ audit̃ non intelligit̃ niſi
Ad 7m ſub inuoluto ꝛ nō diſtincte: ſicut pri⁹ dictū eſt. Ad
aliud dicendū ꝙ nō relinquent̃ layci ꝓ hereticis ꝓ-
pter illud ꝙ nō diſtinguere ſciũt quoſdā articulos:
ſed q꞉ ꝑtinaciter eis cōtradicũt / q̃n exponunt̃ eis: h
eñ fieri nō poſſet niſi iā infidelitatē ab hereticis rece
piſſent cōtra articulū: ſi eñ iō cōburerent̃: q꞉ neſci-
unt diſtinguere articulos vel explicare ipſi inquiſi-
tores cōburēdi eſſent: q꞉ nec ipſi multū bene ſciunt.
Ad octauū Ad aliud dicēdū ꝙ ibi dubie in caſu illo reſpōdēt
doctores: ſed tamē oēs ꝯcordāt ꝙ mortaliter peccāt
diſcredendo articulū pertinaciter. Si autē dubitat
parata emēdare dicũt ꝙ eſt tēptatio humana. vnde
quidā dicũt ꝙ ſi fecerit pietatis opibꝰ inſiſtēdo quic
quid poterit ꝙ de⁹ illā illuminabit ꝙ nō ſit illi ſacer
doti credēdū in tali doctrina. Si autē nō fecerit q̃c-
quid pōt / tũc ſibi cauſam ſue cecitatis imputet: ſ꞉ q꞉
hec reſpōſio ſuper incertū fundat̃ / cuius nullā poſſu
mus inuenire rationē: iō alij aliter dicunt ꝙ ſi eſt de
aperto articulo qui in eccleſia ſolēniſat̃ tũc debet ex-
aminare apud alios vtrū ita dicat̃ cōmuniter: q꞉ fi-
des nō eſt vni⁹: ſed cōmunis: ꝛ tũc inſtrui pōt: ſi au-
tē eſt de occulto aliquo vt fornicationē nō eſſe pecca-
tū vel corp⁹ chriſti nō eſſe in altari: ſed ſignificari nō
debet hoc recipere qđ ſupra vires ſuas eſt niſi ſub cō
ditione ſi hoc credat vniuerſalis eccleſia ꝛ debet re-
manere in fide implicita: ꝑcipue cū eſt de corpore xp̃i
q꞉ de fornicatiōe etiā turpitudo act⁹ ſatis oſtēdit ei
ꝙ mortale peccatū eſt. Tamē iſte caſus ſepi⁹ in con-
feſſiōibꝰ occurrit ꝓpter libidinē ſacerdotū: hoc q̃buſ-
Ad nonū dā mulieribꝰ perſuadentiū. Ad vltimū dicendū ꝙ
nō eſt ſimile de charitate: q꞉ charitas nō querit rōnē
ſed obiectū tñ: ꝛ nō diſtinguit: q꞉ non diligit ꝓximū
niſi materialiť: fides aũt ꝑmixta eſt cuidā cognitiōi
ꝛ intellectui: ꝛ ad illū nō oēs ſufficiũt.

Arti. V An fides pōt creſcere cognitiōe.

E Einde querit̃ de his que dicunt̃ in littera ibi
D [Fides quidem magna dicit̃ cognitiōe. ꝛc.

Arguit̃ pᵒ Hoc eñ videt̃ eſſe ꝯtra p̃determinata vbi di
2o ctū eſt ꝙ nō creſcat q̃ntitate articuloꝝ. Probatur penes q̃d
3o attendit̃ nūer⁹ iſti⁹ quātitatis fidei. Itē nūq̃d cō
cedēdū eſt eq̃liť eē magnā fidē in oībꝰ articulis vľ nō
videt̃ ꝙ nō: q꞉ quidā articulus eſt de deitate: ꝛ q̃dā
de humanitate: ꝛ maior eſt deitas q̃ꝫ humanitas: ḡ
4o maior eſt articulus de deitate q̃ꝫ de hūanitate. Itē
videt̃ ꝙ aliq̃d traditū ſit qđ nō eſt articulus qđ ma-
ximū ꝛ difficilimū eſt ad credēdū: vt corp⁹ chriſti eſſe
ex trāſſubſtatiōe panis ꝛ vini: ergo videt̃ ꝙ fides non
tm̃ magna ſit articuloꝝ quātitate: ſ꞉ etiā alioꝝ / que
q̃ſtiūcula. nō ſunt articuli: ſed adiūcta articulis. Vlteri⁹ q̃-
ritur hic: ſi corp⁹ chriſti eſſe in altari nō eſt articul⁹

ſub q̃ cōtinet̃ ſicut adiūctū ꝑncipali. Videt̃ ꝙ ſub oĩ 5o
potētia faciēte oĩa q꞉ dicit Amb q̃ſi rōnē reddēs quō
eſſe nō poſſit qđ magnū eſt ſi ſermo xp̃i naturā panis
in corp⁹ ſuū conuertit q̃ de nihilo oĩa creauit. Itē 6o
videt̃ ꝙ adiūgit̃ articulo paſſiōis: q꞉ ita dixit apl'us
i. Cor. xi. Quotieſcũq꞉ māducabitis panē hũc ꝛ cali
cē dñi bibetis mortē dñi annũciabitis donec veniat
Et ipſe dñs Mat. 27. Hoc facite in meā cōmemo
rationē. Sed videt̃ adhuc ꝙ reducat̃ ad illū ſan- 7o
ctā eccleſiā catholicā ſanctoꝝ cōiōnē: q꞉ ille panis col-
lectus de mltis granis puriſſimis ſignat vnitatē ec
cleſie collectā de ꝑſonis fideliū vt dic apl's ꝛ Aug⁹.
Itē hoc videt̃ oſtēdere nomē: q꞉ latine cōmunio ꝛ 8o
grece ſynaxeos vocat̃ / eo ꝙ cōmunicat in pane vite
fideles. Solo dōm ad p̃imū ꝙ quātitas articuli Solo ad primū.
nō dicit̃ hic quo ad numeꝝ qui creſcat vel decreſcat:
ſed poti⁹ quo ad quātitatē dignitatis quā q̃libet ha
bet. ꝓ hoc ꝙ ſubijcit̃ ei prima veritas nec mḡr h enu
merat ꝙ in oĩbus his creſcat: ſed ad oſtendēdū in q̃
bus creſcat ꝛ in q̃bus nō creſcat. Ad aliud dicendū Ad ſecūdū.
ꝙ iſta ſumunt̃ penes quattuor que ſunt in fide. Eſt
eñ fides cōſiderata in ſe: ꝛ ſic dicit̃ magna articulo-
rū quātitate: q꞉ magni ſunt qui nihil habēt niſi ho-
neſtū verū ꝛ diuinū: ꝛ ſic nō eſt de legibꝰ aliaꝝ natio
nū que credũt turpia falſa ꝛ demōiaca. Ex parte au
tē credētis fides eſt in corde ꝛ in cōfeſſiōe oris ſicut
dicit apl's: Corde credit̃ ad iuſticiā: ore autem con-
feſſio fit ad ſalutē. Ex parte cordis quoad intellectū
ꝛ affectū ſm intellectū creſcat cognitiōe ꝛ hoc ad af-
fectū deuotiōe: penes cōfeſſionē autē cōſtātia p̃dica-
tionis ꝛ audacia cōfitēdi corā regibꝰ ꝛ principibus.
Ad aliud dicēdū ꝙ quo ad ſubiectū articulorū qđ Ad tertiū
eſt prima veritas: ꝛ quo ad motiēs ad credēdū qđ ite-
rū eſt prima veritas: ꝛ quo ad finē qui iterū eſt eadē
veritas equalis eſt fides in oĩbus articulis: ſed quo
ad hoc penes qđ attēdit̃ articuloꝝ diuerſitas qđ eſt
quaſi cōnotatū in quo veritas hoc mō ꝛ nō alio exp̃
mitur meo iudicio nō eſt equalis: ꝛ hoc dupliciter.
Quidā eñ dignioribꝰ exprimunt̃ q̃ꝫ alij vt ꝓbat ob
iectio. Quidā aũt min⁹ repugnāt rōni q̃ꝫ alij: ꝛ iō in
illis fides minor eſt: ſicut maior eſt fides in deū eſſe
trinū ꝛ vnū q̃ꝫ in vnū deum eſſe. Ad aliud dōm ꝙ
corp⁹ chriſti eſſe in altari: ꝛ fieri de pane ꝛ vino meo Ad quartū cū q̃ſtiūcu-
iudicio adiūgit̃ paſſiōi: q꞉ eadē hoſtia nūc imolat̃ / q̃ la ꝛ ad 6m.
tũc imolabat̃: ꝛ ibi meli⁹ memoria iterat̃ qđ ſemel ꝓ
oĩbus factū eſt. Ad id autē qđ obijcit̃ de oĩpotētia
dicēdū ꝙ oĩpotētia quodāmō eſt ꝓbatio oĩm articu Ad quintū
loꝝ: vñ etiā angelus articulū incarnatiōis ad beatā
virginē ſic ꝓbauit dicēs: q꞉ non erit ĩpoſſibile apud
deū oē verbū: ꝛ iō illa obiectio nō ꝯcludit. Ad ali Ad 7m ꝛ octauū
ud dōm ꝙ cōio ſanctoꝝ ē effect⁹ illi⁹ ſacramēti: ꝛ nō
reducit̃ ad ipm̃ vt ad adiūctū ſibi ꝛ ideo dicit̃ cōio: ꝛ
q꞉ ſacramētū eſt ſimilitudo ei⁹ cuius eſt cauſa: ideo
etiā habet ſimile aliquid cū illa.

Que ante aduētū chriſti de mediatore credere ſufficiebāt.

Sed q̃rit̃ cū ſine fide mediatoris antiq̃s non
fuerit ſalus ſicut nec modernis: vtrum opor-
tuerit illos credere oĩa illa d̃ mediatore que
nūc credim⁹. Quibuſdā videt̃ ꝙ ſuffecerit il a
lis quattuor tñ credere. ſ. natiuitatē: mortē
reſurrectionē: aduentū ad iudiciū: qđ ex ꝓ-

miſſis verbis Augu. colligūt vbi iſta q̄ttuoꝛ
poſuit. Alijs aūt videt̄ habita fide trinitatꝭ
id de myſterio incarnatōis fidei ſuffeciſſe vt
dei fili⁹ crederet̄ naſcitur⁹ de hoīe ⁊ iudica-
b turus: q̄d de Johāne baptiſta documētū hui⁹
rei aſſumūt: q̄ de moꝛte chꝛiſti ⁊ deſcenſu ad
inferos in euāgelio dubitaſſe videt̄ ſꝫm expo
ſitionē Grego. q̄n interrogauit ꝑ diſcipulos
Mat. xi. Tu es q̄ vētur⁹ es an aliū expectam⁹? Qua
Luc. 7. ſi diceret: es tu ꝑ teip̄m deſcēſurus ad infer-
nū an aliū ad hec ſacramēta miſſur⁹ es. Qui
dā tñ dicūt eū nō dubitaſſe de ignoꝛātia: ſed
de pietate. i. dubitare ſe oñdiſſe: nō q꞉ igno-
rauerit: ſed pietatis affectu cōpaſſum eē xp̄o
⁊ ei⁹ humilitatē āmirādo inſinuaſſe.

Arti. VI. f An antiqui tenebant̄ de mediatoꝛe crede
re oīa q̄ nūc credim⁹ aut ſufficiebat eis cre
dere q̄ttuoꝛ tñ ſcȝ natiuitatē moꝛtē reſurre-
ctionē ⁊ aduentū ad iudiciū.

Einde querit̄ de hoc q̄d dicit ibi [Quibuſdā
d videt̄ ꝙ ſufficeret illis q̄ttuoꝛ credere. ſ. nati-
uitatē / moꝛtē / reſurrectionē ⁊ aduentū ad iu
Arguit̄ p̄o diciū ⁊c̄.]. ſ. a. Videt̄ eñ vna rō de oībus eſſe: er-
Queſtiūcu go ſꝫm oēs poterāt credere implicite ſꝫm nullū. Itē
la ſecūda querit̄ vtꝝ nūc etiā iſti quattuoꝛ debēt magis expli
3a cite credi a ſimplicibꝫ q̄ʒ alij. Itē querit̄ quare illi
Solutio poti⁹ q̄ʒ alij. Ad hoc dōm ꝙ ex quo fuit moꝛbꝫ ad
ad p̄mū ⁊ ſalutē exigebat̄ moꝛbi cognitio: ⁊ ꝑ cōſequēs libera
tertiū. toꝛis natiuitas: ⁊ ideo exigebat̄ credulitas aduēt⁹
liberatoꝛis meo iudicio implicite ſine ſpecificatione
modi niſi in illis q̄bus data fuit de ſp̄ali mō reuela-
tio: vel qui doctrinā ab illis receperūt p̄ſentia aūt li-
beratoꝛis nō poterat eſſe liberatio: vt ſup̄ ꝓbatū eſt
niſi ꝑ ſatiſfactionē ꝓ nobis: ⁊ iō implicite exigebatur
credulitas moꝛtis implicata. ſatiſfactione autē credi
ta exigebat̄ neceſſario vt cōſequēs ꝑ effectū reſtitu-
tio beatitudis ꝑdite que fit implicite credēdo reſur-
rectionē ⁊ penā tantā ſalutē cōtinentiū que fit vlte-
rius ꝑ aduentū ad iudiciū: q꞉ igit̄ iſti q̄ttuoꝛ cōſeq̄n-
ter ſe habēt circa redēptionē: iō iſtos q̄ttuoꝛ ampli⁹
credere opoꝛtuit. Et ꝑ hoc p꞉ ſol'o ad p̄mū ⁊ tertiū.
Ad ſecūdā. Ad ſecūdū dōm ꝙ etiā mō: q꞉ iſta ſolēnizant̄ ⁊ fre
quenti⁹ p̄dicant̄ meo iudicio in eo q̄ fuit aliquo tem
poꝛe chꝛiſtian⁹ exigit̄ vt iſti q̄ttuoꝛ explicite credant̄
⁊ nō ſufficit fides implicite niſi foꝛte in aliquo adul-
to nouiter cōuerſo.

Arti. VII. g An verū ſit Johānē dubitaſſe de deſcenſu
chꝛiſti ad inferos ſꝫm expoſitionē Grego.

Einde querit̄ de hoc q̄d dicit ibi [Qui de Jo
Arguit̄ p̄o d hāne baptiſta documētū hui⁹ rei aſſumūt ⁊c̄.]
ſ. b. Hec eī opinio videt̄ eē heretica q̄ad h̄ ꝙ
in ſymbolo exꝑimat̄ i parte articuli quē poſuit tho
2o mas. Deſcēdit ad inferna tertia die reſurrexit a moꝛ
tuis. Itē Anſel. in lib. de ꝓceſſiōe ſp̄ūſancti dicit
3o ꝙ neceſſariū ad ſalutē eſt credere deſcēſum ad infe-
ros. Itē oēs expoſitoꝛes p̄ter ſolū Grego. cōcoꝛ-
diter dicūt ꝙ Johānes de hoc nō dubitauit ꝓ ſe: ſed
geſſit moꝛē diſcipulis inuidētibꝫ chꝛiſto ⁊ dubitāti-
bus: ⁊ hoc apparet. q꞉ de hoc dñs nihil reſpōdit ſi ꝑ
ſe vel ꝑ aliū deſcēſurus eſſet ad inferos: ſed poti⁹ oſtē
dit diſcipulis argumēta ſue deitatis: ⁊ hoc accipitur
etiā ex Johāne tertio vbi multis ꝑſuaſiōibꝫ oſtendit
Johānes diſcipulis q̄liter ipſe minui deberet: xp̄us
autē creſcere: q꞉ q̄ de celo venit ſup̄ oēs eſt. Solu- Solutio
tio ego puto ꝙ temeritas ſit dicere Johānē dubitaſ- ad totū.
ſe ⁊ initiū hereſis manicheoꝝ qui dicūt eū dubitaſſe
⁊ ideo eū eſſe dānatū: vñ excuſo Grego. dicētē hoc ꝙ
potuit dubitare de mō deſcenſus ꝓpter diſcipulos q̄
nō potuit dubitare de hoc ꝓpter ſeip̄m: ⁊ ideo miſit
moꝛiturus diſcipulos emulos chꝛiſti vt viſu cōfun-
derent̄ ⁊ chꝛiſto adhererent.

De fide Coꝛnelij.

Solet etiā queri de coꝛnelio: vtrū fidē incar
natiōis habuerit: cū dictū eſt ei per angelū: Act. x.
accepte ſunt elemoſyne tue: ⁊ exaudite ſunt
oꝛōnes tue. Si eñ fidē incarnatiōis nō habe
bat tūc ergo ſine fide incarnatiōis erat ei iu-
ſticia: q꞉ de illo ſcriptū ē ꝙ iuſt⁹ erat ⁊ timēs
deū. Si vero fidē incarnatiōis habebat: q̄d
ergo miſſus eſt ad eū petrus? Sane dici p̄ōt
eū ſicut fidē vnitatis: ita ⁊ incarnationis ha-
buiſſe dei reuelationē: ſed incarnatū iaȝ eſſe
dei filiū ignoꝛaſſe: ⁊ ideo miſſus eſt ad eū pe
trus vt iā natū dei filiū ei annūciaret: ⁊ ſacra
mētū regeneratiōis ei cōferret. Habebat er-
go fidē incarnatiōis: ſed an facta vel futura
eſſet: nō nouerat: ⁊ ita ꝑ fidē venit ad opera
⁊ ꝑ opa ampli⁹ ſolidat⁹ eſt in fide. Per fidē
eñ vt ait Grego. venit̄ ad opera Coꝛnelius
etiā per fidē venit ad opa. Deū eñ vnū cre-
debat: ſed filiū ei⁹ neſciebat incarnatū. Per Heb. xi.
fidē placuerūt deo opa eius. Sine fide enim
impoſſibile eſt aliquē placere deo. Aug⁹ ve
ro dicit Coꝛnelio dictū eē per angelū: Acce
pte ſunt elemoſyne tue ⁊ oꝛōnes tue anteq̄ʒ
in chꝛiſtū crederet: nec tñ ſine aliqua fide do
nabat ⁊ oꝛabat. Nā quō inuocabat in quem
nō credebat. Sed ſi poſſet ſine fide chꝛiſti eē
ſalus: nō ad eū mitteret̄ architectus eccleſie
Petr⁹. Attēde q̄d ait ſine fide chꝛiſti nō poſ
ſe eē ſalutē: ⁊ tñ Coꝛneliū exauditū añq̄ʒ cre
deret in chꝛiſtū. Q̄ꝺ ita poteſt itelligi ſcȝ an
teq̄ʒ ſciret chꝛiſtū incarnatū in quē credebat
in myſterio.

An Coꝛnelius cēturio ante aductū ad pe Arti. VIII.
trū habuit fidē incarnationis. h

Einde querit̄ de Coꝛnelio vbi dicit [Solet
d etiā queri de coꝛnelio ⁊c̄.] Hoc ꝑ̄capue ꝓpt̄ Arguit̄ p̄o
verba Augu. que habent̄ in lr̄a: videt̄ eñ fi-
des eſſe pꝛima veritas: vt ſup̄ di. xxiij. habitū eſt er-
go nō per miſicoꝛdiā venit ad fidē: ſed poti⁹ ꝑ fidem
ad miſericoꝛdiā. Itē nō oꝛaret in quē nullo modo 2o
crederet vt ibidē dicit Aug⁹ ergo videt̄ falſum ꝙ pe
trus miſſus fuit vt doceret eū fidē. Si foꝛte tu di- Solo
cas ꝙ habuit fidē implicitā: ſed petr⁹ explicuit / et h

nihil eſſe videt̃ cũ Cornelí⁹ fuerít de maioꝛibꝫ ⁊ erplí
Solutio citá debuerit hĩc fidẽ. Solõ pu͂eo ꝙ Cornelí⁹ ha
ad totum. buerit fidẽ erplicitã ſed tñ iplicita ſuffecíſſet ei: qꝛ nõ
erat de maioꝛibꝫ niſi ſm dignitatẽ pſonar⁹ nõ de ma
ioꝛibꝫ in reuelatiõe/fides aũt erplicita quã habuit fu
it de xp̃i incarnatiõe reuelata ad qõcũqꝫ tẽpus vt ſup̃ di
ximus/⁊ iõ miſſus eſt petrus eccl̃ie architect⁹ vt de
terminaret ei articulũ quẽ erplicite credidit ad certã
tp̃is differẽtiã ne ampli⁹ erpectaret venturũ quẽ ipſe
petrus doceret veniſſe/⁊ ita itelligo Aug. q̃ dicit miſ
ſum petrũ q̃ inſtrueret ad fidẽ.i.ad fidei determiatio
nẽ nõ articuli explicationẽ. et hec determiatio vt ſup̃
diximus accidit fidei in illa pte in q̃ eſt per auditũ.

De equalitate fidei ſpei charita tis ⁊ op̃is que ſm aliq̃d ſũt eq̃lia.

Illud etiã nõ eſt ꝑtermittendũ ꝙ fides ſpes
charitas ⁊ opatio ſm aliq̃d equalia ſũt in p̃
ſenti. Vñ Grego. Fidẽ: ſpem: charitatẽ atqꝫ
opationẽ dũ in hac vita viuim⁹ equales ſibi
eſſe apud nos inuenimus: qꝛ q̃tũ credimus
tantũ amam⁹: ⁊ q̃tũ amamus tantũ de ſpe p̃
ſumim⁹. Quiſqꝫ eñi fidelis tantũ credit q̃tũ
ſperat ⁊ amat: ⁊ tñ opat̃ q̃tũ credit ⁊ amat ⁊
ſperat. Sed tñ maioꝛ ſpe ⁊ fide charitas di
cit̃: qꝛ cum ad dei ſpeciẽ ꝑuenit̃ ſpes ⁊ fides
tranſit: ſed charitas ꝑmanet. Et qꝛ charitas
mater eſt omniũ virtutũ: q̃ nõ ideo poſt fidẽ
⁊ ſpem ponit̃ ꝙ ex eis oꝛiat̃: ſed qꝛ poſt illa re
1. Coꝛ. 13. manebit aucta. Charitas eñi nunq̃ excidit.
Premiſſa aũt eq̃litas ꝓpe ſm iterioꝝ actuũ
intentionẽ cõſiderãda eſt. Huic võ qõ hic et
ſuperius dictũ eſt ſcꝫ ꝙ charitas nõ eſt ex fide
⁊ ſpe: ſed ecõuerſo. videt̃ obuiare qõ ait apl̃s
1. Timo. 1. Finis p̃cepti eſt charitas de coꝛde puro ⁊ cõ
ſciẽtia bona: ⁊ fide nõ ficta qõ exponẽs Aug.
coꝛ accipit ꝓ intellectu ⁊ cõſcientiã pro ſpe.
Qualis inq̃t charitas eſt finis p̃cepti ꝓcedẽs
de coꝛde puro.i. de puro itellectu vt nihil ni
ſi deus diligat̃: ⁊ cõſciẽtia.i. de ſpe bona: ⁊ fi
de nõ ficta.i. ſimulata. Non ergo charitas fi
dem ⁊ ſpem: ſed fides ⁊ ſpes charitatẽ p̃cede
re vident̃. Hoc ergo ea rõne traditũ intellige
nõ ꝙ fides ⁊ ſpes cauſa vel tp̃e charitatẽ oĩm
bonoꝝ matrẽ p̃cedant ſed qꝛ charitas ſine il
lis in aliquo eſſe nõ põt: ſed illa ſine charita
te poſſunt eſſe: q̃uis nõ ſit pia fides vel ſpes
ſine charitate: Ideo ergo ex fide ⁊ ſpe ꝓcede
re dicit̃ charitas qꝛ nulli ꝓuenit ſine iſtis.

Artic. IX. An fides ſpes ⁊ charitas in p̃ñti ſũt eq̃lia.
I Cinde querit̃ de hoc qõ dicit in vl̃tio capl̃o
o ibi [Illud etiam nõ eſt ꝑtermittendũ ꝙ fides
Arg. pꝛimo ſpes charitas ⁊ opatio ⁊c̃.] Hoc eñi nõ videt̃
qꝛ multo plus credim⁹ q̃ amem⁹: qꝛ nihil eſt qõ nõ
2o credim⁹ ⁊ tñ amoꝛ deficit. Item in naturalibꝫ mo
tibus nõ eſt neceſſe ꝙ ſemꝑ amemus qõ amandũ eſſe
cognoſcam⁹: ergo nec in ſp̃ualibꝫ eſt neceſſe ꝙ hoc ame
mus qõ credimus eſſe diligendũ. Si foꝛte tu di Solõ
cas ꝙ hoc qõ dicit̃ hic intelligit̃ de ip̃is habitibꝫ q̃ ſil̃
infundunt̃ ⁊ continent̃ in gr̃a gratũfaciẽte/hoc nihil Obiectio.
eſſe videt̃ qꝛ opatio nõ ſimul infundit̃ cũ illis ſed ſeq̃t̃
ea ſicut cauſatũ ex illis. Itẽ in lr̃a etiã dicit̃ ꝙ p̃miſ 3o
ſa eq̃litas ꝓpꝛie ſm actuũ interioꝝ intẽtionẽ ꝯſidera
ta eſt: ḡ videt̃ ꝙ oĩm fere ſolutio nulla eſt dicentiũ ꝙ
hoc intelligitur penes habituũ ſpiritualẽ quãtitatẽ.
Si ꝓpter hoc diceretur ꝙ nõ eſſet verum qõ dicitur Solõ
hic. hoc eſt contra dicta ſanctoꝝ: ⁊ hic ⁊ Apocal. 21. Obiectio
vbi dicit ꝙ latera ciuitatis equalia ſũt ⁊ dicit glo. ꝙ ſecunda.
latera ſunt fides/ſpes/⁊ charitas/⁊ opatio. Item 4o
infuſa vna v̉tute infundunt̃ oẽs ꝓpter gratiã a qua
nulla ſepatur qꝛ q̃libet eſt pars illa virtualis: ḡ ꝑ ean 5o
dẽ cauſam aucta vna augent̃ oẽs: ḡ ſunt eq̃les. Itẽ
ſi omnibꝫ accidit iſta equalitas quare magis ponit̃ ħ
de tribꝫ illis q̃ de alijs. Itẽ Greg. in omel. pẽthe 6o
coſtes dicit ꝙ charitas magna opat̃ ſi eſt/ſi aũt deſi
nit opari charitas nõ eſt: ergo videt̃ ꝙ etiã opatio ſeq̃
tur q̃ntitatẽ charitatis. Solutio dõm ꝙ iſta eq̃li Solõ
tas dupl̃r attendit̃.ſ. ſm habitus ⁊ ſic eſt inter tres
virtutes ⁊ ſm actus ⁊ ſic excedit q̃rtũ qõ eſt opatio.
Sꝫ dupl̃r põt attẽdi opatio.ſ. ſm relationẽ ad id qõ
infoꝛmat eã ⁊ elicit. Si pꝛimo mõ ꝯſideret̃ actus nõ
puto eſſe verũ ꝙ opatio vnius virtutis eq̃lis ſit opa
tioni alterius nec ꝙ opatio eiuſdẽ v̉tutis ſemꝑ ſit ſm
totũ poſſe eiuſdẽ virtutis: qꝛ cõtingit feruẽtius dili
gere q̃ charitas magna ſit in coꝛde ⁊ cõtingit minus
feruẽter diligere q̃ ſit charitas in coꝛde. Si aũt cõſi
derat̃ relata opatio ad id qõ infoꝛmat eã cũ ħ ſit gr̃a:
tunc dico ꝙ eq̃lis eſt qꝛ minoꝛ opatio in genere opa
tionis maioꝛi gr̃a ⁊ charitate infoꝛmata plus valet
ad ſubſtãtiale meritũ vite eterne q̃ maioꝛ cũ minoꝛe
charitate infoꝛmãte ⁊ eliciẽte. Dicendũ ḡ ad pꝛimũ Ad pꝛimũ
ꝙ illa obiectio ꝓcedit de opatiõe cõpabili ad liberũ ar
bitriũ qõ miniſtrat actũ. qõ qꝛ diuerſimode ſe habet
in deuotiõe ⁊ triſticia ſicut hõ nunq̃ in eodẽ ſtatu ꝑ
manet: ideo etiã actus differẽtes ſũt ſed in compatiõe
ad gratiã elicientẽ ⁊ infoꝛmantẽ ſunt eq̃les. Ad ali Ad 2m.
ud dicendũ ꝙ nõ eſt ita in naturalibꝫ affectionibꝫ: qꝛ
illic nõ vniunt̃ in vno ſic virtutes in gr̃a/⁊ ex illa vnio
ne eſt ꝙ aucta vna augent̃ oẽs ⁊ ꝙ equales ſunt oẽs.
Ad aliud dicendũ ꝙ bene cõcedo ꝙ nõ intelligit̃ de Ad id qõ eſt
habitibꝫ tñ ꝙ hoc accidit omnibꝫ virtutibꝫ ſed ſp̃ali ꝯ p̃mã ſolu
ter attribuit̃ iſtis: qꝛ iſte ſole theologice ſunt ⁊ imedia tionem.
te in deũ tendũt ⁊ oẽs alias quaſi cõducẽdo in deum
dirigũt ad quẽ refert̃ omne nr̃m opus. Ad aliud di Ad alia
cendũ ꝙ intelligit̃ dictũ Grego. ſm cõpationẽ actus obiecta.
ad habitũ infoꝛmantẽ ⁊ nõ ad liberũ arbitriũ agens
Notandũ tñ ꝙ quidã de facili ſe expediũt dicentes ꝙ
nõ intelligit̃ equalis in ſpecie ſꝫ tñ in genere vt ſi vna
ſit magna ⁊ alia ſit magna ⁊ ecõtrario ſed nõ ꝙ tanta
per equalitatẽ ſed nõ ſtat ſolutio quia equalitas exp̃
mitur in lr̃a per tantũ ⁊ quantũ vt patet inſpiciẽti.

De ſpe quid ſit.

Eſt autẽ ſpes virtus Di. XXVI.
c qua ſpiritualia ⁊ eťna bona ſpe De ſpe.
rant̃.i. cũ fiducia expectant̃. Eſt a
eñi ſpes certa expectatio future
beatitudĩs veniẽs ex dei gratia ⁊ meritis p̃
cedentibus vel ipſam ſpem quã natura p̃ecit
charitas vel rem ſperatã id eſt beatitudinẽ

b eternā. Sine meritis eīm aliquid ſperare nō
ſpes ſed pſūmptio dici poteſt.
A Sit autē ſpes virtus qua ſpūalia ⁊ eterna
c bona ſperant̄ ⁊c̄.] Habito tractatu de fi
de tāgit hic in vna diſtinctiōe de ſpe de q̄ de
terminat dupl'r ſcȝ in ſe ⁊ ex pte ſperātis ibi
Poſt hec ſupeſt inueſtigare ⁊c̄.] In ſe aūt tangit tria
de ſpe ſcȝ q̄d ſit ⁊ in quo cōuenit cū fide ibi [Et ſicut fi
des ita ⁊ ſpes] Tertio i quo differt a fide ibi. [Diſtin
guit̄ tn̄ fides a ſpe] ⁊ ex hoc patet diuiſio: ſentētia pla
na eſt in littera.

Arti. 1. An ſpes ſit in genere virtutis.

Ncidūt aūt antelram tres queſtiōes quarū
i prima eſt an ſpes ſit in genere ꝟtutis. Scdo
ſuppoſito q̄ ſit virtus: querit̄ vtrū virtus ſe
parata ab alijs quibuſdā virtutib᷒ vel cōiuncta illis.
Tertio querit̄ in qua vi aīe ſit ſpes ⁊ q̄s ſit actus ei᷒
Arguit̄ p° ⁊ obiectū ⁊ finis. Videt̄ aūt pmo q̄ ſpes nō ſit vir
tus ſic ab Oratio ⁊ Tullio ⁊ quibuſdā alijs phis po
nit̄ ſpes vna quattuor naturaliū paſſionū: nulla aūt
2° paſſio eſt virtus: ḡ ſpes nō eſt ꝟtus. Itē oīs ꝟtus
determinatū habet actū ⁊ obiectū: ſpes aūt nō habet
hec determiata: ḡ ſpes nō eſt virtus. Prima ꝓbat̄ in
ducēdo i ſingulis. Scda ꝓbat̄ ꝑ hoc q̄ expectare nō
dicit actū ſm opatiōnē ſed imobilitatē potius ſm lo
cū: obiectū aūt ſpei eſt qd̄cūq̄ bonū expectatū in futu
3° rū: ergo ſequit̄ cōcluſio q̄ nō ſit virtus. Itē phs in
vij. phice. ponit remēoratiōnē de pterito ſicut ſpes de
futuro eſt: cōſtat aūt q̄ remēoratio nō eſt virtus ergo
4° nec ſpes. Item in numero paſſionū naturaliū non
opponunt̄ penes differentiā tpis ſed penes obiectū
ſpes ⁊ timor: q̄ ſpes eſt de futuro bono/timor de fu
turo malo: conſtat aūt q̄ timor nō eſt ꝟtus ḡ nec ſpes
5° vt videt̄. Itē Aug. dicit q̄ aīa ſm mentē eſt imago
dei hñs imaginē ſm potentiā intelligēdi ⁊ ſilitudinē
in potētia diligēdi: ḡ videt̄ q̄ mentis nō ſint niſi due
vires: ḡ due ꝟtutes tm̄ ꝑficiētes ſed in potētia cogno
6° ſcēdi deū ꝑficit̄ a fide: in potentia aūt diligēdi a chari
tate: ḡ videt̄ q̄ ſpes nō ꝑficiat ſm ordinē in deū: ḡ nō
eſt ꝟtus theologica ⁊ cōſtat q̄ nō cardinalis: ḡ nullo
Solō modo eſt ꝟtus. Si forte dicas q̄ potētia affectiua
eſt bifurcata ⁊ vna ps ei᷒ afficit bonū ⁊ illā ꝑficit cha
Obiectio ritas q̄ dicit̄ cōcupiſcibilis. alia autē ps deteſtat̄ ma
lū ⁊ illā ꝑficit ſpes. hoc nihil oīno videt̄ eſſe: q̄ q̄libet
vis eſt ſui obiecti appetitiua ⁊ deteſtatiua cōtrarij: ḡ
penes hec nō accipiunt̄ due vires nec due virtutes.
7° Itē oīs ꝟtus eſt de difficili ⁊ bono: ſpes aūt nō eſt
ſic: ḡ nō eſt virtus. Probatio medie eſt q̄ nihil diffi
8° cultatis habet expectare. Itē virt᷒ eſt bona q̄litas
mētis q̄ recte viuit̄/q̄ nemo male vtit̄ quā deus opat̄
in nobis ſine nob/hac aūt q̄ dī ſpes nō opat̄ in nob ſi
ne nobis ḡ nō eſt virt᷒. Probatio medie ē q̄ ſpes eſt
9° ex meritis vt dicit mgr̄ in lr̄a. Itē ſi aliq̄d eſt ſpes
in aīa videt̄ eē mercēnaria ⁊ ita carens rōne meriti q̄
expectat retributōēȝ cū igit̄ oīs ꝟt᷒ ſit meritoria ſpes
10 aūt nō videt̄ eſſe virt᷒. Ulteri᷒ videt̄ nō eſſe ꝟt᷒ the
ologica ꝟt᷒ ei theologica nō ē mediū int̄ ſupfluū ⁊ di
minutū: ſpes aūt eſt mediū inter ſupfluū ⁊ diminutū
ḡ nō eſt virt᷒ theologica. Probat̄ aūt prima ꝑ h̄ qd̄
ſup̄ habitū eſt de fide q̄ fides innitit̄ pme ꝟitati ꝓpter
ſe ⁊ ſup oīa/⁊ ſup̄ hoc nō eſt cogitare aliquē exceſſum.
11° Itē de charitate dicit Bern. in li. de diligēdo deo.
Cauſa diligēdi deū de᷒ eſt/⁊ modus ſine mō dilige
re vltra qd̄ etiā nō eſt exceſſus. media autē ꝓbat̄ ex h̄
q̄ extremū ſpei in nimis eſt pſumptio ⁊ eſt vitiū ⁊ ex
tremū in defectū eſt deſpatio ⁊ eſt etiā vitiū ḡ ſpes nō
eſt virt᷒ theologica vt videt̄. Sed ɔtra. 1. Cor. 13. Rō ſoppo
Nūc aūt manēt fides ſpes ⁊ charitas tria hec: maior ho ſitū ꝑ ꝟtu
rū charitas. q̄cq̄d aūt cōnūerat̄ ꝟtuti virt᷒ ē/hic autē te pma.
ſpes ab apl'o virtuti cōnūerat̄: ergo eſt virt᷒. Itē 2ª
theologice ꝟtutes conſūmāt edificiū ſpūale in illo aūt
fides fundat vt ſup̄ habitū eſt: charitas aūt cōſūmat
vt īfra hēbit̄: ḡ ſpes erigit̄ ad erigēdū ḡ cū in edificio
nihil edificet niſi ꝟt᷒ ſpes eſt virt᷒. Itē nihil ſaluat 3ª
niſi virt᷒ ſpes ſaluat ḡ ſpes eſt virtus. Prima ꝓbat̄
ex hoc q̄ nihil ſaluat qd̄ eſt in rōne boni meritorij ⁊ ta
le eſt virt᷒. Scda ſcribit̄ Rom. 8. vbi dicit̄: ſpe ſalui
facti ſumus. Solutio dōm q̄ ſpes eſt ꝟtus theolo Solō
gica q̄ ꝑficit ſm ordinē in deū imediate. in hoc eīm dif
ferūt theologice a cardialib᷒. q̄ theologice rectitudi
nis act᷒ terminū hñt in deo ⁊ finē vt fides tēdit in pri
mā veritatē/ſpes aūt in btitudinē glīe increate inde
ficiētis charitas in bonitatē. cardinales aūt act᷒ ter
minār in medio ⁊ finē ponūt in deo vt tēpantia termi
nat actū in paſſionib᷒ innatis inter nimis ⁊ parū ⁊ fi
nē ponit in deo: q̄ facit h̄ ꝓpter deū. vt igit̄ intelligāt̄
ſol'ones obiectoꝝ ſciendū q̄ ſpes equoce dicit̄ multi
pliciter et ex hoc a diuerſis i diuerſis ponit̄ generib᷒
⁊ diuerſa ponunt̄ ei oppoſita. Qñq̄ eīm eſt in genere
paſſiōis ⁊ h̄ mō cōſiderat̄ a phis: ⁊ q̄ paſſio eſt illata
aīe ſenſibili: q̄ ſicut dicit phs. Oīs delectatio eſt ge
neratio in ſenſibilē aīam: nō tunc ponit̄ ei oppoſitū in
gñe paſſiōis. eo q̄ oppoſitoꝝ ſit idē gen᷒: hoc aūt op
poſitū aut accipit̄ penes obiectū ſolū ⁊ tūc erit timor
ſm q̄ ipe paſſio eſt futuri mali aut penes dr̄am tpis
quā cōſignat ⁊ ſic opponit̄ delectatio q̄ eſt ex remēora
tione vt dicit phs. Qñq̄ aūt ponit̄ in genere motus
vel actus vt Rom. 8. vbi dicit apl's. Spe ſalui facti
ſumus. qñq̄ aūt ponit̄ ꝓ effectu ſpei quē habet in aīa
turatem aīam ⁊ certificat de futuris habēdis ⁊ con
ſequēdis nō entib᷒ tm̄ vt fides q̄ dicit etiā eſſe futura
quedā ſed ſpes dicit ɔſequi debere ſicut dicit apl's ad
Heb. 6. Confugim᷒ ad tenendā ꝓpoſitā ſpem quā ſi
cut anchorā aīe habem᷒ ratā aut firmā. Et Rom. 5.
Sciētes q̄ tribulatio patientiā opat̄: patiētia aūt ꝓ
bationē: ꝓbatio aūt ſpem ibi glo. i. certitudinē ſpei q̄
ſicut dicit Grego. Tanto fortior q̄ſquis in deū ſurgit
q̄nto maiora ꝓ noīe illius ptulit. Qñq̄ etiā ponit̄ ꝓ
re ſperata vt ad Titū. 2. Expectātes beatā ſpem ⁊ ad
uentū glīe magni dei. i. rem ſperatā q̄ eſt aduētus glo
rie. Sumit̄ aūt qñq̄ ꝓ ꝟtute theologica ꝑficiēte ani
mā ad ſperandū ⁊ ſic de ea q̄rit̄ hic ſicut dicit glo. ad
Titū. 2. Expectam᷒ btitudinē que ſubeſt ſpei ꝟtuti.
Scdm̄ h̄ igit̄ dicendū ad primū q̄ equocatio ipe Ad primū
dit cōcluſionē. Ad aliud dicendū q̄ expectare nō di Ad 2m
cit totū actū ſpei vt infra patebit. ſed ſperare dicit cū ſi
cut diligere actū dilectiōis ⁊ credere actū fidei. Ad ad 3m ⁊ 4m
aliud dōm q̄ i illo ꝓceſſu etiā decipit equocatio vt p᷒
habitū eſt in diſtinctiōe. Ad aliud dicendū q̄ put Ad 5m ⁊
Aug. accipit mentē ſub potētia affectiua vel diligēdi 6m cū obie
multe vires cōphēdunt̄. ſ. li. arbi. volūtas ɔcupiſci ctiōe ɔ̄ ſolu
bilis ⁊ iraſcibilis. Et tunc ad obiectū dicendū q̄ non tionē.
deteſtari malū eſt iraſcibilis ſm q̄ iraſcibilis eſt ſȝ po
tius cuiuſlibet potētie eſt fugere malū ſuū ſed iraſcibi
lis eſt excludere malū pugnas qd̄ eſt arduū ⁊ diffici
limū ⁊ illarū eſt extrinſecus et eſt ſuū inſurgere in al
tum finis ⁊ in altū illud qd̄ eſt ad finē, ⁊ ſm q̄ ſurgit

in altū finis ſic perficiť ſpe vt infra patebit ſm autē ꝙ
ſurgit in altū qḋ eſt ad finē ſic perficiť fortitudine ⁊ ſic
patꝫ ſolutio ad argumētū. Et ñ ſciendū ꝙ rō illa fun-
datur ſup falſum: qꝛ quādo dicit Aug. de imagine lo
quiť de parte anie ſupina que ꝑ naturales habitus
ordinať in deū ſm ꝙ eſt trinus ⁊ vnus/ ⁊ hec nō per-
ficiť habitib⁹ ordinatis ad opus/ niſi accipiať imago
impropꝛie ſcꝫ ꝓut reſultat in virib⁹ inferiorib⁹ ⁊ in li-
Ad 7m bero arbitrio ⁊ rōne ⁊ volūtate ⁊ hmōi. Ad aliud
dicendū ꝙ difficile ⁊ bonū circa qḋ eſt virtus differē
ter determinať in virtute theologica ⁊ cōſuetudinali
in cōſuetudinali eñ determinať ſm difficultatē ⁊ rō
nem mediū qḋ eſt ꝑ equediſtantiā in paſſionib⁹ vel per
rectā rationē ſumpta in rōnalib⁹ virtutib⁹ vt ſūt pru-
dentia ⁊ iuſticia ſed in virtute theologica eſt difficul-
tas penes eleuare aīam extra ſe ⁊ ſup ſe ſicut fides ele
uat rationē vt abneget ſe ⁊ ſup ſe tendat in verum qḋ
nō ſcit ꝓbare ⁊ ſpes eleuet aīam vt ſperet ea de quib⁹
rōnis nō eſt ꝑſuaſio ⁊ ab hijs que videt eleueť ad que
tendū q̄ nō videt ⁊ charitas eleuet vt poſtpoſito amo
re ꝑuati boni tendat in ſummū bonū qḋ queriť fide ⁊
hoc eſt magis difficile q̄ꝫ difficile virtutis ciuilis ⁊ bo
nū virtutis theologice eſt finis: bonū autē ciuilis eſt
honeſtū relatū ad finē increatū vnde patꝫ ꝙ illa obie-
Ad 8m ctio falſum ſupponit. Ad aliud dicendū ꝙ deus in
nobis ſine nobis operať ſpei habitū licet nō ſpei actū
⁊ de actu ſpei intelligiť qñ diciť ꝙ ꝓuenit ex meritis.
Ad 9m Ad aliud dōm ꝙ bona merces eſt deus ⁊ nō vitu-
ꝑabilis ⁊ hanc mercedē ſperat ſpes ſed tꝑalis merces
ꝓ ſpūali eſt ⁊ iezaitica ⁊ lepꝛoſa mercimonia ⁊ de hac
Ad 10m ⁊ nō curat ſpes. Ad aliud dōm ꝙ ſpes eſt virtus the
11m ſimul. ologica ⁊ illa que videnť circūſtare dicendū ꝙ nō cir-
cūſtant ſed ſunt corruptiōes conditionū ſpei ſicut cū
ſpes ſit ex largitate dei illā negligit deſperās ⁊ cuꝫ ſit
ex meritis illā negligit ꝑſumēs. oīs eñ mediatio ⁊ ex
ceſſus attendiť ſm eandē materiā que non eſt hic qꝛ
nō habꝫ materiā hmōi in q̄ ſm rōne materie ſit habū
dare/ ⁊ deficere ſicē eſt i q̄buſdā alijs ꝟtutib⁹ ꝯſuetudi
nalib⁹: ſed potius ſicut fides hꝫ oppoſitā infidelitatē
multiplicē ex corruptiōe diuerſoꝝ que exiguntť ad fi-
dem. ⁊ charitas ſilr habet oppoſitū odiū ⁊ inimiciciā
nō tamē determinať ad mediū aliqḋ ita ⁊ ſpes: ⁊ hoc
patꝫ tꝫque ex parte rei ſperate nunq̄ꝫ eſt nimis: inni-
tiť eñ ſup oīa ſpes btitudini ⁊ largitati increate: ⁊ iō
ꝑſumens nō excedit in ſpe ſed potius vtrūqꝫ corrūpit
ſm aliqd qḋ exigiť ad ſubſtantiā ſpei. Iterū patꝫ hoc
alia rōne: qꝛ mediū habet cōpoſitionē ex vtroqꝫ extre
mo ſicut largitas ex ꝓdigalitate ⁊ auaricia: non aūt
diciť ſperās qui ſperat ſperāda ⁊ nō ſperāda ⁊ deſpe-
rās q̄ nec ſperāda nec nō ſperāda ſperat qḋ falſum eſt
qꝛ omnes illi ſunt circa id qḋ oīno ſup oīa ſperandū
eſt ſed ſperās ꝓut debet aliq̄ aūt corrūpendo. Iterum
alia rōne patꝫ illud qꝛ ſi ſpes eſſet mediū iam cōpara
ta extremis acciperet aliqḋ de rōne extremoꝝ ſic for-
tis ſm phm ad audacē ē timidus ⁊ audax ad timidū
ſed nō ſpes diceť ſic deſperatio ad ꝑſumptionē ⁊ pre-
ſumptio ad deſperationē. ⁊ hoc ſit dictū contra q̄ſdā
qui dicūt ſpem eſſe mediū inter deſperationē ⁊ ꝑſum-
ptionē eo ꝙ ipi putant in oīm virtute eſſe mediū per
vnā rōnem qḋ abſurdum eſt: qꝛ nec etiā in cōſuetudi
nali (vt dicit phs in .v. ethicoꝝ.) eſt ꝑ vnā rōnē.

Arti. II. B — An ſpes ſit virt⁹ ſepata ab alijs quibuſdā virtutibus vel coniūcta illis.

Secūdo queriť vtrū ſit ꝟtus ſepata ab alijs q̄-
t buſdā virtutib⁹ vel coniūcta illis. videť autē Arg. pmo.
ꝙ coniūcta. quoꝝ eñ vna ꝓprietas eſt horum
etiā ſubiectū eſt vnū vel nō ſeparatū ad minus. ſuſtine
re autē ⁊ expectare eſt longanimitatis ⁊ patiētie que
ſunt partes fortitudinis ⁊ hec ſunt etiā ſpei: ergo vi-
detur ꝙ ſpes ſit virtus coniūcta illis. Item ea que 2o
perficiūt animā contra affligētia videnť eſſe ptes for-
titudinis vel cōiuncta partib⁹ eius: ſpes autē ſic per-
ficit animā ergo aut eſt pars fortitudīs aut cōiuncta
illis. Prima ꝓbať ꝑ h ꝙ fortitudo ē ꝑfectio aīe ꝯtra
inſurgentia ⁊ affligētia aduerſa vt dicūt ſancti. Se-
cūda autē ſcribiť in ꝓuerbijs. 13. Spes que differť
affligit animā id eſt res ſperata: ḡ indiget ſpe ad ſuſti
nendū. Item cōmuniter obijciť ꝙ ſit cōiuncta vir- 3o
tus timori ſic in naturis idem eſt mouēs ad receſſum
⁊ terminū a quo ⁊ acceſſum ad terminū ad quē ſicut
a ſurſum ⁊ in deorſum: ergo ſimilr erit in morib⁹ ſed
ſpes eſt mouens ad terminū ad quē/ timor autē a ter-
mino a quo: qꝛ ad bonū ſpes ⁊ a malo mouet timor:
ergo ſpes ⁊ timor ſunt idem. Item auerſio ⁊ cōuer 4o
ſio in pctō nō faciūt diuerſum peccatū: ergo in oppo-
ſito auerſio a malo ⁊ cōuerſio ad bonū nō faciunt di-
uerſam virtutē: ſed timor auertit a malo ⁊ ſpes con-
uertit ad bonū ergo ſunt eadē virtus. Itē eadē eſt 5o
fides de penis ⁊ pmijs: ergo ⁊ eadē virtus fugiens
penas vt timor ⁊ ſperās pmia vt ſpes. Item con- 6o
trariorū eadē eſt diſciplina fugere autē ⁊ ꝓſequi ha-
benda ſunt oppoſita: ergo ipoꝝ vna ſciētia ⁊ vna vir
tus erit vt videť. Item vna ꝟtus numero media 7o
eſt duarū maliciarū: timor autē eſt inter deſperatio-
nē ⁊ ꝑſumptionē ⁊ ſimilr ſpes: ergo ſpes ⁊ timor ſūt
vna ⁊ eadem virtus. Ulterius videtur ꝙ ſpes ſit 8o
cōtinuatio oīm virtutū: quia ſpei ē expectare hoc aūt
nihil aliud eſt niſi ꝑmanere in mobiliter in virtute: ḡ
videť ꝙ ſpes nō ſit niſi manſio in cōtinuatiōe ꝟtutis
ergo nō eſt virtus ſepata ab omnib⁹ alijs. Sed cō In oppom
tra enumerať ſingulariter ab aplo/ ergo eſt vna vir- ꝑ veritate.
tus ſingularis. Item ſup illud Signatū eſt ſuper
nos lumē vultus tui dñe ⁊c. dicit Aug. ꝙ ima-
go recreatiōis eſt gr̄a ſm fidē ſpem ⁊ charitatē Iob. I.
dicit Grego. ꝙ tres virtutes theologice ſignificātur
per tres filias Iob ergo eſt ꝟtus ſingularis. So Solo
lutio dicendū ꝙ ſpes eſt virtus ſepata ab alijs ⁊ habꝫ
actū ſingularē vt infra patebit ⁊ obiectū in rōne ſpeci
ali. Ad primū ergo dicendū ꝙ expectatio ⁊ longa- Ad primū
nimitas ⁊ ſuſtinētia equiuoce dicunt conditiōes ſpe-
rātis ⁊ fortis. ſunt eñ conditiōes ſperātis ſm ꝓceſſio
nē in rem ſperatā que nō affligit ex ſe: ſed ꝑ accidens
ſcꝫ ꝙ differť ſed ſm ꝙ ſunt cōditiōes fortis dicūt cō-
fortationē animi in ſuſtinentia eius qḋ ꝑ ſe affligit ex
cōfidētia victorie ⁊ finis: qꝛ nō ſemꝑ imiacebit paſſio.
Ad id autē qḋ diciť ꝙ fortitudo eſt cōtra affligētia Ad 2m
⁊c. dicendū ꝙ hoc intelligiť de affligentib⁹ per ſe ⁊ nō
ꝑ accidēs ex dilatiōe. Ad aliud dicēdū ꝙ ille ratio- Ad 3m
nes oīno nihil valent: qꝛ ſpes nō accipiť in rōne mo-
uētis a malo in bonū ſed potius in rōne eliciētis actū
timor eñ ꝑ ſe ſufficit mouere a malo in bonū. ſi eñ ſer
uilis eſt mouet a malo actu. ſi autē initialis tunc mo
uet a malo habitus in conſideratione pene ⁊ amoris
dei. nō eñ ſic diciť ſpes mouēs ꝙ ꝑficiat id qḋ incepit
timor. vnde patꝫ ꝙ nihil oīno faciūt ad ꝓpoſitū rōnes
ille. Ad aliud dicēdū ꝙ in pctō vnū eſt rōne alteri⁹ Ad 4m
nō eñ auerteret ſi nō cōuerteret ad illicita ſed hoc nō

eſt ſic:timo ſpes nullo minus fulcitur timore non eñ
Ad 5m reſpicit penã ſed largitatẽ dantis tm̃. Ad aliud di-
cendũ ꝙ fides eſt de illis vt ſunt veritatis increate ar
ticuli/ ꝛ ſic cõueniũt:nõ autẽ in eo ꝙ pene ſunt ꝛ in eo
ꝙ p̃mia cõueniũt ꝛ in diuerſis habitib᷒ reſpiciũtur.
Ad 6m Ad aliud dicendũ ꝙ ſpes ꝛ timor nõ ſunt cõtraria.
informis eñ ſaluaẽ cũ ſeruili ꝛ formata cũ caſto timo
re nec ſunt cõtrarioꝝ q: ſpes eſt glorioſi conſequẽdi ti
mor autẽ habet actum ad penã ꝛ hec nõ opponũtur:
pena eñ ꝛ p̃miũ nõ opponũtur ſm ꝙ vnũ eſt obiectũ
Ad 7m ꝛ alterũ vt conſequẽdũ. Ad aliud dicendũ ꝙ ſicut
ſupra dictum᷒ ſpes nõ eſt virtus determinãs ſibi me-
diũ ex rõne materie/ ꝛ ſi deſperatio ꝛ p̃ſumptio oppo
nanẽ in rõne corruptiõis tũc timor nõ erit mediũ il-
lorũ:quia timor timet ſeparari/ ꝛ deſpatio ſupponit cul
Ad 8m pam irremediabilẽ vnde nihil eſt qđ obijcitẽ. Ad id
qđ vlteri᷒ obijciẽ dicendũ ꝙ ſpes nõ dicit expectatio
nẽ ſed ſperationẽ ꝛ hec dicit plus qm̃ ſperans extẽdit
ſe ſicut credens/ ꝛ amãs ſuo mõ in rem ſperatã ꝛ ha-
bet eam ſuo mõ ſicut credens ꝛ amans.

Arti. III. In qua vi anime ſit ſpes:

T Ertio queriẽ in qua vi anime ſit ſpes/ ꝛ quid
Arg. p̃mo ſit actus eius ꝛ obiectũ ꝛ finis. videẽ autẽ nõ
eſſe in iraſcibili q: omnis virtutis aic eſt expe
ctare id qđ appetit ꝛ habere eñ habet ꝛ reijcere cõtra-
rium:ſpes autẽ dicit expectationẽ eius qđ appetiẽ:g
2o nõ eſt iraſcibilis ſolius ſed omniũ viriũ. Item ſpes
diffiniẽ in lr̃a ꝙ eſt certitudo expectatiõis:ſed certitu
do dicit cognitionẽ:ergo ſpes eſt rationis vel intelle-
3o ctus nõ ergo iraſcibilis. Item Auicẽna ꝛ Dam̃(ꝛ
accipitur etiã ab Ariſto. in fine p̃mi ethicoꝝ)dicunt ꝙ
iraſcibilis eſt pars anime ſenſibilis. Cum igiẽ ſenſi-
bilis anime nõ ſit imediate ferri in deũ. videẽ ꝙ ſpes
Queſtiũcl'a que imediate in deũ ferẽ nõ ſit in iraſcibili. P̃ que-
Obm p̃mũ ritur de actu eius:actus eñ potentie anime cõſueuit
denomiari ſm nomen eius vt intellectus actus in-
telligere ꝛ voluntatis velle/ ꝛ ſic de alijs:ſperare autẽ
nõ nominat actũ iraſcibilis:ergo videẽ ꝙ nõ ſit act᷒
2o ſpei vel ſpes nõ eſt in iraſcibili. Item quid dicat ſpe
rare vltra expectare:videẽ ꝙ nihil:q: ita dicit ap̃lus
Rom̃.4. de abraam. Cõtra ſpem in ſpem credidit ꝛ
addit ſic lõganimiter ferens adeptus eſt repromiſſio
3o nes:g videẽ ꝙ nihil dicat niſi expectationẽ ſolã. Itẽ
per ſolã expectationẽ diffiniẽ cum dicatur:ſpes eſt cer
4o ta expectatio future beatitudĩs ꝛc̃. Item quid di-
cit expectatio:ſi dicat eñ imobilitatẽ in loco virtutis
vel vite tunc nihil adderet ſupra virtutes alias niſi
continuitatẽ ꝛ hoc nõ dicat actum ſpecialẽ:ergo ſpes
5o ſm hoc nullũ haberet actum ſpecialẽ. Item queriẽ
de obiecto eius ꝛ fine. ſi eñ dicaẽ ꝙ obiectũ eius eſt
beatitudo ſicut videtur ſancti cõmuniter dicere ꝛ in
diffinitiõe ſupponiẽ/ tũc videtur ꝙ ſpes ſit omnis vir
Solutio tus:quia beatitudo eſt finis omnis virtutis. So-
ad primũ. lutio dicendũ ad primũ ꝙ ſpes eſt virtus ſeparata ꝛ di-
uiſa ab alijs virtutib᷒ ꝛ eſt in iraſcibili potẽtia anime
nec expectare tm̃ eſt actus eius licet plus cõueniat ei
q̃ alij virtuti vt infra diceẽ ſed potius extendere ſe in
rem ſperatã amplitudine quadã animi/ ꝛ hec ampli-
tudo quia eſt reſpectu magni ꝛ alti ĩ eo ꝙ hmõi iraſci-
Ad 2m bilis eſt ſm ꝙ eſt humana. Ad aliud dicendũ ꝙ du
plex ẽ certitudo vna q̃ eſt in modũ argumẽti in cogni
tione ꝛ hec cõpetit fidei. Alia eſt que eſt p̱ modũ natu
re ꝛ hec cõpetit cuilibet virtuti. eſt eñ natura certior
arte in operib᷒ ꝛ fine vt ſupra diximus; et q: virtus
conſentit rationi in modũ nature vt dicit Tullius.
ideo virtus etiã certior eſt arte: ſed hec certitudo q̃ eſt
in modũ nature eſt duplex ſcꝫ certitudo ꝛ efficacia ha
bitus meliorãtis ad opus directe ꝛ ad finẽ/ ꝛ hec eſt
omnis virtutis ſm ꝙ virtus eſt. Alia eſt ex efficacia
inclinatiõis habitus ꝛ cauſe adiũcte ad habitũ ꝛ hec
eſt maior ſicut ſi ignis generatus cõiunctũ ſecum ha
beret generans qđ daret motũ qui conſequiẽ formã
tunc certius aſcenderet:quia tũc motus in ipſo eſſet
vt conſequẽs formã p̱priam ꝛ vt ꝯſequẽs impulſum
generãtis ꝛ talem certitudinẽ habet ſpes ſcꝫ ex habi-
tus natura ꝛ cauſa:q: ex meritis ꝛ gratia p̱ueniens
que ſunt cauſa certitudinis:ꝛ ideo etiam inter virtu-
tes ſpecialiter per certitudinẽ diffiniẽ/ ꝛ nõ vt quidã
male dicũt ꝙ accipiat certitudinẽ a fide:ꝛ certitudinẽ
a cauſa tangit ap̃lus ad.2.Timo.1. Scio cui credidi
ꝛ certus ſum quia potẽs eſt depoſitũ meũ ſeruare in
illum diem. Ad aliud dicẽdũ ꝙ bene puto hoc eſſe Ad 3m.
verum ꝙ iraſcibilis ſit pars aĩe ſenſibilis:ſed vt di-
cit p̃hs p̱ticipat quali ratione. ꝛ ideo efficitur eleuata
ſup̱ naturã ſenſibilis ſm ſe cõſiderata. ꝛ tũc poteſt in
id in qđ nõ poterat ex ſe p̃a. tamen ſunt quidã moder
norũ qui dicunt duplicẽ eſſe concupiſcibilẽ ꝛ iraſcibi-
lem in nobis ſcꝫ ſenſibiles ꝛ humanas/ ꝛ in humanis
ponũt charitatẽ ꝛ ſpem:in ſenſibilib᷒ autẽ tẽperantiã et
fortitudinẽ. ſed hec opinio nõ habet radicem alicuius
auctoritatis nec p̃hi nec ſancti. Ad id qđ vlteri᷒ q̃- Ad q̃ſtiucu
ritur de actu dicendũ ꝙ tria cõcurrũt ad actum ſpei lam p̃mã.
q̃ eſt ſperare ſcꝫ diſpoſitio ex parte agẽtis ꝛ hec eſt ſi-
tio in loco p̱tẽſionis ꝛ hec dicẽ expectatio. ſicut eñ
qui moueẽ ſm locũ nõ poteſt p̱tendi in aliquid qđ eſt
vni loco p̱priũ/ ita nec motus in vita poteſt cõſequi
rem ſperatã:hec autẽ expectatio eſt p̱manſio in vita ꝛ
accidit ſpei ex illa parte qua fulcitur in meritis: quia
imobilẽ in meritorio vita oportet eſſe qui expectat ex
meritis. Aliud eſt qđ exigitur qđ eſt ſubſtantia actus
interius in aĩa licet nõ extra ſcꝫ vt magno animo ex
tendaẽ in eterna. Tertiũ eſt ratio obiecti:quia oĩs
actus p̱ ſuũ obiectũ habet diffiniri ꝛ ſpecificari ꝛ ob-
iectũ eſt amplexio eternitatis ꝛ beatitudis ſm ꝙ po-
nit in gloria:quia glioſum dicit magnũ ꝛ honoratũ
et hec p̱prie eſt iraſcibilis. Eſt igitur ſperare actus ei᷒
qui cõplectiẽ hec tria ſcꝫ expectãdo in meritis p̱tendi
in amplitudinẽ ꝛ magnitudinẽ eterne glorie:q: eter-
nitas etiã dicit amplũ p̱ hoc ꝙ ſonat indeficiẽs. Ad Ad p̃mũ 3
obiectũ aũt dicendũ ꝙ hoc nõ eſt verum in oĩb᷒ actib᷒ q̃ſtiunculẽ.
ſed in illis tm̃ qui ſunt ip̃aꝝ virium ſm ſe vt intellige
re ꝛ hmõi. ſunt autẽ alij qui ſunt viriũ ſm ꝙ coniun-
gũtur alijs potẽtijs ſicut eſt frui concupiſcibilis ꝛ vo
luntatis ꝛ ſcire rõnis ꝛ credere intellectus ſm ꝙ con
iũctus eſt cum affectu ꝛ ſperare iraſcibilis ſm ꝙ con-
iũgitur intellectui credẽti/ ꝛ de hijs nõ eſt verum qđ
obijciẽ ꝛ de hoc notatũ inuenies ſupra primã diſtin-
ctionẽ p̃mi libri in queſtiõe de actu fruitionis. Ad Ad 2m
ſequẽs patꝫ ſolutio p̱ ante dicta. Ad aliud dicẽdũ Ad 3m
ꝙ expectatio poniẽ in diffinitiõe ſpei ꝛ ratio huius di
cta eſt ſed p̱tenſio intelligiẽ per hoc ꝙ dicit future be-
atitudis. ſi eñ futurũ eſt tunc nõ eſt in illo ſperãs ſed
oportet p̱tendi vſq: ad illud ꝛ beatitudo accipiẽ in ra
tione magni ꝛ glorioſi vt poſtea dicetur ꝛ ſic intelligi
tur totũ qđ eſt de actu ſpei. Ad aliud dicendũ ꝙ nõ Ad 4m
dicit imobilitatẽ vite vt eſt cõtinuitas virtutis ſed po
tius vt motiua in actu ſperandi ꝛ hoc motiuũ ſiue ra
tionẽ motiui addit ſup̱ imobilitatẽ a vita ſiue a meri-

Ad 3m tio. Ad aliud dicendū φ beatitudo diffinit a Boe
cio φ eſt ſtatus omniū bonoꝝ cōgregatione pfectus
ꝛ tunc li oim bonoꝝ pōt venire diſtributiue ꝛ collecti
ue. ſi diſtributiue tunc verū eſt qđ cōcludit obiectoꝛ
quia tūc reſpōdet cuilibet virtuti rōne ſui boni. ſi aūt
veniat collectiue ꝛ formaliter ſonat quoddā amplū ꝛ
magnū in gloria ambiēs ſtatū omnis boni ꝛ iſte ſta-
tus eſt altus in rōne alti/ꝛ ſic ꝓprie reſpicit a ſola ſpe/
ꝛ hec eſt cauſa φ ſancti ſemꝑ dicūt φ fidei ſuccedit vi-
ſio ꝛ ſpei beatitudo. et alij φ ſuccedit ei cōprehēſio: qꝛ
cōprehēſio etiā dicit concluſionē ampli et cōtentionē
Et alij dicūt φ ſuccedit ei eternitas. qꝛ illa etiā vt di-
cit cōmētatoꝛ ſuꝑ hierarchiā dicit ꝓtenſionē in ꝑpe-
tuā vitā. et ꝑ hoc patꝫ ſolʼo ad totū.

Arti. iiii. D **Quid ſit ſpes definitione ꝛ an definitiōes ſpei ſint bone.**

Einde veniendū eſt ad lrām in ꝑncipio vbi di
D cit [Eſt autē ſpes virtus qua ſpūalia ꝛ eterna
bona ſperant] ꝛ.a. Et querendū eſt quid ſit
ſpes diffinitiōe qm̄ iam habitū eſt in quo genere ſit ꝛ
Arg ꝑo de ꝑa diffini- tione. in quo vt in ſubiecto ꝓrimo. Sūt hic a mgr̄o due dif
finitiones date ꝛ obijcit de ꝑma ſic: ſpūalia et eterna
bona qualibet virtute meritoria ſperant ꝫ videt φ
2o male diffiniat ꝑ illa. Item de expoſitiōe mgr̄i quā
apponit. i. cū fiducia expectant: aut em̄ eſt fiducia a fi
dei certitudine dicta: aut illa quā dicit Tullius eſſe
partē fortitudinis et vocat fiduciā. ſi ꝑmo mō hoc vi
detur incōueniēs/qꝛ tunc ſpes aliqđ de ſibi eſſentiali
bus traheret a fide qđ nō cōtingit cū ſint diuerſe ſpēs
virtutis. ſi aūt ſcđo modo tunc eſſet pars fortitudis
De diffini- tione tullij. ꝛ hoc etiā videt ꝑ hoc φ ita diffinit Tullius fiduciā
dicens: Fiducia eſt ꝑ quā magnis ꝛ honeſtis in reb
multū ipe anim⁹ in ſe fiducia certa cū ſpe collocauit.
Arg. 2o de 2a diffini. Obijcit etiā de ſcđa diffinitione quā ponit mgr̄ dicēs
φ ſpes eſt certa expectatio future btitudinis veniēs
ex dei gratia et meritis p̄cedentib vl' ipam ſpem quā
nulla preit charitas vel rem ſperatam. i. beatitudinē
Arguit ꝑo ꝯ ſcđaꝫ dif. eternā. Et querit primo qua certitudie certa ſit ſpes
videt aūt φ fidei: qꝛ ita dic̄ Aug. in li. ꝺ ci. dei. Spes
2o eſt virtus qua qs ſe ad id qđ credit ꝓuenturū p̄ſumit
ergo videt φ certitudinē accipiat a fide qđ ſupra ne-
3o gatū eſt. Itē videt nō eſſe certa: qꝛ ſepe amittit bea
titudo ſperata ſicut accidit in iuda qui ſm ſtatū p̄ſen-
tis iuſticie ſperabat beatitudinē quā tn̄ nulla certitu
Solo dine eſt conſecutus. Si forte tu dicas φ hec certi-
tudo cōditionis ſcꝫ ſpei imobilis ꝑmanſit in vita me
Obiectio ritoria ex qua ꝓcedit ſpes. Contra cōditio dubieta-
tis eſt ergo cōtrariat certitudini vt videt ſi ergo ſpes
habet conditionē nō debet diffiniri ſm certitudinē.
4o Item cōditio rōnis eſt que cōfert: ſed ſpes eſt in ira
ſcibili ergo videt φ non ſit ſuū apponere conditionē.
5o Itē ponamus aliquē eſſe preſcitū ꝛ tamē eſſe in ſta
tu p̄ſentis iuſticie ille habet ſpem ꝛ tn̄ ſua expectatio
Queſtiun- cula prima. fruſtrabit ergo eſt incerta. Item querat quis ha-
bet certiorē expectationē inter duos/quoꝝ vnus eſt
Obo ꝑma. p̄ſcitus ꝛ expectat ſpe formata: alter p̄deſtinatus ꝛ ex
pectat ſpe informi videt φ p̄deſtinatus qꝛ ille certiſſi
Arguit in oppoſitū me beatitudinē conſequit. Sed cōtra ſpes forma-
ta expectat ex meritis actu exiſtentib: ſpes aūt infor-
mis nō. ergo videt ſi merita ſunt cauſa certitudis vt
Queſtiūcu- la ſecunda. ſuꝑ dictum eſt φ certioꝛ ſit ſpes p̄ſciti q̄ꝫ predeſtinati.
Item querit que ſit gratia cui innitit ſpes: non em̄
Obm ꝑmū videt hoc ſibi ſpeciale cū omnis virtus ſit gratia q̄dā

ergo nō ſpecialiter per gratiā debet diffiniri. Item 2m
ex hoc videt φ nō poſſit eſſe informis ex quo ſemꝑ eſt
cū gratia ꝛ hoc falſum eſt vt infra patebit/ergo nō ſꝑ
eſt cum gratia. Item ex quib meritis ꝓuenit ſpes 3m
merita em̄ oia ꝓueniunt ex virtutib: virtutes aūt ſil'
infundunt: ergo ſpes p̄cedit omne meritū: ergo nō ꝓ
uenit ex meritis. Si forte tu dicas φ intelligit de Solo
actu ſpei. Cōtra act⁹ ſpei ꝑmus quicūqꝫ eſt ille qui Obo ꝑma.
ſtatim eſt poſt infuſam virtutē nō ꝓuenit ex meritis
qꝛ ipe eſt de primis meritis: ergo videt φ nec de actu
ſit verum. Si forte dicas φ hoc eſt ꝓpter charitatē Solo
quia charitas (vt dicit mgr̄) omniū bonoꝝ eſt mater
natura preit eam: ꝛ ideo merita charitatis precedunt
actū ſpei ꝫ nihil ē: qꝛ mgr̄ de charitate itelligit icreata Obo ſcđa
ꝛ nō creata: qꝛ ſpes natura p̄cedit charitatē ſicut dic̄
glo. ſuꝑ ꝑncipiū Math. ſuꝑ illud abrā genuit yſaac
yſaac aūt genuit iacob. i. fides ſpem ſpes charitatem
Si forte tu dicas φ neceſſe ſit moueri actib aliaꝝ Solo
virtutū ante ſpem ꝛ tunc merita que ſunt actus boni
aliarū virtutū p̄cedunt: hoc eſt figmentū: qꝛ dicit Au Obo tertia
guſt. in li. de bono cōiugali φ habitus eſt quo quis
pōt agere cum vult ꝛ ita dicūt etiā omnes phi. ſi ergo
habet aliqs habitū ſpei ipe pōt moueri ſpe qn̄ vult vl'
ante alios actus vel poſt ipos ꝛ ita nihil eſt qđ dicis.
P. a quibuſdā phis aliter diffinitur ſpes. ſ. φ ſpes 4a
ſit ſuſpicio boni futuri. Item glo. Rom. 8. dicit φ 5a
ſpes eſt certa expectatio future glorie ꝛ in nulla illaꝝ
diffinitionū ponit φ ꝓueniat ex grā ꝛ meritis. P. 6a
cum vnius rei vnica ſit diffinitio penes qđ dant tot
diffinitiones ſpei. Solutio ad hoc vltimū ꝑmo di Solo.
co φ ſpes eſt in diuerſis generib vt prius habitū eſt
ꝛ ideo a phis diffinitur vt eſt in genere paſſiōis ꝛ tūc
eſt ſuſpicio futuri boni ꝛ ideo ipa ſuſpicio animā affi-
cit ꝛ alterat ſm aūt φ eſt in genere virtutis ſic cōſiſtit
in difficili ꝛ bono virtutis theologice de quo ſuꝑ de-
terminatū eſt/ꝛ ſic diffinit trib diffinitiōib/ quarū
due ſunt in lrā. tertia poſita eſt in obijciendo ab Aug.
in de ciui. dei. Prima autē datur ꝑ genus ꝛ obiectū
in genere nō ſpecificatū ꝓprijs differentijs qđ obiectū
eſt ſpūalia ꝛ eterna bona. Secūda autē datur ꝑ actū
ꝛ cauſam actus in parte que eſt certa expectatio ꝛc̄.
Tertia vo datur ꝑ relationē ſpei ad fidem ex qua ge-
nerat ſm naturā: quia fides fundamentū eſt ꝛ ſpes
ꝓprie eſt ſuꝑedificata. Ad ꝑmū autē qđ obijcitur Ad ꝑmū ꝯ ꝑma diffi.
contra primā diffinitionē dicendū φ ꝓ qualibet vir-
tute expectant ſpūalia ſicut eſſe meriti ſed nō ſicut eli
ciente actum ſpei formaliter ꝛ ita intelligit quādo di
citur qua ſpūalia bona ꝛ eterna. Ad aliud dicendū Ad 2am
φ fiducia nec a fide nec a fidentia (que pars eſt fortitu
dinis) accipitur ſed potius dicitur ibi fiducia ſecuri-
tas ex efficacia ſpei ꝛ cauſa ſecuritatis que eſt conſcien
tia meriti ꝛ p̄ſumptio gratie diuīe ſicut ſupra diximꝰ
ſunt tamen qui dicunt φ accipitur ibi a fide ſm φ ge-
nerat ſpem: ſed hoc nō placet mihi φ ponatur aliqua
virtus aliqđ de ſibi ſubſtantialib ab alia accipe: quia
iam ſequeret φ eſſet pars eius vel adiuncta illi inſe-
ꝑabiliter ſicut ꝓprietas ſubiecto. Ad id qđ obijcit Ad diffini-
de diffinitione Tullij dicendū φ ſpes ꝛ fiducia equi tionē tullij
uoce ſumunt ibi ſcꝫ ꝓ p̄ſumptione victorie ex magni poſitam.
tudine conſtātis animi ꝛ ideo nō facit ad ꝓpoſitum.
Ad id qđ obijcitur contra ſecundā diffinitionē di- Ad ꝑmū qđ
cendū φ certitudo ꝓpria eſt ſpei illa ratione que dicta eſt ꝯ ſcđam
eſt. Ad id qđ obijcitur de Aug. dicendū φ ipe loq- diffinitionē
tur de certitudine ſperātis magis q̄ꝫ ſpei ꝛ ideo dicit Ad 2m

ꝙ eſt virtus qua ꝗs ⁊c̄. ſperās eīn hꝫ cōſuctas virtu-
tes ⁊ ſm ꝙ in ipſo ſpes fundaẜ ſup̄ fidē aliqd recipit a
fide ſicut oīs virtus ⁊ hoc nō facit ad eſſe ſed ad bene
eſſe ⁊ ſic intelligiẜ qd̄ dicit Aug. ꝙ ſpes ſm ꝙ ſperās
ſe p̄ſumit venturū in btitudinē creatā/ ⁊ ſic etiā chari-
Ad 3^m^ tas amat id qd̄ credit ⁊ ſic de alijs. Ad aliud dōm
ꝙ eſt certitudo actus ⁊ ordis in finē ⁊ illā habet ſpes
plus ꝙ̄ alia virtus vt ꝑus patuit/ ⁊ eſt certitudo cō-
ſequēdi finē ſm effectū ⁊ illam nulla virtus habet: qꝛ
illa nō datur niſi poſt iſtā vitam: ⁊ ꝑ illam nō diffiniẜ
ad obiectōꝫ ſpes. Ad aliud dicendū ꝙ ſpes nullā apponit con-
ditionē: qꝛ ordo ad finē per actū ſemꝑ certus eſt ꝗntū
Ad alia ſiſ eſt de ſe. Ad aliud dicēdū ꝙ ſi fiat cōparatio ſm cer
titudinē vniformiter ſumptā que ꝓpria eſt ſpei tunc ꝑ
ſcitus in ſpe formata exiſtens habet certiorē ſpem ꝙ̄
p̄deſtinatus. ꝙ eīn fruſtraẜ nō eſt ex incertitudīe ſpei
ſed potius ex flexibilitate volūtatis. alius aūt nō ha-
bet certitudinē cauſe meritorum in actu. ſi autem fiat
cōparatio ordinis eterne ad tēporalē rem/ certior eſt
p̄deſtinat⁹ ſed tunc illa certitudo nō erit ꝓpria ſpei: or
dinat eīn ſpes tpalit̄ ⁊ ꝙ fruſtraẜ nō ē de defectu ſuo
vt dictū eſt: p̄deſtinatio aūt eſt ordo eternus ad ſalu-
Ad queſtiū rem q̄ fruſtrari nō pōt. Ad aliud dicendū ꝙ vt pu-
culā ſcđā to gratia diciẜ hic liberalitas dātis maxima ⁊ afflue-
ter ⁊ ſine iproportione ⁊ vt puto nō dicit hic gratia ha
bitū in ſperante ſed potius ꝓprietatē cui innitiẜ ſpes
Obiectio ex ꝑte dantis res ſperatas. Si aūt aliqs vult dice
Solō. re ꝙ eſt habitus tunc dicendū eſt ꝙ ſpes ſpēaliter ori-
tur ex grā ſm ꝙ ipſa eſt cauſa rei ſperate/ ⁊ motus vt
ſup̄ dictū eſt. alie aūt virtutes referunẜ ad gratiā vt
Ad 2^m^ ꝑtes ad totū tm̄ ⁊ nō ad motū actus. Ad aliud di-
cendū ꝙ hoc ſequereẜ ſi ſemꝑ ſpes eſſet ꝯiuncta gratie
in ſubiecto ſed hoc nō eſt veꝝ imo qn̄qꝫ fulciẜ grā q̄ eſt
in ꝓpoſito cōuerſionis tm̄ vt infra patebit ⁊ tunc eſt
Ad 3^m^ cū ꝑ informis. Ad aliud dicendū ꝙ ſpes ſumiẜ ibi pro
ma obōne actu ſpei/ ⁊ hunc actū p̄cedūt merita ſm ꝓpoſitū ſpe-
rantis: qꝛ ipe expectat beatitudinē ⁊ moueẜ iā ad ſpe
rādū ex meritis que habet in ꝓpoſito. Et hoc pōt eſſe
ꝗnqꝫ modis ſcꝫ ꝙ meritū p̄cedit actū ſpei in cauſa me-
riti tm̄ ⁊ hoc eſt ꝙ gratiā iam habet ſed non merita ⁊
tunc ſperat ex meritis que iam inſunt ꝑ cauſam. Se
cūdo pōt eſſe ex meritis p̄cedentibꝫ cā ⁊ effectu ⁊ tunc
nō pōt itelligi de om̄i actu ſpei ſed de vero p̄mo ſicut
ꝓbat obiectio. Tertio mō pōt eſſe ꝙ p̄cedit meritū in
cauſa ⁊ ꝓpoſito merēdi/ ⁊ ſic iterū de om̄i actu ſpei ve
rū erit. Quarto mō pōt eſſe ꝙ p̄cedit cauſa cū merito
alieno vt eſt xp̄i ⁊ ſanctoꝝ ⁊ ſic iterū de om̄i actu ſpei
verū erit. Quinto pōt eſſe ꝙ nec p̄cedit in cauſa nec in
effectu ſed in ꝓpoſito tm̄/ ⁊ ſic eſt veꝝ qd̄ dicit de actu
Ad reliqua ſpei informis tm̄. Ad aliud dicēdū ꝙ charitas nō
oia ſimul. p̄cit ſpem natura niſi icreata vel in ꝓpoſito vel in cā/
vt iam dictuꝫ eſt ſi ſpes ſumaẜ in actu. habitus eīn ſi
conſideranẜ vt ꝑtes grē ſunt ſimul. ſi autē ꝯſideranẜ
ſm ordinē ſpūalis edificij tūc natura p̄it ſpes chari-
tatē vt dicit glo. ſup ꝑncipiū Matthei. ⁊ ꝑ hoc patet
ſolutio ad totum.

Arti. v. An ſpes pōt eſſe informis ſicut fides.

E Einde queriẜ de hoc qd̄ dicit ibi [Sine meri
D tis eīn aliqd ſperare nō ſpes ſed p̄ſumptio di-
Argu. p̄mo ci pōt ⁊c̄.] ſ. b. Ex hoc eīn videẜ ꝙ nunq̄ ſit
ſpes informis qd̄ quidā etiā alijs modis nituntẜ ꝓba
re ſic ꝙ fides pōt eſſe informis hoc habet ex h̄ ꝙ aliqd
eius eſt in cognitiōe qd̄ remanet ablato eo qd̄ eſt affe-
ctiōis: ḡ vbi nō eſt illa cauſa nō eſt informitas ſꝫ ſpes
tota eſt in affectu ⁊ nihil habet in ꝑte cognitiua: ḡ aut
tota manet aut tota tolliẜ: ergo informis nō pōt eſſe
vt videẜ. Item ſpes nō pōt tendere ſine re ⁊ ſi non 2^a^
tēdit nō manet amore: ergo videẜ ꝙ ſine charitate nō
manet aliquid de ſpe. Item ſi maneret tunc poſtea 3^a^
eadē fieret formata qn̄ adueniret grā q̄liter ergo illō
qd̄ adueniret haberet ſe ad illud qd̄ remanet nō enim
pōt dici ꝙ ſicut materiale ſicut dictū eſt de fide ſm ꝙ
nō eſt de duplici eſſentia. ſ. affectiua ⁊ itellectiua ſpes
ſicut fides. Sed cōtra fides generat ſpem: fides ḡ Rōnes in
informis generabit ſpem informem/ ⁊ fides formata oppoᵐ p^a^.
ſpem formatā. Item ſic ſe habet fides ad timorē ꝙ 2^a^
informis generat timorē informē qui ſeruilis eſt. for-
mata aūt timorē formatū qui eſt initialis vel caſtus:
ergo ſimiliẜ faciet ſm ordinē in bonū de ſpe. Item ſi 3^a^
ſpes eſſet ſemꝑ formata iam nobilior eſſet effectus ꝙ̄
cauſa: qꝛ ſm naturā fides eſt cauſa ſpei/ ⁊ poteſt eſſe in
formis ⁊ formata fides vt ſup̄ habitū eſt. Item ſpes 4^a^
eſt ex ꝑte ſicut ⁊ fides ergo videẜ ꝙ accidit eadē imꝑfe
ctio que ⁊ illi/ hec aūt eſt iformitas: ergo ⁊ pōt eſſe in
formis. Item Aug⁹. vult ꝙ ſola charitas diuidat 5^a^
inter filios regni ⁊ filios ꝑditionis: ergo ſpes ſicut ⁊
fides nō diuidit ergo erit in bonis ⁊ malis cōmunis
nō aūt poteſt ineſſe malis niſi informis: ḡ pōt eſſe in-
formis. Sed ſi hoc datur tunc queriẜ que ſit diffe Queſtiūcla
rētia inter ſpem q̄ nō habet merita ⁊ eſt informis ⁊ p̄-
ſumptionē que etiā nō habet merita ⁊ expectat beati-
tudinē. Solutio dicendū ꝙ ſpes pōt eſſe informis Solutio
ſicut ⁊ fides ⁊ ad vltimū reſpondeo p̄mo ꝙ ſpes infor principalis
mis nō eſt ſine meritis ſed nō habet ea niſi in ꝓpoſito/ ad vltimā
⁊ ille fuit ꝗrtus modus quo merita p̄cedunt actum qſtiūculā.
ſpei vt prius diximꝰ ſed p̄ſumptio que diciẜ ſpes ſtul
toꝝ eſt ex gratia largitatis dei ſine omnibꝫ meritis.
expectat eīn p̄ſumptuoſus beatitudinē etiā continuā
do in pctis eo ꝙ reputat dei miſericordiā dare beitu-
dinē ſine cōuerſione ⁊ nō attendere pctā. ⁊ ꝑ hoc patꝫ
differētia. Ad p̄mū dicendū ꝙ in argumento illo Ad p̄mū
ēſt ſuppoſitio falſi: qꝛ etiam fides informis habet ali-
qd affectiōis vt ſup̄ oſtēdimus: ⁊ iō nō eſt cauſa quā
ponit ꝑ cauſa. Ad aliud dicēdū ꝙ oīs virtus theo Ad 2^m^
logica de ſe habet vt tēdat ⁊ nō ab amore niſi quodā-
modo ⁊ ꝙ ſpes informis nō tendit hoc eſt a cōtrarie-
tate quā habet in ſubiecto ⁊ nō de ſe. Ad aliud di- Ad 3^m^
cendū hoc bene cōcedo ſicut ſup̄ de fide ꝙ adueniente
grā formaẜ id qd̄ informe fuit ⁊ eſt imꝑfectū reſpectu
ipſius ⁊ materiale ſicut ⁊ in fide ſicut diſpoſitio mate-
rialis ē reſpectu ſpei: nō tm̄ ita differt ſicut diſpoſitio
a ſpecie ſed ſicut imꝑfectū a ꝑfecto in eodē genere qua-
litatis ſꝫ ſicut imꝑfectū ad actū ſperādi quē bene ſpes
informis elicit ſed ſicut imꝑfectū ad tendendū. Ad Ad vltimum
hoc aūt qd̄ poſſet obijci/ ꝙ due q̄litates eiuſdē ſpeciei obiectū.
nec ſunt in eodē ſm idem: qꝛ ſimplex nō vniẜ ſimplici
⁊ hmōi ſup̄ in q̄ſtione de fide viſum eſt.

De quibus ſit ſpes.

Et ſicut fides ita ⁊ ſpes eſt de inuiſibilib⁹. vn̄
Aug. Fidē appellamus eaꝝ rerū q̄ nō vidē-
tur. De ſpe quoqꝫ diciẜ: ſpes q̄ videẜ non eſt
ſpes. Qd̄ eīn videt ꝗs quid ſperat: qd̄ attinet Rom. 8.
ad nō videre: vel q̄ crediītẜ: vel q̄ ſperātur fi
dei ſpeiqꝫ cōmune eſt. Diſtinguiẜ tn̄ fides a
ſpe ſicut vocabulo ita rōnabili differentia.
Eſt eīn fides malarū rerū ⁊ bonarū: qꝛ ⁊ bo-

na creduntur ꝛ mala: ꝛ hoc fide bona nõ ma-
la. Eſt etiã fides ꝛ preteritarũ rerum ꝛ pre-
ſentium ꝛ futurarũ. Credimus eñ mortem
xp̄i q̃ iam p̄teryt: credimus ſeſſionẽ que nũc
eſt. Credimus venturꝫ ad iudicandũ qḋ futu
rũ eſt. Itẽ fides ꝛ futurarꝫ rerũ eſt ꝛ alienarꝫ.
Nam ꝛ ſe quiſq; credit eſſe cepiſſe nec fuiſſe
vtiq; ſempiternũ ꝛ alia atq; alia nõ modo de
alijs hoībus multa q̃ ad religionẽ ptinẽt ve-
rũ etiã de angelis credimus. Spes aũt nõ ni-
ſi bonarꝫ rerũ eſt: nec niſi futurarꝫ ꝛ ad eũ pti-
nentiũ qui earꝫ ſpem gerere phibent.

Arti. VI. F An ſpes ſit inuiſibiliũ ꝛ an fides ꝛ ſpes ſũt
ab inuicem diſtincte.

Einde q̃rit̃ de hoc qḋ dic̃ [Et ſicut fides ita
Arg. p̄mo. ꝛ ſpes de inuiſibilib' ꝛc̃.] Om̄ virtutes quarꝫ
eſt obiectũ vnũ ſũt virt' vna: g̃ ſi fides ꝛ ſpes
2° habẽt vnũ obiectũ tũc ſunt vna virtus. Itẽ ſpes nõ
videt̃ tm̄ eſſe de inuiſibilib' ſed etiã de hijs q̃ hic ha-
bent̃ vt ſpes gr̃e ꝛ venie. Iſte eñ ſpẽs inueniunt̃ po-
Solutio ni a ſctis. Solutio ſpes eſt de inuiſibilib' nõ ꝓut
ad primũ. ſunt inuiſibilia ſed ꝓut ſunt futura abſentia: ꝛ ideo in
obiecto fides ꝛ ſpes nõ cõueniũt niſi materialiter ꝛ iõ
Ad 2m nõ oportet ꝙ virtus vna ſint. Ad aliud dõm ꝙ oīs
diffinitio dat̃ ex fine ꝛ denoīatio fit a fine eodẽ modo
ꝛ iõ ſpes ꝓprie eſt de glĩa / ꝛ ſi eſt venie ꝛ gratie hoc eſt
ſm̄ ordinem ad gloriam.

Arti. VII. G An ſpes ſit futuri boni ꝛ ꝓprij.

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit [Spes aũt nõ
niſi bonarꝫ rerũ nec niſi futurarꝫ ꝛ ad deũ per
Arg. p̄mo tinentiũ ꝛc̃.] & .a. Cõtra hoc videt̃ eſſe qḋ di-
cit poeta. Hũc ego ſi potui tm̄ ſperare dolorẽ. ex hoc
2° videt̃ ꝙ ſpes etiã ſit malarũ rerũ. Item videt̃ ꝙ ſit
cõis boni Luc. vltimo. Nos ſperabam' ꝙ ipſe eſſet re
3° dẽpturus iſrael. Itẽ Aug. De nemine deſperandũ
4° eſt dũ in via eſt: g̃ ſpes eſt de ſalute omniũ. Item fi
des cõiter habet ſe ad ſe ꝛ ad alios ꝛ ſimil'r charitas:
Sol'o g̃ videt̃ ꝙ ꝛ ſpes. Solutio dicendũ ꝙ ſi ſpes ꝓprie
ad tria p̄a. ſumat̃ tũc nõ eſt alicui' niſi in quo cõcurrũt hec tria q̃
ponit mgr̃. ſ. boni futuri ꝛ ꝓprij. Si autẽ improprie
ſumat̃ loco generis ſui qḋ eſt ſuſpicio futuri q̃cunq;
tunc põt eſſe mali: ꝛ ſic accipit Poeta. ꝛ ꝑ hoc patꝫ ſo
lutio ad primũ. ſi ꝟo large ſumat̃ tunc erit etiã boni
Ad vltimũ. cõis ꝛ ꝑ hoc patꝫ ſolutio ad ſcḋm ꝛ tertiũ. Ad vlti-
mũ dicẽdũ ꝙ nõ eſt ſimile de fide ꝛ charitate ꝛ ſpe: q2
ſpes reſpicit merita ꝛ illa ſunt ꝓpria. charitas ꝛ fides
non fundant̃ in aliquo ꝓprio: ꝛ ideo pñt eſſe reſpectu
cõis: tñ ſciendũ eſt ꝙ nõ eſt fidei actus quo credo mi-
hi vel etiã bonũ eo ꝙ fides nõ eſt niſi ſimpl'r ꝛ vniuer
ſaliter ſuꝑ primã ꝟitatẽ ſed põt eſſe actus opinionis.

Redit ad p̄miſſam q̃ſtionẽ. ſ. an fides et ſpes in xp̄o fuerint.

Poſt hoc ſupeſt inueſtigare vtrꝫ fides ꝛ ſpes
in xp̄o fuerint vnde tractatus iſte ſumpſit ex
ordiũ. Quibuſdã nõ indocte videt̃ fidẽ vir-
tutẽ ꝛ ſpem in eo nõ fuiſſe ſicut in ſctis iam be
atificatis: vel in angelis non ſunt: ꝛ tñ ſancti
credũt ꝛ ſperãt reſurrectionẽ futurã: ꝛ ange-
li eandẽ credũt nec tñ in eis fides vel ſpes vir
tus eſt: q2 ꝛ deo ꝑ ſpeciẽ cõtẽplando fruũtur:
ꝛ in dei verbo reſurrectionẽ futurã ſiue iudi-
ciũ nõ ꝑ ſpeculũ in enigmate: ſed p̄clariſſime
inſpiciũt. Si eñ q2 credũt reſurrectionẽ futu
rã: ideo verũ eſt eos fidẽ habere: ergo ea con
ſũmata poſt iudiciũ ſil'r ꝛ fidẽ habere dicent̃
q2 credũt eam p̄teritã. Sed ſicut tunc credẽt
nec tñ fidem q̃ fideles facit habebũt: q2 non 1. Cor. 13.
credũt abſq; ſciẽtia: que non erit enigmatica
ſed ꝑ ſpeciẽ: ita ꝛ modo credũt ꝛ ſperãt in re-
ſurrectionẽ: nec tñ fidem habẽt q2 credendo
cognoſcũt. Venit eñ eis qḋ ꝑfectũ eſt ꝛ eua
cuatum eſt qḋ ex parte eſt. Venit eñ cogni-
tio ꝛ euacuata eſt fides. Venit ſpẽs ꝛ deſijt
ſpes. Ita ꝛ xp̄s in quo fuerũt bona patrie cre
didit q̃dẽ ꝛ ſperauit reſurrectionẽ tertia die
futurã: ꝓ qua ꝛ patrẽ orauit: nec tñ fidẽ ꝟtu-
tẽ ꝛ ſpem habuit: q2 nõ enigmaticã ꝛ ſpecula
rẽ: ſed clariſſimã de ea cognitionẽ habuit: q2
nõ ꝑfectius eã cognouit p̄teritã q̃ꝫ intellexit
futurã. Sperauit tñ xp̄s ſicut in pſalmo ait:
In te dñe ſperaui: nec tñ fidẽ vel ſpem virtu- Ps. 30.
tẽ habuit q2 ꝑ ſpeciẽ videbat ea q̃ credebat.
De antiqͥs ꝟo patrib' q̃ apud īferos vſq; ad
paſſionẽ tenebant̃ nõ incõgrue dici põt ꝙ fi-
dẽ ꝛ ſpem virtutẽ habuerint q2 credebant ꝛ
ſperabãt ſe viſuros deũ per ſpeciẽ q̃liter euꝫ
tũc nõ videbãt: q2 nõ patuit eis cognitio dei
ꝑ ſpeciẽ ante paſſionẽ xp̄i: qua cõſumata a fi
de tranſierũt ad ſpeciem.

An xp̄s angeli ꝛ aīe beate ſpem habeant. Arti. VIII.
Einde q̃rit̃ de h qḋ dicit in ſcḋa ꝑte ibi [Poſt D
hec ſupeſt inueſtigare ꝛc̃.] ibi eñ mgr̃ dicit ꝙ
nec xp̄s nec angeli nec aīe btẽ ſpem habeãt vel
habuerũt. Et de hijs trib' obijcit̃ ꝑ ordinẽ. videt̃ eñ Arguit̃ p̄o
ꝙ xp̄s habuit ſpem q2 habuit plenitudinẽ grãrꝫ. fides
aũt ꝛ ſpes ꝑtes grẽ ſunt: g̃ habuit eas. Itẽ ps. 30. In 2°
te dñe ſperaui. Itẽ ſperauit in me eripiã eũ ꝛ infini 3°
tis alijs locis. Itẽ q̃ddã btitudinis defuit ei. ſ. glĩa 4°
corꝑis g̃ videt̃ ꝙ illã ſperare potuit. Itẽ ſicut fuit 5°
cõprehẽſor ita fuit viator g̃ ſicut nõ defuerũt ei q̃ fue-
rũt cõprehẽſoris ita nec debuerũt deeſſe q̃ fuerũt via
toris: ſpes aũt viatoris eſt g̃ ſpem habuit. Sed 2̃ Rñ ī oppo-
nihil imꝑfectiõis xp̄s habuit ſm̄ aīam p̄ter ſolã paſſi ſitum.
bilitatẽ: fides aũt ꝛ ſpes dicunt imꝑfectionẽ: q2 fides
eſt cognitio in enigmate / ꝛ ſpes eſt expectatio eius qḋ
nõ eſt eſt compꝑhenſum. cũ g̃ xp̄s apte viderit ꝛ ꝑfecte
cõprehẽderit vt pura vnit' deitati nun̄ g̃ habuit fidẽ
vel ſpem. Ulterius q̃rit̃ vtrũ angeli ſpem habue- Queſtiũcla
rũt vl' habeãt videt̃ ꝙ ſic: q2 expectãt adhuc p̄miũ qḋ ſecunda.
accedit poſt diẽ iudicij ex miniſterio cuſtodie quo ob- Arg. p̄mo
ſequũtur nobis: g̃ cũ ſpes ſit certa expectatio p̄mij vi
det̃ ꝙ ſpem habeãt. Itẽ. 1. Pe. 1. In quẽ deſiderãt 2°
angeli ꝓſpicere. deſideriũ aũt nõ eſt niſi eius qḋ non
habetur in p̄ſenti g̃ videt̃ ꝙ illius abſentis poſſet eſſe
ſpes in eis. Sed cõtra oīa ꝑtinẽtia ad ſuã beatitu- Rñ in 2m
dinẽ habẽt in verbo ꝛ vident: g̃ nihil ſperãt in futurũ
qḋ nõ videãt p̄ſentialiter. viſio aũt nõ eſt ſpes vt dicit

apl'o ergo ſpem nõ habent. Item fidẽ nõ habent ꝗ
Queſtiũc'la gignit ſpem ergo nec ſpem. Ulterius ꝗrit᷑ vtrũ aĩe
tertia. bte nõ exiſtẽtes in celo habeãt ſpem ⁊ videt᷑ ꝙ ſic. qꝛ
Arguit᷑ pᵒ in Apocal'.6. dicit᷑ dictũ eſt eis vt expectarent tẽpus
adhuc modicũ: ꝗ videt᷑ ꝙ expectant gloriã corporũ ⁊
expectare futurã btitudinẽ ſpei eſt ꝗ ſpem habet vt vi
2ᵒ det᷑. Itẽ etiã quidã antiq̃ dixerũt ꝙ deſiderio cor-
porũ aliq̃ntulũ retrahant᷑ ab intenſione contẽplatio-
In oppoᵐ nis: ergo videt᷑ ꝙ habeãt ſpem. Sed cõtra ſpes q̃
differt᷑ affligit aĩam: illi autẽ affligi de cetero nõ pñt
ꝗ ſpem habere nõ pñt. Solutio dicẽdũ ꝙ xp̃s nec
Sol'o angeli nec aĩe btẽ ꝓprie loquẽdo ſpem hñt ⁊ hoc dua-
ad oĩa oba bus de cauſis: quarũ vna eſt qꝛ ſpes ꝓprie nõ eſt niſi
pter vltimũ de ſubſtãtiali btitudine ⁊ hec eſt btitudo aĩe nõ cor-
poris: qꝛ glĩa corpis eſt vt opinor quedã redundãtia
ex aĩa in corpus coniunctũ. Alia cauſa eſt qꝛ ſpes fun-
dat᷑ in cognitiõe enigmatica q̃ oſtẽdit rem ſperatã in
ſpeculo ⁊ enigmate: ⁊ ideo qꝛ etiã id qđ expectãt vidẽt
in lumĩe verbi nõ dicunt᷑ ſpem habere illius / ⁊ illam
cãm videt᷑ mgr̃ tangere in lr̃a. Scđm hˀ igit᷑ dõm ad
pͥmũ ꝙ xp̃s ſpem nõ habuit ⁊ iꝓprie ſumit᷑ ſpes i au-
toritatibꝫ illis ꝓ expectatiõe pͥmij accidẽtalis vel glo-
rie corporis cuiꝰ nõ eſt ſpes niſi ꝑ poſteriꝰ vel loquũt᷑
de deo gr̃a mẽbroꝝ. ⁊ ꝑ hoc etiã patet ſolutio ad duo
Ad vltimũ ſequẽtia. Ad vltimũ dicẽdũ ꝙ fuit viator rõne poſ-
ſibilitatis: ⁊ iõ habere fidẽ ⁊ ſpem nõ ꝑtinet ad viato-
rẽ ſed potius ad viatoris imꝑfectionẽ: qꝛ ſine hoc via-
tor eſſe poſſet ⁊ mereri ſicut quidã dicunt de angelis
ante confirmationẽ. vnde etiã quicq̃d gratie in ſpe et
fide fuit ip̃e habuit: ſed nõ q̃cq̃d i eis fuit imꝑfectiõis
viſio eñ gratie eſt in fide ⁊ tentio vel comꝑhenſio in
ſpe. Qui eñ ſperat (vt dicit mgr̃ in pͥmo libro diſtin-
ctione pͥma) aliquatenus tenet rem licet nõ perfecte.
Ad queſtiũ Ad id qđ vlterius querit᷑ de angelis dicendum ꝙ
culã ſecũdã nec ip̃i ſpem habuerunt nec habent eiſdem de cauſis
⁊ ad pͥmũ id eñ qđ expectant eſt de p̃mio accidẽtali. Ad ali-
obiectũ. ud dicendũ ꝙ eſt deſideriũ rei nõ habite ⁊ hoc nõ ha-
Ad 2ᵐ bent angeli ⁊ eſt deſideriũ rei habite ad tollendũ faſti-
Ad queſtiũ dium ⁊ de hoc intelligitur dictum petri. Ad id qđ
culã tertiã iterum vlterius querit᷑ vtrum anime ſancte ſpem ha-
⁊ ad oba. beant dicendũ ꝙ non: eiſdem de cauſis / nec puto hoc
eſſe verum ꝙ retrahantur a contẽplatione deſiderio
corporũ: quia determinatũ eſt eis tempus ⁊ illud cũ
gaudio in vna ſtola expectent quia ſecuritatem ha-
bent de reliqua.

Arti. IX.
I
**An patres qui apud inferos vſq; ad paſſi-
onẽ chriſti detinebãtur habuerũt fidẽ ſpem
⁊ virtutem. Et inde an etiam demones. ⁊ an
etiã anime in purgatorio.**

Einde querit᷑ de hoc qđ dicit ibi [De antiq̃s
D ſo patribꝫ qui apud inferos vſq; ad paſſionẽ
Ar. pᵒ ꝙ nõ ⁊c̃.] ã. a. Videt᷑ eñ ꝙ non habuerunt ſpem:
quia ſpes cõmetit᷑ ſe vie. illi autẽ iam fuerunt ſecuri: ꝗ
2ᵒ non fuerunt in via. Item ſpes datur ad merendũ;
illi autẽ non fuerunt in ſtatu merendi: ergo ſpem nõ
Rõ in ꝫiũ habuerunt. Sed contra dicit Beda ⁊ ponitur in
quarto diſtinctiõe prima ꝙ patres in limbo felici ſpe
ingreſſum ianue celeſtis expectauerunt: ergo ſpem ha-
Queſtiũcu- buerunt. Ꝓ. hoc dicitur hic in lr̃a. Ulterius queri-
la ſecunda. tur vtrũ anime in purgatorio ſpem habeãt ⁊ videtur
Ar. pᵒ ꝙ ſic ꝙ ſic: quia adhuc non habent apertam viſionem per
ſpeciem: ergo enigmaticã / illam autẽ cõcomitat᷑ ſpes
In oppoᵐ (vt dicit magiſter) ergo habent ſpem. Sed contra
eſt ratio. ſꝫm hoc damnati etiã haberent ſpem: quia habẽt enig-
maticã cognitionẽ de deo: ſi ergo ſpes talem cogni-
tionẽ cõcomitat᷑: damnati habẽt ſpem vt videtur qđ
falſum eſt cũ ip̃i penitus ſint ⁊ ſciãt ſe eſſe damnatos Queſtiũcla
Ulterius querit᷑ de demonibꝫ vtrum ip̃i habeant tertia.
ſpem. videtur aũt ꝙ ſic quia Job. 40. dicit᷑ de vehe- Ar. pᵒ ꝙ ſic
moth: Ecce ſpes eius fruſtrabit᷑ eum. Sed contra In oppoſi-
ſcit peccatũ ſuũ eſſe irremediabile: ergo habet deſpera- tũ eſt rõ.
tionẽ: ergo non ſpem ſalutis. Solutio dicendũ ad Sol'o.
primũ ꝙ patres ſpem habebãt ſicut mgr̃ bene ꝓbat
in littera. Ad primũ dicendũ ꝙ quodãmodo fue- Ad primũ.
runt in via: non eñ manſio diſtinguitur vt dicit Au-
guſti. ſup pͥmo niſi in loco ꝑpetue ꝑmanẽtie ſcꝫ in celo
vel in inferno damnatorũ: ⁊ ideo quo ad ſecuritatem
dicunt quidã eos fuiſſe in termino ⁊ quo ad ſtatũ me-
rendi ſed quo ad tranſitum vlterioris glorie fuerunt Ad 2ᵐ
adhuc in via non in termino. Ad aliud dicendũ ꝙ
hoc accidit ſpei rõne ſtatus ꝙ meretur vel nõ meret᷑:
⁊ ideo hoc nõ per ſe eſt ſpei ꝙ nõ fit niſi in ſtatũ merẽ- Ad q̃ſtiũcu-
di: quia poteſt eſſe preter illũ. Ad illud qđ vlterius lã ſecundã.
queritur etiam bene concedo ꝙ qui ſunt in purgato-
rio habent ſpem ⁊ fidem: quia expectant ſalutem in Ad rõnẽ in
cognitione enigmatica viſam. Ad illud qđ contra oppoſitũ
obijcitur dicendũ ꝙ nihil eſt ſimile quia nec habent fi-
dem que tendat in veritatẽ / vel que virtus ſit ſed talẽ
qualis eſt demonũ / de qua ſupra diſt. xxiij. dictũ eſt
⁊ etiã ſi haberẽt fidem nõ habent ſalutis expectatio-
nem ⁊ ideo nõ habent ſpem. Et per hoc pꝫ ſolutio Ad q̃ſtiũcu-
ad id qđ vlteriꝰ querit᷑ de demonibꝫ. cõcedimus eñ lam tertiã.
ꝙ nullam habent ſpem. Et ad id qđ contra obijcit᷑ Ad primũ.
dicendũ ꝙ ſpes ibi improprijſſime accipit᷑ pro expe- obm ex Job
ctatione dilationis iudicij in qua acrius q̃ꝫ modo pu-
nient᷑. illa eñ fruſtrabit᷑ / qꝛ citius q̃ꝫ vellent iudica-
buntur. Et per hoc patet ſolutio eoꝝ q̃ q̃runt᷑ de ſpe.

De charitate qua diligitur deus et proximus: que in chriſto et in nobis eſt.

Cum autem chriſtus Di. XXVII.
c fidẽ ⁊ ſpem nõ habuerit dilectio- De charita
nem tamen habuit in q̃ntum homo te quãtũ ad
tantam: qua maior eſſe nõ valet: eiꝰ eſſentiã
⁊ diffinitiõẽ
qui ex charitate eximia animã poſuit ꝓ ami-
cis ⁊ inimicis. Habuit eñ in corde charitatẽ
quã opere nobis exhibuit: vt exhibitiõis for-
ma nos ad diligendũ inſtrueret. Hic aliquid
dicendũ eſt de charitate: ⁊ modo ⁊ ordine di-
ligendi deum ⁊ proximũ.

Cum aũt xp̃s fidẽ ⁊ ſpem non habuerit ⁊c̃. A
c Hic vltimo ponit mgr̃ tractatũ de dilectio-
ne nõ ꝙ dignior ſit alijs: ſed quia naſcitur
in actu ſuo ab actibꝫ aliarũ: ⁊ ideo iſte gene-
ratiõi ſũt poſter. Diuidit᷑ aũt tractatꝰ iſte in ꝑtes du-
as In q̃ꝝ pͥma agit de dilectiõe hoĩs q̃ diligit deũ et
proximũ. In ſcđa de dilectiõe dei q̃ diligit nos ⁊ hec in-
cipit diſt. xxxij. ibi [Premiſſis adijciendũ eſt de dile-
ctiõe dei q̃ ip̃e diligit. Prior aũt adhuc ſubdiuidit᷑ in
in duas in q̃ꝝ pͥma agit de dilectiõe ſꝫm ſubalta ſibi.
In ſcđa ãt agit de dilectiõe i cõꝑatiõe ad diligẽtẽ vbi
q̃rit ꝙ ſi charitas ſemel hita poſſit amitti. Et hec inci-
pit in. xxxv. diſt. ibi [Illud q̃ꝫ nõ eſt p̃tereũdũ ꝙ q̃dã.

aſſerũt] Prior inter has ſubdiuidit̃ in duas vlteri⁹ In q̃⁊ prima agit de dilectiõe ꝑ cõparationẽ ad gen⁹ qđ eſt virtus ⁊ ꝑ cõparationẽ ad actũ ſibi ſubſtantia-lem ⁊ ꝑ cõparationẽ ad modum qui eſt forma actus. In ſecunda aũt agit de ipa per cõparationẽ ad obiectum quod eſt diligibilẽ. ⁊ hec incipit in ſequẽti diſtinctione. xxviij. ibi: [Hic queri poteſt vtrũ illo mandato dilectiõis. ⁊c.] In hac aũt diſtinctiõe que continet primã partẽ quadruplicit̃ agit de dilectione. In prima enĩ agit de ipa ſm operationẽ ad caput noſtrum qualiter fuit in chriſto. ⁊ hoc in primo capitulo. Secundo querit̃ de ipa quid ſit: ⁊ vtrũ ſit vna vel plures ⁊ hoc in ſecundo capitulo ibi: [Charitas eſt dilectio qua diligit̃. ⁊c.] In tertia ꝟo querit̃ de modo actus dilectionis tam in diligendo proximũ q̃ȝ in diligẽdo deũ ibi: [Cõmuniter modũ virtuſq; aduertam⁹ dilectionis.] In quarta ⁊ vltima determinat de precepto qđ reſpicit actũ huius virtutis ibi [Illud autẽ ꝑceptũ nõ penitus implet̃ ab homine. Ex diuiſiõe autem ⁊ diſputatione patebit ſententia lectionis iſti⁹. Preambule aũt ſunt hic queſtiones tres: quaꝝ prima eſt an dilectio ſit virtus. Secũda ſi eſt virtus an ſit virtus generalis vel ſpẽalis. Tertia ſi ſit virtus ſpecialis vtrũ ſit forma generalis omnis virtutis: ⁊ vtrũ poſſit fieri ipſa informis.

Arti. I.

An dilectio ſiue charitas ſit virtus.

Arg. primo — D primã queſtionẽ obijcit̃ ſic: Id ad qđ ſufficit ſibi natura in ſe nõ oportet ad hoc habere virtutẽ eleuantẽ. ad diligere autẽ ſummũ bonũ propter ſe / ⁊ ſuper omnia ſufficit natura per ſe: ergo nõ oportet propter hoc habere virtutẽ eleuantem. Prima probat̃ ex hoc ꝙ gratia nõ eſt minus ingenioſa q̃ȝ natura. natura aũt nõ habundat ſuperfluis (vt dicit phus) ergo nec gratia. Secũda aũt pbat̃ ꝑ multorũ opinionẽ q̃ dicũt ꝙ natura in angelo pmo ⁊ hoie primo ad hoc ſufficit.

2o Itẽ ꝑ Tulliũ in li. de amicitia q̃ dicit ꝙ amici ꝑ ſe diligendi ſunt. ⁊ ſil̃r Ariſto. in. 3. topicoꝝ: Amici oibꝰ ſunt ꝑponẽdi: ergo multomagis de⁹.

3o Itẽ vires anie i hoie ſunt ꝓportionate: ergo ad hoc ꝙ ſufficit rõ in cognoſcendo / ad hoc ſufficit rõ in diligendo. rõ aũt in pmo ſtatu ſuffecit ad hoc ꝙ cognoſceret deũ ſumme bonũ: ⁊ ꝓpter ſe diligendũ ⁊ ſuꝑ oia. ⁊ ad hoc etiã ſufficit mõ: vt pbat̃ ex dictis multoꝝ phoꝝ: ergo affectio ſufficit in diligendo deũ propter ſe / ⁊ ſuper oia. nõ ergo oportet ad hoc dare virtutẽ ſpẽalẽ.

4o Item oĩs virtus dat̃ ꝓpter difficile ⁊ bonũ: ergo nulla dat̃ propter dulciſſimũ ⁊ faciliſſimũ. vt dicit aug. in li. cõfeſ. ꝙ nihil dulcius q̃ȝ amare ⁊ amari: ergo ad hoc nulla debuit dari virtus: vt videt̃.

Rõ in opm prima. — Sed cõtra aie hoīs in ſtatu hoīs in q̃ ſumus viciniora ſunt ea q̃ ſunt ad finem q̃ȝ finis ipe: ergo facilior eoꝝ cũ aia cõiunctio: q: viciniorũ maior eſt cõuenientia: ſed indiget virtutibꝰ ordinãtibꝰ ipam in his q̃ ſunt ad finẽ: ergo multomagis in ordinantibꝰ ipm in finẽ ipm. finis aũt eſt bonũ ſm ꝙ bonũ: ergo indiget aliqua virtute ordinãte ipm ad id. conſtat aũt ꝙ nihil reſpicit bonũ vt bonũ niſi charitas: ergo charitas eſt virt⁹ ordinãs in bonũ qđ eſt finis.

2a Itẽ id qđ cõtrarietatẽ habet ad vitiũ neceſſario eſt virtus charitas aũt cõtrarietatẽ habet ad vitiũ: ergo neceſſario eſt virtus. Probat̃ aũt prima: q: virtuti nihil opponitur niſi vitiũ. Secũda aũt probat̃ ꝑ hoc ꝙ mutuo ſe expellunt charitas ⁊ vitiũ ab eodẽ ſuſceptibili.

3a Itẽ cuiuſcũq; actus eſt meritorius vite eterne eſt virtus: ſed charitatis precipue eſt actus meritorius vite eterne ergo charitas eſt virtus.

Solutio — Solutio dicendũ ꝙ charitas eſt virtus: ſicut omnes ſancti cõcordit̃ teſtantur quoꝝ auctoritates inducere diſpẽdiũ eſſet.

Ad pmũ ⁊ 2m — Ad primũ ergo dicendũ ꝙ natura nunq̃ȝ ſufficit nec ſuffecit ad actũ charitatis: ſed ad actũ amoris naturalis homini ſuffecit natura ante peccatũ potẽtius / ⁊ poſt peccatũ minus potenter. Quis aũt amor ille ſit bene determinat phus in. I. ethicoꝝ / vbi pbat ꝙ ſicut vnicuiq; ineſt propriũ opus ⁊ actus: ita ⁊ homini ſm ꝙ homo: ⁊ ꝙ hoc opus nõ querit̃ in ipo ſm vegetabilẽ ⁊ ſenſibilẽ: ſed ſm rationalẽ. hoc aũt eſt eligere ⁊ diligere ſuper omnia id quod ꝑ ſe / ⁊ nõ in relatione ad alteꝝ eſt bonũ. ⁊ hoc ipe quidẽ probat eſſe felicitatem: ⁊ veꝝ eſt ꝙ eſt felicitas increata q̃ eſt ſummũ bonũ propter ſe tm̃ queſitũ / ⁊ nõ alicuius alterius gratia. Si tamẽ quereret̃ a phis vtrũ hoc querit̃ quia bonũ vel quia ſibi bonũ inueniret̃ ꝙ quereret̃ hoc: quia bonũ homini. Aliud enĩ bonũ ab ipis phis non eſt queſitũ niſi bonũ homini ſm ciuilẽ vitã. charitas aũt nõ ſic q̃rit bonũ: ſed qđ potius abſolute bonũ eſt / ⁊ cauſa boni: nec innitit̃ illi propter rõnẽ: quia probat hoc ratio ꝙ oppoſitũ eſt; ſed quia illud bonũ efficit talẽ dilectionem. vnde cũ dicit̃ diligere deũ propter ſe / ⁊ ſuꝑ omnia eſt actus charitatis. li propter ſe nõ dicit ibi cauſam vnã tm̃: ſed tres. ſ. que eſt vt obiectũ / ⁊ que eſt vt efficiens / ⁊ que eſt vt finis: ⁊ in prima ⁊ vltima potuit cõuenire angelo ⁊ homini in primo ſtatu ſm opinionẽ quorũdã: ſed nõ quo ad mediũ: quia efficit hoc in eis ratio. per hoc patet ſolutio ad primũ.

Ad 3m — Ad aliud dicendũ ꝙ ratio illa fundat̃ ſuꝑ falſum: quia licet vires proportionate ſunt in ordine: non tamen ſunt equales in poſſe: practice enĩ min⁹ poſſunt q̃ȝ cognitiue. multa enim cognoſcimus que operari nõ poſſumus: ⁊ multa cognoſcimus circa que vt cognoſcam⁹ affici non poſſumus niſi eleuemur ſupra poſſe noſtrũ a dono dei dato nobis. ⁊ ita ẽ in dilectiõe que eſt charitas. non enĩ poſſum per affectum affici in deũ propter ſe: ⁊ ſuper omnia liberaliter nullo cogente omnino q̃ȝdiu innitor propter rationẽ cõuincentẽ affectũ / ita ꝙ ſit faciendũ. ⁊ ideo nõ eſt cõmunicabilis noſtra dilectio: etiã ſi hoc fieri poſſet (vt quidã dicũt) tñ difficile eſt etiã hoc credere ꝙ natura diligat aliq̃d ſuꝑ ſe / niſi inquantũ bonũ ſibi apud quoſdã / q̃ dicũt ꝙ natura curua eſt in ſe: ⁊ dilectiõe tali nõ diligit aliq̃d ſupra ſe. ⁊ ideo illi diſtinguunt duplicẽ dilectionẽ: ſcilicet amicitie ⁊ cõcupiſcentie. ⁊ dicunt ꝙ dilectiõe amicitie aliquid diligit̃ propter ſe: ſed nõ ſupra ſe. dilectiõne aũt cõcupiſcẽtie que naturalis eſt nihil: ſed oia diligunt̃ vt bona ſibi. tñ q: legit̃ in libris phoꝝ tantã eẽ dilectionẽ honeſti vt etiã fortes periculis ſe cõmittant: qui tamẽ charitatẽ nõ habẽt / difficile eſt dicere ꝙ nemo diligit aliquid ſupra ſe niſi ex charitate: ⁊ ideo tunc reuertendũ eſt ad priorẽ ſolõnẽ.

Ad 4m — Ad aliud dicendũ ꝙ difficile in theologicis virtutibꝰ nõ ꝯſiſtit in actu: q: (ſicut ſupra diximꝰ) nõ vno mõ accipit̃ difficile ⁊ bonũ i virtute theologica ⁊ morali ⁊ itellectuali: ſȝ i theologica accipit̃ bonũ qđ ẽ finis / ⁊ difficile qđ eſt ſuſtolli ſ̃ id qđ ẽ natura ⁊ abnegare naturã. i morali ãt accipit̃ difficile qđ ẽ tãgere mediũ vl̃ appinq̃re illi. i intellectuali ãt difficile qđ ẽ circa mediũ qđ dr recta rõ opabiliũ ⁊ bonũ i vtriſq; ſm rõnẽ honeſti felicitatis reſpiciẽtis. h aũt qđ dicit aug. intelligit̃ de dulcedine actus ad obiectũ: ⁊ nõ de abnegatiõe nature.

Arti. II

An charitas ſit virt⁹ generalis vl̃ ſpẽalis.

Arg. primo q ſic ꝓ rõnē — S Ecundo querit̃ vtrū ſit virtus generalis: vi-
dec̃ aūt q ſic. quicq̄d em̄ eſt effectiuus habit⁹
vl'r ſalutis ip̄m eſt virtus generalis: ſed chari
tas eſt effectiuus habitus vl'r ſalutis igit̃ eſt virtus
generalis. Prima probat̃ ex hoc q vl'is ſalus nō ha
bet̃ niſi expulſis oib⁹ vitijs. z hec nō expellunt̃ niſi ꝑ
cōtrarios habitus ſibi. Secūda ſupponit̃ a btō Au
guſtino q̄ dicit q charitas ſola tm̄ pioꝝ eſt: ceter e aūt
2° virtutes bonis z malis cōes. Itē quicq̄d in ſe hēt
actus oium aliaꝝ virtutū ip̄m eſt vl'e ad oēs virtutes
charitas ſic ſe habet ad actus aliaꝝ virtutū: g̃ eſt vni
uerſalis ad oēs virtutes. Prima patet ꝑ hoc q vir-
tutes diſtiguunt̃ z diffiniunt̃ ꝑ actus: g̃ ab actu ſpēali
ſpēalis eſt virtus / z ab oib⁹ vl'is. Secūda aūt ſcribit̃
1. Coꝛ. 13. vbi dicit aplus: Charitas patiens eſt / be-
nigna eſt: z enumerat ibi. xv. oꝑa virtutū diuerſarū
3° cū charitate. Itē aug. in li. de moꝛib⁹ eccl'e omnem
virtutē diffinit ꝑ amorē vt fides eſt amoꝛ deo credēs
foꝛtitudo oia tolerās ꝓpter amatū: g̃ charitas ē vni-
4° uerſalis oib⁹: g̃ eſt vl'is virtus. Itē Hiero. (vt bꝛe
uiter cōplectar) oēm virtutis diffinitionē dicit: Vir-
tus eſt charitas qua diligit̃ qḋ diligendū eſt: g̃ vt p⁹
5° Itē Bern. in li. de diligendo deo. z Aug. in lib. de
ciui. dei: Virtus eſt oꝛdo amoꝛis. z ibidē: Virtus ni
hil aliud eſt q̄̄ amoꝛ oꝛdinat⁹: g̃ videt̃ q charitas ſit
6° oīs virt⁹. Itē videt̃ q charitas in patria ſit z q re
manebit ex oib⁹ virtutib⁹ in pꝛemio. ip̄a em̄ eſt p̄iuiū
fruitū: qꝛ diffinit̃ frui ab aug. q frui ē amoꝛi inherere
alicui rei ꝓpter ſe: g̃ videt̃ charitas eſſe general' in me
rito / z generalis in pꝛemio: z nunq̄̄ eſſe ſpēalis virt⁹
7° Itē infra dicit magr̃ q oē p̄ceptū refert̃ ad manda
tū dilectōis: ſed nihil eſt in p̄cepto niſi op⁹ alicui⁹ vir
tutis: g̃ oē opus virtutis reducit̃ in p̄ceptū dilectōis
ſed ſicut ſe hēt opus ad opus / ita habit⁹ ad habitū: g̃
oīs habit⁹ virtutis reducit̃ in habitū dilectionis: g̃
charitas eſt habit⁹ gn̄alis ad oēm virtutē: vt videt̃.
8° Itē in virtutib⁹ naturalib⁹ mouētib⁹ q̄ ſunt i ma-
teria, reductio eſt ad quattuoꝛ p̄mas: z haꝝ reductio
vlterius ad vnū mouēs in tota generatōe / qḋ eſt ſol:
g̃ videt̃ q in moꝛib⁹ ſil'r eſſe debeat. cū igit̃ ille q̄ ſunt
in oꝛdinatis ad finē reducant̃ i quattuoꝛ cardinales
videt̃ q ille vlterius reducunt̃ in vnū / vt ſolē qḋ eſt
charitas: qꝛ charitas eſt motoꝛ in toto merito: z ſm
Rōes in oppoſitū. p̄ma — quātitatē ipſi⁹ tota attēdit̃ meriti q̄ntitas. Sed ꝯ
ſpēal' actus diuiſus ab actib⁹ aliaꝝ virtutū exigit ha
bitū ſpēalē diligere deū ꝓpter ſe z ſuꝑ omia ē ſpēalis
actus ſepat⁹ ſm rōnē ab actib⁹ oium aliaꝝ virtutū:
g̃ hꝫ habitū ſpēalē. Prima ꝓbat̃ ꝑ hoc q actus ſunt
p̄cuꝗ̄ potētijs z habitib⁹ adminus ſpūalib⁹: z q̄ad
nos. Scḋa patet ꝑ hoc q li diffinit̃ diligere deū non
accipit̃ in diffinitōe eius act⁹ alicui⁹ aliaꝝ virtutum
2ª Itē apl's. 1. Coꝛ. 13. enūerat eā ſingularit' cū alqs
virtutib⁹ ſpēalib⁹ cū dicit: nūc aūt manēt fides / ſpes
3ª z charitas tria hec: maioꝛ aūt hoꝝ charitas. Itē a
ſpēali rōne obiecti ſumit̃ ſpēalis virtus. ſūmū aūt bo
nū eſt ſpēalis rō obiecti ſicut ſūmū verū / z ſūmū ſiue
glorioſum: g̃ habet ſpēalē virtutē ſibi rn̄dentē ſicut z
4ª illa. Itē accipit̃ a btō Grego. in pꝛincipio ſuꝑ Job
vbi dic̄ eā ſignari ꝑ vnā filiā ſpēalit': z nō ꝑ oēs filios
Solutio — z filias Job. Solo dōm q charitas eſt virt⁹ ſpe-
cialis q̄ diligit̃ de⁹ ꝓp' ſe: z prim⁹ ꝓp' deū z in deo.
Ad primū — Ad pꝛimū g̃ dōm q charitas vl'iter nō efficit ſalu-
tē: vt foꝛmalit' oppoſita oib⁹ vitijs: ſed poti⁹ vt ꝯiun
cta oib⁹ alijs / ſine q̄b⁹ nunq̄̄ eſt: qꝛ cū ip̄a infundunt̃
z iō attribuit̃ hoc charitati. z h̄ q̄lr ſit infra declara-
bit̃ a magr̃o / vbi agit de cōnexiōe virtutū: qꝛ charitati
vno mō oēs aliē ꝯnexe ſūt. z iō ḋr mr̄ oium aliaꝝ. z ꝑ
hoc etiā pꝫ ſolo ad oēs ꝓbatōes p̄miſſaꝝ illi⁹ rōis: qꝛ
ꝓbāt ac ſi foꝛmalē hēat oppōnē charitas ad vitia oia
z hoc nō eſt veꝝ. Ad aliud dōm q charitas nō ha Ad 2m
bet in ſe act⁹ aliaꝝ vt habit⁹: ex q̄ vel cui⁹ ꝑ eib⁹ elici-
ant̃ illi act⁹: ſed hꝫ eas vt motoꝛ nō prim⁹ z ꝯiunct⁹
motoꝛi: ſed poti⁹ vt motoꝛ motoꝛis ad actū. amoꝛ em̄
dei oēs virtutes mouet ad actū. Si em̄ q̄rat̃ q̄re pa-
tiēs eſt patiēs rn̄debit ꝓp' amorē dei volens aſſigna
re cām mouentē patientiā ſuā ad op⁹. Et ſi q̄rat̃ q̄re
ſperās ſperat rn̄debit iteꝝ ꝓp' amorē dei volens aſſi-
gnare cām eādē. z iō charitas bn̄ eſt motoꝛ vl'is virtu
tū ad actū: ſed nō eſt vl'is virtus. motoꝛ em̄ vl'is vno
mō etiā hꝫ motū ꝓpꝛiū q̄ diſtinguit̃ ab alijs: z hꝫ alio
mō motū quē influit motoꝛib⁹ alijs ad mouēdū ꝓp'
quā influentiā ḋr mot⁹ vl'is: vt pꝫ in motoꝛib⁹ oꝛbiū
vbi p̄m⁹ motoꝛ mouet motū diuinū / z influit in oēs
alios vt deſiderati deſiderātí motū vnicuiqꝫ q̄ mo-
uet etiā motu ꝓpo q̄liber / eo q q̄liber inferioꝛ q̄rit ſibi
aſſil'ari i cāndo vniuerſū eſſe ꝑ motū ꝓpꝛiū q̄ntū p̄t: z
ſic ē de charitate reſpectu virtutū. z io attribuunt̃ ei
oꝑa aliaꝝ virtutū: ſed h̄ in ſeq̄nti articulo meli⁹ expe
dict̃. Ad aliud dōm q magr̃oꝝ opinio q̄rundā cō- Ad 3m 4m. 5. 6.
uenit in hoc q amoꝛ q̄ ponit̃ in diffinitōe aliaꝝ virtu
tū nō ſit amoꝛ q̄ eſt charitas: ſed gn̄alis q̄dē amoꝛ q̄ q̄
libet vis aie z virt⁹ amat cōiungi ꝓpꝛio obiecto. ſi in
placet dicere q eſt amoꝛ charitas: ſicut videt̃ eſſe intē
tio aug. tunc dōm q charitas cadit in diffinitōe eaꝝ
nō ſm ſubam habit⁹: ſed ſm oꝛdinē z finē hadit⁹ ad
actū q̄ eſt ſūmū bonū. z ita videt̃ velle Aug. q in q̄li-
bet diffinitōe ponit actū virtutis z amatū qḋ ē finis
z hoc nō eſt incōueniēs: qꝛ charitas eſt vl'is motoꝛ z
ſuū obm̄ eſt vltim⁹ finis virtutū aliaꝝ: tn̄ eſt ſpcalis
virt⁹ in relatōe ad actū ꝓpꝛiū. vn̄ aūt ei accidat hoc q
poſſit eſſe vl'is motoꝛ / z foꝛma q̄dā z finis: z tn̄ eē ſpe-
cialis virt⁹ in ſeq̄nti articulo q̄ſtiōis declarabit̃. ꝑ h̄
idē pꝫ ſolo ad dicta Hiero. Bern. z Aug. ſequentia.
Ad aliud dōm q illa obō ꝓcederet ſi oꝑa p̄ceptoꝝ Ad 7m.
reducerent̃ ad p̄ceptū dilectōis / ſicut ad gen⁹: ſed no
eſt ita: ſed reducunt̃ ſicut ad vnū ſingulare motoꝛē q̄
virtutē ſuā influit alijs: z ſicut ad vltimū z nō ad ꝓ-
ximū finē. z nō ſequit̃ niſi q habit⁹ vn⁹ ſit: ſed vliter
mouēs z ꝯiūgens oēs virtutes vltimo fini. Ad vl Ad 8m
timū dōm q hoc eſt bn̄ ſil'e. z bn̄ cōcedo q alie virtu-
tes reducunt̃ ad amorē vt motoꝛes ꝑticulares ad ca
loꝛē ſolis: qꝛ ſicut caloꝛ ſolis mouet in oib⁹ virtutib⁹
naturalibus / ita caloꝛ charitatis in oib⁹ oꝑib⁹ meri
toꝛijs q̄rūcūqꝫ virtutū ſint oꝑa ꝓpa: ſed no opoꝛtet
q pꝛopter hoc ſit generalis virtus: ſicut nec ſol eſt ge
nus ad omnes motoꝛes particulares in natura.

Vtrum charitas ſit foꝛma oīs virtutis: et Arti. III
vtrū ip̄a poſſit fieri infoꝛmis. C

T Ertio q̄rit̃ vtrū ſit foꝛma oīs virtutis: z vtrū
ip̄a poſſit fieri ifoꝛmis: videt̃ āt q ſit foꝛma
z h̄ dicūt ſcti cōit̃: z q eſt mr̄ / z q eſt radix / z q
eſt finis. Sed ꝯ foꝛma ḋr duob⁹ modis. ſ. exēpla- Arg. p° in opm q ſi
ris z deſcēs i materia. Si g̃ charitas ē foꝛma erit foꝛ
ma altera iſtoꝝ modoꝝ vel vtroqꝫ. Cōſtat aūt q nō Ex nō exē-
eſt foꝛma ſicut exēplaris: qꝛ ſm ſpēm ip̄i⁹ nō ſūt alie plaris
ſic exēplatū ſit ſm ſpēm exēplaris: g̃ ſic foꝛma erit foꝛ
ma itrinſeca dās eſſe virtuti ſm ſpēm. z hoc iteꝝ non Nō intrin-
pōt eſſe: qꝛ ſicut infoꝛmatū humanitate eſt hō / ita in- ſeca.
foꝛmatū charitate eſt charitas: g̃ non fides vel ſpes /

vel alie virtutes:ergo videt ꝙ charitas nō ſit forma
2º Itē forma dat eſſe ꝛ rationē:ſed diverſoꝝ ſpē non
eſt vnū eſſe ꝛ rō:ꝗ diverſoꝝ ſpē nō eſt vna forma:ſed
virtutes dñt ſpē virtutū:ꝗ ipſaꝝ nō eſt vna forma.
cū igit charitas ſit vna(vt habitū eſt)ipa nō ē forma.
Solo Si forte tu dicas ꝙ in virtute duo ſint.ſ.qđ eſt ad
finē/ꝛ qđ tēdit i ipm.ꝛ qđ ē ad finē h dat ei ſpēz:qꝛ vir
tutes diſtinguunt p fines primos:ſ3 nō diſtiguant p
finē vltimū.ꝙ āt tēdit i finē vltimū/h bꝫ a forma q̄ eſt
Obo qđ eſt charitas in ipa. Cōtra differt habit⁹ virtutis ab
3m habitu ſcientie/in eo ꝙ virt⁹ eſt optimoꝝ operatiua:
ſed ſcia eſt a re cauſata ꝛ nō tendit in eā:ſed potius ab
ea in animā.nulla aūt virtus opatiua optimoꝝ pōt
eſſe opatiua optimoꝝ niſi tendendo ꝛ coiungendo ſe
optimo ſuo:ꝗ qlibet virtus de ſe tēdit in ſuū optimū:
ꝗ nō accipit hoc ab informatiōe virtutis charitatis.
4º P̄ nos videmus quaſdā virtutes politicas ptinge
re ad ſuū optimū fine charitate:ſicut patet exemplū i
phis virtuoſis q̄ cōſequebant optimū cuiuſlibet vir-
Cōcluſio ſc tutis:ꝛ etiā felicitatē ſine charitate:ꝗ nō accipit hoc a
cundā. charitate virtus ipa.ꝓpter hoc dicunt aliq̄ ꝙ in actu
cuiuſlibet virtutis duo ſunt:ꝛ etiā in virtute ipa:ſcꝫ
ſubſtātia actus ſm ſpēm virtutis ꝛ ꝙ ipe dignū facit
vita eterna:ꝛ nō informat charitate quo ad pmū:ſed
quo ad ſcdm.hoc dicūt vno mō eſſe in omnibꝫ.ꝛ hoc
probāt:qꝛ q̄ntitas meriti attendit penes charitatis
quantitatē:qđ non eſſet niſi ipa p ſe faceret meritū in
omnibꝫ aliis.Q aūt meritū ſit a charitate dicūt cōi-
ter doctores:ꝛ accipit hoc.I.Coꝝ.13.Si linguis ho
minū loquar ꝛ angeloꝝ:charitatē aūt non habeā/fa
Ar.ꝯ ꝯclōꝫ ctus ſum vt es ſonans/ꝛ vt cymbalum tinniens.ꝛc̄.
Sed cōtra gratūfaciens gratia eſt que gratūfacit
habentē/ꝛ opus eius gratū reddit:ſed gratūfacere eſt
facere dignū vita eterna:ꝗ ipa eſt q̄ facit opa virtutū
Alia ps cō ꝛ virtutes gratas:ꝗ oportet ꝙ aut charitas de ſe nō
cluſiōis. faciat hoc:aut ꝙ charitas idē ſit qđ gratia gratūfaci
ens.Hanc cōcluſionē quidā vlterius cōcedunt dicē
tes ꝙ gratia gratūfaciēs ꝛ charitas idē ſunt:ꝛ non
differūt niſi p relationē:quia gratia dicit ſm ꝙ refer
Cōtra hāc tur ad animā:ſed charitas q̄n refert ad potentiā que
ꝯclōꝫ ar.ſic eſt cōcupiſcibilis vel volūtas:vt dicunt. Sed con
tra pfectiuū totius ſm ꝙ eſt totū ſi referat ad partes
per prius refert ad partes pncipaliores:gr̄a eſt perfe
ctio totius (vt dicunt) ꝗ ſi relationē habet ad ptes p
prius refert ad partē principaliorē.principalior ē au
tē intellect⁹ q̄ꝫ cōcupiſcibilis:ꝗ pfectio intellect⁹ ma-
gis habebit rōnē gratie q̄ꝫ pfectio concupiſcibilis.fi-
des aūt eſt pfectio intellectus/vt prius habitū eſt:ꝗ
Cōclō 3ª fides magis debet eſſe gratia q̄ꝫ charitas que eſt per-
fectio cōcupiſcibilis. Itē relatio illa gratie ad potē
Cōtra arg. tiā facit eā eſſe principalē virtutē cōdiuiſam aliis/que
primo. accipit ſub gratia/aut aliquid aliō. Si dicas ꝙ ſic
ꝗ charitas nō differt a toto qđ eſt gr̄a niſi p accidens
ꝗ nō eſt principalis ps eius:ꝗ nō debet cōdiuidi aliis
partibꝫ/que ſunt fides ꝛ ſpes. Si aūt aliquid aliō fa
cit eā ſpēalē virtutē,tunc ſolutio innit falſo ꝙ nō dif
2º ferat a gr̄a niſi p relationē ad aliud. Item cū forma
dat eſſe ꝛ rōnē/aut dat eſſe ꝛ rōnē ſuā/aut alterius.
Si dicas ꝙ dat ſuā:ꝗ oīs virtus informata charita
te habebit eſſe ꝛ rōnē charitatis/qđ abſurdū eſt. Si
aūt dat aliā/hoc eſt abſurdi⁹ adhuc:qꝛ ſic dat qđ nō
3º habet. Itē quicq̄d generalit vno mō inuenitur in
multis differentibꝫ ſpē nō poteſt eſſe in aliquo illoꝝ/
que ſicut ſpēs diuidūt totū gratū eſſe actū ſuū merito
riū vno mō inuenit in oībꝫ ptibꝫ gratie q̄ ſunt virtu-
tes infuſe in gratia ipa:ꝗ nō eſt ab aliqua ſpēali q̄ cō-
diuidit aliis:ꝗ nō eſt hoc ab ipa ſicut informāte:vt vi
det. Itē ſicut ſe habēt pfecta/ita ſe hñt pfectōes.ſūt 4º
aūt tres vires aie motiue q̄ pficiunt ab oībꝫ virtuti-
bus.ſ.rō cōcupiſcibilis ꝛ iraſcibilis:ꝗ ſicut ſe habent
ille adinuicē ita ſe habent pfectōes eaꝝ:ſed in illis rō
ordinat ꝛ format alias.ꝛ ſi accidit oppoſitū egredit
puerſus actus in moribꝫ:ꝗ habitus rōnis ſilr ordi-
nabit habitus alioꝝ potius q̄ꝫ ordinet ab eis:ꝗ fides
potius informat charitatē q̄ꝫ informat ab ipa. Itē 5º
ita eſt in habitibꝫ virtutū cardinaliū ꝙ ille q̄ ſūt in rō-
ne ordināt/ꝛ quodāmō formāt alias:ꝗ ſilr erit in ha
bitibus virtutū theologicaꝝ/vt videt. Ad hoc itē Solō q̄rū
rū quidā voluerūt dicere ꝙ cōcupiſcibilis eſt vis dif- dam.
fuſa i oībꝫ aliis viribꝫ/ꝛ mouēs eas.ꝛ iō habit⁹ eius
dicit etiā forma diffuſa in oībꝫ aliis viribꝫ/ꝛ mouens
eas. Sed cōtra hoc nō pōt dici niſi rōne appetit⁹ Obo pma.
finis ſui/quē appetit oīs vis aie. Si aūt rōne huius
dꝫ cōcupiſcibilis diffuſa in aliis cū oīs vis refugiat
cōtrariū ſui finis erit p eandē rōnē etiā iraſcibilis dif
fuſa in omnibꝫ aliis:ꝗ a ſilr ꝛ habitus ei⁹:ꝗ etiā ſpes
erit forma aliaꝝ virtutū/qđ abſurdū eſt. P̄ appeti 2ª
tus hēt ptes.hꝫ eñ rō motiua aliq̄d de appetitu.ꝛ ſi
milit volūtas/ꝛ ſilr cōcupiſcibilis/ꝛ eodē mō iraſci-
bilis.nō ꝗ ꝓpt appetitū ſola cōcupiſcibil' dicet diffun
di in nobis aliis. Ex his oībꝫ videt neceſſario relin Cōclō final
qui ꝙ charitas nō ſit forma virtutū p aliquē modū:
ꝛ ꝙ meritū nō attendit penes ipam. Sed ꝯ Amb. Rō in ꝯriū
Charitas eſt mater oīum virtutū q̄ oēs informat:ſi- prima.
ne qua nulla vera virtus eſt. Itē ſupra diſ.xxiii.di 2ª
cit magr ꝙ acceſſu charitatis fides informis format
ꝛ virtus fit:ꝗ charitas eſt forma Ulterius querit Queſtiū clā
quare charitas vt alia virtus nō poteſt fieri iformis ſcda.
Videt eñ ꝙ poſſit.in hoīe eñ nō habēte charitatē eſt Arg.primo
dilectio qua diligit deū.nō tñ tendit in ipm p op⁹/ſi-
cut in eo eſt qui credit prime veritati nō tēdendo in eā
ꝗ ſicut fides informis eſt in eo q̄ nō tēdit:ita charitas
poteſt eſſe informis Itē alie que cōdiuidunt poſſūt 2º
eſſe informes ꝛ formate vt fides ꝛ ſpes:ergo et ipſa.
Itē ſicut ex parte intellectus ſiue rōnis/ꝛ ex parte 3º
iraſcibilis relinquit homī cadenti in peccatū per ali-
qđ informe quo reuertat facilius:ita multo ampli⁹
debet aliquid relinqui ex parte cōcupiſcibilis cū illa
magis indigeat/eo ꝙ ipa eſt corrupta ꝛ infecta. Sꝫ
cōtra:forma nunq̄ꝫ poteſt eſſe informis.charitas aūt
eſt forma:ꝗ nō pōt eſſe informis. Solō dōm.vide Solo
tur mihi ſine p̄iudicio multoꝝ hic alia via incedentiū
ꝙ charitas nō eſt forma virtutū ſm formā virtutis/
nec ſm ſpēm virtutis:nec etiā ſm eſſe gratie gratūfa-
ciētis/qđ inuenit in ſingulis virtutib⁹ que ſūt cum
gratia gratūfaciente:ſed charitas informat in ratiōe
triplicis cauſe que reſpicit cauſatū vt forma.ſ.vt effi
ciens cuius ſpecies ſm aliquid manet in cauſato:ꝛ vt
forma quedam:et vt finis qui eſt forma in eſſe opti-
mo.quod qualiter ſit videndū eſt que ſunt in actu vir
tutis:ꝛ vt ex actibus intelligamus etiam de ipa vir-
tute.in actu autem virtutis eſt ſpecies actus qua di
citur eſſe actus huius virtutis vel illius.Similiter
in actu illius virtutis eſt/ꝛ ꝙ facit dignū vita eterna
ꝛ hoc conuenit cum omnibus actibꝫ virtutū forma-
taꝝ.in actu etiam eſt ratio qua eſt ab agente ſcilicet ꝙ
eſt ſimilis diſpoſitioni agentis/in hoc ꝙ eſt ad finem
vltimum quem intendit agens.ꝛ ille eſt prima boni

tas que intendit: quartū qḋ eſt ī actu eſt liberalitas ꝓpius qḋ nō eſt ex rōne vtilitatis/vel delectatiōis pri uate ſic: ſed ex liberalitate amoris ſūmi boni. Similiter ex parte finis video tria. ſ. materiā in quā termi naṫ actus ⁊ rationē: quare potius ſuꝑ hanc materiā ꝙ ſuper aliā ⁊ finē vltimū qui intendiṫ ab operante. ⁊ vt hoc manifeſtius fiat demus exemplū in natura- libꝫ ⁊ ciuilibꝫ. In naturalibꝫ aūt videmus virtutem informatiuā in ſemine tritici: in cuius actu inueniṁ ſpēs virtutis/quā habet ex hoc ꝙ eſt virtꝰ grani tri- tici: ⁊ nō ordei vel alterius. ⁊ inuenimus in eo actum ignis ꝑ digeſtionē ſeparantis in humido/purū ab im puro. ⁊ inueninꝰ in eo virtutē celeſtē per motū ad eē terminatū in ſpē ⁊ figura. ⁊ inuenimus etiā expeditō nē eius ad actū ſm ꝙ eſt magis vel minus impedita. ⁊ inuenimus ex parte finis ipſius materiā in q̄ impri mit ſpēm/quā intendit potius ꝙ̄ in alia ⁊ ſpēm ipſā ſam/⁊ vltimū intentū vt ſaluetur natura cōmunis i ta li ſucceſſione. ⁊ nos dicimꝰ ꝙ iſta ſunt a diuerſis: qm̄ ſpēs virtutis eſt a forma dāte eē ſpēali virtuti. ⁊ opꝰ digeſtiōis ab actu caloris ignis: ⁊ operatio ad eē a ca lore celi: ⁊ expeditio eius a loco/⁊ calore ſolis iuuanti bus intrinſecis virtutibꝫ que diſponūt ſubiectū. Ex parte aūt finis ꝙ talis queritur materia eſt a natura forme que querit materiā debitā. ⁊ finis generatiōis eſt ab agente. ⁊ finis intentōis eſt ab vliter faciēte ſuc ceſſionē in generatōe: nō vna ſed multas. Itē videmꝰ etiā in ciuilibꝫ in quibꝫ vna mechanica virtus eſt ſub alijs: ſicut eq̄ſtris mouet frenoꝝ factricē ad hoc ꝙ fi- at frenū cōpetēs equo: ⁊ ideo vna eſt forma freni que eſt ab illa que eſt frenoꝝ factrix: ⁊ alia docet applica- re equo formā illā. Similiṫ charitas (vt mihi videṫ) nulli virtuti dat eſſe propꝛiū in ſpē virtutis/nec dat eſſe gratie: quia meo iudicio charitas nō eſt gratie: ſꝫ pars eius/ſicut ⁊ alia virtus: ſed dat ei ſpēm efficien tis/mouentis generaliṫ/vt. ſ. ex amore ⁊ liberaliṫ fi- at: ⁊ dat ei formā ordinis .i. ordinantē nō ad finē ꝓ- ximū/ſed vltimū: qui nō intendiṫ vno actu/ſed oibus ⁊ ille eſt deus vt fiat propter ſummū bonū qḋ deꝰ eſt ⁊ dat ei tertio cōiunctionē cū illo. Aliud em̄ eſt ordi- nare in finē vltimū: ⁊ aliud cōtingere illū. nō em̄ con- tingeret niſi aliquid amoris eſſet in qualibet virtute quia cuilibet virtuti ſpēali ſi ſine amore ſit ſufficit cō- tingere propꝛiū finē: ſicut etiā frenoꝝ factrici ſi ſit ſi- ne equeſtri formāte ipm ſufficeret cōſequi formā fre- ni: ⁊ nō intēderet vlterius qualiṫ valeret militari vel equeſtri

Ad ꝑmū dōm ⁊ ad ea q̄ ꝓbant charitatē nō eē formā

Ad primū ḡ dicendū ꝙ forma dicitur hic ali quo modo intrinſeca: ⁊ aliquo modo extrinſeca. Ex- trinſeca eſt que vlṫ eſt mouēs. ſed quia vlṫ mouēs in merito nō mouet niſi in influendo ſpēm ſuā in alijs: ideo amor quidā efficiṫ intrinſecus virtuti cuilibet: ſꝫ ab illa nō amittit ſpēm ſuā: quia eſt ſm bn̄ eſſe/⁊ non ſm eſſe mouēs. hoc aūt bene eſſe eſt in cōſecutōe finis vltimi q̄ eſt charitatis. Qḋ aūt charitas nō ſit forma dans eſſe videṫ cōcedendū. ſimiliṫ ⁊ hoc videṫ cōcedē dū ꝙ nō dat eſſe gratuitū: ſed tn̄ dat quantitatē. et h̄ ideo qꝛ eſſe gratuitū eſt ex gratia. q̄ntitas aūt eſt ſm aliquid qḋ eſt ibi de noſtro: quia aliter nō eſſet maiꝰ meritū in vno ꝙ̄ alio. id autē qḋ maxime ponit ibi de nr̄o ⁊ liberaliſſime eſt charitas q̄ facit nos totos ſuꝑ- impendi ⁊ liberter. ⁊ iō ſm q̄ntitatē illius attēdiṫ q̄n- titas meriti.

Obiectio. Solo

Si aūt obijciatur ꝙ ab eodē debet eſſe meritū ſm eſſe ⁊ ſm q̄ntitatē. Dōm ꝙ hoc eſt ſlm: qꝛ hoc in nullo veꝝ eſt. nunꝙ̄ em̄ ab eodē eſt eē ⁊ q̄n- titas i illo eſſe/nec ī natura nec in gr̄a. Ad id autē qḋ obijciṫ cōtra reſponſionē ꝙ charitas facit tendere oēs in ſuū finē. Dicendū ꝙ eſt finis duplex. ſ. rō vni- uſcuiuſqꝫ virtutis in ſpē: ⁊ in illū pōt tēdere ſine cha- ritate ſicut fides in veꝝ/⁊ ſpes in altū/vel glorioſum ⁊ hmōi. ſed eſt finis vltimus q̄ eſt finis charitatis: et in illū nulla virtus pōt tēdere niſi mota charitate: et ꝑ amorē illius finis quē influit ei charitas ſm ꝙ mo tor vlis oium ad finē illū.

Ad illō qḋ obr̄ ē ꝑ tres cōcluſiōes.

Ad aliud qḋ vltertiꝰ ob- ijciṫ dōm ꝙ charitas nō ſit gratia/nec facit eſſe gra- tū in omnibꝫ videṫ mihi eſſe cōcedendū. qm̄ nō poſſū videre qualiṫ rōnabiliṫ poſſit dici ꝙ charitas ⁊ gra- tia nō differūt niſi ꝑ relationē ad ſubiectū. tn̄ de h̄ am plius hēt diſputari in. 2. huiꝰ li. diſ. vj. Ad ſiṁe etiam hoc qḋ diciṫ ꝙ cōcupiſcibilis ſit diffuſa in oibꝫ viribꝫ hoc videṫ mihi falſum/ſicut ꝓbatū eſt.

Ad q̄ſtiūcu lam ſcdam. ⁊ ad ꝑmū obiectū.

Ad id qḋ vl terius queriṫ quare nō poſſit eſſe informis. dicēdū ꝙ nō eſt hec cauſa quā quidā dicūt: qꝛ ipa ſit gr̄a gratū faciens: ſed huius ſunt alie quattuor cauſe: quaꝝ ꝑ- ma eſt ꝙ ipa eſt donū ꝑmū in q̄ oia alia donanṫ. dico aūt primū ex parte dantis/nō ex ꝑte noſtra: qꝛ chari tas eſt poſt fidē ex parte noſtra: vt ſupra ꝓbatū eſt. ſꝫ primū ex parte dantis eſt charitas: ⁊ iō ſi primū eſſet informe vel fieri poſſet oporteret vt aliud prius eo eſ ſet ꝑ qḋ formaretur qḋ nō pōt eſſe cū in nullo genere ſit aliq̄d prius primo. Alia cauſa eſt qꝛ ipa eſt ſm totum poſſe hoīs/nulla aūt alia. ⁊ ideo impoſſibile eſt ꝙ ſit ſine gratia gratūfaciēte: ⁊ hoc ſic patet. Qui em̄ credit deo ſuꝑ oia nō facit ꝓpter hoc q̄cq̄d pōt/nec q̄ ſperat/ ⁊ ſic de alijs. ſed q̄ diligit deū ꝓpter ſe ⁊ ſuꝑ oia nihil ſui retinet qḋ nō in dilectōe dei expendat. Tertia cā eſt qꝛ ipa fundata eſt in affectu intimo. ſicut notatū i- uenies in. 1. li. diſ. x. ⁊ iō nihil informitatis relinquiṫ in affectu in q̄ ipa eſt. Quarta cā eſt qꝛ ipa eſt ſiṁitudo bonitatis vt eſt bonitas diuina. ⁊ iō etiā tēdit i ipam vt eſt in rōne bonitatis/⁊ nō in rōne alia. ⁊ nō poteſt nō eſſe ſiṁis illi optimo. ⁊ ſic nō eſt de fide q̄ eſt de veri tate. ⁊ iō pōt deficere rō bonitatis q̄ format in ſpecie virtutis. ⁊ ſic ſiṁr ſine charitate eſt dilectio naturalis ⁊ iō nō format niſi adueniente charitate alteriꝰ natu re.

Ad 2m

Ad aliud dōm ꝙ rō dicta eſt q̄re nō ē ſiṁe.

Ad 3m

Ad vltimū dōm ꝙ hoī cadenti ex ꝑte illa nihil relinquiṫ: qꝛ eiꝰ caſus eſt ꝑ amorē cōtrariū veritati: ſed non ca- dit ꝑ aliq̄d cōtrariū fidei vel ſpei. ⁊ iō nō deſtruunṫ in toto fides ⁊ ſpes. Uel ſi dicas ꝙ cadat ꝑ ꝯtriū fidei vl ſpei tūc ſequiṫ ineuitabiliṫ ꝙ illa i toto deſtruiṫ ſicut ⁊ charitas: qꝛ infidelis nō habet fidē: nec deſperatꝰ ſpē: ſed de hoc nō loq̄mur: ſed de cadēte in malis mo ribꝫ ꝑ appetitū boni cōmutabilis.

Quid ſit charitas.

Charitas eſt dilectio q̄ diligiṫ deꝰ ꝓpter ſe: ⁊ primꝰ ꝓpter deū vel i deo. Hec hꝫ duo mā data: vnū ꝑtinēs ad dilectionē dei: qḋ ē maxi mū i lege mādatū. ⁊ alteꝝ ꝑtinēs ad diligen- dū ꝓximū illi ſiṁe. Primū ē: Diliges deū ex toto corde: ex tota mēte: ⁊ ex tota aīa. qḋ ſcri ptū ē i Deut. Scōm ē: diliges ꝓximū tuū ſic teipm. In his duobꝰ mādatis tota lex pēdet ⁊ ꝓphete. Finis em̄ precepti eſt dilectio: ⁊ ea eſt gemina. i. dei ⁊ proximi.

Deuṫ. 6.

Math. 22. 1. Thi. 1.

Arti. IIII.

An definitiōes charitatis ſūt bn̄ aſſignate

Definitõẽs charitatis pma. D Einde querit̃ de diffinitiõe charitatis quam dicit in ſecunda parte ibi:[Charitas eſt dile-
ctio qua diligit̃ deus propter ſe: ꝛ proximus
propter deũ.ꝛc.] Inueniunt̃ em̃ alie diffinitiones
2a charitatis. dicit em̃ Auguſtin⁹: Charitas eſt virtus
3a qua deũ videre perfruiq; deſideramus. Itẽ Dyo.
in li. de diuinis nomi. ꝛ trahit̃ ex verbis Jerothei ſic
Amorẽ ſiue diuinũ/ ſiue angelicũ/ ſiue intellectualẽ/ ſi
ue animalẽ / ſiue naturalẽ dicamus vnitiuã quandã
ꝛ cõcretiuã intelligemus virtutẽ ſuperiora quidẽ mo
uentẽ ad prouidentiã minus habentiũ. ordinata aũt
rurſus ad cõcatiuã alternã habitudinẽ in extremis
4a ſubiecta ad melioꝝ ꝛ ſuppoſitoꝝ cõuerſionẽ. Ibi-
dem dat cõmentator duas alias/ quarũ vna eſt hec:
amor eſt cõnexio aut vinculũ quo omniũ reꝝ vniuer
ſitas ineffabili amicitia inſolubiliq; vnitate copulat̃
5a Secunda eſt hec: Amor eſt naturalis motus oim
reꝝ que in motu ſunt finis quietaq; ſtatio/ vltra quã
6a nullus creature progredit̃ motus. Itẽ apoſtolus
1. Thimo. 1. Finis precepti charitas de corde puro/
ꝛ cõſcientia bona/ ꝛ fide non ficta: ꝛ dicit ibidẽ gloſa
Obo pma. ꝙ aplus ibidẽ diffinit charitatẽ. Obijcit̃ autẽ de
ꝯ pma prima ſic: cũ dicat̃ charitas eſt dilectio videt̃ idẽ diffi
niri per ſeipm: quia dicit Dyoniſi⁹: Idẽ eſt dilectio
2a qꝺ amor vel charitas. Itẽ cũ dicat̃: propter ſeipm
dicit̃ deus diligi/ nõ videt̃ charitas ſeparari ab amo
re honeſti i virtute: quia honeſtũ eſt (vt dicit Tulli⁹)
Obo pma qꝺ diligit̃ propter ſeipm. Obijcit̃ etiã de ſecunda:
ꝯ ſcdam. qꝛ videre potius eſt diffinitiuũ fidei q̃ charitatis / cũ
2a ſuccedat fidei ꝛ ñ charitati. Itẽ cũ viſio ſit tota mer
ces intelligit̃ frui in videre: ergo poſtq̃ dixit videre
3a deũ ſuperfluũ fuit addere perfruiq;. ꝛc. Item per-
frui nõ reſpondet tm̃ charitati: ſed omnibꝫ virtutib⁹
fruimur: ergo male ponit̃ vt diffinitiuũ charitatis.
4a Item frui etiã diffinit̃ per charitatẽ: quia dicit au-
guſtinus ꝙ frui eſt amore inherere alicui rei propter
ſeipſam: ergo eſt ibi circulus/ ꝛ idẽ eſt notius ꝛ igno-
5a tius ſeipſo. Item cũ dicat̃ deſideramus ponit̃ act⁹
ſenſibilis partis anime. dicit em̃ philoſophus in. 3. de
anima ꝙ in rationali voluntas fit. in irrationali autẽ
deſideriũ ꝛ animus. cũ igit̃ charitas ſit rationalis p-
6a tis anime male diffinit̃ per deſideriũ. Itẽ deſide-
riũ eſt imperfectũ ꝛ abſentis: ergo cũ charitas ſit per
fectiſſima deberet per aliũ actũ diffiniri. ſ. per velle et
Obo pma huiuſmodi. Obijcit̃ etiã de tertia: quia cũ amor ſi-
ꝯ tertiã. ue charitas ſit in affectu: ꝛ affectus nõ ordinat aliqd
ſed potius aſpectus videt̃ amor non mouere ſupiora
ad inferiora ꝛ media/ ꝛ media adinuicem ꝛ inferiora
2o ad ſuperiora. Itẽ amor nõ mouet niſi ad diligẽdũ
3o ergo nõ ad prouidendũ. Item nõ videtur eſſe diffe
rentia inter intellectualẽ ꝛ animalẽ: quia intellectua-
4o lis eſt animalis. Item quis eſt naturalis amor vi
detur ꝙ nullus: quia dicit Auguſtinus ꝙ nihil ama
tũ eſt niſi cognitũ: ſed natura nõ habet cognitionẽ: er
5o go nec amorẽ. Itẽ de quo amore loquit̃ Dyoniſi⁹
cõſtat em̃ ꝙ nõ omnis habeant charitatẽ: ergo nõ cõ-
Obo pma uenit illa diffinitio charitati. Itẽ obijcit̃ de alia qꝺ
ꝯ q̃rta eſt vinculũ ꝛ amicitia vniuerſitatis. cõtraria em̃ non
ſe amant: ſed magis odiunt/ ꝛ nõ ſe cõpatiunt̃ in eodẽ
2a ſuſceptibili. Itẽ que eſt vnitas inſolubilis qua co-
Obo pma pulantur. quecũq; em̃ cõponunt̃ ſolui poſſunt ꝛ i vo
ꝯ q̃nta. luntate ꝛ in natura. Obijcit̃ etiã de ſequẽti. amor
hm̃ magis ſonat paſſionẽ vel habitũ q̃ ſonet natura-
2a lẽ motũ: ergo male ponit̃ in genere mot⁹. Itẽ q̃rit̃
cũ amor dicat̃ de amore naturali/ aĩali/ intellectua
li/ ꝛ angelico/ ꝛ diuino/ ꝛ gratuito vtrũ dicat̃ vniuo-
ce vel equiuoce. Vlterius querit̃ de illa quam dat Queſtiũcl'a
aplus de charitate: quia illa magis eſt ad propoſitũ: 6a de diffi.
ꝛ vltimo habita fuit diſtin. xxv. Et querit̃ primo cu- Arg. primo
iuſmodi finis dicat̃ charitas. finis em̃ eſt ad quem eſt ꝯ hãc tertã
motus/ ꝛ in quo quieſcat̃. Charitas aũt eſt a quo eſt diffinitionẽ
motus precepti: quia mouet ad implendũ qꝺ precipi
tur: ergo ipſa poti⁹ eſt principiũ ꝑcepti q̃ finis. Itẽ 2o
charitas eſt radix boni / ꝛ a radice eſt mot⁹ incremen
ti ꝛ principiũ: ergo poti⁹ debet eſſe principiũ q̃ finis
Itẽ cũ ipſa etiã ſit finis cõſilij quare ipſa potius dif- 3o
finit̃ eſſe precepti q̃ cõſilij. Itẽ quid eſt dicũ de cor- Queſtiũcl'a
de puro? Si dicas de intellectu depurato ꝗ nihil ẽ ſcda.
quia charitas nõ eſt intellectus/ ſed potius affectus. Obo pma.
Si aũt dicas ꝙ accipit̃ ibi cor pro affectu/ tunc nõ 2a
cõuenit charitati ſoli: quia omnis virt⁹ eſt cordis pu
ri. Itẽ fide purificat cor. vt habet̃ Act. 15. ergo idẽ
eſt dicere de corde puro ꝛ fide nõ ficta Si dicas ꝙ 3a
differunt ſicut effectus ꝛ cauſa/ tunc adminus eſt p-
uerſus ordo partiũ diffinitiõis: quia fide nõ ficta de-
bet preponi cordi puro/ ſicut cauſa precedit effectum.
Itẽ qd eſt dictu cõſcientia bona. nõ em̃ bona ſit cõ Queſtiũcl'a
ſcientia niſi per meritũ/ qꝺ ſcit̃ eſſe in cõſcientia: ꝛ hoc tertia.
nõ eſt niſi ex charitate: ergo cõſcientia bona magis eſt
ex charitate q̃ econtrario. Si dicas (ſicut exponit Sol'o
gloſa) ꝙ cõſcientia bona eſt ſpes firma/ tunc iteꝝ per- Obiectio
uertit̃ ordo: quia fides generat ſpem/ ꝛ ſpes charita-
tẽ. Itẽ q̃re cordi attribuit̃ puritas/ ꝛ ſpei bonitas/ Queſtiũcl'a
cũ bonũ ſit ꝓpriũ amoris. Itẽ fides nõ ficta ẽ fides quarta.
nõ ſimulata vel nõ fictilis. hec aũt nõ eſt niſi illa que Obiectio
ex dilectione operat̃: ergo illa potius ex dilectione q̃ prima.
dilectio ex ipſa. ꝑ aliter diffinit̃ ab Aug. in lib. de 2a
moribꝫ eccleſie ſic: Charitas eſt recta affectio aĩ con 3a
iungens nos deo. Itẽ in lib. de ſpũ ꝛ aĩa: Chari- 4o
tas eſt vita quedã copulans amantẽ cũ amato. cũ er- Queſtiũcl'a
go vni⁹ rei vnica ſit diffinitio querit̃ penes quid di- vltima
uerſificent̃ tot diffinitiones. Solutio dicendũ ad Solutio
vltimũ ꝙ quedã ex iſtis diffinitiõibꝫ ſunt amoris in
genere. quedã aũt charitatis. diſtinctionẽ aũt chari-
tatis/ amoris ꝛ dilectionis ſm̃ nominũ rõnes nota
tã i nuenies in. 1. li. diſ. x. de amore aũt dant̃ in gene-
re tres. ſ. Dyo. ꝛ due que ſequunt̃ in cõmẽto: ꝛ illarũ
tamẽ prima dat̃ penes ordinẽ amantiũ. Secuda pe
nes eſſentiã amoris: quia eſſentia amoris eſt vt ſit cõ
nexio vel vinculũ. Vel aliter ꝛ melius prima data eſt
penes ordinata p amorẽ. Secunda aũt penes ipſam
ordinationẽ formalit̃. Tertia aũt penes actũ: ꝛ ideo
dicit amorẽ eſſe motũ. Ille aũt que dant̃ de charitate
ſunt q̃nq;: quaꝝ pma dat̃ per genus ꝛ actũ ꝛ obiectũ
ꝛ eſt cõiter charitatis ad viã ꝛ patriã. Secunda autẽ
dat̃ p charitatẽ vie ordinatã ad patriã: qꝛ deſideriũ ẽ
vie ꝓprie. perfrui aũt ꝛ inherere amato eſt p̃rie. Ter-
tia aũt q̃ eſt apli dat̃ penes gñantiã charitatẽ in ſub-
iecto. Quarta aũt penes affectũ in ſpẽ q̃ debet p affe-
ctũ cõiungi deo. Quinta aũt ꝛ vltima dat̃ p effectũ i
gñe duplicẽ: qꝛ in amãte facit vitã ꝛ cũ amato copulat
His habitis dõm eſt ad pmũ ꝙ dilectio idẽ ſit qꝺ Ad primũ
charitas in vſu ſacre ſcripture/ q̃ ponit vnũ p alio: tñ qꝺ obr ꝯ p-
hoie dñt: qꝛ amor cõis affect⁹ ẽ boni. dilectio aũt ẽ mã.
affect⁹ boni cũ electiõe diligẽte: ꝛ ita dic rõis amorẽ.
ſꝫ charitas ẽ qñ affectatũ ꝛ electũ ineſtimabili precio
eſtimat̃: ꝛ iõ dilectiõ ſm̃ nomẽ gen⁹ ẽ charitatis Ad Ad 2m.
aliꝺ dm̃ ꝙ (vt ẽ dictũ ẽ) li ꝓpt̃ ſe dic ibi triplicẽ cãm. ſ.

efficientē/formalē/ꝛ finalē. ꝛ hoc ſic probatꝛ: qꝛ cha-
ritas facit nos diligere nō noſipi nos: ꝛ hoc facit inq̄n
tū eſt ſimilitudo bonitatis diuine. ꝛ ideo bonitas dei
que de⁹ eſt hoc facit. Itē gratia forme ſue ꝛ rōnis: qꝛ
nō ꝑ accidens diligimus: ſed ꝓpter ipm inquātū ipm
eſt. Itē finalē: qꝛ nō ꝓpter aliud. ꝛ hoc patet etiā ꝑ op
poſitoꝝ negationē: qꝛ nō ab alio/nō ꝑ accñs/nō ꝓpter
aliud. in dilectione aūt honeſti vel amicoꝝ nō concur
runt illa tria: ſed tm̄ mediū. ſ. qꝛ nō diligimus ꝑ acci-
dens. ꝛ hoc oſtenſum eſt in. I. diſ. I. li. vbi querit̄ vtrū
virtutibꝫ ſit fruendū vel vtendū Ad id qđ obijcitur
Ad pᵐ qđ obī ꝯ 2am. definitionē. de ſcđa dōm ꝙ illa dat̄ ꝑ actū charitatis vie ordinate
ad patriā. illa aūt viſio eſt amati ꝛ habiti: ꝛ eſt viſio pa
ſcens. ꝛ iō nō reſpondet ſoli fidei: ſed ꝑficit̄ poti⁹ in cō
iunctiōe ꝑ amorē: ꝛ ideo diffinit̄ charitas ꝑ illā Ad
Ad 2m aliud dōm ꝙ nō ſupfluit ꝑ frui: qꝛ frui dicit ī heſionē
ꝛ guſtū ꝯſequentē amatū qđ eſt viſum ꝛ habitū: ꝛ qꝛ
addit guſtū dulcedinis: ideo nō habundat. Ad ali
Ad 3m ud dōm ꝙ licet ad frui cōcurrāt oēs virtutes: tm̄ nul
la concurrit vt finis ꝛ ꝑfectio ipſius niſi charitas: ſed
potius alie ſunt vt diſpōnes ꝑparantes ſubiectū. et
ideo maxime cadit in diffinitiōe charitatis. Ad ali
Ad 4m ud dicendū ꝙ nihil ꝓhibet diuerſis rōnibꝫ idē eſſe in
diffinitiōe alterius ꝛ ecōuerſo. cū em̄ charitas ponit̄
in diffinitiōe eius qđ eſt frui ponit̄ rō vt cauſa ꝑficiēs
actū fruitiōis ex parte fruentis. cū autē frui ponit̄ in
diffinitiōe charitatis ponit̄ frui in rōne effectus vlti-
mi ad quē eſt charitas: ꝛ ideo charitas eſt pri⁹ q̄ frui
ſimplr. frui aūt prius charitate quo ad nos Ad ali
Ad 5m ud dicendū ꝙ deſideriū ſumit̄ hic cōiter ꝛ nō proprie
ꝛ ideo pōt dicere appetitū rōnalis anie/ſicut ibi: Cō
cupiuit aīa mea deſiderare iu. tu. in oi. t. vbi cōcupi-
uit dicit actū impfectū gratie gratiſdate/ꝛ cordis in
deſideriū dei. deſiderare aūt dicit appetitū grē gratū
Ad 6m facientis. Ad aliud puto eſſe cōcedendū ꝙ diffinit̄
ꝑ actū impfectū; qꝛ diffinitio dat̄ de charitate vie or-
dinata ad patriā. Ad id qđ vlterius de alia diffini
Ad ea q̄ ſūt ꝯ 3am def. tione obijcit̄ dicēdū ꝙ illa ſicut etiā due ſequētes dā-
tur de amore in genere qui exprimit̄ cū dr: bonū eſt qđ
oīa appetunt vel optant. iſte enim appetitus manife
ſtatur diuerſimode. ſ. per ordinē ſolum ꝛ motum: ſi-
cut in natura: vel per motum ꝛ vitam/ſicut in vegeta
bilibus. vel per ordinē ꝛ vitā ſenſibilē cū cognitione
boni: ſicut in ſenſibilibꝫ. vel cū his etiā habet boni co
gnitionē rōnis q̄ eſt ſimplr boni/ꝛ eſt intellectualis.
ſi aūt cū intellectu dei formi boni extra ſe, tunc eſt an-
gelicus. diuinus aūt eſt appetit⁹ boni cogniti qđ to
Ad primū. tū eſt intra/ꝛ eſt idē cognoſcenti ꝛ appetēti. Ad pri
mū ergo dicendū ꝙ amor de ſe nō ordinat: ſed mot⁹
ipſius eſt duplex. ſ. vt diffundat bonū qđ eſt intus. et
ſic mouet amantē. hñs aūt bonū in eo ꝙ hmōi ſuperi
us eſt. vnde talis diffuſio ē ſup inferiora aliter a deo/
alit̄ ab angelo/ꝛ alit̄ a natura ſupiori. a deo em̄ ꝑ cre
ationē ꝛ recreationē. ab angelo ꝑ illūinationē. a natu
ra ꝑ motū quo ſupiora influūt in inferiora. ali⁹ mo-
tus eſt ad bonū qđ eſt extra; ſed qđ dicit̄ ꝙ oīa bonū
appetunt extra; qđ aūt bonū eſt/hoc eſt inferius: ꝛ iō
ex illo cōſequit̄ ordo inferioris ad ſupiora: ꝛ hoc intē-
dit Dyo. ꝛ optime dicit. vnde ordo duplex conſequit̄
Ad 2m ordinē amoris cōicantis bonū vel recipientis. Ad
aliud dōm ꝙ prouidentia dicit̄ hic materialit̄ ꝓ re in
qua prouidet̄ inferioribꝫ. hec em̄ res eſt bonū influtū
Ad 3m ꝛ hec cōpetit amori diffundenti ſe in bonū. Ad ali
ud dicendū ꝙ intellectualis dicit appetitū boni cum

ratione cognitionis eius qđ ſimpliciter eſt bonū. ani
malis aūt dicit̄ ſenſibilis qui nō cognoſcit bonū/niſi
vt nūc. Ad aliud patet ſolutio per antedicta. Ad Ad alia duo
id qđ obijcit̄ de alia diffinitione dicendū ꝙ licet cōtra Ad ea q̄ ſūt
ria ſe refugiant: tamē actione ꝛ paſſione mutua cōti- ꝯ q̄rtā defi.
nuant eſſe ī generabilibꝫ ꝛ corruptibilibꝫ. ꝛ ex hac ꝑ- Ad primū.
te ipſa cōtrarietas redit in vinculū amoris vniuerſi-
tatis ſicut dicit Boetius: Tu numeris elementa li-
gas vt frigora flāmis. Arida cōueniāt liq̄dis ne pu-
rior ignis Euolet. ꝛ merſas deducant pōdere terras
Ad aliud dicēdū ꝙ vnitas eſt vnitas ordinis que Ad 2m
nunq̄ diffinit̄ in ꝑfectione vniuerſi. Ad id qđ obij Ad ea q̄ ſūt
citur de ſequenti dicendū ꝙ illa dat̄ penes actū amo ꝯ 5am defi.
ris naturalis: ꝛ ideo motus nō ponit̄ in diffinitione Ad primū
illa. vnde nō procedit illa obiectio. Ad aliud dicen Ad 2m
dum ꝙ nō dicit̄ equiuoce: ſed per prius ꝛ per poſte-
rius. ꝛ per pri⁹ dicit̄ de diuino ꝛ de illis alijs ſm ex-
ceſſum ad illū plus vel minus. vnde charitas ange-
lica que eſt patrie magis habet de ratione amoris q̄
vie que eſt intellectualis: ꝛ huic etiā (vt dicit Aug.) cō
tendit aſſimulari inquantū poteſt amor ſenſibilis et
naturalis/licet quandoq; deflectat̄. Ad id qđ vlte Ad q̄ſtiūcu
rius querit̄ de diffinitiōe apoſtoli dicendū ꝙ illa dif lā đ 6a def.
finitio data eſt penes ea que generāt charitatē in no Ad primū.
bis. charitas aūt (vt ſupra habitū eſt) eſt efficiēs ꝛ for
ma: quia aliquid de ſe ꝛ de ſua forma influit omnib⁹
operibꝫ ꝛ virtutib⁹ meritorijs. finis aūt ē cōſumatō
nis ſiue perfectiōis. ꝛ ideo dicit apoſtol⁹ ꝙ charitas
eſt vinculū perfectionis. ꝛ hoc accidit in ea dupliciter
Uno modo effectiue: ꝛ ille modus eſt facilis; qꝛ con-
iungit cū fine vltimo. ꝛ ſic dicitur finis ꝛ vinculum:
quia finiēdo ligat cū perfecto ſummo. Alio modo eſt
obſcurius ꝙ ipſa eſt finis ad quē tendunt omnes vt i
ipſa cōiungantur perfectioni. omnes em̄ ſunt ad hoc
vt affectus cōiungat̄ ſummo bono. eſt aūt vltima cō
iunctio per amorē (ſicut patet) cū diffinitur frui ꝙ eſt
amore inherere propter ſe: ergo omnes virtutes ꝛ p̄-
cepta ꝛ opera ſic tendunt in ipſam: ꝛ per ipſam iungū-
tur fini. ꝛ ſic ipſa eſt finis alioꝝ qui finis eſt vt termi-
nus: ꝛ per ipſam veniunt alia ad finē increatū qui eſt
ſummū bonū obiectū fruitioni: ꝛ ergo nihil eſt incon-
ueniens ꝙ ab ipſa ſit motus vt eſt efficiens ꝛ forma: ꝛ
ad ipſam vt eſt finis. Ad aliud dicendum ꝙ chari- Ad 2m
tas dicitur radix in qua tota planta vite ꝛ aliarū vir
tutū capit incrementū dulcedinis. nihil em̄ facit ſua-
ue iugum difficultatis in omnibꝫ alijs niſi affect⁹ bo
nitatis diuine/qui eſt charitas. ꝛ ſm hunc modū eſt
ipſa principiū quoddā: ſed alio modo eſt finis ad quē
ordinantur virtutes/vt dictum eſt. tamen gloſa vi-
detur exponere effectiue que dicit ipſa eſt finis nō con
ſumptionis: ſed conſumationis. quia qui habet cha-
ritatem totam implet legem. vnde etiam gloſa diſtin
guit multiplicē finem: ſcilicet cōſumptionis/ſicut fi-
nitus eſt panis qñ eſt cōmeſtus: ꝛ ſicut dilatatiōis ſi-
nitur pānus ad vltimū pāni: ꝛ quodlibet corpus in
ſuis vltimis. ꝛ cōſumationis ſic in quo res cōſumat̄
id eſt plene perficit̄. ꝛ ſic charitas dicitur finis: ꝛ dici
tur adhuc alijs modis finis/ſicut cui⁹ gratia eſt mo-
tus vel quicquid eſt: ꝛ ſic deus eſt finis. ꝛ dicit̄ q̄nto
finis ſicut terminās motū in quo eſt motus in motū
eſſe. ꝛ ſic hoc modo etiā ſubtilit̄ intelligendo pōt dici
charitas finis omnis opis boni ꝛ virtutis: quia alie
referuntur ad ipſam: ꝛ ipſa vnitur bonitati que finis ē
ꝛ eſt vnio eius fructus ꝛ guſtus. Ad aliud dicēdū Ad 3m

ꝙ cõſiliũ nõ reſpicit oẽs ſicut preceptũ. ⁊ ideo ipſa nõ diffinit̃ ꝑ hoc: q̃ nõ eſt finis cõſilij niſi in quibuſdã.

Ad q̃ſtiũcu lam ſcdãm. Ad aliud dicendũ ꝙ multi circa hoc multa exponẽdo dixerũt: ſed illa videt̃ mihi melior que eſt in gloſa/ vt cor ꝑ intellectu ponat̃: ⁊ ſit puritas eius ſeparatio dilecti ab alijs que ſecũ nõ niſi impure diligi poſſunt. ⁊ ſic exponit gloſa. cõſcia aũt bona ſit ſpes fundata .i. bona cõſciẽtia ⁊ fides nõ ficta ſit que nõ fingit ſibi fãtaſmata alio mõ diligibilia: nec dicit diligere a q̃ cedit propter aduerſa. Et tunc dicendũ eſt ad primũ

Ad pmũ qd̓ eſt ꝫ q̃ſt. ſcdãm. qd̓ obijcit̃ cõtra ꝙ licet charitas ſit ab affectu non ab intellectu: tamẽ aliquid habet ab intellectu. ſ. ſeparationẽ dilecti ab alijs q̃ amari poſſunt. hoc enĩ fit per

Ad 2m ⁊ 3m obs intellectũ diſcernentẽ inter diligibilia. Ad aliud dicendũ ꝙ fides purificat intellectũ/ ⁊ cor ab erroribus ⁊ hereſibꝫ: ſꝫ a diligibilibꝫ adulterinis nõ purificat fides ſed affectus charitatis: que vnũ ſic ponit in p̃tio

Ad q̃ſtiũcu lam tertiã. ꝙ alia vileſcant in cõparatione ipſius. Ad aliud dõm ꝙ glo. bene cõcedit ꝙ cõſcientia bona cauſalit̃ dicit̃ ſpẽ quia fides fundat̃ in cõſcientia bona. Et qd̓ obijcit̃ ð ordine dicendũ ꝙ iſta ordinant̃ ſm motũ generationis qui eſt a malo imꝑfectã ꝯiunctionẽ boni. purum aũt reſpicit terminũ a quo: quia dicit ſeparationẽ ab impuro: ⁊ ideo ponit̃ primo. ⁊ cõſequenter ſequit̃ ordo in bonũ ⁊ verũ. ſed duplex eſt ordo in verũ. ſ. in verũ ſimplr̃: vel cõiunctionẽ ad verũ firmã vel fortẽ: ⁊ ad inheſionẽ. ⁊ illa que eſt verũ ſimplr̃ p̃cedit ſpẽ q̃ dicit ordinẽ in bonũ. Aliã aũt precedit ſpes que eleuat cõformãdo bona cõſcientia vt firmet̃ in veritate auertente ſimul a vanitate mundi ⁊ falſitate errorũ. ⁊ hoc mõ ſumit̃ hic fides nõ ficta. ⁊ hoc notat glo. que dupliciter exponit. i. nõ fragilis in aduerſis vt recedat a dilecto ⁊ nõ fingẽs vana que ſequat̃ p̃ter dilectũ. ex his enĩ egredit̃ intimus motus affectus in deũ qui eſt charitas oium fruens ⁊ cõiungens deo. Alij dicunt ꝙ ordinant̃ hec tria ſm dignitatẽ ⁊ nõ ſm tẽpus vl̓ generationẽ: ⁊ dicunt ꝙ puritas intellectus eſt digniſſima: quia ẽ ex cõſciẽtia bona. ⁊ illa iterũ melior q̃ȝ fides nõ ficta ex qua ipa eſt: ſꝫ falſum ſupponit q̃ fides nõ ficta eo mõ quo exponit glo. nihil hꝫ medius preter

Ad obm circa q̃ſt. 3am. ſolũ affectũ finalis dilectõis quo ꝯiungunt̃ oia ſũme bonitati. Ad aliud dõm ꝙ oẽ bonũ meritũ ẽ ex gr̃a ⁊ charitate: vt gr̃a faciat gratũ: ⁊ charitas faciat q̃ntitatẽ valoris. vt ſupra diximus: tñ charitas vt eſt finis nõ abſolute procedit/ etiã ex bonis meritis actu

Ad q̃ſtiũ cu lã 4am. vel cauſa habitualit̃ exñtibꝫ in cõſcientia. Ad aliud dicendũ ꝙ puritas attribuit̃ cordi: q̃ intellect⁹ ꝑ diſcretionẽ quã ponit circa diligibile primo ſeparat ab

Ad obm illi⁹ impure dilectis. ſpei aũt bonũ nõ attribuit̃/ ſꝫ bona cõſcientia: q̃ ſpecialit̃ illi innitit̃. Ad aliud dicendũ

Ad alias definitões. ꝙ nihil ꝓhibet ꝙ fides nõ ficta opet̃ ꝑ dilectionẽ/ ⁊ finiat̃ in ipa: vt diximus ſupra. Ad alias diffinitiones patet ſolutio per dicta.

Si eadem charitate diligitur deus et proximus.

Hic querit̃ ſi ex ea ipa dilectione diligit̃ de⁹ qua diligit̃ ꝓxim⁹: an alia ſit dilectio dei: et alia ꝓximi. Eadẽ ſane dilectio eſt qua diligitur de⁹ ⁊ ꝓxim⁹ q̃ ſpũſſctũs ẽ: vt ſupra dictũ eſt: q̃ de⁹ charitas eſt. Uñ Aug. Johã. ait:

.I. Joh. 4 Nõ p̃t deũ diligere quẽ nõ videt: q̃ frẽm quẽ videt nõ diligit. Sꝫ ſi eũ quẽ videt hũano viſu ſpũali charitate diligeret: videret deũ q̃ ẽ ipa charitas viſu interiori quo videri poteſt Qui ergo frẽm quẽ videt nõ diligit deũ q̃ eſt dilectio qua caret q̃ fratrẽ nõ diligit quõ põt diligere? Et vna enĩ eadẽq̃ȝ charitate deum proximũ q̃ȝ diligimus: ſed deũ ꝓpter deum: nos vo ⁊ ꝓximũ ꝓpter deũ. Si vo vna eadẽ q̃ȝ charitas eſt dei ⁊ proximi: quare dicit̃ gemina? Propter duo dilecta. i. deũ ⁊ ꝓximũ. Et ſi vna ſit charitas duo tñ diuerſa ea diliguntur. ſ. deus ⁊ homo vel angelus. Pro q̃ etiã duo ſũt mãdata: q̃ cũ eadẽ charitas vtroq̃ȝ cõmendet̃: diuerſa tñ diligi p̃cipiunt̃. vñ Augu: Arbitror ideo ſpiritũſctm̃ bis datũ: ſemel in terra: ⁊ iterũ de celo vt cõmẽdarẽt̃ nobis duo p̃cepta charitatis. ſ. dei ⁊ ꝓximi. Una ẽ charitas ⁊ duo p̃cepta. vnus ſpũs ⁊ duo data: q̃ alia charitas nõ diligit proximũ niſi illa que diligit deũ. Qua ergo charitate proximũ diligimus eadem deũ diligimus. Sed quia aliud eſt deus: aliud proximus: ⁊ ſi vna charitate diligũt̃. iõ forte duo p̃cepta dicũt̃ ⁊ alterũ mai⁹: ⁊ alterũ min⁹. vel propter duos mot⁹ q̃ in mente geruntur: dũ deus diligitur ⁊ proximus. Mouetur enĩ mens ad diligendũ deũ: mouet̃ ⁊ ad diligẽdum proximũ: ⁊ multo magis erga deum q̃ȝ erga proximum.

An ſit vnus ⁊ idem habitus quo diligitur deus ⁊ proximus. Arti. V. E.

Einde querit̃ de hoc qd̓ dicit ibi: [Hic queritur ſi ex ea ipa dilectõe diligit̃ deus q̃ diligit̃ proximus. ⁊c.] Uidet̃ enĩ ꝙ ſunt duo habit⁹ ⁊ due virtutes diligendi deũ/ ⁊ diligẽdi proximũ. ſunt enĩ in cognitiuis diuerſa dona ſpũſſcti: ſapiẽtia ⁊ ſciẽtia/ eo ꝙ vna eſt de eternis. ſ. ſapiẽtia. ⁊ altera de tẽporalibꝫ. ſ. ſciã: ḡ cũ affectus hic etiã diuidat̃ vt in charitate dei ſit de eterno tm̃/ ⁊ in charitate ꝓximi de tẽporali tm̃: videt̃ ꝙ ſint due virtutes ad hoc mouentes. Arg. primo

Itẽ nihil eſt cõmune tp̃alibꝫ ⁊ eternis: ḡ nõ eſt vna rõ mouẽs in deo ⁊ in proximo: ḡ nec idẽ habitus ad diligendũ vtrũq̃. 2o

Itẽ bonũ dei nõ eſt bonũ hominis: q̃m nõ eſt vna cõ boni in omnibꝫ bonis: vt ꝓbat phus in .I. ethicorũ: ḡ habitus etiã reſpiciẽs bonũ hoc ⁊ illud nõ erit vnus. 3o

Itẽ licet fides explicet̃ in quibuſdã articulis ꝑ tp̃alia: tñ innitit̃ niſi p̃me veritati. ſpes etiã nõ eſt niſi de eternis: ḡ videt̃ ꝙ etiã charitas nõ eſt vnus habit⁹ cõdiuidens virtutẽ theologicã cũ illa nõ ſit niſi de deo: ⁊ alius eſt habitus de diligẽdo ꝓximo. 4o

Itẽ volũtates differũt ſm volita cum ḡ charitas ſit volũtas quedã habilitate habit⁹ p̃parata ipa ſm volita diſtinguet̃. nõ aũt idẽ volitũ eſt in dilectiõe dei ⁊ ꝓximi: ḡ nõ eſt eadẽ charitas habit⁹. 5o

Si forte dicas ꝙ finis ẽ vni⁹ in vtraq̃ȝ dilectiõe. Cõtra q̃ oium virtutũ eſt vltim⁹ finis vn⁹: ḡ ſm h̓ oẽs virtutes eſſent virt⁹ vna. Solõ Obo.

Sed ꝫ nõ ſunt niſi tres virtutes theologice: cũ igit̃ dilectio ꝓximi nõ reducat̃ ad aliquã virtutũ cardinaliũ oportet ꝙ ſit charitatis q̃ eſt virt⁹ theologica vna. In ꝯtrariũ rõ p̃ma.

Itẽ dicit phs. 2. topicorũ ꝙ vna ſciã eſt pluriũ velut amborũ finiũ vnius quod 2a

eſt finis alterius tanq̃ ei⁹ qđ eſt ad finẽ:ğ ⁊ vna vir-
tus poteſt hoc mõ eſſe pluriũ: vt de⁹ ſit finis dilectio
3ª nis ⁊ ꝓximus vt ad finẽ illũ dilectus. Itẽ Aug. di
cit in lr̃a hic ꝙ in ꝓximo nihil diligit̃ niſi deus:ğ di
lectiõe dei ⁊ dilectiõe ꝓximi idẽ eſt dilectũ:ğ ⁊ cha-
Solutio ritas vna. Sol'o dõm ꝙ vnus ſolus habit⁹ eſt q̃
diligit̃ de⁹ ⁊ ꝓxim⁹/⁊ oĩa q̃ ad charitatẽ vt diligẽda
ex charitate referunt̃:ſicut bene oſtẽdunt vltime ra-
Ad primũ tiones/⁊ ꝑcipue auctoritas augu. Ad primũ autẽ
dõm ꝙ in ſapia ⁊ ſcia nõ eſt ſile:q: nõ eſt eiuſdẽ rõis
mouẽs in vtroq; habitu. rõ em̃ eterni vt eſt eternũ ⁊
rõ tpalis vt eſt tpale mouẽt in habitu ſapie ⁊ ſcientie.
⁊ hoc nõ eſt hic:q: in ꝓximo mouet bonũ increatũ
relucẽs in eo ex hoc ꝙ capax eſt illius boni ꝑ actũ bea
titudinis. nulla em̃ (vt infra dicit magr̃) ex charitate
ꝓprie diligunt̃ niſi q̃ nobiſcũ ſunt ordinata ad candẽ
beatitudinẽ ꝑticipandã quã nos percipe ſperamus.
Ad 2m Ad aliud dõm ꝙ in vtroq; eſt bonũ increatũ:ſed ĩ
charitate dei vt in ſe:in charitate aũt ꝓximi vt in alio
relucẽs eſt. rõ aũt illa procedit ac ſi in dilectiõe dei bo
Ad 3m nũ creatũ moueat ad diligendũ Ad aliud dicendũ
ꝙ hoc falſum eſt/imo nihil eſt totũ bonũ hoĩs niſi ipẽ
Ad 4m deus: vt dicit aug. Ad aliud patet ſolutio ꝑ dictã
q: ſicut veritas diuina in quibuſdã articulis relucet
Ad 5m in tẽporalib⁹/ita bonũ diuinũ in bono ꝓximi. Ad
aliud dõm ꝙ voluntates differũt penes volita/non
ꝑ materiã tm̃:ſed ꝑ ſpẽm differẽtia. ⁊ hoc nõ eſt h. vñ
Ad obiectũ illa obiectio nõ cõcludit. Ad id qđ cõtra ſolõnẽ ob
ꝯ ſolõnẽ. ijcit̃ dõm ꝙ hoc bñ verũ eſt ꝙ virtutes dĩnt ſm̃ fines
ꝓximos/q̃ ſunt rõnes actuũ in ſuis materijs ⁊ ſu-
is obiectis:ſed in charitate idẽ eſt finis ꝓxim⁹ ⁊ vlti-
mus oĩum. ſ. ſũma bonitas: ⁊ iõ in eo rõ actus eſt ⁊ fi
nis. bonitas em̃ mouet dilectionẽ/⁊ eadẽ eſt finis oĩ-
um opationũ ⁊ virtutũ:q: oĩa q̃ facim⁹ ideo facim⁹
vt bonitate ꝑfruamur: vt dicit aug. ⁊ ponit̃ in .1. lib.
diſ. 1. vbi oſtendit̃ ꝙ alit' hõ vtit̃ hoĩe diligendo/⁊ ali
ter deo hoĩe: ⁊ ideo nõ eſt ſimile de alijs virtutib⁹ de
dilectione dei ⁊ ꝓximi.

Artic. VI. F **An mandatũ de deo diligendo ⁊ de ꝓximo ſit vnũ mandatũ vel duo.**

Arr. ꝓmo D Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi: [Pro q̃ etiã
duo ſunt mandata ⁊c.] ſ. a. Videt̃ em̃ nõ de
bere eſſe niſi vnũ mandatũ: q: vnius rõis ope
2o ris vnũ eſt mandatũ. Itẽ duo ſunt mandata de h
Nõ cõcupiſces vxorẽ/⁊ nõ cõcupi. rẽ. q: alia eſt rõ cõ-
cupiſcentie in libidine carnis/⁊ in auaritia oculoꝝ:ğ
ab oppoſito vbi vna rõ mouẽs ibi idẽ mãdatũ. ſed cõ
ceſſum eſt ante in deo ⁊ ꝓximo vnã eſſe rõnẽ mouẽ-
In ꝯm ẽ rõ tẽ:ğ vnũ ⁊ idẽ debet eſſe mandatũ: vt videt̃. Sed
cõtra ꝑcepta multiplicant̃ ſm̃ rõnes opeꝝ qđ patet;
q: multa ſunt negatiua ꝓpter multas rões corruptõ
nũ/cũ igit̃ nõ ſit vna rõ opandi circa dilectũ/qđ ẽ de-
us: ⁊ circa dilectũ qđ eſt ꝓximus: licet ꝓpter deũ dili
Solutio gat̃ nõ erit vnũ mandatũ. Solutio dõm concedi-
mus vltimã rõnẽ: ⁊ ideo etiã dicimus vlterius ꝙ licz
ſint tm̃ duo mandata dilectiõis q̃litas eoꝝ exprimit̃
penes ea circa que operari precipimur quoniam ſi cõ
ſideret̃ vlterius ratio opis circa deũ: ⁊ ratio diuer-
ſa opis circa ꝓximũ explicabit̃ illa rõ q̃ eſt circa deũ ꝑ
tria ꝑcepta. ⁊ illa rõ q̃ ẽ circa ꝓximũ explicabit̃ ꝑ ſe-
ptẽ: ⁊ iõ ſunt duo mõ ꝑdicto q̃ ſpecificari habẽt ꝑ decẽ
Ad primũ. vt infra patebit. Dicendũ ğ ad primũ ꝙ ſlm ſuppo
nit; q: rõ opis nõ ſumit̃ ex vniuerſitate ⁊ multitudi-
ne habitus: ſed potius ex rõnib⁹ quib⁹ ſumit̃ vel pec
cat̃ circa id qđ opamur: ⁊ hoc eſt de⁹ ⁊ ꝓxim⁹. Ad Ad 2m
aliud dõm ꝙ duo ſunt illa mãdata: q: diuerſis mo-
dis peccat̃ circa id qđ eſt ꝓximi ꝑ ꝯcupiſcentiã. eſt em̃
vxor ordinata ad cõſeruationẽ ſpẽi. ⁊ bona fortũa ad
cõtinuationẽ indiuidui: ⁊ ita etiã diuerſe rõnes ope-
randi circa dilectũ/qđ eſt de⁹: ⁊ dilectũ qđ eſt ꝓxim⁹.

An idẽ ſit mot⁹ q̃ diligit̃ de⁹ ⁊ ꝓximus. Arti. VII G

D Einde querit̃ de hoc qđ dicit in eodẽ capitu-
lo ibi: [Vel propter duos motus q̃ in mente
gignunt̃ dũ deus diligit̃ ⁊ ꝓxim⁹. ⁊c.] ſ. b
Videt̃ em̃ hoc eſſe falſum: q: licet ſint duo ꝑcepta tñ Arg. ꝓmo
vnũ eſt in alio: ğ vnus motus videt̃ eſſe in vnũ ꝑ ali-
ud. Itẽ in naturis idẽ motus eſt ad mediũ ⁊ ad ex 2o
tremũ. ꝓxim⁹ aũt eſt mediũ/⁊ deus finis dilectõnis
ğ idẽ motus eſt q̃ diligo ꝓximũ/⁊ diligo deũ. Itẽ 3o
aug. dicit hic ꝙ in ꝓximo nihil diligit̃ niſi de⁹: ⁊ hoc
idẽ dicit in multis locis li. de tri. ğ idẽ mot⁹ eſt in ꝓxi-
mũ ⁊ in deũ: vt videt̃ Itẽ dam̃ dic̃ ꝙ adoratio ima 4o
ginis refert̃ ad ꝓthotypũ: ğ ⁊ dilectio imaginis re
fert̃ ad exẽplar: ſed ꝓxim⁹ diligit̃ vt imago: ğ mot⁹
ꝑtingit vſq; ad deũ. Itẽ ꝓxim⁹ nõ diligit̃ niſi rõe 5o
vſus dilectiõe. ad aliud aũt refert̃ hmõi dilectũ. ſ. ad
id q̃ fruendũ eſt: ğ videt̃ ꝙ mot⁹ nõ q̃ceſcat niſi in deo

Sed ꝯ tria ſunt q̃ exigunt̃ ad motũ vnũ. ſ. vnitas Rões ĩ ꝯm
ſpacij tpis ⁊ mobilis. hoc aũt tpe q̃ q̃s diligit ꝓximũ Prima.
nõ cogitat actu d deo: ğ nõ eſt neceſſe ꝙ ſit vn⁹ Si Obo.
dicas ꝙ habitualit' refert̃ hoc nihil eſt: q: nos q̃rim⁹ Sol'o
de vniuerſitate mot⁹ cui nõ ſufficit habitualis rela-
tio: ſed actualẽ oportet adeſſe Itẽ motus numerat̃ 2a
a materia circa quã eſt in numero: ſed hic ſunt diuerſe
materie nũero: ğ ⁊ diuerſi mot⁹. Itẽ ſi ꝓpter finẽ eſ 3a
ſet vn⁹ mot⁹/tũc etiã eſſet vn⁹ mot⁹ cũ diligo petrũ/
cũ diligo paulũ vtrũq; ꝓpter deũ/qđ eſt abſurdum.
Itẽ vn⁹ eſt intẽſior alio: q: ex toto corde diligim⁹ 4a
deũ ꝓximũ aũt ſicut noſipſos: ſz nõ pt̃ eſſe vn⁹ mot⁹ ſic
intẽſior ⁊ remiſſior: ğ nõ põt eſſe vn⁹ mot⁹ numero.
Sol'o dõm ꝙ põt eſſe vn⁹: ⁊ pñt eſſe plures. vnde Solutio
qñ ꝓxim⁹ nõ ſumit̃ ibi vt imago diuine bonitatis in ad totũ.
quã actualit' tendit dilectio. ⁊ hoc mõ ꝓcedũt rõnes
primo inducte. diuerſi aũt qñ actualit' nõ ꝓcedit̃ vlte
rius niſi intentõe habituali. ⁊ hoc mõ cõcludũt ſeq̃n
tes rõnes. Sol'o tñ ad rões inductas de facili pa-
tet vnicuiq;: quia ille que in cõtrariũ inducunt̃ ſunt
ſolutiones precedentium.

De modo diligendi.

Conſequẽter modũ vtriuſq; dilectionis ad-
uertamus. Hec regula (ut ait Aug.) dilectõ-
nis diuinitus cõſtituta eſt: vt deũ ꝓpter ſe ex
toto corde ⁊ ꝓximũ diligas ſicut teipm̃. i. ad
qđ ⁊ propter qđ teipm̃ diligere debes. In bo
no ergo ⁊ ꝓpt' deum teipm̃ diligere debes. in
bono ğ diligẽd⁹ eſt ꝓxim⁹ nõ in malo: et ꝓpt'
deũ. Proximũ xo oẽm hominẽ optet intelli-
gi: q: nemo eſt cũ q̃ ſit opandũ male. Qui ğ
amat hoĩes vł q: iuſti ſũt: vł vt ſint iuſti ama
re debet: hoc eſt in deo vel propter deũ. Sic
em̃ ⁊ ſeipm̃ amare debet: ſcz in deo vel ꝓpter
deũ. i. q: iuſtus eſt: vel vt iuſtus ſit. Qui em̃
aliter ſe diligit iniuſte ſe diligit: q: ad hoc ſe

pō.10. diligit vt ſit iuſt⁹. Ad hoc ergo vt ſit malus:
8 nō ergo iā ſe diligit. Qui eñi diligit iniquita
tē odit animā ſuā. Mod⁹ ergo diligēdi p̄cipi
endus eſt hoī.i. quomō ſe diligat vt pſit ſibi.
Quin aūt ſe diligat: ꝛ ꝓdeſſe ſibi velit: dubi
tare dementis eſt. Mod⁹ autē p̄cipiꝛ cum ait
ſicut teip̄m vt ꝓximū diligas ad qḋ teipſum.
Si ergo te nō ꝓpter te diligere debes: ſed ꝓ
pter illū vbi dilectiōis tue rectiſſim⁹ finis eſt
nō ſuccēſeat ali⁹ aliquis homo: ſi ꝛ ip̄m ꝓpꝛ
deū diligis. Huius dilectiōis modū veritas
Joh.13. inſinuat dicēs: Mandatū nouū do vobis vt
diligatis inuicē ſicut dilexi vos.i. ad qḋ dile
xi vos.ſ. vt filij ſitis: vt vitā habeatis.

Arti. VIII. D An mod⁹ diligēdi quo p̄cipiꝛ: diliges ꝓ
ximū tuū ſicͤ teip̄z ſit mod⁹ ordiate charitatꝭ
Cinde queriꝛ de hoc qḋ dicit ibi [Cōſequēꝛ
D modū vtriuſqꝫ dilectiōis aduertamus ꝛc̄.]
Modus eñi quo diligā ꝓximū ſicut meip̄m
nō videꝛ eſſe ordinate charitatis: ſi eñi ordinata cha
ritate plus diligo magis mihi cōiunctū/ videꝛ ꝙ p̄
cipue meip̄m debeā diligere: ergo nō tātum ꝓximū
Solo q̄ntū meip̄m. Solo dōm ꝙ ſicut dicet infra prin
cipalitas relinquiꝛ materie: nec ſilr̄itudo ſumiꝛ a q̄n
titate affect⁹ vel effect⁹ in diligēdo: ſed poti⁹ a mō q̄
ſumiꝛ ex pᵗe finis: ꝛ iō exponit Aug⁹.i. ad qḋ teip̄m
in quo teip̄m: q̄ꝛ in gratia diligis te ꝛ ad beatitudi
nē diligis te: ſi diligis te in charitate ꝛ in eodē ꝛ ad
idē diligis aliū ex charitate/ aut ſi aliter diligis non
diligis ex charitate.

Arti. IX. J An qui diligit iniquitatē odit aīam ſuā.
Cinde queriꝛ de hoc qḋ dicit ibi [Qui enim
Arguiꝛ ꝓo D diligit iniquitatē odit aīam ſuā]. ꝙ.a. Hoc
eñi videꝛ eſſe cōtra Aug. in lib. de ci. dei. vbi
dicit ꝙ nullus odit ſe vel vitā ſuā: ſed illi q̄ occidunt
ſe odiūt miſeriā ſuā ꝛ nō eſſe/ vel viuere ſuū: ꝛ magꝭ
20 volūt nō eſſe q̄ꝫ in tali miſeria eſſe. Itē de demone
q̄ min⁹ videꝛ/ videꝛ eſſe falſum qḋ dicit dyoñ. ꝙ bo
Solo nū ꝛ optimū cōcupiſcūt eē viuere ꝛ intelligere. So
ad primū. lutio eſt odiū affect⁹: ꝛ hoc mō nemo odit ſeip̄m ꝛ eſt
odiū effect⁹.ſ. q̄ñ facit aliq̄a ad qḋ ſequiꝛ malū ſuūꝫ
Ad ſecūdū. ꝛ hoc mō intelligiꝛ qḋ dicꝛ h. Ad id qḋ obijciꝛ de
Aug. dōm ꝙ eſſe viuere ꝛ intelligere dupliciꝛ cōſide
ratur.ſ. abſolute ꝛ in relatōe ad penā p̄rio mō cōſide
ratū ab oīb⁹ appetiꝛ q̄ ſunt ꝛ viuūt ꝛ intelligūt: ſecū
do mō nō: q̄ꝛ malūt nō eē q̄ꝫ ſic eē: ſicut dicit dñs de
Juda Mat.26. Meli⁹ illi erat ſi nat⁹ ꝛc̄.

De modo diligēdi deū.

Dilectiōis aūt dei mod⁹ inſinuaꝛ cū dꝛ ex to
to corde.i. ex toto intellectu: ex tota aīa.i.
ex tota voluntate: ex tota mēte.i. memoria:
vt oēs cogitatiōes ꝛ oēm vitā ꝛ oēm intelle
ctū in illū cōferas a quo habes ea q̄ confers.
Hec dicēs nullā partē vite nr̄e reliq̄t q̄ vaca
re debeat: ſꝫ q̄cq̄d venerit in animū: illuc ra
piaꝛ quo dilectiōis impet⁹ currit: ꝛ diligere
deū ꝓpter ſe mod⁹ eſt diligēdi deū: ꝛ ſūt iſti
duo modi diligēdi deū vt q̄buſdā placet.

De impletiōe illius mādati.

Illud autē p̄ceptū nō penit⁹ impleꝛ ab hoīe
in hac mortali vita: ſed ex pᵗe nō ex toto: q̄a
ex parte diligim⁹ ſicut ex parte cognoſcim⁹.
In futuro autē implebiꝛ ex toto. Vñ Aug⁹
Cū adhuc eſt aliq̄d carnalis ꝯcupiſcētie: nō
oī mō ex tota aīa diligiꝛ de⁹. Caro aūt nō dꝛ
cōcupiſcere niſi aīa carnalr̄ cōcupiſcit. Cum 1. Cor. 13.
aūt venerit qḋ pfectū eſt vt deſtruaꝛ qḋ ex p
te eſt.i. vt iā nō ex pᵗe ſit: ſꝫ ex toto: charitas
nō aufereꝛ: ſed augebiꝛ ꝛ implebiꝛ. In q̄ ple
nitudine illud p̄ceptū charitatis iplebiꝛ: Di
liges dñm deū tuum ex toto corde ꝛc̄. Tunc
erit iuſt⁹ ſine pctō: q̄ꝛ nll'a erit lex repugnās
mēti. Tūc prorſus toto corde: tota aīa: tota
mēte diliges deū: qḋ eſt ſūmū p̄ceptū.

Queſtio de precepti rōne.

Sed cur p̄cipiꝛ hoī iſta pfectio cū in hac vita
eā nemo habeat? Quia nō recte curriꝛ ſi quo
currēdū eſt neſciaꝛ. Quō aūt ſcireꝛ ſi nullis
p̄ceptis oñdereꝛ. Ecce habes cur illud p̄ce
ptū ē qḋ hic penit⁹ impleri nō pōt. Impleꝛ tñ
ex parte.ſ. ſm perfectionē vie. Alia eſt enim
perfectio currētis: alia ꝑuenietis. Facit hoc
mādatū vt curſor: qui deū ante oīa ꝛ pre oī
bus diligit: nec tñ oīno perficit.

Qḋ alterū mādatū ī altero eſt.

Cū aūt duo ſint p̄cepta charitatis: ꝓ vtroqꝫ
ſepe vnū poniꝛ: nec īmerito: q̄ꝛ nec de⁹ ſine ꝓ
ximo nec ꝓxim⁹ ſine deo diligi pōt. Vñ apl's
oē mādatū legis dicit inſtaurari.i. cōtineri ꝛ
impleri in hoc verbo: Diliges ꝓximū tuū ſi Rom. 13. ꝛ Gal. 5.
cut teip̄m. Et xp̄s dilectionē ꝓximi ſpeciali⁹
cōmemorat dicēs: Mādatū nouū do vobis Joh. 13.
vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos: vbi illud
mai⁹ mādatū dilectiōis dei videꝛ p̄termiſſū
ſed bñ intelligētib⁹ vtrūqꝫ inueniꝛ in ſinguꝭ:
q̄ꝛ q̄ diligit deū nō pꝫ eū cōtēnere quē de⁹ p̄
cipit diligi: ꝛ q̄ diligit ꝓximū q̄d in eo dili
git niſi deū? Ipſa eſt dilectio ab oī mūdana
dilectiōe diſcreta: quā diſtinguēs dñs ait: ſi
cut dilexi vos: Quid eñi niſi deū dilexit ī no
bis: nō quē habebam⁹: ſꝫ vt haberem⁹: ſicut
medicus egrotos: ꝛ q̄d in eis diligit niſi ſalu
tē: quā cupit reuocare: nō morbū quē venit
expellere. Sic ꝛ nos inuicē diligam⁹: vt q̄n
tū poſſum⁹ inuicē ad habendū in nobis deū
ex dilectione attrahamus.

Que charitate diligēda ſint.

Sed que hac dilectiōe diligēda ſint iā inqui
ram⁹. Nō eñi oīa vt ait Aug⁹ q̄b⁹ vtēdū eſt
diligēda ſunt: ſꝫ ea ſola q̄ vel nobiſcū ſocieta

te quadā referunꝫ in deū: ſicut eſt homo vel
angelus vel ad nos relata: beneficio dei per
nos īdigēt: vt corpus: qđ ita p̄cipiēdū eſt di
ligi: vt ei ordinate prudēterq̧ cōſulaꝫ.

Arti. X R. An in amore ſit habēdus modus: ⁊ quis ſit
ille modus.

Einde queriꝫ de hoc qđ dicit ibi [Dilectōis
Arguiꝫ p° d autē dei mod⁹ in ſinuaꝫ ⁊c̄.] Iſte em̄ modus
eſt nō hīe modū: vt dicit Bern. in lib. de dili-
gendo deo Cauſa dilectōis dei de⁹ ē modus eſt ſine
Queſtiūcu mō diligere. Ulteri⁹ q̄riꝫ de expoſitōe quā fac ex
la ſecūda. toto corde. i. ex toto ītellectu ſine errore: ⁊ ex tota aīa
Obiectio id eſt ex tota volūtate: ⁊ ex tota mēte. i. ex tota memo
prima. ria: aut em̄ intelligiꝫ ſm actū/ aut ſm habitū. ſi ſm
actū tūc videꝫ impoſſibile: q2 qn̄ aliud intelligimus
tūc nō eſt actualiter intellect⁹ cōiūct⁹ diuinis: ⁊ hoc
2a ſepe etiā facit chriſt⁹ ⁊ alij ſancti. Itē mod⁹ charita-
tis deberet aſſumi tot⁹ ex affectu: ſicut ipſa charitas
3a tota eſt in affectu. Itē duplicē modū charitatꝭ po-
nit in cognitiua parte qđ videꝫ eſſe incōueniēs cum
4a ipſa charitas tota ſit in affectu. Itē Bern. aliť ex-
ponit. ſ. ſapiēter/ dulciť/ fortiť: ſed fortiť nō cōuenit
memorie: ergo videꝫ q̧ mēs ꝓ memoria nō ponatur.
Queſtiūcu Ulteri⁹ q̄riꝫ ſi impoſſibile eſt īpleri in via hoc p̄-
la tertia ceptū: videꝫ q̧ ſic: dicit em̄ Hieron. Maledictus q̄
Arguiꝫ p° dicit deū p̄cepiſſe impoſſibile. Itē Hiero. O teme
2o ritas hoīm: o inſanoꝝ inſania deū oīs ſciētie dupli-
ci ignorātia accuſans. ſ. q̧ neſcit q̄d fecerit: ⁊ q̧ neſcit
q̄d iuſſerit quaſi impoſuerit mādatū qđ impleri nō
3o poſſit. Itē Aug⁹ in lib. de ꝟbis dn̄i. Seruū pigrū
4o nō dānaret: ſi ea q̄ nullo mō fieri p̄nt imparet. Itē
5o ad q̄d p̄ciperet ſi impleri nō poſſet. Itē Matt. 19.
Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata. ⁊ dicit ibi q̧ p̄
Rōnes in mū mādatū eſt qđ hic poniꝫ: ergo neceſſe eſt ſeruari ſi
ꝯriū prima velim⁹ ad vitā ingredi. Sed cōtra Bern. dicit q̧
2a impoſſibile eſt impleri in via: ⁊ q̧ impoſſibilitas p̄ce
pti nō facit trāſgreſſorē: ſed humilē. Itē vnū eſt ī ne
gatiuis qđ nō p̄t impleri. ſ. nō ꝯcupiſces: q̄diu ei eſt
pugna carnis cōtra ſpm̄ neceſſe eſt aliq̄d incidere de
illicito motu cōcupiſcētie: ⁊ impoſſibile eſt oēm cogi-
Solō tatū ⁊ vitā ⁊ intētionē ſemꝑ ad deū referri. Solō
ad primū dōm eſt ad primā q̧ nō eſt in amore mod⁹ nō habu-
iſſe modū: vt dicit Bern. ⁊ ſic eſt in oībꝫ ꝟtutibꝫ theo
Ad obiectū logicis. Ad aliud dōm q̧ nihil ꝓhibet q̧ charitas
primū. modū habeat ex parte intellect⁹ ⁊ memorie: q2 volū
tas eſt ex illis duabꝫ ſm q̧ dilectio eſt in ipſa ſicut ſu
pra oñdim⁹: q2 dilectio ponit amorē rōnalē: ⁊ ille ꝓ-
prie charitas eſt ſm q̧ eſt de bono increato qđ ineſti-
Ad quartū mabiľ eſt p̄cij. Ad aliđ dōm q̧ intelligiꝫ ſm actū ſed
Ad ſecūdū nō obligat ad ſemper vt infra patebit: nō em̄ puto q̧
⁊ tertiū. aliqđ p̄ceptū ſit de habitu. Ad aliud p₃ ſolō ꝑ ante
Ad q̄ſtiūcu dicta in his q̄ dicta ſunt ad q̄ſtiūculam ſecūdā. Ad
lam ſcđam aliud dōm q̧ Bern. magis attēdit id qđ dī Deuť. 6
vbi diciꝫ: Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde: ex to-
ta aīa ⁊ ex totis viribus q̄z attēdit illa q̄ ponunꝫ in
euāgelio: q2 ſine dubio mēs ꝓpinquior eſt memorie/
q̄z alie potētie ſicut inuit mgr̄ in verbis Aug. j. lib.
Ad q̄ſtiūcu di. iij. Ad id qđ vlteri⁹ q̄riꝫ vtrū impleaꝫ in via di
lā tertiā p₃ cendū videꝫ mihi q̧ ē totalitas vie: ⁊ totalitas p̄rie ſi
ſolō ꝑ totū. ue totalitas ſimpľr ⁊ totalitas poſſibilis nobis. To
talitas vie ſiue poſſibilis nobis eſt vt nihil cōtrariū
habeam⁹ in intellectu vel memoria/ vel volūtate: ⁊
hoc mō intelliguntꝫ auctoritates inducte: ⁊ ſiliter in
telligiꝫ aliud p̄ceptū qđ eſt nō cōcupiſces: quātū em̄
ad id qđ directe ꝓhibeꝫ in p̄cepto qđ eſt cōcupiſcētia
mortalis pōt in via impleri: quo aūt ad id qđ indire
cte cadit ī p̄cepto nō impleꝫ: nec etiā directe hoc mō
p̄cipiꝫ. Totalitas autē p̄rie eſt in toto actualiť ferri
in deū ⁊ ſemꝑ: ⁊ hoc mō intelligiꝫ dictū Bern. ⁊ hoc
qđ dī in lr̄a qđ p̄cipiꝫ ad oſtēſionē glorie future ī no
bis nō vt impleam⁹: hoc em̄ erit gloria nr̄a q̧ deus
ſit oīa in intellectu/ volūtate ⁊ mente noſtra. Ex alia
patēt ꝑ ea q̄ ponunꝫ in lr̄a. ſ. quare precipiunꝫ. Ad
oīa aūt obiecta per diſtinctionē iſtā p₃ ſolō. Notan-
dū tn̄ q̧ nō eſt ſiľe de hoc: nō cōcupiſces: ⁊ de māda-
to: q2 illud negatiuū eſt ⁊ obligat ſemꝑ ⁊ ad ſemꝑ: ⁊
nō oportet dicere q̧ nō obligat niſi quātū ad ea que
directe cadūt ſub ꝓhibitiōe. Hoc autē: diliges dn̄m
deū tuū ⁊c̄. affirmatiuū eſt: ⁊ ideo obligat ſꝑ: ſed nō
ad ſemꝑ: ⁊ iō totalitas quedā nō eſt in p̄cepto: ſed nō
impleꝫ ſm totalitatē niſi q̄nq̧.

Si illo precepto iubemur dili-
gere totū proximū ⁊ nos totos.

Ic poteſt queri vtrū Di. xxvii. de cha-
b in illo mādato dilectiōis proximi ritate quā-
totū ꝓximū. i. aīam ⁊ corp⁹ noſq̧ rū ad dilig-
ipſos totos diligere p̄cipiamur. Ad qđ dici- bilium nume
mus: oē gen⁹ diligēdaꝝ rerū in illis duobus rū ⁊ diſtin-
mādatis cōtineri. Quattuor enim diligēda ctione.
ſunt vt ait Aug⁹: vnū qđ ſupra nos eſt. ſ. de⁹
alterū qđ nos ſum⁹: tertiū qđ iuxta nos eſt. ſ.
ꝓxim⁹: quartū qđ infra nos eſt. ſ. corp⁹. De a
ſecūdo ⁊ quarto nulla p̄cepta dāda erāt: ſc₃
vt diligerem⁹ nos vel corp⁹ noſtrū: p̄cipitur
aūt de⁹ diligi ⁊ ꝓxim⁹. Ut autē quiſq̧ ſe di
ligat p̄cepto nō eſt op⁹. Quātūlibet em̄ ho-
mo excidat a ꝟitate remanet illi dilectio ſui
⁊ dilectio corporis ſui: q2 nemo vnq̄ carnem
ſuā odio habuit. Nā viri iuſti q̄ corp⁹ ſuum Eph. 5.
cruciāt: nō corp⁹: ſed corruptiōes ei⁹ ⁊ pōd⁹
oderūt. Hic videꝫ Aug⁹ tradere q̧ ex prece-
pto nō teneamur diligere noſmetipſos vľ cor
pus noſtrū: qđ ſi eſt: nō oē gen⁹ diligendarū
rerū illis duob⁹ p̄ceptis cōtineꝫ: q2 cū ⁊ noſ-
ipſos ⁊ corp⁹ noſtrū diligere debeam⁹ ad q̄d
neceſſariū eſt p̄ceptū cū ſcriptū ſit: Qui dili Ps. 10.
git iniquitatē odit aīam ſuā. S₃ ſpāle de hoc
p̄ceptū nō erat dādū nec ſpāli p̄cepto opus
erat id tradi: vt quiſq̧ ſe vel corp⁹ ſuū dilige
ret: q2 hoc in illo p̄cepto cōtineꝫ: diliges ꝓxi
mū tuū ſicut teipſm. Ibi em̄ ⁊ ꝓximū totū: ⁊
te totū intelligere debes. Un̄ Aug⁹ in eodē
Si te totū diligas. i. aīam ⁊ corpus ⁊ ꝓximū
tuū. i. aīam ⁊ corpus: homo em̄ ex aīa cōſtat
⁊ corpore: nullū reꝝ diligēdaꝝ genus in his
duob⁹ p̄ceptis p̄termiſſum eſt. Cū em̄ p̄cur-
rat dilectio dei: eiuſq̧ dilectōis modus pre-

ſcriptis appareat: ⁊ ſequaꝛ dilectio ꝓximi: de tua dilectiōe nihil dictū videꝛ. Sed cum dictū eſt: Diliges ꝓximū tuū ſicut teipm ſimul ⁊ tui abs te dilectio ꝑtermiſſa nō eſt. Ecce hic aperte dicit in illo ꝑcepto nō tm̄mō ꝓximi: ſed ⁊ tui dilectionē cōtineri ⁊ totiꝰ ꝓximi totiuſq₃ tui. Ex quo apparet q̄ dictum eſt de ſecūdo ⁊ quarto .i. de dilectiōe noſtri ⁊ corporis noſtri nulla ꝑcepta dāda: ita eſſe intelligēdū .ſ. ſpecialia ⁊ diuiſa: qꝛ ī illo vno totū cōtineꝛ: ⁊ qꝛ id qđ ſumus ⁊ qđ infra nos eſt ad nos tn̄ ꝑtinēs nature lege diligimus q̄ in beſtijs etiā eſt. Ideoq₃ ⁊ de illo qđ ſupra nos eſt: ⁊ de illo qđ iuxta nos eſt: diuiſa ꝑcepta ſumpſimꝰ. In quorū altero eius qđ ſumus: ⁊ illiꝰ qđ infra nos eſt dilectio cōtineꝛ. (Sic ꝯdita ē mēs hūana vt nūq̄ ſui nō meminerit: nūq̄ ſe nō itelligat nūq̄ ſe ñ diligat: ſ₃ qm̄ q̄ odit aliquem nocere illi ſtudet. Nōne īmerito ⁊ mēs hoīs qñ ſibi nocet ſe odiſſe dr̄. Neſciēs ei ſibi vult male dū nō putat ſibi obeſſe qđ vult: ſed tamē male ſibi vult qñ illud

pſ. 10. odit qđ obſit ſibi ſm illud: Qui diligit iniq̄tatē odit aīam ſuā. Qui ḡ diligere ſe nouit deū diligit. Qui vō nō diligit deū: etiā ſe nō diligit: qđ ei naturaliter inditū eſt: tn̄ nō incōgrue ſe odiſſe dr̄ cū id agit qđ ſibi aduerſaꝛ ⁊ ſeipm tanq̄ ſuꝰ inimicꝰ ſequiꝛ).

A Ic queri pōt vtrū illo mādato ⁊c.] In hac

b parte agit de dilectione in cōparatione ad diligibile. Et diuidiꝛ in ptes tres ſm tres diſtinctiōes q̄ hic cōtineꝛ. In q̄r̄ pria agit de numero diligēdoꝝ. In ſecūda de ordine q̄ incipit ibi] Poſt ꝑdicta de ordine charitatis agēdū eſt. In tertia parte agit de quibuſdā dubitabilibꝰ q̄ ſequūꝛ ordinē diligēdoꝝ: ⁊ hec incipit di. iij. ibi [Hic queri ſolet qđ potiꝰ ſit pluriſq₃ meriti ⁊c.] Prima harū q̄ eſt pn̄tis lectiōis diuidiꝛ in q̄ttuor ptes. In q̄r̄ pria determinat mgr̄ numerū diligendoꝝ ex charitate. In ſecūda querit qualiter in hūc numeꝝ incidūt angeli. In tertia q̄liter in illū numeꝝ incidit chriſtus. In q̄rta quot modis dr̄ ꝓximus: ſcđa ibi [Oriꝛ aūt hic queſtio de angelis ⁊c. tertia ibi [Ex quo ⁊ dn̄s ꝓximū ſe noſtrū ⁊c: quarta [ibi [Hic notādū ꝓximū dici diuerſis modis ⁊c.

Arti. 1 An ples ſubc q̄ mgr̄ enūerat ſint diligēde

Ueriꝛ aūt hic añ lr̄am de nūero diligendoꝝ

q ex charitate. Et queriꝛ primo vtrū ples ſube ſint diligēde q̄ hic determinaꝛ. Secūdo vtꝝ virtutes vel alie gr̄e ſint diligēde ex charitate. Tertio vtꝝ irrōales creature ſint de numero diligēdoꝝ

Ad primū. ex charitate. Ad primū ſic obijciꝛ: in lr̄a dr̄ q̄ hoc eſt diligēdū ex charitate qđ nobiſcū referꝛ ad eandē btitudinē participādā: ergo corpꝰ ꝓximi diligendū

Solō eſt ex charitate. Si aūt dicas q̄ pars ñ facit nume-

Obiectio rū cū toto: ⁊ iō corpꝰ ꝓximi diligeꝛ in ꝓximo: hoc nihil eſt: qꝛ eadē rōne nō facit numeꝝ in teipſo: tn̄ in te

2º loco duoꝝ diligibiliū ponūꝛ corpꝰ ⁊ aīa. Itē in ſequēti di. Amb. ponit ſex diligibilia ex charitate: ḡ

3º videꝛ q̄ plura ſunt q̄ q̄ttuor hic poſita. Itē in quibuſcūq₃ nō eſt vna rō boni mouēs charitatē in illꝭ nō eſt vna rō diligibilis: ſed in corpe ⁊ aīa nō eſt vna rō boni: ergo nō eſt ibi vna rō diligibilitatꝭ: ergo videꝛ

4º q̄ illud diligibile cōſtituat corpꝰ ꝓximi. Itē videꝛ q̄ corpꝰ ꝓꝑiū nō ſit diligēdū ex charitate: qꝛ dicit dominꝰ in euāgelio: Qui amat aīam ſuā ꝑdit eā ⁊ ſancti odiūt corpora ſua ſicut dicit Paulus: Caſtigo corpus meū ⁊ i ſeruitutē redigo: qđ aūt odio habeꝛ nō diligiꝛ: ergo corpꝰ ꝓꝑiū ex charitate nō eſt diligen-

5º dū. Itē corruptibile eſt corpus: charitas aūt nūq̄ excidet: ergo charitas ⁊ corpꝰ nō ſunt ꝓportionalia

Solō ergo videꝛ q̄ ex charitate corpꝰ corruptibile nō ſit diligendū. Solō dōm q̄ nō ſunt niſi q̄ttuor ex charitate diligēda: ⁊ ad hoc intelligēdū aduerte q̄ rō diuiſiōis innuiꝛ in lr̄a: bonū eñ qđ mouet ad diligendū aut eſt btificās: ⁊ hoc eſt ſupra nos tripliciꝛ .ſ. dignitate ⁊ cauſa: qꝛ nos ſumꝰ ab illo ⁊ fine: qꝛ nos ſumus ad illud: ⁊ eſt totū nr̄m bonū: ⁊ iō illud habet ſpecialē rōnē mouēdi amorem noſtrū: aut eſt qđ nos ſumꝰ: ⁊ illud habet duplicē rōnē mouēdi .ſ. ſm principale qđ eſt aīa: ⁊ ſm illud qđ infra nos eſt: tn̄ ex cōiūctione ad nos ſpāliter mouet ad diligendū. Aut id qđ iuxta nos eſt / ſiue ſit illud aīa ꝓximi / ſiue corpus eiꝰ nō addit ſpālem rōnē qđ nos mouet ad diligēdū niſi qꝛ quadā ſocietate nobis vt btificabile cōiungiꝛ ſic autē nō eſt de corpore qđ cōiunctū eſt nobis vt inferius: nō vt iuxta nos ſocietate cōiūctū nobis: ⁊ qꝛ nō ſunt plures diuerſitates in genere boni ordinate ad btitudinē: iō nō ponunꝛ niſi q̄ttuor diligenda.

Ad primū. Dōm ergo ad primū q̄ corpꝰ ꝓximi nō eſt diligēdū niſi vt ſocietate ꝯiunctū: ſicut id qđ iuxta nos eſt

ad obiectōz ad ſocietatē btitudinis relatū: ⁊ iō nō habet aliā extra q̄ttuor rōnē diligibilitatis. Ad id qđ cōtra obijcitur dōm q̄ nō eſt ſiliꝛ: qꝛ corpꝰ noſtrū facit gradū diligibiliū reſpectu aīe noſtre .ſ. ſicut inferiꝰ ꝑ illam ad btitudinē relatū: ſed q̄cq̄d eſt in ꝓximo habet rōnem boni qđ iuxta nos eſt ſiue in corpore ſiue in aīa

Ad ſecūdū. accipiaꝛ. Ad aliud dicēdū q̄ Amb. nō aſſignat ibi numeꝝ diligēdoꝝ: ſed potiꝰ ordinē in numeratis: ⁊ iō q̄ttuor de illis incidūt ſub vno mēbro: vt infra pa-

Ad tertiū tebit di. ſequēti. Ad aliud dōm q̄ vna rō diligēdi eſt in corpe ⁊ aīa ꝓximi ſi rō in gn̄e accipiaꝛ .ſ. bonū qđ iuxta nos eſt: qꝛ nec in corpore nec in aīa ꝓximꝰ

Ad quartū eſt ſuꝑ nos / nec ſub nobis: ⁊ ſic patꝫ q̄ nō diligiꝛ niſi ſicut id qđ eſt iuxta nos. Ad aliud dicēdū q̄ h̄ ſatꝫ

Ad quintū ſoluiꝛ in lr̄a: qꝛ ſancti nō odiūt corpꝰ: ſed corporis corruptelas grauātes aīam. Ad aliud dōm q̄ h̄ parū valet: qꝛ licet corrūpaꝛ corpꝰ: tn̄ nō perit deo: ſed mutaꝛ in meliꝰ ſicut dicꝛ Job. 19. Rurſum circūdabor pelle mea ⁊ in carne mea videbo ſaluatorē meū. Et in collecta de mortuis Deus cui oīa viuunt ⁊ cui pereūt moriēdo corpa nr̄a: ſed mutanꝛ in meliꝰ.

Arti. II. B An virtutes ⁊ alie gr̄e diligēde ſint ex charitate: ⁊ vtꝝ btitudo creata ſit diligēda.

Arguiꝛ ꝓ Ecūdo queriꝛ vtꝝ virtutes ⁊ gr̄e alie ſint di-

a ligēde ex charitate. Videꝛ aūt q̄ ſic: qꝛ dicit Augꝰ q̄ q̄ diligit fratrē diligit ipſam dilectionē: dilectio aūt eſt virtꝰ: ergo diligēda eſt ex charita-

2º te. Itē diligēdū eſt ex charitate qđ ad btitudinē referꝛ: ſ₃ nihil ita ad btitudinē referꝛ: ſicut id qđ eēntialꝛ manet in btitudine. virtutes aūt eſſentialꝛ manēt

in btitudine:ergo virtutes ſunt ex charitate diligē-
3º de. Itē aliqͥs diligit virtutes:ideo qꝛ eis merer̄:cō-
ſtat autē ꝙ illa dilectiōe mer̄:ergo eſt gratuita nō
naturalis:ergo oportet ꝙ ſit charitas:ergo videt̄ ꝙ
4º virtutes ex charitate diligant̄. Itē diligens petō
demeret̄ illa dilectiōe:virtutes ergo diligens vt ad
deū ordināt meret̄ ꝑ oppoſitū actū:ꝛ nō meret̄ aliqͥs
niſi ex charitate:ergo videt̄ ꝙ diligēde ſunt ex chari-
5º tate. Itē dñs Primū querite regnū dei ꝛ iuſticiā
eiꝰ:ergo debemꝰ qrere iuſticiā ducētē ad regnū:ꝗc-
ꝗd aūt querit̄ ad regnū ordinās meritorie querimꝰ:ꝛ
ergo ex charitate ex qua eſt oē meritū vt dicit Augꝰ

In oppoſi- Sed cōtra in lr̄a dicit̄ ꝙ nō ſunt niſi qͣtuor i cha-
tū argu. pº ritate diligēda:ergo virtutes nō ſūt diligēde ex cha
2º ritate. Itē nō participāt eandē nobiſcū btitudinē:
qꝛ nō ſunt rōnales ſube:que ſole capaces ſunt btitu
qſtiūcula. dinis:ergo nō ſunt diligēde ex charitate. Iuxta h̄
vlteriꝰ querit̄ vtꝝ btitudo creata ſit diligēda ſupra
Arguit̄ pº nos ex charitate. Videt̄ aūt ꝙ ſic:qꝛ id qd btificat
ꝙ ſic. ſupra nos eſt diligēdū:beatificat aūt btitudo creata
2º ergo ſupra nos eſt diligēda. Itē Augꝰ diffinit ſu
prema media ꝛ infima bona:ꝛ inter ſupma ponit v-
tutes:ꝛ multomagis beatitudinē:ſed cōſtat ꝙ bonū
mouet:ergo magis bonū magis mouet:ſed beatitu-
do eſt bonū ſupra nos:qꝛ maiꝰ ꝗ̄ potētie animi que
ſunt media bona:ergo ſupra nos eſt diligēda:vt vi-
3º detur. Itē finis eſt diligēdꝰ pluſꝗ̄ id qd eſt ad fi-
nē:btitudo aūt eſt finis ꝛ nos ad finē:ḡ btitudo ſup̄
Rō in op- nos eſt diligēda. Sed cōtra in numero diligēdo-
poſitū. rū nō ponit̄:ergo nō eſt diligēda ex charitate:ḡ nec
ſupra nos diligēda. Itē i lr̄a dr̄ ꝙ vnū ſolū ſup̄ nos
eſt diligēdū qd eſt deꝰ:btitudo aūt creata nō eſt deꝰ
Solō ergo nō eſt ſupra nos diligēda. Solō ſine p̄iudi-
cio dico ꝙ virtutes pñt diligi ex charitate:ꝛ pñt nō
diligi:ꝛ iſta nō repugnāt:diligi eñ pñt ex charitate
ſic forme ordinātes ad btitudinē:nō autē diligi pñt
ex charitate:ſicut viuētes i btitudine btificādo nos
effectiue:ꝛ vt obiectū btitudis:ꝛ ſicut participātes
btitudinē nobiſcū:ꝛ tñ de his dat̄ diuiſio q̄ habet̄
in lr̄a:ꝛ nō de primis:ꝛ hoc iō:qꝛ illa diligunt̄ tāꝗ̄
rōes diligibilitatis:ſi eñ querit̄ ab aliq̄ q̄re diligit
aliū:reſpōdebit ꝙ ꝓpter virtutē:ꝛ ad virtutē:ꝛ ideo
nō eſt vna rō dilectiōis in habitib' talib' ꝛ gratijs ꝛ
diligibilib' q̄ hic enumerāt̄. Alij tñ alit̄ dicūt diſtin-
guētes duplicē dilectionē.ſ.amicicie ꝛ cōplacētie:et
dicūt ꝙ virtutes ꝛ ea bona q̄ ad vitā pertinēt diligi
mus nos:ꝛ non dilectiōe cōcupiſcētie:ſed diligēda
q̄ hic enumerant̄ diligimꝰ dilectiōe amicitie. Sed h̄
plane falſum eſt:qꝛ nulla dilectio fructꝰ eſt dilectio
amicitie inquātū hmōi:ꝛ tñ diligimꝰ deū dilectiōe
fructꝰ.ſil'r nō eſt bene dictū ꝙ aliqͥs ſe diligat di-
lectiōe amicicie:qꝛ amicicia relatio eſt q̄rēs diuerſi-
tatē in diligibilitate ꝛ dilecto:ꝛ iō ad priorē ſolutio
nē eſt redeūdū. Itē qdā alij dicūt ꝙ naturali amore
diligimꝰ virtutes:ꝛ iō nō ponunt̄ inter diligēda ex
charitate:ꝛ hoc itēꝝ falſum eſt:ſi gn̄aliter intelliga
tur:qꝛ poſſumꝰ ꝛ ꝓximū ꝛ nos ꝛ deū ꝛ v̄tutes natu
rali amore diligere:ꝛ vnūqdqꝫ iſtoꝝ. Etiā poſſumꝰ
Ad p̄mas diligere amore ḡtuito meritorio q̄ ē charitas. Per
rōes ꝛ p̄ci hoc etiā pꝫ reſpōſio ad rōes oēs primo inductas:cū
pue ad pri eñ dicit Augꝰ:Qui diligit fratrē diligit ipam dile
mā. ctionē nō intelligit eandē rōnē diligibilitatis eſſe in
Ad ſecūdā. in vtroqꝫ:ſed aliā ꝛ aliā. Ad aliud dōm ꝙ nō refe
runt̄ virtutes ad btitudinē vt participātes eā:ſꝫ vt

diſpōes formales adaptātes ſubiectū ad hoc vt hea-
tificet̄. Ad aliud dōm ꝙ meret̄ diligēs virtutes: Ad alia ſil'r
ſed ex hoc nō ſequit̄ ꝙ in alia rōe diligat in q̄ diligit
alia vt dictū eſt. ꝛ ꝑ hoc pꝫ ſolō ad alia. Ad id qd Ad queſtiū
vlteriꝰ q̄rit̄ dōm ꝙ btitudo creata nō eſt ſup̄ nos di culā dōm
ligēda ſed ꝓpter nos:qꝛ nō q̄rimꝰ eā niſi ꝓpter nos/
vt ipſa diſpoſita increata btitudine ꝑfruamur. Ad Ad primū
primū ergo dōm ꝙ nō btificat niſi formalit̄:cū autē ꝯ qſtiūculā
dr̄ ꝙ btificās eſt ſup̄ nos diligēdū intelligit̄ de btifi
cante effectiue:ꝛ ſicut obiectū btitudinis. Ad ali- Ad ſecūdā.
ud dōm ꝙ boni qn̄titas intendit̄ dupl'r.ſ.ſm ordinē
ad vitā:vel ſm dignitatē nature q̄ refertur ad par-
ticipādū deū glorificantē. Primo mō intelligit̄ di-
ſtinctio Aug.ꝛ iō magna bona vocat q̄b' recte viuit̄
ꝛ ſine quib' recte viui nō pōt:media aūt ſine q̄b' quī
dē recte viui nō pōt:ꝛ q̄b' tñ recte nō viuit̄:vt potē-
tie aie. Infima aūt bona q̄b' nec recte viuit̄:ꝛ ſine q̄
bus recte viui pōt:vt ſpēs quorūlibet corpoꝝ:ꝛ bo-
na fortune que iocūdā faciūt btitudinē:vt dicit phs
ꝛ iō diſtinctio Aug.nō valet ad ꝓpoſitū:qꝛ talia dili
guntur oia ꝓpter nos:ꝛ nos ſumꝰ meliora bona eis
ſm gradū participādi btitudinē increatā:ſolo autē
illo mō diligēdū ē ſup̄ nos qd in illo ordine melius
ꝛ altiꝰ eſt. Ad aliud dōm ꝙ btitudo creata nō eſt Ad tertiū
finis vltimꝰ niſi ſicut terminꝰ opis finis eſt:ſed non
eſt finis vltimꝰ in quo q̄ſcit intētio:ꝛ iō nō oportet
ꝙ ſupra nos diligat̄:ſed ꝙ diligat̄ ꝓpter opꝰ qd eſt
propter eam.

An oēs creature etiā irrōnales diligende ſunt ex charitate. Art. III.

℄ Ertio q̄rit̄ ſi oēs creature etiā irrōales diligē
t de ſunt ex charitate. Videt̄ aūt ꝙ ſic:qꝛ ſūt ve Arguit̄ pº
ſtigiū dei:ſi ḡ ex charitate diligimꝰ ꝓximū: ꝙ ſic.
(qꝛ imago dei eſt)ex eadē rōe debemꝰ diligere cūcta
q̄ ſunt veſtigiū. Itē cōformari debemꝰ deo in dili 2º
gēdo.de ipſo aūt dr̄ Sap.11. Diligis eñ oia q̄ ſunt
ꝛ nihil odiſti eoꝝ q̄ feciſti:ḡ cū ipſe nō diligat aliq̄ di-
lectiōe niſi ex charitate:nos ex eadē charitate oia de
bemꝰ diligere. Itē ponamꝰ ꝙ aliqͥs diligat bona 3º
tp̄alia tñ in illa rōne:qꝛ ſunt materia meredi ꝑ ele-
moſynas:cōſtat ꝙ ipſe dilectōe illa meret̄:ḡ eſt dile-
ctio charitat̄:ḡ bona tp̄alia diligi pñt ex charitate.
Sed ꝯ cū dr̄ hoc diligit̄ ꝓpter aliud:ꝛ nō diligit̄ ꝓ Rō in op-
pter ſe nō ſignat̄ dilectōis actꝰ trāſire in illud niſi ꝑ poſitū.
accñs:id aūt qd diligit̄ ꝑ accñs nō facit numeꝝ int̄
diligibilia:ḡ irrōales creature cū tñ ꝓpter aliud di
ligant̄ int̄ diligibilia nō faciūt numerū. Si dicas Obiectio
ꝙ noſipſos ꝛ etiā ꝓximū diligimꝰ ꝓpter aliud ꝛ tñ fa
ciūt numeꝝ in diligibilib':ꝛ ita nō videt̄ valere rō
illa. Cōtra cū nos diligimꝰ ꝓpter aliud vel ꝓximū Solō
nō refert̄ dilectio ad vſum:ſed potiꝰ ad fructū dei/vt
deo fruamur:ꝛ iō capacitas fruibil' facit rōnē dile-
ctiōis ꝑ ſe:licet nō ꝓpter ſe:ſed cū diligimꝰ irrōnalia
refert̄ tota dilectio imediate ad vſū ꝛ vſus in deū:ḡ
excludit̄ rō dilectōis ꝑ ſe:qꝛ nō ponit̄ in eis aliqd q̄-
re ꝑ ſe diligant̄:ḡ nō ſunt de numero diligendoꝝ ex
charitate. Solō dōm ꝙ irrōnalia nō diligunt̄ ex Solō.
charitate in q̄b' ſit rō diligibilitatis:ſꝫ charitas eſt
vl'is motor:vt diximꝰ in p̄cedēti diſt.ꝛ ſic fert̄ motu
ſuo in oē qd eſt/ſiue ſit ꝓpriū obiectū/ſiue nō/ſed hoc
mō nō loqmur hic/ſed potiꝰ q̄rit̄ ꝓ'ꝗ̄ rō obiecti cha
ritatis in nūero diligibiliū ex charitate. Ad p̄mū Ad primū.
ḡ dōm ꝙ rō veſtigij nō eſt rō diligēdi veſtigiū ſm eū

cui⁹ eſt veſtigiū: ⁊ idē eſſet in rōne imaginis ſi nō eēt
capacitas btitudinis in ipſa qua deū ꝑ btitudinem
Ad ſecūdū capēpōt: ⁊ ꝑmanere in eternitate. Ad aliud dicen
dū ꝙ de⁹ diligit oīa q̄ ſunt eq̄liter: ⁊ vna charitate q̄
ad ipm: nō tñ imprimit oīb⁹ rōnē vnā diligibilitatꝭ
ſed ſunt multe ⁊ iō quedā diligibilia ſunt ad vſum:
⁊ q̄dā ad btitudinē participādā: ⁊ illa ſunt ꝓprie ob-
iecta charitatis. Alia aūt diligunt̄ ex charitate ad
Ad tertiū. aliud: ⁊ nō hñt rōnē ꝓprij obiecti charitatis. Ad
aliud dōm ꝙ ipſe meret̄ q̄ ſic diligit tꝑalia: ſed iō me
retur: q: non tꝑalia diligit vt in q̄bus reficiat̄ cha-
ritas ſua: ſed poti⁹ q: nō diligēdo ea diſpergit ꝓpt̄ il
lū quē diligit: ⁊ hoc eſt qḋ q̄dā dicūt alijs verbis in
eadē ſententia ꝙ mlt̄a pñt diligi charitate elicīēte mo-
tū dilectōis: ſed nō niſi q̄ttuor ꝑ rationē boni mouē
tis charitatē.

Arti. IIII. An inter q̄ttuor diligenda de ſcḋo ⁊ q̄rto
D nulla p̄cepta dāda erāt.

Arguit̄ pᵒ Einde querit̄ de hoc qḋ dicit ibi [De ſecūdo ⁊
D q̄rto nulla p̄cepta dāda erāt].ſ.a. Hoc eñ
videt̄ falſum p̄ceptū eñ ordinās actū alicui⁹
virtutis debet ipm vl̄r ordinare: ſi ergo p̄ceptū di-
lectōis ordinat actū dilectōis vl̄iter eū debet ordi-
nare: ergo debet dare p̄ceptū de dilectōe ſui ⁊ corpo
20 ris. Itē nihil videt̄ eē qḋ dicit in lr̄a ꝙ nemo odit
ſe vel carnē ſuā: q: multi odiūt vtrūq̄: vt videt̄: q: q̄
30 diligit iniquitatē odit aīam ſuā. Itē poſito ꝙ verꝝ
ſit qḋ dicit adhuc nō eſt verū niſi de naturali amore
⁊ ille nō refert̄ ad numerꝝ diligēdoꝝ ex charitate: er
go nō debuit dari i p̄cepto vt diligerem⁹ nos ex cha
Solo ritate. Solo facile eſt reſpōdere ad hoc ꝑ anñdicta.
Ad primū. Ad primū ergo dōm ꝙ p̄ceptū aliter ordinat actū
cū dr̄: Diliges ꝓximū tuū ſicut teipm: q: in hoc iclu-
Ad ſecūdū. ditur dilectio tui ⁊ dat̄ tibi principalitas. Ad ali
Ad tertiū. ud dōm vt ſup̄ in p̄cedēti di. Ad vltimū dōm ꝙ nō
intelligit̄ ꝙ nō oportuit ſpāle p̄ceptū dari ð ſententia
p̄cepto dilectōis ꝓximi: ⁊ hoc iō: q: natura iuuat in
grām: q: ad idē inclināt ambo. Cū igit̄ p̄ceptū ſit vin
culū quoddā ligās ꝑ obligationē nō optuit ibi mul-
tiplicari vincula vbi nō eſt neceſſe.

Si illo precepto cōtineatur dilectio angelorum.

Orit̄ aūt hic de angelis queſtio: vtrū ad il-
lud p̄ceptū dilectōis ꝓximi etiā dilectio ꝑ-
tineat angeloꝝ. Nā ꝙ nullū hoiem excepit q̄
Luc. 17. p̄cepit ꝓximū diligere dñs in parabola ſemi
uiui relicti oſtēdit: cū dicēs ꝓximū q̄ erga il
lū extiterit miſericors. Deinde ſubdit: vade
⁊ tu fac ſiliter. Vt eū ꝓximū intelligam⁹ cui
vel exhibēdū eſt officiū miſericordie ſi indi-
get: vel exhibēdū eēt ſi indigeret: nullū ve-
ro exceptū eē cui miſericordie negādū ſit of
ficiū: q̄s nō videat: cū vſq̄ ad inimicos etiā
porrectū ſit dño dicēte: Diligite inimicos ve
Luc. 9. ſtros ⁊ bñfacite his q̄ oderunt vos. Manife-
ſtū ergo eſt oēm hoiem ꝓximū eſſe reputan
dū. Proximi ꝟo nomē ad aliq̄d eſt: nec q̄ſq̄
eſſe ꝓxim⁹ niſi ꝓximo pōt. Vñ cōſequēs
eſt ⁊ cui p̄bēdū ⁊ a quo p̄bēdū eſt officiū mi
ſericordie recte ꝓximū dici. Manifeſtū eſt ꝙ
p̄cepto dilectōis ⁊ ꝓximi etiā ſanctos an-
gelos cōtineri: a q̄bus tāta nobis miſericor-
die impēdūt̄ officia. Ex quo ⁊ dñs ꝓximū
ſe noſtrū dici voluit: vt i parabola ſaucij oſtē b
dit ⁊ in propheta. Quaſi ꝓximū ⁊ quaſi fra- pſ̄. 34.
trē noſtrū ſic cōplacebā. Sed q: excellētior
ac ſupra noſtrā naturā eſt diuina ſubſtā: p̄cep
ptū dilectōis dei a ꝓximi dilectōe diſtinctū
eſt. Ideoq̄ licet nobis de⁹ oīa impēdat bene
ficia: nō tñ noīe ꝓximi includit̄ in illo p̄ce-
pto: quē nō ſicut nos diligere debemus; ſed
pluſq̄ nos toto corde ⁊ aīa. Chriſtū vero in-
quantū homo eſt: ſicut nos diligere debem⁹
ciuſq̄ ſm hoiem dilectio illo cōtinet̄ māda-
to: quē etiā ſm hoiem magis q̄ nos: ſed non
quātū deū debem⁹ diligere: q: inquātū eſt
homo minor eſt deo.

Quibus modis dr̄ ꝓxim⁹.

Hic notādū eſt ꝓximū dici diuerſis modis:
ſcꝫ cōditiōe prime natiuitatis: ſpe cōuerſio-
nis propinquitate cognatōis: ratiōe benefi-
cij exhibitionis.

An angeli diligēdi ſint ſupra nos. Arti. V.
E
D Einde querit̄ de hoc qḋ dicit ibi [Orit̄ autē
hic q̄ſtio de angelis ⁊c. [Videt̄ eñ ꝙ angeli Arguit̄ pᵒ
diligēdi ſint ſupra nos: q: chriſt⁹ diligēdus
eſt ſupra nos q̄ paulomin⁹ ab angelis minorat⁹ eſt:
ergo multomagis angeli. Itē ſancti ſunt ſup̄ nos / 20
qḋ ꝓbat̄ ꝑ act⁹: q: faciūt illumiatiōes purgationes
⁊ ꝑfectiōes: ergo diligēdi ſunt ſupra nos. Itē i di 30
ligendo cōformari debemus deo: ſed de⁹ magis bo-
nū magis diligit: ergo ⁊ nos ſup̄ nos bonū magꝭ de-
bem⁹ diligere q̄ nos. Sed cōtra nō ponit̄ in lr̄a Rō in op-
niſi ꝙ diligam⁹ vt ꝓximū: ergo nobis cōcedit̄ prin- poſitū.
cipalitas dilectōis: vt dicit Aug⁹: ergo nos poſſu-
mus diligere pluſq̄ eos. Solo dōm meo iudicio Solo
ꝙ nō ſunt diligēdi ſup̄ nos: q: charitas ꝑficit natu-
rā: ⁊ iō charitas cū natura ſemꝑ plus mouet̄ diligē
do ꝓpriū bonū q̄ alteri⁹: vñ ſolus de⁹ diligend⁹ eſt
ſupra nos: q: ipſe ſupra nos eſt totū bonū noſtrum.
Ad primū ergo dōm ꝙ ipſi ſunt ſupra nos: ita ꝙ Ad primū.
li ſupra nos dicat gradū ei⁹ qḋ diligit̄: ⁊ nō intēſio-
nē actus dilectōis: ſed nō ſequit̄ ꝙ ꝓpter hoc diligē
di ſunt ſupra nos rōne que dicta eſt. Ad aliud eo- Ad ſecūdū.
dē mō dōm eſt. Ad aliud dōm ꝙ cōformamur q̄n Ad tertiū
tū poſſum⁹ ſeruato ordine nature / quē de⁹ nob in-
ſeruit: ⁊ ſeruari vult: ⁊ hoc eſt qḋ nobis magis bo-
nū velim⁹ q̄ alij.

An mali diligendi ſint ex charitate: ⁊ an Arti. VI.
demones ⁊ dānati. F

Einde querit̄ de hoc qḋ dīc ibi [Diligite ini-
D micos veſtros ⁊c.].ſ.a. Ex hoc eñ videt̄ ꝙ Arguit̄ pᵒ
mali ſint diligēdi ex charitate qḋ etiā videtur ꝙ ſic.
alia rōne.ſ. q: referunt̄ ꝑ imaginē ad btitudinis ca-
pacitatē nobiſcū: ergo diligēdi ſūt ſicut ⁊ nos. Itē 20
Iſiḋ. ⁊ Aug⁹ Mali ita diligēdi ſunt vt eoꝝ vitia nō
diligant̄: ergo ſunt diligēdi mali. Sꝫ tūc querit̄ q̄ſtiūcula

Arguitꝫ ſic primo. vtrū demones ꝛ dānati ſint diligēdi ex charitate: vi
dek ꝙ ſic: qꝛ ſup illud Leui. 19. Diliges ꝓximū tuū
dicit glo. ꝓxim⁹ eſt nō ꝓximitate ſanguis: ſed ſocie-
tate rōnis. Cōſtat autē ꝙ ꝛ ipſi rōnales ſunt ſicut et
2º nos: ergo vt nos diligēdi. Itē in eis eſt imago dei
hec aūt eſt rō diligēdi nos ꝛ ꝓximū: ḡ diligēdi ſunt
In ꝯtrariū ꝙ non. ex charitate. Sed cōtra eſt ꝙ deformati ſunt intā
tū ꝙ beatitudinē nunq̄ꝫ nobiſcū participabūt: ergo
nō ſunt diligēdi ad qḋ nos diligim⁹: ſed hoc eſt dili
gere ꝓximū ſicut nos: ergo nō diligēdi ſunt vt ꝓxi-
Solō mus. Solō dōm ꝙ mali diligēdi ſk vt ꝓximi: nō
qꝛ mali ſꝫ ad bonū ad qḋ ſunt poſſibiles: dānati aūt
Ad rōes ꝯ q̄ſtiūculā. ꝛ demones nō. Ad primā aūt ꝛ ſcḋā rōnē dōm
ꝙ nō ſufficit ſocietas rōnis vel imaginis niſi ſit ordi
nata ad percipiendū beatitudinē.

Arti. VII. An chriſtus inquantū homo ſit diligēdus
O ſupra nos.

Eīnde q̄rik ꝺ hoc qḋ dik ibi [Ex q̄ ꝛ dn̄s ꝓxi-
o mū nſm ſe dicere voluit ꝛc̄.] .ā.b. Et q̄rik h
vtrū dn̄s noſter ieſus xp̄s inquātū homo ſit
Arguit ꝓ ꝙ ſic. diligēdꝰ ſupra nos: ꝛ videk ꝙ ſic qꝛ caput diligen-
dū eſt ſup̄ mēbꝛ ꝛ ipſe aūt inquātū homo eſt caput ꝛ
2º ergo ſupra nos diligēd⁹. Itē ipſe eſt noſter redem
ptor: redēptor aūt eſt ſupra redēptos: ergo eſt ſupra
Rō in ꝯtrariū prima eos diligēd⁹: ꝛ alia multa pñt induci. Sed cōtra
natura cū gratia plus afficik circa bonū ꝓpriū: ergo
plus diligit illud: ergo nihil qḋ nō eſt totū bonū ei⁹
diligit plus q̄ꝫ ſe: xp̄s aūt inq̄tū hō nō eſt totū bonū
2a eius: ergo nō diligit eū plus q̄ꝫ ſe. Itē in lr̄a dꝛ ꝓ-
ximꝰ: ergo diligēd⁹ ſicut nos: ergo cōcedik nob̄ ꝓn-
Solō ad totū per diſtinctiōeꝫ cipalitas: ergo plus diligim⁹ nos q̄ꝫ eū. Solutio
dōm ꝙ prima eſt duplex: cū dꝛ xp̄s inquātū hō ꝛc̄.
Ex quo li inquātū pōt dicere vnionē ꝑſone: ꝛ ſic ſu-
pra nos eſt diligēd⁹ vel cōditionē nature: ꝛ h dupli
citer. ſ. nature vt nō vnite: ꝛ tūc nec caput nec redem
ptor eſt: vel nature vt vnite ꝛ ſic caput ꝛ redēptor. ꝓ-
mo mō nō eſt diligēd⁹ ſup̄ nos: ſcḋo aūt mō diligen
dus eſt ſupra nos. ꝛ ſic patet ſolutio ad totū.

De ordine diligendi quid pri-us quid poſterius.

Di. XXIX. de charitate q̄ntū ad diligēdi ordinem.

P Oſt predicta de ordi-
p ne charitatis agēdum eſt: qꝛ dicit
ſpōſa: Introduxit me rex in cellaꝫ
vinariā: ꝛ ordinauit in me charitatē. Videa
mus ergo ordinē quid prius quid poſterius
a eſſe debeat: peccat em̄ q̄ ꝑ poſtere agit. Naꝫ
ſcire qḋ facias ꝛ neſcire ordinē faciēdi: non
eſt ꝑfecte cognitiōis. Ordinis nāq̄ꝫ ignoran
tia cōturbat meritoꝝ formā. Ordinē aūt di-
ligēdi Aug⁹ inſinuat dicēs. Ipſe eſt qui or-
dinatā habet dilectōeꝫ: ne aut diligat qḋ nō
eſt diligendū: aut nō diligat qḋ diligēdū eſt
aut eque diligat qḋ min⁹ vel ampli⁹ diligen-
dū eſt: aut min⁹ vł ampli⁹ qḋ eque diligēdū
eſt. Ois pctōr inquātū pctōr eſt non eſt dili-
gendus: ꝛ ois hō inquātū eſt hō diligēd⁹ eſt
b ꝓpter deū: de⁹ ꝟo ꝓpter ſeipm̄: ꝛ de⁹ ꝓpter
c ſe oi hoi ampli⁹ diligēd⁹ eſt: ꝛ ampli⁹ quiſq̄ꝫ
debet deū diligere q̄ꝫ ſeipm̄. Itē ampli⁹ ali⁹
homo diligend⁹ eſt q̄ꝫ corp⁹ noſtrū: qꝛ ꝓpter
deū oia iſta diligēda ſunt: ꝛ pōt nobiſcū deo
hō ꝑfrui: qḋ nō pōt corp⁹ noſtrū: qꝛ corpus ꝑ
aiam viuit qua fruimur deo. Audiſti aliq̄ de
ordine charitatis vbi exp̄ſſum eſt nos ampli
us debere diligere deū q̄ꝫ oēs hoies vel noſ-
ipſos: ꝛ ampli⁹ aiam alicui⁹ hois q̄ꝫ corp⁹ no
ſtrū. In enumeratiōe etiā q̄ttuor diligendo
rū ſup̄i⁹ poſita pri⁹ ponik qḋ ſupra nos eſt: ſe
cūdo qḋ nos ſum⁹: tertio quod iuxta nos eſt
quarto qḋ infra nos eſt: vbi ordo diligēdi in-
ſinuari videk ex rōne numeratōis. Nō eſt au
tē aptū vtrū oēs hoies pariter diligere de-
beamus: ꝛ tantū quātū nos vel min⁹.

Oſt ꝑdicta de ordine charitatis agēdū eſt] A
p Hic incipit ꝑs illa in q̄ agit de ordine cha-
ritatis. Et diuidik in tres partes. In qua-
rū prima mgr̄ determinat de ordine chari-
tatis penes numeꝝ diligibiliū ſūptū quē ponit Au
gu. In ſecūda tāgit ordinē ſumptū penes grad⁹ di-
ligibiliū poſitos ab Amb ibi [Quibꝫ obuiat illud ꝓ
ceptū legꝭ: honora ꝛc̄. In tertia agit de gradibꝫ cha-
ritatis nō diligibilis ibi [Sciēdū qḋ eſt diuerſos eē
grad⁹ charitatis ꝛc̄.] In primo cōtinenk duo: in q̄-
rū primo tāgit ordinē: in ſecūdo circa ordinē mouet
queſtionē ibi [Unde ꝛ ſup̄ hoc mouek ſepe q̄ſtio quā
ꝯplexā faciūt ſanctoꝝ verba.

An charitas habeat ordinē. Arti. I

Nadit autē q̄ſtio duplex circa primū . ſ. vtrū
i charitas habeat ordinē ꝛ de ſufficiētia ordi-
nis ipſi⁹. Ad primū obiicik ſic: Charitas Arguit ꝓ
eſt affect⁹ ſimplicis: affect⁹ aūt nō eſt collatiuus rei
cū re: cū igik ois ordo ſit ſm collationē: nullus or-
do videk eſſe ſm affectū: charitas aūt eſt in affectu: ḡ
nullus eſt ordo ſm charitatē. Itē dicit phs ꝙ ſa- 2º
pientis eſt ordinare: ergo ordo pon⁹ ē ſapiētie q̄ꝫ cha
ritatis. Itē in fide mlti articuli ſunt q̄ ꝑſupponūt 3º
ſibi alios: ſicut reſurrectio paſſionē / ꝛ paſſio incarna
tionē: ꝛ tn̄ ꝓpter hmōi ordinē nō dꝛ fides ordiata in
credēdis: ḡ videk ꝙ licet dilectio ꝓximi hoc mō ꝑpo-
nat ſibi dilectionē dei non ꝓpter hoc dicek charitas
ordinata in diligēdis. Itē ex parte ꝓximi nō vide 4º
tur aliqs ordo eſſe in diligēdis: qꝛ dicit Aug⁹ ꝙ ni-
hil diligim⁹ in ꝓximo niſi rōnem imagis: qꝛ. ſ. eſt ad
imaginē dei: hec aūt eſt eq̄liter in oibꝫ: ḡ oēs diligē-
di ſunt eq̄liter: nō ergo ſm grad⁹ alicui⁹ ordis. Itē 5º
videk ſpālik nō eſſe ordo ille quē tangit Amb. ſ. ꝙ pri
mo deū: ꝛ ſecūdo nos: tertio parētes: ꝛ q̄rto filios ꝛ
frēs: q̄nto domeſticos: ſexto inimicos Charitas em̄
ꝑ ſe eſt amor boni: ḡ magis boni erit magis amor: ꝛ
magni magn⁹: ergo ſm ḡdū boni determinand⁹ eſt
ordo diligendoꝝ. ꝛ nō ſm ḡdū affinitatis vel cōſan
guinitatꝭ. Itē ſapiēns ſapit bonū: ḡ ſi charitas eſt 6º
ſapor ſapiētie: vt dicit Aug⁹ magis bonū ſapit ei ma
gis ꝛ min⁹ boni min⁹: ḡ nō eſt ordo quē ponit Amb.
Itē Aug⁹ Cōſūmata iuſticia eſt: vt potiora bona 7º
magis diligāk: ſꝫ charitas hꝫ vel facit iuſticiā cōſum
matā: ſi aliq̄ virtutū pōt facere iuſticiā ꝯſumatā cū ipſa
ſit forma virtutū: ḡ ipſa pl⁹ diligit potiora bona nō
attēdēs ḡdū carnalꝭ ꝓpinquitatis. Itē charitas nr̄a 8º

cōfigurat nos increate charitati: ſed increata chari-
tas plus diligit magis bonū: ꝛ nō ſm ḡdū carnalis
ꝓpinquitatꝭ: ergo ꝛ nr̄a charitas erit penes ordinē
9o boni: ꝛ nō penes ordinē ꝓpinq̄tatis. Itē charitas
facit nos cōformare volūtatē nr̄am volūtati diuine:
ſed diuina volūtas eſt plus magis boni: qꝛ maiorez
magis bono apponit affectū: ergo ꝛ nr̄a debet ſic eē.
1o Itē gr̄a corrigit naturā in illo in quo eſt curua: ſic
ergo ex parte dilectiōis dei corrigit eā: vt id diligat
ſup ſe qḋ eſt ſup ſe qḋ añ potuit: ita corrigit etiā ex p-
te dilectiōis ꝓximi: vt id diligat magis qḋ eſt magꝭ
diligēdū: ergo nō attēdit gradꝰ ꝓpinq̄tatis carnal.
Rō in oppoſitū. Sed cōtra dicit aplˢ ad Gal. 6. Dū tp̄s habemꝰ
operemur bonū ad oēs: maxime aūt ad domeſticos fi
dei: ergo aliq̄ his ſunt ꝓponēdi ſm gradꝰ quo cōiun-
guntur nobis. Itē h̄ dicūt ſancti in lr̄a Augꝰ hie-
Solo. roñ. ꝛ Amb. Solō dōm φ in iſta q̄ſtiōe plēs ſunt
diuerſoꝝ opiniōes. Quidā eñ cōcedūt φ charitas
p ſe nō hꝫ ordinē niſi penes rōnē boni ſumptā: ꝛ φ ḡ
dus cōiūctiōis quos tāgit Amb. poriꝰ ſint de ordi-
ne diligētis q̄ȝ dilectiōis: ꝛ hñt p ſe rōes inductas ꝛ
alias quaſdā. ſ. φ hmōi gradꝰ euacuabunꝭ: qꝛ i pa-
tria diligemꝰ maius bonū / exceptis nobiſipſis: ꝛ iō
cū charitas maneat i p̄ria dicūt φ hmōi gradꝰ nō p
ſe ſunt charitatis. Ad id qḋ dicit Amb. ꝛ aliȷ̄ ſancti
q̄ inducunꝭ in lr̄a: reſpōdēt φ hoc intelligiꝭ aliȷ̄s pa-
ribꝰ: qꝛ tūc natura cōcordat cū gr̄a: ſi aūt imparitas
ſit in gr̄a dicūt φ charitas magis ſequiꝭ ordinē gr̄e
q̄ȝ nature Sed qꝛ triplex eſt ordo. ſ. nature tm̄ ꝛ gr̄e
tm̄ ꝛ gr̄e in natura. nature tm̄ ordo eſt vt ſe principa
liter diligat ꝛ alia plꝰ ꝛ plꝰ ſm φ plꝰ ꝛ plus cōiūgū
tur: ꝛ h̄ ordo curuꝰ eſt ꝛ indigēs correctiōe. Gr̄e tm̄
ordo eſt vt diliget deū ſup oia ꝛ alia plus ꝛ plus ſm
φ relucet in eis deꝰ: ꝛ hic ordo erit in p̄ria p̄ter h̄ ſolū
φ bonū ꝓpriū plus diligeꝭ q̄ȝ bonū alterius. vñ ibi
plus diligeꝭ deꝰ: deinde nos ꝛ poſtea plus q̄ melior
eſt ꝛ quē deꝰ diligit. Tertiꝰ ordo eſt grane in natu-
ra ꝛ h̄ corrigit naturā in eo i quo curua eſt ꝛ ſuſtinet
eā in naturalibꝰ. Curua aūt eſt φ nō plus q̄ȝ ſe dili-
git deū: ꝛ iō illud eleuat: φ aūt plus ſe q̄ȝ aliū ꝛ con
iūctū cōſanguinitate plusq̄ȝ nō cōiūctū: hoc deꝰ vult
nos velle: qꝛ hoc plātauit in nr̄a natura: ꝛ iō hoc nō
Ad primū. corrigit gr̄a: ſed pmittit ſecū nature motū. Hāc igi
tur opinionē ſuſtinēdo dōm ad pmū / φ charitas eſt
in affectu ſm ordinez ad intellectū. ſ. φ eſt ex intelle-
ctu: ꝛ iō pōt hr̄e ex parte illa ordinē: licet nō in ſe: ſed
Ad ſecūdū. φ tm̄ in ſe cōſideraꝭ. Ad aliud dōm φ ſapiētie eſt
ordo hoc mō quo ordinās ponit rōnē ordinis in or-
dinatis: ſed charitas ordinata eſt magisq̄ȝ ordinet /
vñ ipa eſt ordinatoꝝ ſm ḡdū ordis: ꝛ hoc hꝫ ipſa ſm
φ eſt in ſubiecto qḋ eſt affecꝰ p intellectū ſapiēne or-
Ad tertiū dinans. Ad aliud dōm φ nō eſt ſile de fide: qꝛ fi-
des nō vniꝭ articulis rōe eiꝰ in quo differūt articu-
lis: ſed poriꝰ rōne prime v̄itatis q̄ eſt in oībus eis: ſed
charitas eſt maioris affecꝰ ꝛ minoris ſm dr̄am ḡ-
Ad quartū duū. Ad aliud dōm φ finaliꝭ in ꝓximo nihil dili-
gitur niſi rō imagis relata ad deū p oibꝰ dilectū: ſed
materialiꝭ nō: qꝛ gradus dr̄ūs eſt materia amoris
ſm φ charitas eſt in natura / ꝛ cū natura diligentis
Ad quintū nō euacuās eā. Ad aliud argumētū dōm qḋ ꝓce-
dit de ordine charitatis in ſe: ꝛ nō ſm φ eſt mouens
Ad ſextū cōiunctū cū natura diligēns. Ad aliud dōm φ oīs
ſapor quē h̄ poſſumꝰ hic cōtēpaꝭ nature: ꝛ iō nō tm̄
bonū erit rō mouēs dilectionē: ſed bonū ad naturā

aliq̄ ordinatiōe cōiūctōis. Ad aliud dōm φ illa au Ad 7m
ctoritas ꝓcedit de potioribꝰ bonis ꝛ aliȷ̄s paribꝰ ꝛ nō
ſimpliꝭ. Ad aliud dōm φ cōformamꝰ volūtatē no- Ad octauū
ſtrā volūtati diuine in hoc φ deꝰ vult nos hoc velle: ꝛ nonū.
hec eñ eſt cōformitas ſufficiēs in via vt ꝓbatū eſt in
p̄io lib. di. vl. Per h̄ aūt pꝫ ſolō ad ſequēs. Ad vl Ad decimū
timū dōm φ corrigit eā in quo ē curua: ꝛ hoc tm̄ eſt
in dilectiōe dei: qꝛ iuſtū eſt φ ille plus q̄ȝ nos diliga
tur q̄ eſt totū bonū qḋ eſt rō dilectōis oim diligēdoꝝ
ſed ſic nō eſt in aliȷ̄s: iō nō eſt neceſſe φ illa parte na-
tura corrigaꝭ.

Que ē ſufficiētia ordinū iſtorū i charitate. Arti. II. B

Ecūdo queriꝭ de ſufficiētia ordinū iſtoꝝ ꝛ vt
melꝰ intelligaꝭ ponaꝭ vterq̄ȝ ordo. Eſt igiꝭ
ordo Augu. iſte φ deꝰ primo ꝛ ꝓpter ſe ꝛ ſup
oia diligēdꝰ eſt: ſecūdo noſipſi: tertio ꝓximꝰ q̄ iuxta
nos eſt ſicut noſipſi: q̄rto corpꝰ noſtrū qḋ ſub nobꝭ eſt
minꝰ q̄ȝ aia ꝓximi. Amb. autē φ primo deꝰ / ſecūdo
nos / tertio parētes / q̄rto filiȷ̄ ꝛ frēs / quīto domeſti-
ci / ſexto inimici. Videꝭ aūt primꝰ ordo iſufficiēs: qꝛ Arguiꝭ ꝓ
oia ꝓximi poſtponiꝭ aīe nr̄e / tūc videꝭ φ etiā corpꝰ
ꝓximi dꝫ poſtponi corpori nr̄o: ꝛ hoc nō dicit Augꝰ
qꝛ tm̄ inter q̄ttuor ponit ordinē. Itē videꝭ ex pte 2o
dei inſufficiēs: qꝛ multa ſunt bñficia dei / quoꝝ vnū
magis cōiūgit nobis deū q̄ȝ aliud vt redēptio magꝭ
q̄ȝ creatio vt dic̄ btūs Bern. Multū difficultatis aſ
ſumpſit / vt te multe dilectōis debitorem cōſtitueret
q̄ȝ moneret eq̄ȝ granariū actiōis difficultas redēptiōis
quē minꝰ deuotū fecerat creatiōis facilitas: ergo vi
deꝭ penes hmōi eē ordo q̄ ſunt creator / redēptor / glo
rificator ꝛ gubernator ꝛ hmōi: ꝛ hunc ordinē neuter
tāgit. Itē videꝭ Amb. diminutꝰ: inter domeſticuz 3o
eñ ꝛ inimicū ſunt multi gradꝰ. ſ. affinis / concīuis ꝛ
cōpaternalis ꝛ hmōi: ꝛ ipſe nō ponit illos. Itē inꝭ 4o
filios ꝛ fratres ꝛ domeſticū ſunt multi ḡdus cōſan
guinitatis quos ipſe dimittit: ergo eſt diminutus.
Itē vxor diligēda eſt ſicut p̄cipit aplˢ ad Eph. 4. 5o
Viri diligite vxores veſtras: ꝛ tm̄ ipſe non ponit eā.
Itē mlte ſunt ſocietates hoim / vt dñs / ſeruꝰ / ma 6o
giſter / diſcipulus / p̄latꝰ ꝛ ſubditꝰ ꝛ hmōi: quoꝝ hic
nihil tangiꝭ: ergo videꝭ eſſe inſufficiēs. Pͥ ipē Am- 7o
bro. videꝭ puertere ordinē: qꝛ dic̄ φ domeſtici boni q̄
ſunt q̄nto loco malis filiȷ̄s ſunt p̄ferēdi q̄ ſunt quar-
to loco. Itē videꝭ φ id qḋ eſt quarto loco p̄ferendū 8o
ſit ei qḋ tertio loco ē poſitū: qꝛ dicit aplˢ. 2. Coꝝ. 13.
nō debēt filiȷ̄ parentibꝰ theſaurizare: ſed parētes fi-
liȷ̄s: ḡ p̄ferēdi ſunt filiȷ̄ parentibꝰ: cū tm̄ filiȷ̄ ponātur Solo
q̄rto loco ꝛ parētes tertio. Solō dōm vt mihi vꝭ ad pricipa-
φ ordo quē ponit Augꝰ accipiꝭ ſm gn̄ales dr̄as di- le ꝛ ad pͥm
ligibilis: illi aūt ſunt vt ſupra dictū eſt qḋ ſupra nos 2m ꝛ 3m
eſt ꝛ qḋ nos ꝛ qḋ eſt iuxta nos ꝛ qḋ eſt ſub nobis re-
latū ad btitudinē ex cōſortio aīe rōnalis / nec pñt in-
telligi plures cōiūctiōes: qꝛ dextrū ꝛ ſiniſtrū nō di-
cunt niſi id qḋ eſt iuxta: ꝛ ſiliter ante ꝛ retro: ergo re
manet tm̄ qḋ ſup ꝛ infra ꝛ qḋ noſipſi ꝛ qḋ iuxta nos
eſt: qualiter aūt id qḋ eſt iuxta cōphendit angelos ꝛ
alia quedā prius dictū eſt. Ordo aūt quē tāgit Au-
gu. ſm priꝰ ꝛ poſteriꝰ ſic intelligiꝭ: qꝛ eñ charitas
eſt vna virtꝰ neceſſe eſt φ habeat vnā rōnē boni mo
uentem: ꝛ quod habet illud bonum vel etiā habebit
ſic erit primū ꝛ p ſe ꝛ ſup oia dilectū hoc eſt deus qui
primo loco poniꝭ ꝛ alia diliguꝭ in deo ꝛ ad deū: vt
dic̄ in p̄cedēti di. mgꝭ In deo ſi ſunt i deo vt amici q̄

amicicias agūt .i. bona opa q̄ ſola dicunt̄ facere ami
cos. Ad deū aūt ſi nō ſunt in deo: vt amici agētes ini
micicias .i. pctm̄: ⁊ inter illa intercadit etiā ordo: cū
eīn dicat̄: Diliges ꝓximū tuū ſicut teipm̄: ibi ſic̄ duo
dicit .ſ. ordinē ⁊ rōnē diligēdi ꝓximū. Ordinē q: ne-
mo diligit aliū ſicut ſe niſi ſupponat̄ primo ꝙ ſe dili
gat: ergo ſe primo ⁊ aliū cōſequēt̄: ecce ordo: rōnē au
tē tāgit Aug⁹: q: ſic exponit .i. ad qđ teipm̄ .ſ. in deo
vel ad deū: nō eſt autē vna relatio ad deū corporis ⁊
aīe in nobis: ⁊ iō fit ibi duplex grad⁹: ſed non in ꝓxi
mo: q: tot⁹ eſt iuxta nos ⁊ in corpe ⁊ in aīa. ⁊ ſic p3
ſolō ad primū: ⁊ rō ordis quē ponit Aug⁹. Ex parte
aūt dei nō pōt eſſe ordo: q: oīs ordo eſt int̄ diuerſa:
⁊ iō ordo dilectiōis ſupponit diuerſitatē diligibiliū
Unde licet multis rōnibus deū diligam⁹ tn̄ eſt idē
qđ diligim⁹ et iō nō eſt ibi ordo. ⁊ ꝑ hoc p3 ſolō ad ſe
cūdū. Ordo aūt Amb. aliter accipit̄: q: ille eſt chari-
tatis non ſimplr̄: ſed in natura noſtra: ⁊ iō admittit
inclinationē nature/ aut igit̄ tn̄ ſm rōnē charitatis
aut ſm rōnē nature magis. Si primo mō tūc eſt pri
mus grad⁹ q̄ tot⁹ eſt in rōne optimi ſumpt⁹: vt dili-
gere deū ꝑ ſe ⁊ ſuꝑ oīa: ſi aūt eſt ſm rōnē nature/ aut
dicit ſolā nature cōformitatē/ aut vinculū ſocietatis
ſuꝑadditū. Si primo mō tūc eſt vltim⁹ grad⁹/ vt di
ligere inimicos cū q̄bꝫ nihil cōe habem⁹ niſi naturā.
ſi aūt eſt ex vinculo ſocietatis/ aut illa ſocietas eſt ex
cōuictu/ aut ex ꝓpagine. ſi ex cōuictu tūc intelligit̄ q̄n
tus q̄ eſt domeſtic⁹: ⁊ nō intelligit̄ tn̄ de domo ma-
teriali: ſed de eccl̄ia q̄ viuūt in cōformi vita: ſicut dic̄
pſ. 54. In domo dei ambulauim⁹ cū cōſenſu. ſi aūt
eſt ex ꝓpagine/ aut ſm lineā deſcēdēdi/ aut aſcēdēdi/
aut ſm id qđ deſcēdit/ vel a quo eſt deſcēſus. ſi ſm id
qđ deſcēdit ſic eſt ſecūd⁹ grad⁹ q̄ eſt qđ nos ſum⁹ vel
ſm lineā aſcēſus: ⁊ ſic eſt terti⁹/ q̄ eſt diligere paren-
tes: ſi ſm lineā deſcēſus/ ſiue directe ſit a nobis/ ſiue
ex eo ꝙ ambo deſcendim⁹ ab vno nō facit niſi vnum
gn̄alem gradū q̄ eſt quart⁹ vt filij ⁊ parētes fratres
Ad quartū ⁊ hmōi. Ad id aūt qđ cōtra obijcit̄ dōm meo iudi
cio ꝙ oēs illi grad⁹ cōtinent̄ ſub domeſtico dom⁹ ſpi
ritualis ⁊ nō dicūt niſi differētes modos cōuerſan-
Ad quintū di i domo dei que eſt eccl̄ia. Ad aliud dōm ꝙ vxor
inquātū vxor cōiūcta eſt idē corp⁹: vt dicit̄ Gen̄ .2.
Erūt duo in carne vna: ⁊ iō intelligit̄ quo ad corp⁹
in dilectione noſtri quo ad id qđ ſub nobis eſt: ⁊ quo
Ad ſextū. ad aīam in dilectiōe dei. Ad aliud dōm ꝙ ille ſo-
cietates ſunt ſpāles ⁊ dicūt diuerſos modos dome
ſtici. Sūt tn̄ q̄ rōnes illas cōcedūt dicētes ꝙ alit̄ nō
tāgit h̄ ordinē niſi ad quē inclinat natura: vxor autē
cōiungit̄ ꝑ modū ſacri: ⁊ alie cōiūctiōes ſunt ꝑ mo-
dū bn̄ficij vel gratie: ſed h̄ nihil eſt: q: dī in lr̄a ꝙ pa-
rentes ſpūales in parētibꝫ intelligunt̄: ⁊ hoc p3 eſſe
falſum: q: natura nō inclinat ad diligēdū vxorē vel
Ad 7m. dn̄m: ſed inclinat ad diligēdū inimicū. Ad aliđ di
cēdū ꝙ nō ꝑuertit̄ ordo: q: iſte ordo itelligit̄ alijs pa
ribꝫ ſed imparibꝫ circūſtātijs bn̄ pt q̄ntū i aliquo ca
ſu fieri pri⁹ tertio vel q̄rto: ⁊ h̄ infra determinabit̄.
Ad octauū Ad aliud dōm ꝙ parētibꝫ deficit q̄n̄ accreſcit filijs
⁊ iō parētes magis ſunt deſtituti: ⁊ iō ſi indigēt ꝑfe-
Ad ꝓbatō3 rēdi ſunt filijs ſi nō pōt vtriſq3 ſubueniri. Ad di-
ex aplo. ctū apl̄i dōm ꝙ theſaurizare nō dic̄ ſupplemētū indi
gētie: ſed pori⁹ abūdātie: ſed in illa magis tenemur
filijs q̄ intrāt q3 parētibꝫ q̄ ſunt in exeūdo.

Arti. III. E — An ordīes iſti poſſint variari an ſint nec̄tat̄

o Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Peccat eīn
q̄ ꝑpoſtere ⁊c̄.]. ā. a. Ex hoc eīn videt̄ ꝙ ordo
iſte ſit neceſſitatis ⁊ hoc non videtur: ponatur eīn ꝙ Arguit̄ pº
pr̄i faciā q̄cq̄d debeā: tunc in nullo erore⁹ ꝯ ipm̄. Cū
aūt hoc nō ſit finitū qđ ei facio poſſum alij facere pl⁹
ergo diligēdo eū q̄ domeſtic⁹ eſt pluſq3 pr̄em ago pre
poſtere: ⁊ tn̄ nō pecco. Itē aliq̄s eſt in religiōe ⁊ vi 2º
det pr̄em neceſſe habētē: ⁊ nō pōt ſubuenire niſi exe-
at de religiōe ad lucra faciēda/ aut ergo iſte tenetur
apoſtatare aut nō. ſi ſic tūc cū apoſtaſia ſit ſcādalū et
cōtra obediētiā/ tūc iſte tenet̄ ad pctm̄: ſi non ergo in
aliquo caſu pōt ꝑpoſtere agere ꝑ ꝑponere dilectiōē3
ſue cōgregatiōis pr̄i carnali ⁊ nō peccabit. Itē po 3º
namus aliquē eſſe in ſeculo ⁊ hr̄e pr̄em indigētē/ ⁊ ſe
ꝑiculoſe in ſeculo cōuerſari cū continuo metu caſus.
cōſtat ꝙ ille magis ſibi q3 patri tenet̄ ꝓuidere: ḡ de-
bet relinq̄re patrē indigētē ⁊ fugere ad locū ſecurita-
tis. Itē hoc videt̄ ꝑ filios zebedei/ q̄ vocati a dn̄o 4º
relicto pr̄e ſecuti ſunt dn̄m: cū tn̄ pater fuerit pauper
⁊ ſenex: ⁊ etiā nihil legit̄ de ꝑiculoſa cōuerſatiōe eo-
rū. ergo videt̄ ꝙ ordines illi pn̄t variari: ergo nō ſūt
ordines neceſſitatis. Solō ſine preiudicio dico ꝙ Solō
ſuppoſita cauſa ſufficiētis ordinis ordo eſt neceſſita-
tis ita ꝙ ſine ipſo incidit pctm̄. cām ordinis dico īdi
gentiā ex parte vna .ſ. parētū vel filioꝝ vel aliorū et
ſecuritatē ex parte ſua ⁊ poſſibilitatē ad ſubuētionē
ex rebꝫ fortune vel artificio. Ad primū3 ḡ dōm ꝙ Ad primū.
nūq3 facio pr̄i qđ debeo niſi ego ipēdā ei pl⁹ affect⁹ q3
alij ceteris paribꝫ: q: ſi pr̄ eſt malus ⁊ ali⁹ bon⁹ affe-
ctus nature manet q̄dē circa pr̄em: ⁊ grē effect⁹ qui
fortior eſt tēdit in aliū: ⁊ in hoc non pecco ⁊ in effectu
ſi ſatiſfacio pr̄i nō culpo: ſi alij ex gratia facio pluſq3
pr̄i: q: hoc nō corrūpit ordinē cū ceteris paribꝫ de af
fectu ſemꝑ pl⁹ ſit in pr̄em ⁊ de effectu q̄ntū oportet.
Ad aliud dōm ꝙ q̄ eſt in religiōe meo iudicio in re Ad ſecūdū.
ligione manere d3: ⁊ ſi pōt hr̄e licētiā in ipſa manēs
ꝑ artificiū ſuū d3 ſubuenire indigēti pr̄i ſi al̄r hr̄e vel
mēdicare nō pōt: ſed exire nō tenet̄ ꝓpter ꝑiculū ꝓpe
cōuerſatiōis. Ad illud qđ obijcit̄ de eo q̄ eſt in ſecu Ad tertiū
lo bn̄ cōcedo ꝙ ſi ſecur⁹ eſt in ſeculo nō tenet̄ intrare
religionē: ſ3 ſubuenire pr̄i indigēti: ſi aūt ꝓbabiliter
timet lapſum vel forte lapſus eſt tūc magis tenet̄ ꝓ-
uidere ſibi ⁊ pōt relinq̄re pr̄em. Ad aliud qđ obij- Ad quartū
citur de filijs zebedei iacobo ⁊ iohē dōm ꝙ forte al's
habuit vn̄ viueret: vel ſciuerūt ꝙ vocās eos ei meli⁹
q3 ipſi ꝓuidere poſſet: ſic autē nō eſt de alijs q̄ nō ſunt
de⁹ quos ſeq̄mur ad religionē nos vocātes.

An charitas habeat oculū ad aliquā remunerationē. — Arti. IIII. D

Einde q̄rit̄ de h̄ qđ dicit [De⁹ diligēd⁹ ē ꝓpt
o ſeipm̄ ⁊c̄.]. ā. b. Ex hoc videt̄ ꝙ charitas nō Arguit̄ ꝓ
hr̄e hīe oculū ad aliquā remuneratōē: ⁊ h̄ vide ꝙ non.
tur etiā alia rōne: q: dic̄ Tulli⁹ ꝙ vera amicicia licet
cōiūctā ſibi habeat plurimā vtilitatē ⁊ delectationē
tn̄ ipſa nec fundat̄ ſuꝑ vtile nec ſuꝑ delectabile: cum
igit̄ charitas dei verā dicat amiciciā. videt̄ ꝙ nō in-
tuet̄ nature vtilitatē: ḡ nec ꝓmiū nec remuneratiōe3.
Itē Ari. Amici diligēdi ſt: ⁊ ſi nihil nob̄ debeat fie 2º
ri: ergo multomagis deus. Itē Auguſti. licet deo 3º
ſine premio non poſſet ſeruire tamen ſine intuitu ꝓ-
mij ſeruiendū eſt: cum igitur hoc ſit charitatis chari 4º
tas non intuet̄ ꝓmiū. Item mercenarius vituꝑat̄
Job. 10. Cū igit̄ mercenari⁹ habeat oculū ad ꝓmiū 5º
vr̄ ꝙ charitas n̄ ē mercēaria. Itē ꝑfecta charitas fo
ras mittit timorē: q: ſuit̄ ē ḡ ⁊ ſpē mercedis: q: h̄ eſt In oppoſi-
ſeruile ⁊ nō liberaliter obſequēs. Sed cōtra ſ Luc. tū3 arguit̄
15. Quāti mercēarij i domo pr̄is mei abūdāt panibꝫ primo ꝙ ſic

z cōſtat ꝙ loquit̄ de domo eternitat̄:ḡ illi q̄ ex chā-
ritate ſeruiūt q̄ ſoli domū inhitāt mercenarij ꝑnt eē.
2o Itē iob.7. Sicut mercenarij dies ei⁹ Itē ad abraā
3o ꝑfectū ī charitate dixit de⁹ Gen.15. Ego ero merces
4o tua magna nimis. Itē aplus Heb.10. Patiā vo-
bis neceſſaria eſt vt volūtatē dei facientes reportetis
5o repromiſſiōes:ḡ mercedē poſſum⁹ expectare. Item
ibidē: Nolite itaqꝫ amittere cōfidentiā veſtrā q̄ ma-
6o gnā habet remunerationē. Itē aplus dcſe: Scio
cui credidi z certus ſum. z ſubinfert/ de reliquo re-
poſita eſt mihi corona iuſticie quā reddet mihi dn̄s
7o in illū diē iuſt⁹ iudex. Itē charitas generat̄ ex ſpe:
z ſpes ſemꝑ eſt mercedis:qꝛ ipſa eſt expectatio btitu
Solo dinis ex meritis. Solo ad hoc dōm ꝙ eſt merces
ad obiecta q̄ nihil aliud eſt q̄ꝫ deus z ea q̄ deū cōiungūt nobis
ꝓ vtraqꝫ z intuitū illi⁹ mercedis nō excludit charitas/ſꝫ non
pte. reſpiciat eā vt merces eſt/ ſed vt dilectū ad ꝑfruēdū
Et eſt merces tꝑalis z illā excludit charitas: qꝛ li-
cet accipiat ſuſtētationē a tēꝑalibꝫ: tn̄ nō obſequit̄ ꝓ
illis/ z de illa loquunt̄ rōnes z auctates ꝑmo indu
cte, de ꝑma aūt auctates z rōnes ↄ̄nr inducte. Et ꝑ
hoc patet ſolutio ad oīa obiecta ꝓ vtraqꝫ pte. Et qꝛ
charitas nō reſpicit mercedē eternā vt merces eſt/ ſꝫ
vt amatū ad fruendū:iō dicit Bern. ꝙ nō eſt cōfiten
dū dn̄o qꝛ ſibi bon⁹ ſicut dicit̄ de malis: Cōfitebit̄
tibi cū bn̄ fecer̄ ei:ſꝫ qm̄ bon⁹ abſolute ſicut leuite fe
cerūt qui nullā ꝑtem terrenā acceperūt inter filios
iſrael eo ꝙ dn̄s eſſet pars hereditatis eoꝝ. de alijs
aūt qui oculos habēt ad tꝑalia verificat̄ illud de ſer
uiliter ſeruienti ꝑplo dictū Gen.33. Tantūmō ocu-
lus iacob in terra frumenti vini z olei.

Arti. V E

An aliquis ex charitate tātū diligat xp̄m quantū deū vel ſeipſum. Et vtrū tantū pōt diligi beatitudo creata ſicuti de⁹. Et an pl⁹ poſſum⁹ diligere deū q̄ꝫ noſmetipos: vl' tantū vt noſmetipſos.

Einde querit̄ de hoc qd̄ dr̄ ibi [Ampli⁹ q̄ſqꝫ
Arg. ꝑmo D deū debet diligere q̄ꝫ ſeip̄.n.&.c. Videt̄ em̄
poſſibile ꝙ aliq̄s ex charitate tantū diligat ꝓ
ximū quantū deū vel ſeip̄m. Quātū deū/ gratia ei⁹
nō deſtruit ſed ꝑficit naturā:cū igit̄ natura an̄ gra-
tiā pl⁹ diligat deū q̄ꝫ ſe videt̄ etiā poſt gratiā faciet
2o idem. Itē natura diligit ſe z diligit deū.ſi igit̄ ine-
qualibꝫ eq̄lia addā:ḡ q̄ relinquunt̄ ineq̄lia erunt ſicut
pri⁹:ḡ addita gr̄a natura adhuc pl⁹ diligit ſe q̄ꝫ deū
3o Itē finita eſt charitas q̄ diligim⁹ deū/ z finit⁹ eſt
act⁹ eius:ſil'r finit⁹ eſt act⁹ quo diligim⁹ nos z ꝓxi-
mū:ſi ergo igit̄ act⁹ dilectiōis dei z intendat̄ act⁹ dile
ctiōis ꝓximi poteſt tantū intēdi ꝙ equaliter vel ex-
creſcet ſuꝑ illū/ z tn̄ ſemꝑ erit charitatis act⁹:ḡ poſſi
bile eſt ex charitate pl⁹ diligere ꝓximū vel ſe q̄ꝫ deū.
4o Itē in ꝓximo nō diligit̄ niſi de⁹:ḡ eq̄lit' de⁹ ī ſe z ī
ꝓximo:cū igit̄ hoc ſit diligere ꝓximū tn̄ diligi pt ꝓ
xim⁹ ſicut de⁹. Itē Aug. Inuiſa poſſum⁹ diligere
nō incognita:ḡ cui⁹ maior eſt cognitio maior eſt di-
lectio/ſꝫ ꝓximū z nos meli⁹ cognoſcim⁹:ḡ mag' di-
6o ligim⁹. Itē habit⁹ eq̄lit' ſe hꝫ ad vnū/ſicut ad aliud
qꝛ in dormiēte ē eq̄le vtriqꝫ: ḡ etiā eq̄lit' ꝓgredit̄ in
In oppoſi- vtrūqꝫ actū. Sꝫ ↄ̄/ſi eq̄lit' pōt eligere vnū ſicut aliū
tū ē rō ꝑma tūc null⁹ eſt ordo. Itē charitas eſt eſtimatrix bono
2a rū:ḡ infinitū bonū ſine ꝓportiōe diligit pl⁹ q̄ꝫ finitū
de⁹ aūt ē infinitū bonū:ḡ ſine ꝓportiōe diligit deum
3a pluſq̄ꝫ ꝓximū. Itē de⁹ diligit ſuꝑ oīa:ḡ ſꝑ z ſuꝑ ſe z

ſuꝑ ꝓximū. Vlteri⁹ q̄rit̄ ſi tantū pōt diligi btitudo q̄ſtiūcl'a 2a.
creata ſicut de⁹: videt̄ em̄ ꝙ ſic:q̄ntū em̄ iſte diligit
deū tātū diligit ꝑfrui deo/ z q̄ntū diligit ꝑfrui deo
tantū diligit btitudinē q̄ fruit:hec aūt eſt creata bti
tudo:ḡ q̄ntū diligit deū tantū diligit aliquā creatu-
rā. Vlteri⁹ q̄rit̄ vtrū pl⁹ poſſum⁹ diligere ꝓximū q̄ſtiūcl'a 3a.
q̄ꝫ noſipos vel tantū/ videt̄ ꝙ ſic:qꝛ rō boni eſt rō di Arg. ꝙ ſic.
lectiōis:ḡ vbi mag' bonū maior erit dilectio/ ſꝫ ī ꝓ-
ximo frequent' eſt maius bonū:ḡ maior dilectio ꝓximi
q̄ꝫ nr̄i. Itē vna rō dilectiōis eſt nr̄i z ꝓximi.ſ. in deo 2o
vel ad deū:ḡ ſi ꝓxim⁹ magis eſt in deo q̄ꝫ nos videt̄
ꝙ ꝓximū mag' diligam⁹ q̄ꝫ nos. Itē virtute locutio 3o
nis nō vr̄ importari ordo inter nos z ꝓximū: qꝛ dr̄/
diliges ꝓximū tuū ſicut teip̄m:ḡ videt̄ ꝙ tantū dili
gere debem⁹ ꝓximū ſicut noſipos. Sꝫ cōtra hē qd̄
dicit Aug⁹/ z habitū eſt ſupra diſtin.xxvij. ꝙ nobis
dat̄ principalitas dilectiōis cū dr̄/ diliges ꝓximū tu
um ſicut teip̄m. Solo dōm ꝙ impoſſibile eſt aliq̄d Solo.
ex charitate tātū diligere ſicut deū ſicut bn̄ ꝓbāt rōes
ad h̄ inducte. Sꝫ tn̄ notādū cū dr̄ de⁹ infinite diligi
plus q̄ꝫ ꝓxim⁹ nō ponit̄ infinitū actu:ſꝫ ſic intelligi
tur ꝙ nū q̄ꝫ tātū diligit̄ ꝓxim⁹ q̄n ſine cōparatōe plus
debeat diligi de⁹: z hoc iō eſt:qꝛ nulla rō ē quare ex
charitate diligam⁹ aliq̄d niſi de⁹ ſol⁹ ſit: ḡ ipſe ſꝑ re-
manet pſe dilect⁹ z magis dilect⁹ q̄ꝫ aliq̄d qd̄ ꝓpter Ad primū
ip̄m diligim⁹. Dōm igit̄ ad primū ꝙ nō poſſe dili-
gere deū ſupra ſe/ ſi tn̄ hoc eſt verū (vt q̄dā dicūt) non
eſt nature poſſe/ ſꝫ poti⁹ impotētia illa: z iō illā ipfe
ctionē emēdat gr̄a adueniēs/ ſꝫ reſpectu ꝓximi nō ē
impotētia:qꝛ nō ē ↄ̄ ordinē rectū ī q̄ ꝓpriū bonū alte-
ri⁹ bono ꝑponit̄. Ad aliū dōm ꝙ hoc verū eſt vbi Ad 2m
additio vtrobiqꝫ ē eq̄lis/ z eq̄lit' ſe habēt ad additū il
la q̄bꝫ fit additio. Sꝫ hoc nō eſt verū: qꝛ cū dr̄/natu-
ra diligit deū eſt impotētia in dilectiōe. Cū aūt dr̄/
diligit ſe eſt poſſe in ipa: z iō gr̄a adueniēs excludit
impotētiā z nō deſtruit id qd̄ fuit potētie. Ad aliū Ad 3m
dōm ꝙ finit⁹ eſt act⁹ charitatis in ſe q̄ diligit̄ deus
ſꝫ bn̄ iproportionatū eſt illi q̄ diligit̄ ꝓxim⁹: qꝛ rō ip
ſius: vn̄ nō eſt rō intētiōis in actu dilectiōs ſui vl' ꝓ
ximi niſi in rōne intētiōis dilectiōis dei: z iō nunqꝫ
cōparabit̄ vl' ſi eq̄bit̄ nō erit act⁹ charitatis ſꝫ dile-
ctiōis ꝑuerſe. Ad aliud dōm ꝙ licet finalit' in ꝓxi- Ad 4m
mo non diligat̄ niſi de⁹/ tn̄ materialit' ī eo diligit̄ et
ille materiales diſpōnes vt gratia creata z familia
ritas z hmōi ſunt rō act⁹ dilectōis/ licet nō ſint cha
ritatis ꝓximi vel noſtri. Ad aliud dōm ꝙ meli⁹ no Ad 5m
tū dicit̄ dupliciť.ſ. ꝙ li meli⁹ pōt eſſe nomē/ z ſic di-
cit diſpōnem obiecti dilectōis/ vel aduerbiū/ z ſic di
cit diſpoſitionē act⁹ noticie:et primo mō verū eſt ꝙ
meli⁹ notū eſt ex charitate mag' amatū/ ſi eſt increa
tū bonū. ſecūdo mō falſum eſt:qꝛ dicit Aug⁹ nihil ꝓ
hibet nos amare magis qd̄ ignoram⁹ dūmodo cre-
dam⁹ ipſum eſſe meli⁹ q̄ꝫ qd̄ ſcim⁹. Ad aliud dōm Ad 6m
ꝙ falſum eſt ꝙ habit⁹ equalit' ſe habeat ad vtrunqꝫ
quia ad deū ſe habet vt ad cauſam et rōnem omniū
alioꝝ diligibiliū/ ſed ſic nō habet ſe ad alia. Ad id Ad.q. 2am
qd̄ vlteri⁹ querit̄ dicendū ꝙ ſophiſma eſt in ꝓceſſu a
primo ad vltimū: qꝛ nō ſumit̄ eadē rō diligibilium/
cum dicit̄/ quātū diligit deū tantū diligit frui. Frui
ſumit̄ pro inheſiōe increati: z cum dicit̄/ quantū di-
ligit frui tantū diligit beatitudinē qua fruitur/ ſi li
qua dicit cauſam efficientē tunc verū eſt: quia tunc
beatitudo ſupponit beatitudinē increatā: ſi autē li
qua dicit cauſam formalē tunc falſum eſt: qꝛ tūc ſup-

Ad.q.3am ponit creatā britudinē/ꝛ tunc variaꝛ rō diligibilis.
Ad primū et 2m Ad id qð adhuc vlteri⁹ q̄rit dðm ꝙ nec debet nec
pōt ꝓxim⁹ plus diligi q̄ꝫ nosipsi ſm aniam. Ad id
qð cōtra obijcit dðm ꝙ hoc verū eſſet ſi ſola rō boni
in hoc ordine moueret: hoc aūt nō eſt verū immo mo
uet bonū ordinatū ad naturā: ꝛ in hoc magꝭ mouet
bonū ꝓpriū q̄ꝫ alteri⁹ ſicut etiā dicit ꝑhus ꝙ nihil ꝓ
hibet quedā min⁹ bona magis eſſe eligenda q̄buſdā
q̄ꝫ magis bona vt pauperi ꝛ indigenti magis eſt eli
Ad 3m gendū ditari q̄ꝫ ꝑhari/licet ꝑhari ſit ſimpliciꝛ meli⁹
Per hoc etiā pꝫ ſolutio ad ſequens. Ad vltimū di
cendū vt ſupra in ꝑncipio iſti⁹ lectiōis dictū eſt ꝙ cū
diciꝛ diliges ꝓximū tuū ſicut teipm: ibi ſicut teipm
iportat ordinē dilectiōis ꝛ rōnē ꝛ tūc ceſſat obiectio.

An omnes homines pariter diligendi ſint.

Vñ etiā ſup hoc ſepe moueꝛ queſtio quā ꝑ
plexā faciūt ſctōꝝ verba varie ꝓlata. Qui
dā eñ tradere videnꝛ ꝙ pari affectu oēs di
ligendi ſint: ſed in effectu.i.in exhibitiōe ob
ſequij diſtinctio obſeruanda ſit. Vñ Augu
ſti. Oēs hoīes eque diligendi ſunt: ſꝫ cū oī
bus ꝓdeſſe nō poſſis his potiſſimū cōſulen
dū ē q̄ ꝓ locoꝝ ꝛ tēpoꝝ vł q̄rūlibꝫ reꝝ oppor
tunitatib⁹ cōſtricti⁹ tibi q̄ſi quadā ſorte iun
gunꝛ. Pro ſorte eñ habendū eſt quo quiſꝗ
tibi tꝑaliter colligāti⁹ adheret erḡ legis po
tius illi dandū eſſe. Idē ſup ep̄łam ad Gał.
Gal.6. Operemur bonū ad oēs maxime aūt ad do
meſticos fidei: id eſt ad xp̄ianos. Oīb⁹ eñ
pari dilectiōe vita eterna optāda eſt: ꝛ ſi nō
oīb⁹ eadē poſſunt exhiberi dilectiōis offi
cia q̄ fratrib⁹ maxime ſunt exhibenda: q2 ſi
bynuicē membra q̄ h̄nt eundē patrē.ſ. deū.
Matth.23 His alijſꝗ teſtimonijs innituꝛ q̄ dicūt om
nes hoīes pariter diligēdos eē charitatis af
fectu: ſed in oꝑis exhibitiōe differentiā.

Que his repugnare videnꝛ.

Deut.5. Quib⁹ obuiat illud p̄ceptū legis de diligen
dis ꝑentib⁹: Honora patrem tuū ꝛ matrē vt
ſis longeu⁹ ſup terrā. Vt q̄d eñ ſpēaliter il
lud p̄ciperet de parētib⁹ niſi maiori dilectio
ne forēt diligēdi. Sed hoc illi referendū di
cunt ad exteriorē exhibitōnē: in qua p̄ponē
di ſunt parētes. Vñ honora dixit nō dilige.
Obuiat etiā illud qð Hiero⁹ ſup Ezechielē
ait: ſcꝫ vt ordine charitatis ſicut ſcriptū eſt.
Canti.1. Ordinauit in me charitatē. Poſt oīm patrē
deū: carnis quoꝗ pater diligaꝛ: ꝛ mř ꝛ fili⁹:
ꝛ filia frater ꝛ ſoror. Ambro. quoꝗ diligēdi
ex primēs ordinē ſup illud canticoꝝ capitu
lo primo: Ordinauit i me charitatē ait Mul
torū charitas inordinata eſt qð in primo eſt
ponūt tertiū vel quartū. Primo de⁹ diligen
dus ē: ſcðo parētes: inde filij: poſt domeſtici
q̄ ſi boni ſunt malis filijs p̄ponēdi ſūt. Scðm
hoc in euāgelio ad cuiuſꝗ dilectōnē: ꝓpriū
ponit: Diliges dñm deum tuū ex toto corde Math. 22
tuo ꝛ ex oībus virib⁹ tuis: ꝛ ꝓximū tuū ſi
cut teip̄m: ꝛ inimicos nō ex tota virtute: nec
ſicut teip̄m ſed ſimpł'r: ſufficit eñ ꝙ diligim⁹
ꝛ nō odio habem⁹. Ecce ex premiſſis aperte
inſinuaꝛ q̄ in affectu charitatis diſtinctio ſit
habenda: vt differēti affectu nō pari hoīes
diligam⁹: ꝛ ante oīa deū: ſecūdo noſipſos
tertio parētes: inde filios ꝛ fratres: poſt do
meſticos: demū inimicos diligam⁹. Sed inq
unt illi que de ordine dilectiōis ſupra dicūt
eſſe referēda ad opeꝝ exhibitionē: que dif
ferenter ꝓximis exhibenda ſunt. Primo pa
rētib⁹: inde filijs: poſt domeſticis: demū ini
micis. Deū vero tam affectu q̄ꝫ obſequij ex
hibitione ante oīa diligendū

Qð aliqui eorundē tantū proximos quantum nos debere diligere tradunt.

Quoꝝ etiā nōnulli tradūt affectu charitatꝭ
tātū ꝓximos eē diligēdos quātū noſip̄os di
ligim⁹: qð cōfirmāt auc̄tate Aug. q̄ ait: Nec
illa iā q̄ſtio moueat: quātū charitatis fratri
debeam⁹ impendere quantū deo. Incōꝑabi
liter plus deo q̄ꝫ nobis: fratri vero q̄ntū no
bis. Nos aūt tanto magis diligim⁹: quanto
magis diligim⁹ deū. Ex hoc ꝛ p̄miſſis teſti
monijs Aug. aſſerūt oēs hoīes pariter eſſe
diligendos a nobis ꝛ tantū quantū nos: de
um aūt pluſq̄ꝫ nos: corpus vero nr̄m min⁹ q̄ꝫ
nos vel ꝓximos. Nec in enumeratione pre
miſſa diligendoꝝ ordinē diligendi aſſigna
ri dicūt: ſed tm̄ q̄ ſunt diligenda.

Scðm alios nō pari affectu omnes diligendi ſunt.

Verū q2 p̄miſſa ꝟba Amb. ordinē diligēdi
ſm affectū magis q̄ꝫ ſm effectū diligēter in
tuētib⁹ explicare videnꝛ: nō indocte alij di
cūt nō mō in exhibitiōe oꝑis: ſꝫ etiā i affectu
charitatis ordinē differētē eē ſtatutū: vt an
te oīa diligam⁹ deū: ſecūdo nos: tertio pa
rentes: quarto filios vel fratres ꝛ hmōi: po
ſtea domeſticos: demū inimicos. Qð ꝟo au
gu. dicit pariꝛ oēs eſſe diligēdos: ꝛ pari di
lectiōe oīb⁹ vitā optādā: ita accipi pōt vt pa
ritas non ad effectū referaꝛ: ſed ad bonū qð
eis optaꝛ: q2 charitatē omnib⁹ optare debe
mus vt paria bono mereanꝛ. Sicut apoſtol⁹

1.Cor.7. dicit: Volo oēs hoīes eſſe ſicut me. Optan-
da eſt eñ minorib⁹ pfectio maiorū vt ipſi fi-
ant pfecti: et ſic parem mereant̄ beatitudinē
Vel pari dilectiōe.i. eadē dilectiōe oēs di
ligendi ſunt. Itē qd ait: vt tantū diligamus
fratres quātū nos: ita intelligi pōt.i. ad tan
tū bonū diligam⁹ fratres ad quantū nos: vt
tantū bonū eis optem⁹ in eternitate quantū
nobis: ꝛ ſi nō tanto affectu. Vel ibi quantū
ſimilitudinis eſt: nō quantitatis.

Arti. VI F An iſti ordines penes affectum vel penes
effectū vel penes vtrūq; attendant̄.

Einde querit̄ de hoc qd dicit [Vñ ꝛ ſup̄ h ſe-
D pe mouet̄ ꝛc.] Hic eñ incidit q̄ſtio ſcrupulo
ſa/ vtrū iſti ordines penes affectū vel penes
Ar p° ꝙ pe- effectū vel penes vtrūq; attendant̄: videt̄ aūt ꝙ pe-
nes affectū nes affectū: q: vna eſt rō dilectiōis in oīb⁹ diligibi
lib⁹.ſ. de⁹. deus aūt magis penſat affectū q̄ʒ effectū
ḡ videt̄ ꝙ omiū diligibiliū ordo penes affectū ſit at-
2° tendēd⁹. Itē natura mouet ad hoc ꝙ affectio ꝓpin
quior plus diligat̄ q̄ʒ remotior: ḡ videt̄ ꝙ penes af-
3° fectū accipiunt̄ grad⁹ dilectiōis. Itē ex caſu poſſū
remotiori plus de affectu impendere/ vt ſi ille indi-
get/ ꝛ nō ꝓpinquior/ cū ergo ordo ſemꝑ maneat vno
mō quocunq; caſu cōtingēte videt̄ ꝙ penes affectū
Ar in oppo ꝛ nō effectū charitat̄ grad⁹ ſumenſ. Sʒ cōtra h vi
ſitū primo. det̄ eſſe ꝙ affect⁹ magis videt̄ ſequi rōem boni/ ꝛ bo
nū mag̃ inuenit̄ in eo q eſt in gradu remotiori q̄ʒ ꝓ-
pinquiori: ḡ videt̄ ꝙ nō penes affectū ſʒ effectū acci-
2° piat̄ ordo. Itē ponam⁹ ꝙ ego facio fratri q̄cq̄d de-
beo: ꝛ nō habeo tñ tātū affectū ad eū ſicꝰ ad aliū quē
credo mag̃ bonū. cōſtat ꝙ ego non pecco: ḡ videt̄ ꝙ
Solutio penes affectū nō attendat̄ ordo. Sol̄o dōm meo
iudicio ordo ſumit̄ penes vtrūq; ceteris parib⁹/ ſed
nunq̄ʒ pōt eſſe rō de natura ad vnā ꝑtem inclinans
ſi vitiū eſt in illo ꝛ multū de gr̄a in alio q̄n gr̄a poſſit
Ad p̄mū ꝑponderare in affectu. Ad primū ḡ dōm ꝙ verū eſt
ꝙ de⁹ plus penſat affectū tñ pēſat vtrūq;/ ſʒ affect⁹
Ad 2m effectū dʒ pcire. Ad aliō dōm ꝙ natura mouet ad
vtrūq;/ ſi vtrūq; eſt neceſſariū ſicut patet in illo p̄ce-
Ad 3m pto honora pr̄em ꝛ matrē. Ad aliud dōm ꝙ illō nō
ꝓcedit: q: intelligit̄ ordo i affectu ceter̃ parib⁹: nul-
lus eñ tenet̄ ſubuenire nō indigenti: vñ tunc maior
affect⁹ eſt in ꝓximiorē/ ſed effect⁹ maior ad eū q indi-
Ad p̄mū get. Ad id qd obijcit̄ in cōtrariū dōm ꝙ h verū eēt
qd ē in ꝯtra ſi ſola rō boni eēt mouēs ſʒ hoc ñ eſt verꝫ imo mouēt
riū ſcdo. ſimul bonū ꝛ natura. Ad aliud dōm ꝙ nū̄q̄ʒ facio
Ad 2m fratri q̄cq̄d debeo niſi ego pl⁹ dem ei de affectu ꝛ ef-
fectu/ ſi cetera ſint paria: q: tūc ip̄e plurib⁹ rōnib⁹ cō
iungit̄ mihi q̄ʒ ali⁹. alš aūt verū puto eſſe qd dr̄ i lit
tera ꝙ affectior eſt copula mentiū q̄ʒ ſanguinis.

Queſtio de parentib⁹ bonis et malis quō diligendi ſunt.

Solet etiā queri ſi parentes noſtri mali ſunt
vel filij vel fratres an magis vel min⁹ diligē
di ſint alijs bonis hac rōne nobis nō copula
tis. Videt̄ ꝙ magis ſint diligendi boni: qui
nobis carne nō ſunt cōiūcti q̄ʒ mali carne con
iuncti: q: nobis ſunt cōiuncti corde glutino
charitatis. Sanctior eſt eī copula cordiū q̄ʒ
corpoꝝ. Vñ Beda de illis verbis dñi: Ma- Matth.12
ter mea ꝛ fratres mei hi ſunt q verbū dei fa- Luce.8.
ciunt ait: Non iniurioſe negligit matrē: nec Marci.3.
mater negat̄ que etiā de cruce agnoſcit̄: ſed Joh.19.
religioſiores mōſtrant̄ copule mentiū q̄ʒ cor-
poꝝ. Verūtñ latebroſa queſtio eſt hec: nec
a nobis plene abſoluēda: ꝓperātib⁹ ad alia
Monemur eñ ex verbis illis qb⁹ inimicos
nō ex tota virtute nō ſicut teip̄m iubet dilige
re: ſed ſimpliciter. Sufficit eñ ꝙ diligim⁹ et
nō odio habem⁹. Qd nō ita accipiēdū eſt q̄ſi
ſufficiat tibi diligere inimicū ꝛ nō ſicut teip-
ſum: q: oēs ꝛ amicos ꝛ inimicos ſicut teipſū
diligere debes. Sed ad oſtendēdū grad⁹ di
ligendi deū ꝛ ꝓximū ꝛ inimicū q tñ ꝓxim⁹ ē
propria dñs ponit cū ait: Diliges deū ex to- Matth.22
ta virtute tua et ꝓximū ſicut teipſum: nō ait
ex tota virtute vt oſtendat ꝓximū diligen-
dū min⁹ q̄ʒ deū. Dicit etiā diligite inimicos Luce.6.
nec addit ex tota virtute: nec ſicut teipſum:
ſed ſimpliciter. Sufficit eñ ꝙ diligim⁹ ꝛ non
odio habem⁹: id eſt ſufficit dicere vt diliga-
mus ꝛ nō odio habeam⁹: nō quin eos dilige
re debeamus ſicut nos: quia ꝓximi ſunt: ſed
ſufficiat ſi eos minus diligimus q̄ʒ alios ꝓxi
mos qd dilectiōis genus innuit.

Queſtio Auguſtini in libro retractationum.

Queri etiā ſolet cur dñs p̄cepit diligere ini- Luc.14.
micos: cum alibi p̄cipiat odio habere paren
tes ꝛ filios. Ad qd dicendū eſt duo eſſe dili-
genda in homine naturā ꝛ virtutē: vitiū ve-
ro ꝛ peccatū odiendū. Et parentes ergo in-
quantū mali ſunt odiēdi ſunt: ꝛ inimici dili-
gendi inquantū homies. Diligam⁹ ergo ini
micos lucrandos regno dei ꝛ odiamus pro-
pinquos ſi impediūt nos a regno dei ꝛ in oī-
bus cōiter naturā diligam⁹ quā de⁹ fecit.

An in charitate extranei poſſint preponi Arti. VII
conſanguineis. G

Einde querit̄ de hoc qd dicit ibi [Solet etiā
D queri ſi parentes] Et querunt̄ hic duo ſcilʒ
vtrū extranei pn̄t in aliquo ꝑponi cōſangui-
neis/ videt̄ ꝙ ſic: q: ſi aliqs eſt p̄lat⁹ ꝛ poteſt dare be Ar ꝙ ſic p°
neficia eccl̃iaſtica debet querere meliorē: ḡ extraneū
meliorē debet ꝑponere conſanguineo. Item hoc vi 2°
det̄ in Ezech.43. Sufficiāt vobis peccata vr̄a do-
mus iſrael/ eo ꝙ inducatis filios veſtros incircumci
ſos corde ꝛ incircūciſos carne in ſctūariū dñi. Sʒ In ꝯriū p°
in cōtrariū eſſe videt̄ qd dicit apl̃us: Si quis ſuoꝝ
ꝛ maxime domeſticorū curā non habet/ fidem nega
uit: ꝛ eſt infideli deterior. Itē in cōtrariū videt̄ eſſe 2°
qd dicit̄ in l̃ra ꝙ ſi non ſufficim⁹ omib⁹ illis p̄apue
ꝓuidere debem⁹ q nobis quadā ſocietate cōiūgunt̄

q̄ſtiūcla 2ª. Ulteri⁹ q̄rit̄ hic vtrū filij poſſint p̄ferri parentib⁹/
Arg. p̄mo z videt̄ ꝙ ſic: q̄z dicit Criſo. ꝙ a radice ſucc⁹ aſcēdit
ꝙ ſic. in ramos poti⁹ q̄ȝ ecōuerſo: ḡ dilectio dei deſcendit
a parentib⁹ in filios z nō in gentes: ḡ filij parentib⁹
ſunt p̄ferēdi. In cōtrariū aūt vr̄ p̄ceptū Exod. 20.
Solō Honora parētes/ z nō dr̄ ibi/ honora filios. So-
ad p̄m q̄ſitū lutio ad p̄mū dōm ꝙ in bonis ſpūalib⁹ q̄ nō ex here-
z vtrūq̄ȝ ob ditate q̄ſi naturali deuoluunt̄ debet q̄ri melior ſine
iectum. attētōe grad⁹ ſi facile pōt haberi: ſin aūt pōt dari bo
no p̄nti. Sȝ in tp̄alib⁹ hereditario iure poſſeſſis pu
to ꝙ p̄rimiori indigenti etiā ſi min⁹ bon⁹ ſit magis
tenet̄ ſubuenire. Et ꝑ hoc ptȝ ſolutio ad primo q̄ſitū
q̄z de ſpūalib⁹ bonis itelligit̄ auc̄tas Ezechiel' z de
Ad. q. 2ªᵐ tp̄alib⁹ auc̄tas ap̄li. Ad ſcdō q̄ſitū dōm vtrū. ꝙ pa-
rentib⁹ mag' ſubuenire tenemur/ z tñ hñ puto ꝙ af-
fect⁹ magis inclinat̄ in filios ꝑpt' h̄ ꝙ in ipis ſaluat̄
natura patris z ſūt q̄ſi pign⁹ parentū. Ad dictū āt
Ad obiectū Criſo. dōm ꝙ ꝑ ſuccū intelligit̄ effect⁹: q̄z parentes
in oppoſitū deficiunt: z ideo min⁹ eſt in eis de affectu: ſed plus
indigent de effectu.

De gradibus charitatis.

Sciendū quoq̄ȝ eſt diuerſos eſſe gradus cha
ritatis. Eſt enī charitas incipiēs: ꝓficiēs: ꝑ-
fecta: ꝑfectior: ꝑfectiſſima. vñ Aug⁹: Perfe-
cta charitas hec eſt vt q̄s paratus ſit ꝓ fratri
bus etiā mori. Sȝ nunq̄d mox vt naſcat̄ iam
a prorſus ꝑfecta eſt: imo vt ꝑficiat̄ naſcit̄: cum
fuerit nata nutrit̄: cū fuerit nutrita roborat̄:
cū fuerit roborata ꝑficit̄: cū ad ꝑfectionē ve
Phil'. 1. nerit dicit: Cupio diſſolui zc̄. Hic apte pro-
greſſus z ꝑfectio charitatis inſinuat̄: quā ꝑ-
Job. 15 fectionē etiā veritas cōmendat dicens: Ma
iorē hac dilectionē nemo habet vt aīam ſuā
ponat q̄s ꝓ amicis ſuis. Qð vtiq̄ȝ dictū eſt de
ope dilectiōis: q̄z maior dilectiōis effect⁹ nō
eſt: q̄ȝ ponere aīam ꝓ alijs. Recte moueat
qð ait ꝓ amicis: q̄ enī ponit aīam ꝓ amicis
ponit z ꝓ inimicis ad hoc vt ipi fiāt amici.

Arti. VIII An oēs teneamur ad ꝑfectā charitatē.
D Ed poſtea querit̄ de hoc qð dicit ibi [Scien
ſ dū quoq̄ȝ eſt diuerſos eē grad⁹ charitat' zc̄.]
Et q̄rūt̄ tria. ſ. vtrū oēs teneamur ad ꝑfe-
ctā charitatē. Scdō vtrū pl⁹ ſm̄ actū tenet̄ diligere
ꝑfect⁹ q̄ȝ impꝑfect⁹. Tertio vtrū ꝑfect⁹ tenet̄ pl⁹ dili
Arg. p̄mo gere p̄rimū q̄ȝ impꝑfect⁹ deū. Ad primū obijcit̄ ſic:
ꝑfecte charitatis ſignū eſt vitā ꝓ fratrib⁹ ponere/ ſi
cut dr̄ Job. 15. Maiorē hac dilectionē nē𝑜 hȝ/ q̄ȝ vt
aīam ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis: ſed oēs tenet̄ ad h̄
ḡ tenet̄ ad ꝑfectā charitatē. Probatō medie: melior
eſt aīa p̄rimi q̄ȝ corp⁹ noſtrū: ḡ ſi diligim⁹ ſm̄ ordi-
nē ſupra aſſignatū ab Aug. debem⁹ exponere corp⁹
2º ꝓ aīa p̄rimi. Itē Matth. 5. Eſtote ꝑfecti ſicͭ z pa-
ter veſter celeſtis ꝑfect⁹ eſt. ipſe aūt pl⁹ diligit animā
q̄ȝ corp⁹: ḡ z nos debem⁹ ſic diligere: ḡ vili⁹ libent̄
3º ꝓ meliori debem⁹ exponere. Itē Luce. 9. Qui me
erubuerit z meos ſermones hūc fili⁹ hoīs erubeſcet
corā angelis dei: ḡ videt̄ ꝙ ꝓ cōfeſſiōe fidei mori de-
bem⁹ eſſe parati: hoc aūt eſt ꝑfecte charitatis: ḡ tene
4º mur oēs ad ꝑfectā charitatē. Itē imp̄ciabile nō de
bet poni ſub p̄cio aliquo: virt⁹ aūt imp̄ciabile ē z p̄ci

cipue gr̄a: ḡ q̄libet tenet̄ eſſe parat⁹ ꝓ iuſticia z fide
ſed hoc eſt ꝑfecte charitatis: ḡ tenet̄ hr̄e ꝑfectā chari-
tatē. Itē in li. 1. Mach. 3. Accingimini z eſtote filij 5º
potētes q̄m meli⁹ eſt vobis mori in bello q̄ȝ mala vi
dere nr̄e gentis z ſctōꝝ: ḡ mori oēs tenent̄ ꝓ fide et
iuſticia/ qð ꝑfecte charitatis eſt. Itē q̄ ꝓpter penas 6º
negauerūt mortaliter peccauerūt: ḡ videt̄ ꝙ tenebā
tur nō negare: z h̄ nō poterāt ſine ꝑfecta charitate:
ḡ ꝑfectā charitatē hr̄e tenebant̄. Sȝ cōtra/ ꝑfectio Rō ī oppo-
charitat' nō pēdet ex volūtate nr̄a: ḡ nō eſt in nobis ſitum.
ad nihil autē tenemur niſi ad id qð eſt in nobis: ḡ nō
tenemur ad ꝑfectionē charitat'. Solō dōm ꝙ mul Solō.
tiplex eſt ꝑfectio. ſ. ſufficiētie/ z ad hāc tenent̄ oēs.
de q̄ Matth. 5. Eſtote ḡ ꝑfecti q̄z z pat' vr̄ ꝑfect⁹ eſt:
z hec cōſiſtit in obſeruātia p̄ceptoꝝ. Eſt etiā ꝑfectio
cōꝑatiōis/ de q̄ dr̄ Gen̄. 6. Noe vir iuſt⁹ in genera-
tionib⁹ ſuis atq̄ȝ ꝑfect⁹ cū deo ambulauit: et de hac
nihil ad p̄ns. Eſt etiā ꝑfectio voti ſiue religiōis/ de
q̄ dicit̄ Matth. 19. Si vis ꝑfect⁹ eſſe vade z vende
oīa q̄ habes z da pauperib⁹. perfectio etiā eſt voto
annexa vt caſtitas ordini ſacro. z de hac Matth. 19.
Sūt eunuchi q̄ ſe caſtrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ. et
ſequit̄/ Qui pōt capere capiat. Eſt iterū ꝑfectio q̄ſi-
ta in ſecuritate cōſcie/ de q̄ dicit̄. 1. Job. 4. Perfecta
charitas foris mittit timorē/ z dicūt tales cū ap̄lo
Phil'. 1. Cupio diſſolui z eſſe cū xp̄o. z ad has q̄tu-
or ꝑfectiones nō tenent̄ oēs/ ſed ad illā q̄ eſt anne
xa ordini z religioni tenent̄ illi q̄ ſe aſtrinxerūt. Sȝ
eſt alia ꝑfectio platiōis/ de q̄ dicit̄ Job. 15. Maiorē
hac dilectiōȝ nemo habet q̄ȝ vt aīam ſuā ponat quis
ꝓ amicis ſuis. Hanc tenent̄ habere p̄lati vt diſcur-
rant circa gregē/ z ſi grex querat̄ nō ꝑſona paſtoris
tm̄/ tenēt̄ ſe obijcere lupis vt eoꝝ exemplo fides ſtet
in grege. Si aūt tu queris quō cognoſcit̄ ꝙ grex q̄-
rit̄/ dico ꝙ tūc querit̄ grex q̄n querūt ea extingui in
pp̄lo q̄ faciūt eū gregē dn̄o/ z hoc eſt fides z iuſticia.
Qñ aūt ꝓpter odiū ꝑſone ꝑſequit̄ aliq̄s gregē/ tunc
poteſt ſe abſentare paſtor: q̄z ei⁹ abſentia quietē da-
bit z ſibi z gregi: z ſic ꝑmiſit ap̄lus ſe ſubmitti a fra-
trib⁹ ꝑ murū damaſci vt euaderet man⁹ p̄poſiti da-
maſcenoꝝ. Scdm̄ hoc igit̄ dicendū ad p̄mū z om- Ad oīa ob-
nia ſequentia q̄ oīa habent eandē ſolutionē ꝙ hoc iecta ſimul.
verū eſt in caſu: ſcȝ q̄n ſcimus hoc mōlpoſſe liberare
fratrē a periculo anime. ſȝ quādo ꝓbabiliter dubi-
tam⁹ nō tenemur. Itē quādo ſum⁹ cōprehenſi ꝓ fi-
de vel iuſticia tenemur fortit' ſtare/ ſȝ anteq̄ȝ compre
hendamur poſſum⁹ fugere niſi ſim⁹ p̄lati: q̄z tūc ꝓ
periculo gregis tenemur diſcurrere/ z obijcere nos
dentib⁹ lupoꝝ: z hoc q̄n grex cōmunit' querit̄ z non
perſona paſtor'. Uñ etiā puto ꝙ ſi p̄dicator aliquā-
diu monuiſſet pp̄lm ad cōſtantiā/ z poſtea veniret ꝑ
ſecutio ꝙ ip̄e teneret̄ cū eis manere/ ne exemplo ſue
fuge illi deficerent in fide z iuſticia quā ille p̄dicaue
rat: ſed tñ minus tenet̄ ad hoc q̄ȝ prelat⁹: q̄z p̄latus
tenet̄ ex officio: p̄dicator aūt ex actu quē fecit/ z non
ex ꝓfeſſione: q̄z nunq̄ȝ fuit hoc ꝓfeſſus.

An plus ſm̄ actum tenetur diligere perfe Arti. IX
ctus q̄ȝ imperfectus. J
Ecundo querit̄ vtrū plus ſm̄ actū tenet̄ di-
ſ ligere ꝑfect⁹ q̄ȝ impꝑfect⁹: videt̄ ꝙ ſic: q̄z dicit Arg. p̄mo
Grego. Cū creſcūt dona creſcūt etiā rōes do ꝙ ſic.
noꝝ: ſȝ in ꝑfecto creuerūt dona: ḡ rōes donoꝝ plus
ſm̄ actū diligere tenet̄. Itē Grego⁹ Ab eo pl⁹ exi- 2º
git̄ cui plus cōmittit̄: ꝑfecto aūt pl⁹ cōmiſſum eſt: ḡ

In oppoſitū ēſt rō pma. plus dilectiōis ab eo exigit. Sʒ cōtra/ nos vide-
mus hoc q̄tidie φ neophiti in cōuerſiōe feruenti⁹
diligūt ⁊ orant q̄ȝ maturi viri ⁊ pfecti:ḡ videt φ nō
2a tenent ſm actū feruētiores eē cōſilio. P̄. penes fer
uorē nō attendit meritū/ ſʒ penes ipſam quātitatē
Solo dilectiōis:ḡ nō ad hoc tenent vt ferueāt. Solo di
ad totū cendū φ pfect⁹ tenet ſm actū plus diligere ex com-
miſſo nō ex p̄cepto/ſʒ ſm actū plus diligere meo iu-
dicio nō attendit in feruore ſʒ poti⁹ penes q̄ntitatē
volūtatis:qʒ forti⁹ inheret dilectio ⁊ difficili⁹ ſepa
rat pfect⁹ q̄ȝ impfect⁹. De nouitio em̄ eſt ſicut de no
uo vino qđ habet duos calores indigeſtos.ſ.loci/ ⁊
naturalē:⁊ illi inordinatis motib⁹ cōturbāt ⁊ ferue
re faciūt/ſed cū euaporauit calor loci ⁊ digeſt⁹ eſt na
turalis calor/tūc fortior eſt in opationib⁹ cōuenien
tib⁹ ⁊ naturalib⁹ q̄ȝ calor muſti/ ⁊ tūc cum ſuauita-
te bibit.ita in nouitijs calor nou⁹ caliditatꝭ ex cha-
ritate ⁊ calor cōcupiſcētie retētus adhuc cōpugnāt
⁊ ex hoc ſepe apparet feruor in eis q̄ tn̄ imatur⁹ eſt ⁊
cito cederet aduerſis vel pſperis niſi digereret pri⁹
p longā bone vite cōſuetudinē. ⁊ per hoc patet ſolu
tio ad auctoritates Gregorij:qʒ ille loquunt de ten
tione ex cōmiſſo ⁊ nō ex p̄cepto.

R **An perfectus plus poſſit diligere primū q̄ȝ imperfectus deum.**

Ertio querit ſi pfect⁹ plus pōt diligere pri
Arg. φ ſic. t mū q̄ȝ impfect⁹ deū: videt aūt φ ſic qʒ pfect⁹
citi⁹ moreret p ſalute primi q̄ȝ impfect⁹ p̄p
deū/cū hoc ſit maxime charitatis videt pl⁹ ip̄e dili-
Contrariū gere primū q̄ȝ impfect⁹ deū. Sʒ cōtra impropor-
arguit ſic tionabilia bona ſunt de⁹ ⁊ prim⁹. cū igit bonū ſit
rō dilectiōis videt φ ſine menſura plus diligat de
us a q̄cunq̄ʒ charitate q̄ȝ prim⁹ ab aliquo. ⁊ hoc vi-
Solo det eſſe cōcedendū. Et ad primū dōm φ in illo fa-
ad totū cto pfectus principalit dilectiōe dei moreret poti⁹
q̄ȝ proximi: et ideo nō ſequit φ proximū plus dili-
gat/ſed potius deum.

Arti. X **Queſtio difficil' de charitatis augmētatōe.**

I Einde querit de hoc qđ dicit ibi [Ut pficiat
d naſcit cū fuerit nata ⁊c. ē.a. Dicē em̄ eſt que-
Ar p° φ nō ſtio difficilis de augmēto charitatis de qua
q̄dem diſputatū eſt in primo li. diſtin. xvij. Sʒ ad-
huc querit p̄pter difficultatē ipſi⁹. forma eni ōis eſt
ſimplex ⁊ nō eſt intenſio in ea niſi p intenſionē ſuaꝝ
cauſaꝝ in ſubiecto/ſic albedo intendit intenſis cau-
ſis ei⁹/igit cū charitas nullā habeat cām in ſubie-
20 cto nō pōt intendi vt videt. Itē forma q̄ intendit/
aut intendit p ſepationē a cōtrario ſuo/ſic dicit phs
φ albū nigro eſt ipmixtū/ ⁊ albi⁹ nigro impmixti⁹/
aut intendit p acceſſū ad terminū ſiue ad verā nōis
impoſitionē/ vt albi⁹ qđ vero eſt albo vicini⁹. ⁊ me
li⁹ qđ vero bono ſilī⁹/aut intendit p receſſum ab il
lo/ſic dr malū pei⁹:qʒ a bono remoti⁹. ſi igit inten-
dit charitas vno iſtoꝝ modoꝝ intendit nō p̄io mō
qʒ minima charitas nihil hʒ ſecū de pctō mortali:ḡ
vlt̄ eſt remota/nec pōt dici φ intēdit p ſepatōʒ a ve-
niali vt videt:qʒ hoc etiā ſecū cōpatit etiaʒ maxima
charitas q̄ eſt in via/ſic dicit Aug⁹/ ⁊ ſup̄ eſt habitū
q̄diu in via ſum⁹ φ p̄pter pugnā cōcupiē nō implet
a nobis ex toto illud p̄ceptū: Diliges dn̄m deū tuū
3o ⁊c. ḡ nō pōt intēdi hoc mō charitas. Itē p acceſſū
ad verā nōis impoſitionē nō videt poſſe intendi:qʒ
vera nōis impō aut eſt ei⁹ qđ eſt vere habit⁹ charita-
tis/vel hñs admixtū de cōtrario/aut ei⁹ qđ eſt ſub-
ſtantialit ſua charitas. Si p̄mo mō iā nō intendit
qʒ hoc eſt in minima charitate. Si ſcđo mō iterū nō
videt poſſe intēdi:qʒ charitas nō vna rōe dr de eēn
tiali ⁊ habituali charitate:ōis aūt intenſio ⁊ remiſ-
ſio eſt ſm eandē rōnē ⁊ ſpēm:qʒ phs dicit φ magis
⁊ min⁹ nō variāt ſpēm. Itē nec tertio mō:qʒ redit q̄
ſtio eadē q̄d faceret vnā charitatē mag' accedere ad
terminū q̄ȝ aliā/ neceſſe eſt em̄ φ illi⁹ exceſſus ſit ali
qua cauſa. Itē nec q̄rto mō:qʒ illo mō nō intendūt
niſi dicta ſm priuatōnē/ vt malū/ tenebroſū ⁊ hmōi
charitas aūt nō ſic dr. Si forte velis dicere φ cha Solo
ritas intendit p feruorē. Cōtra hoc eſt φ feruor eſt Obiectio
ab ip̄a. intenſio aūt eſt penes cām qualitatꝭ que in-
tendit. Item penes intenſam charitatē attēdit q̄n 4o
titas meriti/ſed cōmunit dicit φ nō penes feruoreʒ
meriti quantitas attendit. ſi em̄ penes feruorē attē
deret nō eſſet eiuſdē quantitatis charitas in pfecto
aliquo qn̄ dormit ⁊ qn̄ vigilat:qʒ qn̄ dormit nō fer
uet charitate. Itē ſm hoc cū dolor mortis abſtra- 5o
hat a feruore charitatꝭ anim⁹ ex ip̄a morte in viris
pfectis meritū diminueret qđ abſurdū eſt. Itē fer- 6o
uor eſt ſm aīam ſenſibilē inferiorē/ ⁊ nō attingit cha
ritatē q̄ ſupi⁹ eſt:ḡ nō intēdit eā. Dicit em̄ Ariſt. in
xvj. li. de aīalib⁹: Si nō tangit nō agit/ ⁊ nō ſequit
alteratio. P̄. videt φ lr̄a innuat φ intēſio iſta fiat 7o
p additionē eēntie ad eſſentiā:qʒ dicit φ auget: au-
gmentū aūt eſt p̄exiſtentꝭ q̄ntitatis additamentū:ḡ
videt φ p̄exiſtēti q̄ntitati aliq̄d addat/ſed ſi hoc dat
querit q̄lr hoc poſſet eſſe. ſimplex em̄ nō pōt addi
ſimplici vt videt cū dr/charitas ſimplex ſic nō vide-
tur poſſe addi alicui ſimplici nec aliq̄d ſibi. Itē que 8o
ſibijnuicē addūt oportet φ vnū habeat ſe p modū po-
tentie ad alterū p modū act⁹/hoc aūt nō inuenitur.
Itē ſi ſimplex ſimplici addit nihil magis efficit/ vt 9o
dicit phs:ḡ ex tali additiōe nō fit aliq̄d mai⁹ vt vi-
det. Itē augmētū eſt trāſmutatio:ḡ qđ auget trāſ- 1o
mutat:ḡ vlteri⁹ qđ auget p ſubam trāſmutat p ſub
ſtantiā:ḡ ſi charitati aliq̄d addit ⁊ ip̄a auget p ſub-
ſtantiā ſuā:qđ aūt trāſmutat p ſubam ſuā nō rema-
net eadē ſuba:ḡ charitas aucta iam nō remanet ea-
dem charitas cū illa q̄ fuit qđ falſū eſt. Itē augmē 11
tū (vt dicit phs) nō fit ſine nutrimēto:ſʒ p ſubam nu
trit ⁊ p q̄ntitatē augetur ⁊ ſilr vr̄ h dicere Augu. φ cū
naſcit nutrit ⁊ nutrita auget:ḡ vr̄ φ id qđ addit ſit
in rōe eēntie cuiuſdā ⁊ hēat q̄ntitatē ⁊ iteꝝ incorpet
iſti p̄ori charitati ꝟtute alteri⁹ qđ illō in ſe trāſſumit
⁊ hoc nō facile ē inuenire in charitate:ḡ videt φ nō
auget. Itē ſi tantū addit tanto ipm excreſcit in du 12
plo. ſi igit charitas addita eſt ſicut illa cui fit addi-
tio eo φ ambe ſimplices ſunt ⁊ vna nō eſt mag' ſim-
plex q̄ȝ alia vr̄ φ neccē ſit φ aut nihil auget aut φ i oī
augmēto excreſcat in duplū. Itē augmētū alio mō 13
fit p extēſionē vl' rarefactionē/ſʒ cū aliq̄d extēdit q̄n-
tū accreſcit ei in dimēſione vna/ tantū decreſcit ei in
alia: ⁊ hoc nō poſſum⁹ dicere de charitate:ḡ vr̄ φ nō
ſic augmēret/nec poſſum⁹ dicere φ augmētet p rare
factionē:qʒ nō eſt ſuba rarefactibil'. Itē inuenit au 14
gmentū p multiplicatiōeʒ rei in ſeip̄a/ſic dn̄s auxit
q̄nq̄ʒ panes ad ſatietatē mltoꝝ miliū: ⁊ h iteꝝ nō vr̄
cōpetere:qʒ qđ in ſe mltiplicat hoc fit p creatiōʒ no-
ue materie ſub forma illius/ vel p ſubitā cōuerſionē
alteri⁹ materie/ vt aeris in formā illi⁹ qđ multipli-
cat:ḡ videt cū charitas nō ſit res cōſtās ſic ex forma

ꝛ materia/ ꝛ nõ hẽat ꝑtes ꝙ ipſa ſic augeri nõ poſſit.
17° Item ſit augmentũ virtutis m̃ltiplicata ꝓpria materia ipi⁹ ſicut multiplicatꝛ calor naturalis ꝛ augetꝛ in ꝓpria materia/ ꝛ calor ignis in ꝓpria materia multiplicatꝛ ꝛ grauc in maiori quantitate grauis⁹ ꝛ ſic de aliis. Sꝫ hoc iterũ nõ cõpetit charitati: qꝛ nõ habet materiã niſi aiam/ ꝛ hec multiplicari nõ põt: ergo videtꝛ ꝙ nullo mõ ꝑ eſſentiã intenditꝛ vel augetꝛ/ ſꝫ in motu
Rõ in ꝯtrũ prima. ꝛ feruore tm̃. Sꝫ cõtra/ qꝛ ſm hoc omis homo cuꝫ alio ꝑ eſſentiã habet equalẽ charitatẽ/ ꝛ tantũ minimus ſctõꝝ vel iuſtoꝝ quãtũ xp̃s vel beata virgo/ qḋ
Scda obſurdũ eſt credere. Preterea qro de illo motu fortiori charitatis vni⁹ ꝙ alteri⁹ vñ ꝓuenit: Cõſtat ꝙ ex maiori potentia charitatis/ illa aũt maior potentia neceſſe eſt ꝙ radicetꝛ in aliq̃ eſſentia/ aut illa eſt equalis alij minoris potẽtie aut nõ? Si ſic tũc nulla ẽ ratio quare ſit maioris potẽtie ꝙ alia. Si nõ tũc redit eadẽ queſtio quare eſſentia iſti⁹ charitatis aucta ſit ſup eſſentiã alteri⁹ charitatꝭ. Eſt aũt eadẽ queſtio de augmento omis virtutis q̃ nõ eſt materialis vl' cor-
Solutio poralis. Ad hoc ſine ꝑiudicio dico cũ q̃buſdã magiſtris ꝙ augmentetꝛ ꝑ additionẽ eſſentie ad eſſentiã: ad hanc em̃ poſitionẽ pauciora ſequuntꝛ incõuenientia. ꝛ ſuppono duas ꝓpoſitiões/ vnã a ſctõ ꝛ aliam a pħo quodã. Aug⁹ em̃ dicit ꝙ in his q̃ non mole magna ſunt idẽ eſt mai⁹ eſſe qḋ meli⁹ eſſe: ꝛ huic ego addo: Et hoc eſt meli⁹ eſſe qḋ eſt prime bonitati ſilius eſſe: ꝛ ſi nõ põt eſſe ſilius ꝑ depurationẽ a cõtrario/ vt ſufficienť ꝓbatũ eſt erit ſilius ꝑ effectũ bonitatis additũ q̄ facit ꝓpinqui⁹ accedere. Alia ẽ ꝓpoſitio pħi in cõmento ſup. xi. ꝑme pħie ꝙ virt⁹ infinita nõ comparatꝛ ꝑ augmentũ ad virtutẽ infinitã in duratione vel in quantitate: ſed in vigore potẽtie mouentis/ ꝛ hũc vigorẽ habet ex nobilitate illa qua ipſa eſt primũ mouens qḋ põt ꝑ vnũ motũ ſimplicẽ qḋ alij nõ poſſunt niſi ꝑ motus plures nõ oino ſimplices vel ex h plus ꝛ plus: qꝛ accedunt in bonitate ad primũ pl⁹ ꝛ plus. Sõm hoc igitꝛ nõ reſtat ſoluere niſi q̃lꝛ ſimplex põt addi ſimplici vt fiat maius/ ꝛ vtrũ augeatꝛ
Ad pmũ ꝛ ad cetꝰa in duplũ/ ꝛ ꝯrute cui⁹ fiat additiõ. Et dico ad pmũ ꝙ hec eſt falſa/ ſimplex nõ põt addi ſimplici. ꝛ habet multas inſtantias: ſpẽs em̃ ſimplex additꝛ intellectui ſimplici: ſed verũ eſt ꝙ ſimplex in rõne potẽtie ꝛ ſimplex in rõne act⁹ ſibi adduntꝛ: ꝛ ſic non eſt hic: qꝛ vtraqꝫ charitas eſt in rõne ꝑfectiõis ꝛ act⁹. et dico ꝙ talis additio eſt luminis ad lumen ꝛ vigoris ad vi-
Ad 7m gorẽ. Ad aliud dõm ꝙ ſimplex eſt additũ ſimplici ꝛ nõ ſit maius in illa rõne q̃ illa dicebantꝛ ꝑ priuationẽ q̃ntitatꝭ ſimplicia/ ſed ſic nõ eſt hic: qꝛ vtrũqꝫ ſimplicium in eſſentia habet q̃ntitatẽ boni/ ꝛ cũ hoc ſit ma-
Ad 8m ius eſſe ꝙ qḋ meli⁹ eſſe efficitꝛ totũ meli⁹. Ad aliud dõm ꝙ licet additũ ei cui additꝛ non ſit maioris molis vel minoris/ tñ maioris eſt vl' minoris quantitatis in boni valore/ et iõ nõ oportet ꝙ augeat niſi in ea
Ad 9m ꝓportiõe q̃ mai⁹ eſt. i. meli⁹. Ad aliud dõm ꝙ nõ ẽ ita ſicut in corpe aucto ꝙ vnũ ſubintret aliud/ ꝛ attrahatꝛ vnũ virtute alteri⁹/ ſed poti⁹ virtute bonita-
Ad 10m et poſtea ad alia tis pme vnum vnitꝛ alij. Ad id aũt qḋ obijcitꝛ ꝙ augmentũ eſt trãſmutatiõ ꝛc. dõm ꝙ augmentũ nõ eſt trãſmutatiõ eẽntie q̃ ẽ forma ſubalꝭ/ ſꝫ verũ ẽ ꝙ nõ ẽ ſine trãſmutatiõe alteri⁹ in ſe: ꝛ iõ nõ ſequitꝛ ꝙ augetꝛ niſi trãſmutatio ſm ſubam/ ſꝫ ſequitꝛ ꝙ aliq̃d ſm ſubſtãtiã trãſmutatꝛ in ipm: ꝛ h tñ nõ eſt verũ de charitate: qꝛ quo ad hoc nõ eſt ſile: qꝛ id qḋ additꝛ nõ trãſmutatꝛ eo ꝙ ipm nunq̃ eſt diſſile vt nutrimentũ corpori: ſꝫ ſp ſile: vñ nõ trãſmutatꝛ ſed vnitꝛ virtute bonitatis prie. occurrit aũt hec q̃ſtio adhuc ſemel añ ſine libri: ꝛ tũc qḋ de⁹ dare dignabitꝛ iterũ dicem⁹.

Si melius eſt diligere amicos ꝙ inimicos vel econuerſo.

Ic ſolet queri quid potius ſit pluriſqꝫ meriti diligere amicos an diligere inimicos? Sꝫ hec cõparatio implicita eſt. Si em̃ cõferatꝛ dilectio amicoꝝ tñ dilectioni amicoꝝ ꝛ etiã inimicorũ ꝑſpicua eſt abſolutio. Sꝫ ſi in aliquo vno hoĩe q̃ diligit ſimul amicũ ꝛ inimicũ q̃d hoꝝ poti⁹ ſit queratꝛ: obſcura eſt reſponſio: qꝛ de motu mentis agitꝛ: de quo nõ eſt nobis facile iudiciũ: an vn⁹ ꝛ idem mot⁹ ſit erga amicũ ꝛ inimicũ: ſed erga amicũ intenſior: an duo: vn⁹ erga inimicũ: q̃ dicitꝛ difficilior alter erga amicũ q̃ videtꝛ feruentior: nec incongrue putatꝛ melior q̃ eſt feruẽtior. Vl' ſi vn⁹ idẽqꝫ eſt idẽ potior vbi eſt ardẽtior: nõ ĩprobe extimatꝛ. Aug⁹ tñ ſentire videtꝛ maius eſſe diligere inimicũ ꝙ amicũ: qꝛ ꝑfectorũ eſſe dicit diligere inimicos ꝛ benefacere eis: neqꝫ hoc a tanta multitudine impleri q̃nta exauditꝛ in oratione dñica cũ dr: Dimitte nobis debita noſtra ſicut ꝛ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̃is. Illã em̃ ſponſionẽ dicit a multis ĩpleri q̃ nõdũ diligũt inimicos. Ait em̃ ſic: Magnũ eſt ergo eũ qui tibi nihil mali fecerit eẽ beniuolũ ꝛ beneficũ: illud multo grandi⁹ ꝛ magnificentiſſime bonitatis eſt: vt tuũ quoqꝫ inimicũ diligas: ꝛ ei q̃ tibi malũ vult ꝛ ſi põt facit tu ſemp bonũ velis faciaſqꝫ qḋ poſſis: audiens dicentẽ ieſum: Diligite inimicos vr̃os ꝛ benefacite his q̃ odiunt vos: ꝛ orate ꝓ perſequentib⁹ ꝛ calumniantib⁹ vos. Sed q̃m ꝑfectorũ filioꝝ dei eſt iſtud: quo quidẽ ſe debet oĩs fidelis extẽdere: ꝛ hũanũ animũ ad hũc affectũ orando deũ ſecũqꝫ agẽdo luctãdoqꝫ ꝑducere: tñ qꝛ hoc tã magnũ bonũ tãte multitudinis nõ eſt quãtã credim⁹ exaudiri: cũ dicitꝛ in oratione: Dimitte nobis debita noſtra ſicut ꝛ nos dimittim⁹ debitorib⁹ noſtris. proculdubio verba ſponſiõis hui⁹ implentꝛ ſi homo qui nõdum ita ꝑfecit vt etiã diligat inimicũ: tamen quãdo rogatꝛ ab homine qui peccauit in eũ vt ei dimittat: dimittit et corde qui etiam ſibi roganti vult dimitti: cum orat et dicit: Sicut ꝛ nos dimittim⁹ debitoribus noſtris. Quicunqꝫ vero rogat hominem in quẽ peccauit ſi peccato ſuo mouetꝛ vt roget nõ eſt adhuc deputand⁹ inimicus: vt eũ

Di. XXX de charitate q̃ntũ ad meriti ꝑfectionem.

b

c

Matth. 6.

Matth. 5. Luce. 6.

diligere ſit difficile: ſicut erat qñ inimicitias
exercebat. Quiſq̃s xo roganti ⁊ penitẽti nõ
dimittit nõ eſtimet a dño ſua peccata dimit-
ti: q2 mentiri veritas non põt: q̃ cũ docuiſſet
orationẽ hãc in ea poſitã ſententiã cõmẽda-
Matth.6. uit dicẽs: Si dimiſeritis hoĩb⁹ peccata eorũ
dimittet ⁊ vobis pater veſter. Si vero nõ di-
miſeritis: nec pr̃ veſter dimittet vobis pecca
ta vr̃a. Ecce hinc haberi videt̃ qd̃ ⁊ p̃taraui
mus. ſ. maioris virtutis eſſe diligere inimicũ
⁊ bñfacere ei q̃ȝ illum q̃ nihil mali fecit nobis
vl̃ amicũ. Qd̃ ſi q̃s ſimplicit̃ cõcedere nolue
rit dicens intẽſius diligit̃ amicus q̃ȝ inimic⁹:
et ideo illud potius iſto: determinet iſta ſm̃
p̃miſſam intelligentiã dicẽs: ibi cõparatio
nẽ factã inter dilectionẽ qua diligit̃ tm̃ ami
cus ⁊ illã qua amicus ⁊ inimicus diligit̃. Il-
lud vero qd̃ ſequit̃ magis nos mouet q̃. ſ. di
cit nõ eſſe tante multitudinis diligere inimi
Matth.6. cos quanta exaudit̃ cũ dicit̃: Dimitte nobis
debita nr̃a ⁊c̃. vbi dat intelligi q̃ alicui a deo
dimittunt̃ peccata nõ diligenti inimicũ: ſi tñ
fratri roganti q̃ in ſe peccauit dimittit. Sed
cũ pctã nõ dimittant̃ alicui adulto niſi chari
tatẽ habeat: ſequit̃ q̃ charitatẽ habeat q̃ nõ
diligit inimicũ. Quõ ergo noĩe p̃rimi omĩs
Math.22. homo intelligit̃ in illo mãdato: Diliges p̃ri
Deut.6. mũ tuũ ſicut teipſum. Si eñ omĩs homo pro
ximus eſt: tũc inimicus. p̃cipimur ergo ⁊ ini
micos diligere. Et q2 illud p̃ceptũ generale
eſt omĩb⁹: p̃cipit̃ omẽs homĩes diligere etiã
inimicos. Quidã qd̃ hic dicit̃ ſimpliciter te-
nere volẽtes illud p̃ceptũ determinant di-
centes: illic perfectis dari in p̃ceptũ diligere
omnẽ hominẽ etiã inimicũ: minoribus vero
in ↄſiliũ. In preceptũ vero eos diligere qui
nihil mali fecerũt eis ⁊ inimicos non odire.
Sed melius eſt vt intelligat̃ omĩb⁹ illo man
dato p̃cipi cunctos diligere etiam inimicos:
cui ſenſui atteſtant̃ ſupi⁹ poſite auctoritates
⁊ alie multe. Illud vero Aug. nouiſſime po
ſitũ de p̃fecta charitate dictũ intelligit̃ que
tm̃ eſt p̃fectorũ: qui nõ ſolum amicos ſed eti
am inimicos p̃fecte diligũt eiſq̃ȝ benefaciũt.
Que perfectio dilectiõis nõ eſt tante multi-
tudinis: quãta exaudit̃ in orõne dominica:
⁊ hoc reuera grande eſt et eximie bonitatis
ſcȝ p̃fecte diligere inimicũ. Ita ⁊ cũ dicitim
pleri verba illi⁹ ſponſionis ab homine: qui
nõ ita p̃fecit vt diligat inimicũ: de dilectiõe
p̃fecta accipiendũ eſt.

A b Ic ſolet queri quid poti⁹ ſit pluriſq̃ȝ meri-
ti diligere amicos ⁊c̃. In iſta diſtinctiõe nõ
cõtinet̃ niſi vnum ſcȝ q̃d maioris meriti ſit diligere
amicos vel inimicos: ⁊ ideo nos q̃rem⁹ hic ante lit-
terã duo q̃ etiã dependẽt a p̃cedenti lectiõe. ſ. an om
nes tenent̃ ad dilectionẽ inimicorũ. Et ſi omẽs tenen
tur queremus vtrũ omẽs equalit̃ debẽt exhibere affe
ctũ ⁊ effectũ inimicis vel ſoli p̃fecti:

An omẽs tenent̃ ad dilectionẽ inimicorũ. Arti. 1
D primũ hoc p̃cedit̃ ſic ſup illud Ps̃. Re- Ar̃ p⁹ ſic
a uela oculos meos ⁊c̃. dicit glo. q̃ mirabilia q̃
cõſiderant̃ ſunt diligere inimicos. Cõſtat at̃
q̃ ad mirabilia nõ tenemur: g̃ nõ tenemur diligere
inimicos. Itẽ Luce. 6. Diligite inimicos veſtros: 2o
dicit glo. hoc p̃fectorũ eſt: cũ igit̃ non omẽs tenemur
ad p̃fectionẽ nõ omẽs tenemur diligere inimicos.
Itẽ glo. ibidẽ: Hic eccl̃ia nõ lacte nutrit̃ qd̃ ſimpli 3o
ciũ eſt ⁊ ip̃fectorũ/ ſȝ validiori cibo charitat̃ roborat̃:
g̃ videt̃ q̃ ad hoc nõ teneant̃ niſi p̃fecti. Itẽ Mat- 4o
thei. 5. Dictũ eſt antiq̃s/ diliges amicũ tuũ/ et odio
habebis inimicũ: cũ igit̃ nõ ad plura teneamur nos
q̃ȝ illi/ videt̃ q̃ poſſum⁹ h̃re odio inimicos. Q aũt p̃batõ q̃rti
nõ ad plura teneamur q̃ȝ illi accipit̃ Matth. xij. ſup
illõ: Et accipiẽs panẽ grãs egit ⁊c̃. glo. non alia q̃ȝ
ſcripta erãt p̃dicat: ſed legẽ ⁊ p̃phetas grauiora eſſe
demõſtrat. Itẽ accipit̃ illud Matth. 19. Si vis ad 5o
vitã ingredi ſerua mandata: g̃ illi ſufficiebãt ad ſa-
lutẽ mãdata q̃ data erãt veteribꝫ. Itẽ hoc accipit̃. 3 6o
Regũ. 7. ſup illud: Fecit hiran mare fuſile. x. cubi-
torũ ⁊c̃. ibi glo. decẽ p̃ceptis dñs in lege omĩa q̃ face
re debem⁹ expreſſit: cõſtat aũt q̃ nuſq̃ȝ ibi eſt de dile
ctiõe inimicorũ: g̃ ad hoc nõ tenemur. Itẽ Ezechiel̃ 7o
20. Dedi eis p̃cepta que faciens homo viuet in illis
Glo. interli. nihil addens. cũ igit̃ hoc nõ cõtineatur
in decalogo: g̃ videt̃ q̃ nõ debem⁹ addere. Item ſe- 8o
pe legit̃ in vete. teſt. q̃ dñs occidit ⁊ p̃cepit occidi ini
micos/ ſicut Amalech: ⁊ illos q̃ habitabãt i terra p̃-
miſſionis ante filios iſrael: g̃ videt̃ q̃ inimicos velit
nos odiſſe. Item ad hoc videt̃ eſſe ratio. inimicitia 9o
eñ eſt cauſa pugne: cã aũt pugne ⁊ cauſa amicicie cõ
trariant̃: ergo inimicitia nõ erit cauſa amoris/ ſȝ cõ-
trarij: ergo erit cauſa odij: nõ ergo diligend⁹ eſt ini-
micus. Item hoc videm⁹ in omĩ natura tam inani 10
matorũ q̃ȝ aĩaliũ q̃ q̃libet pugnat cõtra inimicũ: er-
go videt̃ q̃ cõtra ius naturale inditũ omĩ rei ſit dili-
gere inimicos: ergo nõ tenemur ad illud ex charita-
te: q2 charitas nõ cõtrariat̃ iuri naturali. Sȝ con Rõ in ↄ̃riũ
tra hoc ſunt illa que habent̃ in littera/ ⁊ que in p̃ce- prima:
denti diſtinctiõe ſunt habita. Item Leuit̃. 19. Non
queras vltionẽ nec memor eris iniurie ciuiũ tuorũ: 2a
g̃ videt̃ q̃ antiqui tenebant̃ ad dilectionẽ inimicorũ
Itẽ Eccli. 28. Homo hoĩ ſeruat irã ⁊ a deo q̃rit me- 3a
delã: in hoĩem ſilẽm ſibi nõ habet miſcdiã ⁊ de pec
catis ſuis dep̃cabit̃: q̃ſi diceret/ nec medelã accipiet
nec exaudiet̃. Item Prouerb. 24. Si ceciderit ini 4a
micus tuus ne gaudeas. Solutio dicendũ q̃ om- Solo.
nes tenent̃ ad dilectõȝ inimicorũ ⁊ p̃fecti ⁊ imp̃fecti.
Ad primũ g̃ dõm q̃ mirabile aliq̃d eſt qd̃ ẽ inſolitũ Ad primũ
tm̃: ⁊ ſic dr̃ mirabile diligere inimicos: ⁊ ad h̃ bñ tene
mur. Et eſt mirabile inſolitũ ⁊ ſup facultatẽ ãmiran
tis apparẽs/ ⁊ ad h̃ nõ tenemur. Ad aliud dõm q̃ Ad 2m
glo. illa loquit̃ de p̃fectiõe ſufficiẽtie: ſȝ ſi eos q̃ ſunt
in ſtatu p̃fectiõis vocat p̃fectos tũc intelligit̃ de ſe-
quente: qd̃ eſt/ bñfacite his qui oderũt vos/ vt intel
ligat̃ de exhibitiõe familiaritatis per beneficia ⁊ ſi-
gna exteriora: quia ad hoc non tenent̃ niſi perfecti.

Ad 3m Ad aliud dōm ꝙ ſimplices dicunt̄ ibi ſeruiles illi
q̄ in vete. teſt. ſub littere cortice ſeruierūt. Uꝉ ſi intel
Ad 4m ligat̄ de ꝑfectis tūc gloſandū eſt ſicut p̄cedens. Ad
aliud dicendū ꝙ nun̄q̄ dictū eſt antiq̄s / Odio ha-
bebis inimicū tuū niſi a ſuis doctoribꝫ / ꝛ non a lege
ſꝫ obſeruabāt ſicut eſſet dictū / ꝛ ab illo xp̄s hoc aſſū
pſit. Uel dicat̄ ꝙ dictū erat eis hoc de inimico fidei
ꝛ nō de inimico ꝑſone: ꝛ ip̄i intellexerūt hoc de inimi-
co ꝑſone ꝑuerſo intellectu. De inimico aūt fidei dice
bat̄ in p̄cepto ꝙ occiderēt oēm maſculū in terra quā
de⁹ datur⁹ eſſet in poſſeſſionē / ſed dn̄s intellexit hoc
de bona occiſiōe q̄ eſt per gladiū ſpūs q̄ eſt verbū dei

Ad ꝓbatōꝫ quarti. Ad id qḋ obijcit̄ ꝙ nihil tenemur niſi qḋ illi dōm
ꝙ ſi explicite accipiat̄ id qḋ cōtinet̄ in lege tūc falſuꝫ
eſt: qꝛ ad multa tenebant̄ illi ad q̄ nō tenemur nos /
ꝛ ad multa tenemur nos ad q̄ nō tenebant̄ illi. Si
aūt ſpūalit̄ ꝛ implicite intelligat̄ ſm̄ ꝙ veritas eſt in
vmbra tūc verū eſt hoc / tūc ideꝫ ꝑ eadē opa implem⁹
qꝛ illi tenebant̄ carnē ſuillā nō comedere ꝛ tn̄ cōtine
re: nos aūt cōtinem⁹ ꝛ comedim⁹ / ꝛ idē implem⁹: ꝛ
hoc vult dicere glo. qn̄ dicit ꝙ demōſtrant legē ſpiri
Ad 5m tualibꝫ ſacris eſſe refertā. Ad aliud dōm ꝙ cōtinet̄
in illo mandato / honora parentes: qꝛ noīe parentū
Ad 7m accipit̄ ibi omīs hō / vt dicit Aug⁹. Et ꝑ hoc patꝫ ſo-
et 8m lutio ad ſequēs. Ad aliud dōm ꝙ dn̄s in hoc oſten
Ad 9m dit ꝙ inimici fidei eſſent gladio ſpūs occidēdi / vt ma
ſculinū in quo notat̄ vigor pc̄ti occideret̄ ꝛ infirmi-
tas humana viueret / q̄ notat̄ ꝑ virgines / q̄ in coitu
nō cognouerūt viros .i. nō habentes appetitū forni
candi a fide. Si aūt nolūt cōuerti nō eſt aliud niſi ꝙ
in igne materiali luāt penas damni qḋ inferūt eccle
Ad 10m ſie ꝑ ſubuerſionē ſimplicium. Ad aliud dōm ꝙ inimi-
cicia vt inimicicia nō eſt diligēda / ſꝫ poti⁹ inimic⁹ q̄
Ad 11m eſt imago dei ad hoc vt ampli⁹ nō ſit inimic⁹. Ad
aliud dōm ꝙ hoc nō eſt cōtra legē nature humane:
qꝛ homo eſt aīal manſuetū natura cōformabile deo
magis q̄ʒ beſtie.

Arti. II B **Utrū omīes equaliter tenent̄ exhibere affe-**
ctus ꝛ familiaritatis ſigna vel ꝑfecti tm̄.

Ecundo q̄rit̄ vtrū omīs equalit̄ tenent̄ exhi-
f bere ſigna affect⁹ ꝛ familiaritat̄ vꝉ ꝑfecti tm̄.
Arg. p̄mo Videt̄ ꝙ hoc tm̄ p̄ceptū ſit ꝑfectis ꝑ glo. ma-
Solo thei. 5. pri⁹ inductā. Si forte dicat̄ ꝙ dictū ē de ꝑfe
Obiectio ctione ſufficientie. Cōtra vr̄ eſſe ꝙ dn̄s ibi addit ſuꝑ
2o ſtatū imꝑfectōis vete. teſt. ḡ omīs tenent̄ ad id. Itē
ibidē alia glo. dicit ꝙ cumul⁹ ꝑfectionis eſt diligere
inimicos ꝛ orare ꝓ ipis: ḡ videt̄ ꝙ etiā nō omīs ꝑfe-
cti teneant̄ / ſed tm̄ illi in q̄bꝫ eſt cumulus ꝑfectiōis.
In ɔtriū p̄a ratio. Sꝫ cōtra ibidē dicit alia glo. Cōtra eccliam pecca
tur corde / ore / corꝑis cruciatu / ecōtra aūt ecclia tria
facit diligit / orat / benefacit: ḡ videt̄ ꝙ nō ſit mēbrū
2a ecclie q̄ hec negligit: ḡ omīes tenent̄. Ita etiā anti-
quis p̄ceptū eſt hoc ꝓuer. 25. Si eſurierit inimicus
3a tu⁹ ciba illū. Itē Exo. 23. Si occurrerꝭ boui inimi
ci tui / aut azino erranti reduc eū: Glo. hoc eſt diligi
te inimicos vr̄os: ꝛ ſequit̄: Si videris azinū odien-
tis te iacentē ſub onere nō ꝑtrāſibis ſꝫ ſubleuabis cū
Solo ad totū eo. glo. hoc eſt bn̄facere his q̄ oderūt nos. Solo ſi-
ne p̄iudicio dico ꝙ mihi videt̄ graue / ſi omīs dicunt̄
teneri ad exhibendū ſigna dilectiōis: vn̄ videt̄ mihi
ꝙ nō tenent̄ niſi in caſu ſi viderint neceſſitatē patiē-
tem / tūc eīm tenent̄: ſed tm̄ videt̄ mihi ſi poſtulat ve-
niam nō irridens ꝙ tunc nō negandū eſt ei ſignū di-
lectiōis. Itē videt̄ mihi ſi ſalutat ꝙ reſalutari debꝫ
niſi homo timeat ꝓbabilit̄ ꝙ faciat irriſionē tāq̄ nō
curās ꝙ ꝓuocauerit fratrē. Et ꝑ hoc patꝫ ſolō ad to-
tū. Perfecti eīm ꝓpter ſcandalū etiā vltro p̄cipue co-
rā his q̄ ſciūt ꝙ offenſi ſūt tenēt̄ offerre ſiḡ dilectōis

An meli⁹ ſit diligere inimicū q̄ʒ amicū. Arti. III C

Einde querit̄ de hoc qḋ dicit in principio le-
d ctiōis [Hic queri ſolet q̄d potius ſit pluriſq̄
meriti. ḡ. a. Videt̄ ei ꝙ diligere inimicos ſit Arg. p̄mo
meli⁹ ꝛ maioris meriti: qꝛ dicit glo. Matth. 6. ꝙ h̄ ꝑ veritate.
eſt cumul⁹ ꝑfectiōis: ḡ hoc eſt meli⁹. Itē glo. ſuper 2o
illud Ps̄. Cōſiderabo mirabilia de lege tua / dic in
opibꝫ dei nihil mirabili⁹ eſt q̄ʒ diligere inimicos: er
go nihil alti⁹ ꝛ meli⁹. Itē Bern̄. ſuꝑ illud: Maio 3o
rē hac dilectionē nemo habet q̄ʒ vt aīam ſuā ponat
q̄s pro amicis ſuis addit / immo tu dn̄e maiorē ha-
buiſti q̄ animā tuā ꝓ amicis ꝛ inimicis poſuiſti: ḡ vi-
det̄ eſſe meli⁹ ꝛ poti⁹. Itē Matth. 5. Si diligitis 4o
eos q̄ vos diligūt quā mercedē habebitis: glo. nullā
in celo: ḡ diligere inimicos eſt meli⁹. Itē Rom̄. 5. 5o
Cōmendat aūt charitatē ſuā de⁹ in nobis qm̄ cū ad
huc inimici eſſem⁹ de⁹ ꝓ impijs mortu⁹ eſt. Si er-
go dei charitas in hoc eſt cōmendabil̄ nr̄a erit cōmē-
dabilis ex eodē. Itē Matth. 5. ſuꝑ illud: Diligite 6o
inimicos vr̄os / dicit glo. Ecce ad q̄ntā ꝑfectionem
nos ꝑducit: ḡ penes illud eſt ꝑfectio: ḡ eſt melius.
Itē virtus dicit̄ vltimū potentie de re vel in re: ſed 7o
maioris potentie charitas eſt / ſuꝑ naturā cū diligit
inimicū q̄ʒ amicū: ḡ maior eſt virt⁹ eius: ḡ eſt meli⁹
hoc q̄ʒ illud. Item qḋ eſt maioris pugne eſt maiorꝭ 8o
glorie: diligere aūt inimicū eſt maioris pugne: ḡ ma
ioris glorie: ḡ meli⁹. Itē ad amicū diligendū incli 9o
nat natura ꝛ gr̄a: ſꝫ q̄nto magis gratia eleuat natu
rā tanto mot⁹ purior et melior: qꝛ ſic magis accedit
ad cōformitatē gratie: hoc aūt maxime eſt in dilectō
ne inimicorū: ḡ diligere inimicos eſt meli⁹ abſolute
loquēdo q̄ʒ diligere amicos. Sꝫ cōtra meritū eſſe Rō in ɔtriū
in q̄ntitate eſt ſm̄ eſſe quātitatē charitat̄ / ſed in gra- p̄ima.
dibꝫ charitatis dilectō inimicoꝝ ponit̄ in vltimo lo
co: ḡ hoc eſt meriti vt videt̄. Itē ſi ſit comparatio vni 2a
us ad alterū: hoc nō pōt eſſe gratia habit⁹: qꝛ ſine cō
tradictiōe verū eſt ꝙ act⁹ maioris charitatis inq̄n-
tū ſic eſt maioris meriti: ḡ hoc fuit in eodē actu vꝉ eq̄
li. Sꝫ tūc video ꝙ magis feruet dilectio amici: ḡ vi-
det̄ ꝙ maiorꝭ ſit meriti ꝓpt̄ feruorē. Itē amic⁹ ꝛ ini 3a
mic⁹ ſunt cōtraria: diligere ꝛ odire ſūt etiā cōtraria
ſed odire amicū eſt magis malū q̄ʒ odire inimicū: er-
go eius oppoſitū eſt magis bonū ꝛ magis eligendū
q̄ʒ oppoſitū alteri⁹. eſt aūt oppoſitū diligere amicū:
ḡ hoc eſt magis bonū q̄ʒ diligere inimicū: ꝛ hoc vide
tur ꝓbus cōcedere. Solō dicendū meo iudicio me- Solo
lius abſolute ꝛ ſimplicit̄ eſt diligere inimicū q̄ʒ dili-
gere amicū ſicut ꝓbant p̄me rōnes. Dicūt tn̄ aliqui
ꝙ pōt fieri in his duobꝫ cōpatō ſtat⁹ ad ſtatū vꝉ act⁹
ad actū / vel habit⁹ ad habitū: ꝛ hec omīa vꝉ in eodē
hoīe vel in diuerſis. ſi fiat cōparatio ſtat⁹ ad ſtatū in
diuerſis hoībꝫ dicūt ꝙ meli⁹ eſt diligere inimicū: qꝛ
hoc indicat ſtatū ꝑfectiōis / aliud aūt nō. Si aūt i eo
dē hoīe fiat cōparatio adhuc meli⁹ eſt: qꝛ diligere ini
micū p̄ſupponit multo magis diligere etiā amicū ſꝫ
nō cōuertit̄. ꝛ ſicut duo ſunt meliora q̄ʒ alterū iſtoꝝ
ita ꝛ hic tunc erit. qui eīm ē in tali ſtatu ꝙ diligit ini
micū eſt etiā i ſtatu illo ꝙ diligit amicū. Si aūt fiat

cōparatio habit⁹ ad habitū in eodē hoīe nulla eſt cō-
paratio:q2 idē eſt habitus.ſed in diuerſis habēt ſe vt
excedentia ⁊ excessa. Si vō fiat ꝯpatio actus ad actū
q2 actus ⁊ in eodē ⁊ in diuerſis ſunt ſeparati: ⁊ loquor
de actu in cōparatiōe ad obiectū tm̄/tūc dicūt ꝙ ſm qd
eſt vnus melior/ſm qd alius.cū eīm ſint equales ha-
bitus ſicut ſupponit cōparatio/tūc ꝓpter dulcedinem ⁊
feruorē valet plus dilectio amici ad cumulū beatitu
dinis. ꝓpter difficultatē aūt ⁊ laborē valet plus dile
ctio inimici ad peccati dimiſſionē quo ad penā quam
ſoluere tenemur ꝓ pctō: ⁊ ad hoc redit ſolutio fere oī-
um magiſtroꝝ. Sed mihi videt̄ ꝙ xp̄s intēdit ꝙ me-
lius ſimpl'r ſit diligere inimicū:q2 eſt fortioris chari
tatis ſup naturā; ⁊ q2 p̄ſupponit etiā diligere amicū
q2 ſicut ignis fortior eſt q̄ agit in ꝓpiquū tm̄ ⁊ remo
tū q̄ꝫ q̄ agit in ꝓpiquū:ita etiā ignis charitatis fortior
eſt ad diſtans a natura q̄ꝫ ad ꝓpinquū nature. ⁊ ideo
ego cōcedo rōnes primo inductas. Ad id qd̄ ꝯtra
obijcit̄ dōm ꝙ amb. pōit ordinē charitatis nō ſm ꝙ
charitas eſt fortioris potentie in hoc vel illud:ſed ſm
ꝙ ꝯgruit nature quā pficit. ⁊ ex hoc nō ſequit̄ ꝙ vnū
ſit melius alio. q2 meritū nō attendit̄ penes charita-
tē ſm ꝙ mouet cū natura:ſed potius ſm ꝙ mouet ſm
modū gratie tm̄ Ad aliud dicendū ꝙ ille feruor nō
accipit niſi premiū accńtale:q2 cōparatio ſupponit ha-
bitus vtriuſqꝫ act⁹ eſſe equales. q2 alit̄ nulla eſſet rō
ſed huic accidentali puto ꝓpōderare poſſe charitatis
in difficili. Ad aliō dōm ꝙ hec rō multipl'r peccat.
vno mō q2 a pħo pōit̄ ſm ꝙ dicit diuerſitatē amoris
alicuius ſtulti/q̄ diligit inimicū in q̄ntū inimicus: et
nō ꝓpter deū vel ad deū: ⁊ ille meret̄ vituperationes. ⁊
ſic ſoluit̄ auctoritas. ſed ſancti diligūt inimicos vt ſi
ant amici deo vel ad deū. Alio mō q2 talis forma ar-
guendi magis attendit̄ in cōſequētia ecōtrario q̄ꝫ in
ꝯñtia in ipō: ⁊ in rōne eſt ꝓceſſus ſm ꝯñtiā in ipō: et
tunc ſumit̄ odire amicos/ ⁊ odire inimicos: ⁊ ꝯñter i-
fert̄ ex quo antecedens eſt minus eligendū q̄ꝫ ſequēs
qd̄ oppoſitū eſt eius. ſ. diligere amicos ſit magis eli-
gendū q̄ꝫ oppoſitū ꝯñtis qd̄ eſt diligere inimicos/ et
magis oppoſitū añtis ſequeret̄ ad oppoſitum ꝯñtis
ſm magis ⁊ minus eligendū. Tertio peccat:q2 dato
ꝙ ꝯñtia ſit bona ſm eligendū ⁊ non eligendū/adhuc
nihil valebit in his quoꝝ vnū poſitū p̄ſupponit alte
rū. ⁊ ita eſt hic:q2 in charitate ⁊ viris ſanctis dilige-
re inimicos p̄ſupponit diligere amicos: ⁊ idō nō valet

Arti. IIII. An ſit vn⁹ ⁊ idē mot⁹ erga amicū ⁊ inimicū
D

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit ibi: [An vn⁹ et
d idē modus ſit diligere amicū ⁊ inimicū. ⁊c.]

Arg. primo ꝙ nō. ſ. h. Hoc eīm videt̄ impoſſibile ꝙ ſit idē. ipoſ-
ſibile eīm eſt vnū motū cōpari ⁊ terminari ad duos ter
minos:ſed duo termini ſunt amicus ⁊ inimicus:ḡ ſi-
2º mul nō poſſunt eſſe vnus motus. Itē linea in vna
parte nō terminat̄ ad duo puncta:ḡ nec mot⁹ ad du-
Solo os terminos. Si forte dicas ꝙ vnus eſt vt termi-
Inſtantia. nus/alter vt finis. hoc ridiculū eſt:q2 dilectio inimici
nō refert̄ ad dilectionē amici/vel ad ipm̄ amicū vt ad
Solutio ad totū. finē:ſed potius ad deū Solō. mihi videt̄ ꝙ falſum
eſt iſtud. Sunt tn̄ alij q̄ in cōtrariū obijciūt ſic/ꝙ ſen-
ſibilis minus eſt potens q̄ꝫ intellectualis:ſed ſenſibi
li plura ſimul accipimus:q2 viſu vnū/ ⁊ auditu alte-
rū: vel viſu duo q̄nqꝫ vt duo/ vt cum eruit̄ vnus ocu
loꝝ:ḡ multomagis intellectuali cōtingit hoc fieri. vo
luntas aūt partiū intellectualiū eſt. Itē dicunt ꝙ
hoc qd̄ dicit pħus Scire quidē multa poſſumus itel

ligere vō minime:nō eſt veꝝ/ſꝫ ꝓbabile:q2 ḡ etiā in iſta
ſcia ꝓbabile induxit pħus pro exēplo. multa autē in-
ducit exempla in illo libro q̄ nō ad liquidū ſunt vera.
ego aūt puto hoc eſſe errorē. nō eīm ſimile eſt plurib⁹
organis ⁊ pluribꝫ potētijs accipere plura/ ⁊ vna po-
tentia cōponēte ac ſi ꝑ plura. oīa eīm hec bene cōcedo
ad hoc qd̄ eſt vno motu nō cōponēte:ſed directe in ob
iectū tendēte accipe plura. nō eīm vna vis viſiua ſm
numeꝝ eſt in vtraqꝫ pupilla:ſed in p̄ncipio ſuo ē vna
ſcꝫ in coniunctōe nerui optici ad partē ſenſus cōis. Si
milit̄ cū dicit̄: video albū dicari ſiliū/ vel albū dulce
erit acceptio ſenſus cōis cōponentis ⁊ diuidētis: ⁊ in
talibꝫ non accipiunt̄ plura vt plura:ſed plura in vno
ſubiecto qd̄ eſt magnitudo q̄ ꝑ ſe obiectū eſt ſenſus cō
munis. ⁊ idē eſt in intellectu cōponēte:q2 in illo plu-
ra accipiunt̄ in actu cōpōnis vno:ſed nō eſt ita in intel
lectu ſimplici. ⁊ idō dictū Ariſtote. veriſſimū eſt. dato
aūt ꝙ hoc poſſet eſſe ex parte apprehēſiue deint⁹/nō
deforis/nō dabimus adhuc ꝙ hoc in affectu ſit q̄ ni-
hil cōfert:ſed potius intentiones boni vel mali elici-
tas ex cōprehēſiōe ipē proſequit̄ vel fugit.

An tenent̄ oēs diligere inimicos ſuos. Arti. V
E

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit: [Neqꝫ hoc a tā
d ta multitudine. ⁊c.] ſ. e. Scdm̄ hoc eīm vide
tur ꝙ nō oēs tenent̄ diligere inimicos/ qd̄ eſt
cōtra p̄determinata Solō dōm ꝙ intelligit̄ de di Solo
lectione oſtendente effectum per ſigna familiaritatis
quia ad hanc nō omnes tenentur.

An nō dimittens debitoribus ſuis debet Arti. VI
dicere pater noſter. F

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit: [Si dimiſeri-
d tis hoibꝫ. ⁊c.] ſ. d. ꝑ hoc eīm videt̄ ꝙ q̄ dimit
tit nō debet dicere pater nr̄:q2 mentit̄. ſꝫ ſi mē
tit̄ occidit aīam ſuā. Sꝫ ꝯiniūgit̄ ei vt faciat quicq̄d
boni pōt vt de⁹ cor ei⁹ illūinet:ḡ iniūgit̄ ei ꝙ oret:ḡ
debet dicere pr̄ nr̄:q2 illud p̄cipua eſt oīum orationū.
Solō cōcedim⁹ ꝙ debet dicere pr̄ nr̄/ ⁊ clauſula il Solutio
la. ⁊ dimitte nobis. ⁊c. aut dr̄ ab ipō ⁊ verificat̄ in ꝑ-
ſona eccl'ie:aut q2 ipē petit futurā dimiſſionē verifica
tur ab ipō pn̄s ꝓ futuro:hoc eſt ſicut proponimus in
futuro dimittere vel actu vel habitu.

An opinio quorundā qui dicūt ꝙ p̄ceptū Arti. VII
de diligēdo oēm hoiem etiā inimicū ſit ſolū G
datū ꝑfectis ſit hereſim ſapiens.

Einde querit̄ d̄ hoc qd̄ dicit: [Quidā ꝙ hic dr̄
d ſimpl'r. ⁊c.] ſ. c. Hoc eīm videt̄ cōtra euange
liū:ḡ eſt hereſis. Solō puto ꝙ hec opinio
hereticā habet prauitatē niſi intelligat̄ de dilectione Solo
affect⁹ in ſignis familiaritatis:q2 hec imꝑfectis dat̄
in cōſilio tm̄: ⁊ non eſt in precepto.

Si charitas ſemel hita amittat̄

Illud quoqꝫ non pre- Diſ. XXXI
i tereundū ꝙ quidā aſſerūt charita De charitate q̄ntū ad durationē.
tē ſemel habitā ab aliq̄ non poſſe
excidere:nullūqꝫ dānandū hāc aliq̄n hr̄e: q̄
hāc traditionē ſub dictis muniūt teſtimonijs
aplus ait: Charitas nunq̄ꝫ excidet. aug. etiā .I. Coꝝ. I3.
inquit: Charitas q̄ deſeri pōt nunq̄ꝫ vera fu-
it. Itē. Charitas eſt fons ꝓpri⁹ et ſingularis
bonoꝝ:cui nō cōicat alienus. alieni ſunt oēs

Matth.25 q auditurí ſunt nõ noui vos. De hoc fõte ſcri
Prouer.5. ptura ait: Fons aque viue ſit tibi proprius ꝛ
nemo alien⁹ cõicet tibi. Si aũt alieni ſũt qui
audituri ſunt illã vocẽ: nõ ergo huic fonti cõ
municãt dãnandi. Itẽ aug. ſup eplãm Joh.
Job.4. Radicata eſt charitas ſecurus eſto: nihil ma
li ꝓcedere poteſt. Itẽ Grego. in moralibus:
Ualida eſt vt mors dilectio: virtuti eñ mor
tis dilectio cõparat: qꝛ nimirũ mentẽ quam
ſemel cepit a dilectõe mundi occidit. Itẽ au
guſti. ſup eplãm iohã. Unctio inuiſibilis cha
ritas eſt: que in quocũq; fuerit radix illi erit
que ardente ſole areſcere nõ põt nutrit calo
re ſolis nõ areſcit. Itẽ Beda ſup iohã. Que-
rendũ eſt quõ ſpeciale filij dei agnoſcendi ſi-
gnũ fuerit q ſup eũ deſcenderit ꝛ mãſerit ſpi
ritus. Quid magni eſt filio dei q in ipõ mane
re ſpũs aſtruat? Notandũq; qꝛ ſp in dño mã-
ſerit ſpũs. in ſanctis vo q̃diu mortale corp⁹
geſtauerint partim ſemp maneat: partim re-
diturus ſecedat. Manet aũt apud eos vt bo
nis inſiſtant actibus. recedit vo ad temp⁹ ne
ſemp infirmos curãdi: mortuos ſuſcitãdi: de-
mones eijciendi: vel etiã ꝓphetiſandi habeãt
facultatẽ. Manet ergo ſemp vt poſſint habe
re virtutes: vt mirabilit ipi viuãt. Uenit ad
tempus: vt etia alijs p miraculoꝝ ſigna q̃les
ſit intus effulgeant. Itẽ Grego. In ſctõꝝ cor
dibus ſm quaſdã virtutes ſemp manet ſpũs
ſm quaſdã receſſurus venit: ꝛ venturus rece
dit. in his virtutibus ſine quibus ad vitã nõ
ꝑuenit in electoꝝ ſuoꝝ cordibus ꝑmanet. in
his vo p quas ſanctitatis virtus oſtendit vt
in exhibitõe miraculoꝝ aliqñ adeſt: aliqñ ſe
ſubtrahit. Itẽ Amb. Ficta charitas eſt q̃ in
aduerſitate deſerit. Hec inuere vident q cha
ritas ſemel habita nõ amittat. ideo quidã in
pretaxatã ꝓſilierunt audaciã dicẽtes chari-
tatẽ a dãnandis nõ haberi: nec a quoq; habi-
tã poſſe amitti: quos ratio vicit ꝛ auctoritas
Quidã eñ ad tẽpus ſunt boni q̃ poſtea fiũt
mali: ꝛ ecõuerſo. vnde quorundã noĩa xp̃us
Luc.10. dicit ſcripta in li. vite: q̃ tñ poſtea abierũt re-
Job.6. tro. ſ; ſcripta dicit nõ ſm ꝓſcientiã: ſ; ſm pre-
ſentẽ iuſtitiã cui deſeruiebãt: qꝛ digni erant
tunc illo bono qd habituri ſunt preſcripti ſm
ꝓſcientiã. vnde Amb. Quibuſdã gratia da-
.1.Reg.6. ta eſt in vſum vt Sauli ꝛ iude: ꝛ illis diſcipu
Luc.10. lis quibus dñs dixit: Ecce nomina veſtra ſcri
pta ſunt in celis: ꝛ poſt abierunt retro. Sed h
dixit propter iuſticiã cui deſeruiebant: quia
boni erant. Frequenter eñ ante ſunt mali q̃
futuri ſunt boni: ꝛ aliquotiens prius ſunt bo
ni: qui futuri ſunt et ꝑmanſuri mali: propt qd
dicunt ſcribi in libro vite ꝛ deleri.

Determinatõ auctoritatũ ꝓdicta ꝝ

Qd vo apl's ait: Charitas nunq̃ excidet nul .1.Cor.13.
latenus ꝓ illis facit. Dignitatẽ eñ charita-
tis oſtendẽs dicit eã nõ excidere: quia hic et
in futuro erit: ſed fides ꝛ ſpes euacuabunt et
ſcientia. Itẽ qd dicit charitas nunq̃ fuiſſe ve
re que deſeri poteſt: nõ ad eſſentiã charitatis
refert: ſed ad efficientiã: quia nõ efficit cha-
ritas que deſerit hominẽ vere beatũ: nec per
ducit ad veꝝ bonũ. Huic etiã fonti alieni: id
eſt damnandi nõ cõmunicant .ſ. in fine: quia
nõ perſeuerãt. Poteſt tamẽ hoc ꝛ cetera que
de charitate dicta ſunt: de perfecta intelligi:
quã ſoli perfecti habẽt: que ſemel habita nõ
amittit. Exordia vo charitatis aliquãdo cre
ſcunt: aliquando deficiunt. Sunt eñ virtu-
tis exordia ꝛ profect⁹ ꝛ prouectio: quos gra-
dus ille diſcernit qui parabolã illã intelligit
Sic eſt regnũ dei quẽadmodũ ſi iactet homo Marc.4.
ſemen in terra ꝛ dormiat: ꝛ exurgat ſemen et
germinet ꝛ creſcat. ꝛc̃. Si ergo perfecta cha-
ritas ſic radicata eſt vt amitti nequeat: inci-
piens tamẽ ꝛ prouecta amitti põt ꝛ ſepe amit
tit: ſed dũ habet nõ ſinit habentẽ criminalit
peccare. Qd Aug. oſtendit inquẽs: quia ra-
dix omniũ malorũ eſt cupiditas: ꝛ radix oĩm .1.Timo.6
bonorũ eſt charitas. ſimul ambe eſſe nõ poſ-
ſunt niſi vna radicitus euulſa fuerit alia plã-
tari non põt. Sine cauſa conat aliqs ramos
incidere ſi radicẽ nõ cõtendit euellere.

Llud quoq; nõ eſt ꝑtereundũ qd quidã aſ- A
ſerunt. ꝛc̃.] Hic incipit pars illa in q̃ agit
de charitate in cõparatione ad diligentẽ: et
habet tres partes: in quaꝝ ꝓma q̃rit vtrũ
charitas ſemel habita poteſt amitti vel nõ. In ſecun
da ex incidente oſtendit qualit alie virtutes theolo-
gice ſunt ex parte charitatis ibi: [Aduertendũ eſt q̃-
mõ fides. ꝛc̃.] In tertia ꝛ vltima tangit de charitate
xp̃i ibi: [Nunc aũt ſupeſt. ꝛc̃.]

An ſemel habitã charitatẽ cõtingit amitti Arti. 1.
Naduit aũt due queſtiones circa intentõnẽ
primi capituli: quaꝝ prima eſt vtrũ ꝯtingat
amitti ſemel habitã charitatẽ. In ſecunda aũt
in quantũ reſurgat poſt amiſſam charitatẽ. Ad ꝓ- Arg. primo
mã procedit ſic eadẽ eſt rõ charitatis ĩ hoĩe ꝛ in ange q nõ.
lis. in angelis aũt ſemel habitã nõ ꝯtingit amitti ſm
opinionẽ illoꝝ qui dicunt angelos fuiſſe creatos ſine
gratia: g̃ nec in hoĩe contingit amitti ſemel habitam.
Itẽ minus forte nõ abijcit magis forte: ſed mĩma 2°
charitas fortior eſt omni peccato ꝛ oĩ temptatõi: g̃ nõ
abijcit aliquo pctõ vel aliq̃ temptatõe. Itẽ ſi abij- 3°
cit oportet ſaluari inter eã ꝛ peccatũ legẽ contrarioꝝ
quã ponit Boetius in li. de duabꝰ naturis in vna ꝑ
ſona xp̃i .ſ. q nulla trãſmutant ſe adinuicẽ niſi q̃ agũt

adinuicē ⁊ ponunť. hec aūt ſemꝑ in virib⁹ ꝓportiona
ta ſunt: ğ videť cū nulla ſit ꝓportio vis charitatis ad
4º peccatū ꝙ nō tranſmuteť ab aliquo peccato. Itē ſi
depelliť aut depelliť a peccato qđ ē / aut a pctō qđ nō
eſt. Si a pctō qđ eſt / aut in eodē aut ī alio. Si in alio
cōtra dicit phūs in li. 16. de animalib⁹ ꝙ ſi nō tangit
nō agit ⁊ nō ſequiť alteratio: ğ id nō depellit eā a ſub
iecto. Si in eodē: ğ cōtraria ſunt ſimul in eodē / qđ nō
poteſt eſſe. Si dicas ꝙ nō inſunt in eodē nunc: ſed in
vno nunc abſcedit charitas / ⁊ in alio ineſt pctm̄ / ad h̄
ſequiť duplex incōueniēs: quoꝝ vnū eſt ꝙ vnū cōtra
rioꝝ cedit alteri anteꝗ̄ tangať ab illo / vel anteꝗ̄ illō
agat in ipm̄. Aliō eſt qꝛ ſignenť illa duo nunc: ⁊ ſit. a.
in quo cedit charitas: b. aūt in quo ineſt pctm̄ / cū inť
quelibet duo nunc ſit tempus: in illo tēpore anīa nec
5º eſt in charitate nec in pctō / qđ abſurdū eſt: ğ relinqui
tur ꝙ charitas ſemel habita nō amittiť. Itē volun
tas de ſe eſt indifferens: ğ cū charitate efficiť actu bo
6º na: ğ magis parata in bonū ꝗ̄ in malū: ğ nō pōt vin
ci a pctō. Itē oīs motus eſt ſm̄ exigentiā dn̄antis
7º dn̄ans eſt charitas: qꝛ ipſa ſup oīa pt: ğ nunꝗ̄ peccat
8º Itē hoc videť dicere. 1. Joh. 3. ꝙ q̄ natus eſt ex deo
nō peccat. Itē Cant. 8. Fortis eſt vt mors dilectō
dura ſicut infernus emulatō. aque multe nō poterūt
9º extinguere charitatē. i. multe tēptatiōes. Itē i pſ.
26. Dn̄s illuminatio mea. glo. Si donū auferť vin
10º ciť dator: ſed cōſtat ꝙ dator vinci nō pōt: ğ nec donū
auferri. Itē Chriſoſto. ſup Joh. Magnū amor ⁊
igne vehementius / ⁊ nō eſt aliquid qđ ꝓpriū eius im
petū ſuſtinere poſſit: ğ multominus pōt illū impetū
11º ſuſtinere peccatū. Si forte velis dicere ꝙ deus au
fert. Cōtra Rom. 11. Sine pn̄ia ſunt dona ⁊ vocatō
12 dei: ğ videť ꝙ ipſe nō aufert. Itē. 1. Reg. 16. Spiri
tus dn̄i direct⁹ eſt in dauid a die illa / ⁊ deinceps. cō
ſtat aūt ꝙ ſepe peccauit mortaliť: ğ ꝓpter mortale pec
catū nō amittiť charitas: ğ ꝓpter nihil poteſt amitti.
13 Itē. 1. Joh. 4. ſup illud: Qui manet in charitate in
deo manet. glo. Maneas in deo vt cōtinearis maēat
14 in te deus vt cōtineat te. Itē videť cū deus ꝯtinēs
ſit potentiſſimus ꝙ cadere nō poſſit: qꝛ ꝑ charitatem
15 ipm̄ inhabitat. Itē ſup illud Math. 8. Venerunt
flumina. ⁊c̄. gloſa: Qui cadit nō edificať in xp̄o: ſꝫ cō
ſtat ꝙ qui habet charitatē edificať in xp̄o: ğ ipſe nō ca
16 dit. Itē Aug. in enchi. Si q̄s tēpore tēptatiōis res
tēporales mauult retinere ꝗ̄ xp̄m nō hēt ipm̄ in fun
damento: ſed q̄ charitatē habet habet xp̄m in funda
17 mento: ğ iſte nō cadit ꝓpter res tēꝑales. Itē Bern̄.
de petro videť velle ꝓpter negationē nō amiſiſſe ſpm̄
ſanctū vľ charitatē / cum igiť negatio xp̄i maximū ſit
oium pctōꝝ ꝓpter nullū alioꝝ videť poſſe perdi cha
18 ritas Itē Bern̄. in li. de diligendo deo: Nunꝗ̄ eſt
charitas ſine timore / ſed caſto: nunꝗ̄ ſine cupiditate
ſed ordinata: ğ timor expellit peccatū / ⁊ cupiditas ī
cōmutabilis boni nunꝗ̄ dat locū cupiditati boni cō
mutabilis: ğ nunꝗ̄ incidet aliqđ pctm̄: qꝛ oē peccatū
aut eſt ex timore male humiliante / aut ex cupiditate ma
le inflāmante. ſicut dicit glo. ſup illud pſ. 79. Incen
ſa igni ⁊ ſuffoſſa ab increpatiōe vultus tui peribunt.
19 Itē Joh. 20. Ex nobis exierunt. glo. Nunꝗ̄ erāt
20 in nobis de numero habentiū charitatē Itē phūs
vult ꝙ mutabile ⁊ imutabile nō ſunt eiuſdē rōnis nec
eiuſdē generis. cōſtat aūt ꝙ charitas vie / ⁊ charitas
patrie ſint eiuſdē rōnis. ğ cū charitas patrie ſit imu
tabilis / charitas vie erit imutabilis. plura etiā ad h̄
inducit magiſter in lr̄a. ſed in cōtrariū eſt qđ dicit apo
ſtolus. 1. Coꝝ. 10. Qui ſtat videat ne cadat: ğ cadere
poteſt qui ſtat ꝑ charitatē Itē Apoc. 2. Habeo ad
uerſus te pauca / eo ꝙ charitatē tuā primā dereliqſti:
ğ derelinqui pōt. ⁊ qꝛ hoc videmus cōtinue fieri ſuf
ficiant iſta. Solō dōm ꝙ charitas pōt amitti ⁊ re Solutio
cuꝑari ſepius in via. Ad primū ğ dōm ꝙ nō eſt ſi Ad pmū
mile: qꝛ angelus ſm̄ illā opinionē ſimul accipit cha
ritatē ⁊ cōfirmationē: ſed nō hō: ſed q̄d ad actū gratifi
candi ⁊ diligendi ſimile eſt. Ad aliud dōm ꝙ pctm̄ Ad 3m
nō vincit charitatē: ſed voluntas ſponte abijcit eā cū ⁊ 4m
deflectiť ad id cū quo ſtare nō poteſt. ⁊ ꝑ hoc patet ſo
lutio ad ſequens. Ad aliud dicendū ꝙ peccare pri Ad 5m
uatio eſt ⁊ nō cōtrariū aliqđ ponens. Si forte dicať Obiectio.
ꝙ hoc eſt fuga ⁊ nō reſponſio. dico tunc ꝙ hec falſa eſt Solo
ꝙ duo cōtraria nullo mō poſſunt eſſe in eodē ſimul:
ſed duo ꝯtraria ita ꝙ vtrūqꝫ ſit actu nō poſſunt eſſe in
eodē: ſed cū vtrūqꝫ eſt in potētia / vel vnū in actu ⁊ al
teꝝ in potētia nihil prohibet eſſe in eodē. ⁊ ita eſt hic
qꝛ charitas in illo nunc ſimplr̄ nō ineſt: ſed vt corru
pta ⁊ recedendo ⁊ peccatū vt in generatōe accedendo
⁊ eſt inſtantia cōtra ꝓpoſitionē in oī actiōe ⁊ paſſione
phica. Ad aliud dōm ꝙ volūtas de ſe indifferens Ad 6m
habilitať charitate: ſed nunꝗ̄ ante cōfirmationē ha
bilitať niſi poſſit ſponte deponere charitatē / ⁊ defle
cti in pctm̄: vnde nihil cogit. Ad aliud dōm ꝙ hoc Ad 7m
eſt veꝝ de motu in quo mouens eſt ꝑ intētionē natu
re ⁊ nō voluntatis. Ad aliud dōm ꝙ hoc intelligi Ad 8m
tur de predeſtinatis ⁊ de pctō finali. vel dicať meli⁹
ꝙ quantū eſt in ſe / generatio ꝑ charitatē cōſeruat eū:
ſed ipſe poteſt ſe perdere. ⁊ per hoc etiā patet ſolutō ad
ſequens. Ad aliud dicendū ꝙ hoc etiā eſſet verū / ſi Ad 9m.
donū de ſua debilitate ſuccumberet. hoc aūt non eſt Ad 10. ⁊. 11.
veꝝ. Ad aliud ⁊ ad ſequens eodē modo dicēdū eſt
Ad aliud dicendū ꝙ nō intelligiť hoc quo ad actū Ad 12m
charitatis: ſꝫ quo ad actū regiminis populi ⁊ ꝓphe
tie que eſt gratia gratiſdata / ⁊ nō gratūfaciēs. Ad Ad 13. ⁊. 14
aliud dōm ꝙ quantū in ſe eſt ipſa cōtinet: ſed tu potes
excidere a vi cōtentiua. Ad aliud dicendū ꝙ nō edi Ad 15m
ficať quo ad ꝑmanentiā qui cadit / licet forte edificat⁹
fuerit quo ad eſſentiā charitatis: ſicut dicit magiſter
in lr̄a. Ad aliud dicendū eodē modo. Ad aliō di Ad 16m
cendū ꝙ (ſicut dicit Bern̄.) intelligiť quo ad propoſi Ad 17m
tū miſerendi: ⁊ nō quo ad actū ſeꝑationis a charitate
Ad aliud dicendū ꝙ hoc eſt veꝝ ꝗ̄diu eſt charitas Ad 18m
ſed poteſt obijci per oppoſitū: vt pri⁹ dictū eſt. Ad Ad 19m
aliud eodē modo dicendū eſt. Ad vltimū dōm ꝙ h̄ Ad 20m
eſt veꝝ de ſubſtantijs imutabilib⁹ ex natura. forme
aūt nō ſunt mutabiles ꝑ ſe: ſed ꝑ ſubiectū. ⁊ ideo non
tenet de illis.

An in minori vel maiori vľ equali ſemper Arti. II
neceſſe eſt reſurgere. B

Ecundo queriť vtrū ſꝑ in minori vel maiori
S vel equali neceſſe eſt reſurgere: videť autē ꝙ Arg. primo
in minori: qꝛ in oīb⁹ ita eſt ꝙ prima inceptio ꝙ i minori.
eſſe nō eſt ſm̄ ꝑfectū illius eſſe: ſed in minori. ſꝫ poſtea
ꝑficit ad perfectū / cū igiť charitas poſt peccatū inci
piat / videť ꝙ incipiat ſm̄ imꝑfectū ⁊ minimā charita
tē. Itē Amos. 5. Nō adijciet vt reſurgat virgo iſra 20
el ahi glo. Nō negat poſſe reſurgere: ſed negat vt poſ
ſit reſurgere virgo: qꝛ ſemel aberrans ⁊ ſi reportetur
humeris paſtoris nō habebit tantā gloriā quantā q̄
nunꝗ̄ aberrauit: ğ impoſſibile ē ꝙ in equali reſurgat

3° Itē Ezech. 44. Leuite q̄ longe receſſerūt a me nō
appropinquabūt vt ſacerdotio fungant̄ mihi: ḡ vide
tur ꝙ nunq̄ ita propinq̄ ſiāt vt prius: ḡ nunq̄ tantā
4° habebūt charitatē. Itē hoc videt̄ ex ſimili: q2 mu-
lier p fornicationē aberrās poſtea nō tātum diligit̄ a
marito quantū prius: ḡ nec deus tm̄ diligit animā.
ſua aūt dilectio maior vel minor eſt dilectōis effect⁹
maior vel minor: ḡ nunq̄ habebit tantā charitatem
Arg. primo ꝙ in eq̄li Sed cōtra videt̄ ꝙ reſurget in equali: q2 pnia (vt
dicit Amb.) oīa ablata reſtituit: ḡ etiā tantā reſtituit
2° charitatē quanta eſt amiſſa. Itē Malach. 3. Pla
cebit deo ſacrificiū iuda / ſicut dies ſcl'i / z ſicut anni an
3° tiqui. Itē glo. ibidē: Quō in pncipio placuerūt ita
poſt pctm̄ p pniam placere inceperunt oī ſorde vitio
4° rū purgata Itē Zach. 8. ſup illud: Saluabo vos
z eritis benedictio. glo. Reuertent̄ in priſtinū ſtatū /
5° cū egerint pniam Itē Leuit. 6. ſup illud: Hec ē lex
hoſtie. dicē glo. Eque placet deo virt⁹ iuſtoꝝ z digna
6° pnia pctōꝝ q̄ reſtituit in gradū priſtinū. Itē Luc.
15. Cito pferte ſtolā primā. glo. Priſtie dignitati fi-
liū reſtituit. ex his ſequit̄ ꝙ in equali reſurgat q̄libet
Arg. p° ꝙ adhuc in maiori. charitate. Sed videt̄ ꝙ in maiori: q2 dicit aplus ad
Roman. 5. Ubi habūdauit delictū habūdauit z gra
tia Itē Roma. 8. Diligentibus deū oīa cooperant̄
2° in bonū. glo. etiā caſus in pctm̄. Itē Gen. 1. Factū
3° eſt veſpe z mane dies vnus. glo. Eminēs veſpertina
lux eſt z a qua q̄s cecidit / matutina in q̄ reſurrexit: ſʒ
maior eſt matutina q̄ veſpertina: ḡ in maiori charitate
4° ſp reſurgit̄. Itē Baruch. 4. Sicut auerſi fuerunt
ſenſus vr̄i vt recederetis a deo / decies tm̄ reuertētes
requiretis eū: ḡ oportet etiā ꝙ in mlto maiori reſurgat
Solutio q̄s charitate. Solo. opinio eſt hic ꝙ pōt aliq̄s re-
ſurgere in minori in equali / z in maiori charitate: p-
ut ipe deuote ſe ꝑparauerit ad recipiēdū: z put deus
dignabit̄ infundere: q2 metas ſue largitatis pſcribe
Ad primū. re nō poſſumus. Et ſm hoc dōm ad primū ꝙ non
eſt ſile de charitate / z d his q̄ cauſant̄ a natura: quia
naturalia pncipia ſui eſſe hñt in materia: z hec primū
ſunt inequalia z debilia / z poſtea cōfortant̄: q2 oīis
materia rei naturalis quattuor modis ſe hēt: vt dicit
rabbi moyſes in duce neutroꝝ. ſ. alit̄ extra formā ter
minantē: z alit̄ currēs ad ipam qñ iā trahit̄ a virtu-
te formatiua: z alit̄ formata / z alit̄ cōſolidata in q̄nti-
tate pfecta. deus aūt nō ſic opat̄: ḡ de charitate nō eſt
Ad tria ſe-q̄ntia q̄ ad primū ſile. Ad tria ſeq̄ntia dōm ꝙ hoc intelligit̄ de gradu
ſm bonitatē / z non ſm imunitatē culpe ſm q̄ntitatē
charitatis. aliquā eñ q̄ peccauit habebit indignitatē
Ad alia ſex q̄ ſūt ꝯ 2m. quā nunq̄ abſterget. ſ. ꝙ nō pōt gloriari de inocētia
Ad id qd ꝯ hoc obijcit̄ dōm ꝙ oīa illa ſex q̄ obijciū
tur hñt vnā ſolutionē. ſ. ꝙ intelligit̄ q̄ ad rectitudinē
Ad alia q̄t-tuor q̄ poſte ri⁹ obijciūt̄ imunitatis culpe nō dignitatis / nec q̄ntitatis virtu
tis neceſſario. Ad ea q̄ vlteri⁹ obijciunt̄ dōm ꝙ di
ctū apl'i intelligit̄ ꝙ ſupabundauit gr̄a q̄ ad vincēdū
Ad primū delictū. z intelligit de gr̄a redēptōis facte p xp̄m que
maior eſt in bono q̄ delictū primi hoīs in malo fue-
Ad 2m z tertiū. rit. Ad aliud dōm ꝙ caſus nō cooperat̄ ad maiorem
charitatē niſi occaſionalit̄ z remote: ſicut dictū ē z no
Ad 4m tatū in. 1. li. in antepenultima diſ. Ad vltimū dōm
ꝙ Baruch dicit hoc ꝙ ſicut puocauerūt peccādo cō
tra decē: ita nūc decies in pceptis cōuertentes requi
rēt. non ꝙ neceſſarium ſit in decies tam magna cha-
ritate reſurgere.

Arti. III E Quid eſt liber vite.

Einde q̄rit̄ de hoc qd dicit ibi: [Quorūdā no
D mina xp̄us dicit ſcripta eſſe in libro vite. zc.]
d. a. Occaſiōe eñ ei⁹ ꝙ hic mētio fit de li. vite
prīit hic q̄ri q̄ttuor de ipo. ſ. qd ſit / z q̄d ſit ſcribi i ipſo
z vtrū aliq̄d in eo ſcribit̄ ſub cōditiōe. z q̄rto vtrū ali-
q̄s pōt deleri q̄ inſcribit̄. Ad primū pcedit̄ ſic: dicit Arg. primo
aug. ꝙ filius dei eſt ars dei prius oipotētis plena rō-
nū oīm viuentiū: ḡ videt̄ ꝙ q̄cq̄d p rōnē exēplaris ſit
in deo ꝙ hoc vt rō viua ſit in verbo: ſed hoc eſt eſſe i li.
qd eſſe ſcriptū p rōes exēplares: ḡ videt̄ ꝙ fili⁹ dei ſit 2°
liber vite. Itē Job. 1. Qd factū eſt in ipo. i. in ver-
bo vita erat z lux: cū ḡ hoc ſit liber vite q̄ ſcripti ibi vi 3°
uunt: videt̄ ꝙ fili⁹ ſit liber vite. Itē aug. ſup Exo.
Liber vite eſt pſcia dei in q̄ oīa ſunt cōſtātia. pʒ autē
ꝙ ſcia p attributionē cōuenit filio: ḡ ipe eſt liber vite.
Sed ꝯ oīa facta z futura z ea q̄ ſunt ſcripta ſunt i Rō in ꝯriū primo.
verbo. nō aūt oīa ſunt in li. vite: q2 ſoli electi: ḡ nō eſt
idē li. vite qd filius dei vel pſcia. Itē videt̄ ꝙ p ap- 2a
propriationē magis cōueniat ſpūiſctō ꝙ ſit liber vite:
q2 vite actus bonitatis eſt. z ſpūiſctō attribuit̄ boni-
tas: ḡ cōuenit magis ſpūiſctō. Itē vita eſt act⁹ ſpi- 3a
ritus: vt dicit ipe dñs Job. 6. Spūs eſt q̄ viuificat:
ḡ magis cōuenit hoc ſpūiſctō q̄ filio Solo dōm ꝙ Solutio
liber vite ſm aug. eſt pſcia ſm ꝙ pſcia ſumit̄ p pdeſti
natōe ꝑparāte grām / quā habet exēplarit̄ ab eterno:
z gloriā in futuro. z hoc q̄dē cōe eſt trib⁹ pſonis: ſed p
attributionē ſpēalit̄ ꝯuenit filio. Ad primū ḡ dōm Ad primū
ꝙ nō eſt idē eſſe artē z eſſe librū vite: q2 ars idicat or-
dinē artificiati ad vitā felicē: licet rōes artis in artif.-
ce viuāt. liber aūt vite dicit ordinē eius qd in eo ſcri-
bit̄ ad vitā gr̄e z glorie. Et p hoc etiā pʒ ſolo ad ſe- Ad 2m
quēs: q2 in ipo dicunt̄ vita oīa. nō ꝙ i ſe vel ex ipo ha- z oīa alia
beāt ordinē ad vitā gr̄e z glie: ſed q2 i artifice rōes eo
rū viuūt Ad ſeq̄ntia pʒ ſolo p dicta i pncipio ſolois

Quid eſt ſcribi in libro vite. Arti. IIII D

Ecūdo querit̄ q̄d ſit ſcribi in libro vite: videt̄
F ꝙ tp̄alit̄ aliq̄d ibi ſcribat̄: q2 dicūt ſcti ꝙ q̄ ad Arguit̄ p°
pſentē iuſticiā iudas z multi aliq̄ ibi ſcripti fu
erūt. iuſticia aūt pñs tp̄alis eſt: ḡ tp̄alit̄ ibi aliq̄d ſcri-
bit̄. Itē ſi liber vite dr: q2 ibi ſcripta ordināt ad vi- 2°
tā gr̄e z glie cū oīs iuſticia z op⁹ charitatis ſiue pſen-
tis iuſtitie ſiue pdeſtinatōis ordinet ad vitā: videt̄ ꝙ
oē tp̄ale bonū opus ibi ſcribat̄. Sed ꝯ ſcribi dicit Ratio in ꝯriū
libri receptionē. deus aūt tp̄alit̄ nihil recipit: ḡ tp̄ali
ter ibi nihil ſcribit̄. Solo dōm ꝙ pdeſtinatio acci Solutio
pit̄ ſm cōpletā ſignificationē / z ſm diminutā. in com
pleta āt ſignificatōe dicit ꝑparationē gr̄e i pñti / z glo
rie in futuro. z ſic ſoli pdeſtinati et bona eis ꝑparata
ſunt ibi ſcripta. ſm incōpletā ſignificationē dr gr̄e p-
paratio in pñti de ſe ordinātis in gloriā: ſʒ nō ꝑpara-
tionē glie. z ſic oēs iuſti ibi ſcribunt̄ / z opa bona eoꝝ
q2 oīa opa bona ſctōꝝ ſiue finalit̄ remaneāt ſcti / ſiue
nō deus ꝑparauit ab eterno / z non niſi ſuo munere Ad ambo
ea facere pñt. Ad pmū ḡ dōm ꝙ iuſticia pñs eſt ibi obiecta.
ſcripta. nō quando fit: ſed ab eterno. per hoc patet ſo
lutio ad ſequens.

An in libro vite aliq̄d ſcribat̄ ſub cōditōe Arti. V E

Ertio querit̄ vtrū ſub cōditōe aliq̄d ibi ſcribi
E tur: z videt̄ ꝙ ſic. cōſtat eñ ꝙ pdeſtinatio nō Arguit̄ p° ꝙ ſic.
infert neceſſitatē ſalutis: q2 ſic nihil eſſent opa
nr̄a: ḡ videt̄ ꝙ poſſibilitas ad dānationē ſp maneat:
ḡ q̄ ſcript⁹ eſt ſub cōditiōe ſcript⁹ eſt ſi pſeuerer Itē 2°
hoc accipit̄ Hiere. 18. vbi dicit dñs ꝙ qñ pronūciat

bona genti alicui:ꝛ gens illa cõuerſa fuerit/ꝛ fecerit
malũ ꝙ nõ dabit bonũ ꝑnunciatũ:ſed malũ qđ me-
ruerunt:ğ bonũ ꝑnunciatũ qđ legit ibi ꝓpħa nõ fuit
3º ibi ſcriptũ ſimplr:ſed ſub cõditiõe. Itẽ dicit Greg.
ꝙ mutat ibi dñs ſniam:ſed nõ cõſiliũ. cõſtat aũt ꝙ
ſnia nõ ꝓmulgaꝛ niſi illa q̃ eſt in ꝑuiſiõe dei ſcripta:ğ
videꝛ ꝙ ſub cõditiõe ſcripta fuit:qꝛ alias falſificareꝛ.
Rõ in op- Sed cõtra oĩs cõditio dubitationẽ importat.in ꝑ
poſitũ. ma aũt veritate nihil eſt ꝑ modũ dubitatõis:ğ nihil ẽ
Solo ibi ꝑ modũ cõditõis. Si forte tu dicas ꝙ imobilis
eſt veritas in ordine ad cauſam ſuã/licet in ſe mobilis
ſit vt niniuen eſſe ſubuertendã ſꝫm merita. hoc eñ ſꝑ
eſt ꝛ erat ꝛ erit verũ ezechiã eſſe moriturũ ſꝫm cauſas
ſuꝑiores.ꝛ ĩ hoc mõ ſcribiꝛ ibi ꝛ nõ ſimplr.hoc nihil
Obiectio eſt qꝛ ſic dei ordinatio dependeret a nr̃o oꝑe/qđ eſt i-
poſſibile:ꝛ ſic eternũ aliquo mõ cauſareꝛ a temporali
Solo Solo dõm ꝙ nihil ſciꝛ ibi ſub cõditõe:ſed oĩa ſim
pliciꝛ:ſicut etiã ipa ꝑdeſtinatio eſt ſimplex veritas:ſꝫ
qđ in deo ſimplr eſt a nobis ſimplr dici nõ pt. Itẽ
qđ a deo ſimplr ꝑuideꝛ nõ niſi ſꝫm ordinẽ in tꝑe expli
caꝛ. vñ hmõi ꝓnunciatõẽs ſunt de ꝑuiſio ſꝫm ꝙ egre
diunꝛ in opus.ꝛ ſic hñt ordinẽ/eo ꝙ pena eſt ꝯ culpã
ꝛ ꝑmiũ ad meritũ.ꝛ hoc mõ fiũt ꝓnunciatõẽs ꝛ ſniẽ
Ad primũ quas qñq; mutat deus/ſicut diximus alibi. Ad ꝑ
mũ ğ dõm ꝙ nõ eſt ibi cõditio aliq̃:ſed rõ ꝯcomitãtie
ꝛ termini oꝑis ꝑdeſtinatõis ſiue effect⁹.hec eñ ſꝫm or-
dinẽ ſapie ſe ꝯcomitanꝛ bñ facere ꝛ ſaluari ꝛ effectus
Ad 2m. ꝑdeſtinatõis terminaꝛ ad hoc/ꝛ male facere ꝛ dãna-
ri. Ad aliud dõm ꝙ Hieremias loquiꝛ de ꝑdeſti-
Ad 3m natiõe q̃ ad effectũ in tꝑe:ꝛ nõ de eterna ꝑuiſiõe.effe-
ct⁹ eñ bñ cauſaꝛ ab oꝑe nr̃o:licet nõ ipa ꝑuiſio Ad
aliud dõm ꝙ ſnia vocaꝛ a Greg.enunciatio effectus
ꝛ non eterne predeſtinationis. Ad id quod in con-
trarium obijciꝛ patet ſolutio per antedicta.

Arti. VI An aliq̃s ſcript⁹ in libro vite põt deleri.
F Uarto q̃riꝛ vtꝝ aliq̃s deleꝛ q̃ ibi ſcribiꝛ: vide
Arg. primo q tur ꝙ ſic pſ.68. Deleanꝛ de libro viuentiũ/
2º ꝛ cũ iuſtis nõ ſcribanꝛ Itẽ Exod.32. Aut
dimitte eis hanc noxã:aut dele me de libro tuo ĩ quo
3º me ſcripſiſti. Itẽ aliꝛ videreꝛ ponere neceſſitatẽ ad
ſalutẽ:ğ nõ eſſet iã voluntaria virt⁹ vel ſalus aliquo
Rões ĩ op- mõ. Sed ꝯtra Apoc.2. Nõ delebo noĩa eoꝝ de li
poſitũ ꝑma bro vite Itẽ gloſa ſuꝑ pſ.68. Deleanꝛ de libro vi
uentiũ,nõ ſic intelligendũ eſt tanq̃ ſcribanꝛ ꝛ deleã-
tur:ſed quo ad ſpẽ eoꝝ q̃ putant ſe ibi ſcriptos. ſꝫ tũc
queriꝛ de iure q̃ ſcriptus ibi diciꝛ quo ad preſentẽ iu-
Solo. ſticiã quid ſit hoc dictũ Solo dõm ꝙ null⁹ ibi ſcri
Ad primũ. ptus deleꝛ, nec aliq̃d ibi ſcriptũ deleꝛ Ad primũ di
cẽdũ ꝙ licet deleanꝛ quo ad relationẽ iuſtitie ꝑſentis
ad iuſtũ q̃ cadit a iuſticia. q̃diu eñ iuſtus eſt tamdiu
manet relatio ſcripture ad ipm quo ad oꝑa ab eterno
ſibi ꝑparata.ipo aũt cadente nulla mutatiõe facta ĩ li
bro iã ille cadit extra relationẽ ordinis ad illa merita
qualr aũt imuteꝛ relatio altero relatiuoꝝ mutato/
ꝛ altero imutabili ſufficienꝛ ſꝫm meũ poſſe dictũ eſt in
Ad 2m primo libro. hoc igiꝛ vocaꝛ deleri de libro. Ad aliđ
ꝛ 3m. dõm ꝙ moyſes nõ optauit hoc:ſed ꝯñtiã facti predi-
xit. ſi eñ non dimiſiſſet noxã q̃ ad aliquid excidiſſet a
ſcriptura libri. ſ. quo ad accidentalẽ gloriã ducat⁹ eo
rũ:ꝛ introductõis in terram ꝓmiſſionis ꝛ collatiõis
legis.ꝛ nõ loquiꝛ de deletiõe a libro ſimplr:nec quo
Ad q̃ſtiũcu ad premiũ ſubale. Ad id qđ vlteri⁹ queriꝛ quid ſit
li. deleri de libro patet ſolutio per dicta.

Quare fides et ſpes et ſcientia dicuntur euacuari et nõ charitas: cum et ea ex parte ſit.

Aduertendũ etiã eſt quõ fides ſpes ꝛ ſcĩa di
canꝛ euacuari:qꝛ ex ꝑte ſunt ꝛ nõ charitas cũ
ꝛ ipa ex ꝑte ſit. Ex ꝑte eñ.i.iꝑfecte diligim⁹:
ſicut ex ꝑte ſcimus:vt ait Eſicius ſuꝑ Leuit.
Cũ ğ oẽ qđ ex ꝑte ẽ euacueꝛ cur charitas ex-
cipiꝛ q̃ đr nunq̃ excidere? Charitas q̃ dẽ etiã
ex parte eſt vt ſepe ſcti docẽt:qꝛ ex parte dili
gimus nũc:ꝛ iõ ipa euacuabiꝛ inq̃ntũ ex ꝑte
eſt:qꝛ tolleꝛ imꝑfectio ꝛ addeꝛ ꝑfectio.rema
nebitq; ipa aucta ꝛ actus eius ꝛ modus dili-
gendi vt diligas deũ ꝓpter ſe ex toto corde:
ꝛ ꝓximũ tuũ ſicut teipm:ſed imꝑfectõis mo
dus eliminabiꝛ. Fides võ ꝛ ſpes penit⁹ eua-
cuabunꝛ. Sciẽtia võ ſꝫm actũ ꝛ modũ ſuũ q̃
nũc eſt nõ ſꝫm ſui eſſentiã tolleꝛ. ipa eñ virt⁹
ſcie remanebit:ſꝫ aliũ tenebit vſum ꝛ modũ.

An fides poteſt euacuari. Arti. VII
Einde queriꝛ de hoc qđ dicit ibi:[Aduerten G
D. dũ etiã eſt quõ fides/ſpes ꝛ ſciẽtia dicanꝛ eua
cuari.ꝛc.] Et queruntꝛ quattuor:quoꝝ ꝑmũ
eſt de euacuatõe fidei. Scđm de euacuatõe ſpei. Ter
tiũ an charitas euacueꝛ:ꝛ quare nõ ſi nõ euacuatur.
Quartũ de euacuatõe ſciẽtie. Ad primũ obijciꝛ ſic: Arguiꝛ pº.
Fides eſt fundamentũ in edificio ſpũali:ſed ſi funda-
mẽtũ euacuaꝛ totũ ruit edificiũ:ğ ſi fides euacuatur
oẽs gr̃e ꝛ virtutes ꝛ res ſperãde ruũt in nihilũ/qđ eſ
ſet magnũ incõueniẽs. Itẽ mai⁹ lumẽ nõ offuſcat 2º
min⁹ lumẽ:ſed ꝑficit.ſed viſio facie ad faciẽ ſuccedit fi
dei:ğ nõ euacuat eã:vt videꝛ. Sed ꝯ ſupra ꝓbatũ Rõ in opm
eſt ſepius ꝙ fides eſt nõ apparẽs:ſed in patria nihil ẽ
nõ apparẽs:ğ nõ erit ibi fides. Solo dõm ꝙ in fi- Solo
de duo ſunt ex ꝑte illa qua eſt cognitio.ꝛ tertiũ eſt qđ
eſt affectio:vnũ in cognitiõe eſt gen⁹ viſiõis. Eſt eñ
fides viſio quedã veritatis diuine:ꝛ vocaꝛ a q̃buſdã
ſuba prima fidei:qꝛ circa illud ſpecificandũ ponũtur
oẽs forme ꝛ dr̃ne q̃ ꝯſtituũt fidẽ in ſpẽ virtutis. Secũ
dũ aũt eſt forma informãs hãc cognitionẽ ſiue viſio-
nẽ ad ſpẽm fidei.hec aũt eſt ſpeculũ ꝛ enigma nõ appa
rentis:ꝛ ſublatis his nõ eſt fides. põt tñ eſſe viſio fa
ciei vel alterius ſcie. Tertiũ eſt affectio qđ nõ ꝓpꝛ ali
q̃d aſſentit niſi ꝓpꝛ primã veritatẽ abſolute:qꝛ ſi habe-
ret rõnẽ nõ ꝓpꝛ eã crederet. Dic ğ pt ꝙ fides euacua
tur q̃ ad ſcđm/qđ eſt forma/ꝛ modũ viſiõis.nõ autẽ q̃
ad ꝑmũ ꝛ vltimũ:ſed potius illa manẽt ꝛ ꝑficiunꝛ. ꝛ
ſuccedit ſic fidei viſio q̃ eſt tota merces:qꝛ eſt viſio pa
ſcẽs amati ꝛ habiti. Ad ꝑmũ ğ dõm ꝙ fides ẽ ſuba Ad primũ.
bici:ꝛ rõ illa q̃ eſt viſio ẽ ſuba:ꝛ h nõ ruit ibi.ꝛ iõ ma
net totũ:qꝛ id qđ ẽ diſtãs ꝛ ĩ ſpeculo ꝛ ĩ enigmate nõ
pt eẽ rõ fũdamẽti cũ ſit imꝑfectõis/cũ nõ ꝯpetat glo
rificatis Ad aliud dõm ꝙ h eſt veꝝ ĩ lũinibꝫ q̃ ſiũt Ad 2m
ordinata ad forte vt iꝑfectũ ꝛ ꝑfectũ:ſꝫ ſic nõ ẽ h.iꝑfe
ctũ ei cedit ꝑfecto ĩ oĩbꝫ ſic ꝑuatõ cedit forme cũ naꝛa

An ſpes poteſt euacuari. Arti. VIII.
Ecũdo q̃riꝛ de euacuatõe ſpei: videꝛ eñ ꝙ nõ D
S ſuccedat ſpei aliquid:ꝛ ita videꝛ deſtrui ꝛ nõ Ar. ꝙ nõ.

euacuari. dicit eñ glo. ꝙ nõ ſuccedit ei beatitudo: ꝛ h
2o nõ põt eſſe cũ illa ſuccedat oĩbꝫ virtutibꝫ. Itẽ dicit
aug. ꝙ fidei ſuccedat viſio q̃ eſt tota merces: ḡ nihil re
3o linquit᷑ qḋ ſuccedat ſpei Itẽ oĩs mutatio fit ſm ali
qḋ cõe ſubiectũ: ſed in ſpe nihil eſt niſi expectatio futu
ri ꝛ ꝓ̄enſio in illud: ſꝫ nihil hoꝝ remãet eo ꝙ nec expe
ctatio manet / nec ꝓ̄ẽſio in aliq̃d nõ habitũ: ḡ videt᷑ ſi
toto deſtrui: q2 etiã fides in toto deſtruit᷑ ſi nihil cõe
ſubiectũ ſpeculo ꝛ faciei ſiue p̄ſentie maneret ſicut di
Queſtiũcľa xim⁹ ꝙ viſio manet. Itẽ q̃rit᷑ q̃re euacuant᷑ iſte vir
tutes cũ hoc nõ dicat᷑ de cardinalibꝫ ꝙ euacuent᷑. ma
gis eñ debet euacuari qḋ eſt ad id qḋ eſt ad finẽ q̃ȝ id
qḋ eſt in finẽ imediate. cardinales aũt hñt act⁹ ſuos i
eo qḋ eſt ad finẽ / ꝛ theologice i finẽ imediate: ḡ magis
Solo deberẽt euacuari cardinales q̃ȝ theologice. Solo
dõm ꝙ ſpes ꝛ habitus ſpei ꝛ act⁹ euacuant᷑: ſed non
in toto deſtruit᷑. ꝛ ad hoc notandũ ꝙ in tranſitu gra
tie ad gloriã quatuor oportet ſeruare. q̃dã eñ manẽt
in actu ꝛ habitu ſubſtãtialiť ꝛ formaliť: ſed mutant᷑
q̃ ad modũ quẽ hñt nõ ex ſe: ſed ex eo ꝙ ſunt in tali ſta
tu ſubiecti ſui. ꝛ ſic mutat᷑ ꝛ tranſit charitas in tran
ſitu in gl̃iam: vt patebit infra. quedã aũt manẽt in ha
bitu ſubaliť ꝛ formaliť: ſed non in actu vt cardinales
virtutes: vt infra oñdet᷑ poſt tractatũ totũ de chari
tate diſ. xxxiij. Quedã aũt manẽt ſm ſubam nõ q̃ ad
formã ꝛ actũ vt fides. Quedã ṽo nec q̃ ad ſubam nec
quo ad formã nec quo ad actũ: ſed in cõi ꝓportõe tñ
manẽt / vt ſpes. Quinto mõ ſe hẽt id qḋ nõ eſt virt⁹:
vt ſcia vie / q̃ in toto meo iudicio deſtruet᷑. ꝛ de h po
ſtea diſputabit᷑: ſed hic de ſpe dictũ eſt ꝙ q̃liť intelligi
poſſit. Notandũ ꝙ habitus ſpei hẽt expectationẽ glo
rie ꝛ ꝓ̄ẽſionẽ: ꝛ expectatio quã oñdit id qḋ eſt: ꝛ ꝓ̄ẽ
ſio oñdit id qḋ eſt formale ſpei qḋ diſtinguit᷑ ab alijs
q̃bꝫ cõuenit expectare: ꝛ vtrũq; illoꝝ tollit᷑. ſed q2 oĩs
ſperãs ſm id qḋ ſperat rei ſperate ꝓportionat᷑: iõ illa
proportio manet qñ cõſequit᷑ rẽ ſperatã. ꝛ ſic intelli
go dictũ quorundã doctoꝝ q̃ dicũt ꝙ in tranſitu ſpei
Ad p̄mũ in gloriã nõ manet niſi cõe ſm ꝓportionẽ. Ad p̄mũ
dicendũ ſicut ſupra de ſpe diximus diſ. xxvj. ꝙ beati
tudo accipit᷑ materialiť ꝓ oĩbꝫ bonis manẽtibꝫ i ipã:
ꝛ ſic ſuccedit omnibꝫ virtutibꝫ. ꝛ accipit᷑ ſm ꝓprietatẽ
cõiunctã ſibi que eſt magnũ ſiue altũ ꝛ glorioſum. et
Ad 2m hoc modo ſuccedit ſpei. Ad aliud dicendũ ꝙ viſio ẽ
tota merces: nõ tñ oĩs viſio: ſed illa q̃ eſt amati ꝛ ha
biti: ꝛ tunc viſum inquantũ viſum ſuccedit fidei ꝛ ha
Ad 3m bitũ ſpei / ꝛ amatũ reſpondet charitati. Ad aliud di
Ad q̃ſtiũc. cendũ ꝙ manet ibi cõi ꝓportiõe: vt dictũ eſt. Ad ali
ud dicendũ ꝙ iſte euacuant᷑ quo ad id qḋ eſt eſſentia
le eis informibꝫ ꝛ formatis eſt impfectũ. ꝛ nõ compe
tens ſtatui beatitudinis. ſic aũt nõ eſt de cardinalibꝫ
q2 licet actus eaꝝ ſit ordinatus ad viã: tñ habit⁹ ea
rũ poteſt eſſe cõmunis vie ꝛ patrie: vt infra patebit.
Obr 2o. Sed adhuc obijcit᷑: q2 videt᷑ etiã in fruitiõe eẽ ſpes
obm p̄mũ dicit᷑ eñ Eccl. 24. Qui edunt me adhuc eſuriẽt: et q̃
bibunt me adhuc ſitient. eſuries aũt ꝛ ſitis aliq̃d ex
pectat in futurũ: ḡ eſt ſpes reſpectu illius tñ hoc ſit ð
2m ſubſtantiali p̄mio quo fruunt᷑. Itẽ Anſ. in ꝓ̄ſolo
gion: Si deũ diligere toto corde / tota mẽte / tota aĩa
nõ ſufficit dignitate dilectiõis: ꝓfecto ſic gaudebũt to
to corde / tota mente / tota aĩa nõ ſufficiat plenitudini
gaudij: vt totũ cor / tota mẽs / tota aĩa nõ ſufficiat ple
nitudini gaudij: ḡ videt᷑ ꝙ ibi ſit viciſſitudo gaudij: ꝛ
gaudiũ illud ſit in fieri cõtinue: ḡ aliq̃d eius expectat᷑
in futuꝝ. hoc aũt ẽ cõtra Aug. in li. cõfeſ. 12. vbi vult
ꝙ cõtemplatio illa faciat btõs ꝑticipes eternitatis ꝛ
3m eleuet ſup omnẽ mutabilitatẽ. Itẽ phus in ethicis
dicit ꝙ mutatio nõ eſt delectabilis niſi propter mali
tiã: ꝛ ſi illius natura oĩno ſimplex fuerit eadẽ opera
tio illi ſemꝑ delectabiliſſima erit. ꝛ ad hoc dicendũ ꝙ
puto ſine p̄iudicio alioꝝ ꝙ nõ eſt ibi ſpes aliq̃ / nec mu
tatio. ſed potius ꝑfectũ. nec dico ꝙ ibi ſit futuꝝ pro
prie / licet eñ cõtinue bonitates dei ꝑticipẽt ſm rõnes
plures: tñ ille ſunt in vno icreato qḋ ſemꝑ habent: ꝛ
ideo nõ eſt ibi tranſitus aliquis: ſed delectatio in illo
Ad primũ Ad primũ ḡ dicendũ ꝙ eſuries illa tollit faſtidiũ
obr 2o loco ꝛ nõ habet futurũ proprie loquendo: quia ſi ꝑticipat
aliquid vnde dicant᷑ noui: vt videt᷑ dicere Dyo. non
tamẽ hoc eſt ſm modũ ſucceſſionis: ſed ſucceſſus po
tius a ſucceſſione in vnũ ſimplex qḋ eſt ꝑ ſuã eſſentiã
Ad 2m beatificans. Ad aliud dicendũ ꝙ Anſ. nõ intendit
ponere motũ vel mutationẽ: ſed imenſitatẽ boni bea
tificantis. dicũt tamẽ quidã ꝙ illud menſurat᷑ euo. et
ꝙ illud habet prius ꝛ poſterius. ſed hoc ego nõ intel
ligo qualiť aliquid prius habeat ꝛ poſterius ꝑ hoc ꝙ
efficit᷑ imutabile. nec poſſum intelligere qualiter ali
quid habeat prius ꝛ poſterius qḋ nõ ſit tempus.

An charitas ſit euacuanda. Artic. IX.

Tertio querit᷑ vtrũ charitas euacuanda ſit: vi
I deť aũt ꝙ ſic: q2 ſupra habitũ eſt ꝙ fides ſpes Arg. primo
ꝛ charitas equalia ſunt: ḡ videt᷑ ꝙ vnũ ſequit᷑
ad aliud: ḡ ſi vnũ euacuat᷑ / euacuat᷑ ꝛ aliud: ſed duo p̄
ma euacuant᷑: ergo ꝛ tertiũ. Itẽ dicit Aug. in. 8. li. 2o
de trinitate ꝙ nihil diligit᷑ niſi cognitũ: ḡ dilectio fun
dat᷑ ſuꝑ cognitionẽ. ſed ſciẽtia euacuabit᷑: ḡ ꝛ chari
tas. Itẽ fides ꝛ ſpes generant charitatem: vt dicit 3o
glo. ſuꝑ principiũ math. ſed fides ꝛ ſpes euacuant᷑: ḡ
ꝛ charitas. Itẽ qḋ eſt ad finẽ aliquẽ conſequendũ 4o
habito fine nõ eſt amplius neceſſariũ. charitas autẽ
eſt ad cõſequendũ finẽ beatitudinis: ḡ habita illa nõ
erit neceſſaria. cõſtat ꝙ natura nõ habundat in ſuper
fluis: ḡ multominus gr̃a: ḡ tunc nõ erit charitas: q2
eẽt ſuꝑflua. Itẽ ſi fides ideo deſtruet᷑ q2 videt in 5o
ſpeculo: ḡ eadẽ rõne charitas deberet deſtrui: q2 dili
git in ſpeculo. nõ eñ eſt cõiuncta: ſed ꝑegrinat᷑ q̃ȝdiu
in corꝑe manet. Itẽ in lr̃a habemus ꝙ eſt impfecta 6o
impfectio aũt oĩs deſtruet᷑ i patria: ḡ ꝛ charitas eua
cuabit᷑. Sed ꝯ hoc eſt qḋ dič apl̃s ꝙ charitas nũ Rõ in ꝯriũ
q̃ȝ excidet: ḡ nunq̃ȝ deſtruet᷑ nec in toto nec in parte.
Solo dõm ꝙ charitas nunq̃ȝ excidet: ſed eadẽ nu Solutio
mero ꝛ ſpẽ manet in via ꝛ patria. magr̃ tñ in lr̃a dicit
ꝙ auget᷑ ꝛ ꝑficit᷑. ꝛ hoc nõ intelligo ego ſm ſubſtãtiã
charitatis: ſed quo ad modũ quẽ accipit a ſubiecto: ſꝫ
q2 mõ a ſubiecto qḋ ſubiacet cõcupiſcẽtie retrahit᷑ ne
poſſit implere ꝓpriũ imperiũ. ꝛ ille modus impfectio
nis tollet᷑ / ꝛ quo ad hoc dicit᷑ augeri. in actu aũt mo
do dilectũ abſens deſiderat: ſed tũc p̄ſens diligit ꝛ pe
netrat guſtando intima ipſius. ꝓpter hoc eñ attribui
tur ei a btõ Dyo. acutũ ꝛ mobile ꝛ ſuꝑferuidũ: quia
acumine affectus penetrat amatũ / ꝛ mouet᷑ in ipſum
ꝛ ſuꝑferuet ipm̃ ſm quãlibet rõnẽ dulcedinis diuine
ꝛ ſunt iſta ſumpta ab igne. q2 in igne (vt dixerunt phi
quidã) eſt cõpõ ex angulis acutis quibꝫ ignis eſt pe
netratiuus cõbuſtibilis / ꝛ motus⁹ eſt in ipm̃ ꝑ natu
rã caloris / ꝛ ſuꝑferuet quãlibet ꝑtẽ ignẽdo. Ad p̄ Ad p̄mũ
mũ ḡ dõm ꝙ nõ ſequit᷑ q2 nõ ſunt eq̃lia niſi iõ ꝙ con
currũt ſibi ad oẽ meritũ: ſed nõ ſunt eq̃lia in ꝑfectiõe
ſubſtãtiali ordinata ad gl̃iam. Ad aliud dõm ꝙ ni Ad 2m
hil diligit niſi cognitũ aliq̃ mõ: ſed licet forma q̃ eſt ꝑ

modū vie deſtruaꝛ ī patria. nō tñ deſtrueꝛ cognitio: ſed erit ꝑfectiſſima: ⁊ ideo ꝑfectiſſima dilectio. nō eñ charitas fundaꝛ in ſcia ſm ꝙ eſt vie: ſed potius abſo-
Ad 3m lute ſm ꝙ eſt amari in genere. Ad aliud dicendū ꝙ fides ⁊ ſpes nō generant charitatē niſi ſm modū vie. Uel dicaꝛ ⁊ melius ꝙ viſio ex parte illa qua eſt viſio quedā amati generat charitatē: ⁊ ſpes ex pte illa qua proportionaꝛ habitui amati. ⁊ ſm hoc manēt ī pria fides ⁊ ſpes/ vt prius dictū eſt: ⁊ iō nō deſtrueꝛ chari-
Ad 4m tas. Ad aliud dōm ꝙ illa ꝓpō abſolute falſa eſt/ niſi ita intelligaꝛ ꝙ eſt ad finē illū ꝑ modū inquiſitōis ⁊ vie. Si aūt habet rōnē cōiunctōis ⁊ vinculi vel tenē-
tis finē falſa eſt, ⁊ ſic eſt charitas ad finē. ſi eñ ǫrit nō
Ad 5m queriꝛ niſi vt eū iungaꝛ ⁊ teneat. Ad aliud dōm ꝙ fides ꝑfe ex ſua forma ſpecifica ē in ſpeculo ⁊ enigma-
Ad 6m te: ſ; charitas ꝑ accñs ⁊ magꝭ ꝑ ſe ē pñtis amati. Ad aliud dōm ꝙ illa ipꝑfectio nō eſt in ſuba charitatis: ſ; potius in ſubiecto: vt dictū eſt.

Arti. X. **An ſciētia euacuabiꝛ in patria.**

R Uarto queriꝛ de euacuatōe ſciētie: videꝛ eñ
Rō prima. q ꝙ euacuabiꝛ: q2 dicit apl'us. 1. Coꝛ. 13. Ex ꝑte cognoſcimus/ ⁊ ex pte ꝓphetamus: cū autē
2a venerit qđ ꝑfectū eſt euacuabiꝛ qđ ex parte eſt. Itē gloſa ibidē dicit ꝙ ſcia deſtrueꝛ. ⁊ textus ibidē dicit hoc: Siue lingue ceſſabūt/ ſiue ſcia deſtrueꝛ. hoc eñ ꝓbaꝛ ꝑ rōnē: q2 oīs ſcia noſtra cauſaꝛ a ſenſibiliū cognitione ⁊ abſtrahiꝛ ab illis. tale aūt ſtatū nō hēt ra-
Arguiꝛ i op tionē gl'ie: ḡ videꝛ ꝙ habitus ille deſtrueꝛ. Sed cō-
poſitū pmo tra certitudo ē cōditio ſcie: ſed ibidē viſio ⁊ intellectio maioꝛ habebiꝛ certitudo ꝗ̄ hic: ḡ maioꝛ ſcia: ḡ nō de-
2o ſtrueꝛ ſed ꝑficieꝛ. Itē ſciencia eſt ps beatitudinis: q2 aliꝛ beatitudo nō eſſet ſtatus oīum bonoꝝ aggre-
3o gatione ꝑfectus: ḡ videꝛ ꝙ nō debet deſtrui. Item etiā phi ⁊ magr̃ in. 2. huius voluminis diſ. 1. dicunt hoc cōiter ꝙ aīa ideo poſita ſit in corpore vt ſciētijs ⁊ virtutibꝫ in eo ꝑficiaꝛ. cū igiꝛ accipiat in corpore perfectionē ſcie nō debet deſtrui illa ꝑfectio poſt mortē:
4o q2 aliꝛ totus ordo vite eius eſſet fruſtra. Itē ſi ſcia deſtrueꝛ tunc incaſſum laboramus tota die a prima iuuentute ſtudendo/ laborando ꝓpter modicū lumen
Solutio corruptibilis vite. Solō. hic ſunt due opiniōes. q̄-
q̄rundā. dā eñ dicunt ꝙ ſciencia deſtrueꝛ quo ad modū addiſcendi ⁊ inq̄rendi: ſed nō quo ad ſubam habit'. Sz
Obo ꝯ ſl- illis obijciꝛ ꝙ ſm hoc clericꝰ lr̃atus in phicis ⁊ theo-
los. logicis minorē habens charitatē quo ad aliq̄d: q̄a q̄ ad ſciam maiorē haberet beatitudinē ꝗ̄ vetula maioris charitatis. vel ſi nō/ tunc ſcia deſtruereꝛ. Item ſimiliꝛ videꝛ manere habitus ſcibiliū cū tunc ꝑ aliū
Solō illo- modū cognoſcamus. ſ. in verbo. Ad hoc illi dicūt
rū ad obm. ꝙ remanēt talia ad decorē ⁊ ad cognitionē reꝝ ꝑ aliū modū ꝗ̄ ꝑ verbū. ego puto melius eſſe ꝙ cōſentiatur magiſtro hic in lr̃a dicēti ꝙ oīno deſtrueꝛ: q2 nos poſt mortē ſiue boni fuerimus ſiue mali neceſſario aliū modū cognoſcendi habebimꝰ reꝝ in propria natura quē hñt demones ⁊ angeli a creatione. ⁊ puto ꝙ ille tūc dabitur nobis per ſpecies. ſ. q̄ ſunt ſimilitudines ordinis vniuerſi cauſaꝝ mundi: q̄ modus nobilioꝛ eſt ꝗ̄ iſte. inſuꝑ etiā beati videbūt etiā in verbo: ⁊ iō conſentio in hoc ꝙ ſcia q̄ eſt ꝑ acq̄ſitionē oīno deſtruetur. nō eñ video rōnabiliꝛ ſi ponamus ꝙ erit ſcia tunc vt modo q̄n ſequiꝛ alteꝝ duoꝝ inconuenientiū. ſ. ꝙ aut erit ſuꝑflua/ aut habebimus illā q̄ data eſt angelis a creatore: aut multa ignorabimus ꝑ naturā/ ⁊ oportebit ibi ſtudere ⁊ diſcere: ⁊ deficiemus a poteſtate ſciente angeloꝝ q̄ ambo abſurda reputo. Dicendū er-
Ad primū go ad primū ꝙ nō eſt vnius rōnis illa certitudo cum iſta/ ſed alterius: quia illa erit aut in verbo in quo oīa ſunt pñtia: aut ſm intellectū deiformē qui nihil accipit a re: ſed potius ſimilitudines omniū cauſarū rei accipit a deo q̄ eſt principiū vniuerſi eſſe. Ad aliud Ad 2m
dicendū ꝙ iſte modꝰ ſciendi nō eſt pars beatitudinis ſed miſerie. nec adā habuit eū: ſ; potius ſciuit oīa per naturā prime cōditionis: ⁊ ideo nominibꝫ ꝓprijs oīa vocauit vnūq̄dq; ſm congruentiā ſue nature. Ad Ad 3m
aliud dicendū ꝙ illa poſitio in corpore eſt propꝛ meritū melioris ſtatus. meritū aūt iuuaꝛ ſciētijs ⁊ virtutibus: ⁊ ideo diciꝛ hoc. Ad aliud dicendū ꝙ nō fru- Ad 4m
ſtra laboramus: q2 ex hoc meremur multū ⁊ defendimus fidē noſtrā aduerſus errorē inſurgentiū infideliū. Ad id qđ poſtea obijciꝛ bene puto ꝙ maiorē Ad obm
habens charitatē plus cōſequiꝛ de ſcia in verbo: ſed. poſt, ſolonē
ſciencia que eſt ꝑ modū perfectionis naturalis angeli puto ꝙ maioꝛ erit ⁊ minoꝛ ſicͭ ⁊ in angelis ſm ſubtilitatē eſſentie/ ⁊ ꝑſpicacitatē intelligentie.

Si chriſtus ordinem charitatis preſcriptum habuerit.

Nunc iam ſupereſt inueſtigare ſi chriſtus ſm ꝙ homo ordinem diligendi preſcriptū ſeruauerit. quod ſi eſt omnē hominē ſicut ſeipſum dilexit. Omnibus ergo vitam optauit: oēſq; ſaluos fieri voluit: ſed nō omnes ſalui fiunt ⁊ ita non eſt factum quod optauit. Sed non eſt ignorandum in eo fuiſſe charitatem iuxta modum patrie nō vie: cumq; ordinem diligēdi impleſſe qui ſeruatur in patria: non in via. Qui eñ in patria ſunt: id eſt iā beatifici ſunt adeo iuſticie dei addicti ſunt vt nihil eis placeat niſi quod deo placet. ac per hoc illorum tantū ſalutē diligunt: ⁊ volūt quos deus ſaluari vult: eoſq; ſolos ſicͭ ſe diligunt: ita ⁊ chriſtus electos tantū ſicut ſe dilexit eorumq; ſalutem optauit.

An chriſtus ſm ꝙ homo ſeruauit ordinē preſcriptum ſm magiſtrum. Arti. XI

Z Einde queriꝛ de hoc quod dicit in vltimo ca-
D pitulo ibi: [Nunc iam ſupereſt inueſtigare ſi chriſtus ſm ꝙ homo ordinem diligendi pſcriptū ſeruauerit. ⁊c.] Uideꝛ aūt chriſtus ordinē pre- Arg. primo
ſcriptū tenuiſſe: quia aliter non omnia fuiſſent in ipſo optimo ordine/ ſi ordo charitatis ei defuiſſet: vt videtur. Itē videꝛ ꝙ nō habuit hunc ordinē. hoc nō di- 2o
ciꝛ niſi ratione dilectionis inimicoꝝ: ſed probo q2 dilexit inimicos: quia voluit omnē hominē ſaluū fieri/ qui ſemetipm̄ obtulit pro omnibꝫ. Itē latū mādatum tuū nimis: ⁊ hoc etiā in nobis maceris ſe extēdit 3o
vſq; ad inimicos: ergo multomagis in chriſto. Itē 4o
Eſa. 53. Ipſe peccata multoꝝ tulit/ ⁊ pro tranſgreſſoribꝫ orauit: ḡ videꝛ ꝙ dilexerit eos. Itē angeli etiā 5o
dānandis fuiūt/ cū ergo chriſtus perfectioꝛ fuerit oībus angelis: ergo dilexit damnatos: vt videꝛ. Sz In ꝯtrū pō
ſi hoc cōcediꝛ in cōtrariū eſt qđ magiſter obijcit in lr̃a nō eñ diligit, primū q̄ ad hoc nō diligit ad qđ ſeipm̄ id eſt ad ſalutē. ſic aūt pſciti ꝗ̄s ipſe xp̄us nouit diligi

2° nō potuerunt. Itē aug. 21. de ciui. dei dicit ꝙ ſi ō aliquibꝰ certa eſſet eccleſia ꝙ eſſent preſciti ad ignē eternū nō pro eis plus oraret ꝙ̄ ꝓ diabolo. xp̄us aūt certus erat: ḡ nō dilexit eos. Itē magr̄ obijcit in lr̄a ꝙ
3° ſi dilexit eos tunc ſaluari voluit eos / ꝛ optauit eis ſalutē: ꝛ hoc nō eſt factū: ḡ nō quecūqʒ voluit fecit: ꝛ nō euenit qḋ rogauit / quoꝝ vnū eſt cōtra ꝓphetā dicētē: Oia quecūqʒ voluit fecit. alterꝝ cōtra apl̄m ad Heb. 5. dicentē ꝙ in omnibꝰ exauditus eſt ꝓ ſua reuerētia.

Solo ad totum. Solʼo dōm ꝙ xp̄us oēs dilexit dilectiōe antecedēte: ſed nō cōſequēte. eſt aūt dilectio antecedēs q̄ eſt in ipō nullo modo dependēs a nobis. cōſequēs autē eſt q̄ ex ope noſtro eſt. ꝙ autē oēs dilexerit ex hoc accipiꝭ ꝙ oibꝰ munera gratiaꝝ ſuaꝝ ꝛ redemptōis obtulit ꝛ manū porrexit: ſed quidā nō accipiunt gratis ab ipō. Sed qḋ magr̄ dicit in lr̄a hoc verꝝ eſt de dilectōe conſequente vel ꝓſcientie q̄ cōcomitās habet noſtrū meritū quo ad effectū ꝓſcietie: licet nō quo ad eternā preuiſionē. ꝛ ꝑ hoc patet ſolʼo fere ad totū. Dicendum eni ad ea que primo obijciunꝭ ꝙ omnia illa nō oſtendunt niſi dilectionē quantū in ſe eſt. ꝛ hec eſt antecedens que nō innitiꝭ niſi ſue bonitati. ea ∘ꝰo que ſunt in cōtrariū omnia ſunt de dilectione que concernit aliq̄ modo noſtrū meritū / vel vt cōcomitans effectū ꝓſcientie / vel tp̄alir̄ reſpiciēs meritum malum.

Arti. XII. An in patria erit ordo charitatis inter beatos: et vtrū maneat ordo quo ad corpus noſtrū: ꝛ an ibi plus diligemus bonū anie proximi ꝙ̄ bonum corporis proprij.

Einde querit de hoc qḋ dicit [Eumqʒ ordinē diligendi impleſſe q̄ ſeruaꝭ in patria nō i via. ꝛc.] ꝭ.a. Rōe eni huiꝰ q̄riꝭ de ordine dilectō-

Arg. primo nis in patria: videꝭ eni ꝙ ſit ſcḋm rōnē boni tm̄: q2 i patria plena erit cōformitas cū volūtate dei ſed deus
1° magis bonū magis diligit: ḡ ꝛ nos. Itē Anſ. paꝝ ante finē ꝓſologiō dicit ꝙ de bono melioris quilibet plus gaudet in patria ꝙ̄ de ꝓprio. hoc aūt non poteſt
3° eſſe niſi iſte ordo nō maneat qui eſt modo. Itē aug. dicit ꝙ in diſpari charitate erit par gaudiū. ꝛ hoc non poteſt eſſe niſi oium ꝛ ſinguloꝝ gaudiū ſit vnū: ꝛ hoc vlterius (vt dicit Anſ.) nō erit niſi plus gaudeā ō bono melioris me ꝙ̄ de meo vt ſuū gaudiū meum fiat.
4° Item Mar. 22. ſaduceis rn̄dit dn̄s cū q̄rerēt de vinculo cōiugali ſi foret i patria errantis neſciētes ſcripturas / neqʒ virtutē dei. in reſurrectiōe eni neqʒ nubent neqʒ nubentꝭ: ſed erūt vt angeli dei: ḡ cōditiones carnalis gradus ibi ceſſabūt / vt videꝭ: ḡ penes illos
5° nō remanebit ordo charitatis. Itē Luce. 16. Inter nos ꝛ vos chaos magnū firmatū eſt. ibi dicit Greg. ꝙ parentibꝰ in inferno poſitis filij beati nequaqꝫ cōpati pn̄t: ḡ nec diligere: ḡ ceſſabit ordo. Sed cōtra

In 2riū eſt alia rō. pª. hoc eſt talis ordo erit in patria qualis erat in chriſto. xp̄us aūt plus dilexit vnū ꝙ̄ aliū ex alia cā ꝙ̄ ex maiori gr̄a: q2 dicit aug. ſuꝑ Joh. 19. ſuꝑ illud: Diſcipulus quē diligebat ihūs ꝙ plus dilexit Johāuē: ꝛ tn̄ plus diligebaꝭ a petro: ḡ videꝭ ꝙ ordo rōne ꝯſangui-
2° nitatis ꝛ familiaritatis remanebit. Itē gratia nō deſtruit naturā: ſed eleuat. cū igiꝭ h̄ ſit naturale vide-
3° tur ꝙ maneat in patria. Itē ſcḋm hoc nō eſſet multū laborandū vt eſſemꝰ meliores ꝙ̄ ſumꝰ: q2 q̄cūqʒ meliori effecto ego tātū gaudebo de ſuo bono quātū ipſe.

Queſtiūcula ſcḋa. Vlteriꝰ q̄riꝭ ſi maneat ordo q̄ ad nr̄m corpꝰ: vt ſi-cut bonū aie ꝓximi plus diligimꝰ ibi ꝙ̄ bonū corporis ꝓprij: videꝭ ꝙ ſic: q2 hn̄ eſtimās ꝓponit bonū ſpūale bono corpali. bonū aūt aie ꝓximi eſt ſpūale. bonū aūt corporis nr̄i corpale. Itē aia ꝓximi nr̄i fruiꝭ nobis: qḋ nō facit corpꝰ nr̄m: ḡ bonū aie ꝓximi eſt ꝓponēdū. — Arg. primo 2 qſtiūculā 2°

Arguiꝭ pº in 2riū 2° Sed 2 hoc videꝭ eſſe ꝙ corpꝰ nr̄m tūc hebit bonū ꝑpetuū ꝛ ꝓpriū / qḋ videꝭ magis mouere ꝙ̄ bonū alteriꝰ. Itē ſine glia corporis nō eſt ꝑfecta glia aie. debemus aūt magis diligere ꝑfectionē aie nr̄e ꝙ̄ alterius: ḡ bonū corporis nr̄i plus debemꝰ diligere ꝙ̄ bonū alteriꝰ aie.

Solo. Solʼo dōm ꝙ vt puto charitas inter beatos hebit ordinē tn̄ ꝙ gradꝰ ꝓpinq̄tatis ſequaꝭ ipiū charitatis / ꝛ ſit rō gaudij ꝑ accñs. vn̄ ſi gaudet plus de bono alicuꝰ q̄ ſibi ſanguine ꝯiūctus eſt hoc

Ad primū. erit ꝑmiū accñtale nō ſubale. Dōm ḡ ad ꝑmū ꝙ deus vult nos velle magis bonū nobis cōiuncti in aliq̄

Ad 2m rōne plus ꝙ̄ minꝰ cōiuncti. Ad aliud dōm ꝙ anſ. loquiꝭ de mō gaudij accñtalis nō ſubalis ꝛ intranei. Vel dicaꝭ ꝙ gaudebo plꝰ de meliori alieno / ita ꝙ li plus nō dicat intenſionē gaudij: ſed dicat rōnē q̄ntitatis in obiecto gaudij: q2 in meliori magis bonū obijciꝭ mihi gaudēti ꝙ̄ in meipō. ſed tn̄ nō tantū afficiar

Ad 3m. vt puto. Ad aliud dōm ꝙ illud ſic intelligo: i diſpari charitate par gaudiū. i. de pari. q2 de eode ꝛ de tot

Ad 4m gaudebit vnꝰ vt alr̄. Ad aliud dōm ꝙ gradꝰ tolliꝭ q̄ ſeruiebat vie: vt parere ꝛ peccare ꝛ hmōi: ſʒ nō q̄ ad

Ad 5m. effectū boni. Ad aliud dōm ꝙ ſecurꝰ eſt de his qui ſunt in inferno q̄ illi additi ſunt parti inimice. ꝛ iō natura aū charitatē tūc feſtinans in dei iuſticiā (vt dicit

Ad rōnē in 2m 2° loco Bern.) deteſtaꝭ eos. Ad id qḋ vlteriꝰ q̄riꝭ vtrū xp̄s ſine cā vnū plus diligat ꝙ̄ aliū. dōm eni ꝙ nō: petrꝰ eni ꝛ iohes inequalr̄ ſibi erāt ſanguine ꝯiūcti: ꝛ puto hn̄ ꝙ equalr̄ diligebanꝭ in diuerſis / ꝛ equalr̄ diligebāt i diuerſis. dicit eni aug. ꝙ petrꝰ plus dilexit: ꝛ intelligo hoc ꝙ plus dilexit in ꝓximo deū. ꝛ iō curā diuinā accepit ſuꝑ ꝓximū in cōmiſſione ouiū. dicit etiā ꝙ Joh. plus dilexit ſuꝑ illud: Currebāt duo ſil̄. ſic: Qui plꝰ dilexit fortiꝰ cucurrit / ꝛ citiꝰ ꝑuenit. cōſtat aūt ꝙ ille fuit iohes: ꝛ hoc intelligo q̄ ad dilectionē dei in ſe: nō in mēbris / ſicut cōtēplati plus diligūt deū in ſe: vt iohānes. ꝛ actiui plus in ꝓximo: vt petrꝰ. ꝛ xp̄i dilectō maior vel minor attēdiꝭ ſcḋm effectū gr̄e maiorē vl̄ minorē. accepit aūt maiorē in cōtēplatōe q̄ recubuit ſuꝑ pectꝰ eiꝰ. ꝛ petrꝰ maiorē in actiua q̄ paſtoralē curam accepit eccl̄ie poſt inq̄ſitionē trinā / ꝛ trinā cōfeſſionē dilectōis. ſcḋm vellemꝰ colligere dicta triū ſcrōꝝ / tūc diceremꝰ ſcḋm Bern. ꝙ petrus dilexit feruētiꝰ ꝛ diligebaꝭ fortiꝰ: ſed iohes dulciꝰ ꝛ diligebaꝭ familiariꝰ ſcḋm Hiero. ꝓpter priuilegiū caſtitatis. ſcḋm Aug. ꝓpter ꝓuilegiū amoris precipui. ſcḋm Chriſo. ꝓpter ingenitā ſibi manſuetudinē.

Ad q̄ſtiūculā ſcḋam. Ad id qḋ vlterius queriꝭ vtrum corpus noſtrū plus diligamꝰ ibi ꝙ̄ animā proximi. dicunt quidā ꝙ non quia aliud informat ibi pactum ꝙ̄ hic: quia hic ponimus pro proximo / eo ꝙ rehabituri ſumus in reſurrectione: ꝛ quia corruptibile tm̄ eſt ſed ibi non eſt ita. ꝛ ideo poteſt plus diligi. ego vt verum fatear neſcio quid de hoc verius ſit: tamen probabilius videtur ꝙ bonū anime proximi preponde-

Ad arg. in 2riū ōr ad ꝑmū ret in dilectione. Et tunc ad id quod in cōtrariū eſt dicendū licet ſit perpetuū tamē inferius eſt in eſtima-

Ad 2m tione boni. Ad aliud dicendū ꝙ beatitudo anie nō dependet a corpore: ſed potius ecōtrario. ſed verū eſt ꝙ nō ad plenū vt modo eſſet homo beatus: ꝛ hoc nō repugnat: quia magis opponiꝭ ei in alio tanꝙ̄ perderet in illo ſi poſſibile eſſet perdi.

Di.XXXII. De charitate ꝗrum ad diuinā dilectionem.

De charitate dei.

Remiſſis adijciēdum eſt de dilectiōe dei qua ipe diligit nos ꝗ nō alia eſt ꝙ illa ꝗ diligimus eũ. Dilectio aũt dei diuina vſia eſt: eadē dilectiōe pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſſctũs ſe diligũt ⁊ nos: vt ſupra diſſeruim⁹. Cũqꝫ eius dilectio ſit immutabilis ⁊ eterna: aliũ tñ magis: aliũ min⁹ diligit. Vñ Aug. Incōprehēſibilis eſt dilectio dei atqꝫ īmutabilis qua de⁹ in vnoqꝫ noſtrũ amat qḋ fecit: ſicut ⁊ odit qḋ fecim⁹. Miro ergo ⁊ diuino mō etiā qñ odit diligit nos. Et hoc quidē in oībus intelligi pōt. Quis ꝗ digne pōt eloꝗ ꝙtũ diligat mēbra vnigeniti ſui: ⁊ quāto amplius vnigenitũ ipm. De ipo

Sap.II. etiā dictũ ē: nihil odiſti eoꝝ ꝗ feciſti. Ex his

papiꝛ ꝙ deus oēs creaturas ſuas diligat: qꝛ

Sap.II. ſcriptũ eſt. Nihil odiſti eoꝝ ꝗ feciſti. Et item

Gen.I. Vidit deus cũcta ꝗ fecerat: ⁊ erāt valde bona. Si oīa ꝗ fecit bona ſunt: ⁊ omne bonũ diligit: oīa ergo diligit ꝗ fecit: ⁊ interea magis diligit rōnales creaturas: ⁊ de illꝭ eas ampli⁹ que ſunt mēbra vnigeniti ſui: ⁊ multo magis ipm vnigenitum.

Ex qua itelligētia dꝛ magis vel minus diligere hec vel illa.

Cũ aũt dilectio dei īmutabilis ſit: ⁊ iō nō intendiꝭ vel remittiꝭ: ſi queriꝭ ꝗ ſit ratio dicti cũ dicaꝭ magis vel min⁹ diligere hoc ꝙ illud ⁊ cũ dꝛ de⁹ oīa diligere. Dicimus dilectionē

Phil.4 dei ſicut pacē exuparē oēm ſenſum humanũ: vt ad tante altitudinis intelligentiā vix aliquatenus aſpiret hũanus ſenſus. Poteſt tñ ſane intelligi ea rōne dici oīa diligi a deo ꝗ fecit: qꝛ oīa placēt ei: ⁊ oīa approbat inꝙtũ opa eius ſunt: nec tũc vel prius vel amplius placuerũt ei cum facta ſunt: ſcꝫ anteꝙ fierēt imo ab eterno omnia placuerũt ei nō minus ꝙ poſtꝙ eſſe ceperũt. Qḋ vo rōnales creaturas: id eſt hoīes vel angelos: alios magis alios minus diligere diciꝭ: non mutabilitatē charitatis eius ſignificat: ſed ꝙ alios ad maiora bona: alios ad minora dilexit. Alios ad meliores vſus alios ad minus bonos. Oīa eñ bona noſtra ex eius dilectione nobis proueniũt. Electoꝝ ergo alios magis alios minus dilexit ab eterno ⁊ diligit etiam nũc: qꝛ alijs maiora alijs minora ex dilectione ſua pparauit bona: alijſqꝫ maiora ⁊ alijs minora bona confert ex tēpore Unde magis vel minus diciꝭ hos vel illos diligere.

Quod duobus modis inſpiciē da eſt dilectio dei.

Conſideraꝭ eñ duobus modis dilectio dei: ſm eſſentiā ⁊ ſm efficientiā. Non recipit magis vel minus ſm eſſentiā: ſed tantũ ſm efficientiā vt magis dilecti dicātur quibus ex dilectione ab eterno maius bonũ prepauit ⁊ in tempore tribuit: ⁊ minus dilecti ꝗbus nō tantũ. Inde etiam eſt ꝙ aliqui qñ cōuertũtur et iuſtificanꝭ dicunꝭ tunc incipe diligi a deo: nō ꝙ deus noua dilectiōe queꝙ poſſit diligere: imo ſempiterna dilectiōe dilexit ante mundi conſtitutionē quoſcũqꝫ diligit. Sed tunc dicũtur incipe diligi ab eo cum eterne dei dilectionis ſortiunꝭ effectũ. ſ. gratiā vel gloriam Vñ Aug. Abſit vt deus tēporaliter aliquē diligat quaſi noua dilectiōe que in ipo ante nō erat apud quē nec pterita tranſierũt: ⁊ futura iam facta ſunt. Itaqꝫ omnes ſanctos ſuos ante mundi conſtitutionē dilexit ſicut predeſtinauit. Sed cum cōuertunꝭ ⁊ inueniũt illum tunc incipe ab eo diligi dicunꝭ: vt eo mō dicatur quo pōt humano affectu capi qḋ dicitur. Sic etiam cũ iratus malis diciꝭ ⁊ placidus bonis: illi mutanꝭ ⁊ non ipe: vel ut infirmis oculis aſpera firmis lenis eſt: ipoꝝ. ſ. mutatione nō ſua. Ita cũ aliquis p iuſtificationē incipit eſſe amicus dei: ipe mutaꝭ nō de⁹.

Si quis magis vel minus diligatur a deo vno tēpore ꝙ alio.

Si vo queritur de aliquo vtrũ magis diligatur a deo vno tēpore ꝙ alio diſtinguenda eſt dilectionis intelligētia. Si eñ referaꝭ ad dilectionis effectũ: conceſſibile eſt: ſi vo ad dilectionis eſſentiā: inficiabile eſt.

Si de⁹ ab eterno dilexit reprobos

De reprobis vo qui pparati non ſunt ad vitam ſed ad mortem ſi queriꝭ: vtrum debeat cōcedi ꝙ deus ab eterno dilexit eos. Dicim⁹ de electis ſolis ſimpliciter hoc eſſe cōcedendum ꝙ de⁹ ab eterno eos dilexit quos ad iuſticiam ⁊ coronā pparauit. De nō electis vo ſimpliciter eſt concedendũ ꝙ odio habuit. i. reprobauit. Sicut legitur: Iacob dilexi eſau odio habui. Malach.I. Sed nō eſt ſimpliciter dicendũ ꝙ dilexit: ne predeſtinati intelligantur: ſed cum adiectione cōcedatur dilexit eos inꝙntum opus eius futuri erant id eſt quos ⁊ quales facturus eos erat.

Remiſſis adijcidũ ē de dilectiōe dei] In hac vltia pte agit mgr̃ de dilectiōe dei i cōpatiōe ad nos ⁊ circa eā determiat duo ꝗꝝ pmũ eſt vꝫ ipa ſit imutabilꝭ eſſentia diuia. A

Scḋm aũt ē ex h reſultās. ſ. qlr de⁹ ſm eā aliũ plus

aliū minus diligere dicat. ⁊ hec incipit ibi [Cū autē dilectio dei ⁊c̄.] Queremus ad faciliorē itellectū circa primū q̄tuor quoꝝ primū eſt an hoc verū ſit qḋ dicit mgr̄ ꝙ charitas eſt eſſentia diuina. Scḋm quare hoc magis ꝯuenit charitati q̄ꝫ fidei vel ſpei. Tertiū q̄re apl's attribuit charitati opa aliarū ṽtutū. i. Coꝛ. 13. ⁊ nō fidei vel ſpei. Quartū erit verū dei dilectio recipit magis ⁊ min⁹. de q̄ mō q̄rit i ſcḋa pte lcōnis iſti⁹.

Arti. I. **An verum ſit qḋ dicit magiſter ꝙ charitas eſt eſſentia diuina.**

Argu. p̄mo Ad primū obijcit ſic: Quecūqꝫ ſunt oīno eadē/ quicq̄d cōuenit ꝑ ſubſtantiā vni eoꝝ cōuenit ⁊ alij. charitas ⁊ eſſentia diuina ſunt eadem vt dicit mgr̄. ⁊ loquimur de charitate q̄ nos diligit: ḡ quicq̄d cōuenit charitati cōuenit eſſentie: ſubalr̄ autē charitas ordinat ad actum dilectiōis: ḡ ⁊ diligit nos de⁹ ſua eſſentia/ ita ꝙ li ſua eſſentia cōſtruat formalr̄ cū verbo qḋ falſum eſt: ḡ charitas ⁊ eſſentia diuia nō
2o ſunt idem. Itē nihil diligit niſi cognitū/ nihil cognoſcit niſi verū: ḡ nihil diligit niſi verū: ſed vnūqḋqꝫ ſicut ſe habꝫ ad eſſe/ ita ſe habet ad verū (vt dicit phs) ergo nihil verū niſi qḋ in ṽitate eſt ſignū exiſtēdi vt cō-
3o pletū exiſtit vt cōpletū ⁊ ſimplex vt ſimplex. Item vlterius nō ab eterno eſſe habuimus: ḡ nec veritatē: ḡ nec potuit nos diligere ab et̄no: ḡ nec dilectio qua nos dilexit eſt eterna: ſed eſſentia diuia eſt eterna: ḡ di-
4o lectio nō eſt eſſentia. Itē cū dicit creator de⁹ verbū notat effectū in creatura/ ⁊ nō ponit creatio in deo ꝓpter hoc: ſed poti⁹ circa rē q̄ fit: ḡ ſimilr̄ cū dicit deus diligit nos notat effectus ⁊ nō ponit aliq̄d in deo ꝑ
5o diligere. Hoc aūt dilectio cōnotat affectū aut effectū qui nō pōt pl'ibꝫ modis conſiderari: nō affectū q2 ſic de⁹ eſſet paſſibilis ab affectiōibꝫ qḋ abſit: ḡ dicit effe-
6o ctū: ḡ nō dicit eſſentiā diuinā. Item Hugo de ſctō vic. Dilectiōis vis eſſe dinoſcit ꝙ amātē trāſferat in amatū: ḡ dilectio exigit amatū eſſe: ſed non ab eterno ſuim⁹: ḡ nō ab eterno amauit: ḡ dilectio nō eſt eſſen-
7o tia: q2 dei eſſentia et̄na eſt. Itē hoc accipit ab Aug. q̄ dic ꝙ charitas nihil aliḋ ē q̄ꝫ copula amātis ⁊ ama-
Rōnes in ti. Sed ꝯtrariū habet in li. p̄mo diſt. xxxix. ⁊ tribꝫ
ꝯtrariū ſūt p̄. ſequētibꝫ ꝑ totū vbi multe auctoritates inducunt ꝙ ab eterno dilexit. ꝙ aūt charitas ſit eſſentia diuia ha-
2o bet. xv. diſt. p̄mi li. ꝑ totū. Itē quicq̄d eſt i deo de⁹ eſt/ charitas eſt in deo: ḡ charitas eſt de⁹. Prima patꝫ ex ſuppoſitis p̄mi li. diſt. viij. Scḋa patꝫ per hoc q2 ſi deeſſet ei charitas cū ipa ſit bonū optimū: ⁊ cū ipa iocūda faciat oīa bona: ipſe non poſſet eſſe optimus vel
Solutio deus nec deus. Solo dicendū ꝙ nō eſt dubiū qn̄
principalis charitas ſit in deo ⁊ ſit deus ⁊ ſuba diuina. Ad p̄-
ad p̄m ⁊ 2m mū ḡ ꝯtra hoc obiectū dōm ꝙ illud argumētū nō tenet in diuinis ꝓpter attributa: q2 in diuinis variāt modū ſignificādi ⁊ nō rem. Et hoc etiā ſm phos verū eſt vt patꝫ: q2 ipi ꝓbāt ꝙ ſua volūtas ⁊ ſua actio ⁊ ſua ſubſtātia ſūt idē qḋ eſſe ⁊ tn̄ ſm phos nō quicq̄d cōuenit
Ad 3m vni cōuenit alteri. Ad aliud dōm ꝙ cogniti ſumus ab et̄no/ ⁊ habuim⁹ ṽitatē tūc ab et̄no i rōnibꝫ ydealibꝫ: licet nō in eſſe nature ꝓprie ⁊ hoc ſufficit ad dilectionē ⁊ cognitionē ꝓprie ſicut in primo li. ꝓbatū eſt.
Ad 4m Ad aliud dōm ꝙ nō eſt ſil'e: q2 creatio cū eſt res huius verbi creat dic̄ q̄d nouū: ⁊ iō formalr̄ nō eſt fieri in creatura ſicut in ſubiecto ⁊ materia efficiēter autē eſt in deo: ſed charitas dicit ꝑfectiſſimū q̄d in rōne boni: ⁊ iō cōuenit deo cui oīne bonū ⁊ optimū eſt reddēdū: ⁊ ideo nō tm̄ notat effectū: ſed etiā eſſentiā diuinā ſub alio tn̄ modo ſignificādi. Ad aliud dōm ꝙ nō dicit affectū ſed eſſentiā diuinā vt p̄ncipiū actus dile- Ad 5m
ctionis: q2 habitus ⁊ affect⁹ ⁊ hmōi ꝓpter ſūmā ſimplicitatē nō cadūt in deo. Ad aliud dicendū ꝙ charitas ſemꝑ iūgit ſed nō oportet vt iuncta ſint vno mō Ad 6m ⁊ 7m
ſed deus eſt ſimplr̄: hō aūt in rōne verbi ex q̄ cuncta ꝓcedunt ad ortū. ꝑ hoc patet ſolo ad ſequens.

Quare charitas eſt magis eſſentia diuina q̄ꝫ fides ſpes. Arti. II.

B

Secūdo querit q̄re hoc magis cōuenit charitati q̄ꝫ alij cui⁹ rō hec eſt: q2 ipa eſt ꝑfectiſſima Rō p̄ma.
ṽtus ⁊ forma virtutū q̄ nunq̄ꝫ excidet: ⁊ iō in deo eſt p̄ncipalr̄. in nobis aūt ꝑ imitationē. I. Coꝛ. 2.
Sed cōtra hoc qḋ dicit apl's Gal. 5. Fides ꝑ charitatē operat: ḡ vt videt charitas eſt vt efficiēs opeꝝ Rō in ꝯtrariū p̄ma.
aliarū virtutū ⁊ nō vt forma. Itē ſuꝑ illud Juſtus 2a
aūt meus ex fide viuit. dicit glo. Charitas eſt forma virtutū ſine qua fides informis eſt. ḡ eſt efficiēs ⁊ for-
ma. Itē apl's ad Timō. I. Finis p̄cepti eſt charitas 3a
ḡ eſt finis. Quero ḡ rōnē hoꝝ q̄tuoꝛ q̄re charitas Queſtiūcula
eſſentialr̄ eſt in deo ⁊ nō fides ⁊ q̄re dicat efficiens ⁊ mater ⁊ radix ⁊ ſit forma/ ⁊ q̄re finis/ ⁊ q2 de hoc ſuꝑ diſputatū eſt multū ſufficiat hic tetigiſſe. Solutio Solo.
dicendū ꝙ charitas exēplaris virtus eſt in deo ⁊ hoc cōtingit ei ꝓpter ꝑfectionē ſuā. ſ. q2 ipa ꝑfectiſſimū habet actū q̄ nunq̄ꝫ excidet: ⁊ q2 obiectū eius eſt ſumma bonitas q̄ deſiderat ab oībꝫ. ⁊ q2 iterū eſt maximū bonū inter bona ſpūalia qḋ patꝫ ex hoc q2 diuidit inter filios regni ⁊ ꝑditiōis. Ad aliud dici pōt ꝙ chari- Ad queſtiūculam.
tas eſt efficiēs/ ſicut calor vſis organoꝝ ſicut eñ dicit phs. q̄libꝫ ſenſus hꝫ actū ſuū ⁊ obiectū q̄ nō cōicat cū alio ⁊ hñt oēs ſenſus vnū grauās ab actu ſicut frig⁹ deſcēdēs a cerebro/ ⁊ claudēs ſenſus/ ita etiā hñt aliqḋ vnū mouēs ad actū qḋ eſt calor ad exterius expāſus in vigilia cū ſpūali ad organa ſenſuū moto in vigilia. vñ etiā dicit q̄dā phs. ꝙ vigiliā facit expāſio caloris ⁊ ſpirituū ad exteri⁹. Per iſtū modū poſſum⁹ di- Efficiens.
cere ꝙ charitas dicit efficiēs ⁊ mouēs in virtute ꝙ tn̄ a nulla ṽtute tollit ꝓpriū obiectū ⁊ actū ꝓpriū ſic nec calor naturalis a ſenſu/ ⁊ ꝙ hoc veꝝ ſit videt ex hoc ꝙ dicit: Diffuſa eſt charitas dei i cordibꝫ nr̄is ꝑ ſpiritū ſctm̄ q̄ datus eſt nobis. ſpūs eñ oīa mouet ⁊ videt charitas eſſe ſic inſtrumētū mot⁹ ei⁹ ꝑ hoc ꝙ ipa eſt calor volūtatis relat⁹ ḡnalr̄ in oē illud qḋ ē bonū ſicut etiā in corꝑe animato ponimus ſpiritū motū facere ⁊ ſenſum. Et quia calor eſt ſuū inſtrumentū ꝑ qḋ facit. ⁊ ꝑ hoc patet ratio ſecūdi queſiti. Forma aūt pōt dici Forma.
charitas ſm ꝙ ipa eſt amor boni ſimplr̄/ ita ꝙ ſimpliciter dicatur qḋ nulla differentia contractū eſt ⁊ ſpecificatū. Illud eñ erit ſaluatū in oī bono cōtracto/ ⁊ ſpecificato ꝑ rōnē ſpecialē ſicut videt dicere beatus Aug. Bonū hoc bonū illud/ tolle hoc ⁊ illḋ ⁊ videbis bonū oīs boni bonū. verū aūt volitū in fide eſt bonū quoddā habens aliquid de ſimplr̄ bono ⁊ arduum in ſpe. Et ſimilr̄ pulchrū in temperātia ⁊ forte in fortitudine ⁊ iuſtum i iuſticia/ ⁊ eligibile ad opus in prudentia: ſed vnūquodqꝫ iſtorum aliquid addit bono. Charitas autem eſt boni abſolute ⁊ ſimplr̄ qḋ eſt primū bonum. cum igitur hoc vt ratio quedā omnis boni ſaluetur in omnibꝫ bonis cōtractis ipſum erit forma ad quam nituntur omnia bona quantū poſſunt: ⁊ a quo habēt boni rōnē. qm̄ ſi nō ſit ꝑ ſe bonū/ nullū

erit pticulare bonū ⁊ cōtractū. Scḋm hūc igitᷣ modū amor boni p ſe eſt in oī virtute/ſicut rō boni qḋ optat virtus illa/⁊ ſic eſt forma nō dans eſſe ſimplr: ſed rō quedā a qua ⁊ ſub q̄ ſumitᷣ rō boni/qḋ virt⁹ pticularis deſiderat acq̄rere p actū ꝓpriū/⁊ ſic iterū nō excludit formā dantē eſſe: licet ſit aliq̄ rō ei⁹ ſicut illud qḋ p ſe eſt rō eius qḋ accipit ab ipſa/vñ ipm ꝓ poſſibilitate imitatᷣ in aliquo ⁊ nō ſimplr: ⁊ hoc mō dico eā eſſe formā virtutū. qualr aūt ſit mater ⁊ radix ſup̄ dictū

Finis. eſt diſt. xxvij. Et p hoc pz ſol'o ſecūdi q̄ſiti. Finis aūt dicitᷣ fere eodē mō: q2 etiā forma ⁊ finis parū differūt eſt tñ aliq̄ differētia. Dicit aūt phs q2 oīs opatio ⁊ ꝓhereſis boni alicui⁹ opatrix eſſe videtᷣ: ⁊ iō diffiniens bonū dicit: q2 bonū eſt qḋ oīa exoptāt vel appetūt vl̄ deſiderāt. cōſideramus ḡ duo/bonū q̄dda vt verū vel arduū vel pulchrū qḋ eſt termin⁹ actus ꝯtutis hui⁹ vel illi⁹/⁊ q̄ habito ceſſat a motu. Et q̄ramus verū deſideret aliud acq̄rere p actū: q2 eſt hoc bonū/vel q2 eſt bonū ſimplr. ſi q2 eſt hoc bonū tūc oportet q2 rō boni hui⁹ eſt cā appetit⁹ generalr in oībꝫ appetētibꝫ bonū qḋ pz eſſe falſum: ḡ id qḋ mouet efficientē ꝯtutē/vel qḋcūqꝫ aliud erit bonū q2 bonū: ⁊ hoc ꝓlixe probat Boetius in de ꝯſolatiōe phie: ḡ amatū bonū ſimplr ⁊ amor boni mouēt efficientē: ſed hoc qḋ mouet efficientiam eſt finis: ergo amatū bonū ſimplr/⁊ non hoc vel illud eſt ſimplr finis. Charitas igitᷣ non ex pte amantis: ſed ex parte amati boni ſimpliciter eſt finis precepti ⁊ oīmis operis boni. Iſtud aūt hic volui ponere: q2 q̄ndā viā itelligibiliorē dat q̄ꝫ q̄ ſup̄ eſt determiata diſt. xxvij. ⁊ ex hoc patz ſolutio ad totū.

Arti. III. E Item quare apl's attribuit charitati opa aliarum virtutum.

t Ertio queritᷣ q̄re apl's attribuit charitati opa aliarꝫ virtutū. I. Corꝫ. 13. Eſt eñ iuſticia gene

Arg. pmo. ralis virtus vt dicūt ſancti: ergo videtᷣ q2 ma

Queſtiūcl'a gis iuſticie q̄ꝫ charitatis ſint huiōi opa. P. queritᷣ

Sol'o penes quid accipiūtᷣ. Solutio dicendū q2 in veritate ſicut prius dictū eſt: charitas eſt quedā ſiſitudo diuie bonitatis in nobis ⁊ calor omnia mouēs/ſicut calor ſolis: ⁊ ideo ei nō tm̄ illa meo iudicio/ſed omnia opera attribui poſſunt. Iuſticia autem non eſt generalis motor ſed generalis virtus et generalis ſtatus virtutis. Phus enim dicit q2 iuſticia generalis eſt idem qḋ virtus: ſed hoc ego intelligo idem qḋ quidā ſtatus generalr virtutē cōtinēs: ⁊ hic ſtatus eſt ordo rectus hoīs vel anime in ſubſtātia eīe ⁊ in viribꝫ ad ſe ⁊ ꝓximū ⁊ ad deū: ⁊ ideo cum ſit ordinās in actum vt generalis motor nō poſſunt ei attribui opera vir-

Ad queſtiū culam. tutū aliarꝫ. Ad aliud dōm q2 opa illa aut ſūt a malo aut ſūt i bonū ordināia diligētē. ſi i bonū aut i bonū qḋ eſt finis/aut i bonū qḋ eſt ad finē. ſi in finē aut reſpectu boni/aut reſpectu veri/aut reſpectu modi ſe habēdi ad vtrūqꝫ in ſtatu meriti. ſi reſpectu veri tunc omnia credit. ſi reſpectu boni tunc omnia que credit ſperat. ſi reſpectu modi habendi ſe ad vtrūqꝫ in ſtatu meriti in quo ꝓmiſſa differuntᷣ tunc omnia ſuſtinet dilata ⁊ ꝓmiſſa. ſi autē reſpectu eius qḋ eſt ad finem: tunc aut hoc eſt reſpectu boni exiſtētis in ſe aut reſpectu eius qḋ eſt in proximo/aut vtroqꝫ modo/aut reſpectu habiti aut nō habiti. ſi reſpectu habiti in ſe tūc nō inflatur in ſe de bono accepto. ſi autē reſpectu non habiti qḋ nō accipit/tunc nō eſt ambitioſa: quia non querit ea que ſunt ſupra ſe/ que non vult deus dare. ſi autē reſpectu habiti in ꝓximo aut ſcḋm ordinem verum aut ſcḋm ordinē in bonum. ſi ſcḋm ordinē in verum tunc congaudet veritati. ſi aūt ſcḋm ordinē in bonum tunc nō emulatur. ſi autē eſt reſpectu habendi ꝫ nō habiti a ꝓximo/tunc nō impedit eo q2 nō querit que ſua ſunt ſed potius que aliorū. ſi autē ſcḋm ordinē a malo a q̄ auertit aut a malo pene/aut a malo culpe. Si a malo culpe aut illud eſt intus aut extra. ſi intus natū eſt eſſe/aut ē natū ineſſe ſcḋm rationalē/⁊ ſic cogitat malū aut ſcḋm cōcupiſcibilē/⁊ ſic non gaudet ſup iniquitate aut ſcḋm iraſcibilē/⁊ ſic nō irritatᷣ. ſi autē natū eſt malum eſſe extra ſic nō agit perperā. Si autē eſt a malo pene aut illud malum eſt in alio ⁊ ſic eſt benigna in penis aliorū quaſi boni igne liquefacta fluens ad auxilium tribulatorꝫ. aut eſt in ſe ⁊ tunc aut eſt contractū ⁊ tunc illud ſuffert. i. portat ꝓpter amorem iuſticie influentis/aut eſt illati ab alio/⁊ ſic eſt patiens iniurijs ſibi illatis/⁊ ex hoc patet ratio queſiti/⁊ hec etiam eſt vna cauſa quare iſta eſt maxime diuina virtus.

An dilectio dei ſuſcipiat magis ⁊ minus: ⁊ vtrum plus diligat preſcitum iuſtum vel predeſtinatū iniuſtum. Arti. IIII. D

q Uarto ⁊ vltimo queritᷣ vtrū dilectio dei recipiat magis ⁊ min⁹ ⁊ hoc videtᷣ ex hijs que di- Rō prima.

cuntur in lra [Quis digne poſſit loqui] ē. a. quantū diligit mēbra vnigeniti filij ſui/⁊ quāto magis ipm vnigenitū. Item cuꝫ dilectio ponit effectū 2a

in creatura vt dicunt ſancti/⁊ ille effectus inuenitᷣ maior ⁊ minor. videtᷣ q2 dilectio dei recipiat intenſionem ⁊ remiſſionē. vel ſi dicat q2 quantū ad ſe omnes Sol'o

equaliter diligit ſicut videtur dicere ſapiens q2 equa- Obiectio

liter cura eſt illi de omnibꝫ tunc videtᷣ q2 te tantū diligit q̄ntū ſe ⁊ q̄ꝫtū vnigenitū ſuū qḋ abſurdū eſt: ergo videtur q2 ſuſcipiat intenſionē ⁊ remiſſionē. Ulte- Queſtiūcl'a

rius queritᷣ verꝫ plus diligat preſcitū iuſtū vel p̄deſtinatū iniuſtū. videtᷣ q2 preſcitū: q2 in illo apparet ma- Arg. pᵒ q2

ior effectus dilectiōis: ergo plus diligit illū. Item pſcitū plus

ipſe dicit: Ego diligētes me diligo: ſed ille pſcitus mō diligat.

plus diligit: ergo pl⁹ diligitᷣ. Cōtra in Malach. I Arg. primo

Jacob dilexi/eſau autē odio habui: ḡ dilectio ſimplr q2 p̄deſtina-

refertᷣ ad p̄deſtinatū. ⁊ ſcḋm q̄d tm̄ ad preſcitū. De pe- tum.

tro aūt ⁊ iohāne quis pl⁹ dilexit ⁊ diligebatᷣ. hic poſſet eſſe queſtio ſed ſup̄ determinata eſt. Sol'o dōm Solutio

q2 dilectio dei dicitᷣ tribꝫ modis ſcꝫ eťna tm̄/⁊ illa nō ad primū

recipit intēſionē ⁊ remiſſionē: q2 ipſa nō cadit niſi ſub queſitū.

eterna. ſ. patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſanctū: ⁊ q2 ſunt bonitas vna ⁊ ſūma: ideo vna dilectio eſſentialis eſt eorꝫ. Alio modo dicitᷣ dilectio p̄deſtinatiōis ⁊ illa dicit eſſentiā diuinā ⁊ ordinē p̄parationis ad effectū gratie in vita ⁊ gloria poſt mortē ⁊ gratia illius boni qḋ p̄paratᷣ recipit magis ⁊ min⁹: vt dic mgr in lra. Tertio mō dilectio dei dr̄ q̄ dicit eſſentiā diuinā ⁊ ponit effectū in p̄ſenti ⁊ p h̄ pz q2 vnigenitū diligit pma dilectiōe ⁊ nō mēbra. ſcḋo aūt ⁊ tertio xp̄m hoīem diligit pl⁹ q̄ꝫ mēbra. p h̄ patz ſol'o ad prima. Qḋ eñ infert q2 in ſe diligit tm̄ mēbra q̄ntū vnigenitū nihil eſt: q2 in ſe ꝯſiderata charitas nō refertᷣ ad mēbra: ⁊ iō nulla eſt cōparatio

Ad aliud dicendū q2 ſimplr plus diligit predeſtinatum: quia ad plus id eſt ad vitam eternam. ſcḋm quid autem preſcitū: quia quo ad preſentis iuſticie ſtatum ⁊ inquantū actualiter plus diligitur ⁊ non ſimpliciter. Et per hoc patet ſolutio ad totum qḋ eſt dubitabile in iſta lectione. Ad queſtiūculam.

De quattuoꝛ virtutib⁹ ꝑncipalib⁹

Di.xxxiii De virtutibus cardinalib⁹.

p Oſt predicta de quattuoꝛ virtutib⁹ q̄ ꝑncipales vel cardinales vocant̄ diſſerendū eſt que
ſunt iuſticia: foꝛtitudo: prudētia: tēperātia.
a De q̄bus Aug. ait: Juſticia eſt ī ſubueniēdo
b miſeris: prudētia in p̄cauēdis inſidijs: foꝛtitudo in pferēdis moleſtijs: temperātia in coercēdis delectatiōibus prauis. De his dicit̄
Sap.8. in li. ſapiētie. Sobꝛietatē ⁊ prudentiā docet iuſticiā ⁊ virtutē. Sobꝛietatē vocat tēperantiā ⁊ virtutē vocat foꝛtitudinē. He virtutes cardinales dicunt̄ vt ait Hiero. q̄bus in hac moꝛtalitate bn̄ viuit̄: ⁊ poſt ad eternā vitam
Job.1. puenit̄: q̄ in xp̄o pleniſſime fuerūt ⁊ ſunt: de cuius plenitudīe nos accepimus. Jn quo habuerūt vſus. i. eoſdē quos in p̄ria hn̄t: ⁊ quoſdā etiā vie. verūtn̄ an hee virtutes cū ⁊ ipe in aīa eſſe incipiāt q̄ cū ſine illis pri⁹ eſſet tamē anim⁹ erat deſināt eſſe cū ad eterna pduxerint. nōnulla q̄ſtio ē. Quibuſdā viſum ē eas eſſe deſituras: ⁊ de tribus q̄dem prudētia ſcꝫ foꝛtitudīe ⁊ tēperātia cū hoc dicit̄ nō nihil di
Sap.1. ci videt̄. Juſticia em̄ īmoꝛtalis eſt: ⁊ magis tūc pficiet̄ in nobis q̄ eſſe ceſſabit cū btē viuemus cōtēplatiōe nature diuie q̄ creauit oēs ceteraſq̨ īſtituit naturas q̄ nihil meli⁹ ⁊ amabilius eſt. Cui regēti ſubditū eſſe iuſticie eſt Et iō īmoꝛtalis eſt oīno iuſticia nec ī illa btitudīe eē deſinet: ſꝫ tal̄ ac tāta erit: vt pfectioꝛ ⁊ maioꝛ eē nō poſſit. Foꝛtaſſis ⁊ alie tres v̄tutes prudētia ſine vllo iā piculo erroꝛis foꝛtitudo ſine moleſtia tolerādoꝝ maloꝝ: tēperātia ſine repugnatiōe libidinū erūt in illa felicitate: vt prudētie ibi ſit nullū bonū deo p̄ponere vel eq̄re: foꝛtitudis ei firmiſſime coherere: tēperātie nl̄lo defectu noxio delectari. Qd̄ v̄o nūc agit iuſticia in ſubueniēdo miſeris: qd̄ prudētia ī p̄cauēdis īſidijs: qd̄ foꝛtitudo ī pferēdis moleſtijs: qd̄ tēperātia in coercēdis delectatiōib⁹ prauis nō erit ibi oīno vbi nihil mali erit. Jſta ergo v̄tutū opa huic moꝛtali vite neceſſaria ſicut fides ad quā referēda ſūt in p̄teritis hēbūt̄. Ecce apte h̄ dic̄ Aug. q̄ p̄dicte v̄tutes in futuro erūt: ſꝫ alios vſus tūc hēbūt q̄ mō. Cui Beda aſſentit ſup
Exod.26. exodū dicēs: Colūne añ q̄s expāſum eſt velū pītātes celi ſūt q̄ttuoꝛ eximijs v̄tutib⁹ p̄clare id eſt foꝛtitudīe: prudētia: tēperātia: iuſticia q̄ aliter in celis fuant̄ ab angelis ⁊ aīab⁹ ſanctis q̄ hic a fidelibus. Et ꝯſr aſſignat Beda vſus illoꝝ virtutū ſm̄ p̄ſentē ſtatū ⁊ futurū imitans Aug. in p̄miſſis aſſignationibus.

p Oſt p̄dicta de q̄ttuoꝛ virtutib⁹ q̄ principales ⁊c.] Hic ponit mgr̄ vltimā ⁊ paruā diſtinctionē de q̄ttuoꝛ cardialib⁹ v̄tutib⁹ de quib⁹ q̄ſi ſub vno ca. determiat tria. ſ. diffinitiōes ſingulaꝝ ⁊ q̄re cardinales dicunt̄/ ⁊ vtrū manebūt in p̄ria. Notandū aūt q̄ qd̄ ſit v̄tus in genere determiatū eſt in. ij. li. diſt. xxvj. Hic aūt q̄rimus de iſtis q̄ttuoꝛ v̄tutib⁹. ſ. de nūero eaꝝ ⁊ ſufficientia ⁊ ſi dicant̄ cardiales ⁊ de diffinitiōib⁹ q̄s ponit mgr̄. Et q̄rto vtrū manebūt in p̄ria an non. — A

Querit̄ de numero virtutū cardinaliū. — Arti: I.

a D p̄mū pōt obijci ſic: dicit Aug. q̄ v̄tus eſt oꝛdo amoꝛis vel oꝛdinatus amoꝛ. Amoꝛ aūt oꝛdinat⁹ nō eſt niſi vn⁹: ḡ videt̄ q̄ nō ſit v̄tus niſi vna. — Ar. p̄mo ſic
Jtē ſi vnū ſufficit ī natura/ ipa natura nō q̄rit plura: q2 melius eſt facere p̄ vnū ⁊ nobili⁹ q̄ per plura: ſed charitas ſufficit ad oē bonū: ḡ videt̄ q̄ alij habit⁹ ſupfluāt. — 2°
Jtē nō ſunt niſi duo: finis ⁊ id qd̄ eſt ad finē: ḡ videt̄ q̄ penes iſta duo nō deberēt eſſe niſi due v̄tutes. — 3°
Jtē nos videm⁹ in arte q̄ in eodem ope nō eſt vna ars docēs ⁊ alia exequēs ſꝫ vna ⁊ eadē exequēs ⁊ docēs opari: ḡ videt̄ q̄ cū virt⁹ ſit certioꝛ arte q̄ nulla debet eē vt docēs ⁊ alia vt exequēs: ḡ videt̄ q̄ nō debeāt eſſe niſi tres v̄tutes ⁊ q̄ prudētia nō ſit v̄tus. — 4°
Jtē nō ſunt niſi tres potētie motiue pfectibiles ad op⁹. ſ. rōnalis ꝯcupiſcibil̄ ⁊ iraſcibil̄: ḡ nō debēt eſſe niſi tres habit⁹ pficiētes/ ⁊ ſic iteꝝ relinq̄t̄ q̄ nō ſūt niſi tres v̄tutes. — 5°
Sꝫ adhuc videt̄ q̄ v̄tutū nūer⁹ ſit diminut⁹: habem⁹ em̄ q̄ndā v̄tutē oꝛdinātē in delectabili inato q̄ eſt tēperātia in paſſiōe illata difficil̄ q̄ eſt foꝛtitudo. ſūt aūt mlt̄a alia q̄b⁹ oꝛdinat̄ hō in ſe ſic iſta: ḡ videt̄ q̄ penes illa accipiēde ſūt v̄tutes ſic eſt delectatio doctrine ⁊ delectatio honoꝛis et hmōi: ḡ nūerus eſt diminut⁹. — 6°
Jtē ſm̄ p̄hm Ariſto. nō ē v̄tus q̄ caſtitas dicit̄ niſi in delectabil̄ tact⁹ cū ḡ alij ſenſus habeāt ſua delectabilia ſicut tact⁹ videt̄ q̄ debeāt hēe v̄tutes oꝛdinātes. q̄ aūt illud ſit verū Ariſt. intēdere ⁊ dicere patꝫ in ſuis v̄bis in ethicis iiij. li. vbi dicit: Videt̄ aūt ⁊ cetera aīalia paꝝ vel nihil vti guſtu. guſtus em̄ indiciū eſt ſapoꝛis qd̄ faciunt hij q̄ vina pbāt ⁊ pulmēta vel pigmēta: nō aūt multū letant̄. hoc em̄ ſed nō hij intēperates ſed vſu q̄ fit totaliter p̄ tactū ī cibis ⁊ potib⁹ ⁊ ī venereis ⁊ ī alijs actib⁹ ḡ patꝫ qd̄ dictū eſt: eodē mō exponit cōmētatoꝛ. — 7°
Jtē foꝛtitudo ſm̄ eundē p̄hm nō eſt niſi in cōtriſtātib⁹ dānis illatis nō circa quālibet moꝛtē: ſed circa eam q̄ eſt in bello ⁊ grauia boni. Cū ergo ſint multa alia ⁊ difficilia vt confeſſio ⁊ infirmitas ⁊ paupertas videtur q̄ debuimus habere virtutes in hijs dirigētes ⁊ nō habemus: ergo diminutus eſt numerus virtutū vt videtur. — 8o
Jtem ad p̄rimū contingit hominē multis modis oꝛdinari p̄ter rōnes debiti: ergo ſm̄ illa v̄tutes eſſe deberēt ⁊ nō ponūtur: ergo numerus eſt diminutus. — 9°
Jtē videt̄ q̄ nō ſunt ille q̄ttuoꝛ q̄s ponit ipe hic: q2 Marci. 8. ſup illud Erāt aūt qui mādūcauerāt quaſi q̄ttuoꝛ milia. dicit glo. per quattuoꝛ milia quattuoꝛ virtutes ſignificant̄. ſ. prudētia: tēperātia ⁊ foꝛtitudo/ ⁊ quarta q̄ p̄ oēs ſe diffundit dilectio dei ⁊ p̄rimi: ergo videt̄ q̄ dilectio dei ⁊ p̄rimi ſit vna cardinalium. — 10
Jtem Matth. 5. ſup illud Beati qui eſuriunt et ſitiunt iuſticiam Glo. Eſurire ⁊ ſitire propter iuſticiam eſt habere amoꝛē boni: ḡ videtur q̄ aūt — 11°

charitas ſit cardinaliũ vna/aut idem ſit charitas q̃ȝ
Solo. iuſticia. Solutio dicendũ ꝙ quattuor virtutes ſũt
cardinales/ꝛ multi ꝫ multas fecerũt huius aſſigna-
tiones. ſed vna eſt ſubſtãtialis. ſtat eñ ꝙ virtus ciui-
lis eſt q̃ ptinet ad bonũ ſtatũ ciuitatis. Ad bonũ aũt
ſtatũ ciuiũ duo exigunť ſcȝ habitus p rõnẽ determi-
nãs rectũ ad opa ꝛ habit⁹ opatiuus: q2 ſciẽtia nihil
vel parũ pdeſt ꝛ hic habitus eſt prudẽtia: ꝛ ideo pru
dẽtia ſm Auguſti. ſagaciter eligit ea quibꝰ iuuať ab
hĳs q̃bꝰ impediť. ſcðm autẽ q̃ð exigiť eſt bñ ſe habere
in difficili ꝛ optimo circa q̃ð eſt oĩs virtus qm̃ de fa-
cili nõ indiget hõ regẽte habitu/qm̃ in illo ipẽ ſibi ſuf
ficit. bene aũt ſe habere ꝛ in ſe ꝛ in alterũ ſm ordinem
recte rõnis. Ad alterũ quidẽ ſm debitã rõnem. quia
alia ratio ſe habẽdi ad aliud nõ capit ordinẽ iuris et
tunc iuſticia eſt habit⁹ regens. In ſe aũt cõtingit bñ
habere ſe in duplici difficili. ſcȝ in delectabili innato
contẽperaneo vite ſm tactũ vt guſtu ſm ꝙ eſt tactus
ꝛ venereis ꝛ ſic habit⁹ regens eſt tẽperãtia. aut in dif
ficili illato ab extra vt piculũ belli q̃ð q̃rit ſubuerſio-
nẽ boni ciuiũ ſic eſt iuſticia fides vel libertas vel ali-
q̃ð hmõi: ꝛ tũc habitus regẽs eſt fortitudo/ꝛ iſto mõ
Ad primũ. multiplicanť virtutes ſm cõſiderationẽ phicã. Ad
primũ ergo dicendũ ꝙ amor ſm ꝙ cadit in diffinitio
ne virtutis vt quidã dicunt nõ eſt habit⁹ charitatis:
ſed potius generalis amor. quo oĩe q̃ð eſt amat ſuã
pfectionẽ. Alĳ intendũt dicere ꝙ eſt charitas ꝛ tũc nõ
eſt verũ niſi de virtute formata ꝛ nõ informi ꝛ chari-
tas tunc eſt in eis ſicut forma generalis ſicuť oĩe bo
nũ ſimpler in bono quodã hoc vel illo/ita amor boni
ſimpler erit in amore huius vel illius boni ſicut dixi
Ad 2m mus in pcedẽti diſt. ꝛ hoc tunc nõ excludit eſſe aliarũ
vtutũ pluriũ ſicuti in mediata diſt. oſtẽſum eſt. Ad
aliud dicendũ ꝙ vnũ nõ ſufficit ad oẽs actus ſm ſpe-
ciale eſſe operũ ſed vnũ ſufficiat ſicut motor ꝛ agens ge
nerale ſic calor ſe habet ad ſenſus/ꝛ calor ſolis ad ge-
Ad 3m nerabilia/ꝛ ꝫ etiã ante iueniẽs q̃liter itelligiť. Ad
aliud dicendũ ꝙ verũ eſt ꝙ duo ſunt in genere ſed ſpe
ciales differẽtie ſunt vtriuſq3 eoꝝ: ꝛ iõ penes finẽ ac-
cipiunť tres virtutes theologice/ꝛ harũ diffinitio ſu
pra tacta eſt. penes id autẽ q̃ð eſt ad finẽ ſunt accepte
cardiales. ſic id q̃ð eſt ad finẽ aut eſt ſm rationẽ qua
ordinat ad finẽ ꝛ bonũ. aut bonũ. finis aliquo mõ re
lucet in eo ſm honeſti diffinitionẽ: q2 circa id ſolũ hoc
eſt vtus. Si pmo mõ tũc illã rõnẽ ꝯſiderat prudẽtia
q2 illa ratio eſt iuuãs diſcreta ab eo q̃ð ipedit in ope
bono. Si aũt eſt bonũ q̃ð eſt finis relucẽs in ipo aut
ſm ordinẽ vnius i alteꝝ ꝛ tũc ſm ipm eſt iuſticia aut
in vtroq3 p ſe ꝛ tũc aut eſt ſm innata vel illata. ꝛ pmo
Ad 4m modo eſt temperãtia. ſcðo mõ fortitudo. Ad aliud
dicendũ ꝙ ars opatiua eſt p inſtrumentũ ꝛ ducit for-
mã que eſt in ſe in materiã q̃ eſt extra ſe: ꝛ ideo ppara-
tio ꝛ virtus pparatiua ꝛ inductiua forme debet eſſe
extra in ligno ꝛ lapide: ſed in ethicis habit⁹ naſcunť
in operãte: ꝛ ideo relinquiť ex talibꝰ opationibꝰ talis
habitus: ꝛ ideo non ſufficit in virtute q̃ð ſupponit in
ſciẽtia: ſed ſi ars induceret formã in ipo artifice tunc
eſſet ſimile q̃ð ꝓponiť ſicut opus virtutis inducit for
Ad 5m mã in ipo operãte ſm virtutẽ. Ad aliud dicẽdũ ꝙ
licet non ſint niſi tres potentie innatum habet ſe du-
pliciter. ſi rõ. ſ. vt regẽs alia s2 ſic i ea eſt prudẽtia vel
vt ordinãs nos inuicẽ ad alios/ꝛ ſic in ea eſt iuſticia.
in cõcupiſcibili aũt tẽperantia ꝛ i iraſcibili fortitudo.
ſic iam habite ſunt tres multiplicatiões harũ virtu-
tũ q̃ttuor. Ad aliud dicendũ ꝙ aliter attendiť vir- Ad 6m 7m et 8m
tus ſm Ariſto. ꝛ aliter ſm Tulliũ in rhetoricis. ꝛ in
li. de officĳs. qm̃ Ariſto. nõ accipit vtutẽ ſm ꝙ eſt in
difficili ꝛ optimo ſm materiã illã in q̃ eſt virt⁹: ꝛ ideo
nõ dicit eſſe virtutes niſi in doctrine amore ꝛ hono-
ris amore. Alĳ aũt ponũt vtutes penes illa ꝛ redu-
cũt eas ad tẽperantiã tñ etiã ſm Ariſto. virtus eſt in
vno ſicut in q̃ habet ſũmũ ſtatũ ꝛ a q̃ diffiniť ꝛ alio be
ne vtiť ſicut ipẽ dicit de forti q̃ nõ eſt circa q̃ðcũq3 dif
ficile fortune vľ piculi ex naturali morte. tñ bñ vtiť il-
lis fortis p eundẽ habitũ p quẽ aggrediť picula illa-
ta. Poſſumus dicere ſm maximũ ſuũ poſſe eſt in de-
lectabili tactus ſm alimentũ ꝛ venereis ſed tñ bene ſe
habet in alĳs delectabilibꝰ inatis ſm eundẽ habitũ:
ꝛ hoc cõſonat dictis Ariſt. in multis locis ethice ſicut
patȝ diligẽter inſpiciẽtibꝰ in li. illo. p idẽ patet ſolutio
ad id q̃ð obĳciť de fortitudine. Ad aliud dicẽdũ ꝙ Ad 9m
ad aliũ mltis modis ordo eſt: ſȝ ordo cadẽs ſub rõne
ciuilitatiſ ẽ ordo iuriſ ꝛ debiti. In alĳs eñ ꝯuenit ſe ex
hibere pxio ꝛ nõ exhibere pter rõnẽ legiſlatoris: ꝛ iõ
penes illos ordĩes nulla accipiť vt⁹ ciuiľ nec etiã põt
accipi ſȝ forte ſpẽs iuſticie accipiũť ſm ſpẽales rõnes
debiti q̃ð multiplicať ex rõne nature vt in iuſticia na
turali ꝛ ex rõne actuũ/ꝛ ex rõne ſtatuũ ꝛ bñficĳ ꝛ con
ditiõis ſicut mgř determiat de iuſticia phs in ethica in
libro de iuſticia/ꝛ Tullius multas ponit ſpẽs iuſti-
cie naturalis ꝛ poſitiue. Ad aliud dicendũ ꝙ nõ ſũt Ad 10m
iſte due vtutes ciuiles cõdiſtincte inter ſe ꝛ cardina-
les ſcȝ iuſticia ꝛ dilectio dei ꝛ pximi ꝛ tamen glo. ſup
Matth. nõ intendit ꝙ charitas ſit vtus ciuilis ſȝ po
tius ꝙ ordinet iuſticiã ad pximũ ꝛ deũ vt ex amore fa
ciat id q̃ð ex debito teneť facere. Ad aliud dicendũ Ad 11m
ꝙ intendit ꝙ iuſticia ſm ꝙ eſt meritoria moueť amo-
rẽ ꝛ nõ ꝙ amor ſit vtus ciuilis. Tñ nota ꝙ videť Ari
ſto. aliũ modũ habere qm̃ ipẽ videť velle ꝙ vtus que
eſt in vno ꝛ cõſuetudinalis ſit triplex. ſ. ſm difficile ex
delectatiõe innata in q̃ regit caſtitas vel tẽperãtia. ꝛ
ſm difficile illati in q̃ regit fortitudo. ꝛ ſm difficile q̃ð
eſt in eo q̃ð habemus ad ſuſtentationẽ ꝛ vſum vite/ꝛ
vtutẽ q̃ regit in hoc vocat largitatẽ ꝛ facit de ea tra-
ctatũ ſpecialẽ. Intellectualľ aũt vtus vt ipẽ dicit non
habet mediũ hoc mõ ſed eſt cũ rõ recta p mediuȝ ſicut
prudẽtia cũ ſuis q̃ ſm eũ ſũt fronẽſis ſcia ꝛ intelligen
tia ꝛ hmõi. iuſticia aũt qm̃ nõ ſimplr̃ diciť alteri⁹ or-
dinis eſt qm̃ illa cadit ſub ordie iuris ciuilis. ſ. ſm ſta
tuta ꝛ plebiſcita ꝛ varianť caſus in ipa: ꝛ iõ illa reſpi-
cit ordinẽ cõmunis ciuitatis ꝛ hũc ordinẽ videť Ari-
ſto. intẽdere i ethicis ſic plane pꝫ in noua trãſlatiõe.

Quare hee q̃ttuor vocãť vtutes cardiales. Arti. II.

B
Ecũdo q̃riť quare vtutes cardinales vocanť
Hiero. eñ de ꝫ in lr̃a videť aſſignare rõnem:
q2 ciis in hac mortali vita bene viuiť ꝛ poſt ad
eternã beatitudinẽ pueniť. hoc autẽ videť falſum: q2 Argu. pmo
multi ſcripſerũt de cardinalibꝰ virtutibꝰ ꝛ nullã fece
runt mentionẽ de eterna beatitudine. vt Ariſto. Tul
lius Macrobius ꝛ alĳ phi. Item Baſilius ſuper 2o
principiũ pverbioꝝ dicit ꝙ de quattuor virtutibus
quas cardinales vocant multi etiam qui foris ſunt
ſcripſerunt. Item multi habuerunt eas etiam infi 3o
deles vt ipẽ Tullius ꝛ Affricanus ꝛ alĳ quidã ſtoici
quorũ vita adhuc ſcribiť a phis. ergo videť ꝙ hoc nõ
ſit ratio quã ponit Hierony. Item virtutibꝰ theo 4o
logicis in hac mortali vita bene viuiť ꝛ poſt ad eter-
nam vitam perueniũt; ergo virtutes theologice ſunt

Solō cardinales qđ falſum eſt: ğ nõ eſt rõ quã ponit. Si
forte dicas ꝙ iõ cardinales vocant̃: qꝛ in eis velut in
Obiectio cardinibꝫ oẽs alie ꝛ virtus ciuilis voluit̃ / videt̃ ſm
hoc ꝙ ſola charitas ſit virt⁹ cardinalis: qꝛ illa ſola vt
ſepius iam habitũ eſt videtur facere totũ bonũ qđ eſt
5° in vita hoĩs. Itẽ inter iſtas videt̃ vna eſſe cardina
lioꝛ ꝙ̃ alia. de prudẽtia eñ Bern. dicit ꝙ nõ tã virt⁹
eſt ꝙ̃ auriga virtutũ: ğ alie videntur cardinari in ea.
Ulterius ꝗrit̃ quare dicunt̃ ꝑncipales ꝛ ꝗre ciui-
Solō les ſiue politice. Solō dõm ſine ꝑiudicio ꝙ Hiero.
ad ꝗrtuoꝛ nõ tãgit cauſam generalẽ ſed potius cãm ſm optimũ
prima. eſſe illarũ virtutũ / ꝛ hoc nõ habent niſi qñ ſunt infuſe
ꝛ formate ꝛ tũc dicunt̃ cardiales reſpectu earũ q̃ ſūt
in hijs q̃ ſunt ad finẽ circũſtãtia cõſideratiõnẽ hoĩs ꝛ
nõ reſpectu theologicaꝝ: ꝛ ꝑ hoc pꝫ ſolutio ad ꝗrtu-
oꝛ prima. Aliꝗ aũt vt ꝑhĩ vocãt eas cardinales: iõ qꝛ
ſunt cardo reuolutiõis hũane vite ſm ſtatũ ciuilẽ et
honeſti ꝛ hec eſt rõ ꝓpria ꝛ vſitata apud Tulliũ ꝛ ali-
Ad obiectũ os phõs de eis loquẽtes. Ad id autẽ qđ obijcit̃ de
ꝯ ſolõnẽ. charitate dicẽdũ ꝙ ipã nõ eſt cardo ad cui⁹ rõnẽ alie
ꝑticulares reducunt̃ ſicut ſobrietas ad tẽperãtiã eo
ꝙ ſobrietas tẽperat in delectabili quodã innato ꝛ ſi-
militer ꝯtinẽtia ꝛ ꝑſimonia ꝛ hmõi q̃s ponit Tulli⁹
ꝛ macrobi⁹ ꝛ ad iuſticiã pietas ꝛ miſcdia ꝛ religio eo
ꝙ oẽs ille ſunt circa ꝑticulares rõnes debiti: ſꝫ hũa-
na vita refert̃ ad charitatẽ vt ad motorem generalẽ ꝛ
Ad 6m formã ꝗndã ꝛ finẽ: ꝛ nõ vt ad cardinem vt dictũ eſt.
Ad aliud dicẽdũ ꝙ nulla illarũ eſt cardinalioꝛ alia
ſed vna põt eſſe gñalioris materie ꝙ̃ alia. Et ad hoc
notandũ ꝙ oĩs virt⁹ politica circa materiã ponit rõ-
nẽ ſpecialẽ. ſic fortitudo rõnẽ ardui ꝛ firmi gr̃a boni
ꝛ cõtinẽtia ſiue tẽperãtia rõnẽ pulchri circa reſtrictio
nẽ delectabiliũ carnis ꝛ ꝓcipue in ſenſu tactus: qꝛ in
illo ſolo vt ꝓbat Auicẽ. eſt ſimplr̃ ꝛ abſolute delecta-
tio: ꝛ iõ in illo tẽpare eſt difficile. iuſticia aũt licet habe-
at materiã generalioꝛẽ ꝙ̃ paſſionẽ illatã vel innatam
tñ ſpecialẽ rõnẽ attẽdit circa eam .ſ. rõnẽ debiti oꝛdi-
nabilis ſiue iure naturali vel humano. gñalioris aũt
materie inter oẽs eſt prudẽtia: qꝛ illius materia eſt id
qđ neqꝫ ad op⁹ morale ſꝫ tñ ipa ponit rõnẽ ſpẽalẽ cir-
ca h̃ .ſ. eligibile circa rectã rõnẽ boni ciuil' / ꝛ ſm ꝙ ipa
eſt illius rõnis inſpectrix ſic eſt virtus ſpẽalis diuiſa
cõtra alias. ſm aũt ꝙ hoc eligibile mõſtrat̃ alijs vir-
tutibꝫ vel in actu vel circũſtãtijs ſic ipa eſt auriga vir
tutũ ſm intentionẽ btĩ Bern. Sic eñ rõ ſe habet ad
alias potẽtias motiuas ita ꝛ habitus ꝑficiens rõnẽ:
qꝛ rõ habet obiectũ in rõne ſpẽali. ſ. verũ in rõne boni
ſm ꝙ ipa eſt practica qđ bonũ tendit in finẽ cõcupiſci
bilis ꝛ iraſcibil' ꝓ diuerſitate nature ſue. ita etiã ẽ de
habitu regẽte rõnẽ ꝙ eſt ſpecialis rõnis quã ponit cir
ca materiã generale q̃ determiabilis eſt ad opus alte
rius cuiuſlibet ꝟtutis alterius. Dicendũ igit̃ ꝙ cardi
nalitas virtutũ attendit̃ penes rõnẽ quã ponit circa
materiã ad quã reſpiciũt iferioꝛes eas q̃ ꝑtes ſue a ma
crobio ꝛ tullio dicit̃ ꝛ nõ a materia. Et qꝛ in rõnibꝫ
ſimul eque ꝑncipales ſunt ideo vna nõ eſt cardinalioꝛ
Ad 7m alia ſed eque ſunt cardinales. Ad aliud dicendũ ꝙ
cardinalitatis rõ eſt in hoc ꝙ inferioꝛes reſpiciũt rõ-
nes earũ vt dictũ eſt. principales aũt dicunt̃ ſm ꝙ cõ
ſiſtunt in eo qđ ꝑ ſe eſt virtutis vt fortitudo circa diffi
cilimũ illarũ ꝛ tẽperãtia circa maxĩe delectabile ꝛ alie
tũc etiã ſcḋarie q̃ ſunt circa materiã q̃ ꝓpe eſt iuxta ma
teriã virtutis licet illa nõ oĩno ſic ſicut ſobrietas cir-
ca temperantiã opilantiũ x̃pas rõnis ꝛ ſenſuũ qđ nõ

eſt adeo difficile ſicut cohibere delectatiões tactus ꝛ
ſic de alijs. Ciuiles autẽ dicunt̃ ſm ꝙ conſtituũt bo-
nũ ſtatũ vnius cũ alio in oꝛdine ciuili: ꝛ hec eadem rõ
eſt ꝗre dicũt̃ politice niſi ꝙ vnũ ẽ grecũ ꝛ alteꝝ latinũ

Querit̃ de diffinitiõibꝫ ꝟtutũ cardialiũ. Arti. III.

Ertio querit̃ de diffinitiõibꝫ quas ponit hic C
t mgr̃ ꝛ ꝑmo de illa quã tangit [Iuſticia eſt in
ſubueniẽdo miſeris] .ḋ. a. Hoc eñ eſt miſcdie Argu. ꝑ° ꝯ
q̃ pars iuſticie eſt ſm ſcrõs ꝛ nõ cardinalis virtutis: diffinitionẽ
ğ male diffinitꝰ. Itẽ iuſticia eſt reddere vnicuiqꝫ qđ iuſticie.
ſuũ eſt. vt dic Aug. ꝛ etiã phs. h̃ aũt ſit mł'tis modis: 2°
ğ videt̃ ꝙ male deſcẽdit ad ꝗndã materiã determia-
tã aſſumẽdo iuſticiã. Item nõ videt̃ reddere quod 3°
ſuũ eſt q̃ ſubuenit miſero imo videt̃ de ꝓprio ğ magis
eſt charitatis hoc ꝙ̃ iuſticie ğ male diffinit̃. Ulte- Argu. ꝑ° ꝯ
rius querit̃ de alia diffinitiõe quã ponit prudẽtia eſt diffinitionẽ
in ꝑcauẽdis inſidijs. Sũt eñ vt dicit Tullius tres prudentie.
partes prudẽtie. ſ. memoꝛia / intelligẽtia ꝛ ꝓuidẽtia ꝛ
nulli cõuenit ꝑcauere inſidias niſi ꝓuidentie: hoc ergo
nõ ſm ſe cõuenit prudẽtie ſed parti eius: qꝛ ſi ſm ſe cõ
ueniret oporteret ꝙ cõueniret cuilibet parti. Item 2°
videt̃ ꝙ ſit ĩpoſſibile qđ dicit. inſidiantia eñ nõ ſut ne
ceſſaria: quia ſic caueri nõ poſſunt: ergo contingẽtia
de futuro: illa aũt nõ ſciunt̃ nec ſciri poſſunt: ergo nec
caueri: qꝛ nihil cauet̃ niſi qđ ſcit̃ ꝛ preſcit̃. Ulteri⁹ Argu. 3° ꝯ
querit̃ de tertia quã ponit dicẽs [Fortitudo eſt in ꝑ- 3ᵃᵐ diffini-
ferẽdis moleſtijs] ḋ. b. cũ eñ virtus ſit circa delecta- tionẽ forti-
tiones ꝛ triſticias oẽs ꝑfert moleſtias quarũdã paſ- tudinis.
ſionũ circa quas ipa eſt: ergo hoc nõ eſt ſpeciale diffi-
nitiuũ fortitudis. Querit̃ autẽ de quarta: tẽperã- Ar. ꝯ 4am
tia eſt in cohercẽdis delectationibꝫ prauis. cohercere diffinitionẽ
eñ nõ dicit actum aliquẽ. omnis eñ virtus videtur tẽperantie.
debere diffiniri ꝑ actũ ſibi ſubſtantialẽ: ergo male dif
finitur. eadem obiectio eſt de diffinitiõe fortitudinis
Item vtraqꝫ iſtarum ponit̃ per diffinitiones di-
ctas in paſſionibꝫ ſcꝫ illatis: fortitudo quia ꝑfert mo
leſtias. tẽperantia quia cohercet malas delactatiões
paſſionibꝫ aũt nõ meretur: cũ ergo virtus dic̃t ꝓpter
meritũ male diffinitur circa paſſiones. Ulterius Queſtiũcla
querit̃ de oꝛdine virtutũ / quia diffiniẽdo mgr̃ ponit de oꝛdĩe vir
iuſticiam primo: deinde prudentiã ꝛ fortitudinẽ ꝛ tẽ- tutum.
perantiã ꝛ liber ſapiẽtie quẽ inducit in lr̃a ca. viij. po-
nit temperantiã ꝛ poſtea prudentiã ꝛ deinde iuſticiã
ꝛ vltimo fortitudinẽ. Solutio dicendũ ad primũ Solutio
ꝙ magiſter nõ nititur diffinire iſtas virtutes niſi ſm dõm ad pri
conformitatẽ ad x̃pm in quo in maximo ſtatu fuerũt mũ et 2m.
licet aũt generalioꝛ ſit actus iuſticie reddere vnicuiqꝫ
qđ ſuũ eſt nõ tñ ita excellẽs eſt in merito / nec ita con-
format nos x̃po ſicut ille q̃ eſt partis iuſticie que eſt in
ſubueniẽdo miſeris quoꝝ miſeriã ſuã facit ꝛ ſibi debe
ri qđ eſt noſtrũ ſicut etiã x̃ps noſter fact⁹ eſt in hoc ꝙ
ſubueniẽdo nobis miſeris fact⁹ eſt redẽptoꝛ noſter. ꝛ
ꝑ hoc patet ſolutio ad duo prima. Ad aliud dicen- Ad 3m.
dũ ꝙ illud qđ exhibemus miſerie ꝛ noſtrũ eſt ꝛ ſuũ
eſt: noſtrũ per dominiũ / ꝛ ſuum per rationẽ debiti iu-
ris naturalis qđ in neceſſitate comunicat bona. quia
ſm ius naturale in neceſſitate omnia ſunt cõmunia.
Ad id qđ contra aliã diffinitionẽ obijcit̃ dicendũ Ad primũ
ꝙ prudẽtia in ſũmo eſt ꝑ cautelã inſidiaꝝ que inſidiã- qđ ẽ ꝯ 2am
tur virtuti ꝛ vite bone: ꝛ ideo diffinitur per actum ꝛ diffinitionẽ
non ideo ꝙ ſit generalis habitus ſaluatus in omnibꝫ
partibus prudentie. Ad aliud dicendum ꝙ contin Ad 2m
git inſidias precauere in vniuerſali / licet nõ in parti-
culari ꝛ tũc muniuit prudentia contra omnes inſidias

Ad id qđ q-rit de tertia que fieri pñt. Ad id qđ obijcit̄ de tertia dicendū ꝙ moleſtia ꝑncipalr̄ eſt in fortitudīe: qꝛ paſſio illata eſt magis acerba ꝛ magis contriſtās ꝙ̄ alia: ꝛ iō ꝑncipa-
Ad id qđ ē de quarta. liter eſt fortitudinis. Ad aliud dicendū ꝙ coherce-re ponit actū interiorē.ſ. voluntatē tēperandi. ꝛ ꝑ hoc
Ad queſtiū culā de ordine. patꝫ ſolutio ad ſequēs. Ad aliud qđ querit̄ de ordine dicendū ꝙ virtutes duobꝰ modis cōſiderant̄.ſ. in cōꝑatiōe ad ſubiectū ꝛ in ſe. in ſe aūt habēt duo ſubſtātialia ſibi circa q̄ ſunt.ſ. difficile ꝛ bonū. pñt ḡ ordinari ſm rōnes difficilis vel penes rōnes boni. Si ꝑmo modo ſic fortitudo eſt prima/ ꝛ tēperātia ſcđa/ ꝛ prudentia tertia. eo ꝙ magis eſt difficile eligere ſagaciter operabilia ꝙ̄ reddere vnicuiqꝫ qđ ſuū eſt ꝛ ordinem hunc vident̄ ꝓſequi Ariſto. in ethicis. huius autē rō eſt: qꝛ ethicū in greco idem eſt qđ conſuetū in latino ꝛ ſm ꝙ virtus magis eſt de difficili/ ita magis indiget aſſuetudine generāte eā: ꝛ iō ſm hoc ꝙ ſunt plus conſuetudinales ita ꝑ̄ponit ꝛ poſtponit eas Ariſto. Si aūt ordinent̄ ſm bonū qđ eſt in eis tūc vt ꝓbat Tullius in li. ꝑmo de officijs multis rōnibꝰ bonū iuſticie eſt omnibꝰ meli⁹/ ꝓpter qđ etiā ꝓpria relinquēda ſunt ꝛ exercitia aliaꝝ virtutū: tunc ḡ ſic iuſticia erit prima ꝛ qꝛ pulcrū ꝛ bonū vt ipſe ibidē dicit fere circa idē determinant̄. ꝛ pulchrū ꝑcipue eſt in tēperātia: iō ipa eſt ſcđa/ ꝛ fortitudo tertia/ ꝛ prudētia quarta eo ꝙ habet aliqđ arti ſil'e qđ nō habet rōnē ꝓprij boni ſed in alio eſt bonū ſuū. Si autē reſpiciat̄ virtus ſm ordinē ad ſubiectū in q̄ eſt tūc ꝑmo eſt prudentia. ſcđo tēperantia. tertio fortitudo/ ꝛ vltimo iuſticia. Et hui⁹ rō eſt ꝙ nō ſit recta operatio niſi ſit ante recta electio: ḡ prudētia eſt prima. ꝛ ſimilr̄ nō eſt fortis in aduerſis qui reſolutus eſt delicijs: ꝛ iō tēperātia ante fortitudinē. Liber autem ſapientie attendit adhuc quartū ordinem.ſ. ꝙ aliquid temperantie eſt ante prudentiam niſi eīm ſobrij ſint ſenſus ſpūales non erit iudiciū de recta electiōe ꝛ ꝑ h̄ tēperātia eſt prior ſm actū ꝙ̄ prudētia. ſm actū aūt iuſticiā ꝑ̄ponit fortitudini eo ꝙ ipa ē bonū cōe qđ ſꝑ meli⁹ eſt ꝙ̄ priuatū. Nota aūt ꝙ multi ordines alij ſunt iſtarū virtutū ꝛ ſufficiētie inueniūtur q̄s nos tacemus: qꝛ alibi longa valde diſputatione inquiſitū eſt de eis in cōi ꝛ de ſingulis in ſpeciali.

Arti. IIII. **An iſte ꝟtutes cardiales remanebūt i pria.**

D q Uarto querit̄ vtrum ille ꝟtutes remanebūt in pria. Uidet̄ aūt ꝙ nō: qꝛ fides q̄ theologica eſt ꝛ ſpes ſimilr̄ euacuant̄: ḡ multo magis ciuiles. (Arg. primo ꝙ non)
2º Itē id qđ eſt ad finē nō habet niſi ꝓpter finē: ḡ cōſecuto fine iā erit ſuꝑfluū retinere illud/ cū igit̄ ille q̄ttuor ſint circa id qđ eſt ad finē/ videt̄ ꝙ in fine ſiue in pria nō manebūt.
3º Itē ad qđ manerēt/ nō eīm erūt ibi inſidie q̄s ꝑcauere debeamus ꝑ prudētiā nec moleſtie q̄s ferre oportꝫ ꝑ fortitudinē ꝛ ſic de alijs: ḡ nō manebūt.
4º Itē min⁹ videt̄ eē ꝙ̄ ſcia acq̄ſita ꝙ̄ virtus politica: qꝛ ſciētia eſt de incorruptibili ꝛ ꝟtus politica reſpicit materiā ꝑticularē corruptibilē. ꝛ cū ſcientia deſtruet̄ (vt dicit apl's) ḡ ꝛ virtus ſi hoc cōcedit̄.
Solo Cōtra hoc eſt qđ dicit in l'ra. Solutio mihi videt̄ ꝙ mgr̄ bñ diſputat hic ꝑ verba ſctōꝝ ꝛ bñ determiat.ſ. ꝙ maneāt quidē ſed habiture alios actus/ ꝛ hui⁹ rō eſt: qꝛ ea q̄ ſunt ad finē aliquē/ ꝛ ea q̄ ordinant̄ in finē illū aliter ſe hñt ꝯiūcta fini/ ꝛ aliter qñ ſunt in hijs q̄ ordinant̄ ad finē ſicut rō ꝛ liberū arbitriū/ ꝛ oīa alia ꝛ ſic etiā eſt de habitibꝰ.
Ad ꝑm 2m ꝛ tertiū. Un̄ dicendū ad primū ſuſtinēdo dictum mgr̄i in l'ra: ꝙ nō eſt ſil'e: qꝛ nō eſt rō ꝙ virt⁹ euacuet̄ vel nō euacuet̄ ꝙ ſit theologica vel cardinalis ſed poti⁹ hec eſt eā ꝙ ipꝑfectio in cōꝑatiōe ad finē ipm̄ eſt de ſubſtātia ſua ſicē fidei ꝛ ſpei q̄ ſunt ipꝑfecti habit⁹ in cōꝑatiōe ad ipm̄ finē. Iſte aūt q̄ttuor nō ſūt in cōꝑatiōe ad finē ſꝫ ꝑ cōꝑationē ad ea q̄ ſunt ad finē ꝛ iō ceſſantibꝰ iſtis ceſſabit impꝑfectio eaꝝ ꝛ ipe manebūt in actu q̄ cōpetit fini vt dicit mgr̄. ꝑ hoc patꝫ ſolō ad ſequēs ꝛ ad tertiū.
Ad 4m Ad aliud dđm q' ſciaē ex parte ſm ꝙ eſt ex ſenſu tūc eīm nō habebit̄ ꝑ illū modū ſed ꝑ formas inditas a creatore ſicut angeli habēt ſciētiā ꝛ iō iſta vt ipꝑfecta tollet̄/ ſic aūt nō eſt in ꝟtute: qꝛ illa ſm aliquē modū cōiūgit fini vt diſpoſitio ad ꝑficiens vt dicit mgr̄. Nota aūt ꝙ ſūt q̄ dicūt totū oppoſitū: ſꝫ qꝛ reputo irrōnabil'r dicere iō nō ꝓſeq̄r opiones eoꝝ.

De ſeptē donis ſpūſſancti.

Diſtinctio. XXXIIII. De ſeptē donis ſpūſſancti gnalr̄.

n **Unc de ſeptē donis** ſpūſſancti agendū eſt. vbi prius cōſiderādū eſt: an hec dona virtutes ſint. Scđo an i futuro deſitura ſint vel oīa vel hoꝝ aliqua. Deinde an in xp̄o fuerint cūcta hec dona. Hec dona virtutes eſſe nec in futuro deſitura Ambro. oſtēdit: ea ſeptē fore virtutes dicēs ꝛ in angelis abūdātiſſime eſſe ſic. Ciuitas dei illa hierl'm celeſtis nō meatu alicuius fluuij terreſtris abluit̄: ſed ex vite fonte ꝓcedens ſpūſſancti cuius nos breui ſatiamur hauſtu in illis celeſtib⁹ ſpiritib⁹ redundātius videt̄ effluere: pleno ſeptē ꝟtutū ſpiritaliū feruens meatu. Si eīm fluuius riparū crepidinibus editis ſuꝑfuſus exundat: q̄nto magis ſpūs ſuꝑeminēs creaturā cum noſtre mētis archana tanq̄ inferiora ꝑſtringat celeſtem illā angeloꝝ naturam effuſione quadā ſanctificationū vbertate letificat. Deide ſctificationē exponens ſubdit. His aūt ſanctificationib⁹ ſignificat̄ plenitudo ſeptē ſpūaliū virtutū quas enumerat Eſa. dicēs: Spūs ſapientie ꝛ intellectus: ſpūs conſilij ꝛ fortitudinis: ſpūs ſcientie ꝛ pietatis: ꝛ ſpiritus timoris dñi. (Eſa. II.) Unū eſt ergo flumen ſpūſſancti: ſed multi ſpūaliū donoꝝ meatus. Quāuis ergo multi dicūtur ſpiritus: vt ſpiritus ſapientie ꝛ intellectus ꝛc̄. vnus tamen eſt dei ſpūs ſue libertatis arbiter omnia pro auctoritate volūtatis diuidens ſingulis. Hic expreſſe traditum eſt ſeptē dona ꝛ virtutes eſſe ſctificationeſqꝫ fideliū mentiū ꝛ in futuro nō deſitura cum ſint ꝛ in angelis.

Qđ in xp̄o fuerūt illa ſeptē dona.

In xp̄o etiā hec eadem fuiſſe Eſa. oſtēdit dicens: Egredietur ꝟga de radice ieſſe: ꝛ flos de radice eius aſcēdet ꝛ requieſcet ſuꝑ eū ſpūs dñi: ſpūs ſapientie ꝛ intellectus: ſpūs cōſilij ꝛ fortitudinis: ſpūs ſciētie ꝛ pietatis: ꝛ replebit eum ſpūs timoris domini. (Eſa. II.)

Qđ videtur obuiare premiſſis.

his aūt videt̄ obuiare qđ Beda de timore
dn̄i dicit ſup pabolas.ſ. ꝙ omnis timor in fu-
Prouer.1. turo ceſſabit. Ait em̄ ſic ſup locū illū. Timor
dn̄i principiū ſapiētie. Duo ſunt timores dn̄i
ſeruilis qui principiū ſapiētie eſt: ⁊ amicalis
qui pfectionē ſapiētie comitat̄. Seruilis pn-
cipiū ſapiētie eſt qꝛ qui poſt errata ſapeinci
pit: primo timore corripit̄ diuino ne puniat̄.
1. Joh.4. ſed hūc pfecta charitas foras mittit. Succe-
Ps.18. dit huic timor dn̄i ſctūs pmanēs in ſeculū ſe-
culi: quē nō excludit charitas ſed auget quo
timet filius ne vel in modico oculos amātiſſi
mi patris offendat: vterq; in futuro ceſſabit
charitas vo nūq̄ excidet. Aug. vo ſup illum
Ps.5. locū ps. Adorabo ad templū ſanctū tuū in
timore tuo dei deſiturū dicit ſic: Timor dn̄i
eſt magnū preſidiū pficiētibus ad ſalutem:
ſed puenietibus foras mittit̄. Non em̄ timēt
iam amicū cum.ſ. ad id qđ repromiſſum eſt p
ducti fuerint. Ex his auctoritatib⁹ ſignificat̄
ꝙ timor nō erit in futuro. Si autē timor non
erit in futuro: ergo nec ſeptem dona erūt nec
modo ſunt in angelis ſiue in animab⁹ ſanctis
Ad qđ dicimus auctoritatū premiſſarū que
vident̄ repugnantiā dirimētes: ꝙ ſeptem illa
dona ⁊ in angelis modo ſunt ⁊ in animabus
ſanctis feliciter viuētibus ⁊ in nobis erūt in
futuro: ſed nō habebūt oīa hos vſus ſiue hec
officia q̄ nunc habēt: vt verbi gratia. Timor
filialis modo facit timere ne offendam⁹ quē
diligimus ⁊ ne ſepemur ab eo: facit etiā nos
revereri eundē. In futuro vo faciet nos re-
uereri quādo nō timebimus ſepari vel offen
dere. Non ergo metus ſeparationis vel offenſi
onis nunc eſt in angelis vel in aīabus ſanctis
nec in nobis erit in futuro: ſed reuerētia que
eſt mixta cū ſubiectiōe dilectiōis: que etiam
in xp̄o fuit ſicut apl's dicit in epiſtola ad he-
Heb.5. breos loquēs de xp̄o. Qui exauditus eſt pro
ſua reuerētia. Quidā tamen ſm effectū timo
rem in xp̄o ⁊ in angelis tm̄ eſſe contendūt.

A Nunc de ſeptē donis ſpūſſcti ⁊c̄.] Hic ter-
B tio loco inter habitus perficientes animā
agit mgr̄ de donis. ⁊ diuidit̄ in duas par-
tes. In quarū pma agit de donis in cōi.
Scđo in ſpeciali q̄ incipit in hac eadem diſtin. ibi [Et
qꝛ de timore] In pma pte inq̄rit q̄tuor circa dona
in cōi quoꝝ pmū eſt: an ſint vtutes ⁊ vtꝝ ſint in an
gelis ⁊ hec duo determinant̄ ſil'. Tertio vtrū fuerūt
in xp̄o ibi [In xp̄o autē] Quarto q̄rit̄ vtrū euacua-
buntur vel remanebūt in patria ibi [His autem vi-
detur obuiare.

Arti. 1. An dona ſunt virtutes.

Irca hec aūt q̄remus: q̄nq; pmo an ſint virtu
C tes. Scđo quō pficiūt animā ⁊ ad qđ. Tertio
de nūero ipoꝝ. Quarto de ordie ⁊ cōbinatio
ne quā habēt duo/⁊ duo. Quinto vtrū ſint in ange-
lis ⁊ in xp̄o. Ad pmū pcedit̄ ſic ſup illud Job.1. Ar. pmo ſic
Nati ſunt ei filij ſeptē ⁊c̄. dicit Greg. p ſeptē filios ſe-
ptē vtutes intelligam ſapientiā intellectū ⁊c̄. g̃ dona
ſūt vtutes. Itē ibidē Cōtra ſingula tēntamēta mē- 2o
tem ſpūſſctūs ſeptē vtutib⁹ ībuit. ꝯ ſtultitiā ſapiētiā
cōtra hebetudinē intellectū ⁊c̄. g̃ dona ſunt vtutes.
Itē illi habitus q̄ vere vtutes ſunt a ſctis dona di 3o
cunt̄ vn̄ glo. 1. Coꝝ. 14. dicit: Sectamini charitatē
q̄ maior in omnib⁹ donis nō eſt. ſimil'r Jaco. 1. ſup il-
lud. donū pfectū dicit glo. general'r ꝙ dona ſunt gra
tuita: g̃ videt̄ ꝙ generale nomen ſit donū ⁊ couertat̄
cū virtute. Itē charitas dicit̄ etiā pmū donū in 4o
quo om̄ia dona donant̄ ⁊ hoc pbat mgr̄ in lib. pmo
diſt. xvij. g̃ videt̄ ꝙ dona in nullo diſtinguātur a vir
tutib⁹. Itē ſepte diffiniūt̄ vtutes diffinitiōe gene 5o
rali q̄ cōuenit theologicis ⁊ cardinalib⁹. talis diffini
tio etiā inuenit̄ conuenire donis ſicut eſt ꝙ virtus eſt
diſpoſitio pfecti ad optimū. ⁊ ſicut ꝙ vtus eſt q̄ bonū
facit habentē ⁊ opus ei⁹ bonū reddit. ⁊ ſicut eſt ꝙ vir
tus eſt i difficilib⁹ optimoꝝ opatiua. ⁊ ſicut eſt ꝙ vir
tus eſt vltimū de potētia in re cui⁹ virtus eſt oēs iſte
cōueniūt etiā donis/⁊ ſicut illa virt⁹ eſt bona q̄litas
mentis q̄ recte viuit̄/qua nemo male vtit̄. quā deus
opat̄ in nobis: videt̄ ꝙ dona ſint vtutes. Si forte
dicere velles ꝙ dona dicerēt aliq̄d pfecti⁹ q̄ꝫ vtutes
hoc nō videt̄ verū. Macrobi⁹ em̄ ſup ſomniū ſcipio
nis diuidit virtutē in purgatoriā ⁊ purgati animi ⁊
exēplarē ⁊ eſt vna pfectior alia nec tn̄ amittit ex h̄ vir
tutis nomē ⁊ rōnē: g̃ nec iſta pfectio aliā rōnē ſm no-
men dabit donis. Itē magis ⁊ minus nō variant 6o
ſpeciē: veritati aūt pmc innitit̄ p cōſenſum fides ⁊ in-
tellectus ⁊ ſapiētia. ſimil'r ad opabilia p rōnes opabi
liū illuminat prudētia/ſciētia/⁊ conſiliū niſi ꝙ vnū pl⁹
⁊ alterū minus: ergo videt̄ ꝙ nulla differētia ſit ſm
rōnē ſpeciei inter vtutes ⁊ dona. P. hoc ipm ꝙ do-
na ſint pfectiora vtutib⁹ ⁊ ita differāt ab eis/videt̄ fal
ſum: qꝛ dicit ꝙ virtus eſt vltimū potētie in re. poſt vl
timū autē nō eſt aliq̄d ſumere: g̃ nō eſt pfectio amplior
q̄ꝫ virtus vt videt̄. Si aūt velles dicere ꝙ eſſet dīna
q̄ntū ad nomē hoc iteꝝ videt̄ falſum. phs em̄ dicit in
topicis ⁊ Boeci⁹ ſimil'r in ſuis topicis ꝙ donū eſt da
tio irredibilis ⁊ hec eadē ratio cōuenit vtuti ſicut do-
nis: g̃ nō deſtinguūtur quo ad hoc vt videt̄. Ad h̄ Quinq; opi-
inueniunt̄ doctores habere q̄nq; opiniones. Quidā niōes doc.
em̄ dicūt ꝙ virtutes ⁊ dona nō differūt niſi ſm rōnē Pria opio.
⁊ nō ſm ſubſtantialē aliquā diffinitionē ⁊ differētiā.
ſm accidētalē diffinitione dāt iſtā ꝙ virtutes ſunt pn-
cipal'r ad agendū: ⁊ iō diffiniunt̄ p act⁹ ⁊ hñt ꝓprias
opatiōes: ſed dona ſunt ad reſiſtendū tētationib⁹ que
impugnāt vitā virtutis iam habite. Ex aūt nō ſit cō- Reproba-
ueniēs illud dictū ſtatim apparet: qꝛ fortitudo eſt ad tio opiniōis
impugnādū in difficili ⁊ tentatiōe. ſimil'r dicit̄ cōiter illius.
ꝙ charitas minima reſiſtere pōt cuicūq; tentationi.
Et. 1. Pe. 5. Aduerſarius veſter diabolus circuit q̄-
rēs quē deuoret cui reſiſtite fortes i fide. ⁊ ad Eph. 6
In omnib⁹ ſumētes ſcutū fidei in quo poſſitis oia te
la nequiſſimi extinguere ignea: g̃ pꝫ p hoc ꝙ hoc etiā
pncipalius cōuenit vtuti q̄ꝫ dono ⁊ ideo nō eſt cōue-
niēs dictū iſtoꝝ. Itē alij voluerūt emēdare p ſubti
litatē dictū ⁊ dixerunt ꝙ duo ſunt in libero arbitrio Scđa o p i

rõ ꝛ voluntas ꝛ virt⁹ principalit̃ eſt in volũtate ſe-
cũdario in rõe. donũ aũt ecõtrario pricipalit̃ in rõe
ſecũdario in volũtate. hui⁹ aũt aſſignatiõis ſue talẽ
adhibẽt rõnẽ ꝙ int̃ ṽtutes nõ eſt niſi vna q̃ ſit i rõe.
ꝛ inter dona q̈ttuoꝛ ponunt̃ in rõne. ſ. ſapia/ intelle-
Reprobatio ſcõe opinionis. ctus/ cõſiliũ ꝛ ſcia. Sꝫ pꝫ ridiculũ eſſe ꝙ due ṽtu-
tes ſũt in rõne. ſ. fides ꝛ prudẽtia. Itẽ ridiculũ ẽ di-
cere ꝙ iõ dona principali⁹ ſunt in rõne: qꝛ plura ſũt
ex eis in rõne. iam eñ ſequeret̃ ꝙ principali⁹ eẽnt in
iraſcibili q̃ꝫ in cõcupiſcibili: qꝛ duo ſũt in iraſcibili:
ſcꝫ timoꝛ ꝛ fortitudo: ꝛ vnũ ẽ i cõcupiſcibili. ſ. pietas
Itẽ falſum eſt de cardinalibꝰ: qꝛ due ſunt in rõne. ſ.
prudentia ꝛ iuſticia. Cũ eñ iuſticia cõſiſtat in ordi-
natiõe ad alterũ: ꝛ oĩs ordo rõnis eſt/ ſic erit iuſticia
Tertia opinio. neceſſario in rõne. Iõ tertij veniũt ꝛ dicũt ꝙ dona
dicunt̃ ꝑ cõparationẽ ad deũ dantẽ/ ꝛ iõ ſunt in ſu-
perioꝛi pte rõnis: virtutes aũt reſpiciũt opa ſpẽalia
q̃ ſunt ſup materias ſpẽales: ꝛ iõ ſunt in inferioꝛi p-
Reprobatio tertie. te aĩe vl̃ rõnis. Et hoc iterũ nihil eſt: qꝛ ſup illud:
Signatũ eſt ſup nos lumen ꝛc̃. dicit glo. ꝙ triplex
eſt imago creatiõis/ recreatiõis ꝛ ſimilitudinis. Et
imago recreatõis eſt ꝑ quã pficit̃ imago ſil̃itudinis
et recreatiõis/ et illa eſt fides/ ſpes ꝛ charitas. Cũ
igit̃ ſm Aug. imago ſit in aĩa ſm eã ptem q̃ nihil ex-
cellẽti⁹ habet/ videbit̃ ꝙ fides ſpes ꝛ charitas ſint
in altiſſimo aĩe/ ꝛ ita nõ erũt dona alti⁹ in ptibꝰ aĩ-
me q̃ꝫ virtutes. Itẽ quã altitudinẽ aĩe dicit timoꝛ:
Quarta opinio. nullã penit⁹ vñ nihil eſt qð dicũe. Iõ ſunt q̈rti qui
magnã ptem multitudinis hñt ſeq̃ntẽ: qꝛ valde ce-
lebris fuit et eſt hec opinio apud multos ꝙ ṽtutes
ſunt ad agendũ recte ſm vitã q̃ vnicuiqꝫ ſufficit ſm
ſe/ ꝛ ad ſuſtinendũ paſſiones ſiue innatas ſiue illa-
tas. Sed dona ſunt in adiutoꝛiũ potentiaꝝ aĩe vt
patiamur cõfoꝛmit̃ xp̃o: ꝛ hoc ꝓbãt ſat̃ rõabilit̃ ſic:
Ad hoc ꝙ xp̃s pateret̃ tria exigebant̃ quoꝝ primũ ẽ
timoꝛ reuerentie ad patrẽ mittentẽ ipm̃ et tradentẽ
ꝓ redemptiõe generis hũani/ ꝛ ex illa pte replet eũ
ſpũs timoꝛ̃ dñi. Secũdũ aũt erat ꝙ h̃ faceret amo-
re ad homĩes qð ꝓ hoĩbꝰ ſaluandis patiebat̃/ ꝛ ibi
acceſſit donũ pietatis. Tertiũ aũt erat vt offerret ſe
paſſionibꝰ virilit̃ ꝛ intrepide/ ꝛ ex illa pte venit do-
nũ foꝛtitudinis. alia autẽ dona cõcomitãt̃ hec/ ſicut
ſcientia pietatẽ: cõſilium foꝛtitudinẽ. intellect⁹ autẽ
ꝛ ſapientia intẽtionẽ patient̃ in deum. Et huic opi-
nioni cõtrariũ nõ eſt qð obijcit̃ niſi hoc ſolũ qð ve vi-
det̃ rõnabilit̃ ſolui nõ põt: ſcꝫ ꝙ dona data fuiſſent
etiã xp̃o nõ incarnato ꝛ paſſo/ vt ſi homo nõ peccaſſꝫ
ergo hec nõ eſt ſubalis drña donoꝝ ꝛ virtutũ/ ſꝫ po-
Quita opinio. tius accidental̃ ſm ſtatũ peccati. Iõ quinti dicũt ꝙ
virtutes ſunt ad agendũ ſimpl̃r/ ſꝫ dona ſunt expe-
ditiões virtutũ/ ꝛ ſũt ad agendũ expedite/ ꝛ hec opi-
nio q̃nqꝫ habuit multos defenſoꝛes ꝓpt̃ verbũ Gre-
go. qui dicit ꝙ dona data ſunt in adiutoꝛiũ virtutũ
Af p° pͣtra opinionẽ. cõtra defectũ. Sed hoc iterũ pꝫ nõ eſſe verũ: qꝛ di-
at phũs in ſcðo ethicoꝝ ꝙ ſignũ oꝑtet accipere habi-
tuũ fientẽ in oꝑe delectionẽ. Nõ eñ iuſt⁹ ꝛ caſt⁹ eſt
q̃ opat̃ iuſta ꝛ caſta/ ſꝫ poti⁹ q̃ hec opat̃ ꝛ hoc ip̃o gau-
det. gaudẽs aũt in oꝑe nõ hꝫ difficultatẽ: ğ nõ indi-
2° get adiutoꝛio vlterioꝛi. Itẽ q̃d eſt dictu ꝙ virtus q̃
eſt habitus pfect⁹ ꝛ pficiens ad opus indigeret vlte-
rius alio pficiente ipam. ſic eñ eſſet pfectio pfectiõis
Solõ ꝛ ſic de alijs pfectiõibꝰ oꝑteret hẽe multas. Si p-
pter hoc diceret̃ ꝙ in veritate dona ſũt ṽtutes: ꝛ nõ
Obiectio differũt ab eis. Cõtra/ virt⁹ ꝛ donũ nõ ſunt eiuſdẽ

diffinitiõis: ğ nõ ſunt eiuſdẽ nature/ qð patet: qꝛ cõ-
ſiliũ nulla virtus eſt/ ſil̃r nec ſcientia nec ſapientia.
Itẽ Math. 6. ſup Pat̃ nr̃ dicit glo. in p̃cibꝰ vt im- 3°
petrent̃ dona in donis/ in oꝑibꝰ vt operent̃ manda-
ta ꝛ beatitudines cõſequant̃: ğ dona p̃ce impetrã-
tur/ ſꝫ nõ virtus: qꝛ opoꝛtet habere virtutes anq̃ꝫ p̃-
ces exaudiant̃: ğ dona nõ ſunt virtutes. Itẽ ibidẽ 4°
alia glo. p̃cibꝰ laborandũ eſt vt dona ꝑcipiam⁹. et
idem ex hoc ſequit̃. ſed tñ hec ipſa gloſa difficultatẽ
habet: qꝛ habita vna pte gratie habent̃ oĩes: ꝛ ita
dona habent̃ anteq̃ꝫ exaudiat̃ oĩo/ ſicut ꝛ virtutes.
vñ videt̃ ꝙ ꝑ illas glo. nihil ꝓbat̃. Solõ ſine piu- Solõ
dicio cõſentio in vltimã opinionẽ q̃ fundat̃ ſup ver- pncipalis
bũ Grego. qꝛ Grego. plus de donis locut⁹ eſt q̃ꝫ ali- ſm Alber.
quis ali⁹ ſctũs. Et iõ quidã doctoꝛ tenet illã opinio-
nẽ/ ꝛ eſt bona licet a q̃buſdã iprobantibꝰ eã nõ bñ ex-
planata ſit. Dicit eñ Grego. expſſe ꝙ dona data ſũt
in adiutoꝛiũ ṽtutũ. Et ad hoc intelligendũ notãdũ
ꝙ quoddã impedimẽtũ eſt virtutis ad actũ ꝓpriũ: et
hoc nõ habet niſi ꝑ accidens ex ali q̃ diſpõne ſubiecti
ſui/ ꝛ hoc ip̃a virt⁹ cõualeſcens in vſu opis ꝑ ſe exclu-
dit. ꝛ de hoc dicit Bern. in primo ad Eugeniũ Ni-
hil adeo difficile qð cõſuetudo facile nõ faciat. ꝛ hoc
p̃cipue in cõſuetudialibꝰ eſt verũ de q̃bꝰ inducit phs
ꝙ innati ſum⁹ eas ſuſcipe: pficere aũt ab aſſuetudi-
ne. Aliud aũt impedimẽtũ eſt potentie ex impfectiõe
habit⁹/ qð eſt q̃ſi ecõtrario p̃mo ipedimẽto. ſic potẽ-
tia nr̃i itellect⁹ ẽ i verũ p̃mũ/ ꝛ ad h̃ nõ pficit vt⁹ niſi
impfecte. ſ. in ſpeculo ꝛ enigmate/ ꝛ iõ euacuabit̃: ꝛ
iõ indiget potentia alio habitu alti⁹ iuuante in illõ
ꝛ ex pte illa tanq̃ꝫ ſecunda pfectio ꝛ altius infundit̃
donũ/ qð qualit̃ ſit in ſequenti articulo mag̃ expla-
nabit̃/ ꝛ hoc mõ intelligit̃ ꝙ dona data ſunt in adiu-
toꝛiũ virtutũ vel potentiarũ. Ad oĩa que p̃mo obij- Ad ea q̃ p°
ciunt̃ ad ꝓbandũ qð dictũ eſt donũ eſt virt⁹/ eſt ſolõ obijciunt̃ ꝯ
vna. ſ. ꝙ virtus dr̃ duplicit̃. ſ. large ꝛ ſtricte. Stricte q̈rtã opini-
tunc virt⁹ erit p̃ma pfectio viriũ aĩe ad act⁹ vite oꝛ- onem
dinate ad finẽ vel id qð eſt ad finẽ. ſicut virt⁹ theolo-
gica eſt in finẽ: virtus aũt politica eſt in id qð habe-
mus in vſum qð eſt ad finẽ. et hoc mõ donũ cũ ſit ſe-
cunda pfectio ad altioꝛẽ actũ quarundã virtutũ nõ
eſt virtus/ ſed diſcret⁹ habitus a virtute. large ac-
cipit̃ virt⁹ p habitu pficiente ad actũ ſm rõnem
boni ſicut virt⁹ eſt donũ ꝛ beatitudo de q̃bꝰ mentio
erit poſteri⁹. Qð aũt videt̃ Grego⁹ dicere ꝙ dona
data ſunt cõtra defectũ in quẽ incidim⁹ ex peccato.
Rñſio qꝛ dictũ eſt ꝑ accidens: ſcꝫ de dono rõne ſta-
tus hoĩs cui dant̃ dona. aliter eñ nõ eſſent dona
in angelis et in xp̃o. Ad id aũt qð vltimo obijcit̃ ꝙ Ad 3m q̈n-
p̃cibꝰ impetrant̃ dona dicendũ ꝙ nos cõcedim⁹ cõ- te opiniõis
cluſionẽ: tñ argumentatio nõ ꝓcedit ſm intentionẽ
Glo. qꝛ gloſa itelligit̃ de ipetratõe vſus doni nõ ha-
bitus: qꝛ oĩa ſimul cũ virtutibꝰ infundunt̃. Ad il- Ad 4m
lud autẽ qð obijcit̃ cõtra opinionẽ iſtã vltimo dicen- eiuſdẽ.
dũ ꝙ virtus gaudet in ſua opatione. ſed hoc nõ ẽ niſi
quantũ ad amotionẽ impedimenti qð habet in ſub-
iecto: ꝛ cõtra hoc nõ dat̃ donũ/ ſed poti⁹ contra hoc
qð virtus habet ex ſe/ vt fides ex hoc ꝙ eſt in ſpecu-
lo ꝛ enigmate ꝛ prudentia ex hoc ꝙ eſt ꝑ rõnes hu-
mani iuris qð nebulis erroꝝ eſt inuolutũ: ꝛ hec oĩa
nia diſcurienda ſunt in articulo ſequẽti. Ad aliũ di- Ad id qð ſe
cendũ ꝙ hoc nõ eſt incõueniens ꝙ poſt vnã pfectio- cũdo obijci
nẽ ſit alia in eodẽ dũmõ nõ ſint eiuſdẽ rõis ſicut opi- tur ꝯ q̈rtã
nio ꝛ ſcientia de eodem/ ꝛ ambe manent licet quidã opinionẽ.

hoc negent: nõ enĩ habendo ſciam ꝓpter hoc amitto
opinionẽ ꝑ ſigna cum adhuc ꝑſigna poſſum ꝓcede-
re qñ volo: ita videns veritatẽ in lumine intellect⁹
nõ amittit fidẽ ꝓpter hoc. ꝛ iõ hoc nõ eſt incõueniẽs.

Arti. II B **Qualiter hec dona animã perficiant.**

Secundo querit̃ qualit̃ ꝑficiãt animã. et vt ſ
liquidi⁹ explanet̃ faciã diſputationẽ genera
lem de mõ ꝑfectõis anime ꝑ virtutes ꝛ dona
ꝛ beatitudies ꝛ fruct⁹ ꝛ gratiã ſacramẽtoꝝ. Et obĳ
Arḡ pmo ſic ciẽ ſic: Unũqdq; ꝑfectibile nõ inuenit̃ ꝑfectibile niſi
quadruplicit̃ tm̃. ſ. in eſſe ꝛ poſſe ꝛ agere ꝛ fine. ac-
cidentia enĩ nõ cõferũt ꝑfectionẽ: q2 illa infinita ſunt
vt dicit phs / nec põt attendi ꝑfectio penes ipſa. ani
ma eſt de numero ꝑfectibiliũ: ḡ ꝑficiet̃ omĩbꝫ iſtis ꝑ
fectionibꝫ. Conſtat aũt ꝙ ꝑfectionẽ in eſſe ꝛ poſſe ſi-
mul accipit in creatiõe ſua: q2 perfecta eſt ꝛ omẽs po-
tentias habet: ḡ ſi ꝑficit̃ vlteri⁹: hoc erit in agere ꝛ fi
ne. virtutes aũt ſufficient̃ ꝑficiũt in agere animã: et
charitas q̃ eſt vinculũ ꝑfectõis (vt ꝓbatũ eſt) ꝑficit
cõiungendo fini: ḡ dona ꝛ beatitudines ꝛ fruct⁹ ſu-
2º perfluũt. Item nõ põt dici ꝙ dona dent̃ cõtra vul-
nus peccati: q2 ſicut dicit mgr̃ in quarto hui⁹ volu-
minis in principio gratia ſacramẽtalis cõtra hoc or
Solõ dinat̃. Si aũt tu dicas ꝙ homo ꝑ peccatũ corruit
in duo: ſcꝫ in ſpoliationẽ gratuitoꝝ ꝛ vulnerationẽ
naturaliũ: ꝛ ad reſtitutionẽ ſpoliatoꝝ dat̃ gratia in
Obiectio virtutibꝫ / ꝛ ad ſanationẽ naturaliũ dant̃ dona. Sꝫ
hoc nihil videt̃ eſſe: q2 ſicut iam habitũ eſt gratia ſa-
3º cramentalis ordinat̃ cõtra vuln⁹ naturaliũ. Item
ſm̃ hoc eſſent alĳ habit⁹: ſcꝫ beatitudies ꝛ fruct⁹ et
4º gratie ſacramẽtalis ſuꝑflua qđ eſt incõueniẽs. Itẽ
intellect⁹ gratia informat⁹ intendẽs ad inuiſibilia
põt eleuari ꝑ grad⁹ differentes / verbi grã: cognitio
enĩ ꝑ ſpeculũ in enigmate leuat cũ ſuꝑ ſe vt credat ea
que nõ videt ꝑ rõem: põt aũt illuſtrationẽ capere ex
auditis auditu interiori vel exteriori vt habeat ex il
lis lumen maius fide / qđ q2 mai⁹ eſt nõ erit fides: er
go alicui⁹ altioris gratie q̃ ſit fides ꝛ viã etiam ha-
beret ſi nõ peccaſſet: ḡ videt̃ ꝙ cum dona ſint ad ta-
les act⁹ qđ ꝓbabo ꝙ nihil ſit dictũ ꝙ dona ſint da-
Probatõ ta cõtra defectũ qui eſt ex peccato. Probatio autẽ
ſuppoſiti. ei⁹ qđ ſuppoſitũ eſt iſta eſt: q2 diffinit̃ ſapientia do-
nũ qđ eſt cognitio diuinoꝝ cũ ſapore ꝛ intellect⁹ qđ
eſt lumen faciens cognoſcere celeſtia / ſicut dicit gre
gori⁹ ꝙ intellectũ dat cum de audit̃ mentẽ illuſtrat
Obĳcit̃ qn ergo videt̃ ꝙ nõ ſint cõtra peccata. Si aũt hoc con-
to ſꝫ Greg. cedat̃ / videt̃ cõtra Grego. q̃ dicit ſuꝑ principiũ Job
Cõtra ſeptẽ defect⁹ ſpũſſctũs ſeptẽ virtutibꝫ mentẽ
imbuit. Cõtra ſtulnciã ſapiẽtia / cõtra ebetudinẽ in-
tellect⁹ / cõtra ꝑcipitationẽ cõſilio / cõtra timorẽ for-
titudine / cõtra ignorantiã ſcientia / cõtra duritiam
Queſti. p³. pietate / cõtra ſuꝑbiã timore. Sed iterũ in aſſigna
tione Gregorĳ querit̃ q̃re ipſe ſex penas ponat et ſe-
ptimũ ordinat cõtra peccatũ. ſ. timorẽ cõtra ſuꝑbiã.
q̃ſtiũcla 2ª. Item de iſta poſitiõe ꝑcedenti q̃ eſt ſuppoſita ſi do-
nũ eſt ad altiorẽ actũ q̃ꝫ virt⁹ q̃re nõ habem⁹ ſingula
dona reſpõdẽtia ſingulis virtutibꝫ ꝑ aliqđ alit⁹: q2
ſpei nullũ reſpondet inter dona. Itẽ charitati nullũ
Itẽ temꝑantie nullũ. qđ enĩ qdam dicũt de pietate
nõ eſt cõueniẽs cũ a phis ꝛ ſanct̃ ponat̃ pietas ſpe-
cies iuſticie ꝛ nõ temꝑantie. Et tũc iterũ queſtio eſt:
quare ꝑ idem nomẽ reſpondet donũ ꝛ nõ alĳs / ꝛ nõ
ſimilit̃ iuſticie in ſe. Itẽ quare fortitudini ꝑ idẽ no-
men reſpondet donũ ꝛ nõ alĳs. Itẽ cũ charitas ſit
ꝑfectior alĳs quare nõ reſpondet ſibi donũ. Itẽ q̃- q̃ſtiũcla 3ª.
rit̃ de beatitudine / hec enĩ eſt ſtat⁹ omniũ bonoꝝ ag
gregatiõe ꝑfect⁹: ḡ videt̃ ꝙ nõ habet̃ ſimplicit̃ niſi a
deo ꝛ nõ habet̃ ꝑticipando niſi a beatis in patria: er
go videt̃ ꝙ nulla ſit beatitudinis ꝑfectio hic in via.
P. ſi beat⁹ dicit̃ aliqs qualit̃ ſaluat̃ in eo cõgrega-
tio boni: videt̃ enĩ ꝙ debeat ſaluari: q2 vt dicit Au-
guſt. in glo. Matth. 5. ſuꝑ illud: Beati q ꝑſecutio-
nem patiunt̃ ꝓpter iuſticiã / ꝙ vltima reuertit̃ ad ca
put vt intelligam⁹ ꝙ a nullo ſeparat̃ / vt ſit ſenſus:
Beati paupes ſpũ cum ꝑſecutionibꝫ ꝛ ſic de alĳs. ſi
aũt illa reuertit̃ eadẽ rõ erit de reuerſiõe aliarũ: ḡ vi
det̃ ꝙ beatitudo ponit ſtatũ beatoꝝ cõgregatiõe ꝑfe
ctum. Itẽ Ariſto. dicit loquens de felicitate / ꝙ vna
irundo nõ facit ver / nec vna dies ſerena. ꝛ alia trãſ-
latio clarior eſt ꝛ dicit / ꝑ vnã irũdinẽ ꝛ vnũ diem ſe-
renũ nõ ẽ ꝓnoſticatio verni tpis / ꝛ intelligit ꝙ opor
tet eſſe plures. ꝛ a ſimili infert ꝙ felicitas nõ erit in
actu ꝑfectio boni vni⁹ nec eius q̃ modico tpe habuit
cõgregatõꝫ bonoꝝ / ſꝫ in oĩbꝫ bonis ꝛ diu: ḡ ſi hec de
rõe ſũt btitudis / vr̃ ꝙ hĩt⁹ btitudis nõ ſit̃ habent̃ cũ
virtutibꝫ ꝛ donis ꝑ infuſionẽ / qđ tñ eſt cõtra cõmu-
nẽ opinionẽ: q2 de⁹ omẽs habit⁹ dat ſimul. Itẽ vir-
tutes que ſunt prime ꝑfectiões multiplicant̃ in ſe-
ptem ꝛ beatitudies in octo. Itẽ fruct⁹ quandã di-
cunt animi ꝑfectionẽ / ꝛ cũ fructus nõ ſint niſi boni
cui ꝓpter ſe amore inheremus (vt dicit Augu) videt̃
eſſe vltima ꝑfectio hominis in via tendentis ad patriã
ſed fruct⁹ ſũt virtutes / ſicut videt̃ ibidẽ dicere glo.
ꝛ noĩa fructuũ que ponit ſicut charitas patiẽtia mã
ſuetudo ꝛ alia que ponit ibi / licet interſerat quedam
que nõ noĩant virtutes vt gaudiũ ꝛ pacẽ / ꝛ quedaꝫ
alia: ḡ multomagis oĩa que ſunt citra fruct⁹ cadunt
in virtutis rõnem ſicut dona ꝛ beatitudies. Solõ Solutio
ſine ꝑiudicio loquendo dico vt pri⁹ ꝙ virtutes ꝑfi-
ciunt animã ad act⁹ primos / ꝛ dona ad ſecundos / ꝛ
beatitudies ad tertios / ꝛ fruct⁹ in finẽ ſm̃ ꝙ contin
git ꝑ bonũ opus cõiũgi fini / ꝛ qualit̃ hoc ſit accipia-
tur ex parte rõnis: q2 nõ ꝑficit̃ fide virtute ad cõſen-
ſum prime veritatis / quã nõ videt niſi in ſpeculo et
in enigmate: hãc aũt ꝯtingit meli⁹ videre in lumine
illuſtratiõis ꝑ inſpirationẽ gratie / ꝛ cõtingit ſapere
ꝑ experimentũ ſui in rõne (alš in re) ipſa / ꝛ ſic ꝑficiũt
dona. Item cõtingit viſum defigere in ea alti⁹ cum
certitudine maxima / ꝛ tũc eſt act⁹ beatitudis perfe
cte mundicie / vt dicit̃ / beati mũdo corde qm̃ ipi deũ
videbunt. Cõtingit etiã refici in guſtu certitudinis
illi⁹ / ꝛ ſic erit habit⁹ q̃ dicit̃ fruct⁹ / ꝛ vocat̃ ab apo
ſtolo fides. Et gloſa ibi dicit ꝙ fides idem eſt qđ in-
uiſibiliũ certitudo / ꝛ debet addi ꝑ experimentũ ſpi-
ritus: q2 aliter nõ eſſet verũ qđ ibidẽ dicit Ambro⁹
in glo. ꝙ delectat ſuos poſſeſſores ꝛ ſancta delecta-
tione: ꝛ iõ fruct⁹ ꝑ ſpũs dicunt̃ / ꝛ ſm̃ hoc dona ſunt
ſcdẽ ꝑfectiões aĩe / ꝛ ꝑſupponũt virtutes ſm̃ naturã
licet ſimul infundant̃. Itẽ notandũ ſm̃ hanc opinio
nẽ ꝙ eſt ꝑfectio aĩe ad actũ qui eſt circa difficile ꝛ bo
nũ. et eſt ꝑfectio anime ad ſtatũ boni ꝛ act⁹ q̃ ſũt opti
mi act⁹. Si ꝑficiat̃ aĩa primo mõ ad actũ hoc con-
tingit duplicit̃. ſ. ad actũ primũ q̃ prim⁹ eſt / eo ꝙ ipe
prim⁹ eſt ex habitu bono / ꝛ hoc mõ ꝑficit virt⁹. ſi au
tẽ eſt ad actũ altiorẽ ſiue ſecundũ ſic ꝑficit donũ. Si
aũt eſt ꝑfectio ſm̃ ſtatũ cũ ſtat⁹ nõ eſt in bono vno vl̃
duobꝫ ſed omĩbꝫ q̃ poſſunt haberi ſm̃ ꝑfectionẽ que

poteſt eſſe in ſtatu/tūc eſt ꝑfectio ꝑ beatitudines infu
ſas:fruct⁹ aūt accedit ex ꝑte cōiunctiōis cū fine/ vt
dictū eſt prius. Suſtinendo igit̄ hec reſpondū eſt ad
Ad primū obiecta. Ad primū igit̄ dōm ꝙ omēs ꝑfectiōes refe
runt̄ ad poſſe.eſt ei poſſe ex potētia: ⁊ hoc accipit na
tura cū accipit potentias in ſua creatiōe:et eſt poſſe
ex habitu infuſo vel acq̄ſito/ ⁊ hanc perfectionē non
habet niſi qn̄ acquirit habitū/ ⁊ vltern⁹ hec cauſa eſt
ꝑfectiōis in actū. Cū aūt habit⁹ ſunt multiplices pa
Ad 2m tet ꝙ omēs illi ſunt neceſſarij. Ad aliud dōm ꝙ ſan-
cti dicunt ꝙ ſunt data in adiutoriū virtutū et virtū
cōtra vuln⁹ peccati/ ⁊ ꝙ data ſunt in adiutoriū/eo ꝙ
ſunt ad actus ꝑfectiores hoc eſt ſubale donis:ꝙ au-
tē ſunt cōtra vuln⁹ peccati hoc accipit ex ſubiecto in
quo eſt vuln⁹ illud. Et hoc ꝓbat̄ ꝑ obiectionē illam
⁊ in angelis ſunt ⁊ in xp̄o ⁊ in nobis/ fuiſſent etiā ſi
nemo peccaſſet:ḡ patet ꝙ accidit donis eē cōtra vul
nus peccati/nec eſt cōueniēs dictū aliquoꝝ hoc ꝙ.ſ.
ſubſtantiale ſit donis eſſe contra vuln⁹ peccati/ ⁊ ꝙ
angelis ſint ſicut medicina ꝓſeruatiua:q2 nlla eſt rō
ꝓſeruatiue medicine in eo in quo eſt nulla potentia
morbi. vn̄ cum in xp̄o impoſſibilitas fuerit ad mor-
bū nullo mō infuit aliq̄d ei vt medicina ꝓſeruatiua:
⁊ tn̄ dona ſunt in xp̄o:ḡ non ſunt ſubalit̄ operata cō
Ad id qd̄ qn̄to obijcit̄ ꝫ tra peccatū/ſꝫ ꝑ accidēs vt dictū eſt. Ad aliud dicē
Gregoriū. dū qd̄ obijcit̄ de Greg. ꝙ ipſe loquit̄ de donis ſm̄ ef-
fectū quē habēt in homie damnato ꝓpt̄ peccatū ⁊ re
formationē ꝑ ipſa ⁊ nō de ſubſtātiali actu donoꝝ.
Ad obiectō Ad id qd̄ obijcit̄ de ſacris dōm ꝙ nō:nec ꝫ alie ſunt
nē cōtra pri illę ⁊ vulnera q̄ꝫ iſta. Eſt eīn vuln⁹ potētie ad actū
mā ſolonē. ⁊ ad quē nata eſt/ ⁊ hoc vuln⁹ eſt tm̄ pena ⁊ nō cau-
ſa culpe/ ⁊ cōtra hāc penā nobis ſm̄ dictā rōnē dan-
tur dona/ vt ſtulticia/hebetudine ⁊ hmōi. Eſt etiā vul
nus qd̄ aut eſt cōiunctū peccō vt inclināns ad illō/aut
eſt peccatū/ ⁊ cōtra hoc ordinant̄ ſacr̄a/ vt baptiſm⁹
cōtra originale pecīn/ ⁊ cōfirmatio contra incendiū
fomitis q̄ eſt in malū/ ⁊ eucharıſtia ꝯtra defectū ſpi-
ritualis boni deꝑditi/ex quo hō habilitat̄ ad malū
⁊ ſic de alijs/ vt patet in diſputatiōe q̄ ponit̄ in prin
Ad.q.pmā cipio q̄rti. Ad illō aūt qd̄ querit̄ quare Greg. vnū
peccīn ponit cū ſex penis dōm ꝙ ſuꝑbia ibi nō nomi-
nat peccatū/ſꝫ penā q̄ eſt ex peccō ⁊ ſuꝑbia dicit̄ ibi ſu
perbilitas quā cōprimit timor/ ⁊ ſic nlla eſt queſtio.
Ad.q.2am Ad aliud bn̄ cōcedo ꝙ dona ſunt cōſeq̄ntia virtu-
tes: ⁊ ſunt altioris ꝑfectōis ſed nō omīs. Eſt eīn cha
ritas ſumme ꝑfectōis/ ⁊ illa nō pōt habere aliq̄d alti
us conſequēs q̄ꝫ ipa ſit. fides aūt ſm̄ ſubam q̄ eſt vi-
ſio v̄itatis eſt ꝑfecta: ⁊ ideo ex ꝑte illa manebit in ſta
tu ꝑfecto patrie/ ſed ex parte forme inquantū eſt i ſpe
culo ⁊ enigmate eſt impfecta: ⁊ iō cōſequunt̄ ex illa
ꝑte duo dona: vnū ſicut ſub lumie accepto oñdens
veritatē primā/ qd̄ eſt intellect⁹. alterū aūt ſicut gu-
ſtus dulcedie v̄itatis agnite ⁊ accepte in donis gra
tie/ ⁊ hec eſt ſapia. ſpes aūt q2 in ſubſtāna ⁊ in forma
eſt impꝑfecta:ipa nllo mō pōt manere in ſtatu ꝑfecto/
in quo manet donū magis q̄ꝫ virt⁹: ⁊ iō nō cōſequi-
tur eam nec donū nec btitudo. Jtē inter cardinales
tpantia eſt in delectabilibꝫ innat̄:in q̄bꝫ nō eſt mul-
tū difficile tpare ꝑfecte. vn̄ dicit phūs ꝙ incōtinens
magis vituꝑabilis eſt q̄ꝫ timid⁹: q2 eſt in eo qd̄ faci-
lius fieri poteſt/ ⁊ iō in illo delectabili ſufficit virtus
ad actū vltime ꝑfectiōis: ⁊ iō nullū donū conſequit̄
tpantiam:ſed in fortitudine nō ſic eſt: q2 illa in eo ꝙ
difficilimū eſt etiā cōſtantiſſimo: ⁊ ideo requirit ha-
bitū altioris ꝑfectiōis. Et ſi querat̄ q̄liter hoc poſſit q̄ſtiuncula
eſſe cū fortitudo ſit cōtra pericula mortꝭ q̄bꝫ nihil vi
det̄ magis difficile. Dōm ꝙ donū eſt cōtra ſtatum Solō
in quo homo tenet̄ ad talia ſi neceſſe ſit/ ſicut etiā in
tyrocinijs fortes ſunt/qui pericula incidūt/ ꝓpulſāt
vel ſuſtinēt/ſed his fortiores ſunt q̄ ſe vltro offerunt
ad tyrociniū tale cum nō teneant̄/ ⁊ ad hoc eſt donū
in quo homo ponit̄ in ſtatu ꝑfectiōis/vel ex gradus
ꝓfeſſiōe vt talia pericula ſepe ſubire cogat̄/ ⁊ ad hoc
indiget homo dono. Et q2 eſt cōtra eundē actū ⁊ idē
difficile ⁊ bonū cū fortitudine v̄tute nō noiat̄ eodem
noīe cū ipſa. Sꝫ iuſticia ſm̄ ſuū genus reſpicit debi
tū vt ſupra in q̄ſtione de virtutibꝫ habitū eſt: et ideo
nō habet in illo magnā difficultatē/ſed in ſpecie que
pietatis eſt/ ⁊ eſt beniuolētia in ſanguine cōiūctis:q̄
habet vltern⁹ vt impendat ꝑ ſilitudinē imaginis cō-
iunctis hoc qd̄ impendit ſanguine cōiūctis. Ad hoc
eīn nō eleuat virtus cōſuetudinal̄ ſiue ciuilis ſꝫ po-
tius donū ſpūs. ⁊ iōo iuſticia ſm̄ ſe nō habuit donū
reſpondēs/ſꝫ in ꝑte illa q̄ mouet̄ ꝑ rōnem debiti ad
eos qui cōiuncti ſunt ſanguine/ vt moueat̄ in eos q̄
cōformitate patris celeſtis cōiūcti ſunt: q2 idem eſt
actus beniuolentie in vtroqꝫ/ iō virtus ⁊ donū ha-
bent vnū nomen. Q̄ aūt verū ſit videt̄ accipi ab au
guſtino q̄ accipit pietatē cultū dei ⁊ obſequiū ꝓximi
⁊ etiā virtutē ſpecialē in lib. de ciui. dei. ⁊ etiā habet
de verbis ſequentꝭ diſtinctōis. Jn alijs aūt ſpēbus
iuſticie ſufficiēs eſt rō debiti cōplere actū q̄ntūcūqꝫ
ꝑfectū/ſicut in religione ⁊ in alijs/ ⁊ ꝑcipue in ſpecie-
bus iuſticie q̄ ſm̄ ius poſitiū ſūt. Prudētie aūt que
eſt cognitio practica eligibiliū reſpondēt dona duo.
Eſt eīn prudētia ciuilis ⁊ vtens rōnibꝫ iuris natu-
ralis ⁊ humani/ ſed nō attollit̄ ad illas q̄ diuinitus
inſpirant̄ niſi ꝑ donū ſpūſſancti. ille aūt que inſpirā
tur certiſſime ſūt. ⁊ hoc cōtingit dupl̄r/ vel ſm̄ ea ad
que tenent̄ omēs/ ⁊ ſic exaltat̄ ad cōſiliū/ vel ſm̄ ea q̄
nō omēs obligant/ ⁊ ſic exaltat̄ in dono ſcīe. Timor
aūt ſm̄ ꝙ eſt donū ſpūſſancti nō ſequit̄ v̄tutē aliquā
principalit̄: q2 attendit principalr̄ maieſtatē quā re-
uerct̄: q2 ſumm⁹ act⁹ timoris revereri eſt: ⁊ q2 aliq̄s
eſt initialis vel filial̄ illi ſunt dona ſm̄ ſtatū accipiē-
tis ⁊ nō ſm̄ ꝑfectionē ſctitatꝭ ſpūs/ nec ſm̄ cōformi-
tatē ad xp̄m. Si aūt queras q̄re nō ſequit̄ aliquam
virtutē dōm ꝙ virt⁹ ſm̄ ſe ordinat ad actū. donum
aūt eſt additū i adiutoriū v̄tutis: ⁊ iō quoddā iuuat
in actu/ ⁊ quoddā iuuat ſm̄ remotionē a ꝯtrario ꝓ-
pter reuerentiā dei:et ex ꝑte illa iuuat timor. iōo nō
ſequit̄ aliquā virtutē ꝓpriē niſi forte velis dicere iu-
ſticiā generalē quo ad illā ꝑtem q̄ eſt declinatio a ma Ad.q.3am
lo. Ad id aūt qd̄ vltern⁹ q̄rit̄ de btitudinibꝫ dico ꝙ vſqꝫ ad vlt̄.
btitudīes ſūt altiores ꝑfectiōes q̄ꝫ virtus vel donū
Sed btitudo eſt duplex. ſ. vie ⁊ patrie. btitudo vie
adhuc duplex. ſ. ſpei ⁊ rei. btitudo ſpei dicit̄ qn̄ ali-
quis eſt in ſtatu in quo ſperare pt̄ btitudinē ſpe for-
mata que ꝓuenit ex grā ⁊ meritis. Rei aūt btitudo
eſt habit⁹ ꝑficiēs ad act⁹ altiſſimi ſtatus i via ⁊ nō
ad vnū/ſed ad vnū in cōparatōe ad omēs alias. bn̄
eīn videt̄ mihi ꝙ btitudo nunq̄ꝫ ſit in vno niſi in cō-
paratiōe generis ad oīa que ſunt illi⁹ generꝭ. ⁊ per
hoc patet ſolutio ad oīa que de btitudine ad ꝓſens
obijciunt̄: q2 etiam de btitudinibꝫ requirit̄ alibi in
tractatu ſpeciali. Ad vltimū qd̄ querit̄ de fructibꝫ Ad vltimū
bene cōcedo ꝙ ſunt habitus ꝑtinētes ad guſtū finis queſitū.
eo ꝙ delectant ſctā delectatiōe ſuos poſſeſſores/et ſi

virtus ꝓprie ſumit̃ nõ ſunt virtutes/ſicut dictū ē in principio ſolutiõis. Sꝫ large ſumendo virtutē ſicut in p̃cedēti articlo dictū eſt/glo. vocat v̄tutes/tñ tractat⁹ õ fructib⁹ q̄rit ſpēale diſputatõꝫ alibi ponēdā.

Arti. III **Querit̃ de numero donorū.**

T [initial] Ertio querit̃ de numero donoꝝ/videt̃ eñ ꝙ
Arg. p̄mo nõ ſint niſi ſex: qꝛ timor vt habitū eſt nõ cõſe-
2° quit̃ aliquā virtutē. Itē videt̃ ꝙ plures ſint qꝛ infra q̃ttuor timores mgr̃ aſſignat: ḡ videt̃ admi
3° nus ꝙ ſint decē. Itē ſcdē ꝑfectiões ad altiores act⁹ multiplicabiles ſunt in multa: ḡ videt̃ ꝙ penes hec
Solõ omia debēt dari dona. Solõ dõm ꝙ multiplex pt aſſignari donoꝝ diuiſio/ſed triplex ſufficit hmõi intentioni hui⁹ operis/quaꝝ vna eſt ꝓpria q̄ eſt penes
Prīa diuiſio donoꝝ. obiecta: ſcꝫ ꝙ donū aut ordinat a malo aut in bonū. Si p̄mo mõ/timor. ſcdo aūt mõ/ aut in bonū qd eſt finis/aut qd eſt ad finē. Si p̄mo mõ/aut ꝑ modū veri/⁊ ſic eſt intellect⁹/aut boni/ ⁊ ſic eſt ſapiētia a ſapore dicta magis q̄ a ſapere. Si aūt eſt ad ea q̄ ſunt ad finē/aut ꝑ modū exequēt̃ aut dirigent̃/⁊ vtroqꝫ mõ duplicat̃. ſ. in his ad que omēs tenent̃/ ⁊ ſic exequens eſt pietas ⁊ ſciētia dirigēs/aut ad que non omēs/⁊ ſic exequēs eſt fortitudo ⁊ cõſiliū dirigens.
Scda diuiſio donorū. Et alia mlt̃iplicatio eſt ꝙ donū vt habitū eſt ꝑfectio eſt altior q̄ virtus. Illud igit̃ alti⁹ aut accipit̃ ex ꝑte intellect⁹ aut affect⁹. Si intellect⁹/aut ſm ꝙ ipſe eſt in finē/aut ſm ꝙ ip̄e eſt in ea que ſunt ad finē. In finē duob⁹ modis vt in motu in ip̄m aut vt quieſcendo. Si primo mõ ſic ē donū intellect⁹/⁊ id infra habebit̃ ꝙ intellect⁹ eſt inuiſibiliū creaturarū ꝑ quas mouet̃ in deū. ſcdo aūt mõ eſt donū ſapiētie/ſicut dicit Aug⁹ ꝙ eternis ꝑ guſtū reb⁹ inhereſcat. Si autē eſt in ea que ſunt ad finē ⁊ alti⁹ q̄ virtus/aut illd altius ſumit̃ ex ꝑte ei⁹ in quā dirigit aut ex ꝑte rõnis dirigentis. Si p̄mo mõ tūc eſt cõſiliū qd dirigit ī altiora q̄ prudentia virt⁹. Si aūt ex ꝑte rõis dirigētis tūc eſt ſcientia q̄ dirigit ꝑ rões diuinas in cõmuniter opabilib⁹ cū prudētia dirigat ꝑ ciuiles/ vt pꝫ ex p̄dictis. Si aūt ex ꝑte affect⁹ eſt alti⁹ ꝑficiens q̄ virtus/aut ex ꝑte finis aut ei⁹ qd eſt ad finē. ſi ex ꝑte finis tūc nõ põt eſſe ex ꝑte bonitatis: qꝛ nihil altius ordinat in illā q̄ charitas/nec ex ꝑte charitatis: qꝛ ibi ꝑficiūt dona intellect⁹: ḡ erit ex ꝑte bonitat̃ poteſtatis ⁊ maieſtatis ſiue excellētie. Ad illud/ Timor dñi ſctūs ꝑmanēs in ſeculū ſeculi/ ⁊ alij timores(vt infra patebit dicunt̃ dona ꝑ reſpectū ad illū. Si autē eſt ſm ea q̄ ſunt ad finē ⁊ alti⁹ q̄ virtus/ aut in ſe aut in reſpectu ꝓximi. Si in ſe tūc nõ põt eſſe reſpectu dilectiõis innate: qꝛ nõ habet tantā difficultatē qn bene cõtineat̃ a ꝑfectiõe que eſt virt⁹: ḡ eſt reſpectu paſſionis illate ſm ſtatū ordinantē ad ſuſtinendū martyriū/ ⁊ tūc nõ erit donū fortitudis vt habitū eſt. Si aūt eſt reſpectu boni qd eſt cõmune ⁊ etiā in ꝓximo nõ põt eſſe ꝑ modū debiti: qꝛ hoc ordinabile eſt ſatis ꝑfectione que eſt virtus iuſticie/nec poteſt eſſe virt⁹ iuſticie/nec põt eſſe reſpectu boni/ſicut charitas diligit ꝓximū: qꝛ nihil eſt ꝑfectius charitate: ergo erit vis beniuolētie ad imaginē dei/ ⁊ ſic eſt donū pietatis/ ⁊ hec multiplicatio eſt ꝓpria ſm diſputa-
tertia diuiſio donorū. tionē ſupra habitā in donis. Tertia multiplicatio cõmunit̃ eſt omniū antiquoꝝ doctoꝝ/ ⁊ ē bona valde: ſcꝫ ſm duplicis vite ꝑfectionē numer⁹ donoꝝ accipiat̃. ⁊ ita vita q̄dē cõtēplatiua ꝑficit̃ viſu ⁊ guſtu: ⁊ viſus oſtendit qd guſtandū eſt. ⁊ quo ad viſum eſt intellect⁹. ⁊ quo ad guſtū eſt ſapientia ſaporãs/ſicut eñ dicit ph̄us ſapor ſequela cõplexiõis eſt: ⁊ ideo neceſſe eſt penetrare naturā rei ꝑ guſtū. Si aūt eſt de ꝑfectiõe actiue/aut ſm rectificationē rõnis dirigent̃/ aut ſm affect⁹ exequētis. Primo mõ aut in his ad que nõ oēs tenent̃/⁊ tunc eſt ſciētia/aut eſt ſm rõnem coꝝ ad que oēs tenent̃/⁊ tunc eſt conſiliū. Si vero ē in affectu exequētis/aut a malo aut in bonū. Primo mõ/timor. ſcdo mõ aut ad que oēs tenent̃ aut ad que nõ omēs tenent̃. primo mõ eſt fortitudo: ſcdo mõ pietas. Ad id ergo qd primo obijcit̃ dõm Ad p̄mū obiectū.
ꝙ veꝝ eſt ꝙ timor nõ ſequit̃ aliquā virtutē ſm ꝙ eſt donū/⁊ tñ eſt altior ꝑfectio q̄ virtus: ⁊ hoc dico de timore reuerētie q̄ primā habet rõem timoris doni/ ſed ex hoc nõ ſequit̃ ꝙ nõ ſit donū: ⁊ hui⁹ rõ paꝫ ex ſupra dictis: qꝛ virtus theologica ex illa ꝑte minus imꝑfecta eſt qua eſt in maieſtatē: ⁊ illi⁹ imꝑfectiõis rõ eſt: qꝛ ꝓpria diffinitio virtutis eſt ad actū in aliq̄d determinatū vel circa finē vł circa ea que ſunt ad finem. maieſtas aūt nõ põt eſſe obiectū actus qui tendit in maieſtatē/ſed potius omē qd eſt reſilit ab illa et ideo nulla virtutū ponit reſpectu iſti⁹/ſꝫ donum nõ neceſſario ponit actū talē/ſed ſufficit ꝙ ſit altior ꝑfectio q̄ virtus quocunqꝫ mõ ſiue ꝑ actū tendentē ſiue ꝑ reſilitionē venerantē ⁊ honorantē maieſtatē.
Ad aliud dõm ꝙ licet infra q̃ttuor tangant̃ timo- Ad 2m
res vel ſex vel duo ſm diuerſas diuiſiones vnus ſolus eſt timor primo ⁊ ꝑ ſe dictus donū timoris ſcꝫ q̄ repleuit xp̄m/⁊ ille eſt timor ꝑmanens in ſeculū ſecu-
li. et alij dicunt̃ dona ꝑ cõparationē ad illū. Ad vl- Ad 3m
timū dõm ꝙ altiores ꝑfectiões in habitib⁹ reſpicientibus act⁹ ſingulares in genere nõ ſunt mlt̃iplicabiles ampli⁹ q̄ dictū eſt. ſed habit⁹ ꝑficiētes ſm ſtatū ſunt ⁊ nõ exiſtentes in vno: ſed in vno in cõparatione ad vſum aliorū ſunt ꝑfectiões ⁊ multiplicabiles ſm octo drñas vt beatitudices vie/vel ſm duodecim fruct⁹ ſpūs/de quib⁹ loquit̃ apl̃s ad Gal. 5.

Querit̃ de ordine ⁊ cõbinatione donoꝝ. Arti. IIII.

Q [initial] Uarto querit̃ de ordine ⁊ cõbinatiõe/ videt̃ D
eñ male tangi ordo: qꝛ primū eſt recedere a Arguit̃ p̄o.
malo ⁊ poſtea ꝓficiſci in bonū. imꝑfectū autē in bonū prius occurrit via q̄ finis. et in via pri⁹ omnis perfectio mandatoꝝ q̄ cõſilioꝝ: ḡ videt̃ ꝙ p̄mū ſit timor/⁊ ita de alijs ſm ordinē cõuerſum q̄ nume-
rent̃ ab Eſaia. Itē quare nullū cõbiñat̃ cū timore 2°
cū omia alia habeāt cõbinationē vni⁹ regent̃ ⁊ alte-
rius exequent̃. Itē quedā glo. dicit ꝙ ſapiētia re- 3°
git intellectū: querit̃ ergo quõ ſit hoc. Item cum in 4°
alijs regens p̄cedat ſi ſapia regit tunc videt̃ ꝙ poni
debeat añ intellectū vt intellect⁹ ſit in extremo. P. 5°
videt̃ falſum ꝙ regat: qꝛ regimen intellect⁹ ⁊ rõnis eſt ⁊ nõ affect⁹: ſapientia aūt ꝑ ſaporē in affectu eſt:
ergo debet eſſe recta nõ regens vt videt̃. Solõ di- Solõ.
cendū ꝙ ordo in donis eſt duplex. ſ. ſm ꝙ ſūt in no- ad primū.
bis vel ſm ꝙ ſunt a ſpūſancto dante ea. ſi ſm ꝙ ſunt a nobis tunc tenet obiectio prima/⁊ iſte eſt ordo generis actuū ipſorū licet in habitu ſimul infundant̃. ſcdo aūt mõ ꝓpinquior ſm rõnem eſt ſapientia q̄ in-
tellect⁹ ⁊ ſic de alijs/⁊ ſic enumerant̃ ab Eſaia. Ad Ad 2m
aliud dicendū ꝙ timor dicit reſilitionē vel fugam/⁊ ad hoc nõ indiget regitiuo ꝓprio/ſꝫ cõmuni ſicut etiam ip̄e motus fuge nõ eſt vt in fuga perſiſtat: ſed potius vt in bonum conuertat̃: ⁊ ideo regens motum in bonū illud erit regimen in fuga: ⁊ ideo timor acci

pit regimen a regitiuo alioꝝ ſiue ſit caſt⁹ ſiue initia-
lis/ſed caſtus accipit ab intellectu ⁊ a ſapientia. ini
Ad 3m/4m et 5m tialis aūt a ſcia ⁊ cōſilio. Ad aliud dōm ꝙ intelle-
ct⁹ ſimplicr̄ vt videt̄ mihi regit ⁊ ſapia quodāmō/
ſicut q̄dam aīalia ſequunt̄ odores/⁊ ꝑceptio odorꝭ
regit ea in via/⁊ viſus eoꝝ potius ſequit̄ ad odora-
tū q̄ȝ ecōuerſo/ſic ſapia ꝑ guſtū dulcedis diuine ſm
aliq̄d rectificat intellectū vt frequenti⁹ itere ⁊ iſtō
guſtat/⁊ ſm hoc loquit̄ glo. quedā ſuꝑ Eſa. quidāȝ
tn̄ doctores concedūt ꝙ anima(al's ſapiētia)ſimpli
citer regit/intellect⁹ aūt ſm quid.

Arti. v **Qualiter hec dona ſint in xp̄o ⁊ in angelis.**

Q Uinto ⁊ vltimo q̄rit̄ qualiter hec dona ſint
Arg. p̄mo in xp̄o ⁊ in angel' ſctis/ videt̄ eī ꝙ nō fuerūt
in eis. q̄ꝛ infra habebit̄ ꝙ timor naſcit̄ ex fi-
de/ſed fides nō eſt in xp̄o ⁊ in angelis ſctis. ḡ nec ti-
2o mor. Item cū qui nō pōt facere malū nō opꝫ ha-
bere timorē qui faciat eū fugere malū: xp̄s aūt ⁊ an
geli ſancti nō poſſunt facere malū: ergo nō opꝫ ad
3o hoc habere habitū ꝑficientē. Item fortitudo eſt ſu
ſtinere pericula/ſȝ in patria nulla erūt pericula: er-
go videt̄ ꝙ donū fortitudinis nō manebit in patria
4o Item ſciētia docet bn̄ cōuerſari in medio nationis
praue ⁊ ꝑuerſe/⁊ hoꝝ nihil erit in celo: ḡ nō erit ibi
5o ſcientia. Itē mgr̄ dixit ſupra ꝙ ſciētia euacuabit̄: ḡ
6o nō poteſt eſſe donū ſcientie in angelis. Itē Dam.
dicit ꝙ cōſiliū eſt de dubijs/xp̄us aūt de nullo du-
bitauit: ḡ ipſe donū cōſilij nō habuit: ḡ iſta dona nō
oīa nunc habent̄ a ſanctꝭ angelis ⁊ a xp̄o/qđ ē cō-
7o tra litterā. Itē cōtra eſt qđ dicit Grego⁹ ſuꝑ illud
Job. 6. Nunq̄d cōiūgere vales ꝑlicātes ſtellas ple-
yades/ibi videt̄ dicere ꝙ nemo hec dona ſapiētie cō
iungit niſi xp̄s: ḡ in xp̄o fuerūt ⁊ ſunt: ḡ ⁊ in alijs cō
Queſtiūcula p̄ma ꝑhenſoribꝫ. Sed ibi iterū naſcit̄ queſtio: q̄ꝛ ſi nul-
lus cōiunxit niſi ipē tūc nō habito vno habent̄ om-
nia: ḡ nō ſimul infundunt̄. cōtrariū aūt hui⁹ habe-
q̄ſtiūcla 2a. bit̄ infra. Item querit̄ iuxta hoc quare ſpēalr̄ di-
cit ꝙ repleuit eū ſpū̄s timoris dn̄i poti⁹ q̄ȝ aliud do
Solutio num. Sol'o dicendū ꝙ hec dona ſūt in patria ple-
nius quo ad vſum q̄ȝ in via/⁊ pleniſſime in xp̄o ſunt
Ad p̄mū erūt ⁊ fuerūt ſemꝑ. Ad primū ergo dōm ꝙ fides ge
nerat timorē ſeruilē: ⁊ de iſto nō dicit̄ primo ⁊ prin
cipalr̄ ꝙ ſit donū ſpūſcti: q̄ꝛ hoc dicit̄ de caſto tātū
Ad 2m ⁊ iſte meli⁹ orit̄ a cognitiōe apta q̄ȝ a fide. Ad aliud
dōm ꝙ obiectiō illa ꝓcedit ac ſi timor caſtus fugeret
malū: hoc nō eſt verū: ſed poti⁹ in ſe reſiliens reuere
Ad 3m tur maieſtatē. Ad aliud dōm ꝙ fortitudinis doni
ſicut fortitudīs virtutis ali⁹ eſt actus in patria ali-
us in via. in patria eīn habet firmiſſime fortitudini
p̄me oīa cōfortāti adherere/vtō. dixit Aug⁹ de
Ad 4m fortitudine virtute. Ad aliud dicendū ꝙ ſciētia dr̄
et 5m lumen emiſſum a ſpūſctō/⁊ illius vſus in via eſt ſci
re cōuerſari ⁊c̄. ſed in patria nō ſic/ſed poti⁹ rōne iu-
Ad 6m ſticie in actu rōnis omniū oꝑabiliū intueri. Ad ali
ud dōm ꝙ cōſiliū nō dicit̄ hic ab eo qui querit/ſȝ ab
eo q̄ dat: q̄ꝛ iſte nō dubitat ſed potius abundātia di
ſcretiōis diſſoluit dubia ⁊ certificat ⁊ facit lumen in
Ad 7m et vijs ſiue a ſpūſancto. Ad aliud dōm ꝙ xp̄us ſolus
ad q̄ſitū p̄m cōiunxit q̄ntū ad excellētiſſimos vſus in oꝑe/ſed alij
Ad. q. 2am ſancti cōiungūt in habitu. Ad aliud dōm ꝙ xp̄s di
cit̄ replet⁹ timore: q̄ꝛ formā ſerui accipiens reuerit⁹
eſt patrē/nobis in hoc dans exemplū vt ſeq̄mur ve
ſtigia eius poti⁹ q̄ȝ in ſcientia vel ſapiētia vel aliqui
bus alijs: q̄ꝛ reuerentia facit fieri oīa alia bona ⁊

mala cauere. qui eīn ſine timore eſt nō pt̄ iuſtificari.

Plena timoꝝ̄ diſtinctio.

Et quia de timore tractandi nobis occurrit
locus. Sciendū eſt quattuor eſſe timores. ſ. a
mundanū ſiue humanū: ſeruilē: initialē: ca-
ſtum vel filialem ſiue amicalē. Humanus ti
mor eſt vt ait Caſſiodor⁹: qn̄ timem⁹ pati pe
ricula carnis: vel perdere bona mundi pro-
pter qđ delinquim⁹. Hic timor malus eſt q̄
in primo gradu cum mūdo deſerit̄: quē do-
minus prohibet in euangelio dicens: Noli- Math. 10
te timere eos qui occidūt corpus ⁊c̄. Timor Luce. 12
autē ſeruilis ē vt ait Auguſtin⁹: cū per timo
rem gehenne cōtinet ſe homo a peccato quo
ꝑſentiā iudicis ⁊ penas metuit: ⁊ timore fa-
cit quicq̄d boni facit: non timore amittendi
eternū bonū qđ nō amat: ſed timore patien-
di malū qđ formidat Non timet ne perdat
amplex⁹ pulcherrimi ſponſi ſed timet ne mit
tatur in gehennā. Bonus eſt iſte timor ⁊ vti
lis: licet inſufficiens per quē fit paulatim cō
ſuetudo iuſticie ⁊ ſuccedit initialis timor qn̄
incipit qđ durum erat amari: ⁊ ſic incipit ex-
cludi ſeruilis timor a charitate ⁊ ſuccedit de
inde timor caſt⁹ ſiue amicalis: quo timem⁹
ne ſponſus tardet: ne diſcedat: ne offenda-
mus: ne eo caream⁹: timor iſte de amore ve-
nit. Ille quidē ſeruilis eſt vtilis ſed non per
manens in eternum: ⁊ iſte timor diuinus co-
mes eſt per omnes gradus.

Collectio preditoꝝ̄.

Et attende qđ quattuor hic diſtinguunt̄ ti-
mores: cum ſupra Beda duos dixerit eſſe.
Sed Beda humanū timorē ꝑtermiſit: ⁊ no-
mine ſeruilis duos quos hic diſtinximus cō
plexus fuit. ſ. ſeruilem ⁊ initialē. Amicalem
vero caſtū dixit. Auguſtin⁹ quoq; ſeruilē et
caſtum timorē aperte diſcernit dum epiſto-
le ad Romanos illū locū exponit: Non eīn Rom. 8
accepiſtis ſpiritū ſeruitutis iterū in timore:
ſed accepiſtis ſpiritū adoptionis filioꝝ dei:
ita dicens: Duo timores inſinuant̄ hic: vnus
qui eſt in perfecta charitate. ſ. timor caſtus:
alter q̄ nō eſt in charitate ſcȝ ſeruilis: in quo
q̄uis deo credat̄: nō tn̄ in deū: ⁊ ſi bonū fiat:
non tamē bene. Nemo eīn inuitus benefacit
etiam ſi bonnm eſt qđ facit.

De caſto ⁊ ſeruili pleni⁹ agit tan gens interdum de initiali.

De his eiſdem timorib⁹ latius diſputat Au
guſtin⁹ dicens: Cepit aliquis credere diem
iudicij: ſi cepit credere: cepit ⁊ timere. Sȝ q̄ꝛ

adhuc timet: nōdum habet ſiduciā in die iu-
dicij nōdū eſt in illo perfecta charitas: ſed ſi
pfecta in illo eſſet charitas nō timeret: perfe
cta eñ charitas faceret perfectā iuſticiam et
nō haberet vnde timeret: imo haberet qua-
re deſideraret vt trāſeat iniquitas et veniat
regnū dei: ergo timor nō eſt in charitate. Sȝ
in qua charitate? Nō ĩ inchoata. In qua er-
i. Job. 4. go? In perfecta: pfecta ꝙ charitas foras mit
tit timorē: ergo incipiat timor: q᷑ initium ſa-
pientie timor domini. Timor eñ quaſi locū
ꝑparat charitati. Cū autē ceperit charitas
habitare pellit᷑ timor qui ei ꝑparauit locum
Quantū eñ illa creſcit: ille decreſcat: ⁊ quā-
tū illa ſit interior: timor pellit᷑ foras: maior
charitas: minor timor: minor charitas: ma-
ior timor. Si autē nullus eſt timor: nō eſt quo
intret charitas: ſicut videmꝰ p ſetā introdu-
ci linū quando aliq̄d ſuit᷑: ſeta prius intrat ⁊
niſi exeat nō ſuccedit linū. Sic timor primo
occupat mentē nō aūt ibi remanet timor: q᷑
ideo intrauit vt introduceret charitatē.

Qđ videt᷑ predictis aduerſari.

Eſt autē alia ſententia que videt᷑ huic eſſe
cōtraria: ſi non habet pium intellectorē. Di-
Ps. 18. cit᷑ enim in pſal. Timor domini caſtꝰ perma
net in ſeculū ſeculi. Eternū quendā timorē
nobis oſtendit ſed caſtum. Quod ſi oſtēdit
ille nobis eternū timorē: nunquid cōtradi-
i. Job. 4. cit illi iſta epiſtola que dicit: Timor non eſt
in charitate: ſed pfecta charitas foras mittit
timorem. Hoc eñ dictū eſt per Johannē: il-
lud dictū eſt per Dauid. Sed nolite putare
aliū eſſe ſpiritū: ſi eñ vnus flatus inflat du-
as tibias nō poteſt vnus ſpiritus īplere duo
corda ⁊ agitare duas līguas? Si ſpiritu vno
id eſt flatu implete duo tibie conſonant: im-
plete due lingue ſpiritu dī diſſonare poſſūt?
immo eſt ibi quedā cōſonantia: eſt quedam
concordia: ſed auditorē deſiderat ſtudioſuȝ
nō ocioſuȝ. Ecce mouit duas linguas ſpiritꝰ
dei: ⁊ audiuimꝰ ex vna: timor nō eſt in chari
tate. audiuimꝰ ex alia: timor domini caſtus
pmanet in ſeculū ſeculi. Quid eſt hoc? Diſ-
ſonant? Nō. Excute aures: intende melodi-
am: nō ſine cauſa hic addidit caſtus: illic nō
addidit: quia eſt timor aliquis qui dicit᷑ ca-
ſtus: eſt alius qui nō dicit᷑ caſtus. Diſcerna-
mus iſtos duos timores ⁊ intelligamꝰ cōſo-
nantiā tibiarū. Quomō diſcernimꝰ. Atten-
dat charitas veſtra. Sunt homines qui pro-
pterea timent deū ne mittant᷑ in gehennam:
ne forte ardeāt cū diabolo in igne eterno: ip
ſe eſt timor q̄ introducit charitatē: ſed ſic ve
nit vt exeat. Si eñ propter penas times de-
um nondū amas quē ſic times: non bona de
ſideras: ſed mala caues. Sed ex eo q᷑ mala
caues corrigis te ⁊ incipis bona deſiderare:
cumq̄ bona deſiderare cepis erit in te timor
caſtꝰ. Quid eſt timor caſtꝰ? Timere ne amit
tas ipſa bona: timere deū ne recedat a te. Cū
aūt times deū ne te deſerat preſentia eius:
amplecteris eū: ipſo frui deſideras.

Quomodo diſtant duo timores per ſimilitudinem duarū mulierum oſtendit.

Non potes melius explanare quid interſit
int᷑ duos iſtos timores ꝙ ſi ponas duas mu-
lieres maritatas: quarū vnam cōſtituas vo
lentem facere adulteriū ſed timet ne damne
tur a marito. Timet maritū q᷑ adhuc amat
nequitiam: huic nō grata eſt ſed oneroſa ma
riti pſentia: ⁊ ſi forte viuit nequiter timet ma
ritū ne veniat. Tales ſunt qui timent diem
iudicij. Fac alterā amare virum ⁊ debere il-
li caſtos amplexus: nulla ſe adulterina imū
dicia maculare velle: iſta optat preſentiā vi
ri. Illa timet ⁊ iſta timet. Iam ergo interro-
gent᷑ quare timeant. Illa dicet: Timeo virū
ne veniat. Illa dicet: Timeo virū ne diſce-
dat. Illa dicet: Timeo virū ne damnet. Il-
la dicet: Timeo virū ne deſerat. Pone hec ĩ
animo ⁊ inuenis timorē quē foras mittit cha
ritas: ⁊ aliū timorē caſtū pmanentē in ſecu-
lum ſeculi. Illū timorē perfecta charitas fo
ras mittit: q᷑ ille timor tormentū habet: tor-
quet᷑ cōſcientia peccatorū: nō dū facta eſt iu
ſtificatio. Eſt ibi qđ titillat mentē: quod pū-
gat: qđ ſtimulat. Stimulat ille timor ſed in-
trat charitas que ſanat qđ vulnerat timor: ti
mor caſtus facit ſecuritatē in animo. Audi-
uimus duas tibias. ſ. Johannē ⁊ Dauid cō
ſonantes: illa de timore dei dicit quo timet
anima ne damnet᷑: illa de timore quo timet
aīa ne deſerat᷑. Ille eſt timor quē charitas
excludit: ille eſt timor qui pmanet in ſeculū
ſeculi. Ecce in his verbis ꝑdictis apte oſten
dit Auguſt. quis ſit timor caſtus ⁊ quis ſer-
uilis: ⁊ qualiter differāt. In quibus etiā ini
tialem timoreȝ ſignificauit: qui nec ex toto
eſt ſeruilis: nec ex toto eſt caſtus: ſed tanꝙ
mediꝰ aliquid de ſeruili: et aliquid de caſto
timore habet: facit eñ ſeruire partim timore
pene: partim amore iuſticie p quē timemus
puniri ⁊ timemꝰ offendere. Iſte timor eſt in-

inchoata charitate nõ in ꝑfecta: ⁊ quãtũ creſcit charitas tantũ decreſcit iſte timor: quãtũ ad metũ pene: id eſt quantũ ad id qꝺ facit timere penã: ⁊ quantũ ad tormentũ cõſcientie. Nam quãto magis diligim⁹ tanto min⁹ timem⁹. Iſte timor notat in illis verbis Auguſtini: vbi nõ negat timorẽ eſſe in charitate inchoata ſed ꝑfecta: qꝺ non poſſet dici de ſeruili: qꝛ (vt ipſe ſupra dixit) ſeruilis timor nõ remanet veniẽte charitate: nec intrat charitas niſi prius ille timor exeat: nec in illo timore aliquis credit in deum: ⁊ ſi credat deo nec benefacit: etiam ſi bonũ eſt qꝺ facit. Nõ eſt ergo timor ille in charitate etiã inchoata qꝛ oĩs qui charitatẽ habet: licet non perfectã: ⁊ in deũ credit: ⁊ bona opera facit: quare ſeruilis non eſt timor ille quẽ in charitate inchoata fore cõceſſit: ⁊ quẽ creſcente charitate decreſcere dixit. Sꝫ ille eſt timor initial' quẽ nõ negat eẽ in charitate niſi ꝑfecta ſit.

Qꝛ timor ſeruilis ⁊ initialis dicit initiũ ſapientie: ſed differenter.

Prouerb. 1.et.9. Sciendũ tamen eſt ꝙ vterqꝫ timor ſcꝫ ſeruilis ⁊ initialis in ſcripture diuerſis locis dicit
Eccl.1.z.25 initiũ ſapientie: ⁊ ita fore comperies ſi diligenter annotaueris loca ſcripture: in quib⁹ de timore domini fit mentio: ex alia tñ rõne ⁊ cauſa diuerſa dicit ſeruil' timor initiũ ſapiẽtie: ⁊ ex alia initialis. Seruilis eñ ideo dicitur initium ſapientie: qꝛ preparat locũ ſapientie ⁊ ducit ad ſapientiã: ſed tamen nõ remanet cum ea immo foras exit. Initialis vero dicit initium ſapientie: qꝛ eſt in inchoata ſapientia quẽ cũ quis habere incipit: ſapientiam ⁊ charitatẽ habere incipit. Inde etiam eſt ꝙ vterqꝫ timor dicit initialis: qꝺ inuenire poteris per diuerſa ſcripture loca. Vterqꝫ etiã timor interdũ dicit ſeruilis: qꝛ ⁊ ipẽ initialis qui eſt in charitate inchoata aliquid habet de ſeruili ſcilicet angorẽ pene: ſicut et aliquid habet de caſto: ſcilicet ꝙ timet offendere ac ſeparari.

De hoc qꝺ Augu. dicit caſtũ timorem eſſe eternum.

Illud quoqꝫ diligenter eſt notandũ ꝙ in ſuperioribus Auguſtin⁹ dicit caſtũ timorẽ eſſe eternũ per qꝺ cõfirmat premiſſa ſentẽtia: ſcꝫ ꝙ ſpirit⁹ timoris erit in futuro ſicut ⁊ alia dona ſpiritusſancti: ſed nõ habebit omnẽ illum vſum quẽ modo habet. Faciet eñ tunc nos revereri deũ: nõ timere ſeparari vel carere. Fuit ergo ⁊ in chriſto timor ille: ſꝫ iuxta vſũ illũ quẽ habebit in futuro in ſanctis. Nõ eñ timuit xp̃us ſeparari vel offendere deũ: ſed cum pre oĩbus reueritus eſt.

An timor pene qui fuit in xp̃o fuerit ſeruilis vel initialis vel alius.

Cum autẽ fuerit in chriſto timor pene: queritur an iſte timor fuerit mundan⁹: vel ſeruilis vel initialis. Ad quod dicim⁹ nullũ eoꝝ fuiſſe in chriſto: qꝛ timor mũdan⁹ malus eſt: vt ſupra dictũ eſt: ⁊ in primo gradu cũ mundo deſerit. Seruilis vero vel initialis in ꝑfecta charitate nõ eſt. Null⁹ ergo timorũ iſtorũ fuit in chriſto. Quis ergo fuit timor iſte q̃ penam timuit. Poteſt timor ille dici naturalis vel human⁹ qui omnib⁹ hominib⁹ ineſt quo horret mors ac formidat pena. Et dicit timor iſte naturalis: nõ qꝛ acceſſerit homini ex natura ſm ꝙ prius fuit inſtituta: quia nõ fuit iſte timor cõcretus homini nec de bonis naturalib⁹: ſed qꝛ ex corrupta natura ꝑ peccatum omnib⁹ aduenit: cui corruptio inoleuit tanq̃ eſſet naturalis: ⁊ eſt iſte timor effectus peccati vt predictũ eſt.

f

c ¶ Qꝛ de timore tractãdi ⁊c.] Hic incipit magiſter agere de donis ipis in ſpeciali: et agit in ſequenti de alijs donis ꝑtinentib⁹ ad ꝑfectionẽ intellectus ſiue rõnis ibi [Poſt predicta diligenter ⁊c.] Pars iſta que tota eſt de dono timoris ſubdiuidit in ꝑtes tres. In quarũ prima ponit timoris diuiſionẽ. In ſcꝺa ponit Aug⁹ diffinitionẽ longã quidẽ in verbis/ ⁊ breuẽ in ſentẽtia de cõtrarietate Dauid ⁊ Jobis: quoꝝ vnus dicit timorẽ ꝑmanere in ſeculũ ſeculi: alter ꝺo dicit nõ ꝑmanere in charitate ibi [Eſt aũt et alia ſentẽtia ⁊c.] In tertia obijcit ſm quã rõnem timor fuit vel nõ fuit ibi [Illud quoqꝫ diligenter.

Quid ſit timor. Arti. VI

b Ic aũt circa timorẽ in genere primo querendũ q̃d ſit. Scꝺo de diuiſiõe timoris. Tertio vtrũ poſſit eſſe donũ in aliqua rõne. Quarto de partib⁹ diuidentib⁹ ſingulis. Ad primũ poteſt ſumi diffinitio Dam. Timor eſt deſideriũ ſm ſiſtolen mouẽs. hec eĩ diffinitio eſt vera ſm eum tam de naturali q̃ de innaturali timore: ergo videt ꝙ timor ſit deſideriũ quoddã: cũ autẽ amoris ſit deſiderare videt ꝙ timor ſit amor: hoc videt verũ ꝑ Aug. in li. de tri. xiiij. q̃ dicit/ ꝙ amor inhiãs hẽre qꝺ amat cupiditas eſt. iſtꝺ ꝺo hñs ⁊ eo fruẽs leticia fugiẽs qꝺ ei aduerſat timor: ḡ timor eſt amor fugiẽs qꝺ ei aduerſat. Itẽ videt haberi ꝑ Augu^m vbi dicit ſup illud: Mercenarius fugit. Timor eſt fuga animi ne amittat qꝺ amat. Item videt ꝙ timor nõ debeat diffiniri ꝑ fugã: qꝛ fuga nõ dicit niſi ꝯuerſionẽ ad ſe vel ceſſionẽ ab eo qꝺ timet: timor autẽ dñi non docet recedere a dño: ergo timor dñi nõ eſt diffiniẽd⁹ per fugã. Poſtea q̃d eſt qꝺ dicit per ſiſtolẽ ipſe expoſitum eſt ſm cõtractionẽ. hoc aũt videt eſſe alicuius ſenſibilis ꝑicule. nos autẽ querim⁹ de timore ſpiri- Arguit ꝓ ꝯ diffinitõꝫ timoris. 2° 3°

4° tuū qui etiā angeloꝝ ē. Itē ſpiritui nō cōuenit mo-
ueri ſm ſiſtolē: ḡ videt̄ ꝙ non cōueniat ſpūalib⁹ ſub-
ſtantijs timor/cū igit̄ oīa dona ſunt in angelis/ vt
prius habitū eſt/ nō videt̄ timor ſm illā diffinitionē
Solo. hn̄ diffiniri. Solutio dicendū ꝙ iſte diſputatiōes
parū valent ꝛ faciles ſūt: ꝛ iō nō diu in eis imoran-
dū. Dōm igit̄ ꝙ timor ponit̄ in duplici genere. ſ. paſ
ſiōis ꝛ habit⁹: ꝛ ſm ꝙ eſt in genere paſſiōis diffinit̄
ab Aug. ꝛ Dam̄. ſm vo ꝙ eſt in genere habit⁹ ſic ha-
bet actū q̄ eſt reuereri ꝛ ex reuerentia fugere quedā q̄
ei qd̄ reueret̄ ſint cōtraria. ꝛ per hoc pȝ ſolutio fere
ad totū. Ad primū ḡ ꝛ ſecundū ꝛ tertiū eſt vna ſolu
tio: q: illa dicta ſunt de timore q̄ eſt in genere paſſio
nis/ q̄ tn̄ nō eſt amor eſſentialit̄ ſed cauſat̄ ex amore
ꝛ iō ille rōnes Dam̄. ꝛ Augu. ꝑ cauſam intelligunt̄
vt ſit ſenſus: timor eſt amor .i. id ē cauſat̄ ex amore.
Ad aliud dōm ꝙ timor q̄ eſt in genere habit⁹ non
idem timet ꝛ fugit: q: ſu⁹ actus principalit̄ eſt reue-
reri ꝛ ꝑ añcedēs fugere: ꝛ iō aſſurgit in idē qd̄ reue-
ret̄/ ſed fugit a cōtrario. Ad alia iam duo patet ſo-
lutio: q: ſiſtole in motu timoris illius qui eſt habi-
tus ꝛ donū nō eſt in cōſtructiōe cordis vl̄ ꝑicule ſen
ſibilis/ ſed potius reſilitio a maieſtate in recognitio
nem paruitatis ꝓprie vt ex hoc aſſurgat in reuerētiā
eius qui magn⁹ ē ſuꝑ nos: ꝛ hec ſiſtole bene eſt in an
gelis ꝛ ſanctis ꝛ beatis.

Arti. VII
B
An diuiſio timoris in littera a magiſtro ſit bene aſſignata.

S Ecundo querit̄ de diuiſiōe timoris. ponit ei
mgr̄ duas in littera: primo q̄drimembrē: ſcȝ
Arg. pmo ꝙ eſt timor mundan⁹ vl̄ human⁹/ ſeruilis et
initialis ꝛ caſt⁹. ꝟ.a. Sed videt̄ eſſe inſufficiens: q:
timor mundan⁹ ꝛ human⁹ duo genera ſūt timoris:
vn⁹ eſt ſuꝑflu⁹ timor rerū hui⁹ mundi/ ꝛ ali⁹ eſt ſuꝑ-
fluus timor corꝑis ꝓprij/ ꝛ vn⁹ naſcit̄ ex amore ſui/
2° ꝛ ali⁹ ex amore mundi. Itē naturalis nō eſt hic po
3° ſitus: ḡ videt̄ ꝙ ſint ſex. Item nō idē timet filius ꝛ
amicus ꝛ ſponſa: q: fili⁹ timet reuerentiā: amic⁹ diſſo
nantiā voluntatū: ſponſa dilationē amplexuū: ḡ vi
4° det̄ ꝙ caſt⁹ diuidit̄ in quinq̄ timores. Itē cū ſit ſta
tus caſtitatis incipientiū/ ꝓficientiū ꝛ ꝑfecte/ videt̄ ꝙ
ſicut vnus timor accipit̄ penes pmū ꝛ vltimū ꝙ ita
debeat accipi vnus penes mediū: ꝛ iſte a nullo poni
5° tur: ḡ diuiſio nō eſt ſufficiens. Itē obijcit̄ de diuiſi-
one Bede q̄ habita eſt in ꝑcedenti capl̄o ꝙ duo ſunt
genera timoris: ſcȝ ſeruilis ꝛ amicalis: ḡ aut Beda eſt
6° diminut⁹/ aut Caſſiodor⁹ ſuꝑflu⁹. Itē Dam̄. dat
diuiſionē habentē ſex membra/ quorū nullū eſt ali-
qd̄ membroꝝ enumeratoꝝ. Dicit eñ ſex eſſe genera
timoris. ſ. erubeſcentiā/ ſegnitiē/ verecundiā/ ammi-
rationē/ ſtuporē/ agoniā/ ꝛ tn̄ ꝙ ſegnities eſt timor fu
ture operatiōis. Erubeſcentia eſt timor in expectatio-
ne cōuitij. Verecundia eſt timor in turpi actu. Am-
miratiō eſt timor in magnificādis. Stupor eſt timor
in inaſſueta imagine. Agonia eſt timor ꝑ caſum in-
7° fortunij. Item Dam̄. in. iij. lib. loquens de timori-
bus xp̄i diuidit timorē in materialē/ ſiſtolen ꝛ in ſi-
ſtolen irrōnalē: cum ḡ tot ſunt genera timoris que-
8° rit̄ penes quid ſumit̄ diuiſio ipſoꝝ. P̄. videt̄ ꝙ nul
la debeat eſſe diuiſio: q: dicit phus ꝙ ſi vnū oppoſi-
torū dicat̄ mlt̄ipliciter ꝛ reliquū: ſpes autē nō eſt mul
Solo tiplicit̄ diuiſa: cum ḡ ſpes timori opponat̄/ videt̄ ꝙ
ad vltimū nec timor. Solo dicendū ꝙ hoc vult ꝙ ſpes oppo
nat̄ timori ſm ꝙ eſt in genere paſſiōis ꝛ nō habitus
ꝛ quot modis dicat̄ timor in genere paſſiōis tot mo-
dis ſpes in genere paſſiōis. Sȝ in genere in quo nō
habet oppoſitionē neq̄ ſpem neq̄ aliud niſi pati nō
oꝑtet ꝙ diuiſio ſumat̄ ſm oppoſitionē ſpei. Cū autē
ſpes ꝛ gaudiū multiplicit̄ dicant̄ in genere paſſiōis
ſm naturalis boni expectationē vl̄ cōcupiſcibilis in
ſenſu patet per dicta ſanctoꝝ qui maledicūt eis qui
ſpem ponunt in nihilo/ vt ſupra patet in tractatu de
ſpe. His habitis dōm ad primā diuiſionē ꝙ illa da
tur de timore in cōmuni: ꝛ ſm ꝙ ꝑ analogiā ſe habȝ
ad paſſionē habit⁹: ꝛ ideo mundanū ſumit in diuiſi
one ꝛ ſeruilē quos puto eſſe paſſiones/ ꝛ initialem ꝛ
caſtū quos puto eſſe habit⁹. Ad aliō qd̄ obijcit̄ di- Ad pmū
cendū ꝙ nō cōſiderat mundanū ꝛ humanū niſi in q̄n
tū opponunt̄ donis ſpūſancti/ ꝛ inquātū ad hoc ſūt
vni⁹ rōnis ſm ꝙ cū mundo deſeruiūt/ in ſe tn̄ habēt
diuiſionē/ vt obiectū eſt. Ad aliud dōm ꝙ natura- Ad 2m
lis nec eſt bon⁹ nec mal⁹: ipſe aūt nō intendit ꝑ diui-
ſionē accipe niſi ꝑ illū q̄ eſt donū ꝛ ei⁹ oppoſitū. Ad Ad 3m
aliud dōm ꝙ ſponſalis ꝛ amicalis vel filialis nō diffe
runt in ſtatu charitatis nec ꝓprio actu q̄ eſt reuereri:
ꝛ ideo ꝓ vno ponunt̄/ ꝛ ſunt vnus timor/ ſȝ differūt
forte ꝑ accidens in his que timent ſm rōnem. in hoc
tn̄ conueniūt ꝙ oēs timent ſeparationē a deo licet
ſub alia ꝛ alia rōne: ꝑ accidens ſcȝ a ſponſa vel a pa-
tre vel amico: ꝛ hoc nō facit diuerſas ſpēs timoris.
Ad aliud dicendū ꝙ medi⁹ ſtatus charitatis non Ad 4m
habet timorē diuerſum ab initiali: q: initialis eſt q̄
aliquid adhuc habet de anxietate pene ꝛ dubietate
perfectiōis: ꝛ ideo idem timor cōcomitat̄ illos duos
ſtatus charitatis in quib⁹ nō eſt ꝑfectio. Sumit̄ au
tem illa diuiſio ſic: q: timor aut eſt donū aut eſt op-
poſitū dono. Si oppoſitū/ ſic eſt mundan⁹ vel hu-
man⁹. Si donū/ aut cum oppoſito doni/ aut nō cū
oppoſito. ſi cum oppoſito tūc eſt ſeruilis. ſi nō cū op-
poſito/ aut ſm ꝑfectū in gratia/ ꝛ tūc eſt initialis/ aut
ſm ſtatū in ꝑfectiōe/ ꝛ tūc eſt filialis. Diuiſio autē Ad 5m
Bede nō diuidit in illū niſi qui eſt donū in genere. ſ. et 6m
in cū q̄ eſt cū oppoſito doni vel cū ſpūſancto/ hoc eſt
qd̄ aliꝗs verbis dicunt q̄dam in eū qui eſt a ſpūſctō/
ꝛ nō cū ſpūſancto/ ꝛ hic eſt ſeruilis. ꝛ in eum qui eſt a
ſpūſctō ꝛ cū ſpūſctō/ ꝛ hic eſt initialis ꝛ caſt⁹. Diui-
ſio aūt Dam̄. dat̄ de timore ꝓut eſt paſſio/ ꝛ tūc aut
eſt reſpectu mali/ aut reſpectu magni. Si mali/ aut
mali pene in ſe aut pene in ordine ad culpā. Si mali
pene in ſe/ aut in opere difficili qd̄ ē ſuꝑ nr̄m poſſe/ et h
eſt timor q̄ dr̄ ſegnities: aut q̄ nō ē in opere nec a malo/
ſȝ a fortuna ꝛ caſu ꝑ accñs ꝛ hec ē agonia. Si reſpe-
ctu mali pene in ordīe ad culpā/ aut culpā q̄ eſt/ ꝛ tūc
eſt verecūdia ī turpi ꝑpetrato ꝓ q̄ expectat hō expro-
brationē/ aut culpā q̄ nō eſt/ ſȝ pōt eſſe/ ꝛ reſpectu illi
us eſt erubeſcētia. Si eſt reſpectu magni tūc ē reſili
tio in ſuā ꝑuitatē: aut igit̄ eſt in qd̄ nō poſſum⁹ cog-
ſcēdo ꝛ operando/ ꝛ tūc ē ammiratio/ aut ita ꝙ reſiliam⁹
ab ipſo ex hoc ꝙ eſt inaſuetū/ ꝛ tunc eſt ſtupor. Ad Ad 7m
aliud dicendū ꝙ Dam̄. diuidit ibi timorē paſſionem
tm̄ in naturalē timorē ex vitio cōtractū/ vt oſtendat
naturalē fuiſſe in xp̄o ꝛ non innaturalē.

Querit̄ an timor ſit donum.
Arti. VIII
D

T Ertio querit̄ vtrū timor ſit donū: ꝛ videt̄ ꝙ
nō: q: alie paſſiōes animi cōdiuidētes paſſio
nē cū timore/ vt gaudiū ꝛ ſpes ꝛ triſticia ſiue Arg. pmo

2o dolor nō ſūt dona: ḡ nec timor. Itē donū daꝛ ad al
tiores act⁹: vt ſup̄ dictū eſt: timere aūt eſt act⁹ infir-
mitatis poti⁹ q̄ pfectiōis: ergo videꝛ ꝙ nō ſit donū
3o Itē donū daꝛ i adiutoriū potētiaꝝ cōtra de..ctū
vt videꝛ velle Grego. ſed timere nō dicit adiutoriū
ſed poti⁹ deſtructionē adiutorij: ergo videꝛ ꝙ timor
4o nō ſit donū. Itē oīs natura cui noceri pōt p ſe etiā
pena ſufficit ad timēdū: ergo ⁊ natura humana: er-
Queſtiūcula prima go nō indiget dono aliquo ad hoc ꝙ timeat. Iuxta
hoc q̄riꝛ cū quattuor ſint paſſiōes naturales .ſ. gau-
diū / triſticia ſiue dolor ⁊ ſpes ⁊ timor / quare vna ce-
dit in rōnē doni: ⁊ alia in rōnē act⁹ ſacramēti: vt tri-
ſticia vel dolor ⁊ tertia in rōnē fructus: vt gaudiū: ⁊
Queſtiūcula ſecūda quarta in rōnē virtutis vt ſpes. Itē quare nulla
iſtaꝝ cōicat cū virtute theologica in noīe. Solō di
Solō ad primū. cendū ꝙ timor vt pri⁹ habitū eſt equiuoce dr̄ de paſ-
ſione ⁊ dono: quare aūt in noīe cōueniat cū paſſione
per analogiā infra diceꝛ: per hoc patet ſolutio ad pri
Ad ſecūdū mū. Ad aliud dōm ꝙ timor donū multiplr̄ dicitꝛ
q̄n̄qꝫ accipiꝛ ſm ꝙ ꝓprie donū eſt: ⁊ tūc cōſideraꝛ ſm
ſtatū pfectiſſimū in quo timor eſt in maximo ⁊ optio
ſtatu: ⁊ ſic fuit in chriſto: ⁊ eſt in angelis: ⁊ hic timor
habet actū aliū q̄ eſt reuereri. Q̄n̄qꝫ aūt cōſideratur
ſm ꝙ eſt gn̄atus ab aliquo amico qđ eſt ſup naturā
⁊ tn̄ hꝫ actū fuge mali cui⁹ eā ineſt vel pōt ineſſe: ⁊ h̄
mō dr̄ timor ſeruilis vel initialis: ⁊ hic eſt impfectio
nis ⁊ euacuaꝛ: ⁊ hoc mō nō primo dr̄ donū: ſed p cō-
ſequēs ⁊ ſecūdario: ⁊ iō ꝙ dona ſint altioris act⁹ in-
Ad tertiū. telligiꝛ de donis ſm optimū ſtatū donoꝝ. Ad ali
ud dōm ꝙ timere reuerēter nō deſtruit potēn̄ā time
re ſeruiliter vel initialiꝛ admin⁹: ergo ad generādū ti
morē etiā eleuat potētiā quia gn̄ans timorē ſeruilē
eſt fides q̄ eſt ſupra naturā ⁊ gn̄ans initialē eſt fides
opans p dilectionē: ſꝫ timere naturaliꝛ vel mūdane
Ad quartū ſignū deſtitute potētie eſt. Ad aliud dōm ꝙ natu-
ra ſufficit timere nocumētū nociuū ſibi iminēs: ſꝫ pe-
na inferni vel ſeparatio pōt nō timeri vel ſeruiliꝛ vl̄
initialiter / niſi ab eo q̄ eſt vltra naturā: q2 ſola fides
Ad q̄ſtiūculā primā illa oſtēdit. Ad aliud dōm ꝙ p analogiā vnūqđqꝫ
dr̄ illorū quattuor: q2 timor ſemp eſt i ſyſtole cordis
⁊ fuga: ſed ea q̄ fugit nō ſunt eiuſdē rōnis: mala aūt
naturalia fugere nō indiget habitu: q2 natura defici
ens p ſe ſufficit ad fugā illoꝝ. Pͥ nō eſt pfectiōis ſm
rōnē boni fugere hmōi mala: ⁊ iō nō idē indiget ha-
bitu ad hoc: ſed fugere maieſtatē p reſilitionē in ſuā
paruitatē ⁊ exhibitionē honoris eſt q̄dā fuga: ſed nō
eſt vni⁹ rōnis cū fuga mali: ſed fugere malū culpe ꝓ
pter malū ſeparatōis a deo qđ ſequiꝛ culpā: ⁊ hoc ꝓ
pter reuerentiā qua reuereꝛ deū: iterū eſt alteri⁹ rō-
nis: ſiliꝛ fugere actū peccati ꝓpter penā inferni eſt q̄
ad gn̄ans alteri⁹ rōnis. vn̄ ſolū fugere ſm analogiā
reſpicit ſtatū pfectū ſm reuerētie actū: gaudiū autē
nō dicit actū pfectū: ſed poti⁹ muliebrē paſſionē: q2
vt dicit Aug⁹: gaudiū eſt diffuſio quedā animi i gu-
ſtu vl̄ cōiūctōe boni: ⁊ iō ſonat in fructū: q2 fruimur
his cognitis: vt dicit Aug⁹ in q̄bus volūtas p ſe de-
lectata cōquieſcit: ſed dolor nō dicit actū: ſed potius
paſſionē affligētē: ⁊ iō nō accipit ordinē virtutis vel
fruct⁹ vel doni: q2 virt⁹ vel donū volūt hr̄e pfectio-
nē ſm actū cōem: ſed fruct⁹ ſm muliebritatē paſſiōis
vult hr̄e dulcedinē ⁊ huic ꝓportionaꝛ triſticia vel do
lor. Sed ſacrm̄ tal̄ gr̄e ſuſcipit ordinē: q2 volūtarijs
afflictōibꝫ fit ſatiſfactio ꝓ peccatis. Spes aūt impfecta eſt reſpectu boni: q2 dicit expectationē: ⁊ expe-
ctatio ⁊ ꝓtēdi in expectatū nō dicūt actū pfectionis
maioris q̄ virtus: q2 cū natura p ſe expectet p̄miū /
qđ addiꝛ ei eſt ꝓtēſio in rē ſperatā: ⁊ iō etiā ſpei nō re
ſpondet donū ſicut pri⁹ dictū eſt. Ad aliud dicēdū Ad q̄ſtiūculam ſcđam.
ꝙ nullū iſtorū cōicat cū virtute politica: q2 iſte ſunt
ad determinatā materiā: vt tēꝑantia fortitudo: ⁊ iō
act⁹ illaꝝ mediāt in paſſionibꝫ iſtis: ⁊ iō cū eis in no
mine cōuenire nō poſſunt.

An timor ſeruilis ſit bonus vel malus: et an timere ſuiliter ſit bonū ⁊ an timor initialꝛ ſit idē cū timore ſeruili ⁊ caſto: ⁊ an ille ꝑmaneat in ſeculū ſeculi: ⁊ q̄re caſt⁹ dr̄ amicabilꝛ. Arti. IX. 3

Quarto q̄riꝛ de ſingulis timoribꝫ q̄ nomē do-
ni habent. Et queraꝛ primo de timore ſeruili
vtrū ipſe ſit bon⁹ vel mal⁹. Videꝛ ꝙ bon⁹: q2 Arguiꝛ p̄o ꝙ bon⁹.
ipſe eſt donū dei: vt dicit magꝛ: ⁊ oē donū dei eſt bo-
nū: ergo ipſe eſt bonū. Itē in lr̄a dicitꝛ ꝙ eſt vtilis: 2o
⁊ oē vtile eſt bonū: ergo timor ſeruilis eſt bon⁹. Itē 3o
in littera dicit ꝙ introducit ſapientiā ⁊ charitatē: oē
aūt qđ introducit charitatē eſt bonū: ergo ⁊c̄. Itē 4o
cui⁹ gn̄atio bona ipm̄ bonū: ſed gn̄ans timorē ſerui-
lē .ſ. fides informis eſt bonū: ḡ ⁊c̄. Et ſilr̄ multis alijs
rōnibꝫ ꝓbari poſſet ex lr̄a. In contrariū videꝛ eſſe In ꝯtrariū ꝙ mal⁹ p̄o.
qđ dicit Grego. ꝙ cū pena ſic timeꝛ ꝙ facies iudicis
nō amaꝛ / timor poti⁹ ex tremore ē q̄ꝫ ex charitate: ſꝫ
timor ſuilis ita timet penā ꝙ faciē iudicis nō amat
ergo eſt ex tremore: nihil aūt qđ ꝓcedit ex tremore eſt
bonū: ergo timor ſeruilis nō eſt bonū. Itē ſup illud 2o
pſ̄. 30. In te dn̄e ſꝑaui. dicit gl. ꝙ ſperare a deo eſt: ⁊
donū eſt dei: qđ aūt times eſt a teipſo: ḡ videꝛ ꝙ nō
poſſit eſſe donū: q2 donū eſt datio irreddibilꝛ ⁊ qđ a
nobis habem⁹ nō eſt nobis datū: ergo nec eſt bonū:
q2 vt dicit Aug⁹: Omne bonū noſtrū a deo eſt. Itē 3o
in lr̄a dicitꝛ ꝙ viuit in timore ſeruili peccādi volun-
tas ſequereꝛ opus ſi ſperareꝛ impunitas: nihil autē
bonū eſt in quo viuit peccādi volūtas: ergo timor ſer
uilis nō eſt bon⁹. Itē queriꝛ vtrū timere ſeruiliꝛ Queſtiūcula prima
ſit bonū. Et videꝛ ꝙ non: q2 dicit Aug⁹ in littera ꝙ
timens ſeruiliꝛ nō bene facit qđ facit / etiā ſi bonū ſit Arguiꝛ p̄o ꝙ nō
qđ facit: ergo timere ſeruiliꝛ etiā ei qđ bonū eſt tollit
rōnē boni: ſed qđ ſic facit eſt malū: ergo ⁊c̄. Pͥ vnū 2o
bonū bene cōpatiꝛ ſecū aliud bonū: ſed timere ſerui-
liter nō cōpatiꝛ ſecū aliud bonū gr̄e gratūfaciētis: ḡ
⁊c̄. Itē vlteri⁹ q̄riꝛ de timore initiali vtrū ipſe ſit Queſtiūcula ſecūda
vn⁹ cū timore ſeruili: ⁊ videꝛ ꝙ ſic: q2 vni⁹ obiecti ſm
rōnē vn⁹ eſt act⁹: ſed pena eterna eſt vnū obiectū fu- Arguiꝛ p̄o
ge ſm rōnē: ⁊ hāc fugit timor ſeruilis ⁊ initialꝛ: ḡ vi-
detur ꝙ ſit vnus. Si forte tu dicas ꝙ nō: quia ti- Solō
mor ſeruilis eſt cū peccato mortali ⁊ initialis nō: ſed Obiectio
nō videꝛ impedire quin etiā fides informis que ge-
nerat timorē ſuilē eſt cū peccato mortali: ⁊ tamē ipa
ſm magiſtrū ſupra efficiꝛ eadē cū fide formata: ergo
videꝛ ꝙ ſiliter ſit de timore ſuili ⁊ initiali: q2 ſuilꝛ for
matur ab initiali. Itē ex alia parte queriꝛ vtrū ti- Queſtiūcula tertia
mor initialis idē ſit cū timore caſto. Et videꝛ ꝙ ſic: q2
ſicut differūt charitas pfecta ⁊ impfecta ita differūt Arguiꝛ ꝙ
timor initialis ⁊ caſt⁹: ſed nō differūt p ſubam chari ꝙ ſic primo
tas pfecta ⁊ impfecta: ḡ nec timor initialis ⁊ caſtus.
Itē initialꝛ mittiꝛ foras a charitate pfecta / aut rōe 2o
ſube / aut accidētis qđ eſt penā hr̄e: ſi ītrōne ſube: ḡ
timor initialis ⁊ charitas haberēt ꝯrietatē rōe ſube
qđ falſum eſt cū cōpatianꝛ ſeſe in eodē: ⁊ vnū eſt ini-
tiū alterius. Si aūt ratiōe accidētis qđ eſt penā ha-

bere tūc ſubſtātia manet in caſto timore: ergo ſubſtā-
30 tialiter eſt idē ⁊ differēs ꝑ accidēs. Itē‍ꝫ ad idē hūt
oculū caſt⁹ ⁊ initialis .ſ. ad ſeparationē poſſibilem: ⁊
cauſant ambo ab amore: ergo cū ab obiectis diſtin-
In oppoſi- guant habit⁹ videt ꝙ ſint idē timor. Sed ꝯ h vi
tū primo. eſſe: q: ſi initial' idē eſt cū ſeruili vt pri⁹ videbat ꝓba
tū eſſe ⁊ initial' idē cū caſto: ergo fuit idē c̄ cū caſto ⁊ h ne
mo dicit cū caſt⁹ maneat in ſeculū ſeculi: ⁊ ſeruilis fo
20 ras mittat a charitate. Itē videt ꝙ nec initial' idē
cū caſto ſit: nō eñ idē pōt eſſe euacuabile ⁊ ꝑmanens
in ſeculū ſeculi: timor aūt initialis euacuabilis eſt in
hac vita a ꝑfecta charitate: ergo nō eſt idem cum ca-
30 ſto qui ꝑmanet i ſeculū ſeculi vt videt. Itē habēs
oculū ad penā: ⁊ habēs oculū ad ſeparationē nō mo
uent eodē obiecto ſm rōnē: ſed caſt⁹ nō habet oculū
niſi ad ſeparationē: initialis non habet oculū niſi ad
Queſtiūcu- penā: ergo nō ſunt eiuſdē nature. Ulteri⁹ querit
la quarta de caſto vtrū ꝑmaneat in ſeculū ſeculi: ⁊ videt ꝙ nō
Arguit ꝓ q: ſuper illud pſ. Letet cor meū ⁊c̄. dicit gloſa ꝙ in
ꝙ nō. humano timore ꝓcedit cauſa periculi: ſed ſequet in
initiali: ⁊ vterq; timor ſpei miſcet: ſed in futuro non
erit timor: ſed ꝑfecta iocunditas: ergo videt ꝙ timor
In ꝯriū ꝓ nō erit in futuro. Sed ꝯtra hoc eſt ꝙ chriſt⁹ reple
tus fuit timore ⁊ ſancti angeli: cum ergo nihil imꝑfe
ctū fuit in chriſto/timor nō eſt imperfectū. omne au-
tē ꝑfectū erit in patria: ergo timor erit ibi. Itē hoc
Queſtiūcu- probat multis modis in littera. Ulteri⁹ hic que-
la quinta ritur quare timor caſt⁹ dicat amicabilis ⁊ caſt⁹ filia
Solō lis. Solutio dicendū ad primū ꝙ timor ſeruilis
pricipal' ad eſt donū dei: ⁊ eſt bon⁹ ⁊ vtilis: donū aūt dei eſt ac-
primā qōꝫ. cipiēdo generaliter donū de oībus que dant a deo/
⁊ ſunt ſupra naturā ad ordinādū vitā i bonū gratie/
ſicut ergo fides informis eſt donū dei: ſic etiā timor
ſeruilis eſt donū dei. bonus autē eſt q: remouet ab
actu peccati: per hoc ꝙ eſt timor: q: fugit actū pecca-
ti vtilis ergo eſt: q: introducit charitatē: paulatim eñ
recedēdo ab actu peccati: remouet etiā peccati placē
Ad oīa ob- tia ⁊ introducit amor dei. Ad id qō obijcit in con
iecta i ꝯriū trariū dicendū ꝙ non eſt ex timore: ꝑ hoc ꝙ eſt timor
prime qōis ſed ꝑ hoc ꝙ eſt ſeruilis. Et ad hoc intelligendū notā-
dū ꝙ timor ſeruilis dupliciter dicit .ſ. a cōditiōe ſerui-
tutis: q: ſeru⁹ eſt: ⁊ a ꝓprietate ſerui: q: fuiēdo adhuc
ſentit penā ſerui nō libertatē iuſticie filiorū. Primo
modo ꝓprie dicit ſeruilis: q: ſic timens adhuc ſeru⁹
eſt peccati: ⁊ quo ad hoc dicit Grego. ꝙ cū ex timore
⁊ ꝙ in eo viuit peccādi volūtas: ⁊ nō ſimplr ſm ꝙ eſt
timor fugiēs malū: ſed ſecūdo mō initialis dicit ſer-
uilis in littera. q: ſentit adhuc penā vt infra dicetur
Ad queſtiū- Et ꝑ hoc patet ſolutio ad ſequēs. Ad aliud dicen
culā primā dū ꝙ timere ſeruiliter ſm ꝙ eſt timere bonū eſt. Ad
Ad obiecta id autē qō obijcit in contrariū dōm per duas rōnes
ꝙ hoc accidit timori ex parte ſeruilitatis: ⁊ illa nō eſt
Ad qſtiūcu- a deo/nec eſt donū dei nec bonū. Ad id aūt qō vl-
lā ſecūdā terius querit de initiali ſine ꝓiudicio dōm/ꝙ nō eſt
idē per ſubſtātiā timor ſeruilis ⁊ initialis. Ad pri
Ad primuꝫ mū aūt qō in cōtrariū obijcit dicendū ꝙ nō habent
obiectū. idē mouēs primū ⁊ ꝓprimū: q: ſeruilis imediate re-
ſpicit penā eternā: ⁊ ē ibi cauſa fuge pricipaliter ⁊ nō
amore regni a quo ſepararet: ⁊ ideo non ꝓcedit ex ti-
more gratuito: ſed poti⁹ naturali ꝓprij boni: ſed ini
tialis nō mouet ꝓprie a pena imediate: ſed poti⁹ a ſe-
paratiōe a regno ⁊ per cōſequens a penis: q: neceſſe
eſt puniri i inferno: q̄ a regno ſeparat ⁊ orit ex amo-
re gratuito regni celeſtis: ⁊ ideo prima obiectio non
ꝓcedit niſi de cōſequēter mouēte in timore initiali.

Ad obiecti- Ad aliud dicendū ꝙ quoniā nihil eſt ſeruile: q: fi-
onem. des informis eſt de oībus eiſdē imediate de q̄bus eſt
formata: licet nō tendat ſicut formata: q: iā patet ꝙ
timor ſeruilis cū initiali nō imediate mouet ab eodē/
nec ex parte affect⁹ cauſat ab amore eiuſdē ratiōis li
cet ex parte intellect⁹ cauſet a fide/ſicut ⁊ initialis.

Ad qſtiun- Ad illud qō vltimo querit vtrū initialis ſit idem
culā tertiā. cū caſto puto reſpōdendū eſſe: q: ſubſtātialiter ſunt idē
⁊ differūt ꝑ accidēs .ſ. q: initialis penā habet quam
nō habet caſtus ratione cuius dicit etiā ſeruilis ab
Augu. in littera: ⁊ habet penā triplicē .ſ. angorē cō-
ſciētie de timore inſufficiētis ſatiſfactiōis ꝓ peccato
preterito ⁊ timorē infeſtāns adhuc tēptatiōis: ne for-
te vna dieꝫ deijciat cū ⁊ ſollicitudinē dubitatis vtꝝ
forte deſpiciat obſequiū ſuū deus: hec triplex pena
cōtinue per charitatē magis ac magis euacuat: ⁊ tūc
ipſe efficit caſtus ꝑ depurationē penalitatis illius.

Ad primū Ad id aūt qō primo obijcit in cōtrariū patet ſolu
obiectuꝫ in tio ꝑ antedicta. Ad aliud dōm ꝙ nō euacuat ſub-
oppoſitū. ſtantialiter: ſed poti⁹ depurat: ⁊ quo ad hoc dicit fo-
Ad ſecūdū. ras mitti a charitate. Ad aliud dōm ꝙ initial' nō
Ad tertiū. imediate habet oculū ad penā: ſed ad ſeparationem
que adhuc poſſibilis eſt ꝑ peccatū fieri: ⁊ ideo nō re-
ſpicit penā niſi per cōſequens: ⁊ hoc accidit ei gratia
ſtatus in quo eſt cū imperfecta charitate/ſicut ⁊ ca-
ſtus aliū habet actū in via ⁊ aliū in patria. Ad id
Ad qſtiūcu- qō vlterius querit vtrū caſt⁹ ꝑmaneat in ſeculū ſecu
lā quartā. li: dōm ꝙ ſic: ſed in alio actu vt ſupra dictū eſt in que
Ad obiectū ſtione de donis in cōmuni. Ad id aūt qō cōtra ob
ijcitur dicendū ꝙ loquit de timore ſm ꝙ habꝫ penā
Ad queſtiū- q: ſic cōtrariat iocūditati. Ad vltimū dicendū ꝙ
culā qntā amicalis dicit timor ſm ꝯformitatē volūtatis ad eū
q: amicus fugit ea q̄ facerēt volūtatē incōformē/eo
ꝙ vt dicit Tulli⁹: Amicorū eſt idē velle ⁊ idē nolle:
ſed filialis eſt ꝑ actū reuerētie ⁊ fugam eoꝝ q̄ oñdūt
actū eſſe irreuerētie ad tm̄ patrē. Caſt⁹ aūt ex ꝓprie-
tate ſponſe q̄ nō timet niſi que ſeparāt ab amplexu.

Quomodo differant ſapientia et ſcientia.

Oſt premiſſa diligen- DI. XXXV
P ter cōſiderādū eſt in quo differat de dono ſa-
ſapiētia a ſciētia. De hoc Aug⁹ ita pientie: ⁊ tel-
ait. Philoſophi diſputātes de ſapiētia diffi- lectus ⁊ ſci-
nierūt eā dicētes: Sapiētia eſt reꝝ diuinaꝝ entie.
hūanarū q; ſciētia. Ego quoq; vtrarū q; rerū
cognitionē .i. diuinaꝝ ⁊ humanaꝝ ⁊ ſapiētiā
⁊ ſcientiā dici poſſe nō nego. Uerū iuxta di- I. Cor. 12.
ſtinctionē apłi q̄ dixit: alij dat ſermo ſapien
tie: alij ſermo ſciētie: illa diffinitio diuidēda
eſt: vt rerū diuinarū cognitio ſapientia pro-
prie nuncupet: humanarū vero rerū cogni-
tio proprie ſciētie nomē obtineat. Neq; vero
quicquid ſciri ab hoīe poteſt in rebus huma
nis: vbi plurimū ſuperuacue vanitatis ⁊ no
xie curioſitatis eſt huic ſciētie tribuo: ſed il-
lud tm̄ quo fides ſaluberrima que ad veram
beatitudinē ducit gignit: nutrit: defenditur

roborat̃: qua ſcĩetia nõ pollent fideles pluri
mi: quis polleãt ipa fide plurimũ. Aliud eſt
eñ ſcire tãtũmodo quid homo credere debe
at ꝓpter adipiſcẽdã vitã beatã: aliud eſt ſci
re quõ hoc ipm̃ ⁊ pijs opituleť vel contra im-
pios defendať: que ꝓprio vocabulo appel-
latur ſcĩetia. De his quoq; duabus virtuti-
bus idẽ Aug° differentiã inter eas aſſignãs
ſuper pſal. ait: Diſtat ſapiẽtia a ſcĩetia teſtã-
te ſancto Job qui quodãmodo ſingula diffi
Job. 28. niens ait: Sapiẽtia eſt pietas: ſcĩetia vo ab-
ſtinere a malis. Pietatẽ vero hoc loco poſu
it dei cultũ: que grece diciť theoſebia: q̃ eſt
in cognitiõe ⁊ dilectione eius qđ ſemper eſt
⁊ incõmutabiliter manet qđ deus eſt. Abſti
nere vero a malis eſt in medio praue natõis
Phil. 2. prudẽter ꝯuerſari. Idẽ quoq; inter hec duo
aperte diſtinguens ait in lib. xij. de trini. Di
ſtat ab eternoꝝ cõtẽplatiõe actio qua bñ vti
mur tẽporalib° rebus: ⁊ illa ſapiẽtie hec ſciẽ
tie deputať: quis ⁊ illa q̃ ſapiẽtie ẽ poſſit nũ
1. Cor. 13. cupari ſcĩetia: vt apl's aſſerit vbi dicit: Nunc
ſcio ex parte quã ſcientiã ꝑfecto cõtẽplatio-
nis dei vult intelligi. In hoc ergo differẽtia
eſt: q: ad ꝯtemplationẽ ſapiẽtia: ad actionẽ
vero ſcĩetia pertinet. Ecce aperte demõſtra
tũ eſt in quo differãt ſpirit° ſapientie ⁊ ſpiri-
tus ſcĩetie. ſ. vt ſapiẽtia diuinis ſcĩetia huma
nis attributa ſit rebus. Et vt docet Auguſti.
vtrũq; agnoſcim° in chriſto. ſ. ⁊ rem diuinã ⁊
rem humanã: ⁊ ideo de ipſo habem° ſapien-
Joh. 1. tiã ⁊ ſcĩetiã. Cũ eñ legiť: verbũ caro factũ ẽ
in verbo intelligiť verus dei filius: in carne
agnoſciť verus hoĩs fili°. Itẽ cũ dicať: vidi-
mus plenũ gratie ⁊ veritatis: gratiã refera-
mus ad ſcientiã: ⁊ veritatẽ ad ſapiẽtiã: q: in
chriſto ſapiẽtia ⁊ ſcientia fuit plenarie ⁊ nos
ſcientiã ⁊ ſapientiam de eo habemus qui eſt
deus ⁊ homo.

B Oſt p̃miſſa diligẽter cõſiderandũ] In hac
p parte agit de differẽtia donoꝝ que ſunt in
anima ẜm intellectũ: ⁊ verſatur intẽtio iſtius
diſtinctionis circa quinq;. In quarum prima diſtin
guit inter ſapientiã ⁊ ſcientiã. In ſecũda inter ſapien
tiã ⁊ intellectũ ibi [Oſtẽſa differẽtia] In tertia diſti
guit ſiliter inter ſapientiã ⁊ ſcientiã ⁊ intellectuꝫ ibi
[Hec aũt dĩa. In q̃rta diſtinguit' ſapiẽtiã ⁊ ſcien
tiã ⁊ intellectũ: vt dona ⁊ eadẽ: ẜm q ſunt habitus
acq̃ſiti ꝑ ſtudiũ ⁊ nõ dona: ẜm q h̃ accipiũť dona ibi
[Et notandũ] Quinto ⁊ vltimo inter ſapientiã do-
nũ dei ⁊ ſapientiã diuinã ibi [Illud etiã ſciẽdũ.

Arti. 1 Sapientia quid ſit.

c Irca primũ aũt queruntur duo. ſ. de ſapiẽtia ⁊
ſcĩetia. De ſapiẽtia autẽ queruntur tria: quorũ
primũ eſt quid ſit: ſecũdũ de q̃bꝰ: tertiũ de di-
ſtinctione ſapiẽtie ab intellectu ⁊ ſcĩetia ⁊ cõſilio do-
nis. Circa primũ obijciť accipiẽdo diffinitionẽ Au Diffinitio
gu. in littera de ſapiẽtia: in l'ra aũt eſt iſta q ſapiẽtia pria ſapie
eſt cognitio reꝝ diuinaꝝ. Itẽ ex l'ra trahiť iſta: Sa 2a
piẽtia eſt in cognitiõe ⁊ dilectiõe ei° qđ ſemꝑ ⁊ imu-
tabiliter manet qđ eſt de°. A Grego. aũt accipiť iſta 3a
Sapientia eſt donũ ſpe ⁊ certitudine eternoꝝ men-
tẽ reficiens. Obijciť aũt cõtra primã: q: videť ſapi Arguiť ꝯo
entia idẽ eſſe qđ fides: q: fides cognitio rerũ diuina ꝯ primã
rũ eſt vt habitũ eſt ſupra. eo q in oibus articulis ni-
hil cognoſciť niſi diuina veritas: ergo videť q fides
ſit ſapientia. Si forte dicas q ſapientia eſt de eter- Solo
nis ſine medio: ſed fides cũ medio: q: ꝑ ſpeculũ ⁊ eni Obiectio
gma hoc nihil eſt: q: ſapiẽtia eſt donũ qđ habeť ĩ via prima
⁊ in via nl'ła cognitio habeť de deo ſine medio. Si Solo
forte dicas q ſapiẽtia eſt cũ affectu: ⁊ fides in intelle
ctu tñ: nõ videť veꝝ eſſe: q: ſi fides in intellectu eſſet Obiectio
tñ nõ eſſet virtus vt ſupra ꝓbatũ eſt: ergo videť q in ſecũda
nullo differãt ſapientia ⁊ fides. Si aũt dicas q cõ Solo
tingit deũ cognoſcere tripliciť in via. ſ. in veſtigio in
imagine ⁊ ſiłitudine gratie ẜm q ſimilitudo dicit re
nuſtationẽ imagĩs ꝑ appoſitionẽ gratie videť q ni- 3a
hil ſit: fides eñ eſt de deo in ſpeculo. Clarũ aũt ⁊ cla
rius in ſpeculo nõ diuerſificãt ſubalter ⁊ veſtigiũ.
Item cõtingit q aliq̃s in peccato mortali cogno- 4a
ſcit in imagine anie ⁊ ſiłitudine gratie nõ in ſe ſed in
alijs: ⁊ tñ nullũ habet donũ gratie gratũ facientis g̃
illa cognitio in eo eſt fidei ĩformis: ergo hoc nõ ſapi-
entie ⁊ intellect°. Itẽ ad idẽ cognoſcibile cõtingit 5a
habere multa media topice loquẽdo: vt patet ꝑ locũ
a genere a caſu ⁊ toto. ⁊ ſic de alijs: ⁊ tñ nõ diuerſifi-
catur habit° ꝑ hmõi: ergo videť q nec veſtigiũ ⁊ ima
go ⁊ ſiłitudo facere poſſunt diuerſitatem habituũ: ⁊
ſic nõ erit fidei cognoſcere ꝑ veſtigiũ ⁊ intellectus ꝑ
imaginẽ ſapientie ꝑ ſiłitudinẽ. Itẽ videť nõ cõuer- 6a
ti diffinitio. cognitiõ eñ diuinoꝝ per multos habeť
q̃ tñ nõ habent ſpm̃ ſctm̃. Cũ igiť ſpũſſanctus ſemꝑ
cũ donis ſuis habeať ⁊ p̃cipue cũ dono ſapientie vi-
detur q cognitio diuinorum nõ ſit ſemꝑ donũ ſapi-
entie. Itẽ queriť de ſecũda que etiã trahiť de litte- Queſtio cir
ra q ſapientia eſt in dilectiõe ⁊ cognitiõe q ſemꝑ eſt ca ð ſecũda
incõmutabilis. Scđm hoc videť q ſapientia effe- diffinitõe.
ctus habit° ſit ex cognitiõe fidei ⁊ dilectiõe charita- Obijciť ꝯo
tis: ⁊ hoc nõ põt eſſe: q: habit° nõ pt ita ꝯmiſceri: vel
cõponi q duo faciũt tertiũ. Itẽ ex duabus virtuti- 2o
bus nõ cõſtituiť niſi virtus: ergo etiã ſi ꝯmiſceri poſ
ſunt nõ videbiť cõſtituere donũ: ſed potius virtutẽ.
Itẽ de hoc obijciť qđ ibidẽ dĩ ſapiam eſſe cultũ q̃ 3o
theoſebia dĩ: q: cult° poti° refert ad iuſticiã q̃ȝ ad do
nũ: vt ſup̃ ꝓbatũ eſt cũ de latria q̃rebať: ergo nihil vi
deť eſſe q dicit ſapiam eſſe cultũ. Vlteri° q̃riť ð ter Queſtio cir
tia: q: reficere poti° cõuenit fructui q̃ȝ dono vt habi- ca ð tertia dif-
tũ eſt ſup̃: g̃ nõ dȝ diffiniri ꝑ reficere. Itẽ ſpes ⁊ cer- finitione et
titudo ſunt fidei ⁊ ſpei: cũ g̃ refectio magis ſit charita obijciť ꝯo
tis q̃ȝ fidei vel ſpei: videť q in diffinitiõe ſapie chari-
tas magis deberet poni q̃ȝ ſpes vel certitudo fidei.
Poſt q̃riť cũ vni° rei ſit vna diffinitio penes qđ danť Queſtio cir
tot diffinitiões? Solo ad h̃ vltimũ dđm q p̃ma re- ca tertia
ſpicit materiã circa quã ẽ ſapia ẜm q eſt in gñe cogni Solo
tiõis q: nõ poniť in gñe vno: ſȝ diuerſis. 2ã ſecũda re ad vltimuȝ
ſpicit ea q̃ ponũť in gñe affect° q̃ ſunt cognitio ⁊ di- primo.
lectio h̃ ẽ dilectio cognita q̃ ꝓpe ẽ i tellect° affectui ⁊
nõ ſolũ ſolt° affect° ſic charitas eſt ĩ ſimplici affectu
Tertia aũt datur ꝑ effectũ ꝯſeq̃ntẽ ipm̃ donũ: ⁊ iõ iſta
nõ dicit ſubſtãtiã ſapiẽtie: ſȝ ꝑ operationẽ ipſi° ꝓpriã.

Ad primū ʒ primā diffinitionē. Ad primū ḡ dōm ꝙ ſapia nō eſt idē qḋ fides / lʒ ſit
de eadē. eſt em̄ aliud lumen / vñ ſicut dictū eſt ſupra
de fide ꝙ eſt qḋdā lumē ſub quo vident̄ articuli: ita
dōm hic ꝙ ſapia eſt qḋ dā lumē diuinoꝝ ſub quo vi-
dent̄ ꝛ guſtant̄ diuina ꝑ experimentū: vñ ſapia donū
ꝓprie eſt guſtꝰ dei in donis ſuis ſicvidet̄ dicere dyo.
de Jherotheo ꝙ patiēdo ꝛ expiendo ꝛ guſtādo diuina
didicit diuina: lumē igit̄ lucēs ꝛ calefaciēs ad hmōi
ſciam diuinoꝝ ꝑ guſtū dei in donis ſine qbus ipē nō
eſt dī meo iudicio ſapiētia donū. Et ꝑ hoc pꝫ ꝙ non
eſt fides: qꝛ in fide nō guſtat̄ deꝰ in donis ſine qbus
Ad primaꝫ obiectōꝫ cū reliqs obiectis. ipſe nō eſt. Aad aliud dōm ꝙ ſapia licet ſit cognitio
ꝑ mediū: tñ iſtud mediū plus hꝫ ꝙ̄ ſpeculū ꝛ enigma
qꝛ ipm̄ credere ꝟitatis ſiƚe bonitati prime per modū
veritatis eſt acceptū. Sapiētia ꝟo eſt ſiƚe veritatis
ꝑ mediū bonitatis eo ꝙ ſapiētia illuminat ꝛ accendit
ꝛ ſic eſt ꝟitatis ꝛ bonitatꝭ ſm ꝙ vnū eſt in alio. ſ. veri
Ad quartū tas in bonitate ꝛ bonitas in veritate. Ad aliḋ di-
cendū ꝙ nō ſufficit ſapiētie cognitio dei in ſiƚitudine
niſi aſſit vt guſtꝰ in habitu: ꝛ tūc ꝑ guſtū ꝛ amplꝰ lu-
men ſeparat̄ a fide: qꝛ fides tm̄ aſſentit ꝛ accipit do-
Ad quintū nū ꝓut eſt ſpeculū: ꝛ nō ꝓut eſt emanatio diuine bo-
nitatis cōtinens dulcedinē dei. Per hoc etiā patet
ſolutio ad ſeqñs: qꝛ talis cognitio nō eſt ꝑ experimen-
Ad ſextū. tū guſtꝰ: vt ꝑ lumen faciēs expiri. Ad aliud dōm
ꝙ illa quā multi hñt eſt cognitio ſpeculatiua ꝛ habi-
tus acqſitus ꝑ doctrinā ꝛ ſtudiū: ꝛ nō lumē faciens
experimentū dulcedis dei in ſuis donis / qbus beatifi
Ad id qḋ ꝗrit̄ de ſcḋa diffinitōe. cat aiam. Ad aliud dōm ꝙ ſapia nō eſt cōfectus
habitꝰ ex cognitiōe ꝛ dilectiōe: ſʒ potiꝰ eſt lumē ſm
ſe hñs actū ꝓpriū: ſed Augꝰ loquit̄ ibi quo ad appro
priationē: qꝛ habet aliqd cognitiōis ꝛ dilectiōis: ꝛ iō
nō eſt ſilis vt diſponentibꝫ intellectū licet nō ſic illa
Ad duo pa obiecta ſed potiꝰ ꝑfectꝰ cōſeqñs vtrūqꝫ. Ad aliud dōm ꝙ h̄
verꝫ eſt ſi diceremꝰ ex cōpoſitiōe cognitiōis ꝛ dilectio
nis cōfici ſapiam: ſed hoc nō dicimꝰ: qꝛ ille habitus
ſic cōfectꝰ nō eſſet niſi dilectio cogniti: ꝛ in hoc nō ſi-
ſtit ſapia q̄ potiꝰ eſt guſtꝰ dulcedis cogniti in dono
Ad tertiū ſcitatis ꝑceptoꝛ a deo. Ad aliud dōm ꝙ ſapientia
nō eſt cultꝰ formaliter: ſed materialit̄: qꝛ. ſ. refert̄ ad
cultū ſicut ſupra dictū eſt de fide ꝛ charitate: qꝛ que-
Ad id quod obijcit̄ prio ʒ tertiā diffinitionē libet virtus pt referri ad ꝓfeſſionē cultꝰ diuini. Ad
id qḋ obijcit̄ de tertia dōm ꝙ refectio q̄ eſt quies ap
petitꝰ ꝓpria eſt fructꝰ: ſed eſt refectio q̄ſi ꝑ ſaporem ꝛ
odorē / ꝛ nō ꝑ tactū ſube: ꝛ hec incitat ad altiorē ꝑfe-
ctū: ꝛ hec eſt altiſſimi doni. ſ. ſapiētie: ꝛ iō ſapiēs ꝑfi
cit in cognitiōe: ſed fruēs qeſcit in cognito. Ad ali
Ad ſecūdū ud dōm ꝙ ſpes ꝛ fides diſpōes ſunt in via ad guſtū.
Charitas aūt ꝑficit fructū etiā pñte ꝛ iō in guſtu ſa-
pientie ſit magis mētio diſpōnis ꝙ̄ eiꝰ qḋ nō diſpo-
nit: ſed ꝑficit nature frui.

Artī. II. An ſapiētia vt donū eſt ſit de eternis tm̄.

S Ecūdo ꝗrit̄ de qbꝫ ſit. Videt̄ em̄ ꝙ de oibus
Arguit̄ pᵒ ſit: qꝛ dicit Salomō: Audiēs ſapiēs ſapien-
tior erit: ergo eſt ꝑ auditū: cū ergo auditꝰ ſit ꝑ
ea que ſunt ſigna oīm vt vult phs: videt̄ de oibꝫ eſſe
2° ſapientiā. Itē phs videt̄ dicere ꝙ ſapiēs de quali
bet re ſicut eſt ingenue cognoſcere rōem: hoc aūt eſt de
quolibet: ergo videt̄ ꝙ ſapiētia nō ſit diuinoꝝ tm̄.
3° Itē i primo metha. videt̄ ponere qſdā diffinitōes
ſapientie ex qbꝫ non pt hñi ꝙ ſit de diuinis tm̄. Dicit
em̄ ſic: Arbitramur itaqꝫ ſcire oīa ſapientē ſicut ꝯue-
nit: nō ſm vnūquēqꝫ hñtē ſciam ipſoꝝ: ergo ſapiens
erit ſciēs eē ꝑ ꝓpriā naturā cuiuſqꝫ rei q̄ illi cōuenit ꝑ
ſe: ꝛ nō ſm vnūqḋqꝫ ſuoꝝ indiuiduoꝝ: qꝛ hoc eſt ſci
re ꝑ accidēs: hoc aūt ꝯuenit multis nō diuinis ſicut
oibus demōſtratiuis de qbus ſunt ſciētie doctrina
4° les. Itē phs: Arbitramur rerū ſapientē cognoſce
re difficilia ꝛ nō leuia cognoſcere ꝛc̄. ſic aūt ſapiētia
eſſet de oibꝫ methaphiſicis quoꝝ principia difficili-
ma ſunt cognoſcere hoi eo ꝙ ꝑ eſſe ꝛ rōne diffinitiuā
recedāt a ſenſu ꝛ imagine: ꝑ que hō accipit ſcientiā et
iterꝫ nō eſſet ſapiētia tm̄ de diuinis q̄ ſunt ipſe deus. 5°
Itē phs adhuc certiorē ꝛ doctiſſimā cauſaꝝ ſapiē
tiorē eſſe arbitramur circa oim ſciētiā: ergo videt̄ ꝙ
nullo mō ſapiētia ſit circa diuina tm̄: qꝛ nullo iſtorū
modoꝝ cōſiſtit circa diuina tm̄. Si forte tu dicas Solo
ꝙ nō ita a ſanctis accipit̄ ſapia vt a phis: ꝛ ita nō te- Obiectio prima.
nent he rōnes. Cōtra eſt ꝙ Augꝰ diffinitionē da-
tā a phis diuidit. Cū em̄ phs diceret ꝙ ſciētia eſt hu
manaꝝ ꝛ diuinaꝝ reꝝ cognitio ipſe diuidit ꝙ eſt co-
gnitio diuinoꝝ tm̄: ꝛ ita videt̄ accipe vnā partē ſigni
ficatiōis vt ipſa. Si ꝓpter h̄ dicit̄ ꝙ ſcia eſt de alqs. Rō i ꝯriū.
Contra eſt ꝙ nulliꝰ guſtꝰ affert dulcedinē ꝑfectā
niſi diuinoꝝ tm̄: cū ergo ſapia ſit guſtꝰ dei in donis Solo
ſapiētia nō eſt niſi de diuinis. Solo dōm ꝙ ſapiē
tia donū nō eſt niſi de diuinis. Ad alia oīa dōm ꝙ Ad oia obiecta ſimul
ſapiētia dī ſtricte ꝛ large: large ſic dī a ſaꝑe tm̄. ſtri-
cte a ſaꝑe ſimul ꝛ ſapore: ꝛ primo mō eſt duplex: ſcꝫ
practica: ꝛ ſic moralis ſcia dī ſapiētia ꝛ ſpeculatiua: ꝛ
ꝛ ſic diuerſificat eā phs in ſuis diffinitiōibꝫ: tm̄ ꝓprie
dicit̄ ſapiētia q̄ ſibi cā ſciēdi eſt ꝛ cuiꝰ finis eſt intra:
ꝛ nō querit̄ ꝓpter aliud: ſed alie querunt̄ ꝓpter eam
ꝛ hoc modo ſola diuina ſciētia eſt ſapiētia: ꝛ ꝑcipue q̄
eſt ſm pietatē: vt habitū eſt in prima di. lib. j. huius
voluminis. Sapiētia aūt ſtricte dicit̄ a ſapore illiꝰ qḋ
ſimplr̄ eſt ſaꝑe: ꝛ iſtud nō eſt niſi res diuine: ꝛ ideo
ſapientia eſt tm̄ diuinoꝝ.

Quō differat donū ſapiētie a ſciētia ꝛ in- Artī. III.
tellectu.

T Ertio querit̄ de diſtictiōe doni ſapiētie a ſci-
entia ꝛ intellectu. Videt̄ aūt ꝙ nō differat a Arguit̄ pᵒ
ſciētia: qꝛ dicit Aug. ꝙ nō eſt dīa niſi qꝛ ſapiē
tia eſt de eternis: ꝛ ſciētia de tꝑalibꝫ: hec aūt dīa non
eſt niſi materialis: ergo videt̄ ꝙ formalr̄ nō dīant.
Itē vnꝰ eſt habitꝰ charitatis q̄ diligimꝰ deū ꝛ ꝓ- 2°
ximū: ꝛ deꝰ eſt eternꝰ ꝛ ꝓximꝰ tꝑalis: ḡ a ſiƚi vnus
erit habitꝰ ſapiētie doni q̄ ꝯtēplamur eterna ꝛ diſpo
nimꝰ tꝑalia. Itē dicit in lr̄a ꝙ intellectꝰ eſt de crea- 3°
tore ꝛ creaturis: ꝛ ſapiētia de creatore tm̄: ḡ videt̄ ꝙ
ſapia ꝛ intellectꝰ ſint dīa ſic habitꝰ gñalior ꝛ ſpālior
cognitiōis: ſʒ genꝰ ꝛ ſpēs nō faciūt diuerſas ſpēs qꝛ
genꝰ eſt in ſpē: ḡ videt̄ ꝙ intellectꝰ donū ꝛ ſapia nō
dīant ſic diuerſe ſpēs donoꝝ. Solo dōm ꝙ ſapiē Solo
tia eſt cognitio ꝑ guſtū ꝛ guſtās diuina in donis ſi-
militudinis illis: ſʒ intellectꝰ nō eſt ꝑ guſtū: ſʒ potiꝰ ē lu
mē datū a deo ad cognitionē illiꝰ creature dei i quā
reſultat deꝰ per grām: ꝛ hec eſt ſpūalis: vel in quam
habet reſultare ꝑ gl̄iam vl̄ ꝑ grām: ꝛ iō eſt lumē quo
cognoſcimꝰ gratuite diſpōnes celeſtiū ꝛ tēdimus in
deū ſic diſponētē. ꝛ iō patet ꝙ intellectꝰ ꝛ ſapientia
differūt a ſcientia: qꝛ ſciētia eſt lumē diuinū ad opa-
bilia ꝑtinentia ad hāc vitā: ꝛ iō dicit in lr̄a ꝙ docet
hñ cōuerſari in medio praue ꝛ ꝑuerſe natōis. Ad ꝓ Ad primū
mū ḡ dōm ꝙ nō eſt tm̄ materialr̄ dīa: quoniā alia eſt
rō cognitiōis per lumē faciēs guſtū / ꝛ alia ꝑ lumen

diſponẽs operabilia in tpe. Ad aliud dõm ꝙ nõ
Ad ſecũdũ. eſt ſimile: qꝛ in primo nõ eſt rõ dilectiõis niſi de⁹ vt
ſupra dictũ eſt: ſed in ſapiẽtia lumẽ regẽs eſt alteri⁹
Ad tertiũ. rõnis ꝙ̃ in ſciẽtia. Ad aliud dõm ꝙ intellect⁹ nõ
eſt de creatore ꝑ guſtũ: ſed vt viſus tñ tendẽs in veꝝ
ꝑ lumẽ eleuãs ad ea in qͥbus de⁹ reſultat alri⁹ ꝙ̃ in
veſtigio ꝛ imagine: ſicut eſt diſpoſitio pmioꝝ in bti-
tudine ſpũaliũ ſubaꝝ. Sapiẽtia aũt habet lumẽ qđ
facit saporis guſtũ: ꝛ hoc eſt qđ dicit Aug⁹ apud ſa-
pientiã intellect⁹ eſt quo ab infirmitate carnalis vo
luptatis corda mundanꝭ vt ꝓpria intẽtio dirigat in
finẽ. Carnalis eñ voluptas ab eo videꝭ vocari car
nalitas deprimẽs a cõtuitu diuinoꝝ in qͥb clari⁹ re
ſultat de⁹ ꝙ̃ in his q̃ corporalia ſunt: ꝛ hoꝝ eſt intel
lectus ꝛ ꝑ ea dirigiꝭ ad viſum creatoris: ꝛ iõ dr i lit-
tera, ꝙ intellect⁹ eſt diuinaꝝ ꝛ ſpũaliũ creaturarũ ꝛ
oim bonaꝝ affectionũ aĩe ꝛ ſemꝑ intelligiꝭ ꝙ etiã
eſt oppoſitoꝝ ꝛ ꝑ alri⁹ lumẽ ꝙ̃ ſit fides: qꝛ fides ſim-
pliciꝭ aſſentit credita: ſed intellectus videt ipſum in
lumine interiori.

Arti. IIII. D

Queritꝭ de actibus ſciẽtie qui ꝛ quot ſunt ꝛ quõ dfat ſciẽtia a prudẽtia ꝛ cõſilio.

Einde queritꝭ de ſciẽtia: ꝛ q̃runꝭ duo de acti-
D bus ipſi⁹ quos ponit in lr̃a: ꝛ de dr̃a ipſi⁹ a
a cõſilio ꝛ prudẽtia]. q̃. a. Ad primũ accipiũ
Quattuor ſunt actus ſciẽtie. tur ea q̃ dicũꭍ in lr̃a q̃ videnꭍ inuere ꝙ q̃ttuor actus
habeat ſciẽtia. Dicit enim primo ꝙ ſcia eſt reꝝ hu-
Primus Secũdus manaꝝ cognitio: ğ diſcernere humana videꭍ ee ſciẽ-
tie ꝓpri⁹ act⁹. Itẽ dicit ꝙ ſciẽtie nõ tribuit oĩa q̃ ſciri
pñt ab hoĩe: ſed ea ſolũ qͥb fides ſaluberrima q̃ ad ve
Tertius. rã btitudinẽ ducit gñaꭍ nutriꭍ / defendiꭍ ꝛ robora-
Quartus. tur. Terti⁹ aũt act⁹ eliciꭍ ex hoc ꝙ dicit ꝙ ſciẽtie eſt
abſtinere a malis. Quart⁹ eliciꭍ ex hoc ꝙ dicim⁹: vi
dim⁹ eũ plenũ gr̃a ꝛ ꝟitate ꝙ gr̃a referaꭍ ad ſciam ꝛ
Arguiꭍ ꝓ ꝯ pmũ actũ ꝟitas ad ſapiẽtiã. In hoc eñ actu ſciẽtie erit cogno-
ſcere gr̃am humanitatis xp̃i. Obijciꭍ aũt ꝯ primũ
ꝙ diſcernere humana / aut accipiꭍ gñaliꝛ ꝓ oĩb q̃ ab
hoĩe diſcerni pñt: ꝛ tũc ſcia erit idẽ qđ ſapia / aut acci
20 piꭍ ꝓ his q̃ ad hoĩs vitã ꝑtinẽt: ꝛ tũc idẽ erit qđ ꝓui-
dẽtia vt videꭍ. Itẽ ſicut ſe hꝫ ſapia ad diuia: ita ſci
entia ad humana: ſꝫ ſapia ita ſe hꝫ ad diuia ꝙ ip̃a eſt
virt⁹ illa q̃ eſt de diuinis. ſ. fides: ğ ſciẽtia ita ſe hꝫ ad
ꝓbatio 2ͥ. humana ꝙ ip̃a eſt virtus illa q̃ eſt de humanis ſicut
prudẽtia. Qꝫ aũt ſapiẽtia idẽ ſit qđ fides ꝓbaꭍ per
Grego ita dicentẽ ſuꝑ Job. In electoꝝ cordib prio-
rũ ſeq̃ntiũ doctoꝝ ſapiẽtia naſciꭍ / atqꝫ ꝑ hoc donum
ſpũſctõ ples ꝑficꭍ q̃ ꝑfectio nr̃a / ſapiẽtia fides eſt ꝓ-
Obijciꭍ ꝓ ꝯ ſcđo actu pheta atteſtãte q̃ dicit: Niſi credideritis nõ intellige
tis. Itẽ obijciꭍ de ſecũdo actu: dicit eñ in lr̃a ꝙ illa
ſciẽtia nõ pollẽt fideles ꝑpli: q̃uis polleãt ipſa fide:
ergo videꭍ ꝙ nõ ſit veꝝ qđ in ſeq̃nti di. dicet ꝙ habi
Obijciꭍ ꝓ ꝯ tcio actu ta vna habeanꭍ oẽs: cũ ſciẽtia nõ habeaꭍ ab oĩbus
Itẽ obijciꭍ de tertio actu qđ eſt abſtinere a malis,
ꝛ hoc explanat cũ dicit ꝙ abſtinere a malis eſt in me
dio praue ꝛ ꝑuerſe natiõis prudẽter cõuerſari: hͦ eñ
cõuenit prudẽtie: ſicut etiã manifeſtat ipm dictũ: q̃a
20 prudẽter ꝯuerſari eſt prudẽtie. Itẽ obijciꭍ de quar
to ea q̃ ſpectãt ad humanitatẽ xp̃i vna adoratõe ado
ranꭍ cũ deitate: ergo videꭍ ꝙ habitu ſapientie habe
ant cognoſci ſicut diuinitas: igiꭍ nõ ꝑtinẽt ad ſciẽtiã
Q̃ſtiũcula. Itẽ queriꭍ cũ vni⁹ habit⁹ vni⁹ ſit act⁹ ſpãlis ꝛ ſub
ſtantialis: qualiter hic Aug⁹ q̃ttuor act⁹ dat dicte
Solõ ſapiẽtie. Solõ dõm ꝙ ſciẽtia donũ eſt qđ eſt lumẽ
acceptũ a deo ſimplr̃ in quo videnꭍ rõnes operabiliũ
ꝑtinentiũ ad vitã: ꝛ iõ ſe habet ad prudẽtiã ſicut me
lior ꝛ ꝑfectior habit⁹ operabiliũ: ꝛ ideo dicit etiã: nõ
ſequiꭍ id qđ q̃dã poſſent obijcere vtꝝ eſſet ſciẽtia cõ-
pletoꝝ vel incõpletoꝝ vel principioꝝ vel cõcluſio-
nũ: qm̃ nihil hoꝝ eſt: ſed eſt lumẽ ſicut fides ad credi
bilia ſimplex ſilitudo diuine veritatis ꝛ iuſticie / ſub
q̃ videnꭍ rões diuine operabiliũ ꝑ nos q̃ ꝑtinẽt ad mo
dũ viuẽdi ſancte ꝛ meritorie: ſicut dicit apl̃s: So-
brie ꝛ iuſte ꝛ pie viuamus in hoc ſeculo ꝛc̃. Ad ꝓ- Ad primũ.
mũ ergo dõm ꝙ eſt tñ de his q̃ ſunt operabilia ꝑ nos
nec eſt tñ prudẽtia: qꝛ illa innitꭍ rõnib iuris huma-
ni ꝛ accipit rõnes ab illis: ſed ſciẽtia nõ: qꝛ innitꭍ lu-
mini diuino qđ illuminat ad cõuerſatiõẽ ſm rões
diuinas. Ad aliud dõm ꝙ iſte act⁹ nõ eſt ꝓprius Ad ſecũdũ.
ſciẽtie doni: ſed poti⁹ cõuenit ei ꝑ materiã ſibi appro-
priatã ſicut eñ prudẽtie: vt dicit Tulli⁹ in. j. lib. de
officijs: quodãmõ appropriaꭍ materia ſciẽtiaꝝ ꝛ ſci-
biliũ: ita ꝛ ſcientie dono appropriaꭍ ſciẽtia ſacre ſcri
pture ꝑ quã fides nutriꭍ exhortãdo ꝛ defenditur di
ſputando: ꝛ iõ iſte act⁹ appropriate cõuenit ꝛ non ꝓ-
prie. Ad illud aũt qđ an̄ hoc obijciebaꭍ ꝙ ſapiẽtia Ad ꝓbatõꝫ
idẽ eſt qđ fides: ꝛ ſciẽtia idẽ qđ prudẽtia: dõm ꝙ nõ
valet: qꝛ dictũ Greg. nõ intelligiꭍ niſi ꝓ tãto ꝙ ſapi-
entia ꝛ fides ſunt de eiſdẽ ꝛ nõ ꝙ ſit vn⁹ habit⁹ ꝛ ita
etiã ſcientia ꝛ prudẽtia ſunt de eiſdẽ ꝛ nõ in rõe vna. Ad obiecta de tertio actu.
Ad id qđ obijciꭍ de tertio actu dõm ꝙ aliter regit
prudẽtia: ꝛ aliꭍ ſciẽtia: ꝛ ad aliud quo ad finẽ ꝛ ꝓri-
mũ: qꝛ prudẽtia ꝑ rões iuris humani: ꝛ ad honeſta
ſm ſtatuta ciuitatũ ꝛ plebiſcita: ſed ſcientia ꝑ rões
diuinas ꝛ ad ſanctã cõuerſatiõnẽ cõmendãtem ſe ad
oẽm ſciam hoim. vnde poti⁹ attendit ſanctũ ꝙ̃ hone-
ſtũ. Et qđ obijciꭍ de hoc qđ dicit Aug⁹ prudenꭍ cõ-
uerſari: dõm ꝙ ipſe ſumit large ꝓut idẽ eſt qđ ꝓuidẽ
ter ſicut apl̃s: Prouidẽtes bona nõ ſolũ corã deo: ſꝫ
etiã corã oĩbus hoĩb. Ad aliud qđ de q̃rto queri- Ad obiecta de quarto.
tur dõm ꝙ ſcia nõ eſt de humanitate xp̃i niſi ꝓut eſt
regẽs exẽplar ꝛ ĩ ope ꝛ ꝑ doctrinã diuinã diſponẽs
vitã: ꝛ iõ ſi humanitas cõſidereꭍ vt in vita bñ conce
do ꝙ eſt in ea ſapor deitatis: ꝛ ꝑtinet ad ſapiẽtiã ſicut
ꝓbat obiectio: ſed ſm ꝙ ꝓponiꭍ nobis vt forma exẽ-
plaris regens in opib ſanctitatis: ꝛ ſm ꝙ cõfert no
bis legẽ vite innitentẽ rõnib diuini iuris ꝛ ad ſcti-
tatẽ ſic ꝑtinet ad ſciam: ꝛ ita puto intelligere Augu:
Ad vltimũ dõm ꝙ vt patet ex p̃dictis vn⁹ eſt ſol⁹ Ad vltimã q̃ſtiũculã.
act⁹ ſubalis q̃ eſt regere in opibus ſanctitatis in me
dio praue ꝛ peruerſe natiõis: ꝛ ad hũc reuertunꭍ: ſcꝫ
primus terti⁹ ꝛ quartus. Sed primus tãgit ſpecia
liter ĩ qͥbus regit: qꝛ in humanis. Terti⁹ aũt tangit
modũ regiminis: qꝛ docet bene cõuerſari per ratio-
nes diuini iuris qđ hortaꭍ ad vite ſanctitatẽ potius
ꝙ̃ ad rempublicã. Quart⁹ ꝑfigit exemplar: ſed ſecũ
dus nõ eſt ꝓpri⁹ act⁹ ſcientie: ſꝫ appropriat⁹.

Arti. V. E

An cõſiliũ ſit donũ.

Ecũdo queriꭍ in quo differat a cõſilio donũ
E qꝛ de differẽtia ipſius prudentie iã habitũ eſt
ꝛ vt hoc melius intelligam⁹ introducam⁹ q̃
ſtionẽ quã mgr̃ omittit in lr̃a de dono cõſilij. Et q̃re
mus q̃ttuor. ſ. an ſit donũ cõſilij ꝛ quid ſit: ꝛ de eius
actus: ꝛ qualiter diſtinguiꭍ a dono ſcie. Videꭍ autẽ Arguiꭍ ꝓ
nõ eſſe donũ: qꝛ dona oĩa fuerũt in xp̃o. Conſiliũ au
tem nõ fuit in chriſto: ğ conſiliũ nõ eſt donũ. Prima
patet ꝑ antedicta: ſecũda ꝓbaꭍ ꝑ Johem Dam. q̃ di-

cit ꝙ cōſiliū nō cōuenit chriſto: qꝛ cōſiliū ignorantis
2° eſt ⁊ xp̄s nihil ignorauit. Itē Dam̄ dicit ꝙ cōſiliū eſt de dubijs: de certis aūt nemo cōſiliat᷑: dubietas eīn nō eſt in adiutoriū aliqđ potētiaꝝ nr̄aꝝ/ nec dat᷑ in adiutoriū: cū ergo dona data ſint in adiutoriū vi
3° detur ꝙ cōſiliū nō ſit donū. Itē cōſiliū eſt cōtra p̄cipitationē vt dicit Grego. cōtra eandē aūt eſt cautela vt dicit Macrobi⁹ ⁊ Tulli⁹: ergo videt᷑ cōſiliū nō differre a cautela. Cautela aūt eſt quedā cōditio prudētie virtutis ſ̄m illā partē ipſi⁹ q̄ eſt ꝓuidētia: ḡ cōſiliū eſt pars virtutis prudētie: ergo non eſt donū: qꝛ ſicut dictū eſt dona altioris habit⁹ ſunt q̄ virtutes.

Sol'o. Sol'o dōm ꝙ cōſiliū eſt donū ſicut cōiter dr̄ ab oībus ſanctis.

Ad primū ⁊ ſecūdū. Ad id aūt qđ primo obijcit᷑ dōm ꝙ cōſiliū dupl'r dicit᷑. Ua dāce cōſiliū: ⁊ in quo ſignat plenitudinē lumīs dirigētē in dubijs: ⁊ ſic fuit i xp̄o ⁊ eſt in deo: ⁊ hoc mō eſt donū. dicit᷑ etiā a q̄rēte cōſiliū: ⁊ ſic eſt dubitātis ⁊ ignorātis: ⁊ ſic nō fuit in xp̄o nec eſt donū per hūc modū. per hec etiā p₃ ſol'o ad ſequēs.

Ad tertiū. Ad aliud dōm ꝙ cautela ꝓprie eſt cōtra inſidias inimicoꝝ impedimētū: ⁊ cōtra ꝑicula q̄ poſſunt oboriri. ſed cōſiliū eſt lumē dirigēs ad magna nō periculoſa ad que nō ſufficit homo ſine adiutorio ſpāli vt vēdere oīa ⁊ dare pauperib⁹ ⁊ hmōi q̄ in ſacra ſcriptura cōſilia vocant᷑ ſicut patebit in vltimo capitulo iſtius diſtinctiōis.

Arti. VI. F

Quid ſit cōſiliū.

Diffinitio cōſilij. Secūdo querit᷑ qđ ſit cōſiliū: diffinit᷑ aūt a Tullio in rhetorica ſic: Cōſiliū eſt aliqđ faciēdi vl' nō faciēdi vere excogitata rō. Grego. aūt vi
2° detur velle ꝙ cōſiliū ſit donū datū hoi cōtra p̄cipitationē.

Arguit᷑ p° ꝯ primā. Scđm aūt primā diffinitionē cōſiliū nō ē donū: qꝛ oīa q̄ ꝯtingētia ſunt oꝑabilia ꝑ nos ꝑuenim⁹ excogitata rōne: ⁊ hoc videt᷑ facere ꝓuidētia virtus/ que eſt pars prudētie: ergo videt᷑ ꝙ hoc nō cōueniat dono.

Arguit᷑ 2° ꝯ ſecūdā. Itē etiā ſ̄m Greg. nō reſtringit᷑ nomē cōſilij ad aliud ſpāle: qꝛ oīb⁹ oꝑabilib⁹ inſidiat᷑ precipitatio: ergo cōſiliū eſt de oībus: ⁊ hoc mō nō videtur accipi in ſacra ſcriptura in qua ꝯſilia vocant᷑ ad que nō obligant᷑ oēs.

q̄ſtiūcula. Ulteri⁹ querit᷑ iuxta hoc q̄re vocat᷑ cōſiliū ⁊ nō poti⁹ eligētia cū eligētia nobilior ſit ſ̄m ph̄m ⁊ Dam̄. qꝛ eligētia eſt ſententiata volūtas. Cōſiliū aūt ē inq̄ſitio quedā agēdoꝝ.

Obiectio. Itē ſup illō ps̄. Cōſiliū meū iuſtificatiōes tue: dic̄ glo. Cōſiliū ē ſuare iuſtificatiōes: ſed ſeruare iuſtificatiōes aut ꝯuenit iuſticie/ aut oī virtuti: ergo videt᷑ ꝙ cōſiliū regitiuū ſit oīs virtutis vel ſpālis iuſticie: ergo non regit tm̄ donū fortitudīs vt dicūt.

Solutio ad p̄mū q̄ſitum. Sol'o dōm conſiliū gn̄aliter accipit᷑ ſ̄m ꝙ diffinit᷑ a Tullio: p̄t tn̄ ſpālit᷑ adaptari dono cōſilij vt dicat᷑ excogitata rō earū reꝝ in q̄bus homo indiget adiutorio ſpāli ꝓpter arduitatē eaꝝ: ⁊ iō cōſiliū nō eſt hic de dubio: ſed poti⁹ d̄ arduo ad qđ ꝓpter difficultatē nō omnes tenent᷑ niſi in caſu: ⁊ eodē mō itelligit᷑ dictū Grego. qꝛ i arduo difficili magis inſidiat᷑ p̄cipitatio: ⁊ iō indiget aīa ibi adiutorio ſpēali.

Ad queſtiūculam. Ad aliud dōm ꝙ eligētia gn̄alit᷑ eſt de oībus faciēdis oꝑabilib⁹ ꝑ nos: ⁊ iō nō potuit eſſe nomē ſpēalis doni: ſed cōſiliū ꝓut hic accipit᷑ nō eſt omniū: ſed eoꝝ in q̄bus indigemus lumīe ſpeciali dirigente: ⁊ ideo nomen doni eſt ſ̄m ꝙ eſt a dāte cōſiliū ſpūſancto: ⁊ nō acquirēte vt pri⁹ dictū eſt.

Ad obiectionem. Ad aliud dōm ꝙ cōſiliū no regit niſi fortitudinē donū. Seruare autē iuſtificationē ꝯtingit trib⁹ modis. ſ. in ſpeciali rōne iuſtificationū: ⁊ ſic eſt iuſticie. Uel in in generali vt ſit idē ſeruare iuſtificatiōes qđ ꝑmanere in virtutib⁹ iuſtificantib⁹: ⁊ ſic eſt oīs virtutis vel iuſticie generalis: ⁊ neutro iſtoꝝ modoꝝ eſt conſiliū niſi ꝓut large ſumit᷑ cōſiliū de quocūq₃ faciēdo vl' retinēdo excogitata rō. Tertio dicit᷑ ſeruare iuſtificationes ab impugnātibus iuſtificatiōes .i. defendere a tēptationib⁹ q̄bus eſt difficile reſiſtere: ⁊ ſic executiue eſt fortitudinis ⁊ regitiue conſilij doni: ⁊ per hoc ſoluitur totū.

Arti. VII. G

Queritur de actu cōſilij.

Tertio querit᷑ de actu cōſilij] Videt᷑ aūt ex p̄dictis ꝙ ꝯſiliū ſit dirigere in magnis ad que non oēs tenent᷑: ſed cū oīs habit⁹ regitiu⁹ ſit rōis decor qđ p̄t accidere i illis ꝯ dubiū circa ea q̄ dicunt᷑ cōſilia in ſacra ſcriptura nullū ſit dubiū: videt᷑ ꝙ ſupfluat donū cōſilij: nullū eīn dubiū eſt quin bonū erit facere ea que cōſilia in ſacra ſcriptura dicunt᷑

Arguit᷑ p°

Sol'o. Solutio ꝑ antedicta facile eſt iſta determinare: qꝛ cōſilij actus ſunt in q̄bus differt ab alijs donis ꝑ lumē diuinitus inſpiratū dirigere i altiorib⁹ bonis ad que faciēda ⁊ cognoſcēda nō ſufficit homo ꝑ cōmunē virtutē: vt eſt vendere oīa ⁊ dare pauperib⁹ ⁊ habere theſauros in celo: hos autē theſauros ⁊ mercedē cōtemplationū nō cognoſcim⁹ niſi cōſilij lumine.

ad obiectū. Ad id aūt qđ cōtra obijcit᷑ dōm ꝙ nō eſt dubiū quin ſint bona: ſed homi dubiū eſt verū ſint eligenda: qꝛ nō eleuat᷑ ad hoc ꝙ vtile ſit relinquere oīa niſi cōſilio diuino: ⁊ etiā cōſilio indiget in talib⁹ ꝓpt᷑ modū implendū eo ꝙ ardua ſunt: ⁊ iō magis vicina p̄cipitationi.

Obiectō ꝯ hāc ſol'onē. Sed contra hoc videt᷑ qđ dicit beatus Grego. per ſoliditatē doni cōſilij a fluxu vitioꝝ ad ſoliditatē trāſit᷑ virtutis: ergo videt᷑ ꝙ reuocare a vitijs ſit actus cōſilij.

Sol'o. Et ad hoc dōm ꝙ Grego. ibi adaptat ſeptē dona ſeptē dieb⁹ opeꝝ creatiōis: ⁊ tūc cōſilio cōpetit tertio loco q̄ñ diuidit᷑ aqua ab arida: ⁊ h̄ modo cōſilij actus erit ille appropriat⁹ nō ꝓpri⁹. Uel dicat᷑ ꝙ aliud eſt trāſire ad virtutē: ⁊ aliud ad ſoliditatem virtutis: qꝛ ſoliditas principalit᷑ cōſiſtit in cōſilijs in q̄bus eſt perfectio. ⁊ tūc erit hoc ꝯſilij ꝓpriū.

Arti. VIII. D

In quo differāt ſciētia ⁊ cōſiliū.

Arguit᷑ p°. Quarto querit᷑ in quo differāt ſciētia ⁊ cōſiliū cū vtrūq₃ ſit de operabilib⁹. Videt᷑ autē ꝙ in nullo: qꝛ donū qđ eſt in adiutoriū potētie ꝑficit ipſam: ſ̄m qđ eſt ad actū: ſed vt dicit Dam̄. rō in oībus oꝑibus cōſiliat᷑. Primū eīn inquirit ⁊ cōſiliatur: deinde diſponit ⁊ ordinat. Deinde eligit ⁊ ſententiat: deinde vult ⁊ poſtea facit imperiū ad op⁹ In oībus autē talib⁹ etiā regit ſciētia: ergo videt᷑ ꝙ conſiliū ⁊ ſciētia nō differāt quo ad ea de quibus ſunt.

2° Idē videt᷑ haberi ꝑ Ariſto. in .iij. ethi. vbi int᷑ cauſas generales efficiētes virtutē (vt ſunt volūtariū ⁊ volūtas ⁊ eligētia) ponit etiā cōſiliū: ergo videtur ꝙ cōſiliū reſpiciat opus oīs virtutis: ⁊ in illo regit ſciētia: ergo quo ad ea de q̄bus ſunt nō differt ſciētia a cōſilio.

Ratio. Sed cōtra eſt ꝙ ſicut ſe habet pietas ⁊ fortitudo in exequēdo ita ſe habēt cōſiliū ⁊ ſciētia in dirigēdo: ſed pietas ⁊ fortitudo nō ſunt de eiſdē: ḡ ſciētia ⁊ cōſiliū nō dirigūt in eiſdē. ⁊ hoc eſt concedendū quoniā Dam̄. dicit ꝙ cōſiliū eſt de magnis: de paruis autem nō conſiliamur: ⁊ per nos operabilibus.

Sol'o. Unde dicendū ꝙ ſunt magna ad que non ſufficimus ſine adiutorio: ⁊ ad que non omnes tenentur:

Ad obiecta in cōtrariū — ꝛ in his dirigit cōſiliū vt prius dictū eſt. Ad ea autem que obijciunt in cōtrariū eſt vna ſolutio ꝙ cōſiliū dicit duobꝫ modis .ſ. generalis ꝑordinatio faciē doꝝ cū ꝑuiſiōe ꝑtrit⁹ opis ꝛ finis ꝛ de hoc cōſilio ꝓcedūt obiectiōes de quo etiā dicit Salomō: Oia fac cū cōſilio ꝛ poſt factū nō penitebis. Spāliter tn̄ dicitur cōſiliū lumē dirigēs in aggreſſu arduoꝝ eleuatoꝝ ſup induſtriā hoīs que de⁹ ſolū ad ſtatū perfectōis ꝓpalauit: ꝛ hoc mō cōſiliū eſt ſpāle donū qḋ accipiūt fideles a ſpūſancto vel vt impleāt cōſilia vl' vt poſſint implere ſi velint.

Jn quo differat ſapiētia ab intellectu.

Oſtēſa dr̄ia int' ſciētiā ꝛ ſapientiā q̄d diſtet int' ſapiaꝫ ꝛ itellectū videam⁹. Jn h̄ differūt illa duo: qꝛ ſapiētia ꝓprie eſt de eternis q̄ veritati eterne cōtemplāde intēdit. Intelligētia vero non modo de eternis eſt: ſed etiā de rebus inuiſibilibus ꝛ ſpiritalib⁹ tēporaliter exortis. Per eā em̄ ꝛ natura ſūma que fecit omnes naturas: id eſt diuina ꝯſideraſ: ꝛ que poſt ipam ſunt ſpūales ꝛ inuiſibiles nature: vt angeli ꝛ omnes anime bone affectiōes cōſpiciūtur. Jn hoc ergo differētia eſt: qꝛ ſapientia creatoꝛ tm̄ cōſpicitur intellectu vero ꝛ creatoꝛ ꝛ creature quedā. Jtē intellectu itelligibilia capim⁹ tm̄: ſapiētia vero nō mō capimus ſuperioꝛa: ſed etiā incognitis delectamur. Sic ergo diſtingui poteſt inter illa tria ſcꝫ intellectū: ſciētiā ꝛ ſapientiā. Sciētia valet ad rerū tꝑaliū rectā admiſtrationē: et ad bonā inter malos cōuerſationē. Jntelligentia vero ad creatoꝛis ꝛ creaturaꝝ inuiſibiliū ſpeculationē. Sapiētia vero ad ſolius eterne veritatis cōtēplationē ꝛ delectationē.

Qḋ intellectus et ſciētia de quibus hic agitur nō ſunt illa que naturaliter habet homo.

Et notandū ꝙ intellectus ꝛ ſciētia que dicūtur dona ſpūſſancti: alia ſunt ab intellectu ꝛ ſcientia que naturaliter ſunt in anima hominis: he em̄ virtutes ſunt que per gratiā infundūtur animis fideliū: vt per eas recte viuāt. Jlla vero naturaliter habet homo ex beneficio creatiōis a deo tn̄. Per has aūt virtutes que dicunſ dona ſpūſſancti illa naturalia reformantur atqꝫ adiuuanſ: vt verbi gr̄a. Jntellectus naturalis peccato obtenebrat⁹: ꝑ virtutē quandā ꝛ gratiā que dicif ſpirit⁹ intelligētie reformaſ atqꝫ adiuuatur ad intelligendū. Jta ꝛ per illā virtutē que dicif ſpiritus ſapientie iuuaſ atqꝫ erigitur mētis rō ad cōtēplationē ꝛ delectationē eterne ꝟitatis.

Qḋ ſapiētia iſta dei eſt nec eſt illa que deus eſt.

Jllud etiā ſciendū ꝙ ſapientia de qua nunc diſſerimus: nō eſt illa ſapiētia dei: vt ait Augu. que deus eſt ſed homis ſapiētia: vera tamen que ſm deū eſt: ac ver⁹ ac precipue cultus eius eſt. Si ergo colat mens homis deuꝫ cui⁹ ab eo capax facta eſt ꝛ cui⁹ eē particeps poteſt ſapiens ipſa fit ꝛ nō luce: ſed ſūme illius lucis participatiōe ſapiens fit. Jſta ergo homis ſapiētia etiā dei eſt: veꝝ nō ita dei eſt vt ea ſapiens ſit deus. Nō em̄ participatiōe ſui ſapiēs eſt ſicut mēs participatōe dei. Sic etiā dicif iuſticia dei non ſolū illa qua ipe iuſtus eſt: ſed etiā illa quā dat homini cum iuſtificat impium.

Quid ſit donū intellect⁹. ꝛ an ſit donū per modū cōplexionis. — Arti. IX. J

Einde querif de hoc qḋ dicit ibi [Oſtēſa differētia inter ſapientiā ꝛc.] Hic eſt em̄ querēdū de dono intellect⁹: ꝛ queruntſ tria .ſ. quid ſit ꝛ de quibꝫ ꝛ qualiter ſe habeat ad fidē ꝛ cōtēplationē: qꝛ alia oīa ſupra noīata ſunt. Ad primū ſic ꝓceditur: dicit Aug⁹ in quodā ſermōe: Intellect⁹ vocatur quo ab omni infirmitate carnali corda mūdātur vt pura intentio dirigaſ in finē. (Diffinitio intellect⁹) Videf autē ꝙ h̄ totū cōuenire debeat fidei: qꝛ dicif Act. 15. Fide purificās corda ipſoꝝ: ergo fides purificat coꝛ a carnali voluptate. (Arguiſ ꝓ) Jtē Aug⁹ ꝙ intētio bonū opus facit intētionē fides dirigit: ergo etiā dirigit in finē: ergo vtrūqꝫ iſtoꝝ cōuenit fidei. (2o) Vlteri⁹ querif iuxta h̄ vtrū intellect⁹ donū ſit per modū cōplexiōis: ꝛ videtur ꝙ ſic: qꝛ dicit Grego. ꝙ de⁹ intellectū dat dū de auditis mentē illuminat. (q̄ſtiūcula. Arguiſ ꝓ ꝙ ſic.) Audita aūt in quadā complexiōe ſumunſ: ergo intellect⁹ in quadā cōplexiōe cōſiſtit: vt videf. Jtē ſup illud Cōmouebit dn̄s deſertū cades: dicit auctoꝛitas cōmouebit vt intellectū ſpūſſancti ſm anagogen ꝑequatū. Anagogicus aūt intellectus cōpoſitus ꝛ cōplex⁹ eſt: ergo intellectus iſte cōſiſtit in quadā cōplexiōe. (2o) Jtē dicit Dyoñ. ꝙ nobꝫ nō ē poſſibile lucere diuinū radiū nec velaminū ſacroꝝ varietate circūuelatū: hec aūt circūuelatio eſt cōplexio vel nō ſine cōplexiōe: ergo videſ ꝙ ſit cōpoſitus intellectus. (3o) Sed cōtra fides eſt ſimplex ꝛ donū intellectus ꝑfecti⁹ eſt q̄ꝫ fides: ergo multomagis donū intellectus eſt ſimplex. Solo dicendū ꝙ ſicut ſupra dictū eſt in q̄ſtiōe de dono ſapientie donū intellectus eſt ſimplex lumen ſub quo deus videf in his qui beati ſunt ꝛ in ſpālibus offi. cūs ꝛ actibꝫ eorū. (Solo) Ad id autē qḋ obijcaſ de deſcriptiōe dicendū ꝙ data eſt per effectū: quia intellectus corda mundat: etiā ꝛ ſpeculo ꝛ enigmate vt videat in lumine ꝓprio in eo in quo refulget veritas ſm maioꝛē claritatē q̄ꝫ ſpeculi ꝛ enigmatis: fides autē nō emūdat niſi a falſitatibꝫ erroꝛū. (Ad primū) Ad aliud dicendū ꝙ aliter dirigit fides in finē: ꝛ aliter intellectus donū. Fides enim dirigit opus per hoc ꝙ oſtēdit mercedē ꝛ eū qui ſimpliciter eſt finis omnis boni: ſed intellectus dirigit in finem per lumen videndo finem/ vel in ſe/ vel in (Ad ſecūdū)

Ad queſtiū beatis z non dirigit op⁹. Ad id qḋ vlteri⁹ querit
culam verū ſit ꝑ modū cōplexiōis dōm ꝙ nullo mō: ſed po
Ad obiecta tius eſt lumē ſimplex vt dictū eſt. Ad id qḋ cōtra
ꝯ q̄ſtiūculā obijcit dōm ꝙ intellect⁹ ē ex auditu ſicut fides ex au
ditu.ſ.quo ad dictū intellectū vel niſi ꝑ lumē intelle
ctus doni: z iō audit⁹ ſcripture ſubſeruit actui itelle
ctus doni: ſed nō gñat ipm lumē: q₃ hoc infundit ab
ipſo deo cū ceteris gratijs gratūfaciētib₉: vñ illa cō-
plexio que eſt in auditis ſub deo eſt z nō in ipſo ſicut
in fide. Per iſtud pt₃ ſolō ad ſequēs: qm̄ intellectus
ſcripture q̄ eſt anagogic⁹ iuuat intellectū vt eleuetur
ſ₃ nō generat lumē ſub quo videntur ſpūalia ꝑ iſtū etiā
modū loqt Dyo. oīa tñ iſta ſunt ſub itellectu dono.

Arti. X. Querit de qb⁹ eſt intellect⁹ donū.

R Ecūdo querit de quib₉ eſt intellectus doni.
Arguit p⁰ s Et videt magr̄ dicere ꝙ eſt de deo z creatu-
ris ſpūalib₉ vt angelis z aiabus z affectōib₉
eoꝝ. Si aūt eſt de creaturis ſpūalib₉ videt eē de deo
in ſua imagine: z tūc videt ſm hoc iterū ꝯuenire cū
2⁰ fide. Itē ſi eſt de creatore tūc videt quo ad hoc non
Solō differre a ſapiētie dono. Si forte dicat ꝙ itellect⁹
Obiectio eſt de deo vt de prima vitate z ſapiētia: vt de bonita
te etiā hoc nō videt veꝝ: qḋ ſi veꝝ eſſet finis ei⁹ vide
retur eſſe in intellectu ſpeculatiuo z nō practico: z ſic
3⁰ nō eſſet gr̄a gratūfaciēs. Itē Aug⁹. ſuꝑ Mat. 5.
in glo. dicit ſic Eruat homo ſe a mūdo: eterna diligat
amplectat deū quouſq₃ poſſit videre deū quē intan
tū videt q̄ntū ſeculo morit. In futuro aūt ſic eſt ocu
lo mētis videbit. tūc ſpūs itelligētie huic g̃dui apte
tur ꝙ intellect⁹ oculus mūd⁹ eſt. Ex hoc accipit ꝙ in
tellect⁹ doni eſt cognoſcere deū z amare z amplecti:
Solō ergo videt ꝙ in nullo differat a ſapiētia. Solō di
Ad primū. cendū ꝙ intellect⁹ donū meo iudicio eſt de deo prin
cipaliter z de his ſpūalib₉ in q̄bus relucet vitas di
uina: z bñ cōcedo ꝙ nō accipit deū niſi ꝑ modū veri
tatis in ſe: hec aūt creatura ſpūalis pl⁹ habet q̄₃ ima
ginē ſolā: z iō nō eſt ꝓprie in imagine: ſed poti⁹ vtitur
imagine ſicut inſtrumēto z lumine ſibi infuſo vt pri⁹
Ad ſecūdū. illuminātē: z hoc eſt maius q̄₃ fides. Ad aliud di-
cēdū ꝙ in principijs habitis patet in quo differat a
Ad obiectō ſapiētia. Ad aliud dōm ꝙ hoc nō ſequit: q₃ fides
nē ꝯ ſolōnē etiā veritatis eſt: z tñ q₃ tēdit in ipm virt⁹ eſt fides:
z ita intellect⁹ donū tēdit z accipit vt donū ſibi in rō
ne veri tm̄: z iō donū intellect⁹ habet rōnē virtutis
ſm ꝙ virt⁹ generalit accipit: q₃ veritas que eſt finis
intelligētie ſm phm eſt veritas abſtracta a re: ħau-
tē veritas in re accepta eſt finis cui cōiūgi querit rea
Ad tertiū. liter donū intellect⁹. Ad hoc qḋ obijcit de glo. ſu-
per Mat. 5. dōm ꝙ Aug⁹ loquit ad aptanda dona
ad btitudines: q₃ licet dona ſint impfectiores perfe
ctōes q̄₃ beatitudines: ſunt tñ aptabilia eis: z ſm ħ
emūdatio cordis z moꝝ ſeculi eſt diſpoſitio p̄cedēs
actū doni intellect⁹ z nō ꝑtinet ad ipm intellectū: q₃
vero donū virt⁹ eſt gñaliter ſumēdo virtutē: iō neceſ
ſe eſt ꝙ ꝓcedat ab amore: ſed tñ ille amor nō eſt cha-
ritatis niſi ſm ꝙ charitas eſt generalis motor in oī
bono vt ſupra dictū eſt. Sed licet hoc mō etiā habe-
ret charitatē mouētē nihilomin⁹ tñ differret a ſapi-
entia: q₃ ſapiētia eſt in guſtu bonitatis: vt ſepe dictū
eſt: ſed intellect⁹ in cōtēplatiōe veritatis tm̄.

Arti. XI. Qualit intellect⁹ habeat ſe ad ꝯtēplatōe₃

L Erti⁹ querit qualiter ſe habeat ad fidē z con
Arguit p⁰ v templationē: quoꝝ vnū iā habitū eſt. Sed q̄-
liter habeat ſe ad cōtēplationē eſt inq̄rendū: videtur
aūt ꝙ p̄cedat fidē z cōtēplationē: q₃ intellect⁹ nec aſ-
ſentit nec cōtemplat: ergo videt ꝙ intellect⁹ p̄cedat
z fidē z cōtemplationē. Sed cōtra hoc videt eſſe In oppoſi-
qḋ dicit Eſa. Niſi credideritis nō intelligetis: ergo fi tū eſt rō.
des p̄cedit intellectū. Solō dōm ꝙ eſt quidā intel Solō
lectus de hoc qḋ dicit ꝑ ſermonē: z iſte nō eſt donū:
ſ₃ p̄cedit fidē z cōtemplationē: z eſt quidā intellect⁹
intuēs in lumine accepto a deo qḋ lumē eſt gratūfa
ciens z hoc eſt donū / z eſt nobilior ꝑfectio intellect⁹
noſtri q̄₃ fides vel cōtemplatio: z iō ſm viā gñatio-
nis actus licet nō habit⁹ ſequit fidē z cōtemplatōe₃.
Dico aūt nō ſm viā gñatiōis habit⁹: q₃ habit⁹ ſimul
infundūt: ſed nō act⁹: ſed poti⁹ act⁹ ꝯſequūt ſe.

Donū fortitudinis quid ſit. Arti. LIX

M

X abūdāti pōt hic queri de duob₉ donis de q̄
e bus nō tractat hic magr̄.ſ. de dono pietatis
z fortitudis. Circa donū aūt fortitudis tria
q̄rimus.ſ. quid ſit z ſm quē actū ſit in via z in pr̄ia:
z tertio qualiter differat a fortitudine virtute. Ad
primū obijcit ſic Aug⁹ in lib. de ſpū z aīa fortitudis
eſt nō tm̄ terrēas cupiditates deprimere: ſed penit⁹
obliuiſci. Grego. aūt dicit: fortitudinis eſt dare cō-
fidētiā trepidāti. Itē Aug⁹ in lib. de doctrina chri-
ſtiana. Fortitudis eſt ab oī trāſeūtiū mortifera iocū-
ditate ſeq̄ſtrari. Itē Greg. ſuꝑ opa ſex dieꝝ: Spūs
fortitudinis eſt miraculis z doctrina fulgere. Con Arguit cō-
tra primū dictū obijcit: q₃ hoc ſm macrobiū potius tra primū.
eſt vtutis purgati animi q̄₃ doni. Itē ħ poti⁹ hoc eſt 2⁰
tēperātie cui⁹ eſt reprimere cupiditates vel iocūdita
tes tpaliū q̄₃ fortitudinis. Itē de ſecūdo dare cōfi- 3⁰
dentiā trepidāti poti⁹ eſt patiētie vel lōganimitatis
vl magnificētie q̄₃ doni. P̄ ħ ipm fac fortitudo vt⁹ 4⁰
ergo ad hoc nō indiget adiutorio altiori quo iuuet:
hoc ē dono fortitudis. Siliter obijcit de tertio: q₃ 5⁰
illud magis videt conuenire gr̄e gratis date que eſt
operatio virtutū dicta ab aplō. 1. ad Corin. 12. q̄₃ ſit Solō
act⁹ doni. Solō oīa hec aliquo mō cōueniunt do
no fortitudinis. Et ad hoc intelligēdū notādū ꝙ for-
titudo donū p̄cipue reſpicit arduū: arduū aūt z dif-
ficile z laborioſū differūt: q₃ arduū reſpicit eleuatōe₃
abſtrahentē a cōuerſatiōe cōi: z ab eo qḋ deſiderant
plures z ab eo qḋ vt finē q̄ eſt termin⁹ operis cōſeq̄n
tur plures. Difficile aūt eſt qḋ eſt excedens faculta-
tē potētie nō in infinitū. ſed laborioſum eſt qḋ infert
penā laborāti vel ſuſtinēti illud: vñ donū fortitudis
p̄ncipue reſpicit arduū: q₃ cōſiliū eſt cōtra tale arduū
ideo regit cōſilio. Ad primū ergo dōm ꝙ virt⁹ pur Ad primū.
gatoria vel purgati animi bene docet obliuiſci cupi-
ditates vitiꝗ vel iocūditates: ſed nō cōes quas habēt
plures: q₃ plures ſunt q̄ ſeruāt p̄ceptū: ſed donū for-
titudinis ꝑficit ad arduū qḋ eleuat ſuꝑ hoc qḋ faci-
unt plures: z ſuꝑ iocūditates eoꝝ. Si aute obijcit Obiectio
ꝙ ſm hoc male dicit Aug⁹ Mortiferas cupiditates
vel iocūditates: q₃ aliꝗ q̄ ſeruāt p̄cepta nō oblectāt
mortiferis iocunditatib₉. Dōm ꝙ mortifere dicūt Solō
q₃ diſponūt ad mortē ꝑ ſubreptionē venialiū a quo
auertit fortitudo ad ſtatū ꝑfectiōis in cōſilijs. Ad Ad ſecūdū.
aliud dōm ꝙ tēper̄ātia nō hoc mō deprimit peſtife-
ras iocūditates: ſed poti⁹ ꝑ acceſſum ad mediū i eiſ-
dē z nō ꝑ cōuolationē ad arduū qḋ eſt ſuꝑ eas. Ad Ad tertiū z
aliud dōm ꝙ dare cōfidentiā eq̄uoce cōuenit fortitu quartū.
dini z ſpēb₉ ſuis z dono fortitudis: q₃ fortitudo eſt

ꝯrie contra difficile ꝛ laborioſum ꝛ habitꝰ fortitu-
dinis ꝑficit i illis: ſed donū ꝯtra arduū qđ eleuat ani-
mū vltra ea q̄ inferūt difficultatē ꝛ hoc nō facit forti-
tudo vel patiētia ſed potiꝰ dimittit in eis: ſed ꝯ cōfor-
tat ad ſuſtinēdū ꝑmittēdo fidē. vñ ex h nō hēt aplꝰ
q̄ fortitudo donū i eodē actu ſuſtinēdi vel aggrediēdi
ſit cū fortitudie ꝟtute: ſed nō ſm eandē rōnē ꝯfortat.
Ad 3m Ad aliud dicēdū ꝙ Greg. loqͥ approprīādo dona
ad oꝑa ſex dieꝝ. vel pōt dici ꝙ miracl'a ꝛ doctrīa oſtē-
dūt altitudinē vite: ꝛ iō ſunt fortitudis explēns cōſi-
lia nō ſicut actus ſed ſicut ſigna.

Arti. XIII. **Quis ſit actus fortudinis ī via ꝛ actus eiꝰ**
N in patria.

Arg. primo S Ecūdo q̄rit qs ſit actꝰ fortitudis ī via ꝛ actꝰ
eiꝰ in patria. Videt aūt ꝙ ī via nullū habeat
differentē a fortitudie ꝟtute: q2 tūc maiꝰ ꝑi-
culū qđ eſſe pōt ē fortitudo virtꝰ .ſ. ꝯtra mortē illatā
cū igit nihil ſit altiꝰ fortitudis dono nō pōt eē aliqs
actꝰ ſm rōnē altitudis ſeparꝰ a fortitudine virtute.
In pr̃ia aūt nullū videt poſſe hēe actū: q2 nō erūt ibi
morifere iocūditates vt dicebat pma auctoritas ſup
2o inducta: ḡ nō erit ibi ſeparatio ab illis. Itē nullū erit
ꝑiculū ibi: ḡ nō erit neceſſariū ꝙ ibi ſit hitꝰ dās ꝯfidē
3o tiā trepidāti. Itē miracula nō erūt ibi: q2 ſūt ꝓpter
4o infideles vt ꝯuertant. Itē p̄. cū ſit ōis fortitudo ꝯ
paſſiōes illatas/ ꝛ nullꝰ īfert ibi paſſiōes videbit for
5o titudo ibi ſuꝑflua. Itē fides ꝛ ſpes q̄ ſūt ī finē ꝛ vir
tutes theologice nō manebūt in pr̃ia: ḡ mltominꝰ ea
q̄ ſūt ad finē: ḡ videt ꝙ hito fine oēs hitꝰ euacuabūt.

Solutio ad pmū qđ q̄rit de via. Solo dōm ꝙ fortitudo donū hꝫ actū ꝓpriū in rō-
ne i via: licꝫ nō in pr̃ia ꝛ ſeparꝰ eſt ab actu fortitudis
ꝟtutis: q2 ſic ꝑus habitū eſt/ eſt arduū eleuās ꝛ abſ-
trahēs a cōuerſatiōe cōi nō tm̄ anxietate mali ꝛ eſt rō
actꝰ in fortitudie dono: ꝛ iō alia rōne venit in ꝑiculū
fortitudo donū/ ꝛ aliter fortitudo ꝟtus: q2 ꝟtꝰ ſuſti-
net ꝑiculū qn̄ neceſſe eſt pati vel recedere a ꝟtutis bo
no. ſicut qn̄ q̄rit fides vel iuſticia vel libertas pr̃ie vel
aliqđ hmōi bonorū gr̃e vel ciuiū: ſed fortitudo donū
ex ſuꝑabūdātia offert ſe ſtatui in q̄ talia ſepiꝰ q̄runt vt
ſtatui ꝑfectiōis ꝯſilioꝝ. Silr nō ex eadē rōne ꝯfortāt
ſe ad vicēdū: q2 fortitudo donū ē ex habūdātia: q2 ipm
eſt ſal ꝑfectiōis qđ ſi euanuerit in q̄ ſalient aliq̄. i. ſi ꝑ-
fectus cadit q̄lr ſtabit iꝑfectꝰ: ſed fortitudo ꝟtus con
Obiectio fortat ſe ex bono ꝟtutis neceſſarie ad ſalutē. Si aūt
obijcit ꝙ ſm h nō niſi ꝑfecti habēt donū fortitudis:
Solo ḡ nō hita vna gr̃a gratūfaciēte habēt oēs. Dicendū
ꝙ nō eſt verū nec ſequit ex dictis: q2 ꝑfecti hñt in actu
ꝛ cōiter oēs in gr̃a exiſtētes hñt in habitu ꝛ tm̄ hitus
doni ꝛ habitꝰ ꝟtutis aliter ꝑficiūt ad actū vt dictum
eſt. q̄ eñ iꝑfectꝰ eſt hꝫ vñ ꝑfectiōis opus facere pōt ſi
Ad 2m p̄tē q̄ſtiōis ō pr̃ia. vult. Ad id qđ q̄rit de actu eius in pr̃ia dicendū ꝙ
ipm ꝑ ſubam ꝛ actū aliū manebit in pr̃ia. ꝑ ſubam ſic
optio pugnāti militi qn̄ redit ad imꝑatorē arma non
auferunt nō vt corā imꝑatore pugnet i eis: ſꝫ vt ſint
vt decor victorie ꝓcedētis. ꝑ actū aūt manet qui eſt
firmiſſima adheſio eiꝰ boni qđ erat finis pugne ꝛ ar-
dui qđ aggreſſus eſt: nullius eñ ꝟtutis eſt ita inſeq
bonū qđ poſtq̄ hitū eſt nō ſic ꝑmāſit in illo: ſed ſicut
tēperātia delectat in dulci: ita fortitudo tenet firmiſ-
ſime arduū/ ꝛ hoc ſm aliā rōnē ſciētie donū/ ꝛ ſm aliā
virtus vt dictū eſt. Et ꝑ h patet ſolutio ad totū.

Arti. XIIII. **In quo differt fortitudo donum a fortitu-**
O dine virtute.

T Ertio q̄rit qđ tm̄ iā fere determiātū eſt in quo
differat a fortitudie virtute ꝛ accipiat ad h di
ctū Aug. in doc. xpiana vbi dic̄ ſic. Aſſurgāt Autoritas
deinceps ad fortitudinē vt mūdꝰ eis crucifigat ꝛ ipi Auguſtini.
mūdo vtant vite ꝑuerſitate ꝛ h ab imo iniq̄tatis nō
refrigeſcat charitas: ſed delentur fames ſitis iuſticie
donec ad ſacietatē eius ꝑueniat in illa imortalitate ꝛ
ſic veꝝ erit: Bti q̄ eſuriūt ꝛ ſitiūt iuſticiā qm̄ ipi ſatu
rabunt. hoc aūt nec dono fortitudis nec ꝟtuti videt
eſſe ꝓpriū: ſed potiꝰ eſſe actꝰ ōis ꝟtutis: q2 nō crucifi-
git mūdo ꝑ odiū vnius vitij ſed oim. Solutio fere Solo
q̄cqd pōt de hoc q̄ri articulo iā dictū eſt in p̄cedētibꝫ.
Ad auctoritatē Aug. hic inductā dōm ꝙ crucifige Ad Aug.
re ſe mūdo dicit duobꝫ modis. ſ. materialr ſm ea in
quibꝫ eſt crucifixus gn̄alr ſm ꝙ dicit aplſ. Qui xp̄i
ſunt carnē ſuam crucifixerūt cū vitijs ꝛ cōcupiſcētijs
ꝛ ſic eſt ōis ꝟtutis. Dicit etiā formalr quaſi ſm rōnē
ꝛ ſic ſonat q̄ddā altū ꝑtinēs ad opus ꝑfectiōis: q2 ma
xima pugna xp̄i fuit in cruce/ ꝛ ſic p̄cipue cōuenit for-
titudini dono qđ plus iplet q̄ teneat ſicut xp̄s ꝓ no-
bis fecit. Similr ſitis ꝛ eſuries iuſticie accipit ſm rō
nem iuſticie generalis tm̄/ ſic nō appropriat dono vl
ſm rōnē ſitis ꝛ famis q̄ ex deſiderio ꝓrūpunt exerci-
tiū difficilimū hoſtiū vt potēt dauid de ciſterna q̄ eſt
in bethleē ꝛ ſic cōpetit dono fortitudis. vñ duo dona
adiuuāt fortitudinē ſm eñ ꝙ ipa exiſtit circa terribi
le timendū timet timēda/ ꝛ ſic adiuuat dono timoris:
vt iā ex reuerētia talia timeat vel aggrediat: q2 h eſt
altius. Ex pte aūt illa qua audēt audēda difficilia ad
iuuat dono fortitudinis ex firmitate adheſiōis ſūme
ardui qđ nitit appꝛhendere ꝛ tenere/ cū fortitudo vir-
tus nō attēdat niſi bonū ciuile ꝛ h ꝓpter deū ſi ē īfuſa.

Quid ſit pietatis donum. Arti. XV.
P

E Iude q̄rit de pietate dono. Et q̄remꝰ q̄tuor
ſcꝫ qd ſit ꝛ q̄d eiꝰ actus ī via ꝛ in pr̃ia. Tertio
vtrū ſit vnū in ſpecie vel plura. Quarto q̄ dif
ferētia ſpius ad miſcdiam vel māſuetudinē vel miti-
tatē. Ad primū ꝓcedit ſic. dicit Aug. in. x. li. de tri. Prima dif
circa p̄ncipiū. Pietas ꝓprie dei cultꝰ itelligi ſolet quā finitio pieta
greci euſebiā vocāt. hec tm̄ erga parētes officioſe ha- tis.
beri dicit. more aūt vulgi h nomē etiā in oꝑibꝫ miſeri
cordie frequētat: qđ ideo arbitror eueniſſe: q2 hec ſibi
deus p̄cipue fieri mādat ea q̄ ſibi ꝓ ſacrificijs placere
teſtat. In p̄ncipio aūt ſuꝑ Iob dicit Greg. ꝙ pietas 2a
eſt que docet oꝑa miſcdie. Itē Tullius ante finem 3a
pme rhetorice dicit ꝙ pietas eſt beniuolētia in parē-
tes. Obijcit aūt de prima: q2 illa videt pietatē pone- Ar. de pma
re idē cū tribꝫ q̄ꝝ nulla eſt donū pietatis. ſi eñ dicat
pietas cultus dei erit idē pietas qđ latria/ ꝛ cōſtat ꝙ
pietas donū nō eſt latria: q2 ſic ꝓbata pietas exequit
id qđ docet donū ſciētie. hoc aūt docet bene cōuerſa-
ri in medio praue ꝛ ꝑuerſe natiōis: ḡ pietas bene vi-
uit in cōuerſatiōe ad ꝓximū. cultus aūt ordinat in cō
paratiōe ad deū. Item hoc qđ dicit ꝙ ꝑ illā etiam Argu. pmo
officioſe viuit ad parētes in idem videt coincidere cū ꝯ ſecundā
eo qđ dicit Tullius ꝙ pietas eſt beniuolētia in paren
tes. ſed h iteꝝ nō videt cōpetere dono pietatis: q2 do 2o
nū pietatis reſpicit oēs. P. conceſſum eſt ſuꝑ ꝙ do
na amplioris ꝑfectiōis ſunt q̄ virtutes: ſed pietas h
mō dicta eſt ꝟtus ꝛ ſpecies iuſticie naturalis. vt dicit
tulliꝰ: ḡ pietas donū erit āplioris ꝑfectiōis q̄ pietas
hoc mō dicta: ḡ videt ꝙ nō ſit beniuolētia in parētes
Obijcit etiā de tertia aſſignatiōe quā īducit Aug. Argu. pmo
dicēs ꝙ more vulgi hoc nomen. etiā in oꝑibꝫ miſcdie de tertia

frequētaꝛ/videꝛ eñi ꝙ potius frequētet in opibꝰ mā-
ſuetudinis: qꝛ Matth. 5. ſup illud Beati mites qm̄
ipi poſſidebūt terrā. dicit glo. ꝙ pietas ordiaꝛ ad mā
ſuetudinē. cū igiꝛ ſcda btitudo ſit māſuetudo ꝛ miſe-
ricordia q̄nta: videꝛ ꝙ nō ſit circa opa miſcōie ſed pie

Solo. tatis. Solo dicendū ꝙ pietas multis modis dꝛ p
ꝓus ꝛ poſteriꝰ. vñ neceſſe eſt ponere vnū modū q̄ dici
tur p ſe: ꝛ alij modi erūt ſupti in cōpatiōe ad illū: pōt
q̄ dici ꝙ pietas ꝓprie eſt beniuolētie in imaginē dei p
ut eſt imago dei. Hoc aūt accipiꝛ multiplr: aut em̄ in
clinat affectū ex pte exēplaris a q̄ exit imago illa: ꝛ ſic
in exēplari magis ferꝛ pietas/ ꝛ hoc mō erit in genere
ꝟtutis latrie/ ꝛ ſm Aug. dꝛ hoc mō ꝑcipue ꝙ exēplar
eſt rō beniuolētie in oibꝰ alijs modis qbꝰ iclinaꝛ affe-
ctꝰ ad imaginē: aut etiā iclinaꝛ beniuolētia i imaginē
deſcēdētē ab exēplari diuino. ꝛ hoc triplr. ſ. ita ꝙ icli-
naꝛ cū natura/ ꝛ tunc eſt beniuolētia in parētes: ꝛ eſt
ꝟtū virtus ꝛ ſpēs iuſticie naturalis aut gñalis ferꝛ
in imaginē ſm ꝙ eſt imago/ ꝛ tūc ꝓprie donū eſt ꝛ in
beniuolētia imaginis dei i natura rōnali/ ꝛ docet be
niuolēter ſe habere ad illā. aut ferꝛ in imaginē ꝓut eſt
cōiuncta nature inferiori a q̄ circūdaꝛ imago miſeria/
ꝛ ſic pietas efficaꝛ circa opa miſcōie/ ꝛ differt a miſeri-
cordia: qꝛ miſcōia hꝫ rōnē operū ſup miſeriā alienā.
pietas aūt imaginē cū ꝯiūctione ad miſeriā q̄ circūſtat

Ad oīa obā ꝑter vltimū: cā in natura miſerabili. Dicendū q̄ ad ꝑmū ꝙ iā
patet ſolutio: qꝛ Aug. ibi ſumit pietatē large in cōita
teꝫ q̄ dicꝛ ꝑ ꝑꝰ ꝛ poſterius de multis/ ꝛ ꝑ hec ad oīa

Ad vltimū qđ eſt ꝯ 3m. patet ſolō ꝑter ad vltimū. Et ad illud dōm ꝙ pietas
hꝫ duo in ſe. ſ. bniuolentiā circa id qđ eſt actus. ꝛ ex
pte beniuolētie ordinaꝛ ad māſuetudinē/ ꝛ nō intelli-
git glo. ꝙ ſit māſuetudo ſm ſubam ſed ꝙ ordineꝛ ad
eā ꝓpter ſilitudinē affectꝰ: qꝛ beniuolꝰ erga oēs nec
exaſpaꝛ ab aliq̄ nec ira nec rancor attēptat eū. Actus
aūt pietatis (qꝛ eſt bonū impēdere imagini) ꝑcipue eſt
circa indigentiā imaginis: ꝛ ſic q̄ ad materiā eſt circa
opa miſcōie: ꝛ ſic nihil ꝓhibet ꝙ q̄ ad diuerſa ad di-
uerſas beatitudines ordinetur.

Arti. XVI. Quis actus doni pietatis in via.

Q. Actus pietatis q̄ ſint in via.

Ecūdo q̄riꝛ de actu eius in via ꝛ in pāa. videꝛ
aūt multiplex actus ex ꝟbis ſup dictis. ſ. cole
re deū/ honorare parētes/ bñfacere oibꝰ/ inſi-
ſtere opibꝰ miſcōie: q̄ videꝛ ꝙ ipa nō ſit donū vnum.
Item Job. 31. ſup illud Si deſpexeris pauperē ꝛc.
dicit glo. ꝙ fuit opator pietatis. apud piā eñi mētem
plus natura q̄ʒ noticia valet: q̄ videꝛ ꝙ ꝑpriꝰ eiꝰ
actꝰ ſit inſiſtere opibꝰ miſcōie. Itē dicꝛ. 1. Tim. 4
ſup illud Pietas ad oīa valet/ ꝓmiſſionē hñs vite q̄
nūc ē ꝛ future dicē glo. ꝙ oīs ſūma diſciplie xpiane in
miſcōia eſt ꝛ pietate ꝛ nō videꝛ ibi diſtingui actꝰ vniꝰ
ab actu alteriꝰ: q̄ videꝛ ꝙ actꝰ eiꝰ ſit ſubuenire paupi

Arg. ꝑmo. bus. Sed ꝯtra Aug. dicit in li. de doctria xpiana
ꝛ idē eſt in glo. ſup Matth. 7. Pietatis eſt honorare
ſcrā nō ꝯdicere ſcripture ſiue itellecte ſiue nō itellecte:
q̄ videꝛ ꝙ nō ſit actus ꝑncipalis eius intēdere opibꝰ

2º miſcōie. Itē Aug. in ſermōe q̄dā de tri. Scdo gra-
du aſcēdiꝛ ad pietatē vt nō reſiſtaꝛ volūtati dei/ ꝛ i ſer
monibꝰ eiꝰ ſenſus prauꝰ nō capiaꝛ nec in gubernatio
nibꝰ creature offendi deū cū plura accidāt q̄ priuata
volūtas nō expoſcat. ex hoc accipiꝛ ꝙ pietatis actus
ſit circa duo. ſ. religioſe itelligere ſcripturā ꝛ nō offen
di in mō q̄ gubernat deꝰ mūdū cū pl'a fieri videnꝛ cō-

3º tra nraꝫ volūtatē. Itē videꝛ ꝙ nihil hoꝝ ſit actꝰ
eius. dicit eñi Greg. ꝙ ſcia docet ꝛ pietas exequiꝛ: q̄
iſte erit eiꝰ actꝰ quē docet ſciētia: ſed ſup habitū eſt ꝙ
ſcia hꝫ tres actus. ſ. defendere ſcripturā/ ꝛ ſcire bñ cō
uerſari i medio praue ꝛ ꝑuerſe natiōis/ ꝛ ſcire tpalia
diſtribuere: q̄ videꝛ ꝙ illi ꝑ modū executiōis ſint pie-

Solutio tatis. Solō q̄ vltimū videꝛ mihi concedendū ſꝫ tñ
nō ſicut ſciētia habet vnū ꝑncipalē ꝑ quē eſt i oibꝰ ha
bētibꝰ dona. ſ. ſcire bñ vti tpalibꝰ ad conuerſandū bñ
in medio praue ꝛ ꝑuerſe natiōis/ ita pietas hꝫ vnum
q̄ eſt beniuolēter ꝛ ſine q̄rela bonū optare ꝛ facere oi-

Ad primū. bus imagine dei inſignitis. Ad illud qđ ꝑmo obij-
ciꝛ dōm ꝙ illi actꝰ ſūt pietatis ꝓut ipa miſcōia dicꝛ:
ſed ꝓut eſt donū ꝯmiſceꝛ cū māſuetudie ꝛ miſcōia vt
ꝑus dictū eſt: ꝛ iō actus ipius ab illoꝝ actibꝰ nō ſepa
tur ꝛ q̄ ad hoc nō itelligiꝛ illa glo. ſup Job. qꝛ pietas
ꝛ miſcōia nō differūt niſi qꝛ pietas reſpicit naturā ꝑ
ut imaginē hꝫ: ſed miſcōia miſeriā. vel vt magis ꝓprie
dicaꝛ pietas reſpicit naturā imaginis in miſeria ꝛ mi
ſericordia ecōuerſo miſeriā in imagie: ꝛ iō etiā dupli-
cē ꝓmiſſionē hꝫ vite q̄ nūc ꝓpter ſubleuationē miſerie

Ad aliō qđ in eodē obr ꝛ ad 2m. xpianoꝝ ꝛ future ꝓpter reuerētiā imagis. Ad aliō
dicēdū ꝙ honorare ſcrā accipit pietati ex illa pte qua
ipa eſt cultus ꝛ refert imaginē ad exēplar. ſilr nō con
tradicere ꝛ nō remurmurare accidit ei ex duplici pte
ſcꝫ inq̄ʒtū attingit exēplar ꝛ inq̄ʒtū ꝑ beniuolētiā con-
iungiꝛ māſuetudini cuiꝰ ꝓpriū eſt nō offendi in hijs q̄
cōtingūt ꝯ volūtatē ꝓpriā: ſed colētis deū eſt nō acci
pe ſenſū ꝑuerſum in ſcripturā: ſꝫ honorare ſenſū quē
ꝓmulgāt doctores. Sūt tñ qui dicūt ꝙ iſte actus q̄
nō eſt accipe ſenſum ꝑuerſum reducaꝛ ad actū doni ſci
entie quo defēdiꝛ fides. Et nota ꝙ cū dicꝛ ꝙ pietas
nō accipit ſenſum ꝑuerſum itelligiꝛ de acceptiōe pra-
ctica q̄ nō imitaꝛ in ope: ſed veneraꝛ ſcripturā implē-

Ad 3m Queſtiūcla Solō do ꝑ opus ex beniuolētia quā hꝫ ad ſcrā. Ad vltimū
patet ſolutio. Ad hoc aūt qđ vlteriꝰ poſſet queri ꝑ
ante dicta quē actū hꝫ in pāa. dōm ꝙ illū q̄ eſt gaude
re in bonis imaginis dei inq̄ʒtum eſt imago: ille enim
per modū ꝑmij relinq̄ꝛ ex illo q̄ eſt vie. ſ. facere vel im-
pendere ꝑ affectū ꝛ opus bonū inſignato ꝑ imaginē.

Arti. XVII. An pietas ſit vnū donum vel plura.

R. Ertio q̄riꝛ vtrū ſit vnū ſm ſe vel plura: qꝛ oīs
actus enūerati nō pñt reduci in habitū vnū: q̄
videꝛ ꝙ cū ſm dicta ſanctoꝝ illi actꝰ ſunt pie-

Solo. tatis ꝙ pietas nō ſit ſpē vna. Solutio dicūt quidā
ꝙ pietas nō eſt ſpē vna ꝓpter inducta verba ſanctoꝝ
ꝛ ꝑcipue ꝟba Aug. poſita ſupius diſt. x. et. x. de tri.
Sed aliter dōm ꝙ pietas donū ſpē eſt vnū: ſed donū
pietatis ſm analogiā multiplr dicꝛ vt prius habitū
eſt. ꝛ dicendū ad argumētū ꝙ pietas donū hꝫ vnum
actū ꝑncipalē ꝛ ſubalē ſibi q̄ ē impēdere bonū inſigni-
to ꝑ imaginē dei. alij aūt ſunt nō ꝑncipales ſm ꝙ cō-
iungiꝛ alijs habitibꝰ cū qbꝰ habet aliquā ſilitudinē.

Arti. XVIII. Qualiter differat pietas a manſuetudine.

Q. Arg. ꝑmo. Uarto ꝛ vltimo q̄riꝛ qualr differat a māſue-
tudine ꝛ miſcōia. videꝛ aūt a māſuetudine nō
differre: qꝛ glo. Matth. 5. et. 6. reducit ad mā
ſuetudinē: q̄ pietas eſt māſuetudo vel mititas. Eadē
eñi nō videꝛ differre a miſcōia: qꝛ glo. 1. Tim. 4. re-
ducit ad miſericordiā. ꝛ ſilr. 33. Job. glo. ꝛ iſte gloſe

Solō ſup poſite ſūt nec hic oportet eas iterare. Solutio
facile eſt rñdere ad hec ſm ꝑdicta: qꝛ glo. nō intendit
ꝙ pietas ſit mititas vel miſcōia ſed ꝙ habeat cuꝫ eis
affinitatē. cū eñi duo ſunt de ꝯſtitutiōe pietatis. ſ. be
niuolētia ꝑ quā diffiniꝛ ex pte affectus quē informat

z obiectũ qḋ eſt imago ꝑciptte imerſa miſeriꝭ ex q̄bꝰ eſt indigētia vt iuuet. Ex parte affectꝰ accedit ad mititatē vel manſuetudinē cuius eſt beniuole affici circa omnes/ z nō ꝓuocare iniurijs. Ex parte autē effectus ſiue operis cõiungit miſericordie cum tamē ſubſtantialiter diſiuncta ſit ab vtraqꝫ/ vt per ea q̄ in primo ꝓbleumate dicta ſunt facile eſt videre.

De connexione virtutum que non ſeperantur.

Di.xxxvi
De cõnexione habituũ gratuitoꝝ.

8 Olet etiaz queri vtrũ virtutes ita ſint ſibi coniuncte vt ſeparatim nõ poſſunt poſſideri ab aliquo: ſed qui vnā habet omnes habeat? De hoc etiā Hierony. ait: Omnes virtutes ſibi herent vt q̄ vna caruerit omnibꝰ careat. Qui ergo vnā habet omnes habet. Qḋ quidē probabile eſt. Cum eñ charitas mater ſit omniũ virtutũ: in quocũqꝫ mater ipſa eſt. ſ. charitas z cuncti filij eius id eſt virtutes recte fore credũtur. Unde Aug. Ubi charitas eſt: q̄d eſt qḋ poſſit deeſſe? Ubi aũt nõ eſt: quid eſt qḋ poſſit ꝓdeſſe? Cur ergo nõ dicimus qui hāc virtutē habet omnes habet: cũ plenitudo legis ſit charitas: que quāto magis eſt in hoīe tanto magis eſt virtute preditus. quāto vero minus tanto minus ineſt virtꝰ: z quāto minꝰ ineſt virtus tanto magis ineſt vitium.

A 8 Olet etiā queri vtrũ virtutes ſint ſibi coniũcte] Hec diſtinctio diuidit ꝯ totũ tractatũ ꝑcedentē de habitibꝰ infuſis: quia hic q̄ritur de compatione boꝝ habituũ adinuicē. Et diuidit in tres partes ſm triplicē cõparationē in quarũ prima agit ḋ virtutum cõnexione in ſubiecto. In ſecũda querit vtrũ habite ſimul virtutes etiā neceſſario ſint pares/ z hec incipit ibi [Utrũ vero pariter oēs quis poſſideat] In tertia agit de relatione charitatis ad alias z ad opera preceptoꝝ ibi [Cumqꝫ duo ſunt ꝑcepta charitatis.

Arti. 1. An virtutes politice ſunt connexe.

i Ncidit autē triplex queſtio circa primā partē iſtius diſtinctiõis. Primo eñ querit vtrum virtutes politice cõnexe ſint: z ſi nõ ſint connexe politice Querit ſcḋo vtrũ theologice neceſſario ſunt cõnexe. Tertio ſi ſint cõnexe virtutes theologice

Arg.primo vtrũ etiā vitia vel pctā cõnexa ſint vel nõ? Ad ꝑmũ obijcit ſic. dic̄ Bern. in ꝑmo de ꝯſideratiõe ad Eugeniũ papā. Aduertere eſt ſuauiſſimũ quendā concentũ cõplexiuũ virtutũ atqꝫ alteram pendere ex altera ſicut hoc loco vides fortitudinis matrē eſſe prudentiā z nec fortitudinē eſſe quēlibet auſum quē nõ parturit

2° prudētia: ergo videt ꝙ virtutes ſint cõnexe. Item Bernā. ibidē. Modũ in omni virtute iuſticia querit/ prudētia inuenit/ vendicat fortitudo/ tēperātia poſſidet. cũ igitur hec neceſſaria ſint in q̄libet virtute vidē

3° tur politice virtutes eſſe cõnexe. Item Seneca dicit: Omne qḋ bene fit/ iuſte fit/ fortiter fit/ z tēperate: ſed cuiuſlibet virtutis opus bene fit: ergo iuſte fit fortiter z tꝑate: ergo in quolibet opere virtutis concurrũt quattuor virtutes/ z nõ poſſunt cõcurrere ad opꝰ niſi ſint cõnexe in ſubiecto operāte: ergo ſunt cõnexe.

Item Tullius: Si vnā de cornicis tuis amiſeris 4° poteris dicere ſuppellectilē tuam tibi ſaluam. ſi autē vnā de virtutibꝰ amiſeris/ nullā te habiturũ neceſſe eſt confitearis: ergo habita vna habent oēs/ z amiſſa vna amittũt oēs virtutes. Itē Hiero. ad Croma 5° ciũ. quattuor virtutes deſcribũt ſtoici ita ſibi eſſe cõnexas z mutuo coherētes: vt qui vnā nõ habuerit oībꝰ careat: z qui vnā habuerit oēs habeat. Item Aug. 6° ad Hiero. Mihi vident ſtoici falli q̄ ꝓficientē hoīem volunt habere oīno ſapientiā: ſed tunc ſolũ cum eſt ꝑfectus dicunt eũ eſſe ſapientē: ergo videt ꝙ ſm Aug. ꝓficiens z ꝑfectus ſit ſapiens, nõ aũt eſt oīno ſapiēs niſi ſit ſapiens ſm quālibet virtutem: ergo ipſe habet omnē virtutē: ergo qui vnā habet omnes habet: ergo virtutes ſunt cõnexe. Ad idem videtur eſſe ratio ſic 7° p rõnē obijcitur. ſicut ſe hȝ potētia ad potētiā ita habitꝰ potētie ſȝ inferiores potētie q̄ ſunt ptes aīe ſenſibilis ſič cõcupiſcibilis z iraſcibilis non ſunt ordinate z ꝑfecte niſi ꝑ rõnē ergo habitus ꝑficiētes eas nõ erunt perfecti ſine habitibꝰ perficiētibꝰ rõnem: habitus autē inferioꝝ ſũt temperātia z fortitudo z habitus rõnis ſunt prudentia z iuſticia: ergo temperātia z fortitudo ſunt cõnexe iuſticie z prudētie. Item prudētia eſt virtus ea qui 8° bus adiuuat ab hꝭ quibꝰ impedit ſagaciter eligens nõ autē eligat niſi in materia iuſticie vel temperantie vel fortitudinis: ergo prudētia nõ eſt ſine illis z eadē ratione nec iſte ſine iſta: ergo connexe ſunt virtutes.

Item circa difficile eſt omnis virtus: difficile ven- 9° dicat ſibi fortitudo vt dicit Bern. ergo fortitudo exigitur in quolibet opere virtutis; Item ſcire eligere 10 exigit in quolibet opere virtutũ zc̄. z hoc eſt prudentie: ergo prudentia requirit in quolibet opē virtutis. Simil'r cum opus cuiuſlibet virtutis ſit inter ſuperfluũ z diminutũ neceſſe eſt in q̄libet opere virtutis requiri tēperantiā. z cũ opus virtutis ſit vt debet. videtur adeſſe iuſticia: ergo videtur ꝙ omnes ſint ſibi cõnexe in quolibet opere virtutis. Item qui caſtus eſt 11° habet virtutē: ſed qui caſtitatē habet caſtus eſt: ergo qui virtutē habȝ virtuoſus eſt: g̃ nõ eſt vicioſus: ergo oīs qui caſtitatē habȝ nõ eſt vicioſus; ſed vicioſus eſt aliq̄s ab vno vitio: ergo nullũ vitiũ ineſt ei qui caſtitatem habet omnes virtutes habet: ergo connexe ſunt virtutes. Sed cõtra Aug. dicit ad Hiero. ꝙ non eſt diuina ſciā qua dicit ꝙ qui habet vnā habet oēs: g̃ videt ꝙ nõ neceſſario eſt vera. Itē politice virtutes generant ex actibꝰ. actus aũt diuiſi ſunt z diuiſim aſſunt: g̃ z habitus geniti ex illis: g̃ videt ꝙ nõ neceſſario ſimul ſunt virtutes. Itē aliq̄s in opere eſt caſtꝰ z auarus: ſed ab actibꝰ ſimilibꝰ ſiles habitus relinquũtur: g̃ innaſcit ei habitus caſtitatis z auaricie ſed cũ habitu auaricie nõ pōt ineſſe liberalitas: g̃ habēs caſtitatē nõ neceſſario habet liberalitatē nõ g̃ qui habet vnā habet oēs. Solutio dicendũ etiā inter plu- Solutio res ſunt contentiões. quidā eñ dicebāt ꝙ opationes nõ generāt virtutes; ſed eñ diſponũt aliquē ad ſuſcipiendũ z virtutes dant a ſubſtātijs ſepatis in ꝑfectiõe ſapiētie ſup̄ quattuor affectiões naturales. ſ. timorē/ ſpem/ gaudiũ/ z triſticiā ſiue perturbationē. Et dicebant ꝙ tres affectus ordinati manēt in ſapiēte in collatione z nõ ꝑturbatio ſiue triſticia q̄ nõ cadit in ſapientē/ z hec fuit opinio ſtoicoꝝ z accipiebant rõnē virtutis ſm ꝙ eſt vltimũ de re vel de potentia/ nec dice-

bant prudentē qui ſm qđ prudēs eſt niſi eſſet prudēs
vniuerſalr̄ q̄ ad actū oīs virtutis: ⁊ ideo iſti dicebāt
q̄ habita vna habent̄ omēs: ⁊ rō ipoꝝ potiſſima fuit
hec q̄ oīs virtus vel eſt in rōne vel a rōne/ vn̄ omnis
v̄tus pfecta rōnis eſt. nō eſt aūt pfecta rō ꝑut cōpetit
ſapiēti cui⁹ ē ordiare ⁊ nō ordiari niſi ſit pfectio in ſe ⁊
in ſubditis virib⁹. hoc aūt nō cōuenit per virtutē vnā
ſed per virtutē omniū: ⁊ iō dicebāt oēm virtutē opor
tere eſſe et pfectionē ſapiētie: cū aūt qui nō eſt ſapiēs
ſed exercet̄ in ope alicui⁹ virtutū dicebāt eſſe in diſpo
ſitione et nullā virtutē habere. eo q̄ opatio nō gene-
rat virtutē ſed dat̄ ab intelligētijs q̄ ſunt ſubſtātie ſe-
pate. ⁊ hoc accipit̄ ex v̄bis Aug. ſup inductis vbi di-
xit q̄ ſtoici ꝓficientē nolebant virtutē oīno habere ſed
pfectū ꝗm. q: v̄o Aug. hanc ſententiā nō approbat: iō
aliter dicendū eſt ſm Ariſto. in ethic. ſ. q̄ politice vir-
tutes generationē hn̄t ab opib⁹ ſi ſunt cōſuetudiales
vel ab experimento ⁊ tpe ſi ſint itellectuales: ⁊ q: gene-
rātia cōnexa nō ſunt/ iō virtutes cōnexionē nō habēt

Ad oēs au-ctoritates dr̄ Ad oēs aūt auctoritates q̄ primo iducunt̄ eſt vna
ſolutio. ſ. q̄ quedā ſunt generales act⁹ virtutū penes
quos nō diſtinguūtur ⁊ q̄ ad illos aliqđ eſt de q̄libet
in q̄libet virtute. eligibile eñ eſt in q̄libet: ſed hoc non
eſt prudētie ꝓpriū: ſimilr̄ difficile eſt in q̄libet: ſed hoc
nō eſt fortitudis ꝓpriū: ſed potius difficile circa mate
riā determinatā q̄ eſt paſſio illata ſm ſenſum tactus.
Similr̄ modus ſm ſupfluū ⁊ diminutū nō eſt in q̄li-
bet: ſed hoc nō eſt ꝓpriū tēperātie ſed poti⁹ in materia
paſſionū innatarū circa delectabile guſtus ⁊ tactus
Debitū etiā qđ eſt in q̄libet virtute nō eſt debitū iuſti
tie: ſed potius in materia ordinata ad ꝓximū ſm ius
naturale vel poſitiuū. Dicendū ḡ q̄ conceptus eſt i vir
tutib⁹ quo ad id qđ generalr̄ circuit omne opus: ſed
hoc habito nō neceſſario habent̄ v̄tutes oēs in ſpēali
q: hoc nō eſt virtutis alicui⁹ ſm ſpeciē niſi p adapta-
tionē: ſed eſt diſpoſitio media materie in q̄ poſtea pro

Ad 7m pria rōnē accipiat virtus hec vel illa. Ad id qđ obij
citur p rōnē dicendū q̄ hoc eſt verū: q: habit⁹ rōnis
regit habitū iraſcibilis ⁊ cōcupiſcibilis ſicut potētia
regit potētiā: ſed ex h̄ nō ſequit̄ q̄ habita vna habeat̄
alia niſi ſm quid: qui eñ caſtus eſt habet prudētiā q̄
ad electionē eius qđ exigit̄ ad caſtitatē ſed nō pruden
tiā ſimilr̄ ⁊ de fortitudine quoq3 nihil h3 ſm q̄ ꝓprie

Ad 8m fortitudo accipit̄. Ad aliud dicēdū q̄ prudētia pōt
haberi ſm qđ in vnaquaq3 diuiſim: ſed nō oportet q̄
habita aliq̄ illarū habeat̄ alia ſimilr̄ vel etiā q̄ habi-
ta vna habeant̄ alie: q: mixti ſunt ecōtrario operātes

Ad 9m et 10m Ad aliud dicēdū q̄ difficile ⁊ modus q̄ ſunt in ope
virtutis in genere nō ſunt ꝓprie fortitudinis ⁊ tēpe-
rantie niſi ſm qđ ⁊ p appropriationē: ⁊ iō nō oportet
q̄ ꝓpter illud habeant̄ ſimplr̄ ſed habent̄ ſm qđ tm̄.

Ad 11m Ad vltimū dicendū q̄ q̄ habet caſtitatē eſt caſtus:
ſed nō ſequit̄ q̄ ſit virtuoſus: q: v̄tuoſus dicit plus
q̄3 caſtitas. ſ. plenitudinē q̄ nō ineſt niſi p capiēdo oēs
ſpēs. vn̄ nō eſt ibi ꝓceſſus a ſpecie ad genus tm̄/ ſed a
ſpecie habitu ad habitū generis cū accidēte qđ eſt ha
bitudo pticipatiōis cū oib⁹ ſpeciebus: ⁊ iō nō valet ar-
gumētatio ſicut nec hic: iſte eſt hō: ergo ipe pticipat aial
ſm quālibet ſpeciem.

Arti. II. An virtutes theologice ſunt cōnexe.

B Ecūdo q̄rit̄ vtrū virtutes theologice ſibi ſint

Arg. p° ſic. cōnexe. videt̄ aūt q̄ ſic: pfectio eñ debet rnde-
re pfecto: pfectū aūt qđ eſt aia nō eſt ſine ptib⁹
viriū in vna ſub̄a vni vnitis: ḡ pfectio que eſt gr̄a non

2º eſt ſine virtutib⁹ vnitis in ſubſtātia grātie. Itē non
eſt cōuētio xp̄i ad belial: ḡ nō pōt aliq̄s ſimul eſſe vas
dei ⁊ vas diaboli: ſed per v̄tutē theologicā informa-
tā gratia eſt aliquis vas dei ⁊ templū: ergo ipe nō eſt
vas diaboli: ſed per qđlibet vitiū eſſet vas diaboli: ḡ
nullū vitiū habet: ſed vitia nō expellant̄ niſi p virtu-
tes oppoſitas: ḡ ipe habet oēm virtutē qui hab3 vnā
gratia informatā. Itē Aug. dicit q̄ impiū eſt a deo 3º
dimidiā ſperare veniā: ḡ qui veniā accipit peccati per
vnā virtutem expellentē peccatū ipe accipit veniā ſm
omnē virtutē qđlibet peccatū expellentē: ḡ qui habet
vnā habet omnes: ḡ qui habet charitatē habet perfe
ctionē ad meritū: ergo habet omne id q̄ pōt mereri: ſ3
hoc eſt q̄libet virtus: ḡ ipe habet quālibet virtutem.
Item Eſa. 16. ſup illud: Venter meus ad moab q̄- 4º
ſi cithara ſonabit. dicit glo. Cithara ſonū cōpoſitum
nō emittit etiā ſi vna chorda corrupta fuerit/ ſic ſpūs
vel venter ꝓphe ſi vna virtutū defuerit dulce melos 5º
nō reſonabit: ḡ oportet adeſſe oēs. Item Iaco. 2.
Qui offenderit in vno factus eſt omniū reus: ḡ ex op
poſitis q̄ habet vnā habet oēs. Itē ſup illud: Feci 6º
iudiciū ⁊c̄. dicit glo. a pte totū vt q̄ vnā hab3 oēs ha-
beat/ ⁊ q̄ vna caret omnib⁹ careat. Sed cōtra ſi q̄s Argu. pmo
h3 vnā h3 omēs: ſed xp̄s habuit vnā: q: charitatē: ḡ i 9riū q̄ nō
habuit fidem qđ falſum eſt. Eadē obiectio eſt de be 2º
atis q̄ hn̄t charitatē ⁊ nō habēt fidem. Si forte di Solo
catur q̄ hoc q̄n̄q3 dicit̄ qui h3 vnā h3 omnes intelligi
tur ſm ſtatū puri viatoris: tunc adhuc inſtantia eſt: Obiectio
q: innocēs habet charitatē ⁊ nō h3 penitentiā. Itē 3º
habēs charitatē nō neceſſario h3 virginitatē. Et ſi di Solo.
cat̄ q̄ v̄ginitas dicit virtutē cū ſtatu/ ⁊ virtus tali ſta
tu haberi pōt. Obijcit̄ adhuc de pſeuerātia ſine qua Obiectio
nō eſt ſalus. Conſtat q̄ qui h3 charitatē nō neceſſario
habet pſeuerantiā. Itē nos videmus expſſe q̄ qui 4º
habet fidē ⁊ ſpem nō neceſſario h3 charitatē nō ḡ ⁊c̄.
Itē creſcēte charitate decreſcit timor initial̄ ſic ſup 5º
ꝓbatū eſt i lr̄a: ḡ timor amittit̄ ⁊ eſt virt⁹ ſm q̄ virt⁹
generalr̄ accipit̄: ḡ nō q̄ h3 vnā ⁊c̄. Itē de q̄lib3 ſctō 6º
legit̄ q̄ nō eſt inuētus ſilis illi: hoc aūt nō pōt eſſe ſm
figurā corpis vel naturā: ḡ refert̄ ad virtutē: ḡ q̄libet
ſctūs h3 virtutē quā nō h3 alius nō ḡ qui ⁊c̄. So- Solo
lutio dicendū q̄ virtutes infuſe ⁊ formate cōnexe ſūt
ita q̄ vna hita hn̄tur oēs. Hui⁹ aūt cōnexionis tres
ſunt ſpēs. Prima ⁊ p̄cipua eſt ex gr̄a que eſt totū po-
tentiale ad virtutes: ⁊ ideo ſicut totius potētialis p-
fectio cōſiſtit in oib⁹ ptib⁹ ſil̄ ſumptis/ ⁊ in toto vni-
tis/ ita perfectio cōſiſtit in omnib⁹ v̄tutib⁹ ſimul ſum
ptis ⁊ in toto vnitis. qualr̄ aūt hoc fit ⁊ qualr̄ diffe-
rat a virtutib⁹ q̄re in ſcđo li. diſt. xxvj. et. xxvij. Ad h̄
ergo q̄ pfectio gr̄e ſit in eſſentia aīe ⁊ potētijs oportet
q̄ v̄tus oīs in gr̄a infundat̄. Secūda rō eſt ex chari-
tate q̄ eſt forma oīs v̄tutis in eſſe meritorio: ad h̄ aūt
q̄ formatū ꝓportionet̄ forme oportet q̄ oēs infundā
tur cū ipa ⁊ hoc etiā q̄liter fit q̄ charitas ſit forma ⁊ fi
nis v̄tutis ſup in tractatu de charitate notatum eſt.
Tertia rō cōnexionis eſt tacta i obijciēdo: hec ē gene-
ralis iuſticie iuſtificātis que nō pmittit ineſſe aliqđ vi
tium ⁊ cū vitiū nō expellat̄ formalr̄ niſi per virtutem
oppoſitam oportet ineſſe oēs v̄tutes. His habi- Ad primū
tis planū eſt rn̄dere ad obiecta in cōtrariū. Dicendū qđ ē in 9riū
eñ ad pmū q̄ q̄ h3 vnā h3 oēs ſm hoc q̄ eſſētiale ⁊ pfe et 2m.
ctiōis ē i eis ⁊ q̄ ad h̄ xp̄s habuit fidē q: habuit cogni
tionē q̄ pfectiōis eſt i fide/ ⁊ habuit cōprehēſionē q̄ ſic
pfectio reſpondet ſpei. Ad aliud dōm q̄ pnia dicit
virtutē que mouet̄ ad deſtructionē peti cum accidēte Ad primā
qđ eſt dolor cōmiſſi. vn̄ quo ad ſubſtātialē actū eſt in obiectionē

innocētē ⁊ ab hoc accidēte imponit nomen penitētie ⁊ ideo penitētiā nō dicit̄ habere licet habeat ſubſtan-
Ad 3m tiā virtutis penitētie. Ad aliud dicendū ꝙ virgini tas etiā noīat cōtinentiā cū accidēte ex parte corꝑis/⁊ nō eſt neceſſe iſtud accidēs adeſſe cū q̄libet virtute licʒ
Ad ſecūdā obiectionē. aſſit virtus. Ad aliud dicendū ꝙ ꝑſeuerantia dicit̄ dupl'r ſcʒ ꝓpoſitū ꝑſeuerādi ⁊ habit⁹ mouēs ad ꝑſeue randū/⁊ iſte habet̄ cū q̄libet ṽtute. Aliter dicendū ꝙ ꝑſeuerātia eſt ↄſeruātia in bono ſm actū/⁊ hec nō da tur niſi in vltimo inſtāti vite: ⁊ iō id nō eſt virtus ſed donū in fine a deo datū/⁊ hoc nō neceſſe eſt habere cū
Ad 4m q̄libet ṽtute. Ad aliud dicendū ꝙ intelligit̄ de vir- tutib' formatis nō informib'. fides aūt ⁊ ſpes q̄ ſine
Ad 5m charitate habent̄ ſunt informes ⁊ nō formate. Ad aliud dicendū ꝙ creſcēte charitate decreſcit imꝑfectio timoris: ſed eſſentia timoris dn̄i ꝑmanet in ſeculū ſe- culi ⁊ hoc qual'r ſit ſup̄ in q̄ſtiōe de timore habitū eſt.
Ad 6m Ad vltimū dōm ꝙ h̄ dr̄ de ſctis q̄ ad vſū ⁊ nō q̄ ad habitū virtutis: vel dr̄ ſm quoſdā ſm donū gr̄e gra- tis date ⁊ nō gratūfaciētis: ſʒ p̄ma ſolutio ꝓbabilior eſt ⁊ magis cōpetens dictis ſanctoꝝ.

Arti. III. An etiam vitia ſunt cōnexa.

Ertio querit̄ vtrū vitia ſint cōnexa ſicut ṽtu- tes. videt̄ autē ꝙ ſic: q̄ ſicut opa bona ⁊ ṽtu- tes radicē habēt charitatē: ita mala hn̄t libidi nē ex q̄ oriunt̄: ḡ ſicut ṽtutes cōnexe ſūt ꝓpter radicē charitatis: ſic vitia cōnexa ſunt per libidinis radicem
Arg. primo ꝙ ſic.
2o Item ſi ineſt alicui vitiū nulla virtutū ineſt: ḡ ineſt priuatio oīs virtutis: ḡ illi cui ineſt general'r priuatio oīs virtutis illi ineſt general'r omne vitiū: ḡ q̄ hʒ vnū vitiū hʒ omne vitiū: ḡ vitia ſunt cōnexa ſicut ṽtutes.
3o Itē qui offendit in vno factus eſt oīm reus: nō aūt reus eſt oīm niſi ꝑ vitia oppoſita oīb': ḡ ineſt ei omne
4o vitiū: ḡ ſunt cōnexa vt videt̄. Itē ſi ineſſet aliq̄ vir- tus ⁊ aliqđ vitiū ſimul eſſet aliq̄s bonus ⁊ mal⁹. hoc aūt eſſe nō pōt: ḡ q̄ malus eſt vniuerſal'r eſt malus nō aūt vniuerſal'r eſt malus niſi ſm qđlibet vitiū: ḡ ha-
Rō in ↄtrīū bet qđlibet vitiū: ḡ ſunt cōnexe. Sed cōtra ſi con- nexa ſunt vitia: ḡ infundunt̄ aliquo vno infuſo qđ fal ſum eſt: q2 nō infundūt̄ ſed cauſant̄ a nobis: ḡ nullū vitiū eſt qđ nō cauſet̄ ab operib' nr̄is: ſed noſtra opa ſunt diuiſa: ḡ ⁊ vitia: nō ergo hīto vno habent̄ oīa: ⁊ quia ad hoc leuale eſt obīcere ſufficit qđ obiectum eſt.

Solutio Solutio dicēdū ꝙ vitia nō ſunt cōnexa ꝓpter cām q̄ tacta eſt in vltia obiectiōe: q2 .ſ. cauſant̄ ab opib' di uiſim quoꝝ vno habito nō habet̄ reliquū: ⁊ iō nec vi tia relicta ex illis ſibi ſunt cōiuncta ita ꝙ vno inherē-
Ad primū. te inhereat aliud. Ad primū ḡ dicendū ꝙ libido nō eſt vni⁹ rōnis: q̄ eſt i vitijs: ſʒ poti⁹ diſtinguūt̄ ſm de lectabilia obiecta q̄ diuerſa ſūt ſm rōnē: ſʒ nō ſic ē de charitate: q2 charitas ē amor ſūmi boni qđ ſp̄ vnū et
Ad 2m idē ē i q̄cūq3 amet̄: ⁊ iō vnit i ſe ṽtutes Ad aliđ dōm ꝙ nulla ṽtutū formataꝝ ꝑ gr̄am ineſt ei cui ineſt vnū vitiū. ſʒ cū dr̄ ꝙ iſte p̄uat⁹ ē oī ṽtute. Dōm ꝙ duplex eſt p̄uatio ſic etiā i naturis: qn̄q3 ei p̄uatio nō fundat̄ niſi in materia: ⁊ abſentia forme ſic ē vis i naturalib' formis qn̄ vni⁹ forme abſentia ⁊ pn̄tia facit mutatio nē: qn̄q3 aūt fūdat̄ i forma ↄtria: ſic ſi dicam⁹ ex n̄ hoīe fit hō ſignificam⁹ ꝑ nō hoīem formā ↄtiā qđ ſonat pri uatione ſubiectū hūanitatis ſine forma ⁊ non formā ↄtiā hūanitati. Cū aūt dicim⁹ ex nō albo fit albū ſig̃- mus ꝑ nō albū mediū vel nigredinē qđ cōparū ad al- bū ē nigrū/⁊ tūc p̄uatio pōit formā ↄtiā: ita dicim⁹ p̄ uatū vl'r ṽtute formata/ita tn̄ ꝙ nō ſupponunt̄ vitia ↄtria ſʒ nudū ſubiectū: ⁊ ex illa vl'i p̄uatiōe nō pōt iſer ri ꝙ inſūt vitia: q2 illa p̄uatio nō ponit vitiū ſʒ nudū ſubiectū nō hn̄s ṽtutē. Ad aliđ dōm ꝙ q̄ offēdit in Ad 3m
vno fact⁹ ē oīm re⁹ q̄ ad penā dāni ⁊ nō q̄ ad hit⁹ rea- tuū oīm vl' penas ſēſibiles. i. amittit ṽtutes obediē- tie oīm p̄ceptoꝝ rn̄dētes: ſʒ tn̄ nō ex h̄ ponūt̄ ↄtia ṽtu tū vt dictū ē: ⁊ iō nō oʒ vitia eē ↄnexa. Ad aliđ dōm Ad 4m
ꝙ nulla ṽtus formata ineſt etiā ei q̄ vnū hʒ pctm̄: ⁊ iō ſimpl'r ē mal⁹: ſed nō oportet ꝓpter hoc ineſſe ↄtiū cu- iuſlibet ṽtutis ſm ſpeciē/⁊ hui⁹ cā iam aſſignata eſt.

Si cūcte ṽtutes pit' ſint i q̄cūq3 ſūt

Vtrū ṽo piter q̄s oēs poſſideat virtutes: an alie magis alie min⁹ i aliq̄ feruēāt qđ ē: Qui buſdā eī videt̄ ꝙ alie magl' alie min⁹ habeāt ab aliquo ſic ī Job patiā emicuit: ī dauid hu militas: ī moyſe māſuetudo: q̄ etiā cōcedūt magis aliquē mereri ꝑ aliquā vnā ṽtutē q̄ ꝑ aliā: ſic eā pleni⁹ hʒ q̄ aliā. Nō tn̄ magl' ꝑ ali quā mereri dicunt q̄ ꝑ charitatē: nec aliquā pleni⁹a quoq3 hr̄i q̄ charitatē. Alias ḡ magl' ⁊ alias min⁹ i aliquo eē dicūt: ſʒ nullā pleni⁹ charitate q̄ ceťas gignit. Haſq3 dicūt eē mul- tas facies q̄s mēorat apl's dicēs: Ex ꝑſonis 2. Coꝛ. 1.
multaꝝ facieꝝ ⁊c̄. Alij veri⁹ dicūt oēs ṽtutes ⁊ ſil'es ⁊ pares eē ī quocūq3 ſūt. vt q̄ ī vna al- teri par extiterit: ī oīb⁹ eidē eq̄l'ſit. Vn̄ Aug. Virtutes q̄ ſūt ī aīo hūano: q̄uis alio ⁊ alio mō ſingl'e ītelligant̄: nullo mō tn̄ ſeꝑant̄ abin uicē: vt q̄cūq3 fuerit eq̄les. ṽbi gr̄a: ī fortitu- dine: eq̄les ſūt ⁊ prudētia ⁊ iuſticia ⁊ tēperā- tia. Si eīn dixer' eq̄les eē iſtos ī fortitudie: ſʒ illū p̄ſtare prudentia: ſeq̄t̄ vt hui⁹ fortitudo min⁹ prudēs ſit: ac ꝑ h̄ nec fortitudie eq̄les ſt q2 ē illi⁹ fortitudo prudētior: atq3 ita de cete ris ṽtutib⁹ iuenies: ſi oēs eadē ↄſideratiōe ꝑ curras. Ex his clareſcit oēs ṽtutes nō mō eē ↄnexas ſʒ etiā pares ī aīo hoīs. Cū ḡ dr̄ aliq̄s aliq̄ p̄eminere ṽtute vt abraā fide: iob patiā ſm vſus exťiores accipiēdū ē: vel ī cōꝑatiōe alioꝝ hoīm: q2 vel hūilitatis hitū marie pre fert: vel op⁹ fidei: vel alicui⁹ ceteraꝝ ṽtutū p̄cipue exeq̄t̄. Vn̄ ⁊ ea p̄ alijs pollere vel int' alios hoīes ſingl'arit' excellere dr̄: ſm hūc mo dū. ſ. ſm rōnē actuū exťerioꝝ vt alibi Aug. dicit in aliq̄ aliā magis eē ṽtutē aliā min⁹: ⁊ vnā ineſſe virtutē ⁊ nō alterā. Ait eīn ſic: Cla riſſima diſputatiōe tua ſatis apparuit nō pla- cuiſſe autorib⁹ nr̄is: imo ṽitati ipī oīa paria eſſe pctā: etiā ſi h̄ de ṽtutib⁹ veꝝ ſit: q2 ⁊ ſi ve rū eſt eū q̄ hʒ vnā oēs ṽtutes hr̄e: ⁊ eū q̄ vnā nō hʒ nullā hr̄e: nec ſic pctā ſunt paria: q2 vbi virt⁹ nulla ē: nihil rectū eſt: nec tn̄ iō nō ē pra uo praui⁹ diſtortoq3 diſtorti⁹. Si aūt qđ puto eſſe veri⁹ ſacriſq3 lr̄is cōgruēti⁹: ita ſūt aīe in

tentiões vt corpis mēbra. q nõ videant locis
ſed q ſentiant affectib⁹: τ ali⁹ illũinat āpli⁹:
alius min⁹: alius oĩno caret lũine: pfecto vt
qſq illuſtratiõe pie charitatis affect⁹ eſt: in
alio actu magis: ĩ alio min⁹ ĩ aliq nihil. ſic oĩ
a põt hre aliã: τ aliã nõ habere τ aliã magis
aliã min⁹. Nã τ maior eſt ĩ iſto charitas q̃ in
illo: τ iõ recte poſſum⁹ dicere τ aliq in iſto:
nulla ĩ illo: q̃tũ ptinet ad charitatẽ q̃ pietas
eſt: τ in vno hoĩe q̃dẽ q maiorẽ habeat pudi-
citiã q̃ patiẽtiã: τ maiorẽ hodie q̃ heri ſi pfi-
cit in ea: τ adhuc nõ habeat cõtinẽtiã τ habe-
at nõ paruã miſc̃diam. Et vt generalr breui-
terq cõplectar quã de virtute habeo notio-
nẽ: virt⁹ eſt charitas q̃ id qõ diligendũ eſt di
ligit: hec τ in alijs maior eſt in alijs minor: τ
in alijs nulla eſt. pleniſſima ṽo q̃ iã nõ poſſit
augeri q̃diu ħ hõ viuit in nemie eſt. Hic inſi-
nuari videt: q aliqs ea rõne poſſit dici habe-
re vnã virtutẽ magis q̃ aliã: qꝛ p charitatem
magis afficit in actu vnius virtutis q̃ alteri⁹
τ ppter differentiã actuũ ipas virtutes ma-
gis vel minus habere dicit. Põt τ aliq̃n non
habere. cũ tñ ſimul oẽs τ pariter habeat q̃tũ
ad mẽtis habitũ vel eſſentiã cuiuſq. In actu
ṽo aliã magis aliã min⁹ hꝫ. aliã etiã nõ habꝫ
vt vir iuſtus vtens cõiugio nõ habet contineñ
tiam in actu quã tñ habet ĩ habitu. Cur ergo
non dicant paria pctã? Forte qꝛ magis facit
cõtra charitatẽ q̃ graui⁹ peccat: min⁹ q̃ leui⁹
Nemo em̃ peccat niſi aduerſus illã faciendo
Rom. 13. q̃ eſt plenitudo legis. Ideo recte dicit: Qui
Jacobi. 2. offenderit in vno factus eſt oĩm reus. i. cõtra
charitatẽ facit in qua pendent omnia.

Arti. IIII. An virtutes ſunt pares vel equales.
D Einde querit de hoc qõ dicit [Utrũ ṽo pari-
o ter qs poſſideat oẽs ꝛc.] Incidũt aũt hic due
queſtiões circa iſtã partẽ quaꝝ prima eſt. Si
formate ṽtutes ſint pares vel eq̃les. Scđa verũ intẽ
Arg. primo ſa vna intendat alia. Ad primũ obijcit ſic in lrã ha
bet q cardinales ſunt pares: g̃ multo magis theolo-
2º gice. Itẽ ſup habitũ eſt q ſi fides/ſpes/charitas/τ
3º opatio ſunt equalia: ergo τ alie ṽtutes. Itẽ ſi vna
virtutũ eſſet fortior vel melior alia in eodẽ hoĩe melio
rem faceret hoĩem/τ magis merentẽ q̃ alia: g̃ idẽ hõ
bonus τ melior eſſet τ magis τ minus dignus vita
eterna qõ eſt incõueniens: g̃ videt q virtutes ſunt pa
4º res. Item oẽs ſimul infundunt: ſi autẽ non pares
eſſent quãdo infundunt oporteret q illud incremen-
tũ qõ habet vna ſup aliam/aut eẽt ex parte cauſe effi-
cientis/aut ex parte ſubiecti/aut ex pte gratie in qua
infundũtur. conſtat q nõ ex parte efficientis: qꝛ deus
qui eſt cauſa efficiens virtutis infuſe equaliter ſe ha-
bet ad virtutes quas ſimul infundit: g̃ quantã creat
5º vnã tantã creat aliã. Item ſi ex pte ſubiecti eſſet in-
crementũ cũ continue ſint in ſubiecto ꝯtinue creſcerẽt
qõ falſum eſt. ſi autẽ ex parte gratie tunc oporteret q

idem hõ haberet maiorẽ ſm vnam virtutẽ q̃ ſm aliã
τ ſic eſſet magis τ minus gratus ſm diuerſas ptes
anime/τ hoc ridiculũ eſt: qꝛ deo equaliter grate ſunt
omnes partes aie cuiuſlibet hoĩs. Sed cõtra hoc Rõ in ꝯtrã
eſt qõ ſup habitũ eſt diſtinctiõe. xxxv. q multi pollẽt prima.
fide τ nõ ſcientia τ tamẽ ſciẽtia eſt donũ τ virt⁹ gene-
raliter ſumpto noĩe virtutis: ergo virtutes nõ ſunt
pares vel equales. Item. i. Cor. 14. Nunc autẽ 2ª
manẽt fides/ſpes/charitas tria hec: maior autẽ hoꝝ
eſt charitas: ergo nõ eſt equalis alijs. Solutio di- Solutio
cendũ q ṽtutes pares ſunt in eſſentia τ in formatio- ad totum.
ne gratie in eſſentia: qꝛ ſimplices ſunt eodem genere
ſimplicitatis τ in vna quãtitate gratie in eodẽ hoĩe.
in formatiõe aũt gratie: qꝛ gratia gratũfaciens eq̃-
liter informat oẽs: ſed in quattuor alijs eſſentiã vir-
tutis cõſequẽtibꝰ ſũt inequales/τ primũ eſt de digni
tate: quia charitas eo q nõ excidit maior eſt in oĩbus
τ dignior: ſcđm autẽ q eſt in generalitate forme τ fi-
nis τ efficientie: τ ſic iterũ charitas eſt maior: qꝛ ipſa
generalr mouet ĩ opere meritorio qõ nõ facit alia vir
tus/τ ipſa eſt forma τ finis virtutũ/τ quo ad hoc eſt
maior. Tertiũ eſt radicatio in ſubiecto: qꝛ ad hoc opa
tur diſpoſitio per opus/τ opus omniũ nõ eſt equali-
ter frequẽs: τ ideo vna quecũq frequẽtius eſt in ope
magis radicata eſt q̃ alia. Quartus modus eſt vſus
qꝛ nõ oportet vt virtutes que equaliter inſunt ſm eſ
ſentiã inſint etiã equaliter ſm vſum. Dicendũ ergo ad
primũ q intelligit q̃ ad vſum. Ad aliud dicendũ q in
telligit quo ad dignitatẽ τ ſic patet ſolutio ad totũ.

An vna virtute intẽſa intendãtur omnes Arti. V.
τ an ſola charitas ſufficit ad ſalutem. E

Ecũdo q̃rit vtrũ vna intenſa oẽs intendant
o τ videt q ſic: detur em̃ q vna intenſa alia nõ Arg. primo
intendat tũc pñt virtutes eſſe impares τ hoc q ſic.
eſt cõtra ſup probata: g̃ neceſſe eſt q vna intenſa inten
dat alia. Itẽ intenſio virtutũ nõ eſt niſi p intenſio- 2º
nẽ gratie: ſed gratia eſt in ſingulis virtutibꝰ: ergo eq̃li
ter intendit in ſingulis. Itẽ virtus nõ intendit ni- 3º
ſi a deo ꝓpter meritũ vt ſup ꝓbatũ eſt ſepe: ſed de⁹ eq̃
liter ſe habet ad oẽs virtutes τ meritũ quo ad hoc qõ
eſt elicere oẽs actus meritorios equalr eſt omniũ vir
tutũ: ergo cũ cauſe intẽſionis equaliter ſe habeant ad
oẽs virtutes equaliter intendi vident. Itẽ ſi ꝓpter 4º
ꝯnexiões ĩ gr̃a τ ꝓpter vinculũ charitatis neceſſe eſt vt
vna hita habeant oẽs ꝓpt eaſdẽ cauſas videt neceſſa-
riũ vt vna intẽſa itendat oẽs. Itẽ Aug. i. vij. de tri. 5º
Uirtutes q̃ ĩ hũano aĩo ſunt licꝫ diuerſis ſingul mo-
dis itelligãt: tñ ab inuicẽ nõ ſepant: ſꝫ ſũt eq̃les ſpĩ: g̃
vna intẽſa neceſſe ẽ aliã intẽdi: qꝛ aliter fierẽt ineq̃les
Sꝫ ꝯ intẽſio videt eẽ ex ope τ nõ videt eſſe eq̃l opa- Argu. 2º in
tio oĩm: g̃ nec eq̃liter ſũt intẽſe ṽtutes. Itẽ rõ q̃ po- ꝯtrã q non
nit q vna intenſa intẽdat alia ex charitate q̃ eq̃lr in- primo.
formet eas nõ videt valere: qꝛ in cõpabilibꝰ ita vide- 2º
mus q duo cõbuſtibilia eq̃lr nõ calefiũt ab eodẽ igne
equaliter diſtante: g̃ etiã in virtutibꝰ ſic eſſe põt q vna
plus recipit de calore charitatis q̃ alia. Itẽ ſup ha 3º
bitũ eſt q creſcẽte charitate creſcat ſapiẽtia/τ decreſcat
timor: g̃ timor τ ſapientia ſunt virtutes inequales.
Item in diuerſis hoĩbꝰ ſunt ṽtutes nõ equales: g̃ 4º
etiã in eodẽ hoĩe pñt eſſe inequales. Ulteri⁹ iuxta Queſtiũcla
h q̃rit vtrũ ſola charitas ſufficiat ad ſalutẽ ſine alijs/τ Ar. pº q ſic
videt q ſic: qꝛ penes eã ſolam cõſiſtit meritũ τ quãti-
tas meriti: g̃ videt q alie ſupfluant cum nõ habeant
niſi ad merendum. Item dicit Auguſtinus q ſola 2º

charitas diuidit inter filios regni ⁊ filios pditionis:ergo
3o alie pro nihilo habent. Itẽ in ſequenti parte diſtin-
ctionis habet ꝙ ipſa ſola cõplet legẽ: ⁊ ſi nõ valeam⁹
oĩa volumina euoluere ꝙ habeamus charitatẽ q̃ im
plet totũ:ergo ſola ſufficit ⁊ omnes alie virtutes ſuꝑflu-
Solutio unt vt videt. Solutio dicendũ ad primã partem
cõis ad oĩa iſtius diſputationis ꝙ vna virtute intenſa oẽs alie i
ꝑmo oba. tendunt quantũ ad aliquẽ modũ. ⁊ quãtũ ad aliũ
modũ poteſt vna intẽdi ſine alia/ſi cõparet virtus ad
cauſã efficientẽ/ vel ad efficaciã merẽdi. vel ſi cõſidere
tur in ſuba nõ poteſt vna intendi ſine alia. ſi aũt com-
paret ad radicationẽ in ſubiecto põt vna intendi ſine
alia:q2 hoc eſt ex ope in q̃ virtutes neceſſario nõ ſunt
cõnnexe:ſed diuerſimode. ⁊ ꝑ hoc patet ſolo ad om̃ia
alia q̃ obijciunt de prima pte queſtiõis:q2 ſm hãc di
Ad primũ ſtinctionẽ ꝓcedunt argumẽtationes Ad primũ em̃
qđ eſt in 2m qđ cõtra obijcit dm ꝙ ſm opationẽ intẽdit virt⁹ nõ
2o loco. ſm radicationẽ in ſubiecto:⁊ hoc bene cõcedit. ſic em̃
Ad 2m intendit vna virtus nõ alia intenſa. Ad aliud dicẽ
dũ ꝙ non eſt ſimile q2 ligna ⁊ alia inequalit̃ ſe hñt ad
receptiõnẽ ignis. ſed virtutes equalit̃ ſe hñt ſm ꝙ in-
Ad 3m fuſe ſunt ad informationẽ charitatis. Ad aliud di-
cendũ ꝙ timor nõ decreſcit in ſubſtãtiali ſibi inquan-
tũ eſt donũ ſpũſſancti:ſed q̃ ad imꝑfectionẽ. ſicut alibi
Ad 4m dictũ eſt ſepius. Ad aliud dicendũ ꝙ virtutes i di
uerſis honoribus nõ habẽt colligantiã in vno q̃ creſcẽ-
te creſcant. ſed in homine vno colligant in gra ⁊ cha-
Ad q̃ſtiũcu ritate. ⁊ ideo intenſe illis neceſſe eſt oẽs intẽdi Ad
lã ⁊ ad oĩa id qđ vlterius querit dñm ꝙ charitas ſufficiat vt mo
obiecta tor:ſed ad motũ exigit nõ tm̃ motor vlis:ſed etiã pti
cularis ꝑ quẽ ſpecificet actus:⁊ huius ſimile eſt i na-
tura/etiã in hoie. In natura em̃ vlr in generatõe mo
uet ſol:ſed ad generationẽ hui⁹ vel illius oportet etiã
eſſe motorẽ pticularẽ in hoc vel in illo:vt faba vel piſa
In hoie aũt mouet rõ in mechanicis vel volũtas:ſz
ad motũ pedis vel manus exigit etiã motor pticula-
ris manus vel pedis. Itẽ in motu meritorio eſt mo-
tor vlis charitas:ſed exigunt motores ſpecificantes
actus:ſicut fidei ſpei tpantie ꝑ quos meremur. ⁊ per
hoc patet ſolo ad totũ:q2 iſte rõnes q̃ inducunt nõ cõ
cludũt niſi de vi motoria vniuerſali:⁊ nõ de vi mo
toris particularis.

Repetit de charitate vt addat q̃modo tota lex ex ea pendet.

Cũ duo ſint p̃cepta charitatis in quib⁹ (vt p̃-
taxatũ eſt) tota lex pendet ⁊ prophete aduer
Math. 22. tendũ eſt quomodo hoc fit cũ in lege ⁊ ꝓphe
tis multa fuerint cerimonialia mãdata quaſi
ad charitatis ſanctificationẽ ptinuiſſent: vi-
derent nondũ debuiſſe ceſſare. Quia ꝟo nõ
iuſtificationis gratia quã facit charitas inſti
tuta ſunt ſed in figura futuri ⁊ in onus poſita
ideo clareſcẽte veritate ceſſauerũt velut vm
bra. verũtñ ⁊ ipſa cerimonialia ſm ſpiritualẽ
intellectũ quẽ cõtinent: ⁊ omnia moralia ad
charitatẽ referunt. Pertinent em̃ omnia ad
decẽ mandata in tabulis ſcripta vbi omnium
ſumma perſtringit: ex quibus cetera emanãt
ſicut in ſermone domini octo virtutes pmit-
tunt ad quas cetera referunt. ⁊ ſicut ad decẽ
mandata decalogi cetera referunt: ita ⁊ ipſa
decẽ ad duo mandata charitatis ptinẽt. Oĩa
ergo ad duo mandata charitatis pertinent.
quia ꝑ charitatẽ implent: ⁊ ad charitatẽ tan-
q̃ ad finẽ referri debẽt. vnde Aug. Totã ma
gnitudinẽ ⁊ amplitudinẽ diuiniorũ eloquiorũ
poſſidet charitas qua deũ primũq; diligim⁹
que radix eſt omniũ bonoꝝ. Ubi veritas ait Math. 22.
In his duobus mandatis vniuerſa lex pẽdet
⁊ ꝓphete. Si ergo nõ vacat omnes paginas
ſanctas perſcrutari: omnia inuolucra ſermo-
nũ euoluere. tene charitatẽ vbi pendẽt om̃ia
quia perfectio eſt ⁊ finis omniũ. tunc em̃ ⁊ p̃-
cepta ⁊ cõſilia recte fiunt cũ referunt ad dili-
gendũ deũ ⁊ proximũ propter deũ. qđ ꝟo ti-
more pene vel aliqua intentiõe carnali fit vt
nõ referat ad charitatem nondũ fit ſicut fieri
oportet q̃uis fieri videat. Inimicus em̃ iuſti
cie eſt qui pene timore nõ peccat. Amic⁹ ꝟo
iuſticie qui eius amore nõ peccat. Omniũ er
go hec ſũma ẽ vt itelligat legis ⁊ oĩm diuinaꝝ
ſcripturaꝝ plẽitudo eẽ dilectõ dei ⁊ ꝓximi.

An teneamur implere decalogum quo ad Arti. VI
opus ⁊ modum operis.

Einde querit circa tertiã partẽ iſtius diſtictõ
nis que incipit ibi: [Cũ duo ſint p̃cepta. ⁊c.]
Et eſt queſtio pͥncipalis hic vtrũ modus ſit in
p̃cepto vel opus ſolũ: hoc eſt querere vtrũ teneamur
implere decalogũ ſolũ quo ad opa que ſonãt p̃cepta:
aut teneamur implere decalogũ quo ad opus ⁊ mo-
dũ opis/vt in charitate faciamus. hoc em̃ videt velle Arg. primo
iſta litta: ⁊ ſepe habitũ eſt id qđ habet. 1. Timoth. 1. ꝙ
finis p̃cepti ẽ charitas. ⁊ dicit gloſa ꝙ dr finis ꝯſuma
tiõis:ergo nõ implet ꝑfecte lex decalogi ſine charitate. te
nemur aũt ad ꝑfectã legis impletionẽ: ergo tenemur ad
modũ vt ex charitate impleamus Itẽ Math. 19. 2o
Si vis ad vitã igredi ſerua mãdata: ergo obſeruatõ mã
datoꝝ introducit ad vitã: ſed nõ introducat niſi ꝑ cha
ritatem:ergo ex charitate debẽt impleri: ergo modus eſt in p̃-
cepto. Itẽ Deut. 6. Diliges dñm deũ tuũ ex toto 3o
corde tuo. cõſtat aũt ꝙ hoc eſt p̃ceptũ legis/⁊ referen-
dũ eſt ad opus: ⁊ nõ niſi ad opus decalogi: ergo decalo-
gus implendus eſt in illo: ergo tenemur ad modũ Itẽ 4o
deformatio opeꝝ eſt in ꝓhibitiõe: ergo ab oppoſito for-
ma eſt in p̃cepto. Itẽ Math. 5. Niſi habundauerit 5o
iuſticia veſtra pluſq̃ ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ non intra-
bitis in regnũ celoꝝ. ſed cõſtat ꝙ illi opera faciebant:
ergo nos tenemur ad modũ. Item Jacobi. 2. Qui of- 6o
fendit in vno factus eſt omniũ reus. gloſa. i. in chari-
tate: ergo charitas eſt in precepto/⁊ ipſa eſt modus: ergo
modus eſt in p̃cepto. Sed cõtra dicit aug. ⁊ Hie- In ꝯriũ p̃o
ro. ꝙ anathema ſit q̃ deũ dicit p̃cepiſſe impoſſibile im
pleri: ergo nihil eſt in p̃cepto qđ nõ ſit in poteſtate noſtra
ſed habere charitatẽ non eſt in poteſtate noſtra: ergo
nõ eſt in precepto. Item virtutes non ſunt in pote 2o
ſtate noſtra: ergo nec mot⁹ earum: ergo nõ tenemur
opa facere cũ motu virtutis Itẽ aliquis amat deũ 3o
naturali dilectiõe: ⁊ cõſtat ꝙ non peccat diligendo. ſi
aũt teneretur ex charitate diligere ipſe peccaret: ergo nõ

4° tenemur ad modū. Jtē aliqs exiſtēs i mortali pctō
bonorat parētes cōſtat ꝙ nō peccat.ſ ꝑ pon⁹ abſoluit
5° a mādato:ḡ nō tenebaꝫ facere ex charitate. Jtē au
gu. dicit ꝙ declinare a malo ſemꝑ vitat penā:ḡ nō me
remur penā:ḡ q̄ declinat ſtari i mortali pctō abſoluit
a ꝓhibitōe illa:ḡ nō tenebaꝫ ille implere ex charitate
Solutio Solō dicēdū ꝙ circa illā queſtionē ſunt magnorū
opiniones diuerſe:ꝛ quantū poſſum recolere ſunt di
cta magiſtroꝝ diuerſa circa hāc materiā quadrupli-
Prima opinio citer. Quidā eīn dicūt ꝙ modus eſt in ꝓcepto:ꝛ illi
diuiduntꝫ in duas opniōes. dicūt eīn quidā ꝙ imple-
re decalogū tantūmodo eſt ꝓceptū affirmatiuū:ꝛ ob-
ligat ſemꝑ/ſed nō ad ſꝑ. obligat aūt ꝓ tpe ꝛ loco:ꝛ ad
id tēpus ad qd̄ hō teneꝫ qñ hēt charitatē:ꝛ aduertit
ꝙ ex charitate teneꝫ implere. ꝛ illis facile eſt reſpon-
dere obiectis:q2 dicunt ꝙ nō obligaꝫ hō adimplere:
q2 licet hō obligatus ſit facere ex charitate. nō tñ te-
neꝫ ſoluere ꝛ adimplere niſi cū habet eā. ꝛ tunc nō eſt
2ª ei impoſſibile ex charitate implere mādatū. Alij di
Ad primā cunt ꝙ hō teneꝫ ad modū ſꝑ ꝛ ad ſemꝑ. Et ad ꝓmū
ꝛ 2am q̄ 2° qd̄ obijciꝫ cōtra dicūt ꝙ licet hoī impoſſibile ſit habe
obr in ꝯtrū. re charitatē ex ſe:tñ poteſt facere aliqd̄ q̄ habito habe
bit charitatē. ꝛ ita quodāmō impoſſibile eſt hēre chari
Ad 3m tatē. ꝛ eodē modo rñdent ad ſcōm Ad tertiū dicūt
ꝙ diligens deū naturali dilectiōe ex hoc nō peccat ꝙ
Ad 4m diligit:ſed ex hoc ꝙ formā obmittit. Ad aliō dicūt
quidā ꝙ abſoluiꝫ iſte ab ope opato: ſed q2 nō fecit vt
Ad 5m. debuit:ideo peccauit. Ad vltimū dicunt ꝙ vitat pe
nā q̄ debeꝫ trāſgreſſioni ille q̄ vitat pctm̄ cōmiſſionis
ſed nō vitat penā q̄ debeꝫ omiſſiōi ex h̄ ꝙ omittit mo-
3ª opinio dū. ſed ille opiniōes paucos hñt ſequētes. Jdō alij
dicūt ꝙ nō teneꝫ ad modū:ꝛ illi hñt duplicē modum
opinandi. quidā eīn dicūt abſolute ꝙ ad modū nullo
Ad primū modo tenemur/ſicut ꝓbāt vltime rōnes. Reſpon
ſm hāc opi- ſio ad ꝓmū qd̄ cōtra obijciꝫ ꝙ charitas nō eſt finis ꝓ
nionē. cepti ſm opus qd̄ eſt in ꝓcepto:ſed ſm eſſe meritoriū.
ꝛ hoc veꝝ eſt ꝙ ſine forma non impleꝫ lex meritorie.
Ad 2m Ad aliud dicendū ꝙ aliud eſt implere decalogū/et
aliud facere opus meritoriū vite eterne:ꝛ dñs loquiꝫ
ibi de eo q̄ vult ꝑ opus venire ad vitā:ꝛ illū debet ha
Ad 3m bere modū. Ad aliud dicendū ꝙ in iſto mādato nō
teneꝫ hō facere qd̄ pōt. ꝛ iō implet ſi dilectione natu-
rali nihil ꝓponit deo:ꝛ hoc ſm charitatē vie nō pōt.
Ad 4m Ad aliō dm ꝙ nō ē ſil'e q2 deformatio ē i ptāte nr̄a.
Ad 5m ſ3 formatō nō ē in ptāte nr̄a Ad aliō dōm ꝙ illa ha
būdātia referꝫ ad habēdū vitā/ꝛ ñ ad ipletionē deca
Ad 6m logi abſolutā. Ad aliud dōm ꝙ charitas nō eſt in
ꝓcepto/licet ꝑ reatū amittaꝫ:q2 reatus eſt in poteſta-
te noſtra ꝛ nō charitas:ſed q2 expreſſe habeꝫ in ſecun
do huius voluminis ſupra ꝙ pelagiana hereſis eſt ho
minē ſine gratia oīa poſſe implere diuina mandata.
4ª opinio ideo veniūt q̄ti ꝛ diſtinguūt triplicē intētionē. Pri-
ma eſt q̄ nō expleta inducit reatū trāſgreſſiōis. Secū
da eſt que expleta ducit ad vitā:nō expleta nō ducit.
Ad obā q̄ Tertia eſt que expleta dat vitā. Quo ad primū di
ꝓ° obijciūꝫ cunt ꝙ nō tenemur ad modū: q2 dūmō faciam⁹ opa
ꝓceptoꝝ deobligamur a ꝓcepto ꝛ nō tranſgredimur
ſed quo ad ſcōam tenemur ad modū:q2 aliꝫ nō habe
bimus vitā niſi in charitate faciamus. quo ad tertiā
tenemur ad modū ꝛ ad ꝑſeuerantiā:q2 illa ſtatim cō-
iungit vite. ꝛ hec hēt plures defenſores q̄3 aliq̄ ſupio
rū:ꝛ ſatis patet qualiꝫ ſm eam rñdebiꝫ obiectis pro
vtraq3 parte per reſponſiones prius factas.

De decē ꝓceptis quō cōtineanꝫ in duob⁹ mādatis charitatis.

Edi iam diſtributio de- Diſtinctio XXXVII.
calogi que in duobus mādatis cō- De ꝓcepto-
pleꝫ cōſideranda eſt. habet eīn de- rū decalogi
calogus decē precepta que ſunt decacordū diſtinctiōe in
pſalteriū: que ſic ſunt diſtributa: vt tria q̄ ſūt ꝯparōne ad
in prima tabula ꝑtineāt ad deū. ſ. ad cogni- ſcripturā ta
tionē ꝛ dilectionē trinitatis: ſeptē que ſunt i bulaꝝ
ſecunda tabula ad dilectionē proximi:

Edi iā diſtributio decalogi que in duob ꝓ- A
ceptis. ꝛc.] Hic incipit pars illa que eſt de
diſpoſitionib reparantib ꝑ opa:ꝛ hec ſunt
opa q̄ cadūt ſub ꝓcepto. ꝛ diuidiꝫ hec pars
ſm numeꝝ ꝓceptoꝝ in decē partes/in quib tñ magi
ſter ponit tres diſtinctiōes. Et in ꝓma pte poniꝫ expo
ſitio ſeptē ꝓceptoꝝ. ſ. triū q̄ ſunt in ꝓma tabula. ꝛ q̄-
tuor ꝓceptoꝝ cōtentoꝝ in ſcōa tabula. Jn ſcōa et ter
tia q̄ ſunt. xxviij. ꝛ xxxix. cōtineꝫ expoſitio octaui pre-
cepti qd̄ eſt q̄ntū ſcōe tabule. ꝛ pa illa icipit ibi [Qui
tū ꝓceptū eſt. ꝛc.] Jn tertia aūt pte que cōtinet. xl. di
ſtinctionem exponit duo vltima precepta que incipit
[Sextū preceptū eſt: Nō deſiderabis. ꝛc.] ꝛ per hoc
patet diuiſio totius

Quid ſit preceptum. Arti. I.

Irca lrām aūt icadūt hic q̄ttuor inq̄rēda. ſ. q̄d
a ſit ꝓceptū:q̄ diſtinctio ꝓceptoꝝ ꝛ tabulaꝝ/in
quib cōtinebanꝫ ſm diuerſos. Tertio. ſ. pe-
nes quid accipiaꝫ ſufficiētia ꝓceptoꝝ. Et q̄rto qualiꝫ
vitia capitalia ꝓhibeanꝫ Ad ꝓmū aūt q̄d ſit ꝓceptū Diffinitio ꝓ
accipiaꝫ diffinitio aug. data in li. de virginitate/ vbi cepti.
dicit ſic: Preceptum eſt hoc cui nō obedire pctm̄ eſt.
Sed cōtra iſtā aſſignationē obijciꝫ ſic: Cōſiliū eſt Arg. primo
cui nō obedire in caſu pctm̄ eſt:ḡ cōſiliū eſt ꝓceptum. ꝯ diffinitiōē
in caſu eīn omnia vendere teneor ꝛ dare pauꝑib: ꝛ i
caſu exponere me ꝑiculo pro fide:ḡ cōſiliū eſt ꝓceptū.
Jtē votū eſt cui nō obedire peccatū eſt:ḡ. ꝛc. Jtē 2°
quiuis teneꝫ obſeruare obedientiā nā cōtra eā facere 3°
pctm̄ eſt. Similiꝫ dicit de plato ꝛ ſcriptura quib 4° ꝛ 5°.
nō obedire pctm̄ eſt. Jtē ſi nō obedire ꝓcepto pctm̄ 6°
eſt:ergo obedire eſt meritoriū:ḡ opus ꝓceptū eſt op⁹
meritoriū: qd̄ falſum eſt ſm opinionē multoꝝ:vt pa-
tet ex prehabita diſtinctiōe. Pꝫ cū op⁹ cuiuſlibet vir- 7°
tutis ſit in precepto ita deberet diffiniri ꝑ aliā virtu-
tē ſicut ꝑ obedientiā. ꝛ maxime videꝫ ꝙ ꝑ charitatem
q2 vt dicit apl'us: Finis ꝓcepti ē charitas d̄ corde pu
ro ꝛ fide nō ficta. Solō dicendū ꝙ aſſignatio prece Solō.
pti q̄ daꝫ ab aug. daꝫ de ipo inquātū eſt obligatoriū
ad dr̄am cōſilij. ꝛ iō ſequiꝫ in lr̄a ſic: Preceptū eſt cui
nō obedire pctm̄ eſt/nō cōſiliū: quo ſi vti volueris mi
nus boni adipiſceris nō mali aliqd̄ ꝑpetrabis. ꝛ iō ſi
q̄s vellet diffinire ꝓceptū ſm ſubam ſm quā eſt obli-
gatoriū poſſet diffinire ſic: Preceptū eſt impiū obli-
gās ad obſeruationē act⁹ impati ex auctē impantis/
vel ex rōne rei impate. ꝓceptū eīn eſt in oī genere impe
rij/ꝛ obligat q̄nq3 tñ:q2 ꝓceptū eſt ꝛ nō ex ſe. q̄nq3 au
te ex ſeipō:ſed aug. accipit in cōmuni modū obligatō
nis qui eſt in ꝓcepto. Dōm ḡ ad primū ꝙ cōſilium Ad primū
de ſe nunq̄3 obligat (vt dicit aug.) ſ3 ꝑ accñs id qd̄ cō
ſuliꝫ obligat. ſ. ſi in caſu preceptū eſt de eadē re de q̄ ē
cōſiliū vt ſi nō poſſum honorare ꝓximū niſi oia ven-
dā/tūc teneor vēdere oia ꝛ dare pauꝑib i tpe neceſſi-
tatis cū moriūꝫ pauꝑes fame niſi vēdā. ꝛ ſi ex votone

ceſſariū fiat ꝯſiliū: q2 reddere ē ꝓcepti ꝫ vouere ſit cō
Ad 2m ſiliū. Ad aliud dōm ꝙ votū dupl'r cōſideraꝛ. ſ. in vo
uendo ꝛ reddēdo. Si accipiaꝛ in vouendo/tunc non
obedire nō eſt pctm̄. q2 vouere eſt conſiliū. ſed obedire
adipiſciꝛ maius bonū. Si aūt cōſideraꝛ in reddendo
tūc obligat neceſſario. ſed hoc iō qa reddere eſt ꝓcepti
Ad 3m Ad aliud dicendū ꝙ obedientie nō oportet obedi-
re niſi inquantū ipa reſpiciat ꝓceptū: ſed obediētia ꝓbe
dit precepto. ꝛ iō nihil eſt dictum ꝙ obedientia eſt cui
obediꝛ niſi obedientia ſumaꝛ vulgariꝛ ꝓ re iniūcta ex
precepto: ſicut religioſi dicere cōſueuerūt: habeo obe
Ad 4m dientiā faciendi hoc. i. habeo mandatū. Ad aliud di
cendū ꝙ aliꝛ obedit prelato/ꝛ aliꝛ precepto. ꝓlato: ſcʒ
ſicut imperanti. precepto ſicut ei qđ mandaꝛ executiōe
Ad 5m ꝑ obedientiā qua obligamur ad ipm. Ad aliud di-
cendū ꝙ obedimus ſcripture vt regule ꝛ doctrine fi-
dei ꝛ moꝝ: ſed preceptis vt obligātib9 ad opus. ꝛ dif
ferentia hui9 obedientie accipiꝛ ex hoc qđ dicit cui nō
Ad 6m eſt obedire eſt pctm̄. nō em̄ vniuerſaliꝛ nō obedire ſcri
pture eſt pctm̄ Ad aliud dōm ꝙ nō ſequiꝛ ſi nō obe
dire pctm̄ eſt ꝙ obedire ſit meritū: q2 multa exiguntꝛ
ad meritū preter impletionē actus precepti. ſed nihil
Ad 7m exigiꝛ ad pctm̄ ꝓter tranſgreſſionē ꝓcepti que eſt i no
ſtra poteſtate. Ad aliud dōm ꝙ ꝓcepta particula-
ria poſſunt eſſe affirmatiua: ꝛ ſunt de ope cuiuſlibet
virtutis. ſed in decalogo nō aſſignanꝛ ꝓcepta niſi ge
Ad 8m neraliꝛ/put cōtinenꝛ i iure naturali: vt infra patebit
Ad vltimū dōm ꝙ dilectio ſiue charitas nō reſpi-
cit ꝓceptū inquantū eſt ꝓceptū: ſed potius id qđ eſt ꝓ-
ceptū inquantū eſt opus meritoriū. ſed obediētia re-
ſpicit ꝓceptū inquantū eſt ꝓceptū. ꝛ iō potius diffiniꝛ
ꝓceptū ꝑ actū obediētie ꝗ charitatis.

Arti. II **De diſtinctiōe ꝓceptoꝝ tabulaꝝ ſm diuerſos**

B Ecundo queriꝛ de diſtinctōe ꝓceptoꝝ tabu-
Arguiꝛ ꝓo laꝝ ſm diuerſos. dicit em̄ Joſephus ꝙ duo
erāt tabule/ꝛ in vtraqʒ eaꝝ cōtinebanꝛ qnqʒ
mandata. Grego. aūt quattuor ponit in prima/ꝛ ſex
in ſecunda. Aug. vo tria in vna/ꝛ ſeptē in alia: ꝛ vide
2o tur cōtrarietas inꝛ eos Itē Origenes primū dicit
eſſe mādatū: Nō habebis deos alienos ꝓter me. Se
cundū: Nō facies tibi ſculptile: nec vllā ſimilitudinē
ꝛc. ꝛ hec duo ꝯputat aug. ꝓ vno/ſicut habeꝛ in lr̃a. ꝛ
3o hec eſt iteꝝ quedā cōtrarietas Itē Orig. vnū dicit
eſſe mandatū: Nō cōcupiſces vxorē ꝓximi tui: et
nō cōcupiſces rē alienā. ꝛ aug. dicit hec duo manda-
4o ta eſſe. ꝛ ecce iteꝝ quedā cōtrarietas tertia. P vide
tur Origenes melius dicere quo ad primū: q2 ſicut
habeꝛ in li. de deo ſocratis) tria erāt genera deorum.
quedā em̄ ſpūalia inuiſibilia genera deoꝝ: quib9 nec
ſculptura poterat fieri /nec ſimilitudo/nec etiā figmē
tū: ꝛ illi videnꝛ ꝓhiberi cū dicꝛ: Nō erūt dij tibi alij
preter me. Fuerunt aūt alij dij ſm duo genera corpo
rū. ſ. celeſtiū ꝛ terreſtriū/ꝗ poſtea ꝓhibenꝛ cū dic: Nō
facies tibi ſculptile. ꝛc. ꝗ videꝛ ꝙ duo ſint mandata.
5o ꝛ ſic aug. male dicat diuidendo ꝓcepta. Itē quoad
aliā partē videꝛ melius diſtinguere Origenes: quia
cōcupiſcentia vxoris ꝛ cōcupiſcētia rei nō differūt ni
ſi ꝑ materiā/vt videꝛ: ſed penes materiā nulla accipiꝛ
diſtinctio: ꝗ illa que dicit aug. eſſe duo videnꝛ eē vnū
Queſtiūcla prima. ſicut dicit Orig. Itē vlterius ꝗriꝛ de cōtrarietate
ꝗ ē circa iſta mādata. dr̄ em̄ Exo. 20. Poſtꝗ iſta mā
data edita ſunt ꝙ cūctus populus audiebat voces et
lāpades ꝛ ſonitū buccine monteꝗ fumantē. ꝛc. ſtatī
infra ſubiūgiꝛ: ꝛ ꝙ nō audierūt niſi vnū mandatū de
celo ab ore dñi. vbi ſic dic: Vos vidiſtis ꝙ de celo lo-
cutus ſum vobis: nō facietis corā me deos argente-
os nec aureos facietis vobis: ꝗ videꝛ eſſe quedā con-
trarietas Si forte tu dicas ꝙ in ſcđo loco vbi repe Solo
tit vnū debet intelligi repeti illud. Cōtra glo. dicit Obo ꝓma.
ibidē: Repetit dicta in ꝓmo mādato vt ꝑ argentea ꝛ
aurea omia alia idola intelligāꝛ: ſicut dr̄ in pō. Si-
mulachra gentiū argentū ꝛ auꝝ. ꝛc. cōſtat aūt ꝙ alia
eſt cauſa ſpēalis quare repetit dicta in primo manda
to ꝛ nō in alijs. P tertius videꝛ dicere ꝓmo ꝙ cun- 2a
ctus populus audierūt voces decē ꝓceptoꝝ. ꝛ rabbi
moyſes dicit ꝙ populus nō audiuit niſi vnū ſcʒ ꝓmū
Nō erunt tibi alij dij ꝓter me. ꝛ dicit ꝙ hec eſt opinio
multoꝝ doctoꝝ: hec ꝗ videꝛ eſſe eadē contrarietas ꝗ
eliciꝛ ex textu. Si forte tu dicas ꝙ illō audire ꝛ vi- Solo
dere nō erat in ſenſu exteriori tm̄: ſed i relatōe ad ſen-
ſum interiorē: ſicut videꝛ ibidē dicere gloſa aug. faci
ens queſtionē quomō populus videbat voces cum
vox ſit ſenſatū auditus ꝛ nō viſus/tunc videꝛ ꝙ non Obo 3a
omnia mandata debuerunt audire: quia nō omia ha
bent eundē ordinē ad intellectū. quia nouē per ſe intel
ligibilia ſunt: ꝛ vnū nō cadit per ſe in intellectu. ſ. de
obſeruatiōe ſabbati: ꝗ videꝛ ꝙ illud ſpēaliꝛ debuit ex
primi extra numeꝝ illoꝝ. Itē iudei querunt qua-
re potius hec verba decē vel aliqua de illis dñs loꝗ-
baꝛ corā populo ꝛ audiente populo ꝗ oia iudicialia
ꝛ cerimonialia ꝛ ſacramētalia que ſequunꝛ. nō enim
poteſt eſſe cauſa illa quā dicunt ꝙ hec generaliꝛ ꝑtine
bant ad omnes: quia illa etiā generaliꝛ tenebanꝛ ob-
ſeruare. Vlterius queriꝛ circa diſtinctionē horum Queſtiūcla
mandatoꝝ cū dicaꝛ cōiter ꝙ iſta ſunt naturalis legis ſcđa.
mandata: quare ea que ſunt naturalis legis non eis
inſeruntur: ſicut fuit dictum primo homini de omni
ligno paradyſi comede. ꝛc Et iteꝝ: Creſcite ꝛ mul
tiplicamini. ꝛc. Si aūt tu dicas ꝙ hoc ideo fit: qa Solo:
ante data erant. Cōtra hoc eſt qđ ſm hoc etiā pre Obo ꝓma.
ceptū de ſabbato nō erat repetendū cū ante datū fue
rit. P aug. in li. de decē cordis dicit decē mandata 2a
redire ꝑ reductionē in duo mandata dilectiōis dei ꝛ
proximi. ꝛ hec duo iteꝝ reduci in vnū mandatū natu
ralis legis. ſ. illud: Quodcunqʒ vultis vt faciant vo-
bis hoies/ꝛ vos eadē facite illis. ꝛ de iſta reductione
nihil determinaꝛ hic: ꝛ ideo videtur ꝙ ſit diminutū.
P aut iſta decē mandata determinanꝛ particula- 3a
riter/aut vl'r. ſi ꝑticulariꝛ/tunc multo plura eſſe debe
rent: q2 tunc actus cuiuſlibet habebit ſpēale manda-
tū affirmatiuū. ꝛ actus cuiuſlibet vitij habebit nega
tiuū ſpēale. Si aūt determinanꝛ vl'r/tūc ſufficiebat
determinare penes id in qđ ſicut in vlēꝓmū reducū-
tur. ſ. Qđcūqʒ vultis vt faciant vobis homines. ꝛc.
Vlterius queriꝛ de diuerſitate ꝓceptoꝝ quā dat Queſtiūcla
magiſter ſcilicet ꝙ quedā precepta habent cauſam ex tertia.
pte eius quod precipitur. quedam ex parte eius a cui
ꝓcipiꝛ. ꝛ illa ꝗ cām hñt ex pte rei ꝓcepte. ꝗdā hñt cām
ꝑpetuā/ꝗdā tpalē. de hac em̄ diuerſitate nihil habeꝛ
h nec etiā i lege. ꝛ ſic videꝛ eē diminut9 iſte tractat9 ð
ꝓceptis Vlteri9 ꝗriꝛ de alia diuerſitate duplici ꝗ i Queſtiūcla
iſtis mādatis iuenīꝛ. in ꝓma em̄ tabula ponunꝛ tria quarta.
mādata: quoꝝ duo ꝓma ſūt negatiua. ꝛ 3m eſt affir-
matiuū. ꝓponiꝛ em̄ rō ꝓmi cū dr̄ dñs de9 tu9: deus
vn9 eſt. ꝛ illa rō eſt credibile articuli fidei. rō aūt ſcđi
accipiꝛ ex penis ꝗs infliget trāſgredientī cū dicit qđ nō
hēbit inſontē eū ꝗ nomen dei inuanū aſſumit. rō autē
tertij ſumitur ex preteritis que fecit: quia die ſeptimo
requieuit ab omni ope. In ſecundo autē caplo primū
poniꝛ affirmatiuū/ꝛ non affirmatur niſi per ratōnē

mercedis: ꝛ omnia alia ſunt negatiua. et nõ adhibet
alia ratio mouens ad motũ obligatõis eoꝝ. Queratur
ergo vnde venit hec diuerſitas. Scđa diuerſitas qꝛ
in affirmatiuis inuenit vl'r vti verbis impatiui modi
vt memẽto vt diẽ ſabbati ſcrifices: honora pr̃em tuũ
ꝛc. in negatiuis aũt vl'r vtit verbis indicatiui modi:
vt nõ habebis deos alienos. ꝛc. ꝛ querit etiã rõ hu-
Solõ. ad primũ. ius. Solõ dicendũ ad primũ ꝙ tabule teſtamenti
multipl'r cõſiderant. ſ. in ſe ꝛ in relatõe eoꝝ q̃ cõtine-
bant in eis / ꝛ ad ea ad q̃ ordinabãt. In ſe aũt cõſide-
rat Joſephus: ꝛ iõ eſt veꝝ qđ ipe dicit ꝙ vtraqꝫ cõti-
nebat q̃nqꝫ mandata. ſed ſm ordinẽ mandatoꝝ que ĩ
ſcriptura erãt cõſiderãt Orig. ꝛ Aug. ꝛ qꝛ quattuor
vel tria ordinant ad deũ. ſex aũt vel ſeptẽ ordinãt ad
proximũ. ideo tali fine conſiderato tria vel quattuor
erãt in vna: ꝛ ſex vel ſeptẽ in alia erãt. qꝛ nõ erat ratõ
quare due darent moralit' loquendo niſi vt intellige
ret ꝙ ad duo ordinabãt: vel allegorice ꝓpt' duo teſta-
menta. ſed ſm hanc ſolõnẽ videt ꝙ tria deberent eſſe
propt' ordinẽ ſui ad ſeipm̃. Ad hoc dđm ꝙ nõ oportu
it eo ꝙ oĩs ordo exigat diuerſitatẽ in extremis. ſui au
tẽ ad ſe nõ eſt diuerſitas: g̃ nec ordo. Uel alit' dicat (ſi
cut ſupra habitũ eſt) ꝙ nõ dat mãdatũ dilectiõis ſui:
qꝛ in ordine ad proximũ dat diligenti principalitas
diligendi ſeipm̃: ita hic in ordine ad proximũ intelligi
Ad 2m, 3, 4 tur ordo ad ſeipm̃. ꝛ iõ tabulã tertiã hec ſignantẽ eſſe
nõ oportuit. Ad aliud dicendũ ꝙ in veritate aug.
melius diſtinguit q̃ʒ orige. qꝛ orig. nõ attẽdit niſi ma
terialẽ diuerſitatẽ q̃ põt eſſe inter figmentũ ſiue ido-
lũ ꝛ ſculptile ꝛ ſimilitudinẽ / eo ꝙ ſilatio dicat cui ali-
quid rñdet in reꝝ natura. figmentũ aũt ſiue idolũ cui
in re nihil rñdet: ſed animꝰ ꝯfingit: vt hircocerꝰ vel
chimera. Aug. aũt attendit vnitatẽ finis q̃ eſt in ſilã
tiõe ꝛ idolo. ſ. ꝙ vtraqꝫ ſtatuit ad cultũ / aut ad inuo-
cationẽ: ſiue ſumat de corporib / ſiue de ſpiritib im-
Ad 5m. mundis creatis q̃ mẽtes hominũ in hoc deludunt ꝙ
ſe faciãt coli tanq̃ʒ deos. Ad aliud dđm ꝙ in dupli
ci cõcupiſcẽtia nõ tm̃ eſt diuerſitas materialis: ſʒ etiã
finis: qꝛ ad alia cõcupiſcit vxor / ꝛ ad aliã res. vxor ei
ad coitũ. res ad poſſidendũ. ꝛ ideo aug. meliꝰ ꝛ ſubti
Ad q̃ſtiũculã p̃mã cũ obõnibus liꝰ diſtinguit q̃ʒ Orige. Ad aliud ſunt diuerſoꝝ
ſolõnes diuerſe. quidã dicunt ꝙ iõ oĩa iſta dixit corã
populo: qꝛ ſunt de lege naturali. ꝛ vnicuiqꝫ dictabat
ea rõ propria Et ad obiectũ in contrariũ dicũt ꝙ p
Ad obõnẽ tertiam repetitionẽ vniꝰ intelligunt alia repeti debere Ad
aliud qđ obĳcit de ſabbato dicũt ꝙ quantũ ad quie-
tẽ mẽtis in deo / ꝛ nõ in creatura eſt d lege naturali: ſʒ
quantũ ad quietẽ corporalẽ ſabbati fuit de obſerua-
tione vulgata apud patres veteris teſta. ꝛ notũ oĩb
ac ſi eſſet ex natura: ꝛ iõ int' alia apte dicebat. alia aũt
ſcʒ iudicialia ꝛ cerimonialia indigebãt interp̃tatõe hu
mana ꝛ doctrina ſapientioꝝ. ꝛ ideo talia ꝓpoſuit p ſa
piẽtes ꝛ duces plebis. meliores aũt iudeoꝝ ſicut rab
bi moyſes / ꝛ rabbi eliazar / ꝛ rabbi iohãna dixerũt ꝙ
licet iſta ſint de naturali lege: tñ nõ eq̃lit'. ꝛ iõ audien
te populo nõ dixit niſi vnũ qđ cõiter vnicuiqꝫ dictat
cõſciẽtia: qꝛ hoĩes ſemp cõſenſerũt in hoc ꝙ principiũ
vniuerſitatis nõ eſſet niſi vnũ. Alia aũt nõ ita dictat
mens. ꝛ qꝛ deus multis modis nominat nõ intelli-
git nomẽ eius ineffabile. ꝛ ſimilit' de ſabbato ꝛ aliĩs
que ſunt ad proximũ recipiunt exceptiões in caſibus
determinatis. ꝛ ideo dicunt ꝙ in agro ad cõſcientias
hominũ nõ loquebat niſi ad vnũ: ꝛ tunc illud qđ pri
mo habet ꝙ cunctus populus videbat voces referẽ-

dũ eſt ad viſum interiorẽ. vt dicit aug. ibidẽ in gloſa:
ꝛ nõ ſubiungit in cathalogo p̄ceptoꝝ propt' omnia p̄-
cedentia: ſed propter vnũ ſolũ qđ eſt primũ: ꝛ illđ etiã
ſecundo repetit: ſicut videt inuere gloſa. Ad aliud
dicendũ ꝙ hec potius exprimit / vt dictũ eſt: quia na-
turalia ſunt ꝛ p ſe accedunt mentib hominũ. ꝛ ħ non
faciunt alia. Ad aliud dicendũ ꝙ illa ſunt natura- Ad q̃ſtiũculã ſcđam.
lis legis de quib obĳcit ſm ꝙ eſt ordinata nature in ꝛ ad pm obõ
neceſſariĩs ad eſſe indiuidui ꝛ ad pmanentiã ſpẽi: ꝛ il
laꝝ cura p pctm̃ nõ eſt obnubilata: ſed potiꝰ augmẽ-
tata: qꝛ effectus augmẽtat deſideriũ ad eſſe. ꝛ ideo nõ
oportuit illa determinari p legẽ ſcriptã iterãdo: ſʒ ter
tiũ mandatũ nature qđ nõ expreſſe dabat nature ex
terius in p̄ncipio / eo ꝙ eſſet mens hoĩs tunc bene in-
ſtituta: ꝛ p ſeipm videt ĩ iuſticia dei / q̃d facere deo ꝛ p
ximo deberet: ſcriptũ tñ erat ĩ mẽte. ſ. quicq̃d vultis
vt faciant vobis homines. ꝛc. illud erat mandatũ or
dinãs in morib ad deũ ꝛ hominẽ. ꝛ ideo pctõ erat ob
nubilatũ. ad hoc aũt dabat lex ſcripta / vt ad id quod
natura obnubilata peccato difficult' videbat explica
ret determinatõe decalogi. ꝛ ideo in decalogo nõ po
nit aliquid niſi qđ eſt explicatio primi mandati natu
re / qđ certũ fuit homini in cõparatiõe ad deũ ꝛ ad p-
ximũ. per hoc etiã patet ſolutio ad ſequens: quia hic
agit de mandatis per reductionẽ ad vnũ vniuerſale
primũ / eo ꝙ natura ad particularia ex illo vniuerſali
nõ ſufficiebat: ſed potius lex ſcripta intendit illđ vni-
uerſale explicare per pcta vt ſic natura corrupta am-
plius lumẽ accipiat in moribus. duo aũt precepta di
lectionis non ſunt in que reducat decalogus / ſicut in
cõmune: ſed potius ſicut in formã ꝛ perfectionẽ ope-
rum ſm ꝙ ſunt meritoria: ſicut ſepe ante dictum eſt. Ad 3m
Ad aliud dicendũ ꝙ particularit' determinantur
iſta mandata: ſed tali particulatiõe que poteſt ptinge
re nõ naturalis p naturale ius. particulatio aũt vlte
rius eſt ſtudĳ ꝛ iuris poſitiui. ꝛ ideo de tali pticulatõ
ne nõ agit hic: qꝛ illa cadit in multas differẽtias ſm
diuerſas cauſas: ꝛ vt cauſa. Ad id quod vlteriꝰ q̃- Ad q̃ſtiũculam tertiã.
ritur de diuiſiõe magiſtroꝝ. dicendũ ꝙ ipi cõſiderant
nõ id qđ precipit: ſed potiꝰ rationẽ precepti. ꝛ illa tri-
plex eſt / ſicut dicunt doctores: quia ſi ratio eſt in eo q̃
precipit tunc eſt preceptũ probationis ꝛ experientie
vtrũ obediat ſicut fuit illud quod datũ erat ade ne co
mederet de ligno ſcientie boni ꝛ mali. ſi aũt eſt ex par
te rei p̄cepte tũc hẽt cauſam p̄cipuã q̃ per ſe ſunt de ge
nere honeſti in affirmatiuis: vt honorare parentes ꝛ
credere deo ꝛ huiuſmodi. ꝛ ſicut illa que ſunt coniun
cta malo inſeparabiliter. in negatiuis aũt: vt non fur
tum facies. aut habet cauſam temporalẽ / ꝛ tunc non
ligat: nec illa cauſa exiſtente / ſicut fuit: Creſcite ꝛ mul
tiplicamini. cuius cauſa fuit paucitas hominũ deum
colentiũ: ꝛ nõ exiſtente cauſa illa deobligant homines
a mandato. ſed hic nõ determiat de preceptis niſi pe
nes ea quib homo ordinat ad deũ vel ad proximũ in
cõmuni: vt infra patebit. ꝛ ideo tales differẽtie non
ponunt hic. Ad aliud dđm ꝙ tria petit queſtio illa Ad q̃ſtiũculã quartã.
ſcʒ q̃re pl'a negatiua q̃ʒ affirmatiua. ꝛ q̃re diuerſimode
determinent ꝛ ordinent. ꝛ q̃re diuerſo mõ v̄bali vtit
in affirmatis ꝛ negatis Ad p̃mũ dđm ꝙ decalogꝰ Ad primũ argũtiꝰ q̃ſtiõis.
dat ſm ſtatũ nature corrupte q̃ ꝓnior eſt ad nocẽdũ.
ꝛ p̄terea qꝛ peccare cõtingit mĺtis modis ꝛ bñ facere
vno mõ. iõ ſl' pl'es ꝓhibitiões q̃ʒ mãdata affirmatiua
Ad aliud dđm ꝙ deus meliꝰ ſcit p negationẽ q̃ʒ p Ad 2m
affirmationẽ / ꝛ proximꝰ ecõuerſo. cuiꝰ rõ dicta eſt in

li. ⁊ iõ in pͥma tabula q̄ ordinat ad deū p̄mittunt̄ ne-
gatiua/⁊ ſubſequunt̄ affirmatiua. in ſcđa tabula que
ordinat ad ꝓximū ꝑpt̄ oppoſitā cām fit ecōuerſo. pri
mū aūt mādatū qđ ꝑtinet ad fidē q̄ ꝟitas eſt oportuit
ꝙ h̄ret rōnē intelligibilē ꝑ modū īterp̄tatōis. ſed 2^m
ꝑtinet ad op⁹ oris. ⁊ iõ h̄ nõ coherec̄ niſi ꝑ penā: q꞉ ꝓ
hibitio nõ meret̄ p̄miū: ſed penā põt h̄re tranſgreſſio:
iõ ē determiatio ꝑ penā/⁊ nõ ꝑ premiū. Terciū/ aūt
nõ hꝫ rōnē niſi oñdentē finē ꝙciis: vt infra patebit: q꞉
hoc ꝑtinet ad p̄miū. In ſcđa ꝟo tabula vnū ſolū ē af-
firmatiuū: q꞉ hꝫ ꝯiūctā remūerationē ꝑpt̄ ꝯgruentiā
act⁹: ſicut eīm facit aliīs ita cōgruū ē ipm̄ recipe a deo
ſed ꝓhibitões ex ſe nõ merent̄: ⁊ iõ talibꝫ nõ adhibet̄
p̄miū. penā aūt nõ cōminat̄/eo ꝙ eſt manifeſta etiam
Ad 3^m ſm̄ leges hūanas Ad aliud dõm ꝙ impiū nõ ē ſuꝑ
negationē niſi ita ꝙ ſit negatio imperiī: ſꝫ ꝙ impiū ſit
negatõis iā incertū ⁊ inclinatio a vitio ſuꝑ nihil fun-
daret̄. ⁊ h̄ nullus intēdit impans. vñ ſicut nẽo impat
ſibi ita etiā nẽo impat niſi vt aliq̄d fiat. ⁊ iõ negacõibꝫ
impropͤe ꝑponeret̄ mod⁹ iꝑatiu⁹ ſicut in affirmatõibꝫ:
ſed indicatiuis bñ interp̄tant̄ negatões/ſicut ⁊ cõpõ-
nes affirmatiuis. ⁊ iõ negatões hūt ꝑ indicatiuū.

Arti. III **Que ſit ſufficientia numeri preceptorum.**

T Ertio q̄rit̄ de ſufficiētia nūeri p̄ceptoꝝ penes
q̄d ꝯcapiat̄. null⁹ eīm itellect⁹ diſtiguit ī aliq̄
niſi apud ſe h̄eat rōnē diſtīctōis: ⁊ diſtiguibi-
Queſtiõis le ſit illud qđ diſtiguit. Querit̄ igit̄ q̄ ſit ei⁹ rõ vel
q̄s habit⁹ q̄ dirigit intellectū diſtinguētē in p̄ceptis:
Arg. primo videt̄ aūt ꝙ null⁹ ad ꝓpoſitū ꝑtinēs: aut eīm ſumunt̄
ex his q̄ ordināt p̄cepta. ⁊ illa nõ ſunt niſi de⁹ ⁊ ꝓxi-
m⁹: ⁊ tūc nõ deberēt eſſe niſi duo mādata. ⁊ h̄ falſū ē.
aut penes modos q̄bꝫ ſubuenit̄ ꝓximo ⁊ nocet̄ etiā q̄
bus ſeruit̄ deo ⁊ offendit̄ de⁹. ⁊ ſi h̄ mõ ſumerent̄ eſ-
ſent q̄ſi infinita p̄cepta: ⁊ nõ decē tm̄: ḡ videt̄ ꝙ intel-
lectus nõ h̄ēt lumē dirigēs eū in diſtīctõe p̄ceptoꝝ: ḡ
2° nõ diſtinguet. Itē ſi diſtiguunt̄ ea ꝙ penes aliquā
cauſaꝝ ſumat̄ diſtīctio: aut ḡ penes efficiētē/aut for-
malē/aut materialē/aut finalē. Si penes efficiētē di-
ſtinguerent̄ ꝯ/tūc nõ deberet eſſe niſi vnū: q꞉ efficiēs
⁊ impans in oībꝫ mandatis nõ eſt niſi vnū. ſ. de⁹. Si
aūt penes formā tūc iteꝝ non erit niſi vnū: q꞉ forma
obligatõis neceſſaria ad ſalutē ſaluat̄ in oībꝫ p̄ceptis
3° Itē finis vn⁹ eſt. ſ. vita eterna: ḡ ſi diſtiguunt̄ hoc
erit penes materiā. aut igit̄ penes materiā oꝑis/aut
circa quā eſt op⁹. Si penes materiā oꝑis cum iſta ſit
multiplex valde ſicut eſt materia in q̄ oꝑant̄ fides/ca
ſtitas/charitas/⁊ oēs vie virtutū ⁊ vitioꝝ/tūc erūt
plīa p̄cepta q̄ꝫ decē. Si aūt penes materiā circa quā
eſt actus ⁊ op⁹ nõ debēt eſſe niſi duo. ſ. de⁹ ⁊ ꝓxim⁹:
4° qđ iteꝝ cõſtat eſſe falſum. Itē ſicut cõuenit tendere in
vnū deū ita cõuenit tēdere in trinū. ⁊ ſic de aliīs arti
culis fidei: ḡ videt̄ ꝙ iuxta p̄mū debēt ſumi q̄tuorde
5° cim p̄cepta ſm̄ nūeꝝ articuloꝝ. Ite ſicut tendit̄ in
vnū deū fide ita tēdit̄ ſpe ⁊ charitate: ḡ admin⁹ debe-
Obiectio rēt eſſe tria mādata de vno deo. Eodē mõ obiīcit̄
de vltimis de vltimis mādatis: q꞉ ſicut eſt cõcupiſcētia vxoris et
mādatis act⁹ cõcūbēdi ita eſt cõcupiſcētia occidēdi ⁊ act⁹ occi-
dēdi: ḡ deberēt eſſe duo mādata de cõcupia ⁊ actu: ſi
6° cut in illis. Itē ſuꝑ illud Rom. I. Homicidiis con
tētiõe ⁊ dolo. dicit glo. ꝙ plalit̄ dicit homicidiis: q꞉ q̄a
ſit homicidiū volūtate ⁊ oꝑe: ḡ in diuerſis mandatis
debuerāt ꝓhiberi: ſic pꝫ in mechia ⁊ volūtate mechie
⁊ furto ⁊ volūtate furādi. ⁊ eadē ē obiectio ð aliīs mā
7° datis: ḡ videt̄ ꝙ d̄eant eſſe plīa q̄ꝫ ſint. Itē ſicut cõtin-
git offendere deū corde ⁊ ore ita cõtīgit offēdere oꝑe:
h̄ēm⁹ aūt vnū penes cor vl' duo. ſ. Non h̄ebis deos
alienos corā me. ⁊ aliđ de ore: Nõ aſſumes nomē dei
tui inuanū: ḡ videt̄ ꝙ etiā debeam⁹ h̄re vnum penes
op⁹: ḡ pauciora ſūt q̄ꝫ eſſe debēt. Itē ſicut ꝓximo no 8°
cet̄ ī ſe/ī ſuis/⁊ ī vxore ita nocet̄ ⁊ ī pueris: ḡ videt̄ ꝙ
penes h̄ debet ſumi ſpēale mādatū: ⁊ h̄ iteꝝ nõ habet̄
ḡ ſūt pauca. Videt̄ aūt ecõtrario ꝙ eē debeāt pau- 9°
ciora: q꞉ d꞉ Geñ. In me hec oīa mala redūdāt: ḡ oīa
peccā ſūt ꝯ deū. ⁊ ſic nullū mandatū debet ſumi penes
h̄ ꝙ ſit ꝯ ꝓximū. Itē q̄ obſuat diē ſabbi (vt dic aug) 10°
in oꝑe abſtinet a vitiis: ḡ nõ occidit nec mechat̄. ⁊c. ḡ
dato p̄cepto de die ſabbi ſuꝑfluū fuit aliqđ aliud p̄ce-
ptū dare: ḡ videt̄ ꝙ nūer⁹ p̄ceptoꝝ ſit habūdās: ⁊ q̄a
oīa hmõi obā ſoluunt̄ ꝑ vnā ſolonē: iõ iſta ſufficiant.
Solo dõm ꝙ nūer⁹ p̄ceptoꝝ ſumit̄ penes ordinā Solutio
tiā in deū ⁊ ꝓximū: ⁊ penes ordinātia ad deū cõit̄ re
ꝑit̄ triplex dr̄ia: aut ei p̄cipit motū ex ꝑte dei ſimplr̄
relati ad aīam nr̄am q̄ mouet̄ in ipm̄: aut ſm̄ ꝙ inuo-
cat̄ teſtis cõſcie. Si p̄mo mõ: aut ſumit̄ penes intelle
ctū/aut penes affectū. ſi penes intellectū ſic eſt p̄mū
mādatū qđ dic: Audi iſrael. ⁊c. et h̄ pꝫ ꝑ h̄ q꞉ audit⁹
ſenſus diſciplinabil' eſt: ⁊ ducit in ꝟitatē vnitatis dei
q̄ eſt finis intelligētie ſpeculatiue. Si aūt eſt finis vt
finis affect⁹ tūc eſt terciū mādatū qđ eſt de requie affe-
ctus in deo in q̄ntū eſt bon⁹. Si aūt eſt penes inuoca-
tionē dei in teſtimoniū cõſcie/tūc eſt ſcđm mandatū:
qđ eſt: Nõ aſſumes nomē dei tui inuanū. obiectõem
aūt q̄ ꝯuenit hic de iuramēto vano ⁊ falſo ſoluem⁹ ī
fra qđ ꝓhibet̄ in ſcđo mādato ⁊ octauo/q̄ñ diſputa-
bit̄ de q̄libet mādato in ſpēali. Alit̄ tn̄ diſtinguit hec
tria mādata magr̄ in lr̄a. ſ. penes tres ꝑſonas: ſꝫ ſua
diſtīctio pꝫ ⁊ eſt bona q̄ ad nos: ſed quo ad illos q̄ rec̄i
piūt diſtinctionē mandatoꝝ ⁊ nõ ꝑſonaꝝ: vt iudei et
pagani nõ tm̄ valet. ⁊ iõ iſta q̄ nunc dicta eſt genera-
lior eſt. Si aūt ordinat mandatū in ꝓximū/aut eſt h̄
ſm̄ ordinē boni: aut ſm̄ remotionē a malo. Si in bo
nū/ſic eſt p̄mū ſcđe tabule/qđ eſt honorare patrē et
matrē. Si aūt ſm̄ receſſum a malo qđ infert̄ ꝓximo
hoc eſt aut oꝑe aut verbo aut cogitatu aut appetitu.
Si oꝑe/aut reſpectu perſone in eſſe individui: aut in
eo qđ cõiunctū eſt perſone ad ſuſtentationē ſpēi: aut ī
rebꝫ fortune ad ſolatiū vtriuſqꝫ ordinatis. Si p̄mo
modo ſic eſt non occides. Si tertio modo/ſic eſt: non
furtum facies. ⁊ ordinantur iſte prohibitiones ſm̄
ꝙ inferūt maius ⁊ minum nocumentū. Si autem eſt
penes verbū tūc eſt non falſum teſtimoniū dices. Si
ꝟo penes nocumentū appetit⁹ aut eſt ſm̄ delectabile
carnis: ⁊ tūc eſt: Nõ cõcupiſces vxorē. aut penes de-
lectabile ad ſufficientiā ordinatū/⁊ tunc eſt: Nõ ꝯcu
piſces rē ꝓximi. hac habita aſſignatõe rñdēdū eſt ad
obiecta ꝑ ordinē. Ad p̄mū igit̄ dõm ꝙ habit⁹ itel- Ad primū
lect⁹ q̄ ad diſtiguēdū mādata ē rõ debiti ſm̄ ordinē queſitū.
iuſticie ad deū ⁊ ad ꝓximū in cõi/vt eſt hõ: nõ vt eſt p̄
latus vel ſubditus. eſt eīm in noticia iuris naturalis
quo ad hunc ordinē impreſſa naturaliter intellectui.
⁊ illa iuſticia eſt habitus regens intellectū in diſtīctõ
ne mādatoꝝ. Ad id aūt qđ cõtra obiīcit̄ dicendū ꝙ Ad primū
licet nõ ſint niſi duo ad que ordinat nos ius natura- obm.
le. ſ. deus ⁊ ꝓximus: tamē multis modis ordinat in
deū ⁊ pluribus in ꝓximū. ⁊ penes diuerſitatē illorū
modoꝝ (vt patet in aſſignatõe p̄dicta) attendit̄ plura
litas mandatorum. Ad illud quod obiīcitur ꝙ il- Ad ſcđam
li modi quaſi infiniti ſunt dicēdum ꝙ hoc veꝝ eſt de ꝑtē p̄mi obi

pticularib9 modis:ſ; modi cõce nõ ſunt niſi decē: vt
Ad 2m obm prius dictū eſt. Ad aliud dōm q diſtīctio nõ ſumit
pncipale et ſm materiā circa quā eſt act9 q̃ ſut de9 ⁊ ꝓxim9: ſed
3m multis modis circa deū/⁊ multis circa ꝓximū.et ideo
Ad 4m multiplicat' nūer9 pceptoꝝ vltra binariū. Ad aliud
dōm q licȝ multi ſint articuli:tñ i oībꝫ ſupponit' vna
veritas diuia:⁊ vna eſſentia deitatis.⁊ cū lex decalo
gi ſit de naturali lege articuli aliq̄ pt' vnitatē dei non
adeo expſſe niſi implicite ſūt de iure naturali.⁊ iō illi
Ad 5m in decalogo nõ exprimunt'. Ad aliud dōm q vnitas
dei ꝓponit' ſm q eſt obm cult9 dei.cult9 aūt ſuppōit
interi9 fidē ſpē ⁊ dilectionē:⁊ exteri9 adorationē ⁊ ſa
crificia ⁊ venerationē.⁊ hec oīa ſupponūt' in pmo mā
dato:q2 ſub q̄libet iſtoꝝ mādatoꝝ cōtinent' multi mo
di pticulares.⁊ ſm h pt accipi multiplicatio mādato
rū pme tabule alit' q̄ꝫ pus ⁊ meli9 iſto qd dictū eſt i p
mo articlo.ad deū eni nos hēm9 tripl'r.ſ.cultu iteriori
⁊ exteriori.⁊ q̄ ad h eſt mādatū pmū. Silr in vbo cō
parādo veritatē nr̄e locutiōis ad ipi9 vitatē.⁊ h fit p
inuocationē teſtimonij ſue vitatis.⁊ q̄ad h eſt māda
tū ſcōm. Tertio mō nos hēm9 q̄ ad intētionē cuiuſli
bet opis:q2 intētio ſp debet abſtrahi ab ope ſuo ⁊ re
qſcere in deo/ſic de9 reqeuit ab oī ope ſuo in ſcipo.⁊
Ad obm de cū nõ poſſit hō pluribꝫ modis cōpari ⁊ moueri i deū
vltimis mā nõ ſūt plā mādata in pma tabula niſi tria. Ad aliō
datis ⁊ ad dōm cōcupiſcētia nõ ꝓhibet' ſpēalit' ſepata ab actu ni
6m ſi in talibꝫ cōcupiſcibilibꝫ q̄ reqeſcere faciūt in ſe mētē
hoīs ſpēali dilectōe pt' actū.⁊ illa ſūt duo.ſ. delectabi
le carnis/⁊ delectabile paſſionis ſiue reꝝ.in illis eīn
pctis multotiēs peccat' corde pter intētionē veniēdi
ad op9:ſed i aliīs.ſ.in homicidio falſo teſtimōio.vl' nõ
eſt dilectatio pt' actū/vel ipa cauſant' ex illa:q2 milti vo
lūt occidere vt hēant qd illicite cōcupierūt in delecta
tiōibꝫ carnis vel reꝝ mūdanaꝝ:ſed illa appetunt' ꝓ
pter ſe.⁊ iō iſte ꝯcupiſcētie habuerūt ſpēalē ꝓhibitionē
Ad 7m ⁊ nõ alie. Ad aliud dōm q illud opus qd tēdit in
in deū/aut tēdit in ipm/ſic termi act9 i finē:⁊ tūc ptī
net ad cultū iteriorē vl' exteriorē.⁊ h includit' in pmo
mādato:ſic credere/ſpare/diligere/⁊ adorare/⁊ hmōi
aut tēdit i ipm vt finem opationis:ſed nõ opis.q2 op9
eſt circa ꝓximū:⁊ tūc ptinet q̄ad intētionē ad primū
mādatū:q2 pncipalr' pcipit intētōnē reqeſcere ab ope
abſtractū a dō ſm expoſitōnē aug.⁊ h mō penes op9
Ad 8m erit pmū vel 3m mādatū. Ad aliud dōm q nati nõ
ſūt ꝯiūcti ſic vxor:⁊ iō nõ ſepant' a parētibꝫ.vñ dupl'r
pt in eos offendi.ſ.vt ſunt in pprātate pris ⁊ vſurpādi i
ſeruitutē.⁊ tūc claudunt' ſub illo: Nõ ꝯcupiſces rem.
aut offendit' in pſonas filioꝝ q̄ ſepabiles ſunt a cura
pentū:⁊ tūc ſūt ipſi ꝓximi ſic parētes/⁊ hñt offenſas
gnāles q̄ ſūt in ꝓximis:⁊ iō nulla ſpēalis ꝓhibitō de
Ad 9m ⁊ 10 bet eſſe de ipis. Ad aliud q ita eſt de q̄libet māda
to/ſi qs obſuat ipm ⁊ meritorie:q2 nõ pt eſſe meritū
cū aliq pctō mortali:ſed tñ obſuatio ſabbati nõ hēt ni
ſi ſpēalē actū diuiſū ab aliīs q̄ eſt qes intētōis in deo.
Arti. IIII. Qualr vitia capitalia ꝓhibent' i mādat' iſtis
D Quarto q̄rit' q̄lr vitia capitalia ꝓhibent' in mā
Arguit pº q datis iſtis/ſic eīn ſpēale pceptū eſt i q̄ ꝓhibet'
luxuria/ita ſpēale debet eſſe in q̄ ꝓhibet' gula.
20 ⁊ nullū videt' tale pceptū:g̃ diminuta ē diuiſio Itē
inuidia nõ videt' ꝓhibita/nec ſupbia/nec/accidia:ſ; ꝓ
hibet' luxuria ⁊ auaritia.⁊ q̄lr illa tria ſpēalia habēt
Solutio mādata in q̄bꝫ ꝓhibent' ⁊ nõ alia. Solō dōm q li
pncipalis ⁊ cet aug.i li.d decē cordis videt' reducere fornicatōnē
ad pmū. ad pmū mādatū/eo q ſit iniuria dei in imagine eius

q̄ maculat'.tñ intelligit' h ſm magrm q oīs illicit9 cō
cubit9 ſiue ſm naturā ſiue ꝯ naturā fiat intelligit' ꝓ
hibit9 in illo mādato: Nõ mechaberis.⁊ meo iudicio
gula ꝓhibet' in eodē/eo q hñt ordinē vt cā ⁊ cauſatū
iſta duo vitia:q2 ſic in naturis nutritiua deſuit gnā
tiue/ita in vitijs gula luxurie.vñ dīc Hiero. Venter
vino eſtuās cito deſpumat in libidinē. Auaritia autē
ꝓhibet' ibi: Nõ furtū facies:⁊ nõ cōcupiſces.ſed ira i
illo mādato:nõ occides.⁊ q2 inuidia gnāt irā ꝓ vitiū
iō inuidia intelligit' ꝓhiberi in eodē.ſupbia aūt in deū
ꝓhibet' in pmo mādato.⁊ ſupbia in ꝓximū ꝓhibet' ꝓ
ꝯriū in pmo ſcōe tabule/cū dī:honora.⁊ ibidē q̄dā in
telligūt etiā ꝓhiberi inuidiā:q2 nõ pt aliqs ſil' hono
rare ⁊ inuidere.accidia aūt ſm oēs ꝓhibet' ꝓ ꝯriū i 3º
mādato pme tabule:q2 accidia eſt triſtitia in difficul
tate ſpūaliū ex amore ſcti ꝓcedēs.⁊ iō cū ſctificat' ſab Ad 2m
batū ꝓ q̄etē in deo intelligit' excludi accidia. Ad ali
ud dōm q illa vitia q̄ ſūt ſpēalis nocumēti in ꝓximū
hñt expſſas ꝓhibitōes:vt ira ꝓ quā nocet' ꝓximo i ꝑ
ſona.⁊ luxuria ꝓ quā nocet' ꝯiūcto ad ꝓpagationē na
ture.⁊ auaritia ꝓ quā ſubtrahit' ſuſtētatio vite. Alia
aūt vitia nõ hñt nocumētū ſpēale:ſ; ꝯſiſtūt i gnālib9
actibꝫ.⁊ iō ſpēalr ꝓhiberi decalogo nõ debent.

De primo precepto.

Primū in prima tabula eſt: Non hēbis deos Exod.20.
alienos:nõ facies tibi ſculptile neqꝫ oēm ſilitu Deut.5.
dinē.⁊c. Hec Aug. dicit eſſe duo mādata
ſ aug. vnū.hoc eīn ipm qd dixerat:nõ hēbis
deos alienos pfectius explicat cū ꝓhibet co
li figmēta.ſ.idolū: vel ſilitudinē alicui9 rei.
q̄ duo Orige. ita dicit diſtare: vt idolū ſit qd
nihil hēt ſile ſui.ſilitudo vo qd hēt ſpēm ali
cui9 rei: vt verbi grā: Si qs i auro vel i ligno
vel alia re faciat ſpēm ſerpētis vel auis vl' al
terius rei:⁊ ſtatuat ad adorandū.nõ idolum
ſed ſilitudinē fecit. Qui vo facit ſpēm quam
nõ vidit oculus:ſed anim9 ſibi finxit: vt ſi qs
hūanis mēbris caput canis vl' arietis formet
vel in vno habitu hoīs duas facies nõ ſilitu
dinē ſed idolū facit:q2 facit qd nõ hēt aliqd
ſile ſui.iō dicit aplus q2 idolū nihil eſt in mū .1. Cor. 8.
do. Nõ eīn aliq ex rebus cōſtātibus aſſumit'
ſpēs:ſed qd mēs ocioſa ⁊ curioſa repit. Silitu
do vo eſt cū aliqd ex his q̄ ſunt vel in celo
vel in terra vel in aqs format'. Augu. vo ita
exponit illud: Idolū nihil eſt in mūdo.i.int'
creaturas mūdi non eſt forma idoli.materiā
eīn formauit de9: ſed ſtulticia hoīm formam
dedit. Quecūqꝫ facta ſūt naturalit' facta ſūt
ꝓ verbū:ſed forma hoīs in idolo non eſt facta
ꝓ verbū:ſicut pctīn nõ eſt factū ꝓ verbū:h ni
hil eſt:⁊ nihil ſiūt hoīes cū peccant. Sed q̄rit'
quomō hic dicat' forma idoli non eſſe facta ꝓ
verbū:cū alibi legat': Oīs forma:oīs ꝯpago
oīs cōcordia partiū facta eſt ꝓ verbū.hoc au
tē a diuerſis varie ſoluit'. Quidā eīn dicunt

omnē formā: ꝛ quicqd eſt a deo eſſe inquātū eſt: ꝛ formā idoli inquātū eſt vl' inquātū forma eſt a deo eſſe: ſed nō inquātū idoli eſt ꝗd eſt poſita ad adorādū: in hoc eñ nō eſt creatura ſed puerſio creature. Sicut illud qḋ peccatū eſt inquātū peccatū eſt nihil eſt ꝛ hoīes cū peccāt nihil fiūt: qꝛ ab illo qui vere eſt ſeparanť. Uñ hiero. Qḋ ex deo nō eſt: qui ſolus vere eſt: nō eſſe dicitur. Jdēqꝫ peccatū qḋ nos a deo eſſe abducat nihil eſſe vel nō eſſe dicitur. Alij vero dicūt oēm formā que. ſ. naturaliter eſt: ꝛ oē qḋ naturaliter eſt eſſe a deo: ſed forma idoli nō eſt naturaliter: qꝛ nature iuſticie nō ſeruit. Jd eñ naturaliter eē dicit qḋ ſimplici nature iuſticie que de⁹ eſt militat
a nō reſultat ꝛ naturā creatā nō viciat. Secundū p̄ceptū eſt: Nō aſſumes nomē dei tui inuanū: Qḋ eſt dicere ſm litterā. Non iurabis ꝓ nihilo nomē dei. Allegorice vero p̄cipitur
Rom.8. vt nō putes creaturā eſſe chriſtū dei filiū: qꝛ oīs creatura vanitati ſubiecta: ſed equalem
b patri. Tertiū vero p̄ceptū: Memēto vt diez
Exo.20. ſabbati ſanctifices vbi ſm lrām p̄cipiť ſabbati obſeruātia. Allegorice vero vt requiem ꝛ hic a vitijs: ꝛ i futuro in dei cōtēplatōe expectās ex ſpūſctō. i. ex charitate ꝛ dono dei: nō ꝙ ſpūſſctūs ſine p̄re ꝛ filio hoc opeť. Accepit vtiqꝫ ecclīa hoc donū vt in ſpūſctō fiat remiſſio pctōꝝ: quā remiſſionē cū trinitas faciat: pprie tñ ad ſpm̄ſctm̄ dicit ptinere: qꝛ ipſe eſt
Rom.8. ſpūs adoptōis filioꝝ. Jp̄e ē p̄ris ꝛ filij amor ꝛ cōnexio vel cōitas. Jdēqꝫ iuſtificatio nr̄a ꝛ requies ei attribuiť ſepi⁹. Hec ſunt tria mandata prime tabule ad deū ptinētia. Et p̄mū quidē qḋ eſt de vno deo colēdo ptinet ad patrē in quo eſt vnitas vel auctoritas. Secūdū ad filiū in q̄ eſt coeq̄litas. Tertiū ad ſpiritū ſanctū in quo eſt vtriuſqꝫ cōitas.

Arti. v. An idoloꝝ formatio ſit ꝓhibita: ꝛ an idolū
E nihil ſit in mūdo: ꝛ an i p̄ceptis negatiuis ſit ſimplex negatio vl' an etiā aliqḋ affirmatōis

Einde queriť de his q̄ dicūť in lr̄a circa p̄mū
o mādatū. Et queriť de hoc qḋ dic̄ Orī. Qui facit ſpēm quā nō videt oculus ſꝫ aīa ꝛc̄. Nō eñ videť eſſe cā formādi tale idolū: ḡ videť ꝙ hoc nō
Queſtiūcula ſecūda. intēdat ꝓhibere. Jtē q̄riť q̄liter intelligať qḋ dicit ꝙ idoluꝫ nihil eſt in mundo. quicqḋ eñ eſt res artis
Queſtiūcula tertia aliqḋ eſt in mūdo. Ulteri⁹ q̄riť vtrū in iſto p̄cepto ꝛ i alijs negatiuis ſit ſimplex negatio vel aliqs act⁹
Arg. ꝯ p̄m. in eis p̄cipiať. Videť dicere Aug⁹ ꝙ ſimplex negatio. qꝛ ita dicit Baſili⁹ ſup illud pſ̄. Beat⁹ vir ꝛc̄. in qḋā ſermōe: Sicut aſcēdētib⁹ ſcalā prim⁹ grad⁹ eſt a terra diſcedere: ita etiā virtutū ac pietatis aſcenſus initiū hꝫ deſcēdēdis malo: nā qualecūqꝫ ociū cuilibꝫ nō recto opi p̄ferēdū eſt ſicut illa ſunt q̄ p̄cipiunť: nō adulterabis: nō homicidiū facies q̄ oīa ociū aīe ꝛ deſe poti⁹ q̄ efficatiā opis alicui⁹ indicāt: ea vo q̄ ed ꝑfectōis ꝑfectū ptinēt op⁹ exigūt/ vt illud: Diliges ꝓximū tuū ſicut teipm̄. Ex hoc expſſe accipiť ꝙ negatiua cōſiſtūt in ſimplici negatōe. Sed cōtra h̄ eſt Rō i ꝯrium
obiectio multoꝝ: qꝛ ſimplex negatio nō habet laudē p̄ima.
obſeruatio p̄cepti habet laudē: ergo obſeruatio p̄cepti nō cōſiſtit in negatōe ſimplici. Pr̄ ſm h̄ etiā iſte 2a
q̄ de p̄cepto nūq̄ cogitaret adhuc obſeruaret p̄ceptū qḋ eſt incōueniēs: qꝛ etiā bruta ſm hoc obſeruarent p̄cepta. Solō dōm ad p̄imū ꝙ fuerūt qdā idola Solō
apud antiquos q̄ habebant cauſam ſui erroris mixturas virtutū ex imaginib⁹ celi/ ſic in thauro fiebat ad p̄mū.
imago thauri cū capite canis ꝛ habebat virtutē apiēdi ſecreta ꝛ hmōi: ꝛ iō talia inducebāt i idolatriā: ꝛ h̄ cōſiderauit Origeñ. Ad aliud dōm ꝙ forma artis Ad q̄ſtiūcu
aliqḋ eſt: ſed forma cōpoſitiōis ex vniōe inuiſibili ꝛ lā ſecūdā
idolo corꝑeo nulla fuit in idolo niſi in opiniōe errantiū: qḋ aūt in opiniōe errātis eſt non eſt aliqḋ in reꝝ natura vel in mūdo: ꝛ ideo dicit apl'us ꝙ idolū nihil eſt in mūdo. Ad aliud qḋ vlteri⁹ q̄riť de negatiuis Ad q̄ſtiūcu
p̄ceptis cōſentiēdū eſt mgr̄is ꝙ illa ponūt actū interiorē: vñ cū dr̄: nō habebis deos alienos corā me: lā tertiā.
ſenſus eſt velis non hic ita ꝙ ponať ibi diſſenſus ad deos alienos. Ad id qḋ cōtra obijciť dōm ꝙ Ba- Ad obiecta
ſilius loquiť de actu exteriori ꝛ nō interiori: qꝛ cum ꝯ tertiā q̄ſti
ſint due partes iuſticie declinare a malo ꝛ facere bonū nō poſſet eſſe pars iuſticie declinare a malo ſi eſſꝫ unculā.
pūra negatio actus/ vnde poniť in declinatiōe volūtas declinādi.

An hoc qḋ dicit: Non aſſumes nomen dei Arti. VI
tui inuanum ſit de quinto: ꝛ an magiſter hoc F
mandatū bene exponat.

Einde q̄riť de ſecūdo mandato qḋ incipit ibi
o [Secūdū p̄ceptū eſt ꝛc̄.]. ſ̄. a. Nō aſſumes nomē dei tui inuanū: vbi dicit mgr̄ ꝙ ſm litterā p̄cipiť ꝙ ꝑ noīa dei nō iurabis ꝓ nihilo: ſed ſm Arguiť p̄o
hoc videť ꝙ hoc ptinet ad q̄rtū mādatū ſecūde tabule vbi magiſter agit de ꝑiurio qḋ ſit falſum teſtimoniū ꝯtra ꝓximū: ꝛ ſic nō debet eſſe iſtud de prima tabula: ſed de ſcd̄a. Pr̄ in ſmone nihil eſt falſum eē ſed 20
multū intereſt int' vanū in ſermone ꝛ falſum in ſmone: qꝛ vanū pōt eſſe veꝝ: ḡ multū differt nomē dei aſſumere inuanū ꝛ falſum: ergo mgr̄ videť male exponere. Jtē ph̄s diffinit vanū in. ij. phiſi. dicēs ꝙ va- 30
nū eſt qḋ eſt ad finē aliquē quē nō includit: talis aūt ſermo multiplex eſt vt orō que nō exaudiť: ꝛ v̄bū p̄dicatiōis qḋ non cōuertit aīas ꝛ v̄bū veritatis cui nō crediť ab audiētib⁹: ergo videť ꝙ p̄ceptū ſit vt nomē dei nō aſſumať in oīb⁹ ſermōib⁹: ꝛ ſic peccat mortaliter inuocās deū in orōne que nō exaudiť: ꝛ cum pctōres de⁹ nō audiat oēs tales orātes in pctō mortali peccarēt mortalr̄ ipſa orōne cōtra p̄ceptū: ꝛ ſiliť p̄dicātes ꝛ veꝝ iurātes qñ nō crediť ſermoni coꝝ qḋ falſum eſt: ḡ videť incōueniēs eē traditū hmōi mādatū: Nō aſſumes nomē dei tui inuanū. Ulterius queriť de ſcd̄a expōne quā ponit magr̄ in lr̄a qḋ alle- Queſtiūcu
gorice p̄cipiť vt nō putes eſſe creaturam xp̄m: qꝛ oīs la.
creatura vanitati ſubiecta eſt: cū ei ad moralia teneamur ex natura/ moralia eq̄liter obligāt ꝛ accedūt ad notitiā oīm. ſ. gentiliū iudeoꝝ ꝛ xp̄ianoꝝ: cognoſcere autē ꝛ credere nō eq̄liter accedūt ex natura ad cognitionē oīm: ḡ nō cadūt ſub p̄cepto. Solō dōm Solō

ꝙ iſtud mādatū ſm primā expōnē morale eſt: ⁊ obli
Ad primū. gat oēs. Ad id qḋ obijcit᷑ primo dōm ꝙ iurās fal
ſo dupliciter peccat. ſ. decipiēdo: ⁊ ſic peccat ex parte ꝓ
bi qḋ ordinatū eſt ad ꝓximū in ꝓximo quo ad hoc ca
dit ſub quīto mādato ſcḋe tabule. peccat eciā inuocā
do diuinā veritatē teſtē: ⁊ ſic peccat in deū: ⁊ quo ad
hoc ponit᷑ ſub ſcḋo mādato prime tabule: mḡr eciā ꝺ
ꝑiurio agit ſub q̄nto ſcḋe: q: ſciētia ꝑiurij pēdet ex ſci
entia mēdacij: q: ſine illa nō bn̄ ſcit᷑: ⁊ mēdaciū, cadit
Ad ſecūdū. ſub q̄nto ſecūde tabule. Ad aliud dōm ꝙ vanū eſt
duplex. ſ. materialiter ⁊ formaliter: ſermo aūt verꝰ ma-
terialiter pōt eſſe vanꝰ. ſ. de rebꝫ vanis q̄ ad vitā eter-
nā nō referunt᷑: formaliter aūt non eſt ſermo vanꝰ niſi
fruſtret᷑ fine ad quē eſt: ⁊ ille eſt expſſio ꝟitatis ad al
terū: q: ſicut dicit Plato Ad hoc datꝰ eſt nobis ſmo
⁊ qn̄ nō habet finē tūc vanꝰ eſt ꝑ ſe ⁊ formaliter: ⁊ ideo
idē eſt dicere: nō aſſumas nomē dei tui īuanū ad ſer
monē falſum affirmādū. Aſſumere aūt differt ab in
uocatiōe ⁊ manifeſtatiōe: q: orās inuocat nomē dei:
⁊ bene facit: ꝓdicās aūt manifeſtat nomē dei ⁊ bene
facit: ſed aſſumēs ſumit ad illud qḋ ſuū eſt. i. ad ſmo
Ad tertiū nē q̄ eſt ab ipſo. Ad aliud qḋ obijcit᷑ de iuramento
vero cui nō credit᷑: dōm ꝙ duplex eſt finis in ipſo ⁊
in altero: veritas aūt expſſa ad alteꝝ eſt finis ī ſeipſo
⁊ hoc ſufficit ſermoni ad hoc ꝙ nō ſit vanus: creduli
tas aūt eſt finis in alio quē nō cōſequit᷑: hoc eſt ex vi
tio alterꝰ nō ſuo/ ſicut dicit phūs ꝙ rhetor nō ſemꝑ
ꝑſuadebit neq; medicans ſanabit: ſed ſi nihil omittit
de cōtingētibꝫ dicere finē cōſecutꝰ eſt: ⁊ ſi nō in alte-
Ad queſtiū culam. ro: tn̄ in ſeipſo. Ad aliud qḋ vlteriꝰ querit᷑ dōm ꝙ
illud mādatū nō cadit in decalogo niſi ſm ſenſum ꝓ-
mū: ⁊ nō ſm illū ſenſum q̄ accipit᷑ ex methaphora lo
cutōis: ⁊ iō nulla eſt illa obiectio: ꝓcipue eciā cū ma
giſter dicat ꝙ allegorica eſt illa expoſitio: illā eciā ne
ſciret extrahere niſi hn̄s fidē: ⁊ iō ſolus iſte obligat᷑.

Arti. VII. B

An obſeruatio ſabbati ſit cerimonialis vl moralis: ⁊ quare ſabbatū ceſſauit: ⁊ an dies dñica ſucceſſit ſabbato: ⁊ quis ſit modus obſeruandi ſabbatū: ⁊ quare vſus eſt nouo mō loquēdi dicēs: Memēto vt diē ſabbati ſanctifices.

Einde querit᷑ de hoc qḋ dicit [Memento vt
Arguit᷑ pº D diē ⁊c̄.]. ꝺ. b. Et querit᷑ vtꝝ hec obſeruatio
ſabbati ſit cerimonialis vel moralis. Videt᷑
aūt ꝙ ſit cerimonialis: q: ita dr̄ Ezec. 20. Dedi eis ſab
bata mea vt ſint ſignū int᷑ me ⁊ eos. cerimonialia au
tē ſunt quoꝝ vſus totꝰ eſt in ſignādo vt dicit mḡr in
primo lib. diſt. j. ergo videt᷑ ꝙ obſeruatio ſabbati ſit
Solō cerimonialis. Si forte dicas ꝙ nō totꝰ vſus ſabba
Obiectio ti eſt ī ſignādo. Cōtra Augꝰ ita dicē ī lib. ꝺ x. cordis.
Tibi aūt dicit᷑ vt obſerues ſabbatū ſpūaliter in ſpe fu
ture q̄etis quā tibi ꝓmittit deꝰ: quiſq̄s eciā ꝓpter illā
quietē agit quicq̄d pōt: q̄uis laborioſum videat᷑ qḋ
agit: tn̄ ſi ad fidē quietis ꝓmiſſe refert᷑ illud qḋ agit:
nōdū quidē habet ſabbatū in re: ſed in ſpe habet: er
20 go videt᷑ ꝙ totū ſit in ſignū futuri. Itē Augꝰ ī lib.
iiij. ſuꝑ Gen̄. tractans illud verbū: Requieuit deꝰ die
ſeptimo ⁊c̄. dicit ſic: Probabiliter dici pōt obſeruādū
ſabbatū in vmbra futuri que ſpūalē requiē figurat
quā deꝰ exemplo huiꝰ quietꝭ ſuis fidelibꝫ bona oꝑa
facientibꝫ archana ſignificatiōe pollicebat᷑ cuiꝰ quietꝭ
⁊ dn̄s noſter Jeſus chriſtꝰ qui nō niſi qn̄ voluit paſ

ſus eſt: ⁊ ſepultura ſua myſteriū confirmauit. ex hoc
iteꝝ expſſe ſumit᷑ ꝙ obſeruatio ſabbati eſt cerimonia
lis ⁊ nō moralis. Itē Augꝰ infra eodē lib. Iā tp̄e 3º
gratie reuelate obſeruatio illa ſabbati que vniꝰ diei
vacatiōe figurabat᷑ ablata eſt ab obſeruatiōe fideliū
in ea q̄ppe gratia ꝑpetuū ſabbatū iā obſeruat/ q̄ ſpe
future quietis operat᷑ q̄cq̄d boni operat᷑/ nec in ipſis
operibꝫ ſuis quaſi habēs bonū qḋ nō accepit gloria-
tur: ita eciā dicit ſabbati, hoc eſt dn̄ice ceſſationis in
ſepultura ſuſcipiēs atq; intelligens baptiſmi ſacr̄m
quieſcit a priſtinis operibꝫ ſuis/ vt iā in nouitate vi
te ambulās deū in ſe oꝑari cognoſcat qui ſimul oꝑa
tur ⁊ quieſcit/ ⁊ creature cōgruā ꝓbēs gubernatōeꝫ
⁊ apud ſe habēs eternā trāquillitatē. ex hoc accipia
tur idē qḋ priꝰ. Sed cōtra hoc obijcit᷑: q: nihil ve In ꝯriū pº
nit in eandē diuiſionē alicuiꝰ niſi qḋ cū alijs cōdiui-
dentibꝫ eſt eiuſdē generis: ſed obſeruatio ſabbati cū
alijs moralibꝫ venit in eandē diuiſionē: ergo cū eiſdē
eſt eiuſdē generis: ⁊ cū illa ſint de genere moraliū: vi-
det᷑ eciā ꝙ obſuatio ſabbati ſit ꝺ gn̄e moraliū. Itē 2º
ſuꝑ habitū eſt ꝙ ſm opinionē quorundā mgroꝝ hec
oīa ꝓcepta iō loquebat᷑ dn̄s audiēte ppl̄o: q: erāt ꝺ
lege naturali que accedit ad cōem noticiā oīm. illud
aūt ꝓceptū inter alia corā ppl̄o loquebat᷑: ergo eſt de
lege naturali: nihil autē ē de lege naturali niſi qḋ pu
re eſt morale: ergo illud ꝓceptū pure morale eſt vt vi
detur. Itē Eſa. 58. ꝑ totū ca. dicit niſi moralia ⁊ in 3º
fine ſubiūgit de ſabbato dicēs: Si abſtuleris pedem
tuū a ſabbato facere volūtatē tuā ī die ſctō meo voca
beris ſabbatū delicatū ⁊c̄. ḡ videt᷑ ꝙ eciā iſtud ſit mo
rale. Itē oīm antiquoꝝ ſentētia eſt ꝙ decē ꝓcepta ſūt 4º
moralia: ſed ſi ꝓceptū de ſabbato nō ſit morale nō ſūt
niſi nouē: ḡ ꝓceptū de ſabbato eſt de moralibꝫ. Vl- Queſtiūcu
terius q̄rit᷑ ſi ꝓceptū de ſabbato eſt ſm aliq̄d cerimo- la ſecūda
niale q̄re ipm̄ ceſſauit: videt᷑ eciā ꝙ ceſſare nō dꝫ quā Arguit᷑ pº
tū ad dici taxationē: q: thurificatio nō ceſſauit vt di
cūt ſcti ⁊ mgr̄i: q: ſignificat id qḋ ſemꝑ faciēdū eſt. ſ.
deuotionē orōnis: ḡ a ſili ſabbati obſeruatio ceſſare
nō debuit: q: ſignat id qḋ ſemꝑ fiēdū eſt. ſ. ceſſare a vi
cijs ⁊ oꝑare bona in ſpe future q̄etis vt accipit᷑ a ver
bis Aug. priꝰ inductis. Itē decime nō ceſſauerūt: 2º
q: ſignāt id qḋ ſemꝑ faciēdū ē vt dicūt ſcti: ḡ nec ſab
batū. Vlteriꝰ q̄rit᷑ vtꝝ dies dn̄ica ſucceſſit ſabbato Queſtiūcu
videt᷑ ꝙ ſic: q: ſiliter in noua lege obſeruat᷑ ſicut ſab la tertia.
batū in veteri. Itē ſcti dicūt ꝙ p̄res ve. te. ſeruiebāt Arguit᷑ pº
ebdomadi: p̄res aūt no. te. ſeruiunt ogdomadi: octa- 2º
ua autē dies eſt dies dn̄ica: ḡ videt᷑ ꝙ mutata ſeptia
fuerit in octauā. Itē h̄ videt᷑ velle Hiero. in ꝓhe- 3º
mio galeato prio. vbi dicit ꝙ paulus māſit apud pe
trū diebꝫ q̄ndecim: hoc eciā myſterio ogdomadis ⁊ eb
domadis futurꝰ gētiū ꝓdicator inſtruēdꝰ erat. Sꝫ In ꝯriū pº
ſi h̄ cōcedat᷑ videt᷑ eſſe ꝯ: q: ſeptima eſt de inſtitutiōe
diuina: nulla aūt inſtitutio diuina legit᷑ fcā de octa
ua in hoīs aūt auſu nō videt᷑ hoc fuiſſe ꝙ mutaret h̄
qḋ ꝯſtituit deꝰ: ḡ videt᷑ ꝙ nō mutata ſit vna in aliā.
Vlteriꝰ iteꝝ q̄rit᷑ de mō obſeruādi ſabbatū a q̄bꝫ Queſtiūcu
oꝑibꝫ ſit abſtinēdū in ſanctis diebꝫ: ⁊ iſte articulus la quarta
eſt vtilitas iſtiꝰ q̄ſtiōis quo ad cōſilia. Et obijcitur Arguit᷑ pº
ſic Augꝰ dicit in lib. de decē cordis. Obſerues dicit᷑
tibi vt ſpūaliter ſabbatū nō quō iudei obſeruāt carna
li ocio: vacare eciā volūt ad nugas atq; luxurias ſu-
as: meliꝰ eciā faceret iudeꝰ ſi in agro ſuo aliq̄d vtiliꝰ
faceret q̄ȝ in theatro ſeditioſus exiſteret: ⁊ meliꝰ femi
ne eoꝝ in die ſabbati lanā facerēt q̄ȝ toto die in neo-

menijs ſuis impudice ſaltarēt: tibi aūt dicit vt obſerues ſpūalit̃ diē ſabbati i ſpe future quietis opādo ergo videt̃ q̄ ſabbatū nō violat̃ niſi ꝑ op⁹ qd̄ nō pōt referri ad eternā quietē: hoc aūt ſolū pctm̄ eſt: ꝗ

20 alia opando nō peccāt hoīes in ferijs eccleſie. Itē ſancti dicūt q̄ a ſeruilibꝫ opibꝫ in ſanctis diebꝫ abſtinendū eſt: ſeruilia aūt nō ſunt niſi repugnātia libertati ſpūs: hec aūt ſunt ſola pctā: ergo ſufficit abſtinere ab illis.

In ꝯtrariū

Sed cōtra ſunt decreta ſanctoꝝ ⁊ ꝯſuetudo eccleſie q̄ ꝑcipit abſtinere ab opibꝫ corporalibꝫ/ q̄ nō ſunt pctā.

Queſtiūcula quinta. Arguit̃ ꝓ

Ulteri⁹ q̄rit̃ quare vtit̃ nouo modo loq̄ndi in iſto mādato cū dicit: Memēto vt diem ſabbati ſanctifices: nō em̄ meminim⁹ niſi ꝑteritoꝝ cū igit̃ oīa mādata decalogi ſint etiā de lege naturali q̄ p̄ceſſit ſcriptā: ſicut ⁊ ꝑceptū de ſabbato vl̄ plus q̄ꝫ iſtud videt̃ q̄ in oībꝫ alijs magis debuit vti ꝟbo memorādi q̄ꝫ in iſto: ⁊ tn̄ in nullo alioꝝ vſus eſt verbo illo.

Solutio ad primū q̄ſitū.

Solō dōm ſine ꝑiudicio ad primū q̄ſitū q̄ non dicit: memēto vt diē ſabbati obſerues: ſed memento vt ſanctifices: ſctificatio aūt ſonat mundiciā q̄etis: ⁊ iō dōm q̄ ꝑceptū de ſabbato ſctificādo quo ad ſctificationē eſt morale ⁊ quo ad obſeruatiōis modū fuit cerimoniale: ⁊ vt hoc intelligat̃ diſtinguēdū ꝑ hunc modū ſabbatū quies interp̄tat̃: ⁊ ſm rōnē ⁊ auctoritatē Aug. quies eſt poſt laborē: vñ cū labor ſit ꝑ vitā totā: ſic p̄cipit Eccs. 9. Qd̄cūq̄ꝫ valet man⁹ tua inſtant̃ opare q̄ꝫ p⁹ hāc vitā erit: ergo eſt ſabbatū ſanctificare idē qd̄ intentionē q̄etis ab ope abſtrahere: ⁊ in eterna quiete continue defigere quēadmodū de⁹ dimittēs oīa opa ſua quieuit in ſeipſo: ⁊ hoc ꝑceptū eſt: q: q̄cūq̄ꝫ ꝑ intētionē q̄ſcit in ope/ ille fruit̃ opere ſuo: ⁊ fruit̃ vtēdis qd̄ eſt humana ꝑuerſitas: q̄ autē ita ſit accipit̃ a duabꝫ auctoritatibꝫ Aug. in lib. de. x. cordis. quaꝝ vna eſt hec. Precipit̃ tibi vt ad hoc labores vt in futuro requieſcas: tu aūt ad hoc vis requieſcere vt labores cū ad hoc debeas laborare vt requieſcas q̄ſi dicat: In ꝑcepto ſabbati ꝑcipit̃ tibi vt quies intētiōis ꝑgat ad quietē futurā: ⁊ nō querat intētio quietē in ope hui⁹ vite. Secūda eſt hec in ſpūſctō: h̄ eſt in dono dei requies nobis ꝑpetua ꝓmittit̃ in dono pigñ⁹ accipim⁹ eterne quietis qd̄ erit ſabbatū ſabbatorū ꝓpter ipām quietē ꝑtinentē ad donū ſpūſancti ſcꝫ ad hāc ſpem: quicq̄d facim⁹: ſi facim⁹ ſabbatū obſeruamus. Ecce expſſe dicit Aug⁹ qd̄ habitū eſt: ⁊ iō ſm hoc morale eſt/ ⁊ nō ſm obſeruationē.

Ad obiecta ꝯ primum ꝓ vtraq̄ꝫ ꝑte.

Ad oēs aūt auctoritates ſupra inductas dōm q̄ ſm obſeruationē diei taxate. ſ. ſeptime/ ſignū fuit cerimoniale: ſm ſanctificationē aūt q̄etis in intētiōe morale: ⁊ quo ad primū intelligūt̃ auctoritates inducte: quo ad ſecūdū autē rōnes adducte in oppoſitū.

Ad q̄ſtiūculā ſecūdā

Ad id qd̄ ſecūdo vlteri⁹ querit̃ dōm q̄ illud qd̄ fuit in rōe ſigni ceſſauit ⁊ ceſſare debuit: q: non ſignificabat q̄ ſemꝑ fiēdū erat ex inſtitutiōe: ſed pon⁹ q̄ expectandū erat in xp̄o: q̄es em̄ futura in cā habet̃ in xp̄o cōfiguratiōe mortis ei⁹ ꝑ baptiſmū in quo cōſepelimur xp̄o vt ſimul operemur ſalutē nr̄am/ ⁊ requieſcam⁹ cū ipſo ꝑ intentionē ſicut ipſe cū p̄re vſq̄ꝫ mō operat̃ ⁊ requieſcit ſicut patuit ex verbis Augu. ſup̄ inductis.

Ad obiecta in oppoſitū

Ad illud aūt qd̄ obijcit̃ de thurificatiōe ⁊ decimis dōm q̄ nō eſt ſile: q: thurificatio nihil expectādū ſignat ꝑncipalit̃ ex inſtitutiōe ſed deuotionē q̄ ſꝑ ⁊ ab oībꝫ i oī orōne offert̃: decime autē manēt ꝓpter ſuſtētationē miniſtroꝝ eccl̄ie: ⁊ nō ꝓpt̃ hoc vt ſcēnt vlteri⁹ liberationē ab originali: ſic antiq̄⁹ fecerūt: vt ſup̄ notatū eſt de decimatiōe xp̄i.

Ad q̄ſtiūculā tertiā.

Ad id aūt qd̄ tertio q̄rit̃ vlterius dōm q̄ dñica dies nō ſucceſſit diei ſabbati: q: nec dies ſabbati fuit in lege ve. de ꝑcepto inq̄ntū morale eſt: ſed poti⁹ inq̄ntū cerimoniale cui⁹ cerimonie due ſunt cauſe/ vna fuit ꝑoſtēſio q̄etis illo die i opibus creatiōis mūdi. Alia fuit futura q̄es ꝑ opera recreatiōis in ſepulchro: ⁊ hec fuit principalior in intētione inſtituētis: licet prima eſſet manifeſtior pplo: ⁊ iō rudi pplo ſepi⁹ indicebat̃ pro rōne obſeruatiōis.

Cauſe inſtitutiōis diei dñice.

Sꝫ inſtituit eccl̄ia diē dñicā tribꝫ de cauſis: ⁊ mutauit ſabbatū duabꝫ de cauſis: ⁊ ſic erūt q̄nq̄ꝫ: prīa aūt cauſa mouit eccl̄iam ad inſtituēdū dies aliquos vacationū: ⁊ eſt iſta: q: hō circūdat⁹ miſeria cogitur laborare ꝓ neceſſarijs: ⁊ ad hoc etiā inuitat cupiditas: labor autē euocat mētē ad intēdēdū circa tp̄alia mēs aūt euocata ad tp̄alia ꝑponit ſpūalia ⁊ ꝑpoſit̃ ſpūalibꝫ nō refert laborem ad ſpem quietis eterne: ⁊ tūc nō obſeruat ꝑceptū: et ad hoc vt hō audiēda ſolēnia diuina excitet̃ ad cogitādum de futura q̄ete: ⁊ ſic diſcat currere ꝑ intētionē ad illā etiā q̄n̄ eſt i ope ſalubriter eccl̄ia ꝓuidit dies feſtos q̄bꝫ verbū dei ꝓnūt̃ ⁊ vt ſolēni⁹ cātet̃ ⁊ pplo ꝑcipit̃ ab alijs abſtinere: vt illa audiat mēte. Alia cā eſt q̄re dies octaua ad h̄ electa īter alia feſta ꝑcipua eſt hec: q̄ ſepe aſſignat̃ a ſanctis: q: dñs die octaua ſurrexit ⁊ quietē btitudinis illi⁹ in corpore ⁊ in aīa demōſtrauit ꝓmittēs nos ſibi poſt reſurrectionē cōfirmādos: inſtituit etiā alios feſtos dies: q̄n̄ aliqd̄ feſtū eſt de deo vel de ſanctis. vnde notabilis memoria de illa q̄ete facta eſt pplo. Tertia cā eſt vt ꝑ hoc amoueat̃ error gētiliū mathematicoꝝ: illi em̄ cōſiderabāt in principijs opeꝝ ſuorū dñm hore ⁊ dñm aſcēdētis ſigni ꝑcipue ⁊ dñm rei ꝓ qua opabant̃: dñs aūt hore prime i die octaua ſol eſt: ⁊ tūc dicebāt firmiſſimā inceptionē oīm opeꝝ: ⁊ vt penitus hoc aboleret̃ ſtatuit eccleſia vt nullus in die illo ⁊ ꝑcipue in mane aliq̄d operet̃. Prima autē cā ceſſatiōis ſabbati fuit principalis: q: ceſſauerat iā res ſabbati ſm cām ⁊ rem aliquo mō vt dictū eſt: ⁊ adueniēte veritate ceſſare debuit vmbra futuri. Secunda cā ne videat̃ eccleſia iudaiſare. Tertia cā fuit vt error gētiliū tolleret̃ qui dñm hore obſeruabant ⁊ illi⁹ diei ſm eos prime hore dñs eſt ſaturnus/ que vt ipſi dicūt infauſtiſſimā inchoationē opeꝝ habꝫ ꝓpter qd̄ gētiles etiā obſeruabāt ſabbatū: ſed vt h̄ tolleretur ſtatuit illa die eſſe opandū.

Ad obiecta in cōtrariū

Ad illud autē qd̄ obijcit̃ dōm q̄ ſeptima dies nō habuit inſtitutionē diuinā/ eo q̄ eēt d̄ ſubā ꝑcepti moralis: ſed q: cerimonialia ꝓpter ſigna ſtatuebant̃ a dño: ⁊ iō nō fuit auſa vt mutaret eccleſia: ſꝫ poti⁹ vt intellect⁹ veritatis eēt poſtq̄ꝫ mortiferꝝ fuiſſet obſuare vmbras futuroꝝ.

Ad q̄ſtiūculā quartā

Ad id qd̄ q̄rto vlteri⁹ querit̃ dōm q̄ dies feriati obſeruānā ab vtilibꝫ ⁊ corporalibꝫ negocijs nō habēt niſi ab inſtitutiōe eccleſie dictis de cauſis: ⁊ ſic eccleſia pōt obligare ſubditos/ vñ cohercēdi ſunt ab oībus opibꝫ ab eccl̄ia nō conceſſis: ſed veꝝ eſt q̄ minus malū eēt negociari vtilit̃ q̄ꝫ diſſolui in theatrīs ⁊ potibꝫ vacare: ⁊ ſacerdotes magis inſtare deberēt vt ceſſarent a pctīs q̄ꝫ a bonis opibꝫ corpalibꝫ: tn̄ ab vtriſq̄ꝫ abſtinēdū eſt vt dictū eſt pri⁹.

Ad primū.

Ad illud qd̄ cōtra obijcit̃ dōm q̄ Aug⁹ loquit̃ de cōparatiōe magis mali ad min⁹ malū: ⁊ iō neutꝝ indulget.

Ad ſecūdū

Ad aliud dōm q̄ opa ſeruilia dicūt̃ q̄ faciūt ſeruū pcti. ⁊ ſic pctā ſeruilia ſunt vel q̄ ꝑtinēt ad ſeruitutē pene miſerie ꝑſentis: ⁊ ſic alia opa ſeruilia ſunt ꝑter ea q̄

exacta ſunt poti⁹ q̄ȝ cōceſſa: vt coquere cibos ⁊ alia
Ad q̄ſtiūcu hmōi. Ad id qđ vltimo q̄rit̄ dōm q̄ iſtud mādatū
lam q̄ntā. min⁹ habet de lege naturali q̄ȝ alia: ⁊ iō infigit̄ me-
moꝛie ꝑ illū modū loquēdi: Alij dicūt q̄ illud māda
tū añ fuit in obſeruatiōe: iō reſumēs nō de nouo in-
ſtruens vtitur tali modo loquēdi: ſed pꝛima ſolutio
melioꝛ eſt.

De mādatis ſecūde tabule.

In ſecūda vero tabula ſeptē erāt mandata
ad dilectionē ꝓximi ptinētia quoꝝ pꝛimum
ad p̄rem carnalē referť ſicut pꝛimū pꝛime ta-
bule ad p̄rem celeſtē. Qđ eſt honoꝛa patrem
tuū ⁊ matrē tuā vt ſis lōgeuus ſup terrā. ſ. vi
uentiū. Parētes ꝟo ſic ſunt honorādi vt eis
debita reuerētia exhibeať: ⁊ neceſſaria mini
a ſtrent̄. Secundū eſt nō occides: vbi ſm lr̄am
actus homicidij ꝓhibeť ſm ſpm̄ vero etiā vo
lūtas occidēdi. Vñ huic mādato ſm litterā
Mat. 5. ſit ſupadditio in euāgelio: q̄ȝ lr̄a euāgelij ex
pꝛimiť: qđ legis lr̄a nō expꝛimebať. Euāge-
lij lr̄a expꝛimit intelligētiā ſpūalē. i. quā ſpi
rituales habēt: ⁊ ſm quā ſpūalit̄ viuiť. Lit-
tera legis ſenſum carnalē: i. quē carnales ha
bēt: ⁊ ſm quē carnaliter viuiť cui facta eſt ſu
b peradditio. Tertiū eſt: Non mechaberis. i.
ne cuilibet miſcearis excepto federe matrimo
nij: a parte em̄ totū itelligiť. Noīe ergo me-
chie oīs cōcubit⁹ illicit⁹ illoꝝ quoq̄ȝ mēbꝛo
rū nō legittim⁹ vſus ꝓhibit⁹ debet intelligi.
c Quartū eſt: Nō furtū facies vbi ſacrilegiū ⁊
rapina oīs ꝓhibeť. Nō em̄ rapinā permiſit q̄
furtū ꝓhibuit: ſed furti noīe hñ intelligi vo-
d luit oēm illicitā vſurpationē rei aliene. Sa-
crilegiū trib⁹ modis cōmittiť: qñ. ſ. vel ſacrū
de ſacro: vel non ſacrū de ſacro: vel ſacrū de
nō ſacro auferť. Sacrū vero diciť q̄cq̄d man
cipatū eſt cultui diuino vt eccleſia vel res ec
e cleſie. Hic etiā vſura pꝛohibeť q̄ ſub rapina
cōtineť: Unde Hiero. Vſuras q̄rere vl̄ frau
dare: aut rape nihil intereſt. Comoda fratri
tuo ⁊ accipe qđ dediſti: ⁊ nihil ſupfluū q̄ras:
q̄ȝ ſupabūdantia in vſura cōputať. Eſt enim
vſura vt ait Aug⁹ Cū quis plus exigit in in-
ſuria vel qualibet re q̄ȝ accepit. Itē Hieroñ.
Putant aliq̄ vſurā tm̄ eſſe in pecunia: ſed in
telligāt vſurā vocari ſupabūdātiā. ſ. quicq̄d
eſt ſi ab eo qđ dederit plus eſt: vt ſi in hyeme
dem⁹ decē modios: ⁊ in meſſe. xv. recipiam⁹
f Si vero queriť de filijs iſrael q̄ dño iubente
ab egiptijs mutauerūt vaſa aurea ⁊ argētea
⁊ veſtes p̄cioſas ⁊ aſpoꝛtauerūt: vtrū furtuȝ
cōmiſerint. Dicim⁹ eos q̄ vt parerēt deo iu-
bente illud fecerūt nō feciſſe furtū: nec oīno
peccaſſe: Vñ Aug⁹: Iſraelite nō furtū fece-
runt: ſȝ deo iubēte miniſteriū p̄buerūt. Hoc
em̄ de⁹ iuſſit qui legē dedit ſicut miniſter iu-
dicis ſine peccato occidit quē lex p̄cipit occi
di: ſed ſi id ſpōte facit homicida eſt: etiā ſi eū
occidat quem ſcit a iudice occidendū. Infir
mi aūt q̄ ex cupiditate egyptios decceperunt
magis permiſſi ſunt hoc facere illis q̄ iure ta
lia paſſi ſunt q̄ȝ iuſſi. Hic opponiť q̄ etiā bo-
ni in iſto ope peccauerūt: q̄ȝ naturalē legem
cui ꝯcoꝛdat euāgeliū ⁊ lex moꝛalis p̄ceptio
nis trāſgreſſi ſunt q̄ eſt. Qđ tibi non vis fieri
alij ne feceris. Quā veritas ſcripſit in coꝛde
hoīs: ⁊ q̄ȝ nō legebať in coꝛde: iterauit in ta-
bulis: vt voce foꝛinſec⁹ admota: rediret ad Eſa. 46.
coꝛ ⁊ ibi inueniret qđ extra legeret. Hāc er-
go illi p̄uaricari videnť in illo facto alijs fa-
cientes qđ nolebant ſibi fieri. Sed ibi ſubin-
telligendū eſt iniuſte: vt nō alij. ſ. iniuſte fa-
cias qđ tibi nō vis fieri: alioquin hui⁹ p̄uari-
catoꝛ eſt iudex dū punit reū nolēs aliq̄d ta-
le ſibi fieri. Ita etiā ⁊ illud dñi verbū Oīa q̄ Mat. 6.
cūq̄ȝ vultis vt faciāt vobis homīes ⁊c̄. de bo Luc. 7.
nis accipiendū eſt que nobis inuicē exhibe-
re debemus.

An poti⁹ dādū eſt mādatū filijs de hono- Arti. VIII.
re parentū q̄ȝ parētū de filijs. D

Einde queriť qđ diciť in ſecūda tabula [Se
d ptē erāt mādata] Obijciť em̄ ꝯtra pꝛimū mā Arguit̄ ſic.
datū: q̄ȝ videť debere parētib⁹ poti⁹ iniūgere ſic.
curā filioꝝ q̄ȝ ecōuerſo cū dicat apl̄s. 1. Coꝝ. 12. Nō
em̄ debēt filij theſauriſare parentib⁹: ſed parētes fi-
lijs. Itē queriť quare cū noīe parētū intelligať q̄li Queſtiūcu-
bet ꝓximus vt dicit Auguſti. quare non potius po- la ſecūda.
ſuit nomē ꝓximi q̄ȝ nomē parētis: vt dixiſſet honoꝛa
ꝓximū. Itē cū in honoꝛe h̄ intelligať debita reuerē
tia ⁊ ꝓcuratio neceſſarioꝝ: videť q̄ poti⁹ debet dice
re ſubueni ꝓximo q̄ȝ honoꝛa parētes. Ulteri⁹ q̄ri Queſtiūcu
tur de ꝓmiſſiōe q̄ fit in mādato: cū diciť: vt ſis lōge- la tertia.
uus ſup terrā. Aut em̄ intelligiť de longeuitate vite
illi⁹ vel de lōgeuitate vite alteri⁹. Si pꝛimo mō vi-
detur hic inſtantiā: q̄ȝ multi parētes honoꝛāt q̄ ꝓpť
hoc nō ſunt logeui ſup terrā. Si ſecūdo mō tūc nihil
videť eſſe dictū: q̄ȝ illa logeuitas nō dať vni ꝑ bo-
no in ſpē: ſed oīb⁹ vel cuilibet: ⁊ ita videť q̄ irrōnabi
lis huic mandato talis ſit ꝓmiſſio. Solo dōm q̄ Solo
creſcēte virtute in filijs decreſcit virt⁹ in parētib⁹ ſm ad ꝓmū.
naturā ⁊ decreſcēti virtuti debeť ſubſidiū: ⁊ iō dñs
p̄cepit vt filij parētes honoꝛarēt. ecōuerſo autem nō
erat op⁹: q̄ȝ natura illud cogit/ eo q̄ ſucceſſio aſcen-
dit a radice in ramos: ⁊ nō ecōuerſo. Ad aliud di- Ad q̄ſtiūcu
cendū q̄ noīe parētis intelligiť q̄libet ꝓxim⁹ vt ob- lā ſecūdā q̄
iectū eſt: ⁊ ſupꝛa ꝓbatū eſt in q̄ſtione de charitate: ſȝ ad pꝛimuȝ.
dñs ſimul in vno p̄cepto affirmatiuo intēdit ⁊ inſi-
nuare charitatē ꝓximi: ⁊ oꝛdinē eiuſdē. Oꝛdo autē
nō inſinuareť ꝑ nomē ꝓximi: q̄ȝ illud nō expꝛimit ni
ſi obiectū charitatis: ſed ꝑ nomē parētis inſinuať q̄ȝ
illud expꝛimit ⁊ obiectū dilectiōis ⁊ charitatis ⁊ g̃-
dus. Alia etiā rō pōt eē hec: q̄ȝ charitas eſt ꝑfectio na
ture: ⁊ vt hoc oſtēdať ponit ibi nomē ad qđ ſumiť mo-

Ad ſecūdū. neret natura ⁊ charitas ſ; pꝛima rō melioꝛ eſt. Ad aliud dōm ꝙ ſubuenire in neceſſarijs nō eſt gn̄alis act⁹ p̄cepti: qꝛ nō tenet niſi in caſu. ſ. ſi īdiget ⁊ ſi nos habem⁹ facultatē: ſed imago dei inuenit̄ in oi ꝓxio/ ⁊ ſemꝑ pōt exhiberi ⁊ ꝗlibet habet ad hūc actū facultatē: ⁊ iō potius poſuit: honora q̄ʒ ſubueni: licet etiā ſubuētionē intelligat in caſu ꝓpꝛe ⁊ loco. Et nota ꝙ de alijs de ꝗbus hic pōt queri: qn̄. ſ. ⁊ ex quo debemus ſubuenire parenti: ⁊ in quib' p̄ponere parētes alijs ꝓximis ſupra habitū eſt in q̄ſtiōe de ordine charitatis: qꝛ illa tota q̄ſtio cadit ſub iſto mādato.

Arti. IX. J

An qui iraſcit̄ fratri ſuo ſit re⁹ eodē iudicio quo ille qui occidit aut alio.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Secūdum eſt

D Nō occides]. ā. a. Additio em̄ de qua loquitur hic q̄ facta eſt in euāgelio Mat. 5. eſt iſta: Qui iraſcit̄ fratri ſuo re⁹ eſt iudicio ⁊c̄. vſq; gehēne ignis. Et querit̄ pꝛimo: vtrū qui iraſcit̄ ſit re⁹ eodē

Arguit̄ pº ꝙ nō alio. iudicio quo ille qui occidit vel alio. Si alio tūc nō vi-

2º ꝙ eodē detur eſſe ſuꝑadditio in nouo teſtamēto. Videt̄ autē ꝙ eodē: et glo. interlinearis ibidē ſuꝑ iſtud: Qui iraſcitur fratri ſuo re⁹ erit iudicio qđ ſup̄ de homicidio

3º dictū eſt. Sed hoc eſſe videt̄ iniuſtū ꝙ tm̄ puniat̄

4º ira cordis ſicut homicidiū. P̄ ois q̄ iraſcit̄ fratri ſuo

5º peccat moꝛtalit̄ ſi ꝓhibet̄ hic ois motus ire. P̄ cum racha ſm glo. ſit interiectio indignātis: videt̄ ꝙ ꝗlibet mot⁹ indignatiōis ſit pctm̄ moꝛtale ſi ꝓrūpit in

6º vocē: qꝛ q̄ facit ꝯ p̄ceptū peccat moꝛtalit̄. Itē q̄ dr̄a eſt inter iſta/ iudiciū/ cōſiliū/ ⁊ gehēnā ignis/ ⁊ iraſci/ ⁊ racha/ ⁊ fatuitatē: cū em̄ homicidiū maius ſit oib' his videt̄ homicida aliqđ pei⁹ mereri q̄ʒ gehēnā ignis: ⁊ hoc eſſe nō pōt: qꝛ gehēna nihil pei⁹ eſt in penis. P̄

Queſtiūcula. qđ eſt qđ dicit mgr̄ ꝙ hic ſm ſenſum quē ſpūales habebāt ꝓhibet̄ volūtas occidēdi: videt̄ em̄ ꝙ lex naturalis ſemꝑ ꝓhibuit illā quo ad oēs: mai⁹ em̄ eſt carnaliū illo p̄cepto: Nō concupiſces rē ꝓximi tui: ergo multomagis intelligit̄ etiā illud ꝓhibuiſſe volūtatē occidēdi: ſi aūt hoc cōcedit̄ tūc videt̄ ꝙ nulla facta ſit

Solo ſuꝑadditio in nouo teſtamēto. Solō dōm ꝙ ī veritate in euāgelio nihil ponit̄ niſi qđ tenet̄ in lege: et hoc intelligēdo de moꝛalib': ſed ex mala obſeruatōe carnalis ppl̄i nō intelligebat ꝓhibere niſi ꝙ lex puniebat: ⁊ ideo interp̄tando addidit dn̄s in euāgelio: ⁊ etiā qꝛ gratiā dedit implēdi que in lege nō ferebatur: ⁊ de h̄ aliq̄ neceſſaria notata ſunt in p̄ncipio q̄rti.

Ad pꝛimū ⁊ ſecūdū. Ad pꝛimū aūt qđ q̄rit̄ vtrū in eodē iudicio ſit re⁹ q̄ iraſcit̄ quo qui occidit: dōm ꝙ eodē in genere licet nō eodē in ſpē: intelligit eī de⁹ ſm glo. ſuꝑ Mat. de ira cui cōſentit̄ in nocumētū ꝓximi vel moꝛtē que licet coꝛde teneat̄: tm̄ puniet̄ eterna dānatōe: ſ; quia in mai⁹ nō ꝓceſſit: iō iudicio cōdēnatiōis ⁊ diſcuſſionis reū ꝓpalauit vt iuſta videret̄ oib' tm̄ mai⁹ inſpe-

Ad tertiū ⁊ quartū. cit videt̄ homicida. Ad aliud dōm ꝙ eſt ira per zelū ⁊ ira per vitiū. ꝑ zelū fit ſtudio coꝛrectionis: ⁊ illa nō eſt pctm̄. per vitiū aūt eſt q̄nq; ī pꝛimo motu: cui nō cōſentit̄: ⁊ illa eſt veniale pctm̄: ſed illa qua ꝯſentitur in nocumētū intolerabile ꝓximi: ſicut moꝛtem vel mutilatiōnē vel dānū eſt moꝛtale: ⁊ de illa loquitur dn̄s: ⁊ illa etiā hic directe ꝓhibet̄. Pꝛim⁹ autē mot⁹ indirecte cadit ſub p̄cepto: ⁊ per h̄ idē patet ſolutio ad ſequēs: qꝛ eadē eſt diffinitio de motu indigna-

Ad quīntū tiōis que eſt de moꝛte. Ad aliud dōm ꝙ ſm gloſā gradus ſunt in culpa. ſ. ira ꝑ ꝯſenſum in coꝛde: ⁊ ira ꝓrumpēs in ſignū indignatiōis: ⁊ ira ꝓrūpēs in verbū impꝛoperij ⁊ nocumētū ꝓximi: ⁊ pꝛima impoꝛtat̄ ꝑ iraſci: ſecūda ꝑ racha q̄ eſt interiectio indignantis ſm grecos: licet in hebꝛeo ſonat vacuū vl̄ excerebrāc. tertia aūt impoꝛtat̄ ꝑ fatue: per iudiciū aūt ⁊ gehēnā ⁊ cōſiliū ſignant̄ expꝛimūt̄ (vt dicit glo. ibidē) grad⁹ in eterna dānatiōe: nō ꝗdē eq̄les ſed inequalitas eoꝝ intelligit̄ ex mō cōdēnatiōis: qꝛ qui iudicat̄ puniet̄ quidē. Sed querit̄ adhuc qua pena dign⁹ ſit ⁊ quāta: qui aūt re⁹ eſt cōſilio ſcit̄ quidē qua pena: ſed q̄rit̄ quāta debeat infligi: ſed q̄ reus eſt gehēne hic iā habet pene ſpēm ⁊ pene quātitatē: nō ꝙ hec fiūt in iudicio dn̄i: ſ; potius humano mō demōſtrāt dr̄am peccatoꝝ ⁊ penaꝝ. Ad vltimū dōm ꝙ licet vox impꝛo- Ad ſextū.

perij puniat̄ gehēnna tn̄ dr̄e ſunt in penis illis q̄ certe ex ſpē ſit̄ ⁊ ex taxatōe q̄ntitatis: qꝛ maioꝛ adhec in gehēna pena debet̄ hōicidio q̄ʒ impꝛoperio. Ad illū ad q̄ſtiūcl'a qđ vltimi⁹ querit̄ de lege q̄ ꝓhibet volūtatē dōm ꝙ quo ad carnales repugnatiōes ſpm̄ nō ꝓhibebat niſi volūtatē ꝑ ſignū in actū ꝓcedentē: vt ſi qs cōminaret̄ vel agitaret cū cui iraſcebat̄: ſed ſm eos ſi in coꝛde vl̄ in mēte indignatōis irā habuit cui cōſenſit de hirā legē de hoc mō curare nō qꝛ hoc veꝝ eſſet qđ dicebat ſm ꝙ intellectū veꝝ legis repellebat: ſemꝑ em̄ in lege naturali ⁊ anim⁹ aut op⁹ malū ꝓhibebat̄ ⁊ h̄ intēdit dicere mgr̄. Si aūt querit̄ quē ſpūalē intellectū tūc expꝛeſſit addendo: dōm ꝙ eſt ſpūalis intellect⁹ in p̄cepto moꝛali q̄ntū ad mouēs ⁊ quātū ad id qđ p̄cipit̄. quātū ad mouēs ſicut in iſto p̄cepto ꝙ homicidiū act⁹ ⁊ volūtatis ꝓpter deū dimittat̄ ⁊ ꝓpter dilectionē dei. Quātū aūt ad id qđ p̄cipit̄ nihil fuit de ſpū in moꝛalib' in nouo teſtamēto q̄ʒ in veteri: ſ; amplius fuit explanata ⁊ determinata in nouo q̄ʒ veteri.

An in hoc mādato: Nō mechaberis ꝓhibetur ſimplex foꝛnicatio: aut tm̄ adulterium aut omnia alia peccata.

Arti. X. K

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Tertiū ē: Nō

D mechaberis]. ā. b. Cū mechia ſit idē qđ adulterium ⁊ in grauioꝛi nō intelligit̄ min⁹ graue. Arguit̄ pº

2º videt̄ ꝙ ī mechia nō ꝓhibeat̄ foꝛnicatio ſimplex. P̄ Mat. 5. ſuꝑ illud: Ego autē dico vobis ꝙ q̄ viderit mulierē ad cōcupiſcēdā iā mechat⁹ eſt eā in coꝛde ſuo dicit glo. qꝛ ibi ois libido carnalis qua foꝛnicatur a deo aīa ꝓhiberi intelligit̄: ergo videt̄ cum in oi pctō aīa foꝛnicet̄ a deo ꝙ in iſto mādato oē pctm̄ ꝓhibeatur: ⁊ ſic oia alia mādata ſuꝑfluūt. P̄ cū duplex ſit 3º

foꝛnicatio vel adulteriū ſicut duplex homicidiū voluntatis ⁊ opis: quare nō dicit magr̄ hic ꝓhiberi foꝛnicationē ſpūalē ⁊ coꝛpoꝛalē ſicut dixit d̄ homicidio. 4º

Itē cū ſint quedā ī hoc actu magis enoꝛmia vt ſodomia vel incubit⁹ vel ſuccubitus iumēti quare nomine illoꝝ dicit ꝓhiberi illicitū cōcubitū ex quo per

Solo magis ⁊ min⁹ etiā intelligat̄ ꝓhiberi. Solō dicē-

ad pꝛimū. dū ad pꝛimū ⁊ vltimū ſimul ꝙ ꝓhibitio ſecūde tabule oꝛdinat ad abſtinendū a nocumētis ꝓximi: ⁊ quia alijs actib' nō ledebat̄ ꝓxim⁹ niſi adulterio ꝓpter h̄ hūc ſolū expꝛeſſit in foꝛma p̄cepti: ⁊ alios intellexit: qꝛ ſunt eiuſdē finis. ſ. carnalis voluptatis/ licet non

Ad ſecūdū. ſint eiuſdē reatus in ſpē. Ad aliud dōm ꝙ glo. illa intelligit̄ aut moꝛaliter in foꝛnicatōe ſpūali: ⁊ tūc nihil eſt ad ꝓpoſitū: qꝛ p̄cepta accipiunt̄ ſm ſenſum litteralē. aut intelligit̄ de voluptate que eſt in carne a hoc gule vel luxurie ⁊ vno mō illoꝝ ꝓhibet̄ hic ſic:

Ad tertiū. ſuperi⁹ explanatū eſt. Ad aliud dōm ꝙ voluntas
fornicādi ſpāle habet mādatū: ſed nō volūtas occidē
di: ꝛ hui⁹ rō ſupra expedita eſt: ꝛ ideo nō ita extendi-
tur generaliter iſtud mandatū: ſicut illud de occidē
Ad quartū dis. Ad vltimū patet ſol'o per antedicta. ſiue enim
cū muliere ſit ſiue preter ordinē nature intelligiť hic
tamen prohiberi.

Arti. XI. L

Quid vocať rapina in ꝓpoſito.

Einde queriť de hoc qđ dicit [Quartū eſt
D Nō furtū facies ꝛc̄.] ;d.c. Ibi eñ ſicut dicit
mgř ꝓhibeť rapina. Et queriť quid vocatur:
rapina eñ ſonat violētiā: ergo non videtur eſſe rapi-
na: cū ſiūt exactiōes ꝛ tallie pꝛincipū in ppl'o terre.
Solutio ad totū Itē pedagia ꝛ thelonia qđ tñ in pluribꝫ nō eſt verꝫ.
Sed ad hoc reſpōdēdū eſt ſub diſtinctiōe/ aut tal
lia eſt ſuper ſeruos/ aut ſup colonos terre pꝛincipis.
ſi ſuper ſeruos cū ſeru⁹ nihil habet niſi noīe dñi ſui
qđ accipit ab eo dñs: pt quis peccare nimis angari-
ando ꝛ oppꝛimēdo ſeruū: qꝛ intereſt qualiť diſꝫ ſua
re vtať: tñ nō puto ꝙ ſit rapina vel teneať ad reſtitu
tionē. ſi aūt accipit de colonis terre ſue ꝛ inhabitan-
tibus tūc taxāda eſt acceptatio ſm laborē pꝛincipis/
quē habet in defenſiōe terre: ꝛ ſm expēſas quas ne-
ceſſe eſt facere ſm pꝛincipis familiā ꝛ honeſtatē bo-
na fide: ꝛ ſi vltra hoc exigat rapia eſt: ꝛ hoc eſt qđ di-
cit Iohānes baptiſta militibꝫ: Cōtenti eſtote ſtipen
diīs veſtris. de thelonīīs ꝛ d pedagīīs dōm ꝙ illa in-
ſtituta ſunt de cōſenſu terre ad pacificādū vias: ꝛ iō
ſm laborē ꝛ expenſas que habet in pacificatiōe illa
pñt accipi: ꝛ qđ vltra accipiť eſt rapina.

Arti. XII. M

An ſacrilegiū ſit ſpāle peccatū vł dicat ſolū circūſtantiā peccati.

Einde queriť de hoc qđ dič [Sacrilegiū eñ
D nō videť dicere pctm̄ ſpāle ſed peccati circun
ſtātiā. d. d.] Furari ei ꝛ furari i loco ſacro nō
Arguiť pº differūt niſi per circūſtātiā loci: ergo videť ꝙ ſicut in
multis caſibꝫ furti in ſpāli nihil tāgit qđ ſilr̄ de ſa
2º crilegio i ſpāli nihil tāgere dbeat. Itē ſacrilegiū dř
cōmitti tribꝫ modis: vt habeť i littera ꝛ videť deeſſe
quart⁹ mod⁹. ſ. qñ res nō ſacra tolliť ſacris ꝑſonis:
3º vt qñ accipiunť bona monachoꝝ vel clericoꝝ. Itē
ſacrilegiū videť eſſe qđ diuino cultui eſt mancipatū
cū ergo bona eccleſiaꝝ ſunt data ad diuinū cultū vi
dentur ſpoliātes agros eccleſiaꝝ ſacrilegiū cōmitte
Queſtiūcula ſecūda. re qđ nō cōcediť. Itē q̄riť aliq̄s rapit in eccleſia vio
lenter ꝛ aliq̄s furať in ea verū vterqꝫ cōmittat ſacri-
Arguiť pº ꝫ q̄ſtiūculā legiū. Videť ꝙ nō: qꝛ rapiēs excōicatus eſt admi-
nus ſentētia hoīs. ſ. cōſecrātis eccleſiā ꝛ ꝓferētis ſen
tentiā in oēs loci illi⁹ inuaſores: q̄uis nō ſit excōica-
tus ſentētia canonū. ille aūt qui furať nō eſt excōica
tus ſentētia hoīs nec canonis vt dicūt iuriſperiti: er
go videť ꝙ nō ſit excōicat⁹: qꝛ nō eſt rō q̄re vn⁹ ſit ex
cōicatus ꝛ nō ali⁹: niſi ſacrilegiū. Act⁹ eñ qui eſt cō-
tractio rei aliene inuito dño nō habet annexā excōi-
Rō ꝫ cationē alienā qđ ſi cōcedať. Cōtra videť rō qđ i lřa
habeť: ſ. ꝙ tollit ſacꝝ de ſacro ꝛ nō ſacrū de ſacro: er-
Solo. go cōmittit ſacrilegiū vt videť. Sol'o dōm ꝙ ſa-
crilegiū in hoc caſu vel rapina facit ſpāle pctm̄ rōne
loci: ꝛ ideo alia ſpēs eſt ſicut etiā violatio monialis
Ad primū. alia ſpēs peccati eſt q̄ꝫ fornicatio. Ad id qđ contra
obīciť dōm ꝙ qñqꝫ circūſtantia habet vim ſpēi ſiue
forme cōſtitute: ꝛ tūc facit aliā ſpēm: ꝛ hec circūſtan-
tia precipua eſt qñ fit ad iniuriā alicui⁹ ſanctitatiſ ec-
cleſie: qꝛ tūc rōne nocumēti qđ cōiūctū eſt circūſtan-
tia trahit in aliud gen⁹ peccati. Ad aliud dōm ꝙ Ad ſecūdū.
nō eſt ſacrilegiū qñ capiunť res nō ſacre perſonarū
deo dicataꝝ: ſed mai⁹ eſt peccatū q̄ꝫ ſimplex rapina
qꝛ nō fit per hoc leſio alicui⁹ ſanctitatis: qꝛ ſanctitas
eſt in loco vel perſona ꝛ neutꝝ in tali cōtingit furto
vł rapina. Ad aliud dōm ꝙ mācipatū diuino cul Ad tertiū
tui aliquid eſt dupliciť. ſ. qđ ꝯſecratū eſt ad actū cul
tus: ꝛ hoc diciť ꝓpꝛie mācipatū cultui: vt calix ꝛ pa-
tena ꝛ lapides eccl'ie ꝛ hmōi: ꝛ hec nō poſſunt ad ali-
os vſus deputari q̄diu manet forma in qua cōſecra-
ta ſunt: ꝛ ſic ſunt loca deputata cultui vt cimiteriū ꝛ
doꝛmitoꝛiū: ꝛ iō in talibꝫ cōmittiť ſacrilegiū ꝑ leſiōꝫ
Alio mō diciť quid mācipari cultui ꝑ hoc ꝙ oꝛdina-
tū eſt in ſuſtentatione miniſtrantiū in cultu ſicut bo-
na eccleſiaꝝ: ꝛ i talibꝫ nō lediť ſacꝝ niſi per accidēs
ꝛ iō auferre talia nō eſt ſacrilegiū. Ad aliud dōm Ad q̄ſtiūculam cū obiectis.
ꝙ meo iudicio vterqꝫ cōmittit ſacrilegiū / eo ꝙ lediť
loc⁹: ſꝫ ꝙ raptoꝛ excōicať hoc eſt ꝓpter temerariū au
ſum quē nō habet qui occulte venit ad furādū.

De definitionibus vſure: ꝛ nota multas q̄ſtiūculas de vſura vtiles.

Arti. XIII. N

Einde queriť de hoc qđ dicit hic [Vſura etiā
D ꝓhibeť]. d. e. Et queruntť hic breuiter tria de Definitiones vſure.
vſura. ſ. quid ſit ꝛ vtrū in vſura trāſferať do-
miniū: ꝛ vtrū peccet dās vſurā ſicut accipiēs. Ad Prima.
pꝛimū ſic ꝓcediť: diffinit mgř in lřa vſurā ſic: Vſu-
ra eſt cū quis plus exigit in pecunia vel qualibet re
q̄ꝫ accipiať in ſorte. Glo. aūt ſup Luc. 17. ꝛ Mat.
15. videť dare duas diffinitiōes: quaꝝ pꝛima eſt hec
Vſura eſt mutuū ex vitio ex pacto debitū vł exactū. 2a
Alia eſt: Vſura eſt ſupabūdantia que vltra ſortē ac- 3a
cipitur: ꝛ ſunt he diffinitiōes in glo. per ſentētiā non
per verba. Videť aūt ꝙ ſm has diffinitiōes nō vi- Arguiť pº
detur vſura eſſe furtū vel pars furti: qꝛ furtū nec ex
actū eſt/ nec ex pacto debitū. Itē nec fur dat aliq̄d 2º
ꝓ ſorte: ergo videť ꝙ male dicat magiſter ꝙ ſub fur-
to cōtineť. Itē per differētias cōſtituētes videnť 3º
eſſe cōtraria vſura ꝛ furtū: q̄a furtū eſt cōtractio rei
inuito dño: vſura aūt accipiť dño volente ꝛ cōſentiē
te: ergo videť ꝙ vnū nō cōtineať ſub alio. Itē q̄ri Queſtiūcula pꝛima.
tur q̄d facit vſurā aut volūtas accipiēdi vltra ſortē
aut ſpes aut pactū. Si volūtas tūc multi erūt vſu- Arguiť pº ꝙ nō volūtas.
rarī qui nunq̄ꝫ aliquid acceperūt pter ſortē ꝛ loqui
mur de vſura opis nō voluntatis. Si aūt ſpes facit
vſurā tūc negociatoꝛ videť vſurari⁹: qꝛ ſperat acci- Q ꝙ nō ſpes
pere vltra ſortem. Si dicas nō eſt ſilē qꝛ negociatoꝛ Solo
dat pecuniā: ſed vſurarius mutuat: hoc nihil eſt: q̄a Obiectio
mutuare nec eſt bonū/ nec malū in ſe: ſed poteſt fieri
bene vel male: vnde tota ratio mali eſt penes illđ qđ
eſt ibi preter actū mutui: ꝛ hoc eſt idem in vſurario ꝛ
negociatoꝛe: ergo ſi facit peccatū in vno facit etiā pec
catū in alio. Si autē pactū facit vſurā: hoc erit con ꝙ nō pactū
tra diffinitionē: quia ſuper illud mutuū dare nihil
inde ſperantes: dicit glo. ꝙ vſura eſt ſpes lucri pre-
ter ſortem: ꝛ non dicit pactū. Itē quid facit vſurā Arguiť 2º pꝛincipaliť
eſſe peccatū/ aut enim ſm ſe eſt peccatū/ aut pꝛohibi-
tio facit eā eſſe peccatū aut leſio ꝓximi. ſi ſm ſe eſt pec Q ꝙ ſm ſe
catū: ergo nunq̄ꝫ licuit alicui accipere ab aliquo vſu-
ras/ nec eñ vnq̄ꝫ alicui cū aliqua licuit fornicari: ꝛ hꝫ
falſum videť: quia ita legiť Deut. 22. Nō fenerabe
ris fratri tuo pecuniā vel qualibet rem ad vſurā: ſed
alieno. Item Ambroſi⁹: Ab eo vſurā accipias cui 3º

merito nocere deſideras. multi aũt ſũt q̃bꝫ poſſum⁹
nocere: ğ multi ſunt a q̃bꝫ poſſum⁹ vſuras acciperet
ꝙ nõ ꝓhibi ğ nõ eſt malũ ſm ſe. Si aũt ꝓhibitio facit ip̃m pec-
tio. catũ: ğ añ ꝓhibitionẽ nõ fuit pctm̃: ⁊ ſic in lege natu
4°. rali poterat dare ad vſurã. ꝑ. ſi ꝓhibitio facit eam
eſſe peccatũ / tũc etiã ↄceſſio faceret eã eſſe licitã: ⁊ ſic
ꝙ non leſſio poſtq̃ꝫ in Deut. 23. cõceſſa eſt licita eſſet. Si aũt le-
ꝓximi. ſio ꝓximi facit eã eſſe peccatũ / tũc nõ omĩs vſura eſt
pctm̃ nec ſemꝑ: q² q̃dam vſure non ledũt ſed multũ
iuuãt ꝓximũ: ğ videt̃ ꝙ nullo mõ vſura ſit peccatũ.
5° Itẽ humanũ ius deriuat̃ a diuino ⁊ naturali iure
ſed humanũ ius / vt q̃dam leges concedũt vſuras: ğ
videt̃ ꝙ nõ ſũt illicite etiã ſm legẽ diuinã ⁊ natura-
6° lẽ. Itẽ occidere eſt maius peccatũ q̃ꝫ dare vſurã: et
tñ in caſu bñ fit ⁊ cõceditur: ğ vſura in caſu ꝓvtilitate
7° cõcedi põt. Item ↄcedere domos ⁊ vaſa aurea ⁊ ar
gentea ꝓ pecunia in lucro vltra ſortẽ nõ eſt peccatũ.
cũ ergo cõceſſio pecunie nõ differat a talibꝫ cõceſſio
nibꝫ niſi materialit̃ ſolũ / videt̃ etiã ꝙ cõcedere pecu
8° niã ꝓ ſpe lucri nõ eſt peccatũ. Itẽ creditor efficit̃ de
bitor ei q̃ dat mutuũ ad ſeruitia mutua. ſi eñ aliq̃s
mihi bñ facit rõ naturalis dictat ꝙ ego etiã obligor
ei ad bñfaciendũ ſi poſſum. omĩs aũt obligatio quã
dictat rõ naturalis deduci põt in pactũ: ğ ille q̃ dat
mutuũ vt accipiat aliq̃d vltra ſortẽ põt deducere in
pactũ vt ille obliget̃ ei in aliquo vltra ſortẽ / hoc aũt
q̃ſtiũcl'a 2a. eſt vſura: ğ vſura nõ eſt pctm̃. Itẽ q̃rit̃ vlteri⁹ ſi li-
cet tale pactũ facere / ego do tibi mutuũ vt aliq̃d vl-
Af p° ꝙ ſic. tra ſortẽ des pauperibꝫ / videt̃ ꝙ ſic: q² dare paupe-
ribꝫ ẽ elemoſyna ⁊ bñfacere: ſed cõſtat ꝙ alios ad ele
moſynã ⁊ ad bñfaciẽdũ quibuſcũq̃ꝫ modis debem⁹
I ↄ̃riũ arg. ꝓuocare: ergo tale pactũ põt fieri. Cõtra hoc eſt qð
q̃ſtiũcl'a 3a. dicit dñs: Mutuũ date nihil indeſperantes. Itẽ
quero ſi tale pactũ vel ſpes poſſit haberi / ego do tibi
mutuũ vt rependas mihi vicẽ in dando mutuũ alia
Arg. ꝙ ſic. vice qñ indiguero / videt̃ ꝙ ſic: q² ille tenet̃ ad hẽtiã
ſine mutuo qð facio ei ꝙ comodet mihi ſi pñt: ğ bñ poſ
ſum ad hoc eũ beneficio mutui obligare / vt videtur
In ↄ̃riũ p° Sed cõtra iterũ videt̃ qð dicit dñs: Date mutuũ
q̃ſtiũcl'a 4a nihil inde ſperantes. Itẽ difficile eſt ſpem honorũ
vel donoꝝ ꝓ bñficijs a corde remouere: ponam⁹ er-
go ꝙ aliq̃s det mutuũ alicui nihil deducens in pa-
ctũ ⁊ nihil recipiẽs vltra ſortẽ niſi ille offerat ſponte
⁊ ille q̃ dat mutuũ cum p̃ſciret aliq̃d oblaturũ / vtrũ
Arg. ꝓmo ſit talis vſurarius: videt̃ ꝙ ſic: q² ſperat aliq̃d vltra
ꝙ ſic ſortẽ ⁊ vſura eſt ſpes lucri vltra ſortẽ: ğ eſt vſurari⁹
ꝓpter mutuũ. cõtra ſi nõ fieret tñ mutuũ daret vl' de
diſſet: ğ videt̃ ꝙ ſit ſimplex donũ: hoc aũt accipe nõ
Solo. eſt peccatũ: ğ tal' nõ eſt vſurari⁹. Solo dõm abſq̃ꝫ
dubio ꝙ vſura mortale peccatũ eſt ⁊ fuit ſemꝑ in na
turali lege ⁊ ſcripta ⁊ nũq̃ꝫ licuit nec licebit dare ad
Ad primũ vſuras. Ad primũ aũt dõm ꝙ vſura eſt pars furti
⁊ rapine ꝑ hoc ꝙ eſt rapina vel furtũ ſm aliq̃d. ra-
ptor eñ vel fur tangit aliq̃d alienũ inuito dño. i. nõ
volente abſoluta voluntate. vſurari⁹ aũt cõtrectat
alienũ nõ volẽte dño / volũtate tñ cõditionata volẽ-
te / nec ille q̃ dat vſuras bñ vellet reddere id qð eſt vl
tra ſortẽ: mauult eñ accipere h̃ q̃ꝫ nõ habere mutuũ
ergo indiget / ⁊ ita nõ eſt volũtari⁹ niſi cõditionata
Ad 2m volũtate. Ad aliud dõm ꝙ patet ſolutio ꝑ idem: q²
dare aliq̃d ꝓ ſorte nõ facit aliq̃d eſſe peccatũ vl' vſu-
ram / ſed pon⁹ cõtingere id qð eſt vltra ſortem inui-
Ad 3m to dño. i. non volente voluntate abſoluta. Ad aliũ
dõm ꝙ differẽtie cõſtituẽtes cõueniũt / ſicut inuit⁹
ſimplicit̃ ⁊ inuit⁹ ſm ſimplicit̃ / ⁊ voluntari⁹ ſm q̃d
In furto eñ cõtingit̃ alienũ eius q̃ eſt inuit⁹ cõmu
ni mõ: ſed in vſura cõtingit̃ alienũ eius q̃ eſt inuit⁹
ſimplicit̃ ⁊ volũtari⁹ ſm q̃d. Ad aliud dõm ꝙ ſpes Ad. q. ꝓmã
accipiendi vltra ſortẽ ꝓ mutuo facit vſurã. Ad ob- Ad illõ qð
iectũ aũt in ↄ̃riũ dõm ꝙ negociator nõ ſperat ꝓ mu- obijcit̃ ð ſpe
tuo: ⁊ iõ nihil valet obiectio: nõ eñ eſt ſil'e de negocia-
tione ⁊ mutuo: q² negociatio nõ eſt de gratis facien
dis de iure naturali ⁊ diuino / ſed mutuũ eſt de gra
tis fiendis de iure naturali ⁊ diuino. Ad aliud di- Ad 2m
cendũ ꝙ vſura eſt ſm ſe peccatũ ⁊ ſemꝑ fuit peccatũ. ꝓncipale
Ad id qð cõtra obijcit̃ dõm ꝙ illa lex itelligit̃ ſicut ad id qð ob
lex de libello repudij ſi vxor dimittat̃ / ſ3 ꝙ dimitte- ijcit̃ ꝙ non
ret̃ erat ꝑmiſſum / ⁊ ꝙ dimiſſa poſſet aliũ ducere per ſm ſe.
miſſum fuit ꝓpt̃ duriciã cordis iudeoꝝ: ita p̃ceptũ
fuit ꝙ ad vſurã nõ daret̃ mutuũ / ꝑmiſſum aũt ſi da-
ret̃ alieno. Sũt tñ q̃ dicunt ꝙ lex in tali caſu loquit̃:
ſc3 qñ alieni detinẽt nobis terras debitas / ſicut cha
nanei fecerũt terrã filioꝝ iſrael: ⁊ ideo vſurando eis
illis nõ receperũt alienũ / ſed ꝓpriũ qð eis ſorte debe
bat̃: ⁊ dicunt ꝙ ita poſſet facere paganis / tñ q² ma-
lũ exemplũ eſſet reputo primã ſolutionẽ eſſe meliorẽ
Ab omĩ eñ ſpe mali abſtinendũ eſt. Dicũt etiã ꝙ ali
qua ꝑſona ab alia q̃ habet ꝑ violentiã oppreſſionem
vel alia acceptione illicita aliq̃d de ſuo poſſet vſura
re eadem de cauſa. ſed vt mihi videt̃ nõ eſt dandũ cõ
ſiliũ: q² ſine ſcãdalo fieri nõ poſſet vñ mag' cõſentio
ꝙ furto poſſet ab eo recuperare q̃ꝫ vſuraria acceptõe
Ad aliud dõm ꝙ Amb. loquit̃ ꝑ ypotheſim impoſſi Ad 3m
bilis: q² impoſſibile eſt ꝙ alicui nocere poſſum⁹ de- ꝓncipale
ſiderare: ğ ipoſſibile eſt ꝙ ab aliquo accipiam⁹ vſu-
ras. Ad id aũt qð ↄ̃ obijcit̃ dõm ꝙ nulli iniuriat̃ q̃ ad id qð ob
vtit̃ iure ſuo. vñ nõ eſt idem nocere / ⁊ iure ſuo vti. ijcit̃ ð leſiõe
Iure aũt ſuo vtendo grauant̃ bñ aliq̃ ſ3 nos nõ gra
uam⁹ eos / ſ3 ius cõtrariat̃ iniurie eoꝝ. Ad aliũ di Ad 5m
cendũ ꝙ imperator nõ intromittit ſe niſi de his de q̃
bus habet iudicare iudex tꝑalis. hec aũt ſunt q̃ perti
nent reipublice ſm bonũ ſtatũ tꝑis nõ eternitatis.
dare aũt ad vſurã multũ cõfert ad bonũ ſtatũ tꝑalẽ
illum: ⁊ iõ imperator ꝑmittit ⁊ reges ſil'r. ſed eccla-
ſticus iudex iudicat ſm bonũ ſtatũ eternitat': ⁊ ideo
ↄdemnat. hinc etiã patet quare eccleſiaſtic⁹ iudex de
pena vſurarũ / ſecularis aũt de pena fur' iudicat pe-
nã infligẽdo l3 vſura ſit furtũ ſm q̃d: q² fur ledit bo-
nũ ſtatũ tꝑalẽ quẽ in caſu iuuat vſurari⁹. ſed corrũ-
pit vſurari⁹ bonũ ſtatum ſpiritualẽ in obſequio cha
ritatis. Sunt tñ qui hoc aliter ſoluunt dicentes il
las leges reuocatas eſſe ꝑ hoc ꝙ imperator ꝑ omnia
conſentit quattuor cõcilijs in quibꝫ vſure cõdemna-
te ſunt. Ad aliud dõm ꝙ illud argumentũ nõ va Ad 6m.
let: ⁊ eſt inſtãtia: q² etiã fornicatõ ẽ min⁹ pctm̃ q̃ꝫ ho
micidiũ: tñ nõ põt ↄcedi: ⁊ h̃ eſt iõ: q² qñq̃ꝫ min⁹ malũ
inſeꝑabilit̃ cõiũctũ eſt malo finit: ⁊ iõ mai⁹ põt fieri bo-
no fine ⁊ nõ min⁹. ſ3 valeret ſi cõcederet̃ mai⁹ pctm̃
in eo ꝙ mai⁹ pctm̃: hoc aũt nõ eſt veꝝ ſ3 pon⁹ acti⁹ pu
nit̃ q̃ꝫ min⁹. Ad aliũ dõm ꝙ nõ eſt ſil'e: q² i locatõe Ad 7m
domoꝝ ⁊ vaſoꝝ eſt vẽditio q̃dã vtilitatis ad tꝑs: et
hec vtilitas ẽ determiata ſicut inhabitatio dom⁹ vel vſus
rei ↄceſſe: ſ3 i pecunia nõ ẽ ſic: ſ3 ſolũ mutuũ ⁊ vendi-
tio mutui / qð gratis eſt faciendũ ex charitate ꝓximi
Alij aũt alit̃ ſoluũt hoc: q² in locatõe taliũ rerũ ali-
quid deperit in re ꝑ vſum vaſorũ ⁊ inhabitatõnẽ do
moꝝ: in pecunia aũt mutuata nõ: ſed prima ſolutio
melior eſt: q² h̃ qð dicit ſcđa non gñalit̃ neceſſario verũ

eſt. Sz q̄ opinant̄ ꝙ in vſura tranſit dominiū aliꝫ ſoluūt dicentes ꝙ nō eſt ſile: q2 in locanōe domoꝝ vel aliaꝝ rerū nō transferꝫ dominiū: ꝛ iō pōt domi nus illoꝝ vendere vſum ad temp⁹/ ſ3 in mutuo trāſ ferꝫ dominiū: hoc eñ ſonat mutuū: q̄ſi de meo facio tuū: ꝛ iō vſum vendere non pōt cū tñ ſit ſua res quā mutuat. ꝛ hec omībꝫ ſolutiōibꝫ ꝓbabilioꝛ videꝫ mi hi. ſ3 tñ infra de hoc erit diſputatō ſi trāſferaꝫ domi

Ad 8m niū vl̄ nō. Ad aliud dōm ꝙ creditoꝛ debitoꝛ efficiꝫ ex rōne charitatis/ tñ hec ipa obligatio nō pōt dedu ci in pactū eo ꝙ cōtrariaꝫ mutuo q̄ ad grām ꝓpꝫ quā eſt faciendū: quia gratis eſt faciendū ob dilectionē ꝓximi. argumentū aūt ꝓcedit de illis obligatiōibꝫ

ad q̄ſtiūcłā 2am ꝛ 3am. que cōtractui vel actui in q̄ fiūt nō cōtrariant̄. Ad aliud dōm ꝙ tale pactū nō pōt fieri/ eo ꝙ gr̄e mutui cōtrariaꝫ. Et eſt inſtantia ad argumentū/ cōferre ꝓ bendā bonū eſt/ ꝛ dare aliq̄d pauperi eſt bonū: g̃ bo nū eſt pauperi dare vt cōferaꝫ ꝓbenda. in omībꝫ eñ talibꝫ in quibꝫ cōiūctio vni⁹ cū altero euacuat gra tiā alteri⁹ tenet diuiſio/ ſed ſi cōiunctim inferaꝫ nō valet foꝛma argumētatiōis eo ꝙ nō eſt neceſſe cōiū gere q̄cunq3 diuiſim ſunt vera. Per hoc p3 ſolo ad

ad. q. 4am ſequēs: q2 de ſilibꝫ eſt ſimile iudiciū. Ad vltimū di cendū ꝙ talia dona bñ poſſunt recipi ſine pctō/ ꝛ be ne reputo ingratū q̄ ſe ꝓximo a q̄ mutuū vl̄ obſequi

Ad obiectū in cōtrariū tum accepit ad mutua ſeruitia nō offert. Ad id qđ ꝫ obijciꝫ dōm ꝙ nō eſt tibi ſpes ꝓpꝫ mutuū ſ3 q̄ſi ex do no: ꝛ iō nō facis vſurā. Et eſt notandū ꝙ vt iuriſpe riti diſtinguūt duplices ſunt vſure. ſ. ille q̄ accipiūꝫ vltra ſoꝛtē/ ꝛ ille faciūt vſurariū: ꝛ ſunt vſure vſura rū q̄s q̄ accipit ipa actiōe infamis eſt.

Arti. XIIII **An in vſura transferaꝫ dominiū.**

Argüiꝫ p̄o S Ecundo queriꝫ vtrū in vſura transferaꝫ do miniū. Et obijciūt legiſte volētes ꝓbare ꝙ ſic iſto mō/ mutuū ſonat qđ de meo fit tuū: g̃ eti

2o am in eo qđ daꝫ ꝓpꝫ mutuū transferꝫ dominiū. Itē ille q̄ dat vſuras eſt dñs ſuaꝝ rerū: g̃ poteſt dare cui voluerit/ ſ3 ipſe dat vſurario: g̃ transfert eas in do

3o miniū vſurarij. Itē eſto ꝙ fiat talis cōtractus mu tui ego mutuabo tibi pecuniā/ ꝛ ſi dederis mihi tan tū vltra ſoꝛtē libera volūtate/ ꝛ ille admittat hāc foꝛ mā/ cōſtat ꝙ tunc dat ei: g̃ transferꝫ dominiū vt vi deꝫ in ptātem vſurarij: g̃ in vſura trāſferꝫ dominiū.

In ꝯriū p̄o Sz cōtra/ q̄libet de ſuo pōt facere elemoſynā licet nō ſacrificiū ad altare: de ſcoꝛto eñ pōt fieri elꝫyna/ licet nō ſacrificiū ad altare: vſurari⁹ aūt de vſurꝭ nō pōt elꝫynam facere: g̃ vſura nō eſt ſua: g̃ nō eſt in eū3 translatū dñiū. Probatio medie: Eccli. 34. Imolā

2o tis ex iniquo maculata eſt hoſtia. Itē vſurari⁹ te neꝫ reddere vſuras/ aut teneꝫ ex hoc qđ eſt ſuū/ aut qđ nō eſt ſuū ſ3 apud eū depoſitū/ ſ3 q2 eſt ſuū: g̃ om nia ſua reddere teneꝫ qđ falſum eſt: g̃ relinquiꝫ ꝙ iō

3o teneꝫ q2 nō eſt ſuū: g̃ nō eſt trāſlatū in eū dñiū. Itē lex dicit ꝙ nō diciꝫ eſſe ſuū qđ nō diu pōt i poſſeſſio ne ꝑmanere: vſura aūt nō diu ꝑmanet apud vſura

4o riū: g̃ nō diciꝫ eſſe ſuū: g̃ nō eſt translatū dñiū. Itē a ſili ſi quis habeat feudū inuito dño cui⁹ eſt ꝓꝓrie tas feudi nō pōt transferri in ptātem alteri⁹/ ſ3 dñs vſuras oīa h3 a dño deo in feudū: g̃ inuito dño non pt trāſferre in ptātem vſurarij. Cōſtat aūt ꝙ inuito deo facit qđ faciendū eſſe ꝓhibuit: ipe eñ dicit/ Mu tuū date nihil inde ſperantes: g̃ nō pōt transferre in

Solutio poteſtatē vſurarij. Solo dōm ꝙ hic ſunt opiniōes magroꝝ diuerſe: legiſte eñ dicunt ꝙ in vſura trans ferꝫ dominiū: ꝛ ꝙ hec eſt rō quare imperatoꝛ ꝑmiſit vſuras: ꝛ q2 leges nō ſine rōne condite ſunt habēt ꝓ

ſe rōnes inductas ſupꝛa. Et rñdēt ad cōtrarias di Ad p̄mū centes ad primā ꝙ nō eſt vera ꝙ q̄libet de ſuo pōt fa qđ ē i ꝯriū cere elꝫynam: q2 eſt ſuū materialiꝫ: quoddā eñ eſt ſu et 2m. um licite acq̄ſitū: ꝛ quoddā illicite acq̄ſitū/ ꝛ quod dam ſuū turpiꝫ acq̄ſitū. De primo pōt fieri elꝫyna et ſacrificiū ad altare. De tertio elꝫyna ꝛ non ſacrificiū. De medio nec elꝫyna nec ſacrificiū: q2 ex rōne ꝛ ex oꝛ dine charitatis teneꝫ reddere quod male acquiſiuit

Alij dicunt ad aliud ꝙ ille teneꝫ reddere ex iure ca nonis/ ꝛ hoc ē ius poli ꝛ nō foꝛi: ꝛ iō etiā iudex eccle ſiaſtic⁹ cōpellit eū ꝛ nō ſecularis/ ꝛ nō ideo ꝙ apud

hoīes nō ſit ſuū. Ad aliud dōm ꝙ illa lex loquiꝫ in Ad 3m terꝑtatiue ꝛ nō ſm veritatē q2 q̄ſi nō ſuū eſt qđ ex ca

nonis auctoꝛitate reddere teneꝫ ꝛ cōpelliꝫ ꝛ nō diu Ad 4m ꝑmanet in dominio. Ad vltimū dicūt ꝙ nō eſt ſilē ꝙ deus bñ ꝑmittat multa q̄ ꝓhibet: ꝛ hoc non facit dñs terren⁹: vñ ꝑmiſſione diuina iſta fit tranſlatioꝛ ꝛ hec reſpōſio oībꝫ ꝓbabilioꝛ videꝫ mihi. Sūt ta mē doctoꝛes ſacre ſcripture ꝛ decretoꝝ cōtrarie opi nionis. ꝛ reſpondēt ad rōnes ꝓ alia opinione indu ctas dicentes ad omēs vnā ſolutionē ꝙ ille nō hab3 abſolutā volūtatē dandi ſ3 tm̄ cōditionatā: vñ ꝑ ab ſolutā remanet ipe poſſeſſoꝛ rerū ſuaꝝ licet nō poſſ3 agere corā iudice ſeculari. q2 ipe actōi ſue renūciauit Vñ ſicut aliq̄s detent⁹ cogaꝫ iurare vt det ſc3 cen tum teneꝫ q̄dem dare ꝓpter reuerentiā ſacramenti/ ſed tamē voluntas manet ad rehabendū qđ dedit ꝑ auctoꝛitatē canonis: ita dicūt eſſe in eo qui dat vſu ras ꝙ dat vt habeat mutuū non ꝙ velit: q2 ille ſim pliciter habeat dominiū.

An dare vſuras ſit peccatū ſicuti accipere. Arti. XV

T Ertio queriꝫ ſi dare vſuras ſit pctm̄ ſicut ac P cipere/ videꝫ ꝙ ſic: q2 ſi null⁹ eēt dās nec eēt Arg. p̄mo. accipiens. g̃ dans eſt cauſa moꝛtalis pcti ac ꝙ ſic. cipienti: q̄ aūt cauſa eſt moꝛtalis peccati peccat moꝛ

taliꝫ: g̃ dans vſurā peccat moꝛtaliꝫ. Itē Math. 8 2o ꝛ Luce. 19. diciꝫ in glo. ꝙ ſalua triplici vitate debe mus vitare ſcādalū p̄cipue actiuū ne dem⁹ alicui oc caſionē peccādi moꝛtaliꝫ. Cōſtat aūt ꝙ dās vſuras ſalua triplici veritate ſc3 vite/ doctrine ꝛ iudicij pōt nō dare: g̃ dando peccat ſcādalizādo ꝓximū ad moꝛ tale peccatū: g̃ nō ſunt dande. Si foꝛte dicaꝫ ꝙ non ſunt dande niſi in neceſſitate/ videꝫ ꝙ nihil ſit: quia hec neceſſitas nō poteſt eſſe niſi coꝛꝑalis/ ꝛ quilibet teneꝫ plus diligere animā ꝓximi q̄3 coꝛp⁹ ꝓꝓriū: er go potius deberet perire in coꝛꝑe q̄3 dare ꝓximo oc

caſionē peccādi moꝛtaliꝫ. Itē ego quero quāta ne Queſti. p̄a. ceſſitas exigaꝫ ad hoc ꝙ deꝫ vſura: videꝫ enim ꝙ an Arg. p̄mo te deberet vendere oīa ſua q̄3 ad hunc modū adiuto rij cōuerteret̄ qui alij eſt cauſa peccandi moꝛtaliꝫ: er

go nō licet niſi poſt omnē venditionē. Sz tunc nul 2o in ꝯriū lus daret ei mutuū: quia nō eſſet ſpes reſtitutiōnis:

ergo teneꝫ omīa ante vendere q̄3 det vſurā. P. que q̄ſtiūcła 2a. riꝫ de ſacerdote q̄ docet ꝙ nō detur vſura/ vtrū ipſe poſſet dare/ videꝫ ꝙ nō: q2 nō debet facere ꝯtra hoc

qđ docet. Sz cōtra ipe ſacerdos indigentiā habet Arꝫ in ꝯriū. ſicut alius: ergo poteſt cōtrahere mutuū ad vſuras.

Solutio dicendū ꝙ in neceſſitate pōt dari ad vſu Solo ram ſ3 abſq3 neceſſitate peccatū eſt ꝛ vt puto graue ꝛ moꝛtale/ ſicut iurare licitū eſt in caſu ꝛ abſq3 neceſſi

tate peccatum. Ad id autē quod obijciꝫ dicendū Ad p̄mū ad primū ꝙ accipiēs ꝛ dans nō ſimiliter ſe habēt ad

ſcandalū vel cauſam peccandi: qꝛ dans vſuras gra-
tis poſtulat qđ ille ex pcepto dñi tenet̄ impendere. ſ.
mutuo. ſꝫ qꝛ ille nō facit qđ de iure dñi facere tenet̄
ideo dat vſurā qſi redimens vexationē ſuā ꝛ qſi emēs
illū ad hoc vt faciat qđ de iure gratis facere deberet
ꝛ ille nō ſcandalizat licet ille ſcandalizet̄ ſicut etiā iu-
dei ſcandalizati ſunt licet nō dñs ſcandalizaret eos.
Ad 2m ꝛ p hoc etiā pꝫ ſolo ad ſequēs. Ad aliud dōm ꝙ pe-
tens mutuū in nullo impedit ſalutē primi / ſed poti-
us petendo mutuū puocat eū ad meritoria opa. ꝛ ꝙ
vſura dat̄ hoc eſt extortū ab impietate vſurarij nō ex
Ad. q. pmā cauſalitate dant̄. Ad aliud dōm eſt ꝙ ad illā qſtio-
nē nihil de meo volo reſpondere: qꝛ mihi videt̄ diffi
cile determinare qnta neceſſitas reqrit̄ / ſꝫ qlibet ſa-
tiſfaciat ſibi ſm ꝙ dñs inſpirauerit ꝛ recurrat ad ſu-
periores cuiꝰ eſt ponderare iura ꝛ interptari. Sūt
tñ q dicūt ꝙ timor pbabilꝭ ꝙ depereat aliqs in here
ditate q̄ gubernat familiā ꝛ hereditat filios vel pa-
Ad. q. 2am ſcit pauperes ſufficit ad hoc vt det vſuras. Ad vlti
mū dōm ꝙ idē iudiciū eſt de ſacerdote ꝛ de alijs: qꝛ
ſacerdos nō brificat illū eo ꝙ dat vſuras ſꝫ potiꝰ cō-
demnat ſi dat eas inuitꝰ nō pōt alit̄ benefacere ſm
bonū ſtatū domꝰ ſue ꝛ ſue familie.

Arti. XVI An licuit filijs iſrael ſpoliare egyptios.

Q D Einde querit̄ de hoc qđ ipſe dicit ibi: [Si do
qrit̄ de filijs iſrael. ſ. ſ. cū eīm ſit de lege natu
rali nō rapinam vel furtū facere / videt̄ dñs
hoc nō debere mutare: ſed de hoc erit infra qſtio ſup
Solo vltimā diſtinctionē de iure naturali. Dicaūt dicē
dū eſt ꝙ hec cā fuit: qꝛ ab egyptijs ſpoliati fuerūt fi-
lij iſrl̄ ꝛ laborē coꝝ gratꝭ habuerūt: ꝛ ideo iudicatū eſt
a dño qui habuit ptātem vt h̄mō recōpenſaret̄.

De triplici genere mendacij.

Di. XXXVIII. de diſtinctiōe pceptorū reſpectu obligatū eiſdē oppoſitarū ꝛ agit pmo de mēdacio.

Quintum preceptū ē

q Non loquaris contra primū tuū
falſum teſtimoniū: vbi crimen mē
dacij et periurij phibet̄. Solet au
tē queri: vtrū phibitū ſit omne mendacium
Quidā dicunt illud tñ phiberi qđ obeſt et
nō prodeſt ei cui dicit̄. Tale eīm nō ē aduer-
ſus primū: vt ideo videat̄ hoc addidiſſe ſcri-
ptura. Sꝫ de mendacio magna queſtio eſt q̄
a nec cito explicari poteſt. Sciendū tamē tria
eſſe genera mendacioꝝ. Sūt eīm mēdacia q̄-
dam p ſalute vel comodo alicuiꝰ nō malicia
ſed benignitate dicta: qliter obſtetrices mē-
tite ſunt ꝛ raab. Eſt ꝛ aliud mendacij genus
qđ ſit ioco qđ nō fallit. Scit eīm cui dicit̄ cau-
ſa ioci dici: ꝛ hec duo genera mendacioꝝ nō
b ſunt ſine culpa: ſꝫ nō cū magna. Perfectꝭ vo
Exo. I nō cōuenit mentiri nec etiā p tpali vita ali-
Joſue. II cuiꝰ ne p corpe alteriꝰ animā ſuā occidāt. Li
cet aūt eis verū tacere ſed nō falſum dicere:
vt ſi qs nō vult hoiem ad mortē pdere verū
taceat: ſed nō falſum dicat. Tertiū vero ge-
nus mēdacij ē qđ ex malignitate ꝛ duplicita
te pcedit cunctis valde cauendū. His vide
tur innui mēdacia illa q̄ fiūt ioco vel p ſalu-
te alicuiꝰ impfectis eſſe venialia peccata: p-
fectis vo illud qđ p comodo alteriꝰ dicit̄ eē
damnabile: qđ etiā de mēdacio ioco ſo puta-
ri pōt pcipue ſi iteret̄. De mendacio aūt ob- c
ſtetricū ꝛ raab ꝙ fuerit veiale Aug. tradit di
cēs: Forſitā ſic obſtetrices ñ remūerate ſſt: qꝛ
mētite ſſt: ſꝫ qꝛ ifantes liberauerūt: ꝛ ppt hāc
miſcdiam veniale fuit pctm̄: non tñ nullū: ſic
raab liberata eſt ppter liberationē explora
toꝝ p q̄ fuit veniale pctm̄. Sꝫ ne putet qſqꝫ
in ceteris pctis ſi ppter liberationē hoim fi-
ant ita poſſe cōcedi veniā. multa ei mala de
teſtanda talē ſequunt̄ errorē. Poſſumꝰ ei et
furando alicui pdeſſe: ſi paup cui dat̄ ſentit
comodū ꝛ diues cui tollit̄ nō ſentit incomo-
dū. Ita ꝛ adulterando poſſumꝰ pdeſſe ſi ali
qua niſi ad hoc ei cōſentiat̄ appareat aman
do moritura ꝛ ſi vixerit penitēdo purganda
nec ideo pctm̄ graue negabit̄ tale adulteriū
Sciendū eſt etiā octo eſſe genera mendacij: d
vt Aug. in li. de mendacio tradit. Que dili-
genter notanda ſunt vt appareat qđ menda
ciū ſit veniale ꝛ qđ damnabile. Primū capi
tale eſt mēdaciū longeqꝫ fugiendū qđ ſit in
doctrina religiōis: ad qđ nulla cā qſqꝫ dꝫ ad
duci. Scōm qđ tale eſt vt nulli pſit ſed obſit
alicui. Tertiū qđ ita pdeſt alteri vt alteri ob
ſit. Quartū ſola mentiendi fallendiqꝫ libidi
ne qđ maximū mendaciū eſt. Quintū qđ ſit
placēdi cupiditate de ſuauiloquio. His om
nibꝰ euitatis ſequit̄ ſextū genꝰ qđ ꝛ nulli ob-
eſt ꝛ pdeſt alicui: vt ſi qs pecuniā alicuiꝰ in-
iuſte eſſe tollendā ſciens vbi ſit neſcire ſe mē
tiat̄. Septimū qđ ꝛ nlli obeſt ꝛ pdeſt alicui
vt ſi quis nolens hoiem ad mortē queſitū p
dere mētiat̄. Octauū qđ nlli obeſt ꝛ ad hoc
pdeſt: vt ab immūdicia corpis aliquē tuea-
tar. In his aūt tanto minꝰ peccat quiſqꝫ dūꝫ e
mentiat̄ qnto magꝭ a primo recedit. Quiſqꝫ
vero aliquod genus eſſe mendacij qđ pecca
tū non ſit putauerit: decipit ſeipm̄ turpiter:
cum honeſtū eſſe deceptorē alioꝝ arbitret̄.
Omne ergo genus mendacij ſummopere fu
ge: qꝛ omne mendaciū nō eſt a deo.

Quintū pceptū eſt: ne loquarꝭ cōtra primū A
q falſū teſtimoniū.] Sub hoc quito pcepto
inducit mgr̄ duas diſtinctiōes: vnā de mē
dacio / alterā de piurio. Et iſta q̄ eſt de men
dacio diuidit̄ in tres ptes / in quarū prima tāgit mē-
dacij diuiſionē. in ſcđa medacij ꝛ eius qđ eſt mentiri
diffinitiōes ibi [Hic vidēdū qđ ſit mēdaciū.] Inter
tia tangit quid eſt errare ꝛ adiūgit queſtionē de di-
cto iacob vtrum fuerit mendaciū vel non ibi [Et ſci
endum ꝙ in quibuſdam.

An mendaciū ſm ſe ſit peccatū. Arti. 1

Ncidit aūt q̄ſtio circa p̄mā p̄tē in lr̄a. Si mē-
l dacīū ſm ſe ſit peccatū. ꝛ ſi ē pctm̄ vtrū ſm ſe
Ar ꝙ ſic p° ſit pctm̄ moꝛtale vl' veniale. Ad p̄mū obijci
tur ſic: Dicit Aug° in li. cōtra mendaciū: Quiſquis
aliqđ gen° mēdacij eſſe qđ pctm̄ nō ſit putauerit de
cipit ſeip̄m turpit'/ cū boneſtū eē deceptoꝛē alioꝝ ar-
2° bitrat': ḡ om̄e mendaciū eſt pctm̄. Itē Aug° ibidē/
3° Mihi vr̄ om̄e mēdaciū eſſe pctm̄. Itē Aug° ibidē/
Om̄e mēdaciū tō dōm ē pctm̄ eſſe: q2 id loq̄ dz bō
qđ anīo gerit ſiue id veꝝ ſit ſiue putet' veꝝ ꝛ nō ſit: ḡ
4° om̄e mendaciū eſt pctm̄. Itē ꝓbat' p̄ rōnē: omī em̄
homini credēdū eſt qm̄ bon° eſt/ nulli mendaci credē
dū eſt: ḡ null° mentiens bon° eſt. ſed in creatura rōna
li q̄ nō eſt bon° eſt mal° apud deū ꝛ nō niſi p̄ menda
5° ciū: ḡ oē mendaciū eſt culpa apud deū: ḡ pctm̄. Itē
Rōes in ꝯ- aug° nō dicit ꝙ de° fecit mendaciū. Sz cōtra hoc
riū prima obijcit' ꝙ ſicut cōtingit intentionē ſcare vbo ita con
tingit facto/ ſicut dicit Anſel. vñ ip̄e dicit ꝙ eſt veritas
ſcationis ꝛ actiōis: ḡ cōtingit etiā mētiri facto. non
aūt oē mendaciū facti eſt peccatū: ḡ nec om̄e menda
ciū vbi peccatū eſſe videt'. ꝓbat' autē media p̄ hoc ꝙ
hoc habet' Joſue. 8. ꝙ ſimulauit fugā vt habitato-
res vrbis in longi° ꝓtraheret ab vrbe. ꝛ Luce vlt'.
2ª Dn̄s finxit ſe longi° ire. Itē videt' etiā ꝙ nec mēda
ciū verbi ſp̄ ſit pctm̄: q2 ſophiſte ꝛ doctoꝛes diſputā-
tes ſepe fallūt ex intētiōe etiā doctoꝛes ſacre ſcriptu
re ꝛ in doctrina fidei/ ꝛ tn̄ nō dicunt' peccare cū ꝓfe-
runt ꝛ ꝓbare nitunt' q̄ ſūt falſa ꝛ ſciūt eſſe falſa: ḡ nō
Solo. om̄e mendaciū eſt pctm̄. Solo dōm ꝙ oē mēdaciū
Ad rōnē p̄- eſt peccatū. Et ad h̄ qđ obijcit' dōm ꝙ act° tales ſm
mā q̄ eſt i cō Origen̄ referendi ſunt ad ſignatū p̄ intentionē faci-
trariū. entiū: ꝛ ſic nō eſt peccatū: q2 nō fiūt ad decipiendū: ſi
cut etiā legit' methaphica q̄ ſm p̄mū ſignificatū fal-
ſa eſſet ſi ſm ip̄m iudicaret'/ ſed cū iudicat' ſm ſecūdū
ſic vera eſt/ ꝛ tales act° veri ſunt referendi ad ſigna-
tū. Et ita ſoluit Aug° in decretis in quodaꝫ caplo.
Mgr̄i aūt dicūt ꝙ non eſt ſil'e de actu ꝛ de ope ꝛ de
verbo: q2 act° ſiue opus nō eſt nunci° coꝛdis imedia
tus/ ſz ad multa pōt referri: verbū aūt eſt imediat°
nunci° coꝛdis: ꝛ iō nō aliud debet eſſe in verbo q̄ꝫ ſit
in coꝛde: in ope aūt aliud pōt eſſe: q2 ad nūciādū coꝛ
Ad 2am nō eſt inſtitutū. Ad aliud dōm ꝙ doctoꝛes nō intē-
dunt fallere/ ſed poti° p̄ exercitiū docere/ et ꝙ oſtēdit
mendacium hoc eſt vt cauere diſcat' nō vt approbet'
tanq̄ꝫ verū: ꝛ ideo ip̄i nō mentiunt'.

Arti II
B

An mendaciū ſm ſe ſit moꝛtale peccatū.

Ecūdo q̄rit' vtrū mendaciū ſit moꝛtale pec
ſ catū/ videt' aūt ꝙ ſic. ſic ei dicit p̄s. Perdes
Ar p° ꝙ ſic. om̄es q̄ loquunt' mendaciū. nō aūt p̄dit' hō ni
ſi p̄ moꝛtale pctm̄: ḡ om̄e mendaciū eſt moꝛtale pec-
2° catū. Itē os qđ mentit' occidit aīam/ ꝛ aīa nō oc
cidit' niſi p̄ moꝛtale pctm̄: q2 nihil ſeparat vitā aīe
ab aīa niſi moꝛtale: ḡ mendaciū eſt pctm̄ moꝛtale.
3° Itē q̄cq̄d eſt ꝯtrariū virtuti ꝛ perimit virtutē ē moꝛ
tale peccatū: mendaciū eſt cōtrariū virtuti ꝛ perem
ptiuū v̄tutis: ḡ eſt moꝛtale pctm̄. ꝓbat' aūt prima p̄
hoc ꝙ veniale nō perimit v̄tutē in aīa. Scđa aūt p̄
hoc ꝙ veritas ē virt° q̄dā/ vt dicit Ariſt. in ſcđo ethi-
4° coꝝ quā ſm Aug° perimit mendaciū. Itē om̄e pec
catū in ſp̄m ſanctm̄ eſt moꝛtale peccatū. ſz mendaciū
ꝓbatio p̄mi eſt peccatū in ſp̄m ſctm̄: ḡ eſt peccatū moꝛtale. Pri-
ma ꝓbat' p̄ hoc qđ habet' in penul. diſtin. ſcđi li. vbi
dicit' in ſp̄m ſanctū eſt ceteris pctis grani° ꝛ abomi-
nabili°. Scđa aūt p̄ hoc ꝙ mendaciū impugnat ve Probatio
ritatē agnitā: q2 niſi cognoſceret veritatē nō diceret ſcđi.
mendaciū ſz falſum: ibidē autē dicit' ꝙ impugnatio 5°
veritatꝭ agnite eſt peccatū in ſp̄m ſanctū. Itē q̄ fa-
cit cōtra cōſciam edificat ad gehennā: oīs mentiens
facit cōtra cōſciam: ḡ edificat ad gehennā. Pria ſup
ponit' ex Aug. cui° auctas eſt. Scđa aūt ꝓbat' p̄ h ꝓbatio ſcđi
ꝙ nihil ſcit' in cōſciētia niſi verū/ et huic directe ꝯriū
habet mentiri ꝛ mendaciū. Inde vlteri° infert': nihil
edificat ad gehēnā niſi moꝛtale pctm̄: q2 veniale edi
ficat ad purgatoꝛiū: ḡ mendaciū eſt moꝛtale peccatū
Sz cōtra in lr̄a videt' ꝙ mendaciū obſtetricū Exo Rō in ꝯriū
di. I. ꝛ Raab meretricis Joſue. 2. ꝓp' pietatē fuit ve prima.
niale. ſi aūt ſm ſe eēt moꝛtale p̄ nullū adiūctū fieret
veniale: ḡ ſm ſe nō eſt moꝛtale. P. cōiter oēs dicūt 2ª
ꝙ mendaciū officioſum nō eſt moꝛtale: ꝛ qđ ab omni
bus dr̄ aut in toto aut in p̄te eſt verū: ḡ nō oē menda
ciū ſm ſe eſt moꝛtale pctm̄. Solo dōm ꝙ nō oē mē Solo.
daciū ſm ſe eſt moꝛtale pctm̄. Ad p̄mū ḡ dōm ꝛ ſm Ad primū
mgr̄m in ſcđa p̄te iſti° diſtinctiōis/ ille due auctates et 2m.
primo inducte nō intelligunt' de oī mendacio ſz p̄ni
cioſo tm̄. Et hui° ſolutiōis cauſa eſt ꝙ cū mendaciū
ſit foꝛmalit' intentio fallendi ꝛ falſa vocis ſignifica-
tio. Scđo mō materialr̄ vt infra patebit nō dr̄ intē
tio fallendi ex equo de mēdacio p̄nicioſo/ officioſo ꝛ
iocoſo/ ſed p̄ pri° ꝛ poſteri° ꝛ intentio fallēdi ſm ſuā
intentionē. prima nō eſt niſi in mendacio p̄nicioſo: ꝛ
hui° rō infra patebit. Et iō ſolū p̄nicioſū ſm ſe puto
eſſe moꝛtale pctm̄: ꝛ ita dicerūt oēs antiq̄ Prepoſi
tiu° ꝛ Antiſidoꝛeſ. ꝛ mgr̄i decretoꝝ licet rōnem di-
cti ſui nō aſſignēt. Ad tertiū dōm ꝙ eſt veritas di- Ad 3m
cti ꝛ veritas veridici ſiue veritas habitus ꝛ veritas
ſigni in dicto. mendaciū aūt ſm ſe nō cōtrariat' veri
tati habitus in mente ſicut nec prim° mot° in cōtinē
te cōtrariat' habitui caſtitatis in aīa ſed veritati ſi
gni q̄ eſt in actu dicendi ſicut eſt prim° mot° in cōti-
nente cōtrariat' actui caſtitatꝭ/ ꝛ a tali ꝯtrarietate ꝛ
p̄empriōe nō eſt moꝛtale pctm̄ ſz veniale. Ad aliud Ad 4m
dicendū ꝙ mendaciū in ſe nō eſt pctm̄ in ſp̄m ſanctū
q2 tūc omne pctm̄ eſſet pctm̄ in ſp̄m ſctm̄. aliqđ autē
pctm̄ eſt in p̄rem/ ſicut qđ committit' timoꝛe vel libidi
ne vel cōpaſſione alteri° damni vel pene. Quoddaꝫ
aūt eſt in filiū ſic aūt dicit' eo ꝙ nō reputo eſſe pecca-
tū licet eñ tunc ſcient' dicat falſum: nō tn̄ dicit falſū
cū cōſcia magne quātitatꝭ pcti ſicut eſt: ꝛ tunc ꝓcedit
ex ignoꝛātia mouente ad dicēdū. Ad id qđ obijcit' Ad ꝓbatio-
dōm ꝙ impugnatio veritatꝭ agnite q̄ eſt ſm pietatē nē ſcđi in q̄r
eſt pctm̄ in ſp̄m ſanctū: ſed nō oē mēdaciū impugnat to argumēto
veritatē illam/ nec om̄e mendaciū impugnat ſm ve
ritatē animi: nec oē mēdaciū īpugnat v̄itatē dicti ex
malicia ſic̄ patet ex p̄dictis. Ad vltimū dicendū ꝙ Ad 5m
mendaciū ſm ſe nō edificat ad gehēnā/ nec eſt ꝯtra
ꝯſcientiā: ſz preter ꝯſcientiā ſicut veniale ꝛ ponit ad
gehennam. Ad id qđ obijcit' de veritate que ſcit' di- Ad ꝓbatio
ſtinguendū eſt vt ſupra: q2 veritas actus in dicto pe nē ſcđi i 5°
rimit' a mendacio: ꝛ illa ſcit' ſciētia ſpeculatiua ꝛ nō argumēto.
practica: ꝛ cōtra hanc facere nō eſt moꝛtale: ſed face
re contra cōſcientiā faciendū id eſt qđ ex precepto di
ctat cōſcientia eſſe faciendū/ ꝛ ſi fiat cōtrariū dictat
eſſe peccatū moꝛtale illud eſt facere cōtra cōſciam di
recte ꝛ edificare ad gehennā.

An mendaciū bñ diuidit' in libidinoſum: pernicioſum ꝛ officioſum.

Arti. III
C

Einde querit de hoc qd dicit ibi: [Sciendũ
Arguit p° d tñ eſt tria genera mẽdacioꝝ ⁊ c̃.d.a. Diuiſio
alicui⁹ debet dari penes ſpecificãtia ipm mẽ
daciũ. mẽdaciũ aũt nõ ponit in ſpẽm/ vt vꝫ p h ꝙ eſt
ꝓ comodo cũ nec falſa ſit ſignificatõ nec intẽtio fallẽ
2° di: g videt ꝙ nõ bene diuidit penes hec tria. P. io
cus ⁊ libido ſũt duo mouẽtia ad mentiẽdũ/ ⁊ neutꝝ
cõtinet ſub reliquo: g videt ꝙ quattuor ſũt genera.
3° Itẽ libido radix eſt oim vitioꝝ/ vt dicit Aug. g ip
ſa nõ ſeparat a comodo mouente vl' malignãte/ ⁊ ſic
4° nõ debet facere ſpeciale gen⁹ mẽdacij/ vt videt. P.
videt ꝙ tertiũ gen⁹ qd eſt ex malignãte ſit peccatũ i
ſpm ſctm: q2 ꝓcedit e eo qd cõtrariũ eſt ſpũi ſctõ: id ẽ
bonitati ⁊ hoc eſt peccatũ in ſpm ſctm vt determina
tũ eſt in penult. diſtin. ſcdi li. g eſt pctm in ſpm ſctm/
Solutio vt videt. Solo dõm ꝙ iſta prima diuiſio mẽdacij
ſumit penes mouẽtia in genere: ⁊ h eſt ex pte mouen
tis ⁊ cũ ſint tria tm mouẽtia ſũt tria tm gña menda
cioꝝ. Ex aũt tm tria ſint ſic pꝫ mouẽs ad mentien
dũ aut eſt mẽdaciũ ſm ſe aut id ꝓpt qd fit. Si men
daciũ ſm ſe tũc eſt libidinoſũ. ſi aũt eſt id ꝓpt qd fit/
aut h eſt malũ ⁊ tũc ꝓcedit ee malignitate/ aut bonũ
Ad pmũ ⁊ tũc eſt officioſũ. Ad primũ g dõm ꝙ illa obiectio
ꝓcedit qñ gen⁹ diuidit in ſpẽs. ſꝫ h gen⁹ diuidit ſm
Ad 2m oẽs act⁹ gñis illi⁹ q̃s pt hĩe ex pte mentientis mouẽ
tes ad actũ. Ad aliud dõm ꝙ mgr ponit in gñe vno
libidinoſũ ⁊ iocoſum: q2 libido ſola eſt in vtroqꝫ mẽ
Ad 3m tiens eo ꝙ ioc⁹ nihil addit ad qd libido accipiat cir
cũſtãtiã accuſatiõis vl' excuſatiõis. Ad aliud dõm
ꝙ libido habitual' indeterminata q̃ eſt habitual' pla
centia boni cõmutabil' inordinata eſt radix/ ſꝫ hic ac
cipit libido actual' determinata ad actũ mẽtiendi et
Ad 4m illa eſt ſpẽalis cauſa mouens. prima aũt eſt in aliis
cauſis poſita ſicut radix oĩs pcti. Ad aliud dõm
ꝙ nõ oportet ꝙ ſit in ſpm ſctm p hoc ꝙ eſt ex malignita
te. Eſt eñ malignitas duplex/ q̃dã eſt mouẽs ꝯ bo
nitatẽ ad deſtruendã bonitatẽ ſpũſſcti. ⁊ de tali ꝓce
dit pctm in ſpm ſctm. Quedã aũt ẽ malicia intẽdẽs
nocere proximo: ⁊ ex hoc nõ ſemp eſt pctm in ſpm ſctm
q2 nõ ſola eſt mouens ſꝫ comodũ ꝓpriũ qñqꝫ vl' aliq̃
cauſa odij. tñ nõ cõtradico qn mendaciũ pniciosũ fre
quent' ſit pctm in ſpm ſctm/ ſꝫ hoc nõ hꝫ ex hoc ꝙ eſt
mendaciũ vel ex hoc ꝙ eſt pniciosum/ ſed ex cã ſpẽali
ter mouente ꝯ bonitatẽ ſpũſſancti in ſe vel in donis
ei⁹ in ea intentiõe qua dona manifeſtãt ipm. et de h
req̃rat q̃ſtio mota ſup penul. diſtin. ſcdi libri.

Arti. IIII. An perfectis cõueniat mentiri.
D Einde q̃rit de hoc qd dicit ibi: [Perfectis nõ
d cõuenit mentiri. d.b. Et q̃rit vtrũ perfectis
Arg. pmo. ſit mortale mentiri. videt aũt ꝙ ſic: q2 in lr̃a
dicit ne p corpe aiam alteri⁹ occidãt. nõ aũt occidit
aia niſi p pctm mortale: g pfectis eſt mortale pctm.
2° Itẽ pfect⁹ pfeſſus eſt veritatẽ interi⁹ ⁊ exteri⁹ oſtẽ
dere: g ſi inuenit mẽtiri facit cõtra ſuã pfeſſionẽ. fa
cere aũt ꝯ ſuã pfeſſionẽ ẽ mortale pctm: g mẽtiri pfe
q̃ſtiũcula. ctis eſt mortale pctm. Itẽ q̃rit ſi doctor veritatis vt
mgr theologie ⁊ pdicator peccat mortalit' mẽtiendo
Ar p° ꝯ q̃ſti videt ꝙ ſic: q2 directe facit cõtra doctrinã veritatis: g
unculã. peccat mortalit' Itẽ facit ꝯ h qd dicit q2 pdicat nõ ẽẽ
2° mentiendũ ⁊ mentit: g peccat mortalit'. Itẽ ad hoc
3° ſunt multe auctates Aug in li. ꝯ mendaciũ: q2 dicit
ꝙ nõ cõuenit mẽtiri pfectis. nõ põt aũt eſſe cã iſta q̃re
ſpẽalit' noiat eſſe pfectos/ niſi q2 eis ẽ mortale pctm
Rõ ꝯria p° ⁊ aliis veniale: g vꝫ ꝙ pfectis ſit mortale pctm. Sꝫ
cõtra circũſtãtia aggrauat pctm in infinitũ. religio
ſum mẽtiri nõ ponit niſi circũſtãtiã ſup mendaciũ: g
nõ aggrauat pctm in infinitũ/ ſꝫ in infinitũ aggra
uaret ſi faceret mortale: g nõ facit mortale p h ꝙ mẽ
tit pfect⁹. Itẽ ſi ꝓpter ſtatũ religiõis pfect⁹ peccat 1a
mortalit' in quo ali⁹ peccat venialit'/ videt ꝙ ex ſta
tu pfectõis importet detrimentũ: hoc aũt eſt incõue
niẽs g pfect⁹ mentiendo nõ peccat mortalit'. Solo Solo
dõm ꝙ mendaciũ pfecto nõ eſt pctm mortale/ ſi aliis
eſt in eadẽ ſpecie veniale. Ad pmũ dõm ꝙ Aug⁹ ſi Ad pmũ
ne dubio loq̃t de mendacio officioſo ſꝫ vocat pditõꝫ
aĩe diſpoſitiõꝫ ad pditionẽ ⁊ nõ pditõꝫ realẽ. Aut di
cunt aliq̃ ꝙ aliq̃s p vita ꝓpria põt mentiri ex dupli
ci amore vite. ſ. q̃ ẽ pctm mortali vl' veniali ⁊ ſic põt
mentiri p aliena. Aug⁹ loquit in caſu qñ aliq̃s men
tit vl' mendaciũ ꝓuenit ex amore mortali vite ꝓpie
vl' aliene. Sꝫ hoc nihil videt eſſe cũ dicat Greg. ꝙ
mendaciũ officioſum in ipo actu cõiũctũ eſt pietati.
ſi aũt pietas eſt cã mendacij nõ ꝓcedit ex amore illi
cito vite veniali vl' mortali. et iõ pma ſolutio verior
eſt. Ad aliud dõm ꝙ peccare cõtra pfeſſionẽ õꝫ du Ad 2m
plicit'. ſ. cõtra ſubam pfeſſiõis ⁊ cõtra ſignũ pfeſſio
nis. de ſuba pfeſſiõis nõ eſt niſi veritas vite in cõti
nentia ⁊ obediẽtia ⁊ abrenũciatiõe ꝓprietatis: ⁊ con
tra hec peccare eſt mortale. vñ dicit Canon ꝙ mona
chus habẽs obolũ nõ valet obolũ. Sꝫ cõtra ſigna
facere cõtingit dupliciter/ directe ⁊ h nõ fit niſi p mor
tale/ vl' indirecte ⁊ hoc nõ fit niſi p veniale mẽdaciũ
in illis: q2 nõ ẽ pfeſſus veritatẽ dictõis niſi in ſigno
habit⁹ q̃ ſignũ eſt veritatis. Ad aliud dõm ꝙ idẽ indi
cũ puto hñdũ de doctore ⁊ pdicatore ⁊ pfecto. Ad ad q̃ſtiũculã
id qd obijcit dõm ꝙ veritas ſigni vl' dicẽdi nõ eſt veri
tas doctrine ſꝫ poti⁹ veritas docendi/ ⁊ ꝯ illã nõ fa
cit mẽtiens officioſe ſꝫ facit aliqd pter illã. Ad aliud Ad 2m
dõm ꝙ pdicat ⁊ docet abſtinendũ eſſe ab omi pecca et 3m
to mortali ⁊ veniali/ ſed nõ pdicat ꝙ ſit mortale ve
nialit' peccare: ⁊ iõ nõ facit cõtra id qd docet.

An mendaciũ obſtetricũ fuit mortale vel Arti. V
veniale peccatum. E
Einde q̃rit de h. p dicit [De mendacio aũt ob
d ſtetricũ ⁊c. d.c. Videt aũt ꝙ fuit veniale/ q2 Arg. pmo.
hoc dicit Aug. in lr̃a. Itẽ officioſũ fuit: g mi 2°
nimũ int' mẽdacia: g veniale. Itẽ obſtetrices nõ fue 3°
rũt in ſtatu pfectõis: g poterat venialit' mẽtiri ⁊ pci
pue i mẽdacio officioſo: g venialit' peccauerũt. Itẽ ſi 4°
fuiſſet mortale ipediuiſſet meritũ/ ſꝫ nõ ipediuit: q2
dicit Aug. ꝙ q2 timuerũt obſtetrices deũ edificauit illis
domos ad lr̃am ditãdo eas ⁊ ſubas dãdo. Et Hie
ro. ꝙ edificauit eis domos ſpũales: g nõ peccauerũt
mortalit' ſꝫ venialit' vt vꝫ. Sꝫ ꝯ obijcit p Grego. q̃ Rõ in ꝯriũ
in glo. ibidẽ dicit ſic/ Benignitatis eoꝝ merces q̃ i eter
na vita remũerare poterat p culpa mẽdacij i terrenaꝫ
cõpẽſationẽ cõmutata ẽ vt in vita ſua quã tueri mẽ
tiẽdo voluerãt pciperent bona: ⁊ qd vlteri⁹ expecta
rẽt pmiũ nõ haberẽt: nihil aũt cõmutat mercedẽ eter
nã i tpalẽ niſi mortale pctm: g vꝫ ꝙ mẽdaciũ eoꝝ fue
rit mortale pctm. Solo dõm ꝙ meo iudicio men Solo
daciũ obſtetricũ veniale fuit/ ſꝫ nõ ꝯfiteri veritatẽ ꝓpt ad totũ
timorẽ corpis i loco ꝯfeſſiõis fidei ⁊ iuſticie poterat ẽẽ
mortale pctm. pmo ei pcẽdo infantibꝫ bñ fecerãt: ſꝫ
poſtea vocate a pharaõe ⁊ i iudicio cõſtitute debue
rũt ꝯfiteri fidẽ dei ⁊ iuſticiã ⁊ nõ mẽtiẽdo ꝓlongare
vitã ſuã: ⁊ pro hac timiditate in loco ꝯfeſſiõis poteſt
eſſe ꝙ mortaliter peccauerũt ⁊ nõ in mẽdacio ſm ſe

z q̃ hec ſit ſentētia Greg. patz: q2 ſic addit in eadē gloſa, nā ſi ſubtilit̃ ꝑpēdat̃ amore pñtis vite mentjte ſūt nō intentiōe mercedis. ꝑcendo ei conate ſunt infantū tegere vitā/mētiendo ꝓ ſuā. Alit̃ dicūt aliq̄.ſ.q̃ triplex fuit volūtas in obſtetricib9.ſ. volūtas parcēdi/ z hec fuit remunerabil' ſm Augu. z Hiero. Alia fuit volūtas mētiēdi z fuit veniale peccatū. Tertia fuit volūtas liberādi ſe ꝑ mendaciū q̄ volūtas cōiūcta fuit actui pcti in mentiēdo/ z hoc fuit in tali caſu qñ temp9 fuit cōfitēdi z fidē z iuſticiā/ z ideo fuit mortale pctm̄/ z de hoc dicunt loqui Grego. Et aūt ſm Greg. eoꝝ mendaciū ſm ſe nō fuit mortale pctm̄ patet in princi. eiuſdē glo. vbi dicit ſic: Sūmope cauendū eſt mēdaciū q̄uis ſit culpe leuioris nec q̄ſi mentiat̃ pſtando bñficiū. leuior aūt culpa cōſueuit nō vocari a ſctis niſi venial'. Itē Greg.ſ. in eadē glo. infra: Sīc q̄libet culpa ſeq̄nti pia opatōe purgat̃ q̄ntomagis hoc facile abſtergit̃ quā mr̄ boni opis pietas comitat̃. Per hoc patz q̃ nō vult dicere q̃ mendaciū ſm ſe ſit mortale peccatū/ ſed veniale. Et per hoc patet ſolutio ad totum.

Arti. VI f **An mendacioꝝ octo genera ſint bene aſſignata a magiſtro.**

Einde querit̃ de hoc qd dicit: [Sciēdū etiā
Arg. pmo q̃ non d eſt octo gñia mēdacioꝝ eē zē.d. d. Videt̃ ei q̃ illa diuiſio nulla ſit/ videt̃ ei q̃ mentiri in doctria pietat' ſiue religiōis nō differat a mēdacio qd eſt in cōi locutiōe niſi ꝑ materiā: material' autē dr̄ña nō facit diuerſas ſpēs: q2 alit̃ eēnt tot ſpēs quot ſūt
2o boies: ḡ vr̄ q̃ nō facit diuerſas ſpēs mendacij/ et ſic nulla eſt diuiſio. Itē mēdaciū qd obeſt alicui z nulli pdeſt: z mendaciū qd alicui pdeſt z alicui obeſt nō
3o differūt niſi penes materiā: ḡ videt̃ q̃ nō ſint diuerſe ſpēs mendacij. Eadē prorſus eſt obiectio de mendacijs officioſis.ſ. mentiri vt cōſeruet̃ vita vel caſti-
4o tas vl' pecunia nō habēt dr̄ñam niſi materialē: ḡ nō cōſtituūt tres ſpēs mendacioꝝ. Itē. mēdaciū qd alicui pdeſt z alicui nocet tantū hz de officioſo quātū de ꝑnicioſo: cū ḡa digniori ſit denoīatio ab vtilitate
5o deberet magis poni int̃ officioſa q̄ a nocumēto int̃ ꝑnicioſa. Itē officioſum videt̃ alicui nocere: q2 q̄ mēntit̃ ꝓ pecunia cōſeruanda mētiēdo facit q̃ ille decipit̃ z nō accipit pecuniā quā nō acciperet ſi ille verū dixiſſet: ḡ nocet alicui: z qd nocet alicui eſt ꝑnicioſum:
q̄ſtiūcula. ḡ officioſum in pecunia retinenda eſt ꝑnicioſum. Itē
Solo. querit̃ penes qd ſumit̃ iſta diuiſio mēdacioꝝ. Solutio dōm q̃ ad hoc vltimū ꝑ ſupiorē diuiſionē patz rñſio q̃ tria ſunt mouētia ad mendaciū in gñe.ſ. nociuitas/libido z vtilitas: z penes nociuitatē accipiūtur prime tres ſpēs mēdacij. Nociuitas aūt illa aut eſt ad nocumētū ſpūs aut ad nocumētū corꝑis. Si ad nocumentū ſpūs tūc eſt ꝑ modū ſubuerſiōis articuloꝝ fidei vel eoꝝ q̄ añcedūt vl' q̄ ſequunt̃ articlos ſicut qñ dicat fornicationē nō eſſe mortale pctm̄ mētiens: vel ſcripturā nō eſſe verā: vl' xp̄m nō eſſe icarnatū vel aliqd hmōi. Si aūt eſt ad nocumentū corporis/aut eſt nocumentū vl'r aut ſm aliqd. ſi primo mō tunc eſt ſcdm gen9 mēdacij/qd oib9 nocet z nulli pdeſt: z tale eſt mendaciū alicui detractātis: z hoc nocet audientib9/ z loq̄nti ad ꝑditionē anie: audientibus ad ꝑditionē feruoris charitat' fratne/ z de q̄ fit ad ꝑditionē fame. Si aūt nō vl'r eſt nocumētū ē tertia ſpēs q̄ nocet alicui z alicui pdeſt. Si mouet libido mentiendi/aut eſt cū intentiōe mendacij aut ē cū intentiōe ei9 qd cōiungit̃ mendacio in audiētei z primo mō eſt libidinoſum. ſcdo mō iocoſum. Si āt mouet vtilitas aut in bonis fortune aut i bonis corꝑis aut anie q̄ ꝑdi pñt. hec em̄ ſunt q̄ ſic ſunt in aīa q̃ ſtatū hñt in corꝑe/ ſicut v̓ginitas pmo mō eſt ſextū. ſecūdo mō ē ſeptimū. tertio mō octauū. Ad pmū aūt z
Ad primū 2m et 3m ſcdm z tertiū dōm q̃ tales rōnes nō pcedūt niſi de materijs de q̄ eſt res/ z nō de materia circa quā/ ſic obiectū eſt circa qd eſt act9. Et q2 act9 diffiniunt̃ ꝑ obiecta z potentie vl' habit9 ꝑ act9: q2 talia obiecta habent rōnem mouentiū z finiū in cōparatiōe ad act9
Ad 4m q̄ ſunt circa ea. Ad aliud dōm q̃ licet aliqd ſit de vtilitate in tertio ꝑnicioſo/tn̄ illa nō eſt mouens ſz cōſe-
Ad 5m quēs: z idō ab illa nō diffinit̃ z ſpecificat̃. Ad aliud dōm q̃ nō nocet illi q̃ ille nō habeat ius ad habēdū pecuniā illā/ſz poti9 pdeſt: q2 cōſeruat eū ab iniuria vñ non nocet niſi loquenti: q2 hoc nocumentū inſeparabile eſt a mendacio eo q̃ pctm̄ eſt.

Arti. VII. B **An regula quā ponit mgr̃ de magis vl' minus mentiendo ſit bene aſſignata.**

Arg. pmo Einde querit̃ de hoc qd dicit ibi [In his em̄
d tanto min9 peccat q̄ſqz cū mētit̃. d.c. Videt̃ em̄ hoc eſſe falſum: ponat̃ ei q̃ aliqs ex ignorantia dicat xp̄m nō fuiſſe in chana galilee vbi fecit vinū de aq̄/ z dicat ex malicia pctm̄ in pnnū/ vñ ille ſuſpendit̃ z filij eius exheredātur ſicut q̃ ſit reus criminis leſe maieſtat'/ videt̃ q̃ plus peccet ſcdo mēdacio q̄ primo/ z tn̄ primū eſt in doctrina pietat': et ſecundū nō: ḡ videt̃ q̃ qñqz primū ſit min9 pctm̄ q̄ ſecundū. Itē ꝑ primū dicit̃ qñqz vbū in filiū/ z ꝑ ſecū-
2o dū verbū in ſpm̄ ſctm̄: q2 pōt eſſe ex malicia: ḡ ſecūdū erit qñqz mai9 pctm̄ q̄ primū. Itē ꝑ primū ledit̃ fi-
3o des: ꝑ ſecundū aūt charitas. charitas aūt maior virtus eſt q̄ fides. ſz oē qd eſt cōtra charitatē eſt maius peccatū q̄ id qd eſt cōtra fidē. Eodē mō videt̃ fal-
4o lere hec regula circa q̄rtū z q̄ntū. adulator em̄ plus nocet q̄ ſimplex mentiēs/ z tn̄ mendaciū adulatiōis eſt quintū/ z ſimplex mendaciū eſt quartū: ḡ q̄ntum mendaciū eſt mai9 q̄ quartū/ z ſic nō tenet regula.
5o Itē obijcit̃ de ſeptimo z octauo. melior eſt em̄ vita q̄ mūdicia corꝑalis: cū ḡ ꝑ violatōnē corrupta non incurrat niſi imūdiciā corꝑalē/ videt̃ q̃ min9 pdeſt octauū q̄ ſeptimū. Solo dōm q̃ iſta regl'a vl'r eſt
Solo Ad primū. vera. Ad primū aūt qd obijcit̃ dōm q̃ nemo mentit̃ ſi ignorat/ oportet em̄ q̃ veniat cōtra mentē ſi mentit̃. in doctrina autē pietatis nō pōt dicere cōtra mētem niſi intēdendo ſubuertere fidē q̄ docet̃ in ea: z idō prim9 caſus null9 eſt: q2 nō ponit mendaciū ſz ignorantiā. Sz ſi diceret xp̄m nō fuiſſe in chana galilee/ ad hoc vt oñderet ſcripture nō eſſe credendū tūc eſſet
Ad 2m ad ꝓpoſitū/ z tūc primū maius eēt q̄ ſcdm. Ad aliud dōm q̃ ꝑ acciñs ē q̃ aliqd pctm̄ efficiat̃ pctm̄ in ſpm̄ ſctm̄/ ſz intelligit̃ regula Augu. q̃ ceterꝭ circūſtātijs
Ad 3m parib9 ordīe iſta mēdacia ſm q̃ recedūt a primo. Ad aliud dōm q̃ illa argumētatio nihil valet/ z eſt iſtātia: charitas eſt maior virt9 q̄ fides: ḡ odiū qd opponit̃ charitati eſt mai9 vitiū q̄ infidelitas. patz em̄ q̃ nō ſequit̃: q2 fides hz ordinē fundamēti ad alia: z idō qd deſtruit fidē nō tm̄ deſtruit eā ſz oia ſupedificata z rōne ill9 efficit̃ mai9 malū cōtrariū fidei q̄ cōtra-
Ad 4m riū charitatꝭ z q̄ alicui9 virtutꝭ. Ad aliud dōm q̃ adulās nō mentit̃ mēdacio iocoſo ſz ꝑnicioſo: ſz intelligit̃ hic vaniloquiū qd intendit mouere ad riſū. ille em̄ nō intendit fallere ſz facere ridere: z idō min9 ma-

lū eſt motiuū in tali mēdacio q̄ vbi mouet placentia
mēt̄edi. Aliꝭ dicūt aliq̄ ꝙ aug. loquiꝭ in caſu q̄n ali-
q̄s adulādo nō nocet. ſed iſta ſolō nō valet: q̄ vl'r in-
Ad 7^m telligiꝭ regula de iocoſo mēdacio qđ minꝰ eſt q̄ libidi-
noſū. Ad vltimū dōm ꝙ vir ꝯtingit corrūpe caſtita-
tē corpis ſine infectōe mētis: ⁊ q̄ ad h̄ ꝑdiꝭ maiꝰ bonū
in violatōe caſtitatis q̄ in occiſiōe corpis. Uel dicaꝭ
⁊ meliꝰ ꝙ illud eſt veꝝ de rōne bonoꝝ cōſeruatoꝝ ꝑ
mēdaciū in gn̄e qđ minꝰ bonū ē fortune q̄ nature: ⁊
bonū fortune cōſeruaꝭ ꝑ ſextū. nature aūt ꝑ ſeptimū.
Itē maiꝰ eſt bonū honeſtū q̄ cōſeruatio fortūe ⁊ na-
ture q̄ nō h̄n̄t niſi rōnē vtil' boni. honeſtū aūt cōſerua-
tur ꝑ octauū. ⁊ ſic patet ꝙ non eſt inſtantia in regula
Auguſtini generaliter intelligendo.

Quid ſit mendacium.

Hic videndū eſt q̄d ſit mēdaciū: ⁊ q̄d ſit mē-
tiri. deinde vtrū oē mēdaciū ſit pctm̄ ⁊ q̄re:
Mēdaciū ē (vt ait aug.) falſa ſignificatio vo-
cis cū intētiōe fallēdi. vt ḡ mēdaciū ſit neceſ-
ſe eſt vt f'lm ꝑferaꝭ: ⁊ cū intētōe fallēdi. Hoc
em̄ malū eſt ꝓpriū mētiētis aliud h̄re clau-
ſum in corde: aliud promptū in lingua.

Quid ſit mentiri.

Mentiri v̄o eſt loq̄ ꝯ hoc qđ aīo ſentit q̄s ſiue
illđ veꝝ ſit ſiue nō. Oīs ḡ q̄ loquiꝭ mēdaciū
mentiꝭ: q̄ loquiꝭ ꝯ hoc qđ aīo ſentit. i. volū-
tate fallēdi. ſed nō oīs q̄ mētiꝭ mēdaciū dicit
qđ veꝝ eſt loquiꝭ aliq̄n mētiendo: ſic ecōuer-
ſo falſum dicēdo aliq̄n verax eſt. Un̄ Augu.
Nemo ſane mentiēs iudicādus eſt q̄ dic̄ fal-
ſum qđ putat veꝝ: q̄ q̄tū in ip̄o eſt non fallit
ip̄e: ſed fallit. Nō ḡ mēdacij arguēdus eſt q̄
falſa icautꝰ credit ac ꝓ veris h̄et. potiꝰ q̄ ecō-
trario ille mētiꝭ q̄ dicit veꝝ qđ putat falſum.
Quantū em̄ ad animū ciꝰ attinet nō veꝝ di-
cit: q̄ nō qđ ſentit dicit q̄uis veꝝ inueniaꝭ eē
qđ dicit: nec ille liber eſt a mēdacio q̄ ore ne-
ſciēs loquiꝭ veꝝ. ſciēs aūt volūtate mentiꝭ.
Hic q̄ri ſolet ſi iudeꝰ dicat xp̄m eſſe deū: cum
nō ita ſentiat aīo vtrū loquaꝭ mēdaciū? Nō
eſt mēdaciū qđ dicit: q̄ licꝫ aliter teneat aīo
verū tn̄ eſt qđ dicit: ⁊ iō nō eſt mēdaciū. mētiꝭ
tn̄ illud qđ veꝝ eſt dicēs. Qđ v̄o oē mēdaciū
ſit pctm̄ aug. inſinuat. Mihi inq̄t videꝭ omne
mēdaciū eſſe pctm̄: ſꝫ multō intereſt quo aīo
⁊ de q̄bꝰ rebꝰ q̄ſq̄ mētiaꝭ. nō em̄ ſic peccat q̄
ꝯſulendi vt q̄ nocēdi volūtate mētiꝭ: nec tn̄
nocet q̄ viatorē mētiendo in diuerſo itinere
mittit quantū q̄ viā vite mentiēdo deprauat
Porro oē mēdaciū iō dōm eſt eſſe pctm̄: q̄ h̄
debet loq̄ hō qđ aīo gerit: ſiue illud veꝝ ſit ſi-
ue puteꝭ ⁊ non ſit. Uerba em̄ iō ſūt inſtituta:
nō vt ꝑ ea hoīes inuicē fallāt: ſed ꝑ ea in alte-
riꝰ noticiā ſuas cogitatōes ferāt. Uerbis er-
go vti ad fallaciā nō ad qđ ſūt inſtituta pctm̄
eſt. nec iō etiā vllū mendaciū putādū eſt nō
eſſe pctm̄: q̄ poſſumꝰ alicui aliq̄n ꝓdeſſe mē-
tiēdo. poſſumꝰ em̄ (vt p̄dictū eſt) ⁊ furādo et
adulterādo ꝓdeſſe. Mēdaciū q̄ nō tunc tn̄
eē poſſumꝰ dicere quādo aliquis lediꝭ. cum
em̄ a ſciēte ē: ꝫ f'lm mēdaciū eſt. ſiue q̄s ſiue ne-
mo ledaꝭ. Ecce ex his cōſtat oē mendacium
eſſe pctm̄: nō tn̄ de oī mēdacio accipiēdū eſt
illud ps̄. Perdes oēs q̄ loquunꝭ mēdacium. Ps. 5.
Nec illud: Os qđ mentitur occidit animam Sap. 1.
Nec oē mendaciū iſto p̄cepto ꝓhiberi videꝭ
nec p̄miſſa deſcriptōe mēdaciū ioci includi.

Quid ſit mendaciū ⁊ quid mentiri. Arti. VIII.

Einde q̄riꝭ de h̄ qđ dicit ibi [Uidēdū ē q̄d ſit D
D mēdaciū ⁊ q̄d mētiri] Uideꝭ em̄ mēdaciū nō Arg. p̄mo.
ſm illā rōne cōuenire oī mēdacio: q̄ ī iocoſo
nō eſt intētio fallēdi: ſꝫ potiꝰ ad riſum mouēdi: ḡ non
eſt gn̄alis diffinitio vt videꝭ. Itē intētio fallēdi or- 2°
dinata eſt ad deceptionē: ſꝫ plus decipiꝭ errās in via
moꝝ q̄ in via pedū ḡ intētio fallēdi nō eſt eq̄lis: cū ḡ
iſta differēs intētio fallēdi ſit in diuerſis mēdacij ſpe-
ciebꝰ intētio fallēdi nō eſt vno mō dicta de oī menda-
cio. Itē plus eſt intēdere fallere re ⁊ ſermone q̄ ſer- 3°
mone tn̄. in mēdacio autē ꝑnicioſo intendiꝭ deceptio
ſm rē ⁊ ſermonē / ⁊ in officioſo ⁊ libidinoſo ſm ſermo-
nē tn̄. ſ. vt falſa ꝓ veris acciplanꭍ: ḡ intētio fallēdi nō
dꝛ vno mō in gn̄ali diffinitiōe mēdacij. Ulteriꝰ q̄- Queſtiūcla
riꝭ de h̄ qđ dicit in iſto capl'o ꙩ mētiri pōt hō veꝝ di-
cēdo ſi putat eſſe falſum: ſꝫ tn̄ nō dꝛ mēdaciū. Hoc em̄ Ar. ꝯ. q. p̄o
videꝭ ipoſſibile: nihil em̄ eſt aliud mendaciū q̄ dicere
mēdaciū: ḡ q̄ nō dīc mēdaciū nō mētiꝭ vt videꝭ. P̄. 2°
actꝰ q̄ iportaꭍ ꝑ h̄ verbū mentiꝭ nō addit ſuꝑ actū di-
ctiōis niſi mēdaciū: ḡ q̄ nō dicit mēdaciū nō mētiꝭ ſed
veꝝ dicēs qđ putat eſſe falſum nō dicit mēdaciū vt di-
cit in l'ra: ḡ veꝝ dicēs qđ putat eſſe falſum nō mentiꝭ
cuiꝰ ꝯtrariū eſt in l'ra. Solō dōm ꙩ ſine p̄iudicio pu- Solutio
to ꙩ p̄me obiectiōes ꝯcedēde ſūt / ⁊ ꙩ mēdaciū ꝑ priꝰ
⁊ poſteriꝰ dꝛ de triplici genere mēdacij: ⁊ iō abſolute
⁊ ſm ꝑfectā ſubam mēdacij nō eſt mēdaciū niſi ꝑnitio-
ſum. ⁊ iō eſt qđ dicit mgr̄ in l'ra ꙩ auctoritates ꝗ di-
cūt: ꙩ os qđ mētiꝭ occidit aīam: ⁊ ꝑdes oēs q̄ loquūꭍ
mēdaciū intelligunꭍ de mēdacio ꝑnitioſo: q̄ alia ſm
poſteriꝰ ꝑticipāt mēdacij rōnē. ſunt tn̄ aliq̄ aliter dicē-
tes. ſ. ꙩ intētio fallēdi ſm rē nō eſt de ſuba mēdacij: ſꝫ
potiꝰ effectus ꝯſūs: ⁊ q̄ intētio fallēdi ſm dictionē in
oī mēdacio ē: iō dicūt ꙩ mēdacij rō h̄ poſita oībꝰ cōue-
nit. Ad id aūt qđ dꝛ de iocoſo dōm ꙩ p̄ma intētio ē Ad obiecta
vt falſa ꝓ veris approbenꭍ licet in illis nō ꝯſiſtat ſic q̄ ad primū
nec ī ꝑnitioſo ⁊ officioſo. Et ꝑ h̄ pꝫ ſolō ad oīa q̄ p̄mo queſitū.
ſūt obiecta. prior aūt ſolō verior ē ⁊ ſm eā magis pōt
defendi ꙩ mēdaciū ſm ſe nō ſit mortale pctm̄ nec ꝑfe-
ctis nec alijs. Ad id aūt qđ vlteriꝰ q̄riꭍ dōm ꙩ mē- Ad queſtiū
tiri dicit ꝓceſſum mēdacij ab agēte: ⁊ iō ſubalē rōnem culam.
ex ꝑte dicētis: ⁊ ideo pōt eſſe veꝝ ⁊ tn̄ mēdaciū: q̄ id
veꝝ ē ī dicēte ⁊ q̄ ad dicētē eſt vt falſū: ſꝫ mēdaciū di-
cit in q̄cre ⁊ abſtractiōe: ⁊ iō materiā h̄ꝫ ex ꝑte rei ⁊ nō
ex ꝑte dicētis: ⁊ iō eſt ꙩ oportet eē falſum ſm rē ſi de-
beat eē mēdaciū. Ad aūt qđ ꝯ obijciꭍ dōm ꙩ nō eſt Ad obiectū
veꝝ ꙩ idē ſit mētiri qđ dicere mendaciū vt iā patuit. primū.
Ad aliđ. dōm ꙩ addit plꝰ. ſ. ꝓceſſum mēdacij put Ad 2^m
eſt in dicēte / ⁊ h̄ eſt mēdaciū ſm q̄d eſt: ⁊ iō ſufficit ei
ꙩ ſit falſum ſm quid. i. quo ad dicentē.

Ubi cū pꝉiculo erratur vel nō.

Illud etiā ſciendū eſt ꝙ in qbuſdā rebus magno malo: in qbuſdā puo: i qbuſdā nullo fallimur. in qbꝰ rebꝰ nihil intereſt ad capeſcendū dei regnū vtrū credant vel nō: vl' vtꝝ vera putent an falſa ſiue ſint ſiue nō in his errare. i. aliud ꝓ alio putare nō arbitrandū eſt eē pctm̄: vl' ſi eſt minimū atqꝫ leuiſſimū. Et ſūt vᵃ q̄dā q̄uis nō videant q̄ niſi credant ad vitā eternā nō pt̄ puenire. Et licet error maxia cura cauēdus ſit nō mō in maiorībꝰ: ſed etiā in minoribus rebꝰ: nec niſi rerū ignorātia poſſit errari. nō eſt tn̄ cōſequēs vt cōtinuo erret: qſ qs aliqd neſcit: ſ ſi qſq̄s ſe exiſtimat ſcire qḋ neſcit: ꝓ vero eni approbat ſlm qḋ eſt erroris ꝓpriū. verūtn̄ in q̄ re qſquis erret intereſt plurimū. Sūt eni q̄ neſcire ſit meliꝰ q̄ ſcire. Itē nōnullis errare ꝓfuit aliqn̄: ſ in via pedū nō

a Gen. 27 in via moꝝ. Solet q̄ri de iacob q ſe dixit eſſe Eſau alit' aīo ſentiēs vtrū mētitꝰ ſit? De hoc Aug. ait: Jacob qḋ mr̄e fecit auctore vt falleret patrē ſi diligēter attendat videt nō eē mēdaciū ſed myſteriū. Intēdebat eni mr̄i obedire q̄ p ſpm̄ nouerat myſteriū. ꝛ iō ꝓ pt̄ fallia re cōſiliū ſpūſſancti qḋ mater acceperat a mēdacio excuſatur Jacob.

Artic. IX. I An Jacob q ſe dixit Eſau mētiebat: et an corde poterāt loq ſm excuſatōnē quorundā

Einde querit de hoc qḋ dicit circa finē iſtiꝰ di

b ſtinctōis ibi [Solet q̄ri de iacob q ſe dixit eē

Arg. primo eſau. ꝛc.] ḡ. a. Videt eni ꝙ mētitꝰ fuit iacob: q2 dixit falſum in intētiōe fallēdi p2em ſm dictionē:

Solo vt ſlm ꝓ vero approbet: ḡ mētiebat. Sicut aūt dicas

Replica ꝙ excuſat p familiare cōſiliū ſpūſſcti ita pōt dici ꝙ excuſaret etiā a fornicatiōe/ qḋ ſlm eſt: ḡ nec a mēdacio

2º p cōſiliū ſpūſſcti pōt excuſari. Itē aug. dicit ꝙ etiā ſi deus peccaret nō tn̄ ꝓpt' hoc eſſet bonū pctm̄: ḡ multominus efficiet bonū ꝛ excuſabile pctm̄ p cōſiliū ſpi

3º ritusſcti: ḡ nō excuſat iacob: vt videt. Itē mēdaciū (vt dicit aug.) eſt de his q̄ nō pn̄t bene fieri: ḡ ē de his q̄ nō pn̄t excuſari: ḡ nec a mēdacio excuſat iacob. ꝛ eadē obiectio eſt de iuda ꝛ aliis q vident eſſe mētiti ſm

Queſtiūcl'a ſcda. ſupficiē. Vlteriꝰ q̄rit ſi in corde ꝛ corde poterāt loqui vt dicerēt aliqḋ ſm vnū ſenſū veꝝ/ ꝛ vellēt intelligi in alio ſenſu in q̄ erat ſlm: ſicut excuſant qdā: videt ꝙ nō: q2 int' pctā cōputat pſal'. in corde ꝛ corde loq: ḡ

4º videt ꝙ hoc ſit pctm̄ ſicut ꝛ iſtud. Itē infra habet i l'ra in ſeq̄nti diſtinctōe in q̄cūqꝫ arte verboꝝ aliqs iurat deꝰ tanq̄ cōſcie teſtis accipit in hoc ſenſu in q̄ is cui iurat intelligit: ſed ſil'e iudiciū videt de verbo ſimplici cū datꝰ ſit vſus loquēdi: vt nobis inuicē affectꝰ

Queſtiūcl'a tertia. nr̄os ꝛ cōſilia pandamꝰ. cōſtat aūt ꝙ p2 intellexit falſum: ḡ in ſenſu mēdacii debet interp̄tari dictū. Itē q̄rit ſi iacob hoc qḋ dixit iurare potuit. ſi eni verū dixit ꝛ deus eſt teſtis veritatis: ḡ potuit eū teſtē veritatis inuocare. hoc eſt iurare: ḡ potuit iurare qḋ dixit. Sed ꝯ iuramētū accipit in ſenſu illiꝰ cui iurat ꝛ ſm

Solo ad totū. ſenſum illiꝰ dixiſſet ſlm: ḡ ipe iuraſſet falſum. Solutio dōm ꝙ nobis nō eſt temerarie loquendū de cōſiliis ſpūſſcti: ſed potius talia ſilētio venerāda eſſent q̄ diſcuſſiōe niſi eſſet importunitas diſputātiū. dici ḡ pōt ſine piudicio iacob hoc dixiſſe nō motu ſuo/ ſꝫ motu ſpūſſcti p inſtructionē matris. licet aūt intellectus hoīs p ſe nō ſit ſufficiēs ad hoc ꝙ in vna locutōne ponat plures ſenſus ſil' ꝛ ſel': tn̄ ſpūſſctūs ſp fecit ꝛ faciet vt in ſermonibꝫ ſuis ꝑtrāſcant. ꝛ multiplex ſit ſcētia: ꝛ nullus aliqd inueniat ſi veꝝ inuenerit qḋ nō i ſignificatōe illa intellexerit ſpūſſctūs qn̄ cōdidit ſmonē. ꝛ iō dici pōt ꝙ ſm ſenſum quē verba faciūt referēdo ad rem Jacob dixit falſum: ſed non dixit falſum ſm ſenſum quem verba faciunt referendo ad rei myſterium ꝛ hoc intendit Jacob impliate per hoc ꝙ intēdit obedire matri ꝛ ſpirituiſancto. loquebat eni motu alieno nō ꝓpo: ꝛ iſte motus eſt etiā excuſatōis alioꝝ. per hoc patet ſol'o ferē ad oia. nō eni loquebat corde ꝛ corde: q2 bn̄ voluit vt p2 intelligeret myſteriū: qḋ etiā poſtea qn̄ intellexit p ſctām bn̄dictionē cōfirmauit. et ꝙ dixit ꝙ fraudulēter ſurripuit bn̄dictionē referēdū eſt ad modū exteriorē/ ꝛ nō ad iteriorē fraudē. patet etiā ꝙ hoc iurare potuit hoc mō/ ꝛ veꝝ iuraſſet. vn̄ patet ſol'o ad totū. hec aūt ſol'o innit verbis aug. q dicit ꝙ myſtice talia dicta ſunt ꝛ facta. iſte eni q dictꝰ eſt modus eſt myſterii qḋ poſuit in talibꝫ verbis ſpūſſctūs.

De periurio.

Unc de piurio videa- Diſtinctio XXXIX.

n mus. Periuriū eſt mēdaciū iuramēto firmatū. Hic querit vtrū ſit piu- De piurio.

riū vbi nō eſt mēdaciū? Qḋ qbuſdā videt ex auctoritate Hiero. dicētis: Aduertēdū eſt ꝙ iuſiurandū tres hēt comites: veritatē: iudiciū: ꝛ iuſticiā: ſi iſta defuerint nō erit iuramētū ſed piuriū. vbi aūt falſū iurat veritas deeſt. Si ḡ falſum iuret ꝛ ſi nō ſit ibi intētio fallendi videt eſſe piuriū: q2 deeſt veritas. quibuſdā placet nō eſſe piuriū vbi nō eſt mendaciū: ꝛ ſicut d2 aliqn̄ falſum ſine mendacio: ita iurat falſum ſine piurio. Falſum forte dixit aplus cū ſe vēturꝝ ad corinthios ꝓmiſit: nec 1. Coꝛ. vii tn̄ ſicut ei imponebat culpā mēdacii cōtraxit q2 ſic aīo ſentiebat: etiā ſi iuramēto illḋ firmaſſet nō piuriū incurriſſet: q2 quātū in ipo fuit veꝝ dixit: ꝛ ſi iurationē addidiſſet q̄ntū in ſe foret veꝝ iuraſſet: ꝛ ſi alit' eueniret q̄ dixit. ideo ſicut qs nō eſt mendax niſi alit' ſentiat aīo q̄ dicat: ſiue ita ſit ſiue nō: ita videt quibuſdā neminē piurū cōſtitui: niſi aliter ſentiat animo q̄ loquit: ſiue ita ſit ſiue non.

Unc de piurio videamus. ꝛc.] Hic agit de a

n iuramēto ꝛ piurio p qḋ etiā peccat cōtra quintū mandatū. Habet aūt hec diſtinctio tres ptes i quaꝝ pma agit de iuramēto ſm ſe cōſiderato ſm ea q̄ ſunt ſibi ſubſtantialia. In ſecunda agit de iuramēto ex parte iurātis ꝛ exigētis iuramētū ibi: [Hoc etiā ſciendū ꝙ q̄cūqꝫ arte verboꝝ qs iuret. ꝛc.] In tertia ꝛ vltia agit in q̄li reuerētia oportet accedere ad iuramentū ibi: [Sancta ſynodꝰ de-

creuit. ⁊c.] Pꝛima baꝝ diuidiᷓ in quattuoꝛ in quaꝝ̃ pꝛima agiᷓ de comitib⁹ iuramẽti. In ſecũda de cã ꝓhibitõis iuramẽti ibi: [Si aũt q̃raᷓ vtrũ iurare ſit malũ.] In tertia q̃rit ꝑ qd iurandũ vtrũ ꝑ deũ vl' per creaturã/ ⁊ q̃nq꜡ ꝑ idolũ ibi: [Queriᷓ etiã vtrũ liceat iurare ꝑ creaturã.] In q̃rta ⁊ vltia inq̃riᷓ de iuramẽti obligatõe ibi: [Nunc ſupeſt videre vtrũ oẽ iuramentũ implendũ ſit vel nõ.] Ex his de facili patet ſnĩa.

Arti. I.

An Nõ ſumes nomẽ dei inuanũ ⁊ ip̃m piu riũ ſint de p̃ceptis pꝛime vel ſcõe tabule.

Obi̇ pmo

Nadit aũt dubiũ de itroductõe illi⁹ gtis: cũ eni̇ nomẽ dei inuanũ inuoceᷓ in piurio. videᷓ potius debuiſſe determiare ſub ſcõo manda to pꝛime tabule q̃ ſub q̃nto ſcõe

2º

Itẽ in piurio peccaᷓ in deũ cũ igiᷓ pꝛima tabula oꝛdinet hoiem in deũ videᷓ ꝙ piuriũ ſub p̃ceptis pꝛime tabule erat determinandũ

Solutio

Solo dõm ꝙ nemo peierat in intẽtiõe peccãdi contra deũ: ſed ad decipiendũ ꝓximũ. ⁊ iõ piuriũ inquãtũ fit in falſo teſtimonio in cauſis pꝛincipalius ⁊ freq̃ntius fit cõtra ꝓximũ q̃ ꝯ deũ. ⁊ iõ nõ in pꝛima tabula/ ſed hic hẽt determinari

Ad ambo obiecta

Ad ambo aũt obiecta dõm ꝙ nomẽ q̃dẽ dei inuocaᷓ: ⁊ hoc fit in intẽtiõe decipiendi ꝓximũ. ⁊ iõ finalr ꝯ ꝓximũ eſt/ ⁊ nõ cõtra deũ in ſe: ſ꜡ potius in membꝛis.

Arti. II. B

An iuramentũ habeat tres comites: ⁊ penes quid differant illi comites.

Arg. pꝛimo

Einde q̃riᷓ de hoc qð dicit ibi: [Aduertendũ eſt ꝙ iuſiurãdũ tres comites hẽt. ⁊c.] ſ.a. videᷓ ꝙ duo ſupfluãt: q꜡ q̃ cũ iudicio diſcretõis iurat/ iurat iuſte ⁊ vere: q꜡ aliud nõ diſcernit iudicio diſcretiõis ſue: ꝑ dicto ꝙ cũ iudicio diſcretiõis eſſe debet iuramẽtũ nõ opoꝛtuit addere ꝙ eſſet veꝝ ⁊ iuſtũ.

2º

Itẽ nihil fl'm ẽ iuſtũ: ꝑ dicto ꝙ erat iuſtũ ſupflue dr debere eſſe veꝝ.

Queſtiũcla pꝛima.

P penes qd accipiᷓ nũerus hoꝝ comitũ.

2ª

Itẽ q̃re dr ꝙ iſti comites poti⁹ apponẽdi ſũt iuramẽto q̃ aliĩ ſermoni noſtro vel opi.

Solutio ad oba duo

Solo dicẽdũ ꝙ iſti tres comites neceſſarĩ ſunt ad iuramẽtũ: ⁊ licet vn⁹ nõ ſit ꝑfect⁹ ſine alio: tñ vno poſito nõ ſupfluit ali⁹: q꜡ diſtictas hñt ꝓꝓꝛietates circa iuramẽtũ: vt infra patebit ĩ inſtãtia ad argumẽtũ: q꜡ hita vna ꝟtute habenᷓ oẽs: ⁊ tñ nõ iõ vna habita ſupfluũt alie ꝓpter diſtictos act⁹ q̃s hñt. ⁊ ꝑ hoc patet ſolo ad duo pꝛima.

Ad q̃ſtiũculã pꝛimã

Ad aliõ dõm ꝙ iuramẽtũ cõpaᷓ ad tria. ſ. ad iurantẽ a cui⁹ voluntate exit ad rẽ/ ⁊ q̃ eſt ⁊ ad cãm ꝓpᷓ quã fit: ⁊ ſꝫm pꝛimã cõparatiõnẽ regiᷓ iudicio: ſꝫm ſcõam debet adeq̃ri veritati ſꝫm rẽ: ⁊ ſꝫm tertiã opoꝛtet habere iuſticiã: q꜡ in cã iniuſta nõ hẽt locũ: vt ſi q̃s iurat ſe facturꝝ qð iniuſtũ ẽ fieri: vt infra habeᷓ

Ad q̃ſtiũculã ſcõam.

Ad vltimũ dõm ꝙ nullũ iuramẽtũ ſecurũ eſt ꝓpᷓ dubietatẽ nr̃i ſermõis: ſicut dr in li. ſap. Cogitatões moꝛtaliũ ſunt timide ⁊ incerte ꝓuidẽtie nr̃e. ⁊ iõ q̃ñ nr̃ ſermo teſtificaᷓ ꝑ diuinã veritatẽ indiget comitib⁹ regentibus ne diſſimilis veritati inuocare inueniatur.

De triplici modo periurij.

Sed melius crediᷓ ⁊ ille peierare q̃ falſũ voluntate fallẽdi iurat: ⁊ q̃ falſum putãs qð verũ eſt iurat: ⁊ q̃ veꝝ putãs qð falſum ẽ iurat. Vñ Aug.. Hoĩes falſum iurãt vel cũ fallũt vel cũ falluntᷓ: aut putat hõ veꝝ eſſe qð falſũ eſt ⁊ temere iurat. aut ſcit vel putat falſũ eſſe ⁊ tñ ꝓ ꝟo iurat ⁊ nihilomin⁹ cũ ſcelere iurat. Diſtãt aũt illa duo piuria q̃ cõmẽoꝛaui. Fac illũ iurare q̃ veꝝ eſſe putat: ꝓ q̃ iurat verum putat eſſe: ⁊ tñ falſum ẽ: nõ ex aĩo iſte peierat ſed falliᷓ. hoc ꝓ vero hẽt qð falſum eſt: non ꝓ falſa re ſciẽs iurationẽ interponit. Da aliũ q̃ ſcit falſum eſſe ⁊ iurat tanq̃ veꝝ ſit qð ſcit falſum eſſe. Videtis q̃ iſta deteſtãda ſit belua. Fac aliũ q̃ putat fl'm eẽ ⁊ iurat tãq̃ veꝝ ſit ⁊ foꝛte veꝝ ſit ⁊ foꝛte veꝝ ẽ. ꝟbi gr̃a vt ĩtelligatis: Pluit ĩ illo loco. Interrogas hoiẽ ⁊ et dicẽ pluiſſe: ⁊ tũc pluit ibi: ſed putat nõ pluiſſe ꝑiurus eſt. Intereſt queẽadmodũ verbũ ꝓcedat ex aĩo. reã linguã nõ facit niſi rea mẽs ſit. His euidẽter tradiᷓ ꝙ tripl'r peierat hõ vt ſupꝛa dixim⁹: dũ vel ſciẽs falſum iurat: vel putãs falſum qð veꝝ eſt iurat vel eſtimãs verũ qð falſum eſt iurat. S꜡ hoc extremũ nõ videtur eſſe piuriũ: etiã ſi piuriũ nomiᷓ eo ꝙ falſum iuraᷓ nõ videᷓ re⁹ eſſe piurĩ q̃ ſic iurat: q꜡ nõ eſt mẽs ei⁹ rea: ⁊ iõ nec lingua: imo ei⁹ mẽs rea eſt dũ iurare p̃ſumit qð ꝑſpicue veꝝ nõ dep̃hẽdit. Nõ ꝑ oẽ piuriũ mẽdaciũ ẽ: nec oĩs q̃ peierat mẽtiᷓ. ſ꜡ oĩs mẽtiẽdo iurãs peierat ⁊ oĩs q̃ fl'm iurat: ſiue mentiẽs ſiue non peierat. Cũ ꝟo q̃s iurat qð veꝝ eſt eſtimans eẽ fl'm q̃riᷓ q̃d ſit ibi piuriũ? Ip̃a ei ſignificatio vocis ꝟa eſt: q꜡ veꝝ neſciẽᷓ loq̃ᷓ Nõ ergo ip̃a ſignificatio vel fl'm vel mẽdaciũ ẽ: q꜡ ꝟa eſt. ⁊ qð veꝝ eſt piuriũ nõ videᷓ eſſe. Ad hoc dicim⁹ loq̃ ſic. ſ. ꝯ mentẽ ſub atteſtatõe iuramẽti eſſe piuriũ. Mẽtiri ergo adhibita iuratiõe piuriũ eſt. Periuriũ ergo eſt vel iurãdo loq̃ fl'm cũ intẽtiõe fallẽdi: vl' iurãdo loq̃ falſum ſine intẽtõe fallẽdi. vel iurãdo loq̃ verũ cũ intẽtiõe fallẽdi. Hic opponiᷓ. Si oĩs q̃ falſũ iurat peierat tũc q̃ alicui ꝓmittit dare ſub certo termĩo aliq̃d qð tñ nõ faciet: ex q̃ iurauit peierauit: q꜡ falſum iurauit. nõ eñ ita futurũ erat vt iurauit. Ad hoc dici põt: q꜡ non oĩs q̃ iurat qð falſum eſt ex q̃ iurat piur⁹ eſt: ſicẽ iſte de quo agim⁹: ſ꜡ ex q̃ ꝓpoſitũ mutat vl' tminũ trãſgrediᷓ: iuratõ tal' fit piuriũ reatu.

Periurium quid ſit.

Arti. III E

Einde queriᷓ de hoc qð dicit ibi [Sed meli⁹ crediᷓ ⁊ ille. ⁊c.] Oĩs eñ peierãs incurrit reatũ peieratõis. falſum aũt tale qð putaᷓ eẽ verũ iurãs peierat vt diẽ: ꝑ reatũ piurĩ incurrit. ſed cõtra eſt qð ter in eodẽ capitulo habeᷓ cõtrariũ.

Solutio

Solutio ad hoc dõm ꝙ eſt veritas ſꝫm cõſciam dicẽtis: ⁊ veritas rei ſꝫm cõſciam dicẽtis talis ſufficit õ futuris quoꝝ cã eſt voluntas: q꜡ nõ niſi in voluntate ſũt/ ⁊ ſꝫm illa ſunt ꝟa. veritas aũt rei debet eſſe in iuramẽto de preſenti ⁊ futuro. vnde nõ eſt piuriũ qð hic vocat periuriũ niſi ſꝫm quid. ſ. in quantũ nõ ſic in re euenict preter culpam iurantis.

An iuratio ſit malum.

Si aūt querit̄ vtrū iurare ſit malū? Dicim⁹ aliqñ malū eſſe: aliqñ nō. Sponte eñ et ſine neceſſitate iurare vel falſum iurare pctm̄ grā de ē. Ex neceſſitate aūt iurare. ſ. vł ad aſſerēdū inocētiā: vel ad federa pacis cōfirmanda vel ad pſuadēdū auditorib⁹ qđ eſt eis vtile: malū nō eſt: q2 neceſſariū eis eſt. Vñ Augu. Iuramentū faciēdū eſt i neceſſarijs cū pigri ſunt hoīes credere qđ eis vtile eſt. Iuratō nō eſt bona nō tñ mala cū eſt neceſſaria. i. nō eſt appetēda ſicͭ bona: nec tñ fugiēda tanq̄ mala cū eſt neceſſaria. nō eſt eñ ꝯ pceptū dei iuratio. ſed ita intelligit̄ dñs ꝓhibuiſſe a iuramēto vt q̄tū in ipo eſt q̄ſq̄ nō iuret. qđ multi faciūt in ore hñtes iurationē tanq̄ magnum
Rom. I. atq̄ ſuaue aliq̄d. Aplus eñ nouit pceptū domini ⁊ tñ iurauit. Prohibemur eñ iurare vł cupiditate vel delectatōe iurādi. Qđ ḡ xp̄us
Math. V. ait in euāgelio: Ego dico vobis nō iurare oīno: ita intelligit̄ pcepiſſe ne q̄ſq̄ ſicut bonum appetat iuramētū ⁊ aſſiduitate iurādi labat̄ in piuriū. Qđ vō addidit: Sit ſermo vr̄ eſt ē: nō nō bonū eſt ⁊ appetendū: qđ aūt ampli⁹ eſt a malo ē. i. ſi iurare cogeris ſcias de neceſſitate venire infirmitatis eoꝝ qb⁹ aliq̄d ſuades: q̄ infirmitas vtiq̄ malū ē. Vñ nos quotidie liberari pcamur dicētes: Libera nos a malo. Ideo nō dixit qđ amplius eſt malū eſt. Tu eñ nō facis malū q̄ bñ vteris iuratiōe: ſʒ a malo eſt illi⁹ q̄ alr̄ nō credit. i. ab infirmitate q̄ aliqñ pena ē: aliqñ pena ⁊ culpa. Ibi ergo dominus prohibuit malum: ſuaſit bonum indulſit neceſſarium.

Arti. IIII. An iurare ſit malum.
D Eindeq̄rit̄ de hoc qđ dicit: [Si aūt q̄rit̄ vtrū
d iurare ſit malū ⁊c̄.] Et q̄rant̄ duo: an iurare ſit malū: ⁊ an ſit pctm̄ mortale. Ad pmū p-
Argu. pmo q nō. cedit̄ ſic pš dicit: Iurauit dñs ⁊ nō penitebit eū. ⁊c̄. ſed ſi malū eſſet dñs nō iuraſſet: ḡ iurare nō eſt malū.
2º ſed potius bonū: q2 q̄cq̄d agit dñs bonū eſt. Item Heb. 6. Quia nō habuit ꝑ quē iuraret maiorē iurauit ꝑ ſeipm ⁊c̄. Et ſequit̄ id qđ pri⁹ Itē Rom. I. di-
3º cit: Teſtis eñ mihi eſt dñs. Et 2. Coꝝ. I. Ego autē deū inuoco in animā meā. cōſtat aūt q aplus nō iu-
4º raſſet ſi bonū nō fuiſſet iurare: ḡ iurare ē bonū Itē Aug. Iurare nō eſt malū: ḡ idē qđ prius. Itē in iuramēto duo ſunt quoꝝ vtrūq̄ eſt bonū. ſ. dicere veritatē: ⁊ inuocatio noīs dei: ḡ cōiuncta facerēt maius bonū: ḡ iuramentū mai⁹ bonū eſt q̄ ſimplex ꝓbano ve-
Queſtiūcla ritatis. Itē q̄rit̄ itēꝝ q̄re iurare diceret̄ malū/ ſi tō
Obo pma q ſit ſine cā. Cōtra ſm̄ hoc loq̄ ⁊ ambulare eſt ma-
ꝯ q̄ſtiūculā. lū: q2 ſine cā fit ocioſe: hoc ſl'm eſt: ḡ ex hoc nō habet̄ q
Ar. 2º loco ⁊ iurare in ſe ſit malū. Sed ꝯ iuramētū ꝓhibitū ē
q ſic pmo. nullū aūt bonum prohibitū eſt ꝓhibitione decalogi:
20 ḡ iurare eſt malū. Itē Exod. 20. ſup illud: Nō aſſumes nomē dei tui inuanū. dicit gloſa. i. nō iurabis ꝑ nihilo. ſʒ idē eſt ꝑ nihilo iurare qđ ſimplicit̄ iurare: ḡ
ſimplr̄ iurare eſt ꝓhibitū ſcđi pcepti ꝓhibitōe. Itē 3º
Augu. Iuratio falſa eſt pniccioſa: vera piculoſa: nulla
ſecura: ḡ patet q mala eſt oīs iuratio: vt videt̄ Itē 4º
ſi nō eſſet malū ſm̄ ſe iurare q̄re ita diligent̄ pciperet̄
caueri in euangelio Mathei. V. ⁊ in epiſtola Jacobi
Solo. Solō dōm q ſicut dicit Aug. in lr̄a: Dñs diligenter ꝓhibet iurare ne q̄ſquā tanq̄ bonū appetat iuramentū. ⁊ Beda dicit ſeipm aſſuetudine iurare. vñ dicendū ſine piudicio q in ſe iurare nō eſt malū: ſʒ bonū ſed tñ incautū hoī. ⁊ iō diligenter ꝓhibet̄: q2 cū hō vanitati ſubiect⁹ ſit ſmo ei⁹ adhuc vanior ⁊ inſtabilior eſt q̄ ipe hō q̄ nunq̄ in eodē ſtatu pmanet. ⁊ iō difficile eſt aſſueto iurare nō cōfirmare q̄nq̄ dubiū vel ſl'm licet ḡ bonū ſit in ſe/ tñ malū eſt hoī: q2 incautū. ⁊ ita eſt bonū: ſed ꝑ accñs eſt malū inq̄ntū incautū: ⁊ cū mi-
Ad primū nori reuerētia q̄ oꝫ nomē dei inuocare: q2 veritas dī
Ad 2m relucet in creaturis ſuis. Ad pmū ḡ dōm q rō ꝓhibitōis eſt: q2 incautū eſt. Ad aliū dōm q pceptō
Ad 3m decalogi nō ꝓhibet̄ iuramētū: q2 tūc nunq̄ licite poſſet fieri: ſed piuriū. Ad aliud dōm q iurare ꝑ nihilo nō eſt id qđ iurare ſimplr̄. ſed ꝑ nihilo iurare hoc ē ſine cā iurare: ⁊ hoc iuramētū nō hēt comitē diſcretōnis ⁊ iuſticie. ⁊ iō hoc ꝓhibet̄. nō tñ iurare ſimpliciter
Ad 4m Ad aliud dōm q rō dicti aug. nō eſt ex pte iuramēti: ſed ex pte iurātis q̄ vix ſufficit ad perfectam ſcientiam rei de qua iurat.

Arti. V
E An oē piuriū ſit mortale pctm̄: ⁊ an iocoſū ſit tale: ⁊ an iurās ſl'm ꝑ deū deū veneretur
Arg. primo q ſic. Eindeq̄rit̄ ſcđo vtrū oē piuriū ſit pctm̄ mor-
d tale: videt̄ aūt q ſic: q2 piuriū directe eſt ꝯ pceptū: Non aſſumes nomē dei tui inuanū. qđ aūt directe eſt ꝯ pceptū eſt mortale pctm̄: ḡ oē piuriū
2º eſt mortale pctm̄. Itē inuocās diuinā veritatē i teſtē falſi ſcienter cōtēnit deū. ſciēt̄ aūt cōtēnētes deū peccāt mortalit̄: ḡ oīs iurās ſcient̄ falſum peccat morta-
3º lit̄: vt videt̄. Itē mendaciū ꝑ ſe graue pctm̄ eſt. cōſtat aūt q iuramentū ei aduenies trahit ipm extra genus ſimplicis mēdacij: ḡ trahit̄ ipm extra gen⁹ pecca-
4º ti venialis: ḡ eſt mortale pctm̄. Itē min⁹ videt̄ inuanū nō debere inuocare nomē dei q̄ in ſl'm: ⁊ tñ ꝓhibitū eſt ꝓhibitōe decalogi ne inuanū inuocet̄: ergo multomagis ne in ſl'm: ḡ iurās ſl'a directe facit ꝯ pce-
In ꝯriū q nō. ptū: ḡ peccat mortalr̄. Sed ꝯ ſicut cōtingit ſcient̄ iocoſe mētiri/ ita etiā ꝯtigit ſciēt̄ iocoſe ſl'm iurare: et graue eſſet h̄ dicere q h̄ tūc eſſet mortale pctm̄: ḡ non ſp eſt mortale pctm̄: q2 cōſtat q hec intētio ex libidine
Queſtiūcla ſecunda. mortali nō ꝓcedit. Ulteri⁹ q̄rit̄ de iſtis iuramētis q̄ fiūt q̄ſi iocādo: vt cū aliq̄s iurat ꝑ barbas ſuas vł caligas vtrū tales peccēt mortalr̄ vel nō: videt̄ autē q
Arguit̄ pº q ſic. ſic: q2 Math. V. ꝓhibitū ē iurare ꝑ creaturā: ḡ tales
2º faciūt ꝯ ꝓhibitionē: ḡ mortalr̄ peccāt Itē in lr̄a dicē Aug. q iurās ꝑ creaturā iurat ꝑ deū/ q̄ relucet i creatura. ſl'm aūt iurās cōtēnit ꝑ qđ iurat: ḡ ſl'm iurās ꝑ barbas ſuas cōtēnit eū q̄ relucet in barbis ſuis. cōtēnere aūt deū pctm̄ eſt mortale: ḡ talis peccat mortalit̄.
Queſtiūcla tertia. Ulteri⁹ q̄rit̄ vtrū iurans ſl'm ꝑ deū veneret̄ deū:
Arg. q nō. videt̄ q nō: q2 peccat ꝯ deū inq̄ntū iuocat eū teſtē falſitatis. peccās aūt ꝯ deū nō honorat deū: ḡ iurās fal-
Arg. q ſic ſū ꝑ deū nō honorat deū. Sed ꝯ aug. dic̄ q hō illō honorat ꝑ qđ iurat: ḡ in iurādo honorat: ḡ iurās ſl'm ꝑ deū honorat deū.
Solo Solō dōm q piuriū multiplex

eſt.ſ.indiſcreta iuratio: ⁊ hoc eſt qñ inutilit̃ iurat ve-
rũ: vl' qñ ſine deliberatõe iurat/ ⁊ tũc nõ credo eẽ mor
tale pctm̃. dr etiã piuriũ pueꝛſa iuratõ qñ hõ iurat cũ
deliberatõe id qđ iuramẽto nõ eſt aſſerendũ nec loqn
dũ ſimplr: ſed pon⁹ oppoſitũ. ⁊ tunc videt̃ piuriũ eſſe
Ad primũ mortale pctm̃. Ad pmũ g̃ dõm ꝙ nõ aſſumit̃ nomẽ
dei inuanũ niſi qñ cũ deliberatõne decipiẽdi aſſumit̃
ad falſum aſſerẽdũ. aliẽ aũt aſſũptiões licet vane eſſe
pñt: tñ nõ eſt vanitas deſtruẽs veritatẽ in habitu ſi-
Ad 2m cutem p̃cedẽtib⁹ de mẽdacio oñſum eſt. ⁊ iõ tale iura-
mentũ eſt p̃ter p̃ceptũ ⁊ nõ ꝯ. Ad aliud dõm ꝙ ta-
lis inuocatio q̃ fit iocãdo: q: nõ intẽdit fallere: ſed io-
cari nõ deliberat de veritate inuocata: ſed pon⁹ ex q̃-
Ad 3m dã cõſuetudine inuocat. ⁊ iõ nõ ꝯtẽnit/ ſed omittit: q:
nõ diſcernit qđ eſt iurãdũ ⁊ qđ nõ. Ad aliud dõm
ꝙ mẽdaciũ p pus ⁊ poſteri⁹ dr de iocoſo ⁊ pniciolo. ⁊
iõ iuramẽtũ p̃ter deliberationẽ additũ iocoſo nõ tra-
hit ipm̃ extra genus venialis: ſed facit graui⁹ q̃ꝫ fuit
ſed de officioſo aliud eſt: q: illud nõ fit ſine delibera-
tiõe. ⁊ iõ illud iurare non parue culpe/ ſed magne eſt.
Ad 4m Ad aliud dõm ꝙ vanũ vocat̃ ibi fl'm: q: veritati in-
uocate nõ cõcordat: ⁊ iõ inuanũ inuocat̃. ſed qñ ocio-
ſe inuocat̃ vel iocoſe tũc fit p̃ter iuramẽtũ ⁊ nõ cõtra.
Ad q̃ſtiũcu lã ſcđam. Ad id qđ vlteri⁹ q̃rit̃ dõm ꝙ p horas vel p aliõ põt
qs iurare duplr. ſ. vt id qđ inducit nõ ſit nota confir
matõis/ ſed iocatõis: ⁊ tũc p̃mo nõ reputo eſt iuramẽ
tũ: ſed malũ modũ loq̃ndi. ſi aũt intẽdat hoc inducere
ꝓ ſigno ſanctitatis: q: religioſi vtunt̃ illo tũc peccat
Ad q̃ſtiũcu lã tertiã. grauit̃: ſed hoc mõ nõ fiunt talia iuramẽta. Ad ali
ud dõm ꝙ nihil ꝓhibet ꝙ in eodẽ opẽ fm̃ aliq̃d deus
honoret̃/ ⁊ fm̃ aliq̃d inhonoret̃. ⁊ ſic eſt in iuramento
vbi inuocatio nota eſt honoris diuini: q: illud inuo-
cat̃ qđ colit̃. fm̃ aũt ꝙ hꝫ deformitatẽ act⁹ ſic ẽ ꝯ deũ

De iuramẽto qđ p creaturas fit

Querit̃ etiã vtrũ liceat iurare p creaturam?
Deut. 6. qđ nõ videt̃ cũ i lege ſcriptũ ſit: Reddes au
Leuit. 19. tẽ dño iuramẽta tua. Et xp̃s in euãgelio p̃ci-
Math. 5. pit nõ iurare oĩno: nec p celũ: nec p terram:
nec p hieroſolymã: nec p caput tuũ. Judeis
q̃ſi paruulis eſt cõceſſum iurare p creatorẽ: ⁊
p̃ceptũ: vt ſi iurare ꝯtingeret nõ niſi p creato
rẽ iurarẽt nõ p creaturã: q: iurãtes per ange
los ⁊ elemẽta creaturas venerabant̃ honore
⁊ meli⁹ erat hoc exhiberi deo q̃ꝫ creaturis. in-
firmis g̃ illud ꝓhibuit: ſctis ṽo q̃ in creaturis
Gen. 42 creatorẽ venerabant̃ tñ nõ ꝓhibuit. Unñ Io-
ſeph p ſalutẽ pharaonis iurauit: dei iudiciũ
in eo venerat⁹ q̃ poſit⁹ erat in infirmis. Chri
ſtus ṽo ita p creaturas iurare ꝓhibuit ne vel
aliq̃d diuinũ in eis crederet̃ ꝓ quo reueren-
tia eis deberet̃: vel ne p ea iurãtes fl'm hoĩes
ſe iuramẽto tenere non putarent.

Que iuratio magis teneat̃ an q̃ fit per deum: an que fit per euangelium: vel per creaturas.

Si aũt q̃rit̃ q̃s magis teneat̃: an q̃ p deũ: an q̃
p euãgeliũ vel p creaturas iurat? Di cim⁹ q̃
p deũ: q: p deũ hec ſctã facta ſut. Unñ Chriſo-
ſt. Si q̃ cã fuerit modicũ videt̃ facere q̃ iurat p
deũ. q̃ ṽo p euãgeliũ mai⁹ aliq̃d feciſſe vide
tur. quib⁹ dõm eſt: Stulti ſcripture ſctẽ ꝓpt̃
deũ facte ſunt: nõ de⁹ ꝓpter ſcripturas: ita ⁊
creatura facte ſunt propter deum.

Quid eſt dicere Per deũ iuro.

Hic q̃rit̃ qđ ſit dicere p deũ iuro? hoc ẽ teſtẽ
adhibere deũ. Jurauit eñ aplus dicẽs: Te- Rom. 1.
ſtis ẽ mihi de⁹: ac ſi dixiſſet: p deũ ita eſt. Unñ
Aug. Ridiculũ eſt putare hoc ſi dicas p deũ
iuras. ſi dicas teſtis eſt mihi deus non iuras.
Quid eſt eñ p deũ niſi teſtis ẽ mihi de⁹: aut
qđ eſt teſtis eſt de⁹ niſi p deũ? Quid eſt autẽ
iurare niſi ius deo reddere qñ p deum iuras.
Jus. ſ. veritatis ⁊ nõ falſitatis. Itẽ. Ecce di-
co charitati veſtre ⁊ q̃ p lapidẽ iurat falſũ p-
iurus eſt: q: nõ lapidẽ q̃ nõ audit: ſed ei⁹ cre-
atorẽ adhibet teſtẽ. Hoc eſt g̃ iurare p quãli-
bet creaturã. ſ. creatorẽ ei⁹ teſtem adhibere.
Eſt etiã quoddã gen⁹ iuramẽti grauiſſimum
qđ fit p execrationẽ: vt cũ hõ dicit: ſi illud fe-
ci illud patiar: vel illud cõtingat filijs meis
fm̃ quẽ modũ accipit̃ etiã iterdũ cũ aliq̃s iu
rãdo dicit: p ſalutẽ meã vel per filios meos ⁊
hmõi: obligat eñ hoc deo. Unñ Augu. Cũ q̃s
ait per ſalutẽ meã ſalutẽ ſuã deo obligat. cũ
dicit per filios meos oppignerat eos deo vt h̃
eueniat in caput eoꝝ qđ exit de ore ipſius. Si
veꝝ veꝝ: falſum falſum. ⁊ ſicut per h̃ iurans
aliq̃ñ hoc deo obligat: ita per deũ iurãs ipm̃
adhibet teſtẽ. In oĩ g̃ iuratiõe aut de⁹ teſtis
adhibet̃ aut creatura deo obligat̃ ⁊ oppigne
rat̃ vt hoc ſit iurare. ſ. deũ teſtẽ adhibere vel
deo aliq̃d oppignerare. h̃ eſt g̃ iurare p quã-
libet creaturã. ſ. creatorẽ ei⁹ teſtẽ adhibere.

De illis q̃ iurant p falſos deos

Poſt hec q̃rit̃ vtrũ fide eius vtendũ ſit q̃ per
demonia vel idola iurauerit? De hoc augu.
ſcribẽs ad publicolã ait: Te pri⁹ conſiderare
volo vtrũ ſi q̃ſpiã per deos falſos iurauerit ⁊
fidẽ nõ ſeruauerit nũ tibi videt̃ bis peccaſſe.
bis vtiq̃ꝫ peccauit: q: iurauit per quos nõ de
buit: ⁊ ꝯ pollicitã fec̃ fidẽ qđ nõ debuit. Iõq̃ꝫ
q̃ vtit̃ fide illi⁹ quem cõſtat iuraſſe per deos
falſos ⁊ vtit̃ fide illi⁹ nõ ad malũ ſꝫ ad bonũ:
nõ pctõ illi⁹ ſe ſociat q̃ per demonia iurauit:
ſed bono pacto ei⁹ quo fidẽ ſeruauit. Et ſine
dubitatõe min⁹ malũ eſt per deos falſos iu-
rare veracit̃ q̃ꝫ per deũ veꝝ fallacit̃. Quanto
eñ per qđ iurat̃ magis ſanctũ eſt: tãto magis
eſt penale periurium.

An iuramẽtũ tãto ẽ ſancti⁹ q̃nto ſancti⁹ ẽ Arti. VI
id per qđ iurat̃: ⁊ etiã tãto magis obliget.

Eínde q̄rit̄ de hoc qd̓ dicit ibi [Queꝛit̄ etiam
d vtrū liceat iurare ꝑ creaturā. ⁊c.] Incidēter
aūt q̄rit̄ hic vtrū iuramentū ſit tāto ſanctius
q̄nto ſanct⁹ eſt illud ꝑ qd̓ iurat̄: ⁊ tantomagis obli-
gatoꝛiū: q̄ꝛ hoc qd̓ q̄rit̄ ꝑncipal̓r hic in lr̄a ſatis deter
Arg. pꝛimo minat̄. ꝙ aūt tātomagis obliget q̄nto ſanct⁹ eſt id ꝑ
ꝙ ſic. qd̓ iurat̄: ſic ꝓbat̄ pͥmo: q̄ꝛ h̓ plane dicit aug. in lr̄a: ꝗ
2° ita eſt Itē ꝯtēnēs deū in ſe magis peccat ꝗ̄ ꝯtēnēs
deū in creatura/ſicut magis peccāt in regē ꝯtēnētes
eū in ꝑſona ꝓꝑa ꝗ̄ ꝯtēnētes eū in baliuo ſuo. ꝑiurās
aūt ꝑ deū ꝯtēnit deū in ſe. ⁊ ꝑiurās eū in creatura cō
tēnit eū in creatura: ꝗ grau⁹ peccat ꝑiurās ꝑ deū ꝗ̄ ꝑ
In ꝯtrū ꝙ creaturā: ꝗ foꝛti⁹ eſt iurare ꝑ deū ꝗ̄ ꝑ creaturā Sꝫ
nō. ꝯ de⁹ in ſe nō eſt niſi vnū ſolū bonū increatū. de⁹ aūt
in creatura ē bonū creatū ⁊ bonū icreatū. magis aūt
eſt cōtēnere duo ꝗ̄ vnū: ꝗ magis peccat ꝑiurās ꝑ crea
2° turā ꝗ̄ ꝑiurās ꝑ deū ⁊c̄ videt̄. Itē magis abhoꝛre
rēt hoīes iuramētū qd̓ fit ꝑ oculos vel ꝑ coꝛ dei ꝗ̄ id
qd̓ fit ꝑ deū: ꝗ mai⁹ eſt. cōſtat aūt ꝙ id eſt ꝑ creaturā:
ꝗ aliqd̓ iuramētū factū ꝑ creaturā eſt mai⁹ ꝗ̄ factū ꝑ
3° creatoꝛē. Itē iurās ꝑ idolū iurat ꝑ creaturā: ⁊ con
ſtat ꝙ idolatria eſt peioꝛ pc̄tis oīb⁹: ꝗ ꝑiuriū qd̓ fit in
idolo pei⁹ eſt ꝗ̄ ꝑiuriū ꝑ deū: ꝗ videt̄ ꝙ iuramentū ſit
4° mai⁹. Itē videt̄ ꝙ ſit eq̄le vtrūqꝫ. nō eſt eñ cā ꝙ i-
uocat̄ creatura in teſtē dicti niſi diuia v̓itas relucerēt
in creatura. q̄cqd̓ eñ aliud eſt in creatura vanitas ē:
⁊ nihil cōfirmās. q̄ꝛ ip̄m eſt mēdax ſicut oīs hō: ꝗ ne-
ceſſariū eſt ꝙ in oī iuramēto inuocet̄ veritas diuina:
q̄ꝛ alit̄ nihil cōfirmaret. ſed vbicūqꝫ ſit v̓itas diuina/
ibi ſꝑ eſt eq̄lis: ꝗ eq̄lit̄ cōtēnit̄: ꝗ eq̄le pc̄m̄ eſt iurare
Queſtiūcl'a ſl̓m ꝑ deū ⁊ ꝑ creaturā. Ulteri⁹ q̄rit̄ vtrū recipien
Arguit̄ pͦ da ſunt idolatrar̄ iuramēta: videt̄ ꝙ ſic: q̄ꝛ laban ex-
ꝙ ſic. hibuit iuramētū/ ⁊ iacob recepit eū cū ſacret eū iura-
2° tur̄ ꝑ idola ſua: ꝗ videt̄ ꝙ alij ſil̓r recipe pn̄t Item
xp̄iani in fide treugar̄ recipiūt iuramēta paganoꝝ cū
tñ ſciunt eos iurare ꝑ machometū vel ꝑ idola: ꝗ videt̄
In oppoᵐ. nō eſſe pc̄m̄. Sed ꝯ Rom. I. Qui talia agunt di-
gni ſunt moꝛte. nō ſolū q̄ faciūt ea/ſed etiā q̄ cōſentiūt
facientib⁹. exigēs aūt vt fiat aliqd̓ ꝯſentit in illd̓: ꝗ exi
gēs iuramētū ꝑ idolū cōſentit vt iuret̄ ꝑ idolū: eq̄l̓r ꝗ
Solutio peccat ſicut iurans. Sol'o dōm ꝙ in v̓itate regula
aug. vera eſt: q̄ꝛ tāto ꝑiuriū eſt grau⁹ q̄nto ſanctius
eſt ꝑ qd̓ iurat̄: ⁊ tātomagis iuramētū obligatoꝛiū niſi
ſi fiat aliq̄ expͥſſio ſc̄itatis excellētis in creatura: vt cū
dꝛ ꝑ deū ⁊ ꝑ ſc̄tā euāgelia/vel reliq̄as ſc̄tōꝝ hoꝝ/ita
ꝙ cū ſit inuocatio diuia cū inuocatōe creature: q̄ꝛ tūc
bis ꝯtēnit̄ de⁹ in ſe. ſ. ⁊ in creatura in q̄ relucet ꝑ gra
Ad pꝛimū tiā ⁊ gl̓iam Ad pͥmū ꝗ dōm ꝙ cū inuocat̄ de⁹ i crea
tura nō fert̄ intētio ad deū niſi habitualit̄: ſed actual̓r
ſꝑ ad creaturā. ⁊ iō ſc̄m actū nō cōtēnit̄ niſi in creatu-
ra niſi oppoſitū expꝛimat in voce ſic dicēs: Iuro per
deū relucētē in hac creatura: q̄ꝛ tūc cōtēnit̄ de⁹ actua
Ad 2ᵐ lit̄ in ꝑiurio. Ad aliud dōm ꝙ hoīes magis abhoꝛ
rēt ꝓꝑt̓ ſpēalē gr̄am quā expꝛimūt ille creature factā
eſſe in nob. vñ in talib⁹ iuramētis ſꝑ de⁹ actual̓r no-
minat̄ ⁊ cōtēnit̄ in v̓bo. nō eñ iurat̄ ꝑ oculos/ſed per
oculos dei: nec ꝑ euangelia niſi dei. ſed ſi nō dicat̄ tñ
intelligit̄: q̄ꝛ nō eſt euāgeliū niſi xp̄i. dōm ꝗ ꝙ illa ma
gis obligant: q̄ꝛ nō cōtēnit̄ de⁹ tm̄: ſed gr̄a ei⁹ quā
nobis cōtulit ꝑ h̓ ꝙ fact⁹ eſt hō: ⁊ poſuit legē viuēdi i
Ad 3ᵐ euāgelio Ad aliud dōm ꝙ ꝑiuratio ad idolū mai⁹
eſt pc̄m̄. nō ꝓꝑt̓ iuramētū: ſed ꝓꝑt̓ idolatriā ⁊ infideli
Ad 4ᵐ tatē. vñ in argumēto eſt loc⁹ ſophiſtic⁹ accñtis Ad
aliud dōm ꝙ v̓itas pͥma ſꝑ ſibi eq̄lis eſt: ſed tñ ineq̄l̓r
aduertit̄ in ſe ⁊ i creatura: ⁊ iō nō eq̄lit̄ cōtēnit̄ Ad Ad queſtiū
id aūt qd̓ vlteri⁹ q̄rit̄ de cōſentiētib⁹ iuramētis q̄ fiūt culam.
ꝑ idola dōm ꝙ nō cōſentiūt niſi in iuramēto: ſꝫ ꝑmit-
tūt iurationē ꝑ idola quā ille fēc. ⁊ iō ꝓ vtilitate ſuſti
nēt ſic accipiēs mutuū nō cōſentit i acceptionē: ſꝫ coa
ce⁹ ꝑmittit acceptionē ꝯ ſoꝛtē. ⁊ iō nō ſunt digni pena

Qd̓ iuramentū quo incaute iu-ratur nō ē obſeruandū nec votum nec pꝛomiſſio iniuſte facta

Nunc ſupeſt videre vtrū oē iuramētū implē
dū ſit: Si eñ q̄s alicui iurauerit ꝯ fidē ⁊ cha
ritatē qd̓ obſuatū peioꝛē vergat i exitū: poti
us eſt mutādū ꝗ̄ implendū. Uñ Amb. Eſt ꝯ
officiū dei nōnūqꝫ ꝑmiſſū ſoluere ſacꝛm vt
herodes fecit. Itē iſidoꝛ⁹: In malis ꝑmiſſis Mar. 6.
reſcinde fidē: i turpi voto muta decretū. Qd̓ Math. 13.
incaute vouiſti ne facias ipia ē ꝑmiſſio q̄ ſce
lere adimplet̄. Idē: Nō eſt obſeruādū ſacꝛm
quo malū incaute ꝑmittit̄: vt ſi q̄s adultere
ꝑpetuā fidē cū ea ꝑmanēdi polliceat̄. Tole-
rabili⁹ eñ eſt nō iplere ſacꝛm ꝗ̄ ꝑmanere in
ſtupꝛo. Itē Beda: Si q̄d nos incauti⁹ iurare
cōtigerit qd̓ obſeruatū peioꝛē vergat i exitū
libere illud ſalubꝛioꝛi cōſilio mutādū noue-
rim⁹: ac magis inſtāte neceſſitate peierandū
eſſe nobis ꝗ̄ ꝓ vitādo ꝑiurio i aliḋ crimē gra
ui⁹ eſſe diuertendū. Deniqꝫ iurauit dd̓ ꝑ deū I. Reg. 25
occidere nabal virū ſtultū: ſed ad pͥmā īter-
ceſſionē abigail femie prudētis remiſit mīas
reuocauit enſem i vaginā: nec aliq̄d culpe ſe
tali periurio cōtraxiſſe voluit. Itē Aug. Qd̓
dauid iuramētū ꝑ ſanguis effuſionē nō iple-
uit maioꝛ pietas fuit. iurauit Dauid temere
ſꝫ nō impleuit iurationē maioꝛi pietate. Ex
his alijſqꝫ plurib⁹ oñdit̄ q̄dā iuramēta nō eē
obſeruāda: ⁊ q̄ ſic iurat vehemēter peccat cū
aūt mutat bñ facit. q̄ aūt nō mutat dupl̓r pec
cat: ⁊ q̄ꝛ iniuſte iurauit: ⁊ q̄ꝛ fac̄ qd̓ nō debet.

Si ē periurus qui nō facit quod incaute iurauit.

Qui v̓o mutat vtrū ꝑiur⁹ debeat dici ſolet q̄
ri: Beda ſupꝛa tale iuramentū vocauit ꝑiu-
riū. Ioh etiā apocriſari⁹ oꝛiētaliū ſediū di-
xit: Sermo pr̄is nr̄i ſophꝛonij ſignificat ꝙ me
li⁹ eſt iurantē peierare ꝗ̄ ſeruare ſacꝛm in fra
ctiōe ſc̄tār̄ imaginū. Sed ꝑiuriū dꝛ tale iura-
mentū nō obſeruatū: ⁊ peierare dicit̄ qui nō
implet qd̓ falſum iurat. nō q̄ꝛ inde re⁹ ſit ꝙ nō
obſeruat: ſed q̄ꝛ iurauit iniuſtū: ex quo reus
eſt ſicut ille qui peierat.

An oē iuramētū ſit implēdū ⁊ maxīe hoc Arti. vij
qd̓ nō vergit in deterioꝛē exitū ⁊ an illicitū.

Einde q̄rit̃ de h̄ qđ dicit ibi:[Nūc ſupeſt vide
Argu. p̄mo q ſic. d re verū oē iuramētū implendū ſit.⁊c.] Videt̃
em̄ q oē iuramētū ſit iplēdū qđ obſuatū i de
teriorē nō vertit̃ exitū. Probatio: q2 dicit dn̄s: Non
ꝑiurabis. reddes autē dn̄o iuramēta tua: ḡ reddēda
In ɔ̄riū q nō. ſunt: ḡ iplēda. Itē hoc ꝓbat i lr̄a magr̄. ſed ɔ̄ pona
mus q aliq̄s iuret ſe p̄latū nō fore/ cōſtat q hoc eſt li
citū: q2 bonū eſt cōtēnere honores: ḡ tenet̃ obſuare et
implere. ponat̃ ḡ q p̄cipiatur ei/ aut obediet/ aut nō?
Si ſic: ḡ venit ɔ̄ iuramētū. ſi nō: ḡ peccat mortal̄r nō
obediēdo/ ⁊ peccabit mortalr̄ nō reddendo iuramen
Solo. ta: ḡ eſt ꝑplex⁹/ vt videt̃ Si forte dicas q abſoluit̃
Replica prima. a iuramēto ꝑ obedientiā. Cōtra ip̄e nunq̄ʒ habuit
p̄tātem eximēdi ſe extra ordinationē eccl̄ie/ ⁊ p̄tātem
ſupioris: ḡ in p̄iudiciū eccl̄ie ordinatōis ⁊ p̄tātē nūq̄ʒ
potuit aliquid iurare: ḡ tenet̃ obedire ⁊ venire ɔ̄ iura
2a mētū ſuū. Itē Deut. 25. dr̄ de eo q nō vult ſuſcitare
ſemē f̄ris ſui defuncti accipiendo relictā fratris ſui q
mulier diſcalciabit eū/ ⁊ vocabit̃ dom⁹ ſua i iſrael do
mus diſcalciati. ⁊ dicit glo. Qui curā alendoꝝ ſubdi
coꝝ ſuſcipe rēnuit oppꝛobriū diſcalciati in eccl̄ia ſuſti
nebit: non vult ſuſcipe vxorē fratris ſui. i. xp̄i: ḡ videt̃
q ex p̄cepto dei tenet̃ ſuſcipe. nullus aūt p̄t iurare ali
qđ ɔ̄ p̄ceptū dei: ḡ nec iſte potuit iurare ſe nullo mō fo
3a re p̄latū. Itē aliq̄s peccat iurādo ſe nō intraturū re
ligionē: ḡ nō tenet̃ obſuare. ſed p̄latio nō eſt minoris
ꝑfectōis q̄ʒ religio: ḡ nō p̄t facere ſuo iuramēto q n̄ te
4a neat̃ eſſe p̄lat⁹ ſi debite iniungat̃ ei. Itē in tali caſu
qū indiget eccl̄ia etiā ꝓpriū corp⁹ tenet̃ expēdere ꝓ ec
Queſtiūc̄a clēſia: ḡ multo magis tenet̃ impēdere curā officij pa
Ar. q nō. ſtoralis. Ulteri⁹ q̄rit̃ verū aliqđ iuramentū illici
tū obliget: videt̃ q nō: q2 obſeruatū deteriorē vergit
In ɔ̄riū. in exitū. in tali aūt reſcindēda eſt fides: ḡ tale iuramē
tū nō obligat. Sed ɔ̄ dicit aug. q meretrix q iurat
ſe fidē ſeruare leccatori mala eſt ei adherēdo: ſed peior
iuramentū nō obſeruādo cū ḡ vitāda ſunt maiora ma
la: videt̃ q teneatur ei fornicario cōcubitu adherere.
Solutio Solo dōm q oē iuramentū eſt obſeruandū qđ ob
ſeruatū nō vergit in deteriorē exitū/ vt dicit̃ in lr̄a. ⁊
q̄ādiu obſeruatū deteriorē nō vergit in exitū: q2 (vt di
cit Bern.) qđ ꝓ charitate inſtitutū eſt cōtra charitatē
nō debet militare. vnde dico q iurās ſe oīno p̄latum
nō fore quocūq̄ʒ caſu cōtingēte iurat ſtulte ⁊ indiſcre
te: q2 hoc n̄ pōt iurare: ſicut neceſſario ꝓbāt obiectō
nes. licet em̄ ſibi cōſcius ſit ꝓprie fragilitatis/ ⁊ dicter
ſibi cor q nō ſit ſibi vtile eſſe p̄latū: tn̄ expoſita cau
ſa quare ſibi hoc de ſe videt̃ debet hūilr̄ acq̄ēſcere or
dinationi eccl̄ie ⁊ ſupioris: ⁊ ſi oppoſitū indiſcrete iu
rauit penitentiā habeat ꝓ indiſcreto iuramēto: q2 iā
Ad obā i cō trariū. ꝑ inobedientiā obſeruatū incipit vergere deteriorem
in exitū. Ad hoc aūt qđ cōtra obijcit̃ q bonū eſt ho
nores cōtēnere. dicendū q veꝝ eſt: ſed onus nō ſemꝑ
Ad q̄ſtiūc̄. cū illo qđ ē in cōtrariū eſt cōtēnēdū: q2 etiā in p̄latōe exn̄s pōt n̄ appetere ho
nores. Ad id qđ obijcit̃ vltimo dōm q iuramētū
illicitū nō ligat. ⁊ ad dictū aug. dōm q nō intēdit di
cere q meretrix nō recedat a leccatore: ſed cū duobus
pctis peccet intēdit q ꝑiuriū eſt maius pctm̄. Alij di
cunt alit̃. ſ. q meretrix habet fidē ſm qđ cū leccatorib
ſcʒ inq̄ntū nō admittit aliū: ⁊ qn̄ violat hoc peccat cō
tra iuramentū: ⁊ quo ad hoc tn̄ dicunt verificari di
ctū auguſtini/ ⁊ nō quo ad adheſionem.

De eo q verboꝝ calliditate iurat

Hoc etiā ſciēdū eſt q q̄cūq̄ʒ arte vboꝝ q̄s iu
ret: de⁹ tn̄ q cōſcie teſtis eſt: ita h̄ accipit ſicut il
le cui iurat̃ itelligit. Dupl̄r aūt re⁹ fit q ⁊ no
mē dei inuanū aſſumit ⁊ p̄ximū dolo capit.

An doloſe iurāti verba prodeſſe debent Arti. VIII.
Einde q̄rit̃ de hoc qđ dicit ibi:[Hoc etiā ſciē D
d dū eſt q q̄cūq̄ʒ arte verboꝝ. ⁊c.] Videt̃ em̄ q
qn̄ doloſe aliq̄s exigit iuramentū ꝑ vba mul
tiplicia q tūc illa verba intelligēda ſint verba So
Solo. lutio dōm q iſtud qđ dicit̃ hic intelligit̃ de doloſe iu
rāte: ⁊ hoc notat̃ ꝑ hoc qđ dicit q̄cūq̄ʒ arte verborum
vtēs. ars em̄ idē eſt qđ dolus: ſed cū doloſe exigit do
lus exactori ꝓdeſſe nō debet. Ad aliud dōm q tali
caſu eueniēte debet accipi iuramentū in eo ſenſu i q iu
rās credit illū intellexiſſe cui iurat̃. ⁊ ſi nō pōt ſcire de
bet relinq̄ arbitrio bonoꝝ viroꝝ q iudicāt: ſm quem
ſenſum verba illa freq̄nti⁹ accipi ſolēt/ ⁊ in illo tenet̃.

De illo qui cogit aliquē iurare

Querit̃ etiā ſi peccat q hoīem iurare cogit?
De hoc aug. ait: Qui exigit iurationē multū
intereſt ſi neſcit illū iuratuꝝ falſum an ſcit. ſi
em̄ neſcit ⁊ iō dicit: iura mihi vt fides ei ſit nō
eſt pctm̄: tn̄ humana tēptatio ē. Si vo ſcit eū
feciſſe ⁊ cogit eū iurare homicida ē. Itē q ꝓ
uocat hominē ad iurationē ⁊ ſcit eū falſū iu
rare vincit homicidā: q2 homicida corp⁹ oc
ciſurus eſt ille animā imo duas aīas: ⁊ eius
quē iurare prouocauit ⁊ ſuam.

Ex concilio aurelianenſi.

Sctā ſynodus decreuit niſi ꝓ pace faciēda vt
oēs fideles ieiuni ad ſacramēta accedant.

An ꝑiuriū coactū ſit peccatum. Arti. IX.
Einde q̄rit̃ de hoc qđ dicit ibi[Querit̃ etiam I
d ſi peccat. ⁊c.] Et q̄runt̃ duo: Primū verū ꝑ
iuriū coactū ſit pctm̄. Scđm verū iuramentū
obliget. Ad p̄mū ꝓcedit̃ ſic: dicit aug. nullo mō ad Arg. primo q nō.
oppꝛobriū voluntatis trahit̃/ qđ cōditio neceſſitatis
extorſit. coactū autē iuramentū extorſit cōditio neceſ
ſitatis. nō ḡ trahit̃ ad oppꝛobriū voluntatis: ḡ nō eſt
pctm̄ Itē Luc. 15. vbi excuſat dn̄s vellētes ſpicas 2o
dicit glo. Neceſſitas nō hēt legē: ḡ iuramentū coacte
neceſſitatis nō ſequit̃ legē pcti alicui⁹ ꝑiurij Item 3o
illicita ſimpl̄r neceſſitas facit licita: ſicut patet Luc. 6.
Et. 1. Reg. 21. de dauid cū viris eius q excuſant̃ q̄o
mederūt in neceſſitate panes ꝓpoſitōis/ q̄s non lice
bat edere niſi ſolis ſacerdotib: ḡ ⁊ ꝑiuriū excuſat̃ ꝑ ne
ceſſitatē: vt videt̃. Sed ɔ̄ mendaciū ſꝑ eſt pctm̄: et In ɔ̄riū.
nō pōt nō male fieri vt vult aug. ꝑiuriū autē eſt men
daciū inuocatōe diuine veritatis cōfirmatū: ḡ multo
magis ꝑiuriū ſꝑ eſt malū: ⁊ nunq̄ʒ p̄t bene fieri vel nō
male. Itē dicit canon: Si aliq̄s peierat ꝓ vita cor 2o
poris cōſeruāda: q2 magis dilexit corp⁹ q̄ʒ aīam tres
quadrageſimas abſtineat Solo dōm q ꝑiurium Solutio
ſemꝑ eſt pctm̄: vt ꝓbāt rōnes vltime. nec ꝑ coactionē
excuſat̃ a toto/ licet a tanto excuſet̃. ⁊ hoc iō eſt q2 vo
luntas cogi nō pōt. ⁊ oē ꝑiuriū a volūtate tracta q̄dē:
ſed nō coacta ꝓcedit. Ad p̄mū aūt qđ cōtra obijcit̃ Ad primū
dōm q aug. loquit̃ de his in q̄b abſoluta eſt coactio
vt in mēbris corporis: ſicut ſi aliq̄ oīno ɔ̄ volūtatē vio
let̃. Ad aliud dōm q eſt neceſſitas nature, ⁊ talis Ad 2m ⁊ 3
ſubleuāda eſt ꝑ actū cōceſſum nature. vt fames ꝑ co

t L iiij

medere. ⁊ in neceſſitate ſunt oīa cōia. alſa ē neceſſitas
cōminatōis: ⁊ ꝓpter hanc nō debent admitti illicita.
⁊ de tali procedit coactū iuramentum.

Arti. X. ## An iuramētū coactū obliget ad īpletionē

R. Ecūdo querit̄ vtrū iuramētū coactū obliget
Arg. primo ꝙ ſic. ſ ad impletionē: videt̄ aūt ꝙ ſic: q̄ ponam⁹ ꝙ
aliqs iuret id qđ fieri eſt licitū / ſicut ſe daturū
centū. iuramēta aūt licita ſunt ſeruanda: ḡ illđ debet
2o impleri. Itē quidā cōſuluit papā alexādrū de q̄dā
iuramēto coacto an deberet īplere. ⁊ rn̄dit papa: Nō
habebis me auctorē ꝑiurij: ḡ videt̄ ꝙ iuramētū id ob
3o ligabat. Itē quidā coactus iurauit cuidā cōcubine
ſue ꝙ eā duceret in vxorē / ⁊ non interrogaret parentes
ſuos. ⁊ q̄ſiuit a btō Aug. vtrū teneret̄ ſoluere iuramē
tū. Rn̄dit btūs aug. de cōſilio bti amb. ꝙ duceret eā
Arguit̄ ꝓ in ꝯriū. ḡ videt̄ ꝙ coacta iuramēta obligāt. Sed cōtra vo
ta coacta nō obligāt: q̄ dicit auctoritas ꝙ coacta ſa
crificia deo nō placēt / cū igit̄ iuramēta ſint quedam
vota atteſtatiōe iuramēti firmata / videt̄ ꝙ nō obligēt
2o Itē coactū eſt inuoluntariū: vt dicit phus. inuolū
3o tariū autē nō obligat: ḡ nec coactū iuramentū. Itē
Tullius in rhetoricis inducit legē dicēs: Qđ vi vel
dolo factū eſt ratū non habeo. ait p̄tor: tale aūt iura
mentū eſt factū vi ⁊ dolo ſimul: ḡ nō debet haberi ra
4o tū: ḡ nō obligat ad implendū. Itē met⁹ mortis cū
ſignis mortis cadit in cōſtantē virū. ſed met⁹ q̄ cadit
in cōſtantē virū a toto excuſat / vt dicūt iuriſpiti: ḡ iſte
5o q̄ tali metu iurat ō iuramēto deobligat̄. Itē fraus
nō debet alicui patrocinari: ſed ille qui cogit ad iurā
dū: fraude ⁊ dolo ⁊ violētia fac̄ hoc: ḡ nō debet ei pa
trocinari: ḡ iſte iurans nō debet obligari ad implen
Solō dū. Si dicas ꝙ ſic iurans dare centū obligat̄. ⁊ ī
Replica hoc nihil deperit ei: quia cōpetit ei actio in illū. Cō
tra ponamus ꝙ iuret ſe nō acturū cōtra eū: ergo etiā
hoc tenet̄ implere eadē rōne: qua tenet̄ implere pri
Solō mū. Si forte dicas ꝙ in tali caſu debet denūciare
Replica eccleſie: ⁊ illa tenet̄ agere contra illū. Pono etiā ꝙ
iuret eccleſie ſe nō denunciaturū: ḡ etiā eadē rōne illud
debet implere. ⁊ ita omnibꝫ modis iniuſte dānificat̄:
6o ⁊ ille reportat lucrū ex dolo ⁊ fraude. Ꝓ iuret aliqs
aliud. ſ. ſe cōſentire in matrimoniū alicuius. ſi ḡ obli
gat̄ ipe nō poteſt ab ea ſeparari. Sed ꝯ coactio exclu
dit cōſenſum cōiugalē: ergo etiā excludit iuramentū
Solō de cōſenſu. Solutio dōm ꝙ hic ſunt opiniōes ma
giſtrorū diuerſe. ſunt eñi qui diſtinguunt int̄ iuramē
tū aſſertoriū ⁊ promiſſoriū: ⁊ dicunt ꝙ aſſertorio iu
ramēto coacto vt. ſ. aliquid aſſerat qđ ſcit eſſe verū iu
ramentū obligat ad dicendū illud: quia hoc ſine leſio
ne iuſta alicuius aſſerere poteſt qđ verū eſſe ſcit. iura
mentū autē promiſſoriū eſt cū ꝓmittit ſe ſoluturū eſſe
centū alicui tyrāno ne interficiat eū: ⁊ tūc nō obligat
vt dicunt. Alij dicūt ꝙ in veritate corā deo ⁊ foro pe
nitentie obligat̄ iuramēto vtroqꝫ: ſed nō in foro iudi
cij: quia tyrannus nō audet ſe preſentare iudici cū ipe
leſerit iuſticiā. ⁊ illi cōcedūt ꝓmā partē obiectionū. et
Ad primū qđ eſt in ꝯm iſtā opinionē tenent theologi. Ad id aūt qđ contra
obijcit̄ dicunt ꝙ iuramentū nō eſt votū: ſed pot⁹ ꝓ
miſſio exterior cōfirmata ꝑ inuocationē diuine veri
tatis. ⁊ ideo ꝓp̄t reuerētiā diuie veritatis obligat. vo
tū autē cōſiſtit principalit̄ in voluntatis libertate in
Ad 2m teriore. Ad aliud dōm ꝙ nō oīno eſt inuoluntariū
iuramentū. ſed inuoluntariū ſimpl'r: voluntariū aūt
ſm q̄d. ſ. ne deteriora patiat̄: ſicut etiā dicit phus de
inuoluntario ſimplicit̄: ⁊ inuoluntario ſm quid. illđ
aūt quod ſm quid eſt inuolūtariū non excuſatū toto
ſed id quod eſt inuoluntariū ſimplicit̄ / ſicut tractus
ꝑ manū: quia trahit per manū quod domiat̄ manui
illud inuoluntariū eſt / cuius cauſa factiua ⁊ ꝓncipiū
eſt in alio nihil cōferente. i. cooperante vim paſſo. i. eo Ad 3m
qui vim patitur. Ad aliud dicendū ꝙ pretor loqui
tur de iudicio ſuo quo ad forū ciuile: quia tyrannus
nō poteſt agere in ſic ſibi promiſſum: imo punitetur
a pretore. Ad aliud dicendū ꝙ nulla cauſa met⁹ ſe Ad 4m
rens peccatū cadit in cōſtantem virū: quia aliter eñi
eſſet quod dicitur: Nolite timere eos qui occidūt cor
pus: ⁊ poſt hoc nō habent amplius quid faciant: ſed Ad 5m.
eſt quo ad facta humana. Ad aliud dicendū ꝙ cō
petit ei actio poſt promiſſionē: ⁊ ſi hoc abiurat ꝯpetit
ei denunciare principi vel eccleſie: ⁊ ille peccat morta
liter ſi nō compellit illū ad reſtituendū: nec poteſt ab
iurare: quia hoc vergit ī deteriorē exitū. i. ſtatus rei Ad 6m
publice ⁊ iuris corruptionem. ⁊ ideo ſic ſtatuit. Ad
aliud dicendū ꝙ iuramentū coactum obligat: ſed nō
matrimoniū. i. quia matrimoniū nō querit tm̄ cōſen
ſum: ſed etiā liberū arbitriū. hoc autē patet ex hoc qđ
ſi venit contra iuramentū contrahendo cū alia ſtat ſe
quens matrimoniū / et iniungitur ei penitentia pro
periurio.

De ſexto et ſeptimo precepto ſe cunde tabule.

Extū preceptum eſt.

Dſtī. XL. De diſtīctiōe duorū ꝓceptorū in q̄bus ꝓhibet̄ duplex ꝯcupiſcētia ī cōparatiōe ad legis ⁊ euāgelij dōna.

ſ Nō deſiderabis vxorē proximi tui
Septimū eſt: Non concupiſces do
mū proximi tui: non ſeruū: non ancillam. ⁊c.
Sed videt̄ preceptū de non concupiſcendis
rebus proximi vnū eſſe cū eo quo dicit̄ nō fu
raberis: ⁊ preceptū de non cōcupiſcēda vxo
re vnū eſſe cū eo quo dicit̄ non mechaberis.
Poterat eñi preceptū nō furandi in illa gene
ralitate intelligi: vbi de non cōcupiſcenda re
proximi precipit̄: ⁊ in eo qđ dictū eſt non me
chaberis poterat illud intelligi: non cōcupi
ſces vxorē proximi tui. Sed in illis duob⁹ ꝓ
ceptis nō mechandi ⁊ nō furādi ipſa opera no
tata ſunt ⁊ prohibita. in his vero extremis ipſa
concupiſcentia: multū ergo differunt illa ab
iſtis. Unde illi precepto non mechandi fit ſu
peradditio in euangelio: vbi oīs cōcupiſcen Matth. 5. a
tia mechandi ꝓhibet̄. Sed cū hic ꝓhibeat̄ cō
cupiſcentia aliene vxoris ⁊ aliene rei: quare
dicit̄ lex cōprimere manū ⁊ nō animū. euāge
liū vero ⁊ manū ⁊ animū. illđ de lege dicit̄ ſm
cerimonialia nō ſm moralia. vl' q̄ in lege nō
eſt generalis prohibitio omnis mortifere cō
cupiſcentie: vt in euangelio.

Extū ꝓceptū eſt: Nō deſiderabis vxorē ꝓ A
ſ ximi tui. ⁊c.] Hic incipit agere vltimo de ꝓ
ceptis duobus ꝑtinētibꝫ ad cor. ⁊ habet di
ſtinctio iſta duas partes: in quarū prima determinat
breuiter de duobus preceptis predictis. In ſecunda
tangit̄ de differentia veteris legis ⁊ noue quo ad de

calogum qui eſt in vtraq; ibi: [Si vo queritur quo-
modo dicat apoſtolus] In prima facit tria. Primo
explicat duo mãdata. Scdo obijcit contrariũ man-
datorũ ⁊ ſoluit ibi [Sed iſtud pceptũ de nõ cõcupiſcẽ
dis] In tertia mouet quedã qualiter dicat vetus lex
non cõprimere animũ/cum hec duo precepta animũ
cõprimant ⁊ ſoluit ibi [Sz cũ hic ꝓhibet ꝯcupiſcẽtia

Arti. I. **An iſta duo mãdata ſepata ſint ſcꝫ Nõ de-
ſiderabis vxorem ⁊c. an non.**

Ncidit aũt hic dubiũ ante lr̃am vtrũ iſta duo
A mãdata ſepata ſint ab alijs aut nõ. Scdo vtrũ
differãt inter ſe ⁊ quã habeant differentiam.

Ar. pº ꝙ ſic Ad primũ obijcit̃ ſic: cogitatio ordinat̃ ad opus vł
verbũ: ẽ per ſe nõ habet ordinẽ: ẽ ꝓhibitio cõgitatio-
2º nũ p ſe nõ debet cadere in pcepto. Itẽ in ſecũdo li-
bro habitũ eſt ꝙ voluntas ⁊ opus ſunt vnũ peccatũ:
quia aliter quilibet peccãs in ope peccaret duobꝫ pec
catis: vnius aũt peccati vna eſt ꝓhibitio: ergo volun
tas ⁊ actus pertinẽt ad vnũ peccatũ. non ergo diuiſa
3º mandata debẽt eſſe de volũtate. Item nihil eſt vi-
tupabile niſi inq̃ꝫtum pcedit a volũtate deliberatiua
nec etiã laudabile: conſtat autẽ ꝙ opus nõ ꝓhibetur
in decalogo niſi q: eſt vitupabile in moribus: ergo ꝓ
hibetur inquantũ erit a deliberatiua volũtate: ergo
in opere intelligit̃ volũtas ꝓhibita: ẽ ſupfluit poſtea
Solutio ad pmũ. addere nouã ꝓhibitionẽ. Solutio dicẽdũ ꝙ aliud
eſt in cõcupiſcẽtia carnis ⁊ concupiſcẽtia rerũ: ⁊ aliud
in alijs peccatis vt dictũ eſt ſupra in queſtione de nu-
mero preceptoꝝ: quia iſte due concupiſcẽtie etiam ha
bent delectatiões ſuas etiam ante opus nõ coniun-
ctas operi vt dicit Aug. ⁊ ideo q: in opere habent no
cumentũ ꝓximi preter illam turpitudinẽ in qua qui-
eſcit cogitatio ſpeciali pcepto prohibet̃ opus/ ⁊ ꝓpter
turpitudinẽ cõcupiſcẽtie ante opus. Aliud mandatũ
eſt qd̃ ꝓhibet cogitatũ cordis ſic autẽ nõ eſt in alijs ⁊
Ad 2m huius cauſa ſupra dicta eſt. Ad aliud dicẽdũ ꝙ du
plex eſt volũtas ſcꝫ operis/ ⁊ delectatiõis ante opus
vel ſine opere: ⁊ prima ꝓhibetur in pcepto in quo ꝓ
hibet̃ opus: ſecũda aũt cã indiget ꝓprio pcepto in q̃ ꝓ
Ad 3m hibeat̃. Ad aliud dicendũ ꝙ licet opus cauſam pn
cipalem vituperij vel laudis habeat a voluntate non
tñ accipit a volũtate totam cauſam nocumẽti/ ⁊ quo
ad nocumentũ poteſt eſſe vnũ preceptũ quo ad turpi
tudinẽ quietia. in effectu vero illecebre põt eſſe aliud.

Arti. II. **An iſta pdicta duo mãdata ſit int̃ ſe diſticta**

B Ecundo querit̃ vtrũ ſint diſtincta iſta mãda-
Arguit̃ pº ꝙ non. S ta. videtur autẽ ꝙ non: quia ſiue ſit vxor ſiue
concubina cum dicat̃ nõ mechaberis ꝓhibet̃
illicitus concubitus cum muliere omĩ: ergo ſimiliter
cũ dicat̃: Nõ concupiſces vxorem ꝓximi tui intelligit̃
etiam ꝓhiberi concupiſcẽtia ancille que ad idem ap-
petitur. Cum igitur in ſecũdo dicat̃: Non cõcupiſces
2º ancillã nõ videtur ſecundũ differre a primo. Item
ea q̃ appetũt̃ pter turpitudinẽ coit⁹ multiplicia ſũt ⁊ re
ducũt̃ ad tria. ſ. ꝯcupiaꝫ carnis ⁊ ꝯcupiam oculoꝝ ⁊
ſupbiã vite: ẽ videt̃ ꝙ penes hec tria deberẽt eẽ h tria
2º mãdata de nõ ꝯcupiſcẽdo. Itẽ cũ ſint q̃dã ſcibilia
illicita ſicut appetibilia ſic ſcibilia icantationũ: ⁊ q̃rũdã
diuiatõnũ videt̃ ꝙ deberet eſſe pceptũ de nõ ꝯcupiſcẽ
dis ſcibilibꝫ q̃buſdã ſicut ſũt pcepta de nõ ꝯcupiſcẽdis q̃
Solutio ad primũ. buſdã. Solutio dicendũ ad primũ ꝙ ancilla con-
cupiſci dicitur dupliciter. ſ. ad concubitũ ⁊ ſic probi-
betur in precepto de non concupiſcẽdo vxorem. et vt
poſſeſſio/ ⁊ ſic habetur in precepto de non concupiſcẽ-
da re que eſt poſſeſſio vt ſeruus/ bos/ ⁊ aſinus ⁊c.

Ad aliud dicendũ ꝙ appetibilia appetuntur ꝓpter Ad 2m
indigentiã. indigentia autẽ non eſt niſi duplex ſcꝫ con
ſeruationis ⁊ ſufficientie indiuidui. ⁊ conſeruationis
inſufficientie ſpeciei: ⁊ prima cauſat auariciã large ac
cipiendo ſcꝫ in rebus ⁊ honoribꝫ. Secũda autem lu-
xuriam: ⁊ ideo auaritia oculorũ ⁊ faſtus vite reducũ
tur in poſſeſſiones/ ⁊ ſic prohibẽtur in vno mandato
ſed non concupiſcẽtia carnis: quia nõ ſurgit ex eadem
indigentia. Ad aliud dicendũ ꝙ nullum ſcibile in- Ad 3m
quantũ ſcibile malum eſt. ⁊ hoc patet ex hoc ꝙ omnẽ
ſcientiã habet deus ⁊ ſancti angeli multorũ malorũ
habent ſcientiã: ⁊ ideo nullũ debet eſſe preceptũ mo-
rale de hoc ꝙ precepta moralia ꝓhibẽtia non ſunt niſi
õper ſe malis: leges em̃ ꝓhibẽt quaſdã ſciẽtias ꝓpter
opus adiunctũ ⁊ ꝓnitatẽ affectus.

An lex decalogi iuſtificabat ex quo ꝓhi- Arti. III.
buit manũ ⁊ animũ. C

Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit ibi [Sed cũ hic
D ꝓhibetur cõcupiſcẽtia aliene vxoris ⁊c.] ẽ.a.
Gratia em̃ huius querit̃ an lex decalogi iu-
ſtificabat ex quo ꝓhibuit manũ ⁊ animũ. Videt̃ autẽ Arg. pmo ꝙ ſic.
ꝙ ſic: iuſticia em̃ eſt abſtinentia mali in corde ore ⁊ ma
nu: omnia autẽ hec tangunt precepta ⁊ ordinãt: ergo
videtur ꝙ iuſtificabat. Item Matth. 19. Si vis 2º
ad vitam ingredi ſerua mandata/ ⁊ determinat ea ſcꝫ
Non occides/ non mechaberis cum ad vitam eternã
nemo ingrediatur niſi per iuſticiam/ videtur ꝙ man-
data iuſtificabant. Item Beda: Iuſticia legis ſuo 3º
tempore cuſtodita non ſolum bona temporalia ſed ⁊
vitam conferebat eternã. hec autẽ nõ confert̃ niſi iu-
ſtificato: ergo lex decalogi iuſtificabat. Itẽ Rom. 3 4º
Ex operibꝫ legis nõ iuſtificatur omĩs caro corã illo:
ibi dicit glo. Aug. de lege loq̃t̃ ſm cerimõialia nõ ſm
moralia que iuſtificabãt: ergo iuſtificabat decalog⁹.

Si dicat̃ ꝙ nõ iuſtificabãt niſi ex charitate facta: et Solo Replica.
ideo opus operatũ nõ iuſtificabat ſed opus operãs:
tunc videtur nulla fuiſſe differẽtia inter moralia ⁊ ce-
rimonialia: q: in cerimonialibꝫ etiã opus operans ex
charitate valebit ad ſalutẽ ⁊ nõ opus opatũ. Sed In ꝯriũ pº
contra ad Rom. 3. Ex operibꝫ legis nõ iuſtificat̃ oĩs
caro coram illo: ⁊ loquit̃ de opere decalogi: ergo non
iuſtificabat. Item Rom. 8. Non accepiſtis ſpiri- 2º
tũ ſeruitutis iterũ in timore ⁊c. dicit glo. Precepta in
veteri lege timore ſeruili ſeruabant̃. timor autẽ ſerui-
lis eſt cũ peccato mortali ⁊ nõ poteſt ſimul aliqs eſſe
iuſtus ⁊ in pctõ mortali: ergo timor ſeruilis nõ iuſti-
ficat: ergo nec mandatũ qd̃ timore ſeruili mouẽte imple
bat̃. Itẽ Exo. 20. ſup illud Non concupiſces rem 3º
ꝓximi tui dicit glo: Lex ꝓhibet manũ non animũ: cũ
igitur iuſticia pncipalr̃ ſit in corde nõ in manu/ lex de
calogi nõ iuſtificabat vt videt̃. Itẽ ſup illud pſ. 18 4º
Lex dñi imaculata ⁊c. dicit glo. Lex vetus non fecit
aĩas imaculatas. decalogus aũt erat in veteri lege: ẽ
nõ faciebat aĩas imaculatas: ẽ nec iuſtas. Item 5º
2. Cor. 3. Lr̃a occidit ſpũs autẽ viuificat ⁊ dicit mgr̃
in lr̃a ꝙ lr̃a occidens eſt decalogus. conſtat autẽ ꝙ id
qd̃ viuificat non occidit: ergo decalogus non iuſtifi-
cat. Solutio dicendũ ꝙ iuſtificans dicit̃ q̃drupl'r Solo
ſcilicꝫ effectiue/ ⁊ ſic ſolus deus iuſtificat formaliter ⁊
hoc duobus modis. ſcilicꝫ vt forma propria faciens
actum iuſtũ/ ſicut albedo album/ ⁊ ſic ſola iuſticia iu-
ſtificat/ ⁊ vt remouens diſpoſitionem contrariam/ ⁊
ſic gratia ſacramentalis iuſtificat/ que principaliter

ordinata eſt ꝯ pctm̄ vt ꝓbaꝛ in pncipio q̄rti. Tertio
mō dicitꝛ iuſtificās faciens dignū vita eterna ex merito
opis ⁊ ſic ſola charitas iuſtificat. Quarto mō dicitꝛ iu
ſtificās ꝯſuetudiuē iuſticie inducēs / ⁊ ſic opus iuſtifi-
cat ⁊ ꝑ ꝯñs pceptū qḋ ligat ad obſeruantiā opis / ⁊ h̄
mō decalogus ſꝑ iuſtificat: ſed tn̄ dupl'r. ſ. retrahēdo
a malo ⁊ ſic iuſtificabat in ꝓhibitiōib' vel in ordīe ad
bonū / ⁊ ſic iuſtificabat ī affirmatiuis. Sꝫ tn̄ notādū
cū q̄ritꝛ vtrū decalog' iuſtificabat / q̄ritꝛ de iuſtificatio
ne tertio mō: q: hit' virt' iuſticie pollitice / ⁊ etiā opus
pōt eſſe cū mortali pctō: ⁊ iō nō q̄ritꝛ de iuſtificatiōe ſe-
cūdo mō ſꝫ tertio mō. Dicendū igitꝛ q̄ ſm intellectū
illū q̄ſtiōis nō iuſtificabat: q: ex legiſlatiōe vete. teſta.
nō ꝯferebat gr̄am eo q̄ ſacr̄a illa eſſēt figure gr̄e ⁊ nō
v'itas: ſed in nouo inq̄ntū hmōi iuſtificat. i. q̄ iplens
decalogū habeat hitū ſacr̄oꝝ nouoꝝ: q: ex legiſlatio
ne noui teſtamēti ꝯferꝛ gr̄a q̄ iplet ⁊ iformat op' de-
calogi: ⁊ ideo iuſtificat. Eſt tn̄ notandū v'bū Aug. ſ. q̄
iuſti in vete. teſta. ꝑtinebāt ad nouū: q: iuſticiā in fide
noui acceperūt. Et mali in nouo timore ſuili ſuiētes
Ad primū. ꝑtinēt ad vet' q̄ ad nō hñt gr̄am. Dicendū q̄ ad pri
mū q̄ opus cordis oris ⁊ man' nō iuſtificat niſi ſui-
liter ꝯſuetudinalē iuſticiā inducēdo / ⁊ hāc nō remune
Ad 2m rat de': ſꝫ illā q̄ ex charitate ꝓcedit. Ad aliud dicē-
dū q̄ dñs dicit illi obſtacula vite / vt remoueat nō vt
hoc ſolū ſufficiat. Uel dicatꝛ meli': q: ibi dñs itelligit
includi pceptū de charitate ad quā oīa mādata refe-
Ad 3m runtꝛ vt patuit ex ſupius habitis. Ad aliud dōm q̄
iuſticia illa ſuata nō ꝯferebat vitā niſi in ꝑtinētib' ad
nouū teſtamētū / ⁊ ex gr̄a noui teſtamēti: ⁊ ita intelli-
Ad 4m git Beda. Ad aliud dōm q̄ Aug. intelligit decalo
gū ꝑtinere ad ſtatū iuſticie ꝑfecte: q: moralis eſt: ſꝫ nō
cerimonialia q̄ ad iuſticiā figuralē ꝑtinebāt: ⁊ iō deca
logus fuit in oī lege ⁊ naturali ⁊ moyſi ⁊ gr̄e: q: op'
ſuū naturale eſt in merito ꝓpter qḋ nō eſt op' cerimo
Ad replicā. nialiū. Ad vltimū dōm q̄ licet in hoc nō ſit differē-
tia inter cerimonialia ⁊ moralia q̄ neutra valebāt ad
meritū ſine charitate / tn̄ ē dr̄ia: q: decalog' eſt de ꝑ ſe
bonis ſemper mouētib' in merito: ſed nō cerimonia-
lia ſicut etiā alia v't' p̄ter charitatē nō valēt ad meri-
tū / ⁊ tn̄ ꝑ ſe bone ſunt ⁊ manent in merito / ⁊ ſpecificāt
ipm in h̄ actu ⁊ illo quē ſingule v'tutes eliciunt.

Quid ſit littera occidens.

Si v'o q̄ritꝛ quā dicat apl's lr̄am occidētē. Ea
2. Cor. 3. certe eſt decalogus q̄ nō ē lr̄a occidēs: eo q̄
mala ſit lex: ſꝫ q: ꝓhibēs pctm̄ auget cōcupi-
ſcētiā ⁊ addit p̄uaricationē niſi liberet gr̄a: q̄
gr̄a nō ſic habūdat in lege vt in euāgelio vel
ſm eoꝝ carnalē intelligentiā. Lex ergo bona
eſt ⁊ tn̄ occidit ſine gr̄a cū ſit virt' pcti q̄ iubet
qḋ ſine gr̄a impleri nō pōt. Gr̄a aūt deerat: et
ideo lr̄a occidens erat. Diſtat autē euāgelij
lr̄a a legis lr̄a: q: diuerſa ſunt ꝓmiſſa: ibi ter
rena hic celeſtia ꝓmittuntꝛ. Diuerſa etiā ſa-
cramēta: q: illa tn̄ ſignificabāt: hec conferūt
gratiā. Precepta etiā diuerſa q̄ntum ad ceri-
monialia. Nam q̄ntū ad moralia ſunt eadem
ſed pleni' in euāgelio ꝯtinentꝛ. Audiſtis de-
cē chordas pſalterij vtriq̄ ſerui īpoſitas: q̄
charitate tangēde ſūt vt vitioꝝ fere occidātꝛ.

An lr̄a quā dicit apl's occidere ſit decalog'. Arti. IIII.
Eunde queritꝛ de h̄ qḋ dicit ibi [Si v'o queritꝛ D
D quare dicat apl's lr̄am occidentē] Uidetꝛ eñ Arg. primo
q̄ ſpūs nō viuificat: q: ſpūs eſt ſpūalis intelli
gētia ⁊ hāc multi habēt qui nō viuificantꝛ: ḡ ſpūs nō
viuificat. Itē moralia nō habēt aliū intellectū q̄ il 2o
lū quē ſonat lr̄a: ḡ nihil eſt dicere lr̄a occidit / ſpūs aūt
viuificat: q: nō eſt ibi aliud ſpūs q̄ lr̄a. Item nihil 3o
remouēs diſpoſitiōes ⁊ cauſas mortis occidit: ſꝫ de-
calogus remouet diſpoſitiōes ⁊ cauſas mortis: ḡ nō
occidit. prima ꝑ ſe pꝫ. ſcđa ꝓbatꝛ ex h̄ q̄ decalog' re-
mouet pctā q̄ ſunt cauſa mortis. Solutio dōm q̄ Solutio
lr̄a occidens decalogus eſt ſola lr̄a legis auditus ſine
gr̄a impletiōis ⁊ eſt lr̄a occidēs nō ꝑ ſe ſed ꝑ occaſionē
ſicut q̄ñ febricitāti aqua oſtenditꝛ magis excitatꝛ in eo
ſitis q̄ꝫ prius / ⁊ ita etiā eſtuāti hoi in cōcupiſcētiis de-
calogus eo ipo q̄ ꝓhibet oſtēdit pctm̄ / ⁊ cum non dat
gr̄am eſt occaſio ꝓuocatiōis cōcupiſcētie / ⁊ hic ē vn'
modus occidēdi. Alius aūt modus eſt: q: oīs appeti
tus de natura ſui tanto magis feruet in id qḋ appe-
tit q̄nto illud creditꝛ altius: ſed preceptū ꝑ hoc q̄ ꝓhi-
bet rem appetibilē a cōcupiſcētia exaltat / ⁊ ſic magis
cōcupiſcētia ꝓuocatꝛ in illud. vñ Nitimur in vetitum
cupimuſq̄ ſemꝑ negata. Tertius modus tangitꝛ ab
apl'o in lr̄a. Lꝫ qḋ ſine p̄cepto nō eſt niſi malū ⁊ cōtra
legē nature. p̄ceptū adhibitū facit q̄ etiā cōtra legem
ſcriptā ſit malū / ⁊ ſic addit deformitatē q̄ndā q̄ eſt pre
uaricatio legis ſcripte / ⁊ ſic iterū aggrauat pctm̄ ⁊ au
get mortē. his trib' modis decalog' eſt lr̄a occidēs.

Dicatꝛ ergo ad primū q̄ ſpūs eſt gratia ſpūs in qua Ad primū
datur ſpūſſanctus / ⁊ hec datur in legiſlatione noua
nō veteri. Ad aliud dicendū q̄ moralia nō habent Ad 2m
ſpiritū alterius intellectus: ſed ipm̄ mouentē ad in-
tellectū q̄ eſt amor nō timor vt dictum eſt. Ad aliḋ Ad 3m
dicendū q̄ decalogus ꝑ ſe ordinat ad vitam: ⁊ hoc in
tēdit apl's Rom. 7. cū dicit: Itaq̄ lex quidē ſancta ⁊
mandatū ſanctū ⁊ iuſtū ⁊ bonū: ſed per occaſionē tri-
pliciter ordinat ad malū: et hoc notat apl'us cū ſubiū
git occaſione accepta: peccatū ꝑ mandatū bonū opa-
tū eſt in mortē. occaſio aūt minus eſt q̄ꝫ cauſa ꝑ ſe ⁊ cā
ꝑ accidēs: q: nullā habet influentiā ſuꝑ illud cui' eſt
occaſio: ſed inducitꝛ ex cōparatione ſui ad aliud prohi
bens ipm a charitate. ſicut ex cōparatiōe ſolis ad cor
pus opacū cauſatꝛ vmbra quā nullo modo cauſat ſol /
ita comparatus decalogus ad depravatū cōcupiſcētia
cauſatur appetitus illicitī ⁊ aggrauatio pcti nō cau-
ſatur a decalogo aliquo modo ſed occaſionatur. Hic
autē qui vult pōt inducere longā queſtionē de legib'
⁊ iure naturali quā diſputauimus in tractatu de iu-
ſticia. Item nota q̄ illam partē lectionis que inci-
pit ibi [Diſtat autē euāgelij lr̄a ⁊c̄. diſputatā inueni-
es in pncipio quarti in hoc eodem ope. ⁊ ideo non vi-
deo hic plura querēda. Sed de inuētis nō gratēs no
bis ſed deo offerantꝛ cui eſt honor ⁊ virtus ⁊ ſapiētia
in ſecula ſeculorum Amen.

Finis.

Index articulorum ſeu queſtionum

In tertiū ſcriptū ſup tertiū librū ſentētiarum diui Alberti magni articulorū ſingulorum regiſtrum incipit.

Diſtinctione. I

Utrū cōueniebat deū incarnari. Arti. 1
Quare dei filius ab initio humanam naturam non aſſumpſit. 2
Quid ſit ⁊ q̄t modis dicat̄ plenitudo tp̄is. 3
Utrū dei fili⁹ pōt dici factus de muliere. 4
Utrū tēpus a p̄re p̄finitū ſit ⁊ debeat dici tēpus plenitudinis in quo miſit deus filiū ſuum. 5
Quare tēpus in q̄ miſit deus filiū ſuū dr̄ tēpus plenitudinis/tempus miſericordie/tēpus benignitatis ⁊ tempus gratie. 6
Utrū lex decalogi pōt impleri ſine gr̄a. 7
Utrū p̄r potuit icarnari ⁊ redimere gen⁹ hūanū. 8
Quare ſpūſſctūs nō aſſumpſit carnem. 9
Utrū p̄r ⁊ ſpūſſctūs potuerūt icarnari ⁊ an p̄nt aſſumere eūdē hoiem ⁊ an p̄nt aſſumere p̄ſes hoies. 10
Utrū ad vni⁹ p̄ſone aſſumptionē q̄n dr̄ fili⁹ aſſūpſit hūanā naturā oēs tres p̄ſone aſſumant. 11
Utrū ſup xp̄m baptizatū in ſpecie columbe deſcendit tota trinitas. 12

Diſtinctione. II

Utrū ſola natura rōnalis ſit aſſumptibilis. 1
Utrum angelus ſit aſſumptibilis. 2
Utrū natura hoīs ſit aſſūptibilis etiā hō p̄fect⁹. 3
Utrū liceat dicere xp̄s vniuit ſibi hunc hoiem p̄ ſe ⁊ hominē p̄ cōſequēs ⁊ filiū virgīs per accidēs. 4
Utrū in dn̄o ieſu eſt eadem ſpeciē accip̄e. 5
Utrū xp̄s tm̄ aſſumpſit qd̄ plantauit ita q̄ eodem numero aſſumpſit. 6
Utrū xp̄s aſſumpſit tale corpus q̄le plātauit. 7
Qual̄r xp̄s aſſumpſit verbum dei qd̄ in nr̄a natura plantauit. i. an in viro p̄fecto vel in femina. 8
Utrū in vnione ad carnē indiguit medio. 9
Utrū ſit mediū rei vel congruētie. 10
Quō ſe habeat vnio dei ſiue diuiṅe eſſentie ad alias vniones in xp̄i incarnatiōe. 11
Ad cui⁹ vnitat̄ ſilitudinē dr̄ hec vnio ſiue vnitas. 12
Quale vnitū eſt xp̄s aut q̄ vnitate xp̄s dr̄ vnū. 13
Utrum xp̄s ſimul ſibi corpus formauit cōſolidauit ⁊ vniuit. 14

Diſtinctione. III

Utrū caro xp̄i an̄q̄ aſſumeret̄ fuerit obnoxia pctō. 1
Utrū xp̄s nō natural̄r ſꝫ volūtarie paſſus ſit. 2
Utrū btā virgo ſanctificata ſit in vtero vel anteq̄ in vtero conciperet̄. 3
Utrū caro beate virginis fuit ſanctificata ante annunciationē vel poſt. 4
Utrū poſt annūciationē ⁊ ante natiuitatē ex vtero fuit ſanctificata. 5
Quāta fuerit ſc̄tificatio virgis in vtero. 6
Quid addiderit ſanctificatio preuētioni ſpūſſancti in beatam virginem. 7
Quō differt ſc̄tificatio beate marie virginis ⁊ iohānis ⁊ hieremie. 8
aliquid egerit in conceptione filij. 11
Quid ſit dare potentiā generatiuā in beata virgine verbi dei ⁊ an hec ſit a ſpūſctō. 12
Utrū cōueniebat annūciationē fieri beate virgini de conceptione filij. 13
Utrū ꝯueniebat hāc ān̄ūciationē fieri p̄ angelū. 14
De q̄ ordie fuerit āgel⁹ ān̄ūciās icarnationē xp̄i. 15
Quis ſit mod⁹ annūciatiōis an intellectualis aut aliq̄s alius ducens in aſſenſum. 16
Quis ſit finis annūciationis. 17
Quid itelligatur p̄ altiſſimū quādo dicat̄ virtus altiſſimi obumbrabit tibi. 18
Utrū caro xp̄i fuerit ex puriſſimis ſanguinibꝰ. 19
Quō hoc intelligat̄ qd̄ dicat̄ antiq̄ cōſperſiōis. 20
Quō itelligat̄ qd̄ dicitur nō ſeminās ſed p̄ ſpm̄ſanctum creans. 21
Utrū btā virgo habuit potentiā generādi. 22
Cur dicat̄ hanc carnē nō celeſtis nō aeree ⁊c̄. 23
Utrū gl̄ioſa virgo potuit peccare. 24
Quō debet hoc intelligi pctm̄ nō habemus. 2
Utrū xp̄s mō dīcit ab alijs fuit i lūbis abrae. 26
Quid ſit decimari in lūbis abrae. 27
Quid ſit peccare in adā ſiue nō peccare. 28
Quid ſignificabat oblatio melchiſedech/ decimatū abrae/⁊ ſacrificiū xp̄i ⁊ q̄d dicat̄ rō ſeminalis ⁊ quid concupiſcētia inuiſibilis. 29
Quid dicat̄ p̄mitia; vtrū gr̄a vnionis fuerit gratia habitualis. 30
Quō itelligat̄ hoc qd̄ dr̄ totū incarnatū eſt. 31
Utrum verbum eſt vbiq̄ꝫ homo. 32

Diſtinctione. IIII

Cuius p̄ſone attributo incarnatio potiſſimū attribuat̄. 1
Utrū icarnatio pōt dici op⁹ charitatis ⁊ opus doni ſicuti dicit̄ opus ſpūſſancti. 2
Utrū vno noīato neceſſario tres intelligātur. 3
Utrū trinitas poſſit dici p̄r xp̄i ⁊ ſpūs poſſit dici p̄r xp̄i ⁊ an xp̄s poſſit dici fili⁹ ſpūſſcti ſm̄ gr̄am ⁊ an ſit fili⁹ adoptiōis. Et p̄mo q̄rit̄ de trinitate. 4
Utrum virgo gl̄ioſa vere fuerit m̄r xp̄i ⁊ an theotocos vel xp̄itocos dici debeat. 5
Quare aliq̄d natū de alio dr̄ fili⁹ ⁊ aliq̄d nō ⁊ q̄re renati ex aq̄ ⁊ ſpūſctō nō dicāt̄ filij aq̄ ⁊ ſpūſſcti. 6
Utrū aliqui poſſint dici filij gehenne. 7
Utrū aliq̄ merita preceſſerāt incarnationē. 8
Utrū gratia ſit naturalis xp̄o. 9
Utrū verbo pōt dici humana natura cōcreata ⁊ an corp̄aliter diuina gratia fuerit repleta. 10
Cū dicat̄ in ſymbolo q̄ conceptus eſt de ſpūſctō natus ex maria virgine an vtrūq̄ꝫ pōt dici. 11
An pōt ꝯcedi ſpm̄ſanctū ex maria virgine genuiſſe filium per gratiam. 12
Quid differāt generare ⁊ facere. 13
Utrū ſanguis btē virginis ſit etiā coagulat⁹. 14

Diſtinctione. V

Utrum idem ſit aſſumere qd̄ vnire in incarnatione filij dei. 1
Utrū abſtracta p̄ſonalitate a diuina natura poſſit ſibi aliquid vniri. 2

Index articulorum ſeu queſtionum

Quid intelligat̄ per formā dei. 7
Quare dicat̄ ſolū verbū carnē trinitas fecit. 8
Quid ſit veritas humane nature. 9
Utrū aſſumptū neceſſario fuit natura vel ꝑſona. 10
Utrū hō vel ĥ hō vel aliq̄s hō ſit aſſumptus. 11
Quale icōueniēs ſeq̄ret̄ ꝙ xp̄s aſſūpſiſſet ꝑſonā. 12
Utrū iſta ſit ꝯcedēda diuia natura ē icarnata. 13
Quare ꝑſona repugnat vnibilitati. 14
Utrū aīa abſoluta a corꝑe eſt ꝑſona. 15

Diſtinctione. VI

Utrū iſta ſit ꝯcedēda filius dei factus eſt hō. 1
Res nature conſtituta ſuppoſitis hypoſtaſis indiuiduū ꝛ ꝑſona qd differāt. 2
In quo ꝑdictoꝝ vnio facta ſit. 3
Utꝝ xp̄s aliq̄ mō ſit duo ꝛ an habuit tm̄ vnū eē. 4
Utrū in xp̄o ſit vnū eſſe ſimplr. 5
Utrū xp̄s poſſit dici eſſe cōpoſitus. 6
Quid demōſtrat hic qn̄ dicat̄ hic hō de xp̄o. 7

Diſtinctione. VII

Utrū illa ſit cōcedēda homo cepit eſſe deus. 1
Utrū xp̄s inq̄ꝫtū hō eſt ꝑdeſtinatus. 2
Utrū xp̄s ſit vnū vel duo ſuppoſita. 3
Quale vnū eſt ſuppoſitū xp̄i in duabꝫ naturis. 4
Quō xp̄s dr̄ vnū vel magis vnū ꝛ q̄t modis dr̄. 5
Utrum veꝝ ſit hūanā naturā in xp̄o degenerare in accidens. 6
Utrū xp̄s bene dicat̄ hō dn̄icus. 7

Diſtinctione. VIII

Utrū diuina natura ſit nata ꝛ ꝯcepta ꝛ an natura humana ſit nata ꝛ an poſſit dici ꝙ diuina natura ſit nata per conſequēs. 1
Utrū in xp̄o ſit tm̄ vna filiatio. 2
Utrū xp̄s poſſet dici bis genit⁹ ꝛ quō debeat. 3
Utrū xp̄s eſt vnus filius. 4

Diſtinctione. IX.

Quid ſit latria. 1
Utrum latria ſit virtus. 2
Latria cuius ꝑncipaliū virtutū eſt ſpecies. 3
Cui ꝓꝓrie debet̄ latria ꝛ vtrū in q̄libet creatura poſſimus deum adorare latria. 4
Dulia quid ſit. 5
Utrum dulia ſit eadē virtus cū latria ꝛ an dulia et hyꝑdulia ſit cōmunis vna ſpecies. 6
Cui debetur dulia. 7
Utrū pietas vniuoce cōueniat deo ꝛ creaturis. 8
Utrū hūanitas ſit adorāda latria. 9
Qua ſpecie cultus xp̄s coluit patrem. 10
Quō hoſtia conſecrata ſit adoranda. 11
Utrū xp̄s plus adoret̄ aliqua trium ꝑſonarū. 12
Utrū ſit vna adoratio trium perſonarū. 13

Diſtinctione. X

Utrū xp̄s ſm ꝙ homo ſit ꝑſona indiuiduū ſuppoſitum vel res nature. 1
Que ſunt de diſtinctiōe eius ꝙ eſt ſm qđ. 2
Utrū inſtātia mgr̄i valeat in definitiōe ꝑſone. 3
Utrū filius dei ſit ꝑdeſtinatus. 4
Utrū filius dei ſit ꝑdeſtinatus eſſe filius dei. 5
An ꝯcedendū ſit filius dei eſt ꝑdeſtinat⁹ eſſe hō. 6
Utrū xp̄s ſit ꝑdeſtinatus vt ſit hic homo. 7
Utꝝ xp̄s ſit ꝑdeſtinat⁹ ad gratiā infinitā. 8
Utrū xp̄s ſit filius adoptiuus. 9
Utrū deo cōueniat adoptare. 10
Utrū xp̄s dicat̄ filius natura vt deus. 11
Qui ſunt illi q̄ adoptant̄ ꝛ an ſūt in pctō exiſtēs. 12
Utrū xp̄s fuerit filius adoptiuus. 13
Ad quid adoptauit nos deus. 14
Utrū ſolus pr̄ adoptet vel tota trinitas. 15
Utrū fili⁹ equoce dicat̄ fili⁹ origie ꝛ adoptiōe. 16
Utrū ſūt aliq̄ filij nūcupatione tm̄ ꝛ an ſit aliqđ mediū inter filiū natura ꝛ adoptionis gracia. 17
Que ſit illa gr̄a ꝑ quā nos adoptamur. 18
Utrum ꝑdeſtinatio filij dei ſit vnius rōnis cum noſtra predeſtinatione. 19
Utrū ꝑdeſtinatio filij dei ſit cā nr̄e redēptiōis. 20

Diſtinctione. XI

Utrū vere pōt dici xp̄s eſt fact⁹ hō vel creatura. 1
Utrū poſſim⁹ vere dicere xp̄m eſſe factū. 2
Utrū in deo creatura eſſe poſſit. 3
Quid itelligat mgr̄ ꝑ argumētationē tropicā. 4
Utrū xp̄s ſit aliqđ nō diuinū. 5

Diſtinctione. XII

Utrū hō factus eſt deus ꝛ an incepit eſſe deus. 1
Utrū aliūde potuit aſſumere materiā q̄ꝫ ab adā. 2
Utꝝ xp̄s debuit materiā aſſumere que eſſet principium omniū. 3
Utrū deus potuit aſſumere hoiem peccatorē. 4
Utrū xp̄s potuit velle malū aut iniq̄tatē. 5
An iſta ſit va dm̄rando xp̄ꝫ iſte hō peccare potuit. 6
Utrū xp̄s potuit peccare in actu. 7
Utrū xp̄o dat⁹ ſit ſpūs ꝛ gr̄a ſine menſura. 8
Utꝝ xp̄s habuit poteſtatē tranſgrediendi. 9
Utrū xp̄s debuit aſſumere hoiem i ſexu feīneo. 10

Diſtinctione. XIII

Utrū gr̄a xp̄i fuit gratia creata vel increata. 1
Qualr̄ xp̄s dicat̄ caput noſtrum. 2
Que ſit gratia capitis. 3
Quos ſenſus ſpūale caput ifluit i mēbra ſpūalia. 4
Utrū nos accepim⁹ de plenitudine gr̄e xp̄i eandē ꝛ tantā gratiā quā ipe accepit. 5
Utrū xp̄s fuit plen⁹ ſapia ꝛ gr̄a ab ip̄a ꝯceptiōe. 6
Utꝝ de⁹ potuit ꝯferre xp̄o maiorē gr̄az q̄ꝫ ꝯtulit. 7
Utꝝ illi q̄ nō ꝓficiebāt gr̄a ꝛ ſapia xp̄i habuerit ipꝫ vt caput influens eis ſenſum ꝛ motum. 8
Utrū xp̄s vt hō fuit caput angeloꝝ. 9
De intētiōe ꝟboꝝ ambroſij ꝛ an i xp̄o itellect⁹ agēs potuit abſtrahere ab alijs formis formas vſes. 10
Utrū ieſus ꝓficiebat etate ꝛ ſapientia hoīs. 11
Utrū in xp̄o ab infantia fuerit aliq̄ ignorātia. 12
Utrum xp̄s ab inſtanti conceptionis fuerit plenus gratia ꝛ ſapientia. 13

Diſtinctione. XIIII

Utrū xp̄s habuerit oīm ſcitoꝝ a deo ſcientiā. 1
Utrū illa ſcia quā xp̄s oibꝫ habet ſit in ꝯtēplatione verbi ſibi vniti vel in aliq̄ habitu formali. 2
Quo mō notiāe aīa xp̄i ſciuerit omnia. 3
Utrū xp̄s aliqn̄ retrahebat̄ a puritate oimode ꝯtēplatiōis ꝛ an ita pure ꝯtēplabat̄ ſicut deus. 4
Utrū xp̄s habuit oīm potētiā ſicuti ſcientiā. 5

Diſtinctione. XV

Utrū xp̄s accepit noſtros defectus. 1
Utrum anima xp̄i fuit paſſibilis. 2
Utrū aīa xp̄i ſm ſe totā fuit paſſibilis. 3
Utꝝ ſm vnā aliquā ptē ſil' ineſſe potuerit acerbitas magni doloris ꝛ exprimētū magne iucūditatis. 4

Utrū xp̄s oēs defect⁹ accepit vel q̄ſdā ⁊ q̄ſdā nō. 5
Utrū tres cauſe tacte a mgr̄o q̄re xp̄s aſſumpſit noſtros defectus ſunt boni. 6
An xp̄s hos dfect⁹ ɔ̄trxerit ⁊ an volūtarie ſuſcepit. 7
Utrū xp̄s timorē ⁊ triſticiā aſſumpſerit. 8
Utrū in xp̄o fuerit ɔ̄paſſio vel paſſio. 9
Utrū corpus dn̄i naturā ad patiendū habuit. 10
Utr̄ȝ hoc verū ſit qđ dicat Hilarius xp̄s pati potuit ſed paſſibilis eſſe nō potuit. 11

Diſtinctione. XVI

Utrū xp̄s neceſſitate vel ſola volūtate paſſus ſit. 1
Utrū paſſio xp̄i oēs paſſiōes exceſſerit. 2
Utr̄ȝ acerbitas paſſiōis xp̄i ſit maior paſſiōe ade. 3
Utrū acerbior fuerit mors xp̄i q̄ȝ mors aīe ſi detur ꝑ impoſſibile ꝙ anima mori poſſit. 4
Quō itelligēdū ſit qđ dicē mgr̄ xp̄m vēiſſe deſurſū. 5

Diſtinctione. XVII

Utrū aliqđ voluit xp̄s qđ nō ſit factū. 1
Utrū in xp̄o fuerit ſenſualitas. 2
Utrū volūtas aliq̄ ſit ſenſualitatis. 3
Utrū aliq̄ volūtas i xp̄o nō habuerit effectū ſuū. 4
Utrū volūtas in xp̄o ſit bn̄ diuiſa in lr̄a. 5
Cur ⁊ quō aliq̄ ſeipos interimūt. 6
Utrum xp̄s in anguſtia mortis petijt ex ſenſualitate vel ratione. 7
Utrū xp̄s dubitauit qn̄ dixit ſi poſſibile ē. ⁊ q̄re ter orauit patrem. 8

Diſtinctione. XVIII

Utrū xp̄s aliqđ mereri potuit. 1
Utrum xp̄s meruit ſibi ipaſſibilitatis ⁊ imortalitatis gloriam. 2
Utrū humilitas paſſionis xp̄i fuerit meritū exaltationis xp̄i. 3
Utrū humilitas xp̄i ſit meritū claritatis. 4
Utrū aīa ſepata a corpe ſtatim ſit facta ipaſſibilis. 5
Utrū xp̄s meruit in p̄mo inſtāti ſue ɔceptiōis. 6
Utrum xp̄s habuit iuxta aīme meritum quo proficere potuit. 7
Utr̄ȝ ipaſſibilitas ⁊ imortalitas ſit aīe vl' corpis. 8
Utrum xp̄s meruit donari ſibi nomen qđ eſt ſuper omne nomen. 9
Utrum xp̄s in eadem forma qua crucifixus eſt ſit exaltatus. 10
Utrum xp̄s ſine merito gloriam imortalitatis habere debuit. 11
Utrum pati ⁊ mori chriſti valuit nobis ad aditum paradiſi. 12
Utrum oēs aliȷ debitores erant ⁊ vix vnicuiq; ſufficiebat ſua virtus ⁊ humilitas. 13
Utrum tm̄ fuit pcm̄ noſtrum ꝙ id perſoluere non poſſumus. 14

Diſtinctione. XIX

Utrū iuſtificatio nr̄a a pctō ſit op⁹ paſſiōis xp̄i. 1
Utrū morte ſua quicqđ culparū fuit xp̄s vno ſacrificio deſtruxit. 2
Utrum fuſo xp̄i ſanguine ſine culpa omniū culpa ȝ
Utrum xp̄s vere dicatur redemptor. 8
Utrū ſacramēta que ſunt cauſa noſtre iuſtificatiōis xp̄s in ſe receperit. 9
Utrū xp̄s ſit mediator inter deū ⁊ hominē. 10

Diſtinctione. XX

Utrū alius modus liberatiōis fuerit poſſibilis p̄ter illū quo liberatū eſt genus humanū. 1
Si alius modus redimendi ſit poſſibilis q̄rit̄ qua poſſibilitate ſit poſſibilis. 2
Si alius mod⁹ liberatiōis fuerit poſſibilis querit̄ an etiā fuerit poſſibilis ali⁹ modus redēptiōis. 3
Utrū ſi hō nō peccaſſet fili⁹ dei icarnat⁹ fuiſſet. 4
Que ſit iuſticia q̄ fugatus eſt diabolus verum redēptoris vel redemptorum. 5
Utr̄ȝ ſolū originale vel actuale ſit cā cur idigeam⁹ redēptore ⁊ vtr̄ȝ q̄libȝ ꝑ ſe potuit ſatiſfacere ꝺ actuali. 6
Utrum nō remittat̄ peccatū niſi deo homine ſatiſfaciente pro nobis. 7
Utrum ſicut homo meruit inuadi ꝑ conſenſu ita et diabolus pro fraude. 8
Utrū modus liberatiōis humane fundet̄ ſuꝑ vtilitate vel neceſſitate. 9
Utrū xp̄s paſſus ſit ꝑ p̄deſtinatiōe ⁊ vtrū illis valeat paſſio xp̄i. 10
Utrū xp̄s ⁊ quō ſit traditus in mortē a patre ⁊ ab aliis q̄ conſenſerunt in mortem eius. 11
Utrū paſſio xp̄i poteſt dici bona ⁊ mala ex diuerſis circūſtantijs. 12
Utrū paſſio xp̄i ſit dicenda bona. 13

Diſtinctione. XXI

Utrū xp̄s fuit mortuus ſepatiōe deitatis ⁊ aīe aut aliq̄ alia ſeparatione ⁊ an xp̄s fuit homo in triduo. 1
Quō intelligēdum venit qđ xp̄s dicat: Ego pono animā meam. 2
Utrū deitas dicat̄ fons vite efficiēter vel formal'r. 3
Utrū pōt dici ꝙ xp̄s ſit paſſus ⁊ non paſſus mortuus ⁊ nō mortuus. 4

Diſtinctione. XXII.

Utrū xp̄s in triduo fuerit homo. 1
Utrū iſta ſit vera xp̄s eſt homo vbiq;. 2
Utr̄ȝ tot⁹ xp̄s fuit i ſepulchro i celo ⁊ tot⁹ vbiq;. 3
Utrum xp̄s in infernū deſcēdit ⁊ an deſcēdit ad inferiorem infernum. 4
Utr̄ȝ xp̄s illuſtrauerit eos q̄ i limbo tenebant̄. 5
Quādiu fuerit xp̄s in inferno. 6
An xp̄s aſcēdit rōne vtriuſq; nature vl' alt'i⁹ tm̄. 7
Utrū aſcenſio ſit ad locum ſm̄ dignitatem ⁊ vtrum ad locum celi criſtallini. 8
Utrum aſcēſio dicat motum localem ⁊ an fuerit in tempore vel in nunc. 9
Utrū xp̄s poſt reſurrectionē manſerit cum fidelib; quadraginta dies in terris. 10
Corrigia calciamēn/oſſa reg̃ idumee q̄ ſignificēt. 11

Diſtinctione. XXIII

In quo genere ſit virtus fidei. 1
Utrum fides ſit virtus. 2

Index articulorum ſeu queſtionum

Utꝝ idē ſit credere deo credere deū ⁊ credere ī deū. 7
Utrū mgř bñ definit credere ꝑ cogitare aut debeat ſolū diffiniri ꝑ aſſentire ſic diffinit Auguſtinus. 8
Utrū fides informis fiat formata. 9
Qua forma fides formať. 10
Quā diuerſimode īformať fides a ꝓpria forma gratia ⁊ charitate. 11
Utrū fides ſit vna vel differens ſm credibilia ſicut ſciētia ſm ſcibilia. 12
Utꝝ fides ſit de nō apparētib⁹. 13
Utrū diuiſio eoꝝ q̄ videnť ſit bona. 14
Utrū pōt aliqs ſcire certiſſima ſciētia an ſit dignus vita eťna. 15
Quā ꝯformitatē bīt ꝑdicte viſiōes ad celū in qđ raptus eſt paulus. 16
Utrū fides bēat certitudinē añ oēm cognitionē. 17
Utꝝ fides bñ definiť ab apľo ꝙ eſt ſubā rerꝝ ſperandaꝝ nō apparētiū. 18
Utꝝ ea q̄ nō apparēt de q̄bus eſt fides ꝑ fidem pňt ꝓbari. 19
Utrū fides ſit fundamentū bonoꝝ qđ nemo mutare poteſt. 20
Utrū credere qđ eſt act⁹ fidei naturalr̄ precedit ſperare. 21

Diſtinctione. XXIIII

Utrū creditū poſſit h̄ēre teſtimoniū rōnis. 1
Utrum ſit laus fidei aſſentire ei qđ nō videť ⁊ an ſit de reb⁹ nō p̄ſentib⁹. 2
Utrū fides pōt eſſe de reb⁹ preſentib⁹ cum tñ viſio euacuat fidem. 3
Quid ſit articul⁹ fidei ſm diffinitionē. 4
Utꝝ articul⁹ fidei ſit q̄d cōplexū vel icōplexū. 5
Queriť de nūero articuloꝝ ſm vtrūq3 ſymbolū. 6
Queriť de diuerſitate ⁊ dña ſymbolorū. 7
Utꝝ nos teneamur aliq̄ credere q̄ nō ſīť articuli. 8
Utrū idē pōt ſil' eſſe ſcitū ⁊ creditū. 9
An deū ſcire ē eū mēte ꝯſpicere firmi⁹ q̄3 ꝓſpicere. 10
Utrū fides ſit poti⁹ ꝑ viſū q̄3 auditū. 11

Diſtinctione. XXV

An fides poteſt creſcere. 1
Utrū vniq̄3 ſuffecerit de deo credere q2 eſt ⁊ q2 inq̄rētib⁹ ſe remunerator eſt. 2
Utrū fidei poſſet ſubeſſe falſum ⁊ vtrū fidei poſſet ſubeſſe verum neceſſariū. 3
Utrū articulus dicať ab illo qđ artat ⁊ vtrū artat explicite vel implicite. 4
Utrū fides pōt creſcere cognitione. 5
Utꝝ antiq̄ tenebāť de mediatore credere q̄ oia nūc credim⁹ aut ſufficiebat eis credere q̄ttuor tm̄ videlicet natiuitatē mortē reſurrectionē ⁊ aduētū ad iudiciū. 6
Utrū verū ſit iohānē dubitaſſe de deſcēſu xp̄i ad inferos ſm expoſitionē Gregorij. 7
Utrū cornelius centurio ante aduentū ad petrū habuit fidem incarnatiōis. 8
Utrū fides ſpes ⁊ charitas in pñti ſunt eq̄lia. 9

Diſtinctione. XXVI

Utrū ſpes ſit in genere virtutis. 1
Utrū ſpes ſit virtus ſeꝑata ab aliis quibuſdā virtutib⁹ vel cōiuncta illis. 2
In qua vi anime ſit ſpes. 3
Quid ſit ſpes definitiōe ⁊ an definitiones ſpei ſunt bone. 4
Utrū ſpes pōt eſſe informis ſicut fides. 5
Utrū ſpes ſit inuiſibiliū ⁊ an fides ⁊ ſpes ſint ab inuicem diſtīcte. 6
Utrū ſpes ſit futuri boni ⁊ ꝓprij. 7
Utrū xp̄s ⁊ aīe btē habeant ſpem ⁊ an angeli habeant etiam ſpem. 8
Utrū p̄res q̄ apud inferos vſq3 ad paſſionē xp̄i detinebanť habuerint fidē ſpem ⁊ virtutē ⁊ an demones ⁊ an anime in purgatorio. 9

Diſtinctione. XXVII

Utrū charitas ſiue dilectio ſit virtus. 1
Utrū charitas ſit v̄tus generalis vel ſpēalis. 2
Utrū charitas ſit forma oīs virtutis ⁊ an ipa poſſet fieri informis. 3
Utrū definitiōes charitatis ſint bñ aſſignate. 4
Utꝝ ſit vn⁹ ⁊ idē hīt⁹ q̄ diligiť de⁹ ⁊ ꝓxim⁹. 5
Utrū mandatū de diligēdo deo ⁊ ꝓxio ſit vnū mādatū vel duo. 6
Utrū idē ſit mot⁹ q̄ diligiť deus ⁊ ꝓximus. 7
Utrū mod⁹ diligēdi q̄ ꝑcipiť diliges ꝓximū tanq̄ ſeipm̄ ſit modus ordinate charitatis. 8
Utrū q̄ diligit iniq̄tatē odit animā ſuam. 9
Utrū i amore ſit habēd⁹ mod⁹ ⁊ q̄s ſit ille mod⁹. 10

Diſtinctione. XXVIII.

Utrū plures ſuħe q̄3 enūerat mgř ſunt diligēde. 1
Utrū virtutes ⁊ alie gr̄e diligēde ſunt ex charitate ⁊ vtrū btitudo creata ſit diligēda. 2
Utꝝ creature ē irrōnales diligēde ſīť ex charitate. 3
Utrū inter q̄ttuor diligēda de ſcđo ⁊ q̄rto nulla ꝑcepta danda erant. 4
Utrū angeli diligēdi ſunt ſupra nos. 5
Utrū mali diligēdi ſint ex charitate ⁊ an demones ⁊ damnati. 6
Utrū xp̄s in q̄ntū hō ſit diligēdus ſupra nos. 7

Diſtinctione. XXIX

Utrū charitas habeat ordinem. 1
Que eſt ſufficiētia ordinū iſtoꝝ in charitate. 2
Utrū ordies iſti pñt variari an ſint neceſſitatis. 3
Utꝝ charitas hēat oculū ad aliquā remūeratōez. 4
Utrū aliqs ex charitate tm̄ diligat ꝓximū q̄ntū deū vel ſeipm̄ ⁊ vtrū tm̄ pōt diligi beatitudo creata ſicuti de⁹ ⁊ vtrū plus poſſumus diligere deū q̄3 noſmetipos vel tm̄ vt noſmetipos. 5
Utrū iſti ordines penes effectū vel penes affectū vł penes vtrūq3 attendanť. 6
Utrū i charitate extranei pñt ꝑponi ꝯſaguineis. 7
Utrū oēs teneamur ad ꝑfectā charitatē. 8
Utꝝ pl⁹ ſm actū teneť diligere ꝑfect⁹ q̄3 iꝑfect⁹. 9
Queſtio difficilis de charitatis augmētatiōe. 10

Diſtinctione. XXX

Utrū oēs teneňť ad dilectionē inimicoꝝ an nō. 1
Utrū oēs eq̄liter teneňť exhibere affect⁹ ⁊ familiaritatis ſigna vel ꝑfecti tm̄. 2
Utrū meli⁹ ſit diligere inimicū q̄3 amicū. 3
Utrū ſit vnus ⁊ idē mot⁹ erga amicū ⁊ inimicū. 4
Utrū oēs teneanť diligere inimicos ſuos. 5
Utꝝ nō dimittēs debitorib⁹ ſuis d3 dicere pr̄ nr̄. 6
Utꝝ opio q̄rūdā q̄ dicūt ꝙ ꝑceptū de diligēdo oēm hoīez etiā iimicū ſit ſolū datū ꝑfectꝭ ſapiat hereſim. 7

Diſtinctione. XXXI

Utrū ſemel habitā charitatē cōtingat amitti. 1
Utrum in minori vel maiori vel equali ſemꝑ neceſſe eſt reſurgere. 2
Quid ſit liber vite. 3
Quid ſit ſcribi in libro vite. 4
Utrū in libro vite aliq̄d ſcribať ſub ꝯditiōe. 5

Utrū aliq̄s ſcꝑtus in libro vite poſſit deleri. 6
Utrū fides pōt euacuari. 7
Utrū ſpes poteſt euacuari. 8
Utrum charitas poteſt euacuari. 9
Utrū ſcientia euacuabit̃ in patria. 10
Utꝝ xp̄s ſʒ ꝙ hō ſuauit ordinē p̄ſcꝑtū ſʒ mgſm. 11
Utꝝ in p̄ria erit ordo charitatis int̃ bt̄ōs ⁊ an maneat ordo q̄ ad corpus nr̄m: ⁊ an ibi plus diligemus bonū anīe ꝓximi q̄ȝ bonū corꝑis ꝓꝑij. 12

Diſtinctione. XXXII
Utꝝ verꝝ ſit qḋ dič mgr̃ ꝙ charitas ē eſſētia diuia. 1
Quare charitas ē mag̃ eſſētia diuia q̄ȝ fides ſpes. 2
Quare ap̄ls attribuit charitati oꝑa aliaꝝ v̄tutū. 3
Utrū dilectio dei ſuſcipiat magis ⁊ min⁹ ⁊ vtꝝ pl⁹ diligat p̄ſcitū iuſtū q̄ȝ p̄deſtinatū iniuſtū. 4

Diſtinctione. XXXIII
Querit̃ de numero virtutū cardinaliū. 1
Quare he q̄ttuor vocant̃ virtutes cardinales. 2
Querit̃ de definitionib' virtutū cardinaliū. 3
Utrū iſte v̄tutes cardiales remanebūt in p̄ria. 4

Diſtinctione. XXXIIII
Utrū dona ſint virtutes. 1
Qualr̄ hec dona animā ꝑficiant. 2
Querit̃ de numero donoꝝ. 3
Querit̃ de ordine ⁊ cōbinatiōe donoꝝ. 4
Qualiter hec dona ſunt in xp̄o ⁊ in angelis. 5
Quid ſit timor. 6
Utrū diuiſio timoris ī lr̄a a mgr̄o ſit bn̄ aſſig̃ta. 7
Querit̃ an timor ſit donum. 8
Utꝝ tior ſuil' ſit bon⁹ vl' mal⁹ ⁊ an timere ſuilr̄ ſit bonū ⁊ an tior initial' ſit idē cū tiore ſuili ⁊ caſto ⁊ an ille ꝑmaneat ī ſclm ſcl̄i ⁊ q̄re caſt⁹ dicat̃ amicabil'. 9

Diſtinctione. XXXV
Sapientia quid ſit. 1
Utrū ſapiētia inquātū donū eſt ſit de et̃nis tm̄. 2
Quō differt donū ſapiētie a ſciētia ⁊ intellectu. 3
Querit̃ de actib' ſciētie q̄ ⁊ quot ſint ⁊ quō differat ſcientia a prudētia ⁊ conſilio. 4
Utrum conſilium ſit donum. 5
Quid ſit ꝯſiliū. 6. Querit̃ de actu ꝯſilij. 7
In quo differūt ſciētia ⁊ conſiliū. 8
Quid ſit donū intellectus ⁊ an ſit donū ꝑ modum complexionis. 9
Querit̃ de quib' eſt intellectus donū. 10
Qualiter intellectus ſe habeat ad ꝯtēplationē. 11
Donū fortitudinis quid ſit. 12
Quis ſit act⁹ fortitudis ī via ⁊ act⁹ ei⁹ in p̄ria. 13
In q̄ differt fortitudo donū a fortitudie v̄tute. 14
Pietatꝭ donū q̄d ſit. 15 Act⁹ pietatꝭ q̄s ſit ī via. 16
Utrū pietas ſit vnū donū vel plura. 17
Qualr̄ differat pietas a manſuetudine. 18

Diſtinctione. XXXVI
Utrū virtutes politice ſunt cōnexe. 1
Utrū virtutes theologice ſunt cōnexe. 2
Utrū etiā vitia ſunt conexa. 3
Utrū virtutes ſunt pares aut equales. 4

Quid ſit preceptū. 1
De diſtictiōe p̄cep toꝝ tabulaꝝ ſm diuerſos. 2
Que ſit ſufficiētia numeri p̄ceptoꝝ. 3
Qualr̄ vitia capitalia ꝓhibeāt̃ in mādatis iſtis. 4
Utrū idoloꝝ formatio ſit ꝓhibita ⁊ an idolū nihil ſit ī mūdo ⁊ an ī p̄ceptis negatiuis ſit ſimplex negatio vel etiā aliquid affirmatiōis. 5
An h̄ qḋ di cit Nō aſſumes nomē dei tui inuanū ſit de q̄nto ⁊ an mgr̃ h̄ mādatū bn̄ exponat. 6
Utꝝ obſuatio ſabbi ſit cerimōial' vl' moral' ⁊ q̄re ſabbatū ceſſauit ⁊ an dies dn̄ica ſucceſſit ſabbo ⁊ q̄s ſit mod⁹ obſeruādi ſabbatū ⁊ q̄re vſus ſit nouo mō loquēdi dicēs: memēto vt diē ſabbati ſctifices. 7
Utrū potius dandū ſit mādatū filijs de honore parētū q̄ȝ parentū de filijs. 8
Utrū qui iraſcit̃ fratri ſuo ſit reus eodē iudicio quo ille qui occidit: 9
Utꝝ ī h̄ mādato Nō mechaberꝭ ꝓhibeat̃ ſimplex fornicatio aut tm̄ adulteriū aut etiā alia pctā. 10
Quid vocet̃ rapina in ꝓpoſito. 11
Utrū ſacrilegiū ſit ſpeciale pctm̄ vel dicat ſolum circūſtantiā peccati. 12
De definitionib' vſure querit̃. 13
Utrū in vſura transferat̃ dominiū. 14
Utꝝ dare vſuram ſit peccatū. 15
Utrū licuit filijs iſrael ſpoliare egyptios. 16

Diſtinctione. XXXVIII
Utrū mendaciū ſm ſe ſit pctm̄. 1
Utꝝ mendaciū ſm ſe ſit mortale pctm̄. 2
Utꝝ mendaciū bene diuidat̃ in libidinoſum ꝑnitioſum ⁊ officioſum. 3
Utrū ꝑfectis cōueniat mentiri. 4
Utꝝ mēdaciū obſtetricū fuit vēiale aut mortale peccatū. 5
Utꝝ mēdacioꝝ octo gn̄a ſunt bene aſſignata a magiſtro. 6
Utrū regula quā ponit mgr̃ de magis ⁊ min⁹ mentiendo ſit bene aſſignata. 7
Quid ſit mendaciū ⁊ quid mētiri. 8
Utrū iacob q̄ ſe dixit eſau mētiebat̃ ⁊ an corde poterāt loq̄ ſm excuſationē quorundā. 9

Diſtinctione. XXXIX
Utꝝ Nō ſumes nomē dei inuanū ⁊ ip̄m ꝑiuriū ſint de p̄ceptis prime vel ſecūde tabule. 1
Utꝝ iuramētū habeat tres comites ⁊ penes q̄d differāt illi comites. 2
Periuriū q̄d ſit. 3. Utꝝ iurare ſit malū. 4
Utꝝ om̄e ꝑiuriū ſit mortale pctm̄ ⁊ an iocoſū ⁊ an iurās falſum ꝑ deum deū veneret̃. 5
Utꝝ iuramētū tāto ſit ſancti⁹ q̄nto ſancti⁹ eſt illud ꝑ qḋ iurat̃ ⁊ an tāto magis liget. 6
Utꝝ oē iuramētū ſit ip̄lēdū ⁊ maxie h̄ qḋ v̄git nō in illicitū ⁊ deteriorē exitū: 7
Utrū doloſe iuramēti verba ꝓdeſſe debeāt. 8
Utꝝ ꝑiuriū coactū ſit pctm̄. 9
Utrū iuramentū coactū obliget ad ip̄letionē. 10

Diſtinctione. XL.
Utꝝ iſta duo mādata ſeꝑata ſint. ſ. nō deſiderabis